I. DISPOSICIÓNS XERAIS

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

DECRETO 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.

I

A Lei orgánica 8/2013, do 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa, modificou en distintos aspectos a Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, coa finalidade de desenvolver medidas que permitan seguir avanzando cara a un sistema educativo de calidade, inclusivo, que garanta a igualdade de oportunidades e faga efectiva a posibilidade de que cada alumno e alumna desenvolvan ao máximo as súas potencialidades.

Coa finalidade de establecer as condicións propicias para afondar nos cambios metodolóxicos necesarios para alcanzar aqueles obxectivos, a Lei orgánica 8/2013, do 9 de decembro, deulle unha nova redacción ao artigo 6 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, para definir o currículo como a regulación dos elementos que determinan os procesos de ensino e aprendizaxe para cada unha das ensinanzas. O currículo estará integrado polos obxectivos de cada ensinanza e de etapa educativa; as competencias, ou capacidades para aplicar de xeito integrado os contidos propios de cada ensinanza e etapa educativa, e para lograr a realización adecuada de actividades e a resolución eficaz de problemas complexos; os contidos, ou conxuntos de coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que contribúen ao logro dos obxectivos de cada ensinanza e etapa educativa, e á adquisición de competencias; a metodoloxía didáctica, que abrangue tanto a descrición das prácticas docentes como a organización do traballo dos/das docentes; os estándares e resultados de aprendizaxe avaliables; e os criterios de avaliación do grao de adquisición das competencias e do logro dos obxectivos de cada ensinanza e etapa educativa. Os contidos ordénanse en disciplinas, que se clasifican en materias, ámbitos, áreas e módulos en función das ensinanzas, as etapas educativas ou os programas en que participe o alumnado.

O novo artigo 6 bis da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, define a distribución de competencias entre as administracións educativas e, mesmo, con respecto aos centros docentes. Nesta distribución competencial correspóndelle ao Goberno do Estado, entre outras funcións, o deseño do currículo básico en relación cos obxectivos, competencias, contidos,

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

criterios de avaliación, estándares e resultados de aprendizaxe avaliables, co fin de asegurar unha formación común e o carácter oficial e a validez en todo o territorio nacional das titulacións ás que se refire a Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio.

O Estatuto de autonomía de Galicia, no seu artigo 31, establece que é competencia plena da Comunidade Autónoma o regulamento e a administración do ensino en toda a súa extensión, niveis e graos, modalidades e especialidades, sen prexuízo do disposto no artigo 27 da Constitución e nas leis orgánicas que, conforme o apartado primeiro do seu artigo 81, o desenvolvan.

II

Este decreto ten por obxecto establecer o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato no sistema educativo galego, dentro do marco de distribución de competencias da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, e en atención á nova configuración curricular que establece o agrupamento de materias en tres bloques: troncais, específicas e de libre configuración autonómica. O currículo, así mesmo, regula a relación entre os obxectivos, os contidos, os criterios de avaliación, os estándares de aprendizaxe avaliables e as competencias clave nas diferentes materias.

O primeiro bloque, correspondente ás materias troncais, trata de garantir os coñecementos e as competencias que permitan adquirir unha formación sólida e continuar con aproveitamento as etapas posteriores naquelas materias que deben ser comúns a todo o alumnado e que, en todo caso, deben ser avaliadas nas avaliacións finais de etapa. Neste bloque correspóndelle ao Goberno do Estado a determinación dos contidos comúns, os estándares de aprendizaxe avaliables e os criterios de avaliación, así como o horario lectivo mínimo. Pola súa banda, á comunidade autónoma correspóndelle complementar e secuenciar en cursos os contidos, adaptándoos á nosa realidade, realizar recomendacións metodolóxicas, completar os criterios de avaliación e fixar o horario lectivo máximo. Os centros docentes poderán completar contidos, e deseñar e implantar métodos pedagóxicos e didácticos propios.

O bloque de materias específicas permite unha maior autonomía á hora de fixar horarios e contidos das materias. O Goberno do Estado determina os estándares de aprendizaxe avaliables e os criterios de avaliación, e correspóndelle á comunidade autónoma establecer os contidos, complementar os criterios de avaliación, realizar recomendacións metodolóxicas e fixar o horario correspondente. Os centros docentes poderán complementar os contidos, e deseñar e implantar métodos pedagóxicos e didácticos propios.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

O bloque de materias de libre configuración autonómica supón o maior nivel de autonomía. Nestas materias, a comunidade autónoma establece os contidos e os estándares de aprendizaxe avaliables, os criterios de avaliación e o horario, así como as recomendacións metodolóxicas. Os centros docentes poderán complementar os contidos e configurar a súa oferta formativa, ademais de deseñar e implantar métodos pedagóxicos e didácticos propios, e determinar a carga horaria. Neste bloque encádrase o desenvolvemento curricular da disciplina de Lingua Galega e Literatura, competencia exclusiva da comunidade autónoma, á que lle corresponde un tratamento análogo ao da disciplina de Lingua Castelá e Literatura, tratamento que se enmarca dentro do establecido no Decreto 79/2010, do 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia.

O desenvolvemento dos currículos das distintas linguas incorpora unha referencia expresa ao plurilingüismo, na medida en que a competencia en cada lingua interactúa e se enriquece co coñecemento das outras linguas, e contribúe a desenvolver destrezas e capacidades que son a base da competencia en comunicación lingüística. Isto, e a alusión igualmente explícita a actitudes interculturais de respecto a diferentes xeitos de expresarse e actuar, promove o desenvolvemento simultáneo do plurilingüismo e da interculturalidade.

Xa que logo, tanto na educación secundaria obrigatoria como no bacharelato é especialmente salientable que a aprendizaxe das distintas linguas establecidas no currículo destas etapas se trate de xeito integrado, e dea continuidade ao proceso de fomento do interese por outras linguas e culturas distintas da propia e promovan o respecto cara ás persoas falantes desas linguas.

III

En liña coa Recomendación 2006/962/EC, do 18 de decembro de 2006, do Parlamento Europeo e do Consello, sobre as competencias clave para a aprendizaxe permanente, este decreto incorpórase a clasificación e denominación das definidas pola Unión Europea. Considérase que “as competencias clave son aquelas que todas as persoas precisan para a súa realización e o seu desenvolvemento persoal, así como para a cidadanía activa, a inclusión social e o emprego”.

Este decreto baséase na potenciación da aprendizaxe por competencias, integradas nos elementos curriculares para propiciar unha renovación na práctica docente e no proceso de ensino e aprendizaxe. Propóñense novos enfoques na aprendizaxe e na avaliación, que van supor un importante cambio nas tarefas que teñen que resolver os alumnos e as alumnas, e propostas metodolóxicas innovadoras. Unha competencia supón a combina-

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

ción de habilidades prácticas, coñecementos, motivación, valores éticos, actitudes, emocións e outros compoñentes sociais e de comportamento que se mobilizan conxuntamente para lograr unha acción eficaz. Xa que logo, as competencias considéranse como coñecemento na práctica, un coñecemento adquirido a través da participación activa en prácticas sociais que, como tales, se poden desenvolver tanto no contexto educativo formal, a través do currículo, como nos contextos educativos non formais e informais; conceptualízanse como “un saber facer” que se aplica a unha diversidade de contextos educativos, sociais e profesionais.

A aprendizaxe baseada en competencias caracterízase pola súa transversalidade, o seu dinamismo e o seu carácter integral. O proceso de ensino e aprendizaxe competencial débese abordar desde todas as materias de coñecemento e por parte das diversas instancias que conforman a comunidade educativa, tanto nos ámbitos formais como nos non formais e informais; o seu dinamismo reflíctese en que as competencias non se adquiren nun determinado momento e permanecen inalterables, senón que implican un proceso de desenvolvemento mediante o cal os individuos van adquirindo maiores niveis de desempeño no seu uso.

Para lograr este proceso de cambio curricular cómpre favorecer unha visión interdisciplinar e, de xeito especial, posibilitarlle unha maior autonomía á función docente, de forma que permita satisfacer as demandas dunha maior personalización da educación. O papel do persoal docente é fundamental, pois debe ser quen de deseñar tarefas ou situacións de aprendizaxe que posibiliten a resolución de problemas e a aplicación dos coñecementos aprendidos, xa que os contidos están subordinados á acción.

As concrecións curriculares para os distintos bloques de materias, recollidas nos anexos I, II e III, constrúense a partir dos criterios de avaliación, ligándoos cos demais compoñentes de cada materia. Os criterios de avaliación relaciónanse directamente cos estándares de aprendizaxe, que non son máis que concrecións dos propios criterios, e eses estándares conéctanse coas competencias clave. Por outra banda, os criterios de avaliación describen o que se pretende lograr en cada disciplina, e, neste sentido, os contidos non son máis que os medios para os alcanzar.

En cada materia, os contidos agrúpanse en bloques, o que non supón unha secuencia nin implica unha organización pechada; pola contra, permite organizar de diferentes formas os elementos curriculares e adoptar a metodoloxía máis adecuada ás características das aprendizaxes e do grupo de alumnos e alumnas a quen van dirixidos.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

As competencias clave están ligadas a un desempeño eficaz nun contexto determinado. As situacións de aprendizaxe deseñadas para o seu desenvolvemento deberán incorporar tarefas que contextualicen as aprendizaxes e que permitan avanzar en máis dunha competencia ao mesmo tempo. O enfoque metodolóxico deberá sustentarse nas referidas situacións de aprendizaxe, coa finalidade de que os contidos se convertan en coñecementos aplicables con eficacia. Neste deseño é responsabilidade do centro docente e do profesorado a adecuada selección da metodoloxía, que deberá ser variada e adecuada ás características e aos ritmos de aprendizaxe dos alumnos e das alumnas.

As actividades de aprendizaxe integradas poden incluír elementos curriculares procedentes de distintos bloques. Á súa vez, estes elementos poderán formar parte de diferentes actividades e, co obxecto de mellorar os resultados, esas actividades poderán ter carácter interdisciplinar.

O feito de tratar simultaneamente, nunha mesma actividade, contidos de bloques distintos e, mesmo, de materias diferentes, halle permitir ao profesorado determinar a conveniencia de avaliar a totalidade ou só unha parte das competencias clave relacionadas con cada estándar de aprendizaxe. Corresponderalle ao centro docente velar por un tratamento equilibrado das competencias clave nas programacións didácticas.

A posta en práctica desta recomendación deu lugar á aprobación polo Ministerio de Educación, Cultura e Deporte da Orde ECD/65/2015, do 21 de xaneiro, pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da educación primaria, a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato.

O referente para avaliar as aprendizaxes do alumnado son os criterios de avaliación e a súa concreción nos estándares de aprendizaxe avaliables. No deseño das situacións de aprendizaxe tomaranse en consideración todos os elementos do currículo, entre eles os procedementos e os instrumentos de avaliación, así como os criterios de cualificación que permitan avaliar tanto os resultados da materia como o nivel competencial alcanzado polos alumnos e as alumnas.

IV

O recoñecemento dunha maior autonomía dos centros docentes establécese neste decreto dun xeito efectivo, aumentando a súa capacidade de decisión na definición do currículo, coa posibilidade de definir, nas condicións que determina a consellería con competencias en materia de educación, a oferta de materias do bloque de materias de libre

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

configuración autonómica, e, deste xeito, adaptar a súa oferta educativa ao seu contexto socioeducativo.

Na súa virtude, por proposta do conselleiro de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria, no exercicio das facultades outorgadas polo artigo 34 da Lei 1/1983, do 22 de febreiro, reguladora da Xunta e da súa Presidencia, consultado o Consello Escolar de Galicia, de acordo co Consello Consultivo e logo da deliberación do Consello da Xunta de Galicia, na súa reunión do vinte e cinco de xuño de dous mil quince,

DISPOÑO:

TITULO PRELIMINAR
Disposicións xerais

Artigo 1. *Obxecto e ámbito de aplicación*

1. Este decreto ten por obxecto establecer o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia, de acordo co disposto nos artigos 6 e 6 bis da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, e no artigo 3 do Real decreto 1105/2014, do 26 de decembro, polo que se establece o currículo básico da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato.

2. Así mesmo, ten por obxecto regular a ordenación das ditas etapas educativas, de acordo coa disposición final sexta da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.

3. Este decreto será de aplicación nos centros docentes correspondentes ao ámbito de xestión da Comunidade Autónoma de Galicia.

Artigo 2. *Currículo*

1. Entendese por currículo a regulación dos elementos que determinan os procesos de ensino e aprendizaxe para cada unha das ensinanzas e etapas educativas.

2. O currículo está integrado polos obxectivos, as competencias, os contidos, os criterios de avaliación, os estándares e os resultados de aprendizaxe avaliables, e pola metodoloxía didáctica.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

3. Para os efectos deste decreto, entenderase por:

a) Obxectivos: referentes relativos aos logros que o alumnado debe alcanzar ao rematar o proceso educativo, como resultado das experiencias de ensino e aprendizaxe intencionalmente planificadas para tal fin.

b) Competencias: capacidades para aplicar de xeito integrado os contidos propios de cada ensinanza e etapa educativa, co fin de lograr a realización adecuada de actividades e a resolución eficaz de problemas complexos.

c) Contidos: conxunto de coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que contribúen ao logro dos obxectivos de cada ensinanza e etapa educativa, e á adquisición de competencias. Os contidos ordénanse en disciplinas, que se clasifican en materias, ámbitos, áreas e módulos, en función das ensinanzas, das etapas educativas ou dos programas en que participe o alumnado.

d) Criterios de avaliación: referente específico para avaliar a aprendizaxe do alumnado. Describen aquilo que se quere valorar e que o alumnado debe lograr, tanto en coñecementos coma en competencias, e responden ao que se pretende conseguir en cada disciplina.

e) Estándares de aprendizaxe avaliables: especificacións dos criterios de avaliación que permiten definir os resultados de aprendizaxe e que concretan o que o alumnado debe saber, comprender e saber facer en cada disciplina. Deben ser observables, medibles e avaliables, e permitir graduar o rendemento ou o logro alcanzado. Deben contribuír a facilitar o deseño de probas estandarizadas e comparables.

f) Metodoloxía didáctica: conxunto de estratexias, procedementos e accións organizadas e planificadas polo profesorado, de xeito consciente e reflexivo, coa finalidade de posibilitar a aprendizaxe do alumnado e o logro dos obxectivos suscitados.

4. O currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato nos centros docentes correspondentes ao ámbito de xestión da Comunidade Autónoma de Galicia será o que se recolle para as distintas materias nos anexos I, II e III deste decreto.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Artigo 3. *Competencias clave*

1. Para os efectos deste decreto, as competencias clave do currículo serán as seguintes:

a) Comunicación lingüística (CCL).

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT).

Competencia dixital (CD).

Aprender a aprender (CAA).

Competencias sociais e cívicas (CSC).

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE).

Conciencia e expresións culturais (CCEC).

2. A descrición das relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación na educación secundaria obrigatoria e no bacharelato será a establecida de conformidade coa Orde ECD/65/2015, do 21 de xaneiro, pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da educación primaria, da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato.

3. Potenciarase o desenvolvemento da competencia de comunicación lingüística, da competencia matemática e das competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.

4. Para unha adquisición eficaz das competencias e a súa integración efectiva no currículo, deberán deseñarse actividades de aprendizaxe integradas que lle permitan ao alumnado avanzar cara aos resultados de aprendizaxe en máis dunha competencia ao mesmo tempo.

Artigo 4. *Elementos transversais*

1. A comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e da comunicación, o emprendemento, e a educación cívica e constitucional traballaranse en todas as materias, sen prexuízo do seu tratamento específico nalgunhas das materias de cada etapa.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

2. A consellería con competencias en materia de educación fomentará o desenvolvemento da igualdade efectiva entre homes e mulleres, a prevención da violencia de xénero ou contra persoas con discapacidade, e os valores inherentes ao principio de igualdade de trato e non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social.

Do mesmo xeito, promoverá a aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto aos dereitos humanos, o respecto por igual aos homes e ás mulleres, e ás persoas con discapacidade, e o rexeitamento da violencia terrorista, a pluralidade, o respecto ao Estado de dereito, o respecto e a consideración ás vítimas do terrorismo, e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia.

A programación docente debe abranguer en todo caso a prevención da violencia de xénero, da violencia contra as persoas con discapacidade, da violencia terrorista e de calquera forma de violencia, racismo ou xenofobia, incluído o estudo do Holocausto xudeu como feito histórico.

Evitaranse os comportamentos e os contidos sexistas e os estereotipos que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero, favorecendo a visibilidade da realidade homosexual, bisexual, transexual, transxénero e intersexual.

3. A consellería con competencias en materia de educación fomentará as medidas para que o alumnado participe en actividades que lle permitan afianzar o espírito emprendedor e a iniciativa empresarial a partir de aptitudes como a creatividade, a autonomía, a iniciativa, o traballo en equipo, a confianza nun mesmo e o sentido crítico.

4. No ámbito da educación e a seguridade viaria, promoveranse accións para a mellora da convivencia e a prevención dos accidentes de tráfico, coa finalidade de que os/as alumnos/as coñezan os seus dereitos e deberes como usuarios/as das vías, en calidade de peóns, viaxeiros/as e condutores/as de bicicletas ou vehículos a motor, respecten as normas e os sinais, e se favoreza a convivencia, a tolerancia, a prudencia, o autocontrol, o diálogo e a empatía con actuacións adecuadas tendentes a evitar os accidentes de tráfico e as súas secuelas.

Artigo 5. *Autonomía dos centros docentes*

1. Os centros docentes, dentro do marco establecido pola consellería con competencias en materia de educación, desenvolverán a súa autonomía pedagóxica e organizativa, fa-

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

vorecerán o traballo en equipo do profesorado e estimularán a actividade investigadora a partir da súa práctica docente.

2. Os centros docentes desenvolverán e complementarán, de ser o caso, o currículo e as medidas de atención á diversidade establecidas pola consellería con competencias en materia de educación, adaptándoas ás características do alumnado e á súa realidade educativa, coa finalidade de atender todo o alumnado. Así mesmo, arbitrarán métodos que teñan en conta os diferentes ritmos de aprendizaxe do alumnado, favorezan a capacidade de aprender por si mesmo e promovan o traballo en equipo.

3. O proxecto educativo do centro recollerá os valores, os obxectivos e as prioridades de actuación. Así mesmo, incorporará a concreción dos currículos establecidos pola consellería con competencias en materia de educación que lle corresponda fixar e aprobar ao claustro, así como o tratamento transversal nas materias da educación en valores e outras ensinanzas.

Artigo 6. *Participación de pais, nais e titores/as legais no proceso educativo*

1. De conformidade co establecido no artigo 4.2.e) da Lei orgánica 8/1985, do 3 de xullo, reguladora do dereito á educación, e no artigo 6 da Lei 4/2011, do 30 de xuño, de convivencia e participación da comunidade educativa, os pais, as nais ou os/as titores/as legais deberán apoiar e participar na evolución do proceso educativo dos/das seus/súas fillos/as ou tutelados/as, así como coñecer as decisións relativas á avaliación e á promoción, e colaborar nas medidas de apoio ou reforzo que adopten os centros docentes para facilitar o seu progreso educativo, e terán acceso aos documentos oficiais de avaliación e aos exames e documentos das avaliacións que se lles realicen aos/ás seus/súas fillos/as ou tutelados/as, sen prexuízo do respecto ás garantías establecidas na Lei orgánica 15/1999, do 13 de decembro, de protección de datos de carácter persoal, e demais normativa aplicable en materia de protección de datos de carácter persoal.

2. Os centros docentes promoverán compromisos coas familias e co propio alumnado, nos que se especifiquen as actividades que uns e outros se comprometen a desenvolver para facilitar o progreso educativo.

Artigo 7. *Alumnado con necesidades específicas de apoio educativo*

1. Para o alumnado que requira unha atención educativa diferente á ordinaria, por presentar necesidades educativas especiais, por dificultades específicas de aprendizaxe,

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

trastorno por déficit de atención e hiperactividade (TDAH), polas súas altas capacidades intelectuais, por se incorporar tarde ao sistema educativo ou por condicións persoais ou de historia escolar, estableceranse as medidas curriculares e organizativas necesarias co fin de que poida alcanzar o máximo desenvolvemento das súas capacidades persoais e os obxectivos e competencias establecidas en cada etapa para todo o alumnado.

Entre estas medidas estableceranse aquelas que garantan que as condicións de realización das avaliacións se adapten ás necesidades do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.

2. A escolarización do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo rexerase polos principios de normalización e inclusión, e asegurará a súa non-discriminación e a igualdade efectiva no acceso e na permanencia no sistema educativo.

3. A identificación e a valoración do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo e, de ser o caso, a intervención educativa derivada desa valoración, realizaranse do xeito máis temperán posible, nos termos que determine a consellería con competencias en materia de educación. Os centros docentes deberán adoptar as medidas necesarias para facer realidade esa identificación, valoración e intervención.

4. Correspóndelle á consellería con competencias en materia de educación establecer as condicións de accesibilidade e deseño universal, e os recursos de apoio que favorezan o acceso ao currículo do alumnado con necesidades educativas especiais, e adaptar os instrumentos e, de ser o caso, os tempos e os apoios que aseguren unha correcta avaliación deste alumnado.

A consellería con competencias en materia de educación, coa finalidade de facilitar a accesibilidade ao currículo, establecerá os procedementos oportunos cando cumpra realizar adaptacións significativas dos elementos do currículo, coa finalidade de atender o alumnado con necesidades educativas especiais que as precise. Estas adaptacións realizaranse procurando o máximo desenvolvemento posible das competencias; a avaliación continua e a promoción tomarán como referente os elementos fixados nas devanditas adaptacións. En calquera caso, o alumnado con adaptacións curriculares significativas deberá superar a avaliación final para poder obter o título correspondente.

5. A escolarización do alumnado con altas capacidades intelectuais, identificado como tal segundo o procedemento e nos termos que estableza a consellería con competencias en materia de educación, flexibilizarase nos termos que determine a normativa vixente.

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Esta flexibilización poderá incluír tanto a impartición de contidos e a adquisición de competencias propias de cursos superiores como a ampliación de contidos e competencias do curso corrente, así como outras medidas.

6. Os plans de actuación, así como os programas de enriquecemento curricular adecuados ás necesidades do alumnado con altas capacidades intelectuais, que lle corresponde adoptar á consellería con competencias en materia de educación, permitirán desenvolver ao máximo as capacidades deste alumnado e terán en consideración o seu ritmo e o estilo de aprendizaxe, así como o do alumnado especialmente motivado pola aprendizaxe.

TÍTULO I
Educación secundaria obrigatoria

CAPÍTULO I
Principios e obxectivos

Artigo 8. *Principios xerais*

1. A educación secundaria obrigatoria ten carácter obrigatorio e gratuíto, e constitúe, xunto coa educación primaria, a educación básica.

2. Na educación secundaria obrigatoria prestarase especial atención á orientación educativa e profesional do alumnado.

3. A educación secundaria obrigatoria organízase de acordo cos principios de educación común e de atención á diversidade do alumnado. As medidas de atención á diversidade nesta etapa estarán orientadas a responder ás necesidades educativas concretas do alumnado, ao logro dos obxectivos da educación secundaria obrigatoria e á adquisición das competencias correspondentes, e non poderán, en ningún caso, supor unha discriminación que lle impida alcanzar os devanditos obxectivos e competencias, e a titulación correspondente.

Artigo 9. *Finalidade*

A educación secundaria obrigatoria ten por finalidade lograr que os alumnos e as alumnas adquiran os elementos básicos da cultura, nomeadamente nos seus aspectos humanístico, artístico, científico e tecnolóxico; desenvolver e consolidar neles/as hábitos de estudo e de traballo; preparalos/as para a súa incorporación a estudos posteriores e para a súa inserción laboral, e formalos/as para o exercicio dos seus dereitos e das súas obrigas na vida como cidadáns e cidadás.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Artigo 10. *Obxectivos da educación secundaria obrigatoria*

A educación secundaria obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e nas alumnas as capacidades que lles permitan:

a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.

b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.

d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.

e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.

f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.

g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.

l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.

m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.

n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.

o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

Artigo 11. *Principios metodolóxicos*

1. Os centros docentes elaborarán as súas propostas pedagóxicas para esta etapa desde a consideración da atención á diversidade e do acceso de todo o alumnado á educación común. Así mesmo, arbitrarán métodos que teñan en conta os diferentes ritmos de aprendizaxe, favorezan a capacidade de aprender por si mesmos e promovan a aprendizaxe en equipo.

De conformidade co establecido no artigo 26.3 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, a consellería con competencias en materia de educación establecerá as condicións que permitan que, nos primeiros cursos da etapa, o profesorado coa debida cualificación imparta máis dunha materia ao mesmo grupo de alumnos e de alumnas.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

2. A metodoloxía didáctica neste etapa será nomeadamente activa e participativa, favorecendo o traballo individual e o cooperativo do alumnado, así como o logro dos obxectivos e das competencias correspondentes.

3. Procurarase o traballo en equipo do profesorado co obxecto de proporcionar un enfoque multidisciplinar do proceso educativo, garantindo a coordinación de todos os membros do equipo docente de cada grupo.

4. No proxecto educativo e nas programacións didácticas fixaranse as estratexias que desenvolverá o profesorado para alcanzar os estándares de aprendizaxe avaliables previstos en cada materia e, de ser o caso, en cada ámbito, así como a adquisición das competencias.

5. A intervención educativa debe ter en conta como principio a diversidade do alumnado, entendendo que deste xeito se garante o desenvolvemento de todos/as os/as alumnos/as e mais unha atención personalizada en función das necesidades de cadaquén. Os mecanismos de reforzo, que se deberán pór en práctica tan pronto como se detecten dificultades de aprendizaxe, poderán ser tanto organizativos como curriculares.

6. Prestarase unha atención especial á adquisición e ao desenvolvemento das competencias, e fomentarase a correcta expresión oral e escrita, e o uso das matemáticas. De acordo co disposto no artigo 24.6 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e a comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional traballaranse en todas as materias.

7. Coa finalidade de promover a comprensión de lectura e de uso da información, dedicarase un tempo á lectura na práctica docente de todas as materias.

8. Promoverase a integración e o uso das tecnoloxías da información e da comunicación na aula, como recurso metodolóxico eficaz para desenvolver as tarefas de ensino e aprendizaxe.

9. Para unha adquisición eficaz das competencias e a súa integración efectiva no currículo, deberán deseñarse actividades de aprendizaxe integradas que lle permitan ao alumnado avanzar cara aos resultados de aprendizaxe de máis dunha competencia ao mesmo tempo. Para isto, aproveitaranse as posibilidades que ofrecen as metodoloxías de proxectos, entre outras, así como os recursos e as actividades da biblioteca escolar.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

10. Os centros docentes impartirán de xeito integrado o currículo de todas as linguas da súa oferta educativa, co fin de favorecer que todos os coñecementos e as experiencias lingüísticas do alumnado contribúan ao desenvolvemento da súa competencia comunicativa plurilingüe. No proxecto lingüístico do centro concretaranse as medidas tomadas para a impartición do currículo integrado das linguas. Estas medidas incluirán, polo menos, acordos sobre criterios metodolóxicos básicos de actuación en todas as linguas, acordos sobre a terminoloxía que se vaia empregar, e o tratamento que se lles dará aos contidos, aos criterios de avaliación e aos estándares de aprendizaxe similares en cada materia lingüística, de xeito que se evite a repetición dos aspectos comúns á aprendizaxe de calquera lingua.

De conformidade co establecido no artigo 26.6 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, estableceranse medidas de flexibilización e alternativas metodolóxicas na ensinanza e avaliación da lingua estranxeira para o alumnado con discapacidade, en especial para aquel que presenta dificultades na súa expresión oral. Estas adaptacións en ningún caso se terán en conta para minorar as cualificacións obtidas.

CAPÍTULO II
Organización

Artigo 12. *Organización xeral*

A etapa de educación secundaria obrigatoria abrangue dous ciclos, o primeiro con tres cursos escolares, e o segundo con un. Estes catro cursos seguiranse ordinariamente entre os doce e os dezaseis anos de idade.

O segundo ciclo, ou cuarto curso, da educación secundaria obrigatoria terá un carácter fundamentalmente propedéutico.

A etapa de educación secundaria obrigatoria organízase en materias que, á súa vez, se organizan en troncais, específicas e de libre configuración autonómica.

Artigo 13. *Organización do primeiro ciclo de educación secundaria obrigatoria*

1. Os alumnos e alumnas deben cursar as seguintes materias xerais do bloque de materias troncais:

a) Cursos primeiro e segundo:

1º) Bioloxía e Xeoloxía, no primeiro curso.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

2º) Física e Química, no segundo curso.

3º) Xeografía e Historia, en ambos os dous cursos.

4º) Lingua Castelá e Literatura, en ambos os dous cursos.

5º) Matemáticas, en ambos os dous cursos.

6º) Primeira Lingua Estranxeira, en ambos os dous cursos.

b) Curso terceiro:

1º) Bioloxía e Xeoloxía.

2º) Física e Química

3º) Xeografía e Historia.

4º) Lingua Castelá e Literatura.

5º) Primeira Lingua Estranxeira.

Ademais, como materia de opción en terceiro curso, no bloque de materias troncais deberán cursar ou ben Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas, ou ben Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas, segundo elección dos pais, das nais, dos/das titores/as legais ou, de ser o caso, dos alumnos e das alumnas.

2. O alumnado debe cursar as seguintes materias do bloque de materias específicas en cada un dos cursos:

a) Educación Física.

b) Relixión, ou Valores Éticos, segundo elección dos pais, das nais, dos/das titores/as legais ou, de ser o caso, dos alumnos ou das alumnas.

c) Ademais das materias indicadas nas alíneas a) e b), o alumnado cursará as seguintes materias do bloque de materias específicas:

1º) Primeiro curso:

A) Educación Plástica, Visual e Audiovisual.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

B) Segunda Lingua Estranxeira.

2º) Segundo curso:

A) Música.

B) Tecnoloxía.

C) Segunda Lingua Estranxeira.

3º) Terceiro curso:

A) Música.

B) Tecnoloxía.

C) Educación Plástica, Visual e Audiovisual.

D) Unha materia a elixir entre Segunda Lingua Estranxeira e Cultura Clásica.

3. No bloque de materias de libre configuración autonómica, os alumnos e as alumnas deben cursar a materia de Lingua Galega e Literatura, que terá un tratamento análogo no centro ao da Lingua Castelá e Literatura, de xeito que se garanta a adquisición das correspondentes competencias lingüísticas e a adecuada distribución segundo o establecido no artigo 7 do Decreto 79/2010, do 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia.

A consellería con competencias en materia de educación poderá ofertar outras materias de libre configuración autonómica elixibles polo centros docentes dentro do horario de libre configuración e opcionais para os alumnos e as alumnas.

4. No horario establecido como de libre configuración os centros docentes poderán optar por dedicalo ao afondamento e/ou reforzo dalgunha das materias recollidas neste artigo, por establecer outra ou outras materias que determine o centro docente, segundo o seu proxecto educativo e logo da autorización da consellería con competencias en materia de educación, ou por impartir algunha das materias de libre configuración autonómica elixibles polos centros docentes. En todo caso, respectarase o tratamento análogo das linguas cooficiais e os criterios de equilibrio establecidos no Decreto 79/2010, do 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Artigo 14. *Organización do cuarto curso de educación secundaria obrigatoria*

1. Os pais, as nais, os/as titores/as legais ou, de ser o caso, os alumnos e as alumnas poderán escoller cursar o cuarto curso da educación secundaria obrigatoria por unha das dúas seguintes opcións:

a) Opción de ensinanzas académicas para a iniciación ao bacharelato.

b) Opción de ensinanzas aplicadas para a iniciación á formación profesional.

Para estes efectos, non serán vinculantes as opcións cursadas en terceiro curso de educación secundaria obrigatoria.

O alumnado deberá poder lograr os obxectivos da etapa e alcanzar o grao de adquisición das competencias correspondentes tanto pola opción de ensinanzas académicas como pola de ensinanzas aplicadas.

2. Na opción de ensinanzas académicas, os alumnos e as alumnas deben cursar as seguintes materias xerais do bloque de materias troncais:

a) Xeografía e Historia.

b) Lingua Castelá e Literatura.

c) Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas.

d) Primeira Lingua Estranxeira.

e) Dúas de entre as seguintes materias de opción do bloque de materias troncais:

1º) Bioloxía e Xeoloxía.

2º) Economía.

3º) Física e Química.

4º) Latín.

3. Na opción de ensinanzas aplicadas, os alumnos e as alumnas deben cursar as seguintes materias xerais do bloque de materias troncais:

a) Xeografía e Historia.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

b) Lingua Castelá e Literatura.

c) Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas.

d) Primeira Lingua Estranxeira.

e) Dúas de entre as seguintes materias de opción do bloque de materias troncais:

1º) Ciencias Aplicadas á Actividade Profesional.

2º) Iniciación á Actividade Emprendedora e Empresarial.

3º) Tecnoloxía.

4. Os alumnos e as alumnas deben cursar as seguintes materias do bloque de materias específicas:

a) Educación Física.

b) Relixión, ou Valores Éticos, segundo elección dos pais, das nais, dos/das titores/as legais ou, de ser o caso, dos alumno ou as alumnas.

c) En función da oferta dos centros docentes, dúas materias das seguintes do bloque de materias específicas:

1º) Artes Escénicas e Danza.

2º) Cultura Científica.

3º) Cultura Clásica.

4º) Educación Plástica, Visual e Audiovisual.

5º) Filosofía.

6º) Música.

7º) Segunda Lingua Estranxeira.

8º) Tecnoloxías da Información e da Comunicación.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

9º) Unha materia do bloque de materias troncais non cursada polo alumno ou a alumna.

5. No bloque de materias de libre configuración autonómica, os alumnos e as alumnas deben cursar a materia de Lingua Galega e Literatura, que terá un tratamento no centro docente análogo á de Lingua Castelá e Literatura, de xeito que se garanta a adquisición das correspondentes competencias lingüísticas e a adecuada distribución segundo o establecido no artigo 7 do Decreto 79/2010, do 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia.

6. A consellería con competencias en materia de educación e os centros docentes poderán elaborar itinerarios para orientar o alumnado na elección de materias troncais de opción.

7. Só se poderá limitar a elección de materias de opción cando haxa un número insuficiente de alumnos e alumnas segundo os criterios que determine a consellería con competencias en materia de educación.

Artigo 15. *Horario*

O número de sesións lectivas semanais de cada unha das materias da educación secundaria obrigatoria é o que figura no anexo IV deste decreto.

CAPÍTULO III
Orientación e atención á diversidade

Artigo 16. *Titoría e orientación*

1. A acción titorial e a orientación educativa e profesional terán un papel relevante en cada un dos cursos. Os centros docentes informarán e orientarán o alumnado na elección de materias, específicas e troncais, de opción, tanto para favorecer a consolidación da adquisición das competencias clave como para facilitar a transición ao mundo laboral ou educativo ao finalizar o ensino obrigatorio, así como nos plans de acollemento no centro docente.

2. Cada grupo de alumnos e alumnas contará cun titor ou unha titora, designado/a polo/a director/a do centro docente entre o profesorado que lle imparta docencia ao grupo.

3. O profesorado titor terá a responsabilidade de coordinar o equipo docente que imparta clases nese grupo, no relativo tanto á avaliación como aos procesos de ensino e

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

aprendizaxe, e manterá unha relación permanente cos pais, coas nais ou cos titores e coas titoras legais, co fin de garantir o exercicio dos dereitos recoñecidos no artigo 4.1.d) e g) da Lei orgánica 8/1985, do 3 de xullo, reguladora do dereito á educación. Será responsable da orientación en colaboración co Departamento de Orientación.

4. A orientación educativa garantirá ao longo da etapa un axeitado asesoramento ao alumnado para favorecer a súa continuidade no sistema educativo ou, se for o caso, unha orientación profesional. En todo caso, a orientación educativa atenderá ao principio de igualdade entre homes e mulleres.

Artigo 17. *Medidas organizativas e curriculares para a atención á diversidade e á organización flexible das ensinanzas*

1. Correspóndelle á consellería con competencias en materia de educación regular as medidas de atención á diversidade, organizativas e curriculares, incluídas as medidas de atención ao alumnado con necesidades específicas de apoio educativo, que permitan aos centros docentes, no exercicio da súa autonomía, unha organización flexible das ensinanzas.

Esta regulación realizarase de acordo co previsto no artigo 16.2 do Real decreto 1105/2014, do 26 de decembro.

2. Os centros docentes terán autonomía para organizar os grupos e as materias de maneira flexible e para adoptar as medidas de atención á diversidade máis adecuadas ás características do seu alumnado e que permitan o mellor aproveitamento dos recursos de que dispoña. As medidas de atención á diversidade que adopte cada centro docente formarán parte do seu proxecto educativo, de conformidade co que establece o artigo 121.2 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.

3. A escolarización do alumnado con necesidades educativas especiais en centros docentes ordinarios poderá prolongarse un ano máis, sen menoscabo do disposto no artigo 28.5 da devandita lei orgánica, segundo o cal, o alumno ou a alumna poderán repetir o mesmo curso unha soa vez, e dúas veces como máximo dentro da etapa. Cando esta segunda repetición deba producirse en terceiro ou cuarto curso, prolongarase un ano o límite de idade ao que se refire o apartado 2 do artigo 4 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio. Excepcionalmente, un alumno ou unha alumna poderán repetir unha segunda vez en cuarto curso, se non repetiron nos cursos anteriores da etapa.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Artigo 18. *Integración de materias en ámbitos de coñecemento*

Coa finalidade de facilitar o tránsito do alumnado entre a educación primaria e o primeiro curso de educación secundaria obrigatoria, a consellería con competencias en materia de educación e, de ser o caso, os centros docentes, poderán agrupar as materias do primeiro curso en ámbitos de coñecemento. Este tipo de agrupación deberá respectar os contidos, os estándares de aprendizaxe avaliables e os criterios de avaliación de todas as materias que se agrupan, así como o horario asignado ao conxunto delas. Esta agrupación terá efectos na organización das ensinanzas, pero non así nas decisións asociadas á avaliación e á promoción.

Artigo 19. *Alumnado que se incorpora de forma tardía ao sistema educativo*

A escolarización do alumnado que se incorpora de forma tardía ao sistema educativo ao que se refire o artigo 78 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, realizarase atendendo ás súas circunstancias, aos seus coñecementos, á súa idade e ao seu historial académico. Cando presente graves carencias na lingua galega e/ou na lingua castelá recibirá unha atención específica, que será, en todo caso, simultánea á súa escolarización nos grupos ordinarios, cos que compartirá o maior tempo posible do horario semanal.

Os alumnos e as alumnas que presenten un desfasamento no seu nivel de competencia curricular de máis de dous anos poderán ser escolarizados/as no curso inferior ao que lles correspondería por idade. Para este alumnado adoptaranse as medidas de reforzo necesarias que faciliten a súa integración escolar e a recuperación do seu desfasamento, e que lle permitan continuar con aproveitamento os estudos. No caso de superar o devandito desfasamento, incorporarase ao curso correspondente á súa idade.

Artigo 20. *Programas de mellora da aprendizaxe e do rendemento*

1. Os programas de mellora da aprendizaxe e do rendemento constitúe unha medida de atención á diversidade que se pode desenvolver a partir do segundo curso da educación secundaria obrigatoria, segundo o procedemento establecido pola consellería con competencias en materia de educación.

2. Nos devanditos programas utilizarase unha metodoloxía específica a través da organización de contidos, actividades prácticas e, de ser o caso, de materias diferentes ás establecidas con carácter xeral, coa finalidade de que os alumnos e as alumnas poidan cursar

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

o cuarto curso pola vía ordinaria e obteñan o título de graduado en educación secundaria obrigatoria.

3. Estes programas irán dirixidos preferentemente a alumnos e alumnas que presenten dificultades relevantes de aprendizaxe non imputables á falta de estudo ou esforzo.

O equipo docente poderalles propor aos pais, ás nais ou aos/ás titores/as legais a incorporación a un programa de mellora da aprendizaxe e do rendemento dos/das alumnos/as que repetisen cando menos un curso en calquera etapa e que, logo de cursado o primeiro curso de educación secundaria obrigatoria, non estean en condicións de promoción ao segundo curso, ou que logo de cursar o segundo curso non estean en condicións de promoción ao terceiro. O programa desenvolverase ao longo dos cursos segundo e terceiro no primeiro suposto, ou só en terceiro curso no segundo suposto.

Os alumnos e as alumnas que, cursando terceiro curso de educación secundaria obrigatoria, non estean en condicións de promoción ao cuarto curso poderán incorporarse excepcionalmente a un programa de mellora da aprendizaxe e do rendemento para repetir terceiro curso.

4. Cada programa deberá especificar a metodoloxía, a organización dos contidos e das materias e as actividades prácticas que garantan o logro dos obxectivos da etapa e a adquisición das competencias que permitan ao alumnado a promoción a cuarto curso ao finalizar o programa, e obter o título de graduado en educación secundaria obrigatoria. Ademais, potenciarase a acción titorial como recurso educativo que poida contribuír dun xeito especial a emendar as dificultades de aprendizaxe e a atender ás necesidades educativas do alumnado.

5. A avaliación do alumnado que curse un programa de mellora da aprendizaxe e do rendemento terá como referente fundamental as competencias e os obxectivos da educación secundaria obrigatoria, así como os criterios de avaliación e os estándares de aprendizaxe avaliables.

6. A consellería con competencias en materia de educación establecerá a forma de acceso a estes programas, así como a súa organización e a súa avaliación.

En todo caso, a súa incorporación requirirá a avaliación tanto educativa como psicopedagóxica, a través de informe do equipo docente e do ditame emitido polo Departamento de Orientación, e realizarase despois de oídos/as os/as propios/as alumnos/as, e os seus pais ou as súas nais ou titores/as legais.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CAPÍTULO IV
Avaliacións, promoción e titulación

Artigo 21. *Avaliacións*

1. Os referentes para a comprobación do grao de adquisición das competencias e o logro dos obxectivos da etapa nas avaliacións continua e final das materias dos bloques de materias troncais, específicas e de libre configuración autonómica serán os criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe que figuran nos anexos I, II e III a este decreto.

2. A avaliación do proceso de aprendizaxe do alumnado de educación secundaria obrigatoria será continua, formativa e integradora.

No proceso de avaliación continua, cando o progreso dun alumno ou unha alumna non sexa o adecuado, estableceranse medidas de reforzo educativo. Estas medidas adoptaranse en calquera momento do curso, tan pronto como se detecten as dificultades, e estarán dirixidas a garantir a adquisición das competencias imprescindibles para continuar o proceso educativo.

A avaliación das aprendizaxes dos alumnos e das alumnas terá un carácter formativo e será un instrumento para a mellora tanto dos procesos de ensino como dos procesos de aprendizaxe.

A avaliación do proceso de aprendizaxe do alumnado deberá ser integradora, e deberá terse en conta desde todas as materias a consecución dos obxectivos establecidos para a etapa e do desenvolvemento das competencias correspondente. O carácter integrador da avaliación non impedirá que o profesorado realice de xeito diferenciado a avaliación de cada materia tendo en conta os criterios de avaliación e os estándares de aprendizaxe de cada unha delas.

3. O profesorado avaliará tanto as aprendizaxes do alumnado como os procesos de ensino e a súa propia práctica docente, para o que establecerá indicadores de logro nas programacións didácticas.

4. Estableceranse as medidas máis adecuadas para que as condicións de realización das avaliacións, incluída a avaliación final de etapa, se adapten ás necesidades do alumnado con necesidades educativas especiais. Estas adaptacións non se terán en conta en ningún caso para minorar as cualificacións obtidas.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

5. A consellería con competencias en materia de educación garantirá o dereito dos alumnos e das alumnas a unha avaliación obxectiva e a que a súa dedicación, o seu esforzo e o seu rendemento se valoren e se recoñezan con obxectividade, para o que establecerá os oportunos procedementos.

Co fin de garantir o dereito dos alumnos e das alumnas a que o seu rendemento se valore consonte criterios de plena obxectividade, os centros docentes adoptarán as medidas precisas para facer públicos e comunicar ás familias os criterios de avaliación, os estándares de aprendizaxe, as estratexias e os instrumentos de avaliación, e os criterios de promoción.

6. O equipo docente, constituído en cada caso polos profesores e as profesoras do alumno ou da alumna, coordinado polo titor ou a titora, actuará de maneira colexiada ao longo do proceso de avaliación e na adopción das decisións resultantes deste, no marco establecido pola consellería con competencias en materia de educación.

7. Coa finalidade de lles facilitar aos alumnos e ás alumnas a recuperación das materias con avaliación negativa, a consellería con competencias en materia de educación regulará as condicións para que os centros docentes organicen as oportunas probas extraordinarias e programas individualizados.

Artigo 22. *Avaliación final da educación secundaria obrigatoria*

1. Ao finalizar o cuarto curso, os alumnos e as alumnas realizarán unha avaliación individualizada pola opción de ensinanzas académicas ou pola de ensinanzas aplicadas, na que se comprobará o logro dos obxectivos da etapa e o grao de adquisición das competencias correspondentes en relación coas seguintes materias:

a) Todas as materias xerais cursadas no bloque de materias troncais, agás Bioloxía e Xeoloxía, e Física e Química, das que o/a alumno/a será avaliado/a se as escolle entre as materias de opción, segundo se indica no parágrafo seguinte.

b) Dúas das materias de opción cursadas no bloque de materias troncais, en cuarto curso.

c) Unha materia do bloque de materias específicas cursada en calquera dos cursos, que non sexa Educación Física nin Relixión ou Valores Éticos.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

2. Poderán presentarse a esta avaliación os alumnos e as alumnas que obtivesen ou ben avaliación positiva en todas as materias ou ben negativa nun máximo de dúas materias, sempre que non sexan simultaneamente Lingua Galega e Literatura e Matemáticas, ou Lingua Castelá e Literatura e Matemáticas. Para estes efectos:

a) Só se computarán as materias que como mínimo o alumno ou alumna deben cursar en cada un dos bloques.

b) No bloque de materias de libre configuración autonómica só se computará Lingua Galega e Literatura, con independencia de que os/as devanditos/as alumnos/as poidan cursar máis materias do referido bloque.

c) As materias coa mesma denominación en diferentes cursos de educación secundaria obrigatoria consideraranse como materias distintas.

3. De acordo co disposto nos artigos 6 bis.2.b) e 29.4 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, correspóndelle ao Ministerio de Educación, Cultura e Deporte establecer as características das probas; o seu deseño e o seu contido estableceranse para cada convocatoria. No caso de Lingua Galega e Literatura, estas funcións correspóndenlle á consellería con competencias en materia de educación.

4. A materia de Lingua Galega e Literatura terase en conta para o cálculo da nota obtida nas devanditas avaliacións finais na mesma proporción que a materia de Lingua Castelá e Literatura. Terán exención da realización destas probas os alumnos e as alumnas que estean exentos/as de cursar ou de ser avaliados/as da materia Lingua Galega e Literatura, segundo a normativa autonómica correspondente.

5. A superación desta avaliación requirirá unha cualificación igual ou superior a 5 puntos sobre 10.

6. Os alumnos e as alumnas poderán realizar a avaliación por calquera das dúas opcións de ensinanzas académicas ou de ensinanzas aplicadas, con independencia da opción cursada en cuarto curso de educación secundaria obrigatoria, ou por ambas as opcións na mesma convocatoria. No caso de que realicen a avaliación por unha opción non cursada, serán avaliados/as das materias requiridas para superar a avaliación final pola devandita opción que non tivesen superadas, elixidas polo/pola propio/a alumno/a dentro do bloque de materias troncais.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

7. Os alumnos e as alumnas que non superasen a avaliación pola opción escollida ou que desexen elevar a súa cualificación final de educación secundaria obrigatoria poderán repetir a avaliación en convocatorias sucesivas, logo de solicitalo. Os alumnos e as alumnas que superasen esta avaliación por unha opción poderán presentarse de novo á avaliación pola outra opción se o desexan e, de non superala en primeira convocatoria, poderán repetila en convocatorias sucesivas, logo de solicitalo. Tomarase en consideración a cualificación máis alta das obtidas nas convocatorias que o alumno ou a alumna superen. Non será necesario que se avalíe de novo o alumnado que se presente en segunda ou sucesivas convocatorias das materias que xa teña superadas, salvo que desexe elevar a súa cualificación final.

8. A consellería con competencias en materia de educación poderá establecer plans específicos de mellora naqueles centros docentes públicos cuxos resultados sexan inferiores aos valores que, para tal obxecto, determine. En relación cos centros docentes concertados, atenderase á normativa reguladora do concerto correspondente.

9. Os centros docentes, de acordo cos resultados obtidos polo seu alumnado e en función do diagnóstico e da información proporcionados por eses resultados, establecerán medidas ordinarias ou extraordinarias en relación coas súas propostas curriculares e a súa práctica docente. Estas medidas fixaranse en plans de mellora de resultados colectivos ou individuais que permitan, en colaboración coas familias e empregando os recursos de apoio educativo facilitados pola consellería con competencias en materia de educación, incentivar a motivación e o esforzo dos alumnos e das alumnas para arranxar as dificultades.

10. A consellería con competencias en materia de educación poderá establecer medidas de atención personalizada dirixidas aos alumnos e ás alumnas que, presentándose á avaliación final de educación secundaria obrigatoria, non a superaran.

Artigo 23. *Promoción*

1. As decisións sobre a promoción do alumnado dun curso a outro, dentro da etapa, serán adoptadas de xeito colexiado polo conxunto de profesores e profesoras do alumno ou da alumna respectivo/a, atendendo ao logro dos obxectivos da etapa e ao grao de adquisición das competencias correspondentes.

A repetición considerarase unha medida de carácter excepcional e tomarase tras esgotar as medidas ordinarias de reforzo e apoio para superar as dificultades de aprendizaxe do alumno ou da alumna.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

2. Os alumnos e as alumnas terán promoción de curso no caso de superaren todas as materias cursadas ou teren avaliación negativa en dúas materias como máximo, e repetirán curso cando teñan avaliación negativa en tres ou máis materias, ou en dúas materias que sexan simultaneamente Lingua Galega e Literatura e Matemáticas, ou Lingua Castelá e Literatura e Matemáticas.

De forma excepcional, poderá autorizarse a promoción dun alumno ou unha alumna con avaliación negativa en tres materias cando se dean conxuntamente as seguintes condicións:

a) Que dúas das materias con avaliación negativa non sexan simultaneamente Lingua Galega e Literatura e Matemáticas, ou Lingua Castelá e Literatura e Matemáticas.

b) Que o equipo docente considere que a natureza das materias con avaliación negativa non lle impide ao alumno ou á alumna seguir con éxito o curso seguinte, que ten expectativas favorables de recuperación e que a promoción beneficiará a súa evolución educativa.

c) Que se lle apliquen ao alumno ou á alumna as medidas de atención educativa propostas no consello orientador ao que se refire o apartado 7 deste artigo.

Poderá tamén autorizarse de xeito excepcional a promoción dun alumno ou unha alumna con avaliación negativa en dúas materias que sexan simultaneamente Lingua Galega e Literatura e Matemáticas, ou Lingua Castelá e Literatura e Matemáticas, cando o equipo docente considere que o alumno ou a alumna poden seguir con éxito o curso seguinte, que teñen expectativas favorables de recuperación e que a promoción beneficiará a súa evolución educativa, e sempre que se lle apliquen ao alumno ou á alumna as medidas de atención educativa propostas no consello orientador ao que se refire o apartado 7 deste artigo.

Para os efectos deste apartado, só se computarán as materias que como mínimo o alumno ou a alumna deben cursar en cada un dos bloques.

No bloque de materias de libre configuración autonómica só se computará Lingua Galega e Literatura, con independencia de que os alumnos e as alumnas poidan cursar máis materias do devandito bloque.

As materias coa mesma denominación en diferentes cursos da educación secundaria obrigatoria consideraranse como materias distintas.

3. Quen teña promoción sen superar todas as materias deberá matricularse das materias non superadas, seguirá os programas de reforzo que estableza o equipo docente e

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

deberá superar as avaliacións correspondentes aos devanditos programas de reforzo. Esta circunstancia terase en conta aos efectos de promoción previstos nos apartados anteriores.

4. O alumno ou a alumna que non teñan promoción deberán permanecer un ano máis no mesmo curso. Esta medida poderáselle aplicar no mesmo curso unha soa vez, e dúas veces como máximo dentro da etapa. Cando esta segunda repetición deba producirse en terceiro ou cuarto curso, terá dereito a permanecer no réxime ordinario cursando educación secundaria obrigatoria ata os dezanove anos de idade, feitos no ano no que finalice o curso. Excepcionalmente, poderá repetir unha segunda vez en cuarto curso se non repetiu nos cursos anteriores da etapa.

5. En todo caso, as repeticións estableceranse de maneira que as condicións curriculares se adapten ás necesidades do alumno ou da alumna e estean orientadas á superación das dificultades detectadas.

6. Esta medida deberá ir acompañada dun plan específico personalizado, orientado á superación das dificultades detectadas no curso anterior. Os centros docentes organizarán este plan de acordo co que estableza a consellería con competencias en materia de educación.

7. Coa finalidade de facilitar que todo o alumnado logre os obxectivos e alcance o adecuado grao de adquisición das competencias correspondentes, a consellería con competencias en materia de educación establecerá medidas de reforzo educativo, con especial atención ás necesidades específicas de apoio educativo. A aplicación personalizada das medidas revisarase periodicamente e, en todo caso, ao finalizar o curso académico.

Ao final de cada curso de educación secundaria obrigatoria entregaránselles ao pai, á nai ou aos/ás titores/as legais de cada alumno ou alumna un consello orientador, que incluirá unha proposta a pais, nais ou titores/as legais ou, de ser o caso, ao alumno ou á alumna do itinerario máis adecuado para seguir, así como a identificación, mediante informe motivado, do grao de logro dos obxectivos da etapa e de adquisición das competencias correspondentes que xustifica a proposta. Se se considerar necesario, o consello orientador poderá incluír unha recomendación aos pais, ás nais ou aos/ás titores/as legais e, de ser o caso, ao alumno ou á alumna sobre a incorporación a un programa de mellora da aprendizaxe e do rendemento, ou a un ciclo de formación profesional básica.

O consello orientador incluirase no expediente do alumno ou da alumna.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Artigo 24. *Título de graduado en educación secundaria obrigatoria e certificacións*

1. Para obter o título de graduado en educación secundaria obrigatoria cumprirá a superación da avaliación final, así como unha cualificación final desta etapa igual ou superior a 5 puntos sobre 10. A cualificación final da educación secundaria obrigatoria deducirase da seguinte ponderación:

a) Cun peso do 70 %, a media das cualificacións numéricas obtidas en cada unha das materias cursadas en educación secundaria obrigatoria.

b) Cun peso do 30 %, a nota obtida na avaliación final da educación secundaria obrigatoria. En caso de que o alumno ou a alumna superasen a avaliación polas dúas opcións de avaliación final a que se refire o artigo 22.1, para a cualificación final tomarase a máis alta das que se obteñan, tendo en conta a nota obtida en ambas as opcións.

En caso de que se obteña o título de graduado en educación secundaria obrigatoria pola superación da proba para persoas maiores de dezaoito anos, a cualificación final da educación secundaria obrigatoria será a obtida na devandita proba.

2. No título deberá constar a opción ou as opcións polas que se realizou a avaliación final, así como a cualificación final da educación secundaria obrigatoria.

Farase constar no título, por dilixencia ou anexo a este, a nova cualificación final da educación secundaria obrigatoria cando o alumno ou a alumna se presentasen de novo á avaliación pola mesma opción para elevar a súa cualificación final.

Tamén se fará constar, por dilixencia ou anexo, a superación polo alumno ou a alumna da avaliación final por unha opción diferente á que xa conste no título, en cuxo caso a cualificación final será a máis alta das que se obteñan tendo en conta os resultados de ambas as opcións.

3. O título de graduado en educación secundaria obrigatoria permitirá acceder ás ensinanzas postobrigatorias recollidas no artigo 3.4 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de acordo cos requisitos que se establecen para cada ensinanza.

4. Os alumnos e as alumnas que cursen a educación secundaria obrigatoria e non obteñan o título ao que se refire este artigo recibirán unha certificación con carácter oficial e validez en toda España. Esta certificación será emitida polo centro docente no que o

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

alumno ou a alumna estivese matriculado/a no último curso escolar e nela consignaranse os seguintes elementos:

a) Datos oficiais identificativos do centro docente.

b) Nome e documento acreditativo da identidade do/da estudante.

c) Data de comezo e finalización da súa escolaridade.

d) As materias ou os ámbitos cursados, coas cualificacións obtidas nos anos que permaneceu escolarizado/a na educación secundaria obrigatoria.

e) Informe da xunta de avaliación do último curso escolar no que estivese matriculado/a, no que se indique o grao de logro dos obxectivos da etapa e de adquisición das competencias correspondentes, así como a formación complementaria que debería cursar para obter o título de graduado en educación secundaria obrigatoria. Para estes efectos, a consellería con competencias en materia de educación porá á disposición dos centros docentes os instrumentos necesarios para realizar este informe.

A Administración educativa determinará, en función do contido das letras d) e e), as partes que se consideran superadas das probas que organice para o acceso aos ciclos formativos de grao medio ou, nos termos previstos no artigo 68.2 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, para a obtención do título de graduado en educación secundaria obrigatoria.

5. Tras cursar o primeiro ciclo de educación secundaria obrigatoria, así como despois de cursado o segundo curso cando o alumno ou a alumna vaian incorporarse de xeito excepcional a un ciclo de formación profesional básica, entregaráselles aos alumnos e ás alumnas un certificado dos estudos cursados, co contido indicado nas letras a) a d) do apartado 4, e un informe sobre o grao de logro dos obxectivos da etapa e de adquisición das competencias correspondentes.

TÍTULO II
Bacharelato

CAPÍTULO I
Principios e obxectivos

Artigo 25. *Finalidade*

O bacharelato ten como finalidade proporcionarlle ao alumnado formación, madureza intelectual e humana, coñecementos e habilidades que lle permitan desenvolver funcións

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

sociais e incorporarse á vida activa con responsabilidade e competencia. Así mesmo, capacitará o alumnado para acceder á educación superior.

Artigo 26. *Obxectivos*

O bacharelato contribuirá a desenvolver no alumnado as capacidades que lle permitan:

a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.

b) Consolidar unha madureza persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.

c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.

d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.

f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.

g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.

h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.

i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

l) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.

m) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.

n) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.

ñ) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e impulsar condutas e hábitos saudables.

o) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.

p) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

Artigo 27. *Principios metodolóxicos*

1. Os centros docentes implementarán metodoloxías que teñan en conta os diferentes ritmos de aprendizaxe do alumnado e as súas características individuais e/ou estilos de aprendizaxe, co fin de conseguir que todo o alumnado alcance o máximo desenvolvemento das súas capacidades. Así mesmo, estas metodoloxías deberán favorecer a capacidade do alumnado para aprender por si mesmo, para traballar en equipo e promover o traballo en equipo, e para aplicar métodos de investigación apropiados.

2. A metodoloxía que se utilice no bacharelato favorecerá o traballo individual e en grupo, o pensamento autónomo, crítico e rigoroso, o uso de técnicas e hábitos de investigación en distintos campos do saber, a capacidade do alumnado de aprender por si mesmo, así como a transferencia e a aplicación do aprendido.

3. As tecnoloxías da información e da comunicación serán unha ferramenta necesaria para a aprendizaxe en todas as materias, tanto polo seu carácter imprescindible na educación superior como pola súa utilidade e relevancia para a vida cotiá e a inserción laboral.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

4. A consellería con competencias en materia de educación promoverá as medidas necesarias para que as habilidades de comprensión de lectura e de uso da información, a expresión escrita e a capacidade de se expresar correctamente en público se traballen polo profesorado en todas as materias. O alumnado de bacharelato debe adquirir, ademais, un manexo adecuado da información en diferentes soportes e procedente de distintas fontes, incluída a biblioteca escolar, en liña co concepto de alfabetizacións múltiples.

5. Os centros docentes impartirán de xeito integrado o currículo de todas as linguas da súa oferta educativa, co fin de favorecer que todos os coñecementos e as experiencias lingüísticas do alumnado contribúan ao desenvolvemento da súa competencia comunicativa plurilingüe. No proxecto lingüístico do centro concretaranse as medidas tomadas para a impartición do currículo integrado das linguas. Estas medidas incluirán, polo menos, acordos sobre criterios metodolóxicos básicos de actuación en todas as linguas, acordos sobre a terminoloxía que se vaia empregar, e o tratamento que se lles dará aos contidos, aos criterios de avaliación e aos estándares de aprendizaxe similares nas materias lingüísticas, de xeito que se evite a repetición dos aspectos comúns á aprendizaxe de calquera lingua.

6. A acción titorial e a orientación educativa e profesional terán un papel relevante nesta etapa. O/a profesor/a titor/a coordinará a intervención educativa do equipo docente e manterá unha relación permanente cos pais, coas nais ou cos titores e coas titoras legais, co fin de garantir o exercicio dos dereitos recoñecidos no artigo 4.1.d) e g) da Lei orgánica 8/1985, do 3 de xullo, reguladora do dereito á educación.

CAPÍTULO II
Organización

Artigo 28. *Organización xeral*

1. Poderán acceder aos estudos de bacharelato os alumnos e as alumnas que estean en posesión do título de graduado en educación secundaria obrigatoria e teñan superada a avaliación final de educación secundaria obrigatoria pola opción de ensinanzas académicas.

De acordo co artigo 53.2 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, o título de técnico de artes plásticas e deseño permitirá o acceso directo a calquera das modalidades de bacharelato.

Así mesmo, conforme o artigo 65.3 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, o título de técnico deportivo permitirá o acceso a calquera das modalidades de bacharelato.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

2. O bacharelato abrangue dous cursos, desenvolverase en modalidades diferentes e organizarase de modo flexible, coa finalidade de que poida ofrecer unha preparación especializada ao alumnado acorde coas súas perspectivas e os seus intereses de formación ou permita a incorporación á vida activa logo de finalizado este.

3. Os alumnos e as alumnas poderán permanecer cursando bacharelato en réxime ordinario durante catro anos.

4. As ensinanzas estrutúranse en materias que, á súa vez, se organizan en troncais, específicas e de libre configuración autonómica.

Artigo 29. *Modalidades de bacharelato*

1. As modalidades do bacharelato que, de ser o caso, poderán ofrecer os centros docentes serán as seguintes:

a) Ciencias.

b) Humanidades e ciencias sociais.

c) Artes.

2. Dentro da modalidade de Humanidades e ciencias sociais, o alumnado poderá optar polo itinerario de Humanidades ou polo itinerario de Ciencias sociais.

Artigo 30. *Organización do primeiro curso de bacharelato*

1. Na modalidade de Ciencias, os alumnos e as alumnas deben cursar as seguintes materias xerais do bloque de materias troncais:

a) Filosofía.

b) Lingua Castelá e Literatura I.

c) Primeira Lingua Estranxeira I.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

d) Matemáticas I.

e) Dúas de entre as seguintes materias de opción do bloque de materias troncais:

1º) Bioloxía e Xeoloxía.

2º) Debuxo Técnico I.

3º) Física e Química.

2. Na modalidade de Humanidades e Ciencias Sociais, os alumnos e as alumnas deben cursar as seguintes materias xerais do bloque de materias troncais:

a) Filosofía.

b) Lingua Castelá e Literatura I.

c) Primeira Lingua Estranxeira I.

d) Para o itinerario de Humanidades, Latín I. Para o itinerario de Ciencias sociais, Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais I.

e) Dúas materias de entre as seguintes materias de opción do bloque de materias troncais, organizadas, de ser o caso, en bloques que faciliten o tránsito á educación superior:

1º) Economía.

2º) Grego I.

3º) Historia do Mundo Contemporáneo.

4º) Literatura Universal.

3. Na modalidade de Artes, os alumnos e as alumnas deben cursar as seguintes materias xerais do bloque de materias troncais:

a) Filosofía.

b) Lingua Castelá e Literatura I.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

c) Primeira Lingua Estranxeira I.

d) Fundamentos da Arte I.

e) Dúas de entre as seguintes materias de opción do bloque de materias troncais:

1º) Cultura Audiovisual I.

2º) Historia do Mundo Contemporáneo.

3º) Literatura Universal.

4. Os alumnos e as alumnas deben cursar as seguintes materias do bloque de materias específicas:

a) Educación Física.

b) Un mínimo de dúas e un máximo de tres materias de entre as seguintes:

1º) Análise Musical I.

2º) Anatomía Aplicada.

3º) Cultura Científica.

4º) Debuxo Artístico I.

5º) Linguaxe e Práctica Musical.

6º) Relixión.

7º) Segunda Lingua Estranxeira I.

8º) Tecnoloxía Industrial I.

9º) Tecnoloxías da Información e da Comunicación I.

10º) Volume.

11º) Unha materia do bloque de materias troncais non cursada polo alumno ou a alumna, que será considerada específica para todos os efectos.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

5. No bloque de materias de libre configuración autonómica, os alumnos e as alumnas deben cursar a materia de Lingua Galega e Literatura, que terá un tratamento no centro docente análogo á de Lingua Castelá e Literatura, de xeito que se garanta a adquisición das correspondentes competencias lingüísticas e a adecuada distribución segundo o establecido no artigo 8 do Decreto 79/2010, do 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia.

A consellería con competencias en materia de educación poderá ofertar outras materias de libre configuración autonómica elixibles polo centros docentes dentro do horario de libre configuración e opcionais para os alumnos e as alumnas.

6. No horario establecido como de libre configuración os centros docentes poderán optar por dedicalo ao afondamento e/ou reforzo dalgunha das materias recollidas neste artigo, por establecer outra ou outras materias que determine o centro docente, segundo o seu proxecto educativo e logo de autorización da consellería con competencias en materia de educación, ou por impartir algunha das materias de libre configuración autonómica elixibles polos centros docentes. En todo caso, respectarase o tratamento análogo das linguas cooficiais e os criterios de equilibrio establecidos no Decreto 79/2010, do 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia.

7. A consellería con competencias en materia de educación e os centros docentes poderán elaborar itinerarios para orientar o alumnado na elección das materias de opción.

8. Só se poderá limitar a elección de materias de opción cando haxa un número insuficiente de alumnos e alumnas segundo os criterios que determine a consellería con competencias en materia de educación.

Artigo 31. *Organización do segundo curso de bacharelato*

1. Na modalidade de Ciencias, os alumnos e alumnas deben cursar as seguintes materias xerais do bloque de materias troncais:

a) Historia de España.

b) Lingua Castelá e Literatura II.

c) Primeira Lingua Estranxeira II.

d) Matemáticas II.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

e) Dúas materias máis de entre as seguintes materias de opción do bloque de materias troncais:

1º) Bioloxía.

2º) Debuxo Técnico II.

3º) Física.

4º) Xeoloxía.

5º) Química.

2. Na modalidade de Humanidades e Ciencias Sociais, os alumnos e as alumnas deben cursar as seguintes materias xerais do bloque de materias troncais:

a) Historia de España.

b) Lingua Castelá e Literatura II.

c) Primeira Lingua Estranxeira II.

d) Para o itinerario de humanidades, Latín II. Para o itinerario de ciencias sociais, Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais II.

e) Dúas materias de entre as seguintes materias de opción do bloque de materias troncais, organizadas, de ser o caso, en bloques que faciliten o tránsito á educación superior:

1º) Economía da Empresa.

2º) Xeografía.

3º) Grego II.

4º) Historia da Arte.

5º) Historia da Filosofía.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

3. Na modalidade de Artes, os alumnos e as alumnas deben cursar as seguintes materias xerais do bloque de materias troncais:

a) Historia de España.

b) Lingua Castelá e Literatura II.

c) Primeira Lingua Estranxeira II.

d) Fundamentos da Arte II.

e) Dúas materias de entre as seguintes materias de opción do bloque de materias troncais:

1º) Artes Escénicas.

2º) Cultura Audiovisual II.

3º) Deseño.

4. Os alumnos e as alumnas cursarán un mínimo de dúas e un máximo de tres materias das seguintes do bloque de materias específicas:

a) Análise Musical II.

b) Ciencias da Terra e do Medio Ambiente.

c) Debuxo Artístico II.

d) Fundamentos de Administración e Xestión.

e) Historia da Música e da Danza.

f) Imaxe e Son.

g) Psicoloxía.

h) Relixión.

i) Segunda Lingua Estranxeira II.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

l) Técnicas de Expresión Gráfico-Plástica.

m) Tecnoloxía Industrial II.

n) Tecnoloxías da Información e da Comunicación II.

ñ) Unha materia do bloque de materias troncais non cursada polo alumno ou a alumna, que será considerada específica para todos os efectos.

5. No bloque de materias de libre configuración autonómica, os alumnos e as alumnas deben cursar a materia de Lingua Galega e Literatura, que terá un tratamento no centro docente análogo á de Lingua Castelá e Literatura, de xeito que se garanta a adquisición das correspondentes competencias lingüísticas e a adecuada distribución segundo o establecido no artigo 8 do Decreto 79/2010, do 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia.

A consellería con competencias en materia de educación poderá ofertar outras materias de libre configuración autonómica elixibles polo centros docentes dentro do horario de libre configuración e opcionais para os alumnos e as alumnas.

6. No horario establecido como de libre configuración os centros docentes poderán optar por dedicalo ao afondamento e/ou reforzo dalgunha das materias recollidas neste artigo, por establecer outra ou outras materias que determine o centro docente, segundo o seu proxecto educativo e logo de autorización da consellería con competencias en materia de educación, ou por impartir algunha das materias de libre configuración autonómica elixibles polos centros docentes. En todo caso, respectarase o tratamento análogo das linguas cooficiais e os criterios de equilibrio establecidos no Decreto 79/2010, do 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia.

7. A consellería con competencias en materia de educación e os centros docentes poderán elaborar itinerarios para orientar o alumnado na elección das materias troncais de opción.

8. Só se poderá limitar a elección de materias de opción cando haxa un número insuficiente de alumnos e alumnas segundo os criterios que determine a consellería con competencias en materia de educación.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Artigo 32. *Horario*

O número de sesións lectivas semanais de cada unha das materias do bacharelato é o que figura no anexo V deste decreto.

CAPÍTULO III
Avaliacións, promoción e titulación

Artigo 33. *Avaliacións*

1. Os referentes para a comprobación do grao de adquisición das competencias e o logro dos obxectivos da etapa nas avaliacións continua e final das materias dos bloques de materias troncais, específicas e de libre configuración autonómica, serán os criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe que figuran nos anexos I, II e III a este decreto.

2. A avaliación da aprendizaxe do alumnado será continua e diferenciada segundo as materias, terá un carácter formativo e será un instrumento para a mellora tanto dos procesos de ensino como dos procesos de aprendizaxe.

3. Estableceranse as medidas máis adecuadas para que as condicións de realización das avaliacións, incluída a avaliación final de etapa, se adapten ás necesidades do alumnado con necesidade específica de apoio educativo; estas adaptacións non se terán en conta en ningún caso para minorar as cualificacións obtidas.

4. O profesorado avaliará tanto as aprendizaxes do alumnado como os procesos de ensino e a súa propia práctica docente, para o que establecerá indicadores de logro nas programacións didácticas.

5. A consellería con competencias en materia de educación garantirá o dereito dos alumnos e as alumnas a unha avaliación obxectiva e a que a súa dedicación, o seu esforzo e o seu rendemento se valoren e se recoñezan con obxectividade, para o que establecerá os oportunos procedementos.

6. O profesorado de cada materia decidirá, ao termo do curso, se o alumno ou a alumna lograron os obxectivos e alcanzaron o adecuado grao de adquisición das competencias correspondentes.

O equipo docente, constituído en cada caso polos profesores e as profesoras do/da estudante, coa coordinación do/da titor/a, valorará a súa evolución no conxunto das materias

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

e a súa madureza educativa en relación cos obxectivos do bacharelato e as competencias correspondentes.

7. Coa finalidade de lles facilitar aos alumnos e ás alumnas a recuperación das materias con avaliación negativa, a consellería con competencias en materia de educación regulará as condicións para que os centros docentes organicen as oportunas probas extraordinarias e os programas individualizados nas condicións que se determinen.

Artigo 34. *Avaliación final de bacharelato*

1. Ao finalizar o bacharelato, os alumnos e as alumnas realizarán unha avaliación individualizada na que se comprobará o logro dos obxectivos desta etapa e o grao de adquisición das competencias correspondentes en relación coas seguintes materias:

a) Todas as materias xerais cursadas no bloque de materias troncais. No suposto de materias que impliquen continuidade, terase en conta só a cursada en segundo curso.

b) Dúas materias de opción cursadas no bloque de materias troncais, en calquera dos cursos. As materias que impliquen continuidade entre os cursos primeiro e segundo só computarán como unha materia; neste suposto terase en conta só a materia cursada en segundo curso.

c) Unha materia do bloque de materias específicas cursada en calquera dos cursos, que non sexa Educación Física nin Relixión.

2. Só poderán presentarse a esta avaliación os alumnos e as alumnas que obtivesen avaliación positiva en todas as materias. Para estes efectos, só se computarán as materias que como mínimo o alumno ou a alumna deben cursar en cada un dos bloques. No bloque de materias de libre configuración autonómica só se computará Lingua Galega e Literatura, con independencia de que os alumnos e as alumnas poidan cursar máis materias do devandito bloque.

3. De acordo co disposto nos artigos 6 bis.2.b) e 36 bis da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, o Ministerio de Educación, Cultura e Deporte establecerá para todo o sistema educativo español as características das probas, deseñaraas e establecerá o seu contido para cada convocatoria.

Correspóndelle á consellería con competencias en materia de educación fixar os criterios de avaliación, os estándares de aprendizaxe avaliables e o deseño das probas que se

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

apliquen a Lingua Galega e Literatura, que se realizarán de xeito simultáneo co resto das probas que compoñen as avaliacións finais.

A materia de Lingua Galega e Literatura terase en conta para o cálculo da nota obtida nas devanditas avaliacións finais na mesma proporción que a materia de Lingua Castelá e Literatura. Terán exención da realización destas probas os alumnos e as alumnas que estean exentos/as de cursar ou de ser avaliados/as da materia Lingua Galega e Literatura, segundo a normativa autonómica correspondente.

4. A superación desta avaliación requirirá unha cualificación igual ou superior a 5 puntos sobre 10.

Os alumnos e as alumnas que non superen esta avaliación ou que desexen elevar a súa cualificación final de bacharelato poderán repetir a avaliación en convocatorias sucesivas, logo de solicitalo.

Tomarase en consideración a cualificación máis alta das obtidas nas convocatorias ás que se concorra.

5. No caso de alumnos e alumnas que desexen obter o título de bacharel por máis dunha modalidade, poderán solicitar que se lles avalíe das materias xerais e de opción da súa elección do bloque de materias troncais, correspondentes ás modalidades escollidas.

6. A administración educativa poderá realizar actuacións de mellora naqueles centros docentes públicos con resultados inferiores aos valores que, para tal obxecto, teña establecido. En relación cos centros docentes concertados atenderase á normativa reguladora de concertos.

7. A consellería con competencias en materia de educación poderá establecer medidas de atención personalizada dirixidas aos alumnos e ás alumnas que, téndose presentado á avaliación final de bacharelato, non a superasen.

Artigo 35. *Promoción*

1. Os alumnos e as alumnas terán promoción de primeiro a segundo de bacharelato cando teñan superadas as materias cursadas ou teñan avaliación negativa en dúas materias, como máximo. En todo caso, deberán matricularse en segundo curso das materias pendentes de primeiro. Os centros docentes deberán organizar as consecuentes actividades de recuperación e a avaliación das materias pendentes.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Para os efectos deste apartado, só se computarán as materias que como mínimo o alumno ou a alumna deben cursar en cada un dos bloques. No bloque de materias de libre configuración autonómica só se computará Lingua Galega e Literatura, con independencia de que os alumnos e as alumnas poidan cursar máis materias do devandito bloque. Sen superar o prazo máximo para cursar o bacharelato indicado no artigo 28.3, os alumnos e as alumnas poderán repetir cada un dos cursos de bacharelato unha soa vez como máximo, aínda que excepcionalmente poderán repetir un dos cursos unha segunda vez, logo dun informe favorable do equipo docente.

2. A consellería con competencias en materia de educación establecerá as condicións nas que un alumno ou unha alumna que cursasen o primeiro curso de bacharelato nunha determinada modalidade poidan pasar ao segundo nunha modalidade distinta.

3. Os alumnos e as alumnas que ao termo do segundo curso tivesen avaliación negativa nalgunhas materias poderán matricularse delas sen necesidade de cursar de novo as materias superadas, ou optar por repetir o curso completo.

Artigo 36. *Continuidade entre materias de bacharelato*

A superación das materias de segundo curso que se indican no anexo VI estará condicionada á superación das correspondentes materias de primeiro curso indicadas no devandito anexo, por implicar continuidade.

Non obstante, o alumnado poderá matricularse da materia de segundo curso sen cursar a correspondente materia de primeiro curso, sempre que o profesorado que a imparta considere que o alumno ou a alumna reúnen as condicións necesarias para poder seguir con aproveitamento a materia de segundo. En caso contrario, deberase cursar a materia de primeiro curso, que terá a consideración de materia pendente, aínda que non será computable para os efectos de modificar as condicións en que se terá promoción a segundo.

Artigo 37. *Título de bacharel*

1. Para obter o título de bacharel será necesaria a superación da avaliación final de bacharelato, así como unha cualificación final de bacharelato igual ou superior a 5 puntos sobre 10. A cualificación final desta etapa deducirase da seguinte ponderación:

a) Cun peso do 60 %, a media das cualificacións numéricas obtidas en cada unha das materias cursadas en bacharelato.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

b) Cun peso do 40 %, a nota obtida na avaliación final de bacharelato.

Así mesmo, conforme o disposto nos artigos 44.4 e 50.2 da Lei 2/2006, do 3 de maio, respectivamente, os alumnos e as alumnas que estean en posesión dun título de técnico ou de técnico superior, ou de técnico das ensinanzas profesionais de música ou de danza, poderán obter o título de bacharel pola superación da avaliación final de bacharelato en relación coas materias do bloque de materias troncais que como mínimo se deban cursar na modalidade e na opción que escolla o alumno ou a alumna.

No título de bacharel deberá facerse referencia a que o devandito título se obtivo da forma indicada no parágrafo anterior, así como a cualificación final de bacharelato, que será a nota obtida na avaliación final de bacharelato.

2. O título de bacharel facultará para acceder ás ensinanzas que constitúen a educación superior, establecidas no artigo 3.5 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.

3. No título de bacharel constará a seguinte información:

a) Modalidade cursada. No caso de alumnos e alumnas que desexen obter o título de bacharelato por máis dunha modalidade, faranse constar as modalidades que superaran na avaliación final.

b) Cualificación final de bacharelato.

4. A avaliación positiva en todas as materias do bacharelato sen superar a avaliación final desta etapa dará dereito ao alumno ou á alumna á obtención dun certificado que terá os efectos laborais e os académicos previstos nos artigos 41.2. b), 41.3. a) e 64.2. d) da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio.

TÍTULO III
Programas educativos

Artigo 38. *Bibliotecas escolares e lectura*

1. Os centros docentes deberán incluír dentro do seu proxecto educativo un programa de centro de promoción da lectura (proxecto lector de centro) no que integren as actuacións destinadas ao fomento da lectura, da escritura e das habilidades no uso, no tratamento e na produción da información, en apoio da adquisición das competencias clave.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

2. Este programa de centro será o referente para a elaboración dos plans anuais de lectura que se incluirán na programación xeral anual.

3. Os centros docentes disporán dunha biblioteca escolar. Tomaranse as medidas organizativas necesarias para que a biblioteca escolar teña un funcionamento estable e sirva aos obxectivos do proxecto lector de centro. A biblioteca ten como obxectivos ser un centro de recursos e oportunidades para a lectura, a aprendizaxe e a información; un punto de encontro entre alumnado, profesorado e familias que facilite a comunicación, a creatividade, as aprendizaxes, a adquisición de competencias claves, as metodoloxías activas e o traballo colaborativo, e ademais que estimule os intercambios culturais no centro docente.

4. Correspóndelle á dirección do centro docente a aprobación do programa de promoción da lectura, logo da proposta realizada polo claustro de profesorado. Procurarase a adecuada coordinación, de ser o caso, co proxecto de educación dixital do centro, de xeito que se reforce a adquisición das competencias para uso, tratamento e produción de información por parte do alumnado, e se aproveiten eficientemente os recursos ao dispor da comunidade educativa.

Artigo 39. *Educación dixital*

1. A consellería con competencias en materia de educación promoverá o uso das tecnoloxías da información e da comunicación na aula como medio didáctico apropiado e valioso para desenvolver as tarefas de ensino e aprendizaxe.

2. Os contornos virtuais de aprendizaxe que se empreguen nos centros docentes sostidos con fondos públicos facilitarán a aplicación de plans educativos específicos, deseñados polos centros docentes para a consecución de obxectivos concretos do currículo, e deberán contribuír á extensión do concepto de aula no tempo e no espazo.

3. A consellería con competencias en materia de educación ofrecerá plataformas dixitais e tecnolóxicas de acceso para toda a comunidade educativa, que poderán incorporar recursos didácticos achegados polas administracións educativas e outros axentes para o seu uso compartido.

4. Os centros docentes que desenvolvan o currículo nun contorno dixital deberán establecer un proxecto de educación dixital que formará parte do seu proxecto educativo e deberá contar coa aprobación da consellería con competencias en materia de educación, segundo o procedemento que se estableza.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Artigo 40. *Promoción de estilos de vida saudable*

1. A consellería con competencias en materia de educación promoverá medidas para que a actividade física e a dieta equilibrada formen parte do comportamento xuvenil.

2. Os centros docentes desenvolverán medidas específicas dentro do seu proxecto educativo, de xeito que se promova a práctica diaria de deporte e exercicio físico por parte dos alumnos e das alumnas durante a xornada escolar, en relación coa promoción dunha vida activa, saudable e autónoma.

3. O deseño, a coordinación e a supervisión das medidas que se adopten serán asumidos polo profesorado coa cualificación ou a especialización adecuada, e de acordo cos recursos dispoñibles.

Disposición adicional primeira. *Adaptación de referencias*

As referencias realizadas pola normativa vixente ás modalidades, ás vías e ás materias de educación secundaria obrigatoria e bacharelato entenderanse realizadas ás modalidades, aos bloques de materias e ás materias correspondentes recollidas neste decreto.

Disposición adicional segunda. *Aprendizaxe de linguas estranxeiras*

1. Na impartición de materias en linguas estranxeiras, os centros docentes aplicarán o disposto no capítulo IV do Decreto 79/2010, do 20 de maio, para o plurilingüísmo no ensino non universitario de Galicia.

2. Os centros docentes que impartan unha parte das materias do currículo en linguas estranxeiras aplicarán, en todo caso, os criterios para a admisión do alumnado establecidos na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio. Entre tales criterios non se incluirán requisitos lingüísticos.

3. As linguas galega ou castelá só se utilizarán como apoio no proceso de aprendizaxe da lingua estranxeira. Daráselle prioridade á comprensión e á expresión oral.

4. Procurarase que ao longo da etapa o alumnado adquira a terminoloxía propia das materias nas linguas cooficiais correspondentes e na lingua estranxeira.

5. Estableceranse medidas de flexibilización e alternativas metodolóxicas no ensino e na avaliación da lingua estranxeira para o alumnado con discapacidade, en especial para

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

o que presente dificultades na súa expresión oral. Estas adaptacións non se terán en conta en ningún caso para minorar as cualificacións obtidas.

Disposición adicional terceira. *Ensinanzas de relixión*

1. As ensinanzas de relixión incluiranse na educación secundaria obrigatoria e no bacharelato de acordo co establecido nos artigos 13, 14, 30 e 31 deste decreto.

2. As administracións educativas garantirán que, ao inicio do curso, os pais, as nais ou os/as titores legais e, de ser o caso, os/as alumnos/as poidan manifestar a súa vontade de que estes/as reciban ou non ensinanzas de relixión.

3. A determinación do currículo da ensinanza de relixión católica e das diferentes confesións relixiosas coas que o Estado español subscribiu acordos de cooperación en materia educativa será competencia, respectivamente, da xerarquía eclesiástica e das correspondentes autoridades relixiosas.

4. A avaliación da ensinanza da relixión realizarase de acordo co indicado nos artigos 21 e 33 deste decreto.

Disposición adicional cuarta. *Educación de persoas adultas*

1. Por vía regulamentaria poderanse establecer currículos específicos para a educación de persoas adultas que conduzan á obtención dos títulos de graduado en educación secundaria obrigatoria e de bacharelato.

2. Nos centros docentes públicos ou privados autorizados para impartir ensino a distancia de persoas adultas, as avaliacións finais para a obtención de títulos oficiais previstos neste decreto realizaranse na forma que determine a Administración educativa que autorizara ou ás que estean adscritos os devanditos centros docentes.

3. Se o alumno ou alumna reside fóra da localidade na que o centro docente autorizado estea situado, as avaliacións externas poderanse realizar fóra da devandita localidade, de acordo co establecido por convenio de colaboración entre os centros docentes de educación a distancia de persoas adultas, ou a través doutras formas que garantan o correcto desenvolvemento das probas.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Disposición adicional quinta. *Documentos oficiais de avaliación*

1. Os documentos oficiais de avaliación son: o expediente académico, as actas de avaliación, o informe persoal por traslado, o consello orientador de cada un dos cursos de educación secundaria obrigatoria, e os historiais académicos de educación secundaria obrigatoria e bacharelato. Así mesmo, terán a consideración de documentos oficiais os relativos á avaliación final de educación secundaria obrigatoria e á avaliación final de bacharelato ás que se refiren, respectivamente, os artigos 22 e 34 do presente decreto.

A consellería con competencias en materia de educación establecerá os procedementos oportunos para garantir a autenticidade dos documentos oficiais de avaliación, a integridade dos datos recollidos nestes e a súa supervisión e custodia.

Os documentos oficiais de avaliación serán visados polo/a director/a do centro docente e levarán as sinaturas autógrafas das persoas que corresponda en cada caso. Tamén constará o nome e os apelidos da persoa asinante, así como a referencia ao cargo ou á atribución docente. O historial académico e, de ser o caso, o informe persoal por traslado considéranse documentos básicos para garantir a mobilidade do alumnado por todo o territorio nacional.

Os documentos oficiais de avaliación deberán recoller sempre a norma que regula o currículo correspondente, e cando deban ter efectos fóra do ámbito da comunidade autónoma estarase ao disposto no artigo 36.3 da Lei 30/1992, do 26 de novembro, de réxime xurídico das administracións públicas e do procedemento administrativo común.

2. Os resultados da avaliación expresaranse na educación secundaria obrigatoria mediante unha cualificación numérica, sen empregar decimais, nunha escala de un a dez, que irá acompañada dos seguintes termos: “insuficiente” (IN), “suficiente” (Su), “ben” (BE), “notable” (NT), “sobresaliente” (SB). Aplicaranse as seguintes correspondencias:

a) Insuficiente: 1, 2, 3 ou 4.

b) Suficiente: 5.

c) Ben: 6.

d) Notable: 7 ou 8.

e) Sobresaliente: 9 ou 10.

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

En bacharelato, os resultados da avaliación das materias expresaranse mediante cualificacións numéricas de cero a dez sen decimais, e consideraranse negativas as cualificacións inferiores a cinco.

Cando o alumnado non se presente ás probas extraordinarias consignarase “non presentado/a” (NP).

A nota media de cada etapa será a media aritmética das cualificacións numéricas obtidas en cada unha das materias, redondeada á centésima máis próxima e, no caso de equidistancia, á superior. A situación de “non presentado/a” (NP) equivalerá á cualificación numérica mínima establecida para cada etapa, agás que exista unha cualificación numérica obtida para a mesma materia en proba ordinaria, en cuxo caso se terá en conta esta cualificación.

A consellería con competencias en materia de educación poderá arbitrar procedementos para outorgar unha mención honorífica ou matrícula de honra aos alumnos e ás alumnas que demostren un rendemento académico excelente ao final de cada etapa para a que se outorga ou na avaliación final.

3. As actas de avaliación estenderanse para cada curso e pecharanse ao termo do período lectivo ordinario e na convocatoria das probas extraordinarias.

Abranguerán a relación nominal do alumnado que compón o grupo, xunto cos resultados da avaliación das materias, expresados nos termos dispostos para cada etapa no apartado 2 desta disposición, e as decisións sobre promoción e permanencia.

Nas actas de segundo e posteriores cursos de educación secundaria obrigatoria, e de segundo curso de bacharelato, figurará o alumnado con materias non superadas do curso anterior. En cada un destes cursos estenderanse actas de avaliación de materias pendentes ao termo do período lectivo ordinario e da convocatoria da proba extraordinaria.

Nas actas correspondentes ao cuarto curso de educación secundaria obrigatoria e ao segundo curso de bacharelato, farase constar que o/a alumno/a cumpre as condicións necesarias para poder presentarse á avaliación final da etapa correspondente.

As actas de avaliación serán asinadas por todo o profesorado do grupo en educación secundaria obrigatoria e bacharelato, e levarán o visto e prace do/da director/a do centro docente. A súa custodia e o seu arquivamento correspóndelles aos centros docentes. A

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

xestión electrónica destas realizarase, de ser o caso, de acordo co procedemento que se determine.

4. O expediente académico recollerá, xunto cos datos de identificación do centro docente, os do alumno ou da alumna, así como a información relativa ao seu proceso de avaliación. Abrirase no momento de incorporación ao centro docente e recollerá, cando menos, os resultados da avaliación coas cualificacións obtidas, as decisións de promoción de etapa, as medidas de apoio educativo e as adaptacións curriculares adoptadas para o alumno ou alumna.

A custodia e o arquivamento dos expedientes académicos do alumnado correspóndelles aos centros docentes nos que se realizaran os estudos das ensinanzas correspondentes, e a súa cobertura e custodia será supervisada pola Inspección Educativa.

5. A consellería con competencias en materia de educación adoptará as medidas adecuadas para a conservación e o traslado en caso de supresión ou extinción do centro docente.

6. O historial académico de educación secundaria obrigatoria e o historial académico de bacharelato son os documentos oficiais que reflicten os resultados da avaliación e as decisións relativas ao progreso educativo do alumnado na etapa correspondente. Estes documentos estenderanse en impreso oficial, levarán o visto e prace do/da director/a e terán valor acreditativo dos estudos realizados; como mínimo recollerán os datos identificativos do/da estudante, a modalidade ou opción elixida e as materias cursadas en cada ano de escolarización, xunto cos resultados da avaliación obtidos para cada unha delas e a expresión da convocatoria concreta (ordinaria ou extraordinaria), as decisións sobre promoción e permanencia, a nota media da etapa, a información relativa aos cambios de centro docente, as medidas curriculares e organizativas aplicadas, e as datas en que se produciu cada feito.

Así mesmo, con respecto á avaliación final de etapa deberán consignarse, para cada modalidade ou opción superada polo alumno ou a alumna, a cualificación numérica obtida en cada unha das materias, así como a nota obtida na avaliación final e a cualificación final da etapa resultante para a devandita modalidade.

No caso do historial da educación secundaria obrigatoria, incluiranse ademais as conclusións dos consellos orientadores.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Cando o alumno ou a alumna se traslade a outro centro docente para proseguiren os seus estudos, o centro docente de orixe remitirá ao de destino, por petición deste, o historial académico da etapa correspondente e o informe persoal por traslado, de ser o caso. O centro docente receptor abrirá o correspondente expediente académico. A matriculación adquirirá carácter definitivo logo de recibido o historial académico. O informe persoal por traslado conterá os resultados das avaliacións parciais que se realizaran, a aplicación, de ser o caso, de medidas curriculares e organizativas, e todas as observacións que se consideren oportunas relativas ao progreso xeral do/da estudante.

O historial académico correspondente a cada unha das ensinanzas entregaráselle ao alumnado cando remate esta e, en calquera caso, ao finalizar a súa escolarización na ensinanza en réxime ordinario. Esta circunstancia reflectirase no correspondente expediente académico.

7. O informe persoal por traslado servirá para garantir a continuidade do proceso de aprendizaxe de quen se traslade a outro centro docente sen concluír o curso na educación secundaria obrigatoria ou no bacharelato. Conterá os resultados das avaliacións parciais que se realizaran, a aplicación, de ser o caso, de medidas curriculares e organizativas, e todas as observacións que se consideren oportunas sobre o progreso xeral do/da alumno/a.

O informe persoal por traslado elaborarao e asinarao o/a titor/a, co visto e prace do/da director/a, a partir dos datos facilitados polo profesorado das áreas, das materias ou dos ámbitos.

8. No referente á obtención dos datos persoais do alumnado, á súa cesión duns centros docentes a outros, e á súa seguridade e confidencialidade, estarase ao disposto na lexislación vixente en materia de protección de datos de carácter persoal e, en todo caso, ao establecido na disposición adicional vixésima terceira da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio.

9. Os documentos oficiais de avaliación e os seus procedementos de validación descritos nos apartados anteriores poderán ser substituídos polos seus equivalentes realizados por medios electrónicos, informáticos ou telemáticos, sempre que quede garantida a súa autenticidade, a súa integridade e a súa conservación, e se cumpran as garantías e os requisitos establecidos pola Lei orgánica 15/1999, do 13 de decembro, de protección de datos de carácter persoal, pola Lei 11/2007, do 22 de xuño, de acceso electrónico da cidadanía aos servizos públicos, e pola normativa que as desenvolve.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

O expediente electrónico estará constituído, cando menos, polos datos contidos nos documentos oficiais de avaliación, e cumprirá o establecido no Real decreto 4/2010, do 8 de xaneiro, polo que se regula o Esquema Nacional de Interoperabilidade no ámbito da Administración electrónica.

Disposición adicional sexta. *Calendario escolar*

1. O calendario escolar, que fixará anualmente a consellería con competencias en materia de educación, abranguerá un mínimo de 175 días lectivos para as ensinanzas obrigatorias.

2. En calquera caso, no cómputo do calendario escolar incluiranse os días dedicados ás avaliacións previstas nos artigos 22 e 34.

Disposición adicional sétima. *Bacharelatos específicos*

1. De acordo cos criterios que se establezan para unha correcta planificación da oferta educativa, a consellería con competencias en materia de educación favorecerá a implantación daqueles programas de cáracter internacional que permitan obter os títulos e diplomas dos estados membros da Unión Europea, ou daqueles estados cos que se teñan subscrito acordos internacionais, que sexan equivalentes ao bacharelato.

2. A consellería con competencias en materia de educación poderá autorizar, en atención á adecuada planificación e programación da oferta educativa, proxectos curriculares específicos e singulares dos centros docentes en base a un proxecto educativo de calidade que se oriente cara a súa especialización nalgún ámbito, como pode ser: a excelencia, a formación docente, a atención de alumnado con necesidade específica de apoio educativo ou actuacións tendentes á especialización curricular, entre outros.

Disposición derrogatoria única. *Derrogación normativa*

A partir da total implantación das modificacións indicadas na disposición derradeira primeira, quedarán derrogadas as seguintes normas:

a) Decreto 133/2007, do 5 de xullo, polo que se regulan as ensinanzas da educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

b) Decreto 126/2008, do 19 de xuño, polo que se establece a ordenación e o currículo do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.

Así mesmo, quedarán derrogadas cantas disposicións de igual ou inferior rango se opoñan ao disposto neste decreto.

Disposición derradeira primeira. *Calendario de implantación*

1. As modificacións introducidas no currículo, na organización, nos obxectivos, nos requisitos para a obtención de certificados e títulos, nos programas, na promoción e nas avaliacións da educación secundaria obrigatoria implantaranse para os cursos primeiro e terceiro no curso escolar 2015-2016, e para os cursos segundo e cuarto no curso escolar 2016-2017.

A avaliación final da educación secundaria obrigatoria correspondente á convocatoria que se realice no ano 2017 non terá efectos académicos. Nese curso escolar só se realizará unha única convocatoria.

2. As modificacións introducidas no currículo, na organización, nos obxectivos, nos requisitos para a obtención de certificados e títulos, nos programas, na promoción e nas avaliacións de bacharelato implantaranse para o primeiro curso no curso escolar 2015-2016, e para o segundo curso no curso escolar 2016-2017.

A avaliación final de bacharelato correspondente ás dúas convocatorias que se realicen no ano 2017 terase en conta unicamente para o acceso á universidade, pero a súa superación non será necesaria para obter o título de bacharelato. Tamén se terá en conta para a obtención do título de bacharelato polos alumnos e as alumnas que estean en posesión dun título de técnico de grao medio ou superior de formación profesional ou das ensinanzas profesionais de música ou de danza, de conformidade, respectivamente, cos artigos 44.4 e 50.2 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio.

Disposición derradeira segunda. *Habilitación para o desenvolvemento normativo*

Facúltase a persoa titular da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria para ditar cantas disposicións sexan precisas, no ámbito das súas competencias, para a execución e o desenvolvemento deste decreto.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Disposición derradeira terceira. *Entrada en vigor*

Este decreto entrará en vigor o día seguinte ao da súa publicación no *Diario Oficial de Galicia*.

Santiago de Compostela, vinte e cinco de xuño de dous mil quince

Alberto Núñez Feijóo
Presidente

Román Rodríguez González
Conselleiro de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Anexos

Anexo I. Bloque de materias troncais

Artes Escénicas

Introdución

As artes escénicas constitúen manifestacións artísticas e socioculturais que se caracterizan tanto polos procesos comunicativos singulares que promoven como polo feito de se materializaren na escena a través da integración e da síntese doutras expresións artísticas, desde as literarias ata as plásticas.

A teatralidade, elemento diferencial do feito escénico, presenta múltiples formas. Manifèstase nunha danza popular, nunha comedia rural ou nas propostas máis novas de presentación escénica, sen esquecer outras manifestacións de carácter tradicional que aínda hoxe se celebran en multitude de comunidades como, por exemplo, as festas populares, onde se fai uso, implicitamente ou explicitamente, de recursos e instrumentos expresivos típicos do drama.

A expresión teatral, característica singular e diferencial das artes escénicas, enténdese como unha manifestación humana de carácter cultural e artístico, na que se produce un acto comunicativo entre un/unha actor/actriz e un/unha espectador/a, considerando que estes termos se poden aplicar a unha gama variada de suxeitos, sen os circunscribir necesariamente ao espazo dunha sala de teatro. A expresión teatral ten a súa xénese e o seu fundamento na expresión dramática, aquel tipo de conduta en que os seres humanos, no seu comportamento cotián, fan uso do xogo de papeis nos seus procesos de expresión e comunicación.

A materia Artes Escénicas pretende ofrecerlle ao alumnado un amplo repertorio de coñecementos, aptitudes e destrezas propios das artes escénicas, manifestacións de natureza social, cultural e artística posuidoras de códigos específicos e significativamente diferenciadores, con posibilidades de sinerxías co resto das expresións da arte.

Como materia do nivel de ensino de bacharelato, a dicotomía entre teoría e práctica debe manter un equilibrio ao longo de todo o curso.

Os alumnos e as alumnas, ademais dos contidos puramente teóricos, poderán desenvolver competencias comunicativas, sociais, expresivas, creativas e relacionadas coa resolución de problemas e a autonomía persoal, estimulando a súa interacción co medio e garantindo, por tanto, o logro de fins formativos e propedéuticos asignados a esta etapa. Ao entender a dimensión integral das artes escénicas, os alumnos e as alumnas serán capaces de relacionar estas artes coas demais.

Ademais, o alumnado que cursa esta materia aprende a expresar, comunicar e recibir pensamentos, emocións, sentimentos e ideas, propios e alleos, mediante o uso das máis variadas técnicas e destrezas inherentes ás artes escénicas.

Os contidos da materia articúlanse en torno a dous eixes de actuación: por unha banda, potenciar a formación integral do individuo; por outra, incidir na súa formación humanista e artística a través da apropiación dun coñecemento amplo das artes escénicas, como son o teatro, o circo, a danza, a ópera e outras de creación máis recente, como a performance, consideradas desde diferentes perspectivas e partindo da vivencia e experiencia de conceptos e situacións. A materia Artes Escénicas concibiuse en torno a cinco grandes bloques:

O primeiro bloque ("As artes escénicas e o seu contexto histórico"), permite o descubrimento das artes escénicas desde un punto de vista histórico (tanto diacronicamente como sincronicamente) e xeográfico, ao mesmo tempo que lle proporciona un panorama xeral das artes escénicas tanto nos elementos comúns como nas diferenzas significativas.

O segundo bloque ("A expresión e a comunicación escénica") oriéntase ao desenvolvemento das capacidades expresivas e creativas, por medio dun conxunto de actividades cunha dimensión fundamentalmente práctica que permitan a exploración, a análise e a utilización de diferentes sistemas, medios e códigos de significación escénica.

O terceiro bloque ("A interpretación nas artes escénicas") ocúpase das destrezas, as capacidades e as habilidades expresivas e creativas, coa finalidade de abordar a recreación e a representación da acción dramática a partir dos máis variados estímulos, en proxectos de traballo orientados á construción de escenas que amosen todos os tipos de personaxes, situacións e conflitos.

O cuarto bloque ("A representación e a escenificación") ten carácter integrador. O estudo práctico das tipoloxías de espectáculo e dos procesos de comentario, a análise e a adaptación de textos dramáticos e non dramáticos e dos procedementos de dramaturxia culmínase coa realización dun proxecto global de posta en escena dun espectáculo concreto, establecendo e estruturando os elementos de significación que se vaian utilizar e as relacións entre estes. Tamén require a organización e a planificación dos ensaios e a distribución de tarefas aos equipos de traballo.

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Trátase, xa que logo, de exemplificar con casos concretos o camiño que leva do texto ao espectáculo e o papel que deberán cumprir os/as integrantes da nómina teatral, as súas funcións e as súas responsabilidades.

Para rematar, o quinto bloque ("A recepción de espectáculos escénicos") oriéntase ao desenvolvemento de competencias en análise, interpretación e comentario de espectáculos escénicos. Partindo do concepto de público e en función da forte dimensión social e colectiva da recepción teatral, abordarase o estudo dos instrumentos e das estratexias analíticas propias do proceso de recepción a partir de casos prácticos que permitan o desenvolvemento de debates e a confrontación de opinións, coa finalidade de potenciar unha lectura reflexiva e crítica do acontecer artístico e cultural, realizada con rigor e coherencia.

Con isto poténciase por igual o saber, o saber facer e o saber ser, utilizando para iso un amplo corpus de coñecementos, técnicas, recursos e actividades que inciden favorablemente na adquisición dun amplo capital cultural e dunha cultura escénica suficiente.

Ao mesmo tempo, a través das modalidades de expresión escénica pódese recrear calquera tipo de problemas, situacións e conflitos. A análise e a elaboración de discursos, sexan artísticos, ideolóxicos, sociais ou doutro tipo, permite afondar nun coñecemento reflexivo do mundo e nunha relación dinámica e crítica co contorno, favorecendo a autonomía persoal e a transición á vida adulta, así como na capacidade de discriminación entre o susceptible de mantemento no tempo e o pasaxeiro. Nesa dirección, faise necesario incidir no feito de que a materia se orienta ao desenvolvemento do potencial expresivo e creativo do alumnado, á promoción dun coñecemento diverso das artes escénicas, para acabar formando persoas autónomas, tolerantes, participativas, solidarias, creativas e cunha sólida cultura artística. Como todas as disciplinas artísticas, o seu estudo mellora as capacidades do/da estudante que as cursa, potenciando a súa creatividade e a súa capacidade de tomar decisións de xeito global, desenvolvendo áreas de pensamento diferentes ás puramente racionais e mellorando a expresión e a comunicación a todos os niveis.

Finalmente, persegue que o alumnado valore positivamente as artes escénicas como unha forma de lecer, tanto na recepción como na creación, ou como unha vía futura de especialización profesional.

2º de bacharelato

	Artes Escénicas. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Artes Escénicas. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. As artes escénicas e o seu contexto histórico			
▪ b ▪ h ▪ l	▪ B1.1. Concepto e tipoloxía das artes escénicas: teatro, danza, ópera e performance. ▪ B1.2. Elementos comúns ás artes escénicas: dramaticidade e teatralidade. ▪ B1.3. Natureza, descrición e clasificación dos códigos de significación escénica	▪ B1.1. Demostrar un coñecemento sólido e crítico dos conceptos fundamentais das artes escénicas.	▪ AEB1.1.1. Coñece e valora a xénese e a evolución histórica das modalidades de espectáculo escénico.	▪ CCEC
▪ m ▪ n ▪ i	▪ B1.4. As artes escénicas e as súas grandes tradicións: Oriente e Occidente. ▪ B1.5. As artes escénicas e a súa historia: momentos de cambio e transformación.	▪ B1.2. Identificar, comprender e explicar as características fundamentais das formas da representación e o espectáculo escénico, nunha perspectiva histórica.	▪ AEB1.2.1. Identifica os tipos de espectáculo escénico presentes no contorno en función das súas características.	▪ CCEC ▪ CAA
			▪ AEB1.2.2. Explica, utilizando un vocabulario específico e adecuado, as características das formas de representación.	▪ CD ▪ CCL
			▪ AEB1 2.3. Recoñece e sitúa no tempo e no estilo os espectáculos vistos na aula.	▪ CAA ▪ CD ▪ CSC
▪ b ▪ d ▪ h	▪ B1.2. Elementos comúns ás artes escénicas: dramaticidade e teatralidade. ▪ B1.3. Natureza, descrición e clasificación dos códigos de significación escénica	▪ B1.3. Identificar, valorar e saber utilizar os estilos escénicos e os paradigmas interpretativos.	▪ AEB1 3.1. Utiliza diferentes formas de crear mundos dramáticos en función de criterios estéticos e artísticos.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ AEB1 3.2. Aplica os recursos expresivos dispoñibles para a construción de personaxes.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT
	Bloque 2. A expresión e a comunicación escénica			

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Artes Escénicas. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n ▪ i ▪ e	▪ B2.1. Exploración e desenvolvemento harmónico dos instrumentos do/da intérprete: expresión corporal, xestual, oral e rítmico-musical. ▪ B2.2. Exploración dos elementos na expresión: personaxe, situación, acción e conflito. ▪ B2.3. Exploración e desenvolvemento de procesos: análise, caracterización e construción do personaxe. ▪ B2.4. Exploración e desenvolvemento de técnicas: xogo dramático, improvisación, dramatización e creación colectiva. ▪ B2.5. Análise e control de recursos literarios e outros materiais	▪ B2.1. Demostrar as capacidades expresivas e creativas necesarias para a recreación da acción dramática e dos elementos que a configuran.	▪ AEB2.1.1. Desenvolve as súas capacidades expresivas e creativas.	▪ CCEC ▪ CSC
			▪ AEB2.1.2. Demostra implicación na mellora das súas capacidades a través do traballo individual e colectivo.	▪ CAA ▪ CCL
▪ b ▪ l ▪ n	▪ B2.1. Exploración e desenvolvemento harmónico dos instrumentos do/da intérprete: expresión corporal, xestual, oral e rítmico-musical. ▪ B2.2. Exploración dos elementos na expresión: personaxe, situación, acción e conflito. ▪ B2.3. Exploración e desenvolvemento de procesos: análise, caracterización e construción do personaxe. ▪ B2.4. Exploración e desenvolvemento de técnicas: xogo dramático, improvisación, dramatización e creación colectiva.	▪ B2.2. Interpretar pezas nas que se valoren as destrezas e as habilidades adquiridas.	▪ AEB2.2.1. Aplica as habilidades técnicas necesarias nas actividades de interpretación.	▪ CAA ▪ CD ▪ CMCCT
			▪ AEB2.2.2. Colabora co grupo e respecta as regras fixadas para lograr un resultado acorde coas súas propias posibilidades.	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Artes Escénicas. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ m ▪ n ▪ l ▪ c	▪ B2.5. Análise do rol e do personaxe: da conduta dramática á conduta teatral. ▪ B2.6. Estudo da escena como espazo significante. ▪ B2.7. Exploración e desenvolvemento de recursos plásticos: deseño da escena, indumentaria, maquillaxe, iluminación e recursos sonoros.	▪ B2.3. Coñecer e utilizar diferentes técnicas para a recreación da acción dramática, o deseño de personaxes e a configuración de situacións e escenas.	▪ AEB2.3.1. Constrúe personaxes e sitúaos en todos os tipos de situacións, desenvolvendo as accións propias destes.	▪ CCEC ▪ CAA
			▪ AEB2.3.2. Manexa con propiedade todos os conceptos referidos aos elementos que interveñen na expresión e na comunicación escénica.	▪ CAA ▪ CD
	Bloque 3. A interpretación nas artes escénicas			
▪ l ▪ g	▪ B3.1. Presentación e estudo das teorías da interpretación.	▪ B3.1. Investigar sobre as teorías de interpretación.	▪ AEB3.1.1. Coñece e explica razoadamente as teorías da interpretación.	▪ CAA ▪ CD ▪ CCL
▪ m ▪ n ▪ d	▪ B3.2. Análise do personaxe a partir da situación, a acción, o conflito, os seus obxectivos e as súas funcións. ▪ B3.3. A partitura interpretativa e a súa execución	▪ B3.2. Amosar motivación, interese e capacidade para o traballo en grupo e para a asunción de tarefas e responsabilidades en proxectos colectivos.	▪ AEB3.2.1. Manexa fontes de documentación en procesos básicos de indagación e investigación. Valora a implicación no traballo diario da aula e a participación activa nas actividades e nas tarefas implícitas nos procesos de aprendizaxe.	▪ CCL ▪ CSC
▪ h ▪ b	▪ B3.2. Análise do personaxe a partir da situación, a acción, o conflito, os seus obxectivos e as súas funcións. ▪ B3.3. A partitura interpretativa e a súa execución.	▪ B3.3. Desenvolver destrezas, capacidades e habilidades expresivas e creativas coa finalidade de abordar a recreación e a representación da acción dramática.	▪ AEB3.3.1. Amosa interese polo desenvolvemento das súas propias capacidades interpretativas e expresivas.	▪ CSIEE
	Bloque 4. A representación e a escenificación			

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Artes Escénicas. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ e ▪ f ▪ g ▪ i	▪ B4.1. O espectáculo escénico: concepto e características de cada arte escénica (teatro, danza, ópera, etc.). ▪ B4.2. Tipoloxías básicas do espectáculo escénico: clásico, de vangarda, corporal, occidental, oriental, de obxectos, musical, de interior e de rúa. ▪ B4.3. Outras formas de presentación escénica: happening, performance, vídeo-teatro e teatro-danza. ▪ B4.4. Deseño dun espectáculo: equipos, fases e áreas de traballo. ▪ B4.5. A dramaturxia no deseño dun proxecto escénico. ▪ B4.6. Produción e realización dun proxecto de creación escénica. ▪ B4.7. Dirección de escena de proxectos escénicos. ▪ B4.8. Ensaios: tipoloxía, finalidades e organización. ▪ B4.9. Exhibición e distribución de produtos escénicos. ▪ B4.10. A coreografía na creación dun proxecto escénico.	▪ B4.1. Participar no deseño e na realización de proxectos de creación e difusión escénica, asumindo diferentes roles.	▪ AEB4.1.1. Valora a implicación na creación e na exhibición de espectáculos escénicos, asumindo e realizando as tarefas do rol que en cada caso deba desempeñar.	▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CSC
▪ i ▪ h ▪ l	▪ B4.1. O espectáculo escénico: concepto e características de cada arte escénica (teatro, danza, ópera, etc.). ▪ B4.2: Tipoloxías básicas do espectáculo escénico: clásico, de vangarda, corporal, occidental, oriental, de	▪ B4.2. Coñecer e comprender os procesos e as fases presentes nun proxecto de escenificación, identificando e valorando as tarefas e as responsabilidades de cada creador/a individual.	▪ AEB4.2.1. Participa activamente no deseño e na realización dun proxecto escénico. ▪	▪ CSIEE
			▪ AEB4.2.2. Identifica con precisión os diferentes roles e as activida-	▪ CAA ▪ CCEC

	Artes Escénicas. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	obxectos, musical, de interior e de rúa. ▪ B4.3. Outras formas de presentación escénica: happening, performance, vídeo-teatro e teatro-danza. ▪ B4.4. Deseño dun espectáculo: equipos, fases e áreas de traballo. ▪ B4.5. A dramaturxia no deseño dun proxecto escénico. ▪ B4.6. Produción e realización dun proxecto de creación escénica. ▪ B4.7. Dirección de escena de proxectos escénicos. ▪ B4.8. Ensaios: tipoloxía, finalidades e organización. ▪ B4.9. Exhibición e distribución de produtos escénicos. ▪ B4.10. A coreografía na creación dun proxecto escénico.		des e tarefas propias de cada rol.	
▪ g ▪ l ▪ n ▪ c	▪ B4.1. O espectáculo escénico: concepto e características de cada arte escénica (teatro, danza, ópera, etc.). ▪ B4.2. Tipoloxías básicas do espectáculo escénico: clásico, de vangarda, corporal, occidental, oriental, de obxectos, musical, de interior e de rúa. ▪ B4.3. Outras formas de presentación escénica: happening, performance, vídeo-teatro e teatro-danza. ▪ B4.4. Deseño dun espectáculo:	▪ B4.3. Organizar e planificar os ensaios e a distribución de tarefas aos equipos de traballo.	▪ AEB4.3.1. Asume o papel que debe cumprir como integrante da nómina teatral e desempeña de xeito responsable as súas funcións.	▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Artes Escénicas. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	equipos, fases e áreas de traballo. ▪ B4.5. A dramaturxia no deseño dun proxecto escénico. ▪ B4.6. Produción e realización dun proxecto de creación escénica. ▪ B4.7. Dirección de escena de proxectos escénicos. ▪ B4.8. Ensaios: tipoloxía, finalidades e organización, finalidades e organización. ▪ B4.9. Exhibición e distribución de produtos escénicos. ▪ B4.10. A coreografía na creación dun proxecto escénico.			
	Bloque 5. A recepción de espectáculos escénicos			
▪ l ▪ d ▪ h	▪ B5.1. O público: concepto e tipoloxías. ▪ B5.2. Aspectos básicos do proceso de recepción. ▪ B5.3. Análise dos espectáculos escénicos. ▪ B5.4. A crítica escénica nos seus aspectos básicos.	▪ B5.1. Analizar e comentar, con actitude reflexiva e espírito crítico, calquera tipo de textos dramáticos e espectáculos teatrais, identificando e valorando as súas características singulares e os seus presupostos artísticos.	▪ AEB5.1.1. Identifica e reflexiona con espírito crítico sobre as características e os presupostos de textos dramáticos e espectáculos teatrais.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ AEB5.1.2. Realiza críticas escénicas, con rigor e solidez, utilizando a terminoloxía adecuada.	▪ CCEC ▪ CSC
			▪ AEB5.1.3. Consulta as fontes de información adecuadas para a elaboración dos traballos encomendados.	▪ CCL ▪ CMCCT
▪ b ▪ a ▪ m ▪ p	▪ B5.1. O público: concepto e tipoloxías. ▪ B5.2. Aspectos básicos do proceso de recepción. ▪ B5.3. Análise dos espectáculos escénicos.	▪ B5.2. Coñecer o concepto de público, e realizar unha lectura reflexiva e crítica do acontecer artístico e cultural, con rigor e coherencia.	▪ AEB5.2.1. Coñece e describe o concepto de público, e afonda no proceso de recepción.	▪ CAA
			▪ AEB5.2.2. Comprende a complexidade do fenómeno artístico, extrae conclusións propias e reelabora os coñecementos adquiridos na	▪ CCEC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Artes Escénicas. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B5.4. A crítica escénica nos seus aspectos básicos.		materia	
▪ b ▪ l ▪ p	▪ B5.1. O público: concepto e tipoloxías. ▪ B5.2. Aspectos básicos do proceso de recepción. ▪ B5.3. Análise dos espectáculos escénicos. ▪ B5.4. A crítica escénica nos seus aspectos básicos.	▪ B5.3. Analizar os procesos de creación e difusión escénica en Galicia.	▪ ADB5.3.1. Coñece, identifica e valora a oferta cultural en materia de artes escénicas nunha cidade ou comarca.	▪ CCEC ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Bioloxía e Xeoloxía

Introdución

A materia de Bioloxía e Xeoloxía, tanto na etapa da educación secundaria obrigatoria como no bacharelato, debe contribuír a que o alumnado desenvolva as competencias clave de cada etapa educativa, pondo especial atención na adquisición da competencia científica en todas as súas dimensións. Non se trata, pois, unicamente de adquirir coñecementos relacionados coa bioloxía e a xeoloxía, senón de que o alumnado aprenda a observar e a reflexionar sobre situacións reais, recoller datos, tomar decisións, ter curiosidade, iniciativa, motivación e moitos outros aspectos que o leven a un mellor desenvolvemento do seu contorno e a un mellor benestar social. A bioloxía e a xeoloxía deberán tamén contribuír a que as persoas melloren a súa autoestima e a superar prexuízos, respectar diferenzas e participar na toma de decisións democráticas a todos os niveis, mediante o uso do diálogo e respectando a diversidade cultural.

Durante estas etapas perséguese asentar as competencias xa adquiridas, para ir mellorando un nivel competencial que conduza o alumnado a non perder o interese que ten desde o comezo da súa temperá actividade escolar por non deixar de aprender.

Durante o primeiro ciclo da ESO, o eixe vertebrador da materia xirará en torno aos seres vivos e a súa interacción coa Terra, incidindo nomeadamente na importancia que a conservación do ambiente ten para todos os seres vivos. Tamén durante este ciclo, a materia ten como núcleo central a saúde e a súa promoción. O principal obxectivo é que o alumnado adquira as capacidades e as competencias que lle permitan coidar o seu corpo a nivel tanto físico como mental, así como valorar e ter unha actuación crítica ante a información e ante actitudes sociais que poidan repercutir negativamente no seu desenvolvemento físico, social e psicolóxico. Preténdese tamén que os alumnos e as alumnas entendan e valoren a importancia de preservar o ambiente polas repercusións que ten sobre a súa saúde. Así mesmo, deben aprender a ser responsables das súas decisións diarias e das consecuencias que estas teñen na súa saúde e no contorno, e comprender o valor que a investigación ten nos avances médicos e no impacto da calidade de vida das persoas.

Neste primeiro ciclo, o bloque "Habilidades, destrezas e estratexias. Metodoloxía científica" e o bloque “Proxecto de investigación" son comúns a primeiro e a terceiro de ESO. Dado que a bioloxía e xeoloxía son disciplinas de carácter científico, debemos ter sempre eses bloques como marco de referencia no desenvolvemento do currículo. Non se trata, por tanto, de bloques illados e independentes dos demais, senón que están implícitos en cada un de-

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

les e son a base para a súa concreción.

En Bioloxía e Xeoloxía de primeiro de ESO, o currículo parte do mundo macroscópico, máis concreto, observable e identificable polo alumnado (como a Terra no Universo, a biodiversidade no planeta Terra e os ecosistemas), para se achegar en terceiro de ESO a un nivel máis abstracto (estudo microscópico da célula, o ser humano e a saúde, o relevo terrestre e a súa evolución).

Finalmente, en cuarto curso de ESO iníciase o alumnado nas grandes teorías que permitiron o desenvolvemento máis actual desta ciencia (a tectónica de placas, a teoría celular e a teoría da evolución), para finalizar co estudo dos ecosistemas, as relacións tróficas entre os niveis e a interacción dos organismos entre eles e co medio, así como a súa repercusión na dinámica e na evolución dos devanditos ecosistemas.

No bacharelato, a materia de Bioloxía e Xeoloxía afonda nas competencias adquiridas en ESO, analizando con maior detalle a organización dos seres vivos, a súa biodiversidade, a súa distribución e os factores que nela inflúen, así como o comportamento da Terra como un planeta en continua actividade.

A xeoloxía toma como fío condutor a teoría da tectónica de placas. A partir dela farase énfase na composición, na estrutura e na dinámica do interior terrestre, para continuar coa análise dos movementos das placas e as súas consecuencias (expansión oceánica, relevo terrestre, magmatismo, riscos xeolóxicos, etc.) e finalizar co estudo da xeoloxía externa.

A bioloxía preséntase co estudo dos niveis de organización dos seres vivos (composición química, organización celular e estudo dos tecidos animais e vexetais). Tamén se desenvolve e completa nesta etapa o estudo da clasificación e a organización dos seres vivos, e moi en especial desde o punto de vista do seu funcionamento e da adaptación ao medio en que habitan.

Ao longo das etapas de ESO e bacharelato, a materia de Bioloxía e Xeoloxía permitirá ao alumnado desenvolver as competencias esenciais que se inclúen no currículo, así como as estratexias do método científico. Entre estas competencias haberá que considerar a lingüística e a dixital, a través da realización de tarefas en grupo que supoñan compilar e organizar información, expola de xeito oral e escrito, elaborar presentacións e defender as opinións propias en debates na aula. Os alumnos e as alumnas deberán desenvolver tamén nesta etapa a comprensión de lectura, a expresión oral e escrita, a argumentación en público e a comunicación audiovisual; e igualmente deberán potenciar actitudes conducentes á reflexión e á análise sobre os grandes avances científicos da actualidade, as súas vantaxes e as implicacións éticas que en ocasións se suscitan, e coñecer e utilizar as normas básicas de seguridade e uso do material de laboratorio.

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

En adición ao anterior e debido aos grandes retos biotecnolóxicos actuais, a materia de Bioloxía e Xeoloxía deberá ter, no seu tratamento metodolóxico, un carácter eminentemente práctico, baseado na realización de variadas e adecuadas tarefas experimentais, adaptadas a cada nivel, que permitan ao alumnado alcanzar as destrezas necesarias no manexo de material de laboratorio, microscopios, material de campo, recollida de mostras, resolución de problemas e todos os que lle permitan afrontar no futuro estudos científicos coa formación necesaria para o seu correcto desenvolvemento. Para alcanzar estes obxectivos ao longo do currículo preséntanse actividades de laboratorio e manexo de modelos baseados nas novas tecnoloxías, que se engaden á formación teórica que se recolle nos contidos.

Xa que logo, a materia de Bioloxía e Xeoloxía en ESO e en bacharelato ha permitir que os alumnos e as alumnas adquiran un nivel competencial que lles axude a ser cidadáns e cidadás con respecto por si mesmos/as, coas demais persoas e co medio, co material que utilizan ou que está ao seu dispor; a ser responsables, capaces de ter criterios propios e de manter o interese por aprender e descubrir.

1º de ESO

	Bioloxía e Xeoloxía. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Habilidades, destrezas e estratexias. Metodoloxía científica			
▪ h ▪ o	▪ B1.1. O vocabulario científico na expresión oral e escrita.	▪ B1.1. Utilizar adecuadamente o vocabulario científico nun contexto preciso e adecuado ao seu nivel.	▪ BXB1.1.1. Identifica os termos máis frecuentes do vocabulario científico, e exprésase de xeito correcto tanto oralmente como por escrito.	▪ CCL ▪ CMCCT
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m	▪ B1.2. Metodoloxía científica: características básicas. ▪ B1.3. Experimentación en bioloxía e xeoloxía: obtención, selección e interpretación de información de carácter científico a partir da selección e a recollida de mostras do medio natu-	▪ B1.2. Procurar, seleccionar e interpretar a información de carácter científico, e utilizala para formar unha opinión propia, expresarse con precisión e argumentar sobre problemas relacionados co medio natural e a saúde.	▪ BXB1.2.1. Procura, selecciona e interpreta a información de carácter científico a partir da utilización de diversas fontes.	▪ CD ▪ CAA
			▪ BXB1.2.2. Transmite a información seleccionada de xeito preciso, utilizando diversos soportes.	▪ CD ▪ CCL

	Bioloxía e Xeoloxía. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ o	ral ou doutras fontes.		▪ BXB1.2.3. Utiliza a información de carácter científico para formar unha opinión propia e argumentar sobre problemas relacionados.	▪ CAA ▪ CCL
▪ b ▪ f ▪ g	▪ B1.4. Planificación e realización do traballo experimental, e interpretación dos seus resultados. ▪ B1.5. Normas de seguridade no laboratorio, e coidado dos instrumentos e do material.	▪ B1.3. Realizar un traballo experimental coa axuda dun guión de prácticas de laboratorio ou de campo, describir a súa execución e interpretar os seus resultados.	▪ BXB1.3.1. Coñece e respecta as normas de seguridade no laboratorio, e coida os instrumentos e o material empregado.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ BXB1.3.2. Desenvolve con autonomía a planificación do traballo experimental, utilizando tanto instrumentos ópticos de recoñecemento como material básico de laboratorio, argumenta o proceso experimental seguido, describe as súas observacións e interpreta os seus resultados.	▪ CSIEE ▪ CMCCT ▪ CAA
	Bloque 2. A Terra no universo			
▪ f	▪ B2.1. Principais modelos sobre a orixe do Universo.	▪ B2.1. Recoñecer as ideas principais sobre a orixe do Universo, e a formación e a evolución das galaxias.	▪ BXB2.1.1. Identifica as ideas principais sobre a orixe do universo.	▪ CMCCT
▪ f ▪ l	▪ B2.2. Compoñentes do Universo. ▪ B2.3. Características do Sistema Solar e dos seus compoñentes. ▪ B2.4. Concepcións sobre o Sistema Solar ao longo da historia.	▪ B2.2. Expor a organización do Universo e do Sistema Solar, así como algunhas das concepcións que sobre este sistema planetario se tiveron ao longo da historia.	▪ BXB2.2.1. Recoñece os compoñentes do Universo e do Sistema Solar, e describe as súas características xerais.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B2.5. Os planetas no Sistema Solar.	▪ B2.3. Relacionar comparativamente a posición dun planeta no sistema solar coas súas características.	▪ BXB2.3.1. Precisa as características que se dan no planeta Terra que permiten o desenvolvemento da vida nel, e que non se dan nos outros planetas.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía e Xeoloxía. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f	▪ B2.6. O planeta Terra: características.	▪ B2.4. Localizar a posición da Terra no Sistema Solar.	▪ BXB2.4.1. Identifica a posición da Terra no Sistema Solar.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B2.7. Os movementos da Terra, da Lúa e do Sol, e as súas consecuencias.	▪ B2.5. Establecer os movementos da Terra, da Lúa e do Sol, e relacionalos coa existencia do día e a noite, as estacións, as mareas e as eclipses.	▪ BXB2.5.1. Categoriza os fenómenos principais relacionados co movemento e a posición dos astros, e deduce a súa importancia para a vida.	▪ CMCCT
			▪ BXB2.5.2. Interpreta correctamente en gráficos e esquemas fenómenos como as fases lunares e as eclipses, e establece a súa relación coa posición relativa da Terra, a Lúa e o Sol.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B2.8. A xeosfera: estrutura e composición da codia, o manto e o núcleo.	▪ B2.6. Identificar os materiais terrestres segundo a súa abundancia e a distribución nas grandes capas da Terra.	▪ BXB2.6.1. Describe as características xerais dos materiais máis frecuentes nas zonas externas do planeta e xustifica a súa distribución en capas en función da súa densidade.	▪ CMCCT
			▪ BXB2.6.2. Describe as características xerais da codia, o manto e o núcleo terrestre, e os materiais que os compoñen, e relaciona esas características coa súa situación.	▪ CMCCT
▪ f ▪ g ▪ n ▪ ñ	▪ B2.9. Minerais e rochas: propiedades, características e utilidades. ▪ B2.10. Xestión sustentable dos recursos minerais. Recursos minerais en Galicia.	▪ B2.7. Recoñecer as propiedades e as características dos minerais e das rochas, distinguir as súas aplicacións máis frecuentes e salientar a súa importancia económica e a xestión sustentable.	▪ BXB2.7.1. Identifica minerais e rochas utilizando criterios que permitan diferencialos.	▪ CMCCT ▪ CAA
			▪ BXB2.7.2. Describe algunhas das aplicacións máis frecuentes dos minerais e das rochas no ámbito da vida cotiá.	▪ CCEC
			▪ BXB2.7.3. Recoñece a importancia	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía e Xeoloxía. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			do uso responsable e a xestión sustentable dos recursos minerais.	
▪ f	▪ B2.11. A atmosfera: composición e estrutura. O aire e os seus compoñentes. Efecto invernadoiro. Importancia da atmosfera para os seres vivos.	▪ B2.8. Analizar as características e a composición da atmosfera, e as propiedades do aire.	▪ BXB2.8.1. Recoñece a estrutura e a composición da atmosfera.	▪ CMCCT
			▪ BXB2.8.2. Recoñece a composición do aire e identifica os contaminantes principais en relación coa súa orixe.	▪ CMCCT
			▪ BXB2.8.3. Identifica e xustifica con argumentacións sinxelas as causas que sustentan o papel protector da atmosfera para os seres vivos.	▪ CMCCT
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ m	▪ B2.12. Contaminación atmosférica: repercusións e posibles solucións.	▪ B2.9. Investigar e recoller información sobre os problemas de contaminación ambiental actuais e as súas repercusións, e desenvolver actitudes que contribúan á súa solución.	▪ BXB2.9.1. Relaciona a contaminación ambiental coa deterioración ambiental, e propón accións e hábitos que contribúan á súa solución.	▪ CSC ▪ CSIEE
▪ f ▪ m	▪ B2.12. Contaminación atmosférica: repercusións e posibles solucións.	▪ B2.10. Recoñecer a importancia do papel protector da atmosfera para os seres vivos e considerar as repercusións da actividade humana nela.	▪ BXB2.10.1. Relaciona situacións en que a actividade humana interfire coa acción protectora da atmosfera.	▪ CSC
▪ f	▪ B2.13. A hidrosfera. Propiedades da auga. Importancia da auga para os seres vivos.	▪ B2.11. Describir as propiedades da auga e a súa importancia para a existencia da vida.	▪ BXB2.11.1. Recoñece as propiedades anómalas da auga en relación coas súas consecuencias para o mantemento da vida na Terra.	▪ CMCCT
▪ f ▪ m	▪ B2.14. A auga na Terra. Auga doce e salgada. ▪ B2.15. Ciclo da auga. ▪ B2.16. A auga como recurso.	▪ B2.12. Interpretar a distribución da auga na Terra, así como o ciclo da auga e o uso que fai dela o ser humano.	▪ BXB2.12.1. Describe o ciclo da auga en relación cos seus cambios de estado de agregación.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía e Xeoloxía. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ a ▪ f ▪ g ▪ m	▪ B2.17. Xestión sustentable da auga.	▪ B2.13. Valorar e identificar a necesidade dunha xestión sustentable da auga e de actuacións persoais e colectivas que potencien a redución do consumo e a súa reutilización.	▪ BXB2.13.1. Comprende e identifica o significado da xestión sustentable da auga doce, e enumera medidas concretas que colaboren nesa xestión.	▪ CSC ▪ CSIEE
▪ f ▪ m	▪ B2.18. Contaminación das augas doces e salgadas.	▪ B2.14. Xustificar e argumentar a importancia de preservar e non contaminar as augas doces e salgadas.	▪ BXB2.14.1. Recoñece os problemas de contaminación de augas doces e salgadas, en relación coas actividades humanas	▪ CSC
▪ f	▪ B2.19. A biosfera. Características que fixeron da Terra un planeta habitable.	▪ B2.15. Seleccionar as características que fan da Terra un planeta especial para o desenvolvemento da vida.	▪ BXB2.15.1. Describe as características que posibilitaron o desenvolvemento da vida na Terra.	▪ CMCCT
	Bloque 3. A biodiversidade no planeta Terra			
▪ f ▪ l ▪ m	▪ B3.1. Concepto de biodiversidade. Importancia da biodiversidade. ▪ B3.2. Sistemas de clasificación dos seres vivos. Concepto de especie. Nomenclatura binomial. ▪ B3.3. Reinos dos seres vivos: Moneras, Protoctistas, Fungi, Metafitas e Metazoos.	▪ B3.1. Recoñecer a importancia da biodiversidade e as características morfolóxicas principais dos grupos taxonómicos.	▪ BXB3.1.1. Estima a importancia da biodiversidade e aplica criterios de clasificación dos seres vivos, relacionando os animais e as plantas máis comúns co seu grupo taxonómico.	▪ CCEC ▪ CMCCT
▪ f	▪ B3.1. Concepto de biodiversidade. Importancia da biodiversidade. ▪ B3.2. Sistemas de clasificación dos seres vivos. Concepto de especie. Nomenclatura binomial. ▪ B3.3. Reinos dos seres vivos. Moneras, Protoctistas, Fungi, Metafitas e Metazoos.	▪ B3.2. Categorizar os criterios que serven para clasificar os seres vivos e identificar os principais modelos taxonómicos aos que pertencen os animais e as plantas máis comúns.	▪ BXB3.2.1. Identifica e recoñece exemplares característicos de cada un destes grupos, e salienta a súa importancia biolóxica.	▪ CMCCT

	Bioloxía e Xeoloxía. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f ▪ m	▪ B3.1. Concepto de biodiversidade. Importancia da biodiversidade. ▪ B3.2. Sistemas de clasificación dos seres vivos. Concepto de especie. Nomenclatura binomial. ▪ B3.3. Reinos dos seres vivos. Moneras, Protoctistas, Fungi, Metafitas e Metazoos.	▪ B3.3. Describir as características xerais dos grandes grupos taxonómicos e explicar a súa importancia no conxunto dos seres vivos.	▪ BXB3.3.1. Discrimina as características xerais e singulares de cada grupo taxonómico.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B3.4. Invertebrados: poríferos, celentéreos, anélidos, moluscos, equinodermos e artrópodos. Características anatómicas e fisiolóxicas. ▪ B3.5. Vertebrados: peixes, anfibios, réptiles, aves e mamíferos. Características anatómicas e fisiolóxicas.	▪ B3.4. Caracterizar os principais grupos de invertebrados e vertebrados.	▪ BXB3.4.1. Asocia invertebrados comúns co grupo taxonómico ao que pertencen.	▪ CMCCT
			▪ BXB3.4.2. Recoñece exemplares de vertebrados e asígnaos á clase á que pertencen.	▪ CMCCT
▪ f ▪ m	▪ B3.6. Plantas: brións, fieitos, ximnospermas e anxiospermas. Características principais, nutrición, relación e reprodución.	▪ B3.5. Coñecer e definir as funcións vitais das plantas e a súa importancia para a vida, e caracterizar os principais grupos de plantas.	▪ BXB3.5.1. Detalla o proceso da nutrición autótrofa e relaciónao coa súa importancia para o conxunto de todos os seres vivos.	▪ CMCCT
			▪ BXB3.5.2. Describe as características xerais e singulares dos principais grupos de plantas.	▪ CMCCT
▪ b ▪ e ▪ g	▪ B3.7. Clasificación de animais e plantas a partir de claves dicotómicas e outros medios.	▪ B3.6. Utilizar claves dicotómicas ou outros medios para a identificación e a clasificación de animais e plantas.	▪ BXB3.6.1. Clasifica e identifica animais e plantas a partir de claves de identificación.	▪ CAA
▪ g ▪ l ▪ ñ	▪ B3.8. Identificación de plantas e animais propios dalgúns ecosistemas, especies en extinción e especies endémicas. Adaptacións dos animais e as plantas ao medio. Bio-	▪ B3.7. Determinar a partir da observación as adaptacións que permiten aos animais e ás plantas sobrevivir en determinados ecosistemas, con especial atención aos ecosistemas	▪ BXB3.7.1. Identifica exemplares de plantas e animais propios dalgúns ecosistemas ou de interese especial por seren especies en perigo de extinción ou endémicas.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía e Xeoloxía. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	diversidade en Galicia.	galegos.	▪ BXB3.7.2. Relaciona coa súa adaptación ao medio a presenza de determinadas estruturas nos animais e nas plantas máis comúns.	▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ BXB3.7.3. Identifica exemplares de plantas e animais propios dos ecosistemas galegos.	▪ CCEC
	Bloque 4. Os ecosistemas			
▪ f	▪ B4.1. Ecosistema: identificación dos seus compoñentes. ▪ B4.2. Factores abióticos e bióticos nos ecosistemas. ▪ B4.3. Ecosistemas acuáticos. ▪ B4.4. Ecosistemas terrestres.	▪ B4.1. Diferenciar os compoñentes dun ecosistema.	▪ BXB4.1.1. Identifica os compoñentes dun ecosistema.	▪ CMCCT
▪ f ▪ g ▪ m	▪ B4.5. Factores desencadeantes de desequilibrios nos ecosistemas. ▪ B4.6. Estratexias para restablecer o equilibrio nos ecosistemas.	▪ B4.2. Identificar nun ecosistema os factores desencadeantes de desequilibrios e establecer estratexias para restablecer o seu equilibrio.	▪ BXB4.2.1. Recoñece e enumera os factores desencadeantes de desequilibrios nun ecosistema.	▪ CMCCT
▪ a ▪ g ▪ m	▪ B4.7. Accións que favorecen a conservación ambiental.	▪ B4.3. Recoñecer e difundir accións que favorezan a conservación ambiental.	▪ BXB4.3.1. Selecciona accións que preveñen a destrución ambiental.	▪ CSC ▪ CSIEE
	Bloque 5. Proxecto de investigación			
▪ b ▪ c	▪ B5.1. Método científico. Elaboración de hipóteses, e a súa comprobación e argumentación a partir da experimentación ou da observación.	▪ B5.1. Planear, aplicar e integrar as destrezas e as habilidades propias do traballo científico.	▪ BXB5.1.1. Integra e aplica as destrezas propias do método científico.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ b	▪ B5.1. Método científico. Elaboración	▪ B5.2. Elaborar hipóteses e contrasta-	▪ BXB5.2.1. Utiliza argumentos que	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía e Xeoloxía. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f ▪ g	de hipóteses, e a súa comprobación e argumentación a partir da experimentación ou da observación.	las a través da experimentación ou da observación, e a argumentación.	xustifiquen as hipóteses que propón.	▪ CCL
▪ e	▪ B5.2. Artigo científico. Fontes de divulgación científica.	▪ B5.3. Utilizar fontes de información variada, e discriminar e decidir sobre elas e sobre os métodos empregados para a súa obtención.	▪ BXB5.3.1. Utiliza diferentes fontes de información, apoiándose nas TIC, para a elaboración e a presentación das súas investigacións.	▪ CMCCT ▪ CD
▪ a ▪ b ▪ c	▪ B5.3. Proxecto de investigación en equipo: organización. Participación e colaboración respectuosa no traballo individual e en equipo. Presentación de conclusións.	▪ B5.4. Participar, valorar e respectar o traballo individual e en equipo.	▪ BXB5.4.1. Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo.	▪ CSC ▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ d ▪ h ▪ o	▪ B5.3. Proxecto de investigación en equipo: organización. Participación e colaboración respectuosa no traballo individual e en equipo. Presentación de conclusións.	▪ B5.5. Expor e defender en público o proxecto de investigación realizado.	▪ BXB5.5.1. Deseña pequenos traballos de investigación sobre animais e/ou plantas, os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humana, para a súa presentación e defensa na aula.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSIEE ▪ CD
			▪ BXB5.5.2. Expresa con precisión e coherencia as conclusións das súas investigacións, tanto verbalmente como por escrito.	▪ CCL ▪ CCEC

3º de ESO

	Bioloxía e Xeoloxía. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía e Xeoloxía. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Habilidades, destrezas e estratexias. Metodoloxía científica			
▪ h ▪ o	▪ B1.1. O vocabulario científico na expresión oral e escrita.	▪ B1.1. Utilizar adecuadamente o vocabulario científico nun contexto preciso e adecuado ao seu nivel.	▪ BXB1.1.1. Identifica os termos máis frecuentes do vocabulario científico e exprésase con corrección, tanto oralmente como por escrito.	▪ CCL ▪ CMCCT
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m ▪ o	▪ B1.2. Metodoloxía científica: características básicas. ▪ B1.3. Experimentación en bioloxía e xeoloxía: obtención, selección e interpretación de información de carácter científico a partir da selección e a recollida de mostras do medio natural ou doutras fontes.	▪ B1.2. Procurar, seleccionar e interpretar a información de carácter científico e utilizala para formar unha opinión propia, expresarse con precisión e argumentar sobre problemas relacionados co medio natural e a saúde.	▪ BXB1.2.1. Procura, selecciona e interpreta a información de carácter científico a partir da utilización de diversas fontes.	▪ CD ▪ CAA
			▪ BXB1.2.2. Transmite a información seleccionada de xeito preciso utilizando diversos soportes.	▪ CD ▪ CCL
			▪ BXB1.2.3. Utiliza a información de carácter científico para formar unha opinión propia e argumentar sobre problemas relacionados.	▪ CAA ▪ CCL
▪ b ▪ f ▪ g	▪ B1.4. Planificación e realización do traballo experimental, e interpretación dos seus resultados. ▪ B1.5. Normas de seguridade no laboratorio, e coidado dos instrumentos e do material.	▪ B1.3. Realizar un traballo experimental con axuda dun guión de prácticas de laboratorio ou de campo, describir a súa execución e interpretar os seus resultados.	▪ BXB1.3.1. Coñece e respecta as normas de seguridade no laboratorio, e coida os instrumentos e o material empregado.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ BXB1.3.2. Desenvolve con autonomía a planificación do traballo experimental, utilizando tanto instrumentos ópticos de recoñecemento como material básico de laboratorio, argumenta o proceso experimental seguido, describe as súas observacións e interpreta os seus resultados.	▪ CSIEE ▪ CMCCT ▪ CAA

Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía e Xeoloxía. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 2. A célula, unidade estrutural e funcional dos seres vivos			
▪ f	▪ B2.1. Características da materia viva e diferenzas coa materia inerte. ▪ B2.2. A célula. Características básicas da célula procariota e eucariota, animal e vexetal.	▪ B2.1. Recoñecer que os seres vivos están constituídos por células e determinar as características que os diferencian da materia inerte.	▪ BXB2.1.1. Diferencia a materia viva da inerte partindo das características particulares de ambas.	▪ CMCCT
			▪ BXB2.1.2. Establece comparativamente as analoxías e as diferenzas entre célula procariota e eucariota, e entre célula animal e vexetal.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B2.3. Funcións vitais: nutrición, relación e reprodución.	▪ B2.2. Describir as funcións comúns a todos os seres vivos, diferenciando entre nutrición autótrofa e heterótrofa.	▪ BXB2.2.1. Recoñece e diferencia a importancia de cada función para o mantemento da vida.	▪ CMCCT
			▪ BXB2.2.2. Contrasta o proceso de nutrición autótrofa e nutrición heterótrofa, e deduce a relación entre elas.	▪ CMCCT
	Bloque 3. As persoas e a saúde. Promoción da saúde			
▪ f	▪ B3.1. Niveis de organización da materia viva. ▪ B3.2. Organización xeral do corpo humano: células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas ▪ B3.3. A célula animal: estruturas celulares. Orgánulos celulares e a súa función.	▪ B3.1. Catalogar os niveis de organización da materia viva (células, tecidos, órganos e aparellos ou sistemas) e diferenciar as principais estruturas celulares e as súas funcións.	▪ BXB3.1.1. Interpreta os niveis de organización no ser humano e procura a relación entre eles.	▪ CAA
			▪ BXB3.1.2. Diferencia os tipos celulares e describe a función dos orgánulos máis importantes.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B3.4. Os tecidos do corpo humano: estrutura e funcións.	▪ B3.2. Diferenciar os tecidos máis importantes do ser humano e a súa función.	▪ BXB3.2.1. Recoñece os principais tecidos que conforman o corpo humano e asóciaos á súa función.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B3.5. Saúde e doenza, e factores que as determinan.	▪ B3.3. Descubrir, a partir do coñecemento do concepto de saúde e do-	▪ BXB3.3.1. Argumenta as implicacións dos hábitos para a saúde, e	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Diario Oficial de Galicia

	Bioloxía e Xeoloxía. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ m		enza, os factores que os determinan.	xustifica con exemplos as eleccións que realiza ou pode realizar para promovela individual e colectivamente.	
▪ f ▪ m	▪ B3.6. Doenzas infecciosas e non infecciosas.	▪ B3.4. Clasificar as doenzas e determinar as infecciosas e non infecciosas máis comúns que afectan a poboación (causas, prevención e tratamentos).	▪ BXB3.4.1. Recoñece as doenzas e as infeccións máis comúns, e relaciónaas coas súas causas.	▪ CMCCT
			▪ BXB3.4.2. Distingue e explica os mecanismos de transmisión das doenzas infecciosas.	▪ CMCCT
▪ m	▪ B3.7. Hixiene e prevención. Hábitos e estilos de vida saudables.	▪ B3.5. Valorar e identificar hábitos e estilos de vida saudables como método de prevención das doenzas.	▪ BXB3.5.1. Coñece e describe hábitos de vida saudable e identifícaos como medio de promoción da súa saúde e da das demais persoas.	▪ CSC
			▪ BXB3.5.2. Propón métodos para evitar o contaxio e a propagación das doenzas infecciosas máis comúns.	▪ CSIEE ▪ CSC
▪ a ▪ c ▪ d ▪ e ▪ m	▪ B3.7. Hixiene e prevención. Hábitos e estilos de vida saudables.	▪ B3.6. Seleccionar información, establecer diferenzas dos tipos de doenzas dun mundo globalizado e deseñar propostas de actuación.	▪ BXB3.6.1. Establece diferenzas entre as doenzas que afectan as rexións dun mundo globalizado, e deseña propostas de actuación.	▪ CSC ▪ CSIEE
▪ f ▪ m	▪ B3.8. Sistema inmunitario. Vacinas, soros e antibióticos. ▪ B3.9. Uso responsable de medicamentos.	▪ B3.7. Determinar o funcionamento básico do sistema inmune e as continuas contribucións das ciencias biomédicas, e describir a importancia do uso responsable dos medicamentos.	▪ BXB3.7.1. Explica en que consiste o proceso de inmunidade, e valora o papel das vacinas como método de prevención das doenzas.	▪ CMCCT ▪ CSC

Bioloxía e Xeoloxía. 3º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ a ▪ b ▪ c ▪ m	▪ B3.10. Transplantes e doazón de células, sangue e órganos.	▪ B3.8. Recoñecer e transmitir a importancia que ten a prevención como práctica habitual e integrada nas súas vidas e as consecuencias positivas da doazón de células, sangue e órganos.	▪ BXB3.8.1. Detalla a importancia da doazón de células, sangue e órganos para a sociedade e para o ser humano.	▪ CSC
▪ f ▪ g ▪ m	▪ B3.11. Substancias aditivas: tabaco, alcohol e outras drogas. Problemas asociados.	▪ B3.9. Investigar as alteracións producidas por distintos tipos de substancias aditivas, e elaborar propostas de prevención e control.	▪ BXB3.9.1. Detecta as situacións de risco para a saúde relacionadas co consumo de substancias tóxicas e estimulantes, como tabaco, alcohol, drogas, etc., contrasta os seus efectos nocivos e propón medidas de prevención e control.	▪ CSC ▪ CSIEE
▪ a ▪ d ▪ g ▪ m	▪ B3.11. Substancias aditivas: tabaco, alcohol e outras drogas. Problemas asociados.	▪ B3.10. Recoñecer as consecuencias para o individuo e a sociedade de seguir condutas de risco.	▪ BXB3.10.1. Identifica as consecuencias de seguir condutas de risco coas drogas, para o individuo e a sociedade.	▪ CSC
▪ f ▪ m	▪ B3.12. Alimentación e nutrición. Alimentos e nutrientes: tipos e funcións básicas.	▪ B3.11. Recoñecer a diferenza entre alimentación e nutrición, e diferenciar os principais nutrientes e as súas funcións básicas.	▪ BXB3.11.1. Discrimina o proceso de nutrición do da alimentación.	▪ CMCCT
			▪ BXB3.11.2. Relaciona cada nutriente coa súa función no organismo, e recoñece hábitos nutricionais saudables.	▪ CMCCT
▪ f ▪ g ▪ m	▪ B3.13. Dieta e saúde. Dieta equilibrada. Deseño e análise de dietas. Hábitos nutricionais saudables. Trastornos da conduta alimentaria.	▪ B3.12. Relacionar as dietas coa saúde a través de exemplos prácticos.	▪ BXB3.12.1. Deseña hábitos nutricionais saudables mediante a elaboración de dietas equilibradas, utilizando táboas con grupos de alimentos cos nutrientes principais presentes neles e o seu valor calórico.	▪ CAA ▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 25515

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía e Xeoloxía. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ c ▪ m	▪ B3.13. Dieta e saúde. Dieta equilibrada. Deseño e análise de dietas. Hábitos nutricionais saudables. Trastornos da conduta alimentaria.	▪ B3.13. Argumentar a importancia dunha boa alimentación e do exercicio físico na saúde, e identificar as doenzas e os trastornos principais da conduta alimentaria.	▪ BXB3.13.1. Valora e determina unha dieta equilibrada para unha vida saudable e identifica os principais trastornos da conduta alimentaria.	▪ CAA ▪ CSC
▪ f ▪ m	▪ B3.14. Función de nutrición. Visión global e integradora de aparellos e procesos que interveñen na nutrición.	▪ B3.14. Explicar os procesos fundamentais da nutrición, utilizando esquemas gráficos dos aparellos que interveñen nela.	▪ BXB3.14.1. Determina e identifica, a partir de gráficos e esquemas, os órganos, os aparellos e os sistemas implicados na función de nutrición, e relaciónao coa súa contribución no proceso.	▪ CMCCT
▪ f ▪ m	▪ B3.14. Función de nutrición. Visión global e integradora de aparellos e procesos que interveñen na nutrición.	▪ B3.15. Asociar a fase do proceso de nutrición que realiza cada aparello implicado.	▪ BXB3.15.1. Recoñece a función de cada aparello e de cada sistema nas funcións de nutrición.	▪ CMCCT
▪ f ▪ m	▪ B3.15. Anatomía e fisioloxía dos aparellos dixestivo, respiratorio, circulatorio e excretor.	▪ B3.16. Identificar os compoñentes dos aparellos dixestivo, circulatorio, respiratorio e excretor, e coñecer o seu funcionamento.	▪ BXB3.16.1. Coñece e explica os compoñentes dos aparellos dixestivo, circulatorio, respiratorio e excretor, e o seu funcionamento.	▪ CMCCT
▪ f ▪ m	▪ B3.16. Alteracións máis frecuentes e doenzas asociadas aos aparellos que interveñen na nutrición: prevención e hábitos de vida saudables.	▪ B3.17. Indagar acerca das doenzas máis habituais nos aparellos relacionados coa nutrición, así como sobre as súas causas e a maneira de previlas.	▪ BXB3.17.1. Diferencia as doenzas máis frecuentes dos órganos, os aparellos e os sistemas implicados na nutrición, e asócciaas coas súas causas.	▪ CMCCT
▪ f ▪ m	▪ B3.17. Función de relación. Sistema nervioso e sistema endócrino. ▪ B3.18. Órganos dos sentidos: estrutura e función; coidado e hixiene.	▪ B3.18. Describir os procesos implicados na función de relación, e os sistemas e aparellos implicados, e recoñecer e diferenciar os órganos dos sentidos e os coidados do oído e a vista.	▪ BXB3.18.1. Especifica a función de cada aparello e de cada sistema implicados nas funcións de relación.	▪ CMCCT
			▪ BXB3.18.2. Describe os procesos implicados na función de relación, e identifica o órgano ou a estrutura	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía e Xeoloxía. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			responsables de cada proceso.	
			▪ BXB3.18.3. Clasifica os tipos de receptores sensoriais e relaciónaos cos órganos dos sentidos en que se atopan.	▪ CMCCT
▪ f ▪ m	▪ B3.19. Coordinación e sistema nervioso: organización e función. ▪ B3.20. Doenzas comúns do sistema nervioso: causas, factores de risco e prevención.	▪ B3.19. Explicar a misión integradora do sistema nervioso ante diferentes estímulos, e describir o seu funcionamento.	▪ BXB3.19.1. Identifica algunhas doenzas comúns do sistema nervioso e relaciónaas coas súas causas, cos factores de risco e coa súa prevención.	▪ CMCCT ▪ CSC
▪ f ▪ m	▪ B3.21. Sistema endócrino: glándulas endócrinas e o seu funcionamento. Principais alteracións.	▪ B3.20. Asociar as principais glándulas endócrinas coas hormonas que sintetizan e coa súa función.	▪ BXB3.20.1. Enumera as glándulas endócrinas e asocia con elas as hormonas segregadas e a súa función.	▪ CMCCT
▪ f ▪ m	▪ B3.22. Visión integradora dos sistemas nervioso e endócrino.	▪ B3.21. Relacionar funcionalmente o sistema neuro-endócrino.	▪ BXB3.21.1. Recoñece algún proceso que teña lugar na vida cotiá no que se evidencie claramente a integración neuroendócrina.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B3.23. Aparello locomotor. Organización e relacións funcionais entre ósos, músculos e sistema nervioso.	▪ B3.22. Identificar os principais ósos e músculos do aparello locomotor.	▪ BXB3.22.1. Localiza os principais ósos e músculos do corpo humano en esquemas do aparello locomotor.	▪ CMCCT
▪ f ▪ m	▪ B3.23. Aparello locomotor. Organización e relacións funcionais entre ósos, músculos e sistema nervioso.	▪ B3.23. Analizar as relacións funcionais entre ósos, músculos e sistema nervioso.	▪ BXB3.23.1. Diferencia os tipos de músculos en función do seu tipo de contracción, e relaciónaos co sistema nervioso que os controla.	▪ CMCCT
▪ f ▪ m	▪ B3.24. Factores de risco e prevención das lesións.	▪ B3.24. Detallar as lesións máis frecuentes no aparello locomotor e como se preveñen.	▪ BXB3.24.1. Identifica os factores de risco máis frecuentes que poden afectar o aparello locomotor e relaciónaos coas lesións que producen.	▪ CSC ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía e Xeoloxía. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f ▪ m	▪ B3.25. Reprodución humana. Anatomía e fisioloxía do aparello reprodutor. Cambios físicos e psíquicos na adolescencia.	▪ B3.25. Referir os aspectos básicos do aparello reprodutor, diferenciar entre sexualidade e reprodución, e interpretar debuxos e esquemas do aparello reprodutor.	▪ BXB3.25.1. Identifica en esquemas os órganos do aparello reprodutor masculino e feminino, e especifica a súa función.	▪ CMCCT
▪ f ▪ m	▪ B3.26. Ciclo menstrual. Fecundación, embarazo e parto.	▪ B3.26. Recoñecer os aspectos básicos da reprodución humana e describir os acontecementos fundamentais da fecundación, do embarazo e do parto.	▪ BXB3.26.1. Describe as principais etapas do ciclo menstrual e indica que glándulas e que hormonas participan na súa regulación.	▪ CMCCT
			▪ BXB3.26.2. Identifica os acontecementos fundamentais da fecundación, do embarazo e do parto	▪ CMCCT
▪ f ▪ m	▪ B3.27. Análise dos métodos anticonceptivos. ▪ B3.28. Doenzas de transmisión sexual: prevención.	▪ B3.27. Comparar os métodos anticonceptivos, clasificalos segundo a súa eficacia e recoñecer a importancia dalgúns deles na prevención de doenzas de transmisión sexual.	▪ BXB3.27.1. Discrimina os métodos de anticoncepción humana.	▪ CMCCT
			▪ BXB3.27.2. Categoriza as principais doenzas de transmisión sexual e argumenta sobre a súa prevención.	▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CCEC
▪ e ▪ g ▪ m	▪ B3.29. Técnicas de reprodución asistida.	▪ B3.28. Compilar información sobre as técnicas de reprodución asistida e de fecundación in vitro, para argumentar o beneficio que supuxo este avance científico para a sociedade.	▪ BXB3.28.1. Identifica as técnicas de reprodución asistida máis frecuentes.	▪ CMCCT
▪ a ▪ c ▪ d ▪ m	▪ B3.30. Reposta sexual humana. Sexo e sexualidade. Saúde e hixiene sexual.	▪ B3.29. Valorar e considerar a súa propia sexualidade e a das persoas do contorno, e transmitir a necesidade de reflexionar, debater, considerar e compartir.	▪ BXB3.29.1. Actúa, decide e defende responsablemente a súa sexualidade e a das persoas do seu contorno.	▪ CSC ▪ CCEC
	Bloque 4. O relevo terrestre e a súa evolución			

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía e Xeoloxía. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f	▪ B4.1. Modelaxe do relevo. Factores que condicionan o relevo terrestre.	▪ B4.1. Identificar algunhas das causas que fan que o relevo difira duns sitios a outros.	▪ BXB4.1.1. Identifica a influencia do clima e das características das rochas que condicionan os tipos de relevo e inflúen neles.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B4.2. Procesos xeolóxicos externos e diferenzas cos internos. Meteorización, erosión, transporte e sedimentación.	▪ B4.2. Relacionar os procesos xeolóxicos externos coa enerxía que os activa e diferencialos dos procesos internos.	▪ BXB4.2.1. Relaciona a enerxía solar cos procesos externos, e xustifica o papel da gravidade na súa dinámica.	▪ CMCCT
			▪ BXB4.2.2. Diferencia os procesos de meteorización, erosión, transporte e sedimentación, e os seus efectos no relevo.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B4.3. Augas superficiais e modelaxe do relevo: formas características.	▪ B4.3. Analizar e predicir a acción das augas superficiais, e identificar as formas de erosión e depósitos máis características.	▪ BXB4.3.1. Analiza a actividade de erosión, transporte e sedimentación producida polas augas superficiais, e recoñece algún dos seus efectos no relevo.	▪ CMCCT
▪ f ▪ m	▪ B4.4. Augas subterráneas: circulación e explotación.	▪ B4.4. Valorar e analizar a importancia das augas subterráneas, e xustificar a súa dinámica e a súa relación coas augas superficiais.	▪ BXB4.4.1. Valora e analiza a importancia das augas subterráneas e os riscos da súa sobreexplotación.	▪ CMCCT ▪ CSC
▪ f	▪ B4.5. Acción xeolóxica do mar: dinámica mariña e modelaxe litoral.	▪ B4.5. Analizar a dinámica mariña e a súa influencia na modelaxe litoral.	▪ BXB4.5.1. Relaciona os movementos da auga do mar coa erosión, o transporte e a sedimentación no litoral, e identifica algunhas formas resultantes características.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B4.6. Acción xeolóxica do vento: modelaxe eólica.	▪ B4.6. Relacionar a acción eólica coas condicións que a fan posible, e identificar algunhas formas resultantes.	▪ BXB4.6.1. Asocia a actividade eólica cos ambientes en que esta actividade xeolóxica pode ser relevante.	▪ CMCCT

	Bioloxía e Xeoloxía. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f	▪ B4.7. Acción xeolóxica dos glaciares: formas de erosión e depósito que orixinan.	▪ B4.7. Analizar a acción xeolóxica dos glaciares e xustificar as características das formas de erosión e depósito resultantes.	▪ BXB4.7.1. Analiza a dinámica glaciar e identifica os seus efectos sobre o relevo.	▪ CMCCT
▪ f ▪ l ▪ ñ	▪ B4.8. Factores que condicionan a modelaxe da paisaxe galega.	▪ B4.8. Indagar e identificar os factores que condicionan a modelaxe da paisaxe nas zonas próximas ao alumnado.	▪ BXB4.8.1. Investiga acerca da paisaxe do seu contorno máis próximo e identifica algúns dos factores que condicionaron a súa modelaxe.	▪ CCEC ▪ CAA
▪ f ▪ g ▪ m	▪ B4.9. Acción xeolóxica dos seres vivos. A especie humana como axente xeolóxico.	▪ B4.9. Recoñecer e identificar a actividade xeolóxica dos seres vivos e valorar a importancia da especie humana como axente xeolóxico externo.	▪ BXB4.9.1. Identifica a intervención de seres vivos en procesos de meteorización, erosión, transporte e sedimentación.	▪ CMCCT
			▪ BXB4.9.2. Valora e describe a importancia das actividades humanas na transformación da superficie terrestre.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ f	▪ B4.10. Manifestacións da enerxía interna da Terra.	▪ B4.10. Diferenciar os cambios na superficie terrestre xerados pola enerxía do interior terrestre dos de orixe externa.	▪ BXB4.10.1. Diferencia un proceso xeolóxico externo dun interno e identifica os seus efectos no relevo.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B4.11. Actividade sísmica e volcánica: orixe e tipos de magmas.	▪ B4.11. Analizar as actividades sísmica e volcánica, as súas características e os efectos que xeran.	▪ BXB4.11.1. Coñece e describe como se orixinan os sismos e os efectos que xeran.	▪ CMCCT
			▪ BXB4.11.2. Relaciona os tipos de erupción volcánica co magma que as orixina, e asóciaos co seu grao de perigo.	▪ CMCCT
▪ f ▪ g	▪ B4.12. Distribución de volcáns e terremotos. Riscos sísmico e volcá-	▪ B4.12. Relacionar a actividade sísmica e volcánica coa dinámica do	▪ BXB4.12.1. Xustifica a existencia de zonas en que os terremotos son	▪ CAA ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía e Xeoloxía. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	nico: importancia da súa predición e da súa prevención.	interior terrestre e xustificar a súa distribución planetaria.	máis frecuentes e de maior magnitude.	
▪ f ▪ g	▪ B4.12. Distribución de volcáns e os terremotos. Riscos sísmico e volcánico: importancia da súa predición e da súa prevención. ▪ B4.13. Sismicidade en Galicia.	▪ B4.13. Valorar e describir a importancia de coñecer os riscos sísmico e volcánico, e as formas de previlos.	▪ BXB5.13.1. Valora e describe o risco sísmico e, de ser o caso, volcánico existente na zona en que habita, e coñece as medidas de prevención que debe adoptar.	▪ CAA ▪ CSC
	Bloque 5. O solo como ecosistema.			
▪ f	▪ B5.1. O solo como ecosistema. ▪ B5.2. Compoñentes do solo e as súas interaccións.	▪ B5.1. Analizar os compoñentes do solo e esquematizar as relacións entre eles.	▪ BXB5.1.1. Recoñece que o solo é o resultado da interacción entre os compoñentes bióticos e abióticos, e sinala algunha das súas interaccións.	▪ CMCCT
▪ f ▪ g ▪ m	▪ B5.3. Importancia do solo. Riscos da súa sobreexplotación, degradación ou perda.	▪ B5.2. Valorar e determinar a importancia do solo e os riscos que comporta a súa sobreexplotación, degradación ou perda.	▪ BXB5.2.1. Recoñece a fraxilidade do solo e valora a necesidade de protexelo.	▪ CMCCT ▪ CSC
	Bloque 6. Proxecto de investigación			
▪ b ▪ c	▪ B6.1. Método científico. Elaboración de hipóteses, e a súa comprobación e argumentación, a partir da experimentación ou a observación.	▪ B6.1. Planear, aplicar e integrar as destrezas e as habilidades propias do traballo científico.	▪ BXB6.1.1. Integra e aplica as destrezas propias do método científico.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ b ▪ f ▪ g	▪ B6.1. Método científico. Elaboración de hipóteses, e a súa comprobación e argumentación, a partir da experimentación ou a observación.	▪ B6.2. Elaborar hipóteses e contrastalas a través da experimentación ou da observación e a argumentación.	▪ BXB6.2.1. Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón.	▪ CAA ▪ CCL
▪ e	▪ B6.2. Artigo científico. Fontes de divulgación científica.	▪ B6.3. Utilizar fontes de información variada, e discriminar e decidir sobre	▪ BXB6.3.1. Utiliza fontes de información apoiándose nas TIC, para a	▪ CMCCT ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía e Xeoloxía. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		elas e os métodos empregados para a súa obtención.	elaboración e a presentación das súas investigacións.	
▪ a ▪ b ▪ c	▪ B6.3. Proxecto de investigación en equipo. Organización. Participación e colaboración respectuosa no traballo individual e en equipo. Presentación de conclusións.	▪ B6.4. Participar, valorar e respectar o traballo individual e en equipo.	▪ BXB6.4.1. Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ d ▪ h ▪ o	▪ B6.3. Proxecto de investigación en equipo. Organización. Participación e colaboración respectuosa no traballo individual e en equipo. Presentación de conclusións.	▪ B6.5. Expor e defender en público o proxecto de investigación realizado.	▪ BXB6.5.1. Deseña pequenos traballos de investigación sobre animais e/ou plantas, os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humana, para a súa presentación e defensa na aula.	▪ CSIEE ▪ CD
			▪ BXB6.5.2. Expresa con precisión e coherencia as conclusións das súas investigacións, tanto verbalmente como por escrito.	▪ CCL ▪ CCEC

4º de ESO

	Bioloxía e Xeoloxía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. A evolución da vida			
▪ f ▪ h	▪ B1.1. Célula procariota e célula eucariota: relacións evolutivas. Célula animal e célula vexetal: morfoloxía e	▪ B1.1. Determinar as analoxías e as diferenzas na estrutura das células procariotas e eucariotas, e interpretar	▪ BXB1.1.1. Compara a célula procariota e a eucariota, a animal e a vexetal, e recoñece a función dos orgánulos celulares e a relación entre	▪ CAA ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía e Xeoloxía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	función.	as relacións evolutivas entre elas.	morfoloxía e función.	
			▪ BXB1.1.2. Identifica tipos de células utilizando o microscopio óptico, micrografías e esquemas gráficos.	▪ CD ▪ CAA
▪ f ▪ g	▪ B1.2. Núcleo e ciclo celular.	▪ B1.2. Identificar o núcleo celular e a súa organización segundo as fases do ciclo celular, a través da observación directa ou indirecta.	▪ BXB1.2.1. Distingue os compoñentes do núcleo e a súa función segundo as etapas do ciclo celular.	▪ CCL ▪ CAA
▪ g ▪ f	▪ B1.3. Cromatina e cromosomas. Cariotipo.	▪ B1.3. Comparar a estrutura dos cromosomas e da cromatina.	▪ BXB1.3.1. Recoñece as partes dun cromosoma utilizándoo para construír un cariotipo.	▪ CMCCT
▪ g ▪ f ▪ h	▪ B1.4. Mitose e meiose: principais procesos, importancia e significado biolóxico.	▪ B1.4. Formular e identificar os principais procesos que teñen lugar na mitose e na meiose, e revisar o seu significado e a súa importancia biolóxica.	▪ BXB1.4.1. Recoñece as fases da mitose e meiose, diferencia ambos os procesos e distingue o seu significado biolóxico.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ g ▪ f ▪ h	▪ B1.5. Ácidos nucleicos: ADN e ARN.	▪ B1.5. Comparar os tipos e a composición dos ácidos nucleicos, e relacionalos coa súa función.	▪ BXB1.5.1. Distingue os ácidos nucleicos e enumera os seus compoñentes.	▪ CAA ▪ CSIEE
▪ g ▪ h	▪ B1.6. ADN e xenética molecular. Proceso de replicación do ADN. Concepto de xene.	▪ B1.6. Relacionar a replicación do ADN coa conservación da información xenética.	▪ BXB1.6.1. Recoñece a función do ADN como portador da información xenética, e relaciónao co concepto de xene.	▪ CAA
▪ g ▪ b	▪ B1.7. Expresión da información xenética. Código xenético.	▪ B1.7. Comprender e ilustrar como se expresa a información xenética, utilizando o código xenético e resolvendo problemas sinxelos.	▪ BXB1.7.1. Ilustra os mecanismos da expresión xenética por medio do código xenético.	▪ CAA ▪ CSIEE
▪ b	▪ B1.8. Mutacións. Relacións coa evo-	▪ B1.8. Valorar e recoñecer o papel	▪ BXB1.8.1. Recoñece e explica en	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía e Xeoloxía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ a	lución.	das mutacións na diversidade xenética, e comprender a relación entre mutación e evolución.	que consisten as mutacións e os seus tipos.	▪ CAA
▪ f ▪ g ▪ h	▪ B1.9. Herdanza e transmisión de caracteres. Introdución e desenvolvemento das leis de Mendel. ▪ B1.10. Base cromosómica da herdanza mendeliana. ▪ B1.11. Aplicacións das leis de Mendel.	▪ B1.9. Formular os principios da xenética mendeliana, aplicando as leis da herdanza na resolución de problemas sinxelos, e recoñecer a base cromosómica das leis de Mendel.	▪ BXB1.9.1. Recoñece os principios básicos da xenética mendeliana e resolve problemas prácticos de cruzamentos con un ou dous caracteres.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCEC
▪ g	▪ B1.12. Herdanza do sexo e herdanza ligada ao sexo.	▪ B1.10. Diferenciar a herdanza do sexo e a ligada ao sexo, e establecer a relación entre elas.	▪ BXB1.10.1. Resolve problemas prácticos sobre a herdanza do sexo e a ligada ao sexo.	▪ CAA ▪ CSIEE
▪ a ▪ c ▪ g ▪ m	▪ B1.13. Doenzas hereditarias máis frecuentes e o seu alcance social.	▪ B1.11. Coñecer e identificar algunhas doenzas hereditarias, a súa prevención e o seu alcance social.	▪ BXB1.11.1. Identifica as doenzas hereditarias máis frecuentes e o seu alcance social, e resolve problemas prácticos sobre doenzas hereditarias, utilizando árbores xenealóxicas.	▪ CMCCT ▪ CSC
▪ f	▪ B1.14. Técnicas da enxeñaría xenética.	▪ B1.12. Identificar as técnicas da enxeñaría xenética: ADN recombinante e PCR.	▪ BXB1.12.1. Diferencia técnicas de traballo en enxeñaría xenética.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ g ▪ h ▪ m	▪ B1.15. Aplicacións da enxeñaría xenética. Biotecnoloxía. Bioética.	▪ B1.13. Comprender e describir o proceso da clonación.	▪ BXB1.13.1. Describe as técnicas de clonación animal, distinguindo clonación terapéutica e reprodutiva.	▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CAA
▪ a ▪ c ▪ g	▪ B1.15. Aplicacións da enxeñaría xenética. Biotecnoloxía. Bioética.	▪ B1.14. Recoñecer as aplicacións da enxeñaría xenética: organismos modificados xeneticamente (OMX).	▪ BXB1.14.1. Analiza as implicacións éticas, sociais e ambientais da enxeñaría xenética.	▪ CSC ▪ CSIEE
▪ a	▪ B1.15. Aplicacións da enxeñaría	▪ B1.15. Valorar e interpretar as apli-	▪ BXB1.15.1. Interpreta criticamente as	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía e Xeoloxía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ c ▪ d	xenética. Biotecnoloxía. Bioética.	cacións da tecnoloxía do ADN recombinante na agricultura, na gandaría, no ambiente e na saúde.	consecuencias dos avances actuais no campo da biotecnoloxía.	
▪ a ▪ c ▪ g ▪ h	▪ B1.16. Orixe e evolución dos seres vivos. Hipóteses sobre a orixe da vida na Terra. ▪ B1.17. Teorías da evolución. Feito e mecanismos da evolución.	▪ B1.16. Coñecer e describir as hipóteses sobre a orixe da vida e as probas da evolución. Comparar lamarckismo, darwinismo e neodarwinismo.	▪ BXB1.16.1. Distingue as características diferenciadoras entre lamarckismo, darwinismo e neodarwinismo.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ g ▪ h	▪ B1.16. Orixe e evolución dos seres vivos. Hipóteses sobre a orixe da vida na Terra. ▪ B1.17. Teorías da evolución. Feito e mecanismos da evolución.	▪ B1.17. Comprender e establecer os mecanismos da evolución destacando a importancia da mutación e a selección. Analizar o debate entre gradualismo, saltacionismo e neutralismo.	▪ BXB1.17.1. Establece a relación entre variabilidade xenética, adaptación e selección natural.	▪ CAA
▪ g	▪ B1.18. As árbores filoxenéticas no proceso de evolución.	▪ B1.18. Interpretar árbores filoxenéticas, incluíndo a humana.	▪ BXB1.18.1. Interpreta árbores filoxenéticas.	▪ CAA
▪ g ▪ h ▪ b	▪ B1.19. Evolución humana: proceso de hominización.	▪ B1.19. Describir a hominización.	▪ BXB1.19.1. Recoñece e describe as fases da hominización.	▪ CMCCT ▪ CCL
	Bloque 2. A dinámica da Terra			
▪ f ▪ g ▪ h	▪ B2.1. Historia da Terra. Orixe da Terra. Tempo xeolóxico: ideas históricas sobre a idade da Terra. Principios e procedementos que permiten reconstruír a súa historia. Utilización do actualismo como método de interpretación.	▪ B2.1. Recoñecer, compilar e contrastar feitos que amosen a Terra como un planeta cambiante.	▪ BXB2.1.1. Identifica e describe feitos que amosen a Terra como un planeta cambiante, e relaciónaos cos fenómenos que suceden na actualidade.	▪ CAA
▪ g	▪ B2.1. Historia da Terra. Orixe da Terra. Tempo xeolóxico: ideas histó-	▪ B2.2. Rexistrar e reconstruír algúns dos cambios máis notables da histo-	▪ BXB2.2.1. Reconstrúe algúns cambios notables na Terra, mediante a	▪ CAA

	Bioloxía e Xeoloxía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	ricas sobre a idade da Terra. Principios e procedementos que permiten reconstruír a súa historia. Utilización do actualismo como método de interpretación.	ria da Terra, e asocialos coa súa situación actual.	utilización de modelos temporais a escala e recoñecendo as unidades temporais na historia xeolóxica.	▪ CSIEE
▪ g ▪ h	▪ B2.2. Eóns, eras xeolóxicas e períodos xeolóxicos: situación dos acontecementos xeolóxicos e biolóxicos importantes.	▪ B2.3. Categorizar e integrar os procesos xeolóxicos máis importantes da historia da Terra.	▪ BXB2.3.1. Discrimina os principais acontecementos xeolóxicos, climáticos e biolóxicos que tiveron lugar ao longo da historia da Terra, e recoñece algúns animais e plantas característicos de cada era.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B2.3. Os fósiles guía e o seu emprego para a datación e o estudo de procesos xeolóxicos.	▪ B2.4. Recoñecer e datar eóns, eras e períodos xeolóxicos, utilizando o coñecemento dos fósiles guía.	▪ BXB2.4.1. Relaciona algún dos fósiles guía máis característico coa súa era xeolóxica.	▪ CAA
▪ e ▪ f	▪ B2.4. Interpretación de mapas topográficos e realización de perfís topográficos. Interpretación e datación de procesos representados en cortes xeolóxicos.	▪ B2.5. Interpretar cortes xeolóxicos sinxelos e perfís topográficos como procedemento para o estudo dunha zona ou dun terreo.	▪ BXB2.5.1. Interpreta un mapa topográfico e fai perfís topográficos..	▪ CMCCT ▪ CCL
			▪ BXB2.5.2. Resolve problemas sinxelos de datación relativa, aplicando os principios de superposición de estratos, superposición de procesos e correlación.	▪ CMCCT
▪ g	▪ B2.5. Estrutura e composición da Terra. Modelos xeodinámico e xeoquímico.	▪ B2.6. Comprender e comparar os modelos que explican a estrutura e a composición da Terra.	▪ BXB2.6.1. Analiza e compara os modelos que explican a estrutura e a composición da Terra.	▪ CAA
▪ g ▪ f	▪ B2.5. Estrutura e composición da Terra. Modelos xeodinámico e xeoquímico. ▪ B2.6. A tectónica de placas e as súas manifestacións. Evolución histórica da deriva continental á tectónica de	▪ B2.7. Combinar o modelo dinámico da estrutura interna da Terra coa teoría da tectónica de placas.	▪ BXB2.7.1. Relaciona as características da estrutura interna da Terra e asócias cos fenómenos superficiais.	▪ CAA ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía e Xeoloxía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	placas.			
▪ g	▪ B2.6. A tectónica de placas e as súas manifestacións. Evolución histórica da deriva continental á tectónica de placas.	▪ B2.8. Recoñecer as evidencias da deriva continental e da expansión do fondo oceánico.	▪ BXB2.8.1. Expresa algunhas evidencias actuais da deriva continental e da expansión do fondo oceánico.	▪ CAA
▪ g	▪ B2.6. A tectónica de placas e as súas manifestacións. Evolución histórica da deriva continental á tectónica de placas.	▪ B2.9. Interpretar algúns fenómenos xeolóxicos asociados ao movemento da litosfera e relacionalos coa súa situación en mapas terrestres. Comprender os fenómenos naturais producidos nos contactos das placas.	▪ BXB2.9.1. Coñece e explica razoadamente os movementos relativos das placas litosféricas.	▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ BXB2.9.2. Interpreta as consecuencias dos movementos das placas no relevo.	▪ CAA
▪ g ▪ h	▪ B2.6. A tectónica de placas e as súas manifestacións. Evolución histórica da deriva continental á tectónica de placas.	▪ B2.10. Explicar a orixe das cordilleiras, os arcos de illas e os oróxenos térmicos.	▪ BXB2.10.1. Identifica as causas dos principais relevos terrestres.	▪ CMCCT
▪ g	▪ B2.6. A tectónica de placas e as súas manifestacións. Evolución histórica da deriva continental á tectónica de placas.	▪ B2.11. Contrastar os tipos de placas litosféricas e asociarlles movementos e consecuencias.	▪ BXB2.11.1. Relaciona os movementos das placas con procesos tectónicos.	▪ CAA ▪ CCL
▪ g ▪ b	▪ B2.7. Evolución do relevo como resultado da interacción da dinámica externa e interna.	▪ B2.12. Analizar que o relevo, na súa orixe e na súa evolución, é resultado da interacción entre os procesos xeolóxicos internos e externos.	▪ BXB2.12.1. Interpreta a evolución do relevo baixo a influencia da dinámica externa e interna.	▪ CAA
	Bloque 3. Ecoloxía e medio ambiente			
▪ f ▪ h	▪ B3.1. Compoñentes e estrutura do ecosistema: comunidade e biótopo. Hábitat e nicho ecolóxico.	▪ B3.1. Explicar os conceptos de ecosistema, biótopo, poboación, comunidade, ecotón, hábitat e nicho eco-	▪ BXB3.1.1. Identifica o concepto de ecosistema e distingue os seus compoñentes.	▪ CMCCT

	Bioloxía e Xeoloxía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		lóxico.	▪ BXB3.1.2. Analiza as relacións entre biótopo e biocenose, e avalía a súa importancia para manter o equilibrio do ecosistema.	▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCL
▪ g ▪ b ▪ f	▪ B3.2. Factores ambientais e seres vivos. Factores limitantes e adaptacións. Límite de tolerancia.	▪ B3.2. Comparar adaptacións dos seres vivos a diferentes medios, mediante a utilización de exemplos.	▪ BXB3.2.1. Interpreta as adaptacións dos seres vivos a un ambiente determinado, relacionando a adaptación co factor ou os factores ambientais desencadeantes deste.	▪ CSC ▪ CAA
▪ a ▪ b	▪ B3.2. Factores ambientais e seres vivos. Factores limitantes e adaptacións. Límite de tolerancia.	▪ B3.3. Categorizar os factores ambientais e a súa influencia sobre os seres vivos, e recoñecer o concepto de factor limitante e límite de tolerancia.	▪ BXB3.3.1. Recoñece os factores ambientais que condicionan o desenvolvemento dos seres vivos nun ambiente determinado, e valora a súa importancia na conservación deste.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ g ▪ f	▪ B3.3. Relacións intraespecíficas e interespecíficas. Influencia na regulación dos ecosistemas. ▪ B3.4. Autorregulación do ecosistema, da poboación e da comunidade.	▪ B3.4. Identificar as relacións intraespecíficas e interespecíficas como factores de regulación dos ecosistemas.	▪ BXB3.4.1. Recoñece e describe relacións e a súa influencia na regulación dos ecosistemas, interpretando casos prácticos en contextos reais.	▪ CMCCT
▪ f ▪ h	▪ B3.5. Relacións tróficas: cadeas e redes.	▪ B3.5. Explicar os conceptos de cadeas e redes tróficas.	▪ BXB3.5.1. Recoñece os niveis tróficos e as súas relacións nos ecosistemas, e valora a súa importancia para a vida en xeral e o mantemento destas.	▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL
▪ a ▪ c ▪ g	▪ B3.6. Dinámica do ecosistema. ▪ B3.7. Ciclo da materia e fluxo da enerxía. ▪ B3.8. Pirámides ecolóxicas. ▪ B3.9. Ciclos bioxeoquímicos e suce-	▪ B3.6. Expresar como se produce a transferencia de materia e enerxía ao longo dunha cadea ou rede trófica, e deducir as consecuencias prácticas na xestión sustentable dalgúns recursos por parte do ser humano.	▪ BXB3.6.1. Compara as consecuencias prácticas na xestión sustentable dalgúns recursos por parte do ser humano, e valora criticamente a súa importancia.	▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía e Xeoloxía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	siróns ecolóxicas.			
▪ a ▪ c ▪ m	▪ B3.10. Eficiencia ecolóxica e aproveitamento dos recursos alimentarios. Regra do 10 %.	▪ B3.7. Relacionar as perdas enerxéticas producidas en cada nivel trófico co aproveitamento dos recursos alimentarios do planeta desde un punto de vista sustentable.	▪ BXB3.7.1. Establece a relación entre as transferencias de enerxía dos niveis tróficos e a súa eficiencia enerxética.	▪ CAA
▪ a ▪ c	▪ B3.11. Actividade humana e medio ambiente. Impactos e valoración das actividades humanas nos ecosistemas. Consecuencias ambientais do consumo humano de enerxía. ▪ B3.12. Os recursos naturais e os seus tipos. A superpoboación e as súas consecuencias: deforestación, sobreexplotación, incendios, etc.	▪ B3.8. Contrastar algunhas actuacións humanas sobre diferentes ecosistemas, valorar a súa influencia e argumentar as razóns de certas actuacións individuais e colectivas para evitar a súa deterioración.	▪ BXB3.8.1. Argumenta sobre as actuacións humanas que teñen unha influencia negativa sobre os ecosistemas: contaminación, desertización, esgotamento de recursos, etc.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CCEC
			▪ BXB3.8.2. Defende e conclúe sobre posibles actuacións para a mellora ambiental e analiza desde distintos puntos de vista un problema ambiental do contorno próximo, elabora informes e preséntaos utilizando distintos medios.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
▪ b ▪ f	▪ B3.13. Os residuos e a súa xestión. Coñecemento de técnicas sinxelas para coñecer o grao de contaminación e depuración ambiental.	▪ B3.9. Concretar procesos de tratamento de residuos e describir a xestión que dos residuos se fai no seu contorno próximo.	▪ BXB3.9.1. Describe os procesos de tratamento de residuos, e valora criticamente a súa recollida selectiva.	▪ CSC ▪ CSIEE
▪ m ▪ c ▪ a	▪ B3.13. Os residuos e a súa xestión. Coñecemento de técnicas sinxelas para coñecer o grao de contaminación e depuración ambiental.	▪ B3.10. Contrastar argumentos a favor da recollida selectiva de residuos e a súa repercusión a nivel familiar e social.	▪ BXB3.10.1. Argumenta os proles e os contras da reciclaxe e da reutilización de recursos materiais.	▪ CSC ▪ CAA
▪ a ▪ g	▪ B3.14. Uso de enerxías renovables como factor fundamental para un desenvolvemento sustentable. Consecuencias ambientais do consumo	▪ B3.11. Asociar a importancia da utilización de enerxías renovables no desenvolvemento sustentable.	▪ BXB3.11.1. Destaca a importancia das enerxías renovables para o desenvolvemento sustentable do planeta.	▪ CSC ▪ CCL

Bioloxía e Xeoloxía. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	humano de enerxía.			
	Bloque 4. Proxecto de investigación			
▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B4.1. Método científico. Elaboración de hipóteses, e comprobación e argumentación a partir da experimentación ou a observación.	▪ B4.1. Planear, aplicar, e integrar as destrezas e as habilidades propias do traballo científico.	▪ BXB4.1.1. Integra e aplica as destrezas propias dos métodos da ciencia.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B4.1. Método científico. Elaboración de hipóteses, e comprobación e argumentación a partir da experimentación ou a observación.	▪ B4.2. Elaborar hipóteses e contrastalas a través da experimentación ou da observación e a argumentación.	▪ BXB4.2.1. Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT
▪ b ▪ e ▪ f ▪ h ▪ o	▪ B4.2. Artigo científico. Fontes de divulgación científica.	▪ B4.3. Discriminar e decidir sobre as fontes de información e os métodos empregados para a súa obtención.	▪ BXB4.3.1. Utiliza fontes de información, apoiándose nas TIC, para a elaboración e a presentación das súas investigacións.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ g	▪ B4.3. Proxecto de investigación: organización. Participación e colaboración respectuosa no traballo individual e en equipo. Presentación de conclusións.	▪ B4.4. Participar, valorar e respectar o traballo individual e en grupo.	▪ BXB4.4.1. Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo.	▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ d ▪ e	▪ B4.3. Proxecto de investigación: organización. Participación e colaboración respectuosa no traballo individual e en equipo. Presentación de	▪ B4.5. Presentar e defender en público o proxecto de investigación realizado.	▪ BXB4.5.1. Deseña pequenos traballos de investigación sobre animais e/ou plantas, os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humana, para a súa presenta-	▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CD ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía e Xeoloxía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g ▪ h ▪ o	conclusións.		ción e a súa defensa na aula.	
			BXB4.5.2. Expresa con precisión e coherencia as conclusións das súas investigacións, tanto verbalmente como por escrito.	▪ CCL

1º de bacharelato

	Bioloxía e Xeoloxía 1 º de Bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Os seres vivos: composición e función			
▪ e ▪ i	▪ B1.1. Niveis de organización dos seres vivos. ▪ B1.2. Características dos seres vivos: funcións de nutrición, relación e reprodución.	▪ B1.1. Especificar as características dos seres vivos.	▪ BXB1.1.1. Describe as características dos seres vivos: funcións de nutrición, relación e reprodución.	▪ CCL
▪ l	▪ B1.3. Concepto de bioelemento e biomolécula. ▪ B1.4. Clasificación dos bioelementos e das biomoléculas.	▪ B1.2. Distinguir bioelemento, oligoelemento e biomolécula.	▪ BXB1.2.1. Identifica e clasifica os bioelementos e as biomoléculas presentes nos seres vivos.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ l ▪ d	▪ B1.5. Estrutura, composición química e propiedades das biomoléculas.	▪ B1.3. Diferenciar e clasificar os tipos de biomoléculas que constitúen a materia viva, e relacionalos coas súas respectivas funcións biolóxicas na célula.	▪ BXB1.3.1. Distingue as características fisicoquímicas e as propiedades das moléculas básicas que configuran a estrutura celular, e destaca a uniformidade molecular dos seres vivos.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ d ▪ i	▪ B1.5. Estrutura, composición química e propiedades das	▪ B1.4. Diferenciar os monómeros constituíntes das macromoléculas	▪ BXB1.4.1. Identifica os monómeros constituíntes das macromoléculas or-	▪ CAA

	Bioloxía e Xeoloxía 1 º de Bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	biomoléculas.	orgánicas.	gánicas.	
▪ d ▪ i	B1.6. Relación entre estrutura e funcións biolóxicas das biomoléculas.	▪ B1.5. Recoñecer e identificar algunhas macromoléculas cuxa conformación estea directamente relacionada coa súa función.	▪ BXB1.5.1. Asocia biomoléculas coa súa función biolóxica de acordo coa súa estrutura tridimensional.	▪ CAA ▪ CD
	Bloque 2. A organización celular			
▪ e ▪ i ▪ g	▪ B2.1. A célula como unidade estrutural, funcional e xenética. ▪ B2.2. Modelos de organización celular: célula procariota e eucariota; célula animal e célula vexetal.	▪ B2.1. Describir a célula como unidade estrutural, funcional e xenética dos seres vivos, e distinguir unha célula procariota dunha eucariota e unha célula animal dunha vexetal, analizando as súas semellanzas e as súas diferenzas.	▪ BXB2.1.1. Interpreta a célula como unha unidade estrutural, funcional e xenética dos seres vivos.	▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ BXB2.1.2. Perfila células procariotas e eucarióticas e nomea as súas estruturas.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ m ▪ g	▪ B2.3. Estrutura e función dos orgánulos celulares. ▪ B2.4. Planificación e realización de prácticas de laboratorio. Observación microscópica de células eucariotas animais e vexetais.	▪ B2.2. Identificar os orgánulos celulares, e describir a súa estrutura e a súa función.	▪ BXB2.2.1. Representa esquematicamente os orgánulos celulares e asocia cada orgánulo coa súa función ou coas súas funcións.	▪ CD ▪ CMCCT
			▪ BXB2.2.2. Recoñece e nomea células animais e vexetais mediante microfotografías ou preparacións microscópicas.	▪ CAA ▪ CD
▪ e ▪ i	▪ B2.5. Ciclo celular. División celular: mitose e meiose. Importancia na evolución dos seres vivos.	▪ B2.3. Recoñecer e identificar as fases da mitose e da meiose, e argumentar a súa importancia biolóxica.	▪ BXB2.3.1. Describe os acontecementos fundamentais en cada fase da mitose e da meiose.	▪ CCL
▪ d ▪ l	▪ B2.5. Ciclo celular. División celular: mitose e meiose. Importancia na evolución dos seres vivos.	▪ B2.4. Establecer as analoxías e as diferenzas principais entre os procesos de división celular mitótica e meiótica.	▪ BXB2.4.1. Selecciona as principais analoxías e diferenzas entre a mitose e a meiose.	▪ CMCCT ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía e Xeoloxía 1 º de Bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 3. Histoloxía			
▪ i ▪ g	▪ B3.1. Concepto de tecido, órgano, aparello e sistema.	▪ B3.1. Diferenciar os niveis de organización celular e interpretar como se chega ao nivel tisular.	▪ BXB3.1.1. Identifica os niveis de organización celular e determina as súas vantaxes para os seres pluricelulares.	▪ CAA
▪ i ▪ l	▪ B3.2. Principais tecidos animais: estrutura e función. ▪ B3.3. Principais tecidos vexetais: estrutura e función.	▪ B3.2. Recoñecer e indicar a estrutura e a composición dos tecidos animais e vexetais, en relación coas súas funcións.	▪ BXB3.2.1. Relaciona tecidos animais e/ou vexetais coas súas células características, asociando a cada unha a súa función.	▪ CMCCT
▪ g ▪ m	▪ B3.4. Observacións microscópicas de tecidos animais e vexetais.	▪ B3.3. Asociar imaxes microscópicas ao tecido ao que pertencen.	▪ BXB3.3.1. Relaciona imaxes microscópicas co tecido ao que pertencen.	▪ CAA ▪ CD
	Bloque 4. A biodiversidade			
▪ d ▪ l ▪ p	▪ B4.1. Clasificación e nomenclatura dos seres vivos. Grandes grupos taxonómicos.	▪ B4.1. Coñecer e indicar os grandes grupos taxonómicos de seres vivos.	▪ BXB4.1.1. Identifica os grandes grupos taxonómicos dos seres vivos.	▪ CMCCT
▪ b ▪ d ▪ p	▪ B4.1. Clasificación e nomenclatura dos seres vivos. Grandes grupos taxonómicos.	▪ B4.2. Interpretar os sistemas de clasificación e nomenclatura dos seres vivos.	▪ BXB4.2.1. Coñece e utiliza claves dicotómicas ou outros medios para a identificación e clasificación de especies de animais e plantas.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ BXB4.2.2. Manexa e traballa cos sistemas de clasificación e a nomenclatura dos seres vivos.	▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
▪ e ▪ a	▪ B4.2. Concepto de biodiversidade. Índices de biodiversidade.	▪ B4.3. Definir o concepto de biodiversidade e coñecer e identificar os principais índices de cálculo de diversidade biolóxica.	▪ BXB4. 3.1. Coñece o concepto de biodiversidade e relaciónao coa variedade e a abundancia de especies.	▪ CCEC
			▪ BXB4.3.2. Resolve problemas de cálculo de índices de diversidade.	▪ CAA ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 25533

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía e Xeoloxía 1 º de Bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ BXB4.3.3. Aprecia o reino vexetal como desencadeante da biodiversidade.	▪ CAA ▪ CSC
▪ l ▪ h	▪ B4.3. Características dos dominios e dos reinos dos seres vivos.	▪ B4.4. Coñecer e indicar as características dos tres dominios e os cinco reinos en que se clasifican os seres vivos.	▪ BXB4.4.1. Recoñece os tres dominios e os cinco reinos en que agrupan os seres vivos.	▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ BXB4.4.2. Enumera as características de cada un dos dominios e dos reinos en que se clasifican os seres vivos.	▪ CCL
▪ h ▪ i ▪ p	▪ B4.4. Grandes zonas bioxeográficas. ▪ B4.5. Patróns de distribución. Principais biomas. Os biomas galegos.	▪ B4.5. Situar as grandes zonas bioxeográficas e os principais biomas.	▪ BXB4.5.1. Identifica os grandes biomas e sitúa sobre o mapa as principais zonas bioxeográficas.	▪ CMCCT ▪ CCEC
			▪ BXB4.5.2. Diferencia os principais biomas e ecosistemas terrestres e mariños.	▪ CAA ▪ CD
▪ h ▪ i ▪ p	▪ B4.4. Grandes zonas bioxeográficas. ▪ B4.5. Patróns de distribución. Principais biomas. Os biomas galegos.	▪ B4.6. Relaciona as zonas bioxeográficas coas principais variables climáticas.	▪ BXB4.6.1. Recoñece e explica a influencia do clima na distribución de biomas, ecosistemas e especies.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ BXB4.6.2. Identifica as principais variables climáticas que inflúen na distribución dos grandes biomas.	▪ CMCCT
▪ l ▪ p	▪ B4.4. Grandes zonas bioxeográficas. ▪ B4.5. Patróns de distribución. Principais biomas. Os biomas galegos.	▪ B4.7. Interpretar mapas bioxeográficos e determinar as formacións vexetais correspondentes.	▪ BXB4.7.1. Interpreta mapas bioxeográficos e de vexetación.	▪ CD ▪ CMCCT
			▪ BXB4.7.2. Asocia e relaciona as principais formacións vexetais cos biomas correspondentes.	▪ CAA
▪ d	▪ B4.6. Factores xeolóxicos e biolóxicos que inflúen na distri-	▪ B4.8. Valorar a importancia da latitude, a altitude e outros factores	▪ BXB4.8.1. Relaciona a latitude, a altitude, a continentalidade, a insularida-	▪ CMCCT ▪ CD

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Bioloxía e Xeoloxía 1 º de Bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	bución dos seres vivos.	xeográficos na distribución das especies.	de e as barreiras oroxénicas e mariñas coa distribución das especies.	
▪ l	▪ B4.7. A evolución como fonte de biodiversidade. Proceso de especiación.	▪ B4.9. Relacionar a biodiversidade co proceso evolutivo.	▪ BXB4.9.1. Relaciona a biodiversidade co proceso de formación de especies mediante cambios evolutivos.	▪ CAA ▪ CSC
			▪ BXB4.9.2. Identifica o proceso de selección natural e a variabilidade individual como factores clave no aumento de biodiversidade.	▪ CMCCT
▪ e	▪ B4.7.A evolución como fonte de biodiversidade. Proceso de especiación.	▪ B4.10. Describir o proceso de especiación e enumerar os factores que o condicionan.	▪ BXB4.10.1. Enumera as fases da especiación.	▪ CCL
			▪ BXB4.10.2. Identifica os factores que favorecen a especiación.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ h ▪ l ▪ p	▪ B4.8. Ecosistemas da Península Ibérica. Ecosistemas de Galicia.	▪ B4.11. Recoñecer e indicar a importancia bioxeográfica da Península Ibérica no mantemento da biodiversidade e a aportación de Galicia á biodiversidade.	▪ BXB4.11.1. Sitúa a Península Ibérica e recoñece a súa situación entre dúas áreas bioxeográficas diferentes.	▪ CSIEE ▪ CD
			▪ BXB4.11.2. Recoñece a importancia da Península Ibérica como mosaico de ecosistemas.	▪ CSC ▪ CCEC
			▪ BXB4.11.3. Enumera os principais ecosistemas da Península Ibérica e de Galicia, e as súas especies máis representativas.	▪ CAA ▪ CCEC
▪ i ▪ l ▪ p	▪ B4.9. Importancia ecolóxica das illas e a súa relación coa biodiversidade.	▪ B4.12. Coñecer e indicar a importancia das illas como lugares que contribúen á biodiversidade e á evolución das especies.	▪ BXB4.12.1. Enumera os factores que favorecen a especiación nas illas.	▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ BXB4.12.2. Recoñece a importancia das illas no mantemento da biodiversidade.	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía e Xeoloxía 1 º de Bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ g ▪ p	▪ B4.10. Concepto de endemismo. Principais endemismos da Península Ibérica e de Galicia.	▪ B4.13. Definir o concepto de endemismo, e coñecer e identificar os principais endemismos da flora e da fauna españolas e galegas.	▪ BXB4.13.1. Define o concepto de endemismo ou especie endémica.	▪ CMCCT
			▪ BXB4.13.2. Identifica os principais endemismos de plantas e animais en España e en Galicia.	▪ CCEC
▪ l ▪ b ▪ h ▪ ñ	▪ B4.11. Importancia biolóxica da biodiversidade.	▪ B4.14. Coñecer e relacionar as aplicacións da biodiversidade en campos como a saúde, a medicina, a alimentación e a industria.	▪ BXB4.14.1. Enumera as vantaxes que se derivan do mantemento da biodiversidade para o ser humano.	▪ CAA ▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ h	▪ B4.12. Causas da perda de biodiversidade.	▪ B4.15. Coñecer e indicar as principais causas de perda de biodiversidade, así como as ameazas máis importantes para a extinción de especies.	▪ BXB4.15.1. Enumera as principais causas de perda de biodiversidade.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ BXB4.15.2. Coñece e explica as principais ameazas que penden sobre as especies e que fomentan a súa extinción.	▪ CSC
▪ a ▪ h	▪ B4.13. O factor antrópico na conservación da biodiversidade.	▪ B4.16. Enumerar as principais causas de orixe antrópica que alteran a biodiversidade.	▪ BXB4.16.1. Enumera as principais causas de perda de biodiversidade derivadas das actividades humanas.	▪ CAA ▪ CSC
			▪ BXB4.16.2. Indica as principais medidas que reducen a perda de biodiversidade.	▪ CSIEE
▪ a ▪ c ▪ p	▪ B4.13. O factor antrópico na conservación da biodiversidade.	▪ B4.17. Comprender e diferenciar os inconvenientes producidos polo tráfico de especies exóticas e pola liberación no medio de especies alóctonas ou invasoras.	▪ BXB4.17.1. Coñece e explica os principais efectos derivados da introdución de especies alóctonas nos ecosistemas.	▪ CMCCT
▪ e ▪ p	▪ B4.14. Estudo dun ecosistema. Cómputo da biodiversidade.	▪ B4.18. Describir as principais especies e valorar a biodiversidade dun	▪ BXB4.18.1. Deseña experiencias para o estudo de ecosistemas e a valora-	▪ CCEC ▪ CSIEE

	Bioloxía e Xeoloxía 1 º de Bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		ecosistema próximo.	ción da súa biodiversidade.	▪ CD
	Bloque 5. As plantas: funcións e adaptacións ao medio			
▪ e ▪ l	▪ B5.1. Absorción da auga e os sales minerais nos vexetais.	▪ B5.1. Describir como se realiza a absorción da auga e os sales minerais.	▪ BXB5.1.1. Describe a absorción da auga e os sales minerais.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B5.2. Funcións de nutrición nas plantas. Proceso de obtención e transporte dos nutrientes.	▪ B5.2. Coñecer e identificar a composición do zume bruto e os seus mecanismos de transporte.	▪ BXB5.2.1. Coñece e explica a composición do zume bruto e os seus mecanismos de transporte.	▪ CMCCT ▪ CCL
▪ e	▪ B5.3. Procesos de transpiración, intercambio de gases e gutación.	▪ B5.3. Explicar os procesos de transpiración, intercambio de gases e gutación.	▪ BXB5.3.1. Describe os procesos de transpiración, intercambio de gases e gutación.	▪ CMCCT ▪ CCL
▪ l	▪ B5.4. Transporte do zume elaborado.	▪ B5.4. Coñecer e identificar a composición do zume elaborado e os seus mecanismos de transporte.	▪ BXB5.4.1. Explica a composición do zume elaborado e os seus mecanismos de transporte.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ l	▪ B5.5. Fotosíntese.	▪ B5.5. Comprender e diferenciar as fases da fotosíntese e os factores que afectan o proceso.	▪ BXB5.5.1. Detalla os principais feitos que acontecen durante cada fase da fotosíntese e asocia, a nivel de orgánulo, onde se producen.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B5.6. Importancia biolóxica da fotosíntese.	▪ B5.6. Salientar a importancia biolóxica da fotosíntese.	▪ BXB5.6.1. Argumenta e precisa a importancia da fotosíntese como proceso de biosíntese, imprescindible para o mantemento da vida na Terra.	▪ CCL ▪ CSC
▪ e	▪ B5.7. A excreción en vexetais. Tecidos secretores.	▪ B5.7. Explicar a función de excreción en vexetais e as substancias producidas polos tecidos secretores.	▪ BXB5.7.1. Recoñece algún exemplo de excreción en vexetais.	▪ CMCCT
			▪ BXB5.7.2. Relaciona os tecidos secretores e as substancias que producen.	▪ CAA
▪ e	▪ B5.8. Funcións de relación nas	▪ B5.8. Describir tropismos e nastias,	▪ BXB5.8.1. Describe e coñece exem-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía e Xeoloxía 1 º de Bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g	plantas. Tropismos e nastias.	e ilustralos con exemplos.	plos de tropismos e nastias.	
▪ e ▪ l	▪ B5.9. Hormonas vexetais: tipos e funcións.	▪ B5.9. Definir o proceso de regulación nas plantas mediante hormonas vexetais.	▪ BXB5.9.1. Valora o proceso de regulación das hormonas vexetais.	▪ CAA
▪ i ▪ l	▪ B5.9. Hormonas vexetais: tipos e funcións.	▪ B5.10. Coñecer e relacionar os tipos de fitohormonas coas súas funcións.	▪ BXB5.10.1. Relaciona as fitohormonas coas súas funcións.	▪ CAA
▪ l ▪ i	▪ B5.10. Efectos da luz e a temperatura sobre o desenvolvemento das plantas.	▪ B5.11. Comprender e diferenciar os efectos da temperatura e da luz no desenvolvemento das plantas.	▪ BXB5.11.1. Argumenta os efectos da temperatura e a luz no desenvolvemento das plantas.	▪ CCL
▪ d ▪ l	▪ B5.11. Funcións de reprodución en vexetais: tipos de reprodución.	▪ B5.12. Entender os mecanismos de reprodución asexual e a reprodución sexual nas plantas.	▪ BXB5.12.1. Distingue os mecanismos de reprodución asexual e a reprodución sexual nas plantas.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ l ▪ i	▪ B5.12. Ciclos biolóxicos dos principais grupos de plantas.	▪ B5.13. Diferenciar os ciclos biolóxicos de briofitas, pteridofitas e espermafitas, e as súas fases e estruturas características.	▪ BXB5.13.1. Diferencia os ciclos biolóxicos e briofitas, pteridofitas e espermafitas, e as súas fases e estruturas características.	▪ CMCCT
			▪ BXB5.13.2. Interpreta esquemas, debuxos, gráficas e ciclos biolóxicos dos grupos de plantas.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ l ▪ i	▪ B5.13. Semente e froito. ▪ B5.14. Polinización e fecundación nas espermafitas.	▪ B5.14. Entender os procesos de polinización e de dobre fecundación nas espermafitas. Formación da semente e o froito.	▪ BXB5.14.1. Explica os procesos de polinización e de fecundación nas espermafitas e diferencia a orixe e as partes da semente e do froito.	▪ CMCCT ▪ CCL
▪ d ▪ l	▪ B5.15. Propagación dos froitos e diseminación das sementes. Proceso da xerminación.	▪ B5.15. Coñecer e indicar os mecanismos de diseminación das sementes e os tipos de xerminación.	▪ BXB5.15.1. Distingue os mecanismos de diseminación das sementes e os tipos de xerminación.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B5.15. Propagación dos froitos	▪ B5.16. Coñecer e relacionar as	▪ BXB5.16.1. Identifica os mecanismos	▪ CMCCT

	Bioloxía e Xeoloxía 1 º de Bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l	e diseminación das sementes. Proceso da xerminación.	formas de propagación dos froitos.	de propagación dos froitos.	▪ CAA
▪ i ▪ l	▪ B5.16. Adaptacións dos vexetais ao medio.	▪ B5.17. Recoñecer e relacionar as adaptacións máis características dos vexetais aos medios en que habitan.	▪ BXB5.17.1. Relaciona as adaptacións dos vexetais co medio en que se desenvolven.	▪ CAA
▪ m ▪ g	▪ B5.17. Aplicacións e experiencias prácticas de anatomía e fisioloxía vexetal.	▪ B5.18. Deseñar e realizar experiencias en que se probe a influencia de determinados factores no funcionamento dos vexetais.	▪ BXB5.18.1. Realiza experiencias que demostren a intervención de determinados factores no funcionamento das plantas.	▪ CSIEE ▪ CMCCT
	Bloque 6. Os animais: Funcións e adaptacións ao medio			
▪ l	▪ B6.1. Funcións de nutrición nos animais.	▪ B6.1. Comprender e discriminar os conceptos de nutrición heterótrofa e de alimentación.	▪ BXB6.1.1. Argumenta as diferenzas máis significativas entre os conceptos de nutrición e alimentación.	▪ CAA ▪ CCL
			▪ BXB6.1.2. Coñece as características da nutrición heterótrofa e distingue os tipos principais.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ i	▪ B6.2. Estrutura e función dos aparellos dixestivos e as súas glándulas.	▪ B6.2. Distinguir os modelos de aparellos dixestivos dos invertebrados.	▪ BXB6.2.1. Recoñece e diferencia os aparellos dixestivos dos invertebrados.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B6.2. Estrutura e función dos aparellos dixestivos e as súas glándulas.	▪ B6.3. Distinguir os modelos de aparellos dixestivos dos vertebrados.	▪ BXB6.3.1. Recoñece e diferencia os aparellos dixestivos dos vertebrados.	▪ CMCCT
▪ l ▪ ñ	▪ B6.2. Estrutura e función dos aparellos dixestivos e as súas glándulas.	▪ B6.4. Diferenciar a estrutura e a función dos órganos do aparello dixestivo e as súas glándulas.	▪ BXB6.4.1. Relaciona cada órgano do aparello dixestivo coa súa función.	▪ CAA
			▪ BXB6.4.2. Describe a absorción no intestino.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía e Xeoloxía 1 º de Bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l	▪ B6.3. Aparellos circulatorios. Pigmentos respiratorios nos animais. Linfa.	▪ B6. 5. Coñecer e relacionar a importancia de pigmentos respiratorios no transporte de osíxeno.	▪ BXB6.5.1. Recoñece e explica a existencia de pigmentos respiratorios nos animais.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT
▪ l ▪ e	▪ B6.3. Aparellos circulatorios. Pigmentos respiratorios nos animais. Linfa.	▪ B6.6. Comprender e describir os conceptos de circulación aberta e pechada, circulación simple e dobre, incompleta ou completa.	BXB6.6.1. Relaciona circulación aberta e pechada cos animais que a presentan e explica as súas vantaxes e os seus inconvenientes.	▪ CAA
			▪ BXB6.6.2. Asocia representacións sinxelas do aparello circulatorio co tipo de circulación (simple, dobre, incompleta ou completa).	▪ CD ▪ CMCCT
▪ l	▪ B6.3. Aparellos circulatorios. Pigmentos respiratorios nos animais. Linfa.	▪ B6.7. Coñecer e relacionar a composición e a función da linfa.	▪ BXB6.7.1. Indica a composición da linfa e identifica as súas principais funcións.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B6.4. Transporte de gases e respiración. Tipos de aparellos respiratorios. Respiración celular.	▪ B6.8. Distinguir respiración celular de respiración (ventilación e intercambio gasoso).	▪ BXB6.8.1. Diferencia respiración celular e respiración, e explica o significado biolóxico de respiración celular.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ l ▪ e	▪ B6.5. Transporte de gases e a respiración. Tipos de aparellos respiratorios. Respiración celular.	▪ B6.9. Coñecer e indicar os tipos de aparellos respiratorios en invertebrados e vertebrados.	▪ BXB6.9.1. Asocia os aparellos respiratorios cos grupos aos que pertencen, e recoñéceos en representacións esquemáticas.	▪ CD
▪ e	▪ B6.5. Excreción: tipos de aparellos excretores en invertebrados e vertebrados. Produtos da excreción.	▪ B6.10. Definir o concepto de excreción e relacionalo cos obxectivos que persegue.	▪ BXB6.10.1. Define e explica o proceso da excreción.	▪ CCL
▪ e ▪ l	▪ B6.5. Excreción: tipos de aparellos excretores en invertebrados e vertebrados. Produtos da excreción.	▪ B6.11. Enumerar os principais produtos de excreción e sinalar as diferenzas apreciables nos grupos de animais en relación con estes pro-	▪ BXB6.11.1. Enumera os principais produtos de excreción e clasifica os grupos de animais segundo os produtos de excreción.	▪ CAA ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía e Xeoloxía 1 º de Bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		dutos.		
▪ e	▪ B6.5. Excreción: tipos de aparellos excretores en invertebrados e vertebrados. Produtos da excreción.	▪ B6.12. Describir os principais tipos órganos e aparellos excretores nos distintos grupos de animais.	▪ BXB6.12.1. Describe os principais aparellos excretores dos animais e recoñece as súas principais estruturas a partir de representación esquemáticas.	▪ CMCCT
▪ d	▪ B6.5. Excreción: tipos de aparellos excretores en invertebrados e vertebrados. Produtos da excreción.	▪ B6.13. Estudar a estrutura das nefronas e o proceso de formación dos ouriños.	▪ BXB6.13.1. Localiza e identifica as rexións dunha nefrona.	▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ BXB6.13.2. Explica o proceso de formación dos ouriños.	▪ CMCCT
▪ l	▪ B6.5. Excreción: tipos de aparellos excretores en invertebrados e vertebrados. Produtos da excreción.	▪ B6.14. Coñecer e relacionar mecanismos específicos ou singulares de excreción en vertebrados.	▪ BXB6.14.1. Identifica os mecanismos específicos ou singulares de excreción dos vertebrados.	▪ CMCCT
▪ l ▪ e	▪ B6.6. Funcións de relación nos animais. Receptores e efectores. Sistemas nervioso e endócrino. Homeostase.	▪ B6.15. Comprender e describir o funcionamento integrado dos sistemas nervioso e hormonal en animais.	▪ BXB6.15.1. Integra a coordinación nerviosa e hormonal, relacionando ambas as dúas funcións.	▪ CAA
▪ i	▪ B6.6. Funcións de relación nos animais. Receptores e efectores. Sistemas nervioso e endócrino. Homeostase.	▪ B6.16. Coñecer e identificar os principais compoñentes do sistema nervioso e o seu funcionamento.	▪ BXB6.16.1. Define estímulo, receptor, transmisor, efector.	▪ CCL
			▪ BXB6.16.2. Identifica distintos tipos de receptores sensoriais e nervios.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ e	▪ B6.6. Funcións de relación nos animais. Receptores e efectores. Sistemas nervioso e endócrino. Homeostase.	▪ B6.17. Explicar o mecanismo de transmisión do impulso nervioso.	▪ BXB6.17.1. Explica a transmisión do impulso nervioso na neurona e entre neuronas.	▪ CCL
▪ i	▪ B6.6. Funcións de relación nos animais. Receptores e efectores. Sistemas nervioso e endó-	▪ B6.18. Identificar os principais tipos de sistemas nerviosos en invertebrados.	▪ BXB6.18.1. Distingue os principais tipos de sistemas nerviosos en invertebrados.	▪ CAA ▪ CMCCT

	Bioloxía e Xeoloxía 1 º de Bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	crino. Homeostase.			
▪ l	▪ B6.6. Funcións de relación nos animais. Receptores e efectores. Sistemas nervioso e endócrino. Homeostase.	▪ B6.19. Diferenciar o desenvolvemento do sistema nervioso en vertebrados.	▪ BXB6.19.1. Identifica os principais sistemas nerviosos de vertebrados.	▪ CMCCT
▪ e ▪ l	▪ B6.6. Funcións de relación nos animais. Receptores e efectores. Sistemas nervioso e endócrino. Homeostase.	▪ B6.20. Describir os compoñentes e as funcións do sistema nervioso tanto desde o punto de vista anatómico (SNC e SNP) como desde o funcional (somático e autónomo).	▪ BXB6.20.1. Describe o sistema nervioso central e periférico dos vertebrados, e diferencia as funcións do sistema nervioso somático e o autónomo.	▪ CMCCT
▪ e ▪ l	▪ B6.6. Funcións de relación nos animais. Receptores e efectores. Sistemas nervioso e endócrino. Homeostase.	▪ B6.21. Describir os compoñentes do sistema endócrino e a súa relación co sistema nervioso.	▪ BXB6.21.1. Establece a relación entre o sistema endócrino e o sistema nervioso.	▪ CAA ▪ CSIEE
▪ i	▪ B6.6. Funcións de relación nos animais. Receptores e efectores. Sistemas nervioso e endócrino. Homeostase.	▪ B6.22. Enumerar as glándulas endócrinas en vertebrados, as hormonas que producen e as funcións destas.	▪ BXB6.22.1. Describe as diferenzas entre glándulas endócrinas e exócrinas.	▪ CCL ▪ CMCCT
			BXB6.22.2. Discrimina a función reguladora e en que lugar se evidencia a actuación dalgunhas das hormonas que actúan no corpo humano.	▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ BXB6.22.3. Relaciona cada glándula endócrina coa hormona ou as hormonas máis importantes que segrega, e explica a súa función de control.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B6.6. Funcións de relación nos animais. Receptores e efectores. Sistemas nervioso e endócrino. Homeostase.	▪ B6.23. Coñecer e identificar as hormonas e as estruturas que as producen nos principais grupos de invertebrados.	▪ BXB6.23.1. Relaciona as principais hormonas dos invertebrados coa súa función de control.	▪ CAA
			▪ BXB6.23.2. Identifica o concepto de	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía e Xeoloxía 1 º de Bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			homeostase e a súa relación co sistema nervioso e endócrino.	
▪ e	▪ B6.7. Reprodución nos animais. Tipos de reprodución. Vantaxes e inconvenientes.	▪ B6.24. Definir o concepto de reprodución e diferenciar entre reprodución sexual e asexual. Tipos. Vantaxes e inconvenientes.	▪ BXB6.24.1. Describe as diferenzas entre reprodución asexual e sexual, e argumenta as vantaxes e os inconvenientes de cada unha.	▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ BXB6.24.2. Identifica tipos de reprodución asexual en organismos unicelulares e pluricelulares.	▪ CMCCT
			▪ BXB6.24.3. Distingue os tipos de reprodución sexual.	▪ CAA
▪ e	▪ B6.8. Gametoxénese.	▪ B6.25. Describir os procesos da gametoxénese.	▪ BXB6.25.1. Distingue e compara o proceso de espermatoxénese e ovoxénese.	▪ CAA
▪ l	▪ B6.9. Fecundación e desenvolvemento embrionario.	▪ B6.26. Coñecer e relacionar os tipos de fecundación en animais e as súas etapas.	▪ BXB6.26.1. Diferencia os tipos de fecundación en animais e as súas etapas.	▪ CMCCT
▪ e	▪ B6.9. Fecundación e desenvolvemento embrionario.	▪ B6.27. Describir as fases do desenvolvemento embrionario.	▪ BXB6.27.1. Identifica as fases do desenvolvemento embrionario e os acontecementos característicos de cada unha.	▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ BXB6.27.2. Relaciona os tipos de ovo cos procesos de segmentación e gastrulación durante o desenvolvemento embrionario.	▪ CMCCT
▪ d	▪ B6.10. Ciclos biolóxicos máis característicos dos animais.	▪ B6. 28. Analizar os ciclos biolóxicos dos animais.	▪ BXB6.28.1. Identifica as fases dos ciclos biolóxicos dos animais.	▪ CAA
▪ l	▪ B6.11. Adaptacións dos ani-	▪ B6.29. Recoñecer e relacionar as	▪ BXB6.29.1. Identifica as adaptacións	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía e Xeoloxía 1 º de Bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i	mais ao medio.	adaptacións máis características dos animais aos medios en que habitan.	animais aos medios aéreos.	
			▪ BXB6.29.2. Identifica as adaptacións animais aos medios acuáticos.	▪ CAA
			▪ BXB6.29.3. Identifica as adaptacións animais aos medios terrestres.	▪ CAA
▪ m ▪ g	▪ B6.12. Aplicacións e experiencias prácticas de anatomía e fisioloxía animal.	▪ B6.30. Realizar experiencias de fisioloxía e anatomía animal.	▪ BXB6.30.1. Describe e realiza experiencias de fisioloxía e anatomía animal.	▪ CSIEE
	Bloque 7. Estrutura e composición da Terra			
▪ i ▪ l	▪ B7.1. Análise e interpretación dos métodos de estudo da Terra.	▪ B7.1. Interpretar os métodos de estudo da Terra e identificar as súas achegas e as súas limitacións.	▪ BXB7.1.1. Caracteriza os métodos de estudo da Terra sobre a base dos procedementos que utiliza e as súas achegas e limitacións.	▪ CMCCT ▪ CD
▪ d ▪ l	▪ B7.2. Estrutura do interior terrestre: capas que se diferencian en función da súa composición e da súa mecánica.	▪ B7.2. Identificar as capas que conforman o interior do planeta de acordo coa súa composición, diferencialas das que se establecen en función da súa mecánica, e marcar as descontinuidades e as zonas de transición.	▪ BXB7.2.1. Resume a estrutura e composición do interior terrestre, distinguindo as súas capas en función da súa composición e da súa mecánica, así como as descontinuidades e as zonas de transición entre elas.	▪ CCL
			▪ BXB7.2.2. Sitúa en mapas e esquemas as capas da Terra, e identifica as descontinuidades que permiten diferencialas.	▪ CMCCT ▪ CD
			▪ BXB7.2.3. Analiza o modelo xeoquímico e xeodinámico da Terra e contrasta o que achega cada un deles ao coñecemento da estrutura da Terra.	▪ CCEC
▪ e	▪ B7.3. Dinámica litosférica.	▪ B7.3. Precisar os procesos que	▪ BXB7.3.1. Detalla e enumera procesos	▪ CAA

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 25544

	Bioloxía e Xeoloxía 1 º de Bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		condicionan a estrutura actual terrestre.	que deron lugar á estrutura actual do planeta.	▪ CCL
▪ l	▪ B7.4. Evolución das teorías desde a deriva continental ata a tectónica de placas.	▪ B7.4. Comprender e diferenciar a teoría da deriva continental de Wegener e a súa relevancia para o desenvolvemento da teoría da tectónica de placas.	▪ BXB7.4.1. Indica as achegas máis relevantes da deriva continental, para o desenvolvemento da teoría da Tectónica de placas.	▪ CCEC
▪ b	▪ B7.4. Evolución das teorías desde a deriva continental ata a tectónica de placas.	▪ B7.5. Clasificar os bordos de placas litosféricas e sinalar os procesos que acontecen entre eles.	▪ BXB7.5.1. Identifica os tipos de bordos de placas e explica os fenómenos asociados a eles.	▪ CD ▪ CMCCT
▪ g	▪ B7.5. Achegas das novas tecnoloxías na investigación do noso planeta.	▪ B7.6. Aplicar os avances das novas tecnoloxías na investigación xeolóxica.	▪ BXB7.6.1. Distingue métodos desenvolvidos grazas ás novas tecnoloxías, asociándoos coa investigación dun fenómeno natural.	▪ CD ▪ CMCCT
▪ b ▪ p	▪ B7.6. Minerais e rochas: conceptos. Clasificación xenética das rochas. ▪ B7.7. Observación de coleccións de minerais e rochas. ▪ B7.8. Recoñecemento e identificación de minerais e rochas frecuentes en Galicia.	▪ B7.7. Seleccionar e identificar os minerais e os tipos de rochas máis frecuentes, nomeadamente os utilizados en edificios, monumentos e outras aplicacións de interese social ou industrial.	▪ BXB7.7.1. Identifica as aplicacións de interese social ou industrial de determinados tipos de minerais e rochas.	▪ CAA ▪ CSC
	Bloque 8. Os procesos xeolóxicos e petroxenéticos			
▪ i ▪ l	▪ B8.1. Magmatismo. Clasificación das rochas magmáticas. Rochas magmáticas de interese. O magmatismo na tectónica de placas.	▪ B8.1. Relacionar o magmatismo e a tectónica de placas.	▪ BXB8.1.1. Explica a relación entre o magmatismo e a tectónica de placas, e coñece as estruturas resultantes da localización dos magmas en profundidade e en superficie.	▪ CMCCT
▪ l	▪ B8.1. Magmatismo. Clasificación das rochas magmáticas.	▪ B8.2. Categorizar os tipos de magmas sobre a base da súa composi-	▪ BXB8.2.1. Discrimina os factores que determinan os tipos de magmas, e	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Bioloxía e Xeoloxía 1 º de Bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Rochas magmáticas de interese. O magmatismo na tectónica de placas.	ción e distinguir os factores que inflúen no magmatismo.	clasifícaos atendendo á súa composición.	
▪ i ▪ l	▪ B8.1. Magmatismo. Clasificación das rochas magmáticas. Rochas magmáticas de interese. O magmatismo na tectónica de placas.	▪ B8.3. Recoñecer e relacionar a utilidade das rochas magmáticas analizando as súas características, os seus tipos e as súas utilidades.	▪ BXB8.3.1. Diferencia os tipos de rochas magmáticas, identifica as máis frecuentes, con axuda de claves, e relaciona a súa textura co seu proceso de formación.	▪ CAA
▪ l	▪ B8.1. Magmatismo. Clasificación das rochas magmáticas. Rochas magmáticas de interese. O magmatismo na tectónica de placas.	▪ B8.4. Establecer as diferenzas de actividade volcánica, asociándoas ao tipo de magma.	▪ BXB8.4.1. Relaciona os tipos de actividade volcánica coas características do magma, e diferencia os produtos emitidos nunha erupción volcánica.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B8.2. Riscos xeolóxicos: vulcanismo e sismicidade.	▪ B8.5. Diferenciar os riscos xeolóxicos derivados dos procesos internos. Vulcanismo e sismicidade.	▪ BXB8.5.1. Analiza os riscos xeolóxicos derivados dos procesos internos. Vulcanismo e sismicidade.	▪ CSC
▪ e	▪ B8.3. Metamorfismo: procesos metamórficos. Fisicoquímica do metamorfismo; tipos de metamorfismo. Clasificación das rochas metamórficas. O metamorfismo na Tectónica de placas.	▪ B8.6. Detallar o proceso de metamorfismo e relacionar os factores que lle afectan cos seus tipos.	▪ BXB8.6.1. Clasifica o metamorfismo en función dos factores que o condicionan.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ d	▪ B8.3. Metamorfismo: procesos metamórficos. Fisicoquímica do metamorfismo; tipos de metamorfismo. Clasificación das rochas metamórficas. O metamorfismo na Tectónica de placas.	▪ B8.7. Identificar rochas metamórficas a partir das súas características e das súas utilidades.	▪ BXB8.7.1. Ordena e clasifica as rochas metamórficas máis frecuentes da codia terrestre, relacionando a súa textura co tipo de metamorfismo experimentado.	▪ CAA
▪ i	▪ B8.4. Procesos sedimentarios.	▪ B8.8. Relacionar estruturas sedi-	▪ BXB8.8.1. Detalla e discrimina as	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía e Xeoloxía 1 º de Bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Facies sedimentarias: identificación e interpretación. Clasificación e xénese das principais rochas sedimentarias.	mentarias e ambientes sedimentarios.	fases do proceso de formación dunha rocha sedimentaria	
▪ e	▪ B8.4. Procesos sedimentarios. Facies sedimentarias: identificación e interpretación. Clasificación e xénese das principais rochas sedimentarias.	▪ B8.9. Explicar a diaxénese e as súas fases.	▪ BXB8.9.1. Describe as fases da diaxénese.	▪ CCL
▪ i ▪ l	▪ B8.4. Procesos sedimentarios. Facies sedimentarias: identificación e interpretación. Clasificación e xénese das principais rochas sedimentarias.	▪ B8.10. Clasificar as rochas sedimentarias aplicando como criterio as súas distintas orixes.	▪ BXB8.10.1. Ordena e clasifica segundo a súa orixe as rochas sedimentarias máis frecuentes da codia terrestre.	▪ CAA ▪ CSIEE
▪ l	▪ B8.5. A deformación en relación á tectónica de placas. Comportamento mecánico das rochas.	▪ B8.11. Analizar os tipos de deformación que experimentan as rochas, establecendo a súa relación cos esforzos a que se ven sometidas.	▪ BXB8.11.1. Asocia os tipos de deformación tectónica cos esforzos aos que se someten as rochas e coas propiedades destas.	▪ CAA
			▪ BXB8.11.2. Relaciona os tipos de estruturas xeolóxicas coa tectónica de placas.	▪ CD
▪ m ▪ g	▪ B8.6. Tipos de deformación: dobras e fallas. ▪ B8.7. Técnicas para a identificación de distintos tipos de rochas. ▪ B8.8. Construción de modelos onde se representen os principais tipos de pregamentos e fallas.	▪ B8.12. Representar os elementos dunha dobra e dunha falla.	▪ BXB8.12.1. Distingue os elementos dunha dobra e clasifícaos atendendo a diferentes criterios.	▪ CMCCT
			▪ BXB8.12.2. Recoñece e clasifica os tipos de falla, identificando os elementos que a constitúen.	▪ CAA ▪ CMCCT
	Bloque 9. Historia da Terra			

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía e Xeoloxía 1 º de Bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ m ▪ l	▪ B9.1. Estratigrafía: concepto e obxectivos. Principios. Definición de estrato. ▪ B9.2. Interpretación e realización de mapas topográficos e cortes xeolóxicos.	▪ B9.1. Deducir a existencia de estruturas xeolóxicas e a súa relación co relevo, a partir de mapas topográficos e cortes xeolóxicos dunha zona determinada.	▪ BXB9.1.1. Interpreta e realiza mapas topográficos e cortes xeolóxicos sinxelos.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ l ▪ e	▪ B9.3. Datacións relativas e absolutas: estudo de cortes xeolóxicos sinxelos. Grandes divisións xeolóxicas: Táboa do tempo xeolóxico. Principais acontecementos na historia xeolóxica da Terra. Oroxenias.	▪ B9.2. Aplicar criterios cronolóxicos para a datación relativa de formacións xeolóxicas e deformacións localizadas nun corte xeolóxico. Describir as grandes divisións do tempo en xeoloxía. Oroxenias e grandes acontecementos xeolóxicos.	▪ BXB9.2.1. Interpreta cortes xeolóxicos e determina a antigüidade dos seu estratos, as discordancias e a historia xeolóxica da rexión, e identifica os grandes acontecementos xeolóxicos ocorridos e as oroxenias.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ d ▪ l ▪ p	▪ B9.4. Extincións masivas e as súas causas naturais. ▪ B9.5. Estudo e recoñecemento de fósiles.	▪ B9.3. Interpretar o proceso de fosilización e os cambios que se producen. Analizar as causas da extinción das especies.	▪ BXB9.3.1. Categoriza os principais fósiles guía e valora a súa importancia para o establecemento da historia xeolóxica da Terra.	▪ CAA ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 25548

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Bioloxía

Introdución

A Bioloxía de segundo curso de bacharelato ten como obxectivo fundamental favorecer e fomentar a formación científica do alumnado, partindo da súa vocación polo estudo das ciencias. Deste xeito, a Bioloxía representa a porta de entrada ao puxante mundo das ciencias biosanitarias e biotecnolóxicas, e contribúe a consolidar o método científico como ferramenta habitual de traballo, fomentando no alumnado o estímulo da súa curiosidade, da capacidade de razoar, da formulación de hipóteses e deseños experimentais, da interpretación de datos e da resolución de problemas. Faise que o alumnado alcance satisfactoriamente as competencias clave, afondando en aspectos xa recollidos en cursos anteriores. Xa que logo, neste curso trabállanse en profundidade competencias como a matemática, e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía, a competencia dixital e o sentido da iniciativa e o espírito emprendedor, grazas ao desenvolvemento cognitivo e á madureza que o alumnado chega a alcanzar ao final do ciclo de bacharelato que favorecen unha mellor consecución destas. Pero as contribucións doutras competencias, como aprender a aprender, as competencias sociais e cívicas ou a competencia de comunicación lingüística, presentes tamén noutras etapas anteriores, van permitir tamén que o alumnado poida seguir, sen atrancos, con estudos posteriores.

Os grandes avances e descubrimentos da bioloxía, que se suceden de xeito constante nas últimas décadas, non só posibilitaron a mellora das condicións de vida da cidadanía e o avance da sociedade, senón que ao mesmo tempo xeraron algunhas controversias que, polas súas implicacións sociais, éticas, económicas, etc., non se poden obviar, e tamén son obxecto de análise durante o desenvolvemento da materia.

Os retos das ciencias en xeral e da bioloxía en particular son continuos, e precisamente eles son o motor que mantén á investigación biolóxica, desenvolvendo novas técnicas de investigación no campo da biotecnoloxía ou da enxeñaría xenética, así como novas ramas do coñecemento, como a xenómica, a proteómica ou a biotecnoloxía, de maneira que producen continuas transformacións na sociedade, abrindo ademais novos horizontes froito da colaboración con outras disciplinas, algo que permite o desenvolvemento tecnolóxico actual. Precisamente debido a estes grandes retos biotecnolóxicos, a materia de Bioloxía ten que ter, no seu tratamento metodolóxico, un carácter eminentemente práctico, baseado na realización de variadas e axeitadas tarefas experimentais que lle permitan ao alumnado alcanzar as destrezas necesarias no manexo de material de laboratorio, microscopios, técnicas de preparación e tinguidura de mostras, resolución de problemas e todos os aspectos que lle permitan afrontar no futuro

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

estudos científicos coa formación necesaria para o seu correcto desenvolvemento. Para lograr estes obxectivos, formúlanse ao longo do currículo actividades de laboratorio e manexo de modelos baseados nas novas tecnoloxías, que se engaden á formación teórica que se recolle nos contidos.

Os contidos distribúense en cinco grandes bloques, nos que se pretende afondar a partir dos coñecementos xa adquiridos en cursos anteriores, tomando como eixe vertebrador a célula, a súa composición química, a estrutura e ultraestrutura, e as súas funcións. Deste xeito, o primeiro bloque céntrase no estudo da base molecular e fisicoquímica da vida, con especial atención ao estudo dos bioelementos e enlaces químicos que posibilitan a formación das biomoléculas inorgánicas e orgánicas. O segundo bloque fixa a súa atención na célula como un sistema complexo integrado, analizando a influencia do progreso técnico no estudo da estrutura, a ultraestrutura e a fisioloxía celular. O terceiro céntrase no estudo da xenética molecular e os novos desenvolvementos desta no campo da enxeñaría xenética, coas repercusións éticas e sociais derivadas da devandita manipulación xenética, e relaciónase o estudo da xenética co feito evolutivo. No cuarto abórdase o estudo dos microorganismos e a biotecnoloxía, así como as aplicacións desta e da microbioloxía en campos variados como a industria alimentaria e farmacéutica, a biorremediación, etc. O quinto céntrase na inmunoloxía e as súas aplicacións, nomeadamente no estudo do sistema inmune humano, as súas disfuncións e as súas deficiencias.

Grazas a estes contidos, a materia de Bioloxía achégalles aos alumnos e ás alumnas todas as competencias clave imprescindibles para a formación científica, así como as destrezas necesarias para a persoa, que lles van permitir madurar como persoas e alcanzar un pleno desenvolvemento cívico como cidadáns e cidadás libres e responsables na nosa sociedade.

2º de bacharelato

	Bioloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. A base molecular e fisicoquímica da vida			
▪ i ▪ e	▪ B1.1. Compoñentes químicos da vida. Concepto de bioelemento. Tipos, propiedades e funcións dos bioelementos.	▪ B1.1. Determinar as propiedades fisicoquímicas dos bioelementos que os fan indispensables para a vida. Relacionar os enlaces quími-	▪ BB1.1. Describe técnicas instrumentais e métodos físicos e químicos que permiten o illamento das moléculas e a súa contribución ao grande avance da experimentación	▪ CAA ▪ CMCCT

Bioloxía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B1.2. Os enlaces químicos e a súa importancia en bioloxía. ▪ B1.3. Biomoléculas: concepto, clasificación e técnicas de separación.	cos coa súa importancia biolóxica.	biolóxica.	
			▪ BB1.1.2. Clasifica os tipos de bioelementos relacionando cada un coa súa proporción e coa súa función biolóxica.	▪ CAA
			▪ BB1.1.3. Discrimina os enlaces químicos que permiten a formación de moléculas inorgánicas e orgánicas presentes nos seres vivos.	▪ CMCCT ▪ CD
▪ i ▪ l ▪ e	▪ B1.4. Biomoléculas inorgánicas. Estrutura e propiedades fisicoquímicas da auga que a fan unha molécula imprescindible para a vida. Funcións dos sales minerais. ▪ B1.5. Fisicoquímica das dispersións acuosas. Difusión, osmose e diálise.	▪ B1.2. Argumentar as razóns polas que a auga e os sales minerais son fundamentais nos procesos biolóxicos.	BB1.2.1. Relaciona a estrutura química da auga coas súas funcións biolóxicas.	▪ CAA
			▪ BB1.2.2. Distingue os tipos de sales minerais, e relaciona a composición coa función.	▪ CMCCT
			▪ BB1.2.3. Contrasta e realiza experiencias dos procesos de difusión, osmose e diálise, e interpreta a súa relación coa concentración salina das células.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CD
▪ d ▪ l	▪ B1.6. Biomoléculas orgánicas: concepto, clasificación, estrutura, propiedades e funcións biolóxicas de glícidos, lípidos, prótidos e ácidos nucleicos.	▪ B1.3. Recoñecer e identificar os tipos de moléculas que constitúen a materia viva, e relacionalos coas súas respectivas funcións biolóxicas na célula.	▪ BB1.3.1. Recoñece e clasifica os tipos de biomoléculas orgánicas, e relaciona a súa composición química coa súa estrutura e coa súa función.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ BB1.3.2. Deseña e realiza experiencias identificando en mostras biolóxicas a presenza de moléculas orgánicas.	▪ CSIEE ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ BB1.3.3. Contrasta e relaciona os procesos de diálise, centrifugación e electroforese, e interpreta a súa relación coas biomoléculas orgánicas.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
▪ i ▪ g	▪ B1.6. Biomoléculas orgánicas: concepto, clasificación, estrutura, propiedades e funcións biolóxicas de glícidos, lípidos, prótidos e ácidos nucleicos.	▪ B1.4. Identificar os tipos de monómeros que forman as macromoléculas biolóxicas e os enlaces que os unen.	▪ BB1.4.1. Identifica os monómeros e distingue os enlaces químicos que permiten a síntese das macromoléculas: enlaces O-glicosídico, enlace éster, enlace peptídico e enlace O-nucleosídico.	▪ CMCCT ▪ CD
▪ i	▪ B1.6. Biomoléculas orgánicas: concepto, clasificación, estrutura, propiedades e funcións biolóxicas de glícidos, lípidos, prótidos e ácidos nucleicos.	▪ B1.5. Determinar a composición química e describir a función, a localización e exemplos das principais biomoléculas orgánicas.	▪ BB1.5.1. Describe a composición e a función das principais biomoléculas orgánicas.	▪ CCL
▪ l	▪ B1.7. Encimas: concepto, clasificación, propiedades e funcións. Catálise enzimática. Activación e inhibición enzimática. Alosterismo.	▪ B1.6. Comprender e diferenciar a función biocatalizadora dos encimas, con valoración da súa importancia biolóxica.	▪ BB1.6.1. Contrasta o papel fundamental dos encimas como biocatalizadores, e relaciona as súas propiedades coa súa función catalítica.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ l ▪ ñ	▪ B1.8. Vitaminas: concepto, clasificación e funcións.	▪ B1.7. Sinalar a importancia das vitaminas para o mantemento da vida.	▪ BB1.7.1. Identifica os tipos de vitaminas asociando a súa imprescindible función coas doenzas que preveñen.	▪ CAA ▪ CCEC
	Bloque 2. A célula viva. Morfoloxía, estrutura e fisioloxía celular			
▪ i ▪ e	▪ B2.1. A célula como unidade estrutural e funcional dos seres vivos. Teoría celular. ▪ B2.2. Evolución dos métodos de estudo das células. Preparación e procesamento das mostras para a	▪ B2.1. Establecer as diferenzas estruturais e de composición entre células procariotas e eucarióticas.	▪ BB2.1.1. Compara unha célula procariota con unha eucariótica, e identifica os orgánulos citoplasmático presentes nelas.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	observación ao microscopio óptico e electrónico. ▪ B2.3. Morfoloxía celular. Composición, estrutura, funcións e propiedades das envolturas e dos orgánulos celulares. ▪ B2.4. Modelos de organización celular en procariotas e eucarióticas. Células animais e vexetais.			
▪ d ▪ e ▪ l	▪ B2.3. Morfoloxía celular. Composición, estrutura, funcións e propiedades das envolturas e dos orgánulos celulares. ▪ B2.4. Modelos de organización celular en procariotas e eucarióticas. Células animais e vexetais. ▪ B2.5. Observación microscópica de células procariotas e eucariotas tanto animais como vexetais.	▪ B2.2. Interpretar e identificar a estrutura dunha célula eucariótica animal e dunha vexetal, representar os seus orgánulos e describir a súa función.	▪ BB2.2.1. Esquematiza os orgánulos citoplasmáticos e recoñece as súas estructuras.	▪ CSIEE
			▪ BB2.2.2. Analiza a relación entre a composición química, a estrutura e a ultraestructura dos orgánulos celulares, e a súa función.	▪ CSIEE ▪ CAA
▪ i	▪ B2.6. Ciclo celular.	▪ B2.3. Analizar o ciclo celular e diferenciar as súas fases.	▪ BB2.3.1. Identifica as fases do ciclo celular, e explica os principais procesos que acontecen en cada unha.	▪ CCL ▪ CD
▪ e ▪ l	▪ B2.7. División celular. Mitose en células animais e vexetais. ▪ B2.8. Meiose. Necesidade biolóxica da meiose para a reprodución sexual. Importancia da reprodución sexual na evolución dos seres vivos. ▪ B2.9. Observación de células en mitose. Estudo das fases da división celular.	▪ B2.4. Distinguir e identificar os tipos de división celular, e desenvolver os acontecementos que teñen lugar en cada fase.	▪ BB2.4.1. Recoñece en microfotografías e esquemas as fases da mitose e da meiose, e indica os acontecementos básicos que se producen en cada unha.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
			▪ BB2.4.2. Establece as analoxías e as diferenzas máis significativas entre mitose e meiose.	▪ CAA ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e	▪ B2.8. Meiose. Necesidade biolóxica da meiose para a reprodución sexual. Importancia da reprodución sexual na evolución dos seres vivos.	▪ B2.5. Argumentar a relación da meiose coa variabilidade xenética das especies.	▪ BB2.5.1. Resume a relación da meiose coa reprodución sexual, o aumento da variabilidade xenética e a posibilidade de evolución das especies.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT
▪ e ▪ i ▪ m	▪ B2.10. Importancia da membrana nos fenómenos de transporte. Tipos de transporte. Endocitose e exocitose.	▪ B2.6. Examinar e comprender a importancia das membranas na regulación dos intercambios celulares para o mantemento da vida, e realizar experiencias sobre a plasmolise e a turxescencia.	▪ BB2.6.1. Compara e distingue os tipos e os subtipos de transporte a través das membranas, e explica detalladamente as características de cada un.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CSIEE
▪ l	▪ B2.11. Introdución ao metabolismo: catabolismo e anabolismo. ▪ B2.12. Reaccións metabólicas: aspectos enerxéticos e de regulación.	▪ B2.7. Comprender e diferenciar os procesos de catabolismo e anabolismo, e establecer a relación entre ambos.	▪ BB2.7.1. Define e interpreta os procesos catabólicos e os anabólicos, así como os intercambios enerxéticos asociados a eles.	▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCL
▪ e ▪ i ▪ f	▪ B2.13. Respiración celular: o seu significado biolóxico. Orgánulos celulares implicados no proceso respiratorio.	▪ B2.8. Describir as fases da respiración celular, identificando rutas e produtos iniciais e finais.	▪ BB2.8.1. Sitúa, a nivel celular e a nivel de orgánulo, o lugar onde se produce cada un destes procesos, e diferencia en cada caso as rutas principais de degradación e de síntese, e os encimas e as moléculas máis importantes responsables dos devanditos procesos.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ i	▪ B2.14. Diferenzas entre as vías aeróbicas e anaeróbicas. ▪ B2.15. As fermentacións e as súas aplicacións. Observación do proceso de fermentación mediante lévedos.	▪ B2.9. Diferenciar a vía aeróbica da anaeróbica.	▪ BB2.9.1. Contrasta as vías aeróbicas e anaeróbicas, e establece a súa relación co seu rendemento enerxético.	▪ CMCCT
			▪ BB2.9.2. Valora a importancia das fermentacións en numerosos procesos industriais, e recoñece as súas aplicacións.	▪ CCEC ▪ CSC

	Bioloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l	▪ B2.16. Fotosíntese: localización celular en procariotas e eucariótícas. Etapas do proceso fotosintético. Balance global.	▪ B2.10. Pormenorizar os procesos que teñen lugar en cada fase da fotosíntese.	▪ BB2.10.1.Identifica e clasifica os tipos de organismos fotosintéticos.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ BB2.10.2. Localiza a nivel subcelular onde se leva a cabo cada fase, e destaca os procesos que teñen lugar.	▪ CAA
▪ a ▪ l	▪ B2.17. Importancia biolóxica da fotosíntese.	▪ B2.11. Xustificar a importancia biolóxica da fotosíntese como proceso de biosíntese, individual para os organismos pero tamén global no mantemento da vida na Terra.	▪ BB2.11.1. Contrasta a importancia biolóxica da fotosíntese para o mantemento da vida na Terra.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ e ▪ i	▪ B2.18. Quimiosíntese.	▪ B2.12. Argumentar a importancia da quimiosíntese.	▪ BB2.12.1. Valora o papel biolóxico dos organismos quimiosintéticos.	▪ CCEC
	Bloque 3. Xenética e evolución			
▪ i ▪ d	▪ B3.1. Xenética molecular. Importancia biolóxica do ADN como portador da información xenética. Concepto de xene.	▪ B3.1. Analizar o papel do ADN como portador da información xenética.	▪ BB3.1.1. Describe a estrutura e a composición química do ADN, e recoñece a súa importancia biolóxica como molécula responsable do almacenamento, a conservación e a transmisión da información xenética.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
▪ l	▪ B3.2. Replicación do ADN. Etapas da replicación. Diferenzas entre o proceso replicativo entre eucariotícas e procariotas.	▪ B3.2. Distinguir as etapas da replicación e os encimas implicados nela.	▪ BB3.2.1. Diferencia as etapas da replicación e identifica os encimas implicados nela.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B3.3. ARN: tipos e funcións. ▪ B3.4. Fluxo da información xenética nos seres vivos.	▪ B3.3. Establecer a relación do ADN coa síntese de proteínas.	▪ BB3.3.1. Establece a relación do ADN co proceso da síntese de proteínas.	▪ CAA ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B3.5. Expresión dos xenes. Transcrición e tradución xenéticas en procariotas e eucarióticas. O código xenético na información xenética.			
▪ i	▪ B3.3. ARN: tipos e funcións. ▪ B3.5. Expresión dos xenes. Transcrición e tradución xenéticas en procariotas e eucarióticas. O código xenético na información xenética. ▪ B3.6. Resolución de problemas de xenética molecular.	▪ B3.4. Determinar as características e as funcións dos ARN.	▪ BB3.4.1. Diferencia os tipos de ARN e a función de cada un nos procesos de transcrición e tradución.	▪ CAA
			▪ BB3.4.2. Recoñece e indica as características fundamentais do código xenético, e aplica ese coñecemento á resolución de problemas de xenética molecular.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ g ▪ m	▪ B3.5. Expresión dos xenes. Transcrición e tradución xenéticas en procariotas e eucarióticas. O código xenético na información xenética. ▪ B3.6. Resolución de problemas de xenética molecular. ▪ B3.7. Regulación da expresión xénica.	▪ B3.5. Elaborar e interpretar esquemas dos procesos de replicación, transcrición e tradución, e a regulación da expresión xénica.	▪ BB3.5.1. Interpreta e explica esquemas dos procesos de replicación, transcrición e tradución.	▪ CD ▪ CMCCT
			▪ BB3.5.2. Resolve exercicios prácticos de replicación, transcrición e tradución, e de aplicación do código xenético.	▪ CMCCT
			▪ BB3.5.3. Identifica e distingue os encimas principais relacionados cos procesos de transcrición e tradución.	▪ CAA CD
▪ e ▪ ñ	▪ B3.8. Mutacións: tipos. Axentes mutaxénicos.	▪ B3.6. Definir o concepto de mutación e distinguir os principais tipos e axentes mutaxénicos.	▪ BB3.6.1. Describe o concepto de mutación e establece a súa relación cos fallos na transmisión da información xenética.	▪ CCL

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ BB3.6.2. Clasifica as mutacións e identifica os axentes mutaxénicos máis frecuentes.	▪ CAA ▪ CSC
▪ h ▪ l ▪ ñ	▪ B3.9. Mutacións e cancro. ▪ B3.10. Implicacións das mutacións na evolución e na aparición de novas especies.	▪ B3.7. Relacionar mutación e cancro. Destacar a importancia das mutacións na evolución das especies.	▪ BB3.7.1. Asocia a relación entre a mutación e o cancro, e determina os riscos que implican algúns axentes mutaxénicos.	▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ BB3.7.2. Destaca a importancia das mutacións na evolución e na aparición de novas especies.	▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
▪ a ▪ g	▪ B3.11. Enxeñaría xenética. Principais liñas actuais de investigación. Organismos modificados xeneticamente.	▪ B3.8. Desenvolver os avances máis recentes no ámbito da enxeñaría xenética, así como as súas aplicacións.	▪ BB3.8.1. Resume e realiza investigacións sobre as técnicas desenvolvidas nos procesos de manipulación xenética para a obtención de organismos transxénicos.	▪ CSIEE ▪ CSC ▪ CCEC
▪ a ▪ c ▪ d	▪ B3.12. Proxecto xenoma: repercusións sociais e valoracións éticas da manipulación xenética e das novas terapias xénicas.	▪ B3.9. Analizar os progresos no coñecemento do xenoma humano e a súa influencia nos novos tratamentos.	▪ BB3.9.1. Recoñece e indica os descubrimentos máis recentes sobre o xenoma humano e as súas aplicacións en enxeñaría xenética, e valora as súas implicacións éticas e sociais.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ b ▪ e ▪ m	▪ B3.13. Xenética mendeliana. Teoría cromosómica da herdanza. Determinismo do sexo e herdanza ligada ao sexo e influída polo sexo.	▪ B3.10. Formular os principios da xenética mendeliana, aplicando as leis da herdanza na resolución de problemas, e establecer a relación entre as proporcións da descendencia e a información xenética.	▪ BB3.10.1. Analiza e predí aplicando os principios da xenética mendeliana, os resultados de exercicios de transmisión de caracteres autosómicos, caracteres ligados ao sexo e influídos polo sexo.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ b ▪ i	▪ B3.14. Evidencias do proceso evolutivo.	▪ B3.11. Diferenciar evidencias do proceso evolutivo.	▪ BB3.11.1. Argumenta evidencias que demostran o feito evolutivo.	▪ CSIEE ▪ CCL

	Bioloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ m	▪ B3.15. Darwinismo e neodarwinismo: teoría sintética da evolución.	▪ B3.12. Recoñecer e diferenciar os principios da teoría darwinista e neodarwinista.	▪ BB3.12.1. Identifica os principios da teoría darwinista e neodarwinista, e compara as súas diferenzas.	▪ CAA
▪ a	▪ B3.16. Xenética de poboacións. Frecuencias xénicas e a súa relación coa evolución.	▪ B3.13. Relacionar o xenotipo e as frecuencias xénicas coa xenética de poboacións e a súa influencia na evolución.	▪ BB3.13.1. Distingue os factores que inflúen nas frecuencias xénicas.	▪ CMCCT
			▪ BB3.13.2. Comprende e aplica modelos de estudo das frecuencias xénicas na investigación privada e en modelos teóricos.	▪ CAA ▪ CMCCT CSIEE
▪ d ▪ e ▪ l	▪ B3.17. A mutación e a recombinación xénica como procesos que xeran cambios e adaptacións. Principios da selección natural.	▪ B3.14. Recoñecer e indicar a importancia da mutación e a recombinación como motores da evolución.	▪ BB3.14.1. Ilustra a relación entre mutación e recombinación, o aumento da diversidade e a súa influencia na evolución dos seres vivos.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ l ▪ a	▪ B3.18. Evolución e biodiversidade. ▪ B3.19. Proceso de especiación. Modelos de especiación.	▪ B3.15. Analizar os factores que incrementan a biodiversidade e a súa influencia no proceso de especiación.	▪ BB3.15.1. Distingue tipos de especiación e identifica os factores que posibilitan a segregación dunha especie orixinal en dúas especies diferentes.	▪ CCEC ▪ CAA
	Bloque 4. O mundo dos microorganismos e súas aplicacións. Biotecnoloxía			
▪ l ▪ m	▪ B4.1. Microbioloxía. Concepto de microorganismo. Microorganismos con organización celular e sen ela.	▪ B4.1. Diferenciar os tipos de microorganismos en función da súa organización celular.	▪ BB4.1.1. Clasifica os microorganismos no grupo taxonómico ao que pertencen.	▪ CSIEE
▪ e	▪ B4.2. Virus, outras formas acelulares e partículas infectivas subvirais. Bacterias. Fungos microscópicos. Protozoos. Algas microscópicas. ▪ B4.3. Observación microscópica de protozoos, algas e fungos.	▪ B4.2. Describir as características estruturais e funcionais dos grupos de microorganismos.	▪ BB4.2.1. Analiza a estrutura e a composición dos microorganismos e relaciónaas coa súa función.	▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 25558

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l ▪ m	▪ B4.4. Métodos de estudo dos microorganismos. Esterilización e pasteurización. ▪ B4.5. Realización de experiencias de cultivo de microorganismos.	▪ B4.3. Identificar os métodos de illamento, cultivo e esterilización dos microorganismos.	▪ BB4.3.1. Describe técnicas instrumentais que permiten o illamento, o cultivo e o estudo dos microorganismos para a experimentación biolóxica.	▪ CD ▪ CMCCT
▪ a ▪ l	▪ B4.6. Microorganismos nos ciclos xeoquímicos.	▪ B4.4. Valorar a importancia dos microorganismos nos ciclos xeoquímicos.	▪ BB4.4.1. Recoñece e explica o papel fundamental dos microorganismos nos ciclos xeoquímicos.	▪ CCL ▪ CMCCT
▪ b ▪ c ▪ d	▪ B4.7. Microorganismos como axentes produtores de doenzas.	▪ B4.5. Recoñecer e numerar as doenzas máis frecuentes transmitidas polos microorganismos, utilizando o vocabulario axeitado relacionado con elas.	▪ BB4.5.1. Relaciona os microorganismos patóxenos máis frecuentes coas doenzas que orixinan.	▪ CSC ▪ CD
▪ a ▪ c ▪ g ▪ ñ	▪ B4.8. Biotecnoloxía. Utilización dos microorganismos nos procesos industriais: produtos elaborados por biotecnoloxía. ▪ B4.9. Realización de experiencias con microorganismos fermentadores.	▪ B4.6. Avaliar as aplicacións da biotecnoloxía e a microbioloxía na industria alimentaria e farmacéutica, e na mellora do medio.	▪ BB4.6.1. Analiza a intervención dos microorganismos en numerosos procesos naturais e industriais, e as súas numerosas aplicacións	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CMCCT
			▪ BB4.6.2. Recoñece e identifica os tipos de microorganismos implicados en procesos fermentativos de interese industrial.	▪ CCEC ▪ CSC ▪ CMCCT
			▪ BB4.6.3. Valora as aplicacións da biotecnoloxía e a enxeñaría xenética na obtención de produtos farmacéuticos, en medicina e en biorremediación, para o mantemento e a mellora do medio.	▪ CD ▪ CMCCT
	Bloque 5. O sistema inmunitario. A inmunoloxía e as súas aplicacións			
▪ d	▪ B5.1. Concepto actual de inmuni-	▪ B5.1. Desenvolver o concepto	▪ BB5.1.1. Analiza os mecanismos	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Bioloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ b	dade. Sistema inmunitario. Defensas internas inespecíficas.	actual de inmunidade.	de autodefensa dos seres vivos e identifica os tipos de resposta inmunitaria.	▪ CSIEE
▪ l ▪ i	▪ B5.2. Inmunidade específica: características e tipos (celular e humoral). Células responsables. ▪ B5.3. Identificación de células inmunitarias mediante a súa observación.	▪ B5.2. Distinguir inmunidade inespecífica e específica, así como as súas células respectivas.	▪ BB5.2.1. Describe as características e os métodos de acción das células implicadas na resposta inmune.	▪ CCL
▪ i ▪ l	▪ B5.4. Mecanismo de acción da resposta inmunitaria. Memoria inmunolóxica.	▪ B5.3. Discriminar resposta inmune primaria e secundaria.	▪ BB5.3.1. Compara as características da resposta inmune primaria e secundaria.	▪ CAA
▪ e ▪ g ▪ i	▪ B5.5. Antíxenos e anticorpos. Estrutura dos anticorpos. Formas de acción. A súa función na resposta inmune.	▪ B5.4. Definir os conceptos de antíxeno e anticorpo, e identificar a estrutura dos anticorpos.	▪ BB5.4.1. Define os conceptos de antíxeno e de anticorpo, e recoñece a estrutura e a composición química dos anticorpos.	▪ CCL ▪ CAA
▪ i ▪ l	▪ B5.6. Reacción antíxeno-anticorpo: tipos e características.	▪ B5.5. Diferenciar os tipos de reacción antíxeno-anticorpo.	▪ BB5.5.1. Clasifica os tipos de reacción antíxeno-anticorpo e resume as características de cada un.	▪ CAA
▪ i ▪ l	▪ B5.7. Inmunidade natural e artificial ou adquirida. Soros e vacinas. A súa importancia na loita contra as doenzas infecciosas.	▪ B5.6. Diferenciar inmunidade natural e artificial, e soro e vacina.	▪ BB5.6.1. Destaca a importancia da memoria inmunolóxica no mecanismo de acción da resposta inmunitaria e asóciaa coa síntese de vacinas e soros.	▪ CAA
▪ m ▪ h ▪ ñ	▪ B5.8. Disfuncións e deficiencias do sistema inmunitario. Alerxias e inmunodeficiencias. ▪ B5.9. Sistema inmunitario e cancro.	▪ B5.7. Investigar a relación entre as disfuncións do sistema inmune e algunhas patoloxías frecuentes.	▪ BB5.7.1. Resume as principais alteracións e disfuncións do sistema inmunitario, e analiza as diferenzas entre alerxias e inmunodeficiencias.	▪ CCL ▪ CSIEE
▪ h	▪ B5.10. A SIDA e os seus efectos	▪ B5.8. Analizar e describir o ciclo do	▪ BB5.8.1. Describe o ciclo de de-	▪ CAA

	Bioloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g ▪ a	no sistema inmunitario.	virus do VIH.	senvolvemento do VIH.	▪ CD ▪ CCL
▪ e ▪ i	▪ B5.11. Doenzas autoinmunes.	▪ B5.9. Describir o proceso de autoinmunidade.	▪ BB5.9.1. Clasifica e cita exemplos das doenzas autoinmunes máis frecuentes, así como os seus efectos sobre a saúde.	▪ CSIEE ▪ CSC ▪ CCEC
▪ e ▪ a ▪ c	▪ B5.12. Anticorpos monoclonais e enxeñaría xenética. ▪ B5.13. Transplante de órganos e problemas de rexeitamento. Reflexión ética sobre a doazón de órganos, medula e sangue.	▪ B5.10. Argumentar e valorar os avances da inmunoloxía e a enxeñaría xenética nos tratamentos con anticorpos monoclonais e os transplantes de órganos, e a problemática do rexeitamento.	▪ BB5.10.1. Recoñece e valora as aplicacións da inmunoloxía e da enxeñaría xenética para a produción de anticorpos monoclonais.	▪ CSC ▪ CCEC
			▪ BB5.10.2. Describe os problemas asociados ao transplante de órganos, e identifica as células que actúan.	▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ BB5.10.3. Clasifica e entende os tipos de transplantes, e relaciona os avances neste ámbito co impacto futuro na doazón de órganos, medula e sangue.	▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 25561
Diario Oficial de Galicia
XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Ciencias Aplicadas á Actividade Profesional

Introdución

O coñecemento científico permítelles ás persoas comprenderen e valoraren a súa realidade e a do seu contorno. Para chegar a este nivel de comprensión cómpre coñecer e aplicar os métodos da ciencia para identificar os problemas nos diversos campos do coñecemento e da experiencia, e valorar criticamente os hábitos sociais en distintos ámbitos.

Como un saber integrado que é, o coñecemento científico estrutúrase en distintas disciplinas e, neste contexto, a materia de Ciencias Aplicadas á Actividade Profesional ten como obxectivo ofrecerlle ao alumnado a oportunidade de aplicar en cuestións prácticas, cotiás e próximas os coñecementos adquiridos ao longo dos cursos anteriores en disciplinas como Química, Bioloxía ou Xeoloxía.

É importante que, ao finalizar ESO, o alumnado teña adquiridos coñecementos procedementais na área científica, sobre todo en técnicas experimentais. Esta materia vaille achegar unha formación experimental básica e vai contribuír á adquisición dunha disciplina de traballo no laboratorio, respectando as normas de seguridade e hixiene, e valorando a importancia de utilizar os equipamentos de protección persoal necesarios en cada caso. Asemade, esta materia proporciona unha orientación xeral aos/ás estudantes sobre os métodos prácticos da ciencia, as súas aplicacións á actividade profesional, os impactos ambientais que leva consigo, así como operacións básicas de laboratorio relacionadas. Esta formación achegaralles unha base moi importante para abordaren en mellores condicións os estudos de formación profesional nas familias profesionais Agraria, de Industrias Alimentarias, de Química, de Sanidade, de Vidro e Cerámica, etc.

Os contidos preséntanse en catro bloques. O bloque 1 está dedicado ao traballo no laboratorio; é importante que os/as estudantes coñezan a organización dun laboratorio, os materiais e as substancias que van usar durante as prácticas, facendo moito fincapé no coñecemento e no cumprimento das normas de seguridade e hixiene, así como na correcta utilización de materiais e substancias. É importante que manipulen e utilicen os materiais e reactivos con total seguridade. O obxectivo é que o alumnado realice ensaios de laboratorio que lle permitan coñecer as técnicas instrumentais básicas.

Procurarase que os/as estudantes poidan obter no laboratorio substancias con interese industrial, de xeito que establezan unha relación entre a necesidade de investigar no laboratorio e a posterior aplicación dos resultados á industria. Logo de finalizado o proceso anterior, é interesante que coñezan o impacto ambiental que provoca a in-

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

dustria durante a obtención dos referidos produtos, valorando as achegas que á súa vez fai a ciencia para mitigar o impacto e incorporando ferramentas de prevención e corrección que fundamenten un uso e unha xestión sustentables dos recursos.

O bloque 2 dedícase á ciencia e á súa relación co ambiente. A súa finalidade é que os/as estudantes coñezan os tipos de contaminantes, as súas orixes e os seus efectos, así como o tratamento para reducir os seus impactos e eliminar os residuos xerados. A parte teórica debe ir combinada coa realización de prácticas de laboratorio que lle permitan ao alumnado coñecer como se poden tratar estes contaminantes e como utilizar as técnicas aprendidas. O uso das tecnoloxías da información e da comunicación neste bloque está especialmente recomendado para realizar actividades de indagación e de procura de solucións ao problema ambiental, do mesmo xeito que o traballo en grupo e a exposición e defensa das conclusións das investigacións por parte dos/das estudantes.

O bloque 3 é o que máis novidades achega para os/as estudantes e debería traballarse combinando os aspectos teóricos cos de indagación, utilizando as tecnoloxías da información e da comunicación, que constituirán unha ferramenta moi útil para que o alumnado poida coñecer os últimos avances neste campo a nivel mundial e local.

O bloque 4 ten como obxectivo a realización de proxectos de investigación en grupo seguindo os métodos da ciencia aplicados a coñecementos adquiridos en cursos anteriores. Os/as estudantes deberán apoiarse nas tecnoloxías da información e da comunicación para a elaboración e a presentación das súas investigacións, e ao mesmo tempo coidarán a expresión oral e escrita nas conclusións finais dos seus proxectos.

Os/as estudantes deben estar perfectamente informados/as acerca das posibilidades que se lles poden abrir nun futuro próximo e, do mesmo xeito, deben posuír unhas ferramentas procedementais, actitudinais e cognitivas que lles permitan emprender con éxito as rutas profesionais que se lles ofrezan.

4º de ESO

	Ciencias Aplicadas á Actividade Profesional. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Técnicas instrumentais básicas			
▪ a ▪ b	▪ B1.1. Organización do laboratorio: materiais e normas de seguridade e hixiene.	▪ B1.1. Utilizar correctamente os materiais e os produtos do laboratorio.	▪ CAAB1.1.1. Determina o tipo de instrumental de laboratorio necesario segundo o tipo de traballo que vaia rea-	▪ CAA ▪ CMCCT

Ciencias Aplicadas á Actividade Profesional. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f			lizar.	
▪ a ▪ b ▪ f ▪ m	▪ B1.1. Organización do laboratorio: materiais e normas de seguridade e hixiene.	▪ B1.2. Cumprir e respectar as normas de seguridade e hixiene do laboratorio.	▪ CAAB1.2.1. Recoñece e cumpre as normas de seguridade e hixiene que rexen nos traballos de laboratorio.	▪ CSC ▪ CMCCT
▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B1.2. Aplicación do método científico aos traballos de laboratorio. ▪ B1.3. Utilización de ferramentas das tecnoloxías da información e da comunicación para o traballo experimental do laboratorio.	▪ B1.3. Contrastar algunhas hipóteses baseándose na experimentación, na compilación de datos e na análise de resultados.	▪ CAAB1.3.1. Recolle e relaciona datos obtidos por diversos medios, incluídas as tecnoloxías da información e da comunicación, para transferir información de carácter científico.	▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CD
▪ e ▪ f	▪ B1.4. Técnicas de experimentación en física, química, bioloxía e xeoloxía.	▪ B1.4. Aplicar as técnicas e o instrumental axeitado para identificar magnitudes.	▪ CAAB1.4.1. Determina e identifica medidas de volume, masa ou temperatura utilizando ensaios de tipo físico ou químico.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.4. Técnicas de experimentación en física, química, bioloxía e xeoloxía.	▪ B1.5. Preparar disolucións de diversa índole, utilizando estratexias prácticas.	▪ CAAB1.5.1. Decide que tipo de estratexia práctica cómpre aplicar para a preparación dunha disolución concreta.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.4. Técnicas de experimentación en física, química, bioloxía e xeoloxía.	▪ B1.6. Separar os compoñentes dunha mestura utilizando as técnicas instrumentais adecuadas.	▪ CAAB1.6.1. Establece que tipo de técnicas de separación e purificación de substancias se debe utilizar nalgún caso concreto.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.4. Técnicas de experimentación en física, química, bioloxía e xeoloxía.	▪ B1.7. Predicir que tipo de biomoléculas están presentes en distintos tipos de alimentos.	▪ CAAB1.7.1. Discrimina que tipos de alimentos conteñen diferentes biomoléculas.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ e ▪ f	▪ B1.1. Organización do laboratorio: materiais e normas de seguridade e	▪ B1.8. Determinar que técnicas habituais de desinfección hai que utilizar	▪ CAAB1.8.1. Describe técnicas e determina o instrumental axeitado para	▪ CMCCT ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Ciencias Aplicadas á Actividade Profesional. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g	hixiene.	segundo o uso que se faga do material instrumental.	os procesos cotiáns de desinfección.	
▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.1. Organización do laboratorio: materiais e normas de seguridade e hixiene. ▪ B1.5.Técnicas e procedementos de desinfección de materiais en distintos sectores.	▪ B1.9. Precisar as fases e os procedementos habituais de desinfección de materiais de uso cotián nos establecementos sanitarios, de imaxe persoal e de tratamentos de benestar, e nas industrias e os locais relacionados co sector alimentario e as súas aplicacións	▪ CAAB1.9.1. Resolve acerca de medidas de desinfección de materiais de uso cotián en distintos tipos de industrias ou de medios profesionais.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSIEE
▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.5. Técnicas e procedementos de desinfección de materiais en distintos sectores.	▪ B1.10. Analizar os procedementos instrumentais que se utilizan en diversas industrias como a alimentaria, a agraria, a farmacéutica, a sanitaria e a de imaxe persoal, e outros sectores da industria.	▪ CAAB1.10.1. Relaciona procedementos instrumentais coa súa aplicación no campo industrial ou no de servizos.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ e ▪ f ▪ l ▪ ñ	▪ B1.6. Análise da aplicación da ciencia en campos profesionais directamente relacionadas con Galicia.	▪ B1.11. Contrastar as posibles aplicacións científicas nos campos profesionais directamente relacionados co seu contorno.	▪ CAAB1.11.1. Sinala aplicacións científicas con campos da actividade profesional do seu contorno.	▪ CMCCT ▪ CCEC
	Bloque 2. Aplicacións da ciencia na conservación ambiental			
▪ f ▪ g	▪ B2.1. Contaminación: concepto e tipos.	▪ B2.1. Precisar en que consiste a contaminación, e categorizar e identificar os tipos máis representativos.	▪ CAAB2.1.1. Utiliza o concepto de contaminación aplicado a casos concretos.	▪ CMCCT ▪ CSC
▪ f ▪ g ▪ h ▪ m	▪ B2.2. Contaminación atmosférica: orixe, tipos e efectos.	▪ B2.2. Contrastar en que consisten os efectos ambientais da contaminación atmosférica, tales como a chuvia ácida, o efecto invernadoiro, a destrución da capa de ozono e o cambio climático.	▪ CAAB2.2.1. Discrimina os tipos de contaminación da atmosfera, a súa orixe e os seus efectos.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ CAAB2.2.2. Categoriza, recoñece e distingue os efectos ambientais da conta-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Ciencias Aplicadas á Actividade Profesional. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			minación atmosférica máis coñecidos, como a chuvia ácida, o efecto invernadoiro, a destrución da capa de ozono ou o cambio global a nivel climático, e valora os seus efectos negativos para o equilibrio do planeta.	▪ CSC
▪ f ▪ g ▪ m	▪ B2.3. Contaminación do solo.	▪ B2.3. Precisar os efectos contaminantes que se derivan da actividade industrial e agrícola, nomeadamente sobre o solo.	▪ CAAB2.3.1. Relaciona os efectos contaminantes da actividade industrial e agrícola sobre o solo.	▪ CMCCT ▪ CSC
▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m	▪ B2.4. Contaminación da auga. ▪ B2.5. Calidade da auga: técnicas de tratamento e depuración.	▪ B2.4. Identificar os axentes contaminantes da auga, informar sobre o tratamento de depuración desta e compilar datos de observación e experimentación para detectar contaminantes nela.	▪ CAAB2.4.1. Discrimina e identifica os axentes contaminantes da auga, coñece o seu tratamento e deseña algún ensaio sinxelo de laboratorio para a súa detección.	▪ CMCCT ▪ CSIEE ▪ CAA ▪ CSC
▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m	▪ B2.6. Contaminación nuclear. ▪ B2.7. Análise sobre o uso da enerxía nuclear. ▪ B2.7. Xestión dos residuos.	▪ B2.5. Precisar en que consiste a contaminación nuclear, reflexionar sobre a xestión dos residuos nucleares e valorar criticamente a utilización da enerxía nuclear.	▪ CAAB2.5.1. Establece en que consiste a contaminación nuclear, analiza a xestión dos residuos nucleares e argumenta sobre os factores a favor e en contra do uso da enerxía nuclear.	▪ CMCCT ▪ CSC
▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m	▪ B2.6. Contaminación nuclear. ▪ B2.7. Análise sobre o uso da enerxía nuclear. ▪ B2.8. Xestión dos residuos.	▪ B2.6. Identificar os efectos da radioactividade sobre o ambiente e a súa repercusión sobre o futuro da humanidade.	▪ CAAB2.6.1. Recoñece e distingue os efectos da contaminación radioactiva sobre o ambiente e a vida en xeral.	▪ CMCCT ▪ CSC
▪ e ▪ f ▪ h	▪ B2.8. Xestión dos residuos.	▪ B2.7. Precisar e identificar as fases procedementais que interveñen no tratamento de residuos e investiga sobre a súa recollida selectiva.	▪ CAAB2.7.1. Determina os procesos de tratamento de residuos e valora criticamente a súa recollida selectiva.	▪ CMCCT ▪ CSC

	Ciencias Aplicadas á Actividade Profesional. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ m				
▪ a ▪ e ▪ h ▪ m	▪ B2.8. Xestión dos residuos.	▪ B2.8. Contrastar argumentos a favor da recollida selectiva de residuos e a súa repercusión a nivel familiar e social.	▪ CAAB2.8.1. Argumenta os proles e os contras da recollida, da reciclaxe e da reutilización de residuos.	▪ CMCCT ▪ CSC
▪ e ▪ f	▪ B2.9. Normas básicas e experimentais sobre química ambiental.	▪ B2.9. Utilizar ensaios de laboratorio relacionados coa química ambiental, e coñecer o que é unha medida de pH e o seu manexo para controlar o ambiente.	▪ CAAB2.9.1. Formula ensaios de laboratorio para coñecer aspectos relacionados coa conservación ambiental.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ b ▪ e ▪ f ▪ h ▪ m ▪ ñ	▪ B2.10. Xestión do planeta e desenvolvemento sustentable.	▪ B2.10. Analizar e contrastar opinións sobre o concepto de desenvolvemento sustentable e as súas repercusións para o equilibrio ambiental.	▪ CAAB2.10.1. Identifica e describe o concepto de desenvolvemento sustentable, e enumera posibles solucións ao problema da degradación ambiental.	▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CAA
▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ m ▪ ñ ▪ o	▪ B2.11. Importancia das campañas de sensibilización sobre o ambiente. Aplicación no contorno máis próximo.	▪ B2.11. Participar en campañas de sensibilización, a nivel do centro docente, sobre a necesidade de controlar a utilización dos recursos enerxéticos ou doutro tipo.	▪ CAAB2.11.1. Aplica, xunto cos/coas compañeiros/as, medidas de control da utilización dos recursos, e implica niso o propio centro docente.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
▪ a ▪ b ▪ e ▪ g	▪ B2.11. Importancia das campañas de sensibilización sobre o ambiente. Aplicación no contorno máis próximo.	▪ B2.12. Deseñar estratexias para dar a coñecer aos/ás compañeiros/as e ás persoas próximas a necesidade de manter o ambiente.	▪ CAAB2.12.1. Formula estratexias de sustentabilidade no contorno do centro docente.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Ciencias Aplicadas á Actividade Profesional. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ m ▪ ñ ▪ o				
	Bloque 3. Investigación, desenvolvemento e innovación (I+D+i)			
▪ a ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B3.1. Concepto de investigación, desenvolvemento e innovación, e etapas do ciclo I+D+i.	▪ B3.1. Analizar a incidencia da I+D+i na mellora da produtividade e no aumento da competitividade no marco globalizador actual.	▪ CAAB3.1.1. Relaciona os conceptos de investigación, desenvolvemento e innovación. Contrasta as tres etapas do ciclo I+D+i.	▪ CSIEE ▪ CSC
▪ b ▪ e ▪ g ▪ ñ	▪ B3.2. Tipos de innovación. Importancia para a sociedade. ▪ B3.3. Papel das administracións e dos organismos estatais e autonómicos no fomento da I+D+i.	▪ B3.2. Investigar e argumentar acerca dos tipos de innovación en produtos ou en procesos, e valorar criticamente todas as achegas a eles por parte de organismos estatais ou autonómicos, e de organizacións de diversa índole.	▪ CAAB3.2.1. Recoñece tipos de innovación de produtos baseada na utilización de novos materiais, novas tecnoloxías, etc., que xorden para dar resposta a novas necesidades da sociedade.	▪ CSIEE ▪ CSC
			▪ CAAB3.2.2. Enumera os organismos e as administracións que fomentan a I+D+i a nivel estatal e autonómico.	▪ CSIEE ▪ CSC
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ ñ	▪ B3.2. Tipos de innovación. Importancia para a sociedade. ▪ B3.4. Principias liñas de I+D+i actuais para o sector industrial.	▪ B3.3. Compilar, analizar e discriminar información sobre tipos de innovación en produtos e procesos, a partir de exemplos de empresas punteiras en innovación.	▪ CAAB3.3.1. Precisa, analiza e argumenta como a innovación é ou pode ser un factor de recuperación económica dun país.	▪ CSIEE ▪ CSC ▪ CCL
			▪ CAAB3.3.2. Enumera algunhas liñas de I+D+i actuais para as industrias químicas, farmacéuticas, alimentarias e enerxéticas.	▪ CSIEE
▪ b ▪ e	▪ B3.5. Utilización de ferramentas das tecnoloxías da información e da co-	▪ B3.4. Utilizar axeitadamente as tecnoloxías da información de da comuni-	▪ CAAB3.4.1. Recoñece a importancia das tecnoloxías da información e da co-	▪ CAA ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Ciencias Aplicadas á Actividade Profesional. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f ▪ g	municación no ciclo de investigación e desenvolvemento.	cación na procura, na selección e no proceso da información encamiñadas á investigación ou ao estudo que relacione o coñecemento científico aplicado á actividade profesional.	municación no ciclo de investigación e desenvolvemento.	▪ CSC ▪ CD
	Bloque 4. Proxecto de investigación			
▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B4.1. Método científico. Elaboración de hipóteses, e a súa comprobación e argumentación a partir da experimentación ou a observación.	▪ B4.1. Planear, aplicar e integrar as destrezas e as habilidades propias do traballo científico.	▪ CAAB4.1.1. Integra e aplica as destrezas propias dos métodos da ciencia.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B4.1. Método científico. Elaboración de hipóteses, e a súa comprobación e argumentación a partir da experimentación ou a observación.	▪ B4.2. Elaborar hipóteses e contrastalas a través da experimentación ou a observación e a argumentación.	▪ CAAB4.2.1. Utiliza argumentos que xustifiquen as hipóteses que propón.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT
▪ b ▪ e ▪ f ▪ h ▪ o	▪ B4.2. Artigo científico. Fontes de divulgación científica.	▪ B4.3. Discriminar e decidir sobre as fontes de información e os métodos empregados para a súa obtención.	▪ CAAB4.3.1. Utiliza fontes de información apoiándose nas tecnoloxías da información e da comunicación, para a elaboración e a presentación das súas investigacións.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ g	▪ B4.3. Proxecto de investigación: organización. Participación e colaboración respectuosa no traballo individual e en equipo. Presentación de conclusións.	▪ B4.4. Participar, valorar e respectar o traballo individual e en grupo.	▪ CAAB4.4.1. Participa, valora e respecta o traballo individual e en grupo.	▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Ciencias Aplicadas á Actividade Profesional. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ o	▪ B4.3. Proxecto de investigación: organización. Participación e colaboración respectuosa no traballo individual e en equipo. Presentación de conclusións.	▪ B4.5. Presentar e defender en público o proxecto de investigación realizado.	▪ CAAB4.5.1. Deseña pequenos traballos de investigación sobre un tema de interese científico-tecnolóxico ou relativo a animais e/ou plantas, os ecosistemas do seu contorno ou a alimentación e a nutrición humanas, para a súa presentación e defensa na aula.	▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CD ▪ CMCCT
			▪ CAAB4.5.2. Expresa con precisión e coherencia as conclusións das súas investigacións, tanto verbalmente como por escrito.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Cultura Audiovisual

Introdución

Esta materia pretende iniciar os/as estudantes na fabricación das súas propias imaxes e dos seus propios produtos audiovisuais, de natureza tanto estática (como a fotografía) como dinámica (como o vídeo). Para isto cómpre que o alumnado estea en situación de analizar, relacionar e comprender os elementos que forman parte da cultura audiovisual do noso tempo.

A cantidade de información que circula na actualidade, construída a partir de elementos técnicos audiovisuais (fotografía, cine, vídeo, televisión e mesmo radio) é dunha importancia e dunha magnitude dunhas dimensións que nunca se deron na historia da humanidade. A sociedade moderna ten como un dos seus sinais de identidade a presenza de imaxes dixitais en practicamente calquera actividade que desenvolva.

Desde as orixes da humanidade, no paleolítico, a evolución social dos pobos tivo a súa plasmación gráfica, en representacións icónicas ao longo do tempo, na que se reflicte o ámbito en que viven, utilizando para iso variadas ferramentas ao longo do tempo (nomeadamente o debuxo, a escultura e a pintura). A aparición da fotografía e o cine no século XIX trouxo un novo xeito de reflectir a realidade, baseado na impresión da imaxe nunha película. Unha das novidades do novo produto foi que a imaxe obtida gozou desde a súa orixe de percepción por parte da sociedade de imaxe verosímil e sen manipular, é dicir, de reflexo certo do real que alí se reflectía. Xunto a isto, a posibilidade de reprodución, practicamente ilimitada, destes elementos permitiu o acceso a esta información á maioría da sociedade, preferentemente occidental, abranguendo, probablemente por primeira vez na historia, todas as capas sociais. Desde entón, a sociedade viviu unha nova relación de comunicación entre os seus elementos, baseada dun modo crecente en medios audiovisuais. A historia do século XX non se pode concibir sen o uso da imaxe e o son como ferramentas de datación e avaliación dos feitos acontecidos; analizar calquera fito histórico e non recorrer a algún tipo de imaxe fotográfica ou cinematográfica asociada é unha tarefa difícil de concibir na mentalidade actual.

O século XXI presenta na súa cabeceira unha nova revolución social nas comunicacións: a era dixital e internet. Estes dous elementos están a supor un cambio tal nos comportamentos sociais que custa aventurar cara a onde camiñan as novas xeracións nacidas dentro deste sistema de información e intercambio de datos. Por primeira vez na historia practicamente todo o mundo, en todos os países, ten ferramentas de recepción e envío de información no instante, información que se constrúe coas ferramentas que esta materia trata de analizar para facilitar a apren-

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

dizaxe.

Unha circunstancia recente xurdida das novas plataformas dixitais é a posibilidade de publicar na rede produtos construídos con moi poucos medios técnicos e á marxe da industria dedicada á produción dixital. Estas producións individuais poden ser vistas e/ou escoitadas por millóns de persoas. Por vez primeira na historia, os/as creativos/as poden alcanzar o recoñecemento da súa obra sen pasar polo filtro da industria audiovisual. Este apoio inicial serve como indicativo de calidade para unha posterior integración de novos/as creadores/as dentro da industria audiovisual. Por outra banda, a facilidade de exposición do material ("subir á rede") non supón un aumento da calidade do creado; moi ao contrario, a realidade indícanos que a posibilidade ilimitada de xerar fotos, vídeos, blogs e páxinas web sen a axuda do criterio razoado da industria está a inundar o mercado audiovisual de produtos de calidade moi deficiente. Resulta pertinente, xa que logo, que os alumnos e as alumnas entendan a importancia do proceso creativo e a súa relación inescusable coa industria que se encarga de xestionalo.

Outra das novidades que presenta o mundo dixital actual, que o diferencia das súas orixes (sistemas analóxicos), é a posibilidade de xeración de imaxes artificiais ou alteradas dun modo dificilmente distinguible da imaxe obtida por pura impresión da realidade. Os modernos sistemas dixitais de edición permiten crear ou modificar a realidade da imaxe cunha calidade dificilmente distinguible da simple plasmación da realidade nun fotograma de celuloide.

Por tanto, faise necesario e pertinente facilitarlle ao alumnado ferramentas técnicas e educativas que lle axuden a xestionar a marea de datos, información, imaxes, sons e posibilidades creativas que diariamente recibe en case todos os ámbitos nos que se desenvolve a súa vida. A intensidade e a efectividade que conseguen as creacións plásticas realizadas en soporte dixital son, indubidablemente, dunha forza impresionante, posto que combinan sabia ou atinadamente imaxes, música e mensaxes sonoras.

Trátase, daquela, de que o alumnado comprenda e analice a cultura audiovisual da sociedade na que vive e os medios de produción utilizados para xerala; deste xeito, poderá ser quen de desenvolver un sentido crítico e persoal, para ordenar a información recibida e temperar a intensidade da potencia icónica que o mundo audiovisual xera.

A adquisición de competencias para a análise dos elementos expresivos e técnicos, e a dotación de conciencia crítica, debe servir para crear unha cidadanía máis responsable, crítica e participativa.

Esta materia ten un carácter propedéutico necesario e básico para o seu desenvolvemento en etapas posteriores, xa sexa en estudos universitarios de comunicación audiovisual e publicidade, belas artes, etc., ou xa nos de formación profesional de imaxe e son e nas ensinanzas artísticas.

Neste sentido, o ensino desta materia estrutúrase en dous camiños paralelos e complementarios. O primeiro deles

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

é a análise dos produtos que se presentan por medios dixitais: aprender a ver, a escoitar, a discernir o que se di, como se di e por que se lle presenta ao/á espectador/a dun xeito determinado. O segundo é a creación por parte do alumnado de produtos audiovisuais; aprender o proceso creativo dos produtos audiovisuais é, probablemente, unha das mellores ferramentas para o desenvolvemento persoal e humano, que lles podemos facilitar aos alumnos e ás alumnas para a comprensión dos contidos que reciben por medios dixitais.

Estas dúas vías son, por tanto, imprescindibles e complementarias na formación; cada unha axuda a outra para camiñar xuntas no obxectivo de formar o alumnado nunha materia tan apaixonante como é a creación audiovisual.

O alumnado necesitará saber ler os produtos audiovisuais para comprender a súa mensaxe e, de xeito complementario, empezar a xerar produtos dixitais, co fin de se comunicar e coñecer mellor a realidade da cultura audiovisual.

Cultura Audiovisual desenvólvese durante dous cursos académicos, co criterio organizador de afianzar no primeiro curso de bacharelato as habilidades e os coñecementos necesarios para o seu desenvolvemento, e a súa aplicación técnica no segundo curso. No primeiro curso o alumnado analizará a evolución dos medios e das linguaxes audiovisuais, e as funcións e as características da imaxe fixa e en movemento, co fin de crear narracións audiovisuais sinxelas. No segundo curso analizará a importancia da función expresiva da imaxe, o son e a música no proceso de creación de audiovisuais e, así mesmo, comprenderá a organización da produción de audiovisuais e as características dos novos medios e das mensaxes publicitarias, co fin de valorar e realizar produtos audiovisuais sinxelos.

1º de bacharelato

	Cultura Audiovisual I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Imaxe e significado			
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B1.1. Imaxe representada: funcións e forma.	▪ B1.1. Explicar as funcións da imaxe representada: simbólica, relixiosa, lúdica, decorativa, xerárquica, educativa, etc.	▪ CA1B1.1.1. Analiza imaxes da historia da arte e explica as funcións ás que estaban destinadas.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Cultura Audiovisual I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B1.2. Evolución da construción de imaxes fixas ao longo da historia da arte	▪ B1.2. Recoñecer e diferenciar as principais formas de representación icónica: simbolismo, realismo, expresionismo, naturalismo, idealismo e abstracción.	▪ CA1B1.2.1. Compara imaxes da historia da arte (por exemplo: hieratismo exipcio, helenismo grego, simbolismo románico, dramatismo barroco, realismo decimonónico, etc.) e establece as súas diferenzas formais.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B1.3. Medios audiovisuais: características principais.	▪ B1.3. Analizar as características principais da fotografía, o son, o cine, a televisión e os produtos dixitais en internet.	▪ CA1B1.3.1. Analiza as similitudes nos tratamentos formais entre a arte tradicional e a fotografía.	▪ CCEC
			▪ CA1B1.3.2. Compara o tratamento formal da pintura e a fotografía do século XIX: retrato, paisaxe, eventos históricos, etc.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ i ▪ n	▪ B1.4. Evolución dos medios e das linguaxes audiovisuais. Linguaxe dos novos medios. Comparativa histórica dos fitos da fotografía, o cine, a televisión, a radio, o multimedia e os novos medios. O mundo audiovisual como representación do mundo real. Funcións da imaxe. ▪ B1.5. Transcendencia da valoración expresiva e estética das imaxes e da observación critica das mensaxes.	▪ B1.4. Valorar a importancia da evolución dos medios e das linguaxes audiovisuais nos medios de comunicación nas sociedades actuais, e a interrelación creativa que brindan as tecnoloxías da información e da comunicación.	▪ CA1B1.4.1. Explica as principais características dos sistemas audiovisuais, as súas relacións e as súas diferenzas.	▪ CCL
			▪ CA1B1.4.2. Establece as diferenzas entre imaxe e realidade, e as súas diversas formas de representación.	▪ CCEC
			▪ CA1B1.4.3. Analiza os avances que se produciron ao longo da historia no campo das tecnoloxías da información e da comunicación, e na evolución estética das mensaxes audiovisuais.	▪ CMCCT
			▪ CA1B1.4.4. Valora os contidos multimedia e dos novos medios na representación da realidade.	▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Cultura Audiovisual I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 2. A imaxe fixa e a súa capacidade expresiva			
▪ b ▪ d ▪ g ▪ n	▪ B2.1. Características propias da imaxe fotográfica, en relación a outras imaxes fixas.	▪ B2.1. Recoñecer as propiedades diferenciadoras da imaxe fotográfica.	▪ CA1B2.1.1. Establece as diferenzas entre imaxe pousada, instantánea, e captura do movemento.	▪ CD
▪ b ▪ d ▪ g ▪ m ▪ n	▪ B2.2. Encadramento na imaxe fixa.	▪ B2.2. Analizar as composicións fotográficas, valorando a disposición dos elementos dentro do espazo físico da imaxe.	▪ CA1B2.2.1. Realiza fotografías de primeiro plano, plano detalle, panorámicas, picados e contrapicados, analiza os resultados obtidos e valora a súa correspondencia gráfica con traballos similares de artistas coñecidos/as.	▪ CD
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ i ▪ m ▪ n	▪ B2.3. Fotografía en branco e negro: características principais.	▪ B2.3. Analizar a capacidade expresiva da imaxe en branco e negro, e a súa utilización como alternativa á fotografía en cor.	▪ CA1B2.3.1. Analiza a obra gráfica de fotógrafos/as que traballen en branco e negro, como Martín Chambi, Irvin Penn, Cecil Beaton, Ansel Adams, etc.	▪ CCEC
			▪ CA1B2.3.2. Realiza dous tratamentos de elaboración dixital a unha mesma composición, en branco e negro e en cor, e analiza o resultado estético e semántico diferente.	▪ CD
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ i ▪ n	▪ B2.4. Fotografía en cor: características principais.	▪ B2.4. Analizar a composición da cor a través do sistema RGB.	▪ CA1B2.4.1. Analiza o sistema RGB de construción da cor.	▪ CMCCT
			▪ CA1B2.4.2. Compara a obra dos/das principais fotógrafos/as e artistas no tratamento da cor, como Ernst Haas, Andy Warhol, Howard Schatz, Ouka Lele, etc.	▪ CCEC

Cultura Audiovisual I. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ d ▪ g ▪ i ▪ m ▪ n	▪ B2.4. Fotografía en cor: características principais.	▪ B2.5. Analizar o uso da cor na imaxe fixa: saturación, matiz, investimento, etc.	▪ CA1B2.5.1. Realiza composicións en cor e altera o cromatismo mediante tratamento dixital, e logo analiza os resultados obtidos.	▪ CD
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B2.5. A fotografía como instrumento de denuncia social e o seu uso como imaxe do poder político.	▪ B2.6. Identificar os patróns icónicos da fotografía como instrumento de difusión da inxustiza social.	▪ CA1B2.6.1. Analiza a obra e a transcendencia social dos traballos de Dorothea Lange, Sabastião Salgado, Kevin Carter, Manuel Pérez Barriopedro, Cristina García Rodero, Gervasio Sánchez, etc.	▪ CSC
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ m ▪ n	▪ B2.5. A fotografía como instrumento de denuncia social e o seu uso como imaxe do poder político.	▪ B2.7. Analizar as formas de expresar o poder político a través dos tempos, e a imaxe oficial a través de escultura ou a pintura, e valorar as similitudes entre a imaxe clásica e a fotográfica.	▪ CA1B2.7.1. Realiza unha composición en que se analicen as formas de expresar o poder político a través dos tempos (faraóns, emperadores, reis, presidentes, etc.), e analiza as similitudes entre a imaxe clásica e a fotográfica.	▪ CSC
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B2.6. Fotografía de moda. Condicionantes plásticos e económicos. Obra gráfica de Mario Testino, Jaume de Laiguana e Eugenio Recuenco.	▪ B2.8. Expor e comentar as claves plásticas da obra de fotógrafos/as da moda.	▪ CA1B2.8.1. Explica as claves plásticas e compositivas da obra fotográfica e/ou videográfica de Mario Testino, Jaume de Laiguana e Eugenio Recuenco, etc.	▪ CCL
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B2.7. Realidade paradoxal. Obra gráfica de Chema Madoz.	▪ B2.9. Reflexionar acerca da relación entre a imaxe e a realidade xurdida na obra gráfica de Chema Madoz.	▪ CA1B2.9.1. Comenta a creación plástica de Chema Madoz, analizando o xogo entre a realidade e a percepción paradoxal desta na súa obra.	▪ CAA
▪ b	▪ B2.8. Elementos expresivos e usos	▪ B2.10. Analizar as funcións da	▪ CA1B2.10.1. Analiza os elementos	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Cultura Audiovisual I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ g ▪ h ▪ i ▪ n	da imaxe fixa. Códigos que configuran as linguaxes. ▪ B2.9. Función ilustradora da imaxe (imaxe e texto). ▪ B2.10. Composición de imaxes fixas. Ritmo visual. ▪ B2.11. Narración mediante imaxes fixas (carteis, historieta gráfica e presentacións). Guión da historieta. Elaboración de historias gráficas mediante imaxes de uso público. A fotografía na publicidade. ▪ B2.12. Técnicas dixitais no deseño, na manipulación e creación de imaxes. ▪ B2.13. Tratamento de imaxes dixitais.	imaxe fixa empregadas para satisfacer as necesidades expresivas da sociedade actual, e aplicalas na elaboración de imaxes dixitais.	espaciais, as características básicas, o significado e o sentido empregados na lectura de imaxes fixas.	
			▪ CA1B2.10.2. Analiza as funcións do ritmo na composición de imaxes fixas.	▪ CCEC
			▪ CA1B2.10.3. Valora os usos da imaxe fotográfica nos medios de comunicación e nos novos medios.	▪ CSC
			▪ CA1B2.10.4. Recoñece e valora que se respecte a autoría na elaboración e na distribución de fotografías por internet.	▪ CSC
			▪ CA1B2.10.5. Analiza os sistemas actuais dixitais de captación e tratamento fotográfico.	▪ CD
	Bloque 3. A imaxe en movemento e a súa capacidade expresiva			
▪ b ▪ d ▪ g ▪ i ▪ n	▪ B3.1. Fundamentos perceptivos da imaxe en movemento. Ilusión de movemento.	▪ B3.1. Analizar a técnica de exposición de imaxes fixas para simular movemento, desde o principio do cine, pasando pola televisión, ata a imaxe dixital actual.	▪ CA1B3.1.1. Diferencia as principais características técnicas dos sistemas cine PAL e NTSC na reprodución de imaxes.	▪ CMCCT
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h	▪ B3.2. Composición expresiva do cadro de imaxe no cine e en televisión. Función da iluminación.	▪ B3.2. Analizar as funcións e as características comunicativas da imaxe en movemento empregadas para satisfacer as necesidades expresivas da sociedade actual, e	▪ CA1B3.2.1. Analiza os elementos espaciais e temporais, as características básicas, o significado e o sentido na lectura de imaxes en movemento.	▪ CCEC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Cultura Audiovisual I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n		aplicalas na elaboración de producións dixitais sinxelas.	▪ CA1B3.2.2. Identifica e analiza os elementos expresivos e estéticos utilizados nas producións audiovisuais (película cinematográfica, programa de televisión, etc.).	▪ CSIEE
▪ b ▪ d ▪ g ▪ i ▪ n	▪ B3.3. Características técnicas da imaxe cinematográfica e videográfica, da imaxe televisiva e dos audiovisuais. 3D.	▪ B3.3. Diferenciar a calidade da imaxe obtida por diferentes medios dixitais no relativo a resolución, brillo, luminosidade, etc.	▪ CA1B3.3.1. Valora a función da iluminación como compoñente expresivo na construción do plano de imaxe.	▪ CCEC
			▪ CA1B3.3.2. Identifica os sistemas técnicos de captación e edición dixital en producións audiovisuais.	▪ CD
			▪ CA1B3.3.3. Analiza as características dos sistemas de captación e proxección de imaxes en 3D	▪ CSIEE
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ i ▪ n	▪ B3.4. Sistemas de captación de imaxes en movemento. Sistemas tradicionais analóxicos e modernos sistemas dixitais.	▪ B3.4. Analizar as características técnicas necesarias para a creación de efectos: cámara rápida, lenta e *bullet time*.	▪ CA1B3.4.1. Analiza pezas videográficas ou cinematográficas en que se apliquen efectos de movemento (intencionados ou técnicos).	▪ CMCCT
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ i ▪ n	▪ B3.5. Características expresivas da velocidade de reprodución de imaxes: cine mudo; cámara lenta; *bullet time*.	▪ B3.5. Valorar os resultados expresivos obtidos ao alterar a velocidade de reprodución das imaxes en movemento.	▪ CA1B3.5.1. Realiza modificacións en pezas videográficas alterando a velocidade de reprodución e os parámetros relacionados co tamaño de imaxe, e analiza o resultado obtido.	▪ CD
	Bloque 4. Narrativa audiovisual			

	Cultura Audiovisual I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ d ▪ g ▪ n	▪ B4.1. Narración da imaxe en movemento. Plano e secuencia.	▪ B4.1. Relacionar a construción do plano de imaxe e a súa capacidade narrativa.	▪ CA1B4.1.1. Relaciona os elementos formais do plano e a súa consecuencia narrativa.	▪ CAA
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B4.2. Planos de imaxe. Movementos de cámara. ▪ B4.3. Diálogo no cine: plano e contraplano. ▪ B4.4. Plano secuencia.	▪ B4.2. Diferenciar os principais tipos de plano de imaxe.	▪ CA1B4.2.1. Analiza nunha obra cinematográfica a construción narrativa dos planos e a secuencia.	▪ CAA
			▪ CA1B4.2.2. Comenta a construción do plano-contraplano nun diálogo, a partir dunha obra cinematográfica.	▪ CMCCT
			▪ CA1B4.2.3. Explica a complexidade técnica da construción dun plano secuencia, utilizando, entre outras pezas posibles, "A soga" de Alfred Hitchcock; "Sede de mal" de Orson Welles e "Son Cuba" de Mikhail Kalatofov.	▪ CD
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B4.5. Relacións espazo-temporais na narración audiovisual. Flash-forward e flashback.	▪ B4.3. Analizar a importancia narrativa do flashback na construción narrativa cinematográfica.	▪ CA1B4.3.1. Comenta a transcendencia narrativa do flashback en obras cinematográficas de relevancia.	▪ CSIEE
			▪ CA1B4.3.2. Analiza o significado narrativo do flashback en series para televisión.	▪ CAA
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B4.6. Literatura e guión cinematográfico. Sinopse. Escaleta. Guión literario. Secuencia. Guión técnico. Storyboard.	▪ B4.4. Identificar en obras cinematográficas de relevancia a súa estrutura narrativa.	▪ CA1B4.4.1. Analiza a estrutura narrativa de obras significativas da historia do cine.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Cultura Audiovisual I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B4.7. Montaxe audiovisual.	▪ B4.5. Recoñecer as diferenzas entre a realidade e a representación que ofrecen as imaxes en movemento, analizando os aspectos narrativos dos produtos audiovisuais e aplicando criterios expresivos.	▪ CA1B4.5.1. Identifica e analiza os elementos técnicos, expresivos e estéticos utilizados nas producións audiovisuais, e aplicalos na valoración de diversos produtos (película cinematográfica, programa de televisión, etc.).	▪ CAA
			▪ CA1B4.5.2. Especifica a tipoloxía de xénero, a intencionalidade comunicativa e os códigos expresivos empregados na realización de películas e programas de televisión, a partir da súa visión e da súa análise.	▪ CSC
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B4.8. Xéneros cinematográficos. Xéneros televisivos. Cine de ficción e documental. Cine de animación.	▪ B4.6. Identificar e analizar os elementos técnicos, expresivos e estéticos utilizados nas producións audiovisuais.	▪ CA1B4.6.1. Analiza producións multimedia interactivas e de novos medios, identificando as características dos produtos e as súas posibilidades.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B4.9. Narrativa dos produtos interactivos.	▪ B4.7. Identificar as posibilidades das tecnoloxías da información e da comunicación, con especial atención aos medios de comunicación de libre acceso, como internet	▪ CA1B.4.7.1. Identifica e explica as posibilidades das tecnoloxías da información e da comunicación, con especial atención aos medios de comunicación de libre acceso, como internet.	▪ CCEC

2º de bacharelato

	Cultura Audiovisual II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Cultura Audiovisual II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Integración de son e imaxe na creación de audiovisuais e novos medios			
▪ d ▪ g ▪ i	▪ B1.1. Función expresiva do son: características técnicas.	▪ B1.1. Analizar as características técnicas do son, como a lonxitude e a frecuencia de onda, e o timbre.	▪ CA2B1.1.1. Explica as características físicas do son, e o proceso de creación e difusión.	▪ CMCCT
▪ d ▪ g ▪ i ▪ m	▪ B1.2. Gravación do son: tipos esenciais de microfonía.	▪ B1.2. Diferenciar os sistemas de captación microfónica a partir das necesidades de obtención do son	▪ CA2B1.2.1. Realiza gravacións de son con aparellos sinxelos e valora os resultados obtidos.	▪ CD ▪ CAA
▪ b ▪ d ▪ g ▪ i ▪ m	▪ B1.3. A gravación e difusión musical. Sistemas monofónicos, estereofónicos, dolby surround, 5.1, mp3 e outros posibles.	▪ B1.3. Diferenciar as características técnicas principais de gravación e difusión de sons a través de diferentes sistemas (monofónicos, estereofónicos, dolby surround, 5.1, mp3, etc.).	▪ CA2B1.3.1. Realiza edición dixital, convertendo pezas musicais dun sistema de son a outro (mono-estéreo, PCM wav, aiff-mp3) e avalía os resultados (tamaño, calidade, destino final, etc.).	▪ CD
▪ b ▪ d ▪ g ▪ i ▪ m ▪ n	▪ B1.4. A relación perceptiva entre imaxe e son: diálogos, voz en off, efectos especiais e música.	▪ B1.4. Explicar a relación entre a imaxe e o son.	▪ CA2B1.4.1. Constrúe pezas audiovisuais combinando imaxe e son, que integren voz en off, pezas musicais e efectos na narración visual.	▪ CD
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B1.5. Adecuación da música e dos sons ás intencións expresivas e comunicativas. Integración do son nas producións audiovisuais.	▪ B1.5. Analizar o resultado perceptivo obtido ao modificar os elementos sonoros nunha produción audiovisual.	▪ CA2B1.5.1. Analiza o valor funcional, expresivo e comunicativo dos recursos sonoros (voz, efectos e música) empregados nunha produción radiofónica ou na banda sonora dunha produción audiovisual.	▪ CSIEE
			▪ CA2B1.5.2. Observa produtos audiovisuais e valora as funcións	▪ CD

	Cultura Audiovisual II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			comunicativas e estéticas da integración de imaxe e son.	
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B1.6. Elementos expresivos do son en relación coa imaxe. Funcións da banda sonora. ▪ B1.7. A banda sonora na historia do cine. Grandes creadores.	▪ B1.6. Analizar a calidade da composición musical nas bandas sonoras para o cine e a súa importancia no conxunto total da película.	▪ CA2B1.6.1. Relaciona a banda sonora de películas emblemáticas e a súa importancia na calidade do conxunto total da obra fílmica realizada.	▪ CAA
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B1.8. A banda sonora no cine español. Principais compositores: Augusto Algueró, Roque Baños, Bernardo Bonezzi, Carmelo Bernaola, Antón García Abril, Alberto Iglesias, José Nieto, Alfonso Santisteban, Adolfo Waitzman, etc.	▪ B1.7. Explicar a evolución do cine español a través das bandas sonoras de películas emblemáticas e compositores salientables.	▪ CA2B1.7.1. Analiza a composición musical de bandas sonoras en España, e valora a calidade da construción musical realizada.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ i ▪ n	▪ B1.9. Os fitos históricos do proceso de transformación nas linguaxes e nos medios técnicos no paso do cine mudo ao cine sonoro.	▪ B1.8. Valorar a importancia da función expresiva da imaxe, o son e a música no proceso de creación de audiovisuais e de novos medios, analizando as funcións comunicativas e estéticas dos produtos audiovisuais.	▪ CA2B1.8.1. Recoñece as diferenzas entre a realidade e a representación que nos ofrecen os medios sonoros.	▪ CMCCT
			▪ CA2B1.8.2. Identifica as funcións e as necesidades dos sistemas técnicos empregados na integración de imaxe e son nun audiovisual ou en novos medios.	▪ CSIEE
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B1.10. O *Slapstick* na obra de Max Sennet, Max Linder e Charlie Chaplin.	▪ B1.9. Analizar a técnica narrativa do cine mudo e as súas características técnicas.	▪ CA2B1.9.1. Explica as características principais da narrativa visual do cine mudo, facendo referencia a escenas emblemáticas da historia deste cine.	▪ CD
▪ b ▪ d	▪ B1.11. A comedia visual en Buster Keaton e Harold Lloyd.	▪ B1.10. Comentar as diferenzas entre os gags visuais e sonoros no	▪ CA2B1.10.1. Comenta as diferenzas narrativas entre a comedia de	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Diario Oficial de Galicia

	Cultura Audiovisual II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g ▪ h ▪ n		cine.	chiste visual e sonoro	
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B1.12. Comedia dialogada. A obra cinematográfica de Woody Allen. ▪ B1.13. Comedia coral. A obra cinematográfica de Luis García Berlanga.	▪ B1.11. Expor a complexidade técnica da comedia coral.	▪ CA2B1.11.1. Analiza a composición visual nas comedias corais e explica a complexidade técnica da súa resolución narrativa.	▪ CMCCT
	Bloque 2. Características da produción audiovisual e multimedia en diferentes medios			
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B2.1. A industria cinematográfica, videográfica e televisiva segundo a evolución histórica das actividades de produción audiovisual. ▪ B2.2. Organigramas e funcións profesionais na produción de produtos audiovisuais.	▪ B2.1. Comentar o resultado artístico e técnico que utilizan os creadores na industria do cine e o teatro acerca do mundo do espectáculo.	▪ CA2B2.1.1. Analiza a visión do mundo do cine en películas representativas.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B2.3. Proceso de produción audiovisual e multimedia. ▪ B2.4. Creación de imaxes en movemento e efectos dixitais.	▪ B2.2. Analizar as características técnicas e expresivas de diferentes medios de comunicación, así como as súas posibilidades informativas e comunicativas, e identificar os tipos de destinatarios das mensaxes.	▪ CA2B2.2.1. Relaciona a evolución histórica da produción audiovisual e da radiodifusión coas necesidades e as características dos produtos demandados pola sociedade.	▪ CSC
			▪ CA2B2.2.2. Recoñece as funcións dos equipos técnicos humanos que interveñen nas producións audiovisuais e nos multimedia.	▪ CD
			▪ CA2B2.2.3. Compara as características fundamentais das persoas destinatarias da programación de emisións de radio e televisión.	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 25583

	Cultura Audiovisual II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B2.5. Edición e posprodución de documentos multimedia.	▪ B2.3. Analizar os procesos técnicos que se realizan na posprodución de pezas audiovisuais.	▪ CA2B.2.3.1. Describe a posprodución, a finalidade e as técnicas aplicadas á creación audiovisual.	▪ CD
▪ b ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B2.6. Efectos na historia do cine e a televisión: noite americana, dobre exposición, croma e edición dixital. ▪ B2.7. Condicionantes do deseño universal.	▪ B2.4. Valorar a complexidade técnica e os resultados prácticos obtidos na fabricación de efectos para cine e televisión.	▪ CA2.B2.4.1. Analiza a evolución dos efectos no cine.	▪ CCEC
			▪ CA2B2.4.2. Valora a necesidade da audiodescrición e da subtitulación de produtos audiovisuais e multimedia.	▪ CSC
	Bloque 3. Os medios de comunicación audiovisual			
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B3.1. Linguaxe da televisión. Características técnicas e expresivas. Xéneros e formatos de programas de televisión. A televisión do futuro. Televisión interactiva. ▪ B3.2. Fitos da televisión na linguaxe audiovisual.	▪ B3.1. Valorar o uso e o acceso aos novos medios en relación coas necesidades comunicativas actuais e as necesidades dos servizos públicos de comunicación audiovisual tradicional.	▪ CA2B3.1.1. Analiza producións radiofónicas e televisivas identificando as características dos xéneros e distinguindo os estereotipos máis comúns presentes nos produtos audiovisuais.	▪ CCL
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B3.3. A televisión en España. Tipoloxías de programas para televisión e a súa realización: informativos, entretemento, drama, comedia, terror, musicais, concursos, etc. ▪ B3.4. Grandes realizadores/as.	▪ B3.2. Analizar a importancia creativa, técnica e histórica dos/das principais realizadores/as da televisión en España.	▪ CA2B.3.2.1. Analiza pezas emblemáticas dos/das principais realizadores/as de televisión en España e comenta a calidade do produto realizado.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ g	▪ B3.5. Radio: características técnicas e expresivas. Xéneros e formatos de programas de radio (informativo, revista, retransmisión	▪ B3.3. Explicar as características principais da retransmisión radiofónica.	▪ CA2B3.3.1. Comenta as principais características da retransmisión radiofónica e a evolución desde o seu inicio ata os sistemas dixitais	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Cultura Audiovisual II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ n	deportiva, etc.): características.		actuais.	
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B3.6. Radio interactiva.	▪ B3.4. Comentar as diferenzas de formulación narrativa dos xéneros radiofónicos, e establecer as súas características principais.	▪ CA2B3.4.1. Identifica as características principais dos xéneros radiofónicos.	▪ CCEC
			▪ CA2B3.4.2. Analiza a estrutura dos principais xéneros radiofónicos e establece as súas diferenzas principais: presentación, ritmo narrativo, locución, recursos musicais e sonoros, etc.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h	▪ B3.7. Estudo de audiencias e programación. Características da obtención dos datos de audiencia. Sistemas de elaboración estatística de resultados e transcendencia na produción audiovisual.	▪ B3.5. Analizar e valorar a importancia económica dos índices de audiencia nos ingresos publicitarios das empresas de comunicación.	▪ CA2B3.5.1. Valora a participación dos estudos de audiencias na programación dos programas de radio e televisión.	▪ CMCCT
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B3.8. A radio e a televisión como servizo público. ▪ B3.9. Medios de comunicación audiovisual de libre acceso. Internet e a socialización da información, a comunicación e a creación. ▪ B3.10. Uso responsable da rede. ▪ B3.11. Liberdade de expresión e dereitos individuais do/da espectador/a.	▪ B3.6. Identificar e discernir as comunicacións que emiten os medios de difusión, diferenciando información de propaganda comercial.	▪ CA2B3.6.1. Comenta a importancia dos programas informativos de radio e televisión, e a súa transcendencia social.	▪ CCL
			▪ CA2B3.6.2. Compara a mesma noticia relatada segundo diferentes medios de comunicación e establece conclusións.	▪ CSIEE
			▪ CA2B3.6.3. Valora a influencia dos medios de comunicación a través da rede	▪ CSC
	Bloque 4. A publicidade			

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Cultura Audiovisual II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B4.1. Análise da imaxe publicitaria. ▪ B4.2. Publicidade: información, propaganda e sedución. ▪ B4.3. Funcións comunicativas e estéticas.	▪ B4.1. Valorar a dimensión social e de creación de necesidades das mensaxes publicitarias, analizando as funcións comunicativas e estéticas da mensaxe publicitaria.	▪ CA2B4.1.1. Recoñece as funcións da publicidade, diferenciando os elementos informativos dos relacionados coa emotividade, a sedución e a fascinación.	▪ CCL
			▪ CA2B4.1.2. Analiza imaxes publicitarias relacionando a súa composición e a súa estrutura coa consecución dos seus obxectivos.	▪ CSIEE
			▪ CA2B4.1.3. Xustifica a composición comunicativa e a estrutura de anuncios e mensaxes publicitarias en relación da consecución dos seus obxectivos.	▪ CCL
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h	▪ B4.4. Novas formas de publicidade: localización do produto, e publicidade encuberta e subliminar (definicións correctas de ambas as situacións).	▪ B4.2. Analizar os sistemas de inserción de publicidade nos programas de radio e televisión.	▪ CA2B4.2.1. Analiza recursos utilizados para inserir publicidade nos programas (anuncio, patrocinio, publicidade encuberta, etc.).	▪ CSC
			▪ CA2B4.2.2. Difire as vantaxes e os inconvenientes de cada recurso.	▪ CSIEE
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B4.2. Publicidade: información, propaganda e sedución. Estereotipos de xénero. Factores de identificación da publicidade sexista.	▪ B4.3. Expor as consecuencias sociais do papel dos actores e das actrices cinematográficos/as como xeradores/as de tendencias e a súa relación cos patrocinadores comerciais.	▪ CA2B4.3.1. Recoñece e explica razoadamente a presenza da publicidade e do patrocinio na imaxe social dos actores e as actrices, e a súa transcendencia social.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h	▪ B4.5. Publicidade no deporte: claves sociais e económicas. ▪ B4.6. Publicidade de dimensión social. Campañas humanitarias.	▪ B4.4. Comentar a relación entre os triunfos deportivos e a súa asociación a produtos comerciais.	▪ CA2B4.4.1. Analiza a relación entre o deporte e o patrocinio comercial ou a publicidade	▪ CAA

	Cultura Audiovisual II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 5. Análise de imaxes e mensaxes multimedia			
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B5.1. Lectura denotativa e connotativa de imaxes. Análise de imaxes fixas e en movemento. ▪ B5.2. Análise de produtos multimedia.	▪ B5.1. Desenvolver actitudes selectivas, críticas e creativas fronte ás mensaxes que recibimos a través das canles de difusión, aplicando solucións expresivas para elaborar pequenas producións audiovisuais.	▪ CA2B5.1.1. Analiza producións multimedia e de novos medios, e xustifica as solucións comunicativas empregadas	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ m ▪ n	▪ B5.3. Valores formais, estéticos, expresivos e de significado das imaxes. ▪ B5.4. Incidencia das mensaxes segundo o emisor e o medio utilizado.	▪ B5.2. Seleccionar e discernir recursos audiovisuais adaptados a unha necesidade concreta.	▪ CA2B5.2.1. Compara os contidos comunicativos audiovisuais que se achan en internet e valora a adecuación dos emisores e as súas repercusións.	▪ CSC
			▪ CA2B5.2.2. Recoñece expresivamente e narrativamente un filme, e valora as súas solucións técnicas na creación da mensaxe.	▪ CCL
			▪ CA2B5.2.3. Analiza expresivamente e narrativamente un programa de televisión, e valora as súas solucións comunicativas e o público ao que vai dirixido.	▪ CAA
			▪ CA2B5.2.4. Elabora unha pequena produción audiovisual, aplicando solucións expresivas segundo o xénero e o formato seleccionado.	▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Debuxo Técnico

Introdución

Entre as finalidades de Debuxo Técnico figura de xeito específico dotar o alumnado das competencias necesarias para se poder comunicar graficamente con obxectividade nun mundo cada vez máis complexo, que require do deseño e da fabricación de produtos que resolvan as necesidades presentes e futuras. Esta función comunicativa, grazas ao acordo dunha serie de convencións a escala nacional, comunitaria e internacional, permítenos transmitir, interpretar e comprender ideas ou proxectos de maneira fiable, obxectiva e inequívoca.

O debuxo técnico, xa que logo, emprégase como medio de comunicación en calquera proceso de investigación ou proxecto que se valla dos aspectos visuais das ideas e das formas para visualizar o que se estea a deseñar e, de ser o caso, definir dun xeito claro e exacto o que se desexa producir; é dicir, como linguaxe universal nos seus dous niveis de comunicación: comprender ou interpretar a información codificada, e expresarse ou elaborar información comprensible polas persoas destinatarias.

O alumnado, ao adquirir competencias específicas na interpretación de documentación gráfica elaborada de acordo coa norma nos sistemas de representación convencionais, pode coñecer mellor o mundo. Isto require, ademais do coñecemento das principais normas de debuxo, un desenvolvemento avanzado da súa visión espacial, entendida como a capacidade de abstracción para, por exemplo, visualizar ou imaxinar obxectos tridimensionais representados mediante imaxes planas.

Ademais de comprender a complexa información gráfica que nos rodea, cómpre que o estudante aborde a representación de espazos ou obxectos de calquera tipo e elabore documentos técnicos normalizados que plasmen as súas ideas e os seus proxectos, relacionados tanto co deseño gráfico como coa ideación de espazos arquitectónicos ou coa fabricación artesanal ou industrial de pezas e conxuntos.

Durante o primeiro curso traballase coas competencias relacionadas co debuxo técnico como linguaxe de comunicación e instrumento básico para a comprensión, análise e representación da realidade. Para isto, introdúcense gradualmente e de xeito interrelacionado tres grandes bloques: "Xeometría e debuxo técnico", "Sistemas de representación" e "Normalización". Trátase de que o/a estudante teña unha visión global dos fundamentos do debuxo técnico que lle permita no seguinte curso afondar algúns aspectos desta materia.

Ao longo do segundo curso introdúcese un bloque novo ("Documentación gráfica de proxectos"), en lugar de "Normalización", para a integración das destrezas adquiridas na etapa.

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Xa que logo, os elementos do currículo básico da materia agrupáronse en tres bloques interrelacionados: "Xeometría e debuxo técnico", "Sistemas de representación" e "Normalización" ou "Documentación gráfica de proxectos".

No primeiro bloque, desenvolvéronse durante os dous cursos que compoñen esta etapa os elementos necesarios para resolver problemas de configuración de formas, ao tempo que se analiza a súa presenza na natureza e na arte ao longo da historia, e as súas aplicacións ao mundo científico e técnico.

De maneira análoga, o bloque dedicado aos sistemas de representación desenvolve os fundamentos, as características e as aplicacións das axonometrías, das perspectivas cónicas e dos sistemas diédrico e de planos cotados. Este bloque débese abordar de xeito integrado para permitir descubrir as relacións entre sistemas e as vantaxes e os inconvenientes de cada un. Ademais, é conveniente potenciar a utilización do debuxo a man alzada como ferramenta de comunicación de ideas e análise de problemas de representación.

O terceiro bloque (sobre a normalización) pretende dotar o/a estudante dos procedementos para simplificar, unificar e obxectivar as representacións gráficas. Este bloque está nomeadamente relacionado co proceso de elaboración de proxectos, obxecto do derradeiro bloque, polo que, aínda que a secuencia establecida sitúa este bloque de maneira específica no primeiro curso, a súa condición de linguaxe universal fai que a súa utilización sexa unha constante ao longo da etapa. O proxecto ten como obxectivo principal que o/a estudante mobilice e interrelacione os elementos adquiridos ao longo de toda a etapa e que os empregue para elaborar e presentar de xeito individual e colectivo os bosquexos, esbozos e planos necesarios para a definición dun proxecto sinxelo relacionado co deseño gráfico, industrial ou arquitectónico.

1º de bacharelato

	Debuxo Técnico I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Xeometría e debuxo técnico			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i	▪ B1.1. Trazados xeométricos. ▪ B1.2. Instrumentos e materiais do debuxo técnico. ▪ B1.3. Recoñecemento da xeometría na natureza. ▪ B1.4. Identificación de estruturas	▪ B1.1. Resolver problemas de configuración de formas poligonais sinxelas no plano coa axuda de utensilios convencionais de debuxo sobre taboleiro, aplicando os fundamentos da xeometría métrica de acordo cun esquema paso a	▪ DT1.B1.1.1. Deseña, modifica ou reproduce formas baseadas en redes modulares cadradas coa axuda do escuadro e o cartabón, utilizando recursos gráficos para destacar claramente o trazado principal elaborado das liñas auxi-	▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Debuxo Técnico I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l ▪ m	xeométricas na arte. ▪ B1.5. Valoración da xeometría como instrumento para o deseño gráfico, industrial e arquitectónico. ▪ B1.6. Trazados fundamentais no plano. ▪ B1.7. Operacións con segmentos. ▪ B1.8. Mediatriz. ▪ B1.9. Paralelismo e perpendicularidade. ▪ B1.10. Determinación de lugares xeométricos. Aplicacións. ▪ B1.11. Elaboración de formas baseadas en redes modulares. ▪ B1.12. Circunferencia e círculo. ▪ B1.13. Ángulos. ▪ B1.14.Trazado de polígonos regulares. ▪ B1.15. Resolución gráfica de cuadriláteros e polígonos. ▪ B1.16. Representación de formas planas. ▪ B1.17. Trazado de formas proporcionais. ▪ B1.18. Resolución gráfica de triángulos. ▪ B1.19. Determinación, propiedades e aplicacións dos seus puntos notables. ▪ B1.20. Proporcionalidade e semellanza. ▪ B1.21. Análise de trazado de formas poligonais por triangulación,	paso e/ou unha figura de análise elaborada previamente.	liares utilizadas.	
			▪ DT1.B1.1. 2. Determina coa axuda de regra e compás os principais lugares xeométricos de aplicación aos trazados fundamentais no plano, e comproba graficamente o cumprimento das condicións establecidas.	▪ CMCCT
			▪ DT1.B1.1.3. Relaciona as liñas e os puntos notables de triángulos, cuadriláteros e polígonos coas súas propiedades, e identifica as súas aplicacións.	▪ CAA
			▪ DT1.B1.1.4. Comprende as relacións métricas dos ángulos da circunferencia e o círculo, describe as súas propiedades e identifica as súas posibles aplicacións.	▪ CAA
			▪ DT1.B1.1.5. Resolve triángulos coa axuda de regra e compás, aplicando as propiedades das súas liñas e os puntos notables, e os principios xeométricos elementais, e xustifica o procedemento utilizado.	▪ CMCCT
			▪ DT1.B1.1.6. Deseña, modifica ou reproduce cuadriláteros e polígonos analizando as relacións métricas esenciais e resolvendo o seu trazado por triangulación, radiación, itinerario ou relacións de semellanza.	▪ CSIEE

	Debuxo Técnico I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	radiación e itinerario. ▪ B1.22. Construción e utilización de escalas gráficas. ▪ B1.23. Transformacións xeométricas elementais: xiro, translación, simetría homotecia e afinidade. Identificación de invariantes. Aplicacións.		▪ DT1.B1.1.7. Reproduce figuras proporcionais determinando a razón idónea para o espazo de debuxo dispoñible, construíndo a escala gráfica correspondente en función da apreciación establecida e utilizándoa coa precisión requirida.	▪ CSIEE
			▪ DT1.B1.1.8. Comprende as características das transformacións xeométricas elementais (xiro, translación, simetría, homotecia e afinidade), identificando as súas invariantes, e aplícaas para a resolución de problemas xeométricos e para a representación de formas planas.	▪ CAA
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B1.24. Tanxencias e enlaces. ▪ B1.25. Resolución de problemas básicos de tanxencias e enlaces. Aplicacións. ▪ B1.26. Construción de curvas técnicas, óvalos, ovoides e espirais. ▪ B1.27. Aplicacións da xeometría ao deseño arquitectónico e industrial. ▪ B1.28. Xeometría e novas tecnoloxías. ▪ B1.29. Aplicacións de debuxo vectorial en 2D. ▪ B1.30. Exercicios de aplicación de trazado de tanxencias e enlaces.	▪ B1.2. Debuxar curvas técnicas e figuras planas compostas por circunferencias e liñas rectas, aplicando os conceptos fundamentais de tanxencias, resaltar a forma final determinada e indicar graficamente a construción auxiliar utilizada, os puntos de enlace e a relación entre os seus elementos.	▪ DT1.B1.2.1. Identifica as relacións entre puntos de tanxencia, centros e raios de circunferencias, analizando figuras compostas por enlaces entre liñas rectas e arcos de circunferencia.	▪ CMCCT
			▪ DT1.B1.2.2. Resolve problemas básicos de tanxencias coa axuda de regra e compás, aplicando con rigor e exactitude as súas propiedades intrínsecas, e utilizando recursos gráficos para destacar claramente o trazado principal elaborado das liñas auxiliares utilizadas.	▪ CAA
			▪ DT1.B1.2.3. Aplica os coñecementos de tanxencias á construción de	▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Debuxo Técnico I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			óvalos, ovoides e espirais, e relaciona a súa forma coas principais aplicacións no deseño arquitectónico e industrial.	
			▪ DT1.B1.2.4. Deseña a partir dun bosquexo previo ou reproduce á escala conveniente figuras planas que conteñan enlaces entre liñas rectas e arcos de circunferencia, indicando graficamente a construción auxiliar utilizada, os puntos de enlace e a relación entre os seus elementos.	▪ CSIEE
	Bloque 2. Sistemas de representación			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B2.1. Fundamentos dos sistemas de representación. ▪ B2.2. Sistemas de representación na arte. ▪ B2.3. Evolución histórica dos sistemas de representación. ▪ B2.4. Sistemas de representación e debuxo técnico. Ámbitos de aplicación. ▪ B2.5. Vantaxes e inconvenientes. Criterios de selección. ▪ B2.6. Clases de proxección. ▪ B2.7. Sistemas de representación e novas tecnoloxías. ▪ B2.8. Aplicacións de debuxo vectorial en 3D. ▪ B2.9. Sistema diédrico. ▪ B2. 10. Procedementos para a	▪ B2.1. Relacionar os fundamentos e as características dos sistemas de representación coas súas posibles aplicacións ao debuxo técnico, seleccionando o sistema axeitado ao obxectivo previsto, e identificar as vantaxes e os inconvenientes en función da información que se desexe amosar e dos recursos dispoñibles.	▪ DT1.B2.1.1. Identifica o sistema de representación empregado a partir da análise de debuxos técnicos, ilustracións ou fotografías de obxectos ou espazos, e determina as características diferenciais e os elementos principais do sistema.	▪ CCL
			▪ DT1.B2. 1. 2. Establece o ámbito de aplicación dos principais sistemas de representación, e ilustra as súas vantaxes e os seus inconvenientes mediante o debuxo a man alzada dun mesmo corpo xeométrico sinxelo.	▪ CCL
			▪ DT1.B2.1.3. Selecciona o sistema de representación idóneo para a definición dun obxecto ou espazo, analizando a complexidade da súa	▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Debuxo Técnico I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	obtención das proxeccións diédricas. ▪ B2.11. Disposición normalizada. ▪ B2.12. Reversibilidade do sistema. Número de proxeccións suficientes. ▪ B2.13. Representación e identificación de puntos, rectas e planos. Posicións no espazo. Paralelismo e perpendicularidade. Pertenza e intersección. ▪ B2.14. Proxeccións diédricas de sólidos e espazos sinxelos. ▪ B2.15. Seccións planas. Determinación da súa verdadeira magnitude. ▪ B2.16. Procedementos para a obtención e disposición das proxeccións diédricas. ▪ B2.17. Visualización e debuxo a man alzada de axonometrías a partir das vistas principais de pezas sinxelas. ▪ B2.18. Seccións planas. Determinación da súa verdadeira magnitude.		forma, a finalidade da representación, a exactitude requirida e os recursos informáticos dispoñibles.	
			▪ DT1B2.1.4. Comprende os fundamentos do sistema diédrico e describe os procedementos de obtención das proxeccións e a súa disposición normalizada.	▪ CMCCT
			▪ DT1.B2.1.5. Comprende o funcionamento do sistema diédrico, relacionando os seus elementos, convencionalismos e notacións coas proxeccións necesarias para representar inequivocamente a posición de puntos, rectas e planos, e resolve problemas de pertenza, intersección e verdadeira magnitude.	▪ CAA
			▪ DT1.B2.1.6. Deseña ou reproduce formas tridimensionais sinxelas, debuxando a man alzada as súas vistas principais no sistema de proxección ortogonal establecido pola norma de aplicación, dispondo as proxeccións suficientes para a súa definición e identificando os seus elementos de xeito inequívoco.	▪ CSIEE
			▪ DT1.B2.1.7. Visualiza no espazo perspectivo formas tridimensionais sinxelas definidas suficientemente polas súas vistas principais, debuxando a man alzada axonometrías	▪ CMCCT

	Debuxo Técnico I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			convencionais (isometrías e cabaleiras).	
			▪ DT1.B2.1.8. Determina seccións planas de obxectos tridimensionais sinxelos, visualizando intuitivamente a súa posición mediante perspectivas a man alzada, debuxando as súas proxeccións diédricas e obtendo a súa verdadeira magnitude.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B2.19. Sistema de planos cotados: aplicacións.	▪ B2.2. Representar formas tridimensionais sinxelas a partir de perspectivas, fotografías, pezas reais ou espazos do contorno próximo, utilizando o sistema diédrico ou, de ser o caso, o sistema de planos cotados, dispondo de acordo coa norma as proxeccións suficientes para a súa definición e identificando os seus elementos de xeito inequívoco.	▪ DT1.B2.2.1. Comprende o funcionamento do sistema de planos cotados como unha variante do sistema diédrico que permite rendibilizar os coñecementos adquiridos, ilustra as súas principais aplicacións mediante a resolución de problemas sinxelos de pertenza e intersección e obtén perfís dun terreo a partir das súas curvas de nivel.	▪ CAA
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B2.20. Sistema axonométrico. ▪ B2.21. Fundamentos do sistema. Disposición dos eixes e utilización dos coeficientes de redución. ▪ B2.22. Sistema axonométrico ortogonal, perspectivas isométricas, dimétricas e trimétricas. ▪ B2.23. Sistema axonométrico oblicuo: perspectivas cabaleiras e militares. ▪ B2.24. Aplicación do óvalo isométrico como representación simplifi-	▪ B2.3. Debuxar perspectivas de formas tridimensionais a partir de pezas reais ou definidas polas súas proxeccións ortogonais, seleccionando a axonometría axeitada ao propósito da representación, dispondo a posición dos eixes en función da importancia relativa das caras que se desexen amosar e utilizando, de ser o caso, os coeficientes de redución determinados.	▪ DT1.B2.3.1. Realiza perspectivas isométricas de corpos definidos polas súas vistas principais, coa axuda de utensilios de debuxo sobre taboleiro, representando as circunferencias situadas en caras paralelas aos planos coordenados como óvalos en lugar de elipses, simplificando o seu trazado.	▪ CCEC
			▪ DT1.B2.3.2. Realiza perspectivas cabaleiras ou planimétricas (militares) de corpos ou espazos con	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Debuxo Técnico I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	cada de formas circulares.		circunferencias situadas en caras paralelas a un só dos planos coordenados, dispondo a súa orientación para simplificar o seu trazado.	
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B2.25. Sistema cónico central. ▪ B2.26. Elementos do sistema. Plano do cadro e cono visual. ▪ B2.27. Determinación do punto de vista e orientación das caras principais. ▪ B2.28. Paralelismo. Puntos de fuga. Puntos métricos. ▪ B2.29. Representación simplificada da circunferencia. ▪ B2.30. Sistema cónico oblicuo. ▪ B2.31. Representación simplificada da circunferencia. ▪ B2.32. Representación de sólidos nos diferentes sistemas.	▪ B2.4. Debuxar perspectivas cónicas de formas tridimensionais a partir de espazos do contorno ou definidas polas súas proxeccións ortogonais, e valorar o método seleccionado, considerando a orientación das caras principais respecto do plano do cadro e a repercusión da posición do punto de vista sobre o resultado final.	▪ DT1.B2.4.1. Comprende os fundamentos da perspectiva cónica e clasifica a súa tipoloxía en función da orientación das caras principais respecto ao plano do cadro e a repercusión da posición do punto de vista sobre o resultado final, determinando o punto principal, a liña do horizonte, os puntos de fuga e os seus puntos de medida.	▪ CCL
			▪ DT1.B2.4.2. Debuxa coa axuda de utensilios de debuxo perspectivas cónicas centrais de corpos ou espazos con circunferencias situadas en caras paralelas a un só dos planos coordenados, dispondo a súa orientación para simplificar o seu trazado.	▪ CSIEE
			▪ DT1.B2.4.3. Representa formas sólidas ou espaciais con arcos de circunferencia en caras horizontais ou verticais, debuxando perspectivas cónicas oblicuas coa axuda de utensilios de debuxo, simplificando a construción das elipses perspectivas mediante o trazado de polígonos circunscritos, trazándoas a man alzada ou coa axuda de patróns de curvas.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Debuxo Técnico I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 3. Normalización			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B3.1. Elementos da normalización consonte a normativa.	▪ B3.1. Valorar a normalización como convencionalismo para a comunicación universal que permite simplificar os métodos de produción, asegurar a calidade dos produtos, posibilitar a súa distribución e garantir a súa utilización polo destinatario final.	▪ DT1.B3.1.1. Describe os obxectivos e os ámbitos de utilización das normas UNE, EN e ISO, e relaciona as específicas do debuxo técnico coa súa aplicación para a elección e a dobra de formatos, para o emprego de escalas, para establecer o valor representativo das liñas, para dispor as vistas e para a cotación.	▪ CCL
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B3.2. Proxecto: necesidade e ámbito de aplicación das normas. ▪ B3.3. Formatos. Dobra de planos. ▪ B3.4. Vistas. Liñas normalizadas. ▪ B3.5. Aplicacións da normalización. ▪ B3.6. Escalas. Cotación. ▪ B3.7. Debuxo industrial. ▪ B3.6. Escalas. Cotación. ▪ B3.8. Debuxo arquitectónico. ▪ B3.9. Cortes e seccións.	▪ B3.2. Aplicar as normas nacionais, europeas e internacionais relacionadas cos principios xerais de representación, formatos, escalas, cotación e métodos de proxección ortográficos e axonométricos, considerando o debuxo técnico coma linguaxe universal, valorando a necesidade de coñecer a súa sintaxe e utilizándoo de forma obxectiva para a interpretación de planos técnicos e a elaboración de bosquexos, esquemas, esbozos e planos.	▪ DT1.B3.2.1. Obtén as dimensións relevantes de corpos ou espazos representados utilizando escalas normalizadas.	▪ CSIEE
			▪ DT1.B3.2.2. Representa pezas e elementos industriais ou de construción, aplicando as normas referidas aos principais métodos de proxección ortográficos, seleccionando as vistas imprescindibles para a súa definición, dispóndoas axeitadamente e diferenciando o trazado de eixes, liñas vistas e ocultas.	▪ CAA
			▪ DT1.B3.2.3. Cota pezas industriais sinxelas identificando as cotas necesarias para a súa correcta definición dimensional e dispóndoas de acordo coa norma.	▪ CMCCT
			▪ DT1.B3.2.4. Cota espazos arquitectónicos sinxelos identificando	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Debuxo Técnico I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			as cotas necesarias para a súa correcta definición dimensional e dispóndoas de acordo coa norma.	
			▪ DT1.B3.2.5. Representa obxectos con ocos mediante cortes e seccións, aplicando as normas básicas correspondentes.	▪ CSIEE

2º de bacharelato

	Debuxo Técnico II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Xeometría e debuxo técnico			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B1.1. Resolución de problemas xeométricos. ▪ B1.2. Proporcionalidade. Rectángulo áureo. Aplicacións. ▪ B1.3. Construción de figuras planas equivalentes. ▪ B1.4. Relación entre os ángulos e a circunferencia. Arco capaz. ▪ B1.5. Aplicacións. ▪ B1.6. Potencia dun punto respecto a unha circunferencia. Determinación e propiedades do eixe radical e do centro radical. Aplicación á resolución de tanxencias. ▪ B1.7. Inversión. Determinación de figuras inversas. Aplicación á re-	▪ B1.1. Resolver problemas de tanxencias mediante a aplicación das propiedades do arco capaz, dos eixes e centros radicais e/ou da transformación de circunferencias e rectas por inversión, indicando graficamente a construción auxiliar utilizada, os puntos de enlace e a relación entre os seus elementos.	▪ DT2.B1.1.1. Identifica a estrutura xeométrica de obxectos industriais ou arquitectónicos a partir da análise de plantas, alzados, perspectivas ou fotografías, sinalando os seus elementos básicos e determinando as principais relacións de proporcionalidade.	▪ CCL
			▪ DT2.B1.1.2. Determina lugares xeométricos de aplicación ao debuxo aplicando os conceptos de potencia ou inversión.	▪ CMCCT
			▪ DT2.B1.1.3. Transforma por inversión figuras planas compostas por puntos, rectas e circunferencias describindo as súas posibles apli-	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Debuxo Técnico II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	solución de tanxencias.		cacións á resolución de problemas xeométricos.	
			▪ DT2.B1.1.4. Selecciona estratexias para a resolución de problemas xeométricos complexos, analizando as posibles solucións e transformándoos por analoxía noutros problemas máis sinxelos.	▪ CSIEE
			▪ DT2.B1.1.5. Resolve problemas de tanxencias aplicando as propiedades dos eixes e centros radicais, e indicando graficamente a construción auxiliar utilizada, os puntos de enlace e a relación entre os seus elementos.	▪ CMCCT
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B1.9. Trazado de curvas cónicas e técnicas. ▪ B1.10. Curvas cónicas. Orixe, determinación e trazado da elipse, a parábola e a hipérbole. ▪ B1.11. Curvas técnicas. Orixe, determinación e trazado das curvas cíclicas e envolventes. ▪ B1.12. Resolución de problemas de pertenza, tanxencia e incidencia. Aplicacións. ▪ B1.13. Homoloxía. Determinación dos seus elementos. Trazado de figuras homólogas. Aplicacións.	▪ B1.2. Debuxar curvas cíclicas e cónicas e identificar os seus principais elementos, utilizando as súas propiedades fundamentais para resolver problemas de pertenza, tanxencia ou incidencia.	▪ DT2.B.1.2.1. Comprende a orixe das curvas cónicas e as relacións métricas entre elementos, describe as súas propiedades e identifica as súas aplicacións.	▪ CCL
			▪ DT2.B1.2.2. Resolve problemas de pertenza, intersección e tanxencias entre liñas rectas e curvas cónicas, aplicando as súas propiedades, e xustifica o procedemento utilizado.	▪ CAA
			▪ DT2.B1.2.3. Traza curvas cónicas logo de determinar os elementos que as definen, tales como eixes, focos, directrices, tanxentes ou asíntotas, resolvendo o seu trazado por puntos ou por homoloxía	▪ CSIEE

	Debuxo Técnico II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			respecto á circunferencia.	
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B1.8. Transformacións xeométricas. Aplicacións. ▪ B1.13. Homoloxía. Determinación dos seus elementos. Trazado de figuras homólogas. Aplicacións. ▪ B1.8. Transformacións xeométricas. Aplicacións. ▪ B1.13. Homoloxía. Determinación dos seus elementos. Trazado de figuras homólogas. Aplicacións. ▪ B1.14. Afinidade. Determinación dos seus elementos. Trazado de figuras afíns. Construción da elipse afín a unha circunferencia. ▪ B1.15. Trazado de figuras planas complexas utilizando escalas e construcións auxiliares axeitadas.	▪ B1.3. Relacionar as transformacións homolóxicas coas súas aplicacións á xeometría plana e aos sistemas de representación, valorando a rapidez e a exactitude nos trazados que proporciona a súa utilización.	▪ DT2.B1.3.1. Comprende as características das transformacións homolóxicas, identifica os seus invariantes xeométricos e describe as súas aplicacións.	▪ CCL
			▪ DT2.B1.3.2. Aplica a homoloxía e a afinidade á resolución de problemas xeométricos e á representación de formas planas.	▪ CSIEE
			▪ DT2.B1.3.3. Deseña a partir dun bosquexo previo ou reproduce á escala conveniente figuras planas complexas, e indica graficamente a construción auxiliar utilizada.	▪ CMCCT
	Bloque 2. Sistemas de representación			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B2.1. Punto, recta e plano no sistema diédrico. ▪ B2.2. Resolución de problemas de pertenza, incidencia, paralelismo e perpendicularidade. ▪ B2.3. Determinación da verdadeira magnitude de segmentos e formas planas. ▪ B2.4. Construción de figuras planas no sistema diédrico. ▪ B2.5. Abatemento de planos. Determinación dos seus elementos. Aplicacións.	▪ B2.1. Valorar a importancia da elaboración de debuxos a man alzada para desenvolver a visión espacial, analizando a posición relativa entre rectas, planos e superficies, identificando as súas relacións métricas para determinar o sistema de representación axeitado e a estratexia idónea que solucione os problemas de representación de corpos ou espazos tridimensionais.	▪ DT2.B2.1.1. Comprende os fundamentos ou principios xeométricos que condicionan o paralelismo e a perpendicularidade entre rectas e planos, utilizando o sistema diédrico ou, de ser o caso, o sistema de planos cotados como ferramenta base para resolver problemas de pertenza, posición, mínimas distancias e verdadeira magnitude.	▪ CAA
			▪ DT2.B2.1.2. Representa figuras planas contidas en planos parale-	▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Debuxo Técnico II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B2.6. Xiro dun corpo xeométrico. Aplicacións. ▪ B2.7. Cambios de plano. Determinación das novas proxeccións. Aplicacións. ▪ B2.8. Afinidade entre proxeccións. ▪ B2.9. Problema inverso ao abatemento. ▪ B2.10. Corpos xeométricos no sistema diédrico. ▪ B2.11. Representación de poliedros regulares. Posicións singulares. ▪ B2.12. Determinación das súas seccións principais. ▪ B2.13. Representación de prismas e pirámides.		los, perpendiculares ou oblicuos aos planos de proxección, trazando as súas proxeccións diédricas.	
			▪ DT2.B2.1.3. Determina a verdadeira magnitude de segmentos, ángulos e figuras planas utilizando xiros, abatementos ou cambios de plano en sistema diédrico e, de ser o caso, no sistema de planos cotados.	▪ CAA
			▪ DT2.B2.1.4. Representa o hexaedro ou cubo en calquera posición respecto aos planos coordenados, o resto dos poliedros regulares, prismas e pirámides en posicións favorables, coa axuda das súas proxeccións diédricas, determinando partes vistas e ocultas.	▪ CSIE
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B2.14. Representación de cilindros, conos e esferas. Seccións planas. ▪ B2.15. Determinación de seccións planas e elaboración de desenvolvementos. ▪ B2.16. Interseccións. ▪ B2.17. Xiros, abatementos ou cambios de plano para determinar a verdadeira magnitude de elementos de pezas tridimensionais.	▪ B2.2. Representar poliedros regulares, pirámides, prismas, cilindros e conos mediante as súas proxeccións ortográficas, analizando as posicións singulares respecto aos planos de proxección, determinando as relacións métricas entre os seus elementos, as seccións planas principais e a verdadeira magnitude ou desenvolvemento das superficies que os conforman.	▪ DT2.B2.2.1. Representa cilindros e conos de revolución aplicando xiros ou cambios de plano para dispor as súas proxeccións diédricas en posición favorable para resolver problemas de medida.	▪ CMCCT ▪ CAA
			▪ DT2.B2.2.2. Determina a sección plana de corpos ou espazos tridimensionais formados por superficies poliédricas, cilíndricas, cónicas e/ou esféricas, debuxando as súas proxeccións diédricas e obtendo a súa verdadeira magnitude.	▪ CMCCT
			▪ DT2.B2.2.3. Acha a intersección	▪ CMCCT

Debuxo Técnico II. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			entre liñas rectas e corpos xeométricos coa axuda das súas proxeccións diédricas ou a súa perspectiva, indicando o trazado auxiliar utilizado para a determinación dos puntos de entrada e saída.	
			▪ DT2.B2.2.4. Desenvolve superficies poliédricas, cilíndricas e cónicas, coa axuda das súas proxeccións diédricas, utilizando xiros, abatementos ou cambios de plano para obter a verdadeira magnitude das arestas e caras que as conforman.	▪ CAA
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B2.18. Sistemas axonométricos ortogonais. ▪ B2.19. Posición do triedro fundamental. ▪ B2.20. Relación entre o triángulo de trazas e os eixes do sistema. ▪ B2.21. Determinación de coeficientes de redución. ▪ B2.22. Tipoloxía das axonometrías ortogonais. Vantaxes e inconvenientes. ▪ B2.23. Representación de figuras planas. ▪ B2.24. Representación simplificada da circunferencia. ▪ B2.25. Representación de corpos xeométricos e espazos arquitectónicos. Seccións planas. Interseccións.	▪ B2.3. Debuxar axonometrías de poliedros regulares, pirámides, prismas, cilindros e conos, dispondo a súa posición en función da importancia relativa das caras que se desexen amosar e/ou da conveniencia dos trazados necesarios, utilizando a axuda do abatemento de figuras planas situadas nos planos coordenados, calculando os coeficientes de redución e determinando as seccións planas principais.	▪ DT2.B2.3.1. Comprende os fundamentos da axonometría ortogonal, clasificando a súa tipoloxía en función da orientación do triedro fundamental, determinando o triángulo de trazas e calculando os coeficientes de redución.	▪ CMCCT
			▪ DT2.B2.3.2. Debuxa axonometrías de corpos ou espazos definidos polas súas vistas principais, dispondo a súa posición en función da importancia relativa das caras que se desexen amosar e/ou da conveniencia dos trazados necesarios.	▪ CCEC
			▪ DT2.B2.3.3. Determina a sección plana de corpos ou espazos tridimensionais formados por superficies poliédricas, debuxando iso-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Diario Oficial de Galicia

DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 25601

	Debuxo Técnico II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			metrías ou perspectivas cabaleiras.	
	Bloque 3. Documentación gráfica de proxectos			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B3.1. Elaboración de bosquexos, esbozos e planos. ▪ B3.2. Proceso de deseño ou fabricación: perspectiva histórica e situación actual. ▪ B3.3. Proxecto: tipos e elementos. ▪ B3.4. Planificación de proxectos. ▪ B3.5. Identificación das fases dun proxecto. Programación de tarefas. ▪ B3.6. Elaboración das primeiras ideas. ▪ B3.7. Tipos de planos: de situación, de conxunto, de montaxe, de instalación, de detalle, de fabricación ou de construción. ▪ B3.8. Presentación de proxectos. ▪ B3.9. Elaboración da documentación gráfica dun proxecto gráfico, industrial ou arquitectónico sinxelo. ▪ B3.10. Debuxo de bosquexos a man alzada e esquemas. ▪ B3.11. Elaboración de debuxos cotados. ▪ B3.12. Elaboración de esbozos de pezas e conxuntos.	▪ B3.1. Elaborar bosquexos, esbozos e planos necesarios para a definición dun proxecto sinxelo relacionado co deseño industrial ou arquitectónico, valorar a exactitude, a rapidez e a limpeza que proporciona a utilización de aplicacións informáticas, planificar de maneira conxunta o seu desenvolvemento, revisar o avance dos traballos e asumir as tarefas encomendadas con responsabilidade.	▪ DT2.B3.1.1. Elabora e participa activamente en proxectos cooperativos de construción xeométrica, aplicando estratexias propias adecuadas á linguaxe do debuxo técnico.	▪ CSC
			▪ DT2.B3.1.2. Identifica formas e medidas de obxectos industriais ou arquitectónicos, a partir dos planos técnicos que os definen.	▪ CMCCT
			▪ DT2.B3.1.3. Debuxa bosquexos a man alzada e esbozos cotados para posibilitar a comunicación técnica con outras persoas.	▪ CCEC
			▪ DT2.B3.1.4. Elabora esbozos de conxuntos e/ou pezas industriais ou obxectos arquitectónicos, dispondo as vistas, os cortes e/ou as seccións necesarias, tomando medidas directamente da realidade ou de perspectivas a escala, elaborando bosquexos a man alzada para a elaboración de debuxos cotados e planos de montaxe, instalación, detalle ou fabricación, de acordo coa normativa de aplicación.	▪ CCEC
▪ b	▪ B3.13. Posibilidades das tecnolo-	▪ B3.2. Presentar de xeito individual	▪ DT2.B3.2.1. Comprende as posibi-	▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Debuxo Técnico II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	xías da información e da comunicación aplicadas ao deseño, á edición, ao arquivamento e á presentación de proxectos. ▪ B3.14. Debuxo vectorial 2D. Debuxo e edición de entidades. Creación de bloques. Visibilidade de capas. ▪ B3.15. Debuxo vectorial 3D. Inserción e edición de sólidos. Galerías e bibliotecas de modelos. Incorporación de texturas. ▪ B3.16. Selección do encadramento, a iluminación e o punto de vista. ▪ B3.17. Resolución de exercicios de debuxo técnico utilizando recursos informáticos.	e colectivo os bosquexos, os esbozos e os planos necesarios para a definición dun proxecto sinxelo relacionado co deseño industrial ou arquitectónico, valorar a exactitude, a rapidez e a limpeza que proporciona a utilización de aplicacións informáticas, planificar de maneira conxunta o seu desenvolvemento, revisar o avance dos traballos e asumir as tarefas encomendadas con responsabilidade.	lidades das aplicacións informáticas relacionadas co debuxo técnico, e valora a exactitude, a rapidez e a limpeza que proporciona a súa utilización.	
			▪ DT2.B3.2.2. Representa obxectos industriais ou arquitectónicos coa axuda de programas de debuxo vectorial 2D, creando entidades, importando bloques de bibliotecas, editando obxectos e dispondo a información relacionada en capas diferenciadas pola súa utilidade.	▪ CD
			▪ DT2.B3.2.3. Representa obxectos industriais ou arquitectónicos utilizando programas de creación de modelos en 3D, inserindo sólidos elementais, manipulándoos ata obter a forma buscada, importando modelos ou obxectos de galerías ou bibliotecas, incorporando texturas, seleccionando o encadramento, a iluminación e o punto de vista adecuado ao propósito buscado.	▪ CD
			▪ DT2.B3.2.4. Presenta os traballos de debuxo técnico utilizando recursos gráficos e informáticos, de xeito que estes sexan claros e limpos, e que respondan ao obxectivo para os que se realizaron.	▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Deseño

Introdución

O deseño converteuse nun elemento de capital importancia en todos os tipos de producións humanas e constitúe hoxe un dos principais motores da economía cultural. O deseño aplícase en todos os ámbitos e atópase por todas as partes, penetrando no cotián de tal xeito que a súa omnipresencia o torna imperceptible. A función do deseño na sociedade contemporánea non debe entenderse unicamente como o proceso de ideación e proxección para a produción de obxectos, sexan estes bidimensionais ou tridimensionais. Un problema de deseño non é un problema circunscrito á superficie xeométrica de dúas ou tres dimensións. Todos os obxectos se conectan sempre cun contorno, directa ou indirectamente, e, xa que logo, o conxunto de conexións que un obxecto establece con moi distintas esferas é extensísimo. Por iso, o/a deseñador/a debe contribuír a que se estableza unha relación recoñecible e inmediata da persoa co seu contorno, onde este se fai accesible, amable, útil e adaptado. O deseño debe atender tanto aos aspectos materiais, tecnolóxicos e funcionais dos obxectos como aos simbólicos e de comunicacións. Un bo deseño contribúe a que poidamos utilizar eficazmente os obxectos dun xeito intuitivo e cómodo, ou a que comprendamos con rapidez as mensaxes do noso contexto.

O estudo dos fundamentos do deseño é de grande importancia para capacitar o alumnado para a comprensión do seu contorno e para a satisfacción con el, e para desenvolver a creatividade e o pensamento diverxente, ao potenciar a capacidade para producir respostas múltiples ante un mesmo estímulo. O estudo e a iniciación á práctica do deseño promoven, por tanto, posturas activas ante a sociedade e a natureza, e fomentan unha actitude analítica respecto á información que chega do contorno, contribuíndo a desenvolver a sensibilidade e o sentido crítico.

A materia de Deseño ten por finalidade proporcionar unha base sólida acerca dos principios e dos fundamentos que constitúen esta actividade. É unha materia de carácter teórico-práctico que, sen pretender formar especialistas na materia, debe proporcionarlle ao alumnado os coñecementos fundamentais do ámbito do deseño e as ferramentas necesarias para se iniciar no estudo, na análise e na realización de proxectos elementais de deseño.

Por outra banda, o desenvolvemento e a adquisición de competencias constitúen elementos fundamentais á hora de abordar e orientar o proceso de ensino e aprendizaxe. Os contidos da materia estrutúranse en cinco bloques que agrupan contidos e procedementos; malia iso o seu desenvolvemento non debe entenderse de xeito secuencial.

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

O primeiro bloque estuda o devir histórico nos principais ámbitos do deseño, e debe contribuír a que o alumnado comprenda que a actividade de deseñar sempre está condicionada polo ámbito natural, social e cultural en que se desenvolva.

O segundo bloque está dedicado á análise e ao estudo dos elementos de configuración específicos para o deseño de mensaxes, obxectos ou espazos en función das súas dimensións formais, estéticas, comunicativas e simbólicas.

O terceiro bloque incide na importancia da metodoloxía proxectual como unha valiosa e necesaria ferramenta que canalice a creatividade, a fantasía e a inventiva á eficaz resolución de problemas de deseño.

Tanto o cuarto bloque como o quinto pretenden ser unha aproximación ao coñecemento e á práctica do deseño nos ámbitos da comunicación gráfica, do deseño de obxectos e do deseño de espazos.

Para rematar, a materia Deseño facilita o desenvolvemento da competencia de conciencia e expresións culturais, da competencia dixital, tan necesaria para realizar calquera tipo de deseño, así como as competencias de aprender a aprender e de sentido da iniciativa e espírito emprendedor. Cando se toman decisións e se panifica o proceso de elaboración dun produto non se pode esquecer a finalidade comunicativa que poden ter moitas obras. Finalmente, de forma máis puntual, trabállase coa competencia matemática e coas competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.

2º de bacharelato

	Deseño. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Evolución histórica e ámbitos do deseño			
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B1.1. Concepto de deseño: definición, orixes e tendencias. ▪ B1.2. Historia do deseño. Da artesanía á industria: a Revolución Industrial. Principais períodos e escolas de deseño en diferentes ámbitos. Figuras máis salientables. ▪ B1.3. Funcións do deseño. Deseño	▪ B1.1. Coñecer e describir as características fundamentais dos movementos históricos e das correntes e escolas máis salientables na historia do deseño, recoñecer as achegas do deseño en diferentes ámbitos e valorar a repercusión que tivo nas actitudes éticas, estéticas e sociais na cultura contemporánea.	▪ DEB1.1.1. Coñece e describe as características fundamentais das principais correntes e escolas da historia do deseño.	▪ CCL
			▪ DEB1.1.2. Analiza imaxes relacionadas co deseño, identifica o ámbito ao que pertencen e relaciónaas coa súa corrente, a súa escola ou o	▪ CCEC ▪ CSC

	Deseño. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	e comunicación social. Influencia do deseño na ética e na estética contemporáneas.		seu período.	
			▪ DEB1.1.3. Analiza imaxes de produtos de deseño e de obras de arte, e explica razoadamente as principais semellanzas e diferenzas entre estes dous ámbitos, utilizando con propiedade a terminoloxía específica da materia.	▪ CAA
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l ▪ n	▪ B1.4. Deseño publicitario e hábitos de consumo. ▪ B1.5. Deseño sustentable: ecoloxía e ambiente. ▪ B1.6. Principais campos de aplicación do deseño: gráfico, de interiores, de moda e de produtos. ▪ B1.7. Deseño e arte. Diferenzas e similitudes entre o obxecto artístico e o obxecto de deseño. ▪ B1.8. Proceso do deseño: deseño e creatividade. Desde a preparación ata a elaboración do produto deseñado.	▪ B1.2. Comprender que a actividade de deseñar sempre está condicionada polo contorno natural, social e cultural, e polos aspectos funcionais, simbólicos, estéticos e comunicativos aos que se lles queira dar resposta.	▪ DEB1.2.1. Comprende, valora e explica de maneira argumentada a incidencia que ten o deseño na formación de actitudes éticas, estéticas e sociais e nos hábitos de consumo.	▪ CCL
	Bloque 2. Elementos de configuración formal			
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B2.1.Teoría da percepción visual. Proceso da percepción visual. Leis da Gestalt.	▪ B2.1. Identificar os elementos que forman a estrutura da linguaxe visual.	▪ DEB2.1.1. Identifica os principais elementos da linguaxe visual presentes en obxectos de deseño ou do contexto cotián.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Deseño. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ m ▪ n	▪ B2.2. Elementos básicos da linguaxe visual: punto, liña, plano, cor, forma e textura. Aplicación ao deseño. ▪ B2.3. Linguaxe visual: creación de mensaxes visuais.	▪ B2.2. Utilizar os elementos básicos da linguaxe visual na realización de composicións creativas que evidencien a comprensión e a aplicación dos fundamentos compositivos.	▪ DEB2.2.1. Realiza composicións gráficas, seleccionando e utilizando equilibradamente os principais elementos da linguaxe visual.	▪ CD
			▪ DEB2.2.2. Analiza imaxes ou produtos de deseño, recoñecendo e diferenciando os seus aspectos funcionais estéticos e simbólicos.	▪ CD
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ m ▪ n	▪ B2.4. Sintaxe visual. Sistemas de ordenación: estrutura e composición. Recursos na organización da forma e o espazo, e a súa aplicación ao deseño: repetición, ordenación e composición modular, simetría, dinamismo, deconstrución, etc. ▪ B2.5. Cor: modelos, gamas, interacción e harmonía. Espazos de cor.	▪ B2.3. Aplicar as teorías perceptivas e os recursos da linguaxe visual á realización de produtos concretos de deseño.	▪ DEB2.3.1. Aplica as teorías perceptivas e os recursos da linguaxe visual á realización de propostas de deseño en diferentes ámbitos.	▪ CCEC
			▪ DEB2.3.2. Utiliza a cor atendendo ás súas calidades funcionais, estéticas e simbólicas, e á súa adecuación a propostas específicas de deseño.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ g ▪ m ▪ n	▪ B2.6. Deseño e función. Relación entre forma e función. Análise da dimensión pragmática, simbólica e estética do deseño.	▪ B2.4. Diferenciar os aspectos formais, funcionais, estéticos e comunicativos de obxectos de referencia dos distintos ámbitos do deseño.	▪ DEB2.4.1. Modifica os aspectos comunicativos dunha peza de deseño, ideando alternativas compositivas e reelaborándoa con diferentes técnicas, materiais, formatos e acabamentos.	▪ CD
			▪ DEB2.4.2. Descompón en unidades elementais unha obra de deseño gráfico complexa e reorganízaa elaborando novas composicións plasticamente expresivas, equilibradas e orixinais.	▪ CCEC
	Bloque 3. Teoría e metodoloxía do deseño			

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Deseño. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ d ▪ g ▪ n	▪ B3.1. Introdución á teoría do deseño: definición de teoría, metodoloxía, investigación e proxecto.	▪ B3.1. Valorar a importancia da metodoloxía como ferramenta para a formulación, o desenvolvemento, a realización e a comunicación acertados do proxecto de deseño.	▪ DEB3.1.1. Coñece e aplica a metodoloxía proxectual básica.	▪ CCL
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ m ▪ n	▪ B3.2. Fases do proceso do deseño: formulación e estruturación (suxeito, obxecto, método e finalidade), elaboración e selección de propostas, e presentación do proxecto.	▪ B3.2. Resolver problemas de deseño de xeito creativo, lóxico e racional, adecuando os materiais e os procedementos á súa función estética, práctica e comunicativa.	▪ DEB3.2.1. Desenvolve proxectos sinxelos que dean resposta a propostas específicas de deseño previamente establecidas.	▪ CSIEE
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ m ▪ n	▪ B3.3. Fundamentos de investigación no proceso do deseño: compilación de información e análise de datos.	▪ B3.3. Compilar e analizar información relacionada cos aspectos do proxecto que se vaia desenvolver, para realizar propostas creativas e realizables ante un problema de deseño.	▪ DEB3.3.1. Determina as características técnicas e as intencións expresivas e comunicativas de diferentes obxectos de deseño.	▪ CSC
			▪ DEB3.3.2. Recolle información, analiza os datos obtidos e realiza propostas creativas.	▪ CAA
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ m ▪ n	▪ B3.4. Planificación do proceso de execución: propósito, necesidades, estilo, orzamento, tempo de execución, etc.	▪ B3.4. Achegar solucións diversas e creativas ante un problema de deseño, potenciando o desenvolvemento do pensamento diverxente.	▪ DEB3.4.1. Planifica o proceso de realización desde a fase de ideación ata a elaboración final da obra.	▪ CMCCT
			▪ DEB3.4.2. Debuxa ou interpreta a información gráfica, tendo en conta as características e os parámetros técnicos e estéticos do produto para o seu posterior desenvolvemento.	▪ CMCCT
▪ b ▪ d	▪ B3.5. Materiais técnicos e procedementos para a realización de esquemas e bosquexos gráficos.	▪ B3.5. Coñecer e aplicar técnicas básicas de realización de esquemas e bosquexos, presentar con	▪ DEB3.5.1. Realiza esquemas e bosquexos para visualizar a peza e valorar a súa adecuación aos ob-	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Deseño. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g ▪ h ▪ m ▪ n		corrección os proxectos e argumentalos con base nos seus aspectos formais, funcionais, estéticos e comunicativos.	xectivos propostos.	
			▪ DEB3.5.2. Materializa a proposta de deseño e presenta e defende o proxecto realizado, desenvolvendo a capacidade de argumentación e a autocrítica.	▪ CSIEE
			▪ DEB3.5.3. Planifica o traballo, coordínase, participa activamente, e respecta e valora as realizacións do resto dos integrantes do grupo nun traballo de equipo.	▪ CSC
	Bloque 4. Deseño gráfico			
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ m ▪ n	▪ B4.1. Funcións comunicativas do deseño gráfico: identidade, información e persuasión. ▪ B4.2. Ámbitos de aplicación do deseño gráfico. ▪ B4.3. Deseño gráfico e sinalización. Sinalética. Principais factores condicionantes, pautas e elementos na elaboración de sinais. ▪ B4.4. Aplicacións.	▪ B4.1. Explorar con iniciativa as posibilidades plásticas e expresivas da linguaxe gráfica e utilizalas de xeito creativo na ideación e na realización de obra orixinal de deseño gráfico, e analizar desde o punto de vista formal e comunicativo produtos de deseño gráfico, identificando os recursos gráficos, comunicativos e estéticos empregados.	▪ DEB4.1.1. Realiza proxectos sinxelos nalgún dos campos propios do deseño gráfico como a sinalización, a edición, a identidade, a embalaxe ou a publicidade.	▪ CCEC
			▪ DEB4.1.2. Examina obxectos de deseño e determina a súa idoneidade en función das súas características técnicas, comunicativas e estéticas.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ g	▪ B4.5. Tipografía: carácter tipográfico. Elementos tipográficos. Lexibilidade. Clasificación dos tipos. Principais familias tipográficas.	▪ B4.2. Identificar as principais familias tipográficas e recoñecer as pautas básicas de lexibilidade, estrutura, espazamento e composi-	▪ DEB4.2.1. Identifica as principais familias tipográficas e recoñece as nocións elementais de lexibilidade, estrutura, espaciado e composición	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Deseño. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ m ▪ n		ción.	▪ DEB4.2.2. Utiliza de xeito adecuado a tipografía seguindo criterios acertados na súa elección e na súa composición.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ m ▪ n	▪ B4.7. Deseño publicitario. Fundamentos e funcións da publicidade. Elementos da linguaxe publicitaria.	▪ B4.3. Realizar proxectos elementais de deseño gráfico identificando o problema, achegando solucións creativas e seleccionando a metodoloxía e os materiais adecuados para a súa materialización.	▪ DEB4.3.1. Resolve problemas sinxelos de deseño gráfico utilizando os métodos, as ferramentas e as técnicas de representación adecuadas.	▪ CMCCT
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B4.8. A función comunicativa da imaxe e a súa relación cos ámbitos do deseño.	▪ B4.4. Desenvolver unha actitude reflexiva e creativa en relación coas cuestións formais e conceptuais da cultura visual da sociedade da que forma parte.	▪ DEB4.4.1. Relaciona o grao de iconicidade de imaxes gráficas coas súas funcións comunicativas.	▪ CAA
			▪ DEB4.4.2. Emite xuízos de valor argumentados respecto á produción gráfica propia e allea con base nos seus coñecementos sobre a materia, o seu gusto persoal e a súa sensibilidade.	▪ CSIEE
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ m ▪ n	▪ B4.9. Programas informáticos de Ilustración e deseño: programas de deseño vectorial e programas de maquetaxe.	▪ B4.5. Iniciarse na utilización de programas informáticos de ilustración e deseño aplicándoos a diferentes propostas de deseño.	▪ DEB4.5.1. Utiliza con solvencia os recursos informáticos idóneos e aplícaos á resolución de propostas específicas de deseño gráfico.	▪ CD
	Bloque 5. Deseño de produto e do espazo			

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Deseño. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B5.1. Nocións básicas de deseño de obxectos.	▪ B5.1. Analizar os aspectos formais, estruturais, semánticos e funcionais de obxectos de deseño, que poden ser naturais, artificiais, de uso cotián ou propios do deseño.	▪ DEB5.1.1. Analiza obxectos de deseño e determina a súa idoneidade, realizando en cada caso un estudo da súa dimensión pragmática, simbólica e estética.	▪ CAA
			▪ DEB5.1.2. Determina as características formais e técnicas de obxectos de deseño atendendo ao tipo de produto e ás súas intencións funcionais e comunicativas.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ m ▪ n	▪ B5.2. Proceso creativo no deseño de obxectos e espazos: estudo previo, planificación, bosquexos, representación gráfica, modelo ou maqueta. ▪ B5.3. Técnicas e materiais de representación gráfica.	▪ B5.2. Desenvolver un proxecto sinxelo de deseño industrial, seguindo unha metodoloxía idónea e seleccionando as técnicas de realización apropiadas.	▪ DEB5.2.1. Desenvolve proxectos sinxelos de deseño de produtos en función de condicionantes e requisitos específicos previamente determinados.	▪ CSIEE
			▪ DEB5.2.2. Interpreta a información gráfica achegada en supostos prácticos de deseño de obxectos e do espazo.	▪ CCEC
			▪ DEB5.2.3. Utiliza adecuadamente os materiais e as técnicas de representación gráfica.	▪ CD
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ m ▪ n	▪ B5.4. Deseño do espazo habitable. Organización do espazo: condicionantes físicos, técnicos, funcionais e psicosociais. ▪ B5.5. Distribución e circulación. ▪ B5.6. Principais materiais, instalacións e elementos construtivos empregados no deseño de interiores: características técnicas, estéticas e	▪ B5.3. Realizar un proxecto elemental de espazo habitable, seguindo unha metodoloxía idónea e seleccionando as técnicas de realización apropiadas.	▪ DEB5.3.1. Realiza esquemas e esbozos para visualizar e valorar a adecuación do traballo aos obxectivos propostos.	▪ CCEC
			▪ DEB5.3.2. En propostas de traballo en equipo, participa activamente na planificación e na coordinación do traballo e respecta e valora as realizacións e as achegas do resto de	▪ CSC

Deseño. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	construtivas. ▪ B5.7. Iluminación.		integrantes do grupo.	
			▪ DEB5.3.3. Propón solucións viables de habitabilidade, distribución e circulación no espazo en supostos sinxelos de deseño de interiores.	▪ CSC
			▪ DEB5.3.4. Valora a metodoloxía proxectual, recoñece os factores que interveñen nela e aplícaa á resolución de supostos prácticos.	▪ CSIEE
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B5.8. Funcións, morfoloxía, e tipoloxía dos obxectos. Relación entre obxecto e usuario/a. ▪ B5.9. Conceptos básicos de ergonomía, antropometría e biónica e a súa aplicación ao deseño de produtos e interiores.	▪ B5.4. Valorar a importancia do coñecemento e da aplicación dos fundamentos ergonómicos e antropométricos, nos procesos de deseño, entendendo que son ferramentas imprescindibles para mellorar o uso dun obxecto ou dun espazo e adecualos ás medidas, á morfoloxía e ao benestar humanos.	▪ DEB5.4.1. Coñece as nocións básicas de ergonomía e antropometría, e aplícaas en supostos prácticos sinxelos de deseño de obxectos e do espazo.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Economía da Empresa

Introdución

Economía da Empresa trata de explicar a realidade empresarial, como unha rama da economía especializada nun determinado suxeito económico: a empresa. Trátase dunha ciencia que, por unha banda, procura a explicación do fenómeno económico da empresa e, por outra, a actuación sobre ela para alcanzar certos fins. A tendencia actual diríxese a tratar de converter esta disciplina nun corpo de coñecementos interdisciplinarios que traten calquera problema que se formule na empresa.

A empresa é un axente esencial da actividade económica. As empresas constitúen as células elementais de produción que integran o organismo económico a través das cales se conseguen os obxectivos macroeconómicos e, por iso, ocupan a atención dos/das economistas. É na economía contemporánea onde acha a súa plenitude, xa que a división do traballo, a especialización, o desenvolvemento do sistema monetario e a amplitude do mercado crearon o clima necesario para que se dea con precisión e características peculiares a unidade autónoma de produción, que constitúe o obxecto real da economía da empresa. Nesta materia traballaranse cuestións como a razón da existencia das empresas, as súas características, os tipos de organización e de funcionamento, e os factores que inflúen na toma de decisións.

A materia, que emprega un enfoque de presentación baseado na análise de distintas áreas e funcións da empresa, estrutúrase nos bloques seguintes: "A empresa", no que se describen os seus elementos, as súas funcións e os seus obxectivos; "Desenvolvemento da empresa", onde se fai unha análise das decisións de dimensión e localización, e das estratexias de crecemento; "Organización e dirección da empresa", no que se explica a planificación, a organización e a xestión dos recursos da empresa; "A función produtiva", para analizar os procesos produtivos e a estrutura de ingresos e custos derivada deles; "A función comercial da empresa", que repasa as principais decisións da empresa na comercialización dos seus produtos e/ou servizos; "A información na empresa", para comprender a importancia de contar con datos e información relevante e precisa na toma de decisións e no cumprimento das obrigas fiscais; e finalmente "A función financeira", onde se trata de analizar os aspectos salientables das decisión de investimento e financiamento na empresa.

A empresa ten un significado social (crea emprego), canaliza a renda e, conseguintemente, constitúe un elemento de redistribución da renda nacional. O desenvolvemento da actividade empresarial e a acción do/da empresario/a deben estar guiados pola responsabilidade social e o comportamento ético, máis alá da procura duns resultados.

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

A materia ha permitir o fomento dunha cultura e dun xeito de pensar empresarial, onde se exerciten e medren a creatividade e o espírito de innovación, e se incentive a elaboración de reflexións persoais e a toma de decisións fundamentadas, así como a concepción do erro como fonte de progreso e aprendizaxe. Tamén ha contribuír ao desenvolvemento da competencia matemática e das competencias básicas en ciencia e tecnoloxía, de comunicación lingüística e dixital, da capacidade de aprender a aprender, e do sentido da iniciativa e o espírito emprendedor.

2º de bacharelato

	Economía da Empresa. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. A empresa			
▪ a ▪ d ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B1.1. A empresa e o/a empresario/a. ▪ B1.2. Elementos, funcións e obxectivos da empresa. ▪ B1.3. Clases de empresas. ▪ B1.4. Marco xurídico da actividade empresarial.	▪ B1.1. Describir e interpretar os elementos da empresa, as clases de empresas e as súas funcións na economía, así como as formas xurídicas que adoptan, e relacionar con cada unha as responsabilidades legais dos/das propietarios/as e xestores/as, e as esixencias de capital.	▪ EEB1.1.1. Distingue as formas xurídicas das empresas e relaciónaas coas esixencias de capital e coas responsabilidades para cada tipo.	▪ CD ▪ CMCCT ▪ CSIE
			▪ EEB1.1.2. Identifica e valora as formas xurídicas de empresa máis apropiadas en cada caso en función das características concretas, aplicando o razoamento sobre clasificación das empresas.	▪ CD ▪ CMCCT
			▪ EEB1.1.3. Analiza, para un determinado caso práctico, os criterios de clasificación de empresas: segundo a natureza da actividade que desenvolven, a súa dimensión, o nivel tecnolóxico que alcanzan, o tipo de mercado en que operan, a fórmula xurídica que adoptan, e o seu carácter público ou privado.	▪ CAA ▪ CD ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Economía da Empresa. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ EEB1.1.4. Describe os elementos da empresa en relación coas funcións que desenvolven e os obxectivos que procuran dentro do sistema.	▪ CCL ▪ CSIEE
▪ a ▪ d ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m ▪ p	▪ B1.5. Contorno da empresa. ▪ B1.6. Responsabilidade social e ambiental da empresa. ▪ B1.7. Funcionamento e creación de valor.	▪ B1.2. Identificar e analizar os trazos principais do contorno en que a empresa desenvolve a súa actividade e explicar, a partir deles, as estratexias e as decisións adoptadas, e as posibles implicacións sociais e ambientais da súa actividade.	▪ EEB1.2.1. Identifica os tipos de empresas e de empresarios/as que actúan no seu contorno, así como a forma de relacionar co seu contorno máis próximo.	▪ CD ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ EEB1.2.2. Analiza a relación entre empresa, sociedade e ambiente, e valora os efectos positivos e negativos das actuacións das empresas nas esferas social e ambiental.	▪ CD ▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ EEB1.2.3. Analiza a actividade das empresas como elemento dinamizador de progreso, estimando a súa creación de valor para a sociedade e para a cidadanía.	▪ CSC ▪ CSIEE
	Bloque 2. Desenvolvemento da empresa			
▪ d ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B2.1. Localización e dimensión empresarial. ▪ B2.2. Estratexias de crecemento interno e externo. ▪ B2.3. Pequenas e medianas empresas: estratexias de mercado. ▪ B2.4. Importancia das pequenas e medianas empresas (PME) na economía. ▪ B2.5. Internacionalización, compe-	▪ B2.1. Identificar e analizar as estratexias de crecemento e as decisións tomadas polas empresas, tendo en consideración as características do marco global en que actúan.	▪ EEB2.1.1. Describe e analiza os factores que determinan a localización e a dimensión dunha empresa, e valora a transcendencia futura para a empresa desas decisións.	▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ EEB2.1.2. Valora o crecemento da empresa como estratexia competitiva e relaciona as economías de escala coa dimensión óptima da	▪ CD ▪ CMCCT ▪ CSIEE

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Economía da Empresa. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	tencia global e tecnoloxía. ▪ B2.6. Empresa multinacional: aspectos positivos e negativos do seu funcionamento.		empresa.	
			▪ EEB2.1.3. Identifica e explica as estratexias de especialización e diversificación.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSIEE
			▪ EEB2.1.4. Analiza as estratexias de crecemento interno e externo a partir de supostos concretos.	▪ CAA ▪ CD ▪ CMCCT
			▪ EEB2.1.5. Examina o papel das pequenas e das medianas empresas no noso país, e valora as súas estratexias e as súas formas de actuar, así como as súas vantaxes e os seus inconvenientes.	▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ EEB2.1.6. Describe as características e as estratexias de desenvolvemento da empresa multinacional, e valora a importancia da responsabilidade social e ambiental.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CMCCT
			▪ EEB2.1.7. Estuda o impacto da incorporación da innovación e das novas tecnoloxías na estratexia da empresa, e relaciónao coa capacidade para competir de xeito global.	▪ CD ▪ CMCCT ▪ CSC
	Bloque 3. Organización e dirección da empresa			
▪ d ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B3.1. División técnica do traballo e necesidade de organización no mercado actual. ▪ B3.2. Funcións básicas da direc-	▪ B3.1. Explicar a planificación, a organización e a xestión dos recursos dunha empresa, valorando as posibles modificacións para realizar en función do ámbito en que	▪ EEB3.1.1. Reflexiona sobre a división técnica do traballo nun contexto global de interdependencia económica para valorar as súas consecuencias sociais.	▪ CMCCT ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Economía da Empresa. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ p	ción. ▪ B3.3. Planificación e toma de decisións estratéxicas. ▪ B3.4. Organización formal e informal da empresa: deseño e análise da súa estrutura. ▪ B3.5. A xestión dos recursos humanos e a súa incidencia na motivación. ▪ B3.6. Os conflitos de intereses e as súas vías de negociación.	desenvolve a súa actividade e dos obxectivos formulados.	▪ EEB3.1.2. Describe a estrutura organizativa, o estilo de dirección, as canles de información e de comunicación, o grao de participación na toma de decisións e a organización informal da empresa.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSIEE
			▪ EEB3.1.3. Identifica a función de cada área de actividade da empresa (aprovisionamento, produción e comercialización, investimento e financiamento, recursos humanos e administrativa), así como as súas interrelacións.	▪ CD ▪ CMCCT ▪ CSIEE
			▪ EEB3.1.4. Investiga sobre a organización nas empresas do seu ámbito máis próximo e identifica vantaxes e inconvenientes, detecta problemas para solucionar, e describe propostas de mellora.	▪ CAA ▪ CD ▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ EEB3.1.5. Aplica os seus coñecementos a unha organización concreta, para detectar problemas e propor melloras.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSIEE
			▪ EEB3.1.6. Valora a importancia dos recursos humanos nunha empresa e analiza diferentes maneiras de abordar a súa xestión e a súa relación coa motivación e a produtividade.	▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
	Bloque 4. A función produtiva			
▪ a	▪ B4.1. Produción e proceso produti-	▪ B4.1. Analizar procesos produtivos	▪ EEB4.1.1. Realiza cálculos da	▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Economía da Empresa. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i ▪ l ▪ m	vo. ▪ B4.2. Función de produción. Produtividade e eficiencia ▪ B4.3. Investigación, desenvolvemento e innovación (I+D+i) como elementos clave para o cambio tecnolóxico e a mellora da competitividade empresarial.	desde a perspectiva da eficiencia e a produtividade, e recoñecer a importancia da I+D+i.	produtividade de distintos factores e interpreta os resultados obtidos, coñecendo medios e alternativas de mellora da produtividade nunha empresa.	▪ CMCCT
			▪ EEB4.1.2. Analiza e valora a relación entre a produtividade e os salarios dos/das traballadores/as.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ EEB4.1.3. Reflexiona sobre a importancia para a sociedade e para a empresa da investigación e da innovación tecnolóxica en relación coa competitividade e o crecemento.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC
▪ i ▪ l ▪ m	▪ B4.4. Custos: clasificación e cálculo dos custos na empresa. ▪ B4.5. Cálculo e interpretación do limiar de rendibilidade da empresa.	▪ B4.2. Determinar a estrutura de ingresos e custos dunha empresa, calculando o seu beneficio e o seu limiar de rendibilidade, a partir dun suposto formulado.	▪ EEB4.2.1. Distingue os ingresos e os custos dunha empresa, calcula o seu beneficio ou a súa perda xerados ao longo do exercicio económico, aplicando razoamentos matemáticos, e interpreta os resultados.	▪ CD ▪ CMCCT
			▪ EEB4.2.2. Identifica e calcula os tipos de custos, ingresos e beneficios dunha empresa, e represéntaos graficamente.	▪ CD ▪ CMCCT
			▪ EEB4.2.3. Calcula o limiar de vendas (de rendibilidade) necesario para a supervivencia da empresa.	▪ CD ▪ CMCCT
			▪ EEB4.2.4. Analiza os métodos custo beneficio e custo eficacia como instrumentos de medida e	▪ CMCCT ▪ CSIEE

	Economía da Empresa. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			avaliación que axudan á toma de decisións.	
▪ i ▪ l ▪ m	▪ B4.6. Os inventarios da empresa e os seus custos. Modelos de xestión de inventarios.	▪ B4.3. Describir os conceptos fundamentais do ciclo de inventario e manexar os modelos de xestión.	▪ EEB4.3.1. Identifica os custos que xera o almacén e resolve casos prácticos sobre o ciclo de inventario.	▪ CD ▪ CMCCT
			▪ EEB4.3.2. Valora as existencias en almacén mediante diferentes métodos.	▪ CD ▪ CMCCT
			▪ EEB4.3.3. Valora a relación entre o control de inventarios e a produtividade e a eficiencia nunha empresa.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
	Bloque 5. A función comercial da empresa			
▪ d ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B5.1. Departamento comercial da empresa ▪ B5.2. Concepto e clases de mercado. ▪ B5.3. Técnicas de investigación de mercados. ▪ B5.4. Comportamento do/da consumidor/a e segmentación de mercados. ▪ B5.5. Variables do márketing-mix e elaboración de estratexias. ▪ B5.6. Estratexias de márketing e ética empresarial. ▪ B5.7. Tecnoloxías da información e das comunicacións e márketing.	▪ B5.1. Analizar as características do mercado e explicar, de acordo con elas, as políticas de márketing aplicadas por unha empresa ante diferentes situacións e obxectivos.	▪ EEB5.1.1. Caracteriza un mercado en función de diferentes variables como, por exemplo, o número de competidores e o produto vendido.	▪ CSIEE
			▪ EEB5.1.2. Identifica e adapta a cada caso concreto as estratexias e os enfoques de márketing.	▪ CAA ▪ CD ▪ CMCCT
			▪ EEB5.1.3. Interpreta e valora estratexias de márketing, incorporando nesa valoración consideracións de carácter ético, social e ambiental.	▪ CD ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ EEB5.1.4. Comprende e explica as fases e as etapas da investigación de mercados.	▪ CCL ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Economía da Empresa. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ EEB5.1.5. Aplica criterios e estratexias de segmentación de mercados en casos prácticos.	▪ CD ▪ CMCCT
			▪ EEB5.1.6. Analiza e valora as oportunidades de innovación e transformación do márketing que xorden co desenvolvemento das tecnoloxías da información e da comunicación.	▪ CD ▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ EEB5.1.7. Describe a organización e o funcionamento do departamento comercial da empresa.	▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ EEB5.1.8. Determina as necesidades da clientela en relación coas características dos produtos ou dos servizos ofrecidos pola empresa.	▪ CD ▪ CMCCT ▪ CSC
	Bloque 6. A información na empresa			
▪ d ▪ g ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B6.1. Obrigas contables da empresa. ▪ B6.2. A composición do patrimonio e a súa valoración. ▪ B6.3. Resultados da empresa. ▪ B6.4. As contas anuais e a imaxe fiel. ▪ B6.5. Elaboración do balance e da conta de perdas e ganancias. ▪ B6.6. Análise e interpretación da información contable.	▪ B6.1. Identificar os datos máis salientables do balance e da conta de perdas e ganancias, explicar o seu significado, diagnosticar a situación a partir da información obtida e propor medidas para a súa mellora.	▪ EEB6.1.1. Recoñece os elementos patrimoniais e a función que teñen asignada.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
			▪ EEB6.1.2. Identifica, valora e clasifica os bens, os dereitos e as obrigas da empresa en masas patrimoniais.	▪ CMCCT
			▪ EEB6.1.3. Interpreta a correspondencia entre os investimentos e o seu financiamento.	▪ CAA
			▪ EEB6.1.4. Detecta posibles desa-	▪ CMCCT

	Economía da Empresa. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			xustes no equilibrio patrimonial, na solvencia e no apancamento da empresa, mediante a utilización de rateos.	
			▪ EEB6.1.5. Propón medidas correctoras axeitadas en caso de se detectar desaxustes patrimoniais ou financeiros.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ EEB6.1.6. Recoñece a importancia do dominio das operacións matemáticas e dos procedementos propios das ciencias sociais como ferramentas que facilitan a solución de problemas empresariais.	▪ CMCCT ▪ CD
			▪ EEB6.1.7. Recoñece a conveniencia do equilibrio económico, patrimonial e financeiro da empresa.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
			▪ EEB6.1.8. Valora a importancia da información na toma de decisións.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ EEB6.1.9. Calcula o resultado do exercicio económico da empresa, empregando os criterios de imputación aplicables.	▪ CD ▪ CMCCT
			▪ EEB61.10. Identifica, interpreta e clasifica os elementos do resultado da empresa.	▪ CD ▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ a ▪ c ▪ d	▪ B6.7. Fiscalidade empresarial: principais figuras impositivas e elementos clave do súa estrutura e do seu funcionamento.	▪ B6.2. Recoñecer a importancia do cumprimento das obrigas fiscais e explicar os impostos que afectan as empresas.	▪ EEB6.2.1. Identifica as obrigas fiscais das empresas segundo a súa organización e a actividade que desenvolvan.	▪ CMCCT ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Economía da Empresa. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ i ▪ l ▪ m			▪ EEB6.2.2. Describe o funcionamento básico dos impostos que recaen sobre as empresas e destaca as principais diferenzas entre eles.	▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ EEB6.2.3. Valora a achega que supón para a riqueza nacional a carga impositiva que soportan as empresas.	▪ CSC
	Bloque 7. A función financeira			
▪ d ▪ g ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B7.1. Estrutura económica e financeira da empresa. ▪ B7.2. Concepto e clases de investimento. ▪ B7.3. Valoración e selección de proxectos de investimento. ▪ B7.4. Fontes de financiamento interno e externo da empresa. Novas formas de financiamento. ▪ B7.5. Ciclos da empresa. ▪ B7.6. Período medio de maduración.	▪ B7.1. Valorar proxectos de investimento, xustificar razoadamente a selección da alternativa máis vantaxosa, diferenciar as posibles fontes de financiamento nun determinado suposto e razoar a elección máis axeitada.	▪ EEB7.1.1. Coñece e enumera os métodos estáticos (prazo de recuperación) e dinámicos (criterio do valor actual neto) para seleccionar e valorar investimentos.	▪ CD ▪ CSIEE ▪ CMCCT
			▪ EEB7.1.2. Aplica métodos estáticos (prazo de recuperación) e dinámicos (valor actual neto), nun suposto concreto de selección de alternativas de investimento para unha empresa.	▪ CD ▪ CMCCT
			▪ EEB7.1.3. Explica as posibilidades de financiamento das empresas diferenciando o externo e o interno, a curto e a longo prazo, así como o custo de cada un e as implicacións na marcha da empresa.	▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ EEB7.1.4. Analiza, nun suposto concreto de financiamento externo, as opcións posibles, os seus custos e as variantes de amortización.	▪ CAA ▪ CD ▪ CMCCT

	Economía da Empresa. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ EEB7.1.5. Analiza e avalía, a partir dunha necesidade concreta, as posibilidades que teñen as empresas de recorrer ao mercado financeiro.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSIEE
			▪ EEB7.1.6. Valora as fontes externas e internas de financiamento da empresa.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
			▪ EEB7.1.7. Analiza e expresa as opcións financeiras que mellor se adaptan a un caso concreto de necesidade financeira.	▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ EEB7.1.8. Aplica os coñecementos tecnolóxicos á análise e á resolución de supostos.	▪ CD ▪ CMCCT
			▪ EEB7.1.9. Identifica e describe os ciclos da actividade da empresa e as súas fases.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSIEE
			▪ EEB7.1.10. Calcula, para un determinado suposto práctico, os períodos de maduración da empresa, e distingue as súas fases.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Economía

Introdución

A formación en economía faise necesaria nun contexto globalizado, no que as relacións entre os axentes económicos e sociais son cada día máis complexas.

A consideración do comportamento económico das persoas na procura da satisfacción das súas necesidades, así como da produción e da organización dos bens e os servizos necesarios, e da distribución dos recursos escasos facilitan a compresión da realidade social.

Calquera persoa necesita coñecer as regras básicas que explican os acontecementos económicos e a linguaxe específica utilizada por economistas e medios de comunicación para analizar eses feitos. O estudo da economía axuda a percibir e a coñecer o mundo, e posibilita analizar e afondar nas relacións humanas, facilita a comprensión dos conceptos utilizados habitualmente na análise económica e empresarial, serve para potenciar destrezas de razoamento, abstracción e interrelación, e proporciona ferramentas para examinar de xeito crítico a sociedade. E contribúe tamén a desenvolver a curiosidade intelectual, a capacidade analítica, o rigor e a amplitude de perspectivas á hora de indagar no coñecemento de variables como o crecemento, a pobreza, a educación, a saúde, a riqueza, o ambiente, etc. Proporciona importantes coñecementos matemáticos e estatísticos, habilidades de comunicación oral e escrita para explicar e transmitir ideas e conclusións, con argumentos e evidencias empíricas, sentido da ética e respecto polo ser humano, así como unha intensa capacidade de traballo, tanto individual como en equipo.

O enfoque empregado pola economía na resolución dos problemas sociais distínguea das restantes ciencias sociais. A materia de 4º de ESO distribúese en seis bloques que permiten o estudo da economía como ciencia e do papel dos axentes económicos. No bloque 1 ("Ideas económicas básicas") recóllense aspectos relativos aos principios económicos, á terminoloxía propia e á metodoloxía da ciencia económica. No bloque 2 ("Economía e empresa") analízase o papel e o funcionamento do/da axente de empresas na economía. O seguinte bloque ("Economía persoal") está dedicado ao estudo da transcendencia das decisións económicas na vida das persoas. O cuarto bloque ("Economía e ingresos e gastos do Estado") repasa o papel estatal no funcionamento económico a través da análise dos seus ingresos e gastos. No quinto bloque ("Economía e tipos de xuro, inflación e desemprego") repásanse os aspectos máis salientables da economía financeira e a súa repercusión na actividade económica e o

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

nivel de emprego. E para rematar, o bloque de "Economía internacional" fai un breve repaso do funcionamento do sector exterior da economía con especial fincapé nas repercusións da integración económica e a globalización.

A materia de Economía de 1º de bacharelato emprega un esquema mixto de presentación, herdado de deseños curriculares anteriores e baseado principalmente na análise da economía como ciencia, do papel dos axentes económicos e do funcionamento das principais institucións económicas e os seus elementos. Estrutúrase en sete bloques: no primeiro abórdase a o principal problema orixe da ciencia económica, a economía e a escaseza, continuando coa organización da actividade económica para estudar a estrutura dos sistemas económicos; nun segundo bloque ("A actividade produtiva") descríbese a produción como principal actividade económica; no terceiro ("O mercado e o sistema de prezos") repásase a principal institución na fixación de prezos e asignación de recursos; o seguinte bloque ("A macroeconomía") céntrase na medición da actividade económica e no estudo do mercado de traballo; no quinto ("Aspectos financeiros da economía") faise un repaso da vertente financeira da actividade económica; o sexto ("O contexto internacional da economía") aborda a análise do sector exterior e dos fenómenos de integración económica e globalización; e, finalmente, no bloque titulado "Desequilibrios económicos e o papel do Estado na económica", reflexiónase sobre o carácter cíclico da actividade económica e o papel do Estado para mitigar e corrixir os desequilibrios xurdidos do funcionamento económico.

A grande transcendencia social da economía queda reflectida na súa contribución ao fomento da mellora na calidade de vida, ao progreso e ao benestar social. Os coñecementos económicos teñen cada día mías valor, pola importancia de contar cunha cidadanía formada e pola relevancia dunha boa administración dos recursos públicos.

O estudo da economía proporciona, xunto coa formación técnica, competencias lingüísticas e de comunicación, matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía, sociais e cívicas, así como sentido da iniciativa e espírito emprendedor.

4º de ESO

	Economía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Ideas económicas básicas			
▪ a ▪ d	▪ B1.1. Economía como ciencia: actividade económica e sociedade.	▪ B1.1. Explicar a economía como ciencia social e valorar o impacto permanente das decisións econó-	▪ ECB1.1.1. Recoñece a escaseza de recursos e a necesidade de elixir e tomar decisións como as claves dos	▪ CCL ▪ CSC

	Economía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f	▪ B1.2. Principios na toma de decisións económicas. ▪ B1.3. Escaseza, elección e asignación de recursos. Custo de oportunidade.	micas na vida das persoas.	problemas básicos de calquera economía, e comprende que todas as eleccións supoñen renunciar a outras alternativas e que todas as decisións teñen consecuencias.	
			▪ ECB1.1.2. Distingue formas de analizar e resolver problemas económicos, e identifica as súas vantaxes, os seus inconvenientes e as súas limitacións.	▪ CAA ▪ CD
▪ f ▪ h ▪ o	▪ B1.4. O método na economía: modelos económicos. ▪ B1.5. Fronteira de posibilidades de produción.	▪ B1.2. Identificar a terminoloxía económica básica e o uso dos modelos económicos, e familiarizarse con eles.	▪ ECB1.2.1. Comprende e utiliza correctamente termos da área da economía.	▪ CCL
			▪ ECB1.2.2. Diferencia entre economía positiva e economía normativa.	▪ CAA ▪ CSC
			▪ ECB1.2.3. Representa e analiza graficamente o custo de oportunidade mediante a fronteira de posibilidades de produción.	▪ CD ▪ CMCCT
▪ a ▪ f	▪ B1.6. As relacións económicas básicas e a súa representación.	▪ B1.3. Tomar conciencia dos principios da economía para aplicar nas relacións económicas básicas cos condicionantes de recursos e as necesidades.	▪ ECB1.3.1. Representa as relacións que se establecen entre as economías domésticas e as empresas.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ ECB1.3.2. Aplica razoamentos básicos para interpretar problemas económicos provenientes das relacións económicas do seu contorno.	▪ CMCCT ▪ CSC
	Bloque 2. Economía e empresa			
▪ a ▪ b	▪ B2.1. A empresa e o/a empresario/a.	▪ B2.1. Describir os tipos de empresas e as formas xurídicas das em-	▪ ECB2.1.1. Distingue as formas xurídicas das empresas e relaciona-	▪ CMCCT ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Economía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ m	▪ B2.2. Elementos, funcións e obxectivos da empresa. ▪ B2.3. Clases de empresas. ▪ B2.4. Formas xurídicas da empresa.	presas, e relacionar con cada unha coas súas esixencias de capital e as responsabilidades legais dos/das propietarios/as e xestores/as, así como as interrelacións das empresas no seu contorno inmediato.	as coas esixencias de capital para a súa constitución e coas responsabilidades legais para cada tipo.	
			▪ ECB2.1.2. Identifica e valora as formas xurídicas de empresas máis apropiadas en cada caso, en función das características concretas, aplicando o razoamento sobre clasificación das empresas.	▪ CAA ▪ CD
			▪ ECB2.1.3. Distingue os tipos de empresas e de empresarios/as que actúan no seu ámbito, así como a forma de interactuar co seu contorno máis próximo e os efectos sociais e ambientais, positivos e negativos, que se observan.	▪ CSIEE ▪ CSC
▪ a ▪ f ▪ e	▪ B2.5. Proceso produtivo e factores produtivos. ▪ B2.6. Sectores da actividade económica.	▪ B2.2. Analizar as características principais do proceso produtivo.	▪ ECB2.2.1. Analiza os tipos de factores produtivos e as relacións entre produtividade, eficiencia e tecnoloxía.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ ECB2.2.2. Identifica os sectores económicos, así como os seus retos e as súas oportunidades.	▪ CD ▪ CSC
▪ e ▪ f	▪ B2.7. Fontes de financiamento das empresas. Novas formas de financiamento.	▪ B2.3. Identificar as fontes de financiamento das empresas.	▪ ECB2.3.1. Explica as posibilidades de financiamento das empresas e diferencia o financiamento externo e o interno, a curto e a longo prazo, así como o custo de cada unha e as implicacións na marcha da empresa.	▪ CCL ▪ CD ▪ CMCCT
▪ e	▪ B2.8. Ingresos e custos da empre-	▪ B2.4. Determinar, para un caso	▪ ECB2.4.2. Distingue os ingresos e	▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Economía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f	sa: clasificación. ▪ B2.9. Resultados da empresa.	sinxelo, a estrutura de ingresos e custos dunha empresa, calculando o seu beneficio.	os custos dunha empresa, calcula o seu beneficio ou a súa perda, aplicando razoamentos matemáticos, e interpreta os resultados.	▪ CMCCT
▪ a ▪ e ▪ f	▪ B2.10. Obrigas fiscais das empresas.	▪ B2.5. Diferenciar os impostos que afectan as empresas e a importancia do cumprimento das obrigas fiscais.	▪ ECB2.5.1. Identifica as obrigas fiscais das empresas segundo a súa forma xurídica e as actividades, e sinala o funcionamento básico dos impostos e as principais diferenzas entre eles.	▪ CD ▪ CMCCT
			▪ ECB2.5.2. Valora a achega que para a riqueza nacional supón a carga impositiva que soportan as empresas.	▪ CSC
	Bloque 3. Economía persoal			
▪ d ▪ e ▪ f	▪ B3.1. Orzamento persoal. Control de ingresos e gastos. ▪ B3.2. Xestión do orzamento. Obxectivos e prioridades.	▪ B3.1. Realizar un orzamento persoal distinguindo entre os tipos de ingresos e gastos, e controlar o seu grao de cumprimento e as posibles necesidades de adaptación.	▪ ECB3.1.1. Elabora un orzamento ou plan financeiro persoal, identificando os ingresos e os gastos integrantes, e realiza o seu seguimento.	▪ CAA ▪ CD ▪ CMCCT
			▪ ECB3.1.2. Utiliza ferramentas informáticas na preparación e desenvolvemento dun orzamento ou plan financeiro personalizado.	▪ CAA ▪ CD ▪ CMCCT
			▪ ECB3.1.3 Manexa gráficos de análise que permiten comparar unha realidade personalizada coas previsións establecidas.	▪ CAA ▪ CD ▪ CMCCT
▪ a ▪ d	▪ B3.3. Planificación económico-financeira: necesidades económi-	▪ B3.2. Decidir con racionalidade ante as alternativas económicas da	▪ ECB3.2.1. Comprende as necesidades de planificación e do mane-	▪ CAA ▪ CSIEE

	Economía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ m	cas nas etapas da vida.	vida persoal, e relacionalas co benestar propio e social.	xo de asuntos financeiros ao longo da vida. Esa planificación vincúlase á previsión realizada en cada etapa, de acordo coas decisións tomadas e a marcha da actividade económica nacional.	
▪ a ▪ f	▪ B3.4. Aforro e endebedamento. Os plans de pensións. ▪ B3.5. Risco e diversificación.	▪ B3.3. Expresar unha actitude positiva cara ao aforro, e empregar o aforro como medio para alcanzar diversos obxectivos.	▪ ECB3.3.1. Recoñece e explica a relevancia do aforro e do control do gasto.	▪ CAA ▪ CSC
			▪ ECB3.3.2. Analiza as vantaxes e inconvenientes do endebedamento, valorando o risco e seleccionando a decisión máis axeitada para cada momento.	▪ CAA ▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B3.6. O diñeiro. ▪ B3.7. Contratos financeiros: contas e tarxetas de débito e crédito. ▪ B3.8. Relacións no mercado financeiro: información e negociación. ▪ B3.9. Implicacións dos contratos financeiros. Dereitos e responsabilidades dos/das consumidores/as no mercado financeiro.	▪ B3.4. Recoñecer o funcionamento básico do diñeiro e diferenciar os tipos de contas bancarias e de tarxetas emitidas como medios de pagamento, e valorar a oportunidade do seu uso con garantías e responsabilidade.	▪ ECB3.4.1. Comprende os termos fundamentais e describe o funcionamento das contas na operativa bancaria.	▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ ECB3.4.2. Valora e comproba a necesidade de interpretar as cláusulas dos contratos bancarios para coñecer os dereitos e as obrigas que se derivan delas, así como a importancia de operar en condicións de seguridade cando se empregan procedementos telemáticos.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CD
			▪ ECB3.4.3. Recoñece a capacidade de negociación coas entidades financeiras e analiza os procedementos de reclamación ante estas.	▪ CAA ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Economía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ ECB3.4.4. Identifica e explica as modalidades de tarxetas bancarias, así como os elementos e os procedementos que garanten a seguridade na súa operativa.	▪ CCL ▪ CD ▪ CMCCT
▪ e ▪ f ▪ g	▪ B3.10. O seguro como medio para a cobertura de riscos. Tipoloxía de seguros.	▪ B3.5. Coñecer o concepto de seguro e a súa finalidade.	▪ ECB3.5.1. Identifica, describe e clasifica os tipos de seguros segundo os riscos ou as situacións adversas nas etapas da vida.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT
	Bloque 4. Economía e ingresos e gastos do Estado			
▪ a ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ ñ	▪ B4.1. Orzamentos públicos: ingresos e gastos do Estado.	▪ B4.1. Recoñecer e analizar a procedencia das principais fontes de ingresos e gastos do Estado, e interpretar gráficos onde se amose esa distribución.	▪ ECB4.1.1. Identifica as vías de onde proceden os ingresos do Estado, así como as principais áreas dos gastos do Estado, e comenta as súas relacións.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ ECB4.1.2. Analiza e interpreta datos e gráficos de contido económico relacionados cos ingresos e os gastos do Estado.	▪ CD ▪ CMCCT
			▪ ECB4.1.3. Distingue nos ciclos económicos o comportamento dos ingresos e dos gastos públicos, así como os efectos que se poden producir ao longo do tempo.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ ECB4.1.4. Describe o contido dos orzamentos públicos e argumenta a necesidade de prever os ingresos e os gastos, e controlar a súa execución.	▪ CCL ▪ CSC
▪ a	▪ B4.2. A débeda pública e o déficit	▪ B4.2. Diferenciar e explicar os	▪ ECB4.2.1. Comprende e expresa	▪ CCL

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Economía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ f	público.	conceptos de débeda pública e déficit público.	as diferenzas entre os conceptos de débeda pública e déficit público, así como a relación que se produce entre eles.	▪ CMCCT
▪ a ▪ c ▪ d ▪ e ▪ f	▪ B4.3. Desigualdades económicas e distribución da renda.	▪ B4.3. Determinar o impacto para a sociedade da desigualdade da renda e estudar as ferramentas de redistribución da renda.	▪ ECB4.3.1. Coñece e describe os efectos da desigualdade da renda e os instrumentos de redistribución desta.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ ECB4.3.2. Interpreta gráficos representativos da distribución da renda	▪ CAA ▪ CD ▪ CMCCT
	Bloque 5. Economía e tipos de xuro, inflación e desemprego			
▪ a ▪ c ▪ e ▪ f	▪ B5.1. Tipos de xuro. ▪ B5.2. Inflación. ▪ B5.3. Consecuencias dos cambios nos tipos de xuro e inflación. ▪ B5.4. Desemprego: clasificación e consecuencias.	▪ B5.1. Diferenciar as magnitudes de tipos de xuro, inflación e desemprego, analizar as relacións entre elas e interpretar datos e gráficos vinculados con esas magnitudes.	▪ ECB5.1.1. Describe as causas da inflación e valora as súas principais repercusións económicas e sociais.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ ECB5.1.2. Explica o funcionamento dos tipos de interese e as consecuencias da súa variación para a marcha da economía.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ ECB5.1.3. Valora e interpreta datos e gráficos de contido económico relacionados cos tipos de xuro, inflación e desemprego.	▪ CD ▪ CMCCT
▪ a ▪ c ▪ e ▪ f	▪ B5.5. Causas do desemprego e políticas contra o desemprego. O desemprego en Galicia. ▪ B5.6. Perspectivas da ocupación.	▪ B5.2. Valorar opcións de políticas macroeconómicas para facer fronte ao desemprego.	▪ ECB5.2.1. Describe as causas do desemprego e valora as súas principais repercusións económicas e sociais.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ ECB5.2.2. Analiza os datos de	▪ CD

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Economía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			desemprego en España e as políticas contra o desemprego.	▪ CSC
			▪ ECB5.2.3. Investiga e recoñece vieiros e tendencias de emprego.	▪ CAA ▪ CD
	Bloque 6. Economía internacional			
▪ a ▪ e ▪ f ▪ m	▪ B6.1. Globalización económica. ▪ B6.2. Comercio internacional. ▪ B6.3. Integración económica e monetaria europea. ▪ B6.4. Economía e ambiente: sustentabilidade.	▪ B6.1. Valorar o impacto da globalización económica, do comercio internacional e dos procesos de integración económica na calidade de vida das persoas e no ambiente.	▪ ECB6.1.1. Valora o grao de interconexión das economías de todos os países do mundo e aplica a perspectiva global para emitir xuízos críticos.	▪ CAA ▪ CSC
			▪ ECB6.1.2. Explica as razóns que xustifican o intercambio económico entre países e que inflúen nel.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ ECB6.1.3. Analiza e presenta acontecementos económicos contemporáneos no contexto da globalización e o comercio internacional.	▪ CAA ▪ CD ▪ CSC
			▪ ECB6.1.4. Recoñece e enumera vantaxes e inconvenientes do proceso de integración económica e monetaria da Unión Europea.	▪ CCL ▪ CD ▪ CSC
			▪ ECB6.1.5. Reflexiona sobre os problemas ambientais e a súa relación co impacto económico internacional, e analiza as posibilidades dun desenvolvemento sustentable.	▪ CAA ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

1º de bacharelato

	Economía. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Economía e escaseza. A organización da actividade económica			
▪ i ▪ l	▪ B1.1. Escaseza, elección e asignación de recursos. Custo de oportunidade.	▪ B1.1. Explicar o problema da escaseza: recursos escasos e necesidades ilimitadas.	▪ ECB1.1.1. Recoñece a escaseza e a correspondente necesidade de elixir entre decisións alternativas, como problema máis determinante para afrontar en todo sistema económico.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ a ▪ h ▪ i ▪ l	▪ B1.2. Mecanismos de asignación de recursos. ▪ B1.3. Análise e comparación dos sistemas económicos.	▪ B1.2. Observar os problemas económicos dunha sociedade, así como analizar e expresar unha valoración crítica das formas de resolución desde o punto de vista dos sistemas económicos.	▪ ECB1.2.1. Analiza as respostas ás preguntas clave sobre a organización dos principais sistemas económicos.	▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CD
			▪ ECB1.2.2. Relaciona, para a súa interpretación, os cambios máis recentes no escenario económico mundial coas circunstancias técnicas, económicas, sociais e políticas que os explican, a partir de casos concretos de análise.	▪ CSC ▪ CD ▪ CAA
			▪ ECB1.2.3. Compara sistemas económicos, utilizando exemplos actuais do ámbito internacional.	▪ CAA ▪ CD ▪ CSC
▪ i ▪ l	▪ B1.4. Economía como ciencia: actividade económica e sociedade. ▪ B1.5. Principios na toma de decisións económicas. ▪ B1.6. Modelos económicos. Economía positiva e normativa. ▪ B1.7. Información económica: interpretación de datos e gráficos.	▪ B1.3. Comprender o método científico que se utiliza na área da economía, así como identificar as fases da investigación científica en economía e os modelos económicos.	▪ ECB1.3.1. Distingue as proposicións económicas positivas das proposicións económicas normativas.	▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ ECB1.3.2. Interpreta os modelos de representación da realidade económica, e emprega os termos	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Economía. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			e a metodoloxía apropiados para analizar problemas económicos concretos.	
	Bloque 2. A actividade produtiva			
▪ i ▪ l ▪ m ▪ p	▪ B2.1. Proceso produtivo e factores de produción.	▪ B2.1. Analizar as características principais do proceso produtivo.	▪ ECB2.1.1. Expresa unha visión integral do funcionamento do sistema produtivo partindo do estudo da empresa e a súa participación en sectores económicos, así como a súa conexión e interdependencia.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC
▪ i ▪ l	▪ B2.2. División técnica do traballo, produtividade e interdependencia.	▪ B2.2. Explicar as razóns do proceso de división técnica do traballo.	▪ ECB2.2.1. Relaciona o proceso de división técnica do traballo coa interdependencia económica nun contexto global.	▪ CSC ▪ CMCCT
			▪ ECB2.2.2. Clasifica e define os factores produtivos, e describe as relacións entre produtividade, eficiencia e tecnoloxía.	▪ CMCCT ▪ CCL
▪ a ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B2.3. Globalización: cambios no sistema produtivo ou na organización da produción.	▪ B2.3. Identificar os efectos da actividade empresarial para a sociedade e a vida das persoas.	▪ ECB2.3.1. Analiza para explicar as repercusións da actividade das empresas, tanto nun ámbito próximo coma nun ámbito internacional.	▪ CSIEE ▪ CCL
▪ a ▪ h ▪ i ▪ m	▪ B2.4. Empresa: obxectivos e funcións.	▪ B2.4. Expresar os obxectivos e as funcións principais das empresas, utilizando referencias reais do ámbito próximo e transmitindo a utilidade que se xera coa súa actividade.	▪ ECB2.4.1. Distingue e interpreta os obxectivos e as funcións das empresas.	▪ CSIEE ▪ CAA
			▪ ECB2.4.2. Explica a función creadora de utilidade dos bens das	▪ CD ▪ CCL

	Economía. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			empresas.	
▪ i ▪ l ▪ m	▪ B2.5. Eficacia, eficiencia e efectividade. ▪ B2.6. Eficiencia na produción: eficiencia técnica e económica.	▪ B2.5. Relacionar e distinguir a eficiencia técnica e a eficiencia económica.	▪ ECB2.5.1. Determina e interpreta a eficiencia técnica e económica a partir dos casos formulados.	▪ CD ▪ CMCCT
▪ i ▪ l ▪ m	▪ B2.7. Custos de produción. Cálculo e análise dos custos de produción e dos beneficios.	▪ B2.6. Calcular e controlar os custos e os beneficios das empresas, e representar e interpretar gráficos relativos a eses conceptos.	▪ ECB2.6.1. Calcula, clasifica e utiliza diversos tipos de custos, fixos e variables, totais, medios e marxinais, e representa e interpreta gráficos de custos.	▪ CMCCT ▪ CD
			▪ ECB2.6.2. Calcula, analiza e interpreta os beneficios dunha empresa a partir de supostos de ingresos e custos dun período.	▪ CMCCT ▪ CD
▪ i ▪ l ▪ m	▪ B2.8. Función de produción.	▪ B2.7. Analizar, representar e interpretar a función de produción dunha empresa a partir dun caso dado.	▪ ECB2.7.1. Representa e interpreta gráficos de produción total, media e marxinal, a partir de supostos dados.	▪ CMCCT ▪ CD
	Bloque 3. O mercado e o sistema de prezos			
▪ i ▪ l ▪ m	▪ B3.1. Curva de demanda. Movementos ao longo da curva de demanda e desprazamentos na curva de demanda. Elasticidade da demanda. ▪ B3.2. Curva de oferta. Movementos ao longo da curva de oferta e desprazamentos na curva da oferta. Elasticidade da oferta. ▪ B3.3. Equilibrio do mercado.	▪ B3.1. Interpretar, a partir do funcionamento do mercado, as variacións en cantidades demandadas e ofertadas de bens e servizos en función de distintas variables.	▪ ECB3.1.1. Representa graficamente os efectos das variacións das variables no funcionamento dos mercados.	▪ CMCCT ▪ CD
			▪ ECB3.1.2. Define e expresa matematicamente as variables que determinan a oferta e a demanda.	▪ CMCCT ▪ CCL
			▪ ECB3.1.3. Analiza as elasticidades de demanda e de oferta, interpretando os cambios en prezos	▪ CMCCT ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Economía. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			e cantidades, así como os seus efectos sobre os ingresos totais.	
▪ a ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B3.4. Estruturas de mercado e modelos de competencia. ▪ B3.5. Competencia perfecta. Competencia imperfecta. Monopolio. Oligopolio. Competencia monopolística.	▪ B3.2. Analizar o funcionamento de mercados reais e observar as súas diferenzas cos modelos, así como as súas consecuencias para os/as consumidores/as, as empresas ou os estados.	▪ ECB3.2.1. Analiza e compara o funcionamento dos tipos de mercados, e explica as súas diferenzas.	▪ CMCCT ▪ CCL
			▪ ECB3.2.2. Aplica a análise dos tipos de mercados a casos reais identificados a partir da observación do ámbito máis inmediato.	▪ CAA ▪ CSC
			▪ ECB3.2.3. Valora de forma crítica os efectos que se derivan sobre os axentes intervenientes nos diversos mercados.	▪ CSC
	Bloque 4. A macroeconomía			
▪ g ▪ h ▪ i ▪ l	▪ B4.1. Macromagnitudes: produción. Renda. Gasto. ▪ B4.2. Equilibrio macroeconómico: demanda e oferta agregadas. ▪ B4.3. Inflación e tipos de xuro. ▪ B4.4. Os vínculos dos problemas macroeconómicos e a súa interrelación.	▪ B4.1. Distinguir as principais magnitudes macroeconómicas, operar con elas e analizar as súas interrelacións, valorando os inconvenientes e as limitacións que presentan como indicadores da calidade de vida.	▪ ECB4.1.1. Mide, interpreta e expresa as principais magnitudes macroeconómicas como indicadores da situación económica dun país.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CSC ▪ CCL
			▪ ECB4.1.2. Relaciona as principais macromagnitudes e utilízaas para establecer comparacións con carácter global.	▪ CAA ▪ CSC
			▪ ECB4.1.3. Analiza de forma crítica os indicadores estudados e valora o seu impacto, os seus efectos e as súas limitacións para medir a calidade de vida.	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Economía. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g ▪ i ▪ l	▪ B4.5. Indicadores do desenvolvemento da sociedade: as macromagnitudes e as súas limitacións.	▪ B4.2. Interpretar datos e indicadores económicos básicos e a súa evolución.	▪ ECB4.2.1. Utiliza e interpreta a información contida en táboas e gráficos de variables macroeconómicas e a súa evolución no tempo.	▪ CMCCT ▪ CD
			▪ ECB4.2.2. Considera investigacións e publicacións económicas de referencia como fonte de datos específicos, e recoñece os métodos de estudo utilizados por economistas.	▪ CAA ▪ CD
			▪ ECB4.2.3. Opera con variables económicas mediante aplicacións informáticas, analízaas e interprétaas, e presenta as súas valoracións de carácter persoal.	▪ CD ▪ CMCCT
▪ a ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B4.6. Mercado de traballo. Desemprego: tipos e causas.	▪ B4.3. Valorar a estrutura do mercado de traballo e a súa relación coa educación e a formación, analizando de xeito especial o desemprego.	▪ ECB4.3.1. Examina e interpreta datos e gráficos de contido económico relacionados co mercado de traballo.	▪ CMCCT ▪ CD
			▪ ECB4.3.2. Valora a relación da educación e a formación coas probabilidades de obter un emprego e mellores salarios.	▪ CSC ▪ CAA
			▪ ECB4.3.3. Investiga e recoñece vieiros de ocupación e tendencias de emprego.	▪ CAA ▪ CD
▪ a ▪ g ▪ h	▪ B4.7. Políticas contra o desemprego. O desemprego en Galicia.	▪ B4.4. Estudar as opcións de políticas macroeconómicas para facer fronte á inflación e ao desemprego.	▪ ECB4.4.1. Analiza os datos de inflación e desemprego en España e as alternativas para loitar contra o desemprego e a inflación.	▪ CD ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Economía. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i ▪ l ▪ p				
	Bloque 5. Aspectos financeiros da Economía			
▪ i ▪ l	▪ B5.1. O diñeiro na economía: tipoloxía e funcionamento. ▪ B5.2. Proceso de creación do diñeiro.	▪ B5.1. Recoñecer o proceso de creación do diñeiro, os cambios no seu valor e a forma en que estes se miden.	▪ ECB5.1.1. Analiza e explica o funcionamento do diñeiro e do sistema financeiro nunha economía.	▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
▪ a ▪ d ▪ h ▪ i ▪ l	▪ B5.3. Teorías explicativas da inflación.	▪ B5.2. Describir as teorías explicativas sobre as causas da inflación e os seus efectos sobre os/as consumidores/as, as empresas e o conxunto da economía.	▪ ECB5.2.1. Recoñece as causas da inflación e valora as súas repercusións económicas e sociais.	▪ CSC ▪ CD
▪ i ▪ l	▪ B5.4. Sistema financeiro. Novas formas de financiamento.	▪ B5.3. Explicar o funcionamento do sistema financeiro e coñecer as características dos seus principais produtos e mercados.	▪ ECB5.3.1. Valora o papel do sistema financeiro como elemento canalizador do aforro ao investimento, e identifica os produtos e os mercados que o compoñen.	▪ CAA ▪ CSC ▪ CD
▪ a ▪ d ▪ h ▪ i ▪ l	▪ B5.5. Política monetaria: instrumentos.	▪ B5.4. Analizar os tipos de política monetaria.	▪ ECB5.4.1. Razoa de forma crítica, en contextos reais, sobre as accións de política monetaria e o seu impacto económico e social.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC
▪ i ▪ l ▪ a ▪ h ▪ i	▪ B5.6. Banco Central Europeo. ▪ B5.7. Mecanismos da oferta e demanda monetaria: efectos sobre os tipos de xuro.	▪ B5.5. Identificar o papel do Banco Central Europeo e a estrutura da súa política monetaria.	▪ ECB5.5.1. Identifica os obxectivos e a finalidade do Banco Central Europeo, e razoa sobre o seu papel e o seu funcionamento.	▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CD
			▪ ECB5.5.2. Describe os efectos das	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Economía. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l			variacións dos tipos de xuro na economía.	▪ CCL
	Bloque 6. O contexto internacional da economía			
▪ g ▪ i ▪ l	▪ B6.1. Comercio internacional: causas e teorías. ▪ B6.2. Balanza de pagamentos, con especial referencia á española.	▪ B6.1. Analizar os fluxos comerciais entre dúas economías.	▪ ECB6.1.1. Identifica e describe os fluxos comerciais internacionais.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CMCCT
▪ a ▪ i ▪ l	▪ B6.3. Cooperación e integración económica. ▪ B6.4. Unión Europea (UE).	▪ B6.2. Examinar os procesos de integración económica e describir os pasos que se produciron no caso da Unión Europea.	▪ ECB6.2.1. Explica o proceso de cooperación e integración económica producido na Unión Europea, e reflexiona para valorar as repercusións e as implicacións para España nun contexto global.	▪ CSC ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ h ▪ i ▪ l ▪ p	▪ B6.5. Globalización económica e financeira: causas e consecuencias. ▪ B6.6. Organismos económicos internacionais: mecanismos de regulación.	▪ B6.3. Analizar e valorar as causas e as consecuencias da globalización económica, así como o papel dos organismos económicos internacionais na súa regulación.	▪ ECB6.3.1. Expresa as razóns que xustifican o intercambio económico entre países.	▪ CSC ▪ CCL
			▪ ECB6.3.2. Describe as implicacións e os efectos da globalización económica nos países e reflexiona sobre a necesidade da súa regulación e da súa coordinación.	▪ CAA ▪ CD ▪ CMCCT ▪ CSC
	Bloque 7. Desequilibrios económicos e o papel do Estado na economía			
▪ a ▪ b ▪ c ▪ i ▪ l	▪ B7.1. Ciclos económicos: crises na economía. ▪ B7.2. Políticas macroeconómicas de crecemento, estabilidade e desenvolvemento. ▪ B7.3. Ambiente: recurso sensible e escaso.	▪ B7.1. Reflexionar sobre o impacto do crecemento e as crises cíclicas na economía e os seus efectos na calidade de vida das persoas, o ambiente e a distribución da riqueza a nivel local e mundial.	▪ ECB7.1.1. Identifica e analiza os factores e as variables que inflúen no crecemento económico, no desenvolvemento e na redistribución da renda.	▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CD
			▪ ECB7.1.2. Diferencia os conceptos de crecemento e de desenvol-	▪ CCL ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Economía. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B7.4. Pobreza e subdesenvolvemento: causas e posibles vías de solución.		vemento.	
			▪ ECB7.1.3. Recoñece e explica as consecuencias do crecemento sobre a repartición da riqueza, sobre o ambiente e sobre a calidade de vida.	▪ CSC ▪ CCL
			▪ ECB7.1.4. Analiza de forma práctica os modelos de desenvolvemento dos países emerxentes e as oportunidades que teñen os países en vías de desenvolvemento para crecer e progresar.	▪ CAA ▪ CSC ▪ CD
			▪ ECB7.1.5. Reflexiona sobre os problemas ambientais e a súa relación co impacto económico internacional analizando as posibilidades dun desenvolvemento sustentable.	▪ CSC ▪ CMCCT
			▪ ECB7.1.6. Desenvolve actitudes positivas en relación co ambiente e valora a consideración da protección do ambiente na toma de decisións económicas.	▪ CSC ▪ CAA
			▪ ECB7.1.7. Identifica os bens ambientais como factor de produción escaso, que proporciona inputs e recolle refugallos e residuos, o que supón valorar os custos asociados.	▪ CSC ▪ CMCCT
			▪ ECB7.1.8. Recoñece a evolución cíclica da actividade económica,	▪ CMCCT ▪ CSC

Diario Oficial de Galicia

	Economía. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			describe as fases, as representa graficamente e considera as súas consecuencias sociais.	
▪ a ▪ c ▪ i ▪ l	▪ B7.5. Política fiscal e orzamentos públicos. ▪ B7.6. O Estado na economía: funcións. ▪ B7.7. Os fallos do mercado e a intervención do sector público. ▪ B7.8. Redistribución de renda e riqueza: igualdade de oportunidades.	▪ B7.2. Explicar e ilustrar con exemplos significativos as finalidades e as funcións do Estado nos sistemas de economía de mercado, e identificar os principais instrumentos que utiliza, valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu papel na actividade económica.	▪ ECB7.2.1. Distingue e explica as funcións do Estado: fiscais, estabilizadoras, redistributivas, reguladoras e provedoras de bens e servizos públicos.	▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ ECB7.2.2. Identifica os principais fallos do mercado, as súas causas e os seus efectos para os axentes que interveñen na economía, e as opcións de actuación por parte do Estado.	▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CD
			▪ ECB7.2.3. Clasifica e describe os elementos integrantes dos orzamentos públicos e argumenta a necesidade de prever os ingresos e os gastos, e controlar a súa execución.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Filosofía

Introdución

A través da UNESCO, a ONU alenta os seus estados membros a traballar na promoción, no fortalecemento e na extensión da filosofía en todos os niveis do ensino, porque a sociedade democrática, formada por unha pluralidade diversa de persoas e comunidades, proxectos e intereses, demanda un pensamento racional que axude a comprender o mundo complexo que nos rodea e proporcione instrumentos para edificar unha sociedade libre, igual e xusta. A UNESCO considera que a materia de Filosofía, o saber máis antigo de Europa, é a ferramenta adecuada que debe servir a este fin. A filosofía forma unha cidadanía reflexiva, lúcida, participativa, amante das institucións democráticas e con habilidades prácticas na resolución dos problemas específicos das sociedades democráticas avanzadas.

A materia de Filosofía capacita o alumnado para o exercicio do pensamento crítico e independente, co que alcanzar unha mellor comprensión do mundo globalizado e de si mesmo/a. Grazas a esta materia, os alumnos e as alumas adquiren a aptitude de entretecer unha defensa racional e razoable da súa autonomía, da súa dignidade e dos seus dereitos nun contexto en vías de globalización. O pensamento filosófico achega os coñecementos teóricos e as destrezas prácticas para entender, analizar e propor solucións aos desafíos intelectuais e morais do século XXI. Asemade, a materia de Filosofía ofrece os fundamentos conceptuais dos principios e dos valores da paz e da seguridade mundiais: democracia, imperio da lei, dereitos humanos, tolerancia, xustiza, igualdade e liberdade (a UNESCO nomea a Filosofía como "Escola de liberdade" na súa estratexia internacional e no informe de 2007). Os métodos filosóficos achegan enfoques plurais e contrastados que permiten albiscar saídas aos problemas que afectan a convivencia humana. A aprendizaxe do tratamento racional e dialogado destes asuntos disipa o recurso á violencia e á guerra, e fomenta a paz e a seguridade global e local.

En segundo lugar, a materia de Filosofía impulsa no alumnado o valor da indagación e a reflexión argumentada para descubrir prexuízos, xerar claridade respecto aos obxectivos e ao sentido da vida, valorar a calidade dos argumentos, detectar sofismas e falacias, resistir a presión arbitraria dos/das superiores e dos/das pares, atopar puntos de encontro entre posicións diferentes, humanizar as persoas con quen estamos obrigados/as a convivir. É por iso que o tratamento na aula desta materia ten que facer reflexionar ao alumnado sobre as razóns da presenza maioritariamente masculina na produción filosófica desde as súas orixes, ao tempo que debe dar visibilidade ao pensamento filosófico na muller.

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

A materia de Filosofía axuda a desmontar os argumentos das condutas baseadas nos valores da dominación e a vontade de poder que provocan crises ecolóxicas, económicas e humanas. A meditación filosófica esperta no alumnado o interese polas demais persoas, estimula a empatía para imaxinar os problemas que lles afectan e crea a capacidade para se emocionar moralmente. Mercé ao autocoñecemento que promove a filosofía, o alumnado pode chegar a recoñecer que a fraxilidade, a debilidade e a mortalidade non son aspectos negativos e odiosos da existencia humana, senón ocasións para a axuda mutua, a cooperación e a reciprocidade.

En cuarto lugar, grazas aos modelos diversos de pensamento filosófico, a materia de Filosofía estimula a deliberación sosegada sobre as decisións que rexen a vida cotiá individual e colectiva, e impulsa a tomar iniciativas razoables. Nunha sociedade democrática avanzada, o alumnado debe formarse para aplicar o pensamento crítico á análise de principios económicos e políticos, sopesar teorías sobre a liberdade e a xustiza social, recoñecer a interacción dos fenómenos naturais e sociais, avaliar o impacto ético e social da tecnociencia e gozar con autonomía dos produtos artísticos. A materia de Filosofía proporciona a visión e a comprensión holística necesaria para realizar estas tarefas. O alumnado educado filosoficamente é, daquela, activo, curioso, argumentativo, creativo, comprometido e innovador.

Como se ve, a Filosofía como materia potencia o desenvolvemento das competencias sociais e cívicas, por estar estreitamente vinculadas coa finalidade última de todo o seu proxecto. Pero nesa consecución precisa acudir á competencia en comunicación lingüística, que lle permite ao alumnado tanto a exposición dun pensamento rigoroso e claro como o diálogo frutífero coas demais persoas. A competencia de aprender a aprender manifféstase na obriga intrínseca do facer filosófico de xerar marcos de sentido cada vez máis complexos, globais e enriquecedores que nos permitan tratar cunha realidade plástica, multifacética e omniabarcante, realidade que provoca en nós a moi humana sensación de admiración. E nesa sensación, a Filosofía non está soa, xa que a matemática e a ciencia se nutren da mesma fonte, e a competencia neses saberes cobra máis luz cando se examinan desde o saber que na orixe foi un con eles. Pero non chega a admiración. Con ela aparece a curiosidade que só se satisfai cando polo sentido de iniciativa e o espírito emprendedor nos animamos á acción, á creación e á innovación. O mesmo saber require atrevemento, ousadía, iniciativa, como nos lembra Kant. A competencia dixital capacita os alumnos e as alumnas para o uso das novas tecnoloxías que serven para traballar coa materia mesma da razón, o sentido, que se presenta baixo as dúas facetas da información e a comunicación. O percorrido da filosofía polos seus temas e pola súa historia brinda acceso, ao cabo, a un panorama de teorías, pensadores/as, correntes, ideas, argumentos, críticas e preguntas que conforman a trama onde se viñeron tecendo as expresións culturais que nos fan ser o que somos.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Tamén se abordan no currículo de Filosofía varios dos elementos transversais de etapa, os que atinxen basicamente ao espírito emprendedor e ao estudo dos proxectos empresariais, e á influencia que poden ter neles as achegas das ramas da filosofía.

Na materia de Filosofía, todas estas esixencias están aglutinadas en varios bloques temáticos: a especificidade do saber filosófico, o coñecemento humano, a pregunta pola realidade, a condición humana e a racionalidade práctica. A través destes bloques o alumnado coñecerá os interrogantes, os conceptos, as formulacións e as respostas da filosofía aos grandes problemas do saber, o coñecemento, a ciencia, a realidade, a natureza, o ser humano, a acción, a arte, o discurso e a innovación. Os contidos relacionados coa epistemoloxía, a filosofía da ciencia e da natureza, e a metafísica permiten afondar no coñecemento que o alumnado ten do seu contorno e da súa relación con el. O alumnado desenvolve a competencia para interpretar sucesos, avaliar o seu impacto, localizar as súas causas, anticipar e prever as consecuencias, analizar os factores capaces de transformar a realidade. Así mesmo, invitan o alumnado a exercer o pensamento metódico (na ciencia, na ontoloxía e na metafísica) con rigor e precisión. Os contidos de antropoloxía, ética e filosofía política dan luz sobre a realidade individual, social e cultural; estimulan a autocomprensión e o autocoñecemento, espertan a capacidade de argumentación moral e política, desenvolven a conciencia normativa e a empatía moral, fomentan o respecto polos dereitos humanos, invitan á participación activa na vida democrática. Os contidos de filosofía da linguaxe, lóxica, retórica e argumentación serven para educar a interpretación, a expresión, a formulación e a exposición do propio pensamento e do alleo en contextos comunicativos variados (deliberación, negociación, investigación, diálogo, controversia, discusión crítica e conversa informal), empregando con eficacia o razoamento lóxico e respectando as máximas que rexen a conduta racional comunicativa. Os contidos de estética proxectan o alumnado a comprender, apreciar e valorar con espírito crítico reflexivo, actitude aberta e respectuosa, as diferentes manifestacións culturais e artísticas. A finalidade é apropiarse criticamente dun conxunto de criterios estéticos para estimar o valor da produción cultural e artística e, chegado o caso, producir obras artísticas innovadoras con contido filosófico.

Tanto estes contidos curriculares coma o tratamento das competencias clave e dos elementos transversais invitan o profesorado da materia a emprender unha renovación metodolóxica na que os alumnos e as alumnas sexan quen de ocupar o papel activo fundamental que lles corresponde nos procesos de ensino e aprendizaxe: o de persoas autónomas e críticas, sociais e racionais, creativas e prudentes, donas de si e respectuosas coas demais persoas, sabias e felices. O tipo de persoa que a mellor filosofía nos presenta, desde sempre, como ideal humano.

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

1º de bacharelato

	Filosofía. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Contidos transversais			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m	▪ B1.1. Textos filosóficos e pertencentes a outras ramas do saber relacionados coas temáticas filosóficas estudadas.	▪ B1.1. Ler comprensivamente e analizar de forma crítica textos significativos e breves, pertencentes a pensadores/as destacados/as.	▪ FIB1.1.1. Analiza de xeito crítico textos pertencentes a pensadores/as destacados/as, identifica a problemática e as solucións expostas (distinguindo as teses principais e a orde da argumentación) e relaciona os problemas propostos nos textos co estudado na unidade, e/ou co achegado por outros/as filósofos/as ou correntes, e/ou con saberes distintos da filosofía.	▪ CAA
▪ b ▪ d ▪ e	▪ B1.2. Composición escrita de argumentos de reflexión filosófica e de discursos orais, manexando as regras básicas da retórica e a argumentación.	▪ B1.2. Argumentar e razoar os propios puntos de vista sobre as temáticas estudadas na unidade, de forma oral e escrita, con claridade e coherencia.	▪ FIB1.2.1. Argumenta e razoa as súas opinións de forma oral e escrita, con claridade e coherencia, e demostrando un esforzo creativo e educativo na valoración persoal dos problemas filosóficos analizados.	▪ CCL ▪ CSC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g	▪ B1.3. Uso dos procedementos de traballo intelectual (incluíndo os das tecnoloxías da información e da comunicación) adecuados á filosofía, en especial a asimilación e o uso rigoroso do léxico relacionado cos temas filosóficos estudados.	▪ B1.3. Seleccionar e sistematizar información obtida de distintas fontes.	▪ FIB1.3.1. Selecciona e sistematiza información obtida tanto de libros específicos como de internet, usando as posibilidades das novas tecnoloxías para consolidar e ampliar a información.	▪ CD ▪ CSC
			▪ FIB1.3.2. Elabora listas de vocabulario de conceptos e comprende o seu significado, aplícaos con rigor e organízaos en esquemas ou mapas conceptuais, táboas crono-	▪ CAA

	Filosofía. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			lóxicas e outros procedementos útiles para a comprensión da filosofía.	
▪ d ▪ e ▪ g	▪ B1.3. Uso dos procedementos de traballo intelectual (incluíndo os das tecnoloxías da información e da comunicación) adecuados á filosofía, en especial a asimilación e o uso rigoroso do léxico relacionado cos temas filosóficos estudados.	▪ B1.4. Analizar e argumentar sobre formulacións filosóficas, elaborando de xeito colaborativo esquemas, mapas conceptuais, táboas cronolóxicas e outros procedementos útiles, mediante o uso de medios e plataformas dixitais.	▪ FIB1.4.1. Elabora con rigor esquemas, mapas conceptuais, táboas cronolóxicas, etc., amosando a comprensión dos eixes conceptuais estudados.	▪ CAA
	Bloque 2. O saber filosófico			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B2.1. Filosofía: sentido, necesidade e historia. ▪ B2.2. Saber racional. Explicación prerracional: mito e maxia. Explicación racional: razón e sentidos. ▪ B2.3. Funcións e vixencia da filosofía.	▪ B2.1. Coñecer e comprender a especificidade e a importancia do saber racional en xeral e do filosófico en particular, en tanto que saber de comprensión e interpretación da realidade, valorando que a filosofía é, á vez, un saber e unha actitude que estimula a crítica, a autonomía, a creatividade e a innovación.	▪ FIB2.1.1. Recoñece as preguntas e os problemas que veñen caracterizando a filosofía desde a súa orixe, comparando coa formulación doutros saberes, como o científico ou o teolóxico.	▪ CAA
			▪ FIB2.1.2. Explica a orixe do saber filosófico diferenciándoo dos saberes prerracionais, como o mito ou a maxia.	▪ CCEC ▪ CSC
▪ d ▪ e	▪ B2.4. Disciplinas teórico-prácticas do saber filosófico. ▪ B2.5. Racionalidade teórica e práctica.	▪ B2.2. Identificar as dimensións teórica e práctica da filosofía, os seus obxectivos, as características, as disciplinas, os métodos e as funcións, relacionándoa paralelamente con outros saberes de comprensión da realidade.	▪ FIB2.2.1. Identifica, relaciona e distingue as vertentes práctica e teórica do labor filosófico, así como as disciplinas que conforman a filosofía.	▪ CAA ▪ CSC
▪ b	▪ B2.6. O saber filosófico a través da súa historia. Características da	▪ B2.3. Contextualizar histórica e culturalmente as problemáticas	▪ FIB2.3.1. Recoñece as principais problemáticas filosóficas caracte-	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Filosofía. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ e ▪ h	filosofía.	analizadas e expresar por escrito as achegas máis importantes do pensamento filosófico desde a súa orixe, identificando os principais problemas formulados e as solucións achegadas, e argumentando as propias opinións ao respecto.	rísticas de cada etapa cultural europea.	
			▪ FIB2.3.2. Expresa por escrito as teses fundamentais dalgunhas das correntes filosóficas máis importantes do pensamento occidental.	▪ CCL
▪ b ▪ e ▪ g	▪ B1.3. Uso dos procedementos de traballo intelectual (incluíndo os das tecnoloxías da información e da comunicación) adecuados á filosofía, en especial a asimilación e o uso rigoroso do léxico relacionado cos temas filosóficos estudados.	▪ B2.4. Comprender e utilizar con precisión o vocabulario filosófico fundamental, realizando un glosario de termos de xeito colaborativo mediante as posibilidades que ofrecen as novas tecnoloxías.	▪ FIB2.4.1. Comprende e usa con rigor conceptos filosóficos como razón, sentidos, mito, logos, arché, necesidade, continxencia, causa, existencia, metafísica, lóxica, gnoseoloxía, obxectividade, dogmatismo, criticismo, etc.	▪ CCL
▪ b ▪ e ▪ l	▪ B1.1. Textos filosóficos e textos pertencentes a outras ramas do saber relacionados coa temática filosófica estudada.	▪ B2.5. Analizar de maneira crítica fragmentos de textos significativos e breves sobre a orixe, a caracterización e a vixencia da filosofía, identificando as problemáticas e solucións expostas, distinguindo as teses principais e a orde de argumentación, relacionando os problemas formulados nos textos co estudado na unidade e coa presentación doutros intentos de comprensión da realidade, como o científico e o teolóxico, ou outros tipos de filosofía, como a oriental.	▪ FIB2.5.1. Le e analiza de xeito crítico fragmentos de textos breves e significativos sobre a orixe da explicación racional e acerca das funcións e as características do pensamento filosófico, pertencentes a pensadores/as, que identifiquen as problemáticas filosóficas formuladas.	▪ CCL
	Bloque 3. O coñecemento			
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B3.1. Teoría do coñecemento. ▪ B3.2. Graos e ferramentas do coñecer: razón, entendemento e	▪ B3.1. Coñecer de modo claro e ordenado as problemáticas implicadas no proceso do coñecemen-	▪ FIB3.1.1. Identifica e expresa de xeito claro e razoado os elementos e as problemáticas que implica	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 25647
Diario Oficial de Galicia

	Filosofía. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	sensibilidade. ▪ B3.3. Abstracción. ▪ B3.4. Problemas implicados no coñecer: posibilidades, límites e intereses; o irracional.	to humano, analizadas desde o campo filosófico, os seus graos, as ferramentas e as fontes, e expor por escrito os modelos explicativos do coñecemento máis significativos.	o proceso do coñecemento da realidade, como é o dos seus graos, as súas posibilidades e os seus límites.	
▪ d ▪ e ▪ h ▪ g	▪ B3.5. Problema filosófico do coñecemento. ▪ B3.6. A verdade como propiedade das cousas. A verdade como propiedade do entendemento: coherencia e adecuación. ▪ B3.7. Algúns modelos filosóficos de explicación do coñecemento e o acceso á verdade.	▪ B3.2. Explicar e reflexionar sobre o problema do acceso á verdade, identificando as problemáticas e as posturas filosóficas que xurdiron en torno ao seu estudo.	▪ FIB3.2.1. Coñece e explica teorías acerca do coñecemento e a verdade, como son o idealismo, o realismo, o racionalismo, o empirismo, o perspectivismo, o consenso ou o escepticismo, e contrasta semellanzas e diferenzas entre os conceptos clave que manexan.	▪ CCEC
			▪ FIB3.2.2. Explica e contrasta criterios e teorías sobre a verdade, tanto no plano metafísico como no gnoseolóxico, usando con rigor termos como gnoseoloxía, razón, sentidos, abstracción, obxectividade, certeza, dúbida, evidencia, escepticismo, autoridade, probabilidade, prexuízo, coherencia, adecuación, consenso, incerteza, interese, irracional, etc., e construír un glosario de conceptos de xeito colaborativo, usando internet.	▪ CD ▪ CSC
▪ b ▪ d ▪ e	▪ B1.1. Textos filosóficos e textos pertencentes a outras ramas do saber relacionadas coas temáticas filosóficas estudadas.	▪ B3.3. Analizar de forma crítica fragmentos de textos significativos sobre a análise filosófica do coñecemento humano, os seus elementos, as súas posibilidades e os seus límites, valorando os esforzos por alcanzar unha aproxi-	▪ FIB3.3.1. Analizar fragmentos de textos breves de Descartes, Hume, Kant, Nietzsche, Ortega y Gasset, Habermas, Popper, Kuhn ou Michel Serres, entre outros.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Filosofía. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		mación á verdade arredándose do dogmatismo, da arbitrariedade e dos prexuízos.		
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ l	▪ B3.8. Filosofía, ciencia e tecnoloxía. Filosofía da ciencia. ▪ B3.9. Obxectivos e instrumentos da ciencia. ▪ B3.10. Método hipotético-dedutivo. ▪ B3.11. Investigación científica na modernidade e na época contemporánea: das matemáticas e a técnica como ferramentas de coñecemento e interpretación fundamentais á reformulación dos conceptos clásicos.	▪ B3.4. Coñecer e explicar a función da ciencia, os seus modelos de explicación, as súas características, os seus métodos e a tipoloxía do saber científico, expondo as diferenzas e as coincidencias do ideal e a investigación científica co saber filosófico, como pode ser a problemática da obxectividade ou a adecuación teoría-realidade, argumentando as propias opinións de xeito razoado e coherente.	▪ FIB3.4.1. Explica os obxectivos, as funcións e os principais elementos da ciencia, manexando termos como feito, hipótese, lei, teoría ou modelo.	▪ CMCCT
			▪ FIB3.4.2. Constrúe unha hipótese científica, identifica os seus elementos e razoa a orde lóxica do proceso de coñecemento.	▪ CMCCT
			▪ FIB3.4.3. Usa con rigor termos epistemolóxicos como indución, hipotético-dedutivo, método, verificación, predición, realismo, causalidade, obxectividade, relatividade, caos e indeterminismo, entre outros.	▪ CMCCT
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ l	▪ B3.12. Técnica e tecnoloxía: saber e praxe.	▪ B3.5. Relacionar e identificar as implicacións da tecnoloxía, en tanto que saber práctico transformador da natureza e da realidade humana, reflexionando, desde a filosofía da tecnoloxía, sobre as relacións coa ciencia e cos seres humanos.	▪ FIB3.5.1. Extrae conclusións razoadas sobre a inquedanza humana por transformar e dominar a natureza, póndoa ao servizo do ser humano, así como das consecuencias desta actuación, e participa de debates acerca das implicacións da tecnoloxía na realidade social.	▪ CMCCT ▪ CSC
▪ b ▪ d ▪ l	▪ B3.13. Reflexións filosóficas sobre o desenvolvemento científico e tecnolóxico: o problema da indución	▪ B3.6. Analizar de xeito crítico fragmentos de textos filosóficos sobre a reflexión filosófica acerca da ciencia, a técnica e a filosofía,	▪ FIB3.6.1. Analiza fragmentos de textos breves e significativos de pensadores como Aristóteles, Popper, Kuhn, B. Russell, A. F.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Filosofía. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B3.14. Visión aristotélica do quefacer científico.	identificando as problemáticas e as solucións propostas, distinguindo as teses principais e a orde da argumentación, relacionar os problemas formulados nos textos co estudado na unidade e razoar a postura propia.	Chalmers ou J. C. Borrón, entre outros.	
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ g ▪ l	▪ B3.15. Relación entre filosofía e ciencia.	▪ B3.7. Entender e valorar a relación entre a filosofía e a ciencia.	▪ FIB3.7.1. Identifica e reflexiona de forma argumentada acerca de problemas comúns aos campos filosófico e científico, como son o problema dos límites e as posibilidades do coñecemento, a cuestión da obxectividade e a verdade, a racionalidade tecnolóxica, etc.	▪ CMCCT
			▪ FIB3.7.2. Investiga e selecciona información en internet, procedente de fontes solventes, sobre as problemáticas citadas, e realiza un proxecto de grupo sobre algunha temática que afonde na interrelación entre a filosofía e a ciencia.	▪ CD ▪ CSC
	Bloque 4. A realidade			
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B4.1. A metafísica como explicación teórica da realidade.	▪ B4.1. Recoñecer e valorar a metafísica, disciplina que estuda a realidade en tanto que totalidade, distinguíndoa das ciencias, que versan sobre aspectos particulares desta.	▪ FIB4.1.1. Coñece o que é a metafísica e usa a abstracción para comprender os seus contidos e a súa actividade, razoando sobre eles.	▪ CAA
▪ d ▪ e	▪ B4.2. Pregunta polo ser como punto de partida da Filosofía. Pla-	▪ B4.2. Coñecer e explicar, desde un enfoque metafísico, os principais problemas que presenta a re-	▪ FIB4.2.1. Describe as principais interpretacións metafísicas e os problemas que suscita o coñece-	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Filosofía. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h	tón fronte a Aristóteles. ▪ B4.3. Interrogación metafísica sobre a verdadeira realidade: problema da aparencia e a realidade. ▪ B4.4. Pregunta pola orixe e a estrutura do real. ▪ B4.5. Caracterización da realidade: cambio ou permanencia, substancialismo estático fronte ao devir. Esencialismo e existencialismo. ▪ B4.6. Necesidade de categorizar racionalmente o real.	alidade.	mento metafísico da realidade.	
			▪ FIB4.2.2. Comprende e utiliza con rigor conceptos metafísicos como ser, sistema metafísico, realidade, aparencia, materia e espírito, unidade, dualidade, multiplicidade, devir, necesidade, continxencia, transcendencia, categoría e abstracción, materialismo, espiritualismo, existencialismo ou esencialismo, entre outros.	▪ CCL
			▪ FIB4.2.3. Realiza unha análise crítica ante teorías metafísicas diverxentes de interpretación da realidade.	▪ CAA
			▪ FIB4.2.4. Analiza e comprende fragmentos de textos breves e significativos sobre as problemáticas metafísicas que presenta a realidade, de pensadores como Platón, Aristóteles, Tomé de Aquino, Descartes, Marx, Nietzsche, etc., comparando e establecendo semellanzas e diferenzas entre os enfoques, e disertando coherentemente sobre as posturas históricas.	▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i	▪ B4.7. Cosmovisións científicas sobre o universo. A filosofía da natureza como admiración filosófica pola natureza. ▪ B4.8. Paradigma cualitativo orga-	▪ B4.3. Coñecer e comparar as explicacións dadas desde as grandes cosmovisións sobre o universo.	▪ FIB4.3.1. Explica e compara dúas das grandes cosmovisións do Universo: o paradigma organicista aristotélico e o modelo mecanicista newtoniano.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Filosofía. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g ▪ l	nicista: universo aristotélico. ▪ B4.9. Universo máquina: visión mecanicista na Modernidade. Supostos epistemolóxicos do modelo heliocéntrico: procura das leis universais dun universo infinito. Determinismo, regularidade, conservación, economía e continuidade. ▪ B4.10. Visión contemporánea do Universo. ▪ B4.11. Reencontro da filosofía e a física na teoría do caos.		▪ FIB4.3.2. Describe os caracteres esenciais das interpretacións relativista e cuántica contemporáneas da realidade, explicando as implicacións filosóficas asociadas a eses caracteres.	▪ CMCCT
			▪ FIB4.3.3. Usa con rigor termos epistemolóxicos e científicos como cosmovisión, paradigma, Universo, natureza, finalismo, organicismo, determinismo, orde, causalidade, conservación, principio, mecanicismo, materia, relatividade, cuántica, espazo, tempo, azar, determinismo, indeterminismo, probabilidade, gaia e caos, entre outros.	▪ CMCCT
▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i	▪ B1.3. Uso dos procedementos de traballo intelectual (incluíndo os das tecnoloxías da información e da comunicación) adecuados á filosofía, en especial a asimilación e o uso rigoroso do léxico relacionado coas temáticas filosóficas estudadas.	▪ B4.4. Elaborar táboas e/ou mapas conceptuais comparando os caracteres adxudicados historicamente ao Universo, entendido como totalidade do real, contextualizando historicamente e culturalmente cada cosmovisión e ampliando información mediante internet e/ou fontes bibliográficas.	▪ FIB4.4.1. Elabora esquemas, táboas e/ou mapas conceptuais que comparen os caracteres adxudicados historicamente ao Universo, entendido como totalidade do real, contextualizando historicamente e culturalmente cada cosmovisión e ampliando información mediante internet e/ou fontes bibliográficas.	▪ CD
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ m	▪ B1.1. Textos filosóficos e textos pertencentes a outras ramas do saber relacionados coas temáticas filosóficas estudadas.	▪ B4.5. Ler e analizar de xeito crítico textos filosóficos, epistemolóxicos e científicos sobre a comprensión da realidade, tanto desde o plano metafísico como desde o físico, usando con precisión os termos técnicos estudados, relacionar os	▪ FIB4.5.1. Analiza textos filosóficos e científicos, clásicos e contemporáneos, que aborden as mesmas problemáticas, e investigar a vixencia das ideas expostas.	▪ CMCCT
			▪ FIB4.5.2. Reflexiona sobre as	▪ CAA

	Filosofía. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		problemas presentados nos textos co estudado nas unidades e razoar a postura propia.	implicacións filosóficas que afectan a visión do ser humano en cada cosmovisión filosófico-científica estudada, e argumenta as súas propias ideas de xeito razoado e creativo.	
	Bloque 5. O ser humano desde a filosofía			
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e	▪ B5.1. A reflexión filosófica sobre o ser humano e o sentido da existencia: antropoloxía filosófica.	▪ B5.1. Recoñecer en que consiste a antropoloxía filosófica.	▪ FIB5.1.1. Utilizar con rigor vocabulario específico da temática, como evolución, dialéctica, proceso, progreso, emerxencia, azar, selección natural, apto, reducionismo, creacionismo, evolución cultural, vitalismo, determinismo xenético, natureza e cultura.	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i	▪ B5.2. Implicacións filosóficas da evolución. Filosofía e bioloxía.	▪ B5.2. Coñecer e explicar as implicacións filosóficas da evolución, en relación cos contidos metafísicos e cos/coas pensadores/as xa estudados/as.	▪ FIB5.2.1. Coñece e explica as consideracións filosóficas implicadas na teoría da evolución, como a consideración dinámica e dialéctica da vida ou o indeterminismo, entre outras.	▪ CMCCT
			▪ FIB5.2.2. Analiza fragmentos breves e significativos de E. Morin, K. Popper, R. Dawkins, J. Mosterín, A. Gehlen, M. Harris ou M. Ponty, entre outros.	▪ CCEC
▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i	▪ B5.3. A dialéctica natureza-cultura no proceso de antropoxénese e de construción da identidade propia humana.	▪ B5.3. Recoñecer e reflexionar, de maneira argumentada, sobre a interacción dialéctica entre o compoñente natural e o cultural que caracterizan o ser humano como tal, sendo o culturalmente adquiri-	▪ FIB5.3.1. Identifica e expón en que consiste o compoñente natural innato do ser humano, e a súa relación cos elementos culturais que xorden nos procesos de antropoxénese e humanización,	▪ CCEC ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Filosofía. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l		do condición para a innovación e a creatividade que caracterizan a especie.	dando lugar á identidade propia do ser humano.	
			▪ FIB5.3.2. Diserta sobre o ser humano en tanto que resultado da dialéctica evolutiva entre o xeneticamente innato e o culturalmente adquirido, condición para a innovación e a capacidade creativa que caracterizan a nosa especie.	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ FIB5.3.3. Localiza información en internet acerca das investigacións actuais sobre a evolución humana, e reflicte a información seleccionada e sistematizada de xeito colaborativo.	▪ CD ▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ c ▪ e ▪ h	▪ B1.2. Composición escrita de argumentos de reflexión filosófica e de discursos orais, manexando as regras básicas da retórica e a argumentación.	▪ B5.4. Valorar os coñecementos adquiridos nesta unidade, rexeitando os prexuízos tanto etnocéntricos como por motivos físicos, e tamén as actitudes de intolerancia, inxustiza e exclusión.	▪ FIB5.4.1. Argumenta con coherencia, baseándose nos datos obxectivos aprendidos, sobre as implicacións de adoptar prexuízos etnocéntricos para xulgar os seres humanos e as culturas.	▪ CSC
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B5.4. Visión grega. Heroe homérico: concepto socrático. Dualismo platónico. Animal racional e político aristotélico. Materialismo e individualismo helenista. ▪ B5.5. Pensamento medieval: creación á imaxe divina; nova concepción do corpo e a alma, da morte e da liberdade. ▪ B5.6. Renacemento: antropocentrismo e humanismo. ▪ B5.7. Modernidade e século XIX:	▪ B5.5. Coñecer e reflexionar sobre as concepcións filosóficas sobre o ser humano como tal que se viñeron dando ao longo da filosofía occidental, comparando semellanzas e diferenzas entre as sucesivas formulacións, analizando criticamente a influencia do contexto sociocultural na concepción filosófica, e valorando algunhas formulacións diverxentes que abriron camiño cara á consideración ac-	▪ FIB5.5.1. Contrasta e relaciona as principais concepcións filosóficas que se viñeron dando historicamente sobre o ser humano.	▪ CCEC
			▪ FIB5.5.2. Analiza de xeito crítico textos significativos e breves dos grandes pensadores.	▪ CCL
			▪ FIB5.5.3. Usa con rigor termos como dualismo e monismo antropolóxico, areté, mente, corpo, es-	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Filosofía. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	razón, emocións e liberdade. ▪ B5.8. O ser humano na filosofía contemporánea.	tual da persoa.	pírito, creacionismo, antropocentrismo, teocentrismo, alma, humanismo, persoa, dignidade, sentido, estado de natureza, estado de civilización, existencia, liberdade, emoción, paixón, determinismo, alienación, nihilismo, existencia, inconsciente, morte, historia ou transcendencia, entre outros.	
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B5.9. Visións filosóficas orientais: budismo, taoísmo e hinduísmo.	▪ B5.6. Comparar a visión filosófica occidental do ser humano coa visión filosófica oriental, o budismo, o taoísmo e o hinduísmo, e argumentar as opinións propias sobre semellanzas e diferenzas.	▪ FIB5.6.1. Contrasta e relaciona as principais concepcións filosóficas que se viñeron dando historicamente no contexto da filosofía occidental sobre o ser humano, coa visión filosófica oriental, o budismo, o taoísmo e o hinduísmo.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B5.10. Algunhas claves sobre o sentido da existencia humana. ▪ B5.11. Cuestión do sentido, a esencia e a existencia, o eu, a liberdade, a morte, o destino, o azar, a historia e a necesidade de transcendencia.	▪ B5.7. Disertar, de forma oral e escrita, sobre as temáticas intrinsecamente filosóficas no ámbito do sentido da existencia, como poden ser a cuestión do sentido, a esencia e a existencia, o eu, a liberdade, a morte, o destino, o azar, a historia ou a necesidade de transcendencia, entre outras.	▪ FIB5.7.1. Diserta, de xeito oral e escrito, sobre as grandes cuestións metafísicas que lle dan sentido á existencia humana.	▪ CCL
			▪ FIB5.7.2. Argumenta e razoa, de xeito oral e escrito, acerca dos puntos de vista propios sobre o ser humano, desde a filosofía e sobre diferentes temáticas filosóficas relacionadas co sentido da existencia humana.	▪ CCL
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B5.12. Reflexión filosófica sobre o corpo. ▪ B5.13. Teorías filosóficas sobre a relación entre mente e corpo.	▪ B5.8. Coñecer algunhas teorías filosóficas occidentais sobre o corpo humano, e reflexionar de xeito colaborativo e argumentar acerca dos puntos de vista propios.	▪ FIB5.8.1. Coñece as teorías filosóficas da relación entre mente e corpo (monismo, dualismo e emerxentismo), e argumenta sobre esas teorías comparando semellanzas e diferenzas, de forma	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Filosofía. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			colaborativa.	
	Bloque 6. A racionalidade práctica			
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B2.5. Racionalidade teórica e práctica. ▪ B6.1. Orixe da ética occidental: Sócrates fronte aos sofistas.	▪ B6.1. Identificar a especificidade da razón na súa dimensión práctica, en tanto que orientadora da acción humana.	▪ FIB6.1.1. Recoñece a función da racionalidade práctica para dirixir a acción humana, aínda recoñecendo os seus vínculos ineludibles coa razón teórica e a intelixencia emocional.	▪ CSC
			▪ FIB6.1.2. Explica a orixe da ética occidental no pensamento grego, contrastando, de forma razoada, a concepción socrática coa dos sofistas.	▪ CCEC
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e	▪ B6.2. A ética como reflexión sobre a acción moral: carácter, conciencia e madureza moral.	▪ B6.2. Recoñecer o obxecto e función da ética.	▪ FIB6.2.1. Explica e razoa acerca do obxecto e a función da ética.	▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B6.3. Principais teorías sobre a moral humana. ▪ B6.4. Procura da felicidade. ▪ B6.5. A boa vontade: Kant. ▪ B6.6. A xustiza como virtude ético-política. ▪ B6.7. Relativismo e universalismo moral.	▪ B6.3. Coñecer e explicar as principais teorías éticas sobre a xustiza e a felicidade, e sobre o desenvolvemento moral.	▪ FIB6.3.1. Expresa de xeito crítico as argumentacións das principais teorías éticas sobre a felicidade e a virtude, razoando as súas propias ideas, e achega exemplos do seu cumprimento e do seu incumprimento.	▪ CSIEE ▪ CSC
			▪ FIB6.3.2. Expresa de maneira crítica as argumentacións das principais teorías éticas sobre a xustiza, razoando as súas propias ideas, e achega exemplos do seu cumprimento e do seu incumpri-	▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Filosofía. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			mento.	
			▪ FIB6.3.3. Analiza textos breves dalgúns dos filósofos representantes das principais teorizacións éticas e sobre o desenvolvemento psicolóxico moral do individuo.	▪ CSC
			▪ FIB6.3.4. Usa con rigor termos como ética, moral, acción moral, autonomía, responsabilidade, convención moral, madureza moral, virtude moral, subxectivismo, relativismo e universalismo moral, utilitarismo, deber moral, ética de máximos, ética de mínimos, consenso, xustiza, eudemonismo, hedonismo, emotivismo e utilitarismo.	▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B6.8. Fundamentos filosóficos do Estado. ▪ B6.9. Principais interrogantes da filosofía política.	▪ B6.4. Explicar a función, as características e os principais interrogantes da filosofía política, como a orixe e a lexitimidade do Estado, as relacións entre o individuo e o Estado ou a natureza das leis.	▪ FIB6.4.1. Identifica a función, as características e os principais interrogantes da filosofía política.	▪ CSC
			▪ FIB6.4.2. Utiliza con rigor conceptos como democracia, Estado, xustiza, dereito, dereitos naturais, Estado democrático e de dereito, legalidade, lexitimidade, convención, contractualismo, alienación, ideoloxía, utopía, entre outros conceptos clave da filosofía política.	▪ CCL
▪ a ▪ b	▪ B6.10. A xustiza segundo Platón. ▪ B6.11. O convencionalismo nos	▪ B6.5. Coñecer as teorías e os conceptos filosóficos principais que estiveron na base da constru-	▪ FIB6.5.1. Explica de xeito coherente as formulacións filosófico-políticas de Platón, os sofistas,	▪ CCEC ▪ CSC

Filosofía. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	sofistas. ▪ B6.12. Realismo político: Maquiavelo. ▪ B6.13. Contractualismo: Hobbes, Locke, Rousseau e Montesquieu. ▪ B6.14. A paz perpetua de Kant. ▪ B6.15. Fundamentos filosóficos do capitalismo no século XIX. John Stuart Mill. Alienación e ideoloxía segundo Marx. ▪ B6.16. Disputa política entre Popper e a escola de Frankfurt.	ción da idea de Estado e das súas funcións, apreciando o papel da filosofía como reflexión crítica.	Maquiavelo, Locke, Montesquieu, Rousseau, Hobbes, Kant, John Stuart Mill, Popper ou Habermas, entre outros.	
			▪ FIB6.5.2. Analiza e reflexiona sobre a relación entre individuo e Estado, sobre a base do pensamento dos sofistas, Marx e a escola de Frankfurt.	▪ CSC
			▪ FIB6.5.3. Analiza de xeito crítico textos significativos e breves dalgúns dos autores estudados, nos que se argumente sobre o concepto de Estado, os seus elementos e as súas características.	▪ CSC
			▪ FIB6.5.4. Valora e utiliza a capacidade argumentativa, de forma oral e escrita, contra a arbitrariedade, o autoritarismo e a violencia.	▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B6.17. Función do pensamento utópico.	▪ B6.6. Disertar de xeito oral e escrito sobre a utilidade do pensamento utópico, analizando e valorando a súa función, para propor posibilidades alternativas, proxectar ideas innovadoras e avaliar o xa experimentado.	▪ FIB6.6.1. Reflexiona por escrito sobre as posibilidades do pensamento utópico, e argumenta as súas propias ideas.	▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e	▪ B6.18. Legalidade e lexitimidade.	▪ B6.7. Distinguir os conceptos de legalidade e lexitimidade.	▪ FIB6.7.1. Describe e compara os conceptos de legalidade e lexitimidade.	▪ CCL ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Filosofía. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h				
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ p	▪ B6.19. Capacidade simbólica. E. Cassirer. ▪ B6.20. Creatividade. H. Poincaré.	▪ B6.8. Recoñecer a capacidade simbólica como elemento distintivo da especie humana.	▪ FIB6.8.1. Explica as teses fundamentais de E. Cassirer sobre a capacidade simbólica humana, e as de H. Poincaré sobre o proceso creativo.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n ▪ p	▪ B6.21. Estética filosófica: función e características. ▪ B6.22. A arte como instrumento de comprensión e expresión simbólica da realidade. ▪ B6.23. A estética filosófica e a capacidade simbólica do ser humano. A realidade desde a arte, a literatura e a música.	▪ B6.9. Coñecer o campo da estética, reflexionando sobre as contribucións filosóficas realizadas por tres das construcións simbólicas culturais fundamentais.	▪ FIB6.9.1. Comprende e usa conceptos como estética, creatividade, creación, símbolo, signo, arte, experiencia estética, mímese, beleza, gusto, subxectividade, xuízo estético e vangarda.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ FIB6.9.2. Contrasta e relaciona algunhas construcións simbólicas fundamentais no contexto da cultura occidental, e analiza, de xeito colaborativo, textos literarios, audicións musicais e visualizacións de obras de arte para explicar os contidos da unidade.	▪ CAA ▪ CCEC
▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n ▪ p	▪ B6.24. Relación da arte coa ética, co coñecemento e coa técnica.	▪ B6.10. Relacionar a creación artística con outros campos como o da ética, o coñecemento e a técnica.	▪ FIB6.10.1. Diserta sobre a relación e a posibilidade transformadora da realidade humana, a creación artística, a ciencia e a ética.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ b ▪ d	▪ B6.25. Sentimento, experiencia e xuízo estético. Beleza. Creación artística e sociedade. Abstracción	▪ B6.11. Analizar textos en que se comprenda o valor da arte, a literatura e a música como vehículos	▪ FIB6.11.1. Coñece e describe algúns dos elementos fundamentais da reflexión estética sobre a	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Filosofía. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ h ▪ n ▪ p	artística e pensamento metafísico. A arte como xustificación ou como crítica da realidade. ▪ B6.26. Filosofía e arte. Filosofía e literatura. Filosofía e música.	de transmisión do pensamento filosófico, utilizando con precisión o vocabulario específico propio da estética filosófica.	arte, analizando textos significativos de filósofos como Platón, Schelling, Hume, Kant, Nietzsche, Walter Benjamin, Gadamer, Marcuse ou Adorno, entre outros, e aplica esas ideas ao estudo de diversas obras de arte.	
			▪ FIB6.11.2. Entende o valor filosófico da literatura, analizando textos breves de pensadores e literatos como Platón, Santo Agostiño, Calderón de la Barca, Pío Baroja, A. Machado, Voltaire, Goethe, Sartre, Unamuno, Borges ou Camus, entre outros.	▪ CCEC
			▪ FIB6.11.3. Coñece a visión filosófica da música a través da análise de textos filosóficos sobre as visións dos pitagóricos, de Platón, Schopenhauer, Nietzsche ou Adorno, entre outros, así como mediante audicións significativas.	▪ CCEC
▪ d ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B1.2. Composición escrita de argumentos de reflexión filosófica e de discursos orais, manexando as regras básicas da retórica e a argumentación.	▪ B6.12. Reflexionar por escrito sobre algunha das temáticas significativas estudadas, argumentando as propias posicións, e ampliar en internet a información aprendida.	▪ FIB6.12.1. Diserta de xeito claro e coherente sobre o valor das artes para transmitir ideas filosóficas, e procura e selecciona información en internet que amplíe o xa aprendido.	▪ CD ▪ CSC
▪ b ▪ d ▪ e	▪ B6.27. Retórica, argumentación e lóxica: a comunicación desde a filosofía. ▪ B6.28. Importancia da comunicación e a súa relación coa linguaxe,	▪ B6.13. Entender a importancia da comunicación para o desenvolvemento do ser humano e as sociedades.	▪ FIB6.13.1. Coñece e manexa con rigor conceptos como símbolo, comunicación, linguaxe formal, lóxica, xuízo lóxico, razoamento, demostración, discurso, elocuen-	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Filosofía. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	a verdade e a realidade.		cia, orador, retórica, exordio, inventio, dispositio, argumentación, elocutio, compositio, actio, falacia, debate, negociación, persuasión e concepto universal, entre outros.	
▪ b ▪ d ▪ e	▪ B6.29. Lóxica proposicional.	▪ B6.14. Coñecer en que consiste a lóxica proposicional e apreciar o seu valor para amosar o razoamento correcto e a expresión do pensamento como condición fundamental para as relacións humanas.	▪ FIB6.14.1. Utiliza os elementos e as regras do razoamento da lóxica de enunciados.	▪ CAA
▪ b ▪ d ▪ e	▪ B6.30. Retórica e composición do discurso.	▪ B6.15. Coñecer as dimensións que forman parte da composición do discurso retórico, e aplicalas na composición de discursos.	▪ FIB6.15.1. Comprende e explica a estrutura e o estilo da retórica e da argumentación.	▪ CCL
			▪ FIB6.15.2. Coñece a estrutura e a orde do discurso, e escribe breves discursos retóricos establecendo coherentemente a exposición e a argumentación.	▪ CCL
▪ b ▪ d ▪ e	▪ B6.31. Argumentación: regras e ferramentas do diálogo e a demostración de argumentos. ▪ B6.32. Filosofía da linguaxe: o problema filosófico dos conceptos universais e o erro argumentativo da xeneralización apresurada.	▪ B6.16. Coñecer e utilizar as regras e as ferramentas básicas do discurso baseado na argumentación demostrativa.	▪ FIB6.16.1. Constrúe un diálogo argumentativo no que demostra as súas propias teses mediante as regras e as ferramentas da argumentación.	▪ CSIEE ▪ CSC
			▪ FIB6.16.2. Distingue un argumento veraz dunha falacia.	▪ CAA
			▪ FIB6.16.3. Analiza e comenta textos breves e significativos sobre a arte da retórica e a argumentación de Platón, Aristóteles,	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Filosofía. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			Cicerón, Quintiliano, Tácito e autores/as contemporáneos/as.	
▪ b ▪ d ▪ e ▪ m ▪ p	▪ B6.33. A filosofía e a empresa como proxecto racional.	▪ B6.17. Coñecer as posibilidades da filosofía na creación dun proxecto, en xeral, e no ámbito empresarial en particular, e valorar o seu papel potenciador da análise, a reflexión e o diálogo.	▪ FIB6.17.1. Utiliza conceptos con sentido filosófico e aplícaos ao contexto empresarial: principios, saber, orde lóxica, finalidade, demostración, razoamento, indución, dedución, argumentación, sentido, significado, creatividade, diálogo, obxectivo/subxectivo, emocións, globalidade e valor, entre outros.	▪ CSIEE
▪ b ▪ e ▪ m ▪ p	▪ B6.34. O modo metafísico de preguntar para deseñar un proxecto vital e de empresa. ▪ B6.35. Os procesos de cuestionamento e a importancia da definición de obxectivos.	▪ B6.18. Comprender a importancia do modo de "preguntar radical" da metafísica para proxectar unha idea ou un proxecto vital ou empresarial, facilitando os procesos de cuestionamento e definición das preguntas radicais e as respostas a estas.	▪ FIB6.18.1. Formula correctamente os interrogantes filosóficos radicais que deben estar na base da creación dun proxecto, tanto vital como laboral, como "que son?", "que fago?", "por que?", "para que?", "cal é o meu obxectivo?", "cal é o seu sentido, a súa razón de ser?", etc., e saber argumentar a defensa das respostas.	▪ CSIEE ▪ CSC
▪ b ▪ m ▪ p	▪ B6.36. Proceso de análise racional do conxunto dun sistema, dos elementos que o integran e da orde racional que subxace á estrutura lóxica dun proxecto, vital e empresarial.	▪ B6.19. Comprender o valor da teoría do coñecemento, a razón crítica e a lóxica para introducir racionalidade na orixe e no desenvolvemento dun proxecto.	▪ FIB6.19.1. Deseña un proxecto vital ou empresarial, sobre a base da filosofía, valorando a íntima relación entre os pensamentos e as accións, entre a razón e as emocións, a través do diálogo, da argumentación e a linguaxe filosófica.	▪ CSIEE
▪ b ▪ e ▪ m	▪ B6.37. Importancia do diálogo e da defensa argumentativa de proxectos, fins e medios.	▪ B6.20. Valorar as técnicas do diálogo filosófico, a argumentación e a retórica para organizar a comunicación entre as partes e a re-	▪ FIB6.20.1. Coñece e utiliza as ferramentas da argumentación e o diálogo na resolución de dilemas e conflitos dentro dun grupo huma-	▪ CSC

	Filosofía. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		solución de negociacións e de conflitos, para xerar diálogo baseado na capacidade de argumentar correctamente, para definir e comunicar correctamente o obxectivo dun proxecto.	no.	
▪ a ▪ m ▪ n	▪ B6.38. Deseño dun proxecto vital e laboral. Papel da Estética no desenvolvemento do pensamento creativo e innovador.	▪ B6.21. Valorar a capacidade da estética filosófica para favorecer o pensamento creativo e innovador que permite adaptarse e anticiparse aos cambios, xerando innovación e evitando o estancamento, valorando así a función e a importancia das persoas emprendedoras e innovadoras para a construción e o avance dunha cultura, e a transformación da realidade.	▪ FIB6.21.1. Valora a posibilidade de crear tarefas innovadoras, valorando a función e a importancia das persoas emprendedoras e innovadoras para a construción e o avance dunha cultura, e a transformación da realidade.	▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ c ▪ f ▪ m ▪ p	▪ B6.39. Importancia da ética para establecer o sistema de valores no traballo.	▪ B6.22. Comprender e apreciar a función axiolóxica da ética para establecer un sistema de valores que permita mellorar o clima laboral, comprendendo que os valores éticos son clave para lograr o equilibrio entre innovación, sustentabilidade e competitividade.	▪ FIB6.22.1. Realiza un decálogo de valores éticos que deben rexer no mundo laboral e de cara á sociedade e á natureza.	▪ CSC
			▪ FIB6.22.2. Valora e diserta sobre a importancia do traballo para desenvolvernos como seres humanos, para o avance dunha cultura e para transformar a realidade.	▪ CSC
▪ b ▪ m ▪ p	▪ B6.40. Razón crítica en tanto que reguladora da acción humana.	▪ B6.23. Coñecer e valorar a importancia da razón crítica para o avance dun proxecto persoal e colectivo.	▪ FIB6.23.1. Comprende e valora a importancia da razón crítica para o avance dun proxecto persoal e colectivo.	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Física e Química

Introdución

A aprendizaxe da física e da química resulta imprescindible, xunto coas demais ciencias experimentais e a tecnoloxía, para permitir aos alumnos e ás alumnas analizar con coñecemento de causa os problemas de orixe científica e tecnolóxica que se formulan na nosa sociedade, así como participar no debate que suscitan e dar a resposta que corresponda como cidadanía responsable. Ademais, compártese co resto das disciplinas a responsabilidade de promover no alumnado a adquisición das competencias necesarias para que poida integrarse na sociedade de xeito activo. Como materia científica, Física e Química ten o compromiso engadido de dotar o alumnado de ferramentas específicas que lle permitan afrontar o futuro con garantías, participando no desenvolvemento económico e social ao que está ligada a capacidade científica, tecnolóxica e innovadora da propia sociedade. Para que estas expectativas se concreten, o ensino desta materia debe incentivar unha aprendizaxe contextualizada que relacione os principios en vigor coa evolución histórica do coñecemento científico; que estableza a relación entre ciencia, tecnoloxía e sociedade; que potencie a argumentación verbal, a capacidade de establecer relacións cuantitativas e espaciais, así como a de resolver problemas con precisión e rigor.

A materia de Física e Química debe capacitar os alumnos e as alumnas para extraeren e comunicaren conclusións a partir de probas científicas, formularen preguntas que a ciencia poida responder e explicaren cientificamente fenómenos físicos e naturais. Á achega á competencia propiamente científica cumprirá engadir as correspondentes ao resto das competencias clave.

É preciso o afondamento nunha verdadeira cultura científica, baseada na concepción da ciencia como cultura e non só como un conxunto de coñecementos que, estruturados en teorías, poidan ter algunha aplicación máis ou menos útil. Neste sentido, resulta salientable a achega de Física e Química á competencia en conciencia e expresións culturais, por ser moitos os logros da ciencia que modificaron o noso modo de entender o mundo e moitos os científicos e as científicas que influíron na nosa forma de comprender a realidade; consecuentemente, personaxes como Newton, Lavoisier, Boyle, Marie Curie, Lise Meitner, no plano internacional, ou Antonio Casares Rodríguez, Ramón María Aller Ulloa e tantos outros, na nosa comunidade, deben ser recoñecidos e valorados como actores principais da construción da nosa cultura.

A física e a química non son alleas ao desenvolvemento das competencias sociais e cívicas, xa que promoven actitudes e valores relacionados coa asunción de criterios éticos fronte a problemas relacionados co impacto das cien-

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

cias e da tecnoloxía no noso contorno: conservación de recursos, cuestións ambientais, etc. A mesma competencia tamén está relacionada co traballo en equipo que caracteriza a actividade científica.

Non debemos esquecer que o emprego das tecnoloxías da información e da comunicación e, consecuentemente, a competencia dixital merece un tratamento específico no estudo desta materia. O alumnado de ESO e bacharelato para o que se desenvolveu o presente currículo básico é nativo dixital e, en consecuencia, está familiarizado coa presentación e a transferencia dixital de información. O uso de aplicacións virtuais interactivas permite realizar experiencias prácticas que por razóns de infraestrutura non serían viables noutras circunstancias. Por outra banda, a posibilidade de acceder a unha grande cantidade de información implica a necesidade de clasificala segundo criterios de relevancia, o que permite desenvolver o espírito crítico do alumnado.

A elaboración e a defensa de traballos de investigación sobre temas propostos ou de libre elección, que permite afondar e ampliar contidos relacionados co currículo e mellorar as destrezas tecnolóxicas e comunicativas nos alumnos e nas alumnas, ten como obxectivo desenvolver a aprendizaxe autónoma destes. Tanto o traballo en equipo como a creatividade na resolución de problemas ou o deseño de experiencias e pequenas investigacións, tarefas todas elas propias da actividade científica, propician, nos contextos adecuados, o desenvolvemento da competencia de sentido da iniciativa e espírito emprendedor, sen a que non se entendería o progreso da ciencia.

En relación á competencia de aprender a aprender, cómpre indicar que se algo caracteriza a actividade científica é a curiosidade, o interese por aprender propio da ciencia. En unión a procesos tales como a reflexión sobre si mesmo/a como estudante, sobre a tarefa para desenvolver ou sobre as estratexias para aprender, que propician todas as disciplinas, Física e Química achega unha estratexia, o método científico, nomeadamente relevante no proceso de adquisición de coñecementos.

Para finalizar a análise xeral da participación da materia que nos ocupa no desenvolvemento das competencias clave, haberá que referirse á competencia en comunicación lingüística. Das múltiples achegas a esta competencia clave (defensa de traballos de investigación, selección e interpretación da información, comunicación dos traballos realizados, etc.) podemos salientar dúas: a relacionada coa linguaxe propia das ciencias (interpretación de gráficas, táboas, etiquetaxes, símbolos, formulación, etc.) e, moi importante, a relacionada co proceso de argumentación, entendido como o proceso de avaliación dos enunciados de coñecemento, á luz das probas dispoñibles.

A materia de Física e Química impártese nos dous ciclos na etapa de ESO e no primeiro curso de bacharelato.

No primeiro ciclo de ESO débense afianzar e ampliar os coñecementos que sobre as ciencias da natureza foron adquiridos polo alumnado na etapa de educación primaria. O enfoque co que se procura introducir os conceptos debe ser fundamentalmente fenomenolóxico; deste xeito, a materia preséntase como a explicación lóxica de todo

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 25665

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

aquilo ao que o alumnado está afeito e coñece. É importante sinalar que neste ciclo a materia de Física e Química pode ter carácter terminal, polo que o seu obxectivo prioritario será o de contribuír á cimentación dunha cultura científica básica.

No segundo ciclo de ESO e en primeiro de bacharelato esta materia ten, pola contra, un carácter esencialmente formal, e está enfocada a dotar o alumnado de capacidades específicas asociadas a esta disciplina. Cun esquema de bloques similar, en cuarto de ESO aséntanse as bases dos contidos que en primeiro de bacharelato recibirán un enfoque máis educativo.

Os contidos que se recollen no currículo están ao servizo do logro dos distintos criterios. Estes elementos, en unión coas competencias clave e cos obxectivos, estrutúranse en bloques. O primeiro bloque, común a todos os niveis, está dedicado a desenvolver as capacidades inherentes ao traballo científico, partindo da observación e a experimentación como base do coñecemento. Os elementos propios deste bloque deben desenvolverse de xeito transversal ao longo de todo o curso, utilizando a elaboración de hipóteses e a toma de datos como pasos imprescindibles para a resolución de calquera tipo de problema. Hanse desenvolver destrezas no manexo do aparato científico, pois o traballo experimental é unha das pedras angulares de Física e Química. Traballarase, así mesmo, a presentación dos resultados obtidos mediante gráficos e táboas, a extracción de conclusións e a súa confrontación con fontes bibliográficas. Os estándares deste bloque, de carácter transversal como xa se indicou, cobran sentido ao combinalos cos doutros bloques. É como resultado desta combinación e das características das actividades de aprendizaxe deseñadas polo profesorado que se poderá avaliar o grao de desenvolvemento dunhas competencias ou das outras.

Na ESO, a materia e os seus cambios trátanse nos bloques segundo e terceiro, respectivamente, abordando os aspectos de forma secuencial. No primeiro ciclo realízase unha progresión do macroscópico ao microscópico. O enfoque macroscópico permite introducir o concepto de materia a partir da experimentación directa, mediante exemplos e situacións cotiás, entanto que se procura un enfoque descritivo para o estudo microscópico. No segundo ciclo introdúcese secuencialmente o concepto moderno do átomo, a ligazón química e a nomenclatura dos compostos químicos, así como o concepto de mol e o cálculo estequiométrico; así mesmo, iníciase unha aproximación á química orgánica incluíndo unha descrición dos grupos funcionais presentes nas biomoléculas.

A distinción entre os enfoques fenomenolóxico e formal vólvese presentar claramente no estudo da física, que abarca tanto o movemento e as forzas como a enerxía, bloques cuarto e quinto respectivamente. No primeiro ciclo, o concepto de forza introdúcese, empiricamente, a través da observación, e o movemento dedúcese pola súa relación coa presenza ou ausencia de forzas. No segundo ciclo, o estudo da física, organizado atendendo aos mesmos bloques anteriores, introduce de xeito progresivo a estrutura formal desta materia.

XUNTA
DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

En primeiro de bacharelato, o estudo da química secuenciouse en catro bloques: aspectos cuantitativos de química, reaccións químicas, transformacións enerxéticas e espontaneidade das reaccións, e química do carbono. Este último adquire especial importancia pola súa relación con outras disciplinas, que tamén son obxecto de estudo no bacharelato. O estudo da física consolida o enfoque secuencial (cinemática, dinámica e enerxía) esbozado no segundo ciclo de ESO. O aparato matemático da física cobra, á súa vez, unha maior relevancia neste nivel, polo que convén comezar o estudo polos bloques de química, co fin de que o alumnado poida adquirir as ferramentas necesarias proporcionadas pola materia de Matemáticas.

2º de ESO

	Física e Química. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. A actividade científica			
▪ f ▪ h	▪ B1.1. Método científico: etapas. ▪ B1.2. Utilización das tecnoloxías da información e da comunicación.	▪ B1.1. Recoñecer e identificar as características do método científico.	▪ FQB1.1.1. Formula, de forma guiada, hipóteses para explicar fenómenos cotiáns, utilizando teorías e modelos científicos sinxelos.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ FQB1.1.2. Rexistra observacións e datos de maneira organizada e rigorosa, e comunícaos oralmente e por escrito utilizando esquemas, gráficos e táboas.	▪ CCL ▪ CMCCT
▪ f ▪ m	▪ B1.3. Aplicacións da ciencia á vida cotiá e á sociedade.	▪ B1.2. Valorar a investigación científica e o seu impacto na industria e no desenvolvemento da sociedade.	▪ FQB1.2.1. Relaciona a investigación científica con algunha aplicación tecnolóxica sinxela na vida cotiá.	▪ CCEC ▪ CMCCT
▪ b ▪ f	▪ B1.4. Medida de magnitudes. Sistema Internacional de Unidades.	▪ B1.3. Aplicar os procedementos científicos para determinar magnitudes.	▪ FQB1.3.1. Establece relacións entre magnitudes e unidades utilizando, preferentemente, o Sistema Internacional de Unidades para expresar os resultados.	▪ CMCCT

	Física e Química. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ FQB1.3.2. Realiza medicións prácticas de magnitudes físicas da vida cotiá empregando o material e os instrumentos apropiados, e expresa os resultados correctamente no Sistema Internacional de Unidades.	▪ CSIEE ▪ CMCCT
▪ f	▪ B1.5. Traballo no laboratorio.	▪ B1.4. Recoñecer os materiais e os instrumentos básicos presentes no laboratorio de física e de química, e coñecer e respectar as normas de seguridade e de eliminación de residuos para a protección ambiental.	▪ FQB1.4.1. Recoñece e identifica os símbolos máis frecuentes utilizados na etiquetaxe de produtos químicos e instalacións, interpretando o seu significado.	▪ CMCCT ▪ CCL
			▪ FQB1.4.2. Identifica material e instrumentos básicos de laboratorio e coñece a súa forma de utilización para a realización de experiencias, respectando as normas de seguridade e identificando actitudes e medidas de actuación preventivas.	▪ CMCCT
▪ e ▪ f ▪ h ▪ i	▪ B1.6. Procura e tratamento de información. ▪ B1.2. Utilización das tecnoloxías da información e da comunicación.	▪ B1.5. Extraer de forma guiada a información sobre temas científicos de carácter divulgativo que aparece en publicacións e medios de comunicación.	▪ FQB1.5.1. Selecciona e comprende de forma guiada información relevante nun texto de divulgación científica, e transmite as conclusións obtidas utilizando a linguaxe oral e escrita con propiedade.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ FQB1.5.2. Identifica as principais características ligadas á fiabilidade e á obxectividade do fluxo de información existente en internet e outros medios dixitais.	▪ CAA ▪ CD ▪ CSC
▪ b ▪ e ▪ f	▪ B1.1. Método científico: etapas. ▪ B1.2. Utilización das tecnoloxías da información e da comunicación.	▪ B1.6. Desenvolver pequenos traballos de investigación nos que se poña en práctica a aplicación do	▪ FQB1.6.1. Realiza pequenos traballos de investigación sobre algún tema obxecto de estudo, aplicando	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g ▪ h ▪ i	▪ B1.4. Medida de magnitudes. Sistema Internacional de Unidades. ▪ B1.5. Traballo no laboratorio. ▪ B1.6. Proxecto de investigación.	método científico e a utilización das TIC.	o método científico e utilizando as TIC para a procura e a selección de información e presentación de conclusións.	▪ CD ▪ CMCCT ▪ CSIEE
			▪ FQB1.6.2. Participa, valora, xestiona e respecta o traballo individual e en equipo.	▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
	Bloque 2. A materia			
▪ b ▪ f	▪ B2.1. Propiedades da materia. ▪ B2.2. Aplicacións dos materiais.	▪ B2.1. Recoñecer as propiedades xerais e as características específicas da materia, e relacionalas coa súa natureza e as súas aplicacións.	▪ FQB2.1.1. Distingue entre propiedades xerais e propiedades características da materia, e utiliza estas últimas para a caracterización de substancias.	▪ CMCCT
			▪ FQB2.1.2. Relaciona propiedades dos materiais do contorno co uso que se fai deles.	▪ CMCCT
			▪ FQB2.1.3. Describe a determinación experimental do volume e da masa dun sólido, realiza as medidas correspondentes e calcula a súa densidade.	▪ CMCCT
▪ b ▪ f	▪ B2.3. Estados de agregación. Cambios de estado. Modelo cinético-molecular.	▪ B2.2. Xustificar as propiedades dos estados de agregación da materia e os seus cambios de estado, a través do modelo cinético-molecular.	▪ FQB2.2.1. Xustifica que unha substancia pode presentarse en distintos estados de agregación dependendo das condicións de presión e temperatura en que se ache.	▪ CMCCT
			▪ FQB2.2.2. Explica as propiedades dos gases, os líquidos e os sólidos.	▪ CMCCT
			▪ FQB2.2.3. Describe os cambios de	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			estado da materia e aplícaos á interpretación de fenómenos cotiáns.	
			▪ FQB2.2.4. Deduce a partir das gráficas de quecemento dunha substancia os seus puntos de fusión e ebulición, e identifícaa utilizando as táboas de datos necesarias.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B2.4. Leis dos gases.	▪ B2.3. Establecer as relacións entre as variables das que depende o estado dun gas a partir de representacións gráficas ou táboas de resultados obtidas en experiencias de laboratorio ou simulacións dixitais.	▪ FQB2.3.1. Xustifica o comportamento dos gases en situacións cotiás, en relación co modelo cinético-molecular.	▪ CMCCT
			▪ FQB2.3.2. Interpreta gráficas, táboas de resultados e experiencias que relacionan a presión, o volume e a temperatura dun gas, utilizando o modelo cinético-molecular e as leis dos gases.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ f	▪ B2.5. Substancias puras e mesturas. ▪ B2.6. Mesturas de especial interese: disolucións acuosas, aliaxes e coloides.	▪ B2.4. Identificar sistemas materiais como substancias puras ou mesturas, e valorar a importancia e as aplicacións de mesturas de especial interese.	▪ FQB2.4.1. Distingue e clasifica sistemas materiais de uso cotián en substancias puras e mesturas, e especifica neste último caso se se trata de mesturas homoxéneas, heteroxéneas ou coloides.	▪ CMCCT
			▪ FQB2.4.2. Identifica o disolvente e o soluto ao analizar a composición de mesturas homoxéneas de especial interese.	▪ CMCCT
			▪ FQB2.4.3. Realiza experiencias sinxelas de preparación de disolucións, describe o procedemento	▪ CCL ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			seguido e o material utilizado, determina a concentración e exprésaa en gramos/litro.	
▪ f	▪ B2.7. Métodos de separación de mesturas.	▪ B2.5. Propor métodos de separación dos compoñentes dunha mestura e aplicalos no laboratorio.	▪ FQB2.5.1. Deseña métodos de separación de mesturas segundo as propiedades características das substancias que as compoñen, describe o material de laboratorio adecuado e leva a cabo o proceso.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSIEE
	Bloque 3. Os cambios			
▪ f ▪ h	▪ B3.1. Cambios físicos e cambios químicos. ▪ B3.2. Reacción química.	▪ B3.1. Distinguir entre cambios físicos e químicos mediante a realización de experiencias sinxelas que poñan de manifesto se se forman ou non novas substancias.	▪ FQB3.1.1. Distingue entre cambios físicos e químicos en accións da vida cotiá en función de que haxa ou non formación de novas substancias.	▪ CMCCT
			▪ FQB3.1.2. Describe o procedemento de realización de experimentos sinxelos nos que se poña de manifesto a formación de novas substancias e recoñece que se trata de cambios químicos.	▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ FQB3.1.3. Leva a cabo no laboratorio reaccións químicas sinxelas.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B3.2. Reacción química.	▪ B3.2. Caracterizar as reaccións químicas como cambios dunhas substancias noutras.	▪ FQB3.2.1. Identifica os reactivos e os produtos de reaccións químicas sinxelas interpretando a representación esquemática dunha reacción química.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B3.3. A química na sociedade e o	▪ B3.3. Recoñecer a importancia da química na obtención de novas	▪ FQB3.3.1. Clasifica algúns produtos de uso cotián en función da súa	▪ CMCCT

	Física e Química. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ m	ambiente.	substancias e a súa importancia na mellora da calidade de vida das persoas.	procedencia natural ou sintética.	
			▪ FQB3.3.2. Identifica e asocia produtos procedentes da industria química coa súa contribución á mellora da calidade de vida das persoas.	▪ CMCCT ▪ CSC
▪ f ▪ m	▪ B3.3. A química na sociedade e o ambiente.	▪ B3.4. Valorar a importancia da industria química na sociedade e a súa influencia no ambiente.	▪ FQB3.4.1. Propón medidas e actitudes, a nivel individual e colectivo, para mitigar os problemas ambientais de importancia global.	▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CSIEE
	Bloque 4. O movemento e as forzas			
▪ f	▪ B4.1. Forzas: efectos. ▪ B4.2. Medida das forzas.	▪ B4.1. Recoñecer o papel das forzas como causa dos cambios no estado de movemento e das deformacións.	▪ FQB4.1.1. En situacións da vida cotiá, identifica as forzas que interveñen e relaciónaas cos seus correspondentes efectos na deformación ou na alteración do estado de movemento dun corpo.	▪ CMCCT
			▪ FQB4.1.2. Establece a relación entre o alongamento producido nun resorte e as forzas que produciron eses alongamentos, e describe o material para empregar e o procedemento para a súa comprobación experimental.	▪ CMCCT
			▪ FQB4.1.3. Establece a relación entre unha forza e o seu correspondente efecto na deformación ou na alteración do estado de movemento dun corpo.	▪ CMCCT
			▪ FQB4.1.4. Describe a utilidade do dinamómetro para medir a forza	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			elástica e rexistra os resultados en táboas e representacións gráficas, expresando o resultado experimental en unidades do Sistema Internacional.	
▪ b ▪ f	▪ B4.3. Velocidade media.	▪ B4.2. Establecer a velocidade dun corpo como a relación entre o espazo percorrido e o tempo investido en percorrelo.	▪ FQB4.2.1. Determina, experimentalmente ou a través de aplicacións informáticas, a velocidade media dun corpo, interpretando o resultado.	▪ CAA ▪ CD ▪ CMCCT
			▪ FQB4.2.2. Realiza cálculos para resolver problemas cotiáns utilizando o concepto de velocidade media.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B4.4. Velocidade media. ▪ B4.5. Velocidade instantánea e aceleración.	▪ B4.3. Diferenciar entre velocidade media e instantánea a partir de gráficas espazo/tempo e velocidade/tempo, e deducir o valor da aceleración utilizando estas últimas.	▪ FQB4.3.1. Deduce a velocidade media e instantánea a partir das representacións gráficas do espazo e da velocidade en función do tempo.	▪ CMCCT
			▪ FQB4.3.2. Xustifica se un movemento é acelerado ou non a partir das representacións gráficas do espazo e da velocidade en función do tempo.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B4.6. Máquinas simples.	▪ B4.4. Valorar a utilidade das máquinas simples na transformación dun movemento noutro diferente, e a redución da forza aplicada necesaria.	▪ FQB4.4.1. Interpreta o funcionamento de máquinas mecánicas simples considerando a forza e a distancia ao eixe de xiro, e realiza cálculos sinxelos sobre o efecto multiplicador da forza producido por estas máquinas.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B4.7. O rozamento e os seus efectos.	▪ B4.5. Comprender o papel que xoga o rozamento na vida cotiá.	▪ FQB4.5.1. Analiza os efectos das forzas de rozamento e a súa in-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			fluencia no movemento dos seres vivos e os vehículos.	
▪ f	▪ B4.8. Forza gravitatoria.	▪ B4.6. Considerar a forza gravitatoria como a responsable do peso dos corpos, dos movementos orbitais e dos niveis de agrupación no Universo, e analizar os factores dos que depende.	▪ FQB4.6.1. Relaciona cualitativamente a forza de gravidade que existe entre dous corpos coas súas masas e a distancia que os separa.	▪ CMCCT
			▪ FQB4.6.2. Distingue entre masa e peso calculando o valor da aceleración da gravidade a partir da relación entre esas dúas magnitudes.	▪ CMCCT
			▪ FQB4.6.3. Recoñece que a forza de gravidade mantén os planetas xirando arredor do Sol, e á Lúa arredor do noso planeta, e xustifica o motivo polo que esta atracción non leva á colisión dos dous corpos.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B4.9. Estrutura do Universo. ▪ B4.10. Velocidade da luz.	▪ B4.7. Identificar os niveis de agrupación entre corpos celestes, desde os cúmulos de galaxias aos sistemas planetarios, e analizar a orde de magnitude das distancias implicadas.	▪ FQB4.7.1. Relaciona cuantitativamente a velocidade da luz co tempo que tarda en chegar á Terra desde obxectos celestes afastados e coa distancia á que se atopan eses obxectos, interpretando os valores obtidos.	▪ CMCCT
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B4.1. Forzas: efectos. ▪ B4.8. Forza gravitatoria.	▪ B4.8. Recoñecer os fenómenos da natureza asociados á forza gravitatoria.	▪ FQB4.8.1. Realiza un informe, empregando as tecnoloxías da información e da comunicación, a partir de observacións ou da procura guiada de información sobre a forza gravitatoria e os fenómenos asociados a ela.	▪ CCL ▪ CD ▪ CMCCT ▪ CSIEE
	Bloque 5. Enerxía			

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f	▪ B5.1. Enerxía: unidades.	▪ B5.1. Recoñecer que a enerxía é a capacidade de producir transformacións ou cambios.	▪ FQB5.1.1. Argumenta que a enerxía pode transferirse, almacenarse ou disiparse, pero non crearse nin destruírse, utilizando exemplos.	▪ CMCCT
			▪ FQB5.1.2. Recoñece e define a enerxía como unha magnitude e exprésaa na unidade correspondente do Sistema Internacional.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B5.2. Tipos de enerxía. ▪ B5.3. Transformacións da enerxía. ▪ B5.4. Conservación da enerxía.	▪ B5.2. Identificar os tipos de enerxía postos de manifesto en fenómenos cotiáns e en experiencias sinxelas realizadas no laboratorio.	▪ FQB5.2.1. Relaciona o concepto de enerxía coa capacidade de producir cambios, e identifica os tipos de enerxía que se poñen de manifesto en situacións cotiás, explicando as transformacións dunhas formas noutras.	▪ CMCCT
▪ f ▪ h	▪ B5.5. Enerxía térmica. Calor e temperatura. ▪ B5.6. Escalas de temperatura. ▪ B5.7. Uso racional da enerxía.	▪ B5.3. Relacionar os conceptos de enerxía, calor e temperatura en termos da teoría cinético-molecular, e describir os mecanismos polos que se transfire a enerxía térmica en situacións cotiás.	▪ FQB5.3.1. Explica o concepto de temperatura en termos do modelo cinético-molecular, e diferencia entre temperatura, enerxía e calor.	▪ CMCCT
			▪ FQB5.3.2. Recoñece a existencia dunha escala absoluta de temperatura e relaciona as escalas celsius e kelvin.	▪ CMCCT
			▪ FQB5.3.3. Identifica os mecanismos de transferencia de enerxía recoñecéndoos en situacións cotiás e fenómenos atmosféricos, e xustifica a selección de materiais para edificios e no deseño de sistemas de quecemento.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC
▪ f	▪ B5.8. Efectos da enerxía térmica.	▪ B5.4. Interpretar os efectos da	▪ FQB5.4.1. Explica o fenómeno da	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h		enerxía térmica sobre os corpos en situacións cotiás e en experiencias de laboratorio.	dilatación a partir dalgunha das súas aplicacións como os termómetros de líquido, xuntas de dilatación en estruturas, etc.	
			▪ FQB5.4.2. Explica a escala celsius establecendo os puntos fixos dun termómetro baseado na dilatación dun líquido volátil.	▪ CMCCT
			▪ FQB5.4.3. Interpreta cualitativamente fenómenos cotiáns e experiencias nos que se poña de manifesto o equilibrio térmico asociándoo coa igualación de temperaturas.	▪ CMCCT
▪ f ▪ h ▪ m	▪ B5.9. Fontes de enerxía. ▪ B5.10. Aspectos industriais da enerxía.	▪ B5.5. Valorar o papel da enerxía nas nosas vidas, identificar as fontes, comparar o seu impacto ambiental e recoñecer a importancia do aforro enerxético para un desenvolvemento sustentable.	▪ FQB5.5.1. Recoñece, describe e compara as fontes renovables e non renovables de enerxía, analizando con sentido crítico o seu impacto ambiental.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC

3º de ESO

	Física e Química. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. A actividade científica			
▪ f ▪ h	▪ B1.1. Método científico: etapas. ▪ B1.2. Utilización das tecnoloxías da	▪ B1.1. Recoñecer e identificar as características do método científico.	▪ FQB1.1.1. Formula hipóteses para explicar fenómenos cotiáns utilizando teorías e modelos científicos.	▪ CAA ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	información e da comunicación.		▪ FQB1.1.2. Rexistra observacións, datos e resultados de maneira organizada e rigorosa, e comunícaos oralmente e por escrito, utilizando esquemas, gráficos, táboas e expresións matemáticas.	▪ CCL ▪ CMCCT
▪ f ▪ m	▪ B1.3. Aplicacións da ciencia á vida cotiá e á sociedade.	▪ B1.2. Valorar a investigación científica e o seu impacto na industria e no desenvolvemento da sociedade.	▪ FQB1.2.1. Relaciona a investigación científica coas aplicacións tecnolóxicas na vida cotiá.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CMCCT
▪ f	▪ B1.4. Medida de magnitudes. Sistema Internacional de Unidades. Notación científica. ▪ B1.5. Erros. ▪ B1.6. Traballo no laboratorio.	▪ B1.3. Aplicar os procedementos científicos para determinar magnitudes e expresar os resultados co erro correspondente.	▪ FQB1.3.1. Establece relacións entre magnitudes e unidades, utilizando preferentemente o Sistema Internacional de Unidades e a notación científica para expresar os resultados correctamente.	▪ CMCCT
			▪ FQB1.3.2. Realiza medicións prácticas de magnitudes físicas da vida cotiá empregando o material e instrumentos apropiados, e expresa os resultados correctamente no Sistema Internacional de Unidades.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ f	▪ B1.6. Traballo no laboratorio.	▪ B1.4. Recoñecer os materiais e instrumentos básicos presentes no laboratorio de física e de química, e describir e respectar as normas de seguridade e de eliminación de residuos para a protección ambiental.	▪ FQB1.4.1. Identifica material e instrumentos básicos de laboratorio e coñece a súa forma de utilización para a realización de experiencias, respectando as normas de seguridade e identificando actitudes e medidas de actuación preventivas.	▪ CMCCT
▪ e ▪ f ▪ h	▪ B1.7. Procura e tratamento de información. ▪ B1.2. Utilización das tecnoloxías da	▪ B1.5. Interpretar a información sobre temas científicos de carácter divulgativo que aparece en publica-	▪ FQB1.5.1. Selecciona, comprende e interpreta información salientable nun texto de divulgación científica, e transmite as conclusións obtidas	▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i	información e da comunicación.	cións e medios de comunicación.	utilizando a linguaxe oral e escrita con propiedade.	
			▪ FQB1.5.2. Identifica as principais características ligadas á fiabilidade e á obxectividade do fluxo de información existente en internet e noutros medios dixitais.	▪ CD ▪ CSC
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ i	▪ B1.1. Método científico: etapas. ▪ B1.2. Utilización das tecnoloxías da información e da comunicación. ▪ B1.4. Medida de magnitudes. Sistema Internacional de Unidades. Notación científica. ▪ B1.5. Erros. ▪ B1.6. Traballo no laboratorio. ▪ B1.8. Proxecto de investigación.	▪ B1.6. Desenvolver pequenos traballos de investigación en que se poña en práctica a aplicación do método científico e a utilización das TIC.	▪ FQB1.6.1. Realiza pequenos traballos de investigación sobre algún tema obxecto de estudo aplicando o método científico, e utilizando as TIC para a procura e a selección de información e presentación de conclusións.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CMCCT ▪ CSIEE
			▪ FQB1.6.2. Participa, valora, xestiona e respecta o traballo individual e en equipo.	▪ CSIEE ▪ CSC
	Bloque 2. A materia			
▪ f	▪ B2.1. Estrutura atómica. Modelos atómicos.	▪ B2.1. Recoñecer que os modelos atómicos son instrumentos interpretativos de diferentes teorías e a necesidade da súa utilización para a interpretación e a comprensión da estrutura interna da materia.	▪ FQB2.1.1. Representa o átomo, a partir do número atómico e o número másico, utilizando o modelo planetario.	▪ CCEC ▪ CMCCT
			▪ FQB2.1.2. Describe as características das partículas subatómicas básicas e a súa localización no átomo.	▪ CMCCT
			▪ FQB2.1.3. Relaciona a notación $^{A}_{Z}X$ co número atómico e o número másico, determinando o número de cada tipo de partículas subatómicas básicas.	▪ CMCCT

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f ▪ m	▪ B2.2. Isótopos. ▪ B2.3. Aplicacións dos isótopos.	▪ B2.2. Analizar a utilidade científica e tecnolóxica dos isótopos radioactivos.	▪ FQB2.2.1. Explica en que consiste un isótopo e comenta aplicacións dos isótopos radioactivos, a problemática dos residuos orixinados e as solucións para a súa xestión.	▪ CMCCT ▪ CSC
▪ f ▪ l	▪ B2.4. Sistema periódico dos elementos.	▪ B2.3. Interpretar a ordenación dos elementos na táboa periódica e recoñecer os máis relevantes a partir dos seus símbolos.	▪ FQB2.3.1. Xustifica a actual ordenación dos elementos en grupos e períodos na táboa periódica.	▪ CMCCT
			▪ FQB2.3.2. Relaciona as principais propiedades de metais, non metais e gases nobres coa súa posición na táboa periódica e coa súa tendencia a formar ións, tomando como referencia o gas nobre máis próximo.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B2.5. Unións entre átomos: moléculas e cristais. ▪ B2.6. Masas atómicas e moleculares.	▪ B2.4. Describir como se unen os átomos para formar estruturas máis complexas e explicar as propiedades das agrupacións resultantes.	▪ FQB2.4.1. Explica o proceso de formación dun ión a partir do átomo correspondente, utilizando a notación adecuada para a súa representación.	▪ CMCCT
			▪ FQB2.4.2. Explica como algúns átomos tenden a agruparse para formar moléculas interpretando este feito en substancias de uso frecuente, e calcula as súas masas moleculares.	▪ CMCCT
▪ e ▪ f ▪ m ▪ o	▪ B2.7. Elementos e compostos de especial interese con aplicacións industriais, tecnolóxicas e biomédicas.	▪ B2.5. Diferenciar entre átomos e moléculas, e entre elementos e compostos en substancias de uso frecuente e coñecido.	▪ FQB2.5.1. Recoñece os átomos e as moléculas que compoñen substancias de uso frecuente, e clasifícaas en elementos ou compostos, baseándose na súa fórmula química.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ FQB2.5.2. Presenta, utilizando as TIC, as propiedades e aplicacións dalgún elemento ou composto químico de especial interese a partir dunha procura guiada de información bibliográfica e dixital.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ f	▪ B2.8. Formulación e nomenclatura de compostos binarios seguindo as normas IUPAC.	▪ B2.6. Formular e nomear compostos binarios seguindo as normas IUPAC.	▪ FQB2.6.1. Utiliza a linguaxe química para nomear e formular compostos binarios seguindo as normas IUPAC.	▪ CCL ▪ CMCCT
	Bloque 3. Os cambios			
▪ f	▪ B3.1. Reacción química.	▪ B3.1. Describir a nivel molecular o proceso polo que os reactivos se transforman en produtos, en termos da teoría de colisións.	▪ FQB3.1.1. Representa e interpreta unha reacción química a partir da teoría atómico-molecular e a teoría de colisións.	▪ CMCCT
▪ b ▪ f	▪ B3.2. Cálculos estequiométricos sinxelos. ▪ B3.3. Lei de conservación da masa.	▪ B3.2. Deducir a lei de conservación da masa e recoñecer reactivos e produtos a través de experiencias sinxelas no laboratorio ou de simulacións dixitais.	▪ FQB3.2.1. Recoñece os reactivos e os produtos a partir da representación de reaccións químicas sinxelas, e comproba experimentalmente que se cumpre a lei de conservación da masa.	▪ CMCCT
			▪ FQB3.2.2. Realiza os cálculos estequiométricos necesarios para a verificación da lei de conservación da masa en reaccións químicas sinxelas.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B3.4. Velocidade de reacción.	▪ B3.3. Comprobar mediante experiencias sinxelas de laboratorio a influencia de determinados factores na velocidade das reaccións quími-	▪ FQB3.3.1. Propón o desenvolvemento dun experimento sinxelo que permita comprobar o efecto da concentración dos reactivos na velocidade de formación dos produtos	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		cas.	dunha reacción química, e xustifica este efecto en termos da teoría de colisións.	
			▪ FQB3.3.2. Interpreta situacións cotiás en que a temperatura inflúa significativamente na velocidade da reacción.	▪ CMCCT
▪ e ▪ f ▪ h ▪ m	▪ B3.5. A química na sociedade e o ambiente.	▪ B3.4. Valorar a importancia da industria química na sociedade e a súa influencia no ambiente.	▪ FQB3.4.1. Describe o impacto ambiental do dióxido de carbono, os óxidos de xofre, os óxidos de nitróxeno e os CFC e outros gases de efecto invernadoiro, en relación cos problemas ambientais de ámbito global.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ FQB3.4.2. Defende razoadamente a influencia que o desenvolvemento da industria química tivo no progreso da sociedade, a partir de fontes científicas de distinta procedencia.	▪ CMCCT ▪ CSC
	Bloque 4. O movemento e as forzas			
▪ f	▪ B4.1. Carga eléctrica. ▪ B4.2. Forza eléctrica.	▪ B4.1. Coñecer os tipos de cargas eléctricas, o seu papel na constitución da materia e as características das forzas que se manifestan entre elas.	▪ FQB4.1.1. Explica a relación entre as cargas eléctricas e a constitución da materia, e asocia a carga eléctrica dos corpos cun exceso ou defecto de electróns.	▪ CMCCT
			▪ FQB4.1.2. Relaciona cualitativamente a forza eléctrica que existe entre dous corpos coa súa carga e a distancia que os separa, e establece analoxías e diferenzas entre as forzas gravitatoria e eléctrica.	▪ CCEC ▪ CMCCT

	Física e Química. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f	▪ B4.1. Carga eléctrica.	▪ B4.2. Interpretar fenómenos eléctricos mediante o modelo de carga eléctrica e valorar a importancia da electricidade na vida cotiá.	▪ FQB4.2.1. Xustifica razoadamente situacións cotiás nas que se poñan de manifesto fenómenos relacionados coa electricidade estática.	▪ CMCCT
▪ b ▪ f ▪ g	▪ B4.3. Imáns. Forza magnética.	▪ B4.3. Xustificar cualitativamente fenómenos magnéticos e valorar a contribución do magnetismo no desenvolvemento tecnolóxico.	▪ FQB4.3.1. Recoñece fenómenos magnéticos identificando o imán como fonte natural do magnetismo, e describe a súa acción sobre distintos tipos de substancias magnéticas.	▪ CMCCT
			▪ FQB4.3.2. Constrúe un compás elemental para localizar o norte empregando o campo magnético terrestre, e describe o procedemento seguido para facelo.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ f	▪ B4.4. Electroimán. ▪ B4.5. Experimentos de Oersted e Faraday.	▪ B4.4. Comparar os tipos de imáns, analizar o seu comportamento e deducir mediante experiencias as características das forzas magnéticas postas de manifesto, así como a súa relación coa corrente eléctrica.	▪ FQB4.4.1. Comproba e establece a relación entre o paso de corrente eléctrica e o magnetismo, construíndo un electroimán.	▪ CMCCT
			▪ FQB4.4.2. Reproduce os experimentos de Oersted e de Faraday no laboratorio ou mediante simuladores virtuais, deducindo que a electricidade e o magnetismo son dúas manifestacións dun mesmo fenómeno.	▪ CD ▪ CMCCT
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B4.6. Forzas da natureza.	▪ B4.5. Recoñecer as forzas que aparecen na natureza e os fenómenos asociados a elas.	▪ FQB4.5.1. Realiza un informe, empregando as TIC, a partir de observacións ou busca guiada de información que relacione as forzas que aparecen na natureza e os fenómenos asociados a elas.	▪ CCL ▪ CD ▪ CMCCT ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Física e Química. 3º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 5. Enerxía			
▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m	▪ B5.1. Fontes de enerxía.	▪ B5.1. Identificar e comparar as fontes de enerxía empregadas na vida diaria nun contexto global que implique aspectos económicos e ambientais.	▪ FQB5.1.1. Compara as principais fontes de enerxía de consumo humano a partir da distribución xeográfica dos seus recursos e os efectos ambientais.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ FQB5.1.2. Analiza o predominio das fontes de enerxía convencionais fronte ás alternativas, e argumenta os motivos polos que estas últimas aínda non están suficientemente explotadas.	▪ CCL ▪ CMCCT
▪ f ▪ m	▪ B5.2. Uso racional da enerxía.	▪ B5.2. Valorar a importancia de realizar un consumo responsable das fontes enerxéticas.	▪ FQB5.2.1. Interpreta datos comparativos sobre a evolución do consumo de enerxía mundial, e propón medidas que poidan contribuír ao aforro individual e colectivo.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ f ▪ h	▪ B5.3. Electricidade e circuítos eléctricos. Lei de Ohm.	▪ B5.3. Explicar o fenómeno físico da corrente eléctrica e interpretar o significado das magnitudes de intensidade de corrente, diferenza de potencial e resistencia, así como as relacións entre elas.	▪ FQB5.3.1. Explica a corrente eléctrica como cargas en movemento a través dun condutor.	▪ CMCCT
			▪ FQB5.3.2. Comprende o significado das magnitudes eléctricas de intensidade de corrente, diferenza de potencial e resistencia, e relacióna-as entre si empregando a lei de Ohm.	▪ CMCCT
			▪ FQB5.3.3. Distingue entre condutores e illantes, e recoñece os principais materiais usados como tales.	▪ CMCCT
▪ b	▪ B5.4. Transformacións da enerxía.	▪ B5.4. Comprobar os efectos da	▪ FQB5.4.1. Describe o fundamento	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229
Depósito legal C.494-1998
http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Física e Química. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ f ▪ g	▪ B5.3. Electricidade e circuítos eléctricos. Lei de Ohm.	electricidade e as relacións entre as magnitudes eléctricas mediante o deseño e a construción de circuítos eléctricos e electrónicos sinxelos, no laboratorio ou mediante aplicacións virtuais interactivas.	dunha máquina eléctrica na que a electricidade se transforma en movemento, luz, son, calor, etc., mediante exemplos da vida cotiá, e identifica os seus elementos principais.	
			▪ FQB5.4.2. Constrúe circuítos eléctricos con diferentes tipos de conexións entre os seus elementos, deducindo de forma experimental as consecuencias da conexión de xeradores e receptores en serie ou en paralelo.	▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ FQB5.4.3. Aplica a lei de Ohm a circuítos sinxelos para calcular unha das magnitudes involucradas a partir das outras dúas, e expresa o resultado en unidades do Sistema Internacional.	▪ CMCCT
			▪ FQB5.4.4. Utiliza aplicacións virtuais interactivas para simular circuítos e medir as magnitudes eléctricas.	▪ CD ▪ CMCCT
▪ f	▪ B5.3. Electricidade e circuítos eléctricos. Lei de Ohm. ▪ B5.5. Dispositivos electrónicos de uso frecuente.	▪ B5.5. Valorar a importancia dos circuítos eléctricos e electrónicos nas instalacións eléctricas e instrumentos de uso cotián, describir a súa función básica e identificar os seus compoñentes.	▪ FQB5.5.1. Asocia os elementos principais que forman a instalación eléctrica típica dunha vivenda cos compoñentes básicos dun circuíto eléctrico.	▪ CMCCT
			▪ FQB5.5.2. Comprende o significado dos símbolos e das abreviaturas que aparecen nas etiquetas de dispositivos eléctricos.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ FQB5.5.3. Identifica e representa os compoñentes máis habituais nun circuíto eléctrico (condutores, xeradores, receptores e elementos de control) e describe a súa correspondente función.	▪ CMCCT
			▪ FQB5.5.4. Recoñece os compoñentes electrónicos básicos e describe as súas aplicacións prácticas e a repercusión da miniaturización do microchip no tamaño e no prezo dos dispositivos.	▪ CMCCT
▪ f ▪ h	▪ B5.6. Tipos de enerxía. ▪ B5.4. Transformacións da enerxía. ▪ B5.7. Aspectos industriais da enerxía.	▪ B5.6. Describir a forma en que se xera a electricidade nos distintos tipos de centrais eléctricas, así como o seu transporte aos lugares de consumo.	▪ FQB5.6.1. Describe o proceso polo que distintas fontes de enerxía se transforman en enerxía eléctrica nas centrais eléctricas, así como os métodos de transporte e almacenaxe desta.	▪ CMCCT

4º de ESO

	Física e Química. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. A actividade científica			
▪ a ▪ f ▪ h ▪ l	▪ B1.1. Investigación científica.	▪ B1.1. Recoñecer que a investigación en ciencia é un labor colectivo e interdisciplinario en constante evolución e influído polo contexto económico e político.	▪ FQB1.1.1. Describe feitos históricos relevantes nos que foi definitiva a colaboración de científicos/as de diferentes áreas de coñecemento.	▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ ñ			▪ FQB1.1.2. Argumenta con espírito crítico o grao de rigor científico dun artigo ou dunha noticia, analizando o método de traballo e identificando as características do traballo científico.	▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE
▪ f	▪ B1.1. Investigación científica.	▪ B1.2. Analizar o proceso que debe seguir unha hipótese desde que se formula ata que é aprobada pola comunidade científica.	▪ FQB1.2.1. Distingue entre hipóteses, leis e teorías, e explica os procesos que corroboran unha hipótese e a dotan de valor científico.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ f	▪ B1.2. Magnitudes escalares e vectoriais.	▪ B1.3. Comprobar a necesidade de usar vectores para a definición de determinadas magnitudes.	▪ FQB1.3.1. Identifica unha determinada magnitude como escalar ou vectorial e describe os elementos que definen esta última.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B1.3. Magnitudes fundamentais e derivadas. Ecuación de dimensións.	▪ B1.4. Relacionar as magnitudes fundamentais coas derivadas a través de ecuacións de magnitudes.	▪ FQB1.4.1. Comproba a homoxeneidade dunha fórmula aplicando a ecuación de dimensións aos dous membros.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B1.4. Erros na medida.	▪ B1.5. Xustificar que non é posible realizar medidas sen cometer erros, e distinguir entre erro absoluto e relativo.	▪ FQB1.5.1. Calcula e interpreta o erro absoluto e o erro relativo dunha medida coñecido o valor real.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B1.4. Erros na medida. ▪ B1.5. Expresión de resultados.	▪ B1.6. Expresar o valor dunha medida usando o redondeo e o número de cifras significativas correctas.	▪ FQB1.6.1. Calcula e expresa correctamente o valor da medida, partindo dun conxunto de valores resultantes da medida dunha mesma magnitude, utilizando as cifras significativas adecuadas.	▪ CMCCT

	Física e Química. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f	▪ B1.5. Expresión de resultados. ▪ B1.6. Análise dos datos experimentais.	▪ B1.7. Realizar e interpretar representacións gráficas de procesos físicos ou químicos, a partir de táboas de datos e das leis ou os principios involucrados.	▪ FQB1.7.1. Representa graficamente os resultados obtidos da medida de dúas magnitudes relacionadas inferindo, de ser o caso, se se trata dunha relación lineal, cuadrática ou de proporcionalidade inversa, e deducindo a fórmula.	▪ CMCCT
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ l ▪ ñ ▪ o	▪ B1.7. Tecnoloxías da información e da comunicación no traballo científico. ▪ B1.8. Proxecto de investigación.	▪ B1.8. Elaborar e defender un proxecto de investigación, aplicando as TIC.	▪ FQB1.8.1. Elabora e defende un proxecto de investigación sobre un tema de interese científico, empregando as TIC.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CSIEE ▪ CSC ▪ CCEC
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.1. Investigación científica.	▪ B1.9. Realizar en equipo tarefas propias da investigación científica.	▪ FQB1.9.1. Realiza de xeito cooperativo ou colaborativo algunhas tarefas propias da investigación científica: procura de información, prácticas de laboratorio ou pequenos proxectos de investigación.	▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ FQB1.9.2. Realiza de xeito cooperativo ou colaborativo algunhas tarefas propias da investigación científica utilizando as TIC.	▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 2. A materia			
▪ f ▪ l	▪ B2.1. Modelos atómicos.	▪ B2.1. Recoñecer a necesidade de usar modelos para interpretar a estrutura da materia utilizando aplicacións virtuais interactivas.	▪ FQB2.1.1. Compara os modelos atómicos propostos ao longo da historia para interpretar a natureza íntima da materia, interpretando as evidencias que fixeron necesaria a evolución destes.	▪ CMCCT ▪ CCEC
			▪ FQB2.1.2. Utiliza as TIC ou aplicacións interactivas para visualizar a representación da estrutura da materia nos diferentes modelos atómicos.	▪ CCMT ▪ CD
▪ f	▪ B2.2. Sistema periódico e configuración electrónica.	▪ B2.2. Relacionar as propiedades dun elemento coa súa posición na táboa periódica e a súa configuración electrónica.	▪ FQB2.2.1. Establece a configuración electrónica dos elementos representativos a partir do seu número atómico para deducir a súa posición na táboa periódica, os seus electróns de valencia e o seu comportamento químico.	▪ CMCCT
			▪ FQB2.2.2. Distingue entre metais, non metais, semimetais e gases nobres, e xustifica esta clasificación en función da súa configuración electrónica.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B2.2. Sistema periódico e configuración electrónica.	▪ B2.3. Agrupar por familias os elementos representativos e os elementos de transición segundo as recomendacións da IUPAC.	▪ FQB2.3.1. Escribe o nome e o símbolo dos elementos químicos, e sitúaos na táboa periódica.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B2.2. Sistema periódico e configuración electrónica.	▪ B2.4. Interpretar os tipos de enlace químico a partir da configuración electrónica dos elementos	▪ FQB2.4.1. Utiliza a regra do octeto e diagramas de Lewis para predicir a estrutura e a fórmula dos	▪ CMCCT

	Física e Química. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B2.3. Enlace químico: iónico, covalente e metálico.	implicados e a súa posición na táboa periódica.	compostos iónicos e covalentes.	
			▪ FQB2.4.2. Interpreta a información que ofrecen os subíndices da fórmula dun composto segundo se trate de moléculas ou redes cristalinas.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B2.3. Enlace químico: iónico, covalente e metálico. ▪ B2.4. Forzas intermoleculares.	▪ B2.5. Xustificar as propiedades dunha substancia a partir da natureza do seu enlace químico.	▪ FQB2.5.1. Explica as propiedades de substancias covalentes, iónicas e metálicas en función das interaccións entre os seus átomos ou as moléculas.	▪ CMCCT
			▪ FQB2.5.2. Explica a natureza do enlace metálico utilizando a teoría dos electróns libres, e relaciónaa coas propiedades características dos metais.	▪ CMCCT
			▪ FQB2.5.3. Deseña e realiza ensaios de laboratorio que permitan deducir o tipo de enlace presente nunha substancia descoñecida.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ f	▪ B2.4. Formulación e nomenclatura de compostos inorgánicos segundo as normas da IUPAC.	▪ B2.6. Nomear e formular compostos inorgánicos ternarios segundo as normas da IUPAC.	▪ FQB2.6.1. Nomea e formula compostos inorgánicos ternarios, seguindo as normas da IUPAC.	▪ CCL ▪ CMCCT
▪ f	▪ B2.5. Forzas intermoleculares.	▪ B2.7. Recoñecer a influencia das forzas intermoleculares no estado de agregación e nas propiedades de substancias de interese.	▪ FQB2.7.1. Xustifica a importancia das forzas intermoleculares en substancias de interese biolóxico.	▪ CMCCT
			▪ FQB2.7.2. Relaciona a intensidade e o tipo das forzas intermoleculares co estado físico e os puntos de	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Física e Química. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			fusión e ebulición das substancias covalentes moleculares, interpretando gráficos ou táboas que conteñan os datos necesarios.	
▪ f	▪ B2.6. Introdución á química orgánica.	▪ B2.8. Establecer as razóns da singularidade do carbono e valorar a súa importancia na constitución dun elevado número de compostos naturais e sintéticos.	▪ FQB2.8.1. Explica os motivos polos que o carbono é o elemento que forma maior número de compostos.	▪ CMCCT
			▪ FQB2.8.2. Analiza as formas alotrópicas do carbono, relacionando a estrutura coas propiedades.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B2.6. Introdución á química orgánica.	▪ B2.9. Identificar e representar hidrocarburos sinxelos mediante distintas fórmulas, relacionalas con modelos moleculares físicos ou xerados por computador, e coñecer algunhas aplicacións de especial interese.	▪ FQB2.9.1. Identifica e representa hidrocarburos sinxelos mediante a súa fórmula molecular, semidesenvolvida e desenvolvida.	▪ CMCCT
			▪ FQB2.9.2. Deduce, a partir de modelos moleculares, as fórmulas usadas na representación de hidrocarburos.	▪ CMCCT
			▪ FQB2.9.3. Describe as aplicacións de hidrocarburos sinxelos de especial interese.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B2.6. Introdución á química orgánica.	▪ B2.10. Recoñecer os grupos funcionais presentes en moléculas de especial interese.	▪ FQB2.10.1. Recoñece o grupo funcional e a familia orgánica a partir da fórmula de alcohois, aldehidos, cetonas, ácidos carboxílicos, ésteres e aminas.	▪ CMCCT
	Bloque 3. Os cambios			

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f	▪ B3.1. Reaccións e ecuacións químicas. ▪ B3.2. Mecanismo, velocidade e enerxía das reaccións.	▪ B3.1. Explicar o mecanismo dunha reacción química e deducir a lei de conservación da masa a partir do concepto da reorganización atómica que ten lugar.	▪ FQB3.1.1. Interpreta reaccións químicas sinxelas utilizando a teoría de colisións, e deduce a lei de conservación da masa.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B3.2. Mecanismo, velocidade e enerxía das reaccións.	▪ B3.2. Razoar como se altera a velocidade dunha reacción ao modificar algún dos factores que inflúen sobre ela, utilizando o modelo cinético-molecular e a teoría de colisións para xustificar esta predición.	▪ FQB3.2.1. Predí o efecto que sobre a velocidade de reacción teñen a concentración dos reactivos, a temperatura, o grao de división dos reactivos sólidos e os catalizadores.	▪ CMCCT
			▪ FQB3.2.2. Analiza o efecto dos factores que afectan a velocidade dunha reacción química, sexa a través de experiencias de laboratorio ou mediante aplicacións virtuais interactivas nas que a manipulación das variables permita extraer conclusións.	▪ CMCCT ▪ CD
▪ f	▪ B3.2. Mecanismo, velocidade e enerxía das reaccións.	▪ B3.3. Interpretar ecuacións termoquímicas e distinguir entre reaccións endotérmicas e exotérmicas.	▪ FQB3.3.1. Determina o carácter endotérmico ou exotérmico dunha reacción química analizando o signo da calor de reacción asociada.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B3.3. Cantidade de substancia: mol.	▪ B3.4. Recoñecer a cantidade de substancia como magnitude fundamental e o mol como a súa unidade no Sistema Internacional de Unidades.	▪ FQB3.4.1. Realiza cálculos que relacionen a cantidade de substancia, a masa atómica ou molecular e a constante do número de Avogadro.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B3.4. Concentración molar. ▪ B3.5. Cálculos estequiométricos.	▪ B3.5. Realizar cálculos estequiométricos con reactivos puros supondo un rendemento completo	▪ FQB3.5.1. Interpreta os coeficientes dunha ecuación química en termos de partículas e moles e, no	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		da reacción, partindo do axuste da ecuación química correspondente.	caso de reaccións entre gases, en termos de volumes.	
			▪ FQB3.5.2. Resolve problemas, realizando cálculos estequiométricos, con reactivos puros e supondo un rendemento completo da reacción, tanto se os reactivos están en estado sólido como se están en disolución.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B3.6. Reaccións de especial interese.	▪ B3.6. Identificar ácidos e bases, coñecer o seu comportamento químico e medir a súa fortaleza utilizando indicadores e o pHmetro dixital.	▪ FQB3.6.1. Utiliza a teoría de Arrhenius para describir o comportamento químico de ácidos e bases.	▪ CMCCT
			▪ FQB3.6.2. Establece o carácter ácido, básico ou neutro dunha disolución utilizando a escala de pH.	▪ CMCCT
▪ b ▪ f ▪ h ▪ g	▪ B3.6. Reaccións de especial interese.	▪ B3.7. Realizar experiencias de laboratorio nas que teñan lugar reaccións de síntese, combustión e neutralización, interpretando os fenómenos observados.	▪ FQB3.7.1. Deseña e describe o procedemento de realización dunha volumetría de neutralización entre un ácido forte e unha base forte, e interpreta os resultados.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
			▪ FQB3.7.2. Planifica unha experiencia e describe o procedemento para seguir no laboratorio que demostre que nas reaccións de combustión se produce dióxido de carbono mediante a detección deste gas.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
			▪ FQB3.7.3. Realiza algunhas experiencias de laboratorio nas que teñan lugar reaccións de síntese, combustión ou neutralización.	▪ CMCCT ▪ CAA

	Física e Química. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f	▪ B3.6. Reaccións de especial interese.	▪ B3.8. Valorar a importancia das reaccións de síntese, combustión e neutralización en procesos biolóxicos, en aplicacións cotiás e na industria, así como a súa repercusión ambiental.	▪ FQB3.8.1. Describe as reaccións de síntese industrial do amoníaco e do ácido sulfúrico, así como os usos destas substancias na industria química.	▪ CMCCT
			▪ FQB3.8.2. Valora a importancia das reaccións de combustión na xeración de electricidade en centrais térmicas, na automoción e na respiración celular.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ FQB3.8.3. Describe casos concretos de reaccións de neutralización de importancia biolóxica e industrial.	▪ CMCCT
	Bloque 4. O movemento e as forzas			
▪ f	▪ B4.1. Movemento. Movementos rectilíneo uniforme, rectilíneo uniformemente acelerado e circular uniforme.	▪ B4.1. Xustificar o carácter relativo do movemento e a necesidade dun sistema de referencia e de vectores, para o describir adecuadamente, aplicando o anterior á representación de distintos tipos de desprazamento.	▪ FQB4.1.1. Representa a traxectoria e os vectores de posición, desprazamento e velocidade en distintos tipos de movemento, utilizando un sistema de referencia.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B4.1. Movemento. Movementos rectilíneo uniforme, rectilíneo uniformemente acelerado e circular uniforme.	▪ B4.2. Distinguir os conceptos de velocidade media e velocidade instantánea, e xustificar a súa necesidade segundo o tipo de movemento.	▪ FQB4.2.1. Clasifica tipos de movementos en función da súa traxectoria e a súa velocidade.	▪ CMCCT
			▪ FQB4.2.2. Xustifica a insuficiencia do valor medio da velocidade nun estudo cualitativo do movemento rectilíneo uniformemente acelerado (MRUA), e razoa o concepto de velocidade instantánea.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f	▪ B4.1. Movemento. Movementos rectilíneo uniforme, rectilíneo uniformemente acelerado e circular uniforme.	▪ B4.3. Expresar correctamente as relacións matemáticas que existen entre as magnitudes que definen os movementos rectilíneos e circulares.	▪ FQB4.3.1. Deduce as expresións matemáticas que relacionan as variables nos movementos rectilíneo uniforme (MRU), rectilíneo uniformemente acelerado (MRUA) e circular uniforme (MCU), así como as relacións entre as magnitudes lineais e angulares.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B4.1. Movemento. Movementos rectilíneo uniforme, rectilíneo uniformemente acelerado e circular uniforme.	▪ B4.4. Resolver problemas de movementos rectilíneos e circulares, utilizando unha representación esquemática coas magnitudes vectoriais implicadas, e expresar o resultado nas unidades do Sistema Internacional.	▪ FQB4.4.1. Resolve problemas de movemento rectilíneo uniforme (MRU), rectilíneo uniformemente acelerado (MRUA) e circular uniforme (MCU), incluíndo movemento de graves, tendo en conta valores positivos e negativos das magnitudes, e expresar o resultado en unidades do Sistema Internacional.	▪ CMCCT
			▪ FQB4.4.2. Determina tempos e distancias de freada de vehículos e xustifica, a partir dos resultados, a importancia de manter a distancia de seguridade na estrada.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ FQB4.4.3. Argumenta a existencia do vector aceleración en calquera movemento curvilíneo e calcula o seu valor no caso do movemento circular uniforme.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B4.1. Movemento. Movementos rectilíneo uniforme, rectilíneo uniformemente acelerado e circular uniforme.	▪ B4.5. Elaborar e interpretar gráficas que relacionen as variables do movemento partindo de experiencias de laboratorio ou de aplicacións virtuais interactivas e rela-	▪ FQB4.5.1. Determina o valor da velocidade e a aceleración a partir de gráficas posición-tempo e velocidade-tempo en movementos rectilíneos.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		cionar os resultados obtidos coas ecuacións matemáticas que vinculan estas variables.	▪ FQB4.5.2. Deseña, describe e realiza individualmente ou en equipo experiencias no laboratorio ou empregando aplicacións virtuais interactivas, para determinar a variación da posición e a velocidade dun corpo en función do tempo, e representa e interpreta os resultados obtidos.	▪ CMCCT ▪ CSIEE ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
▪ f	▪ B4.2. Natureza vectorial das forzas. ▪ B4.3. Leis de Newton. ▪ B4.4. Forzas de especial interese: peso, normal, rozamento e centrípeta.	▪ B4.6. Recoñecer o papel das forzas como causa dos cambios na velocidade dos corpos e representalas vectorialmente.	▪ FQB4.6.1. Identifica as forzas implicadas en fenómenos cotiáns nos que hai cambios na velocidade dun corpo.	▪ CMCCT
			▪ FQB4.6.2. Representa vectorialmente o peso, a forza normal, a forza de rozamento e a forza centrípeta en casos de movementos rectilíneos e circulares.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B4.3. Leis de Newton. ▪ B4.4. Forzas de especial interese: peso, normal, rozamento e centrípeta.	▪ B4.7. Utilizar o principio fundamental da dinámica na resolución de problemas nos que interveñen varias forzas.	▪ FQB4.7.1. Identifica e representa as forzas que actúan sobre un corpo en movemento nun plano tanto horizontal como inclinado, calculando a forza resultante e a aceleración.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B4.3. Leis de Newton. ▪ B4.4. Forzas de especial interese: peso, normal, rozamento e centrípeta.	▪ B4.8. Aplicar as leis de Newton para a interpretación de fenómenos cotiáns.	▪ FQB4.8.1. Interpreta fenómenos cotiáns en termos das leis de Newton.	▪ CMCCT
			▪ FQB4.8.2. Deduce a primeira lei de Newton como consecuencia do enunciado da segunda lei.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ FQB4.8.3. Representa e interpreta as forzas de acción e reacción en situacións de interacción entre obxectos.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B4.4. Forzas de especial interese: peso, normal, rozamento e centrípeta. ▪ B4.5. Lei da gravitación universal.	▪ B4.9. Valorar a relevancia histórica e científica que a lei da gravitación universal supuxo para a unificación das mecánicas terrestre e celeste, e interpretar a súa expresión matemática.	▪ FQB4.9.1. Xustifica o motivo polo que as forzas de atracción gravitatoria só se poñen de manifesto para obxectos moi masivos, comparando os resultados obtidos de aplicar a lei da gravitación universal ao cálculo de forzas entre distintos pares de obxectos.	▪ CMCCT
			▪ FQB4.9.2. Obtén a expresión da aceleración da gravidade a partir da lei da gravitación universal relacionando as expresións matemáticas do peso dun corpo e a forza de atracción gravitatoria.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B4.5. Lei da gravitación universal.	▪ B4.10. Comprender que a caída libre dos corpos e o movemento orbital son dúas manifestacións da lei da gravitación universal.	▪ FQB4.10.1. Razoa o motivo polo que as forzas gravitatorias producen nalgúns casos movementos de caída libre e noutros casos movementos orbitais.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B4.5. Lei da gravitación universal.	▪ B4.11. Identificar as aplicacións prácticas dos satélites artificiais e a problemática xurdida polo lixo espacial que xeran.	▪ FQB4.11.1. Describe as aplicacións dos satélites artificiais en telecomunicacións, predición meteorolóxica, posicionamento global, astronomía e cartografía, así como os riscos derivados do lixo espacial que xeran.	▪ CMCCT ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f	▪ B4.6. Presión.	▪ B4.12. Recoñecer que o efecto dunha forza non só depende da súa intensidade, senón tamén da superficie sobre a que actúa.	▪ FQB4.12.1. Interpreta fenómenos e aplicacións prácticas nas que se pon de manifesto a relación entre a superficie de aplicación dunha forza e o efecto resultante.	▪ CMCCT
			▪ FQB4.12.2. Calcula a presión exercida polo peso dun obxecto regular en distintas situacións nas que varía a superficie en que se apoia; compara os resultados e extrae conclusións.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B4.7. Principios da hidrostática. ▪ B4.8. Física da atmosfera.	▪ B4.13. Interpretar fenómenos naturais e aplicacións tecnolóxicas en relación cos principios da hidrostática, e resolver problemas aplicando as expresións matemáticas destes.	▪ FQB4.13.1. Xustifica razoadamente fenómenos en que se poña de manifesto a relación entre a presión e a profundidade no seo da hidrosfera e a atmosfera.	▪ CMCCT
			▪ FQB4.13.2. Explica o abastecemento de auga potable, o deseño dunha presa e as aplicacións do sifón, utilizando o principio fundamental da hidrostática.	▪ CMCCT
			▪ FQB4.13.3. Resolve problemas relacionados coa presión no interior dun fluído aplicando o principio fundamental da hidrostática.	▪ CMCCT
			▪ FQB4.13.4. Analiza aplicacións prácticas baseadas no principio de Pascal, como a prensa hidráulica, o elevador, ou a dirección e os freos hidráulicos, aplicando a expresión matemática deste principio á resolución de problemas en con-	▪ CMCCT

Física e Química. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			textos prácticos.	
			▪ FQB4.13.5. Predí a maior ou menor flotabilidade de obxectos utilizando a expresión matemática do principio de Arquímedes, e verifícaa experimentalmente nalgún caso.	▪ CMCCT
▪ b ▪ f ▪ g	▪ B4.7. Principios da hidrostática. ▪ B4.8. Física da atmosfera.	▪ B4.14. Deseñar e presentar experiencias ou dispositivos que ilustren o comportamento dos fluídos e que poñan de manifesto os coñecementos adquiridos, así como a iniciativa e a imaxinación.	▪ FQB4.14.1. Comproba experimentalmente ou utilizando aplicacións virtuais interactivas a relación entre presión hidrostática e profundidade en fenómenos como o paradoxo hidrostático, o tonel de Arquímedes e o principio dos vasos comunicantes.	▪ CMCCT ▪ CD
			▪ FQB4.14.2. Interpreta o papel da presión atmosférica en experiencias como o experimento de Torricelli, os hemisferios de Magdeburgo, recipientes invertidos onde non se derrama o contido, etc., inferindo o seu elevado valor.	▪ CCEC ▪ CMCCT
			▪ FQB4.14.3. Describe o funcionamento básico de barómetros e manómetros, e xustifica a súa utilidade en diversas aplicacións prácticas.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B4.8. Física da atmosfera.	▪ B4.15. Aplicar os coñecementos sobre a presión atmosférica á descrición de fenómenos meteorolóxicos e á interpretación de ma-	▪ FQB4.15.1. Relaciona os fenómenos atmosféricos do vento e a formación de frontes coa diferenza de presións atmosféricas entre	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		pas do tempo, recoñecendo termos e símbolos específicos da meteoroloxía.	distintas zonas.	
			▪ FQB4.15.2. Interpreta os mapas de isóbaras que se amosan no prognóstico do tempo, indicando o significado da simboloxía e os datos que aparecen nestes.	▪ CMCCT
	Bloque 5. A enerxía			
▪ f	▪ B5.1. Enerxías cinética e potencial. Enerxía mecánica. Principio de conservación. ▪ B5.2. Formas de intercambio de enerxía: traballo e calor.	▪ B5.1. Analizar as transformacións entre enerxía cinética e enerxía potencial, aplicando o principio de conservación da enerxía mecánica cando se despreza a forza de rozamento, e o principio xeral de conservación da enerxía cando existe disipación desta por mor do rozamento.	▪ FQB5.1.1. Resolve problemas de transformacións entre enerxía cinética e potencial gravitatoria, aplicando o principio de conservación da enerxía mecánica.	▪ CMCCT
			▪ FQB5.1.2. Determina a enerxía disipada en forma de calor en situacións onde diminúe a enerxía mecánica.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B5.2. Formas de intercambio de enerxía: traballo e calor.	▪ B5.2. Recoñecer que a calor e o traballo son dúas formas de transferencia de enerxía, e identificar as situacións en que se producen.	▪ FQB5.2.1. Identifica a calor e o traballo como formas de intercambio de enerxía, distinguindo as acepcións coloquiais destes termos do seu significado científico.	▪ CMCCT
			▪ FQB5.2.2. Recoñece en que condicións un sistema intercambia enerxía en forma de calor ou en forma de traballo.	▪ CMCCT

	Física e Química. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f	▪ B5.3. Traballo e potencia.	▪ B5.3. Relacionar os conceptos de traballo e potencia na resolución de problemas, expresando os resultados en unidades do Sistema Internacional ou noutras de uso común.	▪ FQB5.3.1. Acha o traballo e a potencia asociados a unha forza, incluíndo situacións en que a forza forma un ángulo distinto de cero co desprazamento, e expresar o resultado nas unidades do Sistema Internacional ou noutras de uso común, como a caloría, o kWh e o CV.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B5.2. Formas de intercambio de enerxía: traballo e calor. ▪ B5.4. Efectos da calor sobre os corpos.	▪ B5.4. Relacionar cualitativa e cuantitativamente a calor cos efectos que produce nos corpos: variación de temperatura, cambios de estado e dilatación.	▪ FQB5.4.1. Describe as transformacións que experimenta un corpo ao gañar ou perder enerxía, determinar a calor necesaria para que se produza unha variación de temperatura dada e para un cambio de estado, e representar graficamente estas transformacións.	▪ CMCCT
			▪ FQB5.4.2. Calcula a enerxía transferida entre corpos a distinta temperatura e o valor da temperatura final aplicando o concepto de equilibrio térmico.	▪ CMCCT
			▪ FQB5.4.3. Relaciona a variación da lonxitude dun obxecto coa variación da súa temperatura utilizando o coeficiente de dilatación lineal correspondente.	▪ CMCCT
			▪ FQB5.4.4. Determina experimentalmente calores específicas e calores latentes de substancias mediante un calorímetro, realizando os cálculos necesarios a partir dos datos empíricos obtidos.	▪ CMCCT ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l ▪ l ▪ ñ ▪ o	▪ B5.3. Traballo e potencia. ▪ B5.5. Máquinas térmicas.	▪ B5.5. Valorar a relevancia histórica das máquinas térmicas como desencadeadores da Revolución Industrial, así como a súa importancia actual na industria e no transporte.	▪ FQB5.5.1. Explica ou interpreta, mediante ilustracións ou a partir delas, o fundamento do funcionamento do motor de explosión.	▪ CMCCT
			▪ FQB5.5.2. Realiza un traballo sobre a importancia histórica do motor de explosión e preséntao empregando as TIC.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
▪ f	▪ B5.5. Máquinas térmicas.	▪ B5.6. Comprender a limitación que o fenómeno da degradación da enerxía supón para a optimización dos procesos de obtención de enerxía útil nas máquinas térmicas, e o reto tecnolóxico que supón a mellora do rendemento destas para a investigación, a innovación e a empresa.	▪ FQB5.6.1. Utiliza o concepto da degradación da enerxía para relacionar a enerxía absorbida e o traballo realizado por unha máquina térmica.	▪ CMCCT
			▪ FQB5.6.2. Emprega simulacións virtuais interactivas para determinar a degradación da enerxía en diferentes máquinas, e expón os resultados empregando as TIC.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL

1º de bacharelato

	Física e Química. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. A actividade científica			
▪ d ▪ e	▪ B1.1. Estratexias necesarias na actividade científica.	▪ B1.1. Recoñecer e utilizar as estratexias básicas da actividade	▪ FQB1.1.1. Aplica habilidades necesarias para a investigación cien-	▪ CAA ▪ CCL

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g ▪ i ▪ l ▪ m		científica: formular problemas e emitir hipóteses, propor modelos, elaborar estratexias de resolución de problemas e deseños experimentais, analizar os resultados e realizar experiencias	tífica: fai preguntas, identifica problemas, recolle datos, realiza experiencias, deseña e argumenta estratexias de resolución de problemas, utiliza modelos e leis, revisa o proceso e obtén conclusións.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
			▪ FQB1.1.2. Resolve exercicios numéricos e expresa o valor das magnitudes empregando a notación científica, estima os erros absoluto e relativo asociados e contextualiza os resultados.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSIEE
			▪ FQB1.1.3. Efectúa a análise dimensional das ecuacións que relacionan as magnitudes nun proceso físico ou químico.	▪ CMCCT
			▪ FQB1.1.4. Distingue magnitudes escalares e vectoriais, e opera adecuadamente con elas.	▪ CMCCT
			▪ FQB1.1.5. Elabora e interpreta representacións gráficas de procesos físicos e químicos a partir dos datos obtidos en experiencias de laboratorio ou virtuais, e relaciona os resultados obtidos coas ecuacións que representan as leis e os principios subxacentes.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CMCCT
			▪ FQB1.1.6. A partir dun texto científico, extrae e interpreta a información, e argumenta con rigor e precisión, utilizando a terminoloxía	▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT

	Física e Química. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			adecuada.	
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B1.2. Tecnoloxías da información e da comunicación no traballo científico. ▪ B1.3. Proxecto de investigación.	▪ B1.2. Utilizar e aplicar as tecnoloxías da información e da comunicación no estudo dos fenómenos físicos e químicos.	▪ FQB1.2.1. Emprega aplicacións virtuais interactivas para simular experimentos físicos de difícil realización no laboratorio.	▪ CD ▪ CMCCT
			▪ FQB1.2.2. Establece os elementos esenciais para o deseño, a elaboración e a defensa dun proxecto de investigación, sobre un tema de actualidade científica, vinculado coa física ou a química, utilizando preferentemente as TIC.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B1.1. Estratexias necesarias na actividade científica.	▪ B1.3. Realizar en equipo tarefas propias da investigación científica.	▪ FQB1.3.1. Realiza de xeito cooperativo ou colaborativo algunhas tarefas propias da investigación científica: procura de información, prácticas de laboratorio ou pequenos proxectos de investigación.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CSIEE
	Bloque 2. Aspectos cuantitativos da química			
▪ i	▪ B2.1. Revisión da teoría atómica de Dalton.	▪ B2.1. Explicar a teoría atómica de Dalton e as leis básicas asociadas ao seu establecemento.	▪ FQB2.1.1. Xustifica a teoría atómica de Dalton e a descontinuidade da materia a partir das leis fundamentais da química, e exemplifícao con reaccións.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B2.2. Leis dos gases. Ecuación de estado dos gases ideais.	▪ B2.2. Utilizar a ecuación de estado dos gases ideais para establecer relacións entre a presión, o volume e a temperatura.	▪ FQB2.2.1. Determina as magnitudes que definen o estado dun gas aplicando a ecuación de estado dos gases ideais.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Física e Química. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ FQB2.2.2. Explica razoadamente a utilidade e as limitacións da hipótese do gas ideal.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B2.3. Determinación de fórmulas empíricas e moleculares.	▪ B2.3. Aplicar a ecuación dos gases ideais para calcular masas moleculares e determinar fórmulas moleculares.	▪ FQB2.3.1. Determina presións totais e parciais dos gases dunha mestura, relacionando a presión total dun sistema coa fracción molar e a ecuación de estado dos gases ideais.	▪ CMCCT
			▪ FQB2.3.2. Relaciona a fórmula empírica e molecular dun composto coa súa composición centesimal, aplicando a ecuación de estado dos gases ideais.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B2.4. Disolucións: formas de expresar a concentración, preparación e propiedades coligativas.	▪ B2.4. Realizar os cálculos necesarios para a preparación de disolucións dunha concentración dada, expresala en calquera das formas establecidas, e levar a cabo a súa preparación.	▪ FQB2.4.1.Expresa a concentración dunha disolución en g/L, mol/L, porcentaxe en peso e en volume; leva a cabo e describe o procedemento de preparación no laboratorio de disolucións dunha concentración determinada e realiza os cálculos necesarios, tanto para o caso de solutos en estado sólido como a partir doutra de concentración coñecida.	▪ CMCCT
▪ i	B2.4. Disolucións: formas de expresar a concentración, preparación e propiedades coligativas.	▪ B2.5. Explicar a variación das propiedades coligativas entre unha disolución e o disolvente puro, e comprobalo experimentalmente.	▪ FQB2.5.1. Experimenta e interpreta a variación das temperaturas de fusión e ebulición dun líquido ao que se lle engade un soluto, relacionándoo con algún proceso de interese no contorno.	▪ CMCCT
			▪ FQB2.5.2. Utiliza o concepto de	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			presión osmótica para describir o paso de ións a través dunha membrana semipermeable.	
▪ i	▪ B2.6. Métodos actuais para a análise de substancias: espectroscopía e espectrometría.	▪ B2.6. Utilizar os datos obtidos mediante técnicas espectrométricas para calcular masas atómicas.	▪ FQB2.6.1. Calcula a masa atómica dun elemento a partir dos datos espectrométricos obtidos para os diferentes isótopos deste.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B2.6. Métodos actuais para a análise de substancias: espectroscopía e espectrometría.	▪ B2.7. Recoñecer a importancia das técnicas espectroscópicas que permiten a análise de substancias e as súas aplicacións para a detección destas en cantidades moi pequenas de mostras.	▪ FQB2.7.1. Describe as aplicacións da espectroscopía na identificación de elementos e compostos.	▪ CMCCT
	Bloque 3. Reaccións químicas			
▪ i	▪ B3.1. Estequiometría das reaccións. Reactivo limitante e rendemento dunha reacción.	▪ B3.1. Formular e nomear correctamente as substancias que interveñen nunha reacción química dada, e levar a cabo no laboratorio reaccións químicas sinxelas.	▪ FQB3.1.1. Escribe e axusta e realiza ecuacións químicas sinxelas de distinto tipo (neutralización, oxidación, síntese) e de interese bioquímico ou industrial.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ i	▪ B3.1. Estequiometría das reaccións. Reactivo limitante e rendemento dunha reacción.	▪ B3.2. Interpretar as reaccións químicas e resolver problemas nos que interveñan reactivos limitantes e reactivos impuros, e cuxo rendemento non sexa completo.	▪ FQB3.2.1. Interpreta unha ecuación química en termos de cantidade de materia, masa, número de partículas ou volume, para realizar cálculos estequiométricos nela.	▪ CMCCT
			▪ FQB3.2.2. Realiza os cálculos estequiométricos aplicando a lei de conservación da masa a distintas reaccións.	▪ CMCCT
			▪ FQB3.2.3. Efectúa cálculos este-	▪ CMCCT

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 25705

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			quiométricos nos que interveñan compostos en estado sólido, líquido ou gasoso, ou en disolución en presenza dun reactivo limitante ou un reactivo impuro.	
			▪ FQB3.2.4. Aplica o rendemento dunha reacción na realización de cálculos estequiométricos.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B3.3. Química e industria.	▪ B3.3. Identificar as reaccións químicas implicadas na obtención de compostos inorgánicos relacionados con procesos industriais.	▪ FQB3.3.1. Describe o proceso de obtención de produtos inorgánicos de alto valor engadido, analizando o seu interese industrial.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B3.3. Química e industria.	▪ B3.4. Identificar os procesos básicos da siderurxia e as aplicacións dos produtos resultantes.	▪ FQB3.4.1. Explica os procesos que teñen lugar nun alto forno, e escribe e xustifica as reaccións químicas que se producen nel.	▪ CMCCT
			▪ FQB3.4.2. Argumenta a necesidade de transformar o ferro de fundición en aceiro, distinguindo entre ambos os produtos segundo a porcentaxe de carbono que conteñan.	▪ CMCCT
			▪ FQB3.4.3. Relaciona a composición dos tipos de aceiro coas súas aplicacións.	▪ CMCCT
▪ a ▪ e ▪ i ▪ p	▪ B3.3. Química e industria.	▪ B3.5. Valorar a importancia da investigación científica no desenvolvemento de novos materiais con aplicacións que melloren a calidade de vida.	▪ FQB3.5.1. Analiza a importancia e a necesidade da investigación científica aplicada ao desenvolvemento de novos materiais, e a súa repercusión na calidade de vida, a partir de fontes de información	▪ CCEC ▪ CMCCT ▪ CSC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Física e Química. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			científica.	
	Bloque 4. Transformacións enerxéticas e espontaneidade das reaccións químicas			
▪ i	▪ B4.1. Sistemas termodinámicos.	▪ B4.1. Interpretar o primeiro principio da termodinámica como o principio de conservación da enerxía en sistemas nos que se producen intercambios de calor e traballo.	▪ FQB4.1.1. Relaciona a variación da enerxía interna nun proceso termodinámico coa calor absorbida ou desprendida e o traballo realizado no proceso.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B4.2. Primeiro principio da termodinámica. Enerxía interna.	▪ B4.2. Recoñecer a unidade da calor no Sistema Internacional e o seu equivalente mecánico.	▪ FQB4.2.1. Explica razoadamente o procedemento para determinar o equivalente mecánico da calor tomando como referente aplicacións virtuais interactivas asociadas ao experimento de Joule.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B4.3. Entalpía. Ecuacións termoquímicas.	▪ B4.3. Interpretar ecuacións termoquímicas e distinguir entre reaccións endotérmicas e exotérmicas.	▪ FQB4.3.1. Expresa as reaccións mediante ecuacións termoquímicas debuxando e interpretando os diagramas entálpicos asociados.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B4.4. Lei de Hess.	▪ B4.4. Describir as posibles formas de calcular a entalpía dunha reacción química.	▪ FQB4.4.1. Calcula a variación de entalpía dunha reacción aplicando a lei de Hess, coñecendo as entalpías de formación ou as enerxías de ligazón asociadas a unha transformación química dada, e interpreta o seu signo.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B4.5. Segundo principio da termodinámica. Entropía.	▪ B4.5. Dar resposta a cuestións conceptuais sinxelas sobre o segundo principio da termodinámica en relación aos procesos espontáneos.	▪ FQB4.5.1. Predí a variación de entropía nunha reacción química dependendo da molecularidade e do estado dos compostos que interveñen.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Física e Química. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i	▪ B4.6. Factores que interveñen na espontaneidade dunha reacción química. Enerxía de Gibbs.	▪ B4.6. Predicir, de forma cualitativa e cuantitativa, a espontaneidade dun proceso químico en determinadas condicións a partir da enerxía de Gibbs.	▪ FQB4.6.1. Identifica a enerxía de Gibbs coa magnitude que informa sobre a espontaneidade dunha reacción química.	▪ CMCCT
			▪ FQB4.6.2. Xustifica a espontaneidade dunha reacción química en función dos factores entálpicos, antrópicos e da temperatura.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B4.6. Factores que interveñen na espontaneidade dunha reacción química. Enerxía de Gibbs.	▪ B4.7. Distinguir os procesos reversibles e irreversibles, e a súa relación coa entropía e o segundo principio da termodinámica.	▪ FQB4.7.1. Expón situacións reais ou figuradas en que se poña de manifesto o segundo principio da termodinámica, asociando o concepto de entropía coa irreversibilidade dun proceso.	▪ CMCCT
			▪ FQB4.7.2. Relaciona o concepto de entropía coa espontaneidade dos procesos irreversibles.	▪ CMCCT
▪ a ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ l	▪ B4.7. Consecuencias sociais e ambientais das reaccións químicas de combustión.	▪ B4.8. Analizar a influencia das reaccións de combustión a nivel social, industrial e ambiental, e as súas aplicacións.	▪ FQB4.8.1. Analiza as consecuencias do uso de combustibles fósiles, relacionando as emisións de CO_2 co seu efecto na calidade de vida, o efecto invernadoiro, o quecemento global, a redución dos recursos naturais e outros, a partir de distintas fontes de información, e propón actitudes sustentables para reducir estes efectos.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CSIEE
	Bloque 5. Química do carbono			
▪ i	▪ B5.1. Enlaces do átomo de carbono. ▪ B5.2. Compostos de carbono:	▪ B5.1. Recoñecer hidrocarburos saturados e insaturados e aromáticos, relacionándoos con compos-	▪ FQB5.1.1. Formula e nomea segundo as normas da IUPAC hidrocarburos de cadea aberta e pe-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	hidrocarburos. ▪ B5.3. Formulación e nomenclatura IUPAC dos compostos do carbono.	tos de interese biolóxico e industrial.	chada, e derivados aromáticos.	
▪ i	▪ B5.3. Formulación e nomenclatura IUPAC dos compostos do carbono. ▪ B5.4. Compostos de carbono nitroxenados e osixenados.	▪ B5.2. Identificar compostos orgánicos que conteñan funcións osixenadas e nitroxenadas.	▪ FQB5.2.1. Formula e nomea segundo as normas da IUPAC compostos orgánicos sinxelos cunha función osixenada ou nitroxenada.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B5.5. Isomería estrutural.	▪ B5.3. Representar os tipos de isomería.	▪ FQB5.3.1. Representa os isómeros dun composto orgánico.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B5.6. Petróleo e novos materiais.	▪ B5.4. Explicar os fundamentos químicos relacionados coa industria do petróleo e do gas natural.	▪ FQB5.4.1. Describe o proceso de obtención do gas natural e dos derivados do petróleo a nivel industrial, e a súa repercusión ambiental.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ FQB5.4.2. Explica a utilidade das fraccións do petróleo.	▪ CMCCT
▪ i ▪ e	▪ B5.7. Aplicacións e propiedades dos compostos do carbono.	▪ B5.5. Diferenciar as estruturas que presenta o carbono no grafito, no diamante, no grafeno, no fullereno e nos nanotubos, e relacionalo coas súas aplicacións.	▪ FQB5.5.1. Identifica as formas alotrópicas do carbono relacionándoas coas propiedades fisicoquímicas e as súas posibles aplicacións.	▪ CMCCT
▪ a ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i	▪ B5.7. Aplicacións e propiedades dos compostos do carbono.	▪ B5.6. Valorar o papel da química do carbono nas nosas vidas e recoñecer a necesidade de adoptar actitudes e medidas ambientalmente sustentables.	▪ FQB5.6.1. A partir dunha fonte de información, elabora un informe no que se analice e xustifique a importancia da química do carbono e a súa incidencia na calidade de vida	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l			▪ FQB5.6.2. Relaciona as reaccións de condensación e combustión con procesos que ocorren a nivel biolóxico.	▪ CMCCT
	Bloque 6. Cinemática			
▪ i ▪ h	▪ B6.1. Sistemas de referencia inerciais. Principio de relatividade de Galileo.	▪ B6.1. Distinguir entre sistemas de referencia inerciais e non inerciais.	▪ FQB6.1.1. Analiza o movemento dun corpo en situacións cotiás razoando se o sistema de referencia elixido é inercial ou non inercial.	▪ CMCCT
			▪ FQB6.1.2. Xustifica a viabilidade dun experimento que distinga se un sistema de referencia se acha en repouso ou se move con velocidade constante.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B6.1. Sistemas de referencia inerciais. Principio de relatividade de Galileo.	▪ B6.2. Representar graficamente as magnitudes vectoriais que describen o movementos nun sistema de referencia adecuado.	▪ FQB6.2.1. Describe o movemento dun corpo a partir dos seus vectores de posición, velocidade e aceleración nun sistema de referencia dado.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B6.2. Movementos rectilíneo e circular.	▪ B6.3. Recoñecer as ecuacións dos movementos rectilíneo e circular, e aplicalas a situacións concretas.	▪ FQB6.3.1. Obtén as ecuacións que describen a velocidade e a aceleración dun corpo a partir da expresión do vector de posición en función do tempo.	▪ CMCCT
			▪ FQB6.3.2. Resolve exercicios prácticos de cinemática en dúas dimensións (movemento dun corpo nun plano) aplicando as ecuacións dos movementos rectilíneo uniforme (MRU) e movemento rectilíneo uniformemente acelerado	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			(MRUA).	
			▪ FQB6.3.3. Realiza e describe experiencias que permitan analizar os movementos rectilíneo ou circular, e determina as magnitudes involucradas.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B6.2. Movementos rectilíneo e circular.	▪ B6.4. Interpretar representacións gráficas dos movementos rectilíneo e circular.	▪ FQB6.4.1. Interpreta as gráficas que relacionan as variables implicadas nos movementos MRU, MRUA e circular uniforme (MCU) aplicando as ecuacións adecuadas para obter os valores do espazo percorrido, a velocidade e a aceleración.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B6.2. Movementos rectilíneo e circular.	▪ B6.5. Determinar velocidades e aceleracións instantáneas a partir da expresión do vector de posición en función do tempo.	▪ FQB6.5.1. Formulado un suposto, identifica o tipo ou os tipos de movementos implicados, e aplica as ecuacións da cinemática para realizar predicións acerca da posición e a velocidade do móbil.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B6.3. Movemento circular uniformemente acelerado.	▪ B6.6. Describir o movemento circular uniformemente acelerado e expresar a aceleración en función das súas compoñentes intrínsecas.	▪ FQB6.6.1. Identifica as compoñentes intrínsecas da aceleración en casos prácticos e aplica as ecuacións que permiten determinar o seu valor.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B6.3. Movemento circular uniformemente acelerado.	▪ B6.7. Relacionar nun movemento circular as magnitudes angulares coas lineais.	▪ FQB6.7.1. Relaciona as magnitudes lineais e angulares para un móbil que describe unha traxectoria circular, establecendo as ecuacións correspondentes.	▪ CMCCT
▪ g	▪ B6.4. Composición dos movemen-	▪ B6.8. Identificar o movemento non	▪ FQB6.8.1. Recoñece movementos	▪ CMCCT

	Física e Química. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i	tos rectilíneo uniforme e rectilíneo uniformemente acelerado.	circular dun móbil nun plano como a composición de dous movementos unidimensionais rectilíneo uniforme (MRU) e/ou rectilíneo uniformemente acelerado (MRUA).	compostos, establece as ecuacións que os describen, e calcula o valor de magnitudes tales como alcance e altura máxima, así como valores instantáneos de posición, velocidade e aceleración.	
			▪ FQB6.8.2. Resolve problemas relativos á composición de movementos descompoñéndoos en dous movementos rectilíneos.	▪ CMCCT
			▪ FQB6.8.3. Emprega simulacións virtuais interactivas para resolver supostos prácticos reais, determinando condicións iniciais, traxectorias e puntos de encontro dos corpos implicados.	▪ CD ▪ CMCCT
▪ i	▪ B6.5. Descrición do movemento harmónico simple (MHS).	▪ B6.9. Interpretar o significado físico dos parámetros que describen o movemento harmónico simple (MHS) e asocialo ao movemento dun corpo que oscile.	▪ FQB6.9.1. Deseña, realiza e describe experiencias que poñan de manifesto o movemento harmónico simple (MHS) e determina as magnitudes involucradas.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSIEE
			▪ FQB6.9.2. Interpreta o significado físico dos parámetros que aparecen na ecuación do movemento harmónico simple.	▪ CMCCT
			▪ FQB6.9.3. Predí a posición dun oscilador harmónico simple coñecendo a amplitude, a frecuencia, o período e a fase inicial.	▪ CMCCT
			▪ FQB6.9.4. Obtén a posición, velocidade e aceleración nun move-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			mento harmónico simple aplicando as ecuacións que o describen.	
			▪ FQB6.9.5. Analiza o comportamento da velocidade e da aceleración dun movemento harmónico simple en función da elongación.	▪ CMCCT
			▪ FQB6.9.6. Representa graficamente a posición, a velocidade e a aceleración do movemento harmónico simple (MHS) en función do tempo, comprobando a súa periodicidade.	▪ CMCCT
	Bloque 7. Dinámica			
▪ i	▪ B7.1. A forza como interacción. ▪ B7.2. Leis de Newton.	▪ B7.1. Identificar todas as forzas que actúan sobre un corpo.	▪ FQB7.1.1. Representa todas as forzas que actúan sobre un corpo, obtendo a resultante e extraendo consecuencias sobre o seu estado de movemento.	▪ CMCCT
			▪ FQB7.1.2. Debuxa o diagrama de forzas dun corpo situado no interior dun ascensor en diferentes situacións de movemento, calculando a súa aceleración a partir das leis da dinámica.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B7.2. Leis de Newton. ▪ B7.3. Forzas de contacto. Dinámica de corpos ligados.	▪ B7.2. Resolver situacións desde un punto de vista dinámico que involucran planos inclinados e/ou poleas.	▪ FQB7.2.1. Calcula o módulo do momento dunha forza en casos prácticos sinxelos.	▪ CMCCT
			▪ FQB7.2.2. Resolve supostos nos que aparezan forzas de rozamento en planos horizontais ou inclina-	▪ CMCCT

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Física e Química. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			dos, aplicando as leis de Newton.	
			▪ FQB7.2.3. Relaciona o movemento de varios corpos unidos mediante cordas tensas e poleas coas forzas que actúan sobre cada corpo.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B7.4. Forzas elásticas. Dinámica do MHS.	▪ B7.3. Recoñecer as forzas elásticas en situacións cotiás e describir os seus efectos.	▪ FQB7.3.1. Determina experimentalmente a constante elástica dun resorte aplicando a lei de Hooke e calcula a frecuencia coa que oscila unha masa coñecida unida a un extremo do citado resorte.	▪ CMCCT
			▪ FQB7.3.2. Demostra que a aceleración dun movemento harmónico simple (MHS) é proporcional ao desprazamento empregando a ecuación fundamental da dinámica.	▪ CMCCT
			▪ FQB7.3.3. Estima o valor da gravidade facendo un estudo do movemento do péndulo simple.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B7.5. Sistema de dúas partículas. ▪ B7.6. Conservación do momento lineal e impulso mecánico.	▪ B7.4. Aplicar o principio de conservación do momento lineal a sistemas de dous corpos e predicir o movemento destes a partir das condicións iniciais.	▪ FQB7.4.1. Establece a relación entre impulso mecánico e momento lineal aplicando a segunda lei de Newton.	▪ CMCCT
			▪ FQB7.4.2. Explica o movemento de dous corpos en casos prácticos como colisións e sistemas de propulsión mediante o principio de conservación do momento lineal.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i	▪ B7.7. Dinámica do movemento circular uniforme.	▪ B7.5. Xustificar a necesidade de que existan forzas para que se produza un movemento circular.	▪ FQB7.5.1. Aplica o concepto de forza centrípeta para resolver e interpretar casos de móbiles en curvas e en traxectorias circulares.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B7.8. Leis de Kepler.	▪ B7.6. Contextualizar as leis de Kepler no estudo do movemento planetario.	▪ FQB7.6.1. Comproba as leis de Kepler a partir de táboas de datos astronómicos correspondentes ao movemento dalgúns planetas.	▪ CMCCT
			▪ FQB7.6.2. Describe o movemento orbital dos planetas do Sistema Solar aplicando as leis de Kepler e extrae conclusións acerca do período orbital destes.	▪ CCEC ▪ CMCCT
▪ i	▪ B7.9. Forzas centrais. Momento dunha forza e momento angular. Conservación do momento angular.	▪ B7.7. Asociar o movemento orbital coa actuación de forzas centrais e a conservación do momento angular.	▪ FQB7.7.1. Aplica a lei de conservación do momento angular ao movemento elíptico dos planetas, relacionando valores do raio orbital e da velocidade en diferentes puntos da órbita.	▪ CMCCT
			▪ FQB7.7.2. Utiliza a lei fundamental da dinámica para explicar o movemento orbital de corpos como satélites, planetas e galaxias, relacionando o raio e a velocidade orbital coa masa do corpo central.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B7.10. Lei de gravitación universal.	▪ B7.8. Determinar e aplicar a lei de gravitación universal á estimación do peso dos corpos e á interacción entre corpos celestes, tendo en conta o seu carácter vectorial.	▪ FQB7.8.1. Expresa a forza da atracción gravitatoria entre dous corpos calquera, coñecidas as variables das que depende, establecendo como inciden os cambios nestas sobre aquela.	▪ CMCCT

	Física e Química. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ FQB7.8.2. Compara o valor da atracción gravitatoria da Terra sobre un corpo na súa superficie coa acción de corpos afastados sobre o mesmo corpo.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B7.11. Interacción electrostática: lei de Coulomb.	▪ B7.9. Enunciar a lei de Coulomb e caracterizar a interacción entre dúas cargas eléctricas puntuais.	▪ FQB7.9.1. Compara a lei de Newton da gravitación universal e a de Coulomb, e establece diferenzas e semellanzas entre elas.	▪ CCEC ▪ CMCCT
			▪ FQB7.9.2. Acha a forza neta que un conxunto de cargas exerce sobre unha carga problema utilizando a lei de Coulomb.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B7.10. Lei de gravitación universal. ▪ B7.11. Interacción electrostática: lei de Coulomb.	▪ B7.10. Valorar as diferenzas e as semellanzas entre a interacción eléctrica e a gravitatoria.	▪ FQB7.10.1. Determina as forzas electrostática e gravitatoria entre dúas partículas de carga e masa coñecidas e compara os valores obtidos, extrapolando conclusións ao caso dos electróns e o núcleo dun átomo.	▪ CMCCT
	Bloque 8. Enerxía			
▪ i	▪ B8.1. Enerxía mecánica e traballo. ▪ B8.2. Teorema das forzas vivas.	▪ B8.1. Establecer a lei de conservación da enerxía mecánica e aplicala á resolución de casos prácticos.	▪ FQB8.1.1. Aplica o principio de conservación da enerxía para resolver problemas mecánicos, determinando valores de velocidade e posición, así como de enerxía cinética e potencial.	▪ CMCCT
			▪ FQB8.1.2. Relaciona o traballo que realiza unha forza sobre un corpo coa variación da súa enerxía cinética, e determina algunha	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física e Química. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			das magnitudes implicadas.	
▪ i	▪ B8.3. Sistemas conservativos.	▪ B8.2. Recoñecer sistemas conservativos como aqueles para os que é posible asociar unha enerxía potencial e representar a relación entre traballo e enerxía.	▪ FQB8.2.1. Clasifica en conservativas e non conservativas, as forzas que interveñen nun suposto teórico xustificando as transformacións enerxéticas que se producen e a súa relación co traballo.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B8.4. Enerxía cinética e potencial do movemento harmónico simple.	▪ B8.3. Describir as transformacións enerxéticas que teñen lugar nun oscilador harmónico.	▪ FQB8.3.1. Estima a enerxía almacenada nun resorte en función da elongación, coñecida a súa constante elástica.	▪ CMCCT
			▪ FQB8.3.2. Calcula as enerxías cinética, potencial e mecánica dun oscilador harmónico aplicando o principio de conservación da enerxía e realiza a representación gráfica correspondente.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B8.5. Diferenza de potencial eléctrico.	▪ B8.4. Vincular a diferenza de potencial eléctrico co traballo necesario para transportar unha carga entre dous puntos dun campo eléctrico e coñecer a súa unidade no Sistema Internacional.	▪ FQB8.4.1. Asocia o traballo necesario para trasladar unha carga entre dous puntos dun campo eléctrico coa diferenza de potencial existente entre eles permitindo a determinación da enerxía implicada no proceso.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Física

Introdución

A física está presente en todas as nosas actividades diarias; é parte de todos os sucesos naturais e daqueles inventos que axudaron as persoas a conseguiren progreso tecnolóxico e a melloraren as súas condicións de vida. Aproveitando os coñecementos físicos modernos facilitouse a elaboración dos produtos necesarios para a humanidade: chegouse á Lúa, colocáronse satélites de comunicacións en órbita, mellorouse o desenvolvemento dos automóbiles, coñécese con anticipación a formación de furacáns e, en xeral, o estado do tempo, fabrícanse mellores electrodomésticos, barcos, avións, maquinarias pesadas e todos aqueles artefactos que as persoas puxeron ao seu servizo na industria.

Polo seu carácter altamente formal, a materia de Física proporciónalle ao alumnado unha eficaz ferramenta de análise e recoñecemento, cuxo ámbito de aplicación transcende os seus obxectivos. Física no segundo curso de bacharelato é esencialmente educativa e debe abranguer todo o espectro de coñecemento da física con rigor, de forma que se asenten as bases metodolóxicas introducidas nos cursos anteriores. Á súa vez, debe dotar o/a alumno/a de novas aptitudes que o capaciten para a súa seguinte etapa de formación, con independencia da relación que esta poida ter coa física.

A materia estrutúrase en seis bloques de contidos nos que aparecen interrelacionados todos os elementos do currículo. O primeiro bloque está dedicado á actividade científica e constitúe o eixe metodolóxico da área, e é necesario que se traballe de forma simultánea con cada un dos bloques restantes. O ensino e a aprendizaxe da física implica a identificación e a análise de problemas, emitindo hipóteses fundamentadas, recollendo datos (FSB1.1.1.) que inclúan a elaboración e a interpretación de representacións gráficas a partir de datos experimentais e relacionándoas coas ecuacións matemáticas que representan as leis e os principios físicos subxacentes (FSB1.1.4), así como a procura, a análise e a elaboración de información, polo que é de interese o emprego das TIC tanto como ferramenta para a obtención de datos, o tratamento da información, a análise dos resultados e a presentación de conclusións, como para o emprego de aplicacións informáticas de simulación de experimentos físicos que sería difícil desenvolver no laboratorio real (FSB1.2.1.)

O segundo bloque trata a interacción gravitatoria, facendo especial énfase no concepto de campo, co fin de poder desenvolver no bloque 3 os campos eléctrico e magnético.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

O bloque 4 céntrase no estudo dos fenómenos ondulatorios. O concepto de onda non se estuda en cursos anteriores e necesita, xa que logo, un enfoque secuencial. En primeiro lugar, trátase desde un punto de vista descritivo e, a continuación, desde un punto de vista funcional. Como casos prácticos concretos estúdanse o son e, de xeito máis amplo, a luz como onda electromagnética.

No bloque 5 trátase a óptica xeométrica, restrinxida ao marco da aproximación paraxial. As ecuacións dos sistemas ópticos preséntanse desde un punto de vista operativo, con obxecto de proporcionarlles aos alumnos e ás alumnas unha ferramenta de análise de sistemas ópticos complexos.

A secuencia de bloques anterior permite introducir a gran unificación da física do século XIX e xustificar a denominación de ondas electromagnéticas.

O derradeiro bloque dedícase á física do século XX. Os principais conceptos introdúcense empiricamente, propondo situacións que requiren unicamente as ferramentas matemáticas básicas, sen perder por iso rigor. A teoría especial da relatividade e a física cuántica preséntanse como alternativas necesarias á insuficiencia da denominada física clásica para resolver determinados feitos experimentais. Neste apartado introdúcense, tamén, os rudimentos do láser, unha ferramenta cotiá na actualidade.

En todos os bloques, a complexidade matemática de determinados aspectos non debe ser obstáculo para a comprensión conceptual de postulados e leis que xa pertencen ao século pasado. Por outro lado, o uso de aplicacións virtuais interactivas suple satisfactoriamente a posibilidade de comprobar experimentalmente os fenómenos físicos estudados.

Os estándares de aprendizaxe avaliables desta materia deseñáronse de xeito que a resolución dos supostos propostos require o coñecemento dos contidos avaliados, así como un emprego consciente, controlado e eficaz das capacidades adquiridas nos cursos anteriores.

A pesar de que a competencia matemática e as competencias básicas en ciencia e tecnoloxía están presentes en todos os estándares, esta materia tamén contribúe, de xeito importante, ao desenvolvemento do resto das competencias clave. Daquela, o traballo en equipo para a realización das experiencias axudará o alumnado a alcanzar as competencias sociais e cívicas; a análise dos textos científicos, a argumentación e a defensa de proxectos, ou a interpretación da información afianzarán os hábitos de lectura; o deseño de experiencias e pequenas investigacións fomentará a autonomía na aprendizaxe, aprender a aprender, e o espírito crítico; a herdanza histórica (a ciencia na cultura europea) ou a estética nas presentacións contribuirán á competencia de conciencia e expresións culturais; o emprego de aplicacións interactivas axudará ao desenvolvemento da competencia dixital; a aplicación do método científico e a avaliación de resultados axudarán á organización da propia aprendizaxe; e, por suposto, a

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

argumentación, a interpretación da información e a exposición de resultados desenvolven a competencia de comunicación lingüística.

2º de bacharelato

	Física. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. A actividade científica			
▪ b ▪ d ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B1.1. Estratexias propias da actividade científica.	▪ B1.1. Recoñecer e utilizar as estratexias básicas da actividade científica.	▪ FSB1.1.1. Aplica habilidades necesarias para a investigación científica, propondo preguntas, identificando e analizando problemas, emitindo hipóteses fundamentadas, recollendo datos, analizando tendencias a partir de modelos, e deseñando e propondo estratexias de actuación.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ FSB1.1.2. Efectúa a análise dimensional das ecuacións que relacionan as magnitudes nun proceso físico.	▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ FSB1.1.3. Resolve exercicios nos que a información debe deducirse a partir dos datos proporcionados e das ecuacións que rexen o fenómeno, e contextualiza os resultados.	▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ FSB1.1.4. Elabora e interpreta representacións gráficas de dúas e tres variables a partir de datos experimentais, e relaciónaas coas ecuacións matemáticas que representan as leis e os principios físicos	▪ CAA ▪ CMCCT

	Física. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			subxacentes.	
▪ g ▪ i ▪ l	▪ B1.2. Tecnoloxías da información e da comunicación.	▪ B1.2. Coñecer, utilizar e aplicar as tecnoloxías da información e da comunicación no estudo dos fenómenos físicos.	▪ FSB1.2.1. Utiliza aplicacións virtuais interactivas para simular experimentos físicos de difícil implantación no laboratorio.	▪ CD ▪ CMCCT
			▪ FSB1.2.2. Analiza a validez dos resultados obtidos e elabora un informe final facendo uso das TIC, no que se comunique tanto o proceso como as conclusións obtidas.	▪ CD ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSIEE
			▪ FSB1.2.3. Identifica as principais características ligadas á fiabilidade e á obxectividade do fluxo de información científica existente en internet e noutros medios dixitais.	▪ CD ▪ CMCCT
			▪ FSB1.2.4. Selecciona, comprende e interpreta información relevante nun texto de divulgación científica, e transmite as conclusións obtidas utilizando a linguaxe oral e escrita con propiedade.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CMCCT
▪ d ▪ g ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B1.1. Estratexias necesarias na actividade científica.	▪ B1.3. Realizar de xeito cooperativo tarefas propias da investigación científica.	▪ FQB1.3.1. Realiza de xeito cooperativo algunhas tarefas propias da investigación científica: procura de información, prácticas de laboratorio ou pequenos proxectos de investigación.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CSIEE
	Bloque 2. Interacción gravitatoria			
▪ i	▪ B2.1. Campo gravitatorio.	▪ B2.1. Asociar o campo gravitatorio	▪ FSB2.1.1. Diferencia os conceptos	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Física. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l	▪ B2.2. Campos de forza conservativos. ▪ B2.3. Intensidade do campo gravitatorio. ▪ B2.4. Potencial gravitatorio.	á existencia de masa, e caracterizalo pola intensidade do campo e o potencial.	de forza e campo, establecendo unha relación entre a intensidade do campo gravitatorio e a aceleración da gravidade.	
			▪ FSB2.1.2. Representa o campo gravitatorio mediante as liñas de campo e as superficies de enerxía equipotencial.	▪ CCEC ▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B2.4. Potencial gravitatorio.	▪ B2.2. Recoñecer o carácter conservativo do campo gravitatorio pola súa relación cunha forza central e asociarlle, en consecuencia, un potencial gravitatorio.	▪ FSB2.2.1. Xustifica o carácter conservativo do campo gravitatorio e determina o traballo realizado polo campo a partir das variacións de enerxía potencial.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B2.5. Enerxía potencial gravitatoria. ▪ B2.6. Lei de conservación da enerxía.	▪ B2.3. Interpretar as variacións de enerxía potencial e o signo desta en función da orixe de coordenadas enerxéticas elixida.	▪ FSB2.3.1. Calcula a velocidade de escape dun corpo aplicando o principio de conservación da enerxía mecánica.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B2.6. Lei de conservación da enerxía.	▪ B2.4. Xustificar as variacións enerxéticas dun corpo en movemento no seo de campos gravitatorios.	▪ FSB2.4.1. Aplica a lei de conservación da enerxía ao movemento orbital de corpos como satélites, planetas e galaxias.	▪ CMCCT
▪ g ▪ i ▪ l	▪ B2.7. Relación entre enerxía e movemento orbital.	▪ B2.5. Relacionar o movemento orbital dun corpo co raio da órbita e a masa xeradora do campo.	▪ FSB2.5.1. Deduce a velocidade orbital dun corpo, a partir da lei fundamental da dinámica, e relaciónaa co raio da órbita e a masa do corpo.	▪ CMCCT
			▪ FSB2.5.2. Identifica a hipótese da existencia de materia escura a partir dos datos de rotación de galaxias e a masa do burato negro central.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i ▪ l	▪ B2.8. Satélites: tipos.	▪ B2.6. Coñecer a importancia dos satélites artificiais de comunicacións, GPS e meteorolóxicos, e as características das súas órbitas.	▪ FSB2.6.1. Utiliza aplicacións virtuais interactivas para o estudo de satélites de órbita media (MEO), órbita baixa (LEO) e de órbita xeoestacionaria (GEO), e extrae conclusións.	▪ CD ▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B2.9. Caos determinista.	▪ B2.7. Interpretar o caos determinista no contexto da interacción gravitatoria.	▪ FSB2.7.1. Describe a dificultade de resolver o movemento de tres corpos sometidos á interacción gravitatoria mutua utilizando o concepto de caos.	▪ CMCCT
	Bloque 3. Interacción electromagnética			
▪ i ▪ l	▪ B3.1. Campo eléctrico. ▪ B3.2. Intensidade do campo.	▪ B3.1.Asociar o campo eléctrico á existencia de carga e caracterizalo pola intensidade de campo e o potencial.	▪ FSB3.1.1. Relaciona os conceptos de forza e campo, establecendo a relación entre intensidade do campo eléctrico e carga eléctrica.	▪ CMCCT
			▪ FSB3.1.2. Utiliza o principio de superposición para o cálculo de campos e potenciais eléctricos creados por unha distribución de cargas puntuais.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B3.3. Potencial eléctrico.	▪ B3.2. Recoñecer o carácter conservativo do campo eléctrico pola súa relación cunha forza central, e asociarlle, en consecuencia, un potencial eléctrico.	▪ FSB3.2.1. Representa graficamente o campo creado por unha carga puntual, incluíndo as liñas de campo e as superficies de enerxía equipotencial.	▪ CCEC ▪ CMCCT
			▪ FSB3.2.2. Compara os campos eléctrico e gravitatorio, e establece analoxías e diferenzas entre eles.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B3.4. Diferenza de potencial.	▪ B3.3. Caracterizar o potencial eléc-	▪ FSB3.3.1. Analiza cualitativamente	▪ CMCCT

	Física. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l		trico en diferentes puntos dun campo xerado por unha distribución de cargas puntuais, e describir o movemento dunha carga cando se deixa libre no campo.	a traxectoria dunha carga situada no seo dun campo xerado por unha distribución de cargas, a partir da forza neta que se exerce sobre ela.	
▪ i ▪ l ▪ m	▪ B3.5. Enerxía potencial eléctrica.	▪ B3.4. Interpretar as variacións de enerxía potencial dunha carga en movemento no seo de campos electrostáticos en función da orixe de coordenadas enerxéticas elixida.	▪ FSB3.4.1. Calcula o traballo necesario para transportar unha carga entre dous puntos dun campo eléctrico creado por unha ou máis cargas puntuais a partir da diferenza de potencial.	▪ CMCCT
			▪ FSB3.4.2. Predí o traballo que se realizará sobre unha carga que se move nunha superficie de enerxía equipotencial e discúteo no contexto de campos conservativos.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B3.6. Fluxo eléctrico e lei de Gauss.	▪ B3.5. Asociar as liñas de campo eléctrico co fluxo a través dunha superficie pechada e establecer o teorema de Gauss para determinar o campo eléctrico creado por unha esfera cargada.	▪ FSB3.5.1. Calcula o fluxo do campo eléctrico a partir da carga que o crea e a superficie que atravesan as liñas do campo.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B3.7. Aplicacións do teorema de Gauss.	▪ B3.6. Valorar o teorema de Gauss como método de cálculo de campos electrostáticos.	▪ FSB3.6.1. Determina o campo eléctrico creado por unha esfera cargada aplicando o teorema de Gauss.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B3.8. Equilibrio electrostático. ▪ B3.9. Gaiola de Faraday.	▪ B3.7. Aplicar o principio de equilibrio electrostático para explicar a ausencia de campo eléctrico no interior dos condutores e asócIao a casos concretos da vida cotiá.	▪ FSB3.7.1. Explica o efecto da gaiola de Faraday utilizando o principio de equilibrio electrostático e recoñéceo en situacións cotiás, como o mal funcionamento dos móbiles en certos edificios ou o efecto dos ra-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			ios eléctricos nos avións.	
▪ i ▪ l	▪ B3.10. Campo magnético. ▪ B3.11. Efecto dos campos magnéticos sobre cargas en movemento.	▪ B3.8. Predicir o movemento dunha partícula cargada no seo dun campo magnético.	▪ FSB3.8.1. Describe o movemento que realiza unha carga cando penetra nunha rexión onde existe un campo magnético e analiza casos prácticos concretos, como os espectrómetros de masas e os aceleradores de partículas.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B3.12. Campo creado por distintos elementos de corrente.	▪ B3.9. Comprender e comprobar que as correntes eléctricas xeran campos magnéticos.	▪ FSB3.9.1. Relaciona as cargas en movemento coa creación de campos magnéticos e describe as liñas do campo magnético que crea unha corrente eléctrica rectilínea.	▪ CMCCT
▪ g ▪ i ▪ l	▪ B3.10. Campo magnético. ▪ B3.11. Efecto dos campos magnéticos sobre cargas en movemento.	▪ B3.10. Recoñecer a forza de Lorentz como a forza que se exerce sobre unha partícula cargada que se move nunha rexión do espazo onde actúan un campo eléctrico e un campo magnético.	▪ FSB3.10.1. Calcula o raio da órbita que describe unha partícula cargada cando penetra cunha velocidade determinada nun campo magnético coñecido aplicando a forza de Lorentz.	▪ CMCCT
			▪ FSB3.10.2. Utiliza aplicacións virtuais interactivas para comprender o funcionamento dun ciclotrón e calcula a frecuencia propia da carga cando se move no seu interior.	▪ CD ▪ CMCCT
			▪ FSB3.10.3. Establece a relación que debe existir entre o campo magnético e o campo eléctrico para que unha partícula cargada se mova con movemento rectilíneo uniforme aplicando a lei fundamental da dinámica e a lei de Lorentz.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i ▪ l	▪ B3.13. O campo magnético como campo non conservativo.	▪ B3.11. Interpretar o campo magnético como campo non conservativo e a imposibilidade de asociarlle unha enerxía potencial.	▪ FSB3.11.1. Analiza o campo eléctrico e o campo magnético desde o punto de vista enerxético, tendo en conta os conceptos de forza central e campo conservativo.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B3.14. Indución electromagnética.	▪ B3.12. Describir o campo magnético orixinado por unha corrente rectilínea, por unha espira de corrente ou por un solenoide nun punto determinado.	▪ FSB3.12.1. Establece, nun punto dado do espazo, o campo magnético resultante debido a dous ou máis condutores rectilíneos polos que circulan correntes eléctricas.	▪ CMCCT
			▪ FSB3.12.2. Caracteriza o campo magnético creado por unha espira e por un conxunto de espiras.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B3.15. Forza magnética entre condutores paralelos.	▪ B3.13. Identificar e xustificar a forza de interacción entre dous condutores rectilíneos e paralelos.	▪ FSB3.13.1. Analiza e calcula a forza que se establece entre dous condutores paralelos, segundo o sentido da corrente que os percorra, realizando o diagrama correspondente.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B3.16. Lei de Ampère.	▪ B3.14. Coñecer que o ampere é unha unidade fundamental do Sistema Internacional.	▪ FSB3.14.1. Xustifica a definición de ampere a partir da forza que se establece entre dous condutores rectilíneos e paralelos.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B3.16. Lei de Ampère.	▪ B3.15. Valorar a lei de Ampère como método de cálculo de campos magnéticos.	▪ FSB3.15.1. Determina o campo que crea unha corrente rectilínea de carga aplicando a lei de Ampère e exprésao en unidades do Sistema Internacional.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B3.17. Fluxo magnético.	▪ B3.16. Relacionar as variacións do fluxo magnético coa creación de correntes eléctricas e determinar o	▪ FSB3.16.1. Establece o fluxo magnético que atravesa unha espira que se atopa no seo dun campo	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		sentido destas.	magnético e exprésao en unidades do Sistema Internacional.	
▪ g ▪ i ▪ l	▪ B3.18. Leis de Faraday-Henry e Lenz. ▪ B3.19. Forza electromotriz.	▪ B3.17. Explicar as experiencias de Faraday e de Henry que levaron a establecer as leis de Faraday e Lenz.	▪ FSB3.17.1. Calcula a forza electromotriz inducida nun circuíto e estima a dirección da corrente eléctrica aplicando as leis de Faraday e Lenz.	▪ CMCCT
			▪ FSB3.17.2. Emprega aplicacións virtuais interactivas para reproducir as experiencias de Faraday e Henry e deduce experimentalmente as leis de Faraday e Lenz.	▪ CD ▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B3.20. Xerador de corrente alterna: elementos. ▪ B3.21. Corrente alterna: magnitudes que a caracterizan.	▪ B3.18. Identificar os elementos fundamentais de que consta un xerador de corrente alterna e a súa función.	▪ FSB3.18.1. Demostra o carácter periódico da corrente alterna nun alternador a partir da representación gráfica da forza electromotriz inducida en función do tempo.	▪ CMCCT
			▪ FSB3.18.2. Infire a produción de corrente alterna nun alternador, tendo en conta as leis da indución.	▪ CMCCT
	Bloque 4. Ondas			
▪ i ▪ l	▪ B4.1. Ecuación das ondas harmónicas.	▪ B4.1. Asociar o movemento ondulatorio co movemento harmónico simple.	▪ FSB4.1.1. Determina a velocidade de propagación dunha onda e a de vibración das partículas que a forman, interpretando ambos os resultados.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ h ▪ l ▪ l	▪ B4.2. Clasificación das ondas.	▪ B4.2. Identificar en experiencias cotiás ou coñecidas os principais tipos de ondas e as súas características.	▪ FSB4.2.1. Explica as diferenzas entre ondas lonxitudinais e transversais a partir da orientación relativa da oscilación e da propagación.	▪ CMCCT

	Física. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ FSB4.2.2. Recoñece exemplos de ondas mecánicas na vida cotiá.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B4.3. Magnitudes que caracterizan as ondas.	▪ B4.3. Expresar a ecuación dunha onda nunha corda indicando o significado físico dos seus parámetros característicos.	▪ FSB4.3.1. Obtén as magnitudes características dunha onda a partir da súa expresión matemática.	▪ CMCCT
			▪ FSB4.3.2. Escribe e interpreta a expresión matemática dunha onda harmónica transversal dadas as súas magnitudes características.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B4.4. Ondas transversais nunha corda.	▪ B4.4. Interpretar a dobre periodicidade dunha onda a partir da súa frecuencia e o seu número de onda.	▪ FSB4.4.1. Dada a expresión matemática dunha onda, xustifica a dobre periodicidade con respecto á posición e ao tempo.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B4.5. Enerxía e intensidade.	▪ B4.5. Valorar as ondas como un medio de transporte de enerxía pero non de masa.	▪ FSB4.5.1. Relaciona a enerxía mecánica dunha onda coa súa amplitude.	▪ CMCCT
			▪ FSB4.5.2. Calcula a intensidade dunha onda a certa distancia do foco emisor, empregando a ecuación que relaciona ambas as magnitudes.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B4.6. Principio de Huygens.	▪ B4.6. Utilizar o principio de Huygens para comprender e interpretar a propagación das ondas e os fenómenos ondulatorios.	▪ FSB4.6.1. Explica a propagación das ondas utilizando o principio Huygens.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B4.7. Fenómenos ondulatorios: interferencia e difracción, reflexión e refracción.	▪ B4.7. Recoñecer a difracción e as interferencias como fenómenos propios do movemento ondulatorio.	▪ FSB4.7.1. Interpreta os fenómenos de interferencia e a difracción a partir do principio de Huygens.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i ▪ l	▪ B4.6. Principio de Huygens. ▪ B4.8. Leis de Snell. ▪ B4.9. Índice de refracción.	▪ B4.8. Empregar as leis de Snell para explicar os fenómenos de reflexión e refracción.	▪ FSB4.8.1. Experimenta e xustifica o comportamento da luz ao cambiar de medio, aplicando a lei de Snell, coñecidos os índices de refracción.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ h ▪ i ▪ l	▪ B4.6. Principio de Huygens. ▪ B4.9. Índice de refracción.	▪ B4.9. Relacionar os índices de refracción de dous materiais co caso concreto de reflexión total.	▪ FSB4.9.1. Obtén o coeficiente de refracción dun medio a partir do ángulo formado pola onda reflectida e refractada.	▪ CMCCT
			▪ FSB4.9.2. Considera o fenómeno de reflexión total como o principio físico subxacente á propagación da luz nas fibras ópticas e a súa relevancia nas telecomunicacións.	▪ CMCCT
▪ h ▪ i ▪ l	▪ B4.10. Ondas lonxitudinais. O son. ▪ B4.11. Efecto Doppler.	▪ B4.10. Explicar e recoñecer o efecto Doppler en sons.	▪ FSB4.10.1. Recoñece situacións cotiás nas que se produce o efecto Doppler, e xustifícaas de forma cualitativa.	▪ CMCCT
▪ h ▪ i ▪ l	▪ B4.12. Enerxía e intensidade das ondas sonoras.	▪ B4.11. Coñecer a escala de medición da intensidade sonora e a súa unidade.	▪ FSB4.11.1. Identifica a relación logarítmica entre o nivel de intensidade sonora en decibeles e a intensidade do son, aplicándoa a casos sinxelos.	▪ CMCCT
▪ h ▪ i ▪ l	▪ B4.12. Enerxía e intensidade das ondas sonoras. ▪ B4.13. Contaminación acústica.	▪ B4.12. Identificar os efectos da resonancia na vida cotiá: ruído, vibracións, etc.	▪ FSB4.12.1. Relaciona a velocidade de propagación do son coas características do medio en que se propaga.	▪ CMCCT
			▪ FSB4.12.2. Analiza a intensidade das fontes de son da vida cotiá e clasifícaas como contaminantes e non contaminantes.	▪ CMCCT

	Física. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ i ▪ l	▪ B4.14. Aplicacións tecnolóxicas do son.	▪ B4.13. Recoñecer determinadas aplicacións tecnolóxicas do son como a ecografía, o radar, o sonar, etc.	▪ FSB4.13.1. Coñece e explica algunhas aplicacións tecnolóxicas das ondas sonoras, como a ecografía, o radar, o sonar, etc.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B4.15. Ondas electromagnéticas.	▪ B4.14. Establecer as propiedades da radiación electromagnética como consecuencia da unificación da electricidade, o magnetismo e a óptica nunha única teoría.	▪ FSB4.14.1. Representa esquematicamente a propagación dunha onda electromagnética incluíndo os vectores do campo eléctrico e magnético.	▪ CMCCT
			▪ FSB4.14.2. Interpreta unha representación gráfica da propagación dunha onda electromagnética en termos dos campos eléctrico e magnético e da súa polarización.	▪ CMCCT
▪ h ▪ i ▪ l	▪ B4.16. Natureza e propiedades das ondas electromagnéticas.	▪ B4.15. Comprender as características e as propiedades das ondas electromagnéticas, como a súa lonxitude de onda, polarización ou enerxía, en fenómenos da vida cotiá.	▪ FSB4.15.1. Determina experimentalmente a polarización das ondas electromagnéticas a partir de experiencias sinxelas, utilizando obxectos empregados na vida cotiá.	▪ CMCCT
			▪ FSB4.15.2. Clasifica casos concretos de ondas electromagnéticas presentes na vida cotiá en función da súa lonxitude de onda e a súa enerxía.	▪ CMCCT
▪ h ▪ i ▪ l	▪ B4.16. Natureza e propiedades das ondas electromagnéticas. ▪ B4.17. Dispersión. A cor.	▪ B4.16. Identificar a cor dos corpos como a interacción da luz con eles.	▪ FSB4.16.1. Xustifica a cor dun obxecto en función da luz absorbida e reflectida.	▪ CMCCT
▪ h ▪ i ▪ l	▪ B4.16. Natureza e propiedades das ondas electromagnéticas.	▪ B4.17. Recoñecer os fenómenos ondulatorios estudados en fenómenos relacionados coa luz.	▪ FSB4.17.1. Analiza os efectos de refracción, difracción e interferencia en casos prácticos sinxelos.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i ▪ l	▪ B4.16. Natureza e propiedades das ondas electromagnéticas. ▪ B4.18. Espectro electromagnético.	▪ B4.18. Determinar as principais características da radiación a partir da súa situación no espectro electromagnético.	▪ FSB4.18.1. Establece a natureza e as características dunha onda electromagnética dada a súa situación no espectro.	▪ CMCCT
			▪ FSB4.18.2. Relaciona a enerxía dunha onda electromagnética coa súa frecuencia, a lonxitude de onda e a velocidade da luz no baleiro.	▪ CMCCT
▪ h ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B4.19. Aplicacións das ondas electromagnéticas no espectro non visible.	▪ B4.19. Coñecer as aplicacións das ondas electromagnéticas do espectro non visible.	▪ FSB4.19.1. Recoñece aplicacións tecnolóxicas de diferentes tipos de radiacións, nomeadamente infravermella, ultravioleta e microondas.	▪ CD ▪ CCEC ▪ CMCCT
			▪ FSB4.19.2. Analiza o efecto dos tipos de radiación sobre a biosfera en xeral, e sobre a vida humana en particular.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ FSB4.19.3. Deseña un circuíto eléctrico sinxelo capaz de xerar ondas electromagnéticas, formado por un xerador, unha bobina e un condensador, e describe o seu funcionamento.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ g ▪ h ▪ i ▪ l	▪ B4.20. Transmisión da comunicación.	▪ B4.20. Recoñecer que a información se transmite mediante ondas, a través de diferentes soportes.	▪ FSB4.20.1. Explica esquematicamente o funcionamento de dispositivos de almacenamento e transmisión da información.	▪ CD ▪ CMCCT
	Bloque 5. Óptica xeométrica			
▪ i ▪ l	▪ B5.1. Leis da óptica xeométrica.	▪ B5.1. Formular e interpretar as leis da óptica xeométrica.	▪ FSB5.1.1. Explica procesos cotiáns a través das leis da óptica xeométrica.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ i ▪ l	▪ B5.2. Sistemas ópticos: lentes e espellos.	▪ B5.2. Valorar os diagramas de raios luminosos e as ecuacións asociadas como medio que permite predicir as características das imaxes formadas en sistemas ópticos.	▪ FSB5.2.1. Demostra experimentalmente e graficamente a propagación rectilínea da luz mediante un xogo de prismas que conduzan un feixe de luz desde o emisor ata unha pantalla.	▪ CMCCT
			▪ FSB5.2.2. Obtén o tamaño, a posición e a natureza da imaxe dun obxecto producida por un espello plano e unha lente delgada, realizando o trazado de raios e aplicando as ecuacións correspondentes.	▪ CMCCT
▪ h ▪ i ▪ l	▪ B5.3. Ollo humano. Defectos visuais.	▪ B5.3. Coñecer o funcionamento óptico do ollo humano e os seus defectos, e comprender o efecto das lentes na corrección deses efectos.	▪ FSB5.3.1. Xustifica os principais defectos ópticos do ollo humano (miopía, hipermetropía, presbicia e astigmatismo), empregando para iso un diagrama de raios.	▪ CMCCT
▪ h ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B5.4. Aplicacións tecnolóxicas: instrumentos ópticos e a fibra óptica.	▪ B5.4. Aplicar as leis das lentes delgadas e espellos planos ao estudo dos instrumentos ópticos.	▪ FSB5.4.1. Establece o tipo e disposición dos elementos empregados nos principais instrumentos ópticos, tales como lupa, microscopio, telescopio e cámara fotográfica, realizando o correspondente trazado de raios.	▪ CMCCT
			▪ FSB5.4.2. Analiza as aplicacións da lupa, o microscopio, o telescopio e a cámara fotográfica, considerando as variacións que experimenta a imaxe respecto ao obxecto.	▪ CMCCT ▪ CSC
	Bloque 6. Física do século XX			

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i ▪ l	▪ B6.1. Introdución á teoría especial da relatividade.	▪ B6.1. Valorar a motivación que levou a Michelson e Morley a realizar o seu experimento e discutir as implicacións que del se derivaron.	▪ FSB6.1.1. Explica o papel do éter no desenvolvemento da teoría especial da relatividade.	▪ CMCCT
			▪ FSB6.1.2. Reproduce esquematicamente o experimento de Michelson-Morley, así como os cálculos asociados sobre a velocidade da luz, e analiza as consecuencias que se derivaron.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B6.2. Orixes da física cuántica. Problemas precursores.	▪ B6.2. Aplicar as transformacións de Lorentz ao cálculo da dilatación temporal e á contracción espacial que sofre un sistema cando se despraza a velocidades próximas ás da luz respecto a outro dado.	▪ FSB6.2.1. Calcula a dilatación do tempo que experimenta un observador cando se despraza a velocidades próximas ás da luz con respecto a un sistema de referencia dado, aplicando as transformacións de Lorentz.	▪ CMCCT
			▪ FSB6.2.2. Determina a contracción que experimenta un obxecto cando se atopa nun sistema que se despraza a velocidades próximas ás da luz con respecto a un sistema de referencia dado, aplicando as transformacións de Lorentz.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B6.3. Física cuántica.	▪ B6.3. Coñecer e explicar os postulados e os aparentes paradoxos da física relativista.	▪ FSB6.3.1. Discute os postulados e os aparentes paradoxos asociados á teoría especial da relatividade e a súa evidencia experimental.	▪ CCL ▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B6.4. Enerxía relativista. Enerxía total e enerxía en repouso.	▪ B6.4. Establecer a equivalencia entre masa e enerxía, e as súas consecuencias na enerxía nuclear.	▪ FSB6.4.1. Expresa a relación entre a masa en repouso dun corpo e a súa velocidade coa enerxía deste a partir da masa relativista.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ i ▪ l	▪ B6.5. Insuficiencia da física clásica.	▪ B6.5. Analizar as fronteiras da física a finais do século XIX e principios do século XX, e pór de manifesto a incapacidade da física clásica para explicar determinados procesos.	▪ FSB6.5.1.Explica as limitacións da física clásica ao enfrontarse a determinados feitos físicos, como a radiación do corpo negro, o efecto fotoeléctrico ou os espectros atómicos.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B6.6. Hipótese de Planck.	▪ B6.6. Coñecer a hipótese de Planck e relacionar a enerxía dun fotón coa súa frecuencia e a súa lonxitude de onda.	▪ FSB6.6.1. Relaciona a lonxitude de onda e a frecuencia da radiación absorbida ou emitida por un átomo coa enerxía dos niveis atómicos involucrados.	▪ CMCCT
▪ h ▪ i ▪ l	▪ B6.7. Efecto fotoeléctrico.	▪ B6.7. Valorar a hipótese de Planck no marco do efecto fotoeléctrico.	▪ FSB6.7.1. Compara a predición clásica do efecto fotoeléctrico coa explicación cuántica postulada por Einstein, e realiza cálculos relacionados co traballo de extracción e a enerxía cinética dos fotoelectróns.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B6.8. Espectros atómicos. Modelo cuántico do átomo de Bohr.	▪ B6.8. Aplicar a cuantización da enerxía ao estudo dos espectros atómicos e inferir a necesidade do modelo atómico de Bohr.	▪ FSB6.8.1. Interpreta espectros sinxelos, relacionándoos coa composición da materia.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l ▪ m	▪ B6.9. Interpretación probabilística da física cuántica.	▪ B6.9. Presentar a dualidade onda-corpúsculo como un dos grandes paradoxos da física cuántica.	▪ FSB6.9.1. Determina as lonxitudes de onda asociadas a partículas en movemento a diferentes escalas, extraendo conclusións acerca dos efectos cuánticos a escalas macroscópicas.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B6.9. Interpretación probabilística da física cuántica. ▪ B6.10. Principio de indeterminación de Heisenberg.	▪ B6.10. Recoñecer o carácter probabilístico da mecánica cuántica en contraposición co carácter determinista da mecánica clásica.	▪ FSB6.10.1. Formula de xeito sinxelo o principio de indeterminación de Heisenberg e aplícao a casos concretos, como os orbitais atómicos.	▪ CMCCT

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Física. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i ▪ l	▪ B6.11. Aplicacións da física cuántica. O láser.	▪ B6.11. Describir as características fundamentais da radiación láser, os principais tipos de láseres, o seu funcionamento básico e as súas principais aplicacións.	▪ FSB6.11.1. Describe as principais características da radiación láser en comparación coa radiación térmica.	▪ CMCCT
			▪ FSB6.11.2. Asocia o láser coa natureza cuántica da materia e da luz, xustifica o seu funcionamento de xeito sinxelo e recoñece o seu papel na sociedade actual.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B6.12. Radioactividade: tipos.	▪ B6.12. Distinguir os tipos de radiacións e o seu efecto sobre os seres vivos.	▪ FSB6.12.1. Describe os principais tipos de radioactividade incidindo nos seus efectos sobre o ser humano, así como as súas aplicacións médicas.	▪ CMCCT ▪ CSC
▪ i ▪ l	▪ B6.13. Física nuclear.	▪ B6.13. Establecer a relación da composición nuclear e a masa nuclear cos procesos nucleares de desintegración.	▪ FSB6.13.1. Obtén a actividade dunha mostra radioactiva aplicando a lei de desintegración e valora a utilidade dos datos obtidos para a datación de restos arqueolóxicos.	▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ FSB6.13.2. Realiza cálculos sinxelos relacionados coas magnitudes que interveñen nas desintegracións radioactivas.	▪ CMCCT
▪ h ▪ i ▪ l	▪ B6.14. Núcleo atómico. Leis da desintegración radioactiva.	▪ B6.14. Valorar as aplicacións da enerxía nuclear na produción de enerxía eléctrica, radioterapia, datación en arqueoloxía e a fabricación de armas nucleares.	▪ FSB6.14.1. Explica a secuencia de procesos dunha reacción en cadea, e extrae conclusións acerca da enerxía liberada.	▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ FSB6.14.2. Describe as aplicacións máis frecuentes da enerxía nuclear: produción de enerxía eléctrica, datación en arqueoloxía, radiacións	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Diario Oficial de Galicia

	Física. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			ionizantes en medicina e fabricación de armas.	
▪ h ▪ i ▪ l	▪ B6.15. Fusión e fisión nucleares.	▪ B6.15. Xustificar as vantaxes, as desvantaxes e as limitacións da fisión e a fusión nuclear.	▪ FSB6.15.1. Analiza as vantaxes e os inconvenientes da fisión e a fusión nuclear, e xustifica a conveniencia do seu uso.	▪ CMCCT
▪ h ▪ i ▪ l	▪ B6.16. As catro interaccións fundamentais da natureza: gravitatoria, electromagnética, nuclear forte e nuclear débil.	▪ B6.16. Distinguir as catro interaccións fundamentais da natureza e os principais procesos en que interveñen.	▪ B6.16.1. Compara as principais teorías de unificación establecendo as súas limitacións e o estado en que se atopan.	▪ CMCCT
▪ h ▪ i ▪ l	▪ B6.16. As catro interaccións fundamentais da natureza: gravitatoria, electromagnética, nuclear forte e nuclear débil.	▪ B6.17. Recoñecer a necesidade de atopar un formalismo único que permita describir todos os procesos da natureza.	▪ B6.17.1. Establece unha comparación cuantitativa entre as catro interaccións fundamentais da natureza en función das enerxías involucradas.	▪ CMCCT
▪ h ▪ i ▪ l	▪ B6.17. Interaccións fundamentais da natureza e partículas fundamentais.	▪ B6.18. Coñecer as teorías máis relevantes sobre a unificación das interaccións fundamentais da natureza.	▪ FSB6.18.1. Compara as principais características das catro interaccións fundamentais da natureza a partir dos procesos nos que estas se manifestan.	▪ CMCCT
			▪ FSB6.18.2. Xustifica a necesidade da existencia de novas partículas elementais no marco da unificación das interaccións.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B6.18. Partículas fundamentais constitutivas do átomo: electróns e quarks.	▪ B6.19. Utilizar o vocabulario básico da física de partículas e coñecer as partículas elementais que constitúen a materia.	▪ FSB6.19.1. Describe a estrutura atómica e nuclear a partir da súa composición en quarks e electróns, empregando o vocabulario específico da física de quarks.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Física. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ FSB6.19.2. Caracteriza algunhas partículas fundamentais de especial interese, como os neutrinos e o bosón de Higgs, a partir dos procesos en que se presentan.	▪ CMCCT
▪ h ▪ i ▪ l	▪ B6.19. Historia e composición do Universo.	▪ B6.20. Describir a composición do universo ao longo da súa historia en termos das partículas que o constitúen e establecer unha cronoloxía deste a partir do Big Bang.	▪ FSB6.20.1. Relaciona as propiedades da materia e da antimateria coa teoría do Big Bang.	▪ CMCCT
			▪ FSB6.20.2. Explica a teoría do Big Bang e discute as evidencias experimentais en que se apoia, como son a radiación de fondo e o efecto Doppler relativista.	▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ FSB6.20.3. Presenta unha cronoloxía do universo en función da temperatura e das partículas que o formaban en cada período, discutindo a asimetría entre materia e antimateria.	▪ CCL ▪ CMCCT
▪ h ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B6.20. Fronteiras da física.	▪ B6.21. Analizar os interrogantes aos que se enfrontan os/as físicos/as hoxe en día.	▪ FSB6.21.1. Realiza e defende un estudo sobre as fronteiras da física do século XXI.	▪ CCEC ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CSIEE

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Fundamentos da Arte

Introdución

A materia de Fundamentos da Arte pretende proporcionar ao/á estudante unha visión de conxunto dalgúns dos fitos máis sobresalientes das disciplinas relacionadas coas artes plásticas, audiovisuais e musicais, e coa danza, así como as artes decorativas, a vestimenta, etc. Recolle as principais manifestacións artísticas e culturais desenvolvidas desde a Antigüidade ata os nosos días, así como as ideas que as promoveron, a súa linguaxe artística e os/as artistas máis sobresalientes de cada época. Con ela trátase de transcender o estudo da historia da arte como simple sucesión de fases ou historicismos, para chegar á comprensión profunda da atmosfera cultural, estética e social imperante en cada época, que determina a produción artística resultante e a intencionalidade dos/das creadores/as fronte ás súas obras.

A través do estudo das manifestacións artísticas do ser humano preténdese que o alumnado afonde nun modo de coñecemento do mundo non discursivo e, xa que logo, non baseado en ámbitos de investigación que procedan unicamente de métodos sistemáticos, racionais e proposicionais.

O devandito suposto pode resultar contraditorio coa forte sistematización da materia coa que estamos a tratar. Porén, cremos que resulta útil para simplificar a complexa tarefa de abordar o que é a arte e cales son os seus elementos fundamentais, sobre todo en alumnos e alumnas que empezan a súa formación neste campo dentro do sistema educativo. Tratarase de que o/a estudante consiga comprender as creacións artísticas e culturais que o/a rodean estudando a súa orixe, a idea de partida, e relacionándoas co tempo en que se crearon, así como a súa plasmación como obra creativa a través das formas e as técnicas da disciplina de que se trate.

Daquela, na docencia desta materia combinaranse polo menos tres parámetros fundamentais: as explicacións sobre a arte a partir da súa orixe como idea conceptual, o tratamento formal co que o/a artista traballou a idea, e os condicionantes históricos, sociais e empresariais que a rodean. O desenvolvemento cronolóxico da creación artística deberá ser parte fundamental da organización dos contidos ao longo dos dous anos de impartición, tendo presente que a base esencial desta materia é de contido plástico, máis que de contido histórico. Será tarefa do/da docente combinar ambos os dous, de xeito que o/a alumno/a obteña unha visión global e interrelacionada das obras de arte.

O obxectivo final da materia de Fundamentos da Arte é o de fomentar a capacidade de análise, xuízo e crítica persoal do alumnado, así como contribuír á súa formación como futuro/a artista e creador/a plástico/a.

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

1º de bacharelato

	Fundamentos da Arte I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. As orixes das imaxes artísticas			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B1.1. Arte rupestre: as imaxes e a súa representación simbólica.	▪ B1.1. Analizar a temática da escultura e pintura rupestres.	▪ FA1B1.1.1. Identifica as imaxes rupestres e relaciónaas coas imaxes tribais ou étnicas do mundo.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B1.1. Arte rupestre: as imaxes e a súa representación simbólica.	▪ B1.2. Debater acerca das posibles explicacións simbólicas das imaxes rupestres.	▪ FA1B1.2.1. Relaciona as imaxes cun posible significado iconolóxico.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n ▪ p	▪ B1.2. Arte rupestre: características da pintura.	▪ B1.3. Recoñecer as características principais da pintura rupestre.	▪ FA1B1.3.1. Compara as imaxes prehistóricas coas imaxes de grupos étnicos da actualidade, establecendo posibles paralelismos.	▪ CD ▪ CCEC
			▪ FA1B1.3.2. Relaciona a iconografía rupestre con composicións de artistas actuais.	▪ CAA ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ n ▪ p	▪ B1.3. Arte rupestre: técnicas de pintura e escultura.	▪ B1.4. Explicar as características técnicas da pintura rupestre a partir de exemplos relevantes da Península Ibérica.	▪ FA1B1.4.1. Analiza, a partir de fontes historiográficas, a técnica da arte rupestre e a súa posible aplicación na actualidade.	▪ CMCCT ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e	▪ B1.2. Construcións megalíticas. Stonehenge: mito e realidade.	▪ B1.5. Analizar Stonehenge e os labores de recreación efectuados no século XX no monumento.	▪ FA1B1.5.1. Analiza Stonehenge e debate acerca da súa autenticidade simbólica e histórica.	▪ CCL ▪ CCEC

	Fundamentos da Arte I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n				
	Bloque 2. As grandes culturas da Antigüidade: Exipto; Mesopotamia e Persia; China			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B2.1. Feitos artísticos relevantes: restos arqueolóxicos. ▪ B2.2. Exipto. ▪ B2.3. China. ▪ B2.4. Mesopotamia e Persia.	▪ B2.1. Identificar a arte exipcia en relación con outras culturas diferentes.	▪ FA1B2.1.1. Recoñece as imaxes dos restos arqueolóxicos relevantes e sitúaas na cultura correspondente.	▪ CD ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B2.2. Exipto. ▪ B2.5. Cultura sedentaria e agrícola, arquitectura e obra civil.	▪ B2.2. Analizar a posible relación entre o modo de vida e a arte exipcia.	▪ FA1B2.2.1. Relaciona o tipo de vida sedentario co auxe da arquitectura e das obras públicas.	▪ CCEC
			▪ FA1B2.2.2. Infire a relación entre a escultura oficial e o seu patrocinador e asóciaa co tipo de imaxe para representar.	▪ CAA ▪ CCEC
			▪ FA1B2.2.3. Establece unha relación causa-forma entre a estrutura política e a plasmación plástica que dela se fai.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B2.6. Rixidez narrativa e rixidez política. ▪ B2.7. O idealismo como forma de representación na arte exipcia. Faraón-deus. ▪ B2.8. Culto aos mortos, inmortalidade e resurrección en Exipto. Mito de Isis.	▪ B2.3. Explicar a iconoloxía exipcia relacionando a imaxe co poder político.	▪ FA1B2.3.1. Analiza a relación entre o culto a Isis e o seu posible enlace coa relixión xudeo-cristiá.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e	▪ B2.9. Esquematización narrativa: pintura.	▪ B2.4. Identificar a técnica narrativa das pinturas exipcias.	▪ FA1B2.4.1. Explica a organización narrativa das pinturas exipcias.	▪ CCL ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n				
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B2.10. Escultura exipcia. ▪ B2.11. Moblaxe e obxectos suntuarios.	▪ B2.5. Comparar as pezas escultóricas segundo o seu material e súa finalidade: pedra, madeira, obxectos suntuarios, sarcófagos, etc.	▪ FA1B2.5.1. Analiza as pezas escultóricas exipcias.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ i ▪ n	▪ B2.12. Pintura á encáustica.	▪ B2.6. Experimentar a técnica da encáustica.	▪ FA1B2.6.1. Aplica a técnica da encáustica a un traballo concreto.	▪ CMCCT ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B2.2. Exipto. ▪ B2.3. China. ▪ B2.4. Mesopotamia e Persia.	▪ B2.7. Recoñecer a tipoloxía das culturas encravadas no Oriente Medio, a exipcia e a chinesa.	▪ FA1B2.7.1. Compara a cronoloxía e a iconografía das culturas persa, exipcia e chinesa.	▪ CAA ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B2.13. Escultura en terracota chinesa.	▪ B2.8. Recoñecer a escultura en terracota dos guerreiros de Xian, do mausoleo do primeiro emperador Qin.	▪ FA1B2.8.1. Identifica a concepción formal das esculturas do mausoleo fronte a outras obras arqueolóxicas.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B2.3. China. ▪ B2.13. A escultura en terracota chinesa.	▪ B2.9. Relacionar as claves políticas e artísticas dos guerreiros de Xian.	▪ FA1B2.9.1. Relaciona a creación do mausoleo do primeiro emperador Qin coa historia da China e a súa transcendencia política e social.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ i ▪ n	▪ B2.14. Escultura en terracota.	▪ B2.10. Relacionar a técnica da escultura en terracota con usos actuais similares.	▪ FA1B2.10.1. Recoñece e explica a técnica da terracota.	▪ CMCCT ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B2.15. Idealismo e naturalismo: escultura.	▪ B2.11. Analizar nas culturas antigas a diferenza entre imaxes idealistas e naturalistas, e a súa posible relación coa finalidade da peza.	▪ FA1B2.11.1. Describe as diferenzas entre a escultura idealista e a escultura naturalista.	▪ CAA ▪ CCEC
	Bloque 3. A orixe de Europa. Grecia			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B3.1. Grecia entre Exipto e Persia.	▪ B3.1. Analizar comparativamente a arte arcaica grega e a arte exipcia fronteiriza.	▪ FA1B3.1.1. Relaciona o nacemento da cultura grega coa influencia das culturas de Exipto e Persia.	▪ CAA ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B3.2. Política e arte: o Partenón.	▪ B3.2. Identificar a arquitectura grega. Orixes formais e sociais.	▪ FA1B3.2.1. Identifica os elementos esenciais da arquitectura grega.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B3.3. Arquitectura grega. Elementos constitutivos.	▪ B3.3. Explicar convenientemente as partes esenciais da arquitectura grega.	▪ FA1B3.3.1. Comenta as diferenzas entre as tres épocas esenciais da arquitectura grega.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B3.4. Evolución da forma desde o hieratismo exipcio: arte arcaica, clásica e helenística. ▪ B3.5. Arte helenística: naturalismo e expresividade, emoción e tensión dramática.	▪ B3.4. Diferenciar as etapas na arte grega a partir das peculiaridades de cada etapa reflectidas nunha creación determinada.	▪ FA1B3.4.1. Describe as diferenzas entre as tres ordes clásicas: dórica, xónica e corintia.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B3.6. Escultura grega. Apoloxía do corpo humano. Forza e sensualidade ▪ B3.7. Relixión e arte. Fidias. ▪ B3.8. Influencia da arte grega na	▪ B3.5. Diferenciar as características da escultura grega. Relacionar a arte grega con outras culturas ou aplicacións posteriores	▪ FA1B3.5.1. Analiza a simboloxía das deidades gregas.	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ FA1B3.5.2. Describe a relación entre a escultura grega, romana,	▪ CCL ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	historia.		renacentista e neoclásica.	
▪ b ▪ d ▪ e ▪ i ▪ n	▪ B3.9. Cerámica grega: iconoloxía, recursos ornamentais. Técnicas: negro sobre vermello. Andócides. Vermello sobre negro.	▪ B3.6. Describir a técnica da cerámica grega.	▪ FA1B3.6.1. Compara a evolución cronolóxica da cerámica grega.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B3.10. Obxectos da cultura grega: figuras, ferramentas e xoias.	▪ B3.7. Identificar a tipoloxía da xoiaría grega en relación con outras culturas.	▪ FA1B3.7.1. Compara restos arqueolóxicos de xoias e obxectos nas culturas coetáneas á cultura grega.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n ▪ p	▪ B3.11. Teatro grego: arquitectura, temas e recursos iconográficos.	▪ B3.8. Valorar o teatro grego e a súa influencia no teatro posterior.	▪ FA1B3.8.1. Describe as características do teatro grego e a súa influencia no teatro actual.	▪ CD ▪ CCEC
	Bloque 4. O imperio occidental: Roma			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B4.1. Roma. A gran cultura mediterránea. ▪ B4.2. Arte etrusca. Elementos identificativos.	▪ B4.1. Valorar a importancia da cultura romana no mediterráneo e a súa transcendencia histórica posterior.	▪ FA1B4.1.1. Relaciona o nacemento da cultura romana e a influencia grega.	▪ CAA ▪ CCEC
			▪ FA1B4.1.2. Sitúa no mapa do Mediterráneo as culturas grega, romana e fenicia.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B4.3. A estrutura política romana e a súa relación coa arte. ▪ B4.4. Clasicismo e idealización nas esculturas e nos bustos de emperadores	▪ B4.2. Explicar a importancia do latín como lingua común europea e a súa transcendencia na arte.	▪ FA1B4.2.1. Relaciona a expansión política e artística romana co emprego do latín e o dereito romano.	▪ CSC ▪ CCEC

	Fundamentos da Arte I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n				
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n ▪ p	▪ B4.5. Arquitectura romana.	▪ B4.3. Identificar as obras arquitectónicas da cultura romana a partir da identificación visual dos seus elementos principais.	▪ FA1B4.3.1. Identifica os elementos arquitectónicos esenciais da cultura romana.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B4.6. A basílica. ▪ B4.7. Obra civil e obras públicas romanas.	▪ B4.4. Relacionar a basílica romana coas igrexas cristiás posteriores, analizando os planos das plantas de diferentes edificios.	▪ FA1B4.4.1. Compara as basílicas do imperio romano e as igrexas construídas posteriormente.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B4.5. Arquitectura romana.	▪ B4.5. Valorar a importancia técnica dos edificios romanos.	▪ FA1B4.5.1. Relaciona o Panteón de Agripa coa catedral do Vaticano.	▪ CMCCT ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ i ▪ n	▪ B4.8. Pintura romana. Técnica do fresco.	▪ B4.6. Analizar a técnica da pintura ao fresco e a do mosaico.	▪ FA1B4.6.1. Describe as técnicas do mosaico e da pintura ao fresco.	▪ CMCCT ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n ▪ p	▪ B4.9. Literatura e o teatro romano.	▪ B4.7. Relacionar o teatro romano e o teatro grego	▪ FA1B4.7.1. Relaciona o teatro actual cos teatros grego e romano.	▪ CD ▪ CCEC
▪ b ▪ d	▪ B4.10. Artes aplicadas: moblaxe, obxectos e vestimenta.	▪ B4.8. Comparar as artes aplicadas da cultura romana coas efectuadas noutros momentos e noutras cultu-	▪ FA1B4.8.1. Establece a relación entre a historia de Pompeia e Herculano, e a súa influencia na arte	▪ CSIEE ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ h ▪ n		ras.	europea posterior.	
			▪ FA1B4.8.2. Comenta a vestimenta romana e a súa aplicación na historia da arte posterior.	▪ CCL ▪ CCEC
	Bloque 5. A arte prerrománica			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B5.1. Fin do imperio romano de occidente. Arianismo. ▪ B5.2. Arquitectura: perda da técnica arquitectónica romana. ▪ B5.3. Arte prerrománica asturiana. ▪ B5.4. Escultura: relevos nos capiteis.	▪ B5.1. Identificar as claves expresivas da arte visigoda.	▪ FA1B5.1.1. Identifica os principais monumentos do prerrománico español.	▪ CCEC
			▪ FA1B5.1.2. Compara a escultura romana e visigoda.	▪ CAA ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B5.1. Fin do imperio romano de occidente. Arianismo. ▪ B5.2. Arquitectura: perda da técnica arquitectónica romana.	▪ B5.2. Relacionar a situación social e a arte aplicada.	▪ FA1B5.2.1. Recoñece as claves políticas que levan á decadencia do imperio romano.	▪ CSC ▪ CCEC
			▪ FA1B5.2.2. Relaciona a fin do imperio romano e a disgregación artística europea.	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ FA1B5.2.3. Compara a pintura visigoda e romana anterior.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B5.3. Arte prerrománica asturiana.	▪ B5.3. Analizar os templos visigodos e as súas características principais.	▪ FA1B5.3.1. Identifica as principais características dos templos visigodos a partir de fontes historiográficas de exemplos representativos.	▪ CD ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B5.4. Arte árabe na Península Ibérica. Islamismo. Arco de ferradura. Arte mozárabe.	▪ B5.4. Diferenciar a arte cristiá e a árabe na Península Ibérica.	▪ FA1B5.4.1. Relaciona o arco de ferradura e o seu emprego na arte árabe da Península Ibérica.	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ d ▪ e ▪ i ▪ n	▪ B5.5. Técnicas construtivas e motivos iconográficos.	▪ B5.5. Analizar a técnica do artesoado das cubertas de madeira nas igrexas españolas.	▪ FA1B5.5.1. Recoñece as principais características dos artesoados de madeira en exemplos representativos.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B5.6. Códices miniados. Ilustración en pergameo. Técnicas. Iconografía medieval. Pergameos e códices.	▪ B5.6. Describir a técnica da pintura e escritura sobre pergameo. Motivos iconográficos.	▪ FA1B5.6.1. Analiza o Libro da Apocalipse e a súa aplicación á arte de todos os tempos.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ FA1B5.6.2. Recoñece a técnica da pintura e escritura sobre pergameo.	▪ CCEC
			▪ FA1B5.6.3. Identifica e explica as características da iconografía medieval a partir de códices e pergameos representativos.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ i ▪ n	▪ B5.7. Xoiaría visigoda.	▪ B5.7. Explicar a técnica construtiva da xoiaría visigoda. Técnica cloisonné e a súa aplicación posterior.	▪ FA1B5.7.1. Explica a técnica da xoiaría visigoda a partir de fontes historiográficas que reflictan pezas representativas.	▪ CMCCT ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n ▪ p	▪ B5.8. Arte dos pobos do norte de Europa. Normandos.	▪ B5.8. Identificar as claves expresivas da arte do norte de Europa, tanto en España como no resto do continente.	▪ FA1B5.8.1. Identifica a arte dos pobos do norte de Europa e os elementos similares localizados en España.	▪ CCEC
	Bloque 6. O Románico, arte europea			
▪ b ▪ d	▪ B6.1. Creación e difusión do románico. Orde Beneditina.	▪ B6.1. Explicar a relación da orde Beneditina e a expansión da arte románica.	▪ FA1.B6.1.1. Relaciona a obra dos frades beneditinos e a internacionalización da arte románica.	▪ CSIEE ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ h ▪ n ▪ p			▪ FA1.B6.1.2. Relaciona o Camiño de Santiago e a súa importancia relixiosa coa aplicación da arte románica.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n ▪ p	▪ B6.2. Arquitectura: características e edificios representativos.	▪ B6.2. Identificar os elementos románicos na arquitectura, nomeadamente nos edificios relixiosos.	▪ FA1.B6.2.1. Comenta a evolución da arte naturalista romana á arte simbólica románica.	▪ CCEC
			▪ FA1.B6.2.2. Recoñece as principais características da arquitectura románica, identificando visualmente os elementos que a diferencian.	▪ CCEC
			▪ FA1.B6.2.3. Describe os elementos románicos das igrexas españolas máis representativas, indicando posibles engadidos posteriores.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B6.3. O milenarismo e a súa influencia na arte.	▪ B6.3. Comentar o mito ou a realidade da teoría milenarista da fin do mundo.	▪ FA1.B6.3.1. Comenta a identificación entre época románica e as teorías milenaristas da fin do mundo xurdidas no romanticismo.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B6.4. Pintura románica. Características iconolóxicas. ▪ B6.5. Simbolismo románico: luz; mandorla; pantocrátor. Xerarquización.	▪ B6.4. Relacionar a iconoloxía medieval e a súa plasmación gráfica.	▪ FA1.B6.4.1. Recoñece a importancia da luz na iconografía da arquitectura románica.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n ▪ p	▪ B6.6. Escultura: imaxes relixiosas; capiteis; pórticos.	▪ B6.5. Explicar a finalidade iconográfica da escultura relixiosa e a forma consecuente con este obxectivo.	▪ FA1.B6.5.1. Explica os elementos formais da escultura románica.	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B6.7. Esquematización na representación figurativa: pintura e escultura.	▪ B6.6. Comparar a escultura e a pintura románicas coas creacións anteriores e posteriores.	▪ FA1.B6.6.1. Identifica a iconografía románica.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B6.8. Roupa, moblaxe e costumes: vida cotiá.	▪ B6.7. Identificar os obxectos e os elementos característicos da vida cotiá na Idade Media, nomeadamente a vestimenta.	▪ FA1.B6.7.1. Compara a vida cotiá das cidades en época románica coa vida cotiá do Imperio Romano, valorando a calidade de vida e os costumes de unhas e outras.	▪ CD ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B6.9. Pintura románica: narrativa.	▪ B6.8. Comparar a estrutura narrativa románica e bizantina.	▪ FA1.B6.8.1. Comenta a organización narrativa a partir de obras representativas.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B6.10. Pintura románica: características formais.	▪ B6.9. Relacionar a pintura románica con técnicas similares posteriores.	▪ FA1.B6.9.1. Relaciona elementos formais da plástica románica con creacións posteriores.	▪ CAA ▪ CCEC
	Bloque 7. O Gótico			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B7.1. Desenvolvemento económico europeo. Auxe das cidades. ▪ B7.2. Gótico: arte europea. Extensión xeográfica.	▪ B7.1. Analizar as claves sociais e técnicas da orixe do Gótico.	▪ FA1.B7.1.1. Analiza a situación económica europea no século XIII e a súa relación co nacemento do Gótico.	▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B7.3. Arquitectura: edificios públicos e relixiosos. ▪ B7.4. Catedral gótica: características.	▪ B7.2. Diferenciar as catedrais góticas doutras anteriores e posteriores.	▪ FA1.B7.2.1. Comenta os elementos góticos e a súa aplicación ás catedrais españolas máis representativas.	▪ CCEC
▪ b	▪ B7.4. Catedral gótica: característi-	▪ B7.3. Identificar e nomear correc-	▪ FA1.B7.3.1. Identifica e nomea	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ e ▪ n	cas. ▪ B7.5. Bóveda oxival: rosetón e pináculos. ▪ B7.6. Escultura gótica: características.	tamente as claves principais da arte gótica: escultura, vidreiras policromadas e arcadas.	correctamente os elementos principais da arte gótica a partir de fontes historiográficas de mostras representativas.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B7.7. Etapas do Gótico: inicial, pleno e florido.	▪ B7.4. Relacionar a arte gótica e a súa revisión no século XIX.	▪ FA1.B7.4.1. Identifica a tipoloxía gótica en edificios cronoloxicamente posteriores, nomeadamente no Neogótico do século XIX.	▪ CAA ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ i ▪ n	▪ B7.8. As vidreiras policromadas góticas.	▪ B7.5. Explicar o proceso técnico da creación de vidreiras policromadas.	▪ FA1.B7.5.1. Analiza o proceso de fabricación e instalación das vidreiras policromadas nas catedrais máis representativas.	▪ CMCCT ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B7.9. Escultura: evolución desde a arte románica.	▪ B7.6. Comparar e identificar correctamente a escultura gótica fronte á románica.	▪ FA1.B7.6.1. Explica o cambio formal da escultura románica á gótica.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ i ▪ n	▪ B7.10. Pintura gótica. Pintura sobre táboa: técnica. Estucado. Dourado.	▪ B7.7. Identificar o proceso técnico da pintura sobre táboa, a preparación e os resultados.	▪ FA1.B7.7.1. Identifica os elementos da pintura gótica a partir de fontes historiográficas.	▪ CD ▪ CCEC
			▪ FA1.B7.7.2. Explica o proceso técnico da pintura sobre táboa.	▪ CMCCT ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ i ▪ n	▪ B7.11. Técnica da pintura ao tempero	▪ B7.8. Describir a técnica de pintura ao tempero.	▪ FA1.B7.8.1. Comenta o proceso de fabricación e aplicación da pintura ao tempero.	▪ CSIEE ▪ CCEC

	Fundamentos da Arte I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B7.12. Vestimentas e costumes.	▪ B7.9. Analizar a vestimenta gótica nas imaxes relixiosas e civís da época.	▪ FA1.B7.9.1. Identifica os elementos característicos da vestimenta gótica a partir de fontes historiográficas.	▪ CD ▪ CCEC
	Bloque 8. O Renacemento			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B8.1. Renacemento: estilo identificatorio da cultura europea. ▪ B8.2. Etapas: Trecento, Quattrocento e Cinquecento. ▪ B8.3. Expansión do Renacemento desde Italia ao resto de Europa. ▪ B8.4. Florencia (os Medici) e Roma (o papado).	▪ B8.1. Valorar a importancia histórica do estilo do renacemento e a súa transcendencia posterior.	▪ FA1.B8.1.1. Analiza a orixe do Renacemento en Italia.	▪ CAA ▪ CCEC
			▪ FA1.B8.1.2. Relaciona as etapas da implantación do Renacemento e a cronoloxía gótica en Europa.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B8.5. Arquitectura do renacemento: tipoloxía e edificios principais.	▪ B8.2. Identificar as claves técnicas da arquitectura renacentista e a súa relación coa cultura romana.	▪ FA1.B8.2.1. Comenta a importancia da cultura romana na arte do Renacemento.	▪ CCEC ▪ CCL
▪ b ▪ d ▪ e ▪ i ▪ n	▪ B8.6. Proporción áurea.	▪ B8.3. Recoñecer a proporción áurea nalgún elemento de estilo renacemento: arquitectura, mobiliaxe, etc.	▪ FA1.B8.3.1. Analiza a relación dos elementos arquitectónicos aplicando a proporción áurea.	▪ CMCCT ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B8.7. Pintura: da representación xerárquica medieval á visión realista: de Giotto di Bondone a Piero della Francesca e Masaccio. ▪ B8.8. Canon renacentista: Sandro Boticelli.	▪ B8.4. Identificar as principais obras de artistas do Renacemento italiano.	▪ FA1.B8.4.1. Identifica os cambios na pintura desde o Gótico ata o Renacemento.	▪ CCEC
			▪ FA1.B8.4.2. Recoñece as principais pinturas do Renacemento e a súa autoría.	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B8.9. Leonardo da Vinci: vida e obras. ▪ B8.10. Pintura de Raffaello Sanzio.		▪ FA1.B8.4.3. Analiza a vida e a obra de Leonardo da Vinci.	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ FA1.B8.4.4. Explica a obra de Raffaello Sanzio, nomeadamente "A escola de Atenas" e os retratos de "La Fornarina" e de "Baltasar de Castiglione".	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B8.11. Colorido veneciano: Tiziano e Tintoretto. Veronese.	▪ B8.5. Comparar a pintura veneciana e a do resto de Europa.	▪ FA1.B8.5.1. Compara a evolución da pintura do primeiro Renacemento ata o colorido veneciano.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B8.12. Escultura do Renacemento. Donatello e outros autores emblemáticos.	▪ B8.6. Identificar as esculturas e os traballos en volume máis emblemáticas do Renacemento.	▪ FA1.B8.6.1. Identifica as esculturas e os traballos en volume máis emblemáticos do renacemento.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B8.13. Vestimentas do Renacemento a través da pintura.	▪ B8.7. Analizar as vestimentas da época, nomeadamente na pintura.	▪ FA1.B8.7.1. Analiza as vestimentas reflectidas nos cadros de Veronese.	▪ CD ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ i ▪ n	▪ B8.14. Perspectiva cónica.	▪ B8.8. Recoñecer as claves técnicas da perspectiva cónica.	▪ FA1.B8.8.1. Describe con detalle o cadro "O lavatorio" de Jacopo Robusti "Tintoretto" e a aplicación técnica da perspectiva cónica.	▪ CMCCT ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B8.15. Pintura ao óleo: técnica.	▪ B8.9. Explicar as claves técnicas da pintura ao óleo, referenciando o seu uso en aplicación sobre lenzo.	▪ FA1.B8.9.1. Describe a técnica da pintura ao óleo sobre lenzo e relaciónaa coa pintura anterior sobre táboa.	▪ CMCCT ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i ▪ n				
▪ b ▪ d ▪ e ▪ i ▪ n	▪ B8.15. Pintura ao óleo: técnica.	▪ B8.10. Valorar a diferenza da técnica da pintura ao tempero e a pintura ao óleo.	▪ FA1.B8.10.1. Debate acerca das características da pintura ao tempero e ao óleo.	▪ CCL ▪ CCEC
	Bloque 9. Michelangelo Buonarroti			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B9.1. Biografía e a relación co seu ámbito. Relación cos Medici e con Xulio II.	▪ B9.1. Explicar a relación de mecenado entre Michelangelo, os Medici e o papa Xulio II.	▪ FA1.B9.1.1. Comenta a relación dos mecenas e a arte, especialmente entre os Medici, Xulio II e Michelangelo.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B9.2. O artista total e a súa relevancia social. ▪ B9.3. Obra de Michelangelo como pintor, escultor e arquitecto. ▪ B9.4. Arquitectura: San Pedro do Vaticano.	▪ B9.2. Analizar a importancia do concepto de artista total.	▪ FA1.B9.2.1. Recoñece a importancia histórica da obra en conxunto de Michelangelo.	▪ CAA ▪ CCEC
			▪ FA1.B9.2.2. Analiza a obra arquitectónica, escultórica e pictórica de Michelangelo.	▪ CD ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ n	▪ B9.5. Pintura. Capela Sixtina: concepción iconolóxica e iconográfica. ▪ B9.6. Pintura ao fresco.	▪ B9.3. Describir as claves iconolóxicas e iconográficas nos frescos da Capela Sixtina.	▪ FA1.B9.3.1. Comenta o proceso da creación da pintura ao fresco da Capela Sixtina.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e	▪ B9.7. Escultura: evolución persoal; obras representativas.	▪ B9.4. Identificar as claves evolutivas na escultura de Michelangelo.	▪ FA1.B9.4.1. Analiza a evolución iconográfica da escultura de Michelangelo, remarcando dun modo especial as esculturas do final da súa	▪ CSIEE ▪ CCEC

	Fundamentos da Arte I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ n			vida.	
	Bloque 10. O Renacemento en España			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B10.1. Renacemento en España: implantación e cronoloxía. ▪ B10.2. Fitos históricos españois: Reis Católicos; Carlos V; Filipe II e a súa relación coa arte. ▪ B10.3. Características peculiares da arte española de finais do século XV e do século XVI. Do plateresco a Juan de Herrera.	▪ B10.1. Relacionar a cronoloxía do Renacemento español co italiano.	▪ FA1.B10.1.1. Resume os principais feitos históricos relacionados coa arte española.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B10.4. Pintores renacentistas e a súa presenza na corte española: Pedro de Berruguete, Tiziano, Hieronymus Bosch e El Greco.	▪ B10.2. Identificar a relación entre a sociedade da época e as artes plásticas.	▪ FA1.B10.2.1. Explica a relación entre o emperador Carlos V e Tiziano.	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ FA1.B10.2.2. Explica a relación errada entre Filipe II e El Greco.	▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B10.5. Arquitectura: Pazo de Carlos V. O Escorial. Fachada da Universidade de Salamanca.	▪ B10.3. Recoñecer as principais obras arquitectónicas do Renacemento español.	▪ FA1.B10.3.1. Identifica a tipoloxía do edificio renacentista, referenciada a edificios emblemáticos españois.	▪ CAA ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B10.6. Escultura: retablos. Alonso González Berruguete.	▪ B10.4. Comparar a técnica escultórica da Península Ibérica e do resto de Europa.	▪ FA1.B10.4.1. Compara a escultura relixiosa española coa escultura italiana coetánea.	▪ CCEC
			▪ FA1.B10.4.2. Analiza a expresividade na obra de Berruguete.	▪ CCEC
▪ b ▪ d	▪ B10.4. Pintores renacentistas e a súa presenza na corte española:	▪ B10.5. Distinguir as obras pictóricas máis importantes do renace-	▪ FA1.B10.5.1. Comenta a obra de Hieronymus Bosch e a súa relación	▪ CSIEE ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ n	Pedro de Berruguete, Tiziano, Hieronymus Bosch e El Greco.	mento español.	coa monarquía española.	
			▪ FA1.B10.5.2. Analiza a obra pictórica de El Greco e a súa relación coa iconoloxía bizantina.	▪ CCEC
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B10.7. Sofonisba Anguissola, pintora.	▪ B10.6. Comparar a obra pictórica de Sofonisba Anguissola coa pintura coetánea.	▪ FA1.B10.6.1. Analiza a obra da pintora Sofonisba Anguissola.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B10.8. Música renacentista. Instrumentos: compositores.	▪ B10.7. Identificar as claves musicais da música renacentista.	▪ FA1.B10.7.1. Recoñece os instrumentos musicais do Renacemento.	▪ CD ▪ CCEC
			▪ FA1.B10.7.2. Analiza a obra musical de Tomás Luis de Victoria.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B10.9. Moblaxe e o vestiario.	▪ B10.8. Recoñecer os obxectos cotiáns e os vestiarios do renacemento.	▪ FA1.B10.8.1. Identifica a tipoloxía do moble do Renacemento: arcas, arquetas, mobles bargueños e cadeiras de frades.	▪ CCEC
			▪ FA1.B10.8.2. Analiza os traxes dos personaxes dos cadros do Renacemento, nomeadamente na obra de Sánchez Coello.	▪ CCEC
	Bloque 11. O Barroco			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B11.1. Orixe. Crise política europea. Guerra dos Trinta Anos. Política española. ▪ B11.2. Concilio de Trento e a súa importancia no cambio iconográfico nas imaxes relixiosas.	▪ B11.1. Recoñecer as claves da arte barroca.	▪ FA1.B11.1.1. Relaciona a situación política europea coa evolución do Renacemento cara ao Barroco.	▪ CAA ▪ CCEC
			▪ FA1.B11.1.2. Analiza as instrucións emanadas do Concilio de Trento acerca do xeito de representar nas	▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B11.3. Púlpito da catedral de San Pedro. Columna salomónica. ▪ B11.4. Imaxinaría española: técnica e temática.		igrexas.	
			▪ FA1.B11.1.3. Analiza o púlpito da basílica de San Pedro e os seus elementos identificativos.	▪ CCEC
			▪ FA1.B11.1.4. Analiza as peculiaridades da imaxinaría española, canto a temática e técnica.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B11.5. Características da arquitectura barroca. ▪ B11.6. Borromini. Bernini. Catedral de Murcia.	▪ B11.2. Utilizar correctamente o vocabulario técnico aplicado aos elementos arquitectónicos.	▪ FA1.B11.2.1. Identifica as principais características da arquitectura barroca.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B11.7. Exceso, desequilibrio manierista e asimetría na arte barroca.	▪ B11.3. Identificar a asimetría en elementos da arte barroca e doutras culturas diferentes.	▪ FA1.B11.3.1. Relaciona a arte barroca europea e a arte colonial hispanoamericana.	▪ CCEC
			▪ FA1.B11.3.2. Compara o barroco con creacións formais recargadas ou barroquistas posteriores.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B11.8. Fachadas das igrexas barrocas.	▪ B11.4. Comparar as fachadas renacentistas e barrocas en España.	▪ FA1.B11.4.1. Describe e compara fachadas das igrexas máis representativas da arte barroca.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B11.9. Escultura barroca. Bernini.	▪ B11.5. Identificar as obras máis representativas da escultura barroca, en relación cos autores correspondentes.	▪ FA1.B11.5.1. Comenta os principais traballos de Gian Lorenzo Bernini escultor e a súa evolución desde a escultura de Michelangelo Buonarroti.	▪ CCEC
			▪ FA1.B11.5.2. Analiza a obra "A éxtase de Santa Teresa" e a súa	▪ CCEC

	Fundamentos da Arte I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			relación con artistas posteriores, por exemplo Dalí.	
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B11.10. Imaxinaría española: Gregorio Fernández, Alonso Cano e Pedro de Mena.	▪ B11.6. Distinguir a escultura hispánica da do resto de Europa.	▪ FA1.B11.6.1. Identifica as principais obras da imaxinaría relixiosa española.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B11.10. Imaxinaría española: Gregorio Fernández, Alonso Cano e Pedro de Mena.	▪ B11.7. Comparar a escultura monocromática e a escultura policromada.	▪ FA1.B11.7.1. Compara a escultura de Bernini e de Gregorio Fernández.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B11.11. Pintura barroca. ▪ B11.12. Tenebrismo: Caravaggio e Ribera. ▪ B11.13. Naturalismo: Valdés Leal e Murillo. ▪ B11.14. Realismo: Diego de Silva Velázquez. ▪ B11.15. Pintura flamenga: Rubens e Rembrandt. ▪ B11.16. Costumismo holandés: Vermeer e Carel Fabritius	▪ B11.8. Identificar a pintura barroca, comparando os estilos, por países.	▪ FA1.B11.8.1. Identifica os principais pintores barrocos.	▪ CCEC
			▪ FA1.B11.8.2. Analiza o tratamento da perspectiva en "As Meninas" de Velázquez.	▪ CD ▪ CCEC
			▪ FA1.B11.8.3. Compara a técnica pictórica de Velázquez coa pintura impresionista posterior.	▪ CCEC
			▪ FA1.B11.8.4. Analiza a obra pictórica de Peter Paul Rubens e Rembrandt Harmenszoon van Rijn.	▪ CCEC
			▪ FA1.B11.8.5. Explica a pintura costumista holandesa: tratamento pictórico, tamaño do lenzo e técnica.	▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e	▪ B11.12. Tenebrismo: Caravaggio.	▪ B11.9. Comparar a iluminación tenebrista no barroco e en culturas posteriores.	▪ FA1.B11.9.1. Relaciona a Michelangelo Merisi da Caravaggio con José de Ribera, Juan de Valdés	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n			Leal e Diego de Silva Velázquez.	
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B11.17. Músicos importantes: Antonio Vivaldi, Claudio Monteverdi, George Friedrich Häendel, J. S. Bach, Georg P. Telemann, Jean-Philippe Rameau e Domenico Scarlatti.	▪ B11.10. Recoñecer a música barroca e a súa evolución desde a música renacentista.	▪ FA1.B11.10.1. Recoñece a tipoloxía musical da música barroca.	▪ CCEC
			▪ FA1.B11.10.2. Identifica as pezas máis recoñecibles dos compositores desta época: Vivaldi, Monteverdi, Häendel, J. S. Bach, Telemann, Rameau e Scarlatti.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B11.18. Música. Nacemento da ópera. ▪ B11.19. Elementos compositivos da ópera: música, libreto, escenografía, atrezo e vestiario.	▪ B11.11. Valorar o nacemento da ópera e a súa transcendencia posterior.	▪ FA1.B11.11.1. Describe os principais compoñentes dunha ópera.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B11.20. Moblaxe, indumentaria e artes decorativas do barroco.	▪ B11.12. Identificar a moblaxe e as artes decorativas do barroco.	▪ FA1.B11.12.1. Compara a moblaxe e os traxes do Renacemento cos da época barroca.	▪ CAA ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ i ▪ n	▪ B11.21. Caixa escura.	▪ B11.13. Analizar o proceso técnico da caixa escura.	▪ FA1.B11.13.1. Relaciona a caixa escura pictórica coa caixa fotográfica.	▪ CMCCT ▪ CCEC
			▪ FA1.B11.13.2. Comenta o uso da caixa escura, en relación coa obra de Carel Fabritius e outros posibles.	▪ CCEC
	Bloque 12. O Rococó. Francia e o resto de Europa			
▪ b ▪ d ▪ e	▪ B12.1. Orixe. Absolutismo político da monarquía francesa. O "Rei Sol" Luís XIV. Luís XV.	▪ B12.1. Comparar a arte barroca e o Rococó, e establecer similitudes e diferenzas.	▪ FA1.B12.1.1. Identifica a orixe do Rococó.	▪ CCEC
			▪ FA1.B12.1.2. Relaciona a situación	▪ CCEC

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n	▪ B12.2. Refinamento sensual. Elegancia. ▪ B12.3. Arquitectura. Pazo de Versalles.		política francesa e o Rococó.	
			▪ FA1.B12.1.3. Analiza a evolución do Barroco ao Rococó.	▪ CAA ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B12.4. A pintura rococó, relixiosa e profana. ▪ B12.5. Pintores rococós: Watteau, Fragonard e Boucher.	▪ B12.2. Diferenciar a temática relixiosa e a temática profana.	▪ FA1.B12.2.1. Compara a pintura barroca e a pintura rococó.	▪ CCEC
			▪ FA1.B12.2.2. Analiza a temática do barroco relixioso e a pintura galante francesa.	▪ CCEC
			▪ FA1.B12.2.3. Analiza o cadro "L'escarpolette" (O bambán), de Jean-Honoré Fragonard.	▪ CCEC
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B12.6. Marie-Louise-Élisabeth Vigée-Lebrun, pintora.	▪ B12.3. Comparar as obras pictóricas de Marie-Louise-Élisabeth Vigée-Lebrun e os pintores masculinos da súa época.	▪ FA1.B12.3.1. Compara as obras pictóricas de Marie-Louise-Élisabeth Vigée-Lebrun e os pintores masculinos da súa época.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B12.7. Pintura rococó en España. Anton Rafael Mengs e Francisco de Goya.	▪ B12.4. Valorar as similitudes e as diferenzas entre a obra pictórica de Anton Rafael Mengs e pintores posteriores, por exemplo Francisco de Goya.	▪ FA1.B12.4.1. Relaciona a obra de Anton Rafael Mengs e os pintores europeos do seu tempo.	▪ CCEC
			▪ FA1.B12.4.2. Compara as obras de Mengs coas de Goya e establece posibles influencias.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B12.8. Imaxinaría española.	▪ B12.5. Comparar o tratamento iconolóxico dos motivos relixiosos entre Gregorio Fernández e Salzillo.	▪ FA1.B12.5.1. Analiza a obra de Francisco Salzillo.	▪ CCEC
			▪ FA1.B12.5.2. Compara o tratamento iconolóxico dos motivos relixiosos entre Gregorio Fernández e	▪ CAA ▪ CCEC

	Fundamentos da Arte I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			Salzillo.	
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B12.9. Música. Mozart: obras principais; óperas.	▪ B12.6. Analizar a obra musical de Mozart: análise, identificación de fragmentos de obras máis populares e comparación con obras doutros autores e doutras épocas.	▪ FA1.B12.6.1. Analiza a obra musical de Wolfgang Amadeus Mozart.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ FA1.B12.6.2. Recoñece partes importantes dos traballos máis coñecidos de Mozart.	▪ CD ▪ CCEC
			▪ FA1.B12.6.3. Compara as óperas de Mozart con outras de diferentes épocas.	▪ CCEC
			▪ FA1.B12.6.4. Compara o "Réquiem" de Mozart con obras doutros autores.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B12.10. Composicións musicais máis representativas: partes.	▪ B12.7. Describir as partes as composicións musicais.	▪ FA1.B12.7.1. Describe as partes das composicións musicais máis representativas: oratorios, misas, concertos, sonatas e sinfonías.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B12.11. Moblaxe e decoración de interiores. Estilo Luís XV. ▪ B12.12. Indumentaria e artes decorativas. ▪ B12.13. Manufacturas reais europeas. Porcelana de Sèvres, Meissen e O Bo Retiro. A Real Fábrica de Vidro de La Granja de San Ildefonso (Segovia). ▪ B12.14. Xoiaría do século XVIII.	▪ B12.8. Analizar as claves estilísticas do estilo rococó, especialmente en vestiarios e moblaxe en España e en Europa.	▪ FA1.B12.8.1. Analiza a moblaxe rococó.	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ FA1.B12.8.2. Identifica o estilo Luís XV en moblaxe.	▪ CCEC
			▪ FA1.B12.8.3. Compara os vestidos da corte francesa co resto de traxes europeos.	▪ CCEC
			▪ FA1.B12.8.4. Describe o vestiario das clases altas, medias e baixas no século XVIII.	▪ CCL ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ d ▪ e ▪ i ▪ n ▪ p	▪ B12.15. Técnica da cerámica: porcelana e louza. ▪ B12.16. Características da cerámica europea e da oriental.	▪ B12.9. Recoñecer a importancia artística da cerámica, e nomeadamente da porcelana, valorando a evolución desde a louza ata as figuras desta época.	▪ FA1.B12.9.1. Analiza a tipoloxía da cerámica europea.	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ FA1.B12.9.2. Describe a evolución da louza ata a porcelana.	▪ CMCCT ▪ CCEC
			▪ FA1.B12.9.3. Identifica a tipoloxía da cerámica europea en relación á cerámica oriental.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ i ▪ n	▪ B12.17. Técnica do vidro soprado.	▪ B12.10. Explicar o modo de fabricación do vidro soprado.	▪ FA1.B12.10.1. Identifica as características da fabricación do vidro.	▪ CMCCT ▪ CCEC
			▪ FA1.B12.10.2. Describe o proceso de fabricación do vidro soprado.	▪ CD ▪ CCEC
	Bloque 13. O Neoclasicismo			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B13.1. Orixe política do neoclasicismo: Luís XVI. ▪ B13.2. Arquitectura. Recursos formais gregos, romanos e renacentistas. ▪ B13.3. Influencia de Palladio. ▪ B13.4. Estilo Imperio en Francia. ▪ B13.5. Edificios notables: Ópera de París, Capitolio en Washington e Congreso dos Deputados en Madrid.	▪ B13.1. Identificar as claves do neoclasicismo arquitectónico.	▪ FA1.B13.1.1. Compara a situación política francesa de Luís XVI e o estilo artístico que o relaciona.	▪ CCEC
			▪ FA1.B13.1.2. Relaciona a vida de Napoleón e o estilo Imperio.	▪ CCEC
			▪ FA1.B13.1.3. Compara os edificios neoclásicos en Europa, e determina as diferenzas e as semellanzas.	▪ CAA ▪ CCEC
			▪ FA1.B13.1.4. Identifica os principais edificios neoclásicos europeos e americanos.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e	▪ B13.6. Volta ao clasicismo renacentista.	▪ B13.2. Valorar a transcendencia do neoclasicismo dentro da cultura europea.	▪ FA1.B13.2.1. Analiza as causas da volta ao clasicismo arquitectónico.	▪ CSIEE ▪ CCEC

	Fundamentos da Arte I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n				
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B13.7. Auxe do orientalismo. Comercio con Oriente. Chinoiseries.	▪ B13.3. Recoñecer os elementos da cultura oriental que se van incorporando progresivamente á cultura europea.	▪ FA1.B13.3.1. Infire a partir do auxe do comercio con Oriente o crecente gusto orientalizante da moda europea.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B13.8. Características formais da escultura: sensualidade e dinamismo. Relación coa danza. ▪ B13.9. Obras escultóricas e autores salientables: Canova e Carpeaux.	▪ B13.4. Comparar as obras escultóricas dos artistas europeos máis salientables.	▪ FA1.B13.4.1. Compara a obra de Antonio Canova coa escultura anterior.	▪ CCEC
			▪ FA1.B13.4.2. Recoñece os principais traballos de Canova e Carpeaux.	▪ CCEC
			▪ FA1.B13.4.3. Compara a escultura de Canova e Carpeaux.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B13.10. Pintura neoclásica en Francia: Jean Louis David e Jean Auguste Dominique Ingres. ▪ B13.11. Auxe da pintura inglesa: Thomas Lawrence, Joshua Reynolds e George Romney.	▪ B13.5. Comparar o tratamento pictórico de pintores coetáneos, por exemplo Jean Louis David e Jean Auguste Dominique Ingres.	▪ FA1.B13.5.1. Compara a obra pictórica dos pintores europeos máis salientables, por exemplo Jean Louis David, Jean Auguste Dominique Ingres.	▪ CCEC
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B13.11. Auxe da pintura inglesa: Thomas Lawrence, Joshua Reynolds e George Romney. ▪ B13.12. Emma Hamilton e a moda da época.	▪ B13.6. Identificar as obras pictóricas máis importantes dos pintores ingleses.	▪ FA1.B13.6.1. Explica a obra pictórica dos principais pintores ingleses: Thomas Lawrence, Joshua Reynolds e outros.	▪ CCEC
			▪ FA1.B13.6.2. Analiza a relación artística e persoal entre Emma Hamilton, George Romney e o almirante Nelson.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ FA1.B13.6.3. Relaciona a influencia entre Emma Hamilton e a moda	▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			da época.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B13.13. Moblaxe en Francia: estilos Luís XV, Luís XVI e Imperio ▪ B13.14. Xoiaría. Reloxos. Vestiario. Porcelana.	▪ B13.7. Discernir entre a moblaxe Luís XV e a Luís XVI.	▪ FA1.B13.7.1. Compara a tipoloxía entre a moblaxe Luís XV, a Luís XVI e a Imperio.	▪ CD ▪ CCEC

2º de bacharelato

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. O Romanticismo			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B1.1. Claves do Romanticismo: expresión desaforada do sentimento e oposición ao intelectualismo racionalista do século XVIII. ▪ B1.2. Orientalismo idílico. Actitude vital de Lord Byron.	▪ B1.1. Recoñecer as claves teóricas da obra artística romántica.	▪ FA2.B1.1.1. Analiza o sentimento romántico e a súa relación coa arte.	▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B1.1. Claves do Romanticismo: expresión desaforada do sentimento e oposición ao intelectualismo racionalista do século XVIII.	▪ B1.2. Diferenciar o significado do termo "romántico" aplicado ao movemento artístico do século XIX e o uso actual.	▪ FA2.B1.2.1. Diferencia o termo romántico aplicado ao movemento artístico do século XIX e o uso actual.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B1.3. Nacionalismo italiano e xermánico.	▪ B1.3. Relacionar o romanticismo artístico co auxe do nacionalismo e a creación dos estados alemán e italiano.	▪ FA2.B1.3.1. Relaciona o romanticismo e o auxe do nacionalismo.	▪ CSC ▪ CCEC

Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B1.4. Arquitectura: continuación e evolución do neoclasicismo. ▪ B1.5. Arquitectura española: edificios notables.	▪ B1.4. Analizar os principais edificios españois da época.	▪ FA2.B1.4.1. Identifica os principais edificios españois da época: teatro Romea (Murcia), teatro Falla (Cádiz), teatro Campoamor Oviedo), Arco do Triunfo e Pazo de Xustiza (Barcelona), etc.	▪ CD ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B1.6. Pintura romántica.	▪ B1.5. Identificar os pintores románticos europeos.	▪ FA2.B1.5.1. Sopesa a importancia da obra pictórica de Karl Friedrich Schinkel, Caspar David Friedrich, Thomas Cole, John Constable, William Turner e outros.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B1.7. Pintura romántica en Francia.	▪ B1.6. Comparar a pintura romántica francesa e a obra de Goya, e detectar semellanzas e influencias.	▪ FA2.B1.6.1. Analiza a pintura romántica francesa: Théodore Géricault, Eugène Delacroix e Antoine-Jean Gros.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B1.8. Pintura en España: Goya.	▪ B1.7. Identificar a obra pictórica de Goya.	▪ FA2.B1.7.1. Recoñece a obra pictórica de Goya.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B1.9. Goya e o expresionismo das pinturas negras.	▪ B1.8. Comparar as pinturas negras con expresións artísticas parecidas de artistas doutras épocas, especialmente coa pintura expresionista do século XX.	▪ FA2.B1.8.1. Comenta as pinturas negras de Goya.	▪ CCEC
			▪ FA2.B1.8.2. Compara a obra de Goya de características expresionistas con obras de contido formal similar noutras épocas e culturas.	▪ CAA ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e	▪ B1.10. A narración na pintura romántica.	▪ B1.9. Comentar a composición de elementos pictóricos e narrativos de cadros emblemáticos da pintura romántica.	▪ FA2.B1.9.1. Comenta o cadro "A balsa da Medusa" de Géricault, valorando a base histórica e o resultado plástico.	▪ CCL ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n			▪ FA2.B1.9.2. Analiza a pintura "A morte de Sardanápalo".	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B1.11. Etapas na pintura de Goya. ▪ B1.12. Goya: clasificación temática das súas obras principais.	▪ B1.10. Analizar as etapas pictóricas de Goya.	▪ FA2.B1.10.1. Identifica os principais cadros do pintor aragonés.	▪ CCEC
			▪ FA2.B1.10.2. Clasifica a temática dos cadros de Goya.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B1.8. Pintura en España: Goya.	▪ B1.11. Comparar a obra pictórica de Goya e de Velázquez.	▪ FA2.B1.11.1. Relaciona o cadro "A familia de Carlos IV" con "As Meninas".	▪ CCEC
			▪ FA2.B1.11.2. Relaciona o cadro "A leiteira de Bordeos" coa pintura impresionista posterior.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ i ▪ n	▪ B1.13. Inicios da fotografía. ▪ B1.14. Temas fotográficos: retrato, paisaxe e historia. O pictorialismo.	▪ B1.12. Explicar as orixes da impresión fotográfica.	▪ FA2.B1.12.1. Identifica as primeiras impresións fotográficas.	▪ CMCCT ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B1.15. Música romántica. ▪ B1.16. Ludwig Van Beethoven: obras principais (obra sinfónica, concertos e sonatas). ▪ B1.17. Ludwig Van Beethoven e a superación do clasicismo musical. ▪ B1.18. Óperas: Verdi, Wagner e a mitoloxía xermánica.	▪ B1.13. Comparar a música romántica coas anteriores ou posteriores.	▪ FA2.B1.13.1. Comenta a música romántica, nomeadamente as principais obras de Beethoven	▪ CCEC
			▪ FA2.B1.13.2. Coñece e explica os principais cambios introducidos por Beethoven na forma sonata e sinfonía.	▪ CCEC
			▪ FA2.B1.13.3. Identifica pezas representativas da obra de Verdi, Wagner e outros.	▪ CCEC

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ FA2.B1.13.4. Relaciona a obra musical de Wagner e a mitoloxía xermánica.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B1.19. Indumentaria, moblaxe e decoración de interiores: estilos Regency e Napoleón III.	▪ B1.14. Describir as claves estilísticas da moblaxe e dos obxectos suntuarios (xoiaría, reloxos e vestiario) dos estilos Regency e Napoleón III.	▪ FA2.B1.14.1. Identifica as claves estilísticas na indumentaria, na moblaxe e na decoración dos estilos Regency e Napoleón III.	▪ CCEC
▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ i ▪ n	▪ B1.20. Xoiaría e reloxaría: o dourado.	▪ B1.15. Analizar a técnica do dourado ao mercurio, incidindo na toxicidade do proceso, en relación coa explotación do ouro na actualidade.	▪ FA2.B1.15.1. Comenta a relación entre a reloxaría da época e o bronce dourado ao mercurio.	▪ CMCCT ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n ▪ p	▪ B1.20. Xoiaría e reloxaría: o dourado.	▪ B1.16. Debater acerca da simboloxía do ouro en diferentes culturas.	▪ FA2.B1.16.1. Compara pezas fabricadas en ouro ao longo das diversas culturas da humanidade.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B1.21. Nacemento da danza clásica.	▪ B1.17. Comentar o nacemento en Francia da danza clásica e os seus elementos clave, por exemplo o uso do tutú e o baile de puntas.	▪ FA2.B1.17.1. Explica o nacemento en Francia da danza clásica e os elementos clave que a compoñen.	▪ CCEC
	Bloque 2. O Romanticismo tardío (1850-1900)			
▪ b ▪ d ▪ e	▪ B2.1. Revolución Industrial. Colonización de África. Guerra con China. Guerra de Secesión norteamericana. Independencia latinoameri-	▪ B2.1. Identificar os principais feitos políticos da segunda metade do século XIX e a súa relación coa arte do seu tempo.	▪ FA2.B2.1.1. Relaciona o internacionalismo político europeo e a chegada a Europa da arte de Oriente.	▪ CAA ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n	cana. ▪ B2.2. Nacionalismo italiano e xermánico. Historicismo nostálxico.		▪ FA2.B2.1.2. Comenta a Guerra de Secesión norteamericana e a súa influencia na arte.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B2.3. Arquitectura. Neoestilos: neomudéxar e neogótico.	▪ B2.2. Recoñecer os elementos de estilos anteriores aplicados a edificios da época: arcadas, columnas, decoración, etc.	▪ FA2.B2.2.1. Identifica os edificios relacionados cos movementos neogótico e neomudéxar.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B2.4. Exposicións universais de París, Londres e Barcelona. A torre Eiffel.	▪ B2.3. Relacionar as exposicións universais de París, Londres, Barcelona e outras coa expansión das novas correntes arquitectónicas.	▪ FA2.B2.3.1. Relaciona as exposicións universais de París e Londres coa arquitectura.	▪ CCEC
			▪ FA2.B2.3.2. Identifica os elementos principais da erección da torre Eiffel.	▪ CCEC
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B2.5. Escultura: Auguste Rodin. ▪ B2.6. Camille Claudel, escultora.	▪ B2.4. Comparar a evolución escultórica desde o clasicismo, por exemplo Canova, coa nova plasticidade de Rodin e Camille Claudel.	▪ FA2.B2.4.1. Explica a evolución do clasicismo de Canova ao expresionismo de Rodin.	▪ CCEC
			▪ FA2.B2.4.2. Analiza a obra de Camille Claudel.	▪ CCEC
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B2.5. Escultura: Auguste Rodin. ▪ B2.6. Camille Claudel, escultora.	▪ B2.5. Analizar a obra de Camille Claudel e a súa relación con Auguste Rodin.	▪ FA2.B2.5.1. Compara a obra de Rodin e Camille Claudel e establece as conclusións pertinentes.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B2.7. Mariano Benlliure.	▪ B2.6. Identificar os principais escultores españois da época, sinalando a obra de Mariano Benlliure.	▪ FA2.B2.6.1. Identifica a escultura española, especialmente a obra de Mariano Benlliure.	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B2.8. Pintura orientalista europea e española.	▪ B2.7. Identificar o xénero pictórico da "pintura orientalista", a partir da obra pictórica de artistas europeos e españois, por exemplo Mariano Fortuny.	▪ FA2.B2.7.1. Identifica a pintura orientalista europea (francesa, inglesa, etc.) cos orientalistas españois, por exemplo Mariano Fortuny.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B2.9. Historicismo: Eduardo Rosales, Francisco Pradilla e Alejandro Ferrant.	▪ B2.8. Analizar a visión romántica da historia e o auxe do historicismo pictórico.	▪ FA2.B2.8.1. Relaciona a obra pictórica historicista dos pintores Eduardo Rosales, Francisco Pradilla e Alejandro Ferrant.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B2.10. Pintura. Francia: os Pompier (Bouguereau, Cormon, Alexandre Cabanel e Jean-Léon Gérôme).	▪ B2.9. Confeccionar un catálogo de obras de fin de século relacionadas coa pintura "pompier", por exemplo de Bouguereau, Cormon, Alexandre Cabanel ou Jean-Léon Gérôme.	▪ FA2.B2.9.1. Recoñece a obra dos pintores "pompier" franceses: Bouguereau, Cormon, Alexandre Cabanel e Jean-Léon Gérôme, entre outros.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B2.11. Retrato galante: Madrazo e Franz Xaver Wintelhalter.	▪ B2.10. Comparar os retratos de Madrazo coas obras de pintores coetáneos, por exemplo Franz Xaver Wintelhalter.	▪ FA2.B2.10.1. Relaciona o retrato pictórico de Madrazo e Franz Xaver Wintelhalter.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B2.12. Mariano Fortuny e Madrazo, artista total: pintor, escenógrafo, deseñador de moda e inventor. ▪ B2.13. Decoración e moda: Mariano Fortuny e Madrazo.	▪ B2.11. Recoñecer a evolución na moda feminina.	▪ FA2.B2.11.1. Recoñece os traballos de deseño e vestiario de Mariano Fortuny e Madrazo.	▪ CD ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B2.14. Movemento "Arts and Crafts": William Morris.	▪ B2.12. Debater acerca do movemento romántico de volta á fabricación artesanal inglés "Arts and Crafts".	▪ FA2.B2.12.1. Explica o movemento inglés "Arts and Crafts".	▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ b	▪ B2.14. Movemento "Arts and	▪ B2.13. Comentar as formulacións	▪ FA2.B2.13.1. Comenta as formula-	▪ CMCCT

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ e ▪ n	Crafts": William Morris.	estéticas de William Morris.	cións estéticas de William Morris.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B2.15. Reino Unido. Movemento prerrafaelita: John Everett Millais, Dante Gabriel Rossetti e William Holman Hunt, etc.	▪ B2.14. Analizar as principais obras pictóricas dos pintores prerrafaelitas ingleses.	▪ FA2.B2.14.1. Analiza a obra pictórica do movemento prerrafaelita.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ i ▪ n	▪ B2.16. Desenvolvemento da técnica fotográfica.	▪ B2.15. Comentar as primeiras fotografías en branco e negro.	▪ FA2.B2.15.1. Identifica a técnica do retrato utilizada por Nadar.	▪ CMCCT ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B2.17. Retrato fotográfico.	▪ B2.16. Relacionar o retrato fotográfico e o retrato pictórico.	▪ FA2.B2.16.1. Compara o retrato en pintura co retrato coetáneo en fotografía.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B2.18. Orixes do cine. Nacemento do cine americano.	▪ B2.17. Describir o contexto en que se enmarca o nacemento do cine (os irmáns Lummier, Melíes e Segundo Chomón), así como o nacemento do cine americano.	▪ FA2.B2.17.1. Describe o contexto xeral en que xorde a cinematografía e os seus pioneiros.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B2.19. Música: rexionalismo eslavo.	▪ B2.18. Analizar a obra musical de compositores do leste de Europa: Alexander Borodín, Modesto Músorgski, Piotr Ilich Tchaikovski, Antonín Dvořák e Bedřich Smetana.	▪ FA2.B2.18.1. Recoñece a obra musical dos países eslavos: Alexander Borodín, Modesto Músorgski, Piotr Ilich Tchaikovski e Bedřich Smetana.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e	▪ B2.20. Danza: Tchaikovsky ("O lago dos cisnes").	▪ B2.19. Analizar as claves artísticas no ballet "O lago dos cisnes", de Tchaikovski.	▪ FA2.B2.19.1. Analiza o ballet "O lago dos cisnes", de Tchaikovski.	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n				
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B2.21. A zarzuela.	▪ B2.20. Comentar a música popular española: a zarzuela.	▪ FA2.B2.20.1. Comenta a música popular española: a zarzuela.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B2.21. A zarzuela.	▪ B2.21. Identificar adecuadamente as composicións máis populares da zarzuela española.	▪ FA2.B2.21.1. Identifica os fragmentos máis populares da zarzuela española.	▪ CCEC
	Bloque3. As vangardas			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ i ▪ n	▪ B3.1. A fotografía e a descomposición da imaxe. Influencia na pintura impresionista.	▪ B3.1. Relacionar as descubertas na composición da cor coa súa aplicación na técnica pictórica.	▪ FA2.B3.1.1. Relaciona a descuberta da descomposición da imaxe en cores primarias e a súa relación coa técnica impresionista.	▪ CMCCT ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ i ▪ n	▪ B3.2. A cor como descomposición da luz. Teoría aditiva e subtractiva da cor. Cores primarias e secundarias. Cores complementarias	▪ B3.2. Diferenciar as teorías de cor aditiva e subtractiva.	▪ FA2.B3.2.1. Diferencia a construción de cores coa luz da creación cos pigmentos.	▪ CMCCT ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B3.3. Temática simbolista: erotismo, drogas, satanismo, etc. ▪ B3.4. Pintura de Odilon Redon.	▪ B3.3. Identificar os cadros con temática simbolista, diferenciándoos dos doutras temáticas.	▪ FA2.B3.3.1. Relaciona os temas artísticos e a súa aplicación á arte: simbolismo, erotismo, drogas e satanismo.	▪ CSC ▪ CCEC
			▪ FA2.B3.3.2. Analiza a obra pictórica de Odilon Redon.	▪ CCEC
▪ b	▪ B3.5. Paul Cézanne.	▪ B3.4. Coñecer a biografía de Cé-	▪ FA2.B3.4.1. Describe as principais	▪ CCEC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ e ▪ n		zanne, a súa relación coa parte comercial da creación artística e a influencia na técnica pictórica posterior.	creacións de Cézanne.	
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B3.6. Decadencia do historicismo e auxe da vida cotiá. ▪ B3.7. Impresionismo: Monet, Manet, Pisarro e Sisley.	▪ B3.5. Describir as claves da pintura impresionista.	▪ FA2.B3.5.1. Identifica os cadros máis representativos de Manet, Monet, Pisarro e Sisley.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B3.6. Decadencia do historicismo e auxe da vida cotiá. ▪ B3.7. Impresionismo: Monet, Manet, Pisarro e Sisley.	▪ B3.6. Comparar a temática entre os motivos historicistas e o reflexo da vida cotiá nas pinturas da época.	▪ FA2.B3.6.1. Compara os cadros historicistas coas obras de Pisarro ou Sisley.	▪ CAA ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B3.8. Reino Unido: John Singer Sargent.	▪ B3.7. Relacionar o retrato social no Reino Unido (obra pictórica de John Singer Sargent).	▪ FA2.B3.7.1. Relaciona a obra pictórica de Sorolla con John Singer Sargent.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B3.9. Pintura en España: Santiago Rusiñol, Ramón Casas, Anglada Camarasa, Carlos de Haes, Isidro Nonell, Joaquín Sorolla e José Luis Sert.	▪ B3.8. Analizar a pintura española e o seu valor en relación á pintura europea.	▪ FA2.B3.8.1. Identifica as principais obras dos pintores españois, por exemplo: Santiago Rusiñol, Ramón Casas, Anglada Camarasa, Carlos de Haes, Isidro Nonell e Joaquín Sorolla.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B3.10. Os "Navis" (Pierre Bonnard) e os "Fauves" (Matisse).	▪ B3.9. Distinguir a técnica pictórica impresionista da utilizada polos "Navis" e polos "Fauves".	▪ FA2.B3.9.1. Identifica a técnica pictórica dos "Navis" e dos "Fauves".	▪ CCEC
			▪ FA2.B3.9.2. Analiza algunha obra de Pierre Bonnard e Matisse.	▪ CCEC
▪ b	▪ B3.11. Berthe Morisot e Mary Cassatt.	▪ B3.10. Comparar a calidade pictórica das pintoras impresionistas	▪ FA2.B3.10.1. Compara a obra pictórica das pintoras Berthe Mori-	▪ CSC

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ c ▪ d ▪ e ▪ n		coas obras dos pintores masculinos, por exemplo as pintoras Berthe Morisot e Mary Cassatt.	sot e Mary Cassatt cos pintores coetáneos.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B3.12. Arte Naif: Rousseau.	▪ B3.11. Analizar a técnica pictórica dos pintores naif.	▪ FA2.B3.11.1. Explica a concepción pictórica de Rousseau.	▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B3.13. Van Gogh.	▪ B3.12. Analizar a obra pictórica de Van Gogh.	▪ FA2.B3.12.1. Analiza a arte de Van Gogh.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B3.13. Van Gogh.	▪ B3.13. Debater acerca da biografía de Van Gogh e a influencia que tivo na súa pintura.	▪ FA2.B3.13.1. Debate acerca da posible relación entre a vida e a obra en Van Gogh.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B3.14. Cubismo, ruptura dunha única visión: Juan Gris, George Braque e Pablo Ruiz Picasso.	▪ B3.14. Analizar a orixe teórica e a plasmación na arte das formulacións cubistas.	▪ FA2.B3.14.1. Analiza a concepción visual da arte cubista.	▪ CCEC
			▪ FA2.B3.14.2. Compara algunha obra cubista con outras anteriores.	▪ CCEC
			▪ FA2.B3.14.3. Identifica as obras cubistas de Juan Gris, Pablo Picasso e Georges Braque.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B3.15. A obra escultórica de Picasso e a súa relación con Julio González.	▪ B3.15. Comentar a escultura española da época; a técnica da soldadura en ferro e a súa relación con Picasso e Julio González.	▪ FA2.B3.15.1. Relaciona a escultura de Julio González e a de Picasso.	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n ▪ p	▪ B3.16. Etapas pictóricas de Picasso.	▪ B3.16. Clasificar a obra pictórica de Picasso nas súas etapas máis representativas.	▪ FA2.B3.16.1. Compara as etapas creativas de Picasso: épocas rosa, azul, cubista e surrealista.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B3.17. O cine como vangarda.	▪ B3.17. Coñecer o cine e as súas relacións coas primeiras vangardas artísticas.	▪ FA2.B3.17.1. Analiza os intercambios recíprocos entre a cinematografía e as vangardas noutras disciplinas da arte.	▪ CD ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n ▪ p	▪ B3.18. Cartel publicitario: elementos formais e narrativos.	▪ B3.18. Identificar a tipoloxía do cartel publicitario da época.	▪ FA2.B3.18.1. Analiza os elementos formais e narrativos que se dan no cartel publicitario.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B3.19. O cartel e a arte.	▪ B3.19. Debater acerca da calidade artística do cartel publicitario.	▪ FA2.B3.19.1. Explica a importancia do cartel publicitario.	▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B3.20. O cartel e a arte. ▪ B3.21. Carteis de Jules Chéret, Alfons Mucha e Leonetto Cappiello.	▪ B3.20. Identificar pola súa tipoloxía as obras en cartel dos máis senlleiros artistas da súa época, por exemplo Jules Chéret, Alfons Mucha e Leonetto Cappiello.	▪ FA2.B3.20.1. Explica a obra gráfica dos cartelistas Jules Chéret, Alfons Mucha e Leonetto Cappiello.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ i ▪ n	▪ B3.22. Estampaxe xaponesa. Técnica do ukiyo-e. Grandes gravadores nipóns: Kitagawa Utamaro, Utagawa Hiroshige e Katsushika Hokusai.	▪ B3.21. Analizar a técnica xaponesa do ukiyo-e e as principais obras dos estampadores xaponeses Kitagawa Utamaro, Utagawa Hiroshige e Katsushika Hokusai.	▪ FA2.B3.21.1. Analiza a técnica xaponesa do ukiyo-e e as principais obras dos estampadores xaponeses Kitagawa Utamaro, Utagawa Hiroshige e Katsushika Hokusai.	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia
DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 25772

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B3.23. Influencia da estampaxe xaponesa en Europa. Vincent Van Gogh. Nacemento do cómic.	▪ B3.22. Debater acerca da influencia do gravado xaponés coas creacións europeas, sobre todo na obra de Van Gogh e dos debuxantes da denominada "liña clara", por exemplo Hergé.	▪ FA2.B3.22.1. Relaciona o gravado xaponés coas creacións europeas, sobre todo na obra de Van Gogh e de Hergé.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B3.19. O cartel e a arte. ▪ B3.23. O cartel publicitario e a obra pictórica e gráfica de Henri de Toulouse-Lautrec.	▪ B3.23. Explicar o cartel e a obra gráfica de Henri de Toulouse-Lautrec.	▪ FA2.B3.23.1. Explica o cartel e a obra gráfica de Henri de Toulouse-Lautrec.	▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B3.24. Música. Impresionismo: Debussy e Ravel.	▪ B3.24. Analizar as claves da música impresionista francesa e do resto de Europa, por exemplo Debussy e Ravel.	▪ FA2.B3.24.1. Comenta a música impresionista, utilizando algunha obra de Claude Debussy ou Maurice Ravel.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B3.25. Música española: Falla, Albéniz, Granados e Salvador Bacarisse.	▪ B3.25. Coñecer os compositores españois e as súas obras máis representativas: Manuel de Falla, Isaac Albéniz, Enrique Granados, Salvador Bacarisse e outros.	▪ FA2.B3.25.1. Analiza a obra musical dos compositores españois Manuel de Falla, Isaac Albéniz, Enrique Granados e Salvador Bacarisse.	▪ CCEC
	Bloque 4. O Modernismo-Art Nouveau			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B4.1. Modernismo.	▪ B4.1. Analizar as claves estilísticas do Modernismo, que o diferencian claramente dos estilos anteriores e posteriores.	▪ FA2.B4.1.1. Identifica os elementos diferenciadores da arte modernista fronte ao xeometrismo da Art Decó e os neoestilos anteriores.	▪ CAA ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n ▪ p	▪ B4.1. Modernismo. ▪ B4.2. Fantasía arquitectónica da fin de século: Art Nouveau. ▪ B4.3. Características principais da Art Nouveau francés.	▪ B4.2. Debater acerca da obra modernista en Europa, a súa extensión e a súa duración cronolóxica.	▪ FA2.B4.2.1. Comenta a duración cronolóxica e a extensión xeográfica do modernismo.	▪ CCEC
			▪ FA2.B4.2.2. Explica o modernismo en Europa: Art Nouveau, Liberty,	▪ CCEC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B4.4. Movemento en Europa: Modernismo, Jugendstil, Sezession e Liberty.		Sezession e Jugendstil.	
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B4.5. Arquitectura modernista europea: Víctor Horta e Adolf Loos. ▪ B4.6. Modernismo catalán: obra de Gaudí.	▪ B4.3. Recoñecer o modernismo español, nomeadamente a obra de Antonio Gaudí.	▪ FA2.B4.3.1. Compara a obra arquitectónica de Antonio Gaudí, Víctor Horta e Adolf Loos.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B4.7. Escultura: obra de Josep Llimona.	▪ B4.4. Analizar a escultura modernista española, por exemplo a obra do escultor Josep Llimona.	▪ FA2.B4.4.1. Analiza a obra escultórica de Josep Llimona.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B4.8. Esculturas crisoelefantinas.	▪ B4.5. Recoñecer as claves estilísticas na escultura crisoelefantina.	▪ FA2.B4.5.1. Identifica pezas escultóricas que poidan clasificarse como crisoelefantinas.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B4.9. Cartel publicitario en Cataluña: Alexandre de Riquer, Ramón Casas e outros.	▪ B4.6. Comentar a importancia da cartelística española, nomeadamente salientable na obra de Alexandre de Riquer e Ramón Casas.	▪ FA2.B4.6.1. Comenta a obra en cartel de Alexandre de Riquer, Ramón Casas e outros cartelistas españois.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B4.10. Moblaxe modernista.	▪ B4.7. Identificar a tipoloxía da moblaxe modernista.	▪ FA2.B4.7.1. Analiza a moblaxe modernista.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ i ▪ n	▪ B4.11. Revolución no vidro. Floreiros de Émile Gallé. Lámpadas de cores de Louis Comfort Tiffany.	▪ B4.8. Describir a evolución na técnica do vidro que supón a obra de Émile Gallé e Louis Confort Tiffany.	▪ FA2.B4.8.1. Explica a importancia artística das creacións en vidro de Émile Gallé e Louis Comfort Tiffany.	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ d ▪ e ▪ i ▪ n	▪ B4.12. Xoiaría modernista. Esmalte. Obra de Lluís Masriera.	▪ B4.9. Analizar os elementos clave da xoiaría modernista, utilizando as obras de René Lalique e de Lluis Masriera, entre outros.	▪ FA2.B4.9.1. Comenta a tipoloxía da xoiaría modernista, por exemplo os deseños de René Lalique e de Lluís Masriera, entre outros.	▪ CCEC
	Bloque 5. O Surrealismo e outras vangardas			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B5.1. Teorías de Sigmund Freud. A psicoloxía. ▪ B5.2. Irracionalismo onírico. Movemento surrealista: orixe.	▪ B5.1. Relacionar a descuberta da psicoloxía coas claves plásticas do surrealismo.	▪ FA2.B5.1.1. Relaciona as ideas sobre a psicanálise de Sigmund Freud e as creacións surrealistas, especialmente co método paranoico-crítico de Salvador Dalí.	▪ CSC ▪ CCEC
			▪ FA2.B5.1.2. Explica as principais características do movemento surrealista.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B5.3. Principais artistas: Salvador Dalí, Jean Arp e Joan Miró. ▪ B5.4. A pintura metafísica de Giorgio de Chirico.	▪ B5.2. Identificar as principais obras e os/as principais autores/as surrealistas.	▪ FA2.B5.2.1. Comenta as obras surrealistas de Jean Arp, Joan Miró e a pintura metafísica de Giorgio de Chirico.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B5.5. O surrealismo no cine: "Un can andaluz", de Luis Buñuel e Salvador Dalí. "A idade de ouro", de Buñuel.	▪ B5.3. Analizar a importancia histórica de Salvador Dalí e Luis Buñuel.	▪ FA2.B5.3.1. Describe o surrealismo no cine, utiliza a obra de Dalí e Buñuel "Un can andaluz" e o resto da filmografía de Luis Buñuel: "A idade de ouro", "Viridiana" e outras.	▪ CAA ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B5.6. Cine alemán. Expresionismo alemán: "O gabinete do doutor Caligari" (1920), de Robert Wiene. ▪ B5.7. Xénero da ciencia ficción. Fritz Lang e a súa película "Metropolis" (1927).	▪ B5.4. Explicar a importancia do cine europeo sinalando exemplos de grande transcendencia posterior, como "O gabinete do doutor Caligari", "Metropolis", "O anxo azul", etc.	▪ FA2.B5.4.1. Comenta as claves do expresionismo alemán, nomeadamente salientable en "O gabinete do doutor Caligari", de Robert Wiene.	▪ CCEC
			▪ FA2.B5.4.2. Analiza a importancia	▪ CCEC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B5.8. "O anxo azul" (1930), de Josef von Sternberg, Marlene Dietrich.		da película "O anxo azul", de Josef von Sternberg, e a presenza nela de Marlene Dietrich.	
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B5.9. Movemento neoplasticista holandés "De Stijl": arquitectura, pintura e moblaxe. Piet Mondrian, Theo Van Doesburg e Gerrit Thomas Rietveld.	▪ B5.5. Explicar as claves estilísticas en arquitectura, pintura e moblaxe do movemento "De Stijl".	▪ FA2.B5.5.1. Explica a concepción artística dos neoplasticistas holandeses, o grupo "De Stijl".	▪ CCEC
			▪ FA2.B5.5.2. Analiza as obras en arquitectura, pintura e moblaxe de artistas neoplasticistas: Piet Mondrian, Theo van Doesburg e Gerrit Thomas Rietveld.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B5.10. Movemento Dada. Obra escultórica de Jean Tinguely.	▪ B5.6. Debater acerca do movemento Dada e as obras máis importantes deste movemento artístico.	▪ FA2.B5.6.1. Describe o movemento Dada e a obra escultórica de Jean Tinguely.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B5.11. Ballets de Serguéi Diághilev e Nijinsky. Escenografías e decorados. Relación con artistas da época: Picasso, Matisse e Natalia Goncharova. ▪ B5.12. Música e danza. Igor Stravinsky: "O paxaro de lume", "Petrushka" e "A consagración da primavera".	▪ B5.7. Recoñecer a importancia dos ballets rusos en París e na historia da danza contemporánea.	▪ FA2.B5.7.1. Analiza a importancia do ballet ruso, utilizando a obra de Serguéi Diághilev e Nijinsky.	▪ CD ▪ CCEC
			▪ FA2.B5.7.2. Comenta a obra musical de Igor Stravinsky e a súa relación coa danza: "O paxaro de lume", "Petrushka" e "A consagración da primavera".	▪ CCEC
			▪ FA2.B5.7.3. Describe presentacións coreográficas relacionadas con "A consagración da primavera", por exemplo o traballo de Pina Bausch.	▪ CCEC
	Bloque 6. Os felices anos vinte. Art Decó			

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B6.1. Claves da Art Decó. ▪ B6.2. Desenvolvemento económico do período de entre guerras. ▪ B6.3. Auxe do luxo. A arte como produto para a elite. ▪ B6.4. Notas distintivas da arquitectura decó. ▪ B6.5. Estados Unidos: os grandes edificios. Escola de Chicago. Nova York: edificios Chrysler e Empire State.	▪ B6.1. Identificar as claves sociais e políticas que se relacionan co Art Decó.	▪ FA2.B6.1.1. Comenta a relación entre o desenvolvemento económico mundial e o auxe da Art Decó.	▪ CAA ▪ CCEC
			▪ FA2.B6.1.2. Explica a evolución desde a arte baseada na natureza (modernismo), á arte xeométrica (Art Decó).	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B6.4. Notas distintivas da arquitectura decó. ▪ B6.5. Estados Unidos: os grandes edificios. Escola de Chicago. Nova York: edificios Chrysler e Empire State.	▪ B6.2. Recoñecer o estilo Art Decó en arquitectura, identificando os edificios emblemáticos deste estilo.	▪ FA2.B6.2.1. Relaciona o Art Decó cos edificios anteriores da escola de Chicago e os edificios de Nova York, especialmente o Chrysler e o Empire State.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B6.6. Escultura: Pablo Gargallo e Constantin Brancusi.	▪ B6.3. Analizar as principais obras e escultores da época, por exemplo Pablo Gargallo e Constantin Brancusi.	▪ FA2.B6.3.1. Compara a escultura de Pablo Gargallo e de Constantin Brancusi.	▪ CAA ▪ CCEC
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B6.7. Tamara de Lempickca, pintora.	▪ B6.4. Debater acerca da obra pictórica de Tamara de Lempicka.	▪ FA2.B6.4.1. Comenta a obra pictórica da pintora Tamara de Lempicka.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B6.8. Música: revista musical. Folies Bergère e Moulin Rouge.	▪ B6.5. Recoñecer a importancia e a transcendencia musical do xénero artístico denominado revista musical.	▪ FA2.B6.5.1. Explica as claves artísticas do musical, relacionándoo co Folies Bergère, o Moulin Rouge, o Cotton Club e a traxectoria artística e persoal de Joséphine	▪ CSC ▪ CCEC

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			Baker.	
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B6.9. Moblaxe Art Decó.	▪ B6.6. Describir os elementos esenciais en moblaxe e artes aplicadas do estilo Art Decó.	▪ FA2.B6.6.1. Identifica as claves esenciais da moblaxe decó.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B6.10. Xoiaría decó e reloxos de pulseira. Empresas Cartier e Patek Philippe. ▪ B6.2. Auxe do luxo. A arte como produto para a elite.	▪ B6.7. Analizar a importancia do luxo e a súa relación cos deseños decó. Empresas Cartier e Patek Philippe.	▪ FA2.B6.7.1. Compara a tipoloxía das xoias decó, por exemplo Cartier, coas doutras épocas.	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ FA2.B6.7.2. Analiza o concepto do luxo en relación á arte, por exemplo na xoiaría.	▪ CSC ▪ CCEC
			▪ FA2.B6.7.3. Debate acerca da relación entre luxo e artesanía utilizando, entre outros exemplos, a empresa Patek Philippe.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B6.11. Música dodecafónica, serialista e atonal. Arnold Schönberg.	▪ B6.8. Distinguir as claves da música dodecafónica, por exemplo a obra musical de Arnold Schönberg.	▪ FA2.B6.8.1. Analiza a música dodecafónica, utilizando composicións, entre outras, da obra musical de Arnold Schönberg, Anton Webern ou Alban Berg.	▪ CD ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B6.12. Música norteamericana. Irving Berlin e George Gershwin.	▪ B6.9. Avaliar as composicións musicais dos Estados Unidos, nomeadamente a obra musical de George Gershwin e Irving Berlin.	▪ FA2.B6.9.1. Comenta a obra musical de George Gershwin e Irving Berlin.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B6.13. Música espiritual negra. Blues. Nacemento do Jazz.	▪ B6.10. Identificar a música popular norteamericana, nomeadamente a música espiritual negra, o blues e o jazz.	▪ FA2.B6.10.1. Identifica os ritmos e diferencia a música negra americana: espiritual, blues e jazz.	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B6.14. Moda: a revolución no mundo da moda e no vestido da muller. Coco Chanel.	▪ B6.11. Explicar a evolución no traxe feminino e a súa relación co posible cambio do papel da muller na sociedade da época.	▪ FA2.B6.11.1. Analiza a revolución no traxe feminino que supuxo a obra de Coco Chanel.	▪ CSC ▪ CCEC
	Bloque 7. A Gran Depresión e a arte da súa época			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B7.1. "A fin da festa". A crise económica. O crack bolsista de 1929. Crise económica mundial. Auxe dos totalitarismos.	▪ B7.1. Comentar a relación entre a situación política europea e o seu reflexo na arte.	▪ FA2.B7.1.1. Analiza a representación plástica do crack bolsista de 1929 en Estados Unidos.	▪ CAA ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B7.2. Fotografía comprometida cos pobres: Dorothea Langue e Walker Evans.	▪ B7.2. Analizar a arte social ou comprometida.	▪ FA2.B7.2.1. Comenta a obra fotográfica de Dorothea Lange e Walker Evans.	▪ CSC ▪ CCEC
			▪ FA2.B7.2.2. Compara a obra fotográfica de artistas con compromiso social coa fotografía esteticista de, por exemplo, Cecil Beaton.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n ▪ p	▪ B7.3. O cine e a súa función social.	▪ B7.3. Debater acerca da función social da arte.	▪ FA2.B7.3.1. Expón razoadamente a importancia da arte como denuncia social, utilizando, por exemplo, o documental "As Hurdes, terra sen pan", de Luis Buñuel.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B7.4. A primeira película de animación: Brancaneves e os sete ananos", de Walt Disney.	▪ B7.4. Analizar a importancia para o mundo da arte de Walt Disney como empresa.	▪ FA2.B7.4.1. Analiza a importancia para o cine da obra creativa de Walt Disney.	▪ CD ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B7.5. Cómic europeo: "Tintín", de Hergé. ▪ B7.6. Cómic norteamericano. ▪ B7.7. O primeiro superheroe: "Superman", de Jerry Siegel e Joe Shuster. ▪ B7.8. O heroe triste e solitario: "Batman", de Bob Kane e Bill Finger. ▪ B7.9. O orgullo americano: "Capitán América", de Joe Simon e Jack Kirby. ▪ B7.10. As aventuras espaciais: "Flash Gordon", de Alex Raymond. ▪ B7.11. O exotismo selvático: "Tarzán", de Burne Hogarth.	▪ B7.5. Describir o nacemento do cómic, tanto do europeo, con "Tintín", como o norteamericano dos superheroes.	▪ FA2.B7.5.1. Analiza a importancia do cómic europeo, nomeadamente a obra de Hergé.	▪ CCEC
			▪ FA2.B7.5.2. Explica o nacemento dos superheroes norteamericanos do cómic.	▪ CCEC
			▪ FA2.B7.5.3. Analiza as claves sociolóxicas e persoais dos superheroes do cómic: "Superman", "Batman" e "Capitán América".	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ FA2.B7.5.4. Relaciona o cómic espacial co cine posterior, utilizando, entre outras, as aventuras espaciais de "Flash Gordon".	▪ CCEC
			▪ FA2.B7.5.5. Comenta a relación entre cine e cómic no caso de "Tarzán".	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n ▪ p	▪ B7.12. O cómic como linguaxe artística.	▪ B7.6. Explicar a transcendencia posterior do cómic desta época na arte.	▪ FA2.B7.6.1. Debate acerca do valor do cómic como obra de arte.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B7.13. Cine español. Producións Cifesa.	▪ B7.7. Analizar as claves sociolóxicas do cine español, no marco da cultura e da situación económica de España e da Guerra Civil.	▪ FA2.B7.7.1. Recoñece as principais películas españolas da época, tendo en conta a relación da súa creación coa produtora Cifesa.	▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ b ▪ d	▪ B7.14. Ballet: traxectoria do Ballet da Ópera de París. Serge Lifar.	▪ B7.8. Comentar a situación do ballet europeo e a influencia dos coreógrafos soviéticos no Ballet da	▪ FA2.B7.8.1. Analiza a importancia para a danza dos ballets soviéticos de principio de século.	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ n		Ópera de París.		
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B7.15. As "big bands" americanas: Benny Goodman, Glenn Miller, Duke Ellington, Tommy Dorsey, etc.	▪ B7.9. Recoñecer as composicións musicais das denominadas "big bands" americanas, por exemplo a orquestra de Benny Goodman.	▪ FA2.B7.9.1. Identifica a música swing e a súa relación coas "big bands" americanas.	▪ CCEC
	Bloque 8. A II Guerra Mundial			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B8.1. Fascismo e comunismo. Iconoloxías asociadas.	▪ B8.1. Debater acerca da importancia da iconoloxía na promoción das correntes políticas da época.	▪ FA2.B8.1.1. Analiza as artes fascista e comunista, e establece diferenzas e semellanzas.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B8.2. Arquitectura fascista e comunista: Berlín e Moscova.	▪ B8.2. Identificar as claves da arquitectura, nomeadamente a relacionada coas ideoloxías totalitarias.	▪ FA2.B8.2.1. Compara a arquitectura de ambas as ideoloxías, principalmente en Berlín e en Moscova.	▪ CAA ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B8.3. Abstracción escultórica: Henry Moore, Antoine Pevsner e Naum Gabo.	▪ B8.3. Comentar a evolución na forma escultórica: a ruptura da forma.	▪ FA2.B8.3.1. Comenta a evolución escultórica europea, nomeadamente salientable nas obras de Henry Moore, Antoine Pevsner e Naum Gabo.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B8.4. Fascismo. Obra cinematográfica de Leni Riefensthal: "Olympia" e "O triunfo da vontade". ▪ B8.5. Comunismo. O cine de Serguéi Eisenstein: "O acoirazado Potemkin" (1925) e "Iván o terrible" (1943).	▪ B8.4. Analizar a obra cinematográfica europea da época, destacando principalmente a transcendencia das creacións de Leni Riefensthal e Serguéi Eisenstein.	▪ FA2.B8.4.1. Identifica as películas de Leni Riefensthal: "Olympia" e "O triunfo da vontade".	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ FA2.B8.4.2. Analiza a construción narrativa visual de "O acoirazado Potemkin".	▪ CCEC

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B8.6. A obra musical de Wagner e o fascismo alemán. ▪ B8.7. Relación vital e musical de Dimitri Shostakóvich co comunismo soviético.	▪ B8.5. Describir a relación da obra musical de Wagner co fascismo e das composicións de Dimitri Shostakóvich co comunismo soviético.	▪ FA2.B8.5.1. Explica a relación entre a música de Wagner e o fascismo alemán.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B8.8. Fotoxornalismo independente: axencia Magnum. ▪ B8.9. Fotografía de guerra: Robert Capa. ▪ B8.10. Captación do instante: Henri de Cartier-Bresson.	▪ B8.6. Comentar a tipoloxía fotográfica relacionada cos conflitos bélicos, utilizando, por exemplo, a obra gráfica de Robert Capa ou dos españois Agustí Centelles, José María Díaz-Casariego, "Campúa" e Venancio Gombau ou "Alfonso".	▪ FA2.B8.6.1. Analiza as claves da fotografía de guerra, especialmente na obra de Robert Capa, Agustí Centelles ou "Alfonso".	▪ CD ▪ CCEC
			▪ FA2.B8.6.2. Analiza a formulación ou presentación teórica da fotografía e o instante de Henri de Cartier-Bresson.	▪ CCEC
			▪ FA2.B8.6.3. Relaciona a actitude vital e artística dos fotógrafos da axencia Magnum.	▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B8.11. O París nocturno: Brassai.	▪ B8.7. Explicar a técnica da fotografía nocturna e valorar os condicionantes técnicos, utilizando como exemplo a obra gráfica de Brassai, entre outros.	▪ FA2.B8.7.1. Comenta a técnica da fotografía nocturna e as creacións de Gyula Halász "Brassai".	▪ CMCCT ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ n	▪ B8.12. O cartel como propaganda política. ▪ B8.13. Colaxe. ▪ B8.14. Obra de Josep Renau.	▪ B8.8. Comparar a técnica da colaxe aplicada a diferentes motivos, por exemplo entre a obra de Josep Renau e Matisse.	▪ FA2.B8.8.1. Explica a técnica da colaxe e a súa utilización no cartel de propaganda política, sobre todo na obra de Josep Renau.	▪ CMCCT ▪ CCEC
			▪ FA2.B8.8.2. Realiza unha composición plástica mediante a técnica da colaxe.	▪ CCEC
▪ b	▪ B8.15. Comedia musical: Fred	▪ B8.9. Analizar as claves narrativas	▪ FA2.B8.9.1. Comenta as claves da	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ e ▪ n	Astaire e Gene Kelly.	e plásticas da comedia musical norteamericana utilizando, entre outras, a filmografía de Fred Astaire e de Gene Kelly.	comedia musical norteamericana, utilizando, entre outros, as películas de Fred Astaire e de Gene Kelly.	
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B8.16. Industria do cine: Hollywood. Grandes compañías americanas: Warner Brothers, United Artist, Columbia e Metro Goldwyn Mayer. ▪ B8.17. O cine clásico americano e os seus estilos	▪ B8.10. Razoar a importancia dos grandes estudios cinematográficos na historia e no desenvolvemento do cine.	▪ FA2.B8.10.1. Explica a importancia dos estudios de cine de Hollywood.	▪ CD ▪ CCEC
			▪ FA2.B8.10.2. Analiza as claves do nacemento das grandes compañías norteamericanas de cine: Warner Brothers, United Artist, Columbia e Metro-Goldwyn-Mayer.	▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B8.18. Cine de suspense: Alfred Hitchcock.	▪ B8.11. Analizar o tempo narrativo do xénero do suspense.	▪ FA2.B8.11.1. Analiza as claves narrativas do xénero do suspense, nomeadamente referido á filmografía de Alfred Hitchcock.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B8.19. A comedia amarga: "To be or not to be", de Ernst Lubitsch, e "O gran ditador", de Charlie Chaplin.	▪ B8.12. Explicar as claves da comedia con formulacións sociais.	▪ FA2.B8.12.1. Describe as claves da comedia ácida ou amarga, comentando, entre outras posibles, as películas: "To be or not to be", de Ernst Lubitsch, e "O gran ditador", de Charlie Chaplin.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B8.20. Amor e guerra: "Casablanca", de Michael Curtiz.	▪ B8.13. Expor a relación entre amor e guerra no cine.	▪ FA2.B8.13.1. Identifica as claves cinematográficas de "Casablanca", de Michael Curtiz.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B8.21. Cine neorrealista italiano: "Roma, cidade aberta", de Roberto Rossellini, e "Ladrón de bicicletas", de Vittorio de Sica.	▪ B8.14. Describir as características formais e argumentais da comedia, o suspense e o cine neorrealista.	▪ FA2.B8.14.1. Comenta as características do cine neorrealista italiano, sobre todo nas películas "Roma, cidade aberta" e "Alemaña ano cero", de Roberto Rossellini, e "La-	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n			drón de bicicletas", de Vittorio de Sica.	
	Bloque 9. O Funcionalismo e as décadas dos 40 e dos 50			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B9.1. Forma e función nas artes utilitarias: "a función fai a forma". ▪ B9.2. Arquitectura: simplificación ornamental. Xeometría e matemática como mensaxe primordial.	▪ B9.1. Debater acerca dos valores plásticos da arquitectura funcional.	▪ FA2.B9.1.1. Explica a idea: "a función fai a forma".	▪ CMCCT ▪ CCEC
			▪ FA2.B9.1.2. Comenta a frase do arquitecto Mies van der Rohe: "Menos é máis".	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n ▪ p	▪ B9.2. Arquitectura: simplificación ornamental. Xeometría e matemática como mensaxe primordial. ▪ B9.3. Funcionalismo orgánico escandinavo: Alvar Aalto, Eero Aarnio e Arne Jacobsen. ▪ B9.4. Moblaxe funcionalista.	▪ B9.2. Identificar a tipoloxía do edificio funcional.	▪ FA2.B9.2.1. Comenta as claves da arquitectura funcional.	▪ CCEC
			▪ FA2.B9.2.2. Explica as claves do funcionalismo orgánico escandinavo, comentando a obra de Alvar Aalto, Eero Aarnio, Arne Jacobsen e o norteamericano Eero Saarinen.	▪ CCEC
			▪ FA2.B9.2.3. Sinala as claves da moblaxe escandinava.	▪ CCEC
			▪ FA2.B9.2.4. Compara o moble funcionalista con outros estilos anteriores e posteriores.	▪ CAA ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B9.5. A obra de Ludwig Mies van der Rohe, Frank Lloyd Wright e Le Corbusier.	▪ B9.3. Comparar as creacións dos arquitectos desta corrente creativa máis relevantes.	▪ FA2.B9.3.1. Identifica as principais creacións arquitectónicas de Mies van de Rohe, Frank Lloyd Wright e Le Corbusier.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e	▪ B9.6. Deseño industrial. Bauhaus e a súa influencia posterior.	▪ B9.4. Relacionar a orixe do deseño industrial e a produción en serie.	▪ FA2.B9.4.1. Relaciona a escola alemá Bauhaus co deseño industrial.	▪ CSIEE ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ n				
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n ▪ p	▪ B9.7. Cómic español. ▪ B9.8. Francisco Ibáñez. Editorial Bruguera.	▪ B9.5. Comentar a importancia do cómic español.	▪ FA2.B9.5.1. Recoñece as claves do éxito do cómic español, incidindo na obra de Francisco Ibáñez e na súa relación coa editorial Bruguera.	▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B9.9. Cine: dominio do cine norteamericano. Grandes directores: John Ford e John Houston.	▪ B9.6. Debater acerca da supremacía comercial das producións cinematográficas norteamericanas e analizar as súas posibles causas.	▪ FA2.B9.6.1. Analiza o dominio europeo da cinematografía americana e a obra dos grandes directores norteamericanos, nomeadamente John Ford e John Houston.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B9.10. A gran comedia. O alemán Billy Wilder.	▪ B9.7. Analizar a gran comedia cinematográfica, remarcando a obra do director alemán Billy Wilder.	▪ FA2.B9.7.1. Analiza a gran comedia cinematográfica, remarcando a obra plástica do director alemán Billy Wilder.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B9.11. Cine español. Estudios Bronston.	▪ B9.8. Analizar as claves da creación dos estudios Bronston en España.	▪ FA2.B9.8.1. Comenta a cinematografía española e a importancia dos estudios Bronston.	▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B9.12. Comedia española: Luís García Berlanga.	▪ B9.9. Relacionar a obra cinematográfica de Luís García Berlanga coa sociedade española do seu tempo.	▪ FA2.B9.9.1. Analiza as claves da comedia na obra cinematográfica de Luís García Berlanga.	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B9.13. Moda: alta costura. Obra de Cristóbal Balenciaga. O "new look" de Christian Dior.	▪ B9.10. Explicar as claves da moda de alta costura e os seus condicionantes artísticos e económicos.	▪ FA2.B9.10.1. Analiza a industria da moda de alta costura aplicando, entre outras, a obra creativa de Cristóbal Balenciaga.	▪ CD ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B9.14. A música neorromántica de Joaquín Rodrigo: "Concerto de Aranjuez".	▪ B9.11. Recoñecer a música do mestre Rodrigo, especialmente o "Concerto de Aranjuez", analizando diferentes versións da súa obra.	▪ FA2.B9.11.1. Relaciona a obra musical de Joaquín Rodrigo co romanticismo musical anterior, sinalando a importancia mundial do "Concerto de Aranjuez".	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B9.15. Danza contemporánea: coreografías de Maurice Béjart e Roland Petit.	▪ B9.12. Analizar a evolución das coreografías no ballet, desde os ballets rusos ata as novas creacións, por exemplo de Maurice Bejart e Roland Petit.	▪ FA2.B9.12.1. Comenta as claves da danza moderna e as coreografías de Maurice Béjart e Roland Petit.	▪ CCEC
	Bloque 10. Os Anos 60 e 70			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B10.1. Arquitectura. Estilo internacional. ▪ B10.2. Arquitectura española: Francisco Javier Sáenz de Oiza e Miguel Fisac.	▪ B10.1. Analizar a evolución na arquitectura, intentando dilucidar posibles estilos ou a evolución desde os edificios anteriores.	▪ FA2.B10.1.1. Comenta a uniformidade estilística mundial do estilo arquitectónico denominado "estilo internacional".	▪ CCEC
			▪ FA2.B10.1.2. Analiza a arquitectura española, nomeadamente os traballos de Francisco Javier Sáenz de Oiza e Miguel Fisac.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B10.3. Expresionismo figurativo e expresionismo abstracto. Pintura hiperrealista. ▪ B10.4. Expresionismo abstracto:	▪ B10.2. Explicar as claves conceptuais e plásticas do expresionismo figurativo, do expresionismo abstracto, do Pop Art, do hiperrealismo e da arte cinética.	▪ FA2.B10.2.1. Comenta as claves do expresionismo figurativo, desde o expresionismo alemán ata a obra de Francis Bacon e de Lucian Freud.	▪ CCEC

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n	Jackson Pollock e Mark Rothko. ▪ B10.5. Expresionismo figurativo: Francis Bacon e Lucian Freud. ▪ B10.6. Hiperrealismo: David Hockney, Antonio López e Eduardo Naranjo. ▪ B10.7. Importancia histórica dos grupos españois de artistas plásticos "El Paso" (1957) e o seu antecesor "Dau al Set " (1948).		▪ FA2.B10.2.2. Explica a obra pictórica de Jackson Pollock e de Mark Rothko.	▪ CCEC
			▪ FA2.B10.2.3. Identifica as claves da pintura hiperrealista e/ou Pop Art, comparando as obras de David Hockney e dos españois Antonio López e Eduardo Naranjo, entre outros.	▪ CCEC
			▪ FA2.B10.2.4. Analiza as claves artísticas das correntes expresionistas.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B10.8. O expresionismo na escultura española. ▪ B10.9. Escultores vascos: Jorge Oteiza, Eduardo Chillida e Agustín Ibarrola. ▪ B10.10. Abstracción geométrica: Pablo Palazuelo, Martín Chirino e Amadeo Gabino. ▪ B10.11. Movemento cinético: Eusebio Sempere.	▪ B10.3. Recoñecer os principais estilos escultóricos españois, a escultura vasca, a abstracción xeométrica e outras.	▪ FA2.B10.3.1. Analiza a importancia da escultura expresionista española.	▪ CCEC
			▪ FA2.B10.3.2. Describe a importancia da escultura vasca e indica as obras de Jorge Oteiza, Eduardo Chillida e Agustín Ibarrola.	▪ CCEC
			▪ FA2.B10.3.3. Comenta a abstracción xeométrica escultórica na obra de Martín Chirino, Amadeo Gabino, Pablo Palazuelo, Pablo Serrano e Gustavo Torner, entre outros.	▪ CCEC
			▪ FA2.B10.3.4. Analiza a arte cinética e a relación coa obra creativa de Eusebio Sempere.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e	▪ B10.12. Fotografía: o sensualismo de David Hamilton e a elegancia de Juan Gyenes.	▪ B10.4. Analizar as diferentes visións da realidade a través da fotografía.	▪ FA2.B10.4.1. Compara a concepción plástica na obra fotográfica de David Hamilton, Juan Gyenes, Ir-	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ n			ving Penn e outros.	
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ n	▪ B10.13. Música. O son estéreo.	▪ B10.5. Explicar os avances técnicos na reprodución do son e expor as claves técnicas da música estereofónica e a súa evolución ata a actualidade.	▪ FA2.B10.5.1. Comenta as claves do son musical monofónico, estereofónico, dolby, 5.1 e 7.1.	▪ CMCCT ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n ▪ p	▪ B10.14. Música Pop: The Beatles. ▪ B10.15. Grandes concertos de masas. Cultura de fans. ▪ B10.16. O jazz alcanza un público de masas: Chet Baker, Miles Davis e Chick Corea.	▪ B10.6. Comparar os movementos musicais occidentais: pop, rock, jazz, blues, etc.	▪ FA2.B10.6.1. Analiza as claves da música pop.	▪ CD ▪ CCEC
			▪ FA2.B10.6.2. Identifica as principais cancións dos Beatles.	▪ CCEC
			▪ FA2.B10.6.3. Explica as claves do movemento Fans.	▪ CSC ▪ CCEC
			▪ FA2.B10.6.4. Comenta a aceptación maioritaria do jazz.	▪ CCEC
			▪ FA2.B10.6.5. Analiza a obra jazzística e vital de Miles Davis e Chet Baker.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B10.17. Novo cine español. O cine da transición: Saura, Camus, Picazo, Patino, Erice, Borau e a Escola de Barcelona.	▪ B10.7. Analizar os cambios que se producen na cinematografía española durante a transición.	▪ FA2.B10.7.1. Describe a evolución do cine español no período da transición.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e	▪ B10.18. Cine. Novo impulso norteamericano: Francis Ford Coppola.	▪ B10.8. Valorar a importancia para a industria do cine da obra creativa de Francis Ford Coppola, George	▪ FA2.B10.8.1. Comenta o rexurdimento do gran cine norteamericano coa obra cinematográfica de Fran-	▪ CSIEE ▪ CCEC

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ n		Lucas e outros.	cis Ford Coppola.	
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B10.19. Gran cine xaponés: Akira Kurosawa.	▪ B10.9. Comparar o cine europeo, o norteamericano e o oriental.	▪ FA2.B10.9.1. Analiza a filmografía do director xaponés Akira Kurosawa.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B10.20. Nacemento da televisión como fenómeno de comunicación de masas.	▪ B10.10. Analizar a importancia crecente da televisión como fenómeno de comunicación e a súa importancia na arte.	▪ FA2.B10.10.1. Recoñece o paso da televisión a ser un fenómeno de comunicación de masas.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B10.21. Cómic: éxito internacional da editorial Marvel.	▪ B10.11. Comentar a nova xeración de superheroes do cómic, nomeadamente coa editorial "Marvel" e a obra de Stan Le.	▪ FA2.B10.11.1. Explica as claves do éxito mundial da editorial de cómics Marvel.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B10.22. Auxe do flamenco: Paco de Lucía e Camarón de la Isla. ▪ B10.23. Baile flamenco: Antonio, Carmen Amaya e a compañía de Antonio Gades.	▪ B10.12. Expor a importancia da música flamenca en todo o mundo.	▪ FA2.B10.12.1. Identifica a obra musical de Paco de Lucía e de Camarón de la Isla.	▪ CCEC
			▪ FA2.B10.12.2. Explica as claves do éxito internacional do flamenco.	▪ CCEC
			▪ FA2.B10.12.3. Recoñece a importancia do baile flamenco no mundo, con referencia á danza e ás coreografías de Carmen Amaya e Antonio Gades.	▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ FA2.B10.12.4. Analiza a situación do flamenco en España e establece conclusións a partir dos datos obtidos.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B10.24. Moda europea. ▪ B10.25. Moda francesa: Yves Saint Laurent.	▪ B10.13. Comentar a evolución na moda europea deste tempo.	▪ FA2.B10.13.1. Analiza a importancia da moda francesa, con referencia ás creacións de Yves Saint Laurent.	▪ CAA ▪ CCEC
	Bloque 11. Os Anos 80-90			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n ▪ p	▪ B11.1. Arquitectura. Estilo posmoderno. O edificio como espectáculo.	▪ B11.1. Analizar a evolución da arquitectura desde a uniformidade racionalista ao barroquismo personalista do creador.	▪ FA2.B11.1.1. Explica a evolución da arquitectura, desde o edificio como función ao edificio como espectáculo.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B11.2. Escultura: exceso figurativo. Obra de Fernando Botero e Alberto Giacometti.	▪ B11.2. Comentar a evolución escultórica en Occidente	▪ FA2.B11.2.1. Compara as obras escultóricas de Fernando Botero e Alberto Giacometti.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ n ▪ p	▪ B11.3. A música como acción política de masas. "Live Aid".	▪ B11.3. Analizar o fenómeno social que supón a música en vivo retransmitida a través da televisión.	▪ FA2.B11.3.1. Analiza a forza da música pop e a súa capacidade de crear acción política, explicando o fenómeno musical "Live Aid".	▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B11.4. Eclosión da moda como fenómeno de masas. ▪ B11.5. Novo ideal de beleza colectivo: substitución das actrices polas supermodelos.	▪ B11.4. Debater acerca do ideal de beleza en relación co éxito mediático e social das supermodelos.	▪ FA2.B11.4.1. Comenta a eclosión da moda como fenómeno de masas.	▪ CSC ▪ CCEC
			▪ FA2.B11.4.2. Explica a idea de beleza en referencia ao éxito das supermodelos.	▪ CCEC
			▪ FA2.B11.4.3. Analiza o cambio de patrón estético desde as actrices cara ás modelos.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B11.6. O desfile de modas como espectáculo multimedia. ▪ B11.7. O/a deseñador/a como estrela mediática. ▪ B11.8. Industria do "prêt à porter". O mundo dos complementos. ▪ B11.9. Grandes deseñadores: Alexander McQueen, Valentino, Chanel (Lagerfeld), Dior (John Galliano), Armani, Versace, Calvin Klein, Tom Ford e Carolina Herrera.	▪ B11.5. Comparar as creacións no mundo da moda dos/das deseñadores/as máis relevantes.	▪ FA2.B11.5.1. Comenta a evolución dos pases de modelos a espectáculos audiovisuais.	▪ CD ▪ CCEC
			▪ FA2.B11.5.2. Explica o auxe dos/das deseñadores/as nos medios de comunicación de masas.	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ FA2.B11.5.3. Identifica as claves estilísticas dos principais deseñadores de moda: Alexander McQueen, Valentino, Chanel (Lagerfeld), Dior (John Galliano), Armani, Versace, Calvin Klein, Tom Ford e Carolina Herrera.	▪ CAA ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B11.10. Pop dos anos 80 e 90: Madonna e Michael Jackson. ▪ B11.11. Novo papel do/da artista na industria musical.	▪ B11.6. Analizar o cambio filosófico que supón asumir o novo papel do/da artista como fenómeno mutante, e a actividade metamórfica de Michael Jackson e Madonna.	▪ FA2.B11.6.1. Analiza a obra musical e artística de Michael Jackson e Madonna.	▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ b	▪ B11.12. Danza española: compa-	▪ B11.7. Expor a importancia das	▪ FA2.B11.7.1. Explica a importancia	▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	ñías de Sara Baras e Joaquín Cortés.	compañías musicais españolas en todo o mundo, destacando especialmente a difusión das compañías flamencas.	das compañías de danza e das coreografías de Sara Baras e de Joaquín Cortés.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B11.13. Cine español. Proxección internacional: José Luís Garci, Fernando Trueba, Fernando Fernán Gómez, Pedro Almodóvar e Alejandro Amenábar.	▪ B11.8. Recoñecer as principais obras cinematográficas dos creadores españois, e valorar o seu éxito internacional.	▪ FA2.B11.8.1. Recoñece a obra cinematográfica dos directores máis importantes de España: José Luís Garci, Fernando Trueba, Fernando Fernán Gómez, Pedro Almodóvar, Alejandro Amenábar, Álex de la Iglesia, etc.	▪ CCEC
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B11.14. Directoras españolas, novas miradas da realidade: Pilar Miró e Icíar Bollaín.	▪ B11.9. Valorar a irrupción das directoras españolas no panorama cinematográfico español e internacional, analizando a súa obra artística: Pilar Miró, Iciar Bollaín, Josefina Molina, etc.	▪ FA2.B11.9.1. Analiza o labor creativo de Pilar Miró, Icíar Bollaín e outras directoras españolas.	▪ CCEC
			▪ FA2.B11.9.2. Analiza en termos de diversidade e complementariedade o cine español feminino e masculino.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ n	▪ B11.15. Televisión: aparición da cor. ▪ B11.16. Retransmisións en directo: olimpíadas, fútbol, concertos e guerras.	▪ B11.10. Explicar a evolución técnica e escenográfica do paso da televisión en branco e negro á televisión en cor.	▪ FA2.B11.10.1. Explica a evolución da técnica televisiva desde o branco e negro á cor.	▪ CMCCT ▪ CCEC
			▪ FA2.B11.10.2. Relaciona a televisión e os grandes eventos seguidos en directo a través dela: olimpíadas, fútbol, concertos e guerras.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B11.17. Fotografía en España: Cristina García-Rodero e Alberto García Alix.	▪ B11.11. Analizar a realidade social española a través da mirada fotográfica de Cristina García Rodero e Alberto García-Alix.	▪ FA2.B11.11.1. Comenta a visión de España e a súa xente reflectida na obra fotográfica de Cristina García Rodero e Alberto García-Alix.	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ n	▪ B11.18. Cine de animación: Estudios Pixar; estrea de "Toy Story".	▪ B11.12. Comentar a evolución do cine de animación.	▪ FA2.B11.12.1. Comenta o éxito das películas de animación das produtoras Pixar e Dream Works, e a súa relación coas novas técnicas de animación dixitais.	▪ CCEC
	Bloque 12. Os anos 2000 a 2013			
▪ a ▪ b ▪ e ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B12.1. O ecoloxismo e a arte.	▪ B12.1. Analizar a importancia do ecoloxismo e da creación artística relacionada con esta filosofía.	▪ FA2.B12.1.1. Analiza as manifestacións artísticas relacionadas co ecoloxismo utilizando, entre outras, as fotografías de Ansel Adams, a película "Dersu Uzala", ou os documentais de Félix Rodríguez de la Fuente ou do National Geographic.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B12.2. Islamismo radical: destrución das imaxes relixiosas.	▪ B12.2. Debater acerca do islamismo radical e da iconoclastia a través da historia da arte.	▪ FA2.B12.2.1. Comenta o concepto iconoclasta do islamismo radical, en referencia, por exemplo, á destrución das imaxes de Buda, entre outras posibles.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B12.3. Arquitectura máis relevante da década: Norman Foster (concepto "High Tech"), Álvaro Siza, Peter Zumthor, Jean Nouvel, Reem Koolhaas, Rafael Moneo, Shigeru Ban, Souto de Moura, etc. ▪ B12.4. A construción como espectáculo e a súa polémica: Frank Gehry e Santiago Calatrava.	▪ B12.3. Identificar os edificios máis relevantes da década, en España e no resto do mundo.	▪ FA2.B12.3.1. Analiza os edificios estrela e a súa repercusión mundial.	▪ CCEC
			▪ FA2.B12.3.2. Compara as creacións emblemáticas de Frank Gehry, Santiago Calatrava e Norman Foster, entre outros posibles.	▪ CCEC
▪ b	▪ B12.5. Obra de Zara Hadid.	▪ B12.4. Comparar a obra arquitec-	▪ FA2.B12.4.1. Comenta a obra	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ e ▪ h ▪ n		tónica de Zara Hadid coa do resto de arquitectos/as contemporáneos/as.	arquitectónica de Zara Hadid.	
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ n ▪ p	▪ B12.6. Tecnoloxía dixital: cine, televisión, fotografía e música. ▪ B12.7. Internacionalismo universal: internet. ▪ B12.8. Novas canles de promoción artística: blogs, redes sociais e plataformas como YouTube, Vimeo, Instagram, Pinterest, etc.	▪ B12.5. Explicar a importancia de internet na creación artística.	▪ FA2.B12.5.1. Describe a importancia de internet na arte actual.	▪ CD ▪ CCEC
			▪ FA2.B12.5.2. Analiza a tecnoloxía dixital e a súa relación coa creación artística.	▪ CD ▪ CCEC
			▪ FA2.B12.5.3. Explica o potencial difusor da creación artística que supón YouTube e outras plataformas similares.	▪ CD ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B12.9. Música e baile. Novas tendencias: hip-hop e dance.	▪ B12.6. Identificar novas formas de danza, tales como o hip-hop e o dance.	▪ FA2.B12.6.1. Comenta as novas coreografías relacionadas co hip-hop e o dance.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n ▪ p	▪ B12.10. Cine en español: éxito internacional de Guillermo del Toro con "O labirinto do fauno". ▪ B12.11. Internacionalización do cine español: Juan Antonio Bayona e Rodrigo Cortés.	▪ B12.7. Analizar a obra cinematográfica española recente, en referencia, por exemplo, aos traballos de Juan Antonio Bayona, Jaume Balagueró e outros posibles.	▪ FA2.B12.7.1. Comenta a obra cinematográfica española recente, en referencia, por exemplo, aos traballos de Juan Antonio Bayona, Daniel Monzón, Jaume Balagueró, etc.	▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B12.12. Xénero documental no cine.	▪ B12.8. Coñecer as características propias do xénero documental no cine.	▪ FA2.B12.8.1. Describe as características máis importantes do xénero documental no cine.	▪ CCEC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Fundamentos da Arte II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n				
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ n ▪ p	▪ B12.13. Técnicas da produción audiovisual. Integración multimedia. ▪ B12.14. Televisión: series de TV, equiparables en popularidade e audiencia ao cine.	▪ B12.9. Explicar a estrutura narrativa das series de ficción para televisión en oposición ao sistema narrativo do cine.	▪ FA2.B12.9.1. Analiza as claves da produción de series para televisión.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ FA2.B12.9.2. Expón os factores do éxito de audiencia nas series para televisión, e dá exemplos.	▪ CAA ▪ CCEC
			▪ FA2.B12.9.3. Compara a técnica narrativa das series televisivas coa ficción cinematográfica.	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Grego

Introdución

O papel heurístico das linguas constitúe un reto para o sistema educativo, pois son instrumento de comunicación e de interacción social, de conservación e transmisión de coñecemento, de participación cidadá na vida social, de investigación, creación, experimentación e descuberta. E as linguas achégannos ao xeito de vida e ás formas de pensamento doutros pobos e dos seus patrimonios culturais.

A lingua apréndese non para falar, ler ou escribir sobre a lingua, senón para falar, ler e escribir sobre emocións, afectos e aventuras, sobre o mundo, como medio das relacións interpersoais e recoñecemento da alteridade, motor do noso pensamento e das nosas reflexións, e porta de acceso ao coñecemento. Neste marco, a formación lingüística no contexto escolar é un instrumento para a equidade, xa que debe facilitar os medios necesarios para comunicar no ámbito educativo e na vida profesional e social, nomeadamente en contextos formais e educativos, ademais de sensibilizar cara a usos creativos e lúdicos das linguas, e achegar ao patrimonio literario e cultural que estas propician.

O Consello de Europa, a través de sucesivos proxectos, está comprometido nunha política lingüística dirixida a protexer e desenvolver a herdanza lingüística e a diversidade cultural de Europa como fonte de enriquecemento mutuo, así como a facilitar a mobilidade persoal dos seus cidadáns e das súas cidadás, e o intercambio de ideas. O Marco Común Europeo de Referencia para as Linguas (MCER), publicado en 2001, é un documento de particular transcendencia, non só como ferramenta práctica para propiciar a reflexión sobre o ensino das linguas e a transparencia de cursos, programas e titulacións entre os estados e dentro deles, senón tamén polo recoñecemento da competencia plurilingüe e intercultural, que transcende o concepto de multilingüismo, no seu día piar dos enfoques das políticas lingüísticas máis abertas ao recoñecemento da diversidade. Hoxe, o MCER constitúe unha referencia para proxectos e documentos clave do Consello de Europa, como a "Guía para a elaboración e posta en marcha de currículos para unha educación plurilingüe e intercultural" (2010), na que se desenvolve a noción de plurilingüismo como eixe dun enfoque centrado na rede de relacións entre distintas linguas e culturas. Nesta mesma liña, enmárcanse o informe do Foro Intergobernamental Europeo "O dereito dos estudantes á calidade e á equidade en educación. O papel das competencias lingüísticas e interculturais", mantido en Xenebra en novembro 2010, e a Conferencia intergobernamental "Calidade e inclusión en educación: o papel único das linguas", mantida en Estrasburgo en setembro de 2013. En ambos os foros europeos, recoñécese a importancia da competencia lingüísti-

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

ca e da circulación de competencias entre as linguas para lograr un maior dominio da linguaxe, clave para a inclusión social e o éxito escolar.

A educación plurilingüe e intercultural considera, con carácter xeral, a aprendizaxe de todas as linguas e culturas e, de maneira específica, os enfoques plurais transversais e integradores no seu ensino e na súa aprendizaxe. A súa finalidade é retirar barreiras artificiais entre as linguas, encerradas tradicionalmente nos sistemas escolares en compartimentos estancos, e promover o uso integral do repertorio lingüístico, discursivo, estratéxico e intercultural que posúe o alumnado e que vai adquirindo ao longo das súas diversas experiencias lingüísticas dentro e fóra do ámbito educativo. Xa que logo, o/a aprendiz plurilingüe realizará transferencias de coñecementos e experiencias lingüísticas adquiridos nunha lingua para abordar tarefas de comunicación, creación e aprendizaxe noutra lingua diferente. Esta capacidade de transferencia non só permite descubrir as regularidades dunha lingua total ou parcialmente descoñecida e relacionalas, desde o punto de vista teórico, coas regularidades observadas noutras linguas que coñece, ou identificar termos emparentados en todas as linguas, senón que, ademais, promove a tolerancia perante palabras descoñecidas, nomeadamente importante nos contextos de comprensión que necesitan a fluidez, como son a lectura extensiva e a comprensión de textos orais sen posibilidade de verificación do entendido. A competencia plurilingüe facilitará, daquela, a inferencia de significados e o desenvolvemento de competencias heurísticas eficaces para identificar os elementos esenciais e secundarios nun texto descoñecido.

Pola súa banda, mediante o diálogo intercultural póñense en xogo dispositivos de relación social esenciais, como son o recoñecemento do outro como lexítimo, o reforzamento da identidade propia no recoñecemento da identidade das demais persoas, a aceptación da diversidade persoal, social e cultural, e o respecto dos dereitos fundamentais.

No contexto escolar, a aprendizaxe das linguas está dirixida ao logro de obxectivos similares, aínda que con diferentes niveis de dominio. Por iso, un estudo integrado de todas as linguas posibilita, por unha banda, que os contidos, os procesos e as estratexias que se traballan nunha lingua sexan igualmente utilizados nas actividades lingüísticas de comprensión e produción nas demais e, por outra, que se poida focalizar, no proceso de ensino e aprendizaxe, nos elementos diferenciadores e en todos aqueles aspectos que teñen incidencia directa na capacidade de comunicarse adecuadamente. Así, o coñecemento morfolóxico ou léxico dunha lingua pode axudar á comprensión noutra lingua; as estratexias de comprensión de lectura desenvolvidas nunha lingua poden ser transferidas para a lectura noutros idiomas; o coñecemento da estrutura dos textos descritivos permitirá producilos en calquera lingua; e o coñecemento das normas que ordenan as relacións entre xeracións, sexos, clases e grupos sociais nunha lingua, informa e sensibiliza sobre a necesidade de coñecer e respectar as normas que rexen a dimensión social do uso da lingua noutra comunidade lingüística.

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Por outra banda, o tratamento integrado das linguas debe considerar o punto de partida diferente de cada unha delas. Xa que logo, non se pode esquecer a situación de minorización da lingua galega, que cómpre atender e dinamizar adecuadamente. Con esa finalidade, é preciso favorecer o uso e a aprendizaxe desta lingua de xeito que se impulse a súa normalización e se venzan as dificultades da súa menor presenza e repercusión social, motivadas en moitos casos por prexuízos que é necesario desmontar e superar. O alumnado galego debe rematar a súa escolarización co nivel de usuario competente nas dúas linguas oficiais, galego e castelán, o que implica a utilización adecuada e eficaz das dúas linguas nun amplo repertorio de situacións comunicativas, propias de diferentes ámbitos, cun grao crecente de formalidade e complexidade.

Finalmente, a situación de sociedade multilingüe e plural na que vivimos solicita un enfoque metodolóxico de carácter plurilingüe que potencie o desenvolvemento comunicativo do alumnado nas linguas que adquira ao longo da súa vida, con independencia da diferenza de fins e niveis de dominio con que as utilice. E que os faga conscientes da riqueza que supón ser unha persoa plurilingüe para o desenvolvemento cognitivo e social, e o éxito escolar. Isto implica un tratamento integrado das linguas que o alumnado está a aprender nas aulas. No caso das áreas de Lingua Castelá e Literatura e de Lingua Galega e Literatura, os currículos presentan contidos similares en gran medida, e unha distribución igualmente similar en cada un dos cursos que conforman a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato. Evidentemente, cada lingua ten as súas características propias, que requiren un tratamento e un traballo específicos, pero hai determinados aspectos do currículo que, pola afinidade ou similitude que presentan en ambas as áreas, precisan ben seren abordados de maneira parella, ben seren presentados só nunha lingua pero traballados e practicados en cada unha delas, e utilizar a mesma terminoloxía nas dúas linguas para non dificultar innecesariamente o proceso de aprendizaxe do alumnado. Por tanto, o profesorado implicado no proceso de ensino e aprendizaxe de Lingua Castelá e Literatura e de Lingua Galega e Literatura, en cada curso de ambas as etapas, deberá organizar o seu labor nun currículo integrado, que transcenda as linguas nas que un aprendiz sexa capaz de comunicarse. Isto supón recoñecer a existencia dunha competencia global para a comunicación lingüística e implica non só evitar a repetición de contidos nos aspectos comúns á aprendizaxe de calquera lingua, como son as estratexias de lectura ou o proceso de escritura, a tipoloxía textual ou a definición de termos lingüísticos; senón tamén, e especialmente, priorizar a realización de actividades comunicativas de produción e comprensión de textos orais e escritos, pois destas depende o desenvolvemento da competencia xeral en comunicación lingüística.

Ademais, nos centros docentes teñen presenza linguas estranxeiras que tamén se abordan na aula desde un enfoque comunicativo e intercultural, pois o coñecemento dos valores e as crenzas compartidas por grupos sociais doutros países resulta esencial para a comunicación nesta sociedade globalizada. Así, para o tratamento integrado de linguas é preciso que, igual que acontece non caso das dúas linguas cooficiais, haxa unha coordinación entre o

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 25798

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

profesorado destas e o de linguas estranxeiras, para evitar a repetición de contidos na liña das que se mencionaron para as linguas ambientais, e para unificar a terminoloxía. Non se pode esquecer que o achegamento do alumnado á lingua estranxeira se produce, na maior parte dos casos, partindo das linguas próximas, a materna e ambientais.

Igualmente presentes nas aulas están as linguas clásicas, o latín e o grego, cuxo estudo a nivel fonético, morfosintáctico e léxico proporciona unha sólida base para o perfeccionamento no manexo doutras linguas. Desempeñan, pois, un papel relevante como soporte lingüístico da maioría das linguas e para a comprensión do léxico culto que forma gran parte da terminoloxía científica e técnica actual nas linguas que o alumnado coñece ou estuda; sen esquecer o enriquecemento cultural que lle proporciona o coñecemento dos aspectos que se inclúen na civilización clásica, berce da Europa actual, como son, entre outros, a mitoloxía, a relixión ou as súas creacións literarias e artísticas, que tanta influencia tiveron en épocas posteriores e seguen a ter hoxe en día. Xa que logo, é esencial a incorporación das linguas clásicas ao currículo integrado das linguas, para reforzar a reflexión lingüística do noso alumnado e fortalecer o seu acceso á cultura literaria.

Resulta obvio que, para a posta en práctica destes currículos integrados e o logro dos obxectivos plurilingües e interculturais que se perseguen, o profesorado é un elemento determinante, xa que deberá potenciar unha metodoloxía adecuada para levar a cabo enfoques comunicativos e proxectos plurais e transversais, promover a reflexión metacomunicativa e metalingüística e o contraste entre linguas, ou asegurar accións coordinadas entre os departamentos lingüísticos para decidir, entre outros, desde que lingua abordar o estudo dos xéneros discursivos ou as estratexias e os procesos cognitivos que están na base das actividades lingüísticas. Todo isto coa finalidade de construír en cada centro docente a coherencia pedagóxica no ensino das linguas.

As materias cuxos currículos se desenvolven ao abeiro desta introdución, as linguas, teñen como obxectivo o desenvolvemento da competencia comunicativa do alumnado, entendida en todas as súas vertentes: pragmática, lingüística, sociolingüística e literaria. Así, achegan as ferramentas e os coñecementos necesarios para desenvolverse satisfactoria e eficazmente en calquera situación de comunicación da vida privada, social e profesional. Eses coñecementos, que articulan os procesos de comprensión e expresión oral por unha banda, e de comprensión e expresión escrita por outra, constitúen instrumentos esenciais para a aprendizaxe no ámbito educativo e, posteriormente, ao longo da vida.

A reflexión literaria, presente nun bloque de contidos nas linguas ambientais, o galego e o castelán, e nas linguas clásicas, a través da lectura, mediante a comprensión e interpretación de textos significativos favorece o coñecemento das posibilidades expresivas da lingua, desenvolve a capacidade crítica e creativa dos/das estudantes, dálles acceso á memoria, á creatividade, á imaxinación, á descuberta das outras persoas, ao coñecemento doutras

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

épocas e culturas, e enfróntaos/as a situacións, sentimentos e emocións nunca experimentados, que enriquecen a súa visión do mundo e favorecen o coñecemento deles/as mesmos/as.

En definitiva, estas materias lingüísticas perseguen o obxectivo último de contribuír á formación de cidadáns e cidadás cunha competencia comunicativa que lles permita interactuar satisfactoriamente en todos os ámbitos que forman e van formar parte da súa vida. Isto esixe unha reflexión sobre os mecanismos de usos orais e escritos da súa propia lingua, e das outras linguas que estudan e coñecen, e a capacidade de interpretar e valorar o mundo, de formar as súas opinións, propias, claras e fundamentadas, e de gozar, a través da lectura crítica de obras literarias.

A materia de Grego na etapa de bacharelato ten como primeira finalidade introducir o alumnado no coñecemento básico da lingua grega antiga nos seus aspectos morfolóxicos, sintácticos e léxicos, co obxecto de lle permitir acceder directamente a algúns dos textos orixinais máis importantes da tradición literaria helénica, a través dos cales chegou ata nós unha boa parte do denominado legado clásico. O estudo da lingua e a literatura grega serve, ademais, como instrumento idóneo para se iniciar nun coñecemento directo do pensamento e a cultura grega antiga, que constitúen a base da civilización occidental.

Por outra banda, a través do estudo das peculiaridades morfosintácticas do grego antigo é posible chegar a comprender máis profundamente conceptos lingüísticos que resultan esenciais para avanzar no coñecemento e o uso correcto, tanto da lingua propia como doutras lingua estudadas polo alumnado.

Partindo desta perspectiva, o estudo da materia organizouse en bloques que, con lixeiros matices, aparecen nos dous cursos. Estes bloques refírense tanto a cuestións lingüísticas como a temas culturais, tendo en conta que ambos os aspectos constitúen dúas facetas inseparables e complementarias para o estudo da civilización grega, sen as que non é posible apreciar na súa verdadeira dimensión a importancia do seu legado.

O primeiro destes bloques parte da relación entre o grego antigo e outras linguas da familia indoeuropea, para analizar o papel que estas últimas tiveron na orixe e na formación de moitas das linguas que se falan na actualidade. Para a explicación deste feito, que tradicionalmente foi presentado como un dos principais argumentos para xustificar a importancia do estudo das linguas clásicas, cómpre partir do marco xeográfico en que se desenvolve a civilización grega, marco que resulta determinante na configuración do carácter dialectal da súa lingua. Ademais, estudarase a influencia dos acontecementos históricos na evolución e no desenvolvemento das linguas literarias e na posterior converxencia dos dialectos ata chegar a constituírse a koiné e o actual idioma grego. O alumnado que estuda grego clásico aprende grego moderno con notable facilidade, nomeadamente se se estudou mediante un método natural de aprendizaxe; é dicir, a metodoloxía das linguas modernas aplicada ao estudo das linguas clásicas, que cada vez máis profesorado utiliza nas súas aulas.

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Ao estudo dos aspectos netamente lingüísticos dedícanse tres bloques: o primeiro, previsto só para o primeiro curso, céntrase nalgúns elementos básicos da lingua e, moi especialmente, no procedemento de escritura, comezando por percorrer os sistemas coñecidos para analizar despois a orixe e a evolución do alfabeto grego e a súa pronuncia e transcrición ao abecedario latino; os outros dous niveis de descrición e explicación do sistema son a morfoloxía e a sintaxe, dúas realidades inseparables que conforman e integran xuntas o aspecto gramatical. Preténdese iniciar o alumnado no concepto de flexión, facendo especial fincapé na distinción entre o procedemento temático e o atemático, estudando a estrutura interna das palabras e os elementos formais destas que serven para definir a súa relación con outras dentro da oración. A sintaxe, á súa vez, ocúpase de estudar as estruturas oracionais gregas e os elementos que definen as súas construcións máis características, introducindo progresivamente niveis de maior complexidade. O fin último vai ser analizar e comprender os propios textos, aos que se dedica outro dos bloques de contidos previstos nos dous cursos, sempre de dificultade progresiva e adaptados aos contidos que o alumnado manexe en cada momento.

Pero como os textos non están carentes de contido, ou iso é o desexable, preténdese deste xeito facer fincapé na necesidade de estudar desde o primeiro momento a lingua no seu contexto real, como mecanismo de expresión intelectual e estética no que se exemplifican os contidos lingüísticos estudados. A lingua e a cultura constitúen dúas realidades inseparables e complementarias para afondar no coñecemento da civilización grega que, á fin e ao cabo, constitúe a cerna da nosa.

Nos dous cursos dedicouse un bloque ao estudo desta civilización, co obxecto de identificar non só os fitos máis importantes da súa historia senón tamén os aspectos propios da súa organización política e social e da súa identidade cultural, visibles nos papeis familiares, nos traballos, nos avances científicos e técnicos, nas festas e os espectáculos e, sobre todo, nas manifestacións relixiosas. Dentro destas merece especial atención o estudo da mitoloxía, pois a súa influencia resulta decisiva para a configuración do imaxinario occidental. Preténdese tamén iniciar o alumnado no coñecemento dalgunhas das manifestacións artísticas máis significativas do mundo antigo, entre as que destacan, por unha banda, as relativas ás artes plásticas e máis concretamente a escultura e a arquitectura, e, pola outra, ás literarias. Procurouse neste bloque establecer sempre unha valoración desde o punto de vista do mundo contemporáneo, unha comparación coa situación actual que enriqueza a nosa identidade.

No derradeiro curso, o estudo da cultura grega oriéntase principalmente ao coñecemento das manifestacións literarias, aproveitando os coñecementos da lingua xa adquiridos para introducir o alumnado no estudo da orixe e a evolución dos xéneros, mediante a lectura de fragmentos das obras orixinais, utilizándoas como instrumento para comprender as claves esenciais da sociedade en que viron a luz.

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Para rematar, dedícase un bloque ao estudo do léxico, entendendo que este resulta imprescindible para avanzar no coñecemento de calquera lingua. Dentro deste ámbito préstase especial atención á etimoloxía, non só porque esta serve para pór de manifesto o mantemento das raíces grecolatinas nas linguas modernas senón, ademais, porque contribúe a que o alumnado adquira unha mellor comprensión da súa propia lingua, axudándolle a precisar o significado de termos coñecidos ou a descubrir outros que non utilizara anteriormente, e incorporándoos así, pouco a pouco, ao seu vocabulario.

A comunicación lingüística é a competencia clave que máis presenza terá na materia de Grego, xa que o estudo da lingua, da súa orixe e evolución, do seu funcionamento interno, do seu léxico e dos seus textos ha redundar sen dúbida nun maior coñecemento e dominio das linguas propias. Non obstante, deberase ter en conta tamén o tratamento das outras competencias.

O labor de análise morfosintáctica e tradución non só constitúe por si mesmo un importante exercicio intelectual, senón que ao mesmo tempo estimula a memoria, a lóxica de pensamento e os hábitos de disciplina no estudo, mellorando o razoamento e impulsando a competencia clave de aprender a aprender.

A competencia matemática e as competencias básicas en ciencia e tecnoloxía poden traballarse nos temas de cultura e civilización, e nas epígrafes referidas á localización xeográfica e temporal.

A competencia dixital deberá estar presente en todo momento; a procura de información na rede, a súa selección crítica e a súa utilización, entendidas como un proceso guiado polo profesorado, deberán servirnos para programar traballos colaborativos e producir novos materiais, e pólos ao dispor da comunidade educativa.

As competencias sociais e cívicas poden traballarse nomeadamente nos bloques referidos á civilización. A vida no mundo grego, na súa dimensión político-social ou relixiosa préstase sempre á valoración e á comparación co mundo actual, salientando semellanzas e diferenzas, e fomentando un xuízo crítico da realidade. Deste xeito, cobran nova forza conceptos como democracia, xustiza, igualdade, cidadanía e diversidade.

A competencia en conciencia e expresión cultural, ademais de no estudo da literatura grega, está moi presente nos contidos referidos ás artes plásticas, ás festas e os espectáculos, e ás manifestacións relixiosas, entre as que tamén se contan os xogos deportivos. Coñecer e valorar todas estas manifestacións culturais artísticas, diferenciando xéneros e estilos, recoñecendo canons estéticos e estilos artísticos, lévanos a consideralas como parte do patrimonio dos pobos e a apreciar dun xeito especial aquelas que están dentro do noso contorno, ben sexa nas páxinas dun libro ou ben nun museo ou nun depósito arqueolóxico.

A competencia que traballa o sentido da iniciativa e o espírito emprendedor estará presente sobre todo no bloques de contidos non lingüísticos, para aproveitar a metodoloxía do traballo en grupo de xeito responsable e proactivo.

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

O estudo das linguas clásicas, e do grego en particular, constitúe un instrumento fundamental para favorecer o discurso e, por tanto, a estruturación do pensamento do alumnado, o desenvolvemento da lóxica lingüística e a disciplina mental que se manteñen no tempo aínda que se esquezan os contidos concretos.

Por último, cómpre lembrar que nesta nosa sociedade que vive por e para o utilitarismo e o inmediato será imprescindible facer unha reflexión sobre o valor do que é realmente importante para que o noso alumnado adopte unha visión crítica da sociedade que o rodea. Os coñecementos adquiridos nas aulas que nun principio poden parecer carentes de utilidade práctica resultan verdadeiramente importantes cando capacitan a persoa para adoptar criterios que lle permitan discernir entre o xusto e o inxusto, o relevante e o accesorio, entre o καλόν e o κακόν.

1º de bacharelato

	Grego I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Lingua grega			
▪ d ▪ g ▪ h	▪ B1.1. Marco xeográfico da lingua grega.	▪ B1.1. Coñecer e localizar en mapas o marco xeográfico da lingua grega.	▪ GR1B1.1.1. Localiza nun mapa o marco xeográfico en que ten lugar o nacemento da lingua grega e a súa expansión.	▪ CD ▪ CSC
▪ a ▪ g ▪ h	▪ B1.2. Familias lingüísticas. O indoeuropeo.	▪ B1.2. Explicar a orixe da lingua grega a partir do indoeuropeo e coñecer os principais grupos lingüísticos que compoñen a familia das linguas indoeuropeas.	▪ GR1B1.2.1. Explica a orixe da lingua grega e a relación coas outras linguas da familia indoeuropea.	▪ CAA ▪ CCEC
			▪ GR1B1.2.2. Enumera e localiza nun mapa as principais ramas da familia das linguas indoeuropeas.	▪ CD ▪ CCL
▪ a ▪ g ▪ h	▪ B1.2. Familias lingüísticas. O indoeuropeo.	▪ B1.3. Entender o concepto de familia lingüística e de indoeuropeo.	▪ GR1B1.3.1. Explica o concepto de familia lingüística.	▪ CCL
			▪ GR1B1.3.2. Define o concepto de indoeuropeo e explica o proceso de creación do termo.	▪ CCL

	Grego I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ a ▪ g ▪ h	▪ B1.2. Familias lingüísticas. O indoeuropeo.	▪ B1.4. Identificar o indoeuropeo como a lingua nai da maioría das linguas faladas en Europa hoxe en día.	▪ GR1B1.4.1. Establece a filiación das linguas de Europa delimitando nun mapa a zona de orixe e zonas de expansión.	▪ CD ▪ CCL
▪ d ▪ h ▪ n	▪ B1.3. Historia da lingua grega: desde o micénico ata o grego moderno.	▪ B1.5.Coñecer as etapas da historia da lingua grega.	▪ GR1B1.5.1. Coñece as etapas da evolución da lingua grega, desde o micénico ata o grego moderno.	▪ CCL
▪ d ▪ h ▪ n	▪ B1.3. Historia da lingua grega: desde o micénico ata o grego moderno.	▪ B1.6. Identificar exemplos de escritura micénica e alfabética.	▪ GR1B1.6.1. Identifica a escritura Lineal B como un silabario, e a evolución dos caracteres do alfabeto.	▪ CCL
▪ d ▪ h ▪ n	▪ B1.3. Historia da lingua grega: desde o micénico ata o grego moderno.	▪ B1.7. Recoñecer a evolución da lingua grega ata chegar ao momento actual.	▪ GR1B1.7.1. Coñece a pronuncia da lingua grega moderna e utiliza algunhas palabras e expresións básicas.	▪ CCL
▪ a ▪ h	▪ B1.4. Variedades dialectais.	▪ B1.8. Recoñecer a división dialectal da lingua grega e identificar a súa expansión xeográfica.	▪ GR1B1.8.1. Sitúa nun mapa as diversas variedades dialectais da lingua grega.	▪ CCL ▪ CSC
	Bloque 2. Sistema de lingua grega: elementos básicos			
▪ a ▪ d ▪ g ▪ h	▪ B2.1. Orixes da escritura. Sistemas de escritura.	▪ B2.1. Coñecer diferentes sistemas de escritura e distinguilos do alfabeto.	▪ GR1B2.1.1. Recoñece diferentes tipos de escritura segundo a súa orixe e tipoloxía e describindo os trazos que distinguen a uns doutros.	▪ CCL
▪ a ▪ d ▪ g ▪ h	▪ B2.2. Orixes e evolución do alfabeto grego.	▪ B2.2. Coñecer a orixe do alfabeto grego, a súa influencia e a súa relación con outros sistemas de escritura usados na actualidade.	▪ GR1B2.2.1. Explica a orixe do alfabeto grego e describe a evolución dos seus signos a partir da adaptación dos signos do alfabeto fenicio.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Grego I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ GR1B2.2.2. Explica a orixe e a evolución dos sistemas de escritura de diferentes linguas, partindo do alfabeto grego, e sinala as adaptacións que se producen en cada unha delas.	▪ CCL
▪ a ▪ d ▪ e	▪ B2.3. Caracteres do alfabeto grego.	▪ B2.3. Coñecer os caracteres do alfabeto grego na súa forma minúscula e maiúscula, escribilos e lelos coa pronuncia correcta.	▪ GR1B2.3.1. Identifica e nomea correctamente os caracteres que forman o alfabeto grego, na súa forma minúscula e maiúscula, e escríbeos e leos correctamente.	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ f	▪ B2.4. Clasificación dos fonemas: pronuncia.	▪ B2.4. Recoñecer o cadro clasificatorio dos fonemas da lingua grega xunto coa súa pronuncia.	▪ GR1B2.4.1. Sitúa todos os fonemas da lingua grega no cadro clasificatorio dos fonemas e sabe describilos desde o punto e o modo de articulación.	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ f	▪ B2.5. Transcrición de termos dos caracteres gregos.	▪ B2.5. Coñecer e aplicar as normas de transcrición para transcribir termos gregos ao abecedario galego e castelán.	▪ GR1B2.5.1. Coñece as normas de transcrición e aplícaas con corrección na transcrición de termos gregos ao galego e ao castelán.	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ f	▪ B2.6. Signos diacríticos e de puntuación.	▪ B2.6. Coñecer os acentos, espíritos e demais signos diacríticos e de puntuación, o seu valor e a súa colocación.	▪ GR1B2.6.1. Coñece o valor e colocación dos acentos, espíritos e demais signos diacríticos e de puntuación.	▪ CCL
	Bloque 3. Morfoloxía			
▪ d ▪ e ▪ f ▪ i	▪ B3.1. O grego, lingua flexiva. Tipos de palabras: variables e invariables.	▪ B3.1. Coñecer o concepto de flexión lingüística.	▪ GR1B3.1.1. Distingue unha lingua flexiva doutra non flexiva.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Grego I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ e ▪ f ▪ i	▪ B3.1. O grego, lingua flexiva. Tipos de palabras: variables e invariables.	▪ B3.2. Distinguir e clasificar as categorías de palabras a partir do seu enunciado.	▪ GR1B3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica as características que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ f	▪ B3.2. Formantes das palabras.	▪ B3.3. Coñecer, identificar e distinguir os formantes das palabras.	▪ GR1B3.3.1. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e afixos, e buscando exemplos doutros termos nos que estean presentes.	▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ f	▪ B3.3. Concepto de declinación: declinacións gregas. Enunciado e paradigmas.	▪ B3.4. Comprender o concepto de declinación/flexión.	▪ GR1B3.4.1. Enuncia correctamente diversos tipos de palabras en grego, distinguíndoos a partir do seu enunciado e clasificándoos segundo a súa categoría e declinación.	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ f	▪ B3.4. Flexión nominal e pronominal.	▪ B3.5. Coñecer as declinacións, encadrar as palabras dentro da súa declinación, declinalas correctamente, e analizar e traducir formas nominais e pronominais.	▪ GR1B3.5.1. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente.	▪ CCL
			▪ GR1B3.5.2. Analiza desde o punto de vista morfolóxico substantivos, adxectivos, determinantes e sintagmas de concordancia, e tradúceos correctamente ao galego e/ou ao castelán.	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ f	▪ B3.5. Sistema verbal grego. Verbos temáticos e atemáticos.	▪ B3.6. Conxugar correctamente as formas verbais estudadas, analizalas morfoloxicamente e traducilas.	▪ GR1B3.6.1. Declina e/ou conxuga correctamente palabras propostas segundo a súa categoría, e explica e ilustra con exemplos as características que diferencian os concep-	▪ CCL

	Grego I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			tos de conxugación e declinación.	
			▪ GR1B3.6.2. Clasifica verbos segundo o seu tema, e describe os trazos polos que se recoñecen os modelos de flexión verbal.	▪ CCL
			▪ GR1B3.6.3. Explica o uso dos temas verbais gregos e identifica correctamente as formas derivadas de cada un deles.	▪ CCL
			▪ GR1B3.6.4. Conxuga os tempos verbais en voz activa e medio pasiva, aplicando correctamente os paradigmas correspondentes.	▪ CCL
			▪ GR1B3.6.5. Analiza morfoloxicamente e traduce ao galego e/ou ao castelán diferentes formas verbais gregas, e compara o seu uso en ambas as linguas.	▪ CCL
			▪ GR1B3.6.6. Cambia de voz as formas verbais identificando e manexando con seguridade os formantes que expresan este accidente verbal.	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ f	▪ B3.6. Formas verbais persoais e non persoais.	▪ B3.7. Diferenciar entre formas persoais e non persoais do verbo e recoñecer as categorías gramaticais presentes en cada unha delas.	▪ GR1B3.7.1. Distingue formas persoais e non persoais dos verbos, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para as clasificar.	▪ CCL
	Bloque 4. Sintaxe			

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Grego I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ e ▪ f ▪ h ▪ i	▪ B4.1. Casos gregos.	▪ B4.1. Coñecer e analizar as funcións das palabras na oración.	▪ GR1B4.1.1. Analiza morfolóxica e sintacticamente frases e textos sinxelos identificando correctamente as categorías gramaticais ás que pertencen as diferentes palabras e explicando as funcións que realizan no contexto.	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ f ▪ h ▪ i	▪ B4.1. Casos gregos.	▪ B4.2. Coñecer e identificar os nomes dos casos gregos e as súas funcións na oración, e saber traducir adecuadamente os casos á lingua materna.	▪ GR1B4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal grega, explica as súas funcións dentro da oración e ilustra con exemplos a forma adecuada de traducilos.	▪ CCL
▪ e ▪ f	▪ B4.2. Concordancia.	▪ B4.3. Coñecer o concepto de concordancia tanto nominal (caso, xénero e número) como verbal (número e persoa).	▪ GR1B4.3.1. Coñece e aplica a concordancia entre nomes e determinantes nominais, así como entre verbos e suxeitos.	▪ CCL
▪ e ▪ f	▪ B4.3. Elementos da oración.	▪ B4.4. Recoñecer os elementos da oración: suxeito, predicado, atributo, complementos, etc.	▪ GR1B4.4.1. Analiza correctamente casos e funcións para poder recoñecer cada elemento da oración.	▪ CCL
▪ e ▪ f	▪ B4.4. Oración simple: oracións atributivas e predicativas.	▪ B4.5. Recoñecer e clasificar os tipos de oración simple.	▪ GR1B4.5.1. Compara e clasifica diferentes tipos de oracións simples, e identifica e explica en cada caso as súas características.	▪ CCL
▪ e ▪ f	▪ B4.5. Oracións compostas.	▪ B4.6. Distinguir as oracións simples das compostas.	▪ GR1B4.6.1. Compara e clasifica diferentes tipos de oracións compostas, diferénciaas con precisión das oracións simples e explica en cada caso as súas características.	▪ CCL
▪ e ▪ f	▪ B4.6. Construcións de infinitivo.	▪ B4.7. Coñecer as funcións das formas de infinitivo nas oracións.	▪ GR1B4.7.1. Identifica as funcións das formas de infinitivo dentro da	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Grego I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			oración, comparando exemplos do seu uso.	
▪ e ▪ f	▪ B4.6. Construcións de infinitivo.	▪ B4.8. Identificar as construcións de infinitivo concertado e non concertado.	▪ GR1B4.8.1. Recoñece, analiza e traduce correctamente as construcións de infinitivo concertado e non concertado, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñece.	▪ CCL
▪ e ▪ f	▪ B4.7. Construcións de participio.	▪ B4.9. Coñecer as funcións das formas de participio nas oracións.	▪ GR1B4.9.1. Identifica as funcións das formas de participio dentro da oración, comparando exemplos do seu uso.	▪ CCL
▪ e ▪ f	▪ B4.7. Construcións de participio.	▪ B4.10. Identificar as construcións de participio concertado e non concertado.	▪ GR1B4.10.1. Recoñece, analiza e traduce correctamente as construcións de participio concertado e non concertado, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñece.	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ f ▪ g ▪ i	▪ B4.8. Análise e tradución de frases e textos.	▪ B4.11. Coñecer, comprender e utilizar os elementos morfolóxicos da lingua grega, e iniciarse na interpretación e na tradución de textos de dificultade progresiva.	▪ GR1B4.11.1. Identifica e relaciona elementos morfolóxicos da lingua grega para realizar a análise e a tradución de textos sinxelos.	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ f ▪ g ▪ i	▪ B4.8. Análise e tradución de frases e textos.	▪ B4.12. Identificar e relacionar elementos sintácticos da lingua grega que permitan a análise e a tradución de textos sinxelos.	▪ GR1B4.12.1. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua grega, relacionándoos para traducilos cos seus equivalentes en galego e/ou en castelán.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Grego I. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 5. Grecia: historia, cultura, arte e civilización				
▪ g ▪ h	▪ B5.1. Períodos da historia de Grecia.	▪ B5.1. Coñecer os feitos históricos dos períodos da historia de Grecia, encadralos no seu período correspondente e realizar eixes cronolóxicos.	▪ GR1B5.1.1. Describe o marco histórico no que xorde e se desenvolve a civilización grega, sinalando distintos períodos dentro del e identificando en cada un as conexións máis importantes con outras civilizacións.	▪ CD ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ GR1B5.1.2. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan fitos históricos relevantes, consultando ou non fontes de información.	▪ CD ▪ CMCCT
			▪ GR1B5.1.3. Distingue as etapas da historia de Grecia, explicando os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras.	▪ CCEC
			▪ GR1B5.1.4. Sabe enmarcar determinados feitos históricos na civilización e no período histórico correspondente, póndoos en contexto e relacionándoos con outras circunstancias contemporáneas.	▪ CCEC
▪ a ▪ b ▪ h ▪ m	▪ B5.2. Organización política e social de Grecia.	▪ B5.2. Coñecer e comparar as principais formas de organización política e social da antiga Grecia.	▪ GR1B5.2.1. Describe os principais sistemas políticos da antiga Grecia e compáraos entre eles, establecendo semellanzas e diferenzas, e cos actuais.	▪ CSC
			▪ GR1B5.2.2. Describe a organización da sociedade grega, explica as	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Grego I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha, relaciona estes aspectos cos valores cívicos da época e compáraos cos actuais.	
▪ c ▪ h	▪ B5.3. A familia.	▪ B5.3. Coñecer a composición da familia e os papeis asignados aos seus membros.	▪ GR1B5.3.1. Identifica e explica os papeis que desempeña dentro da familia cada un dos seus membros, analizando a través deles estereotipos culturais da época e comparándoos cos actuais.	▪ CSC
▪ c ▪ h ▪ l	▪ B5.4. Traballo e lecer: oficios, ciencia e técnica. Festas e espectáculos.	▪ B5.4. Identificar as principais formas de traballo e de lecer da antigüidade.	▪ GR1B5.4.1. Identifica e describe formas de traballo e relaciónaas cos coñecementos científicos e técnicos da época, explicando a súa influencia no progreso da cultura occidental.	▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ GR1B5.4.2. Describe as principais formas de lecer da sociedade grega e analiza a súa finalidade, os grupos aos que van dirixidas e a súa función no desenvolvemento da identidade social.	▪ CSC
▪ c ▪ h ▪ ñ	▪ B5.5. Mitoloxía e relixión.	▪ B5.5. Coñecer os principais deuses da mitoloxía.	▪ GR1B5.5.1. Pode nomear coa súa denominación grega e latina os principais deuses e heroes da mitoloxía grecolatina, e sinalar os trazos que os caracterizan, os seus atributos e o seu ámbito de influencia.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ c ▪ h	▪ B5.5. Mitoloxía e relixión.	▪ B5.6. Coñecer os deuses, os mitos e os heroes gregos, e establecer semellanzas e diferenzas entre os	▪ GR1B5.6.1. Identifica dentro do imaxinario mítico deuses, semideuses e heroes, e explica os princi-	▪ CCEC

	Grego I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ ñ		mitos e os heroes antigos e os actuais.	pais aspectos que os diferencian.	
			▪ GR1B5.6.2. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, analizando a influencia da tradición clásica neste fenómeno e sinalando as semellanzas e as principais diferenzas entre ambos os tratamentos, asociándoas a outras características culturais propias de cada época.	▪ CCEC
			▪ GR1B5.6.3. Recoñece referencias mitolóxicas directas ou indirectas en diferentes manifestacións artísticas, e describe, a través do uso que se fai destas, os aspectos básicos que en cada caso se asocian á tradición grecolatina.	▪ CCEC
▪ c ▪ h ▪ ñ	▪ B5.5. Mitoloxía e relixión.	▪ B5.7. Coñecer e comparar as características da relixiosidade e relixión grega coas actuais.	▪ GR1B5.7.1. Enumera e explica as principais características da relixión grega, póndoas en relación con outros aspectos básicos da cultura helénica e establecendo comparacións con manifestacións relixiosas propias doutras culturas.	▪ CCEC
▪ c ▪ h ▪ ñ	▪ B5.5. Mitoloxía e relixión.	▪ B5.8. Relacionar e establecer semellanzas e diferenzas entre as manifestacións deportivas da Grecia clásica e as actuais.	▪ GR1B5.8.1. Describe e analiza os aspectos relixiosos e culturais que sustentan os certames deportivos da antiga Grecia e a presenza ou ausencia destes nos seus correlatos actuais.	▪ CCEC
	Bloque 6. Textos			

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Grego I. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ f ▪ g ▪ i	▪ B6.1. Iniciación ás técnicas de tradución.	▪ B6.1. Coñecer e aplicar os coñecementos fonolóxicos, morfolóxicos, sintácticos e léxicos da lingua grega para a interpretación e a tradución coherente de frases ou textos de dificultade progresiva.	▪ GR1B6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos de dificultade graduada para efectuar correctamente a súa tradución.	▪ CCL
▪ e ▪ f ▪ g ▪ i	▪ B6.1. Iniciación ás técnicas de tradución.	▪ B6.2. Utilizar con corrección manuais e dicionarios, e recoñecer e analizar toda a información que proporcionan.	▪ GR1B6.2.1. Utiliza correctamente o dicionario para localizar o significado de palabras que entrañen dificultade, identificando entre varias acepcións o sentido máis axeitado para a tradución do texto.	▪ CCL
			▪ GR1B6.2.2. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de forma global.	▪ CAA ▪ CCL
▪ e ▪ f ▪ g ▪ i	▪ B6.2. Iniciación ás técnicas de retroversión e comentario de textos.	▪ B6.3. Coñecer e aplicar os coñecementos adquiridos para a retroversión de frases ou textos de dificultade progresiva.	▪ GR1B6.3.1. Traduce do grego ao galego e/ou ao castelán frases e textos sinxelos.	▪ CCL
▪ e ▪ f ▪ g ▪ i	▪ B6.2. Iniciación ás técnicas de retroversión e comentario de textos.	▪ B6.4. Comentar desde o punto de vista lingüístico e literario os textos propostos.	▪ GR1B6.4.1. Utiliza os coñecementos adquiridos para facer comentarios dos textos.	▪ CAA ▪ CCL
▪ e ▪ f	▪ B6.3. Análise morfolóxica e sintáctica. Comparación de estruturas gregas coas da lingua propia.	▪ B6.5. Comparar as estruturas gregas coas da lingua propia, e establecer semellanzas e diferenzas.	▪ GR1B6.5.1. Compara estruturas gregas coas da lingua propia, e establece semellanzas e diferenzas.	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ g	▪ B6.4. Lectura comprensiva de textos traducidos.	▪ B6.6. Realizar, a través dunha lectura comprensiva, análise e comentario do contido e da estrutura de textos gregos orixinais, adapta-	▪ GR1B6.6.1. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes.	▪ CCL ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Grego I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		dos ou traducidos.		
▪ d ▪ e ▪ g	▪ B6.5. Lectura comparada e comentario de textos en lingua grega e na lingua propia.	▪ B6.7. Realizar pequenos coloquios en grego con frases sinxelas e de dificultade progresiva.	▪ GR1B6.7.1. Mantén un sinxelo diálogo en grego sobre a base dun tema previamente acordado.	▪ CCL
▪ d ▪ g	▪ B6.6. Produción de textos propios breves en lingua grega.	▪ B6.8. Redactar pequenos textos en lingua grega de produción propia.	▪ GR1B6.8.1. Redacta frases sinxelas ou pequenos textos en grego sobre un tema proposto.	▪ CCL
	Bloque 7. Léxico			
▪ e ▪ f	▪ B7.1. Vocabulario básico grego: léxico de uso frecuente e principais prefixos e sufixos.	▪ B7.1. Coñecer, identificar e traducir o léxico grego: as palabras de maior frecuencia e os principais prefixos e sufixos.	▪ GR1B7.1.1. Deduce o significado de palabras gregas non estudadas a partir de palabras da súa propia lingua ou do contexto.	▪ CCL
			▪ GR1B7.1.2. Identifica e explica as palabras de maior frecuencia e os principais prefixos e sufixos, e tradúceos á propia lingua.	▪ CCL
			▪ GR1B7.1.3. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, sinala e diferencia lexemas e afixos, e procura exemplos doutros termos nos que estean presentes.	▪ CCL
▪ e ▪ f	▪ B7.2. Descomposición de palabras nos seus formantes.	▪ B7.2. Descompor unha palabra nos seus formantes, e coñecer o seu significado en grego para aumentar o caudal léxico e o coñecemento da lingua propia.	▪ GR1B7.2.1. Descompón os formantes das palabras e recoñece o significado dos elementos de orixe grega.	▪ CCL
▪ e ▪ f	▪ B7.3. Helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico	▪ B7.3. Recoñecer os helenismos máis frecuentes do vocabulario	▪ GR1B7.3.1. Identifica os helenismos máis frecuentes do vocabula-	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Grego I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	especializado, e o seu mantemento: termos patrimoniais, cultismos e neoloxismos.	común e remontalos aos étimos gregos orixinais.	rio común e explica o seu significado remitíndose aos étimos gregos orixinais.	
▪ e ▪ f	▪ B7.4. Identificación de lexemas, sufixos e prefixos helénicos usados na lingua propia.	▪ B7.4. Identificar e coñecer os elementos léxicos e os procedementos de formación do léxico grego (derivación e composición) para entender mellor os procedementos de formación de palabras nas linguas actuais.	▪ GR1B7.3.2. Identifica a etimoloxía e coñece o significado das palabras de léxico común da lingua propia.	▪ CCL
▪ e ▪ f	▪ B7.5. Familias etimolóxicas e semánticas.	▪ B7.5. Relacionar palabras da mesma familia etimolóxica ou semántica.	▪ GR1B7.5.1. Relaciona distintas palabras da mesma familia etimolóxica ou semántica.	▪ CCL

2º de bacharelato

	Grego II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Lingua grega			
▪ e ▪ f ▪ h	▪ B1.1. Dialectos antigos, dialectos literarios e koiné.	▪ B1.1. Coñecer as orixes dos dialectos antigos e literarios, clasificalos e localizalos nun mapa.	▪ GR2B1.1.1. Delimita ámbitos de influencia dos distintos dialectos, situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.	▪ CCL ▪ CD ▪ CCEC
▪ d ▪ f	▪ B1.2. Do grego clásico ao grego moderno.	▪ B1.2. Comprender a relación directa entre o grego clásico e o moderno, e sinalar algúns trazos básicos que permiten percibir este	▪ GR2B1.2.1. Compara termos do grego clásico e os seus equivalentes en grego moderno, constatando as semellanzas e as diferenzas	▪ CCL ▪ CAA

	Grego II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		proceso de evolución.	que existen entre uns e outros e analizando a través destas as características xerais que definen o proceso de evolución.	
▪ d ▪ f	▪ B1.2. Do grego clásico ao grego moderno.	▪ B1.3. Recoñecer a evolución da lingua grega ata chegar ao momento actual nos aspectos fonéticos, morfosintáctico e léxico.	▪ GR2B1.3.1. Coñece a pronuncia da lingua grega moderna e utiliza algunhas palabras e expresións básicas.	▪ CCL
	Bloque 2. Morfoloxía			
▪ d ▪ e ▪ f	▪ B2.1. Revisión da flexión nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares.	▪ B2.1. Identificar, analizar, traducir e efectuar a retroversión de calquera tipo de formas nominais e pronominais.	▪ GR2B2.1.1. Recoñece con seguridade e axudándose co dicionario calquera tipo de formas nominais e pronominais, declínaas e sinala o seu equivalente en galego e/ou en castelán.	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ f	▪ B2.2. Revisión da flexión verbal: conxugación atemática. Modos verbais.	▪ B2.2. Identificar, conxugar, traducir e efectuar a retroversión de calquera tipo de formas verbais.	▪ GR2B2.2.1. Recoñece con seguridade e axudándose do dicionario calquera tipo de formas verbais, conxúgaas e sinala o seu equivalente en galego e/ou en castelán.	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ f	▪ B2.3. Análise morfolóxica.	▪ B2.3. Coñecer as categorías gramaticais.	▪ GR2B2.2.1. Nomea e describe as categorías gramaticais, sinalando as características que as distinguen.	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ f	▪ B2.3. Análise morfolóxica.	▪ B2.4. Coñecer, identificar e distinguir os formantes das palabras.	▪ GR2B2.4.1. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e afixos, e procura exemplos doutros termos nos que estean presentes.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 25816

	Grego II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ e ▪ f	▪ B2.3. Análise morfolóxica.	▪ B2.5. Realizar a análise morfolóxica das palabras dun texto grego.	▪ GR2B2.5.1. Sabe determinar a forma, a clase e a categoría gramatical das palabras dun texto, detectando correctamente coa axuda do dicionario os morfemas que conteñen información gramatical.	▪ CCL
	Bloque 3. Sintaxe			
▪ d ▪ e ▪ f	▪ B3.1. Estudo pormenorizado da sintaxe nominal e pronominal.	▪ B3.1. Recoñecer os valores dos casos e os usos sintácticos do sistema pronominal.	▪ GR2B3.1.1. Recoñece os valores dos casos gregos e os usos dos pronomes en frases e textos propostos.	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ f	▪ B3.1. Estudo pormenorizado da sintaxe nominal e pronominal.	▪ B3.2. Recoñecer os usos das preposicións e dos complementos circunstanciais.	▪ GR2B3.2.1. Recoñece os valores das preposicións e identifica os complementos circunstanciais.	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ f	▪ B3.2. Usos modais.	▪ B3.3. Coñecer e identificar os usos modais propios da lingua grega.	▪ GR2B3.3.1. Coñece, identifica e traduce correctamente os usos modais propios da lingua grega.	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ f	▪ B3.3. Tipos de oracións e construcións sintácticas.	▪ B3.4. Recoñecer e clasificar as oracións e as construcións sintácticas.	▪ GR2B3.4.1. Recoñece e clasifica oracións e construcións sintácticas.	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ f	▪ B3.4. Oración composta. Formas de subordinación.	▪ B3.5. Recoñecer os nexos subordinantes e os tipos de oracións subordinadas.	▪ GR2B3.5.1. Recoñece, clasifica, analiza e traduce correctamente os nexos subordinantes.	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ f	▪ B3.4. Oración composta. Formas de subordinación.	▪ B3.6. Coñecer as funcións das formas non persoais do verbo.	▪ GR2B3.6.1. Identifica formas non persoais do verbo en frases e textos, tradúceas correctamente e explica as súas funcións.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Grego II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ GR2B3.6.2. Coñece, analiza e traduce correctamente as construcións de participio, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ f ▪ i	▪ B3.5. Análise, tradución e interpretación de textos.	▪ B3.7. Relacionar e aplicar coñecementos sobre elementos e construcións sintácticas da lingua grega en interpretación e tradución de textos de textos clásicos.	▪ GR2B3.7.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas gregas, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.	▪ CCL
			▪ GR2B3.7.2. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua grega, relacionándoos para traducilos cos seus equivalentes en galego e castelán.	▪ CCL
	Bloque 4. Literatura			
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ n	▪ B4.1. Xéneros literarios: épica, historiografía, drama (traxedia e comedia), lírica, oratoria e fábula.	▪ B4.1. Coñecer as características dos xéneros literarios gregos, os seus autores e obras máis representativas, e as súas influencias na literatura posterior.	▪ GR2B4.1.1. Describe as características esenciais dos xéneros literarios gregos, e identifica e sinala a súa presenza nos textos propostos.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ n	▪ B4.1. Xéneros literarios: épica, historiografía, drama (traxedia e comedia), lírica, oratoria e fábula.	▪ B4.2. Analizar, interpretar e situar no tempo textos mediante lectura comprensiva, distinguindo o xénero literario ao que pertencen, as súas características esenciais e a súa estrutura, se a extensión da pasaxe elixida o permite.	▪ GR2B4.2.1. Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa literatura grega.	▪ CMCCT ▪ CCEC
			▪ GR2B4.2.2. Distingue o xénero literario ao que pertence un texto, as súas características e a súa es-	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Grego II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			trutura.	
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ n	▪ B4.1. Xéneros literarios: épica, historiografía, drama (traxedia e comedia), lírica, oratoria e fábula.	▪ B4.3. Coñecer os fitos esenciais da literatura grega como base da literatura e da cultura europea e occidental.	▪ GR2B4.3.1. Explora a conservación dos xéneros e os temas literarios da tradición grega mediante exemplos da literatura contemporánea, e analiza o uso que se fixo deles.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ n	▪ B4.1. Xéneros literarios: épica, historiografía, drama (traxedia e comedia), lírica, oratoria e fábula.	▪ B4.4. Establecer relacións e paralelismos entre a literatura clásica e a posterior.	▪ GR2B4.4.1. Pode establecer relacións e paralelismos entre a literatura grega e a posterior.	▪ CCEC
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ n	▪ B4.1. Xéneros literarios: épica, historiografía, drama (traxedia e comedia), lírica, oratoria e fábula.	▪ B4.5. Coñecer os autores fundamentais da literatura coas súas obras principais.	▪ GR2B4.5.1. Nomea autores representativos da literatura grega, encádraos no seu contexto cultural e cita e explica as súas obras máis coñecidas.	▪ CD ▪ CCEC
	Bloque 5. Textos			
▪ d ▪ e ▪ f ▪ n	▪ B5.1. Tradución e interpretación de textos gregos.	▪ B5.1. Coñecer, identificar e relacionar os elementos morfolóxicos da lingua grega en interpretación e tradución de textos gregos.	▪ GR2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos gregos para efectuar correctamente a súa tradución.	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ g	▪ B5.2. Uso do dicionario.	▪ B5.2. Utilizar o dicionario e procurar o termo máis apropiado na lingua propia para a tradución do texto.	▪ GR2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario para a tradución de textos, e identifica en cada caso o termo máis apropiado na lingua propia en función do contexto e do estilo empregado polo/a autor/a.	▪ CCL ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Grego II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ e ▪ f	▪ B5.3. Comentario e análise filolóxica de textos de grego clásico orixinais, preferiblemente en prosa.	▪ B5.3. Realizar a tradución, a interpretación e o comentario lingüístico, literario e histórico de textos de grego clásico.	▪ GR2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentario lingüístico, literario e histórico de textos.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ a ▪ d ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B5.4. Coñecemento do contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	▪ B5.4. Coñecer o contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	▪ GR2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos, partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ d ▪ n	▪ B5.5. Identificación das características formais dos textos.	▪ B5.5. Identificar as características formais dos textos.	▪ GR2B5.5.1. Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto.	▪ CCL
	Bloque 6. Léxico			
▪ d ▪ e ▪ f	▪ B6.1. Helenismos máis frecuentes do léxico especializado e común.	▪ B6.1. Recoñecer os helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e remontalos aos étimos gregos orixinais.	▪ GR2B6.1.1. Identifica os helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e explica o seu significado a partir dos étimos gregos orixinais.	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ f	▪ B6.1. Helenismos máis frecuentes do léxico especializado e común.	▪ B6.2. Identificar a etimoloxía e coñecer o significado das palabras de orixe grega da lingua propia ou de outras, obxecto de estudo de léxico común e especializado.	▪ GR2B6.2.1. Deduce e explica o significado de palabras da propia lingua ou de outras, obxecto de estudo, a partir dos étimos gregos dos que proceden.	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ f ▪ n	▪ B6.2. Ampliación de vocabulario básico grego: linguaxe literaria e filosófica.	▪ B6.3. Coñecer, identificar e traducir o léxico grego.	▪ GR2B6.3.1. Explica o significado de termos gregos mediante termos equivalentes en galego e en castelán.	▪ CCL
			▪ GR2B6.3.2. Deduce o significado de palabras gregas non estudadas	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Grego II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			a partir do contexto ou de palabras da súa lingua ou doutras que coñeza.	
▪ d ▪ e ▪ f ▪ n	▪ B6.2. Ampliación de vocabulario básico grego: linguaxe literaria e filosófica.	▪ B6.4. Relacionar palabras da mesma familia etimolóxica ou semántica.	▪ GR2B6.4.1. Comprende e explica a relación entre termos pertencentes á mesma familia etimolóxica ou semántica.	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ f	▪ B6.3. Etimoloxía e orixe das palabras da propia lingua.	▪ B6.5. Recoñecer a etimoloxía e evolución das palabras da propia lingua.	▪ GR2B6.5.1. Recoñece e distingue cultismos, termos patrimoniais e neoloxismos a partir do étimo grego, e explica as evolucións que se producen nun caso e en outro.	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ f	▪ B6.4. Descomposición de palabras nos seus formantes.	▪ B6.6. Recoñecer e identificar os elementos léxicos e os procedementos de formación do léxico grego, a derivación e a composición, para entender mellor os procedementos de formación de palabras nas linguas actuais.	▪ GR2B6.6.1. Descompón palabras tomadas tanto do grego antigo como da lingua propia nos seus formantes, e explica o seu significado.	▪ CCL
			▪ GR2B6.6.2. Sabe descompor unha palabra nos seus formantes e coñecer o seu significado en grego, para aumentar o caudal léxico e o coñecemento da lingua propia.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Historia da Arte

Introdución

Historia da Arte ten por obxecto de estudo a obra de arte como produto resultante da intelixencia, da creatividade e da actuación humanas, que se manifestaron de xeito diferente nas diversas sociedades e culturas ao longo do tempo.

O estudo da historia da arte débelle achegar ao alumnado os coñecementos necesarios para a análise, a interpretación e a valoración da arte a través da linguaxe das formas e do pensamento visual. A obra de arte, xunto con outras fontes de coñecemento histórico, constitúe un valioso testemuño para coñecer a mentalidade, a cultura e a evolución das sociedades: é, daquela, imprescindible estudala no seu contexto histórico, social e cultural, incidindo á vez no feito de que as obras artísticas poden perdurar a través do tempo con usos e funcións sociais diferentes en cada época. Tampouco hai que esquecer que na sociedade actual, altamente tecnificada, o ámbito das artes plásticas tradicionais se viu agrandado coa achega doutras manifestacións procedentes das novas tecnoloxías e dos medios de comunicación visual, de maneira que o universo da imaxe forma parte da nosa realidade cotiá.

Proponse unha selección que permita unha aproximación xeral ao desenvolvemento da arte occidental, desde o nacemento do clasicismo na antigüidade grecorromana ata a arte contemporánea. Neste sentido, resulta preferible centrar o estudo nas características esenciais dos períodos, estilos ou correntes máis significativos da arte occidental, así como na súa evolución, a través da análise dun número limitado de obras representativas ou nomeadamente salientables, aínda que iso obrigue a renunciar de antemán a certos/as artistas e obras de interese indiscutible.

A complexidade dos factores que interveñen na creación da obra de arte e a especificidade de cada linguaxe artística esixen utilizar un método de análise que integre distintas perspectivas, entre as que poden sinalarse, polo menos, a formal, a sociolóxica e a iconolóxica. A perspectiva formal oriéntase a ver, recoñecer e valorar a materialidade das formas artísticas como unha linguaxe específica, a descubrir os seus procesos e as técnicas de creación, a función ou as funcións para as que foron creadas, así como as concepcións estéticas que manifestan. A perspectiva sociolóxica aborda a relación entre os/as artistas e a os/as clientes, as persoas destinatarias da obra, as formas de patrocinio, a consideración social do/da artista, ou a demanda e o consumo de arte. Canto á perspectiva iconolóxica, parte da análise iconográfica para indagar no significado último que o/a autor/a da obra pretende transmitir.

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

O coñecemento da historia da arte consolida nos alumnos e nas alumnas certos valores e actitudes fundamentais, como a tolerancia e o respecto polos valores e as crenzas das demais persoas, a capacidade de satisfacción ante a contemplación da arte, o respecto pola creación artística, aínda que non exento de espírito crítico, e de forma moi especial a valoración do patrimonio artístico e a responsabilidade da súa conservación, xa que se trata dun legado que se lles debe transmitir ás xeracións futuras. A materia é, xa que logo, rica en achegas ao coñecemento competencial. A competencia clave de conciencia e expresións culturais recibe un tratamento moi específico, relacionado cos contidos que son propios da historia da arte. A competencia social e cidadá desenvólvese tamén en tanto que a arte reflicte as ideoloxías, as estruturas económicas e políticas e as formas de organización social que conforman as sociedades. Ademais, as competencias lingüística, dixital e de aprender a aprender están presentes de maneira constante na súa vertente máis instrumental, e deben impregnar todo o que sexa posible o desenvolvemento curricular da materia. A competencia clave de sentido de iniciativa e espírito emprendedor debe estar moi presente nas vertentes máis actitudinais e procedementais da materia.

O tratamento metodolóxico da materia débese axustar ao nivel competencial inicial do alumnado, respectando os distintos ritmos e estilos de aprendizaxe e tendo en conta a atención á diversidade. Historia da Arte permite desenvolver metodoloxías activas, nas que o traballo individual e cooperativo estean permanentemente presentes, con elaboración de diferentes tipos de materiais, e integrando de xeito especial as TIC.

2º de bacharelato

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Raíces da arte europea: o legado da arte clásica			
▪ n	▪ B1.1. Grecia, creadora da linguaxe clásica: principais manifestacións.	▪ B1.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte grega, en relación co seu contexto histórico e cultural.	▪ HAB1.1.1. Explica as características esenciais da arte grega e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB1.1.2. Define o concepto de orde arquitectónica e compara as tres ordes da arquitectura grega.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ HAB1.1.3. Describe os tipos de templo grego, con referencia ás características arquitectónicas e a decoración escultórica.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB1.1.4. Describe as características do teatro grego e a función das súas partes.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB1.1.5. Explica a evolución da figura humana masculina na escultura grega a partir do "Kouros" de Anavysos, o "Doríforo" (Policleto) e o "Apoxiomenos" (Lisipo).	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ n	▪ B1.2. A función social da arte en Grecia.	▪ B1.2. Explicar a función social da arte grega, especificando o papel desempeñado polos/as clientes e artistas, e as relacións entre eles.	▪ HAB1.2.1. Especifica quen eran os/as principais clientes da arte grega, e a consideración social da arte e dos/das artistas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ m ▪ n	▪ B1.3. Comentario de obras de arte: Grecia.	▪ B1.3. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte grega, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB1.3.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas gregas: Partenón, Tribuna das Cariátides do Erecteion, templo de Atenea Niké e teatro de Epidauro.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB1.3.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas gregas: Kouros de Anavysos, Auriga de Delfos, Discóbolo (Mirón), Doríforo (Policleto), unha metopa do Partenón (Fidias), Hermes con Dioniso neno (Praxíteles), Apoxiomenos (Lisipo), Vitoria de Samotracia, Venus de Milo e friso do altar de Zeus en Pérgamo (detalle	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			de Atenea e Gea).	
▪ n ▪ p	▪ B1.4. Visión do clasicismo en Roma. A arte na Hispania romana e na Gallaecia.	▪ B1.4. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte romana, en relación co seu contexto histórico e cultural.	▪ HAB1.4.1. Explica as características esenciais da arte romana e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB1.4.2. Especifica as achegas da arquitectura romana en relación coa grega.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB1.4.3. Describe as características e funcións dos principais tipos de edificio romanos.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB1.4.4. Compara o templo e o teatro romanos cos respectivos gregos.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB1.4.5. Explica os trazos principais da cidade romana a partir de fontes históricas ou historiográficas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB1.4.6. Especifica as innovacións da escultura romana en relación coa grega.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB1.4.7. Describe as características xerais dos mosaicos e a pintura en Roma a partir dunha fonte histórica ou historiográfica.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ n	▪ B1.5. Función social da arte en Roma.	▪ B1.5. Explicar a función social da arte romana, especificando o pa-	▪ HAB1.5.1. Especifica quen eran os/as principais clientes da arte	▪ CCEC ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		pel desempeñado polos/as clientes e artistas, e as relacións entre eles.	romana, e a consideración social da arte e dos/das artistas.	▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ m ▪ n	▪ B1.6. Comentario de obras de arte: Roma.	▪ B1.6. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte romana, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB1.6.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas romanas: Maison Carrée de Nimes, Panteón de Roma, teatro de Mérida, Coliseo de Roma, basílica de Maxencio e Constantino en Roma, ponte de Alcántara, acueduto de Segovia, arco de Tito en Roma e columna de Traxano en Roma.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB1.6.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas romanas: Augusto de Prima Porta, estatua ecuestre de Marco Aurelio, relevo do Arco de Tito (detalle dos soldados co candelabro e outros obxectos do Templo de Xerusalén) e relevo da columna de Traxano.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ g ▪ m ▪ n	▪ B1.7. Traballo de investigación sobre historia da arte.	▪ B1.7. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías.	▪ HAB1.7.1. Realiza un traballo de investigación sobre Fidias.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE
			▪ HAB1.7.2. Realiza un traballo de investigación sobre o debate acerca da autoría grega ou romana do grupo escultórico de "Laocoonte e os seus fillos".	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ n ▪ p	▪ B1.8. Conservación do patrimonio: arte grecorromana	▪ B1.8. Respectar as creacións artísticas da Antigüidade grecorromana, valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio escaso e insubstituíble que cómpre conservar.	▪ HAB1.8.1. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables da arte antiga que se conservan en Galicia.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
	Bloque 2. Nacemento da tradición artística occidental: a arte medieval			
▪ n	▪ B2.1. Achega cristiá na arquitectura e na iconografía.	▪ B2.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte paleocristiá, en relación co seu contexto histórico e cultural.	▪ HAB2.1.1. Explica as características esenciais da arte paleocristiá e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.1.2. Describe a orixe, a características e a función da basílica paleocristiá.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			▪ HAB2.1.3. Describe as características e función dos baptisterios, mausoleos e "martiria" paleocristiáns, e as súas partes.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB2.1.4. Explica a evolución da pintura e o mosaico na arte paleocristiá, con especial referencia á iconografía.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ n	▪ B2.2. Arte bizantina.	▪ B2.2. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte bizantina, en relación co seu contexto histórico e cultural.	▪ HAB2.2.1. Explica as características esenciais da arte bizantina a partir de fontes históricas ou historiográficas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.2.2. Explica a arquitectura bizantina a través da igrexa de	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			Santa Sofía de Constantinopla.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.2.3. Describe as características do mosaico bizantino e dos temas iconográficos do Pantocrátor e a Virxe e a Déesis, así como a súa influencia na arte occidental.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ m ▪ n	▪ B2.3. Comentario de obras de arte bizantina	▪ B2.3. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte bizantina, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB2.3.1. Identifica, analiza e comenta o mosaico do Cortexo da emperatriz Teodora en San Vital de Rávena.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ n ▪ p	▪ B2.4. Arte prerrománica.	▪ B2.4. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte prerrománica, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	▪ HAB2.4.1. Define o concepto de arte prerrománica e especifica as súas manifestacións en España e en Galicia.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB2.4.2. Identifica e clasifica razoadamente no seu estilo as seguintes obras: San Pedro da Nave (Zamora), Santa María do Naranco (Oviedo), San Miguel da Escalada (León), Santa Comba de Bande e San Miguel de Celanova (Ourense).	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ n	▪ B2.5. Configuración e desenvolvemento da arte románica. Igrexas e mosteiros. Iconografía románica.	▪ B2.5. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte románica, en relación co seu contexto histórico e cultural.	▪ HAB2.5.1. Describe as características xerais da arte románica a partir de fontes históricas ou historiográficas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.5.2. Describe as características e as función das igrexas e	▪ CCEC ▪ CCL

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			dos mosteiros na arte románica.	▪ CSC
			▪ HAB2.5.3. Explica as características da escultura e a pintura románicas, con especial referencia á iconografía.	▪ CCEC ▪ CCL
▪ n	▪ B2.6. Función social da arte románica.	▪ B2.6. Explicar a función social da arte románica, especificando o papel de clientes e artistas, e as relacións entre eles.	▪ HAB2.6.1. Especifica as relacións entre artistas e clientes da arte románica.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ m ▪ n	▪ B2.7. Comentario de obras de arte románica.	▪ B2.7. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte románica, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB2.7.1. Identifica, analiza e comenta as esculturas románicas do Xuízo Final no tímpano de Santa Fe de Conques (Francia).	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ n	▪ B2.8. Achega do Gótico: expresión dunha cultura urbana. A catedral e a arquitectura civil. Modalidades escultóricas. Pintura italiana e flamenga, orixe da pintura moderna.	▪ B2.8, Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte gótica, en relación co seu contexto histórico e cultural.	▪ HAB2.8.1. Describe as características xerais da arte gótica a partir de fontes históricas ou historiográficas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.8.2. Describe as características e a evolución da arquitectura gótica e especifica os cambios introducidos respecto á románica.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.8.3. Describe as características e a evolución da escultura gótica, e especifica as súas diferenzas tipolóxicas, formais e iconográficas respecto á escultura románica.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.8.4. Recoñece e explica as	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			innovacións da pintura de Giotto e do Trecento italiano respecto á pintura románica e bizantina.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.8.5. Explica as innovacións da pintura flamenga do século XV e cita algunhas obras dos seus principais representantes.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ n	▪ B2.9. Función social da arte gótica.	▪ B2.9. Explicar a función social da arte gótica, especificando o papel desempeñado por clientes e artistas, e as relacións entre eles.	▪ HAB2.9.1. Especifica as relacións entre artistas e clientes da arte gótica, e a súa variación respecto ao románico.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ m ▪ n	▪ B2.10. Comentario de obras de arte gótica.	▪ B2.10. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte gótica, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB2.10.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas góticas: fachada occidental da catedral de Reims, interior da planta superior da Sainte Chapelle de París.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.10.2. Identifica, analiza e comenta o grupo da Anunciación e a Visitación da catedral de Reims.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.10.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas góticas: escena de "A fuxida a Exipto", de Giotto, na Capela Scrovegni de Padua, "Matrimonio Arnolfini", de Jan Van Eyck, "O descendemento da cruz", de Roger van der Weyden, e o "Xardín das Delicias, de Hieronymus Bosch.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ n	▪ B2.11. O peculiar desenvolvemen-	▪ B2.11. Recoñecer e explicar as	▪ HAB2.11.1. Explica as caracterís-	▪ CCEC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

DOG Diario Oficial de Galicia

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ p	to artístico da Península Ibérica. Arte hispanomusulmá. O Románico no Camiño de Santiago. O Gótico e a súa longa duración.	concepcións estéticas e as características esenciais da arte románica e gótica española e hispanomusulmá, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	ticas e evolución da arte románica e gótica en España.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.11.2. Explica as características xerais da arte islámica a partir de fontes históricas ou historiográficas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.11.3. Describe os trazos esenciais da mesquita e o pazo islámico.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			▪ HAB2.11.4. Explica a evolución da arte hispanomusulmá.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.11.5. Explica as características da arte mudéxar e especifica, con exemplos de obras concretas, as diferenzas entre o mudéxar popular e o cortesán.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ m ▪ n ▪ p	▪ B2.12. Comentario de obras de arte medieval española.	▪ B2.12. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte medieval española, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB2.12.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas románicas: San Vicente de Cardona (Barcelona), San Martín de Frómista e a catedral de Santiago de Compostela.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.12.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas románicas: "A dúbida de San Tomé", no ángulo do claustro de San Domingos de Silos (Burgos), "Última cea" do capitel historiado do claustro de San Xoán da Peña	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			(Huesca) e fachada de Praterías e Pórtico da Gloria da catedral de Santiago.	
			▪ HAB2.12.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas murais románicas: bóveda da Anunciación aos pastores no Panteón Real de San Isidoro de León, e ábsida de San Clemente de Tahull (Lleida).	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.12.4. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas góticas: fachada occidental e interior da catedral de León, interior da catedral de Barcelona, e interior da igrexa de San Xoán dos Reis, de Toledo.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.12.5. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas góticas: tímpano da Portada do Sarmental da catedral de Burgos, e retablo de Gil de Siloé, na Cartuxa de Miraflores (Burgos).	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.12.6. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras hispanomusulmás: Mesquita de Córdoba, Aljafería de Zaragoza, Giralda de Sevilla e Alhambra de Granada.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ g	▪ B2.13. Traballo de investigación sobre historia da arte.	▪ B2.13. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto	▪ HAB2.13.1. Realiza un traballo de investigación sobre o tratamento iconográfico e o significado da vi-	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ m ▪ n		medios tradicionais como as novas tecnoloxías.	sión apocalíptica de Cristo e o Xuízo Final na arte medieval.	▪ CD ▪ CSIEE
▪ h ▪ n ▪ p	▪ B2.14. Conservación do patrimonio: arte medieval.	▪ B2.14. Respectar as creacións da arte medieval, valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio que hai que conservar.	▪ HAB2.14.1. Explica a importancia da arte románica no Camiño de Santiago.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			▪ HAB2.14.2. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables de arte medieval que se conservan en Galicia.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
	Bloque 3. Desenvolvemento e evolución da arte europea no mundo moderno			
▪ n	▪ B3.1. Renacemento. Patróns e artistas. Orixe e desenvolvemento da nova linguaxe en arquitectura, escultura e pintura. Achegas de grandes artistas do Renacemento italiano.	▪ B3.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte do Renacemento, en relación co seu contexto histórico e cultural.	▪ HAB3.1.1. Explica as características esenciais do Renacemento italiano e a súa periodización a partir de fontes históricas ou historiográficas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.1.2. Especifica as características da arquitectura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o Quattrocento ao manierismo.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.1.3. Especifica as características da escultura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o Quattrocento ao manierismo.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.1.4. Especifica as características da pintura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o Quattrocento ao manie-	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			rismo.	
			▪ HAB3.1.5. Compara a pintura italiana do Quattrocento coa dos pintores góticos flamengos contemporáneos.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.1.6. Explica a peculiaridade da pintura veneciana do Cinquecento e cita os artistas máis representativos.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ n	▪ B3.2. Función social da arte no Renacemento	▪ B3.2. Explicar a función social da arte especificando o papel desempeñado por patróns, academias, clientes e artistas, e as relacións entre eles.	▪ HAB3.2.1. Describe a práctica do patrocinio no Renacemento italiano e as novas reivindicacións dos artistas en relación co seu recoñecemento social e a natureza do seu labor.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ m ▪ n	▪ B3.3. Comentario de obras de arte: arte do Renacemento.	▪ B3.3. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte do Renacemento, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB3.3.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Renacemento italiano: cúpula de Santa María das Flores e interior da igrexa de San Lorenzo, ambas en Florencia e de Brunelleschi; pazo Médici-Riccardi en Florencia, de Michelozzo; fachada de Santa María Novella e do pazo Rucellai, ambos en Florencia e de Alberti; templo de San Pietro in Montorio en Roma, de Bramante; cúpula e proxecto de planta de San Pedro do Vaticano, de Michelangelo; Il Gesù en Roma, de Giacomo della Porta e Vignola; Villa Capra (Villa Rotonda) en Vicenza, de Palladio.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ HAB3.3.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas do Renacemento italiano: primeiro panel da "Porta do Paraíso" (da creación do mundo á expulsión do Paraíso), de Ghiberti; "Gattamelata", de Donatello; "Piedade" do Vaticano, "David", "Moisés" e as tumbas mediceas, de Michelangelo; "O rapto das sabinas", de Giambologna.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.3.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do Renacemento italiano: "O tributo da moeda" e A "Trindade", de Masaccio; "Anunciación" do Convento de San Marcos en Florencia, de Fra Angelico; "Madonna do Duque de Urbino", de Piero della Francesca; "A Virxe das rochas", "A última cea" e "A Gioconda", de Leonardo da Vinci; "A Escola de Atenas" de Rafael; a bóveda e o "Xuízo Final" da Capela Sixtina, de Michelangelo; "A tempestade", de Giorgione; "Venus de Urbino" e "Carlos V en Mühlberg", de Tiziano; "O lavatorio", de Tintoretto; "As vodas de Caná", de Veronés.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ n	▪ B3.4. A recepción da estética renacentista na Península Ibérica.	▪ B3.4. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte española do Renacemento, en relación co seu contexto histórico e cultu-	▪ HAB3.4.1. Especifica as características peculiares do Renacemento español en comparación co italiano.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.4.2. Describe a evolución	▪ CCEC

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		ral.	da arquitectura renacentista española.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.4.3. Explica a peculiaridade da escultura renacentista española.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.4.4. Explica as características da pintura de El Greco a través dalgunhas das súas obras máis representativas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ m ▪ n	▪ B3.5. Comentario de obras de arte: arte española do Renacemento.	▪ B3.5. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte española do Renacemento, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB3.5.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Renacemento español: fachada da Universidade de Salamanca; pazo de Carlos V na Alhambra de Granada, de Pedro Machuca; mosteiro de San Lorenzo de El Escorial, de Juan de Herrera.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.5.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas do Renacemento español: "Sacrificio de Isaac" do retablo de San Bieito de Valladolid, de Alonso Berruguete; "Santo enterro", de Juan de Juni.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.5.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas de El Greco: "O expolio", "A Santa Liga" ou "Adoración do nome de Xesús", "O martirio de San Mauricio", "O enterro do Señor de Orgaz", "A adoración dos pastores",	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			"O cabaleiro da man no peito".	
▪ n	▪ B3.6. Unidade e diversidade do Barroco. Linguaxe artística ao servizo do poder civil e eclesiástico. Urbanismo barroco. Igrexas e pazos. Principais tendencias.	▪ B3.6. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte do Barroco, en relación co seu contexto histórico e cultural.	▪ HAB3.6.1. Explica as características esenciais do Barroco.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB3.6.2. Especifica as diferenzas entre a concepción barroca da arte e a renacentista.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.6.3. Compara a arquitectura barroca coa renacentista.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.6.4. Explica as características xerais do urbanismo barroco.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB3.6.5. Compara a escultura barroca coa renacentista a través da representación de "*David*" por Michelangelo e por Bernini.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.6.6. Describe as características xerais da pintura barroca e especifica as diferenzas entre a Europa católica e a protestante.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HAB3.6.7. Distingue e caracteriza as grandes tendencias da pintura barroca en Italia e os seus principais representantes.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.6.8. Especifica as peculiaridades da pintura barroca flamenga e holandesa.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 25837

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n	▪ B3.7. Función social da arte no Barroco.	▪ B3.7. Explicar a función social da arte especificando o papel desempeñado por patróns, academias, clientes e artistas, e as relacións entre eles.	▪ HAB3.7.1. Describe o papel desempeñado no século XVIII polas academias en toda Europa e, en particular, polo Salón de París.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ m ▪ n	▪ B3.8. Comentario de obras de arte: arte do Barroco.	▪ B3.8. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte do Barroco, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB3.8.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Barroco europeo do século XVII: fachada de San Pedro do Vaticano, de Carlo Maderno; columnata da praza de San Pedro do Vaticano, de Bernini; San Carlos das Catro Fontes en Roma, de Borromini; Pazo de Versalles, de Le Vau, J.H. Mansart e Le Nôtre.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.8.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas de Bernini: "David", "Apolo" e "Dafne", "A éxtase de Santa Teresa", "Cátedra de San Pedro".	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.8.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do Barroco europeo do século XVII: "Vocación de San Mateo" e "Morte da Virxe", de Caravaggio; "Triunfo de Baco e Ariadna", na bóveda do pazo Farnese de Roma, de Annibale Carracci; "Adoración do nome de Xesús", bóveda de Il Gesù en Roma, de Gaulli (Il Baciccia); "Adoración dos Magos", "As tres Grazas" e "O xardín do Amor", de Rubens; "A lección de anatomía	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			do doutor Tulpy", "A rolda nocturna", de Rembrandt.	
▪ n	▪ B3.9. Barroco hispánico. Urbanismo e arquitectura. Imaxinaría barroca. Achega da pintura española: grandes figuras do Século de Ouro.	▪ B3.9. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte española do Barroco, en relación co seu contexto histórico e cultural.	▪ HAB3.9.1. Explica as características do urbanismo barroco en España e a evolución da arquitectura española durante o século XVII.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.9.2. Explica as características da imaxinaría barroca española do século XVII e compara a escola castelá coa andaluza.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.9.3. Explica as características xerais da pintura española do século XVII.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB3.9.4. Describe as características e evolución da pintura de Velázquez a través dalgunhas das súas obras máis significativas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ m ▪ n	▪ B3.10. Comentario de obras de arte: arte española do Barroco.	▪ B3.10. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte española do Barroco, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB3.10.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Barroco español do século XVII: Praza Maior de Madrid, de Xoán Gómez de Mora; Retablo de Santo Estevo de Salamanca, de Churriguera.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.10.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas do Barroco español do século XVII: "Piedad", de Gregorio Fernández; "Inmaculada do facistol", de Alonso Cano; "Magdalena penitente", de Pedro de Mena.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ HAB3.10.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas españolas do Barroco español do século XVII: "Martirio de San Filipe", "O soño de Xacob" e "O zambro", de Ribera; "Bodegón" do Museo do Prado, de Zurbarán; "O augador de Sevilla, "Os borrachos", "A fragua de Vulcano", "A rendición de Breda", "O Príncipe Baltasar Carlos a cabalo", "A Venus do espello", "As meninas" e "As fiandeiras", de Velázquez; "A Sagrada Familia do paxariño", "A Inmaculada de El Escorial", "Os nenos da concha" e "Nenos xogando aos dados", de Murillo.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ n	▪ B3.11. Século XVIII. Mantemento do Barroco. Refinamento rococó. Neoclasicismo e Romanticismo.	▪ B3.11. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte do século XVIII, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	▪ HAB3.11.1. Explica o século XVIII como época de coexistencia de vellos e novos estilos artísticos nun contexto histórico de cambios profundos.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HAB3.11.2. Compara o Barroco tardío e o Rococó, e especifica a diferente concepción da vida e a arte que encerran.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HAB3.11.3. Explica as razóns do xurdimento do Neoclasicismo e as súas características xerais en arquitectura, escultura e pintura.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			▪ HAB3.11.4. Comenta a escultura neoclásica a través da obra de	▪ CCEC ▪ CCL

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			Canova.	▪ CAA
			▪ HAB3.11.5. Especifica as posibles coincidencias entre o Neoclasicismo e o Romanticismo na pintura de David.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.11.6. Distingue entre a corrente tradicional e a clasicista da arquitectura barroca española do século XVIII.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.11.7. Explica a figura de Salzillo como derradeiro representante da imaxinaría relixiosa española en madeira policromada.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ m ▪ n ▪ p	▪ B3.12. Comentario de obras de arte: arte do século XVIII.	▪ B3.12. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte do século XVIII, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB3.12.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do século XVIII: fachada do Hospicio de San Fernando de Madrid, de Pedro de Ribera; fachada do Obradoiro da catedral de Santiago de Compostela, de Casas e Novoa; Pazo Real de Madrid, de Juvara e Sacchetti; Panteón de París, de Soufflot; Museo do Prado en Madrid, de Juan de Villanueva.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.12.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas do século XVIII: "A oración no horto", de Salzillo; "Eros e Psique" e "Paulina Bonaparte", de Canova.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ HAB3.12.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de David: "O xuramento dos Horacios" e "A morte de Marat".	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ g ▪ m ▪ n	▪ B3.13. Traballo de investigación en historia da arte.	▪ B3.13. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías.	▪ HAB3.13.1. Realiza un traballo de investigación sobre o proceso de construción da nova basílica de San Pedro do Vaticano ao longo dos séculos XVI e XVII.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE
▪ h ▪ n ▪ p	▪ B3.14. Conservación do patrimonio: arte moderna.	▪ B3.14. Respectar as creacións da arte da Idade Moderna, valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio que hai que conservar.	▪ HAB3.14.1. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables da arte dos séculos XVI ao XVIII que se conservan en Galicia.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
	Bloque 4. O século XIX: a arte dun mundo en transformación			
▪ n	▪ B4.1. A figura de Goya.	▪ B4.1. Analizar a obra de Goya e identificar nela os trazos propios das correntes da súa época e os que anticipan diversas vangardas posteriores.	▪ HAB4.1.1. Analiza a evolución da obra de Goya como pintor e gravador, desde a súa chegada á Corte ata o seu exilio final en Bordeos.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB4.1.2. Compara a visión de Goya nas series de gravados "Os caprichos" e "Os disparates ou proverbios".	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ m ▪ n	▪ B4.2. Comentario de obras de arte: Goya.	▪ B4.2. Clasificar, analizar e comentar obras significativas de Goya, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB4.2.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de Goya: *"O parasol", "A familia de Carlos IV", "O 2 de maio de 1808 en Madrid"* (*"A loita cos mamelucos"*), *"Os fusilamentos do 3 de*	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			maio de 1808"; desastre nº 15 ("*E non hai remedio"*) da serie "*Os desastres da guerra"*; *"Saturno devorando un fillo"* e "*A leiteira de Bordeos"*.	
▪ n	▪ B4.3. A Revolución Industrial e o impacto dos novos materiais na arquitectura. Do Historicismo ao Modernismo. A Escola de Chicago. Nacemento do urbanismo moderno.	▪ B4.3. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arquitectura do século XIX, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	▪ HAB4.3.1. Describe as características e a evolución da arquitectura do ferro no século XIX, en relación cos avances e as necesidades da revolución industrial.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CMCCT
			▪ HAB4.3.2. Explica as diferenzas entre enxeñeiros e arquitectos na primeira metade do século XIX.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB4.3.3. Explica as características do neoclasicismo arquitectónico durante o Imperio de Napoleón.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB4.3.4. Explica as características do historicismo en arquitectura e a súa evolución cara ao eclecticismo.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB4.3.5. Explica as características e principais tendencias da arquitectura modernista.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB4.3.6. Especifica as achegas da Escola de Chicago á arquitectura.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB4.3.7. Describe as características e os obxectivos das remode-	▪ CCEC ▪ CCL

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			lacións urbanas de París, Barcelona e Madrid na segunda metade do século XIX.	
▪ d ▪ e ▪ m ▪ n	▪ B4.4. Comentario de obras de arte: arquitectura do século XIX.	▪ B4.4. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arquitectura do século XIX, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB4.4.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas: templo da Madalena en París, de Vignon; Parlamento de Londres, de Barry e Pugin; Auditorio de Chicago, de Sullivan e Adler; torre Eiffel de París; templo da Sagrada Familia en Barcelona, de Gaudí.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ n	▪ B4.5. Evolución da pintura: Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Simbolismo. Os postimpresionistas, xerme das vangardas pictóricas do século XX.	▪ B4.5. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da pintura do século XIX, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	▪ HAB4.5.1. Describe as características do Romanticismo na pintura e distingue entre o romanticismo da liña de Ingres e o romanticismo da cor de Gericault e Delacroix.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB4.5.2. Compara as visións románticas da paisaxe en Constable e Turner.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB4.5.3. Explica o Realismo e a súa aparición no contexto dos cambios sociais e culturais de mediados do século XIX.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			▪ HAB4.5.4. Compara o Realismo co Romanticismo.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB4.5.5. Describe as características xerais do Impresionismo e o Neoimpresionismo.	▪ CCEC ▪ CCL

Diario Oficial de Galicia

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ HAB4.5.6. Define o concepto de postimpresionismo e especifica as achegas de Cézanne e Van Gogh como precursores das grandes correntes artísticas do século XX.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB4.5.7. Explica o Simbolismo de finais do século XIX como reacción fronte ao Realismo e ao Impresionismo.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ n	▪ B4.6. Función social da arte no século XIX.	▪ B4.6. Explicar a evolución cara á independencia dos artistas respecto aos clientes, especificando o papel desempeñado polas academias, os salóns, as galerías privadas e os marchantes.	▪ HAB4.6.1. Explica os cambios que se producen no século XIX nas relacións entre artistas e clientes, referidos á pintura.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ m ▪ n	▪ B4.7. Comentario de obras de arte: o século XIX.	▪ B4.7. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da pintura do século XIX, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB4.7.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do século XIX: "O baño turco", de Ingres; "A balsa da Medusa", de Gericault; "A liberdade guiando o pobo", de Delacroix; "O carro de feo", de Constable; "Chuvia, vapor e velocidade", de Turner; "O enterro de Ornans", de Courbet; "O ánxelus", de Millet; "Almorzo sobre a herba", de Manet; "Impresión, sol nacente" e a serie sobre a Catedral de Ruán, de Monet; "Le Moulin de la Galette", de Renoir; "Unha tarde de domingo na Grande Jatte", de Seurat; "Xogadores de cartas" e "Mazás e laranxas", de Cézanne; "A noite estrelada" e "O segador", de Van Gogh; "Vi-	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 25845

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			sión despois do sermón" e "O mercado" ("Ta matete"), de Gauguin.	
▪ n	▪ B4.8. Escultura: mantemento do clasicismo. Rodin.	▪ B4.8. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da escultura do século XIX, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	▪ HAB4.8.1. Relaciona a produción e o academicismo dominante na escultura do século XIX coas transformacións levadas a cabo nas cidades (monumentos conmemorativos en prazas, parques e avenidas, e esculturas funerarias nos novos cemiterios).	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HAB4.8.2. Explica as características da renovación escultórica emprendida por Rodin.	▪ CCEC ▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ m ▪ n	▪ B4.9. Comentario de obras de arte: século XIX.	▪ B4.9. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da escultura do século XIX, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB4.9.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de Rodin: "O pensador" e "Os burgueses de Calais".	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ g ▪ m ▪ n	▪ B4.10. Traballo de investigación en historia da arte.	▪ B4.10. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías.	▪ HAB4.10.1. Realiza un traballo de investigación sobre as exposicións universais do século XIX e a súa importancia desde o punto de vista arquitectónico.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE
			▪ HAB4.10.2. Realiza un traballo de investigación sobre a influencia da fotografía e o gravado xaponés no desenvolvemento do Impresionismo, con referencias a obras	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			concretas.	
▪ h ▪ n ▪ p	▪ B4.11. Conservación do patrimonio: arte do século XIX.	▪ B4.11. Respectar as creacións da arte do século XIX, valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio que hai que conservar.	▪ HAB4.11.1. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables da arte do século XIX que se conservan en Galicia.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
	Bloque 5. A ruptura da tradición: a arte na primeira metade do século XX			
▪ n	▪ B5.1. O fenómeno das vangardas nas artes plásticas: Fauvismo, Cubismo, Futurismo, Expresionismo, pintura abstracta, Dadaísmo e Surrealismo.	▪ B5.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais das vangardas artísticas das artes plásticas na primeira metade do século XX, relacionando cada unha delas cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	▪ HAB5.1.1. Define o concepto de vangarda artística en relación co acelerado ritmo de cambios na sociedade da época e a liberdade creativa dos/das artistas iniciada na centuria anterior.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			▪ HAB5.1.2. Describe a orixe e as características do Fauvismo.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB5.1.3. Describe o proceso de xestación e as características do Cubismo, distinguindo entre o Cubismo analítico e o sintético.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HAB5.1.4. Describe o ideario e os principios do futurismo.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB5.1.5. Identifica os antecedentes do expresionismo no século XIX, explica as súas características xerais e especifica as diferenzas entre os grupos alemáns "A ponte" e "O xinete azul".	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB5.1.6. Describe o proceso de	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			xestación e as características da pintura abstracta, distingue a vertente cromática e a xeométrica, e especifica algunhas das súas correntes máis significativas, como o Suprematismo ruso ou o Neoplasticismo.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB5.1.7. Describe as características do Dadaísmo como actitude provocadora nun contexto de crise.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			▪ HAB5.1.8. Explica a orixe, as características e os obxectivos do Surrealismo.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB5.1.9. Explica a importancia dos pintores españois Picasso, Miró e Dalí no desenvolvemento das vangardas artísticas.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB5.1.10. Explica a renovación temática, técnica e formal da escultura na primeira metade do século XX, distinguindo as obras relacionadas coas vangardas pictóricas e as que utilizan recursos ou linguaxes independentes.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ n ▪ e	▪ B5.2. Comentario de obras de arte: a plástica na primeira metade do século XX.	▪ B5.2. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da plástica da primeira metade do século XX, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxi-	▪ HAB5.2.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras: "A alegría de vivir", de Matisse; "As señoritas de Aviñón", "Retrato de Ambroise Vollard", "Natureza morta con cadeira de reixa de cana" e "Guernica", de Picasso; "A cidade	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		co e histórico).	que emerxe", de Boccioni; "O berro", de Munch; "A rúa", de Kirchner; "Lírica" e "Sobre branco II", de Kandinsky; "Cadrado negro", de Malevich; "Composición II", de Mondrian; "L.H.O.O.Q.", de Duchamp; "O elefante das Celebes", de Ernst; "A chave dos campos", de Magritte; "O entroido de Arlequín" e "Mulleres e paxaros á luz da lúa", de Miró; "O xogo lúgubre" e "A persistencia da memoria", de Dalí.	
			▪ HAB5.2.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas: "O profeta", de Gargallo; "Formas únicas de continuidade no espazo", de Boccioni; "Fonte", de Duchamp; "Muller peiteándose ante un espello", de Xulio González; "Mademoiselle Pogany I", de Brancusi; "Lagosta, nasa e cola de peixe", de Calder; "Figura reclinada", de Henry Moore.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ n	▪ B5.3. Renovación da linguaxe arquitectónica: o funcionalismo do Movemento Moderno e a arquitectura orgánica.	▪ B5.3. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arquitectura da primeira metade do século XX, relacionando cada unha delas cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	▪ HAB5.3.1. Explica o proceso de configuración e os trazos esenciais do Movemento Moderno en arquitectura.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB5.3.2. Especifica as achegas da arquitectura orgánica ao Movemento Moderno.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ e ▪ n	▪ B5.4. Comentario de obras de arte: arquitectura da primeira me-	▪ B5.4. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arqui-	▪ HAB5.4.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arqui-	▪ CCEC ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	tade do século XX.	tectura da primeira metade do século XX, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	tectónicas: edificio da Bauhaus en Dessau (Alemaña), de Gropius; pavillón de Alemaña en Barcelona, de Mies van der Rohe; Vila Saboia en Poissy (Francia), de Le Corbusier; casa Kaufman (Casa da Cascada), de Frank Lloyd Wright.	▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ g ▪ m ▪ n	▪ B5.5. Traballo de investigación en Historia da Arte.	▪ B5.5. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais coma as novas tecnoloxías.	▪ HAB5.5.1. Realiza un traballo de investigación sobre o Grupo de Artistas e Técnicos Españois Para o Progreso da Arquitectura Contemporánea (GATEPAC).	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE
▪ d ▪ h ▪ m ▪ n ▪ p	▪ B5.6. Conservación do patrimonio: arte do século XX.	▪ B5.6. Respectar as manifestacións da arte da primeira metade do século XX, valorando a súa importancia como expresión da profunda renovación da linguaxe artística na que se sustenta a liberdade creativa actual.	▪ HAB5.6.1. Selecciona unha obra arquitectónica, unha escultura ou unha pintura da primeira metade do século XX, das existentes en Galicia, e xustifica a súa elección.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
	Bloque 6. A universalización da arte desde a segunda metade do século XX			
▪ n	▪ B6.1. Predominio do Movemento Moderno ou Estilo Internacional en arquitectura. A arquitectura á marxe do estilo internacional: High Tech, arquitectura Posmoderna e Deconstrución.	▪ B6.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arquitectura desde a segunda metade do século XX, enmarcándoa nas novas relacións entre clientes, artistas e público que caracterizan ao mundo actual.	▪ HAB6.1.1. Explica o papel desempeñado no proceso de universalización da arte polos medios de comunicación de masas e as exposicións e feiras internacionais de arte.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			▪ HAB6.1.2. Explica as razóns do mantemento e a difusión internacional do Movemento Moderno en arquitectura.	▪ CCEC ▪ CCL

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ HAB6.1.3. Distingue e describe as características doutras tendencias arquitectónicas á marxe do Movemento Moderno ou Estilo Internacional, en particular a High Tech, a posmoderna e a deconstrución.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ m ▪ n	▪ B6.2. Comentario de obras de arte: arquitectura desde a segunda metade do século XX.	▪ B6.2. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arquitectura desde a segunda metade do século XX, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB6.2.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras: "Unité d'habitation" en Marsella, de Le Corbusier; edificio Seagram en Nova York, de M. van der Rohe e Philip Johnson; o museo Guggenheim de Nova York, de F. Lloyd Wright; a Casa da Ópera de Sydney, de J. Utzon; o centro Pompidou de París, de R. Piano e R. Rogers; o AT & T Building de Nova York, de Philip Johnson; o museo Guggenheim de Bilbao, de F. O. Gehry.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ n	▪ B6.3. Artes plásticas: das segundas vangardas á posmodernidade.	▪ B6.3. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais das artes plásticas desde a segunda metade do século XX, no marco das novas relacións entre clientes, artistas e público que caracterizan o mundo actual.	▪ HAB6.3.1. Explica e compara o Informalismo europeo e o Expresionismo abstracto norteamericano.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB6.3.2. Explica a abstracción postpictórica.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB6.3.3. Explica o Minimalismo.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB6.3.4. Explica a arte cinética e a Op-Art.	▪ CCEC ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ HAB6.3.5. Explica a arte conceptual.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB6.3.6. Explica a Arte Povera.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB6.3.7. Distingue e explica algunhas das principais correntes figurativas: Pop-Art, Nova Figuración, Hiperrealismo.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB6.3.8. Explica en que consisten as seguintes manifestacións de arte non duradeira: Happening, Body Art e Land Art.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB6.3.9. Describe os formulacións xerais da posmodernidade, referida ás artes plásticas.	▪ CCEC ▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ m ▪ n	▪ B6.4. Comentario de obras de arte: a arte desde a segunda metade do século XX.	▪ B6.4. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte desde a segunda metade do século XX, aplicando un método que abranga diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB6.4.1. Identifica o autor e a corrente artística (non necesariamente o título), e analiza e comenta as seguintes obras: "Pintura" (Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía de Madrid), de Tapies; "Grito nº 7", de Antonio Saura; "One: number 31, 1950", de J. Pollock; "Ctesiphon III", de F. Stella; "Equivalente VIII", de Carl André; "Vega 200", de Vasarely; "Unha e tres cadeiras", de J. Kosuth; "Iglú con árbore", de Mario Merz; "Marilyn Monroe" (serigrafía de 1967), de A. Warhol; "O Papa que berra" (estudo a partir do retrato do Papa Inocencio X), de	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			Francis Bacon; "A Gran Vía madrileña en 1974", de Antonio López.	
▪ n	▪ B6.5. Novos sistemas visuais: fotografía, cine e televisión, cartelismo e cómic. Combinación de linguaxes expresivas.	▪ B6.5. Explicar o desenvolvemento e a extensión dos novos sistemas visuais, como a fotografía, o cine, a televisión,o cartelismo ou o cómic, especificando o modo en que combinan diversas linguaxes expresivas.	▪ HAB6.5.1. Explica brevemente o desenvolvemento dos novos sistemas visuais e as características da súa linguaxe expresiva: fotografía, cartel, cine, cómic, producións televisivas, videoarte e arte por computador.	▪ CCEC ▪ CCL
▪ i ▪ n	▪ B6.6. Impacto das novas tecnoloxías na difusión e na creación artística.	▪ B6.6. Describir as posibilidades que abriron as novas tecnoloxías, e explicar os seus efectos tanto para a creación artística como para a difusión da arte.	▪ HAB6.6.1. Especifica as posibilidades que ofrecen as novas tecnoloxías para a creación artística e para a difusión da arte.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD
▪ n	▪ B6.7. Arte e cultura visual de masas.	▪ B6.7. Identificar a presenza da arte na vida cotiá, e distinguir os ámbitos en que se manifesta.	▪ HAB6.7.1. Define o concepto de cultura visual de masas, e describe os seus trazos esenciais.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			▪ HAB6.7.2. Identifica a arte nos diferentes ámbitos da vida cotiá.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
▪ h ▪ n ▪ p	▪ B6.8. O patrimonio artístico como riqueza cultural. A preocupación pola súa conservación. A UNESCO.	▪ B6.8. Respectar as manifestacións da arte de todos os tempos, valorándoas como patrimonio cultural herdado que se debe conservar e transmitir ás xeracións futuras, e explicar que é o Patrimonio Mundial da UNESCO, así como a súa orixe e a súa finalidade.	▪ HAB6.8.1. Explica a orixe do Patrimonio Mundial da UNESCO e os seus obxectivos.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB6.8.2. Realiza un traballo de investigación relacionado cos bens artísticos de España e de Galicia inscritos no catálogo do Patrimonio Mundial da UNESCO.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE
	Bloque 7. O vocabulario artístico			

	Historia da Arte. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ n	▪ B7.1. Vocabulario artístico.	▪ B7.1. Utilizar a terminoloxía específica da arte nas exposicións orais e escritas, denominando con precisión os elementos e as técnicas principais.	▪ HAB7.1.1. Utiliza con corrección a terminoloxía específica das artes en exposicións orais e escritas.	▪ CCEC ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Historia da Filosofía

Introdución

Historia da Filosofía, ademais de ser unha materia que dá sentido e continuidade desde unha perspectiva histórica ás ideas que se presentaron nas materias de Filosofía de cuarto de ESO e Filosofía de primeiro de bacharelato, contribúe ao desenvolvemento integral dos alumnos e das alumnas de bacharelato, xa que permite tomar conciencia do seu ser como ser pensante e autónomo, e reflexionar sobre as súas propias crenzas, ideas e conviccións e as do mundo que hai arredor, de xeito crítico e razoado, e rexeitalas e/ou modificalas, ou asumilas como parte de si.

Historia da Filosofía non se presenta como un percorrido cronolóxico polas ideas do pensamento occidental sen máis; tampouco debería ser un simple compendio de autores e autoras, senón un intento de achegamento ao esforzo do ser humano por comprender a realidade e o propio ser humano en todas as súas dimensións. Trátase dunha investigación que nos fará máis libres, permitiranos comprender o pasado e o presente, e proxectar solucións sobre os problemas que se nos formulen no futuro. É no pensar de "outros/as" (e con "outros/as") como se foi configurando ao longo da historia das ideas, como lograremos estimular o noso propio pensamento, ese "sapere aude" kantiano, que nos leve a xerar as nosas propias ideas tendo en conta de onde proceden e respectando as persoas que non pensan coma nós. Ese pensar a través do diálogo de distintos/as autores/as e épocas que foron creando aproximacións ou tendencias cara á verdade respecto aos problemas e ás grandes preguntas que se formulou o ser humano ao longo da súa existencia constitúe a Historia da Filosofía. E nese percorrido, o alumnado deberá reflexionar sobre as razóns da presenza maioritariamente masculina na produción filosófica desde as súas orixes, ao tempo que debe coñecer o pensamento filosófico na muller.

Esta materia contribúe ao desenvolvemento das competencias clave do bacharelato pola súa propia natureza e polo xeito que está articulada, e permite o desenvolvemento persoal e social como cidadán ou cidadá, así como o desenvolvemento profesional no futuro, xa que, como materia terminal do bacharelato, adquire tamén a dimensión de propedéutica para un amplo abano de estudos e profesións posteriores. Historia da Filosofía permítelles aos alumnos e ás alumnas de bacharelato contribuír á consecución das seguintes competencias:

a) A competencia en comunicación lingüística, a través de disertacións, argumentacións, análises de textos relevantes, definicións de termos, diálogos, exposicións orais e escritas, ensaios filosóficos, etc.

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 25855

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

b) As competencias sociais e cívicas preséntanse asociadas a numerosos estándares de aprendizaxe da materia que poñen o alumnado en relación co proceso de formación e transformación da sociedade humana desde as súas orixes, e permiten coñecer os seus problemas e as respostas que se deron ao longo da historia.

c) A competencia de aprender a aprender contribúe a que o alumnado sexa quen de aprender por si mesmo, ao consolidar esta faceta noutros ámbitos, así como de cara ao futuro. Xa que logo, pídese reflexionar, aprender en equipo, comprender e explicar, etc.

d) A competencia dixital desenvólvese realizando traballos colectivos a través da TIC, utilizando ferramentas informáticas para realizar presentacións, procuras en internet, etc.

e) Foméntase tamén a consecución, entre outras, da competencia de conciencia e expresións culturais, xa que se recorre constantemente ao diálogo entre épocas e autores/as anteriores, facendo unha revisión das súas achegas ao ámbito das expresións culturais a nivel histórico.

A consecución destas competencias clave por parte do alumnado non se levará a cabo sen un cambio a nivel metodolóxico no proceso de ensino e aprendizaxe que vai supor un reto para os/as profesionais da educación nesta etapa. Este cambio hase concretar na práctica de traballo na aula e na metodoloxía, que lle ha permitir o desempeño ao alumnado dun alto grao de dominio das competencias, apoiándose na aprendizaxe cooperativa e a resolución conxunta de casos ou problemas, que permitan xeneralizar estratexias e aplicalas en situacións similares e reais, aprendendo dos demais. Pódense utilizar procedementos de avaliación variados, como por exemplo rúbricas, escalas, probas orais e escritas, portafolios e traballos de clase, posibilitando a participación do alumnado no seu proceso de avaliación.

Outro aspecto salientable da materia de Historia da Filosofía é o tratamento dos elementos transversais que corresponden ao bacharelato, destacando nomeadamente a comprensión e a expresión orais e escritas en todos os bloques da materia, ou o uso das tecnoloxías da información e da comunicación como elemento transversal no propio currículo da materia, entre outros.

A materia está organizada en cinco bloques: o primeiro é transversal e, por tanto, reaparecerá ao longo de todo o currículo, trátase da análise de textos, a argumentación, as ferramentas de investigación propias da filosofía e as aplicacións das tecnoloxías da información e da comunicación na materia; os outros catro bloques corresponden coas catro épocas máis relevantes da historia no relativo ao pensamento: Grecia Antiga, a Idade Media, a Modernidade e a Ilustración e a filosofía da Idade Contemporánea, que chega a ocuparse de autores/as e problemas actuais. Estes catro bloques están estruturados a través de autores/as salientables, dos/das que se sinala a súa ter-

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

minoloxía, os textos máis representativos e as súas teorías características, e se contextualizan con outros/as autores/as ou épocas, resaltando á súa vez as súas contribucións á sociedade e á súa época

2º de bacharelato

	Historia da Filosofía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Contidos transversais			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B1.1. Comentario de texto. ▪ B1.2. Diálogo filosófico e argumentación.	▪ B1.1. Realizar a análise de fragmentos dos textos máis salientables da historia da filosofía, e ser capaz de transferir os coñecementos a outros/as autores/as ou problemas.	▪ HFB1.1.1. Comprende o sentido global dos textos máis salientables dos/das autores/as estudados/as, recoñecendo a orde lóxica da argumentación e as formulacións que se defenden, e é quen de transferir os coñecementos a outros/as autores/as ou problemas.	▪ CCL
			▪ HFB1.1.2. Analiza as ideas do texto, identificando a conclusión e os conceptos e as ideas relevantes, e recoñece a súa estrutura e a orde lóxica das súas ideas.	▪ CAA ▪ CCL
			▪ HFB1.1.3. Argumenta a explicación das ideas presentes no texto, en relación coa filosofía do/da autor/a e os contidos estudados.	▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e	▪ B1.2. Diálogo filosófico e argumentación.	▪ B1.2. Argumentar con claridade e capacidade crítica, oralmente e por escrito, as súas propias opinións sobre os problemas fundamentais da filosofía, dialogando de xeito razoado con outras posicións diferentes.	▪ HFB1.2.1. Argumenta as súas propias opinións con claridade e coherencia, tanto oralmente como por escrito.	▪ CCL ▪ CSIEE
			▪ HFB1.2.2. Utiliza o diálogo racional na defensa das súas opinións, e valora a diversidade de ideas e, á vez, apoiándose nos aspectos	▪ CSC

	Historia da Filosofía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			comúns.	
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ m	▪ B1.3. Ferramentas de aprendizaxe e investigación da filosofía.	▪ B1.3. Aplicar adecuadamente as ferramentas e os procedementos do traballo intelectual á aprendizaxe da filosofía, realizando traballos de organización e investigación dos contidos.	▪ HFB1.3.1. Sintetiza correctamente a filosofía de cada autor/a, mediante resumos dos seus contidos fundamentais, e clasifícaos nos núcleos temáticos que atravesan a historia da filosofía: realidade, coñecemento, ser humano, ética e política.	▪ CAA
			▪ HFB1.3.2. Elabora listaxes de vocabulario de conceptos, comprende o seu significado, organízaos en esquemas ou mapas conceptuais, táboas cronolóxicas e outros procedementos útiles para a comprensión da filosofía do autor, e aplícaos con rigor.	▪ CAA ▪ CCL
			▪ HFB1.3.3. Selecciona información de distintas fontes, bibliográficas e de internet, e recoñece as fontes fiables.	▪ CD
			▪ HFB1.3.4. Realiza redaccións ou disertacións, traballos de investigación e proxectos que impliquen un esforzo creativo e unha valoración persoal dos problemas filosóficos formulados na historia da filosofía.	▪ CSIEE
▪ d ▪ g ▪ m	▪ B1.4. Aplicación das competencias de tecnoloxías da información e da comunicación á historia da	▪ B1.4. Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación na realización e na exposición dos traballos de investigación filosófi-	▪ HFB1.4.1. Utiliza as ferramentas informáticas e da web 2.0. (wikis, blogs, redes sociais, procesador de textos, presentación de diaposi-	▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Filosofía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	filosofía.	ca.	tivas ou recursos multimedia, etc.) para o desenvolvemento dos traballos.	
			▪ HFB1.4.2. Realiza procuras avanzadas en internet sobre os contidos da investigación, e decide os conceptos adecuados.	▪ CD
			▪ HFB1.4.3. Colabora en traballos colectivos de investigación sobre os contidos estudados utilizando as tecnoloxías da información e da comunicación.	▪ CD
	Bloque 2. A filosofía na Grecia antiga			
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B2.1. Orixe da filosofía grega. Os presocráticos: resposta á orixe do cosmos. ▪ B2.2. Dialéctica socrática. ▪ B2.3. Convencionalismo democrático e relativismo dos sofistas ▪ B2.4. Platón: ontoloxía e coñecemento; concepción dualista do ser humano; dimensión antropolóxica e política da virtude; o autor e o seu contexto.	▪ B2.1. Coñecer a orixe da filosofía en Grecia e comprender o primeiro gran sistema filosófico, o de Platón, analizando a relación entre realidade e coñecemento, a concepción dualista do ser humano e a dimensión antropolóxica e política da virtude, en relación coa filosofía presocrática e o xiro antropolóxico de Sócrates e os Sofistas, valorando a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Grecia antiga, e apreciando criticamente o seu discurso.	▪ HFB2.1.1. Utiliza conceptos de Platón como idea, mundo sensible, mundo intelixible, ben, razón, doxa, episteme, universal, absoluto, dualismo, reminiscencia, transmigración, mímese, methexe, virtude e xustiza, entre outros, e aplícaos con rigor.	▪ CCL
			▪ HFB2.1.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral como na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Platón, analizando a relación entre realidade e coñecemento, a concepción dualista do ser humano e a dimensión antropolóxica e política da virtude.	▪ CCL
			▪ HFB2.1.3. Distingue as respostas	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Filosofía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			da corrente presocrática en relación á orixe do Cosmos, os conceptos fundamentais da dialéctica de Sócrates e o convencionalismo democrático e o relativismo moral dos sofistas, identificando os problemas da filosofía antiga, e relacionando esas respostas coas solucións achegadas por Platón.	
			▪ HFB2.1.4. Respecta o esforzo da filosofía de Platón por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Grecia antiga, valorando positivamente o diálogo como método filosófico, o nacemento das utopías sociais, o sentido do gobernante-filósofo ou a súa defensa da inclusión das mulleres na educación.	▪ CSC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B2.5. A física de Demócrito. ▪ B2.6. Problemas da filosofía antiga e solución de Aristóteles. ▪ B2.7. Aristóteles: metafísica, física, coñecemento, ética eudemonista e política. Comparación coa filosofía platónica. O autor e o seu contexto.	▪ B2.2. Entender o sistema teleolóxico de Aristóteles, en relación co pensamento de Platón e a física de Demócrito, e valorando a súa influencia no desenvolvemento das ideas e cos cambios socioculturais da Grecia antiga.	▪ HFB2.2.1. Utiliza con rigor conceptos do marco do pensamento de Aristóteles, como substancia, ciencia, metafísica, materia, forma, potencia, acto, causa, efecto, teleoloxía, lugar natural, indución, dedución, abstracción, alma, monismo, felicidade e virtude, entre outros.	▪ CCL
			▪ HFB2.2.2. Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais de Aristóteles, examinando a súa concepción da metafísica e da física, o coñecemen-	▪ CCL

	Historia da Filosofía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			to, a ética eudemonística e a política, en comparación coas teorías de Platón.	
			▪ HFB2.2.3. Describe as respostas da física de Demócrito, identificando os problemas da filosofía antiga, e relaciona esas respostas coas solucións achagadas por Aristóteles.	▪ CAA
			▪ HFB2.2.4. Estima e razoa o esforzo da filosofía de Aristóteles por contribuír ao desenvolvemento do pensamento occidental, valorando positivamente a formulación científica das cuestións.	▪ CMCCT
▪ d ▪ e ▪ h ▪ l	▪ B2.8. Doutrinas éticas helenísticas: Epicureísmo, Estoicismo e Escepticismo. ▪ B2.9. Científicos helenísticos. ▪ B2.10. A Biblioteca de Alexandría.	▪ B2.3. Coñecer as escolas éticas xurdidas no helenismo, como o Epicureísmo, o Estoicismo e o Escepticismo, valorar o seu papel no contexto socio-histórico e cultural da época, e recoñecer a repercusión dos grandes científicos helenísticos, apreciando a gran importancia para occidente da Biblioteca de Alexandría.	▪ HFB2.3.1. Describe as respostas das doutrinas éticas helenísticas, e identifica algúns dos grandes logros da ciencia alexandrina.	▪ CMCCT
	Bloque 3. A filosofía medieval			
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B3.1. Cristianismo e filosofía. Agostiño de Hipona: teoría da iluminación, filosofía da historia, o problema da certeza e a defensa da liberdade.	▪ B3.1. Explicar a orixe do pensamento cristián e o seu encontro coa filosofía a través das ideas fundamentais de Agostiño de Hipona, apreciando a súa defensa da liberdade, da verdade e do co-	▪ HFB3.1.1. Explica o encontro da filosofía e a relixión cristiá nas súas orixes, a través das teses centrais do pensamento de Agostiño de Hipona.	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Filosofía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		ñecemento interior ou a historia.		
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B3.2. Escolástica medieval. Tomé de Aquino: relacións de razón e fe. Vías para a demostración da existencia de Deus. Lei moral. Relación coa filosofía antiga e coa agostiniana, a xudía e o nominalismo. O autor e o seu contexto.	▪ B3.2. Coñecer a síntese de Tomé de Aquino, en relación co agostinismo, a filosofía árabe e xudía, e o nominalismo, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e nos cambios socioculturais da Idade Media.	▪ HFB3.2.1. Define conceptos de Tomé de Aquino, como razón, fe, verdade, deus, esencia, existencia, creación, inmortalidade, lei natural, lei positiva e precepto, entre outros, e aplícaos con rigor.	▪ CCL
			▪ HFB3.2.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Tomé de Aquino, distinguindo a relación entre fe e razón, as vías de demostración da existencia de Deus, e a lei moral, en comparación coas teorías da filosofía Antiga.	▪ CCL
			▪ HFB3.2.3. Discrimina as respostas do agostinismo, a filosofía árabe e xudía, e o nominalismo, identificando os problemas da filosofía medieval, en relación coas solucións achegadas por Tomé de Aquino.	▪ CAA
			▪ HFB3.2.4. Valora o esforzo da filosofía de Tomé de Aquino por contribuír ao desenvolvemento das ideas e os ao cambios sociais da Idade Media, xulgando positivamente a universalidade da lei moral.	▪ CSC
▪ d ▪ e	▪ B3.4. Crise da Escolástica no século XIV: nominalismo de Gui-	▪ B3.3. Coñecer algunha das teorías centrais do pensamento de Gui-	▪ HFB3.3.1. Coñece as teses centrais do nominalismo de Guillerme	▪ CCEC

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 25862

	Historia da Filosofía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h	llerme de Ockham. Relacións entre razón e fe. Novo pulo para a ciencia.	llerme de Ockham, cuxa reflexión crítica supuxo a separación entre razón e fe, a independencia da filosofía e o novo pulo para a ciencia.	de Ockham e a súa importancia para a entrada na modernidade.	
	Bloque 4. A filosofía na Modernidade e na Ilustración			
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ l	▪ B4.1. A filosofía no Renacemento. Humanismo: novo concepto sobre a natureza humana. ▪ B4.2. F. Bacon. Os prexuízos na investigación do coñecemento. ▪ B4.3. Implicacións da revolución científica. ▪ B4.4. Realismo político de Maquiavelo.	▪ B4.1. Comprender a importancia do xiro do pensamento occidental que se deu no Renacemento e que anticipa a modernidade, valorando o novo humanismo que enxalza a "dignitas hominis", a investigación dos prexuízos do coñecemento de F. Bacon e as implicacións da Revolución Científica, e coñecer as teses fundamentais do realismo político de N. Maquiavelo.	▪ HFB4.1.1. Comprende a importancia intelectual do xiro do pensamento científico que se deu no Renacemento, e describe as respostas da filosofía humanista sobre a natureza humana.	▪ CMCCT
			▪ HFB4.1.2. Explica as ideas ético-políticas fundamentais de N. Maquiavelo e compáraas cos sistemas ético-políticos anteriores.	▪ CSC
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B4.5. Descartes: O método, o "*cogito*" (coñecemento e realidade) e o dualismo antropolóxico. ▪ B4.6. Comparación do autor coa filosofía antiga e medieval, e relación coa Moderna. O autor e o seu contexto.	▪ B4.2. Entender o racionalismo de Descartes, distinguíndoo e relacionándoo coa filosofía humanista e o monismo panteísta de Spinoza, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e nos cambios socioculturais da Idade Moderna.	▪ HFB4.2.1. Identifica conceptos de Descartes como razón, certeza, método, dúbida, hipótese, "cogito", idea, substancia e subxectivismo, entre outros, e aplícaos con rigor.	▪ CCL
			▪ HFB4.2.2. Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Descartes, analizando o método e a relación entre coñecemento e realidade a partir do "cogito" e o dualismo no ser humano, en comparación coas teorías da filosofía antiga e da medieval.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Historia da Filosofía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ HFB4.2.3. Identifica os problemas da filosofía moderna e relaciónaos coas solucións aportadas por Descartes.	▪ CCEC
			▪ HFB4.2.4. Estima e razoa o esforzo da filosofía de Descartes por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, e valora a universalidade da razón cartesiana.	▪ CSC
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ l	▪ B4.7. Hume: o coñecemento, crítica á causalidade e á substancia. Emotivismo moral. Comparación coa filosofía anterior. O autor e o seu contexto ▪ B4.8. Locke: liberalismo político.	▪ B4.3. Coñecer o empirismo de Hume en relación co liberalismo político de Locke, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Idade Moderna.	▪ HFB4.3.1. Utiliza conceptos de Hume como escepticismo, crítica, experiencia, percepción, inmanencia, asociación, impresións, ideas, hábito, contradición, causa, crenza, sentimento, mérito, utilidade, felicidade, contrato social, liberdade e deber, entre outros, e úsaos con rigor.	▪ CCL
			▪ HFB4.3.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais de Hume, distinguindo os principios e os elementos do coñecemento respecto á verdade, a crítica á causalidade e á substancia, e o emotivismo moral, en comparación coas teorías da filosofía antiga e da medieval, e co racionalismo moderno.	▪ CMCCT
			▪ HFB4.3.3. Coñece e explica as ideas centrais do liberalismo políti-	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Filosofía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			co de Locke, identificando os problemas da filosofía moderna, e relaciónaas coas solucións aportadas por Hume.	
			▪ HFB4.3.4. Valora o esforzo da filosofía de Hume por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, xulgando positivamente a procura da felicidade colectiva.	▪ CSC
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B4.9. A Ilustración francesa. Rousseau: a crítica social, a crítica á civilización, o estado de natureza, a defensa do contrato social e a vontade xeral.	▪ B4.4. Coñecer os principais ideais dos ilustrados franceses, afondando no pensamento de J.J. Rousseau, e valorar a importancia do seu pensamento para o xurdimento da democracia mediante unha orde social acorde coa natureza humana.	▪ HFB4.4.1. Comprende os ideais que impulsaron os ilustrados franceses, e explica o sentido e transcendencia do pensamento de Rousseau, a súa crítica social, a crítica á civilización, o estado de natureza, a defensa do contrato social e a vontade xeral.	▪ CSC
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B4.10. Idealismo transcendental. Kant: as facultades e límites do coñecemento. ▪ B4.11. Lei Moral e paz perpetua. ▪ B4.12. Relación do proxecto ilustrado de Rousseau coa filosofía Moderna e Kant. ▪ B4.13. Comparación coas teorías da filosofía antiga, medieval e moderna.	▪ B4.5. Comprender o idealismo crítico de Kant, en relación co racionalismo de Descartes, o empirismo de Hume e a filosofía ilustrada de Rousseau, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Idade Moderna.	▪ HFB4.5.1. Aplica conceptos de Kant como sensibilidade, entendemento, razón, crítica, transcendental, ciencia, innato, xuízo, a priori, a posteriori, facultade, intuición, categoría, ilusión transcendental, idea, lei, fenómeno, nóumeno, vontade, deber, imperativo categórico, autonomía, postulado, liberdade, dignidade, persoa, paz e pacto, entre outros, e utilízaos con rigor.	▪ CAA
			▪ HFB4.5.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fun-	▪ CCL

	Historia da Filosofía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			damentais da filosofía de Kant, analizando as facultades e os límites do coñecemento, a lei moral e a paz perpetua, comparándoas coas teorías da filosofía antiga, medieval e moderna.	
			▪ HFB4.5.3. Describe a teoría política de Rousseau, identificando os problemas da filosofía moderna e relacionándoa coas solucións achegadas por Kant.	▪ CCL
			▪ HFB4.5.4. Respecta e razoa o esforzo da filosofía de Kant por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios socioculturais da Idade Moderna, e valora a dignidade e a procura da paz entre as nacións	▪ CSC
	Bloque 5. A filosofía contemporánea			
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B5.1. Marx: o materialismo histórico, a crítica ao idealismo, á alienación e á ideoloxía, e a súa visión humanista do individuo. ▪ B5.2. Relación de Marx cos problemas da filosofía contemporánea. O autor e o seu contexto.	▪ B5.1. Entender o materialismo histórico de Marx, en relación co idealismo de Hegel e con Feuerbach, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e nos cambios socioculturais da Idade Contemporánea.	▪ HFB5.1.1. Identifica conceptos de Marx como dialéctica, materialismo histórico, praxe, alienación, infraestrutura, superestrutura, forzas produtivas, medios de produción, loita de clases, traballo, plusvalor e humanismo, entre outros, e utilízaos con rigor.	▪ CSC
			▪ HFB5.1.2. Coñece e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Marx, examinando o materialismo histó-	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Filosofía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			rico e a crítica ao idealismo, á alienación e á ideoloxía, e expón a súa visión humanista do individuo.	
			▪ HFB5.1.3. Identifica os problemas da filosofía contemporánea en relación coas solucións achegadas por Marx.	▪ CSC
			▪ HFB5.1.4. Valora o esforzo da filosofía de Marx por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, xulgando positivamente a defensa da igualdade social.	▪ CSC
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B5.3. Nietzsche: crítica á metafísica, á moral e á ciencia; a verdade como metáfora. ▪ B5.4. O superhome, como resultado da inversión de valores e a vontade de poder, e comparación coas teorías da filosofía antiga, medieval, moderna e contemporánea. O autor e o seu contexto. ▪ B5.5. A vontade en Schopenhauer.	▪ B5.2. Comprender o vitalismo de Nietzsche en relación co vitalismo de Schopenhauer, e valorar a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Idade Contemporánea.	▪ HFB5.2.1. Define conceptos de Nietzsche como crítica, traxedia, intuición, metáfora, convención, perspectiva, xenealoxía, transvaloración, nihilismo, superhome, vontade de poder, e eterno retorno, entre outros, e aplícaos con rigor.	▪ CCL
			▪ HFB5.2.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía de Nietzsche, considerando a crítica á metafísica, á moral e á ciencia, a verdade como metáfora, e a afirmación do superhome, como resultado da inversión de valores e a vontade de poder, en comparación coas teorías da filosofía antiga, medieval, moderna e contemporá-	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Filosofía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			nea.	
			▪ HFB5.2.3. Distingue as respostas de Schopenhauer na súa afirmación da vontade e identifica os problemas da filosofía contemporánea, en relación coas solucións achegadas por Nietzsche.	▪ CCEC
			▪ HFB5.2.4. Estima o esforzo da filosofía de Nietzsche por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, e valora a defensa da verdade e da liberdade.	▪ CSC
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B5.6. Filosofía española. Ortega y Gasset: a súa relación con posturas filosóficas como o realismo, o racionalismo, o vitalismo ou o existencialismo, e outras posturas filosóficas. O autor e o seu contexto.	▪ B5.3. Entender o raciovitalismo de Ortega y Gasset en relación con figuras da filosofía española, como Unamuno, e do pensamento europeo, e valorar as influencias que recibe e a repercusión do seu pensamento no desenvolvemento das ideas e a rexeneración social, cultural e política de España.	▪ HFB5.3.1. Utiliza conceptos de Ortega y Gasset e aplícaos con rigor, como obxectivismo, ciencia, europeización, filosofía, mundo, circunstancia, perspectiva, razón vital, raciovitalismo, vida, categoría, liberdade, idea, crenza, historia, razón histórica, xeración, home-masa e home selecto, entre outros.	▪ CCL
			▪ HFB5.3.2. Comprende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías fundamentais da filosofía e da análise social de Ortega y Gasset, en relación con posturas filosóficas como o realismo, o racionalismo, o vitalismo ou o existencialismo, entre outras.	▪ CCL

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Filosofía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ HFB5.3.3. Respecta o esforzo da filosofía de Ortega y Gasset por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais e culturais da Idade Contemporánea española, e valorao seu compromiso coa defensa da cultura e da democracia.	▪ CSC
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B5.7. Filosofía crítica da escola de Frankfurt. A crítica a razón ilustrada e á idea de progreso. ▪ B5.8. Racionalidade dialóxica de Habermas: os intereses do coñecemento e a acción comunicativa. ▪ B5.9. Contribución de Habermas ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea. ▪ B5.10. Pensamento posmoderno: principais teses dos filósofos posmodernos, como Vattimo, Lyotard e Baudrillard, e reflexión sobre a súa vixencia actual.	▪ B5.4. Coñecer as teses fundamentais da crítica da Escola de Frankfurt, analizando a racionalidade dialóxica de Habermas, relacionándoo coa filosofía crítica da Escola de Frankfurt, e valorando a súa influencia no desenvolvemento das ideas e os cambios socioculturais da Idade Contemporánea. Coñecer as teses máis definitorias do pensamento posmoderno, identificando as teses fundamentais de Vattimo, Lyotard e Baudrillard, e valorar criticamente a súa repercusión no pensamento filosófico a partir de finais do século XX.	▪ HFB5.4.1. Identifica conceptos de Habermas, como coñecemento, interese, consenso, verdade, enunciado, comunicación, desigualdade, ou mundo da vida, e conceptos da filosofía posmoderna, como deconstrución, diferenza, cultura, texto, arte, e comunicación, entre outros, aplicándoos con rigor.	▪ CSC
			▪ HFB5.4.2. Entende e explica con claridade, tanto na linguaxe oral coma na escrita, as teorías da filosofía de Habermas, distinguindo os intereses do coñecemento e a acción comunicativa, e as teorías fundamentais da posmodernidade, analizando a deconstrución da modernidade desde a multiplicidade da sociedade da comunicación.	▪ CCL
			▪ HFB5.4.3. Identifica as respostas da filosofía crítica da escola de Frankfurt e reflexiona sobre elas, identificando os problemas da filosofía contemporánea.	▪ CAA

	Historia da Filosofía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ HFB5.4.4. Estima o esforzo da filosofía de Habermas e do pensamento posmoderno por contribuír ao desenvolvemento das ideas e aos cambios sociais da Idade Contemporánea, e valora o seu esforzo na defensa do diálogo racional e o respecto á diferenza.	▪ CSC
			▪ HFB5.4.5. Coñece as teses características do pensamento posmoderno, como a crítica á razón ilustrada, á idea de progreso, ao pensamento totalizador e á trivialización da existencia, o crepúsculo do deber, ou a perda do suxeito fronte á cultura de masas, entre outras.	▪ CSC
			▪ HFB5.4.6. Explica e argumenta sobre as principais teses dos filósofos posmodernos, como Vattimo, Lyotard e Baudrillard, e reflexiona sobre a súa vixencia.	▪ CAA ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Historia de España

Introdución

O estudo da historia de España é esencial para o coñecemento e comprensión non só do noso pasado senón tamén do mundo actual. Non menos importante é o carácter formativo da materia de Historia de España, xa que desenvolve capacidades e técnicas intelectuais propias do pensamento abstracto e formal, tales como a observación, a análise, a interpretación, a capacidade de comprensión e o sentido crítico. Por outra banda, a historia contribúe decisivamente á formación de cidadáns e cidadás responsables, conscientes dos seus dereitos e das súas obrigas, así como da herdanza recibida e do seu compromiso coas xeracións futuras.

Historia de España de segundo curso de bacharelato pretende ofrecer unha visión de conxunto dos procesos históricos fundamentais dos territorios que configuran o actual Estado español, prestando, cando cumpra, unha especial atención a Galicia, pero sen esquecer por iso a súa pluralidade interna e a súa pertenza a outros ámbitos máis amplos, coma o europeo e o iberoamericano. Neste sentido, a materia recolle, na análise dos procesos históricos, tanto os aspectos compartidos como os diferenciais.

Concibida como materia común para todas as modalidades de bacharelato, ofrécelles aos alumnos e ás alumnas que chegan á vida adulta a posibilidade de coñeceren a historia de España de xeito continuo e sistemático. Na distribución cronolóxica dos contidos outórgaselle unha maior importancia ao coñecemento da historia contemporánea, sen renunciar por iso aos referidos ás etapas anteriores, pois en grande medida a pluralidade da España actual só é comprensible se nos remontamos a procesos e feitos que teñen a súa orixe nun pasado remoto. Deste xeito, dedícase un primeiro bloque aos comezos da nosa historia, desde os primeiros humanos á monarquía visigoda; o segundo refírese á Idade Media, desde a conquista musulmá da Península; os dous seguintes estudan a Idade Moderna, ata as vésperas da Revolución Francesa; e os oito restantes a Idade Contemporánea.

A través do estudo da Historia de España, o alumnado deberá adquirir determinados valores e hábitos de comportamento, como a actitude crítica cara ás fontes, o recoñecemento da diversidade de España ou a valoración do patrimonio cultural e histórico recibido. Así mesmo, tal estudo deberá contribuír a fomentar unha especial sensibilidade cara á sociedade do presente e a súa problemática, que anime a adoptar unha actitude responsable e solidaria coa defensa da liberdade, a igualdade de entre homes e mulleres, os dereitos humanos, a non-discriminación e os valores democráticos.

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

A materia é rica en achegas ao coñecemento competencial. As competencias clave sociais e cívicas, e de conciencia e expresións culturais reciben un tratamento moi específico relacionado cos contidos que son propios da historia de España. Ademais, as competencias lingüística, dixital e de aprender a aprender están presentes de maneira constante na súa vertente máis instrumental, e deben impregnar todo o que sexa posible o desenvolvemento curricular da materia. O traballo competencial matemático e en ciencias e tecnoloxía trátase de xeito puntual. A competencia clave de sentido de iniciativa e espírito emprendedor debe estar moi presente nas vertentes máis actitudinais e competenciais da materia.

O tratamento metodolóxico da materia débese axustar ao nivel competencial inicial do alumnado, respectando os ritmos e os estilos de aprendizaxe, e tendo en conta a atención á diversidade. A materia de Historia de España permite desenvolver metodoloxías activas, nas que o traballo individual e cooperativo estean permanentemente presentes, con elaboración de diferentes tipos de materiais, integrando de xeito especial as tecnoloxías da información e da comunicación.

2º de bacharelato

	Historia de España. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 0: Como se escribe a Historia. Criterios comúns			
▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B0.1. Método histórico. Fontes e perspectivas.	▪ B0.1. Localizar fontes primarias (históricas) e secundarias (historiográficas) en bibliotecas, internet, etc., e extraer información salientable sobre o tratado, valorando criticamente a súa fiabilidade.	▪ HEB0.1.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente salientable, un feito ou un proceso histórico, e elabora unha breve exposición.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ l	▪ B0.2. Análise e comentario de fontes.	▪ B0.2. Elaborar mapas e liñas de tempo, localizando as fontes adecuadas, utilizando os datos proporcionados ou servíndose dos coñecementos xa adquiridos.	▪ HEB0.2.1. Representa unha liña do tempo situando nunha ringleira os principais acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia de España. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ i ▪ l	▪ B0.3. Utilidade das fontes.	▪ B0.3. Comentar e interpretar fontes primarias (históricas) e secundarias (historiográficas), relacionando a súa información cos coñecementos previos.	▪ HEB0.3.1. Responde a cuestións propostas a partir de fontes históricas e historiográficas.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ l	▪ B0.4. Mapas e liñas do tempo.	▪ B0.4. Recoñecer a utilidade das fontes para o/a historiador/a, á parte da súa fiabilidade.	▪ HEB0.4.1. Distingue o carácter das fontes históricas non só como información, senón tamén como proba para responder ás preguntas que se formulan os/as historiadores/as.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
	Bloque 1. A Península Ibérica desde os primeiros humanos ata a desaparición da monarquía Visigoda (711)			
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ l ▪ n ▪ p	▪ B1.1. Da prehistoria á monarquía visigoda: prehistoria (evolución do Paleolítico ao Neolítico; pintura cantábrica e levantina; importancia da metalurxia); configuración das áreas celta e ibérica (Tartesos, indoeuropeos e colonizadores orientais; cultura castrexa); Hispania romana (conquista e romanización da Península; legado cultural romano; exemplo galego); monarquía visigoda (ruralización da economía; poder da Igrexa e a nobreza).	▪ B1.1. Explicar as características dos principais feitos e procesos históricos da Península Ibérica desde a prehistoria ata a desaparición da monarquía visigoda, e identificar as súas causas e consecuencias.	▪ HEB1.1.1. Explica as diferenzas entre a economía e a organización social do Paleolítico e do Neolítico, e as causas do cambio.	▪ CCL ▪ CCS
			▪ HEB1.1.2. Identifica as diferenzas entre unha imaxe de pintura cantábrica e outra de pintura levantina.	▪ CCEC
			▪ HEB1.1.3. Describe os avances no coñecemento das técnicas metalúrxicas e explica as súas repercusións.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ HEB1.1.4. Resume as características principais do reino de Tartesos e cita as fontes históricas para o seu coñecemento.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HEB1.1.5. Explica o diferente nivel de desenvolvemento das	▪ CCL ▪ CSC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			áreas celta e ibérica en vésperas da conquista romana en relación coa influencia recibida dos indoeuropeos, o reino de Tartesos e os colonizadores fenicios e gregos.	▪ CCEC
			▪ HEB1.1.6. Debuxa un mapa esquemático da Península Ibérica e delimita nel as áreas ibérica e celta.	▪ CAA ▪ CSC
			▪ HEB1.1.7. Define o concepto de romanización e describe os medios empregados para levala a cabo.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ HEB1.1.8. Compara o ritmo e grao de romanización dos territorios peninsulares.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ HEB1.1.9. Resume as características da monarquía visigoda e explica por que alcanzou tanto poder a igrexa e a nobreza.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB1.1.10. Procura información de interese (en libros e internet) sobre o mantemento cultural e artístico do legado romano na España actual, e elabora unha breve exposición.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ HEB1.1.11. Representa unha liña do tempo desde 250 a.C. ata 711 d.C., e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ HEB1.1.12. Partindo de fontes historiográficas, responde a cuestións ou situacións.	▪ CCL ▪ CSC
	Bloque 2. A Idade Media: tres culturas e un mapa político en constante cambio (711-1474)			
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ n	▪ B2.1. Al-Andalus: conquista musulmá da Península; evolución política de Al-Andalus; revitalización económica e urbana; estrutura social; relixión, cultura e arte.	▪ B2.1. Explicar a evolución dos territorios musulmáns na Península, describindo as súas etapas políticas e os cambios económicos, sociais e culturais que introduciron.	▪ HEB2.1.1. Explica as causas da invasión musulmá e da súa rápida ocupación da Península.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB2.1.2. Representa unha liña do tempo desde 711 ata 1474 e sitúa nunha ringleira os principais acontecementos relativos a Al-Andalus e noutra os relativos aos reinos cristiáns.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HEB2.1.3. Describe a evolución política de Al-Andalus.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB2.1.4. Resume os cambios económicos, sociais e culturais introducidos polos musulmáns en Al-Andalus.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p	▪ B2.2. Os reinos cristiáns do século XIII ao XV: evolución política; nacemento das Cortes. Os reinos cristiáns na baixa Idade Media (séculos XIV e XV): diferente evolución e organización política das coroas de Castela, Aragón e Navarra. Proceso de reconquista e repoboación.	▪ B2.2. Explicar a evolución e configuración política dos reinos cristiáns, en relación co proceso de reconquista e o concepto patrimonial da monarquía.	▪ HEB2.2.1. Describe as grandes etapas e as causas xerais que conducen ao mapa político da Península Ibérica ao remate da Idade Media.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB2.2.2. Explica a orixe das Cortes nos reinos cristiáns e as súas principais funcións.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB2.2.3. Compara a organización política da coroa de Castela,	▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia de España. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			a de Aragón e o reino de Navarra ao remate da Idade Media.	▪ CSC
			▪ HEB2.2.4. Comenta o ámbito territorial e as características de cada sistema de repoboación, así como as súas causas e as súas consecuencias.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p	▪ B2.3. Os reinos cristiáns na Idade Media: réxime señorial e sociedade estamental. Tensións sociais.	▪ B2.3. Diferenciar as tres grandes fases da evolución económica dos reinos cristiáns durante toda a Idade Media (estancamento, expansión e crise), e sinalar os seus factores e as súas características.	▪ HEB2.3.1. Describe as grandes fases da evolución económica dos territorios cristiáns durante a Idade Media.	▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p	▪ B2.4. Os reinos cristiáns na Idade Media: do estancamento á expansión económica. Crises agraria e demográfica.	▪ B2.4. Analizar a estrutura social dos reinos cristiáns e describir o réxime señorial e as características da sociedade estamental.	▪ HEB2.4.1. Explica a orixe e as características do réxime señorial e a sociedade estamental no ámbito cristián.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ m ▪ n ▪ p	▪ B2.5. O Camiño de Santiago. Unha cultura plural: cristiáns, musulmáns e xudeus. Manifestacións artísticas.	▪ B2.5. Describir as relacións culturais de cristiáns, musulmáns e xudeus, e especificar as súas colaboracións e as influencias mutuas.	▪ HEB2.5.1. Describe o labor dos centros de tradución.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ HEB2.5.2. Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística do Camiño de Santiago, e elabora unha breve exposición.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCEC
	Bloque 3. A formación da monarquía hispánica e a súa expansión mundial (1474-1700)			

	Historia de España. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p	▪ B3.1. Os Reis Católicos: unión dinástica de Castela e Aragón; reorganización do Estado; política relixiosa; conquista de Granada; descuberta de América; incorporación de Navarra; relacións con Portugal.	▪ B3.1. Analizar o reinado dos Reis Católicos como unha etapa de transición entre a Idade Media e a Idade Moderna, e identificar as reminiscencias medievais e os feitos salientables que abren o camiño á modernidade.	▪ HEB3.1.1. Define o concepto de unión dinástica aplicado a Castela e Aragón en tempos dos Reis Católicos e describe as características do novo Estado.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB3.1.2. Explica as causas e as consecuencias dos feitos máis relevantes de 1492.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB3.1.3. Analiza as relacións dos Reis Católicos con Portugal e os obxectivos que perseguían.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i	▪ B3.2. Auxe do Imperio no século XVI: dominios de Carlos I e de Filipe II; modelo político dos Austrias; conflitos internos; conflitos relixiosos no seo do Imperio; conflitos exteriores; exploración e colonización de América e do Pacífico; política económica respecto a América; a revolución dos prezos e o custo do Imperio.	▪ B3.2. Explicar a evolución e a expansión da monarquía hispánica durante o século XVI, diferenciando os reinados de Carlos I e Filipe II.	▪ HEB3.2.1. Compara os imperios territoriais de Carlos I e de Filipe II, e explica os problemas que provocaron.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HEB3.2.2. Explica a expansión colonial en América e no Pacífico durante o século XVI.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB3.2.3. Analiza a política respecto a América no século XVI e as súas consecuencias para España, Europa e a poboación americana.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i	▪ B3.3. Crise e decadencia do Imperio no século XVII: os validos; expulsión dos mouriscos; proxectos de reforma de Olivares; guerra dos Trinta Anos e perda da hexemonía en Europa en favor de	▪ B3.3. Explicar as causas e as consecuencias da decadencia da monarquía hispánica no século XVII, relacionando os problemas internos, a política exterior e a crise económica e demográfica.	▪ HEB3.3.1. Describe a práctica do valemento e os seus efectos na crise da monarquía.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB3.3.2. Explica os principais proxectos de reforma do Conde	▪ CCL ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia de España. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Francia; rebelións de Cataluña e Portugal en 1640; Carlos II e o problema sucesorio; crise demográfica e económica.		Duque de Olivares.	
			▪ HEB3.3.3. Analiza as causas da guerra dos Trinta Anos e as súas consecuencias para a monarquía hispánica e para Europa.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
			▪ HEB3.3.4. Compara e comenta as rebelións de Cataluña e Portugal de 1640.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
			▪ HEB3.3.5. Explica os principais factores da crise demográfica e económica do século XVII, e as súas consecuencias.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB3.3.6. Representa unha liña do tempo desde 1474 ata 1700, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ m ▪ n ▪ p	▪ B3.4. Século de Ouro español: do Humanismo á Contrarreforma; Renacemento e Barroco na literatura e na arte.	▪ B3.4. Recoñecer as grandes achegas culturais e artísticas do Século de Ouro español, extraendo información de interese en fontes primarias e secundarias (en bibliotecas, internet, etc.).	▪ HEB3.4.1. Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre os seguintes pintores do Século de Ouro español: El Greco, Ribera, Zurbarán, Velázquez e Murillo.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
	Bloque 4. España na órbita francesa: o reformismo dos primeiros Borbóns (1700-1788)			
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B4.1. Cambio dinástico e Guerra de Sucesión: unha contenda civil e europea; a Paz de Utrecht e o novo equilibrio europeo; os pactos	▪ B4.1. Analizar a Guerra de Sucesión española como contenda civil e europea, e explicar as súas consecuencias para a política ex-	▪ HEB4.1.1. Explica as causas da Guerra de Sucesión Española e a composición dos bandos en conflito.	▪ CCL ▪ CSC

	Historia de España. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i	de familia con Francia.	terior española e a nova orde internacional.	▪ HEB4.1.2. Representa unha liña do tempo desde 1700 ata 1788, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HEB4.1.3. Detalla as características da nova orde europea xurdida da Paz de Utrecht e o papel de España nela.	▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p	▪ B4.2. Reformas institucionais: novo modelo de Estado; Administración en América; Facenda Real; relacións Igrexa-Estado.	▪ B4.2. Describir as características do novo modelo de Estado, especificando o alcance das reformas promovidas polos primeiros monarcas da dinastía borbónica.	▪ HEB4.2.1. Define os decretos de nova planta e explica a súa importancia na configuración do novo Estado borbónico.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB4.2.2. Elabora un esquema comparativo do modelo político dos Austrias e dos Borbóns.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
			▪ HEB4.2.3. Explica as medidas que adoptaron ou proxectaron os primeiros Borbóns para sanear a Facenda Real.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB4.2.4. Describe as relacións Igrexa-Estado e as causas da expulsión dos xesuítas.	▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ m ▪ p	▪ B4.3. Economía e política económica: recuperación demográfica; problemas da agricultura, a industria e o comercio; liberalización do comercio con América.	▪ B4.3. Comentar a situación inicial dos sectores económicos, detallando os cambios introducidos e os obxectivos da nova política económica.	▪ HEB4.3.1. Compara a evolución demográfica do século XVIII coa da centuria anterior.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
			▪ HEB4.3.2. Desenvolve os principais problemas da agricultura e as medidas impulsadas por Carlos III neste sector.	▪ CCL ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia de España. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ HEB4.3.3. Explica a política industrial da monarquía e as medidas adoptadas respecto ao comercio con América.	▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ m ▪ p	▪ B4.4. Engalaxe económica de Cataluña. Estancamento económico de Galicia.	▪ B4.4. Explicar a engalaxe económica de Cataluña, en comparación coa evolución económica do resto de España.	▪ HEB4.4.1. Especifica as causas da engalaxe económica de Cataluña no século XVIII.	▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p	▪ B4.5. A Ilustración en España e Galicia: proxectistas, anovadores e ilustrados; despotismo ilustrado; novo concepto de educación; Sociedades Económicas de Amigos do País; prensa periódica.	▪ B4.5. Expor os conceptos fundamentais do pensamento ilustrado, identificando as súas vías de difusión.	▪ HEB4.5.1. Comenta as ideas fundamentais da Ilustración e define o concepto de despotismo ilustrado.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ HEB4.5.2. Razoa a importancia das Sociedades Económicas de Amigos do País e da prensa periódica na difusión dos valores da Ilustración.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
	Bloque 5. A crise do Antigo Réxime (1788-1833): Liberalismo fronte a Absolutismo			
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p	▪ B5.1. Impacto da Revolución Francesa: relacións entre España e Francia; Guerra da Independencia.	▪ B5.1. Analizar as relacións entre España e Francia desde a Revolución Francesa ata a Guerra da Independencia, e especificar en cada fase os principais acontecementos e as súas repercusións para España.	▪ HEB5.1.1. Resume os cambios que experimentan as relacións entre España e Francia desde a Revolución Francesa ata o comezo da Guerra de Independencia.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB5.1.2. Describe a Guerra da Independencia: as súas causas, a composición dos bandos en conflito e o desenvolvemento dos acon-	▪ CCL ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia de España. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			tecementos.	
▪ a ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p	▪ B5.2. Primeiro intento de revolución liberal, Cortes de Cádiz e Constitución de 1812.	▪ B5.2. Comentar o labor lexislador das Cortes de Cádiz, en relación co ideario do liberalismo.	▪ HEB5.2.1. Compara as Cortes de Cádiz coas estamentais do Antigo Réxime.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
			▪ HEB5.2.2. Comenta as características esenciais da Constitución de 1812.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p	▪ B5.3. Reinado de Fernando VII: restauración do absolutismo; trienio liberal; reacción absolutista.	▪ B5.3. Describir as fases do reinado de Fernando VII, e explicar os principais feitos de cada unha.	▪ HEB5.3.1. Detalla as fases do conflito entre liberais e absolutistas durante o reinado de Fernando VII.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB5.3.2. Define o carlismo e resume a súa orixe e os apoios con que contaba inicialmente.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB5.3.3. Representa unha liña do tempo desde 1788 ata 1833 e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HEB5.3.4. Representa nun esquema as diferenzas, en canto a sistema político e estrutura social, entre o Antigo Réxime e o réxime liberal burgués.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i	▪ B5.4. Emancipación da América española: protagonismo crioulo; fases do proceso; repercusións para España.	▪ B5.4. Explicar o proceso de independencia das colonias americanas, diferenciando as súas causas e as súas fases, así como as repercusións económicas para España.	▪ HEB5.4.1. Explica as causas e o desenvolvemento do proceso de independencia das colonias americanas.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB5.4.2. Especifica as repercusións económicas para España da	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia de España. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			independencia das colonias americanas.	▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m ▪ n	▪ B5.5. A obra de Goya como testemuño da época.	▪ B5.5. Relacionar as pinturas e os gravados de Goya cos acontecementos deste período, e identificar nelas o reflexo da situación e os feitos contemporáneos.	▪ HEB5.5.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre Goya e elabora unha breve exposición sobre a súa visión da guerra.	▪ CCL ▪ CD ▪ CSC ▪ CCEC
	Bloque 6. A conflitiva construción do Estado liberal (1833-1874)			
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p	▪ B6.1. O carlismo como derradeiro bastión absolutista: ideario e apoios sociais; as dúas primeiras guerras carlistas.	▪ B6.1. Describir o fenómeno do carlismo como resistencia absolutista fronte á revolución liberal, analizando os seus compoñentes ideolóxicos, as súas bases sociais, a súa evolución no tempo e as súas consecuencias.	▪ HEB6.1.1. Identifica o ámbito xeográfico do carlismo e explica o seu ideario e os seus apoios sociais.	▪ CAA ▪ CSC
			▪ HEB6.1.2. Especifica as causas e consecuencias das dúas primeiras guerras carlistas.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB6.1.3. Representa unha liña do tempo desde 1833 ata 1874 e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p	▪ B6.2. Triunfo e consolidación do liberalismo no reinado de Isabel II: primeiros partidos políticos; protagonismo político dos militares; lexislación económica de signo liberal; nova sociedade de clases.	▪ B6.2. Analizar a transición definitiva do Antigo Réxime ao réxime liberal burgués durante o reinado de Isabel II, explicar o protagonismo dos militares e especificando os cambios políticos, económicos e sociais.	▪ HEB6.2.1. Describe as características dos partidos políticos que xurdiron durante o reinado de Isabel II.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB6.2.2. Resume as etapas da evolución política do reinado de Isabel II desde a súa minoría de	▪ CCL ▪ CSC

	Historia de España. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			idade, e explica o papel dos militares.	
			▪ HEB6.2.3. Explica as medidas de liberalización do mercado da terra levadas a cabo durante o reinado de Isabel II.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HEB6.2.4. Compara as desamortizacións de Mendizábal e Madoz, e especifica os obxectivos dunha e outra.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HEB6.2.5. Especifica as características da nova sociedade de clases e compáraa coa sociedade estamental do Antigo Réxime.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i	▪ B6.3. Proceso constitucional.	▪ B6.3. Explicar o proceso constitucional durante o reinado de Isabel II, en relación coas correntes ideolóxicas dentro do liberalismo e a súa loita polo poder.	▪ HEB6.3.1. Compara o Estatuto Real de 1834 e as Constitucións de 1837 e 1845.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p	▪ B6.4. Sexenio Democrático: revolución de 1868 e caída da monarquía isabelina; procura de alternativas políticas e monarquía de Amadeo I; primeira República; guerra de Cuba, terceira guerra carlista e insurrección cantonal.	▪ B6.4. Explicar o Sexenio Democrático como período de procura de alternativas democráticas á monarquía isabelina, especificando os grandes conflitos internos e externos que desestabilizaron o país.	▪ HEB6.4.1. Explica as etapas políticas do Sexenio Democrático.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB6.4.2. Describe as características esenciais da Constitución democrática de 1869.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB6.4.3. Identifica os grandes conflitos do sexenio e explica as súas consecuencias políticas.	▪ CAA ▪ CSC
▪ c ▪ d	▪ B6.5. Inicios do movemento obreiro español: condicións de vida da	▪ B6.5. Describir as condicións de vida das clases traballadoras e os	▪ HEB6.5.1. Relaciona a evolución do movemento obreiro español	▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia de España. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ h ▪ i ▪ p	poboación obreira e labrega; a Asociación Internacional de Traballadores e o xurdimento das correntes anarquista e socialista.	inicios do movemento obreiro en España, en relación co desenvolvemento do movemento obreiro internacional.	durante o Sexenio Democrático coa do movemento obreiro internacional.	▪ CSC
	Bloque 7. A Restauración Borbónica: implantación e afianzamento dun novo sistema político (1874-1902)			
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p	▪ B7.1. Teoría e realidade do sistema canovista: inspiración no modelo inglés; a Constitución de 1876 e o bipartidismo; quenda de partidos, caciquismo e fraude electoral.	▪ B7.1. Explicar o sistema político da Restauración, distinguindo a súa teoría e o seu funcionamento real.	▪ HEB7.1.1. Explica os elementos fundamentais do sistema político ideado por Cánovas.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HEB7.1.2. Especifica as características esenciais da Constitución de 1876.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB7.1.3. Describe o funcionamento real do sistema político da Restauración.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB7.1.4. Representa unha liña do tempo desde 1874 ata 1902 e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p	▪ B7.2. Oposición ao sistema: catalanismo, nacionalismo vasco, rexionalismo galego e movemento obreiro.	▪ B7.2. Analizar os movementos políticos e sociais excluídos do sistema, especificando a súa evolución durante o período estudado.	▪ HEB7.2.1. Resume a orixe e a evolución do catalanismo, o nacionalismo vasco e o rexionalismo galego.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ HEB7.2.2. Analiza as correntes ideolóxicas do movemento obreiro e labrego español, así como a súa evolución durante o derradeiro cuarto do século XIX.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
▪ d	▪ B7.3. Éxitos políticos: estabilidade	▪ B7.3. Describir os principais lo-	▪ HEB7.3.1. Compara o papel polí-	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia de España. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ h ▪ i	e consolidación do poder civil; liquidación do problema carlista; solución temporal do problema de Cuba.	gros do reinado de Afonso XII e a rexencia de María Cristina, inferindo as súas repercusións na consolidación do novo sistema político.	tico dos militares no reinado de Afonso XII co das etapas precedentes do século XIX.	▪ CAA ▪ CSC
			▪ HEB7.3.2. Describe a orixe, o desenvolvemento e as repercusións da terceira guerra carlista.	▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i	▪ B7.4. Perda das derradeiras colonias e crise de 1898: guerra de Cuba e con Estados Unidos; Tratado de París; rexeneracionismo.	▪ B7.4. Explicar o desastre colonial e a crise do 98, identificando as súas causas e as súas consecuencias.	▪ HEB7.4.1. Explica a política española respecto ao problema de Cuba.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB7.4.2. Sinala os principais feitos do desastre colonial de 1898 e as consecuencias territoriais do Tratado de París.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB7.4.3. Especifica as consecuencias para España da crise do 98 nos ámbitos económico, político e ideolóxico.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
	Bloque 8. Continuidade e transformacións económicas no século XIX: un desenvolvemento insuficiente			
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ l ▪ p	▪ B8.1. Lento crecemento da poboación: mantemento dun réxime demográfico antigo; excepción de Cataluña.	▪ B8.1. Explicar a evolución demográfica de España ao longo do século XIX, comparando o crecemento da poboación española no seu conxunto co de Cataluña e o dos países máis avanzados de Europa.	▪ HEB8.1.1. Identifica os factores do lento crecemento demográfico español no século XIX.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB8.1.2. Compara a evolución demográfica de Cataluña coa do resto de España no século XIX.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i	▪ B8.2. Economía española no XIX: agricultura protexida e estancada (efectos das desamortizacións; baixos rendementos); deficiente industrialización (industria téxtil	▪ B8.2. Analizar os sectores económicos e especificar a situación herdada, as transformacións de signo liberal e as consecuencias	▪ HEB8.2.1. Explica os efectos económicos das desamortizacións de Mendizábal e Madoz.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB8.2.2. Especifica as causas	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Historia de España. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l ▪ p	catalá, siderurxia e a minaría); dificultades dos transportes (condicionamentos xeográficos; rede de ferrocarrís); comercio (proteccionismo fronte a librecambismo); finanzas (a peseta como unidade monetaria; desenvolvemento da banca moderna; problemas da Facenda; investimentos estranxeiros. O caso galego.	que se derivan delas.	dos baixos rendementos da agricultura española do século XIX.	▪ CSC
			▪ HEB8.2.3. Describe a evolución da industria téxtil catalá, a siderurxia e a minaría ao longo do século XIX.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB8.2.4. Compara a revolución industrial española coa dos países máis avanzados de Europa.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HEB8.2.5. Relaciona as dificultades do transporte e o comercio interior cos condicionamentos xeográficos.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HEB8.2.6. Explica os obxectivos da rede ferroviaria e as consecuencias da lei xeral de ferrocarrís de 1855.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB8.2.7. Compara os apoios, os argumentos e as actuacións de proteccionistas e librecambistas ao longo do século XIX.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HEB8.2.8. Explica o proceso que conduciu á unidade monetaria e á banca moderna.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB8.2.9. Explica a reforma Mon-Santillán da Facenda pública e os seus efectos.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB8.2.10. Especifica como os investimentos en España de	▪ CCL ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia de España. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			Francia e de Inglaterra afectaron o modelo de desenvolvemento económico español durante o século XIX.	
	Bloque 9. A crise do sistema da Restauración e a caída da monarquía (1902-1931)			
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p	▪ B9.1. Intentos de modernización do sistema: revisionismo político dos primeiros gobernos de Afonso XIII; oposición de republicanos e nacionalistas cataláns, vascos, galegos e andaluces.	▪ B9.1. Relacionar o rexeneracionismo xurdido da crise do 98 co revisionismo político dos primeiros gobernos, e especificar as súas actuacións máis importantes.	▪ HEB9.1.1. Define en que consistiu o revisionismo político inicial do reinado de Afonso XIII, e as principais medidas adoptadas.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB9.1.2. Representa unha liña do tempo desde 1902 ata 1931, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HEB9.1.3. Elabora un esquema cos factores internos e externos da quebra do sistema político da Restauración.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i	▪ B9.2. Quebra do sistema: impacto dos acontecementos exteriores (intervención en Marrocos; I Guerra Mundial; Revolución Rusa); crecente axitación social (Semana Tráxica de Barcelona; crise xeral de 1917; "trienio bolchevique" en Andalucía).	▪ B9.2. Analizar as causas da quebra do sistema político da Restauración e identificar os factores internos e os externos.	▪ HEB9.2.1. Especifica a evolución das forzas políticas de oposición ao sistema: republicanos e nacionalistas.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB9.2.2. Explica as repercusións da I Guerra Mundial e da Revolución Rusa en España.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB9.2.3. Analiza as causas, os principais feitos e as consecuencias da intervención de España en Marrocos entre 1904 e 1927.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB9.2.4. Analiza a crise xeral de	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia de España. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			1917: as súas causas, manifestacións e consecuencias.	▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i	▪ B9.3. Ditadura de Primo de Rivera: directorio militar e directorio civil; remate da guerra de Marrocos; caída da ditadura; afundimento da monarquía.	▪ B9.3. Explicar a ditadura de Primo de Rivera como solución autoritaria á crise do sistema, e describir as súas características, etapas e actuacións.	▪ HEB9.3.1. Especifica as causas do golpe de estado de Primo de Rivera e os apoios con que contou inicialmente.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB9.3.2. Describe a evolución da ditadura de Primo de Rivera, desde o directorio militar ao directorio civil e o seu remate.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB9.3.3. Explica as causas da caída da monarquía.	▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p	▪ B9.4. Crecemento económico e cambios demográficos no primeiro terzo do século: efectos da Guerra Mundial na economía española; intervencionismo estatal da ditadura; transición ao réxime demográfico moderno; movementos migratorios; transvasamento de poboación da agricultura á industria.	▪ B9.4. Explicar a evolución económica e demográfica no primeiro terzo do século XX, en relación coa situación herdada do século XIX.	▪ HEB9.4.1. Analiza os efectos da I Guerra Mundial sobre a economía española.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB9.4.2. Describe a política económica da ditadura de Primo de Rivera.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB9.4.3. Explica os factores da evolución demográfica de España no primeiro terzo do século XX.	▪ CCL ▪ CSC
	Bloque 10. A II República. A Guerra Civil nun contexto de crise internacional (1931-1939)			
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i	▪ B10.1. A II República como solución democrática ao afundimento do sistema da Restauración.	▪ B10.1. Explicar a II República como solución democrática ao afundimento do sistema político da Restauración, enmarcándoa no contexto internacional de crise económica e conflitividade social.	▪ HEB10.1.1. Explica as causas que levaron á proclamación da II República e relaciona as súas dificultades coa crise económica mundial dos anos 30.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HEB10.1.2. Diferencia as forzas	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia de España. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			de apoio e oposición á República nos seus comezos, e describe as súas razóns e as principais actuacións.	▪ CAA ▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p	▪ B10.2. Evolución política durante a II República: bienio reformista (Constitución de 1931; política de reformas; Estatuto de Cataluña; forzas de oposición á República); bienio radical-cedista (política restauradora e radicalización popular; revolución de Asturias); Fronte Popular (primeiras actuacións do Goberno; preparación do golpe militar).	▪ B10.2. Diferenciar as etapas da República ata o comezo da Guerra Civil, especificando os feitos e as actuacións principais en cada unha.	▪ HEB10.2.1. Resume as reformas impulsadas durante o bienio reformista da República.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB10.2.2. Especifica as características esenciais da Constitución de 1931.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB10.2.3. Analiza o proxecto de reforma agraria: as súas razóns, o seu desenvolvemento e os seus efectos.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB10.2.4. Compara as actuacións do bienio radical-cedista coas do bienio anterior.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
			▪ HEB10.2.5. Describe as causas, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución de Asturias de 1934.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB10.2.6. Explica as causas da formación da Fronte Popular e as actuacións tras o seu triunfo electoral, ata o comezo da guerra.	▪ CCL ▪ CSC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B10.3. Guerra Civil: sublevación e desenvolvemento da guerra; dimensión internacional do conflito; evolución das dúas zonas; conse-	▪ B10.3. Analizar a Guerra Civil, identificando as súas causas e as consecuencias, a intervención internacional e o curso dos aconte-	▪ HEB10.3.1. Especifica os antecedentes da Guerra Civil.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB10.3.2. Relaciona a Guerra Civil española co contexto inter-	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia de España. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i ▪ p	cuencias da guerra.	cementos nas dúas zonas.	nacional.	▪ CAA ▪ CSC
			▪ HEB10.3.3. Compara a evolución política e a situación económica dos dous bandos durante a guerra.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HEB10.3.4. Especifica os custos humanos e as consecuencias económicas e sociais da guerra.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB10.3.5. Sintetiza nun esquema as grandes fases da guerra, desde o punto de vista militar.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB10.3.6. Representa unha liña do tempo desde 1931 ata 1939, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ m ▪ n ▪ p	▪ B10.4. Idade de Prata da cultura española: da xeración do 98 á do 36.	▪ B10.4. Valorar a importancia da Idade de Prata da cultura española, e expor as achegas das xeracións e das figuras máis representativas.	▪ HEB10.4.1. Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre a Idade de Prata da cultura española.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCEC
	Bloque 11. A ditadura franquista (1939-1975)			
▪ b ▪ c ▪ d	▪ B11.1. Características e evolución do franquismo: postguerra (grupos ideolóxicos e apoios sociais do franquismo; oscilantes rela-	▪ B11.1. Analizar as características do franquismo e a súa evolución no tempo e especificar as transformacións políticas, económicas	▪ HEB11.1.1. Elabora un esquema cos grupos ideolóxicos e os apoios sociais do franquismo na súa etapa inicial.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC

DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 25890

Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia de España. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ h ▪ i ▪ p	cións co exterior; configuración política do novo Estado; represión política; autarquía económica); anos do "desenvolvemento" (plans de desenvolvemento e o crecemento económico; transformacións sociais; reafirmación política do réxime; política exterior; crecente oposición ao franquismo); fin do franquismo (inestabilidade política; dificultades exteriores; efectos da crise económica internacional de 1973).	e sociais que se produciron, en relación coa cambiante situación internacional.		
			▪ HEB11.1.2. Diferencia etapas na evolución de España durante o franquismo, e resume os trazos esenciais de cada unha.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HEB11.1.3. Explica a organización política do Estado franquista.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB11.1.4. Explica as relacións exteriores, a evolución política e a situación económica de España desde o remate da Guerra Civil ata 1959.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB11.1.5. Explica as relacións exteriores, a evolución política e as transformacións económicas e sociais de España desde 1959 ata 1973.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB11.1.6. Especifica as causas da crise final do franquismo desde 1973.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB11.1.7. Relaciona a evolución política do réxime cos cambios que se producen no contexto internacional.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
			▪ HEB11.1.8. Explica a política económica do franquismo nas súas etapas e a evolución económica do país.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB11.1.9. Describe as transfor-	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia de España. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			macións que experimenta a sociedade española durante os anos do franquismo, así como as súas causas.	▪ CSC
			▪ HEB11.1.10. Especifica os grupos de oposición política ao réxime franquista e comenta a súa evolución no tempo.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB11.1.11. Representa unha liña do tempo desde 1939 ata 1975, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ m ▪ p	▪ B11.2. Cultura española durante o franquismo: cultura oficial; cultura do exilio; cultura interior á marxe do sistema.	▪ B11.2. Describir a diversidade cultural do período, distinguindo as súas manifestacións.	▪ HEB11.2.1. Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre a cultura do exilio durante o franquismo.	▪ CCL CD ▪ CSIEE CCEC
	Bloque 12. Normalización democrática de España e integración en Europa (desde 1975)			
▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p	▪ B12.1. Transición á democracia: crise económica mundial; alternativas políticas ao franquismo, continuísmo, reforma ou ruptura; o papel do Rei; a lei para a reforma política; primeiras eleccións democráticas.	▪ B12.1. Describir as dificultades da transición á democracia desde o franquismo nun contexto de crise económica, e explicar as medidas que permitiron a celebración das primeiras eleccións democráticas.	▪ HEB12.1.1. Explica as alternativas políticas que se propuñan tras a morte de Franco, e quen defendía cada unha.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB12.1.2. Describe o papel desempeñado polo Rei durante a transición.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB12.1.3. Describe as actua-	▪ CCL

	Historia de España. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			cións impulsadas polo presidente de Goberno Adolfo Suárez para a reforma política do réxime franquista: lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, etc.	▪ CSC
			▪ HEB12.1.4. Explica as causas e os obxectivos dos Pactos da Moncloa.	▪ CCL ▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ p	▪ B12.2. Período constituínte: Pactos da Moncloa; preautonomías de Cataluña e o País Vasco; Constitución de 1978 e Estado das autonomías. O caso de Galicia.	▪ B12.2. Caracterizar o novo modelo de Estado democrático establecido na Constitución de 1978, especificando as actuacións previas encamiñadas a alcanzar o máis amplo acordo social e político.	▪ HEB12.2.1. Explica o proceso de elaboración e aprobación da Constitución de 1978 e as súas características esenciais.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB12.2.2. Describe como se estableceron as preautonomías de Cataluña e o País Vasco.	▪ CCL ▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i	▪ B12.3. Gobernos constitucionais: problema do terrorismo; golpe de Estado frustrado de 1981; ingreso na OTAN; plena integración en Europa.	▪ B12.3. Analizar a evolución económica, social e política de España desde o primeiro Goberno constitucional de 1979 ata a aguda crise económica iniciada en 2008, sinalando as ameazas máis salientables ás que se enfronta e os efectos da plena integración en Europa.	▪ HEB12.3.1. Elabora un esquema coas etapas políticas desde 1979 ata a actualidade, segundo o partido no poder, e sinala os principais acontecementos de cada unha delas.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HEB12.3.2. Comenta os feitos máis salientables do proceso de integración en Europa e as consecuencias para España desta integración.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HEB12.3.3. Analiza a evolución económica e social de España desde a segunda crise do petróleo	▪ CCL ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia de España. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			en 1979 ata o comezo da crise financeira mundial de 2008.	
			▪ HEB12.3.4. Analiza o impacto da ameaza terrorista sobre a normalización democrática de España, describe a xénese e evolución das organizacións terroristas que actuaron desde a transición democrática ata os nosos días (ETA, GRAPO, etc.) e reflexiona sobre outros temas relacionados: a cidadanía ameazada, os movementos asociativos de vítimas, a mediación en conflitos, etc.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ HEB12.3.5. Representa unha liña do tempo desde 1975 ata os nosos días, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B12.4. Papel de España no mundo actual.	▪ B12.4. Resumir o papel de España no mundo actual, especificando a súa posición na Unión Europea e as súas relacións con outros ámbitos xeopolíticos.	▪ HEB12.4.1. Explica a posición e o papel da España actual na Unión Europea e no mundo.	▪ CCL ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Historia do Mundo Contemporáneo

Introdución

O estudo da materia de Historia do Mundo Contemporáneo é esencial para o coñecemento e a comprensión do mundo actual. Non menos importante é o seu carácter formativo, xa que desenvolve capacidades e técnicas intelectuais propias do pensamento abstracto e formal, tales como a observación, a análise, a interpretación, a capacidade de comprensión e o sentido crítico. Por outra banda, a historia contribúe decisivamente á formación de cidadáns e cidadás responsables, conscientes dos seus dereitos e das súas obrigas, así como da herdanza recibida e do seu compromiso coas xeracións futuras.

Historia do Mundo Contemporáneo pretende ofrecer unha visión de conxunto dos procesos históricos fundamentais do mundo pero prestando, cando é preciso, unha especial atención a España e a Galicia.

A cronoloxía debe ser o eixe do coñecemento histórico, porque non hai historia sen acontecementos, e no histórico está presente a idea de cambio, e precisamente para explicar tal cambio debemos recorrer á multiplicidade de sectores que compoñen a vida cotiá.

A partir dos contidos, dos criterios de avaliación e dos estándares de aprendizaxe avaliables preténdese o desenvolvemento persoal, intelectual e social do alumnado. Todas as actividades propostas queren favorecer a capacidade do alumnado para aprender por si mesmo, para traballar en equipo e individualmente e para actuar con espírito crítico. O seu estudo deberá contribuír a fomentar unha especial sensibilidade cara á sociedade do presente e a súa problemática, que anime a adoptar unha actitude responsable e solidaria coa defensa da liberdade, a igualdade entre homes e mulleres, os dereitos humanos, a non discriminación e os valores democráticos.

Os contidos de Historia do Mundo Contemporáneo arrancan dun estudo do Antigo Réxime e a súa crise e, a partir da Revolución Industrial e as súas consecuencias, chegan ao século XX, facendo especial fincapé na Europa de entreguerras e na segunda Guerra Mundial, establecendo unha caracterización específica do mundo desde os anos cincuenta do século XX ata o mundo actual, definido polas áreas xeopolíticas e culturais, dentro da globalización, cos conflitos que o caracterizan, sen pasar por alto o final do bloque comunista e as novas relacións internacionais xurdidas despois dos atentados de Nova York ou o xurdimento do radicalismo islámico. Ao tratar de analizar tales feitos, a historia enriquécese coas achegas doutras disciplinas e mesmo coas conclusións da investigación xornalística dos acontecementos. Podemos incluír tamén a análise noutros idiomas, o uso das tecnoloxías da

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

información e da comunicación, a crítica dos medios de comunicación, a reflexión sobre a diversidade cultural, a historia oral ou a comparación con novelas históricas deses feitos históricos.

Débense desenvolver conceptos, pero tamén procedementos do traballo do/da historiador/a, cun vocabulario científico da disciplina que requirirá rigor e espírito de traballo, exposicións, correcta ortografía e expresión que lle permitan ao alumnado establecer os seus razoamentos e argumentacións.

A través do estudo de Historia do Mundo Contemporáneo, os/as estudantes deberán adquirir determinados valores e hábitos de comportamento, como a actitude crítica cara ás fontes, o recoñecemento da diversidade ou a valoración do patrimonio cultural e histórico recibido.

A materia é rica en achegas ao coñecemento competencial. As competencias clave sociais e cívicas, e as de conciencia e expresións culturais reciben un tratamento moi específico relacionado cos contidos que son propios de Historia do Mundo Contemporáneo. Ademais, as competencias lingüística, dixital e de aprender a aprender están presentes de maneira constante na súa vertente máis instrumental e deben impregnar todo o que sexa posible o desenvolvemento curricular da materia. O traballo competencial matemático e en ciencias e tecnoloxía trátase de xeito puntual. A competencia clave de sentido de iniciativa e espírito emprendedor debe estar moi presente nas vertentes máis actitudinais e competenciais da materia.

O tratamento metodolóxico da materia débese axustar ao nivel competencial inicial do alumnado, respectando ritmos e estilos de aprendizaxe que teñan en conta a atención á diversidade. Historia do Mundo contemporáneo permite desenvolver metodoloxías activas nas que, como xa se citou, o traballo individual e cooperativo estean permanentemente presentes, con elaboración de diferentes tipos de materiais, integrando de xeito especial as tecnoloxías da información e da comunicación.

1º de bacharelato

	Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. O Antigo Réxime			
▪ a ▪ b ▪ c	▪ B1.1. Trazos do Antigo Réxime.	▪ B1.1. Definir e esquematizar os trazos do Antigo Réxime, describindo os seus aspectos demográ-	▪ HMCB1.1.1. Extrae os trazos do Antigo Réxime dun texto proposto que os conteña.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ e ▪ h		ficos, económicos, políticos, sociais e culturais, utilizando diferentes tipos de diagramas.	▪ HMCB1.1.2. Obtén e selecciona información escrita e gráfica relevante, utilizando fontes primarias ou secundarias, relativa ao Antigo Réxime.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			▪ HMCB1.1.3. Clasifica os trazos do Antigo Réxime en aspectos demográficos, económicos, políticos, sociais e culturais.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CCEC
			▪ HMCB1.1.4. Elabora mapas conceptuais que explican os trazos característicos do Antigo Réxime.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B1.2. Transformacións no Antigo Réxime: economía, poboación e sociedade.	▪ B1.2. Distinguir as transformacións no Antigo Réxime enumerar as que afectan a economía, a poboación e a sociedade.	▪ HMCB1.2.1. Explica as transformacións do Antigo Réxime que afectan a economía, a poboación e a sociedade.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			▪ HMCB1.2.2. Analiza a evolución dos trazos do Antigo Réxime do século XVII e o século XVIII.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B1.3. Revolucións e parlamentarismo en Inglaterra.	▪ B1.3. Explicar o parlamentarismo inglés do século XVII resumindo as características esenciais do sistema e valorando o papel das revolucións para alcanzar as transformacións necesarias para logralo.	▪ HMCB1.3.1. Describe as características do parlamentarismo inglés a partir de fontes históricas.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HMCB1.3.2. Distingue as revolucións inglesas do século XVII como formas que promoven o cambio político do Antigo Réxime.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
▪ a ▪ b	▪ B1.4. O pensamento da Ilustración.	▪ B1.4. Relacionar as ideas da Ilustración co Liberalismo de comezo do século XIX, establecendo ele-	▪ HMCB1.4.1. Enumera e describe as ideas da Ilustración e as do Liberalismo de comezos do século	▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ c ▪ d ▪ e ▪ h		mentos de coincidencia entre ambas as ideoloxías.	XIX.	▪ CCL
			▪ HMCB1.4.2. Establece as semellanzas e AS diferenzas entre as ideas da Ilustración e o Liberalismo de comezos do século XIX.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B1.5. Relacións internacionais: equilibrio europeo.	▪ B1.5. Describir as relacións internacionais do Antigo Réxime demostrando a idea de equilibrio europeo.	▪ HMCB1.5.1. Sitúa en mapas de Europa os países ou reinos en función dos conflitos en que interveñen.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CD
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m ▪ n	▪ B1.6. Manifestacións artísticas do momento.	▪ B1.6. Diferenciar manifestacións artísticas do Antigo Réxime e seleccionar as obras máis destacadas.	▪ HMCB1.6.1. Distingue e caracteriza obras de arte do Rococó.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
	Bloque 2. As revolucións industriais e as súas consecuencias sociais			
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ l	▪ B2.1. Revolución industrial: concepto, factores que a fan posible (económicos, sociais e ideolóxicos).	▪ B2.1. Obter información que permita explicar as revolucións industriais do século XIX, seleccionándoa das fontes bibliográficas ou en liña nas que se ache dispoñible.	▪ HMCB2.1.1. Identifica as causas da primeira Revolución Industrial.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ l	▪ B2.2. Revolución ou revolucións industriais: características. Transformacións técnicas e novas fontes de enerxía.	▪ B2.2. Describir as Revolucións Industriais do século XIX e establecer os seus trazos característicos e as súas consecuencias sociais	▪ HMCB2.2.1. Explica razoadamente a evolución cara á segunda Revolución Industrial.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			▪ HMCB2.2.2. Analiza comparativa e esquematicamente as dúas revolucións industriais.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ m ▪ p	▪ B2.3. Protagonismo de Gran Bretaña e extensión do proceso de industrialización a outras zonas de Europa. Industrialización extraeuropea. Industrialización española e galega.	▪ B2.3. Enumerar os países que iniciaron a industrialización, localizalos adecuadamente e establecer as rexións onde se produce ese avance.	▪ HMCB2.3.1. Localiza nun mapa os países industrializados e as súas rexións industriais.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CD
			▪ HMCB2.3.2. Analiza aspectos que expliquen o desenvolvemento económico do sector industrial dos primeiros países industrializados, a partir de fontes historiográficas.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ HMCB2.3.3. Debate en torno ao éxito ou o fracaso da industrialización en España e en Galicia.	▪ CSC ▪ CAA
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B2.4. Cambios debidos á Revolución Industrial: transportes, agricultura, poboación (migracións e novo concepto de cidade).	▪ B2.4. Identificar os cambios nos transportes, na agricultura e na poboación que influíron ou foron consecuencia da Revolución Industrial do século XIX.	▪ HMCB2.4.1. Sinala os cambios sociais máis relevantes do século XIX asociándoos ao proceso da Revolución Industrial.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ HMCB2.4.2. Describe a partir dun plano a cidade industrial británica.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			▪ HMCB2.4.3. Identifica en imaxes os elementos propios da vida nunha cidade industrial do século	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			XIX.	▪ CD
			▪ HMCB2.4.4. Comenta mapas que expliquen a evolución da extensión das redes de transporte: ferrocarril, estradas e canles.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CD
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m	▪ B2.5. Economía industrial: pensamento e primeiras crises.	▪ B2.5. Analizar e seleccionar ideas que identifiquen as características da economía industrial e do liberalismo económico.	▪ HMCB2.5.1. Explica as causas e consecuencias das crises económicas e as súas posibles solucións a partir de fontes históricas.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m	▪ B2.6. Nacemento do proletariado e organización da clase obreira: orixes do sindicalismo e correntes de pensamento; partidos políticos obreiros.	▪ B2.6. Coñecer as correntes de pensamento que pretenden mellorar a situación da clase obreira do século XIX.	▪ HMCB2.6.1. Compara as correntes de pensamento social da época da Revolución Industrial: socialismo utópico, socialismo científico e anarquismo.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			▪ HMCB2.6.2. Distingue e explica as características dos tipos de asociacionismo obreiro.	▪ CSC ▪ CCL
	Bloque 3. A crise do Antigo Réxime			
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i	▪ B3.1. Crise do Antigo Réxime: visión global.	▪ B3.1. Analizar a evolución política, económica, social, cultural e de pensamento que caracteriza a primeira metade do século XIX, distinguindo os feitos, os personaxes e os símbolos, e encadrándoos en cada variable analizada.	▪ HMCB3.1.1. Realiza eixes cronolóxicos que inclúan diacronía e sincronía dos acontecementos da primeira metade do século XIX.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CMCCT

	Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B3.2. Nacemento dos EEUU.	▪ B3.2. Describir as causas e o desenvolvemento da independencia de Estados Unidos, e establecer as causas máis inmediatas e as etapas da independencia.	▪ HMCB3.2.1. Identifica xerarquías causais na guerra de independencia dos Estados Unidos a partir de fontes historiográficas.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B3.3. Revolución Francesa de 1789: aspectos políticos e sociais.	▪ B3.3. Explicar, a partir de información obtida en internet, a Revolución Francesa de 1789, incluíndo cada idea obtida nas causas, no desenvolvemento e nas consecuencias.	▪ HMCB3.3.1. Explica as causas da Revolución Francesa de 1789.	▪ CSC ▪ CCL
			▪ HMCB3.3.2. Explica esquematicamente o desenvolvemento da Revolución Francesa.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B3.4. Imperio Napoleónico.	▪ B3.4. Identificar o Imperio Napoleónico, localizar a súa expansión europea e establecer as súas consecuencias.	▪ HMCB3.4.1. Identifica nun mapa histórico a extensión do Imperio Napoleónico.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CD
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B3.5. O Congreso de Viena e o Absolutismo.	▪ B3.5. Analizar a transcendencia para Europa do Congreso de Viena e a restauración do absolutismo, e identificar as súas consecuencias para os países implicados.	▪ HMCB3.5.1. Analiza as ideas defendidas e as conclusións do Congreso de Viena, e relaciónaas coas súas consecuencias.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
▪ a ▪ b ▪ c	▪ B3.6. Revolucións liberais ou burguesas de 1820, 1830 e 1848. O caso español.	▪ B3.6. Identificar as revolucións burguesas de 1820, 1830 e 1848, e relacionar as súas causas e o seu desenvolvemento.	▪ HMCB3.6.1. Compara as causas e o desenvolvemento das revolucións de 1820, 1830 e 1848.	▪ CSC ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ e ▪ h ▪ p				
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B3.7. O Nacionalismo: unificacións de Italia e Alemaña.	▪ B3.7. Coñecer o proceso de Unificación de Italia e Alemaña, obtendo o seu desenvolvemento a partir da análise de fontes gráficas.	▪ HMCB3.7.1. Describe e explica a unificación de Italia e a de Alemaña a partir de fontes gráficas.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CD
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m ▪ n	▪ B3.8. Cultura e Arte: Europa entre o neoclasicismo e o romanticismo.	▪ B3.8. Descubrir as manifestacións artísticas de comezos do século XIX, obtendo información de medios bibliográficos ou de internet e presentándoa adecuadamente.	▪ HMCB3.8.1. Establece as características propias da pintura, a escultura e a arquitectura do Neoclasicismo e o Romanticismo a partir de fontes gráficas.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B3.9. Independencia das colonias hispano-americanas.	▪ B3.9. Analizar utilizando fontes gráficas a independencia de Hispanoamérica.	▪ HMCB3.9.1. Realiza un friso cronolóxico explicativo da independencia das colonias hispanoamericanas ao comezo do século XIX.	▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA
	Bloque 4. A dominación europea do mundo e a I Guerra Mundial			
▪ a ▪ b	▪ B4.1. Tránsito do século XIX ao XX: visión global.	▪ B4.1. Describir as transformacións e os conflitos xurdidos a finais do	▪ HMCB4.1.1. Realiza un diagrama en que se expliquen as cadeas	▪ CSC ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ c ▪ d ▪ e ▪ h		século XIX e comezos do século XX, e distinguir o seu desenvolvemento e os factores desencadeadores.	causais e os procesos dentro do período de finais do século XIX e comezos do XX.	
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B4.2. Evolución dos principais Estados en Europa, América e Asia: Inglaterra vitoriana; Francia (III República e II Imperio); Alemaña bismarckiana; o Imperio Austrohúngaro; Rusia; os Estados Unidos (da Guerra Civil ata comezos do século XX) e Xapón (transformacións de finais do século XIX).	▪ B4.2. Analizar a evolución política, social e económica dos principais países europeos, ademais de Xapón e os Estados Unidos a finais do século XIX, e presentar información que explique tales feitos.	▪ HMCB4.2.1. Elabora un eixe cronolóxico con feitos que explican a evolución durante a segunda metade do século XIX de Inglaterra, Francia, Alemaña, o Imperio Austrohúngaro, Rusia, os Estados Unidos e Xapón.	▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA
			▪ HMCB4.2.2. Explica a partir de imaxes as características que permiten identificar a Inglaterra vitoriana.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			▪ HMCB4.2.3. Analiza textos relativos á época de Napoleón III en Francia.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			▪ HMCB4.2.4. Identifica e explica razoadamente os feitos que converten Alemaña nunha potencia europea durante o mandato de Bismarck.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B4.3. Expansión colonial dos países industriais: causas; colonización e reparto de Asia, África e outros enclaves coloniais; consecuencias.	▪ B4.3. Describir a expansión imperialista de europeos, xaponeses e estadounidenses a finais do século XIX, e establecer as súas consecuencias.	▪ HMCB4.3.1. Identifica e explica razoadamente as causas e as consecuencias da expansión colonial da segunda metade do século XIX.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			▪ HMCB4.3.2. Localiza nun mapamundi as colonias das potencias	▪ CSC

	Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			imperialistas.	▪ CD ▪ CAA
			▪ HMCB4.3.3. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B4.4. Relacións internacionais. Paz Armada: a Tripla Alianza e a Tripla Entente.	▪ B4.4. Comparar sinteticamente os sistemas de alianzas do período da Paz Armada.	▪ HMCB4.4.1. Describe as alianzas dos países máis destacados durante a Paz Armada.	▪ CSC ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B4.5. I Guerra Mundial: causas, desenvolvemento e consecuencias.	▪ B4.5. Distinguir os acontecementos que conducen á declaración das hostilidades da I Guerra Mundial, e desenvolver as súas etapas e as súas consecuencias.	▪ HMCB4.5.1. Identifica a partir de fontes históricas ou historiográficas as causas da I Guerra Mundial.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			▪ HMCB4.5.2. Comenta símbolos conmemorativos vinculados á I Guerra Mundial.	▪ CSC ▪ CCL
			▪ HMCB4.5.3. Analiza e explica as etapas da Gran Guerra a partir de mapas históricos.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			▪ HMCB4.5.4. Extrae conclusións de gráficos e imaxes sobre as consecuencias da I Guerra Mundial.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
	Bloque 5. O período de entreguerras, a II Guerra Mundial e as súas consecuencias			

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B5.1. Economía, sociedade e cultura da época: os anos vinte.	▪ B5.1. Recoñecer as características do período de Entreguerras insiríndoas nos correspondentes aspectos políticos, económicos, sociais ou culturais.	▪ HMCB5.1.1. Explica as características do período de Entreguerras a partir de manifestacións artísticas e culturais de comezos do século XX.	▪ CSC ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B5.2. Revolución Rusa; formación e desenvolvemento da URSS.	▪ B5.2. Esquematizar o desenvolvemento da Revolución Rusa de 1917 recoñecendo as súas etapas e os seus protagonistas máis significativos, e establecer as súas consecuencias.	▪ HMCB5.2.1. Identifica e explica algunhas das causas da Revolución Rusa de 1917.	▪ CSC ▪ CCL
			▪ HMCB5.2.2. Compara a Revolución Rusa de febreiro de 1917 coa de outubro de 1917.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B5.3. Tratados de Paz e reaxuste internacional: Sociedade de Nacións.	▪ B5.3. Identificar os tratados de paz da I Guerra Mundial e establecer como unha consecuencia o xurdimento da Sociedade de Nacións.	▪ HMCB5.3.1. Explica os acordos dos tratados de paz da I Guerra Mundial e analiza as súas consecuencias a curto prazo.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HMCB5.3.2. Analiza o papel que xoga a Sociedade de Nacións nas relacións internacionais, a partir de fontes históricas.	▪ CSC ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B5.4. Estados Unidos e a crise de 1929: a Gran Depresión e o "New Deal".	▪ B5.4. Explicar a Gran Depresión e describir os factores desencadeadores e as súas influencias na vida cotiá.	▪ HMCB5.4.1. Interpreta imaxes da Gran Depresión.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD
			▪ HMCB5.4.2. Comenta gráficas que explican a crise económica de 1929.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CMCCT
▪ a	▪ B5.5. Fascismos europeos e	▪ B5.5. Recoñecer a transcendencia	▪ HMCB5.5.1. Compara o fascismo	▪ CSC

Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m	nazismo alemán.	dos fascismos europeos como ideoloxías que conduciron ao desencadeamento de conflitos no panorama europeo do momento.	italiano e o nazismo alemán.	▪ CCL
			▪ HMCB5.5.2. Distingue símbolos dos fascismos europeos da primeira metade do século XX.	▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B5.6. Relacións internacionais do período de entreguerras; viraxes cara á guerra.	▪ B5.6. Comprender as relacións internacionais no período de entreguerras como elementos importantes das causas da II Guerra Mundial.	▪ HMCB5.5.3. Analiza a partir de fontes contrapostas as relacións internacionais anteriores ao estoupido da II Guerra Mundial.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B5.7. II Guerra Mundial: orixes do conflito e características xerais.	▪ B5.7. Identificar e explicar as desencadeadores da II Guerra Mundial, así como os feitos máis característicos.	▪ HMCB5.7.1. Identifica e explica as causas desencadeadores da II Guerra Mundial a partir de fontes históricas.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B5.8. Desenvolvemento da II Guerra Mundial.	▪ B5.8. Establecer as etapas do desenvolvemento da II Guerra Mundial, distinguindo as que afectaron a Europa e as que afectaron aos Estados Unidos e a Xapón.	▪ HMCB5.8.1. Explica as etapas da II Guerra Mundial tanto na fronte europea como na guerra do Pacífico.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			▪ HMCB5.8.2. Analiza o desenvolvemento da II Guerra Mundial a partir de mapas históricos.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c	▪ B5.9. Consecuencias da II Guerra Mundial.	▪ B5.9. Analizar o papel da guerra mundial como elemento de transformación da vida cotiá.	▪ HMCB5.9.1. Describe as consecuencias da II Guerra Mundial.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ e ▪ h				
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m	▪ B5.10. Antisemitismo: o Holocausto.	▪ B5.10. Entender o contexto en que se desenvolveu o Holocausto na guerra europea e as súas consecuencias.	▪ HMCB5.10.1. Analiza imaxes que explican o Holocausto levado a cabo pola Alemaña nazi.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CD
			▪ HMCB5.10.2. Recoñece a significación do Holocausto na historia mundial.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B5.11. Preparación da Paz e a ONU.	▪ B5.11. Obter e seleccionar información escrita e gráfica relevante, utilizando fontes primarias ou secundarias, relativa á posguerra.	▪ HMCB5.11.1. Sintetiza textos que explican a intervención da ONU nas relacións internacionais e nos asuntos de descolonización.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
	Bloque 6. Evolución de dous mundos diferentes e os seus enfrontamentos			
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B6.1. Formación do bloque comunista fronte ao bloque capitalista: Guerra Fría.	▪ B6.1. Describir os feitos políticos, económicos, sociais e culturais que explican o xurdimento dos dous bloques antagónicos, clasificándoos e presentándoos adecuadamente.	▪ HMCB6.1.1. Localiza nun mapa os países que formaban os bloques comunista e capitalista.	▪ CSC ▪ CD
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e	▪ B6.2. Evolución das relacións entre as dúas superpotencias. Conflitos: da Guerra Fría á coexistencia pacífica e a distensión.	▪ B6.2. Interpretar a Guerra Fría, a coexistencia pacífica e a distensión, e as súas consecuencias, e establecer acontecementos que exemplifiquen cada unha destas etapas das relacións internacio-	▪ HMCB6.2.1. Identifica e explica os conflitos da Guerra Fría a partir dun mapa histórico.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h		nais.		
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B6.3. Evolución da economía mundial de posguerra.	▪ B6.3. Distinguir feitos que explican o enfrontamento entre os bloques comunista e capitalista, revisando as novas dos medios de comunicación da época.	▪ HMCB6.3.1. Selecciona símbolos e imaxes que se identifiquen co mundo capitalista e o mundo comunista.	▪ CSC
			▪ HMCB6.3.2. Extrae conclusións dos textos, imaxes, mapas e gráficas que expliquen a evolución de ambos os bloques enfrontados na Guerra Fría, e sinala a que bloque pertence e algúns motivos que explican esa pertenza.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CMCCT
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B6.4. Características sociais e culturais de dous modelos políticos diferentes: comunismo e capitalismo.	▪ B6.4. Comparar e analizar o modelo capitalista co comunista desde os puntos de vista político, social, económico e cultural, e exemplificar coa selección de feitos que durante este período afectan as dúas grandes superpotencias: a URSS e os Estados Unidos.	▪ HMCB6.4.1. Explica algunhas características da economía capitalista a partir de gráficas.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ HMCB6.4.2. Explica algunhas características da economía comunista a partir de gráficos.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ HMCB6.4.3. Establece razoadamente e comparativamente as diferenzas entre o mundo capitalista e o comunista.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			▪ HMCB6.4.4. Identifica formas políticas do mundo occidental e do mundo comunista.	▪ CSC ▪ CCL
	Bloque 7. A descolonización e o terceiro mundo			
▪ a ▪ b	▪ B7.1. Orixes, causas e factores da descolonización.	▪ B7.1. Explicar os motivos e os feitos que conducen á descolonización, e establecer as causas e	▪ HMCB7.1.1. Localiza nun mapa as zonas afectadas pola descolo-	▪ CSC ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ c ▪ d ▪ e ▪ h		os factores que explican o proceso.	nización e os seus conflitos.	▪ CD
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B7.2. Etapas e modelos de descolonización.	▪ B7.2. Describir as etapas e as consecuencias do proceso descolonizador, e identificar as que afectan a unhas colonias e a outras, establecendo feitos e personaxes significativos de cada proceso.	▪ HMCB7.2.1. Establece de xeito razoado as causas, os feitos e os factores que desencadean e explican o proceso descolonización.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HMCB7.2.2. Identifica e compara as características da descolonización de Asia e de África.	▪ CSC ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B7.3. Desenvolvemento do proceso descolonizador: papel da ONU.	▪ B7.3. Definir o papel da ONU na descolonización, analizando información que demostre as súas actuacións.	▪ HMCB7.3.1. Explica as actuacións da ONU no proceso descolonizador a partir de fontes históricas.	▪ CSC ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m	▪ B7.4. O terceiro mundo e o Movemento de Países Non Aliñados: problemas dos países do terceiro mundo.	▪ B7.4. Analizar o subdesenvolvemento do terceiro mundo e establecer as causas que o explican.	▪ HMCB7.4.1. Analiza as características dos países do terceiro mundo a partir de gráficas.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ HMCB7.4.2. Localiza nun mapa os países do terceiro mundo.	▪ CSC ▪ CD
			▪ HMCB7.4.3. Analiza textos e imaxes do Movemento de Países Non Aliñados e dos países subdesenvolvidos.	▪ CSC ▪ CCL
▪ a	▪ B7.5. Relacións entre os países	▪ B7.5. Apreciar o nacemento da	▪ HMCB7.5.1. Explica a evolución	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	desenvolvidos e non desenvolvidos; nacemento da axuda internacional.	axuda internacional e o xurdimento das relacións entre os países desenvolvidos e subdesenvolvidos, reproducindo as formas de axuda ao desenvolvemento e describindo as formas de neocolonialismo dentro da política de bloques.	das relacións entre os países desenvolvidos e os países en vías de desenvolvemento, comparando a axuda internacional coa intervención neocolonialista.	▪ CCL ▪ CAA
	Bloque 8. A crise do bloque comunista			
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i	▪ B8.1. A URSS e as democracias populares.	▪ B8.1. Describir a situación da URSS a finais do século XX, establecendo os seus trazos máis significativos desde unha perspectiva política, social e económica.	▪ HMCB8.1.1. Localiza nun mapa as repúblicas exsoviéticas e os países formados tras a caída do muro de Berlín.	▪ CSC ▪ CD
			▪ HMCB8.1.2. Elabora un eixe cronolóxico que ordena os acontecementos que explican a desintegración da URSS, a formación da CEI e o xurdimento das repúblicas exsoviéticas.	▪ CSC ▪ CMCCT
			▪ HMCB8.1.3. Compara os países dos Balcáns desde os anos 80 ata a actualidade, utilizando mapas de situación.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CD ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B8.2. Irrupción de M. Gorbachov: Perestroika e Glasnost.	▪ B8.2. Resumir as políticas de M. Gorbachov nomeando as disposicións concernentes á Perestroika e á Glasnost, e resaltar as súas influencias.	▪ HMCB8.2.1. Describe os trazos políticos e socioeconómicos da URSS desde a época de Breznev ata a de Gorbachov.	▪ CSC ▪ CCL
▪ a	▪ B8.3. Desintegración da URSS: CEI-Federación Rusa e as novas	▪ B8.3. Analizar a situación creada co xurdimento da CEI e as repúbli-	▪ HMCB8.3.1. Elabora un cadro sinóptico sobre a situación política	▪ CSC

	Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i	repúblicas exsoviéticas.	cas exsoviéticas, recollendo informacións que resuman as novas circunstancias políticas e económicas.	e económica das repúblicas exsoviéticas e a CEI- Federación Rusa.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B8.4. Caída do muro de Berlín e evolución dos países de Europa central e oriental.	▪ B8.4. Explicar a caída do muro de Berlín e nomear as súas repercusións nos países de Europa central e oriental.	▪ HMCB8.4.1. Analiza imaxes que reflicten a caída do muro de Berlín.	▪ CSC ▪ CCL
			▪ HMCB8.4.2. Explica as novas relacións das repúblicas exsoviéticas con Europa occidental.	▪ CSC ▪ CCL
			▪ HMCB8.4.3. Realiza unha procura guiada en internet para explicar de maneira razoada a disolución do bloque comunista.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B8.5. Problema dos Balcáns. Guerra de Iugoslavia.	▪ B8.5. Identificar o problema dos Balcáns, enumerar as causas do xurdimento de tal situación e resumir os feitos que configuran o desenvolvemento de conflitos nesta zona.	▪ HMCB8.5.1. Describe comparativamente a evolución política dos países de Europa central e oriental tras a caída do muro de Berlín.	▪ CSC ▪ CCL
			▪ HMCB8.5.2. Describe e analiza as causas, o desenvolvemento e as consecuencias da guerra dos Balcáns, nomeadamente en Iugoslavia	▪ CSC ▪ CCL
	Bloque 9. O mundo capitalista na segunda metade do século XX			
▪ a ▪ b	▪ B9.1. Pensamento e cultura da sociedade capitalista na segunda	▪ B9.1. Distinguir os postulados que defende a cultura capitalista da segunda metade do século XX es-	▪ HMCB9.1.1. Enumera as liñas de pensamento económico do mundo capitalista na segunda metade do	▪ CSC ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m	metade do século XX.	tablecendo as liñas de pensamento e os logros obtidos.	século XX.	
			▪ HMCB9.1.2. Explica o modelo capitalista dun país elaborando información a partir dunha procura guiada en internet	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m	▪ B9.2. Estado do benestar.	▪ B9.2. Describir o Estado do benestar, aludindo ás características significativas que inflúen na vida cotiá.	▪ HMCB9.2.1. Identifica razoadamente as características e símbolos do Estado do benestar.	▪ CSC ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B9.3. Proceso de construción da Unión Europea: das Comunidades Europeas á Unión.	▪ B9.3. Explicar o proceso de construción da Unión Europea enumerando os fitos máis destacados que configuran a súa evolución.	▪ HMCB9.3.1. Elabora eixes cronolóxicos sobre o proceso de construción da Unión Europea.	▪ CSC ▪ CMCCT
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B9.4. Obxectivos e institucións da Unión Europea.	▪ B9.4. Coñecer os obxectivos da Unión Europea en relación coas institucións que compoñen a súa estrutura.	▪ HMCB9.4.1. Relaciona razoadamente as institucións da Unión Europea cos obxectivos que esta persegue.	▪ CSC ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c	▪ B9.5. Evolución dos Estados Unidos: dos anos 60 aos 90.	▪ B9.5. Describir a evolución política, social e económica dos Estados Unidos desde os anos 60 aos 90 do século XX, sintetizando os	▪ HMCB9.5.1. Realiza un eixe cronolóxico dos feitos máis significativos de tipo político, social e económico dos Estados Unidos des-	▪ CSC ▪ CMCCT ▪

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ e ▪ h		aspectos que explican a transformación da sociedade norteamericana e que constitúen elementos orixinarios do Estado do benestar.	de os anos 60 aos 90.	
			▪ HMCB9.5.2. Selecciona e presenta mediante mapas ou redes conceptuais información referida aos Estados Unidos entre 1960 e 2000.	▪ CSC ▪ CD ▪ CAA
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B9.6. Xapón e os novos países asiáticos industrializados.	▪ B9.6. Identificar as singularidades do capitalismo de Xapón e os novos países industriais asiáticos, establecendo trazos de carácter político, económico, social e cultural.	▪ HMCB9.6.1. Establece razoadamente as características e os símbolos que explican aspectos singulares do capitalismo de Xapón e a área do Pacífico.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
	Bloque 10. O mundo actual desde unha perspectiva histórica			
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ m	▪ B10.1. Globalización e medios de comunicación: impacto científico e tecnolóxico. Caída do muro de Berlín. Atentados de Nova York. A inmigración como fenómeno globalizado.	▪ B10.1. Analizar as características da globalización e describir a influencia dos medios de comunicación neste fenómeno, así como o impacto dos medios científicos e tecnolóxicos na sociedade actual.	▪ HMCB10.1.1. Identifica as principais características ligadas á fiabilidade e á obxectividade do fluxo de información existente en internet e noutros medios dixitais.	▪ CSC ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HMCB10.1.2. Elabora un breve informe sobre as relacións entre inmigración e globalización a partir de fontes históricas.	▪ CSC ▪ CD ▪ CCL ▪ CSIEE
			▪ HMCB10.1.3. Extrae conclusións de imaxes e material videográfico relacionados co mundo actual.	▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
▪ a ▪ b	▪ B10.2. A ameaza terrorista nun mundo globalizado.	▪ B10.2. Describir os efectos da ameaza terrorista (yihadismo, etc.) sobre a vida cotiá, e explicar as	▪ HMCB10.2.1. Realiza unha procura guiada en internet sobre a ameaza terrorista, organizacións	▪ CSC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m		súas características.	que a sustentan, actos máis relevantes (11-S de Nova York, 11-M de Madrid 7-X de Londres, etc.), os seus símbolos e as repercusións na sociedade (cidadanía ameazada, asociacións de vítimas, mediación en conflitos, etc.), e analiza e comunica a información máis relevante.	▪ CCL ▪ CAA
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B10.3. Europa: reto e unión.	▪ B10.3. Resumir os retos da Unión Europea no mundo actual, identificando os seus problemas para amosarse como zona xeopolítica unida fronte a outras áreas.	▪ HMCB10.3.1. Identifica os retos actuais da Unión Europea a partir de novas xornalísticas seleccionadas.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HMCB10.3.2. Explica comparativamente os desaxustes da Unión Europea na relación con outros países ou áreas xeopolíticas.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m ▪ n	▪ B10.4. Trazos salientables da sociedade norteamericana a comezos do século XXI, tras os atentados do 11 de setembro de 2001.	▪ B10.4. Enumerar os trazos salientables da sociedade norteamericana a comezos do século XXI identificando a transcendencia dos atentados do 11-S e explicando as transformacións e o impacto ocasionado a este país.	▪ HMCB10.4.1. Elabora mapas conceptuais sobre os trazos da sociedade norteamericana, agrupados en política, sociedade, economía e cultura.	▪ CSC ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B10.5. Hispanoamérica: situación actual.	▪ B10.5. Analizar a evolución política, económica, social e cultural de Hispanoamérica.	▪ HMCB10.5.1. Describe os principais movementos políticos, económicos, sociais e culturais da Hispanoamérica actual.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA

	Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n				
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m	▪ B10.6. O mundo islámico na actualidade.	▪ B10.6. Describir a evolución do mundo islámico na actualidade, resumindo os seus trazos económicos, políticos, relixiosos e sociais.	▪ HMCB10.6.1. Enumera e explica os trazos económicos, políticos, relixiosos e sociais do mundo islámico, e localiza nun mapa os países que o forman na actualidade.	▪ CSC ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B10.7. África islámica, subsahariana e Sudáfrica.	▪ B10.7. Distinguir a evolución dos países de África relacionando as súas zonas xeoestratéxicas.	▪ HMCB10.7.1. Compara aspectos económicos, políticos, relixiosos e sociais entre os principais países do continente africano.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B10.8. A India e China do século XX ao XXI: evolución política, económica, social e de mentalidades.	▪ B10.8. Resumir a evolución de China e a India desde finais do século XX ao século XXI, seleccionando trazos políticos, económicos, sociais e de mentalidades	▪ HMCB10.8.1. Compara aspectos económicos, políticos, relixiosos e sociais de China e a India.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HMCB10.8.2. Compara aspectos económicos, políticos, relixiosos e sociais entre países emerxentes de Asia e África.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
	Bloque 11. A historia contemporánea: o tempo histórico. Métodos e ferramentas propias da disciplina.			
▪ h ▪ l ▪ m	▪ B11.1. Tempo histórico.	▪ B11.1. Recoñecer que os acontecementos e procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía).	▪ HMCB11.1.1. Recoñece que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía).	▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA
▪ e	▪ B11.2. Fontes históricas.	▪ B11.2. Localizar e seleccionar	▪ HMCB11.2.1. Localiza e seleccio-	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia do Mundo Contemporáneo. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g ▪ h ▪ l ▪ m ▪ i		información escrita e gráfica salientable utilizando fontes primarias e secundarias (biblioteca, internet, etc.), e analizar a súa credibilidade.	na información escrita e gráfica salientable utilizando fontes primarias e secundarias, e analiza a súa credibilidade.	▪ CD ▪ CAA ▪ CCL
▪ e ▪ h ▪ i ▪ n	▪ B11.3. Vocabulario histórico e artístico da Idade Contemporánea.	▪ B11.3. Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndoo no contexto adecuado.	▪ HMCB11.3.1. Utiliza con fluidez e precisión o vocabulario histórico e artístico necesario.	▪ CSC ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia
DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 25916

Iniciación á Actividade Emprendedora e Empresarial

Introdución

O espírito emprendedor é un concepto que abrangue valores persoais tales como a creatividade, a disposición positiva para a innovación e o cambio, a confianza en si mesmo/a, a motivación de logro, o liderado, a aceptación do fracaso como fonte de experiencia, e as actitudes de cooperación e de traballo en equipo. Todas as persoas terán que emprender na súa vida persoal e laboral, terán que innovar e procurar novas respostas, no mundo globalizado e cambiante ao que se enfrontan, aínda que non todas logran levar a cabo un proxecto empresarial propio.

Formar cidadáns e cidadás capaces de asumir riscos, ser innovadores/as, con posibilidade de negociación e pensamento estratéxico, e con capacidade para o emprendemento constitúe o reto desta materia. Inclúe aspectos teóricos e prácticos orientados a preparar o alumnado para unha cidadanía responsable e para a vida profesional; axuda ao coñecemento das actividades e das necesidades das persoas emprendedoras, persegue que poidan responsabilizarse da súa propia carreira e do seu camiño persoal de formación, e da toma das decisións clave na súa vida, ademais da posibilidade de crear un negocio propio ou actuar como innovadores/as no traballo dentro dunha organización.

A estrutura desta materia consta de tres grandes bloques: o primeiro, titulado "Autonomía persoal, liderado e innovación", está centrado na descrición das calidades e as destrezas persoais asociadas á iniciativa emprendedora, no repaso das decisións sobre o itinerario vital e a actuación como futuro/a traballador/a; no segundo bloque, "Proxecto de empresa", repásanse as principais áreas e funcións da empresa co obxecto de pór en marcha o proxecto empresarial xurdido da idea de negocio xerado previamente; e para finalizar, un bloque que baixo o título de "Finanzas" analiza as alternativas con que conta a empresa para elixir a súa forma xurídica, as fontes de financiamento do seu proxecto empresarial,a necesidade de planificar as necesidades financeiras e as obrigas fiscais e prever a evolución do negocio, garantindo a súa viabilidade.

Esta materia contribúe ao desenvolvemento, ademais, da competencia de sentido de iniciativa emprendedora e espírito emprendedor, que incide na consecución do benestar económico e social da comunidade, así como das competencias de comunicación lingüística e matemática, e das competencias básicas en ciencia e tecnoloxía, dixital, sociais e cívicas, e a competencia de aprender a aprender.

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

4º de ESO

	Iniciación á Actividade Emprendedora e Empresarial. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Autonomía persoal, liderado e innovación			
▪ e ▪ g	▪ B1.1. Autonomía e autocoñecemento. A iniciativa emprendedora e o/a empresario/a na sociedade. ▪ B1.2. Intereses, aptitudes e motivacións persoais para a carreira profesional.	▪ B1.1. Describir as calidades persoais e as destrezas asociadas á iniciativa emprendedora, analizando os requisitos de distintos postos de traballo e actividades empresariais.	▪ IAEEB1.1.1. Identifica as calidades persoais, as actitudes, as aspiracións e a formación propias das persoas con iniciativa emprendedora, e describe a actividade dos/das empresarios/as e o seu papel na xeración de traballo e benestar social.	▪ CSIEE ▪ CAA
			▪ IAEEB1.1.2. Investiga con medios telemáticos as áreas de actividade profesional do seu contorno, os tipos de empresa que as desenvolven e os postos de traballo en cada unha, razoando os requisitos para o desempeño profesional en cada un deles.	▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
▪ b ▪ g	▪ B1.3. Itinerarios formativos e carreiras profesionais. Proceso de procura de emprego en empresas do sector. Autoemprego. Proceso de toma de decisións sobre o itinerario persoal.	▪ B1.2. Tomar decisións sobre o itinerario vital propio comprendendo as posibilidades de emprego, o autoemprego e a carreira profesional, en relación coas habilidades persoais e as alternativas de formación e aprendizaxe ao longo da vida.	▪ IAEEB1.2.1. Deseña un proxecto de carreira profesional propia relacionando as posibilidades do ámbito coas calidades e as aspiracións persoais, e valorando a opción do autoemprego e a necesidade de formación ao longo da vida.	▪ CAA ▪ CSIEE
▪ a ▪ c ▪ g ▪ m	▪ B1.4. Dereito do traballo. ▪ B1.5. Dereitos e deberes derivados da relación laboral. ▪ B1.6. Contrato de traballo e negociación colectiva.	▪ B1.3. Actuar como futuro/a traballador/a responsable coñecendo os seus dereitos e deberes como tal, valorando a acción do Estado e da Seguridade Social na protección da persoa empregada, e compren-	▪ IAEEB1.3.1. Identifica as normas e as institucións que interveñen nas relacións entre os/as traballadores/as e as empresas, en relación co funcionamento do mercado de traballo.	▪ CSC ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Iniciación á Actividade Emprendedora e Empresarial. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B1.7. Seguridade Social. Sistema de protección. Emprego e desemprego. ▪ B1.8. Protección do/da traballador/a e beneficios sociais. ▪ B1.9. Riscos laborais. Normas. Planificación da protección na empresa.	dendo a necesidade de protección dos riscos laborais.	▪ IAEEB1.3.2. Distingue os dereitos e as obrigas que se derivan das relacións laborais, e compróbaos en contratos de traballo e documentos de negociación colectiva.	▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CMCCT
			▪ IAEEB1.3.3. Describe as bases do sistema da Seguridade Social e as obrigas dos/das traballadores/as e dos/das empresarios/as dentro deste, así como as prestacións mediante procuras nas web institucionais, valorando a súa acción protectora ante as continxencias cubertas.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ IAEEB1.3.4. Identifica as situacións de risco laboral máis habituais nos sectores de actividade económica máis salientables no ámbito, e indica os métodos de prevención legalmente establecidos, así como as técnicas de primeiros auxilios aplicables en caso de accidente ou dano.	▪ CSIEE ▪ CAA ▪ CMCCT
	Bloque 2. Proxecto de empresa			
▪ d ▪ g	▪ B2.1. Idea de proxecto de empresa. Avaliación da idea. O contorno e o papel social da empresa. ▪ B2.2. Elementos e estrutura da empresa. ▪ B2.3. Plan de empresa. ▪ B2.4. Planificación na empresa.	▪ B2.1. Crear un proxecto de empresa na aula e describir as características internas e a súa relación co contorno, así como a súa función social, identificando os elementos que constitúen a súa rede loxística como provedores/as, clientela, sistemas de produción e comercialización, redes de alma-	▪ IAEEB2.1.1. Determina a oportunidade dun proxecto de empresa, identificando as características e tomando parte na actividade que a empresa desenvolve.	▪ CSIEE ▪ CAA
			▪ IAEEB2.1.2. Identifica as características internas e externas da empresa en proxecto, así como os	▪ CSIEE ▪ CMCCT ▪ CD

	Iniciación á Actividade Emprendedora e Empresarial. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		cenaxe, etc.	elementos que constitúen o contorno específico desta (mercado, provedores/as, clientela, sistemas de produción e/ou comercialización, almacenaxe, etc.).	
			▪ IAEEB2.1.3. Describe a relación da empresa proxectada co seu sector, a súa estrutura organizativa e as funcións de cada departamento, e identifica os procedementos de traballo no desenvolvemento do proceso produtivo ou comercial.	▪ CSIEE ▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ IAEEB2.1.4. Elabora documentos para a planificación das funcións da empresa en proxecto, tanto a longo como a curto prazo.	▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CMCCT
▪ b ▪ g ▪ h	▪ B2.5. Información na empresa. Información contable. Información de recursos humanos. Documentos comerciais de cobramento e pagamento. Arquivo.	▪ B2.2. Identificar e organizar a información das áreas da empresa en proxecto aplicando os métodos correspondentes á tramitación documental empresarial.	▪ IAEEB2.2.1. Manexa como usuario/a de nivel básico aplicacións informáticas de control e seguimento de clientela, provedores/as e outros, aplicando as técnicas básicas de contabilidade, xestión financeira e comercial e administración de persoal, para a organización da información da empresa proxectada.	▪ CD ▪ CMCCT ▪ CAA
			▪ IAEEB2.2.2. Transmite información entre as áreas e a clientela da empresa en proxecto, recoñecendo e aplicando técnicas de comunicación e negociación, e aplicando o tratamento protocolario axeitado mediante medios telemáticos e	▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CD ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Iniciación á Actividade Emprendedora e Empresarial. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			presenciais.	
▪ g ▪ h ▪ l	▪ B2.6. Actividades na empresa. Función de produción. Función comercial e de márketing. ▪ B2.7. Axudas e apoio á creación de empresas.	▪ B2.3. Realizar actividades de produción e comercialización propias da empresa proxectada, aplicando técnicas de comunicación e traballo en equipo.	▪ IAEEB2.3.1. Crea materiais publicitarios e para a difusión dos produtos e/ou servizos obxecto do proxecto, e elabora un plan de comunicación en internet e en redes sociais, aplicando os principios do márketing.	▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CD ▪ CMCCT
			▪ IAEEB2.3.2. Desenvolve tarefas de produción e/ou comercialización na empresa en proxecto segundo os plans de control prefixados: simulando a toma de decisións para cumprir os prazos e os obxectivos establecidos e propondo melloras, mediante o traballo en equipo.	▪ CSIEE ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA
			▪ IAEEB2.3.3. Compila datos sobre os apoios á creación de empresas tanto do contorno próximo como do territorial, estatal ou europeo, e selecciona as posibilidades que se axusten ao proxecto de empresa formulado.	▪ CD ▪ CMCCT ▪ CSIEE
	Bloque 3. Finanzas			
▪ a ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l ▪ ñ	▪ B3.1. Tipos de empresa segundo a súa forma xurídica. ▪ B3.2. Elección da forma xurídica. ▪ B3.3. Trámites de posta en marcha dunha empresa.	▪ B3.1. Describir as formas xurídicas das empresas en relación coas responsabilidades legais dos/das seus/súas propietarios/a e xestores/as, así como coas esixencias de capital.	▪ IAEEB3.1.1. Distingue as formas xurídicas das empresas e indica as esixencias de capital e responsabilidades propias de cada tipo.	▪ CSIEE ▪ CMCCT
			▪ IAEEB3.1.2. Identifica e enumera as administracións públicas impli-	▪ CD ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Iniciación á Actividade Emprendedora e Empresarial. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			cadas na posta en marcha de empresas, e compila por vía telemática os principais documentos necesarios para a posta en funcionamento.	▪ CSIEE
			▪ IAEEB3.1.3. Valora as tarefas de apoio, rexistro, control e fiscalización que realizan as autoridades no proceso de creación de empresas, e describe os trámites que se deben realizar.	▪ CSC ▪ CMCCT
			▪ IAEEB3.1.4. Selecciona a forma xurídica máis axeitada en cada caso segundo a actividade que se vaia desenvolver, o número de emprendedores/as, o alcance da responsabilidade que se vaia asumir, a complexidade organizativa, a dispoñibilidade financeira e a fiscalidade.	▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CMCCT
▪ b ▪ f ▪ g	▪ B3.4. Fontes de financiamento das empresas: externas (bancos, axudas e subvencións, e crowdfunding) e internas (accionistas, investidores/as e aplicación de beneficios). ▪ B3.5. Produtos financeiros e bancarios para pequenas e medianas empresas (PME): comparación.	▪ B3.2. Identificar as fontes de financiamento das empresas propias de cada forma xurídica, incluíndo as externas e internas, e valorar as máis axeitadas para cada tipo e momento no ciclo de vida da empresa.	▪ IAEEB3.2.1. Determina os investimentos necesarios para a posta en marcha dunha empresa, e distingue as principais partidas relacionadas nun balance de situación.	▪ CSIEE ▪ CMCCT ▪ CD
			▪ IAEEB3.2.2. Caracteriza de xeito básico as posibilidades de financiamento das empresas, diferenciando o financiamento externo e o interno, a curto e a longo prazo, así como o custo de cada unha e as implicacións na marcha da empresa.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Iniciación á Actividade Emprendedora e Empresarial. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ f ▪ g ▪ l ▪ ñ	▪ B3.6. Planificación financeira das empresas. Estudo de viabilidade económico-financeira. Proxección da actividade. Instrumentos de análise. Razóns básicas. ▪ B3.7. Impostos que afectan as empresas. Calendario fiscal.	▪ B3.3. Recoñecer a necesidade de planificar o negocio das empresas ligándoa á previsión da evolución do sector e da economía nacional, así como da planificación financeira e fiscal.	▪ IAEEB3.3.1. Presenta un estudo de viabilidade económico-financeiro a medio prazo do proxecto de empresa, aplicando condicións reais de produtos financeiros analizados e previsións de vendas, segundo un estudo do ámbito mediante unha aplicación informática tipo folla de cálculo, manexando razóns financeiras básicas.	▪ CD ▪ CSIEE ▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ IAEEB3.3.2. Analiza os produtos financeiros máis axeitados de entre as entidades financeiras do ámbito para cada tipo de empresa, valorando o custo e o risco de cada un, e selecciona os máis acaído para o proxecto de empresa.	▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CMCCT ▪ CD
			▪ IAEEB3.3.3. Identifica as obrigas fiscais das empresas segundo a súa actividade e a súa forma xurídica, sinala o funcionamento básico do IAE, IVE, IRPF e IS, e indica as principais diferenzas entre eles.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CSIEE
			▪ IAEEB3.3.4. Valora a achega que supón a carga impositiva das empresas á riqueza nacional e ao sostemento das cargas do Estado.	▪ CSC ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia
DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 25923

Latín

Introdución

O papel heurístico das linguas constitúe un reto para o sistema educativo, pois son instrumento de comunicación e de interacción social, de conservación e transmisión de coñecemento, de participación cidadá na vida social, de investigación, creación, experimentación e descuberta. E as linguas achégannos ao xeito de vida e ás formas de pensamento doutros pobos e dos seus patrimonios culturais.

A lingua apréndese non para falar, ler ou escribir sobre a lingua, senón para falar, ler e escribir sobre emocións, afectos e aventuras, sobre o mundo, como medio das relacións interpersoais e recoñecemento da alteridade, motor do noso pensamento e das nosas reflexións, e porta de acceso ao coñecemento. Neste marco, a formación lingüística no contexto escolar é un instrumento para a equidade, xa que debe facilitar os medios necesarios para comunicar no ámbito educativo e na vida profesional e social, nomeadamente en contextos formais e educativos, ademais de sensibilizar cara a usos creativos e lúdicos das linguas, e achegar ao patrimonio literario e cultural que estas propician.

O Consello de Europa, a través de sucesivos proxectos, está comprometido nunha política lingüística dirixida a protexer e desenvolver a herdanza lingüística e a diversidade cultural de Europa como fonte de enriquecemento mutuo, así como a facilitar a mobilidade persoal dos seus cidadáns e das súas cidadás, e o intercambio de ideas. O Marco Común Europeo de Referencia para as Linguas (MCER), publicado en 2001, é un documento de particular transcendencia, non só como ferramenta práctica para propiciar a reflexión sobre o ensino das linguas e a transparencia de cursos, programas e titulacións entre os estados e dentro deles, senón tamén polo recoñecemento da competencia plurilingüe e intercultural, que transcende o concepto de multilingüismo, no seu día piar dos enfoques das políticas lingüísticas máis abertas ao recoñecemento da diversidade. Hoxe, o MCER constitúe unha referencia para proxectos e documentos clave do Consello de Europa, como a "Guía para a elaboración e posta en marcha de currículos para unha educación plurilingüe e intercultural" (2010), na que se desenvolve a noción de plurilingüismo como eixe dun enfoque centrado na rede de relacións entre distintas linguas e culturas. Nesta mesma liña, enmárcanse o informe do Foro Intergobernamental Europeo "O dereito dos estudantes á calidade e á equidade en educación. O papel das competencias lingüísticas e interculturais", mantido en Xenebra en novembro 2010, e a Conferencia intergobernamental "Calidade e inclusión en educación: o papel único das linguas", mantida en Estrasburgo en setembro de 2013. En ambos os foros europeos, recoñécese a importancia da competencia lingüísti-

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

ca e da circulación de competencias entre as linguas para lograr un maior dominio da linguaxe, clave para a inclusión social e o éxito escolar.

A educación plurilingüe e intercultural considera, con carácter xeral, a aprendizaxe de todas as linguas e culturas e, de maneira específica, os enfoques plurais transversais e integradores no seu ensino e na súa aprendizaxe. A súa finalidade é retirar barreiras artificiais entre as linguas, encerradas tradicionalmente nos sistemas escolares en compartimentos estancos, e promover o uso integral do repertorio lingüístico, discursivo, estratéxico e intercultural que posúe o alumnado e que vai adquirindo ao longo das súas diversas experiencias lingüísticas dentro e fóra do ámbito educativo. Xa que logo, o/a aprendiz plurilingüe realizará transferencias de coñecementos e experiencias lingüísticas adquiridos nunha lingua para abordar tarefas de comunicación, creación e aprendizaxe noutra lingua diferente. Esta capacidade de transferencia non só permite descubrir as regularidades dunha lingua total ou parcialmente descoñecida e relacionalas, desde o punto de vista teórico, coas regularidades observadas noutras linguas que coñece, ou identificar termos emparentados en todas as linguas, senón que, ademais, promove a tolerancia perante palabras descoñecidas, nomeadamente importante nos contextos de comprensión que necesitan a fluidez, como son a lectura extensiva e a comprensión de textos orais sen posibilidade de verificación do entendido. A competencia plurilingüe facilitará, daquela, a inferencia de significados e o desenvolvemento de competencias heurísticas eficaces para identificar os elementos esenciais e secundarios nun texto descoñecido.

Pola súa banda, mediante o diálogo intercultural póñense en xogo dispositivos de relación social esenciais, como son o recoñecemento do outro como lexítimo, o reforzamento da identidade propia no recoñecemento da identidade das demais persoas, a aceptación da diversidade persoal, social e cultural, e o respecto dos dereitos fundamentais.

No contexto escolar, a aprendizaxe das linguas está dirixida ao logro de obxectivos similares, aínda que con diferentes niveis de dominio. Por iso, un estudo integrado de todas as linguas posibilita, por unha banda, que os contidos, os procesos e as estratexias que se traballan nunha lingua sexan igualmente utilizados nas actividades lingüísticas de comprensión e produción nas demais e, por outra, que se poida focalizar, no proceso de ensino e aprendizaxe, nos elementos diferenciadores e en todos aqueles aspectos que teñen incidencia directa na capacidade de comunicarse adecuadamente. Así, o coñecemento morfolóxico ou léxico dunha lingua pode axudar á comprensión noutra lingua; as estratexias de comprensión de lectura desenvolvidas nunha lingua poden ser transferidas para a lectura noutros idiomas; o coñecemento da estrutura dos textos descritivos permitirá producilos en calquera lingua; e o coñecemento das normas que ordenan as relacións entre xeracións, sexos, clases e grupos sociais nunha lingua, informa e sensibiliza sobre a necesidade de coñecer e respectar as normas que rexen a dimensión social do uso da lingua noutra comunidade lingüística.

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Por outra banda, o tratamento integrado das linguas debe considerar o punto de partida diferente de cada unha delas. Xa que logo, non se pode esquecer a situación de minorización da lingua galega, que cómpre atender e dinamizar adecuadamente. Con esa finalidade, é preciso favorecer o uso e a aprendizaxe desta lingua de xeito que se impulse a súa normalización e se venzan as dificultades da súa menor presenza e repercusión social, motivadas en moitos casos por prexuízos que é necesario desmontar e superar. O alumnado galego debe rematar a súa escolarización co nivel de usuario competente nas dúas linguas oficiais, galego e castelán, o que implica a utilización adecuada e eficaz das dúas linguas nun amplo repertorio de situacións comunicativas, propias de diferentes ámbitos, cun grao crecente de formalidade e complexidade.

Finalmente, a situación de sociedade multilingüe e plural na que vivimos solicita un enfoque metodolóxico de carácter plurilingüe que potencie o desenvolvemento comunicativo do alumnado nas linguas que adquira ao longo da súa vida, con independencia da diferenza de fins e niveis de dominio con que as utilice, e que os faga conscientes da riqueza que supón ser unha persoa plurilingüe para o desenvolvemento cognitivo e social, e o éxito escolar. Isto implica un tratamento integrado das linguas que o alumnado está a aprender nas aulas. No caso das áreas de Lingua Castelá e Literatura e de Lingua Galega e Literatura, os currículos presentan contidos similares en gran medida, e unha distribución igualmente similar en cada un dos cursos que conforman a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato. Evidentemente, cada lingua ten as súas características propias, que requiren un tratamento e un traballo específicos, pero hai determinados aspectos do currículo que, pola afinidade ou similitude que presentan en ambas as áreas, precisan ben seren abordados de maneira parella, ben seren presentados só nunha lingua pero traballados e practicados en cada unha delas, e utilizar a mesma terminoloxía nas dúas linguas para non dificultar innecesariamente o proceso de aprendizaxe do alumnado. Por tanto, o profesorado implicado no proceso de ensino e aprendizaxe de Lingua Castelá e Literatura e de Lingua Galega e Literatura, en cada curso de ambas as etapas, deberá organizar o seu labor nun currículo integrado, que transcenda as linguas nas que un/unha aprendiz sexa capaz de comunicarse. Isto supón recoñecer a existencia dunha competencia global para a comunicación lingüística e implica non só evitar a repetición de contidos nos aspectos comúns á aprendizaxe de calquera lingua, como son as estratexias de lectura ou o proceso de escritura, a tipoloxía textual ou a definición de termos lingüísticos; senón tamén, e especialmente, priorizar a realización de actividades comunicativas de produción e comprensión de textos orais e escritos, pois destas depende o desenvolvemento da competencia xeral en comunicación lingüística.

Ademais, nos centros docentes teñen presenza linguas estranxeiras que tamén se abordan na aula desde un enfoque comunicativo e intercultural, pois o coñecemento dos valores e as crenzas compartidas por grupos sociais doutros países resulta esencial para a comunicación nesta sociedade globalizada. Así, para o tratamento integrado

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

de linguas é preciso que, igual que acontece non caso das dúas linguas cooficiais, haxa unha coordinación entre o profesorado destas e o de linguas estranxeiras, para evitar a repetición de contidos na liña das que se mencionaron para as linguas ambientais, e para unificar a terminoloxía. Non se pode esquecer que o achegamento do alumnado á lingua estranxeira se produce, na maior parte dos casos, partindo das linguas próximas, a materna e ambientais.

Igualmente presentes nas aulas están as linguas clásicas, o latín e o grego, cuxo estudo a nivel fonético, morfosintáctico e léxico proporciona unha sólida base para o perfeccionamento no manexo doutras linguas. Desempeñan, pois, un papel relevante como soporte lingüístico da maioría das linguas e para a comprensión do léxico culto que forma gran parte da terminoloxía científica e técnica actual nas linguas que o alumnado coñece ou estuda; sen esquecer o enriquecemento cultural que lle proporciona o coñecemento dos aspectos que se inclúen na civilización clásica, berce da Europa actual, como son, entre outros, a mitoloxía, a relixión ou as súas creacións literarias e artísticas, que tanta influencia tiveron en épocas posteriores e seguen a ter hoxe en día. Xa que logo, é esencial a incorporación das linguas clásicas ao currículo integrado das linguas, para reforzar a reflexión lingüística do noso alumnado e fortalecer o seu acceso á cultura literaria.

Resulta obvio que, para a posta en práctica destes currículos integrados e o logro dos obxectivos plurilingües e interculturais que se perseguen, o profesorado é un elemento determinante, xa que deberá potenciar unha metodoloxía adecuada para levar a cabo enfoques comunicativos e proxectos plurais e transversais, promover a reflexión metacomunicativa e metalingüística e o contraste entre linguas, ou asegurar accións coordinadas entre os departamentos lingüísticos para decidir, entre outros, desde que lingua abordar o estudo dos xéneros discursivos ou as estratexias e os procesos cognitivos que están na base das actividades lingüísticas. Todo isto coa finalidade de construír en cada centro docente a coherencia pedagóxica no ensino das linguas.

As materias cuxos currículos se desenvolven ao abeiro desta introdución, as linguas, teñen como obxectivo o desenvolvemento da competencia comunicativa do alumnado, entendida en todas as súas vertentes: pragmática, lingüística, sociolingüística e literaria. Así, achegan as ferramentas e os coñecementos necesarios para desenvolverse satisfactoria e eficazmente en calquera situación de comunicación da vida privada, social e profesional. Eses coñecementos, que articulan os procesos de comprensión e expresión oral por unha banda, e de comprensión e expresión escrita por outra, constitúen instrumentos esenciais para a aprendizaxe no ámbito educativo e, posteriormente, ao longo da vida.

A reflexión literaria, presente nun bloque de contidos nas linguas ambientais, o galego e o castelán, e nas linguas clásicas, a través da lectura, mediante a comprensión e interpretación de textos significativos favorece o coñecemento das posibilidades expresivas da lingua, desenvolve a capacidade crítica e creativa dos/das estudantes, dá-

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

lles acceso á memoria, á creatividade, á imaxinación, á descuberta das outras persoas, ao coñecemento doutras épocas e culturas, e enfróntaos/as a situacións, sentimentos e emocións nunca experimentados, que enriquecen a súa visión do mundo e favorecen o coñecemento deles/as mesmos/as.

En definitiva, estas materias lingüísticas perseguen o obxectivo último de contribuír á formación de cidadáns e cidadás cunha competencia comunicativa que lles permita interactuar satisfactoriamente en todos os ámbitos que forman e van formar parte da súa vida. Isto esixe unha reflexión sobre os mecanismos de usos orais e escritos da súa propia lingua, e das outras linguas que estudan e coñecen, e a capacidade de interpretar e valorar o mundo, de formar as súas opinións, propias, claras e fundamentadas, e de gozar, a través da lectura crítica de obras literarias.

A materia de Latín na etapa da ESO ten como principal finalidade introducir o alumnado no coñecemento dos aspectos esenciais da lingua e da cultura latinas, facendo fincapé ao mesmo tempo no papel que estas desempeñan en tanto que orixe e fundamento das linguas romances e da cultura occidental, o que coñecemos como herdanza clásica.

Esta mesma perspectiva está tamén presente no currículo básico para bacharelato, malia perseguirse nesta etapa un estudo máis en profundidade da lingua, xa que, ben pola súa estrutura interna de funcionamento, ben polo seu caudal léxico, está moi presente nas linguas utilizadas e estudadas polos alumnos e as alumnas.

O estudo do latín como lingua flexiva proporciona mediante a comparación unha sólida base científica para o estudo e o perfeccionamento progresivo no manexo doutras linguas.

O idioma latino, logo de adquiridos uns mínimos coñecementos sobre os seus mecanismos morfosintácticos e o seu léxico, permite entender as linguas romances como resultado dunha evolución e atopar paralelismos entre elas que axuden no seu estudo.

O estudo da orixe e a evolución do latín ás linguas romances proporciónalle ao alumnado os instrumentos necesarios para comprender e analizar os procesos de cambios fonéticos, morfosintácticos e semánticos que deron lugar aos procedementos que rexen hoxe as súas linguas, e axuda a incrementar de xeito notable o seu léxico. A reflexión sobre o léxico coñecido, a adquisición de novas palabras e a comprensión das estruturas da lingua latina interveñen de xeito notable no uso máis eficaz da lingua propia como instrumento de aprendizaxe, comunicación e interpretación da realidade.

É recomendable comezar o estudo do latín de cuarto de ESO cun método natural, no que as regras morfosintácticas se deduzan da práctica da lectura e da tradución, deixando para os cursos de primeiro e segundo de bacharelato un estudo máis pormenorizado.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

O estudo da herdanza clásica, obxecto desta materia, non só está presente na lingua latina, pois abordará tamén os diferentes aspectos que se inclúen no que coñecemos como civilización latina, berce da Europa actual. Ademais da descrición do seu marco xeográfico e do estudo dos principais fitos históricos, haberá lugar tamén para unha análise das súas estruturas sociopolíticas, da súa vida cotiá, e manifestacións culturais como os espectáculos públicos ou as súas creacións literarias e artísticas, a enxeñaría e o urbanismo, a mitoloxía e a relixión.

Partindo desta perspectiva, o estudo da materia organízase en bloques que, con lixeiros matices, se repiten en todos os cursos.

Os devanditos bloques refírense tanto a cuestións lingüísticas como a temas culturais, tendo en conta que ambos os dous aspectos constitúen dúas facetas inseparables e complementarias para o estudo da civilización romana, sen as que non é posible apreciar a importancia do legado latino na súa verdadeira dimensión.

O primeiro destes bloques estuda o latín como orixe das linguas romances e ten un trato lixeiramente diferente para os cursos de cuarto de ESO e primeiro de bacharelato, e o curso de segundo de bacharelato. Os contidos dos dous primeiros cursos comezan coa análise das linguas do mundo, para seguir co estudo do indoeuropeo e as súas familias lingüísticas, a orixe, a evolución e as etapas do latín e as linguas romances. A continuación, e xa para os tres cursos, preténdese analizar o papel que desempeñou a lingua latina na formación do galego, do castelán e das demais linguas romances que se falan na actualidade en Europa e noutros países do mundo, mediante o estudo do mantemento de elementos lingüísticos latinos nesas linguas e a análise dos procesos de evolución fonética, morfosintáctica e semántica.

O seguinte bloque, deseñado só para latín de cuarto de ESO e primeiro de bacharelato, aborda os elementos básicos da lingua latina, comezando por percorrer os sistemas de escritura coñecidos, para analizar despois a orixe e a evolución do abecedario latino e a súa pronuncia.

Os dous bloques seguintes, comúns aos tres cursos, tratan aspectos netamente lingüísticos, centrándose desta vez na morfoloxía e na sintaxe, os outros dous niveis de descrición e explicación do sistema, ademais da fonética e a semántica, dúas realidades inseparables que conforman e integran o aspecto gramatical. Preténdese iniciar o alumnado no concepto de flexión, estudando a estrutura interna das palabras e os elementos formais destas que serven para definir a relación que manteñen con outras dentro da oración. A sintaxe tamén se ocupa de estudar as estruturas oracionais latinas e os elementos que definen as súas construcións máis características, introducindo progresivamente niveis de maior complexidade, co propósito fundamental da comprensión e a interpretación dos textos.

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Nos cursos de cuarto de ESO e primeiro de bacharelato dedicouse un bloque ao estudo da civilización latina, co fin de identificar non só os feitos máis importantes da súa historia, senón tamén os aspectos propios da súa organización política, social e militar, e da súa identidade cultural, sen esquecer o estudo da vida cotiá, a relixión e a mitoloxía, cuxa influencia resulta decisiva para a configuración do imaxinario occidental. Preténdese tamén iniciar o alumnado no coñecemento dalgunhas das manifestacións artísticas máis significativas da antigüidade romana, entre as que destacan por unha banda as relativas ás artes plásticas e, máis concretamente, a escultura e a arquitectura, e pola outra, as literarias.

O estudo máis en profundidade destas últimas resérvase para o curso de segundo de bacharelato, que conta cun bloque específico para a literatura latina, no que un mellor coñecemento da lingua lle permitirá ao alumnado entrar en contacto directo con algúns fragmentos das obras orixinais, afondando deste xeito na comprensión dos textos literarios clásicos latinos para comprender as claves da sociedade en que viron a luz e valorar a influencia que os autores latinos tiveron ao longo dos séculos.

Se, como dixemos, a lingua e a cultura constitúen dúas realidades inseparables e complementarias para afondar no coñecemento da civilización latina, non existe mellor instrumento para o estudo de ambas que os propios textos, aos que está dedicado outro dos bloques de contidos previstos en todos os cursos. Preténdese deste xeito facer fincapé na necesidade de estudar desde o primeiro momento a lingua no seu contexto real, como mecanismo de expresión intelectual e estética no que se exemplifican os contidos lingüísticos estudados. Para lograr este obxectivo, ademais do labor de tradución, deberase tratar o latín como unha lingua viva coa que traballar tamén a comunicación oral e escrita.

Por último, nos tres cursos dedícase un bloque ao estudo do léxico, entendendo que este resulta imprescindible para avanzar no coñecemento de calquera lingua. Dentro deste ámbito préstase especial atención á etimoloxía, non só porque esta serve para pór de manifesto o mantemento das raíces latinas nas linguas modernas, senón ademais porque axuda o alumnado a adquirir unha mellor comprensión da súa propia lingua, axudándolle a precisar o significado de termos coñecidos ou a descubrir o de outros que non utilizara anteriormente, e incorporándoos ao seu vocabulario habitual. Así, dedícase un especial interese á composición e á derivación culta, onde se analizan prefixos, lexemas e sufixos de orixe grega e latina.

Abondando nesta última idea, abórdase o estudo das locucións e as expresións latinas de uso actual, non só para coñecer o seu significado, senón tamén para saber empregalas nun contexto adecuado.

A comunicación lingüística é a competencia clave que máis presenza terá na materia de Latín, xa que o estudo da lingua latina, da súa orixe e evolución, do seu funcionamento interno, do seu léxico e dos seus textos redundará

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

sen dúbida nun maior coñecemento e dominio das linguas propias. Non obstante, deberase ter en conta tamén o tratamento das outras competencias.

O labor de tradución non só constitúe por si mesmo un importante exercicio intelectual, senón que ao mesmo tempo estimula a memoria, a lóxica de pensamento e os hábitos de disciplina no estudo, mellorando o razoamento e impulsando a competencia clave de aprender a aprender.

A competencia matemática e as competencias básicas en ciencia e tecnoloxía poden ser traballadas nos temas de cultura e civilización latinas, nomeadamente na educación en Roma, no urbanismo e na enxeñaría romana, e as vías de comunicación, en tanto que manifestacións da actividade humana.

A competencia dixital deberá estar presente en todo momento. A procura de información na rede, a súa selección crítica e a súa utilización, entendidas como un proceso guiado polo/pola profesor/a, deberá servirnos para programar traballos colaborativos e producir novos materiais para pór á disposición da comunidade educativa.

As competencias sociais e cívicas poden ser traballadas particularmente nos bloques referidos á civilización. A vida no mundo romano, na súa dimensión político-social ou relixiosa préstase sempre á valoración e á comparación co mundo actual, salientando semellanzas e diferenzas, e fomentando un xuízo crítico da realidade. Deste xeito, cobran nova forza conceptos como democracia, xustiza, igualdade, cidadanía e diversidade.

A competencia en conciencia e expresión cultural está moi presente, ademais de no estudo da literatura latina, nos contidos referidos ás artes plásticas en Roma, o urbanismo e a romanización de Hispania e da Gallaecia. Coñecer e valorar todas estas manifestacións culturais artísticas, diferenciando xéneros e estilos, recoñecendo canons estéticos ou tópicos literarios, lévanos a consideralas como parte do patrimonio dos pobos e a apreciar dun xeito especial aquelas que están dentro do noso contexto, ben sexa nas páxinas dun libro, ben nun museo ou nun depósito arqueolóxico.

A competencia que traballa o sentido da iniciativa e o espírito emprendedor estará presente sobre todo nos bloques de contidos non lingüísticos, para aproveitar a metodoloxía do traballo en grupo de xeito responsable e proactivo.

4º de ESO

	Latín. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave

	Latín. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. O latín, orixe das linguas romances			
▪ f ▪ ñ ▪ o	▪ B1.1. Marco xeográfico da lingua.	▪ B1.1. Coñecer e localizar en mapas o marco xeográfico da lingua latina.	▪ LAB1.1.1. Sinala sobre un mapa o marco xeográfico no que se sitúa en distintos períodos a civilización romana, delimitando o seu ámbito de influencia e situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.	▪ CMCCT ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CD ▪ CSC
▪ e ▪ ñ ▪ o	▪ B1.2. O indoeuropeo. Linguas indoeuropeas e familias lingüísticas.	▪ B1.2. Identificar o indoeuropeo como a lingua nai da maioría das linguas faladas en Europa actualmente.	▪ LAB.1.2.1. Define o indoeuropeo e recoñece as linguas indoeuropeas e as súas familias, delimitando nun mapa a zona de orixe e as zonas de expansión.	▪ CD ▪ CAA ▪ CMCCT
▪ l ▪ ñ ▪ o	▪ B1.2. O indoeuropeo. Linguas indoeuropeas e familias lingüísticas.	▪ B1.3. Agrupar as linguas indoeuropeas en familias lingüísticas e localizalas nun mapa.	▪ LAB.1.3.1. Identifica as linguas que se falan actualmente en Europa, diferenciando pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas, clasifica as primeiras en familias lingüísticas e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CD
▪ l ▪ ñ ▪ o	▪ B1.3. Linguas de España: linguas romances e non romances.	▪ B1.4. Coñecer as orixes das linguas faladas en España, clasificalas e localizalas nun mapa.	▪ LAB1.4.1. Identifica as linguas que se falan en España, diferenciando pola súa orixe as romances e as non romances, e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CD
▪ f ▪ ñ ▪ o	▪ B1.4. Palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.	▪ B1.5. Distinguir e identificar palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.	▪ LAB.1.5.1. Identifica e diferencia palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos, en relación co termo de orixe.	▪ CCL ▪ CAA
▪ b	▪ B1.5. Nocións básicas de evolución	▪ B1.6. Coñecer e aplicar as regras	▪ LAB.1.6.1. Realiza evolucións de	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Latín. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ ñ ▪ o	fonética, morfolóxica e semántica do latín ao galego e ao castelán.	fundamentais da evolución fonética do latín ao galego e ao castelán, partindo dos étimos latinos.	termos latinos ao galego e ao castelán aplicando as regras fonéticas de evolución.	▪ CAA
	Bloque 2. Sistema da lingua latina: elementos básicos			
▪ e	▪ B2.1. Orixes da escritura. Sistemas de escritura.	▪ B2.1. Coñecer diferentes sistemas de escritura e distinguilos do alfabeto.	▪ LAB2.1.1. Recoñece diferentes tipos de escritura e clasifícaos consonte a súa natureza e a súa función.	▪ CD ▪ CCEC
▪ e	▪ B2.2. Orixes do alfabeto latino.	▪ B2.2. Coñecer a orixe do alfabeto nas linguas modernas e identificar os tipos de alfabeto empregados hoxe en día en Europa.	▪ LAB2.2.1. Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do abecedario latino, sinala as principais adaptacións que se producen en cada unha delas, recoñece os tipos de alfabetos usados actualmente en Europa e relaciona cada un coas linguas que os empregan.	▪ CAA ▪ CD
▪ h	▪ B2.3. Pronuncia do latín.	▪ B2.3. Coñecer e aplicar con corrección as normas básicas de pronuncia en latín.	▪ LAB2.3.1. Le en voz alta textos latinos de certa extensión coa pronuncia correcta.	▪ CCL
	Bloque 3. Morfoloxía			
▪ b	▪ B3.1. Formantes das palabras.	▪ B3.1. Identificar e distinguir os formantes das palabras.	▪ LAB3.1.1. Descompón palabras nos seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e morfemas, e servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e paradigma.	▪ CMCCT ▪ CCL
▪ e	▪ B3.2. Tipos de palabras: variables e invariables.	▪ B3.2. Distinguir e clasificar tipos de palabras.	▪ LAB3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	▪ CAA ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Latín. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ b	▪ B3.3. Concepto de declinación e conxugación.	▪ B3.3. Comprender o concepto de declinación e conxugación.	▪ LAB3.3.1. Define o concepto de declinación e conxugación.	▪ CAA ▪ CCL
▪ b ▪ e	▪ B3.4. Flexión nominal e pronominal: substantivos, adxectivos e pronomes.	▪ B3.4. Coñecer as declinacións, encadrar as palabras dentro da súa categoría e declinación, enuncialas e declinalas correctamente.	▪ LAB3.4.1. Enuncia correctamente substantivos, adxectivos e pronomes en latín, distíngueos a partir do seu enunciado e clasifícaos segundo a súa categoría e a súa declinación.	▪ CD ▪ CCL
			▪ LAB3.4.2. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente.	▪ CCL ▪ CAA
▪ b ▪ e	▪ B3.5. Flexión verbal.	▪ B3.5. Coñecer as conxugacións, encadrar os verbos dentro da súa conxugación, enuncialos e conxugalos correctamente.	▪ LAB3.5.1. Identifica as conxugacións verbais latinas e clasifica os verbos segundo a súa conxugación a partir do seu enunciado.	▪ CAA ▪ CCL
			▪ LAB3.5.2. Coñece e identifica as formas que compoñen o enunciado dos verbos de paradigmas regulares e recoñece a partir destas os modelos de conxugación.	▪ CCL ▪ CAA
▪ e ▪ b ▪ h ▪ ñ ▪ o	▪ B3.5. Flexión verbal.	▪ B3.6. Recoñecer as formas dos tempos verbais formados a partir do tema de presente e perfecto, tanto en voz activa como en voz pasiva, así como as formas non persoais do verbo: infinitivo de presente activo e participio de perfecto.	▪ LAB3.6.1. Identifica correctamente as principais formas derivadas de cada tema verbal latino: en voz activa o modo indicativo, tanto do tema de presente como do tema de perfecto; en pasiva, o presente, o pretérito imperfecto, o futuro imperfecto e o pretérito perfecto de indicativo.	▪ CAA ▪ CCL
			▪ LAB3.6.2. Cambia de voz as formas	▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Latín. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			dos tempos verbais do presente, pretérito imperfecto, futuro imperfecto e pretérito perfecto de indicativo.	▪ CCL
			▪ LAB3.6.3. Identifica formas non persoais do verbo, como o infinitivo de presente activo e o participio de perfecto.	▪ CAA ▪ CCL
			▪ LAB3.6.4. Traduce correctamente ao galego e ao castelán diferentes formas verbais latinas.	▪ CCL
	Bloque 4. Sintaxe			
▪ f	▪ B4.1. Elementos da oración.	▪ B4.1. Coñecer e analizar as funcións das palabras na oración.	▪ LAB4.1.1. Analiza morfolóxica e sintacticamente frases e textos adaptados, identificando correctamente as categorías gramaticais presentes nas palabras con flexión e explicando as funcións na oración.	▪ CMCCT
▪ h	▪ B4.2. Casos latinos.	▪ B4.2. Coñecer os nomes dos casos latinos e identificar as súas principais funcións na oración, e saber traducir os casos á lingua materna adecuadamente.	▪ LAB4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal e pronominal latina, e explica as principais funcións que realizan dentro da oración.	▪ CAA ▪ CCL
			▪ LAB4.2.2. Traduce correctamente á súa lingua os casos latinos presentes nos textos e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	▪ CCL
▪ e	▪ B4.3. Concordancia.	▪ B4.3. Recoñecer as regras de concordancia na lingua latina e a súa correspondencia no galego e no	▪ LAB4.3.1. Recoñece nos textos as regras e a concordancia latina, e redacta en lingua latina pequenas	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Latín. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		castelán.	frases, onde practica o seu uso.	
▪ b	▪ B4.4. Oración simple: oracións atributivas e predicativas.	▪ B4.4. Recoñecer e clasificar os tipos de oración simple.	▪ LAB4.4.1. Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica as súas características.	▪ CMCCT ▪ CCA ▪ CCL
▪ e	▪ B4.5. Oración composta: oracións coordinadas.	▪ B4.5. Distinguir as oracións simples das compostas.	▪ LAB4.5.1. Compara e clasifica tipos de oracións compostas, e diferénciaaas das oracións simples.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CCL
▪ h	▪ B4.6. Construcións de infinitivo e de participio máis transparentes.	▪ B4.6. Identificar, distinguir e traducir correctamente as construcións de infinitivo e participio máis transparentes.	▪ LAB4.6.1. Recoñece, dentro de frases e textos sinxelos, as construcións de infinitivo e participio máis transparentes, e analízaas e tradúceas correctamente.	▪ CCL
	Bloque 5. Roma: historia, cultura e civilización			
▪ a ▪ f ▪ e ▪ ñ	▪ B5.1. Períodos da historia de Roma.	▪ B5.1. Coñecer os feitos históricos das etapas da historia de Roma, encadralos no seu período correspondente e realizar eixes cronolóxicos.	▪ LAB5.1.1. Distingue as etapas da historia de Roma e explica os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras.	▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CD
			▪ LAB5.1.2. Sabe enmarcar determinados feitos históricos no período histórico correspondente.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSC
			▪ LAB5.1.3. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan fitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información.	▪ CD ▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ LAB5.1.4. Describe algúns dos principais fitos históricos da civiliza-	▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Latín. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			ción latina, e explica a grandes liñas as circunstancias en que teñen lugar e as súas principais consecuencias.	▪ CCL
▪ a ▪ ñ	▪ B5.2. Organización política e social de Roma.	▪ B5.2. Coñecer os trazos fundamentais da organización política e social de Roma.	▪ LAB5.2.1. Describe os trazos esenciais que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano.	▪ CSIEE ▪ CSC ▪ CCL
			▪ LAB5.2.2. Describe a organización da sociedade romana e explica as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha delas, en comparación cos actuais.	▪ CSIEE ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
▪ c ▪ ñ	▪ B5.3. A familia romana.	▪ B5.3. Coñecer a composición da familia e os papeis asignados aos seus membros.	▪ LAB5.3.1. Identifica e explica os papeis que desempeña dentro da familia cada un dos seus membros, e analiza a través deles os estereotipos culturais da época en comparación cos actuais.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
▪ l ▪ n	▪ B5.4. Mitoloxía e relixión.	▪ B5.4. Coñecer os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina.	▪ LAB5.4.1. Identifica os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinala os trazos que os caracterizan e establece relacións entre os deuses máis importantes.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CD
▪ n ▪ ñ	▪ B5.4. Mitoloxía e relixión.	▪ B5.5. Coñecer os deuses, mitos e heroes latinos, e establecer semellanzas e diferenzas entre os mitos e os heroes antigos e os actuais.	▪ LAB5.5.1. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, e sinala as semellanzas e as principais diferenzas que se observan entre ambos os tratamentos.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD

	Latín. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ m	▪ B5.5. Vida cotiá: vivenda, alimentación e indumentaria.	▪ B5.6. Recoñecer os tipos de vivenda empregados en Roma, as características principais da alimentación romana, os elementos da indumentaria e as normas de hixiene persoal, peiteados e cosméticos.	▪ LAB5.6.1. Distingue e describe o modo de vida en Roma no ámbito privado, analizando os tipos de vivenda, alimentación, vestimenta e coidado persoal e contrástaos cos da actualidade.	▪ CD ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ ñ	▪ B5.6. Espectáculos públicos: teatro, circo e anfiteatro.	▪ B5.7. Coñecer os espectáculos públicos realizados no teatro, no circo e no anfiteatro, e a súa relación co mundo actual.	▪ LAB5.7.1. Describe as características dos tipos de espectáculos públicos celebrados no teatro, no circo e no anfiteatro, valora o seu mantemento no mundo actual e sitúa nun mapa os teatros, os circos e os anfiteatros conservados máis importantes.	▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CCEC
	Bloque 6. Textos			
▪ h	▪ B6.1. Análise morfolóxica e sintáctica.	▪ B6.1. Aplicar coñecementos básicos de morfoloxía e sintaxe para iniciarse na interpretación, na tradución e na retroversión de frases de dificultade progresiva e textos adaptados.	▪ LAB6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de frases de dificultade graduada e textos adaptados, para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión.	▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ o	▪ B6.2. Comparación das estruturas latinas coas das linguas propias.	▪ B6.2. Comparar as estruturas latinas coas das linguas propias.	▪ LAB6.2.1. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de forma global, relacionando estruturas latinas con outras equivalentes nas linguas que coñece.	▪ CCL ▪ CAA
▪ h	▪ B6.3. Iniciación ás técnicas de tradución.	▪ B6.3. Utilizar correctamente os manuais de gramática e o dicionario, recoñecendo e analizando toda a información que proporcionan.	▪ LAB6.3.1. Utiliza correctamente os manuais e o dicionario, analizando a información que proporcionan, para traducir pequenos textos.	▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Latín. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l ▪ f	▪ B6.4. Lectura comprensiva de textos latinos orixinais, adaptados ou traducidos.	▪ B6.4. Realizar a través dunha lectura comprensiva a análise e o comentario do contido e a estrutura de textos latinos traducidos.	▪ LAB6.4.1. Realiza comentarios sobre determinados aspectos culturais presentes nos textos seleccionados, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ LAB6.4.2. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
▪ b	▪ B6.5. Produción de pequenos textos propios en lingua latina.	▪ B6.5. Redactar en lingua latina pequenos textos de produción propia.	▪ LAB6.5.1. Redacta frases sinxelas ou pequenos textos en latín sobre un tema proposto.	▪ CCL
▪ g	▪ B6.5. Produción de pequenos textos propios en lingua latina.	▪ B6.6. Realizar pequenos coloquios en latín con frases sinxelas e de dificultade progresiva.	▪ LAB6.6.1. Mantén un sinxelo diálogo en latín sobre a base dun tema previamente acordado.	▪ CCL
	Bloque 7. Léxico			
▪ h ▪ ñ ▪ o	▪ B7.1. Vocabulario básico latino: léxico transparente; palabras de maior frecuencia.	▪ B7.1. Coñecer, identificar e traducir o léxico latino transparente e as palabras de maior frecuencia.	▪ LAB7.1.1. Deduce o significado de termos latinos non estudados, partindo do contexto ou de palabras da lingua propia.	▪ CAA ▪ CCL
			▪ LAB7.1.2. Identifica e explica as palabras transparentes e de maior frecuencia.	▪ CD ▪ CAA
▪ b ▪ ñ ▪ o	▪ B7.2. Composición e derivación culta: lexemas, prefixos e sufixos.	▪ B7.2. Distinguir e coñecer o significado dos principais prefixos e sufixos que interveñen na composición e na derivación culta.	▪ LAB7.2.1. Identifica e explica os principais prefixos e sufixos, analizando o seu mantemento na propia lingua.	▪ CMCCT ▪ CCL
▪ l	▪ B7.2. Composición e derivación	▪ B7.3. Recoñecer os elementos	▪ LAB7.3.1. Identifica a etimoloxía de	▪ CCL

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia
DOG Diario Oficial de Galicia

	Latín. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ ñ ▪ o	culta: lexemas, prefixos e sufixos.	léxicos latinos que permanecen nas linguas do alumnado.	palabras de léxico común da lingua propia e explica a partir desta o seu significado.	
▪ e ▪ b	▪ B7.3. Locucións latinas de uso actual.	▪ B7.4. Coñecer o significado das principais locucións latinas de uso actual e saber empregalas nun contexto axeitado.	▪ LAB7.4.1. Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual e sabe empregalas no seu contexto axeitado, cando se expresa na súa propia lingua.	▪ CD ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL

1º de bacharelato

	Latín I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. O latín, orixe das linguas romances			
▪ l ▪ p	▪ B1.1. Marco xeográfico da lingua.	▪ B1.1. Coñecer e localizar en mapas o marco xeográfico da lingua latina.	▪ LA1B1.1.1. Localiza nun mapa o marco xeográfico da lingua latina e a súa expansión, delimitando os seus ámbitos de influencia e colocando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.	▪ CMCCT ▪ CCEC ▪ CSC
▪ g	▪ B1.2. O indoeuropeo. Linguas indoeuropeas e familias lingüísticas.	▪ B1.2. Identificar o indoeuropeo como a lingua nai da maioría das linguas faladas en Europa hoxe en día.	▪ LA1B1.2.1. Define o indoeuropeo e recoñece as linguas indoeuropeas e as súas familias, e delimita nun mapa a zona de orixe e as zonas de expansión.	▪ CD ▪ CAA
▪ n	▪ B1.2. O indoeuropeo. Linguas indoeuropeas e familias lingüísticas.	▪ B1.3. Agrupar as linguas indoeuropeas en familias lingüísticas e loca-	▪ LA1B1.3.1. Identifica as linguas que se falan actualmente en Eu-	▪ CSC ▪ CCEC

Latín I. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		lizalas nun mapa.	ropa, diferenciando pola súa orixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas, clasifica as primeiras en familias lingüísticas e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	
▪ n ▪ p	▪ B1.3. Linguas de España: linguas romances e non romances.	▪ B1.4. Coñecer as orixes das linguas faladas en España, clasificalas e localizalas nun mapa, e delimitar o marco xeográfico das linguas romances faladas no mundo, recoñecendo as súas características.	▪ LA1B1.4.1. Identifica as linguas que se falan en España, diferenciando pola súa orixe romances e non romances, localiza nun mapa as zonas onde se utilizan, delimita o marco xeográfico das linguas romances faladas no mundo e recoñece as súas características.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ d ▪ g ▪ p ▪ h	▪ B1.4. Orixe, evolución e etapas do latín. Palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.	▪ B1.5. Distinguir as principais etapas na evolución do latín e recoñecer e identificar palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.	▪ LA1B1.5.1. Distingue e delimita as etapas do latín, recoñece e distingue a partir do étimo latino cultismos, semicultismos e termos patrimoniais, e explica as evolucións que se producen nun caso e no outro.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ LA1B1.5.2. Coñece exemplos de termos latinos que deron orixe tanto a unha palabra patrimonial como a un cultismo, e sinala as diferenzas de uso e significado entre ambos.	▪ CCL
			▪ LA1B1.5.3. Demostra a presenza do latín no século XXI en campos como a ciencia, a cultura, a publicidade, os medios de comunicación, internet e as redes sociais.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Latín I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ p ▪ n	▪ B1.5. Nocións básicas de evolución fonética, morfolóxica e semántica do latín ao galego e ao castelán.	▪ B1.6. Coñecer e aplicar as regras fundamentais da evolución fonética, e recoñecer os procesos de evolución semántica do latín ao galego e ao castelán partindo dos étimos latinos.	▪ LA1B1.6.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán, aplicando as regras fonéticas de evolución, e recoñece palabras da súa lingua que sufriron procesos de evolución semántica.	▪ CCL ▪ CAA
	Bloque 2. Sistema de lingua latina: elementos básicos			
▪ g	▪ B2.1. Orixes da escritura. Sistemas de escritura.	▪ B2.1. Recoñecer sistemas de escritura e distinguilos do alfabeto.	▪ LAT1B2.1.1. Recoñece tipos de escritura e clasifícaos consonte a súa natureza e a súa función, e describe os trazos que distinguen uns dos outros.	▪ CD ▪ CCEC
▪ g	▪ B2.2. Orixe e evolución do alfabeto latino.	▪ B2.2. Distinguir as fases da evolución do alfabeto latino, desde a súa orixe ata o alfabeto da época clásica.	▪ LAT1B2.2.1. Explica a orixe do alfabeto latino, e a evolución e a adaptación dos signos do alfabeto grego.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ g	▪ B2.2. Orixe e evolución do alfabeto latino.	▪ B2.3. Coñecer a orixe do alfabeto nas linguas modernas.	▪ LAT1B2.3.1. Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do alfabeto latino, así como a súa evolución, sinala as adaptacións que se producen en cada unha e recoñece os tipos de alfabeto usados actualmente en Europa, en relación coas linguas que os empregan.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CCEC
▪ e	▪ B2.3. Pronuncia do latín: tipos.	▪ B2.4. Coñecer e aplicar con corrección as normas básicas da pronuncia en latín e distinguir os seus tipos.	▪ LAT1B2.4.1. Le con pronuncia e acentuación correctas textos latinos, identificando e reproducindo exemplos de diferentes tipos de pronuncia.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Latín I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 3. Morfoloxía			
▪ d	▪ B3.1. Formantes das palabras.	▪ B3.1. Coñecer, identificar e distinguir os formantes das palabras.	▪ LA1B3.1.1. Descompón palabras nos seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e morfemas, e servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e paradigma.	▪ CMCCT ▪ CCL
▪ g	▪ B3.2. Tipos de palabras: variables e invariables.	▪ B3.2. Distinguir os tipos de palabras a partir do seu enunciado.	▪ LA1B3.2.1. Distingue palabras variables e invariables, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	▪ CAA ▪ CCL
▪ i ▪ l	▪ B3.3. Concepto de declinación e conxugación.	▪ B3.3. Comprender o concepto de declinación e conxugación.	▪ LA1B3.3.1. Declina e/ou conxuga correctamente palabras propostas segundo a súa categoría, explicando e ilustrando con exemplos as características que diferencian os conceptos de declinación e conxugación	▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ g ▪ d	▪ B3.4. Flexión nominal e pronominal: substantivos, adxectivos e pronomes.	▪ B3.4. Coñecer as declinacións, encadrar as palabras dentro da súa categoría e declinación, enuncialas e declinalas correctamente.	▪ LA1B3.4.1. Enuncia e declina correctamente substantivos, adxectivos e pronomes en latín, distinguíndoos a partir do seu enunciado e clasificándoos segundo a súa categoría e a súa declinación.	▪ CCL
			▪ LA1B3.4.2. Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Latín I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ g	▪ B3.5. Flexión verbal.	▪ B3.5. Coñecer as conxugacións, encadrar os verbos dentro da súa conxugación, enuncialos e conxugalos correctamente.	▪ LA1B3.5.1. Clasifica verbos segundo a súa conxugación partindo do seu enunciado e describe os trazos polos que se recoñecen os modelos de flexión verbal.	▪ CAA ▪ CCL
			▪ LA1B3.5.2. Coñece e identifica as formas que compoñen o enunciado dos verbos de paradigmas regulares e recoñece a partir destas os modelos de conxugación.	▪ CCL
			▪ LA1B3.5.3. Conxuga os tempos verbais máis frecuentes en voz activa e pasiva, aplicando correctamente os paradigmas correspondentes.	▪ CCL
▪ l ▪ d	▪ B3.5. Flexión verbal.	▪ B3.6. Analizar o funcionamento dos temas verbais latinos de presente e de perfecto, e recoñecer as formas dos tempos verbais formados a partir deles, tanto en voz activa como en voz pasiva.	▪ LA1B3.6.1. Explica o uso dos temas verbais latinos, identificando correctamente as formas derivadas de cada un.	▪ CAA ▪ CCL
			▪ LA1B3.6.2. Cambia de voz as formas verbais identificando e manexando con seguridade os formantes que expresan este accidente verbal.	▪ CD ▪ CCL
▪ g	▪ B3.5. Flexión verbal.	▪ B3.7. Diferenciar formas persoais e non persoais do verbo, e recoñecer as categorías gramaticais presentes en cada unha.	▪ LA1B3.7.1. Distingue formas persoais e non persoais dos verbos, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	▪ CAA ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Latín I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ d ▪ p	▪ B3.5. Flexión verbal.	▪ B3.8. Traducir ao galego e ao castelán as formas verbais latinas, e comparar os sistemas verbais.	▪ LA1B3.8.1. Traduce correctamente ao galego e ao castelán formas verbais latinas, e compara os tempos e os modos verbais presentes no latín cos do galego e os do castelán.	▪ CCL ▪ CAA
	Bloque 4. Sintaxe			
▪ i	▪ B4.1. Elementos da oración.	▪ B4.1. Coñecer e analizar as funcións das palabras na oración.	▪ LA1B4.1.1. Analiza morfoloxicamente e sintacticamente frases e textos de dificultade graduada, identificando correctamente as categorías gramaticais presentes nas palabras con flexión e explicando as funcións que realizan na oración.	▪ CMCCT ▪ CCL
▪ e	▪ B4.2. Casos latinos.	▪ B4.2. Coñecer os nomes dos casos latinos, identificar as principais funcións que realizan na oración e saber traducir os casos á lingua materna adecuadamente.	▪ LA1B4.2.1. Enumera correctamente os nomes dos casos que existen na flexión nominal e pronominal latina, explica as súas funcións dentro da oración e ilustra con exemplos a forma axeitada de traducilos.	▪ CAA ▪ CCL
▪ g	▪ B4.3. Concordancia.	▪ B4.3. Recoñecer as regras de concordancia na lingua latina e a súa correspondencia no galego e no castelán.	▪ LA1B4.3.1. Recoñece nos textos as regras e a concordancia latina, e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	▪ CCL
▪ d	▪ B4.4. Oración simple: oracións atributivas e predicativas.	▪ B4.4. Recoñecer e clasificar os tipos de oración simple.	▪ LA1B4.4.1. Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica e explica en cada caso as súas características.	▪ CMCCT ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Latín I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g	▪ B4.5. Oración composta: coordinación e subordinación.	▪ B4.5. Distinguir as oracións simples das compostas e, dentro destas últimas, as coordinadas das subordinadas.	▪ LA1B4.5.1. Distingue as oracións simples das compostas e, dentro destas últimas, as coordinadas das subordinadas, os seus tipos e os nexos que as caracterizan, e sinala exemplos que expliquen en cada caso as súas características.	▪ CAA ▪ CCL
▪ e	▪ B4.6. Construcións de infinitivo e de participio.	▪ B4.6. Coñecer as funcións das formas non persoais nas oracións: infinitivo e participio.	▪ LA1B4.6.1. Identifica as funcións que realizan as formas non persoais (infinitivo e participio) dentro da oración e compara exemplos do seu uso.	▪ CAA ▪ CCL
▪ e	▪ B4.6. Construcións de infinitivo e de participio.	▪ B4.7. Identificar, distinguir e traducir correctamente as construcións de infinitivo e participio máis frecuentes.	▪ LA1B4.7.1. Recoñece, analiza e traduce correctamente as construcións de infinitivo e participio máis frecuentes, en relación con construcións análogas noutras linguas que coñece.	▪ CCL
	Bloque 5. Roma: historia, cultura, arte e civilización			
▪ a ▪ i ▪ l ▪ g ▪ p	▪ B5.1. Períodos da historia de Roma.	▪ B5.1. Coñecer os feitos históricos das etapas da historia de Roma, encadralos no seu período correspondente e realizar eixes cronolóxicos.	▪ LA1B5.1.1. Describe o marco histórico en que xorde e se desenvolve a civilización romana, sinala períodos dentro del e identifica en cada un as conexións máis importantes que presentan con outras civilizacións	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			▪ LA1B5.1.2. Distingue as etapas da historia de Roma, explicando os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras.	▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCEC

	Latín I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ LA1B5.1.3. Sabe enmarcar determinados feitos históricos na civilización e no período histórico correspondente, ponos en contexto e relaciónaos con outras circunstancias contemporáneas.	▪ CAA ▪ CSC
			▪ LA1B5.1.4. Pode elaborar eixes cronolóxicos nos que se representan fitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información	▪ CD ▪ CMCCT
			▪ LA1B5.1.5. Describe os principais fitos históricos e os aspectos máis significativos da civilización latina, e analiza a súa influencia no devir histórico posterior.	▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCL
▪ h ▪ a ▪ p	▪ B5.2. Romanización de Hispania e da Gallaecia.	▪ B5.2. Coñecer os feitos históricos principais da romanización de Hispania e da Gallaecia, e realizar eixes cronolóxicos.	▪ LA1B5.2.1. Explica a romanización de Hispania e da Gallaecia, describe as súas causas e delimita as súas fases.	▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEE
			▪ LA1B5.2.2. Enumera, explica e ilustra con exemplos os aspectos fundamentais que caracterizan o proceso da romanización de Hispania e da Gallaecia, e sinala a súa influencia na historia posterior.	▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
▪ n ▪ p	▪ B5.2. Romanización de Hispania e da Gallaecia.	▪ B5.3. Recoñecer as pegadas da romanización nos principais depósitos arqueolóxicos e museos.	▪ LA1B5.3.1. Identifica e sinala nun mapa os restos arqueolóxicos máis salientables da romanización de Hispania e da Gallaecia, e descobre e relaciona as pezas	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Latín I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			arqueolóxicas romanas dos museos cos coñecementos adquiridos.	▪ CD
▪ a ▪ c	▪ B5.3. Organización política e social de Roma.	▪ B5.4. Coñecer a organización política e social de Roma e recoñecer o seu mantemento actual.	▪ LA1B5.4.1. Describe os elementos que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano.	▪ CSIEE ▪ CSC
			▪ LA1B5.4.2. Describe a organización e a evolución da sociedade romana, explicando as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha, relacionando estes aspectos cos valores cívicos existentes na época e comparándoos cos actuais.	▪ CSIEE ▪ CD ▪ CSC ▪ CCL
▪ n	▪ B5.4. Mitoloxía e relixión. Ritos funerarios.	▪ B5.5. Coñecer os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina.	▪ LA1B5.5.1. Identifica os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinalando os trazos que os caracterizan, os seus atributos e o ámbito de influencia, explica a súa xenealoxía e establece relacións entre os deuses.	▪ CCEC ▪ CD
			▪ LA1B5.5.2. Identifica deuses, semideuses e heroes dentro do imaxinario mítico, e explica os principais aspectos que diferencian uns dos outros.	▪ CCEC ▪ CD ▪ CCL
▪ n	▪ B5.4. Mitoloxía e relixión. Ritos funera-	▪ B5.6. Coñecer os deuses, os mitos, os heroes e as lendas latinas prin-	▪ LA1B5.6.1. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Latín I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ p	rios.	cipais, e establecer semellanzas e diferenzas entre os mitos e os heroes antigos e os actuais.	mítico e da figura do heroe na nosa cultura, analizando a influencia da tradición clásica neste fenómeno, sinalando as semellanzas e as principais diferenzas entre ambos tratamentos, e asociándoas a outros trazos culturais propios de cada época.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ LA1B5.6.2. Sinala semellanzas e diferenzas entre os mitos e as lendas da antigüidade clásica e os pertencentes a outras culturas, comparando o seu tratamento na literatura ou na tradición relixiosa, e valorando a súa influenza na arte e na literatura posterior a través de exemplos.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL
▪ n	▪ B5.4. Mitoloxía e relixión. Ritos funerarios.	▪ B5.7. Coñecer e comparar coas actuais as características da relixiosidade e da relixión latinas, os cultos privados e os ritos funerarios.	▪ LA1B5.7.1. Distingue a relixión oficial de Roma dos cultos privados, explicando os trazos que lles son propios, e describe as principais características dos ritos funerarios romanos, distinguindo as semellanzas e as diferenzas que presentan cos de hoxe en día.	▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CCEC
▪ n	▪ B5.5. Arte romana.	▪ B5.8. Coñecer as características fundamentais da arte romana e describir algunhas das súas manifestacións máis importantes.	▪ LA1B5.8.1. Describe as principais manifestacións escultóricas e pictóricas da arte romana, identificando a partir de elementos concretos o seu estilo e a súa cronoloxía aproximada.	▪ CCEC ▪ CD
▪ i	▪ B5.6. Obras públicas e urbanismo.	▪ B5.9. Identificar os trazos máis	▪ LA1B5.9.1. Describe as caracte-	▪ CD

	Latín I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ p		destacados das edificacións públicas e do urbanismo romano, e sinalar a súa presenza dentro do patrimonio histórico de España e Europa.	rísticas, os principais elementos e a función das grandes obras públicas romanas, explicando e ilustrando con exemplos a súa importancia para o desenvolvemento do Imperio e a súa influencia en modelos urbanísticos posteriores.	▪ CSC ▪ CMCCTC
			▪ LA1B5.9.2. Localiza nun mapa os principais exemplos de edificacións públicas romanas que forman parte do patrimonio español e europeo, identificando a partir de elementos concretos o seu estilo e a cronoloxía aproximada.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA
▪ a	▪ B5.7. O exército.	▪ B5.10. Describir a estrutura e o funcionamento do exército romano, e distinguir as etapas na súa evolución.	▪ LA1B5.10.1. Enumera os elementos que compoñen a estrutura do exército romano e explica o seu funcionamento, atendendo á súa evolución ao longo dos períodos históricos	▪ CSC ▪ CMCCT
	Bloque 6. Textos			
▪ e	▪ B6.1. Análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica.	▪ B6.1. Coñecer e aplicar os coñecementos fonolóxicos, morfolóxicos, sintácticos e léxicos da lingua latina para a interpretación, a tradución e a retroversión de textos de dificultade progresiva.	▪ LA1B6.1.1. Utiliza adecuadamente a análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica de textos de dificultade graduada, para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión.	▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ p	▪ B6.2. Comparación das estruturas latinas coas das linguas propias.	▪ B6.2. Comparar as estruturas latinas coas das linguas propias.	▪ LA1B6.2.1. Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de xeito global, relacionando estruturas latinas con ou-	▪ CAA ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Latín I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			tras equivalentes nas linguas que coñece.	
▪ d ▪ i	▪ B6.3. Iniciación ás técnicas de tradución.	▪ B6.3. Utilizar correctamente manuais e dicionarios, recoñecendo e analizando toda a información que proporcionan.	▪ LA1B6.3.1. Utiliza correctamente o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical incluída nos seus manuais e nas súas entradas, e localiza o significado de palabras que entrañen dificultade, identificando entre varias acepcións o sentido máis axeitado para a tradución do texto.	▪ CAA ▪ CCL
▪ d ▪ e	▪ B6.4. Lectura comprensiva e comentario de textos latinos orixinais, adaptados ou traducidos. ▪ B6.5. Lectura comparada e comentario de textos en lingua latina e lingua propia.	▪ B6.4. Realizar a través dunha lectura comprensiva a análise e o comentario do contido e da estrutura de textos latinos orixinais, adaptados ou traducidos.	▪ LA1B6.4.1. Realiza comentarios sobre os principais trazos dos textos seleccionados e sobre os aspectos culturais presentes neles, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ou noutras materias.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA
			▪ LA1B6.4.2. Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes.	▪ CMCCT ▪ CCL
▪ i	▪ B6.6. Produción de pequenos textos en lingua latina.	▪ B6.5. Redactar en lingua latina pequenos textos de produción propia.	▪ LA1B6.5.1. Redacta frases sinxelas ou pequenos textos en latín sobre un tema proposto.	▪ CCL
▪ i	▪ B6.6. Produción de pequenos textos en lingua latina.	▪ B6.6. Realizar pequenos coloquios en latín con frases sinxelas e de dificultade progresiva.	▪ LA1B6.6.1. Mantén un sinxelo diálogo en latín sobre a base dun tema previamente acordado.	▪ CCL
	Bloque 7. Léxico			

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Latín I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e	▪ B7.1. Vocabulario básico latino: léxico transparente; palabras de maior frecuencia.	▪ B7.1. Coñecer, identificar e traducir o léxico latino transparente e as palabras de maior frecuencia.	▪ LA1B7.1.1. Deduce o significado de termos latinos non estudados partindo do contexto ou de palabras da lingua propia ou doutras que coñece.	▪ CAA ▪ CCL
			▪ LA1B7.1.2. Identifica e explica as palabras transparentes e de maior frecuencia.	▪ CD ▪ CCL
▪ d ▪ p	▪ B7.2. Composición e derivación culta. Lexemas, prefixos e sufixos.	▪ B7.2. Distinguir e coñecer o significado dos principais prefixos e sufixos que interveñen na composición e na derivación culta.	▪ LA1B7.2.1. Identifica e explica os principais prefixos e sufixos, analizando o seu mantemento na propia lingua.	▪ CMCCT ▪ CCL
▪ d ▪ p	▪ B7.3. Mantemento de elementos lingüísticos latinos.	▪ B7.3. Establecer mediante mecanismos de inferencia as relacións existentes entre determinados étimos latinos e os derivados en linguas romances.	▪ LAT1B7.3.1. Deduce o significado das palabras das linguas de España a partir dos étimos latinos.	▪ CAA ▪ CCL
▪ e ▪ p	▪ B7.3. Mantemento de elementos lingüísticos latinos.	▪ B7.4. Identificar e explicar os elementos léxicos latinos que permanecen nas linguas dos/das estudantes.	▪ LA1B7.4.1. Identifica a etimoloxía de palabras de léxico común da lingua propia e explica a partir desta o seu significado.	▪ CCL
			▪ LA1B7.4.2. Relaciona palabras da mesma familia etimolóxica ou semántica.	▪ CAA ▪ CD ▪ CCL
▪ g ▪ e	▪ B7.4. Locucións latinas de uso actual.	▪ B7.5. Coñecer o significado das principais locucións latinas de uso actual e saber empregalas nun contexto axeitado.	▪ LA1B7.5.1. Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual e sabe empregalas no seu contexto adecuado cando se expresa na súa propia lingua.	▪ CCL ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

2º de bacharelato

	Latín II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. O latín, orixe das linguas romances			
▪ d ▪ p	▪ B1.1. Mantemento de elementos lingüísticos latinos nas linguas modernas: palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.	▪ B1.1. Distinguir e identificar palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.	▪ LA2B1.1.1. Recoñece e distingue a partir do étimo latino termos patrimoniais, semicultismos e cultismos, e explica as evolucións que se producen nun e noutro caso.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
▪ d ▪ g ▪ p	▪ B1.2. Evolución fonética, morfolóxica e semántica do latín ao galego e ao castelán.	▪ B1.2. Coñecer e aplicar as regras da evolución fonética e recoñecer os procesos de evolución semántica do latín ao galego e ao castelán, partindo dos étimos latinos.	▪ LA2B1.2.1. Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán, aplicando as regras fonéticas de evolución, e recoñece palabras da súa lingua que sufriron procesos de evolución semántica, valorando a relación co significado orixinal do étimo latino.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CCEC
			▪ LA2B1.2.2. Explica o proceso de evolución de termos latinos ás linguas romances, sinalando cambios fonéticos comúns a distintas linguas dunha mesma familia, e ilustralo con exemplos.	▪ CD ▪ CCL ▪ CAA
	Bloque 2. Morfoloxía			
▪ i	▪ B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares.	▪ B2.1. Coñecer as categorías gramaticais.	▪ LA2B2.1.1. Nomea e describe as categorías, e sinala os trazos que as distinguen.	▪ CAA ▪ CCL
▪ d	▪ B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares.	▪ B2.2. Coñecer, identificar e distinguir os formantes das palabras.	▪ LA2B2.2.1. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, diferenciando lexe-	▪ CMCCT ▪ CCL

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Latín II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			mas e morfemas, e procurando exemplos noutros termos nos que estean presentes.	
▪ d	▪ B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares.	▪ B2.3. Realizar a análise morfolóxica das palabras dun texto latino e enuncialas.	▪ LA2B2.3.1. Analiza morfoloxicamente palabras presentes nun texto latino, identifica correctamente os seus formantes e sinala o seu enunciado.	▪ CMCCT ▪ CCL
▪ l ▪ d	▪ B2.1. Morfoloxía nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares.	▪ B2.4. Identificar, declinar e traducir todas as formas nominais e pronominais.	▪ LA2B2.4.1. Identifica con seguridade e axudándose do dicionario calquera tipo de formas nominais e pronominais, declínaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán.	▪ CD ▪ CCL ▪ CAA
			▪ LA2B2.4.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía nominal e pronominal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	▪ CCL ▪ CAA
▪ l ▪ d	▪ B2.2. Morfoloxía verbal: verbos irregulares e defectivos. Formas nominais do verbo: xerundio, xerundivo e supino. Conxugación perifrástica.	▪ B2.5. Identificar, conxugar, traducir e efectuar a retroversión de todas as formas verbais.	▪ LA2B2.5.1. Identifica con seguridade e axudándose co dicionario calquera tipo de formas verbais, conxúgaas e sinala o seu equivalente en galego e en castelán	▪ CD ▪ CAA ▪ CCL
			▪ LA2B2.5.2. Aplica os seus coñecementos da morfoloxía verbal latina para realizar traducións e retroversións, axudándose do dicionario.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CD
	Bloque 3. Sintaxe			

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Latín II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e	▪ B3.1. Estudo pormenorizado da sintaxe nominal e pronominal.	▪ B3.1. Coñecer e aplicar os coñecementos da sintaxe nominal e pronominal para a tradución de textos latinos.	▪ LA2B3.1.1. Utiliza axeitadamente a análise da sintaxe nominal e pronominal dun texto para efectuar correctamente a súa tradución.	▪ CCL ▪ CAA
▪ e	▪ B3.2. Tipos de oracións e construcións sintácticas.	▪ B3.2. Recoñecer e clasificar as oracións e as construcións sintácticas latinas.	▪ LA2B3.2.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas latinas, e relaciónaas con construcións análogas existentes noutras linguas que coñeza.	▪ CCL ▪ CAA
▪ e ▪ p	▪ B3.2. Tipos de oracións e construcións sintácticas.	▪ B3.3. Relacionar e aplicar coñecementos sobre elementos e construcións sintácticas en interpretación e tradución de textos latinos.	▪ LA2B3.3.1. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua latina, e relaciónaos para traducilos cos seus equivalentes en galego e en castelán.	▪ CCL ▪ CAA
▪ d	▪ B3.3. Oración composta: coordinación e subordinación.	▪ B3.4. Definir, comprender e recoñecer os diferentes tipos de oracións compostas coordinadas e subordinadas.	▪ LA2B3.4.1. Define e comprende os conceptos de oración composta, coordinación e subordinación, sinala exemplos nos textos e recoñece os tipos de oracións compostas, tanto coordinadas como subordinadas, así como os nexos que as caracterizan.	▪ CAA ▪ CCL
▪ e	▪ B3.4. Construcións de infinitivo, participio, xerundio, xerundivo e supino.	▪ B3.5. Coñecer as funcións das formas non persoais do verbo: infinitivo, participio, xerundio, xerundivo e supino.	▪ LA2B3.5.1. Identifica formas non persoais do verbo en frases e textos, tradúceas correctamente e explica as súas funcións.	▪ CCL ▪ CAA
	Bloque 4. Literatura latina			

	Latín II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h	▪ B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula.	▪ B4.1. Enumerar os principais factores da transmisión da literatura latina ao longo dos períodos históricos, e describir os soportes da escritura na Antigüidade e a súa evolución.	▪ LA2B4.1.1. Nomea os aspectos máis salientables referentes á transmisión dos textos clásicos ao longo do tempo.	▪ CCEC ▪ CMCCT ▪ CCEC
▪ n	▪ B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula.	▪ B4.2. Coñecer as características dos xéneros literarios latinos, os seus autores, as obras máis representativas e as súas influencias na literatura posterior.	▪ LA2B4.2.1. Describe as características esenciais dos xéneros literarios latinos, e identifica e sinala a súa presenza en textos propostos.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CCEC
▪ i ▪ g	▪ B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula.	▪ B4.3. Coñecer os fitos esenciais da literatura latina como base literaria da literatura e da cultura europea e occidental.	▪ LA2B4.3.1. Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa literatura latina.	▪ CMCCT ▪ CCEC
			▪ LA2B4.3.2. Nomea autores representativos da literatura latina, encádraos no seu contexto cultural, e cita e explica as súas obras máis coñecidas.	▪ CD ▪ CCL
▪ d	▪ B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula.	▪ B4.4. Analizar, interpretar e situar no tempo textos mediante lectura comprensiva, distinguindo xénero, época, características e estrutura, se a extensión da pasaxe o permite.	▪ LA2B4.4.1. Realiza comentarios de textos latinos e sitúaos no tempo, explicando a súa estrutura, se a extensión da pasaxe o permite, e as súas características esenciais, e identifica o xénero ao que pertencen.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
▪ n ▪ h ▪ p	▪ B4.1. Transmisión literaria e xéneros literarios latinos: épica, historiografía, lírica, oratoria, comedia e fábula.	▪ B4.5. Establecer relacións e paralelismos entre a literatura clásica e a posterior.	▪ LA2B4.5.1. Analiza o diferente uso que se fixo dos textos latinos, explorando o mantemento dos xéneros e os temas da literatura latina mediante exemplos da	▪ CSC ▪ CD ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Latín II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			literatura contemporánea.	
			▪ LA2B4.5.2. Recoñece a través de motivos, temas ou personaxes a influencia da tradición grecolatina en textos de autores/as contemporáneos/as, e sérvese deles para comprender e explicar o mantemento dos xéneros e dos temas procedentes da cultura grecolatina, describindo os seus aspectos esenciais e os tratamentos que reciben.	▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
	Bloque 5. Textos			
▪ e	▪ B5.1. Tradución e interpretación de textos latinos.	▪ B5.1. Realizar a tradución e interpretación de textos latinos orixinais.	▪ LA2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos latinos para efectuar correctamente a súa tradución.	▪ CCL ▪ CAA
▪ d	▪ B5.1. Tradución e interpretación de textos latinos.	▪ B5.2. Utilizar o dicionario, analizar e valorar correctamente a información gramatical que proporciona e procurar o termo máis acaído na lingua propia para a tradución do texto.	▪ LA2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical que proporciona, e identifica en cada caso o termo máis acaído na lingua propia, en función do contexto e do estilo empregado polo autor, para unha correcta tradución do texto.	▪ CD ▪ CAA ▪ CCL
▪ b	▪ B5.2. Comentario e análise histórica, lingüística e literaria de textos latinos orixinais.	▪ B5.3. Realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos de autores latinos.	▪ LA2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentarios lingüísticos, históricos e literarios de textos.	▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Latín II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ a	▪ B5.3. Coñecemento do contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	▪ B5.4. Coñecer o contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	▪ LA2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
▪ h	▪ B5.4. Identificación das características formais dos textos.	▪ B5.5. Identificar as características formais dos textos.	▪ LA2B5.5.1. Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto.	▪ CCL ▪ CCEC
	Bloque 6. Léxico			
▪ e ▪ p	▪ B6.1. Ampliación de vocabulario básico latino: léxico literario, científico e filosófico.	▪ B6.1. Coñecer, identificar e traducir termos latinos pertencentes ao vocabulario especializado: léxico literario, científico e filosófico.	▪ LA2B6.1.1. Identifica e explica termos do léxico literario, científico e filosófico, e tradúceos correctamente ao galego e ao castelán.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD
▪ d ▪ g ▪ p	▪ B6.2. Etimoloxía e orixe das palabras da propia lingua.	▪ B6.2. Recoñecer os elementos léxicos latinos que permanecen nas linguas dos/das estudantes.	▪ LA2B6.2.1. Deduce o significado de palabras e expresións latinas non estudadas a partir do contexto, ou de palabras ou expresións da súa lingua ou doutras linguas que coñeza.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			▪ LA2B6.2.2. Identifica a etimoloxía e coñece o significado de palabras de léxico común e especializado do galego e do castelán.	▪ CD ▪ CCL
▪ h	▪ B6.3. Locucións e expresións latinas incorporadas á lingua coloquial e á literaria.	▪ B6.3. Coñecer o significado das principais locucións latinas de uso actual e saber empregalas nun contexto axeitado.	▪ LA2B6.3.1. Comprende, explica e emprega na lingua propia e no contexto axeitado locucións e expresións latinas que se mantiveron na linguaxe literaria, xurídica, filosófica, técnica, relixiosa,	▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCEC ▪ CCL

	Latín II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			médica e científica.	
▪ d ▪ p	▪ B6.4. Composición e derivación culta: lexemas, prefixos e sufixos de orixe latina e grega.	▪ B6.4. Recoñecer a presenza de latinismos e helenismos na linguaxe científica e na fala culta, e deducir o seu significado a partir dos correspondentes termos latinos e gregos.	▪ LA2B6.4.1. Recoñece e explica o significado dos helenismos e dos latinismos máis frecuentes utilizados no léxico das linguas faladas en España, e explica o seu significado a partir do termo de orixe.	▪ CCL ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Literatura Universal

Introdución

A lectura de textos procedentes da literatura universal intervén no proceso de maduración afectiva, intelectual e estética do alumnado, xa que o coñecemento desta parte fundamental do patrimonio cultural da humanidade, na que se levan depositado a imaxinación, os sentimentos e os pensamentos de distintas culturas ao longo da historia, conduce os/as estudantes a afondar na comprensión da propia identidade, tanto individual como colectiva, así como a valorar de xeito crítico a realidade do mundo contemporáneo. A lectura de fragmentos ou obras completas representativas do patrimonio literario universal permítelle ao alumnado coñecer outras realidades sociais e culturais, enriquecer a súa personalidade, ampliando a súa visión do mundo, e afianzar os seus hábitos de lectura, desenvolvendo o seu sentido estético.

A aproximación á materia de Literatura Universal como coñecemento e aprendizaxe contribúe a desenvolver a competencia lingüística, as sociais e cívicas, e a de conciencia e expresión cultural dos alumnos e das alumnas adquiridas durante a ESO e na materia común de Lingua Castelá e Literatura.

O desenvolvemento destes coñecementos literarios en bacharelato implica a descuberta da lectura como unha experiencia enriquecedora, que produce no/na estudante unha resposta afectiva e intelectual, fundada tanto na construción do sentido do texto como no recoñecemento das súas particularidades expresivas e discursivas.

Os contidos organízanse en dous bloques. O primeiro bloque, "Procesos e estratexias", abrangue contidos comúns, centrados no comentario de textos (obras completas ou fragmentos seleccionados), e concíbese como a construción compartida do sentido das obras e a explicación das súas convencións literarias. A lectura, a interpretación, a análise e a valoración dos textos literarios constitúe a actividade fundamental da materia. Este bloque inclúe, asemade, o estudo das relacións significativas entre as obras literarias e o resto das artes (obras musicais, cinematográficas, pictóricas, etc.). O segundo bloque, "Os grandes períodos e movementos da literatura universal", dedícase ao estudo cronolóxico das obras máis significativas de cada momento, a través dunha selección de obras e autores/as. Esta presentación cronolóxica pon de relevo a recorrencia de certos temas e motivos, así como a evolución das formas literarias ao longo da historia.

En definitiva, esta materia facilita o desenvolvemento do individuo como lector competente, capaz de comparar textos literarios de distintas épocas e autores, e capaz de descubrir neles recorrencias temáticas, así como semellanzas ou diverxencias expresivas. Deste xeito, o alumnado ha aprender a transferir os seus coñecementos, rela-

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

cionando o contido e as formas de expresión dunha obra literaria co contexto histórico e cultural no que se inscribe, o que ha favorecer a aprendizaxe autónoma.

1º de bacharelato

	Literatura Universal. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Procesos e estratexias			
▪ h ▪ i ▪ l ▪ n	▪ B1.1. Lectura e comentario de fragmentos, antoloxías e obras completas significativas da literatura universal.	▪ B1.1. Ler, comprender, analizar e comentar obras breves, fragmentos ou obras completas significativas de distintas épocas, interpretando o seu contido de acordo cos coñecementos adquiridos sobre temas e formas literarias, así como sobre períodos e os/as autores/as significativos/as.	▪ LUB1.1.1. Le fragmentos significativos ou textos completos de obras da literatura universal, identificando algúns elementos, mitos ou arquetipos creados pola literatura e que chegaron a converterse en puntos de referencia da cultura universal.	▪ CSC ▪ CCEC
			▪ LUB1.1.2. Interpreta obras ou fragmentos representativos de distintas épocas, situándoas no seu contexto histórico, social e cultural, identificando a presenza de determinados temas e motivos, e recoñecendo as características do xénero e do movemento en que se inscriben, así como os trazos máis salientables do estilo literario.	▪ CCEC ▪ CSC ▪ CAA
▪ c ▪ h ▪ i ▪ l ▪ n	▪ B1.2. Relacións entre obras literarias e o resto das artes.	▪ B1.2. Interpretar obras narrativas, líricas e dramáticas da literatura universal nomeadamente significativas, relacionando a súa forma e o seu contido coas ideas estéticas dominantes do momento en que se escribiron, e coas transformacións artísticas e históricas	▪ LUB1.2.1. Interpreta determinadas obras narrativas, líricas e dramáticas da literatura universal nomeadamente significativas e relaciónaas coas ideas estéticas dominantes do momento en que se escribiron, analizando as vinculacións entre elas e comparando a	▪ CCL ▪ CSC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Literatura Universal. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		producidas no resto das artes.	súa forma de expresión.	
			▪ LUB1.2.2. Establece relacións significativas entre a literatura e o resto das artes, interpretando de xeito crítico algunhas obras ou fragmentos significativos adaptados a outras manifestacións artísticas, analizando as relacións, as similitudes e as diferenzas entre diferentes linguaxes expresivas.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ c ▪ h ▪ i ▪ l ▪ n	▪ B1.3. Observación, recoñecemento e valoración da evolución de temas e formas creados pola literatura nas diversas formas artísticas da cultura universal. Selección e análise de exemplos representativos. Superación de estereotipos (de xénero, clase, crenzas, etc.).	▪ B1.3. Observar, recoñecer e valorar a evolución dalgúns temas e formas creados pola literatura e o seu valor permanente en diversas manifestacións artísticas da cultura universal.	▪ LUB1.3.1. Comenta textos literarios de diferentes épocas e describe a evolución de determinados temas e formas creados pola literatura.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LUB1.3.2. Recoñece o valor permanente destes temas e formas da literatura noutras manifestacións artísticas da cultura universal.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ h ▪ i ▪ l ▪ n	▪ B1.4. Observación, recoñecemento e valoración da evolución de temas e formas creados pola literatura nas diversas formas artísticas da cultura universal. Selección e análise de exemplos representativos.	▪ B1.4. Analizar e comparar textos da literatura universal e das literaturas galega e española da mesma época, pondo de manifesto as influencias, as coincidencias e as diferenzas entre eles.	▪ LUB1.4.1. Compara textos literarios da literatura universal e textos das literaturas galega e española da mesma época, e recoñece as influencias mutuas e o mantemento de determinados temas e formas.	▪ CSC ▪ CCL
	Bloque 2. Os grandes períodos e movementos da literatura universal			
▪ h ▪ l ▪ n	▪ B2.1. Da Antigüidade á Idade Media: As mitoloxías e a orixe da literatura.	▪ B2.1. Ler, comprender e analizar obras breves, fragmentos ou obras completas, significativas de	▪ LUB2.1.1. Le e analiza textos literarios universais de distintas épocas, interpretando o seu contido de acordo cos coñecementos	▪ CCL ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Literatura Universal. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B2.2. Renacemento e Clasicismo: – Os cambios do mundo e a nova visión do home durante o Renacemento. – A lírica do amor: o petrarquismo. Orixes: a poesía trovadoresca e o Dolce Stil Nuovo. A innovación do Cancioneiro de Petrarca. Lectura e comentario dunha antoloxía lírica e dalgún conto da época. – A narración en prosa: Boccaccio. – Teatro clásico europeo. O teatro isabelino en Inglaterra. Comenzo do mito de Fausto dentro da literatura. Lectura e comentario dunha obra de teatro clásico. Observación das relacións existentes entre as obras de teatro clásicas e as obras de diferentes xéneros musicais e cinematográficos que xurdiorn a partir delas. ▪ B2.3. O Século das Luces: – O desenvolvemento do espíritu crítico: a Ilustración. A Enciclopedia. A prosa ilustrada. – A novela europea no século XVIII. Os herdeiros de Cervantes e da picaresca española na literatura inglesa. – Lectura comentada dalguna novela europea da prosa	distintas épocas, interpretando o seu contido de acordo cos coñecementos adquiridos sobre temas e formas literarias, así como sobre períodos e autores/as significativos/as.	adquiridos sobre temas e formas literarias, así como sobre períodos e autores/as significativos/as.	
▪ b ▪ g ▪ h ▪ n		▪ B2.2. Realizar traballos críticos sobre a lectura dunha obra significativa dunha época, interpretándoa en relación co seu contexto histórico e literario, obtendo a información bibliográfica necesaria e efectuando unha valoración persoal.	▪ LUB2.2.1. Realiza traballos críticos sobre unha obra lida na súa integridade, relacionándoa co seu contexto histórico, social e literario e, de ser o caso, co significado e a relevancia do/da autor/a na época ou na historia da literatura, e consultando fontes de información diversas.	▪ CD ▪ CCEC
▪ b ▪ g ▪ h ▪ n		▪ B2.3. Realizar exposicións orais ou escritas acerca dunha obra, un/unha autor/a ou unha época con axuda de medios audiovisuais e das tecnoloxías da información e da comunicación, expresando as propias opinións, seguindo un esquema preparado previamente, valorando as obras literarias como punto de encontro de ideas e sentimentos colectivos e como instrumentos para acrecentar o caudal da propia experiencia.	▪ LUB2.3.1. Realiza presentacións orais ou escritas planificadas integrando coñecementos literarios e lectura, cunha correcta estruturación do contido, argumentación coherente e clara das propias opinións, consulta e cita de fontes, selección de información relevante e utilización do rexistro apropiado e da terminoloxía literaria necesaria.	▪ CCL ▪ CD
			▪ LUB2.3.2. Explica oralmente ou por escrito os cambios significativos na concepción da literatura e dos xéneros literarios, en relación co conxunto de circunstancias históricas, sociais e culturais, e establecendo relacións entre a literatura e o resto das artes.	▪ CCL ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Literatura Universal. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	ilustrada e dalgún fragmento de novela inglesa dso século XVIII. ▪ B2.4. O movemento romántico: – A revolución romántica: conciencia histórica e novo sentido da ciencia. – O Romanticismo e a súa conciencia de movemento literario. Precursores: Goethe. – A poesía romántica e a novela histórica. – Lectura e comentario dunha antoloxía de poetas románticos europeos e dalgún fragmento de novela histórica. – Observación das relacións existentes entre as obras literarias do romanticismo e as obras de diferentes xéneros musicais (sinfonías, poemas sinfónicos, lieder, óperas), cinematográficos e teatrais que xurdiron a partir delas. ▪ B2.5. A segunda mitade do século XIX: – Da narrativa romántica ao Realismo en Europa. Literatura e sociedade. Evolución dos temas e as técnicas narrativas do Realismo. Principais novelistas europeos do século XIX. Lectura e comentario dunha antoloxía de fragmentos de novelas realistas. – O nacemento da gran literatura norteamericana (1830-1890).		▪ LUB2.3.3. Valora oralmente ou por escrito unha obra literaria, recoñecendo a lectura como unha fonte de enriquecemento da propia personalidade e como un medio para profundar na comprensión do mundo interior e da sociedade.	▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Literatura Universal. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Da experiencia vital á literatura. O renacemento do conto. Lectura e comentario dalgúns contos da segunda mitade do século XIX. – O arranque dla modernidade poética: de Baudelaire ao Simbolismo. Lectura dunha antoloxía de poesía simbolista. – A renovación do teatro europeo: un novo teatro e unhas novas formas de pensamento. Lectura e comentario dunha obra. – Observación das relacións existentes entre as obras literarias deste período e as obras de diferentes xéneros musicais, cinematográficos e teatrais que xurdiron a partir delas. ▪ B2.6. Os novos enfoques da literatura no século XX e as transformacións dos xéneros literarios: – A crise do pensamento decimonónico e a cultura de fin de século. A quebra da orde europea: a crise de 1914. As innovacións filosóficas, científicas e técnicas e a súa influencia na creación literaria. – A consolidación dunha nova forma de escribir na novela. Estudo das técnicas narrativas. Lectura dunha novela corta, dalgún relato e/ou dalgún conto representativo deste período.			

	Literatura Universal. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	– As vangardas europeas. O surrealismo. Lectura dunha antoloxía de poesía vangardista. – A culminación da gran literatura americana. A xeración perdida. – O teatro do absurdo e do compromiso. Lectura dalgunha obra representativa destas correntes dramáticas. – Observación das relacións existentes entre as obras desta época e as obras de diferentes xéneros musicais, cinematográficos e teatrais que xudiron a partir delas.			

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Lingua Castelá e Literatura

Introdución

O papel heurístico das linguas constitúe un reto para o sistema educativo, pois son instrumento de comunicación e de interacción social, de conservación e transmisión de coñecemento, de participación cidadá na vida social, de investigación, creación, experimentación e descuberta. E as linguas achégannos ao xeito de vida e ás formas de pensamento doutros pobos e dos seus patrimonios culturais.

A lingua apréndese non para falar, ler ou escribir sobre a lingua, senón para falar, ler e escribir sobre emocións, afectos e aventuras, sobre o mundo, como medio das relacións interpersoais e recoñecemento da alteridade, motor do noso pensamento e das nosas reflexións, e porta de acceso ao coñecemento. Neste marco, a formación lingüística no contexto escolar é un instrumento para a equidade, xa que debe facilitar os medios necesarios para comunicar no ámbito educativo e na vida profesional e social, nomeadamente en contextos formais e educativos, ademais de sensibilizar cara a usos creativos e lúdicos das linguas, e achegar ao patrimonio literario e cultural que estas propician.

O Consello de Europa, a través de sucesivos proxectos, está comprometido nunha política lingüística dirixida a protexer e desenvolver a herdanza lingüística e a diversidade cultural de Europa como fonte de enriquecemento mutuo, así como a facilitar a mobilidade persoal dos seus cidadáns e das súas cidadás, e o intercambio de ideas. O Marco Común Europeo de Referencia para as Linguas (MCER), publicado en 2001, é un documento de particular transcendencia, non só como ferramenta práctica para propiciar a reflexión sobre o ensino das linguas e a transparencia de cursos, programas e titulacións entre os estados e dentro deles, senón tamén polo recoñecemento da competencia plurilingüe e intercultural, que transcende o concepto de multilingüismo, no seu día piar dos enfoques das políticas lingüísticas máis abertas ao recoñecemento da diversidade. Hoxe, o MCER constitúe unha referencia para proxectos e documentos clave do Consello de Europa, como a "Guía para a elaboración e posta en marcha de currículos para unha educación plurilingüe e intercultural" (2010), na que se desenvolve a noción de plurilingüismo como eixe dun enfoque centrado na rede de relacións entre distintas linguas e culturas. Nesta mesma liña, enmárcanse o informe do Foro Intergobernamental Europeo "O dereito dos estudantes á calidade e á equidade en educación. O papel das competencias lingüísticas e interculturais", mantido en Xenebra en novembro 2010, e a Conferencia intergobernamental "Calidade e inclusión en educación: o papel único das linguas", mantida en Estrasburgo en setembro de 2013. En ambos os foros europeos, recoñécese a importancia da competencia lingüísti-

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

ca e da circulación de competencias entre as linguas para lograr un maior dominio da linguaxe, clave para a inclusión social e o éxito escolar.

A educación plurilingüe e intercultural considera, con carácter xeral, a aprendizaxe de todas as linguas e culturas e, de maneira específica, os enfoques plurais transversais e integradores no seu ensino e na súa aprendizaxe. A súa finalidade é retirar barreiras artificiais entre as linguas, encerradas tradicionalmente nos sistemas escolares en compartimentos estancos, e promover o uso integral do repertorio lingüístico, discursivo, estratéxico e intercultural que posúe o alumnado e que vai adquirindo ao longo das súas diversas experiencias lingüísticas dentro e fóra do ámbito educativo. Xa que logo, o/a aprendiz plurilingüe realizará transferencias de coñecementos e experiencias lingüísticas adquiridos nunha lingua para abordar tarefas de comunicación, creación e aprendizaxe noutra lingua diferente. Esta capacidade de transferencia non só permite descubrir as regularidades dunha lingua total ou parcialmente descoñecida e relacionalas, desde o punto de vista teórico, coas regularidades observadas noutras linguas que coñece, ou identificar termos emparentados en todas as linguas, senón que, ademais, promove a tolerancia perante palabras descoñecidas, nomeadamente importante nos contextos de comprensión que necesitan a fluidez, como son a lectura extensiva e a comprensión de textos orais sen posibilidade de verificación do entendido. A competencia plurilingüe facilitará, daquela, a inferencia de significados e o desenvolvemento de competencias heurísticas eficaces para identificar os elementos esenciais e secundarios nun texto descoñecido.

Pola súa banda, mediante o diálogo intercultural póñense en xogo dispositivos de relación social esenciais, como son o recoñecemento do outro como lexítimo, o reforzamento da identidade propia no recoñecemento da identidade das demais persoas, a aceptación da diversidade persoal, social e cultural, e o respecto dos dereitos fundamentais.

No contexto escolar, a aprendizaxe das linguas está dirixida ao logro de obxectivos similares, aínda que con diferentes niveis de dominio. Por iso, un estudo integrado de todas as linguas posibilita, por unha banda, que os contidos, os procesos e as estratexias que se traballan nunha lingua sexan igualmente utilizados nas actividades lingüísticas de comprensión e produción nas demais e, por outra, que se poida focalizar, no proceso de ensino e aprendizaxe, nos elementos diferenciadores e en todos aqueles aspectos que teñen incidencia directa na capacidade de comunicarse adecuadamente. Así, o coñecemento morfolóxico ou léxico dunha lingua pode axudar á comprensión noutra lingua; as estratexias de comprensión de lectura desenvolvidas nunha lingua poden ser transferidas para a lectura noutros idiomas; o coñecemento da estrutura dos textos descritivos permitirá producilos en calquera lingua; e o coñecemento das normas que ordenan as relacións entre xeracións, sexos, clases e grupos sociais nunha lingua, informa e sensibiliza sobre a necesidade de coñecer e respectar as normas que rexen a dimensión social do uso da lingua noutra comunidade lingüística.

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Por outra banda, o tratamento integrado das linguas debe considerar o punto de partida diferente de cada unha delas. Xa que logo, non se pode esquecer a situación de minorización da lingua galega, que cómpre atender e dinamizar adecuadamente. Con esa finalidade, é preciso favorecer o uso e a aprendizaxe desta lingua de xeito que se impulse a súa normalización e se venzan as dificultades da súa menor presenza e repercusión social, motivadas en moitos casos por prexuízos que é necesario desmontar e superar. O alumnado galego debe rematar a súa escolarización co nivel de usuario competente nas dúas linguas oficiais, galego e castelán, o que implica a utilización adecuada e eficaz das dúas linguas nun amplo repertorio de situacións comunicativas, propias de diferentes ámbitos, cun grao crecente de formalidade e complexidade.

Finalmente, a situación de sociedade multilingüe e plural na que vivimos solicita un enfoque metodolóxico de carácter plurilingüe que potencie o desenvolvemento comunicativo do alumnado nas linguas que adquira ao longo da súa vida, con independencia da diferenza de fins e niveis de dominio con que as utilice. E que os faga conscientes da riqueza que supón ser unha persoa plurilingüe para o desenvolvemento cognitivo e social, e o éxito escolar. Isto implica un tratamento integrado das linguas que o alumnado está a aprender nas aulas. No caso das áreas de Lingua Castelá e Literatura e de Lingua Galega e Literatura, os currículos presentan contidos similares en gran medida, e unha distribución igualmente similar en cada un dos cursos que conforman a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato. Evidentemente, cada lingua ten as súas características propias, que requiren un tratamento e un traballo específicos, pero hai determinados aspectos do currículo que, pola afinidade ou similitude que presentan en ambas as áreas, precisan ben seren abordados de maneira parella, ben seren presentados só nunha lingua pero traballados e practicados en cada unha delas, e utilizar a mesma terminoloxía nas dúas linguas para non dificultar innecesariamente o proceso de aprendizaxe do alumnado. Por tanto, o profesorado implicado no proceso de ensino e aprendizaxe de Lingua Castelá e Literatura e de Lingua Galega e Literatura, en cada curso de ambas as etapas, deberá organizar o seu labor nun currículo integrado, que transcenda as linguas nas que un aprendiz sexa capaz de comunicarse. Isto supón recoñecer a existencia dunha competencia global para a comunicación lingüística e implica non só evitar a repetición de contidos nos aspectos comúns á aprendizaxe de calquera lingua, como son as estratexias de lectura ou o proceso de escritura, a tipoloxía textual ou a definición de termos lingüísticos; senón tamén, e especialmente, priorizar a realización de actividades comunicativas de produción e comprensión de textos orais e escritos, pois destas depende o desenvolvemento da competencia xeral en comunicación lingüística.

Ademais, nos centros docentes teñen presenza linguas estranxeiras que tamén se abordan na aula desde un enfoque comunicativo e intercultural, pois o coñecemento dos valores e as crenzas compartidas por grupos sociais doutros países resulta esencial para a comunicación nesta sociedade globalizada. Así, para o tratamento integrado de linguas é preciso que, igual que acontece non caso das dúas linguas cooficiais, haxa unha coordinación entre o

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

profesorado destas e o de linguas estranxeiras, para evitar a repetición de contidos na liña das que se mencionaron para as linguas ambientais, e para unificar a terminoloxía. Non se pode esquecer que o achegamento do alumnado á lingua estranxeira se produce, na maior parte dos casos, partindo das linguas próximas, a materna e ambientais.

Igualmente presentes nas aulas están as linguas clásicas, o latín e o grego, cuxo estudo a nivel fonético, morfosintáctico e léxico proporciona unha sólida base para o perfeccionamento no manexo doutras linguas. Desempeñan, pois, un papel relevante como soporte lingüístico da maioría das linguas e para a comprensión do léxico culto que forma gran parte da terminoloxía científica e técnica actual nas linguas que o alumnado coñece ou estuda; sen esquecer o enriquecemento cultural que lle proporciona o coñecemento dos aspectos que se inclúen na civilización clásica, berce da Europa actual, como son, entre outros, a mitoloxía, a relixión ou as súas creacións literarias e artísticas, que tanta influencia tiveron en épocas posteriores e seguen a ter hoxe en día. Xa que logo, é esencial a incorporación das linguas clásicas ao currículo integrado das linguas, para reforzar a reflexión lingüística do noso alumnado e fortalecer o seu acceso á cultura literaria.

Resulta obvio que, para a posta en práctica destes currículos integrados e o logro dos obxectivos plurilingües e interculturais que se perseguen, o profesorado é un elemento determinante, xa que deberá potenciar unha metodoloxía adecuada para levar a cabo enfoques comunicativos e proxectos plurais e transversais, promover a reflexión metacomunicativa e metalingüística e o contraste entre linguas, ou asegurar accións coordinadas entre os departamentos lingüísticos para decidir, entre outros, desde que lingua abordar o estudo dos xéneros discursivos ou as estratexias e os procesos cognitivos que están na base das actividades lingüísticas. Todo isto coa finalidade de construír en cada centro docente a coherencia pedagóxica no ensino das linguas.

As materias cuxos currículos se desenvolven ao abeiro desta introdución, as linguas, teñen como obxectivo o desenvolvemento da competencia comunicativa do alumnado, entendida en todas as súas vertentes: pragmática, lingüística, sociolingüística e literaria. Así, achegan as ferramentas e os coñecementos necesarios para desenvolverse satisfactoria e eficazmente en calquera situación de comunicación da vida privada, social e profesional. Eses coñecementos, que articulan os procesos de comprensión e expresión oral por unha banda, e de comprensión e expresión escrita por outra, constitúen instrumentos esenciais para a aprendizaxe no ámbito educativo e, posteriormente, ao longo da vida.

A reflexión literaria, presente nun bloque de contidos nas linguas ambientais, o galego e o castelán, e nas linguas clásicas, a través da lectura, mediante a comprensión e interpretación de textos significativos favorece o coñecemento das posibilidades expresivas da lingua, desenvolve a capacidade crítica e creativa dos/das estudantes, dálles acceso á memoria, á creatividade, á imaxinación, á descuberta das outras persoas, ao coñecemento doutras

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

épocas e culturas, e enfróntaos/as a situacións, sentimentos e emocións nunca experimentados, que enriquecen a súa visión do mundo e favorecen o coñecemento deles/as mesmos/as.

En definitiva, estas materias lingüísticas perseguen o obxectivo último de contribuír á formación de cidadáns e cidadás cunha competencia comunicativa que lles permita interactuar satisfactoriamente en todos os ámbitos que forman e van formar parte da súa vida. Isto esixe unha reflexión sobre os mecanismos de usos orais e escritos da súa propia lingua, e das outras linguas que estudan e coñecen, e a capacidade de interpretar e valorar o mundo, de formar as súas opinións, propias, claras e fundamentadas, e de gozar, a través da lectura crítica de obras literarias.

A materia de Lingua Castelá e Literatura ten como obxectivo o desenvolvemento da competencia comunicativa do alumnado, entendida en todas as súas vertentes: pragmática, lingüística, sociolingüística e literaria. A estruturación do pensamento do ser humano faise a través da linguaxe; de aí que esta capacidade de comprender e de expresarse sexa o mellor e o máis eficaz instrumento de aprendizaxe.

Co bloque de "Comunicación oral: escoitar e falar" procúrase que os alumnos e as alumnas vaian adquirindo as habilidades necesarias para comunicar con precisión as súas propias ideas, realizar discursos cada vez máis elaborados de acordo cunha situación comunicativa, e escoitar activamente interpretando de xeito correcto as ideas dos demais.

O bloque de "Comunicación escrita: ler e escribir" persegue que o alumnado sexa capaz de entender e producir textos de distinto grao de complexidade e de xéneros diversos, en distintos soportes e formatos. Comprender un texto implica activar unha serie de estratexias de lectura. Así mesmo, a escritura implica un procedemento estruturado en tres partes: planificación, redacción a partir de borradores de escritura e revisión destes antes de redactar o texto definitivo.

O bloque de "Coñecemento da lingua" responde á necesidade de reflexión sobre os mecanismos lingüísticos que regulan a comunicación, e afástase da pretensión de utilizar os coñecementos lingüísticos como un fin en si mesmos para devolverlles a súa funcionalidade orixinal: servir de base para o uso correcto da lingua.

O bloque de "Educación literaria" asume o obxectivo de facer dos/das escolares lectores/as cultos/as e competentes, implicados/as nun proceso de formación lectora que continúe ao longo de toda a vida. É un marco conceptual que alterna a lectura, a comprensión e a interpretación de obras literarias próximas aos seus gustos persoais e á súa madureza cognitiva coa de textos literarios e obras completas representativas da literatura en español.

1º de ESO

	Lingua Castelá e Literatura. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Comunicación oral: escoitar e falar			

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ m	▪ B1.1. Escoita activa e observación das normas básicas que favorecen a comunicación.	▪ B1.1. Escoitar de forma activa e comprender o sentido global de textos orais.	▪ LCLB1.1.1. Recoñece e asume as regras de interacción, intervención e cortesía que regulan os debates e calquera intercambio comunicativo oral.	▪ CCL ▪ CSC
▪ a ▪ d ▪ g	▪ B1.2. Participación en debates, coloquios e conversas espontáneas respectando as normas básicas de interacción, intervención e cortesía que regulan estas prácticas orais.	▪ B1.2. Valorar a importancia da conversa na vida social practicando actos de fala (contando, describindo, opinando, dialogando, etc.), en situacións comunicativas propias da actividade escolar.	▪ LCLB1.2.1. Intervén en actos comunicativos orais e valora a súa participación.	▪ CCL ▪ CSIEE
▪ h	▪ B1.3. Coñecemento e uso progresivamente autónomo das estratexias necesarias para a produción e a avaliación de textos orais. Aspectos verbais e non verbais.	▪ B1.3. Recoñecer, interpretar e avaliar progresivamente a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia e a cohesión do contido das producións orais propias e alleas, así como os aspectos prosódicos e os elementos non verbais (acenos, movementos, ollada, etc.).	▪ LCLB1.3.1. Coñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LCLB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal, da xestión de tempos e do emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.	▪ CD
			▪ LCLB1.3.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas.	▪ CAA
▪ g ▪ h	▪ B1.4. Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso, prácticas orais formais e informais, e avaliación pro-	▪ B1.4. Aprender a falar en público, en situacións formais e informais, de xeito individual ou en grupo.	▪ LCLB1.4.1. Realiza presentacións orais.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
	gresiva.			
▪ a ▪ d ▪ h ▪ m	▪ B1.5. Creación de textos orais e audiovisuais que reproduzan situacións reais ou imaxinarias de comunicación.	▪ B1.5. Reproducir situacións reais ou imaxinarias de comunicación potenciando o desenvolvemento progresivo das habilidades sociais, a expresión verbal e non verbal, e a representación de realidades, sentimentos e emocións.	▪ LCLB1.5.1. Dramatiza e improvisa situacións reais ou imaxinarias de comunicación.	▪ CSC
	Bloque 2. Comunicación escrita: ler e escribir			
▪ h ▪ n	▪ B2.1. Lectura, comprensión, interpretación e valoración de textos escritos de ámbito persoal, educativo ou escolar, e de ámbito social.	▪ B2.1. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.	▪ LCLB2.1.1. Retén información e recoñece a idea principal e as ideas secundarias, comprendendo as relacións entre elas.	▪ CCL
			▪ LCLB2.1.2. Entende instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá e nos procesos de aprendizaxe.	▪ CCL
			▪ LCLB2.1.3. Interpreta, explica e deduce a información dada en diagramas, gráficas, fotografías, mapas conceptuais, esquemas, etc.	▪ CMCCT
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.2. Utilización progresivamente autónoma da biblioteca escolar e das tecnoloxías da información e da comunicación como fonte de obtención de información. Educación para o uso, o tratamento e a produción de información.	▪ B2.2. Procurar e manexar información, na biblioteca e noutras fontes, en papel ou dixital, para integrala nun proceso de aprendizaxe continua.	▪ LCLB2.2.1. Utiliza, de xeito autónomo, diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.	▪ CD
			▪ LCLB2.2.2. Coñece e manexa habitualmente dicionarios impre-	▪ CD

	Lingua Castelá e Literatura. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
			sos ou en versión dixital.	
			▪ LCLB2.2.3. Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.	▪ CD
▪ g ▪ h	▪ B2.3. Coñecemento e uso das técnicas e estratexias para a produción de textos escritos: planificación, obtención de datos, organización da información, redacción e revisión do texto. A escritura como proceso.	▪ B2.3. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.	▪ LCLB2.3.1. Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos (esquemas, árbores, mapas conceptuais etc.) e redacta borradores de escritura.	▪ CSIE
▪ h ▪ l	▪ B2.4. Produción de textos escritos e audiovisuais relacionados co ámbito persoal, co educativo ou escolar e co social. ▪ B2.5. Produción de textos escritos e audiovisuais narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos e escritura de textos dialogados.	▪ B2.4. Escribir textos en diferentes soportes e formatos, en relación co ámbito de uso.	▪ LCLB2.4.1. Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo.	▪ CCL
			▪ LCLB2.4.2. Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo.	▪ CCL
			▪ LCLB2.4.3. Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos.	▪ CMCCT ▪ CD
	Bloque 3. Coñecemento da lingua			
▪ b ▪ h	▪ B3.1. Recoñecemento, uso e explicación das categorías gramaticais: substantivo, adxectivo, determinante, pronome, verbo, ad-	▪ B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e es-	▪ LCLB3.1.1. Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos, e utiliza este coñecemento para corrixir erros de con-	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
	verbio, preposición, conxunción e interxección. ▪ B3.2. Coñecemento, uso e valoración das normas ortográficas e gramaticais, recoñecendo o seu valor social e a necesidade de cinguirse a elas para conseguir unha comunicación eficaz.	critos e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos.	cordancia en textos propios e alleos.	
			▪ LCLB3.1.2. Recoñece e corrixe erros ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos para mellorar a produción de textos nas súas producións orais, escritas e audiovisuais.	▪ CCL
			▪ LCLB3.1.3. Coñece e utiliza adecuadamente as formas verbais nas súas producións orais e escritas.	▪ CCL
▪ e ▪ h	▪ B3.3. Manexo de dicionarios e outras fontes de consulta en papel e formato dixital sobre o uso da lingua.	▪ B3.2. Usar de forma efectiva os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en formato dixital, para resolver dúbidas en relación ao manexo da lingua e para enriquecer o propio vocabulario.	▪ LCLB3.2.1. Utiliza fontes variadas de consulta en formatos diversos para resolver as súas dúbidas sobre o uso da lingua e para ampliar o seu vocabulario.	▪ CD
▪ h	▪ B3.4. Recoñecemento, uso e explicación dos conectores textuais e dos principais mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais como léxicos.	▪ B3.3. Identificar os conectores textuais e os principais mecanismos de referencia interna presentes nos textos, recoñecendo a súa función na organización do contido do discurso.	▪ LCLB3.3.1. Recoñece, usa e explica os conectores textuais (de adición, contraste e explicación) e os principais mecanismos de referencia interna, gramaticais (substitucións pronominais) e léxicos (elipse e substitucións mediante sinónimos e hiperónimos), valorando a súa función na organización do contido do texto.	▪ CCL
▪ a ▪ h	▪ B3.5. Recoñecemento, uso e explicación dos recursos de moda-	▪ B3.4. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou es-	▪ LCLB3.4.1. Recoñece a expresión da obxectividade ou subxectivida-	▪ CSC ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
	lización en función da persoa que fala ou escribe. Expresión da obxectividade e da subxectividade a través das modalidades oracionais e as referencias internas ao emisor e ao receptor nos textos.	cribe.	de identificando as modalidades asertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas en relación coa intención comunicativa do emisor.	
▪ i ▪ l	▪ B3.6. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	▪ B3.5. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	▪ LCLB3.5.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	▪ CCL ▪ CAA
▪ a ▪ h ▪ i ▪ ñ ▪ o	▪ B3.7. Recoñecemento da diversidade lingüística propia do ámbito persoal, social e mediático.	▪ B3.6. Recoñecer e valorar a diversidade lingüística, con especial atención á realidade do centro docnete e do ámbito social do alumnado.	▪ LCLB3.6.1. Coñece e valora a diversidade lingüística do seu grupo, do centro docente e do seu ámbito social próximo.	▪ CSC
▪ g ▪ h	▪ B3.8. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	▪ B3.7. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e a transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	▪ LCLB3.7.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	▪ CAA
	Bloque 4. Educación literaria			
▪ h	▪ B4.1. Lectura libre de obras da literatura española e universal, e	▪ B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de	▪ LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e auto-	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
▪ l ▪ n	da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo, para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	todos os tempos, e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás propias afeccións, amosando interese pola lectura.	nomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses.	▪ CCEC
▪ h ▪ l ▪ n	▪ B4.1. Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo, para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	▪ B4.2. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios.	▪ LCLB4.2.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos compañeiros e coas compañeiras.	▪ CCEC
			▪ LCLB4.2.2. Dramatiza fragmentos literarios breves desenvolvendo progresivamente a expresión corporal como manifestación de sentimentos e emocións, respectando as producións das demais persoas.	▪ CCEC ▪ CSC
▪ h ▪ l ▪ n	▪ B4.2. Redacción de textos de intención literaria a partir da lectura de textos utilizando as convencións formais do xénero e con intención lúdica e creativa.	▪ B4.3. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.	▪ LCLB4.3.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero con intención lúdica e creativa.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ LCLB4.3.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.	▪ CCEC ▪ CSIE

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

2º de ESO

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Comunicación oral: escoitar e falar			
▪ h ▪ m	▪ B1.1. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais en relación co ámbito de uso: ámbito persoal, educativo ou escolar, e social.	▪ B1.1. Escoitar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social.	▪ LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/ educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante.	▪ CCL
			▪ LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas.	▪ CCL
			▪ LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada.	▪ CCL
▪ h ▪ m	▪ B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais en relación coa súa finalidade: textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e textos argumentativos. Diálogo.	▪ B1.2. Escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo.	▪ LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral.	▪ CCL
			▪ LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas.	▪ CCL
			▪ LCLB1.2.3. Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado de pala-	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
			bras ou enunciados descoñecidos (demanda axuda, procura en dicionarios, lembra o contexto en que aparece, etc.).	
			▪ LCLB1.2.4. Resume textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen loxicamente e semanticamente.	▪ CCL ▪ CAA
▪ h ▪ m	▪ B1.3. Escoita activa e cumprimento das normas básicas que favorecen a comunicación.	▪ B1.3. Escoitar de xeito activo e comprender o sentido global de textos orais.	▪ LCLB1.3.1. Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que se utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas.	▪ CCL ▪ CSC
▪ h	▪ B1.4. Coñecemento e uso progresivamente autónomo das estratexias necesarias para a produción e a avaliación de textos orais. Aspectos verbais e non verbais.	▪ B1.4. Comprender o sentido global de textos orais.	▪ LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos.	▪ CSIE
			▪ LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.	▪ CD
			▪ LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avalia-	▪ CAA

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
			ción e autoavaliación, e propón solucións para melloralas.	
▪ g ▪ h	▪ B1.5. Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso, prácticas orais formais e informais, e avaliación progresiva.	▪ B1.5. Aprender a falar en público, en situacións formais e informais, de xeito individual ou en grupo.	▪ LCLB1.5.1. Realiza presentacións orais.	▪ CCL
			▪ LCLB1.5.2. Realiza intervencións non planificadas dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos.	▪ CSC
			▪ LCLB1.5.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais.	▪ CCL
			▪ LCLB1.5.4. Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral.	▪ CCL
▪ a ▪ d ▪ g	▪ B1.6. Participación en debates, coloquios e conversas espontáneas respectando as normas básicas de interacción, intervención e cortesía que regulan estas prácticas orais. ▪ B1.7. Creación de textos orais e audiovisuais que reproduzan situacións reais ou imaxinarias de comunicación.	▪ B1.6. Participar e valorar a intervención en debates, coloquios e conversas espontáneas.	▪ LCLB1.6.1. Cínguese ao tema, non divaga e atende as instrucións do/da moderador/a en debates e coloquios.	▪ CSC
			▪ LCLB1.6.2. Respecta as normas de cortesía que deben dirixir as conversas orais axustándose á quenda de palabra, respectando o espazo, xesticulando adecuadamente, escoitando activamente as demais persoas e usando fórmulas de saúdo e despedida.	▪ CCL ▪ CSC
	Bloque 2. Comunicación escrita: ler e escribir			

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ h	▪ B2.1. Coñecemento e uso das técnicas e estratexias necesarias para a comprensión de textos escritos.	▪ B2.1. Aplicar estratexias de lectura comprensiva e crítica de textos.	▪ LCLB2.1.1. Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto.	▪ CCL
			▪ LCLB2.1.2. Comprende o significado das palabras propias de nivel formal da lingua e incorpóraas ao seu repertorio léxico.	▪ CCL
			▪ LCLB2.1.3. Relaciona a información explícita e implícita dun texto, e pona en relación co contexto.	▪ CCEC
			▪ LCLB2.1.4. Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas.	▪ CCL
			▪ LCLB2.1.5. Fai inferencias e hipóteses sobre o sentido dunha frase ou dun texto que conteña diferentes matices semánticos e que favorezan a construción do significado global e a avaliación crítica.	▪ CMCCT
▪ b ▪ h ▪ l	▪ B2.2. Lectura, comprensión e interpretación de textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos.	▪ B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.	▪ LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas.	▪ CCL
			▪ LCLB2.2.2. Interpreta, explica e deduce a información dada en diagramas, gráficas, fotografías, mapas conceptuais, esquemas,	▪ CMCCT

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
			etc.	
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.3. Utilización progresivamente autónoma da biblioteca escolar e das tecnoloxías da información e da comunicación como fonte de obtención de información. Educación para o uso, o tratamento e a produción de información.	▪ B2.3. Procurar e manexar información, na biblioteca e noutras fontes, en papel ou dixital, para integrala nun proceso de aprendizaxe continua.	▪ LCLB2.3.1. Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.	▪ CD
			▪ LCLB2.3.2. Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.	▪ CD
▪ g ▪ h	▪ B2.4. Coñecemento e uso das técnicas e as estratexias para a produción de textos escritos: planificación, obtención de datos, organización da información, redacción e revisión do texto. A escritura como proceso.	▪ B2.4. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.	▪ LCLB2.4.1. Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos (esquemas, árbores, mapas conceptuais etc.) e redacta borradores de escritura.	▪ CSIE
			▪ LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas.	▪ CCL
▪ e ▪ h ▪ i ▪ l	▪ B2.5. Produción de textos escritos e audiovisuais relacionados co ámbito persoal, educativo ou escolar, e social. ▪ B2.6. Produción de textos escritos e audiovisuais narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos, e escritura de tex-	▪ B2.5. Escribir textos en diferentes soportes e formatos, en relación co ámbito de uso.	▪ LCLB2.5.1. Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo.	▪ CCL
			▪ LCLB2.5.2. Escribe textos narrativos, descritivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo.	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
	tos dialogados.		▪ LCLB2.5.3. Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos.	▪ CMCCT ▪ CD
	Bloque 3. Coñecemento da lingua			
▪ b ▪ h	▪ B3.1. Recoñecemento, uso e explicación das categorías gramaticais: substantivo, adxectivo, determinante, pronome, verbo, adverbio, preposición, conxunción e interxección. ▪ B3.2. Coñecemento, uso e valoración das normas ortográficas e gramaticais, recoñecendo o seu valor social e a necesidade de cinguirse a elas para conseguir unha comunicación eficaz.	▪ B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos.	▪ LCLB3.1.1. Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos, e utiliza este coñecemento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos.	▪ CCL
			▪ LCLB3.1.2. Recoñece e corrixe erros ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos para mellorar a produción de textos nas súas producións orais, escritas e audiovisuais.	▪ CCL
			▪ LCLB3.1.3. Coñece e utiliza adecuadamente as formas verbais nas súas producións orais e escritas.	▪ CCL
▪ b ▪ h	▪ B3.3. Comprensión e interpretación dos compoñentes do significado das palabras: denotación e connotación.	▪ B3.2. Comprender o significado das palabras en toda a súa extensión para recoñecer e diferenciar os usos obxectivos dos subxectivos.	▪ LCLB3.2.1. Diferencia os compoñentes denotativos e connotativos no significado das palabras dentro dunha frase ou un texto oral ou escrito.	▪ CCL
▪ h	▪ B3.4. Coñecemento reflexivo das relacións semánticas que se establecen entre as palabras.	▪ B3.3. Comprender e valorar as relacións de igualdade e de contrariedade que se establecen entre as palabras e o seu uso no discur-	▪ LCLB3.3.1. Recoñece e usa sinónimos e antónimos dunha palabra, e explica o seu uso concreto nunha frase ou nun texto oral ou es-	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
		so oral e escrito.	crito.	
▪ h ▪ n	▪ B3.5. Observación, reflexión e explicación dos cambios que afectan o significado das palabras: causas e mecanismos. Metáfora, metonimia, palabras tabú e eufemismos.	▪ B3.4. Recoñecer os cambios de significado que afectan a palabra no texto: metáfora, metonimia, palabras tabú e eufemismos.	▪ LCLB3.4.1. Recoñece e explica o uso metafórico e metonímico das palabras nunha frase ou nun texto oral ou escrito.	▪ CCEC
			▪ LCLB3.4.2. Recoñece e explica os fenómenos contextuais que afectan o significado global das palabras: tabú e eufemismo.	▪ CCEC
▪ h	▪ B3.6. Recoñecemento, uso e explicación dos conectores textuais e dos principais mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais como léxicos.	▪ B3.5. Identificar os conectores textuais e os principais mecanismos de referencia interna presentes nos textos, recoñecendo a súa función na organización do contido do discurso.	▪ LCLB3.5.1. Recoñece, usa e explica os conectores textuais (de adición, contraste e explicación) e os principais mecanismos de referencia interna, gramaticais (substitucións pronominais) e léxicos (elipse e substitucións mediante sinónimos e hiperónimos), e valora a súa función na organización do contido do texto.	▪ CCL
▪ a ▪ h	▪ B3.7. Recoñecemento, uso e explicación dos recursos de modalización en función da persoa que fala ou escribe. Expresión da obxectividade e a subxectividade a través das modalidades oracionais e as referencias internas ao emisor e ao receptor nos textos.	▪ B3.6. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe.	▪ LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais.	▪ CCL
▪ i ▪ l	▪ B3.8. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tan-	▪ B3.7. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curri-	▪ LCLB3.7.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan va-	▪ CCL

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
	to curriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	culares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	rias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	
▪ a ▪ h ▪ i ▪ ñ ▪ o	▪ B3.9. Recoñecemento da diversidade lingüística propia do ámbito persoal, social e mediático.	▪ B3.8. Recoñecer e valorar a diversidade lingüística, con especial atención á realidade galega.	▪ LCLB3.8.1. Coñece e valora a diversidade lingüística de Galicia.	▪ CSC
▪ g ▪ h	▪ B3.10. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	▪ B3.9. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e a transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	▪ LCLB3.9.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras.	▪ CAA
	Bloque 4. Educación literaria			
▪ h ▪ l ▪ n ▪ c	▪ B4.1. Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo, para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	▪ B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás afeccións, amosando interese pola lectura.	▪ LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses.	▪ CCL
▪ h ▪ l ▪ n	▪ B4.1. Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil como fonte de pracer, de enriquecemento perso-	▪ B4.2. Promover a reflexión sobre a conexión entre a literatura e o resto das artes (música, pintura, cine, etc.), como expresión do senti-	▪ LCLB4.2.1. Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación entre diversas	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
▪ c	al e de coñecemento do mundo, para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	mento humano, analizando e interrelacionando obras literarias, musicais, arquitectónicas, etc. personaxes e temas de todas as épocas.	manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.).	
			▪ LCLB4.2.2. Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo de diversos períodos histórico-literarios ata a actualidade.	▪ CAA
▪ h ▪ l ▪ n ▪ c	▪ B4.1. Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo, para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	▪ B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios.	▪ LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal.	▪ CCL
▪ h ▪ l ▪ n	▪ B4.2. Redacción de textos de intención literaria a partir da lectura de textos, utilizando as convencións formais do xénero e con intención lúdica e creativa.	▪ B4.4. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.	▪ LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.	▪ CAA

3º de ESO

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO	

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Comunicación oral: escoitar e falar			
▪ h ▪ m	▪ B1.1. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais en relación co ámbito de uso: persoal, educativo ou escolar, e social.	▪ B1.1. Escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social.	▪ LCLB1.1.1. Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal.	▪ CCL
			▪ LCLB1.1.2. Comprende o sentido global de textos publicitarios, informativos e de opinión procedentes dos medios de comunicación, distinguindo a información da persuasión na publicidade e a información da opinión en noticias, reportaxes, etc., identificando as estratexias de enfatización e de expansión.	▪ CSC
			▪ LCLB1.1.3. Resume textos, de forma oral, recollendo as ideas principais e integrándoas con claridade en oracións que se relacionen loxicamente e semanticamente.	▪ CCL
▪ h ▪ m	▪ B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais en relación coa súa finalidade: textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos.	▪ B1.2. Escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo.	▪ LCLB1.2.1. Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal.	▪ CCL
			▪ LCLB1.2.2. Interpreta e valora aspectos concretos do contido e da estrutura de textos narrativos, descritivos, expositivos, argumentativos e instrutivos, emitindo xuízos razoados e relacionándoos con conceptos persoais, para xustificar un punto de vista particular.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ m	▪ B1.3. Observación, reflexión, comprensión e valoración do sentido global dos debates, os coloquios e as conversas espontáneas, da intención comunicativa de cada interlocutor/a, e aplicación das normas básicas que os regulan.	▪ B1.3. Escoitar de xeito activo e comprender o sentido global de textos orais.	▪ LCLB1.3.1. Escoita, observa e explica o sentido global de debates, coloquios e conversas espontáneas identificando a información salientable, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa e a postura de cada participante, así como as diferenzas formais e de contido que regulan os intercambios comunicativos formais e os intercambios comunicativos espontáneos.	▪ CSC
▪ h	▪ B1.4. Coñecemento e uso progresivamente autónomo das estratexias necesarias para a produción e a avaliación de textos orais. Aspectos verbais e non verbais.	▪ B1.4. Recoñecer, interpretar e avaliar progresivamente a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia e a cohesión do contido das producións orais propias e alleas, así como os aspectos prosódicos e os elementos non verbais (acenos, movementos, ollada, etc.).	▪ LCLB1.4.1. Coñece o proceso de produción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos.	▪ CCL
			▪ LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal, da xestión de tempos e do emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.	▪ CD
▪ g ▪ h	▪ B1.5. Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso, prácticas orais formais e informais, e avaliación progresiva.	▪ B1.5. Aprender a falar en público, en situacións formais e informais, de xeito individual ou en grupo.	▪ LCLB1.5.1. Realiza presentacións orais.	▪ CCL
			▪ LCLB1.5.2. Organiza o contido e elabora guións previos á intervención oral formal, seleccionando a idea central e o momento en que vai ser presentada ao seu auditorio, así como as ideas secundarias e os exemplos que van apoiar o seu desenvolvemento.	▪ CCL

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
			▪ LCLB1.5.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais.	▪ CCL
			▪ LCLB1.5.4. Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral.	▪ CCL
			▪ LCLB1.5.5. Avalía, por medio de guías, as producións propias e alleas, mellorando progresivamente as súas prácticas discursivas.	▪ CAA
▪ a ▪ d ▪ g	▪ B1.6. Participación en debates, coloquios e conversas espontáneas respectando as normas básicas de interacción, intervención e cortesía que regulan estas prácticas orais.	▪ B1.6. Participar e valorar a intervención en debates, coloquios e conversas espontáneas.	▪ LCLB1.6.1. Participa activamente en debates e coloquios escolares respectando as regras de interacción, intervención e cortesía que os regulan, manifestando as súas opinións e respectando as opinións das demais persoas.	▪ CSC
			▪ LCLB1.6.2. Avalía as intervencións propias e alleas.	▪ CCL
	Bloque 2. Comunicación escrita: ler e escribir			
▪ b ▪ h	▪ B2.1. Coñecemento e uso das técnicas e as estratexias necesarias para a comprensión de textos escritos.	▪ B2.1. Aplicar estratexias de lectura comprensiva e crítica de textos.	▪ LCLB2.1.1. Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto.	▪ CCL
			▪ LCLB2.1.2. Fai inferencias e hipóteses sobre o sentido dunha frase ou dun texto que conteña matices semánticos e que favorezan a	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
			construción do significado global e a avaliación crítica.	
			▪ LCLB2.1.3. Avalía o seu proceso de comprensión de lectura usando fichas sinxelas de autoavaliación.	▪ CAA
▪ h ▪ l	▪ B2.2. Lectura, comprensión e interpretación de textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos.	▪ B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.	▪ LCLB2.2.1. Recoñece e expresa o tema e a intención comunicativa de textos escritos propios do ámbito persoal e familiar, educativo ou escolar, e social (medios de comunicación), identificando a tipoloxía textual seleccionada, a organización do contido, as marcas lingüísticas e o formato utilizado.	▪ CCL
			▪ LCLB2.2.2. Recoñece e expresa o tema e a intención comunicativa de textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados identificando a tipoloxía textual seleccionada, as marcas lingüísticas e a organización do contido.	▪ CCEC
▪ a ▪ c ▪ h	▪ B2.3. Actitude progresivamente crítica e reflexiva ante a lectura organizando razoadamente as ideas e expóndoas, respectando as ideas das demais persoas.	▪ B2.3. Manifestar unha actitude crítica ante a lectura de calquera tipo de textos a través dunha lectura reflexiva que permita identificar posturas de acordo ou desacordo, respectando en todo momento as opinións das demais persoas.	▪ LCLB2.3.1. Identifica e expresa as posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	▪ CCL
			▪ LCLB2.3.2. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	▪ CCL
			▪ LCLB2.3.3. Respecta as opinións das demais persoas.	▪ CSC

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.4. Utilización progresivamente autónoma da biblioteca escolar e das tecnoloxías da información e da comunicación como fonte de obtención de información. Educación para o uso, o tratamento e a produción de información.	▪ B2.4. Procurar e manexar información, na biblioteca e noutras fontes, en papel ou dixital, para integrala nun proceso de aprendizaxe continua.	▪ LCLB2.4.1. Utiliza de forma autónoma diversas fontes de información, e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.	▪ CD
▪ e ▪ g ▪ h	▪ B2.5. Coñecemento e uso das técnicas e estratexias para a produción de textos escritos: planificación, obtención de datos, organización da información, redacción e revisión do texto. A escritura como proceso.	▪ B2.5. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.	▪ LCLB2.5.1. Revisa o texto en varias fases para aclarar problemas co contido (ideas e estrutura) ou a forma (puntuación, ortografía, gramática e presentación), e avalía a súa propia produción escrita ou a dos seus compañeiros e das súas compañeiras.	▪ CAA
			▪ LCLB2.5.2. Reescribe textos propios e alleos aplicando as propostas de mellora que se deducen da avaliación da produción escrita e axustándose ás normas ortográficas e gramaticais que permiten unha comunicación fluída.	▪ CCL
▪ g ▪ h ▪ l	▪ B2.6. Produción de textos escritos e audiovisuais relacionados co ámbito persoal, educativo ou escolar, e social. ▪ B2.7. Produción de textos escritos e audiovisuais narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos e escritura de textos dialogados.	▪ B2.6. Escribir textos en diferentes soportes e formatos, en relación co ámbito de uso.	▪ LCLB2.6.1. Escribe textos argumentativos con diferente organización secuencial, incorporando diversos tipos de argumento, imitando textos modelo.	▪ CCL
			▪ LCLB2.6.2. Utiliza variados organizadores textuais nas exposicións e nas argumentacións.	▪ CCL
			▪ LCLB2.6.3. Resume textos xeneralizando termos que teñen trazos	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
			en común, globalizando a información e integrándoa en oracións que se relacionen loxicamente e semanticamente, evitando parafrasear o texto resumido.	
▪ g ▪ h ▪ l	▪ B2.8. Interese crecente pola composición escrita como fonte de información e aprendizaxe e como xeito de comunicar sentimentos, experiencias, coñecementos e emocións.	▪ B2.7. Valorar a importancia da escritura como ferramenta de adquisición das aprendizaxes e como estímulo do desenvolvemento persoal.	▪ LCLB2.7.1. Produce textos diversos recoñecendo na escritura o instrumento que é capaz de organizar o seu pensamento.	▪ CMCCT
			▪ LCLB2.7.2. Utiliza nos seus escritos palabras propias do nivel formal da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e recoñece a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse oralmente e por escrito con exactitude e precisión.	▪ CCL
			▪ LCLB2.7.3. Valora e incorpora progresivamente unha actitude creativa ante a escritura.	▪ CCEC
			▪ LCLB2.7.4. Coñece e utiliza ferramentas das tecnoloxías da información e da comunicación, participando, intercambiando opinións, comentando e valorando escritos alleos, ou escribindo e dando a coñecer os seus propios.	▪ CD ▪ CSC
	Bloque 3. Coñecemento da lingua			
▪ b ▪ h	▪ B3.1. Recoñecemento, uso e explicación das categorías gramaticais: substantivo, adxectivo, de-	▪ B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de	▪ LCLB3.1.1. Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñece-	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
	terminante, pronome, verbo, adverbio, preposición, conxunción e interxección.	comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos, utilizando a terminoloxía gramatical necesaria para a explicación dos usos da lingua.	mento para corrixir erros de concordancia en textos propios e alleos.	
	▪ B3.2. Coñecemento, uso e valoración das normas ortográficas e gramaticais, recoñecendo o seu valor social e a necesidade de cinguirse a elas para conseguir unha comunicación eficaz.		▪ LCLB3.1.2. Recoñece e corrixe erros ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos para mellorar a produción de textos nas súas producións orais, escritas e audiovisuais.	▪ CCL
▪ h	▪ B3.3. Recoñecemento, uso e explicación dos elementos constitutivos da palabra. Procedementos para formar palabras.	▪ B3.2. Recoñecer e analizar a estrutura das palabras pertencentes ás diversas categorías gramaticais, distinguindo as flexivas das non flexivas.	▪ LCLB3.2.1. Recoñece e explica os elementos constitutivos da palabra (raíz e afixos), e aplica este coñecemento á mellora da comprensión de textos escritos e ao enriquecemento do seu vocabulario activo.	▪ CCL
			▪ LCLB3.2.2. Explica os procedementos de formación de palabras, distinguindo as compostas, as derivadas, as siglas e os acrónimos.	▪ CCL
▪ h	▪ B3.4. Recoñecemento, identificación e explicación do uso dos grupos de palabras (nominal, adxectival, preposicional, verbal e adverbial) e das relacións que se establecen entre os elementos que os conforman no marco da oración simple.	▪ B3.3. Observar, recoñecer e explicar os usos dos grupos nominais, adxectivais, verbais, preposicionais e adverbiais dentro do marco da oración simple.	▪ LCLB3.3.1. Identifica os grupos de palabras en frases e textos, diferenciando a palabra nuclear do resto de palabras que o forman, e explica o seu funcionamento no marco da oración simple.	▪ CCL
			▪ LCLB3.3.2. Recoñece e explica nos textos o funcionamento sintáctico do verbo a partir do seu significado, distinguindo os grupos de palabras que poden funcionar co-	▪ CCL

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
			mo complementos verbais argumentais e adxuntos.	
▪ h	▪ B3.5. Recoñecemento, uso e explicación dos elementos constitutivos da oración simple: suxeito e predicado. Oracións impersoais, activas e pasivas.	▪ B3.4. Recoñecer, usar e explicar os elementos constitutivos da oración simple.	▪ LCLB3.4.1. Recoñece e explica nos textos os elementos constitutivos da oración simple, diferenciando suxeito e predicado e interpretando a presenza ou a ausencia do suxeito como unha marca da actitude, obxectiva ou subxectiva, do emisor.	▪ CCL ▪
			▪ LCLB3.4.2. Transforma oracións activas en pasivas e viceversa, e explica os papeis semánticos do suxeito (axente, paciente e causa).	▪ CAA
			▪ LCLB3.4.3. Amplía oracións nun texto usando diferentes grupos de palabras, utilizando os nexos adecuados e creando oracións novas con sentido completo.	▪ CCL
▪ a	▪ B3.6. Recoñecemento, uso e explicación dos conectores textuais e dos principais mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais como léxicos.	▪ B3.5. Identificar os conectores textuais e os principais mecanismos de referencia interna presentes nos textos, recoñecendo a súa función na organización do contido do discurso.	▪ LCLB3.5.1. Recoñece, usa e explica os conectores textuais (de adición, contraste e explicación) e os principais mecanismos de referencia interna, gramaticais (substitucións pronominais) e léxicos (elipse e substitucións mediante sinónimos e hiperónimos), valorando a súa función na organización do contido do texto.	▪ CCL
▪ a ▪ h	▪ B3.7. Recoñecemento, uso e explicación dos recursos de modalización en función da persoa que	▪ B3.6. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe.	▪ LCLB3.6.1. Identifica e usa en textos orais ou escritos as formas lingüísticas que fan referencia ao	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
	fala ou escribe. Expresión da obxectividade e a subxectividade a través das modalidades oracionais e as referencias internas ao emisor e ao receptor nos textos.		emisor e ao receptor ou á audiencia (persoa gramatical, uso de pronomes, suxeito axente ou paciente, oracións impersoais, etc.).	
▪ a ▪ h	▪ B3.8. Explicación progresiva da coherencia do discurso, tendo en conta as relacións gramaticais e léxicas que se establecen no interior do texto e a súa relación co contexto.	▪ B3.7. Interpretar adecuadamente os discursos orais e escritos tendo en conta os elementos lingüísticos, as relacións gramaticais e léxicas, a estrutura e a disposición dos contidos en función da intención comunicativa.	▪ LCLB3.7.1. Recoñece a coherencia dun discurso atendendo á intención comunicativa do emisor, identificando a estrutura e a disposición de contidos.	▪ CCL
			▪ LCLB3.7.2. Identifica estruturas textuais (narración, descrición, explicación e diálogo), explica os mecanismos lingüísticos que as diferencian e aplica os coñecementos adquiridos na produción e na mellora de textos propios e alleos.	▪ CCEC
▪ a ▪ h ▪ l	▪ B3.9. Coñecemento das orixes históricas da realidade plurilingüe de España, e valoración como fonte de enriquecemento persoal e como mostra da riqueza do noso patrimonio histórico e cultural.	▪ B3.8. Coñecer a realidade plurilingüe de España, a distribución xeográfica das súas linguas e dos dialectos, as súas orixes históricas e algúns dos seus trazos diferenciais.	▪ LCLB3.8.1. Localiza nun mapa as linguas de España e explica algunha das súas características diferenciais, comparando varios textos, recoñece as súas orixes históricas e describe algúns dos seus trazos diferenciais.	▪ CSC
			▪ LCLB3.8.2. Recoñece as variedades xeográficas do castelán dentro e fóra de España.	▪ CSC
▪ i ▪ l	▪ B3.10. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos	▪ B3.9. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se	▪ LCLB3.9.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de	▪ CCL ▪ CAA

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
	que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	
▪ g ▪ h	▪ B3.11. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	▪ B3.10. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e a transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	▪ LCLB3.10.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras.	▪ CAA
	Bloque 4. Educación literaria			
▪ h ▪ l ▪ n ▪ c	▪ B4.1. Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	▪ B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás súas afeccións, amosando interese pola lectura.	▪ LCLB4.1.1. Valora algunha das obras de lectura libre, resumindo o contido, explicando os aspectos que máis chamaron a súa atención e o que a lectura lle achegou como experiencia persoal.	▪ CCL
▪ h ▪ l ▪ n ▪ c	▪ B4.1. Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	▪ B4.2. Favorecer a lectura e comprensión de obras literarias da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás propias afeccións, contribuíndo á formación da personalidade literaria.	▪ LCLB4.2.1. Desenvolve progresivamente o seu propio criterio estético perseguindo como única finalidade o pracer pola lectura.	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ l ▪ n ▪ c	▪ B4.1. Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	▪ B4.3. Promover a reflexión sobre a conexión entre a literatura e o resto das artes (música, pintura, cine, etc.), como expresión do sentimento humano, analizando e relacionando obras literarias, musicais e arquitectónicas, e personaxes, temas, etc. de todas as épocas.	▪ LCLB4.3.1. Compara textos literarios e pezas dos medios de comunicación que respondan a un mesmo tópico, observando, analizando e explicando os puntos de vista segundo o medio, a época ou a cultura, e valorando e criticando o que le ou ve.	▪ CSC
▪ h ▪ l ▪ n ▪ c	▪ B4.1. Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo, para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	▪ B4.4. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios.	▪ LCLB4.4.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.	▪ CCL
			▪ LCLB4.4.2. Traballa en equipo determinados aspectos das lecturas propostas ou seleccionadas polo alumnado, investigando e experimentando de forma progresivamente autónoma.	▪ CSC ▪ CSIEE
▪ h ▪ l ▪ n ▪ c	▪ B4.2. Aproximación aos xéneros literarios e ás obras máis representativas da literatura española da Idade Media ao Século de Ouro a través da lectura e explicación de fragmentos significativos e, de ser o caso, textos completos. Reflexión e superación de estereotipos de xénero, clase, crenzas, etc.	▪ B4.5. Comprender textos literarios representativos da literatura da Idade Media ao Século de Ouro recoñecendo a intención do/da autor/a, relacionando o seu contido e a súa forma cos contextos socioculturais e literarios da época, identificando o tema, recoñecendo a evolución dalgúns tópicos e formas literarias, e expresando esa relación con xuízos persoais razoados.	▪ LCLB4.5.1. Le e comprende unha selección de textos literarios, en versión orixinal ou adaptados, e representativos da literatura da Idade Media ao Século de Ouro, identificando o tema, resumindo o seu contido e interpretando a linguaxe literaria.	▪ CCL
			▪ LCLB4.5.2. Expresa a relación entre o contido da obra, a intención do/da autor/a e o contexto, e o mantemento de temas e formas, emitindo xuízos persoais razoados.	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ l ▪ n	▪ B4.3. Redacción de textos de intención literaria a partir da lectura de textos, utilizando as convencións formais do xénero e con intención lúdica e creativa.	▪ B4.6. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.	▪ LCLB4.6.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ LCLB4.6.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.	▪ CAA ▪ CCL
▪ e	▪ B4.4. Consulta e utilización de fontes e recursos variados de información para a realización de traballos.	▪ B4.7. Consultar e citar adecuadamente fontes de información variadas, para realizar un traballo educativo en soporte impreso ou dixital sobre un tema do currículo de literatura, adoptando un punto de vista crítico e persoal, e utilizando as tecnoloxías da información.	▪ LCLB4.7.1. Achega nos seus traballos escritos ou orais conclusións e puntos de vista persoais e críticos sobre as obras literarias estudadas, expresándose con rigor, claridade e coherencia.	▪ CSIEE ▪ CCL
			▪ LCLB4.7.2. Utiliza recursos variados das tecnoloxías da información e da comunicación para a realización dos seus traballos educativos.	▪ CD

4º de ESO

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Comunicación oral: escoitar e falar			
▪ h	▪ B1.1. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais en re-	▪ B1.1. Comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos	▪ LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios dos	▪ CCL

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ m	lación co ámbito de uso: persoal, educativo, social e laboral.	ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social.	ámbitos persoal, educativo e laboral, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante.	
			▪ LCLB1.1.2. Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal.	▪ CCL
			▪ LCLB1.1.3. Retén información relevante e extrae informacións concretas.	▪ CCL
			▪ LCLB1.1.4. Distingue as partes en que se estruturan as mensaxes orais e a relación entre discurso e contexto.	▪ CCL
			▪ LCLB1.1.5. Distingue entre información e opinión en mensaxes procedentes dos medios de comunicación, e entre información e persuasión en mensaxes publicitarias orais, identificando as estratexias de enfatización e expansión.	▪ CSC
			▪ LCLB1.1.6. Segue e interpreta instrucións orais.	▪ CCL
▪ h ▪ m	▪ B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais en relación coa súa finalidade: textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos. Diá-	▪ B1.2. Comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo.	▪ LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descritiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a estrutura e a información relevante, determinando o tema e	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	logo.		recoñecendo a intención comunicativa do/da falante.	
			▪ LCLB1.2.2. Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal.	▪ CCL
			▪ LCLB1.2.3. Retén información relevante e extrae informacións concretas.	▪ CAA
			▪ LCLB1.2.4. Interpreta e valora aspectos concretos do contido de textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos, emitindo xuízos razoados e relacionándoos con conceptos persoais, para xustificar un punto de vista particular.	▪ CAA ▪ CCL
			▪ LCLB1.2.5. Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados descoñecidos (demanda axuda, busca en dicionarios, lembra o contexto en que aparece, etc.).	▪ CD
			▪ LCLB1.2.6. Resume textos narrativos, descritivos, expositivos e argumentativos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen loxicamente e semanticamente.	▪ CAA

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h	▪ B1.3. Observación e comprensión do sentido global de debates, coloquios, entrevistas e conversas espontáneas, da intención comunicativa de cada interlocutor/a e aplicación das normas básicas que regulan a comunicación.	▪ B1.3. Comprender o sentido global e a intención de textos orais.	▪ LCLB1.3.1. Escoita, observa e interpreta o sentido global de debates, coloquios e conversas espontáneas identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa e a postura de cada participante, así como as diferenzas formais e de contido que regulan os intercambios comunicativos formais e os espontáneos.	▪ CSC
			▪ LCLB1.3.2. Recoñece e explica as características da linguaxe conversacional (cooperación, espontaneidade, economía e subxectividade) nas conversas espontáneas.	▪ CCL
			▪ LCLB1.3.3. Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate, coloquio ou conversa espontánea tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas.	▪ CCL
			▪ LCLB1.3.4. Identifica o propósito, a tese e os argumentos das persoas participantes en debates, faladoiros e entrevistas procedentes dos medios de comunicación audiovisual, valorando de forma crítica aspectos concretos da súa forma e o seu contido.	▪ CCL
			▪ LCLB1.3.5. Recoñece e asume as	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			regras de interacción, intervención e cortesía que regulan os debates e calquera intercambio comunicativo oral.	
▪ a ▪ d ▪ h	▪ B1.4. Coñecemento e uso progresivamente autónomo das estratexias necesarias para a produción de textos orais.	▪ B1.4. Recoñecer, interpretar e avaliar progresivamente as producións orais propias e alleas, así como os aspectos prosódicos e os elementos non verbais (xestos, movementos, ollada, etc.).	▪ LCLB1.4.1. Coñece o proceso de produción de discursos orais e valora a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos.	▪ CCL
			▪ LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre, volume, etc.) a ollada, a colocación, a linguaxe corporal, a xestión de tempos e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.	▪ CCL
			▪ LCLB1.4.3. Recoñece os erros da produción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas.	▪ CAA
▪ a ▪ d ▪ h	▪ B1.5. Valoración da lingua oral como instrumento de aprendizaxe, como medio para transmitir coñecementos, ideas e sentimentos, e como ferramenta para regular a conduta.	▪ B1.5. Valorar a lingua oral como instrumento de aprendizaxe, como medio para transmitir coñecementos, ideas e sentimentos, e como ferramenta para regular a conduta.	▪ LCLB1.5.1. Utiliza e valora a lingua como un medio para adquirir, procesar e transmitir novos coñecementos, para expresar ideas e sentimentos, e para regular a conduta.	▪ CCL
▪ g ▪ h	▪ B1.6. Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias para falar en público e dos instrumentos de autoavaliación en prácticas	▪ B1.6. Aprender a falar en público, en situacións formais ou informais, de xeito individual ou en grupo.	▪ LCLB1.6.1. Realiza presentacións orais de forma individual ou en grupo, planificando o proceso de oralidade, organizando o contido,	▪ CD

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	orais formais ou informais.		consultando fontes de información diversas, xestionando o tempo e transmitindo a información de xeito coherente, aproveitando vídeos, gravacións ou outros soportes dixitais.	
			▪ LCLB1.6.2. Realiza intervencións non planificadas, dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos.	▪ CCL
			▪ LCLB1.6.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais.	▪ CCL
			▪ LCLB1.6.4. Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral.	▪ CCL
			▪ LCLB1.6.5. Resume oralmente exposicións, argumentacións, intervencións públicas, etc., recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen loxicamente e semanticamente.	▪ CAA
			▪ LCLB1.6.6. Aplica os coñecementos gramaticais á avaliación e á mellora da expresión oral, recoñecendo en exposicións orais propias ou alleas as dificultades expresivas (incoherencias, repeticións, ambi-	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			güidades, impropiedades léxicas, pobreza e repetición de conectores etc.).	
▪ a ▪ c ▪ d ▪ h	▪ B1.7. Coñecemento, comparación, uso e valoración das normas de cortesía da comunicación oral que regulan as conversas espontáneas e outras prácticas discursivas orais propias dos medios de comunicación. Debate.	▪ B1.7. Coñecer, comparar, usar e valorar as normas de cortesía nas intervencións orais propias da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas, e nas prácticas discursivas orais propias dos medios de comunicación.	▪ LCLB1.7.1. Coñece, valora e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral.	▪ CCL
			▪ LCLB1.7.2. Analiza criticamente debates e faladoiros procedentes dos medios de comunicación, recoñecendo neles a validez dos argumentos e valorando criticamente a súa forma e o seu contido.	▪ CCL
			▪ LCLB1.7.3. Participa activamente nos debates escolares, respectando as regras de intervención, interacción e cortesía que os regulan, utilizando unha linguaxe non discriminatoria.	▪ CSC
▪ a ▪ d ▪ h ▪ m	▪ B1.8. Creación de textos orais e audiovisuais que reproduzan situación reais ou imaxinarias de comunicación.	▪ B1.8. Reproducir situacións reais ou imaxinarias de comunicación potenciando o desenvolvemento progresivo das habilidades sociais, a expresión verbal e non verbal, e a representación de realidades, sentimentos e emocións.	▪ LCLB1.8.1. Dramatiza e improvisa situacións reais ou imaxinarias de comunicación.	▪ CCEC
	Bloque 2. Comunicación escrita: ler e escribir			
▪ g ▪ h ▪ l	▪ B2.1. Coñecemento e uso progresivo de técnicas e estratexias de comprensión escrita. ▪ B2.2. Lectura comprensiva, inter-	▪ B2.1. Aplicar diferentes estratexias de lectura comprensiva e crítica de textos	▪ LCLB2.1.1. Comprende textos de diversa índole pondo en práctica diferentes estratexias de lectura e autoavaliación da súa propia comprensión en función do obxectivo e	▪ CCL

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	pretación e valoración de textos escritos en relación cos ámbitos persoal, educativo, social e laboral. ▪ B2.3. Lectura, comprensión, interpretación e valoración de textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados.		o tipo de texto, actualizando coñecementos previos, traballando os erros de comprensión e construíndo o significado global do texto.	
			▪ LCLB2.1.2. Localiza, relaciona e secuencia as informacións explícitas dos textos.	▪ CCL
			▪ LCLB2.1.3. Infire a información relevante dos textos, identificando a idea principal e as secundarias, e establecendo relacións entre elas.	▪ CMCCT
			▪ LCLB2.1.4. Constrúe o significado global dun texto ou de frases do texto demostrando unha comprensión plena e detallada deste.	▪ CCL
			▪ LCLB2.1.5. Fai conexións entre un texto e o seu contexto, integrándoo e avaliándoo criticamente, e realizando hipóteses sobre el.	▪ CAA
			▪ LCLB2.1.6. Comprende o significado de palabras propias do nivel culto da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e recoñecendo a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse con exactitude e precisión.	▪ CCL
▪ b ▪ e ▪ h ▪ l	▪ B2.1. Coñecemento e uso progresivo de técnicas e estratexias de comprensión escrita. ▪ B2.2. Lectura comprensiva, inter-	▪ B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos escritos en diferentes soportes e formatos.	▪ LCLB2.2.1. Recoñece e expresa o tema, as ideas principais, a estrutura e a intención comunicativa de textos escritos propios dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral,	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	pretación e valoración de textos escritos en relación cos ámbitos persoal, educativo, social e laboral. ▪ B2.3. Lectura, comprensión, interpretación e valoración de textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados.		e de relacións con organizacións, identificando a tipoloxía textual seleccionada (narración, exposición, etc.), a organización do contido e o formato utilizado.	
			▪ LCLB2.2.2. Identifica os trazos diferenciais dos xéneros xornalísticos informativos e de opinión (noticias, reportaxes, editoriais, artigos e columnas, cartas á dirección, comentarios e crítica).	▪ CSC
			▪ LCLB2.2.3. Comprende e explica os elementos verbais e os non verbais, e a intención comunicativa dun texto publicitario procedente dos medios de comunicación.	▪ CCL
			▪ LCLB2.2.4. Localiza informacións explícitas nun texto e relaciónaas entre si e co contexto, secuénciaas e deduce informacións ou valoracións implícitas.	▪ CCL
			▪ LCLB2.2.5. Interpreta o sentido de palabras, expresións, frases ou pequenos fragmentos extraídos dun texto en función do seu sentido global.	▪ CCL
			▪ LCLB2.2.6. Interpreta, explica e deduce a información dada en esquemas, mapas conceptuais, diagramas, gráficas, fotografías, etc.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ g	▪ B2.4. Actitude progresivamente	▪ B2.3. Manifestar unha actitude	▪ LCLB2.3.1. Identifica e expresa as	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ l	crítica e reflexiva ante a lectura.	crítica ante a lectura de calquera tipo de textos ou obras literarias a través dunha lectura reflexiva que permita identificar posturas de acordo ou desacordo, respectando sempre as opinións dos demais.	posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	
			▪ LCLB2.3.2. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	▪ CAA ▪ CCL
			▪ LCLB2.3.3. Respecta as opinións das demais persoas.	▪ CSC
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.5. Utilización progresivamente autónoma das bibliotecas e das tecnoloxías da información e da comunicación como fontes de obtención de información.	▪ B2.4. Seleccionar os coñecementos que se obteñan das bibliotecas ou de calquera outra fonte de información impresa en papel ou dixital, integrándoos nun proceso de aprendizaxe continua.	▪ LCLB2.4.1. Utiliza de forma autónoma diversas fontes de información, integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.	▪ CCL
			▪ LCLB2.4.2. Coñece e manexa habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital, dicionarios de dúbida e irregularidades da lingua, etc.	▪ CCL ▪ CD
			▪ LCLB2.4.3. Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.	▪ CCL ▪ CAA
▪ g ▪ e ▪ h ▪ l	▪ B2.6. Coñecemento e uso das técnicas e as estratexias para a produción de textos escritos: planificación, obtención de datos, organización da información, redacción e revisión. ▪ B2.7. Produción de textos escritos	▪ B2.5. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.	▪ LCLB2.5.1. Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos (esquemas, árbores, mapas conceptuais etc.).	▪ CCL
			▪ LCLB2.5.2. Redacta borradores de escritura.	▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	e audiovisuais narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados.		▪ LCLB2.5.3. Escribe textos en diferentes soportes usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas, e respectando as normas gramaticais e ortográficas.	▪ CCL
			▪ LCLB2.5.4. Revisa o texto en varias fases para aclarar problemas co contido (ideas, estrutura, etc.) ou coa forma (puntuación, ortografía, gramática e presentación).	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LCLB2.5.5. Avalía, utilizando guías, a súa propia produción escrita e a dos/das seus/súas compañeiros/as.	▪ CAA
			▪ LCLB2.5.6. Reescribe textos propios e alleos aplicando as propostas de mellora que se deducen da avaliación da produción escrita.	▪ CCL
▪ h ▪ l	▪ B2.8. Produción de textos escritos e audiovisuais propios dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral.	▪ B2.6. Escribir textos en relación co ámbito de uso.	▪ LCLB2.6.1. Redacta con claridade e corrección textos propios dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral.	▪ CCL
			▪ LCLB2.6.2. Redacta con claridade e corrección textos narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos, adecuándose aos trazos propios da tipoloxía seleccionada.	▪ CCL
			▪ LCLB2.6.3. Utiliza variados organi-	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			zadores textuais nos seus escritos.	
			▪ LCLB2.6.4. Resume o contido de calquera tipo de texto, recollendo as ideas principais con coherencia e cohesión e expresándoas cun estilo propio, evitando reproducir literalmente as palabras do texto.	▪ CAA
			▪ LCLB2.6.5. Realiza esquemas e mapas conceptuais que estruturen o contido dos textos traballados.	▪ CAA
			▪ LCLB2.6.6. Explica por escrito o significado dos elementos visuais que poidan aparecer nos textos (gráficas, imaxes, etc.).	▪ CCL
▪ b ▪ c ▪ g ▪ h	▪ B2.9. Interese pola composición escrita como fonte de información e aprendizaxe, como forma de comunicar as experiencias e os coñecementos propios, e como instrumento de enriquecemento persoal e profesional.	▪ B2.7. Valorar a importancia da lectura e a escritura como ferramentas de adquisición das aprendizaxes e como estímulo do desenvolvemento persoal.	▪ LCLB2.7.1. Produce textos diversos recoñecendo na escritura o instrumento que é capaz de organizar o seu pensamento.	▪ CCL
			▪ LCLB2.7.2. Utiliza nos seus escritos palabras propias do nivel formal da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e recoñece a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse oralmente e por escrito con exactitude e precisión.	▪ CCL
			▪ LCLB2.7.3. Valora e incorpora progresivamente unha actitude creativa ante a lectura e a escritura.	▪ CCEC

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ LCLB2.7.4. Coñece e utiliza ferramentas das tecnoloxías da información e da comunicación, participando, intercambiando opinións, comentando e valorando escritos alleos, ou escribindo e dando a coñecer os seus propios.	▪ CD
	Bloque 3. Coñecemento da lingua			
▪ a ▪ h	▪ B3.1. Observación, reflexión e explicación dos valores expresivos e do uso das categorías gramaticais, con especial atención ao adxectivo, aos tipos de determinantes e aos pronomes.	▪ B3.1. Recoñecer e explicar os valores expresivos que adquiren determinadas categorías gramaticais en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen, con especial atención a adxectivos, determinantes e pronomes.	▪ LCLB3.1.1. Explica os valores expresivos que adquiren algúns adxectivos, determinantes e pronomes en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.	▪ CCL
▪ a ▪ h	▪ B3.2. Observación, reflexión e explicación dos valores expresivos e do uso das formas verbais en textos con diferente intención comunicativa.	▪ B3.2. Recoñecer e explicar os valores expresivos que adquiren as formas verbais en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.	▪ LCLB3.2.1. Recoñece e explica os valores expresivos que adquiren as formas verbais en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.	▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ h	▪ B3.3. Observación, reflexión e explicación do uso expresivo dos prefixos e sufixos, recoñecendo os que teñen orixe grega e latina, explicando o significado que lle achegan á raíz léxica e a súa capacidade para a formación e a creación de novas palabras.	▪ B3.3. Recoñecer e explicar o significado dos principais prefixos e sufixos, e as súas posibilidades de combinación para crear novas palabras, identificando os que proceden do latín e do grego.	▪ LCLB3.3.1. Recoñece os procedementos para a formación de palabras novas e explica o valor significativo dos prefixos e dos sufixos.	▪ CCL
			▪ LCLB3.3.2. Forma substantivos, adxectivos, verbos e adverbios a partir doutras categorías gramaticais, utilizando diversos procedementos lingüísticos.	▪ CCL
			▪ LCLB3.3.3. Coñece o significado dos principais prefixos e sufixos de	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			orixe grecolatina e utilízaos para deducir o significado de palabras descoñecidas.	
▪ a ▪ h	▪ B3.4. Observación, reflexión e explicación dos niveis de significado de palabras e expresións no discurso oral ou escrito.	▪ B3.4. Identificar os niveis de significado de palabras ou expresións en función da intención comunicativa do discurso oral ou escrito onde aparecen.	▪ LCLB3.4.1. Explica todos os valores expresivos das palabras que gardan relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.	▪ CCL
			▪ LCLB3.4.2. Explica con precisión o significado de palabras, e usa a acepción adecuada en relación ao contexto en que aparecen.	▪ CCL
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B3.5. Manexo de dicionarios e outras fontes de consulta en papel e formato dixital sobre a normativa e o uso non normativo das palabras, e interpretación das informacións lingüísticas que proporcionan os dicionarios da lingua (gramaticais, semánticas, rexistro e uso).	▪ B3.5. Usar correcta e eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en formato dixital, para resolver dúbidas sobre o uso correcto da lingua e para progresar na aprendizaxe autónoma.	▪ LCLB3.5.1. Utiliza os dicionarios e outras fontes de consulta en papel e formato dixital, resolve eficazmente as súas dúbidas sobre o uso correcto da lingua e progresa na aprendizaxe autónoma.	▪ CD
▪ h	▪ B3.6. Observación, reflexión e explicación dos límites sintácticos e semánticos da oración simple e a composta, das palabras que relacionan os grupos que forman parte desta e dos seus elementos constitutivos.	▪ B3.6. Explicar e describir os trazos que determinan os límites oracionais para recoñecer a estrutura das oracións compostas.	▪ LCLB3.6.1. Transforma e amplía oracións simples en oracións compostas, usando conectores e outros procedementos de substitución para evitar repeticións.	▪ CCL
			▪ LCLB3.6.2. Recoñece a palabra nuclear que organiza sintacticamente e semanticamente un enunciado, así como os elementos que se agrupan arredor dela.	▪ CMCCT
			▪ LCLB3.6.3. Recoñece a equivalencia semántica e funcional entre o	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			adxectivo, o substantivo e algúns adverbios con oracións de relativo, substantivas e adverbiais respectivamente, transformando e ampliando adxectivos, substantivos e adverbios en oracións subordinadas e inseríndoas como constituíntes doutra oración.	
			▪ LCLB3.6.4. Utiliza de forma autónoma textos da vida cotiá para a observación, reflexión e explicación sintáctica.	▪ CCL
▪ b ▪ h	▪ B3.7. Coñecemento, uso e valoración das normas ortográficas e gramaticais, recoñecendo o seu valor social e a necesidade de cinguirse a elas na escritura para obter unha comunicación eficiente.	▪ B3.7. Aplicar os coñecementos sobre a lingua para resolver problemas de comprensión e expresión de textos orais e escritos e para a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos.	▪ LCLB3.7.1. Revisa os seus discursos orais e escritos aplicando correctamente as normas ortográficas e gramaticais, recoñecendo o seu valor social para obter unha comunicación eficiente.	▪ CCL
▪ b ▪ g ▪ h	▪ B3.8. Observación, reflexión, explicación e uso dos trazos característicos que permiten diferenciar e clasificar os xéneros textuais, con especial atención aos discursos expositivos e argumentativos.	▪ B3.8. Identificar e explicar as estruturas dos xéneros textuais, con especial atención ás estruturas expositivas e argumentativas, para utilizalas nas súas producións orais e escritas.	▪ LCLB3.8.1. Identifica e explica as estruturas dos xéneros textuais, con especial atención ás expositivas e argumentativas, e utilízaas nas propias producións orais e escritas.	▪ CCL
			▪ LCLB3.8.2. Coñece os elementos da situación comunicativa que determinan os usos lingüísticos (tema, propósito, destinatario, xénero textual, etc.).	▪ CSC ▪ CCL
			▪ LCLB3.8.3. Describe os trazos lingüísticos máis sobresalientes de textos expositivos e argumentati-	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			vos, relacionándoos coa intención comunicativa e o contexto en que se producen.	
			▪ LCLB3.8.4. Recoñece nun texto os procedementos lingüísticos para a expresión da subxectividade, e utilízaos nas producións propias.	▪ CCL
▪ h	▪ B3.9. Observación, reflexión e explicación do uso de conectores textuais e dos principais mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais (substitucións pronominais) como léxicos (elipses e substitucións mediante sinónimos e hiperónimos).	▪ B3.9. Recoñecer en textos de diversa índole e usar nas producións propias orais e escritas os conectores textuais e os principais mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais como léxicos.	▪ LCLB3.9.1. Recoñece e utiliza a substitución léxica como un procedemento de cohesión textual.	▪ CCL
			▪ LCLB3.9.2. Identifica, explica e usa distintos tipos de conectores de causa, consecuencia, condición e hipótese, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que proporcionan cohesión a un texto.	▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ h	▪ B3.10. Coñecemento dos rexistros e dos factores que inciden no uso da lingua en distintos ámbitos sociais, e valoración da importancia de utilizar o rexistro adecuado segundo as condicións da situación comunicativa.	▪ B3.10. Recoñecer e utilizar os rexistros lingüísticos en función dos ámbitos sociais, valorando a importancia de utilizar o rexistro adecuado a cada momento.	▪ LCLB3.10.1. Recoñece os rexistros lingüísticos en textos orais ou escritos en función da intención comunicativa e do seu uso social.	▪ CCL
			▪ LCLB3.10.2. Valora a importancia de utilizar o rexistro adecuado a cada situación comunicativa, e aplícao nos seus discursos orais e escritos.	▪ CSC
▪ i ▪ l	▪ B3.11. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto cu-	▪ B3.11. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto cu-	▪ LCLB3.11.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias	▪ CCL ▪ CAA

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	rriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	rriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	
▪ g ▪ h	▪ B3.12. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	▪ B3.12. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e a transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	▪ LCLB3.12.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras.	▪ CAA
	Bloque 4. Educación literaria			
▪ h ▪ l ▪ n ▪ c	▪ B4.1. Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo, para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	▪ B4.1. Favorecer a lectura e comprensión de obras literarias da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil.	▪ LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos e ás súas afeccións.	▪ CCL
			▪ LCLB4.1.2. Valora algunha das obras de lectura libre, resumindo o contido, explicando os aspectos que máis chamaron a súa atención e o que a lectura lle achegou como experiencia persoal.	▪ CCEC
			▪ LCLB4.1.3. Desenvolve progresivamente o seu propio criterio estético perseguindo como única finalidade o pracer pola lectura.	▪ CSIEE
▪ h ▪ l	▪ B4.1. Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de	▪ B4.2. Promover a reflexión sobre a conexión entre a literatura e o resto	▪ LCLB4.2.1. Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e expli-	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n ▪ c	pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo, para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	das artes.	cando a relación existente entre manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.).	
			▪ LCLB4.2.2. Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo dos diversos períodos histórico-literarios, ata a actualidade.	▪ CCEC
			▪ LCLB4.2.3. Compara textos literarios e pezas dos medios de comunicación que respondan a un mesmo tópico, observando, analizando e explicando os puntos de vista segundo o medio, a época ou a cultura, e valorando e criticando o que le ou ve.	▪ CSC
▪ h ▪ l ▪ n ▪ c	▪ B4.1. Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo, para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	▪ B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios.	▪ LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.	▪ CCL
			▪ LCLB4.3.2. Traballa en equipo determinados aspectos das lecturas propostas ou seleccionadas polos alumnos, investigando e experimentando de forma progresivamente autónoma.	▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ LCLB4.3.3. Le en voz alta, modulando e adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ LCLB4.3.4. Dramatiza fragmentos literarios breves desenvolvendo progresivamente a expresión corporal como manifestación de sentimentos e emocións, respectando as producións das demais persoas.	▪ CCEC
▪ h ▪ l ▪ n ▪ c	▪ B4.2. Aproximación ás obras máis representativas da literatura española desde o século XVIII aos nosos días a través da lectura e a explicación de fragmentos significativos e, de ser o caso, obras completas. Reflexión e superación de estereotipos de xénero, clase, crenzas, etc.	▪ B4.4. Comprender textos literarios representativos desde o século XVIII aos nosos días, recoñecendo a intención do/da autor/a, o tema e os trazos propios do xénero ao que pertence, e relacionando o seu contido co contexto sociocultural e literario da época, ou doutras épocas, e expresando a relación con xuízos persoais razoados.	▪ LCLB4.4.1. Le e comprende unha selección de textos literarios representativos da literatura desde o século XVIII aos nosos días, identificando o tema, resumindo o seu contido e interpretando a linguaxe literaria.	▪ CCL
			▪ LCLB4.4.2. Expresa a relación entre o contido da obra, a intención do/da autor/a e o contexto, e o mantemento de temas e formas, emitindo xuízos persoais razoados.	▪ CAA
▪ h ▪ l ▪ n	▪ B4.3. Redacción de textos de intención literaria a partir da lectura de textos do século XX, utilizando as convencións formais do xénero seleccionado e con intención lúdica e creativa.	▪ B4.5. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.	▪ LCLB4.5.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados, seguindo as convencións do xénero e con intención lúdica e creativa.	▪ CCL
			▪ LCLB4.5.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.	▪ CAA
▪ e	▪ B4.4. Consulta de fontes de información variadas para a realización de traballos e a cita adecuada des-	▪ B4.6. Consultar e citar adecuadamente fontes de información variadas para realizar un traballo educativo en soporte impreso ou dixital	▪ LCLB4.6.1. Consulta e cita adecuadamente varias fontes de información para desenvolver por escrito, con rigor, claridade e cohe-	▪ CCL ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	tas.	sobre un tema do currículo de literatura, adoptando un punto de vista crítico e persoal, e utilizando as tecnoloxías da información.	rencia, un tema relacionado co currículo de Literatura.	
			▪ LCLB4.6.2. Achega nos seus traballos escritos ou orais conclusións e puntos de vista persoais e críticos sobre as obras literarias, expresándose con rigor, claridade e coherencia.	▪ CCL ▪ CSIEE
			▪ LCLB4.6.3. Utiliza recursos variados das tecnoloxías da información e da comunicación para a realización dos seus traballos educativos.	▪ CD

1º de bacharelato

	Lingua Castelá e Literatura I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Comunicación oral: escoitar e falar			
▪ a ▪ e ▪ g ▪ m	▪ B1.1. Comunicación oral non espontánea no ámbito educativo: o seu proceso e a situación comunicativa.	▪ B1.1. Expor oralmente un tema especializado con rigor e claridade, documentándose en fontes diversas, organizando a información mediante esquemas, seguindo unha orde preestablecida e utilizando as técnicas de exposición oral e as tecnoloxías da información e da comunicación.	▪ LCL1B1.1.1. Realiza exposicións orais sobre temas especializados, consultando fontes de información diversa, utilizando as tecnoloxías da información e seguindo unha orde previamente establecida.	▪ CD
			▪ LCL1B1.1.2. Exprésase oralmente con fluidez, coa entoación, o ton, timbre e a velocidade adecuados ás condicións da situación comunicativa.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ LCL1B1.1.3. Axusta a súa expresión verbal ás condicións da situación comunicativa (tema, ámbito discursivo, tipo de destinatario, etc.) empregando un léxico preciso e especializado e evitando o uso de coloquialismos, retrousos e palabras comodín.	▪ CSC
			▪ LCL1B1.1.4. Avalía as súas propias presentacións orais e as dos/das seus/súas compañeiros/as, detecta as dificultades estruturais e expresivas, e deseña estratexias para mellorar as súas prácticas orais e progresar na aprendizaxe autónoma.	▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ g	▪ B1.2. Textos expositivos e argumentativos orais. ▪ B1.3. Xéneros textuais orais propios do ámbito educativo.	▪ B1.2. Sintetizar por escrito o contido de textos orais de carácter expositivo e argumentativo sobre temas especializados, conferencias, clases, charlas, videoconferencias, etc., discriminando a información relevante e accesoria, e utilizando a escoita activa como un medio de adquisición de coñecementos.	▪ LCL1B1.2.1. Sintetiza por escrito textos orais de carácter expositivo, de temas especializados e propios do ámbito educativo, discriminando a información relevante.	▪ CCL
			▪ LCL1B1.2.2. Recoñece as formas de organización do contido nunha exposición oral sobre un tema especializado propio do ámbito educativo ou de divulgación científica e cultural, analiza os recursos verbais e non verbais empregados polo emisor, e valóraos en función dos elementos da situación comunicativa.	▪ CCL
			▪ LCL1B1.2.3. Escoita de xeito activo, toma notas e suscita preguntas	▪ CAA

	Lingua Castelá e Literatura I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			coa intención de aclarar ideas que non comprendeu nunha exposición oral.	
▪ d ▪ e ▪ g	▪ B1.4. Comprensión e produción de textos orais procedentes dos medios de comunicación social. Recursos.	▪ B1.3. Extraer información de textos orais e audiovisuais dos medios de comunicación, recoñecendo a intención comunicativa, o tema e a estrutura do contido, identificando os trazos propios do xénero xornalístico e os recursos verbais e non verbais utilizados, e valorando de forma crítica a súa forma e o seu contido.	▪ LCL1B1.3.1. Recoñece os trazos propios dos principais xéneros informativos e de opinión procedentes dos medios de comunicación social.	▪ CSC
			▪ LCL1B1.3.2. Analiza os recursos verbais e non verbais utilizados polo emisor dun texto xornalístico oral ou audiovisual, valorando de forma crítica a súa forma e o seu contido.	▪ CSC
	Bloque 2. Comunicación escrita: ler e escribir			
▪ b ▪ h	▪ B2.1. A comunicación escrita no ámbito educativo. ▪ B2.2. Comprensión, produción e organización de textos expositivos escritos do ámbito educativo.	▪ B2.1. Desenvolver por escrito un tema do currículo con rigor, claridade e corrección ortográfica e gramatical, empregando distintas estruturas expositivas (comparación, problema-solución, enumeración, causa-consecuencia, ordenación cronolóxica, etc.) e utilizando os recursos expresivos adecuados ás condicións da situación comunicativa.	▪ LCL1B2.1.1. Desenvolve por escrito un tema do currículo con rigor, claridade e corrección ortográfica e gramatical.	▪ CCL
			▪ LCL1B2.1.2. Axusta a súa expresión verbal ás condicións da situación comunicativa (tema, ámbito discursivo, tipo de destinatario, etc.), empregando un léxico preciso e especializado, e evitando o uso de coloquialismos, retrousos e palabras comodín.	▪ CSC
			▪ LCL1B2.1.3. Avalía as súas producións escritas e as dos/das seus/súas compañeiros/as, recoñecendo as dificultades estruturais e expresivas, e dese-	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			ñando estratexias para mellorar a súa redacción e avanzar na aprendizaxe autónoma.	
▪ e ▪ g ▪ h	▪ B2.2. Comprensión, produción e organización de textos expositivos escritos do ámbito educativo.	▪ B2.2. Sintetizar o contido de textos expositivos e argumentativos de tema especializado, discriminando a información relevante e accesoria, e utilizando a lectura como un medio de adquisición de coñecementos.	▪ LCL1B2.2.1. Comprende textos escritos de carácter expositivo de tema especializado, propios do ámbito educativo ou de divulgación científica e cultural, e identifica o tema e a estrutura.	▪ CCL
			▪ LCL1B2.2.2. Sintetiza textos de carácter expositivo, de tema especializado, propios do ámbito educativo, distinguindo as ideas principais e secundarias.	▪ CMCCT
			▪ LCL1B2.2.3. Analiza os recursos verbais e non verbais presentes nun texto expositivo de tema especializado e valóraos en función dos elementos da situación comunicativa (intención comunicativa do/da autor/a, tema e xénero textual).	▪ CSC
▪ e ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B2.3. Comprensión, produción e organización de textos escritos procedentes dos medios de comunicación social: xéneros informativos, e de opinión e publicidade.	▪ B2.3. Ler, comprender e interpretar textos xornalísticos e publicitarios de carácter informativo e de opinión, recoñecendo a intención comunicativa, identificando os trazos propios do xénero e os recursos verbais e non verbais utilizados, e valorando de forma crítica a súa forma e o seu contido.	▪ LCL1B2.3.1. Resume o contido de textos xornalísticos escritos informativos e de opinión, discriminando a información relevante, recoñecendo o tema e a estrutura do texto, e valorando de forma crítica a súa forma e o seu contido.	▪ CCL
			▪ LCL1B2.3.2. Interpreta diversos anuncios impresos identificando a información e a persuasión, recoñecendo os elementos que utiliza o	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			emisor para seducir o receptor, valorando criticamente a súa forma e o seu contido, e rexeitando as ideas discriminatorias.	
▪ b ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B2.4. Procedementos para a obtención, o tratamento e a avaliación da información procedente de fontes impresas e dixitais. Educación para o uso, o tratamento e a produción de información.	▪ B2.4. Realizar traballos de investigación sobre temas do currículo ou da actualidade social, científica ou cultural, planificando a súa realización, obtendo a información de fontes diversas e utilizando as tecnoloxías da información e da comunicación para a súa realización, a súa avaliación e a súa mellora.	▪ LCL1B2.4.1. Realiza traballos de investigación planificando a súa realización, fixando os seus propios obxectivos, organizando a información en función dunha orde predefinida, revisando o proceso de escritura para mellorar o produto final e chegando a conclusións persoais.	▪ CAA
			▪ LCL1B2.4.2. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para documentarse, consultando fontes diversas e avaliando, contrastando, seleccionando e organizando a información relevante mediante fichas-resumo.	▪ CD
			▪ LCL1B2.4.3. Respecta as normas de presentación de traballos escritos (organización en epígrafes, procedementos de cita, notas a pé de páxina e bibliografía).	▪ CCL
			▪ LCL1B2.4.4. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a realización, a avaliación e a mellora de textos escritos propios e alleos.	▪ CD
	Bloque 3. Coñecemento da lingua			

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ e	▪ B3.1. Substantivo: caracterización morfolóxica, sintáctica e semántica. ▪ B3.2. Adxectivo: caracterización morfolóxica, sintáctica e semántica. ▪ B3.3. Verbo: flexión verbal; perífrase verbal. ▪ B3.4. Pronome: tipoloxía e valores gramaticais. ▪ B3.5. Determinantes: tipoloxía e usos. ▪ B3.6. Recoñecemento das diferenzas entre pronomes e determinantes. Relacións gramaticais. ▪ B3.7. Adverbio: tipoloxía e valores gramaticais. ▪ B3.8. Preposicións, conxuncións e interxeccións: tipoloxía e valores gramaticais.	▪ B3.1. Aplicar sistematicamente os coñecementos sobre as categorías gramaticais na realización, autoavaliación e mellora dos textos orais e escritos, tomando conciencia da importancia do coñecemento gramatical para o uso correcto da lingua.	▪ LCL1B3.1.1. Revisa e mellora textos orais e escritos propios e alleos, recoñecendo e explicando incorreccións de concordancia, réxime verbal, ambigüidades semánticas, etc.	▪ CCL
			▪ LCL1B3.1.2. Utiliza a terminoloxía gramatical adecuada para a explicación lingüística dos textos.	▪ CCL
▪ e	▪ B3.1. Substantivo: caracterización morfolóxica, sintáctica e semántica. ▪ B3.2. Adxectivo: caracterización morfolóxica, sintáctica e semántica. ▪ B3.3. Verbo: flexión verbal; perífrase verbal. ▪ B3.4. Pronome: tipoloxía e valores gramaticais. ▪ B3.5. Determinantes: tipoloxía e usos. ▪ B3.6. Recoñecemento das diferenzas entre pronomes e determinantes. Relacións gramaticais. ▪ B3.7. Adverbio: tipoloxía e valores gramaticais.	▪ B3.2. Recoñecer e identificar os trazos característicos das categorías gramaticais (substantivo, adxectivo, verbo, pronomes, artigos e determinantes), e explicar os seus usos e valores nos textos.	▪ LCL1B3.2.1. Identifica e explica os usos e valores do substantivo nun texto, en relación coa intención comunicativa do emisor e a tipoloxía textual seleccionada, así como con outros compoñentes da situación comunicativa (audiencia e contexto).	▪ CCL
			▪ LCL1B3.2.2. Identifica e explica os usos e os valores do adxectivo nun texto, en relación coa intención comunicativa do emisor e a tipoloxía textual seleccionada, así como con outros compoñentes da situación comunicativa (audiencia e contexto).	▪ CCL

	Lingua Castelá e Literatura I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B3.8. Preposicións, conxuncións e interxeccións: tipoloxía e valores gramaticais.		▪ LCL1B3.2.3. Identifica e explica os usos e valores do verbo nun texto, en relación coa intención comunicativa do emisor e a tipoloxía textual seleccionada, así como con outros compoñentes da situación comunicativa (audiencia e contexto).	▪ CCL
			▪ LCL1B3.2.4. Identifica e explica os usos e valores dos pronomes nun texto, en relación coa intención comunicativa do emisor e a tipoloxía textual seleccionada, así como con outros compoñentes da situación comunicativa (audiencia e contexto).	▪ CCL
			▪ LCL1B3.2.5. Identifica e explica os usos e valores do artigo determinado e do indeterminado, e de calquera tipo de determinantes, en relación coa súa presenza ou ausencia coa intención comunicativa do emisor e a tipoloxía textual seleccionada, así como con outros compoñentes da situación comunicativa (audiencia e contexto).	▪ CCL
▪ b ▪ d ▪ e	▪ B3.9. Observación, reflexión e explicación das estruturas sintácticas simples e complexas. Conexións lóxicas e semánticas nos textos.	▪ B3.3. Aplicar progresivamente os coñecementos sobre estruturas sintácticas dos enunciados para a realización, autoavaliación e mellora de textos orais e escritos, tomando conciencia da importancia do coñecemento gramatical para o	▪ LCL1B3.3.1. Recoñece a estrutura sintáctica da oración simple, explicando a relación entre os grupos de palabras.	▪ CCL
			▪ LCL1B3.3.2. Recoñece as oracións activas, pasivas, impersoais e medias, contrastando as diferenzas	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		uso correcto da lingua.	entre elas en función da intención comunicativa do texto en que aparecen.	
			▪ LCL1B3.3.3. Recoñece e explica o funcionamento das oracións subordinadas substantivas en relación co verbo da oración principal.	▪ CCL
			▪ LCL1B3.3.4. Recoñece e explica o funcionamento das oracións subordinadas de relativo, identificando o antecedente que modifican.	▪ CCL
			▪ LCL1B3.3.5. Enriquece os seus textos orais e escritos incorporando progresivamente estruturas sintácticas variadas e aplicando os coñecementos adquiridos para a revisión e a mellora destes.	▪ CCL
▪ e	▪ B3.10. Observación, reflexión e explicación das formas de organización textual.	▪ B3.4. Recoñecer os trazos propios das tipoloxías textuais identificando a súa estrutura e os trazos lingüísticos máis importantes en relación coa intención comunicativa.	▪ LCL1B3.4.1. Recoñece e explica os trazos estruturais e lingüísticos dos textos narrativos, descritivos, expositivos e argumentativos.	▪ CCEC
			▪ LCL1B3.4.2. Analiza e explica os trazos formais dun texto nos planos morfosintáctico, léxico-semántico e pragmático-textual, relacionando o seu emprego coa intención comunicativa do emisor e o resto de condicións da situación comunicativa.	▪ CCL
▪ d	▪ B3.11. Recoñecemento e explicación das propiedades textuais. Os	▪ B3.5. Aplicar os coñecementos adquiridos para a elaboración de	▪ LCL1B3.5.1. Incorpora os procedementos de cohesión textual na	▪ CCL

	Lingua Castelá e Literatura I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e	seus procedementos. Modalidade.	discursos orais ou escritos con adecuada coherencia e cohesión.	súa propia produción oral e escrita.	
			▪ LCL1B3.5.2. Identifica, analiza e interpreta as formas gramaticais que fan referencia ao contexto temporal e espacial, e aos participantes na comunicación.	▪ CCL
			▪ LCL1B3.5.3. Valora os recursos expresivos empregados polo emisor dun texto en función da súa intención comunicativa e do resto dos elementos da situación comunicativa, diferenciando e explicando as marcas de obxectividade e de subxectividade, e os procedementos gramaticais de inclusión do emisor no texto.	▪ CSC
▪ b ▪ e ▪ g	▪ B3.12. Procedementos para a obtención, o tratamento e a avaliación da información procedente de fontes impresas e dixitais. Educación para o uso, o tratamento e a produción de información.	▪ B3.6. Coñecer e manexar fontes de información impresa ou dixital para resolver dúbidas sobre o uso correcto da lingua e avanzar na aprendizaxe autónoma.	▪ LCL1B3.6.1. Coñece e consulta fontes de información impresa ou dixital para resolver dúbidas sobre o uso correcto da lingua e para avanzar na aprendizaxe autónoma.	▪ CD
▪ e ▪ h ▪ n	▪ B3.13. Coñecemento e explicación da pluralidade lingüística de España. As súas orixes históricas.	▪ B3.7. Coñecer a orixe e a evolución das linguas de España e as súas principais variedades dialectais, recoñecendo e explicando os seus trazos característicos en manifestacións orais e escritas, e valorando a diversidade lingüística como parte do patrimonio cultural do noso país.	▪ LCL1B3.7.1. Explica, a partir dun texto, a orixe e a evolución das linguas de España, así como as súas principais variedades dialectais, e valora a diversidade lingüística como parte do noso patrimonio cultural.	▪ CSC
▪ a	▪ B3.14. Recoñecemento e explica-	▪ B3.8. Recoñecer os usos sociais e	▪ LCL1B3.8.1. Selecciona o léxico e	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ c ▪ d ▪ e	ción das variedades funcionais da lingua.	funcionais da lingua, amosando interese por ampliar o seu propio repertorio verbal e evitar os prexuízos e estereotipos lingüísticos.	as expresións adecuadas en contextos comunicativos que esixen un uso formal da lingua, evitando o uso de coloquialismos, imprecisións ou expresións clixé.	
			▪ LCL1B3.8.2. Explica, a partir dos textos, a influencia do medio social no uso da lingua, e identifica e rexeita os estereotipos lingüísticos que supoñen unha valoración pexorativa cara ás persoas usuarias da lingua.	▪ CSC
▪ i ▪ l	▪ B3.15. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	▪ B3.9. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	▪ LCL1B3.9.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	▪ CCL ▪ CAA
▪ g ▪ h	▪ B3.16. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	▪ B3.10. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e a transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	▪ LCL1B3.10.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras.	▪ CAA
	Bloque 4. Educación literaria			
▪ d	▪ B4.1. Estudo das obras máis re-	▪ B4.1. Realizar o estudo das obras	▪ LCL1B4.1.1. Le e analiza fragmen-	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i	presentativas da literatura española desde a Idade Media ata o século XIX, a través da lectura e a análise de fragmentos e obras significativas.	máis representativas da literatura española desde a Idade Media ata o século XIX a través da lectura e a análise de fragmentos e obras significativas.	tos e obras significativas desde a Idade Media ao século XIX.	
▪ d ▪ h ▪ i ▪ c	▪ B4.2. Análise de fragmentos ou obras completas significativas desde a Idade Media ao século XIX, identificando as súas características temáticas e formais en relación co contexto, o movemento, o xénero ao que pertence e a obra do/da autora, e constatando a evolución histórica de temas e formas. ▪ B4.3. Desenvolvemento da autonomía de lectura e aprecio pola literatura como fonte de pracer e de coñecemento doutros mundos, tempos e culturas.	▪ B4.2. Ler e analizar fragmentos ou obras completas significativas desde a Idade Media ao século XIX, identificando as súas características temáticas e formais en relación co contexto, o movemento, o xénero ao que pertence e a obra do/da autor/a, e constatando a evolución histórica de temas e formas.	▪ LCL1B4.2.1. Identifica as características temáticas e formais en relación co contexto, o movemento e o xénero ao que pertence e a obra do/da autor/a.	▪ CAA
			▪ LCL1B4.2.2. Compara textos de diferentes épocas e constata a evolución de temas e formas.	▪ CCEC
▪ d ▪ h ▪ i ▪ m	▪ B4.3. Desenvolvemento da autonomía lectora e aprecio pola literatura como fonte de pracer e de coñecemento doutros mundos, tempos e culturas. ▪ B4.4. Interpretación crítica de fragmentos ou obras significativas desde a Idade Media ao século XIX, detectando as ideas que manifestan a relación da obra co seu contexto histórico, artístico e cultural. Reflexión e superación de estereotipos de xénero, clase, crenzas, etc.	▪ B4.3. Interpretar criticamente fragmentos ou obras significativas desde a Idade Media ao século XIX, detectando as ideas que manifestan a relación da obra co seu contexto histórico, artístico e cultural.	▪ LCL1B4.3.1. Interpreta criticamente fragmentos ou obras significativas desde a Idade Media ao século XIX.	▪ CCEC
			▪ LCL1B4.3.2. Detecta as ideas que manifestan a relación da obra co seu contexto histórico, artístico e cultural.	▪ CCEC
▪ d	▪ B4.5. Planificación e elaboración	▪ B4.4. Planificar e elaborar textos de	▪ LCL1B4.4.1. Planifica a elabora-	▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g ▪ h	de traballos educativo escritos ou presentacións sobre a literatura desde a Idade Media ata o século XIX, obtendo a información de fontes diversas e achegando un xuízo crítico persoal e argumentado con rigor. ▪ B4.6. Composición de textos escritos con intención literaria e conciencia de estilo.	intención literaria, traballos de investigación escritos ou presentacións sobre temas, obras ou autores/as da literatura desde a Idade Media ata o século XIX, obtendo a información de fontes diversas e achegando un xuízo crítico persoal e argumentado con rigor.	ción de traballos de investigación escritos ou presentacións sobre temas, obras ou autores/as da literatura desde a Idade Media ata o século XIX.	
			▪ LCL1B4.4.2. Obtén a información de fontes diversas.	▪ CD
			▪ LCL1B4.4.3. Argumenta con rigor o seu propio xuízo crítico.	▪ CCL

2º de bacharelato

	Lingua Castelá e Literatura II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Comunicación oral: escoitar e falar			
▪ h	▪ B1.1. Comunicación oral non espontánea nos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial. A súa caracterización.	▪ B1.1. Escoitar de forma activa e analizar textos orais argumentativos e expositivos procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial, identificando os trazos propios do seu xénero, relacionando os aspectos formais do texto coa intención comunicativa do emisor e co resto dos factores da situación comunicativa.	▪ LCL2B1.1.1. Recoñece as formas de organización do contido nunha argumentación oral, analizando os recursos verbais e non verbais empregados polo emisor e valorándoos en función dos elementos da situación comunicativa.	▪ CCL
			▪ LCL2B1.1.2. Analiza os recursos verbais e non verbais presentes en textos orais argumentativos e expositivos procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial, relacionando os aspectos formais e expresivos coa	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			intención do emisor, o xénero textual e o resto dos elementos da situación comunicativa.	
▪ d ▪ e ▪ g	▪ B1.1. Comunicación oral non espontánea nos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial. A súa caracterización.	▪ B1.2. Sintetizar o contido de textos expositivos e argumentativos orais do ámbito educativo (conferencias e mesas redondas), diferenciando a información relevante e accesoria, e utilizando a escoita activa como un medio de adquisición de coñecementos.	▪ LCL2B1.2.1. Sintetiza por escrito o contido de textos orais argumentativos e expositivos procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, discriminando a información relevante.	▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ g	▪ B1.2. Comprensión e produción de textos orais procedentes dos medios de comunicación social: xéneros informativos e de opinión. Publicidade.	▪ B1.3. Extraer información de textos orais xornalísticos e publicitarios procedentes dos medios de comunicación social, recoñecendo a intención comunicativa, o tema, a estrutura e o contido, identificando os trazos propios do xénero xornalístico e os recursos verbais e non verbais utilizados, e valorando de forma crítica a súa forma e o seu contido.	▪ LCL2B1.3.1. Interpreta diversos anuncios sonoros e audiovisuais, identificando a información e a persuasión, recoñecendo os elementos que utiliza o emisor para seducir o receptor, valorando criticamente a súa forma e o seu contido, e rexeitando as ideas discriminatorias.	▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ m	▪ B1.3. Presentación oral: planificación, documentación, avaliación e mellora.	▪ B1.4. Realizar unha presentación educativa oral sobre un tema controvertido, contrapondo puntos de vista enfrontados, defendendo unha opinión persoal con argumentos convincentes e utilizando as tecnoloxías da información e da comunicación para a súa realización, avaliación e mellora.	▪ LCL2B1.4.1. Planifica, realiza e avalía presentacións educativas orais de forma individual ou en grupo sobre un tema polémico de carácter educativo ou da actualidade social, científica ou cultural, analizando posturas enfrontadas e defendendo unha opinión propia mediante argumentos convincentes.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LCL2B1.4.2. Compila información e	▪ CD

	Lingua Castelá e Literatura II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			apoios audiovisuais ou gráficos, consultando fontes de información diversa e utilizando correctamente os procedementos de cita.	
			▪ LCL2B1.4.3. Clasifica e estrutura a información obtida, elaborando un guión da presentación.	▪ CMCCT
			▪ LCL2B1.4.4. Exprésase oralmente con claridade, precisión e corrección, axustando a súa actuación verbal e non verbal ás condicións da situación comunicativa, e utilizando os recursos expresivos propios do rexistro formal.	▪ CCL
			▪ LCL2B1.4.5. Avalía as súas presentacións orais e as dos/das seus/súas compañeiros/as, detectando as dificultades estruturais e expresivas, e deseñando estratexias para mellorar as súas prácticas orais e progresar na aprendizaxe autónoma.	▪ CAA
	Bloque 2. Comunicación escrita: ler e escribir			
▪ h ▪ l	▪ B2.1. Comunicación escrita nos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial: elementos; xéneros textuais. ▪ B2.2. Análise e comentario de textos escritos do ámbito educativo.	▪ B2.1. Comprender e producir textos expositivos e argumentativos propios dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, identificando a intención do emisor, resumindo o seu contido, diferenciando a idea principal e explicando o modo de organización.	▪ LCL2B2.1.1. Comprende o sentido global de textos escritos de carácter expositivo e argumentativo propios dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, identificando a intención comunicativa do emisor e a súa idea principal.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ LCL2B2.1.2. Sintetiza textos de carácter expositivo e argumentativo propios dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, diferenciando as ideas principais e as secundarias.	▪ CAA
			▪ LCL2B2.1.3. Analiza a estrutura de textos expositivos e argumentativos procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, identificando os tipos de conectores e organizadores da información textual.	▪ CCL
			▪ LCL2B2.1.4. Produce textos expositivos e argumentativos propios usando o rexistro adecuado á intención comunicativa, organizando os enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas ortográficas e gramaticais, e revisa a súa produción escrita para mellorala.	▪ CCL
▪ b ▪ h ▪ l	▪ B2.3. Planificación, realización, revisión e mellora de textos escritos de diferentes ámbitos sociais e educativos.	▪ B2.2. Escribir textos expositivos e argumentativos propios do ámbito educativo con rigor, claridade e corrección, empregando argumentos adecuados e convincentes, e axustando a súa expresión á intención comunicativa e ao resto das condicións da situación comunicativa.	▪ LCL2B2.2.1. Desenvolve por escrito un tema do currículo con rigor, claridade e corrección ortográfica e gramatical, aplicando os coñecementos gramaticais e pragmáticos, para mellorar a expresión escrita.	▪ CCL
			▪ LCL2B2.2.2. Nas súas producións escritas axusta a súa expresión ás condicións da situación comunicativa (tema, ámbito discursivo, tipo de destinatario, xénero textual,	▪ CCL

	Lingua Castelá e Literatura II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			etc), empregando os recursos expresivos propios do rexistro formal e evitando o uso de coloquialismos.	
			▪ LCL2B2.2.3. Avalía as súas propias producións escritas e as dos/das seus/súas compañeiros/as, recoñecendo as dificultades estruturais e expresivas, recorrendo a obras de consulta tanto impresas como dixitais para a súa corrección, e deseñando estratexias para mellorar a súa redacción e avanzar na aprendizaxe autónoma.	▪ CAA
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.3. Planificación, realización, revisión e mellora de textos escritos de diferentes ámbitos sociais e educativos.	▪ B2.3. Realizar traballos educativos individuais ou en grupo sobre temas polémicos do currículo ou da actualidade social, científica ou cultural, planificando a súa realización, contrastando opinións enfrontadas, defendendo unha opinión persoal e utilizando as tecnoloxías da información e da comunicación para a súa realización, avaliación e mellora.	▪ LCL2B2.3.1. Realiza traballos educativos individuais e en grupo sobre un tema controvertido do currículo ou da actualidade social, cultural ou científica, planificando a súa realización, fixando os seus propios obxectivos, contrastando posturas enfrontadas, e organizando e defendendo unha opinión propia mediante distintos tipos de argumentos.	▪ CSIEE
			▪ LCL2B2.3.2. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para documentarse, consultando fontes diversas, avaliando, contrastando, seleccionando e organizando a información relevante mediante fichas-resumo.	▪ CD
			▪ LCL2B2.3.3. Respecta as normas de presentación de traballos escri-	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			tos: organización en epígrafes, procedementos de cita, notas a pé de páxina, bibliografía…	
▪ b ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B2.1. Comunicación escrita nos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial: elementos; xéneros textuais. ▪ B2.2. Análise e comentario de textos escritos do ámbito educativo.	▪ B2.4. Analizar textos escritos argumentativos e expositivos propios dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, identificando os seus trazos formais característicos e relacionando as súas características expresivas coa intención comunicativa e co resto dos elementos da situación comunicativa.	▪ LCL2B2.4.1. Describe os trazos morfosintácticos, léxico-semánticos e pragmático-textuais presentes nun texto expositivo ou argumentativo procedente dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, utilizando a terminoloxía gramatical adecuada e pondo de manifesto a súa relación coa intención comunicativa do emisor e cos trazos propios do xénero textual.	▪ CCL
			▪ LCL2B2.4.2. Recoñece, describe e utiliza os recursos gramaticais (substitución pronominal, uso reiterado de determinadas estruturas sintácticas, correlación temporal, etc.) e léxico-semánticos (substitución por sinónimos, hipónimos e hiperónimos, reiteracións léxicas, etc.) que proporcionan cohesión aos textos escritos.	▪ CCL
			▪ LCL2B2.4.3. Recoñece e explica os procedementos de cita (estilo directo, indirecto ou indirecto libre, e cita encuberta) presentes en textos expositivos e argumentativos, así como a súa función no texto.	▪ CCL
	Bloque 3. Coñecemento da lingua			

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ e	▪ B3.1. Análise e explicación do léxico castelán e dos procedementos de formación.	▪ B3.1. Recoñecer e explicar o proceso de formación das palabras en español, aplicando os coñecementos adquiridos para a mellora, a comprensión e o enriquecemento do vocabulario activo.	▪ LCL2B3.1.1. Explica os procedementos de formación das palabras diferenciando entre raíz e afixos, e explicando o seu significado.	▪ CCL
			▪ LCL2B3.1.2. Recoñece e explica a procedencia grecolatina de grande parte do léxico español e valora o seu coñecemento para a dedución do significado de palabras descoñecidas.	▪ CAA
▪ e	▪ B3.2. Substantivo: caracterización morfolóxica, sintáctica e semántica. ▪ B3.3. Adxectivo: caracterización morfolóxica, sintáctica e semántica. ▪ B3.4. Verbo: flexión verbal; perífrase verbal. ▪ B3.5. Pronome: tipoloxía e valores gramaticais. ▪ B3.6. Determinantes: tipoloxía e usos. ▪ B3.7. Recoñecemento das diferenzas entre pronomes e determinantes: relacións gramaticais. ▪ B3.8. Adverbio: tipoloxía e valores gramaticais. ▪ B3.9. Preposicións, conxuncións e interxeccións: tipoloxía e valores gramaticais.	▪ B3.2. Recoñecer e identificar os trazos característicos das categorías gramaticais, e explicar os seus usos e valores nos textos.	▪ LCL2B3.2.1. Identifica e explica os usos e os valores das categorías gramaticais, en relación coa intención comunicativa do emisor, coa tipoloxía textual seleccionada e con outros compoñentes da situación comunicativa (audiencia e contexto).	▪ CCL
			▪ LCL2B3.2.2. Selecciona o léxico e a terminoloxía adecuados en contextos comunicativos que esixen un uso formal e especializado da lingua, evitando o uso de coloquialismos, imprecisións ou expresións clixé.	▪ CSC
▪ d ▪ e	▪ B3.10. Observación, reflexión e explicación do significado das palabras. Denotación e connotación.	▪ B3.3. Identificar e explicar os niveis de significado das palabras ou expresións en función da intención comunicativa do discurso oral ou	▪ LCL2B3.3.1. Explica con propiedade o significado de palabras ou expresións, diferenciando o seu uso denotativo e connotativo, e relacionándoo coa intención comunicativa	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		escrito en que aparecen.	do emisor.	
			▪ LCL2B3.3.2. Recoñece, analiza e interpreta as relacións semánticas entre as palabras (sinonimia, antonimia, hiperonimia, polisemia e homonimia) como procedemento de cohesión textual.	▪ CCL
▪ d ▪ e	▪ B3.11. Observación, reflexión e explicación das estruturas sintácticas simples e complexas. Conexións lóxicas e semánticas nos textos.	▪ B3.4. Observar, reflexionar e explicar as estruturas sintácticas dun texto, sinalando as conexións lóxicas e semánticas que se establecen entre elas.	▪ LCL2B3.4.1. Recoñece as estruturas sintácticas e explica a relación funcional e de significado que establecen co verbo da oración principal, empregando a terminoloxía gramatical adecuada.	▪ CCL
▪ d ▪ e	▪ B3.11. Observación, reflexión e explicación das estruturas sintácticas simples e complexas. Conexións lóxicas e semánticas nos textos. ▪ B3.12. Observación, reflexión e explicación das formas de organización textual de textos procedentes de diferentes ámbitos. Intertextualidade.	▪ B3.5. Aplicar os coñecementos sobre estruturas sintácticas dos enunciados para a realización, a autoavaliación e a mellora de textos orais e escritos, tomando conciencia da importancia do coñecemento gramatical para o uso correcto da lingua.	▪ LCL2B3.5.1. Enriquece os seus textos orais e escritos incorporando estruturas sintácticas variadas e aplicando os coñecementos adquiridos para a revisión e a mellora destes.	▪ CCL
			▪ LCL2B3.5.2. Aplica os coñecementos adquiridos sobre as estruturas sintácticas dos enunciados para a realización, autoavaliación e mellora dos propios textos orais e escritos, tomando conciencia da importancia do coñecemento gramatical para o uso correcto da lingua.	▪ CSIEE
▪ d ▪ e ▪ m	▪ B3.13. Identificación e uso dos recursos expresivos que marcan a obxectividade e a subxectividade. ▪ B3.14. Observación, reflexión e	▪ B3.6. Aplicar os coñecementos sobre o funcionamento da lingua á comprensión, á análise e ao comentario de textos de distinto tipo procedentes dos ámbitos educati-	▪ LCL2B3.6.1. Recoñece, analiza e explica as características lingüísticas e os recursos expresivos de textos procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	explicación da deíxe temporal, espacial e persoal.	vo, xornalístico, profesional e empresarial, relacionando os usos lingüísticos (marcas de obxectividade e subxectividade; referencias deícticas temporais, espaciais e persoais, e procedementos de cita) coa intención comunicativa do emisor e o resto dos elementos da situación comunicativa.	e empresarial, relacionando os usos lingüísticos coa intención comunicativa do emisor e o resto dos elementos da situación comunicativa, e utilizando a análise para afondar na comprensión do texto.	
			▪ LCL2B3.6.2. Aplica os coñecementos sobre o funcionamento da lingua á comprensión, á análise e ao comentario de textos de distinto tipo procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial, relacionando os usos lingüísticos (marcas de obxectividade e subxectividade; referencias deícticas temporais, espaciais e persoais, e procedementos de cita) coa intención comunicativa do emisor e o resto dos elementos da situación comunicativa.	▪ CSIEE
			▪ LCL2B3.6.3. Recoñece e explica os procedementos de inclusión do emisor e do receptor no texto.	▪ CCL
			▪ LCL2B3.6.4. Recoñece e explica as referencias deícticas, temporais, espaciais e persoais nos textos.	▪ CCL
			▪ LCL2B3.6.5. Recoñece, explica e utiliza os procedementos de cita.	▪ CCL
			▪ LCL2B3.6.6. Revisa textos escritos propios e alleos, recoñecendo e explicando as súas incorreccións (concordancias, réxime verbal, am-	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			bigüidades sintácticas, coloquialismos, etc.), con criterios gramaticais e terminoloxía apropiada, co obxecto de mellorar a expresión escrita e avanzar na aprendizaxe autónoma.	
▪ e	▪ B3.12. Observación, reflexión e explicación das formas de organización textual de textos procedentes de diferentes ámbitos. Intertextualidade. ▪ B3.13. Identificación e uso dos recursos expresivos que marcan a obxectividade e a subxectividade. ▪ B3.14. Observación, reflexión e explicación da deíxe temporal, espacial e persoal.	▪ B3.7. Explicar a forma de organización interna dos textos expositivos e argumentativos.	▪ LCL2B3.7.1. Recoñece, explica e utiliza en textos propios e alleos as formas de estruturar os textos expositivos e argumentativos.	▪ CCL
▪ b ▪ d ▪ e	▪ B3.12. Observación, reflexión e explicación das formas de organización textual de textos procedentes de diferentes ámbitos. Intertextualidade.	▪ B3.8. Reflexionar sobre a relación entre os procesos de produción e recepción dun texto, recoñecendo a importancia que para a súa comprensión teñen os coñecementos previos que se posúen a partir de lecturas anteriores que se relacionan con el.	▪ LCL2B3.8.1. Expresa as súas experiencias de lectura de obras de diferente tipo, xénero, etc., e as súas experiencias persoais en relación co novo texto, para chegar a unha mellor comprensión e interpretación deste.	▪ CCL
▪ a ▪ e ▪ h	▪ B3.15. Coñecemento e explicación do español actual. O español na rede. Situación do español no mundo. O español de América.	▪ B3.9. Coñecer a situación do español no mundo, as súas orixes históricas e os seus trazos característicos, e valor as súas variantes.	▪ LCL2B3.9.1. Coñece a situación actual da lingua española no mundo diferenciando os usos específicos da lingua no ámbito dixital.	▪ CSC
			▪ LCL2B3.9.2. Coñece as orixes históricas do español en América e as súas principais áreas xeográficas, recoñecendo nun texto oral ou	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			escrito algúns dos trazos característicos e valorando as súas variantes.	
▪ i ▪ l	▪ B3.16. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	▪ B3.10. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	▪ LCL2B3.10.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	▪ CCL ▪ CAA
▪ g ▪ h	▪ B3.17. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	▪ B3.11. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e a transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	▪ LCL2B3.11.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a produción dos textos traballados en calquera das outras.	▪ CAA
	Bloque 4. Educación literaria			
▪ d ▪ h ▪ i	▪ B4.1. Estudo cronolóxico das obras máis representativas da literatura en español do século XX ata os nosos días.	▪ B4.1. Coñecer os aspectos temáticos e formais dos principais movementos literarios do século XX ata os nosos días, así como os autores e obras máis significativos.	▪ LCL2B4.1.1. Desenvolve por escrito con coherencia e corrección as características temáticas e formais dos principais movementos do século XX ata os nosos días, mencionando os autores e obras máis representativas.	▪ CCEC
▪ d ▪ h	▪ B4.2. Análise de fragmentos ou obras significativas do século XX	▪ B4.2. Ler e analizar textos literarios representativos da historia da literatura do século XX ata os nosos	▪ LCL2B4.2.1. Analiza fragmentos literarios ou, de ser o caso, de obras completas do século XX ata	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Castelá e Literatura II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i ▪ c	ata os nosos días.	días, identificando as características temáticas e formais, en relación co contexto, o movemento, o xénero ao que pertence e a obra do/da autor/a, e constatando a evolución histórica de temas e formas.	os nosos días, relacionando o contido e as formas de expresión coa traxectoria e o estilo do/da seu/súa autor/a, o seu xénero e o movemento literario ao que pertence.	
			▪ LCL2B4.2.2. Compara textos de diferentes épocas, e describe a evolución de temas e formas.	▪ CCEC
▪ d ▪ h ▪ i ▪ m	▪ B4.3. Interpretación crítica de fragmentos ou obras significativas do século XX ata os nosos días. Reflexión e superación de estereotipos de xénero, clase, crenzas, etc.	▪ B4.3. Interpretar de xeito crítico fragmentos ou obras da literatura do século XX ata os nosos días, recoñecendo as ideas que manifestan a relación da obra co seu contexto histórico, artístico e cultural.	▪ LCL2B4.3.1. Interpreta de xeito crítico fragmentos ou obras completas significativos da literatura do século XX ata os nosos días, recoñecendo as ideas que manifestan a relación da obra co seu contexto histórico, artístico e cultural.	▪ CSC
▪ g	▪ B4.4. Planificación e elaboración de traballos educativos escritos ou presentacións sobre temas, obras ou autores/as da literatura do século XX ata os nosos días.	▪ B4.4. Desenvolver por escrito un tema da historia da literatura do século XX ata os nosos días, expondo as ideas con rigor, claridade e coherencia, e achegando unha visión persoal.	▪ LCL2B4.4.1. Desenvolve por escrito un tema da historia da literatura do século XX ata os nosos días, expondo as ideas con rigor, claridade, coherencia e corrección, e achegando unha visión persoal.	▪ CCL
▪ g	▪ B4.4. Planificación e elaboración de traballos educativos escritos ou presentacións sobre temas, obras ou autores da literatura do século XX ata os nosos días.	▪ B4.5. Elaborar un traballo de carácter educativo en soporte impreso ou dixital sobre un tema do currículo de literatura consultando fontes diversas, adoptando un punto de vista crítico e persoal, e utilizando as tecnoloxías da información.	▪ LCL2B4.5.1. Le textos informativos en papel ou en formato dixital sobre un tema do currículo de literatura do século XX ata os nosos días, extraendo a información relevante para ampliar coñecementos sobre o tema.	▪ CAA

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Matemáticas

Introdución

As matemáticas facilítannos interpretar o mundo que nos rodea, reflicten a capacidade creativa, expresan con precisión conceptos e argumentos, favorecen a competencia para aprender a aprender e conteñen elementos de gran beleza, sen esquecer ademais o carácter instrumental que as matemáticas teñen como base fundamental para a adquisición de novos coñecementos noutras disciplinas, nomeadamente no proceso científico e tecnolóxico, e como forza condutora no desenvolvemento da cultura e das civilizacións.

As matemáticas contribúen especialmente ao desenvolvemento da competencia matemática, recoñecida como clave pola Unión Europea co nome de "Competencia matemática" e "Competencias básicas en ciencia e tecnoloxía". Esta consiste en formular, transformar e resolver problemas a partir de situacións da vida cotiá, doutras ciencias e das propias matemáticas. Para lograr isto cómpre analizar a situación, identificar o que é verdadeiramente relevante, establecer relacións, facer a modelización e ser quen de representala e comunicala utilizando diferentes linguaxes e rexistros; formular outros problemas, outras preguntas e, mesmo, atopar outras respostas que aparezan tras a análise, o traballo, a argumentación e a resolución da situación de partida. É necesario utilizar conceptos, propiedades, procedementos e as linguaxes axeitadas para expresar as ideas matemáticas, e resolver os problemas asociados coa situación en cuestión. Estas actividades esixen a argumentación e a análise dos procedementos empregados e as solucións propostas. É dicir, a competencia matemática consiste en adquirir un hábito de pensamento matemático que permita establecer hipóteses e contrastalas, elaborar estratexias de resolución de problemas e axudar na toma de decisións axeitadas, tanto na vida persoal como na súa futura vida profesional.

O currículo de Matemáticas está organizado en cinco bloques; todos eles teñen a mesma importancia na formación integral da cidadanía do século XXI, e así debe transmitirse ao alumnado, garantindo que ao remate de cada ciclo ninguén se vexa minguado por razóns de distribución de contidos ou doutra índole.

A este respecto, cómpre sinalar que o currículo non debe verse como un conxunto de bloques independentes. É necesario que se desenvolva de xeito global, pensando nas conexións internas da materia, tanto dentro do curso como nas distintas etapas. Esta globalidade é salientable no que afecta ao bloque un, "Procesos, métodos e actitudes en matemáticas", que evoluciona desde a resolución de problemas en primeiro de ESO ata as demostracións formais do segundo curso do bacharelato. Trátase dun bloque transversal a toda a materia. A súa incorporación dentro dos outros bloques será a principal responsable da adquisición das competencias clave e garante da

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

inclusión de temas interdisciplinares e transversais. Nel establécense dous dos eixes fundamentais no proceso de ensino e aprendizaxe das Matemáticas: a resolución de problemas e os proxectos de investigación. A habilidade de formular, interpretar e resolver problemas, e de modelizar a realidade poñen en xogo distintas formas de pensamento: o pensamento converxente, indispensable para estruturar coñecementos de forma lóxica; o pensamento diverxente, que permite incorporar novas solucións ou asociacións non convencionais ao problema investigado; os pensamentos abstracto, algorítmico e computacional, vinculados á capacidade de abordar un problema automatizando o proceso e procurando solucións transferibles ou xeneralizables. Neste proceso están involucradas todas as competencias: a comunicación lingüística, ao ler de forma comprensiva os enunciados e comunicar os resultados obtidos; a competencia de sentido de iniciativa e espírito emprendedor, ao establecer un plan de traballo en revisión e modificación continua, na medida en que se vai resolvendo o problema; a competencia dixital, ao tratar adecuadamente a información e, de ser o caso, servir de apoio á resolución do problema, comprobación da solución e a presentación de resultados; a competencia social e cívica, ao implicar unha actitude aberta ante diferentes enfoques e solucións; a competencia aprender a aprender, tomando conciencia do proceso desenvolvido, das respostas logradas e das que aínda quedan por resolver; e a competencia de conciencia e expresións culturais, na medida en que o proxecto incorpore elementos culturais ou artísticos con base matemática.

Seguindo as recomendacións da Orde ECD/65/2015, para potenciar a motivación da aprendizaxe destas competencias é desexable unha metodoloxía activa e contextualizada, baseada nunha aprendizaxe cooperativa, onde cada persoa poida desenvolver distintos papeis, achegando ou incorporando ideas, asumindo responsabilidades e aceptando erros; unha metodoloxía baseada en actividades ou proxectos matemáticos que poñan en contexto os contidos aprendidos, o que permitirá fortalecer a autonomía persoal e o traballo en equipo, entre outras habilidades.

No desenvolvemento do currículo preténdese que os coñecementos, as competencias e os valores estean integrados. Os novos coñecementos que se deben adquirir teñen que apoiarse nos xa conseguidos: os contextos deben ser elixidos para que o alumnado se aproxime ao coñecemento de forma intuitiva mediante situacións próximas a este, e vaia adquirindo cada vez maior complexidade, ampliando progresivamente a aplicación a problemas relacionados con fenómenos naturais e sociais e a outros contextos menos próximos á súa realidade inmediata.

Durante os primeiros cursos é necesario que o alumnado alcance soltura suficiente no cálculo, sempre apoiado na adquisición do sentido numérico, que abrangue cálculo mental, estimación e dominio reflexivo das propiedades e operacións. Posteriormente, ao longo das etapas educativas, o alumnado debe progresar na adquisición das habilidades de pensamento matemático; debe pasar de conseguir dominar os cálculos e as súas ferramentas a centrarse, xa no bacharelato, en desenvolver os procedementos e a capacidade de analizar e investigar, interpretar e

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

comunicar de xeito matemático diversos fenómenos e problemas en distintos contextos, así como de proporcionar solucións prácticas a estes. Os procedementos, os razoamentos, a argumentación e a expresión matemática das situacións e dos problemas han contribuír de maneira especial a lograr a adquisición das competencias clave.

1º de ESO

	Matemáticas. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Procesos, métodos e actitudes en matemáticas			
▪ f ▪ h	▪ B1.1. Planificación e expresión verbal do proceso de resolución de problemas.	▪ B1.1. Expresar verbalmente e de forma razoada o proceso seguido na resolución dun problema.	▪ MAB1.1.1. Expresa verbalmente e de forma razoada o proceso seguido na resolución dun problema, coa precisión e o rigor adecuados.	▪ CCL ▪ CMCCT
▪ e ▪ f ▪ h	▪ B1.2. Estratexias e procedementos postos en práctica: uso da linguaxe apropiada (gráfica, numérica, alxébrica, etc.), reformulación do problema, resolución de subproblemas, reconto exhaustivo, comezo por casos particulares sinxelos, procura de regularidades e leis, etc. ▪ B1.3. Reflexión sobre os resultados: revisión das operacións utilizadas, asignación de unidades aos resultados, comprobación e interpretación das solucións no contexto da situación, procura doutras formas de resolución, etc.	▪ B1.2. Utilizar procesos de razoamento e estratexias de resolución de problemas, realizando os cálculos necesarios e comprobando as solucións obtidas.	▪ MAB1.2.1. Analiza e comprende o enunciado dos problemas (datos, relacións entre os datos, e contexto do problema).	▪ CMCCT
			▪ MAB1.2.2. Valora a información dun enunciado e relaciónaa co número de solucións do problema.	▪ CMCCT
			▪ MAB1.2.3. Realiza estimacións e elabora conxecturas sobre os resultados dos problemas para resolver, valorando a súa utilidade e eficacia.	▪ CMCCT
			▪ MAB1.2.4. Utiliza estratexias heurísticas e procesos de razoamento na resolución de problemas, reflexionando sobre o proceso de resolución.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ b	▪ B1.2. Estratexias e procedementos	▪ B1.3. Describir e analizar situa-	▪ MAB1.3.1. Identifica patróns, regu-	▪ CMCCT

	Matemáticas. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	postos en práctica: uso da linguaxe apropiada (gráfica, numérica, alxébrica, etc.), reformulación do problema, resolución de subproblemas, reconto exhaustivo, comezo por casos particulares sinxelos, procura de regularidades e leis, etc. ▪ B1.4. Formulación de proxectos e investigacións matemáticas escolares, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos, de xeito individual e en equipo. Elaboración e presentación dos informes correspondentes.	cións de cambio, para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos, valorando a súa utilidade para facer predicións.	laridades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos.	▪ CCEC
			▪ MAB1.3.2. Utiliza as leis matemáticas achadas para realizar simulacións e predicións sobre os resultados esperables, valorando a súa eficacia e idoneidade.	▪ CMCCT
▪ b ▪ e ▪ f	▪ B1.3. Reflexión sobre os resultados: revisión das operacións utilizadas, asignación de unidades aos resultados, comprobación e interpretación das solucións no contexto da situación, procura doutras formas de resolución, etc.	▪ B1.4. Afondar en problemas resoltos formulando pequenas variacións nos datos, outras preguntas, outros contextos, etc.	▪ MAB1.4.1. Afonda nos problemas logo de resolvelos, revisando o proceso de resolución e os pasos e as ideas as importantes, analizando a coherencia da solución ou procurando outras formas de resolución.	▪ CMCCT
			▪ MAB1.4.2. Formúlase novos problemas a partir dun resolto, variando os datos, propondo novas preguntas, resolvendo outros problemas parecidos, formulando casos particulares ou máis xerais de interese, e establecendo conexións entre o problema e a realidade.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ b ▪ f	▪ B1.4. Formulación de proxectos e investigacións matemáticas esco-	▪ B1.5. Elaborar e presentar informes sobre o proceso, resultados e	▪ MAB1.5.1. Expón e argumenta o proceso seguido, ademais das	▪ CCL ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h	lares, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos, de xeito individual e en equipo. Elaboración e presentación dos informes correspondentes.	conclusións obtidas nos procesos de investigación.	conclusións obtidas, utilizando distintas linguaxes (alxébrica, gráfica, xeométrica e estatístico-probabilística).	
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.5. Práctica dos procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade e en contextos matemáticos, de xeito individual e en equipo.	▪ B1.6. Desenvolver procesos de matematización en contextos da realidade cotiá (numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos ou probabilísticos) a partir da identificación de situacións problemáticas da realidade.	▪ MAB1.6.1. Identifica situacións problemáticas da realidade susceptibles de conter problemas de interese.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ MAB1.6.2. Establece conexións entre un problema do mundo real e o mundo matemático, identificando o problema ou os problemas matemáticos que subxacen nel e os coñecementos matemáticos necesarios.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
			▪ MAB1.6.3. Usa, elabora ou constrúe modelos matemáticos sinxelos que permitan a resolución dun problema ou duns problemas dentro do campo das matemáticas.	▪ CMCCT
			▪ MAB1.6.4. Interpreta a solución matemática do problema no contexto da realidade.	▪ CMCCT
			▪ MAB1.6.5. Realiza simulacións e predicións, en contexto real, para valorar a adecuación e as limitacións dos modelos, e propón melloras que aumenten a súa eficacia.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.5. Práctica dos procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade e en contextos matemáticos, de xeito individual e en equipo.	▪ B1.7. Valorar a modelización matemática como un recurso para resolver problemas da realidade cotiá, avaliando a eficacia e as limitacións dos modelos utilizados ou construídos.	▪ MAB1.7.1. Reflexiona sobre o proceso e obtén conclusións sobre el e os seus resultados, valorando outras opinións.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g ▪ l ▪ m ▪ n ▪ ñ ▪ o	▪ B1.5. Práctica dos procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade e en contextos matemáticos, de xeito individual e en equipo.	▪ B1.8. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao quefacer matemático.	▪ MAB1.8.1. Desenvolve actitudes axeitadas para o traballo en matemáticas (esforzo, perseveranza, flexibilidade e aceptación da crítica razoada).	▪ CMCCT ▪ CSIEE ▪ CSC
			▪ MAB1.8.2. Formúlase a resolución de retos e problemas coa precisión, o esmero e o interese adecuados ao nivel educativo e á dificultade da situación.	▪ CMCCT
			▪ MAB1.8.3. Distingue entre problemas e exercicios, e adopta a actitude axeitada para cada caso.	▪ CMCCT
			▪ MAB1.8.4. Desenvolve actitudes de curiosidade e indagación, xunto con hábitos de formular e formularse preguntas e procurar respostas axeitadas, tanto no estudo dos conceptos como na resolución de problemas.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ MAB1.8.5. Desenvolve habilidades sociais de cooperación e traballo en equipo.	▪ CMCCT ▪ CSIEE ▪ CSC
▪ b	▪ B1.6. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitu-	▪ B1.9. Superar bloqueos e inseguridades ante a resolución de situa-	▪ MAB1.9.1. Toma decisións nos procesos de resolución de pro-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g	des axeitadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	cións descoñecidas.	blemas, de investigación e de matematización ou de modelización, valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.	▪ CSIEE
▪ b ▪ g	▪ B1.6. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes axeitadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	▪ B1.10. Reflexionar sobre as decisións tomadas, e aprender diso para situacións similares futuras.	▪ MAB1.10.1. Reflexiona sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando a potencia e a sinxeleza das ideas clave, e apréndeo para situacións futuras similares.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.7. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para: – Recollida ordenada e organización de datos. – Elaboración e creación de representacións gráficas de datos numéricos, funcionais ou estatísticos. – Facilitación da comprensión de conceptos e propiedades xeométricas ou funcionais e a realización de cálculos de tipo numérico, alxébrico ou estatístico. – Deseño de simulacións e elaboración de predicións sobre situacións matemáticas diversas. – Elaboración de informes e documentos sobre os procesos levados a cabo e os resultados e as conclusións obtidos. – Consulta, comunicación e com-	▪ B1.11. Empregar as ferramentas tecnolóxicas axeitadas, de forma autónoma, realizando cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos, facendo representacións gráficas, recreando situacións matemáticas mediante simulacións ou analizando con sentido crítico situacións diversas que axuden á comprensión de conceptos matemáticos ou á resolución de problemas.	▪ MAB1.11.1. Selecciona ferramentas tecnolóxicas axeitadas e utilízaas para a realización de cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos, cando a dificultade destes impida ou non aconselle facelos manualmente.	▪ CMCCT ▪ CD
			▪ MAB1.11.2. Utiliza medios tecnolóxicos para facer representacións gráficas de funcións con expresións alxébricas complexas e extraer información cualitativa e cuantitativa sobre elas.	▪ CMCCT
			▪ MAB1.11.3. Deseña representacións gráficas para explicar o proceso seguido na solución de problemas, mediante a utilización de medios tecnolóxicos.	▪ CMCCT
			▪ MAB1.11.4. Recrea ámbitos e obxectos xeométricos con ferramentas tecnolóxicas interactivas	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	partición, en ámbitos apropiados, da información e das ideas matemáticas.		para amosar, analizar e comprender propiedades xeométricas.	
			▪ MAB1.11.5. Utiliza medios tecnolóxicos para tratar datos e gráficas estatísticas, extraer información e elaborar conclusións.	▪ CMCCT
▪ a ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.7. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para: – Recollida ordenada e organización de datos. – Elaboración e creación de representacións gráficas de datos numéricos, funcionais ou estatísticos. – Facilitación da comprensión de conceptos e propiedades xeométricas ou funcionais e a realización de cálculos de tipo numérico, alxébrico ou estatístico. – Deseño de simulacións e elaboración de predicións sobre situacións matemáticas diversas. – Elaboración de informes e documentos sobre os procesos levados a cabo e os resultados e as conclusións obtidos. – Consulta, comunicación e compartición, en ámbitos apropiados, da información e das ideas matemáticas.	▪ B1.12. Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación de maneira habitual no proceso de aprendizaxe, procurando, analizando e seleccionando información salientable en internet ou noutras fontes, elaborando documentos propios, facendo exposicións e argumentacións destes, e compartíndoos en ámbitos apropiados para facilitar a interacción.	▪ MAB1.12.1. Elabora documentos dixitais propios coa ferramenta tecnolóxica axeitada (de texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.) como resultado do proceso de procura, análise e selección de información relevante, e compárteos para a súa discusión ou difusión.	▪ CD ▪ CCL
			▪ MAB1.12.2. Utiliza os recursos creados para apoiar a exposición oral dos contidos traballados na aula.	▪ CCL
			▪ MAB1.12.3. Usa axeitadamente os medios tecnolóxicos para estruturar e mellorar o seu proceso de aprendizaxe, recollendo a información das actividades, analizando puntos fortes e débiles do seu proceso educativo e establecendo pautas de mellora.	▪ CD ▪ CAA
			▪ MAB1.12.4. Emprega ferramentas tecnolóxicas para compartir ideas e tarefas.	▪ CD ▪ CSC ▪ CSIEE
	Bloque 2. Números e álxebra			

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B2.1. Números negativos: significado e utilización en contextos reais. ▪ B2.2. Números enteiros: representación, ordenación na recta numérica e operacións. Operacións con calculadora. ▪ B2.3. Fraccións en ámbitos cotiáns. Fraccións equivalentes. Comparación de fraccións. Representación, ordenación e operacións. ▪ B2.4. Números decimais: representación, ordenación e operacións. ▪ B2.5. Relación entre fraccións e decimais. Conversión e operacións. ▪ B2.6. Potencias de números enteiros e fraccionarios con expoñente natural: operacións. ▪ B2.7. Cadrados perfectos. Raíces cadradas. Estimación e obtención de raíces aproximadas. ▪ B2.8. Xerarquía das operacións. ▪ B2.9. Elaboración e utilización de estratexias para o cálculo mental, para o cálculo aproximado e para o cálculo con calculadora ou outros medios tecnolóxicos.	▪ B2.1. Utilizar números naturais, enteiros, fraccionarios e decimais, e porcentaxes sinxelas, as súas operacións e as súas propiedades, para recoller, transformar e intercambiar información e resolver problemas relacionados coa vida diaria.	▪ MAB2.1.1. Identifica os tipos de números (naturais, enteiros, fraccionarios e decimais) e utilízaos para representar, ordenar e interpretar axeitadamente a información cuantitativa.	▪ CMCCT
			▪ MAB2.1.2. Calcula o valor de expresións numéricas de distintos tipos de números mediante as operacións elementais e as potencias de expoñente natural, aplicando correctamente a xerarquía das operacións.	▪ CMCCT
			▪ MAB2.1.3. Emprega axeitadamente os tipos de números e as súas operacións, para resolver problemas cotiáns contextualizados, representando e interpretando mediante medios tecnolóxicos, cando sexa necesario, os resultados obtidos.	▪ CMCCT
▪ e ▪ f ▪ g	▪ B2.10. Divisibilidade dos números naturais: criterios de divisibilidade. ▪ B2.11. Números primos e compos-	▪ B2.2. Coñecer e utilizar propiedades e novos significados dos números en contextos de paridade, divisibilidade e operacións ele-	▪ MAB2.2.1. Recoñece novos significados e propiedades dos números en contextos de resolución de problemas sobre paridade, divisi-	▪ CMCCT

	Matemáticas. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h	tos. Descomposición dun número en factores. Descomposición en factores primos. ▪ B2.12. Múltiplos e divisores comúns a varios números. Máximo común divisor e mínimo común múltiplo de dous ou máis números naturais. ▪ B2.13. Potencias de números enteiros e fraccionarios con expoñente natural: operacións. ▪ B2.14. Potencias de base 10. Utilización da notación científica para representar números grandes. ▪ B2.8. Xerarquía das operacións. ▪ B2.9. Elaboración e utilización de estratexias para o cálculo mental, para o cálculo aproximado e para o cálculo con calculadora ou outros medios tecnolóxicos.	mentais, mellorando así a comprensión do concepto e dos tipos de números.	bilidade e operacións elementais.	
			▪ MAB2.2.2. Aplica os criterios de divisibilidade por 2, 3, 5, 9 e 11 para descompoñer en factores primos números naturais, e emprégaos en exercicios, actividades e problemas contextualizados.	▪ CMCCT
			▪ MAB2.2.3. Identifica e calcula o máximo común divisor e o mínimo común múltiplo de dous ou máis números naturais mediante o algoritmo axeitado, e aplícao problemas contextualizados.	▪ CMCCT
			▪ MAB2.2.4. Realiza cálculos nos que interveñen potencias de expoñente natural e aplica as regras básicas das operacións con potencias.	▪ CMCCT
			▪ MAB2.2.5. Calcula e interpreta adecuadamente o oposto e o valor absoluto dun número enteiro, comprendendo o seu significado e contextualizándoo en problemas da vida real.	▪ CMCCT
			▪ MAB2.2.6. Realiza operacións de redondeo e truncamento de números decimais, coñecendo o grao de aproximación, e aplícao a casos concretos.	▪ CMCCT
			▪ MAB2.2.7. Realiza operacións de conversión entre números deci-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			mais e fraccionarios, acha fraccións equivalentes e simplifica fraccións, para aplicalo na resolución de problemas.	
			▪ MAB2.2.8. Utiliza a notación científica, e valora o seu uso para simplificar cálculos e representar números moi grandes.	▪ CMCCT
▪ e ▪ f	▪ B2.8. Xerarquía das operacións. ▪ B2.9. Elaboración e utilización de estratexias para o cálculo mental, para o cálculo aproximado e para o cálculo con calculadora ou outros medios tecnolóxicos.	▪ B2.3. Desenvolver, en casos sinxelos, a competencia no uso de operacións combinadas como síntese da secuencia de operacións aritméticas, aplicando correctamente a xerarquía das operacións ou estratexias de cálculo mental.	▪ MAB2.3.1. Realiza operacións combinadas entre números enteiros, decimais e fraccionarios, con eficacia, mediante o cálculo mental, algoritmos de lapis e papel, calculadora ou medios tecnolóxicos, utilizando a notación máis axeitada e respectando a xerarquía das operacións.	▪ CMCCT
▪ e ▪ f	▪ B2.9. Elaboración e utilización de estratexias para o cálculo mental, para o cálculo aproximado e para o cálculo con calculadora ou outros medios tecnolóxicos.	▪ B2.4. Elixir a forma de cálculo apropiada (mental, escrita ou con calculadora), usando diferentes estratexias que permitan simplificar as operacións con números enteiros, fraccións, decimais e porcentaxes, e estimando a coherencia e a precisión dos resultados obtidos.	▪ MAB2.4.1. Desenvolve estratexias de cálculo mental para realizar cálculos exactos ou aproximados, valorando a precisión esixida na operación ou no problema.	▪ CMCCT
			▪ MAB2.4.2. Realiza cálculos con números naturais, enteiros, fraccionarios e decimais, decidindo a forma máis axeitada (mental, escrita ou con calculadora), coherente e precisa.	▪ CMCCT
▪ e ▪ f ▪ g	▪ B2.15. Cálculos con porcentaxes (mental, manual e con calculadora). Aumentos e diminucións por-	▪ B2.5. Utilizar diferentes estratexias (emprego de táboas, obtención e uso da constante de proporciona-	▪ MAB2.5.1. Identifica e discrimina relacións de proporcionalidade numérica (como o factor de con-	▪ CMCCT

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Matemáticas. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h	centuais. ▪ B2.16. Razón, proporción e taxa. Taxa unitaria. Factores de conversión. Magnitudes directamente proporcionais. Constante de proporcionalidade. ▪ B2.17. Resolución de problemas nos que interveña a proporcionalidade directa ou variacións porcentuais. Repartición directamente proporcional.	lidade, redución á unidade, etc.) para obter elementos descoñecidos nun problema a partir doutros coñecidos en situacións da vida real nas que existan variacións porcentuais e magnitudes directamente proporcionais.	versión ou cálculo de porcentaxes) e emprégaas para resolver problemas en situacións cotiás.	
▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B2.18. Iniciación á linguaxe alxébrica. ▪ B2.19. Tradución de expresións da linguaxe cotiá, que representen situacións reais, á alxébrica, e viceversa. ▪ B2.20. Significados e propiedades dos números en contextos diferentes ao do cálculo: números triangulares, cadrados, pentagonais, etc. ▪ B2.21. A linguaxe alxébrica para xeneralizar propiedades e simbolizar relacións. Obtención de fórmulas e termos xerais baseada na observación de pautas e regularidades. Valor numérico dunha expresión alxébrica.	▪ B2.6. Analizar procesos numéricos cambiantes, identificando os patróns e as leis xerais que os rexen, utilizando a linguaxe alxébrica para expresalos, comunicalos e realizar predicións sobre o seu comportamento ao modificar as variables, e operar con expresións alxébricas.	▪ MAB2.6.1. Describe situacións ou enunciados que dependen de cantidades variables ou descoñecidas e secuencias lóxicas ou regularidades, mediante expresións alxébricas, e opera con elas.	▪ CMCCT
			▪ MAB2.6.2. Identifica propiedades e leis xerais a partir do estudo de procesos numéricos recorrentes ou cambiantes, exprésaas mediante a linguaxe alxébrica e utilízaas para facer predicións.	▪ CMCCT
▪ f ▪ h	▪ B2.22. Ecuacións de primeiro grao cunha incógnita (métodos alxébrico e gráfico). Resolución. Interpretación das solucións. Ecuacións sen solución. Resolución de pro-	▪ B2.7. Utilizar a linguaxe alxébrica para simbolizar e resolver problemas mediante a formulación de ecuacións de primeiro grao, aplicando para a súa resolución mé-	▪ MAB2.7.1. Comproba, dada unha ecuación, se un número é solución desta.	▪ CMCCT
			▪ MAB2.7.2. Formula alxebricamen-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	blemas.	todos alxébricos ou gráficos, e contrastar os resultados obtidos.	te unha situación da vida real mediante ecuacións de primeiro grao, resólvea e interpreta o resultado obtido.	
	Bloque 3. Xeometría			
▪ f ▪ h	▪ B3.1. Elementos básicos da xeometría do plano. Relacións e propiedades de figuras no plano: paralelismo e perpendicularidade. ▪ B3.2. Ángulos e as súas relacións. ▪ B3.3. Construcións xeométricas sinxelas: mediatriz e bisectriz. Propiedades. ▪ B3.4. Figuras planas elementais: triángulo, cadrado e figuras poligonais. ▪ B3.5. Clasificación de triángulos e cuadriláteros. Propiedades e relacións.	▪ B3.1. Recoñecer e describir figuras planas, os seus elementos e as súas propiedades características para clasificalas, identificar situacións, describir o contexto físico e abordar problemas da vida cotiá.	▪ MAB3.1.1. Recoñece e describe as propiedades características dos polígonos regulares (ángulos interiores, ángulos centrais, diagonais, apotema, simetrías, etc.).	▪ CMCCT
			▪ MAB3.1.2. Define os elementos característicos dos triángulos, trazando estes e coñecendo a propiedade común a cada un deles, e clasifícaos atendendo tanto aos seus lados como aos seus ángulos.	▪ CMCCT
			▪ MAB3.1.3. Clasifica os cuadriláteros e os paralelogramos atendendo ao paralelismo entre os seus lados opostos e coñecendo as súas propiedades referentes a ángulos, lados e diagonais.	▪ CMCCT
			▪ MAB3.1.4. Identifica as propiedades xeométricas que caracterizan os puntos da circunferencia e o círculo.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ f	▪ B3.6. Medida e cálculo de ángulos de figuras planas. ▪ B3.7. Cálculo de áreas e perímetros de figuras planas. Cálculo de áreas por descomposición en figuras simples. ▪ B3.8. Circunferencia, círculo, arcos e sectores circulares.	▪ B3.2. Utilizar estratexias, ferramentas tecnolóxicas e técnicas simples da xeometría analítica plana para a resolución de problemas de perímetros, áreas e ángulos de figuras planas, utilizando a linguaxe matemática axeitada, e expresar o procedemento seguido na resolución.	▪ MAB3.2.1. Resolve problemas relacionados con distancias, perímetros, superficies e ángulos de figuras planas, en contextos da vida real, utilizando as ferramentas tecnolóxicas e as técnicas xeométricas máis apropiadas.	▪ CMCCT
			▪ MAB3.2.2. Calcula a lonxitude da circunferencia, a área do círculo, a lonxitude dun arco e a área dun sector circular, e aplícaas para resolver problemas xeométricos.	▪ CMCCT
▪ e ▪ f	▪ B3.9. Poliedros e corpos de revolución: elementos característicos e clasificación. Áreas e volumes.	▪ B3.3. Analizar corpos xeométricos (cubos, ortoedros, prismas, pirámides, cilindros, conos e esferas) e identificar os seus elementos característicos (vértices, arestas, caras, desenvolvementos planos, seccións ao cortar con planos, corpos obtidos mediante seccións, simetrías, etc.).	▪ MAB3.3.1. Analiza e identifica as características de corpos xeométricos, utilizando a linguaxe xeométrica axeitada.	▪ CMCCT
			▪ MAB3.3.2. Constrúe seccións sinxelas dos corpos xeométricos, a partir de cortes con planos, mentalmente e utilizando os medios tecnolóxicos axeitados.	▪ CMCCT
			▪ MAB3.3.3. Identifica os corpos xeométricos a partir dos seus desenvolvementos planos e reciprocamente.	▪ CMCCT
▪ e ▪ f ▪ l ▪ n	▪ B3.10. Propiedades, regularidades e relacións dos poliedros. Cálculo de lonxitudes, superficies e volumes do mundo físico. ▪ B3.11. Uso de ferramentas informáticas para estudar formas, configuracións e relacións xeométri-	▪ B3.4. Resolver problemas que leven consigo o cálculo de lonxitudes, superficies e volumes do mundo físico, utilizando propiedades, regularidades e relacións dos poliedros.	▪ MAB3.4.1. Resolve problemas da realidade mediante o cálculo de áreas e volumes de corpos xeométricos, utilizando as linguaxes xeométrica e alxébrica adecuadas.	▪ CMCCT

	Matemáticas. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	cas.			
	Bloque 4. Funcións			
▪ f	▪ B4.1. Coordenadas cartesianas: representación e identificación de puntos nun sistema de eixes coordenados.	▪ B4.1. Coñecer, manexar e interpretar o sistema de coordenadas cartesianas.	▪ MAB4.1.1. Localiza puntos no plano a partir das súas coordenadas e nomea puntos do plano escribindo as súas coordenadas.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B4.2. Concepto de función: variable dependente e independente. Formas de presentación (linguaxe habitual, táboa, gráfica e fórmula).	▪ B4.2. Manexar as formas de presentar unha función (linguaxe habitual, táboa numérica, gráfica e ecuación, pasando dunhas formas a outras e elixindo a mellor delas en función do contexto).	▪ MAB4.2.1. Pasa dunhas formas de representación dunha función a outras e elixe a máis adecuada en función do contexto.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B4.2. Concepto de función: variable dependente e independente. Formas de presentación (linguaxe habitual, táboa, gráfica e fórmula).	▪ B4.3. Comprender o concepto de función.	▪ MAB4.3.1. Recoñece se unha gráfica representa ou non unha función.	▪ CMCCT
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B4.3. Funcións lineais. Cálculo, interpretación e identificación da pendente da recta. Representacións da recta a partir da ecuación e obtención da ecuación a partir dunha recta. ▪ B4.4. Utilización de calculadoras gráficas e software específico para a construción e a interpretación de gráficas.	▪ B4.4. Recoñecer, representar e analizar as funcións lineais, e utilizalas para resolver problemas.	▪ MAB4.4.1. Recoñece e representa unha función lineal a partir da ecuación ou dunha táboa de valores, e obtén a pendente da recta correspondente.	▪ CMCCT
			▪ MAB4.4.2. Obtén a ecuación dunha recta a partir da gráfica ou táboa de valores.	▪ CMCCT
			▪ MAB4.4.3. Escribe a ecuación correspondente á relación lineal existente entre dúas magnitudes e represéntaa.	▪ CMCCT
			▪ MAB4.4.4. Estuda situacións reais	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Matemáticas. 1º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			sinxelas e, apoiándose en recursos tecnolóxicos, identifica o modelo matemático funcional (lineal ou afín) máis axeitado para explicalas, e realiza predicións e simulacións sobre o seu comportamento.	
	Bloque 5. Estatística e probabilidade			
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m	▪ B5.1. Poboación e individuo. Mostra. Variables estatísticas. ▪ B5.2. Variables cualitativas e cuantitativas. ▪ B5.3. Frecuencias absolutas, relativas e acumuladas. ▪ B5.4. Organización en táboas de datos recollidos nunha experiencia. ▪ B5.5. Diagramas de barras e de sectores. Polígonos de frecuencias. ▪ B5.6. Medidas de tendencia central.	▪ B5.1. Formular preguntas axeitadas para coñecer as características de interese dunha poboación e recoller, organizar e presentar datos relevantes para respondelas, utilizando os métodos estatísticos apropiados e as ferramentas adecuadas, organizando os datos en táboas e construíndo gráficas, calculando os parámetros relevantes e obtendo conclusións razoables a partir dos resultados obtidos.	▪ MAB5.1.1. Comprende o significado de poboación, mostra e individuo desde o punto de vista da estatística, entende que as mostras se empregan para obter información da poboación cando son representativas, e aplícaos a casos concretos.	▪ CMCCT
			▪ MAB5.1.2. Recoñece e propón exemplos de distintos tipos de variables estatísticas, tanto cualitativas como cuantitativas.	▪ CMCCT
			▪ MAB5.1.3. Organiza datos obtidos dunha poboación de variables cualitativas ou cuantitativas en táboas, calcula e interpreta as súas frecuencias absolutas, relativas e acumuladas, e represéntaos graficamente.	▪ CMCCT
			▪ MAB5.1.4. Calcula a media aritmética, a mediana (intervalo mediano) e a moda (intervalo modal), e emprégaos para interpretar un conxunto de datos elixindo o máis	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			axeitado, e para resolver problemas.	
			▪ MAB5.1.5. Interpreta gráficos estatísticos sinxelos recollidos en medios de comunicación e outros ámbitos da vida cotiá.	▪ CMCCT
▪ e ▪ f ▪ h	▪ B5.4. Organización en táboas de datos recollidos nunha experiencia. ▪ B5.5. Diagramas de barras e de sectores. Polígonos de frecuencias. ▪ B5.6. Medidas de tendencia central. ▪ B5.7. Utilización de calculadoras e ferramentas tecnolóxicas para o tratamento de datos, creación e interpretación de gráficos e elaboración de informes.	▪ B5.2. Utilizar ferramentas tecnolóxicas para organizar datos, xerar gráficas estatísticas, calcular parámetros relevantes e comunicar os resultados obtidos que respondan ás preguntas formuladas previamente sobre a situación estudada.	▪ MAB5.2.1. Emprega a calculadora e ferramentas tecnolóxicas para organizar datos, xerar gráficos estatísticos e calcular as medidas de tendencia central.	▪ CMCCT
			▪ MAB5.2.2. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para comunicar información resumida e relevante sobre unha variable estatística analizada.	▪ CMCCT
▪ e ▪ f ▪ h	▪ B5.8. Fenómenos deterministas e aleatorios. ▪ B5.9. Formulación de conxecturas sobre o comportamento de fenómenos aleatorios sinxelos e deseño de experiencias para a súa comprobación. ▪ B5.10. Frecuencia relativa dun suceso e a súa aproximación á probabilidade mediante a simulación ou experimentación.	▪ B5.3. Diferenciar os fenómenos deterministas dos aleatorios, valorando a posibilidade que ofrecen as matemáticas para analizar e facer predicións razoables acerca do comportamento dos aleatorios a partir das regularidades obtidas ao repetir un número significativo de veces a experiencia aleatoria, ou o cálculo da súa probabilidade.	▪ MAB5.3.1. Identifica os experimentos aleatorios e distíngueos dos deterministas.	▪ CMCCT
			▪ MAB5.3.2. Calcula a frecuencia relativa dun suceso mediante a experimentación.	▪ CMCCT
			▪ MAB5.3.3. Realiza predicións sobre un fenómeno aleatorio a partir do cálculo exacto da súa probabilidade ou a aproximación desta mediante a experimentación.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ f ▪ h	▪ B5.11. Sucesos elementais equiprobables e non equiprobables. ▪ B5.12. Espazo mostral en experimentos sinxelos. Táboas e diagramas de árbore sinxelos. ▪ B5.13. Cálculo de probabilidades mediante a regra de Laplace en experimentos sinxelos.	▪ B5.4. Inducir a noción de probabilidade a partir do concepto de frecuencia relativa e como medida de incerteza asociada aos fenómenos aleatorios, sexa ou non posible a experimentación.	▪ MAB5.4.1. Describe experimentos aleatorios sinxelos e enumera todos os resultados posibles, apoiándose en táboas, recontos ou diagramas en árbore sinxelos.	▪ CMCCT
			▪ MAB5.4.2. Distingue entre sucesos elementais equiprobables e non equiprobables.	▪ CMCCT
			▪ MAB5.4.3. Calcula a probabilidade de sucesos asociados a experimentos sinxelos mediante a regra de Laplace, e exprésaa en forma de fracción e como porcentaxe.	▪ CMCCT

2º de ESO

	Matemáticas. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Procesos, métodos e actitudes en matemáticas			
▪ f ▪ h	▪ B1.1. Planificación e expresión verbal do proceso de resolución de problemas.	▪ B1.1. Expresar verbalmente, de forma razoada, o proceso seguido na resolución dun problema.	▪ MAB1.1.1. Expresa verbalmente, de forma razoada, o proceso seguido na resolución dun problema, coa precisión e o rigor adecuados.	▪ CCL ▪ CMCCT
▪ E ▪ f ▪ h	▪ B1.2. Estratexias e procedementos postos en práctica: uso da linguaxe apropiada (gráfica, numérica, alxébrica, etc.), reformulación do problema, resolución de subproblemas, reconto exhaustivo, comezo	▪ B1.2. Utilizar procesos de razoamento e estratexias de resolución de problemas, realizando os cálculos necesarios e comprobando as solucións obtidas.	▪ MAB1.2.1. Analiza e comprende o enunciado dos problemas (datos, relacións entre os datos, e contexto do problema).	▪ CMCCT
			▪ MAB1.2.2. Valora a información	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	por casos particulares sinxelos, procura de regularidades e leis, etc. ▪ B1.3. Reflexión sobre os resultados: revisión das operacións utilizadas, asignación de unidades aos resultados, comprobación e interpretación das solucións no contexto da situación, procura doutras formas de resolución, etc.		dun enunciado e relaciónaa co número de solucións do problema.	
			▪ MAB1.2.3. Realiza estimacións e elabora conxecturas sobre os resultados dos problemas para resolver, valorando a súa utilidade e eficacia.	▪ CMCCT
			▪ MAB1.2.4. Utiliza estratexias heurísticas e procesos de razoamento na resolución de problemas, reflexionando sobre o proceso de resolución de problemas.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B1.2. Estratexias e procedementos postos en práctica: uso da linguaxe apropiada (gráfica, numérica, alxébrica, etc.), reformulación do problema, resolución de subproblemas, reconto exhaustivo, comezo por casos particulares sinxelos, procura de regularidades e leis, etc. ▪ B1.4. Formulación de proxectos e investigacións matemáticas escolares, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos, de xeito individual e en equipo. Elaboración e presentación dos informes correspondentes.	▪ B1.3. Describir e analizar situacións de cambio, para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos, valorando a súa utilidade para facer predicións.	▪ MAB1.3.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos.	▪ CMCCT ▪ CCEC
			▪ MAB1.3.2. Utiliza as leis matemáticas achadas para realizar simulacións e predicións sobre os resultados esperables, valorando a súa eficacia e idoneidade.	▪ CMCCT
▪ b ▪ e ▪ f	▪ B1.3. Reflexión sobre os resultados: revisión das operacións utilizadas, asignación de unidades aos resultados, comprobación e inter-	▪ B1.4. Afondar en problemas resoltos formulando pequenas variacións nos datos, outras preguntas, outros	▪ MAB1.4.1. Afonda nos problemas logo de resolvelos, revisando o proceso de resolución e os pasos e as ideas importantes, analizando a	▪ CMCCT

	Matemáticas. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	pretación das solucións no contexto da situación, procura doutras formas de resolución, etc.	contextos, etc.	coherencia da solución ou procurando outras formas de resolución.	
			▪ MAB1.4.2. Formúlase novos problemas, a partir de un resolto, variando os datos, propondo novas preguntas, resolvendo outros problemas parecidos, formulando casos particulares ou máis xerais de interese, e establecendo conexións entre o problema e a realidade.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ b ▪ f ▪ h	▪ B1.4. Formulación de proxectos e investigacións matemáticas escolares, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos, de xeito individual e en equipo. Elaboración e presentación dos informes correspondentes.	▪ B1.5. Elaborar e presentar informes sobre o proceso, resultados e conclusións obtidas nos procesos de investigación.	▪ MAB1.5.1. Expón e argumenta o proceso seguido ademais das conclusións obtidas, utilizando distintas linguaxes (alxébrica, gráfica, xeométrica e estatístico-probabilística).	▪ CCL ▪ CMCCT
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.5. Práctica dos procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade e en contextos matemáticos, de xeito individual e en equipo.	▪ B1.6. Desenvolver procesos de matematización en contextos da realidade cotiá (numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos ou probabilísticos) a partir da identificación de situacións problemáticas da realidade.	▪ MAB1.6.1. Identifica situacións problemáticas da realidade susceptibles de conter problemas de interese.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ MAB1.6.2. Establece conexións entre un problema do mundo real e o mundo matemático, identificando o problema ou os problemas matemáticos que subxacen nel e os coñecementos matemáticos necesarios.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
			▪ MAB1.6.3. Usa, elabora ou constrúe modelos matemáticos sinxelos que permitan a resolución dun pro-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			blema ou duns problemas dentro do campo das matemáticas.	
			▪ MAB1.6.4. Interpreta a solución matemática do problema no contexto da realidade.	▪ CMCCT
			▪ MAB1.6.5. Realiza simulacións e predicións, en contexto real, para valorar a adecuación e as limitacións dos modelos, e propón melloras que aumenten a súa eficacia.	▪ CMCCT
▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.5. Práctica dos procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade e en contextos matemáticos, de xeito individual e en equipo.	▪ B1.7. Valorar a modelización matemática como un recurso para resolver problemas da realidade cotiá, avaliando a eficacia e as limitacións dos modelos utilizados ou construídos.	▪ MAB1.7.1. Reflexiona sobre o proceso e obtén conclusións sobre el e os seus resultados, valorando outras opinións.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g ▪ l ▪ m ▪ n ▪ ñ ▪ o	▪ B1.5. Práctica dos procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade e en contextos matemáticos, de xeito individual e en equipo.	▪ B1.8. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao quefacer matemático.	▪ MAB1.8.1. Desenvolve actitudes axeitadas para o traballo en matemáticas (esforzo, perseveranza, flexibilidade e aceptación da crítica razoada).	▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ MAB1.8.2. Formúlase a resolución de retos e problemas coa precisión, o esmero e o interese adecuados ao nivel educativo e á dificultade da situación.	▪ CMCCT
			▪ MAB1.8.3. Distingue entre problemas e exercicios, e adopta a actitude axeitada para cada caso.	▪ CMCCT
			▪ MAB1.8.4. Desenvolve actitudes	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Matemáticas. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			de curiosidade e indagación, xunto con hábitos de formular e formularse preguntas e buscar respostas axeitadas, tanto no estudo dos conceptos como na resolución de problemas.	▪ CAA ▪ CCEC
			▪ MAB1.8.5. Desenvolve habilidades sociais de cooperación e traballo en equipo.	▪ CMCCT ▪ CSIEE ▪ CSC
▪ b ▪ g	▪ B1.6. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes axeitadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	▪ B1.9. Superar bloqueos e inseguridades ante a resolución de situacións descoñecidas.	▪ MAB1.9.1. Toma decisións nos procesos de resolución de problemas, de investigación e de matematización ou de modelización, valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ b ▪ g	▪ B1.6. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes axeitadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	▪ B1.10. Reflexionar sobre as decisións tomadas e aprender diso para situacións similares futuras.	▪ MAB1.10.1. Reflexiona sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando a potencia e sinxeleza das ideas claves, aprendendo para situacións futuras similares.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.7. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para: – Recollida ordenada e a organización de datos. – Elaboración e creación de representacións gráficas de datos numéricos, funcionais ou estatísticos. – Facilitación da comprensión de	▪ B1.11. Empregar as ferramentas tecnolóxicas axeitadas, de forma autónoma, realizando cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos, facendo representacións gráficas, recreando situacións matemáticas mediante simulacións ou analizando con sentido crítico situacións diversas que axuden á comprensión de conceptos matemáticos ou á reso-	▪ MAB1.11.1. Selecciona ferramentas tecnolóxicas axeitadas e utilízaas para a realización de cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos cando a dificultade destes impida ou non aconselle facelos manualmente.	▪ CMCCT ▪ CD
			▪ MAB1.11.2. Utiliza medios tecnolóxicos para facer representacións gráficas de funcións con expre-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	conceptos e propiedades xeométricas ou funcionais e a realización de cálculos de tipo numérico, alxébrico ou estatístico. – Deseño de simulacións e elaboración de predicións sobre situacións matemáticas diversas. – Elaboración de informes e documentos sobre os procesos levados a cabo e os resultados e as conclusións obtidos. – Consulta, comunicación e compartición, en ámbitos apropiados, da información e das ideas matemáticas.	lución de problemas.	sións alxébricas complexas e extraer información cualitativa e cuantitativa sobre elas.	
			▪ MAB1.11.3. Deseña representacións gráficas para explicar o proceso seguido na solución de problemas, mediante a utilización de medios tecnolóxicos.	▪ CMCCT
			▪ MAB1.11.4. Recrea ámbitos e obxectos xeométricos con ferramentas tecnolóxicas interactivas para amosar, analizar e comprender propiedades xeométricas.	▪ CMCCT
			▪ MAB1.11.5. Utiliza medios tecnolóxicos para tratar datos e gráficas estatísticas, extraer información e elaborar conclusións.	▪ CMCCT
▪ a ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.7. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para: – Recollida ordenada e a organización de datos. – Elaboración e creación de representacións gráficas de datos numéricos, funcionais ou estatísticos. – Facilitación da comprensión de conceptos e propiedades xeométricas ou funcionais e a realización de cálculos de tipo numérico, alxébrico ou estatístico. – Deseño de simulacións e elabo-	▪ B1.12. Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación de maneira habitual no proceso de aprendizaxe, procurando, analizando e seleccionando información salientable en internet ou noutras fontes, elaborando documentos propios, facendo exposicións e argumentacións destes, e compartíndoos en ámbitos apropiados para facilitar a interacción.	▪ MAB1.12.1. Elabora documentos dixitais propios (de texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura, análise e selección de información relevante, coa ferramenta tecnolóxica axeitada, e compárteos para a súa discusión ou difusión.	▪ CD ▪ CCL
			▪ MAB1.12.2. Utiliza os recursos creados para apoiar a exposición oral dos contidos traballados na aula.	▪ CCL
			▪ MAB1.12.3. Usa adecuadamente os medios tecnolóxicos para estru-	▪ CD ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	ración de predicións sobre situacións matemáticas diversas. – Elaboración de informes e documentos sobre os procesos levados a cabo e os resultados e as conclusións obtidos. – Consulta, comunicación e compartición, en ámbitos apropiados, da información e das ideas matemáticas.		turar e mellorar o seu proceso de aprendizaxe, recollendo a información das actividades, analizando puntos fortes e débiles do seu proceso educativo e establecendo pautas de mellora.	
			▪ MAB1.12.4. Emprega ferramentas tecnolóxicas para compartir ideas e tarefas.	▪ CD ▪ CSC ▪ CSIEE
	Bloque 2. Números e álxebra			
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B2.1. Números enteiros: representación, ordenación na recta numérica e operacións. Operacións con calculadora ou outros medios tecnolóxicos. ▪ B2.2. Fraccións en ámbitos cotiáns. Fraccións equivalentes. Comparación de fraccións. Representación, ordenación e operacións. ▪ B2.3. Números decimais: representación, ordenación e operacións. ▪ B2.4. Relación entre fraccións e decimais. Conversión e operacións. ▪ B2.5. Potencias de números enteiros e fraccionarios con expoñente natural: operacións. ▪ B2.6. Potencias de base 10. Utilización da notación científica para representar números grandes. ▪ B2.7. Cadrados perfectos. Raíces	▪ B2.1. Utilizar números naturais, enteiros, fraccionarios e decimais, e porcentaxes sinxelas, as súas operacións e as súas propiedades, para recoller, transformar e intercambiar información, e resolver problemas relacionados coa vida diaria.	▪ MAB2.1.1. Identifica os tipos de números (naturais, enteiros, fraccionarios e decimais) e utilízaos para representar, ordenar e interpretar axeitadamente a información cuantitativa.	▪ CMCCT
			▪ MAB2.1.2. Calcula o valor de expresións numéricas de distintos tipos de números mediante as operacións elementais e as potencias de expoñente natural, aplicando correctamente a xerarquía das operacións.	▪ CMCCT
			▪ MAB2.1.3. Emprega axeitadamente os tipos de números e as súas operacións, para resolver problemas cotiáns contextualizados, representando e interpretando mediante medios tecnolóxicos, cando sexa necesario, os resultados obtidos.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	cadradas. Estimación e obtención de raíces aproximadas. ▪ B2.8. Xerarquía das operacións. ▪ B2.9. Elaboración e utilización de estratexias para o cálculo mental, para o cálculo aproximado e para o cálculo con calculadora.			
▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B2.1. Números enteiros: representación, ordenación na recta numérica e operacións. Operacións con calculadora ou outros medios tecnolóxicos. ▪ B2.2. Fraccións en ámbitos cotiáns. Fraccións equivalentes. Comparación de fraccións. Representación, ordenación e operacións. ▪ B2.3. Números decimais: representación, ordenación e operacións. ▪ B2.4. Relación entre fraccións e decimais. Conversión e operacións. ▪ B2.5. Potencias de números enteiros e fraccionarios con expoñente natural: operacións. ▪ B2.6. Potencias de base 10. Utilización da notación científica para representar números grandes. ▪ B2.7. Cadrados perfectos. Raíces cadradas. Estimación e obtención de raíces aproximadas. ▪ B2.8. Xerarquía das operacións. ▪ B2.9. Elaboración e utilización de	▪ B2.2. Coñecer e utilizar propiedades e novos significados dos números en contextos de paridade, divisibilidade e operacións elementais, mellorando así a comprensión do concepto e dos tipos de números.	▪ MAB2.2.1. Realiza cálculos nos que interveñen potencias de expoñente natural e aplica as regras básicas das operacións con potencias.	▪ CMCCT
			▪ MAB2.2.2. Realiza operacións de conversión entre números decimais e fraccionarios, acha fraccións equivalentes e simplifica fraccións, para aplicalo na resolución de problemas.	▪ CMCCT
			▪ MAB2.2.3. Utiliza a notación científica e valora o seu uso para simplificar cálculos e representar números moi grandes.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	estratexias para o cálculo mental, para o cálculo aproximado e para o cálculo con calculadora.			
▪ e ▪ f	▪ B2.8. Xerarquía das operacións. ▪ B2.9. Elaboración e utilización de estratexias para o cálculo mental, para o cálculo aproximado e para o cálculo con calculadora.	▪ B2.3. Desenvolver, en casos sinxelos, a competencia no uso de operacións combinadas como síntese da secuencia de operacións aritméticas, aplicando correctamente a xerarquía das operacións ou estratexias de cálculo mental.	▪ MAB2.3.1. Realiza operacións combinadas entre números enteiros, decimais e fraccionarios, con eficacia, mediante o cálculo mental, algoritmos de lapis e papel, calculadora ou medios tecnolóxicos, utilizando a notación máis axeitada e respectando a xerarquía das operacións.	▪ CMCCT
▪ e ▪ f	▪ B2.9. Elaboración e utilización de estratexias para o cálculo mental, para o cálculo aproximado e para o cálculo con calculadora.	▪ B2.4. Elixir a forma de cálculo apropiada (mental, escrita ou con calculadora), usando estratexias que permitan simplificar as operacións con números enteiros, fraccións, decimais e porcentaxes, e estimando a coherencia e a precisión dos resultados obtidos.	▪ MAB2.4.1. Desenvolve estratexias de cálculo mental para realizar cálculos exactos ou aproximados, valorando a precisión esixida na operación ou no problema.	▪ CMCCT
			▪ MAB2.4.2. Realiza cálculos con números naturais, enteiros, fraccionarios e decimais, decidindo a forma máis axeitada (mental, escrita ou con calculadora), coherente e precisa.	▪ CMCCT
▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B2.10. Cálculos con porcentaxes (mental, manual e con calculadora). Aumentos e diminucións porcentuais. ▪ B2.11. Razón, proporción e taxa.Taxa unitaria. Factores de conversión. Magnitudes directa e inversamente proporcionais. Constante de proporcionalidade. ▪ B2.12. Resolución de problemas	▪ B2.5. Utilizar diferentes estratexias (emprego de táboas, obtención e uso da constante de proporcionalidade, redución á unidade, etc.) para obter elementos descoñecidos nun problema a partir doutros coñecidos en situacións da vida real nas que existan variacións porcentuais e magnitudes directa ou inversamente proporcionais.	▪ MAB2.5.1. Identifica e discrimina relacións de proporcionalidade numérica (como o factor de conversión ou cálculo de porcentaxes) e emprégaas para resolver problemas en situacións cotiás.	▪ CMCCT
			▪ MAB2.5.2. Analiza situacións sinxelas e recoñece que interveñen magnitudes que non son directa	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	nos que interveña a proporcionalidade directa ou inversa, ou variacións porcentuais. Reparticións directa e inversamente proporcionais		nin inversamente proporcionais.	
▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B2.13. Tradución de expresións da linguaxe cotiá que representen situacións reais, á alxébrica, e viceversa. ▪ B2.14. Significados e propiedades dos números en contextos diferentes ao do cálculo (números triangulares, cadrados, pentagonais, etc.). ▪ B2.15. Linguaxe alxébrica para xeneralizar propiedades e simbolizar relacións. Obtención de fórmulas e termos xerais baseada na observación de pautas e regularidades. Valor numérico dunha expresión alxébrica. ▪ B2.16. Operacións con expresións alxébricas sinxelas. Transformación e equivalencias. Identidades. Operacións con polinomios en casos sinxelos.	▪ B2.6. Analizar procesos numéricos cambiantes, identificando os patróns e leis xerais que os rexen, utilizando a linguaxe alxébrica para expresalos, comunicalos e realizar predicións sobre o seu comportamento ao modificar as variables, e operar con expresións alxébricas.	▪ MAB2.6.1. Describe situacións ou enunciados que dependen de cantidades variables ou descoñecidas e secuencias lóxicas ou regularidades, mediante expresións alxébricas, e opera con elas.	▪ CMCCT
			▪ MAB2.6.2. Identifica propiedades e leis xerais a partir do estudo de procesos numéricos recorrentes ou cambiantes, exprésaas mediante a linguaxe alxébrica e utilízaas para facer predicións.	▪ CMCCT
			▪ MAB2.6.3. Utiliza as identidades alxébricas notables e as propiedades das operacións para transformar expresións alxébricas.	▪ CMCCT
▪ f ▪ h	▪ B2.17. Ecuacións de primeiro grao cunha incógnita e de segundo grao cunha incógnita. Resolución por distintos métodos. Interpretación das solucións. Ecuacións sen solución. Resolución de problemas. ▪ B2.18. Sistemas de dúas ecuacións lineais con dúas incógnitas. Métodos alxébricos de resolución e método gráfico. Resolución de	▪ B2.7. Utilizar a linguaxe alxébrica para simbolizar e resolver problemas mediante a formulación de ecuacións de primeiro e segundo grao, e sistemas de ecuacións, aplicando para a súa resolución métodos alxébricos ou gráficos, e contrastando os resultados obtidos.	▪ MAB2.7.1. Comproba, dada unha ecuación (ou un sistema), se un número ou uns números é ou son solución desta.	▪ CMCCT
			▪ MAB2.7.2. Formula alxebricamente unha situación da vida real mediante ecuacións de primeiro e segundo grao, e sistemas de ecuacións lineais con dúas incógnitas, resólveas e interpreta o resultado	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	problemas.		obtido.	
	Bloque 3. Xeometría			
▪ f ▪ h	▪ B3.1. Triángulos rectángulos. Teorema de Pitágoras. Xustificación xeométrica e aplicacións.	▪ B3.1. Recoñecer o significado aritmético do teorema de Pitágoras (cadrados de números e ternas pitagóricas) e o significado xeométrico (áreas de cadrados construídos sobre os lados), e empregalo para resolver problemas xeométricos.	▪ MAB3.1.1. Comprende os significados aritmético e xeométrico do teorema de Pitágoras e utilízaos para a procura de ternas pitagóricas ou a comprobación do teorema, construíndo outros polígonos sobre os lados do triángulo rectángulo.	▪ CMCCT
			▪ MAB3.1.2. Aplica o teorema de Pitágoras para calcular lonxitudes descoñecidas na resolución de triángulos e áreas de polígonos regulares, en contextos xeométricos ou en contextos reais	▪ CMCCT
▪ e ▪ f	▪ B3.2. Semellanza: figuras semellantes. Criterios de semellanza. Razón de semellanza e escala. Razón entre lonxitudes, áreas e volumes de corpos semellantes.	▪ B3.2. Analizar e identificar figuras semellantes, calculando a escala ou razón de semellanza e a razón entre lonxitudes, áreas e volumes de corpos semellantes.	▪ MAB3.2.1. Recoñece figuras semellantes e calcula a razón de semellanza e a razón de superficies e volumes de figuras semellantes.	▪ CMCCT
			▪ MAB3.2.2. Utiliza a escala para resolver problemas da vida cotiá sobre planos, mapas e outros contextos de semellanza.	▪ CMCCT
▪ e ▪ f	▪ B3.3. Poliedros e corpos de revolución: elementos característicos; clasificación. Áreas e volumes.	▪ B3.3. Analizar corpos xeométricos (cubos, ortoedros, prismas, pirámides, cilindros, conos e esferas) e identificar os seus elementos característicos (vértices, arestas, caras, desenvolvementos planos, seccións	▪ MAB3.3.1. Analiza e identifica as características de corpos xeométricos utilizando a linguaxe xeométrica axeitada.	▪ CMCCT
			▪ MAB3.3.2. Constrúe seccións sinxelas dos corpos xeométricos, a	▪ CMCCT

	Matemáticas. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		ao cortar con planos, corpos obtidos mediante seccións, simetrías, etc.).	partir de cortes con planos, mentalmente e utilizando os medios tecnolóxicos axeitados.	
			▪ MAB3.3.3. Identifica os corpos xeométricos a partir dos seus desenvolvementos planos e reciprocamente.	▪ CMCCT
▪ e ▪ f ▪ l ▪ n	▪ B3.4. Propiedades, regularidades e relacións dos poliedros. Cálculo de lonxitudes, superficies e volumes do mundo físico. ▪ B3.5. Uso de ferramentas informáticas para estudar formas, configuracións e relacións xeométricas.	▪ B3.4. Resolver problemas que leven consigo o cálculo de lonxitudes, superficies e volumes do mundo físico, utilizando propiedades, regularidades e relacións dos poliedros.	▪ MAB3.4.1. Resolve problemas da realidade mediante o cálculo de áreas e volumes de corpos xeométricos, utilizando as linguaxes xeométrica e alxébrica axeitadas.	▪ CMCCT
	Bloque 4. Funcións			
▪ f	▪ B4.1. Concepto de función: variable dependente e independente; formas de presentación (linguaxe habitual, táboa, gráfica e fórmula); crecemento e decrecemento; continuidade e descontinuidade; cortes cos eixes; máximos e mínimos relativos. Análise e comparación de gráficas.	▪ B4.1. Manexar as formas de presentar unha función (linguaxe habitual, táboa numérica, gráfica e ecuación), pasando dunhas formas a outras e elixindo a mellor delas en función do contexto.	▪ MAB4.1.1. Pasa dunhas formas de representación dunha función a outras, e elixe a máis adecuada en función do contexto.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B4.1. Concepto de función: variable dependente e independente; formas de presentación (linguaxe habitual, táboa, gráfica e fórmula); crecemento e decrecemento; continuidade e descontinuidade; cortes cos eixes; máximos e mínimos relativos. Análise e comparación	▪ B4.2. Comprender o concepto de función, e recoñecer, interpretar e analizar as gráficas funcionais.	▪ MAB4.2.1. Recoñece se unha gráfica representa ou non unha función.	▪ CMCCT
			▪ MAB4.2.2. Interpreta unha gráfica e analízaa, recoñecendo as súas propiedades máis características.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	de gráficas.			
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B4.2. Funcións lineais. Cálculo, interpretación e identificación da pendente da recta. Representacións da recta a partir da ecuación e obtención da ecuación a partir dunha recta. ▪ B4.4. Utilización de calculadoras gráficas e software específico para a construción e interpretación de gráficas.	▪ B4.3. Recoñecer, representar e analizar as funcións lineais, e utilizalas para resolver problemas.	▪ MAB4.3.1. Recoñece e representa unha función lineal a partir da ecuación ou dunha táboa de valores, e obtén a pendente da recta correspondente.	▪ CMCCT
			▪ MAB4.3.2. Obtén a ecuación dunha recta a partir da gráfica ou táboa de valores.	▪ CMCCT
			▪ MAB4.3.3. Escribe a ecuación correspondente á relación lineal existente entre dúas magnitudes, e represéntaa.	▪ CMCCT
			▪ MAB4.3.4. Estuda situacións reais sinxelas e, apoiándose en recursos tecnolóxicos, identifica o modelo matemático funcional (lineal ou afín) máis axeitado para explicalas, e realiza predicións e simulacións sobre o seu comportamento.	▪ CMCCT
	Bloque 5. Estatística e probabilidade			
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B5.1. Frecuencias absolutas, relativas e acumuladas. ▪ B5.2. Organización en táboas de datos recollidos nunha experiencia. ▪ B5.3. Diagramas de barras e de sectores. Polígonos de frecuencias; diagramas de caixa e bigotes ▪ B5.4. Medidas de tendencia central.	▪ B5.1. Formular preguntas axeitadas para coñecer as características de interese dunha poboación e recoller, organizar e presentar datos relevantes para respondelas, utilizando os métodos estatísticos apropiados e as ferramentas axeitadas, organizando os datos en táboas e construíndo gráficas, calculando os	▪ MAB5.1.1. Organiza datos, obtidos dunha poboación de variables cualitativas ou cuantitativas en táboas, calcula e interpreta as súas frecuencias absolutas, relativas, e acumuladas, e represéntaos graficamente.	▪ CMCCT
			▪ MAB5.1.2. Calcula a media aritmética, a mediana (intervalo media-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ m	▪ B5.5. Medidas de dispersión.	parámetros relevantes, e obtendo conclusións razoables a partir dos resultados obtidos.	no), a moda (intervalo modal), o rango e os cuartís, elixe o máis axeitado, e emprégaos para interpretar un conxunto de datos e para resolver problemas.	
			▪ MAB5.1.3. Interpreta gráficos estatísticos sinxelos recollidos en medios de comunicación e outros ámbitos da vida cotiá.	▪ CMCCT
▪ e ▪ f ▪ h	▪ B5.2. Organización en táboas de datos recollidos nunha experiencia. ▪ B5.3. Diagramas de barras e de sectores. Polígonos de frecuencias, diagramas de caixa e bigotes ▪ B5.4. Medidas de tendencia central. ▪ B5.5. Medidas de dispersión: rango e cuartís, percorrido intercuarílico, varianza e desviación típica. ▪ B5.6. Utilización de calculadoras e ferramentas tecnolóxicas para o tratamento de datos, creación e interpretación de gráficos e elaboración de informes.	▪ B5.2. Utilizar ferramentas tecnolóxicas para organizar datos, xerar gráficas estatísticas, calcular parámetros relevantes e comunicar os resultados obtidos que respondan ás preguntas formuladas previamente sobre a situación estudada.	▪ MAB5.2.1. Emprega a calculadora e ferramentas tecnolóxicas para organizar datos, xerar gráficos estatísticos e calcular as medidas de tendencia central, o rango e os cuartís.	▪ CMCCT
			▪ MAB5.2.2. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para comunicar información resumida e relevante sobre unha variable estatística analizada.	▪ CMCCT
▪ e ▪ f ▪ h	▪ B5.7. Fenómenos deterministas e aleatorios. ▪ B5.8. Formulación de conxecturas sobre o comportamento de fenómenos aleatorios sinxelos e deseño de experiencias para a súa comprobación. ▪ B5.9. Frecuencia relativa dun suceso e a súa aproximación á pro-	▪ B5.3. Diferenciar os fenómenos deterministas dos aleatorios, valorando a posibilidade que ofrecen as matemáticas para analizar e facer predicións razoables acerca do comportamento dos aleatorios a partir das regularidades obtidas ao repetir un número significativo de veces a experiencia aleatoria, ou o	▪ MAB5.3.1. Identifica os experimentos aleatorios e distíngueos dos deterministas.	▪ CMCCT
			▪ MAB5.3.2. Calcula a frecuencia relativa dun suceso mediante a experimentación.	▪ CMCCT
			▪ MAB5.3.3. Realiza predicións sobre un fenómeno aleatorio a partir	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	babilidade mediante a simulación ou experimentación.	cálculo da súa probabilidade.	do cálculo exacto da súa probabilidade ou a aproximación desta mediante a experimentación.	
▪ b ▪ f ▪ h	▪ B5.10. Sucesos elementais equiprobables e non equiprobables. ▪ B5.11. Espazo mostral en experimentos sinxelos. Táboas e diagramas de árbore sinxelos. ▪ B5.12. Cálculo de probabilidades mediante a regra de Laplace en experimentos sinxelos.	▪ B5.4. Inducir a noción de probabilidade a partir do concepto de frecuencia relativa e como medida de incerteza asociada aos fenómenos aleatorios, sexa ou non posible a experimentación.	▪ MAB5.4.1. Describe experimentos aleatorios sinxelos e enumera todos os resultados posibles, apoiándose en táboas, recontos ou diagramas en árbore sinxelos.	▪ CMCCT
			▪ MAB5.4.2. Distingue entre sucesos elementais equiprobables e non equiprobables.	▪ CMCCT
			▪ MAB5.4.3. Calcula a probabilidade de sucesos asociados a experimentos sinxelos mediante a regra de Laplace, e exprésaa en forma de fracción e como porcentaxe.	▪ CMCCT

1º de bacharelato

	Matemáticas I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Procesos, métodos e actitudes en matemáticas			
▪ e ▪ i	▪ B1.1. Planificación e expresión verbal do proceso de resolución de problemas.	▪ B1.1. Expresar verbalmente, de forma razoada, o proceso seguido na resolución dun problema.	▪ MA1B1.1.1. Expresa verbalmente, de forma razoada, o proceso seguido na resolución dun problema, coa precisión e o rigor adecuados.	▪ CCL ▪ CMCCT
▪ i	▪ B1.1. Planificación e expresión verbal do proceso de resolución de	▪ B1.2. Utilizar procesos de razoamento e estratexias de resolución	▪ MA1B1.2.1. Analiza e comprende o enunciado para resolver ou demos-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l	problemas. ▪ B1.2. Estratexias e procedementos postos en práctica: relación con outros problemas coñecidos; modificación de variables; suposición do problema resolto. ▪ B1.3. Solucións e/ou resultados obtidos: coherencia das solucións coa situación, revisión sistemática do proceso, outras formas de resolución, problemas parecidos, xeneralizacións e particularizacións interesantes. ▪ B1.4. Iniciación á demostración en matemáticas: métodos, razoamentos, linguaxes, etc.	de problemas, realizando os cálculos necesarios e comprobando as solucións obtidas.	trar (datos, relacións entre os datos, condicións, hipótese, coñecementos matemáticos necesarios, etc.).	
			▪ MA1B1.2.2. Valora a información dun enunciado e relaciónaa co número de solucións do problema.	▪ CMCCT
			▪ MA1B1.2.3. Realiza estimacións e elabora conxecturas sobre os resultados dos problemas para resolver, valorando a súa utilidade e a súa eficacia.	▪ CMCCT
			▪ MA1B1.2.4. Utiliza estratexias heurísticas e procesos de razoamento na resolución de problemas.	▪ CMCCT ▪ CAA
			▪ MA1B1.2.5. Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ d ▪ i ▪ l	▪ B1.4. Iniciación á demostración en matemáticas: métodos, razoamentos, linguaxes, etc. ▪ B1.5. Métodos de demostración: redución ao absurdo, método de indución, contraexemplos, razoamentos encadeados, etc. ▪ B1.6. Razoamento dedutivo e indutivo. ▪ B1.7. Linguaxe gráfica e alxébrica, e outras formas de representación de argumentos.	▪ B1.3. Realizar demostracións sinxelas de propiedades ou teoremas relativos a contidos alxébricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos.	▪ MA1B1.3.1. Utiliza diferentes métodos de demostración en función do contexto matemático e reflexiona sobre o proceso de demostración (estrutura, método, linguaxe e símbolos, pasos clave, etc.).	▪ CMCCT
▪ g	▪ B1.6. Razoamento dedutivo e indu-	▪ B1.4. Elaborar un informe científico	▪ MA1B1.4.1. Usa a linguaxe, a	▪ CMCCT

Matemáticas I. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i	tivo. ▪ B1.7. Linguaxe gráfica e alxébrica, e outras formas de representación de argumentos. ▪ B1.8. Elaboración e presentación oral e/ou escrita, utilizando as ferramentas tecnolóxicas axeitadas, de informes científicos sobre o proceso seguido na resolución dun problema ou na demostración dun resultado matemático. ▪ B1.9. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para: – Recollida ordenada e a organización de datos. – Elaboración e creación de representacións gráficas de datos numéricos, funcionais ou estatísticos. – Facilitación da comprensión de conceptos e propiedades xeométricas ou funcionais e a realización de cálculos de tipo numérico, alxébrico ou estatístico. – Deseño de simulacións e elaboración de predicións sobre situacións matemáticas diversas. – Elaboración de informes e documentos sobre os procesos levados a cabo e os resultados e as conclusións obtidos. – Consulta, comunicación e compartición, en ámbitos apropiados, da información e das ideas ma-	escrito que sirva para comunicar as ideas matemáticas xurdidas na resolución dun problema ou nunha demostración, coa precisión e o rigor adecuados.	notación e os símbolos matemáticos adecuados ao contexto e á situación.	
			▪ MA1B1.4.2. Utiliza argumentos, xustificacións, explicacións e razoamentos explícitos e coherentes.	▪ CMCCT
			▪ MA1B1.4.3. Emprega as ferramentas tecnolóxicas adecuadas ao tipo de problema, situación para resolver ou propiedade ou teorema para demostrar, tanto na procura de resultados como para a mellora da eficacia na comunicación das ideas matemáticas.	▪ CMCCT ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	temáticas.			
▪ i ▪ l ▪ m	▪ B1.10. Planificación e realización de proxectos e investigacións matemáticas a partir de contextos da realidade ou do mundo das matemáticas, de xeito individual e en equipo.	▪ B1.5. Planificar adecuadamente o proceso de investigación, tendo en conta o contexto en que se desenvolve e o problema de investigación formulado.	▪ MA1B1.5.1. Coñece a estrutura do proceso de elaboración dunha investigación matemática (problema de investigación, estado da cuestión, obxectivos, hipótese, metodoloxía, resultados, conclusións, etc.).	▪ CMCCT
			▪ MA1B1.5.2. Planifica axeitadamente o proceso de investigación, tendo en conta o contexto en que se desenvolve e o problema de investigación formulado.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
			▪ MA1B1.5.3. Afonda na resolución dalgúns problemas, formulando novas preguntas, xeneralizando a situación ou os resultados, etc.	▪ CMCCT
▪ b ▪ d ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m ▪ n	▪ B1.4. Iniciación á demostración en matemáticas: métodos, razoamentos, linguaxes, etc. ▪ B1.5. Métodos de demostración: redución ao absurdo, método de indución, contraexemplos, razoamentos encadeados, etc. ▪ B1.6. Razoamento dedutivo e indutivo. ▪ B1.7. Linguaxe gráfica e alxébrica, e outras formas de representación de argumentos. ▪ B1.10. Planificación e realización de proxectos e investigacións matemáticas a partir de contextos da realidade ou contextos do mundo	▪ B1.6. Practicar estratexias para a xeración de investigacións matemáticas, a partir da resolución dun problema e o afondamento posterior, a xeneralización de propiedades e leis matemáticas, e o afondamento nalgún momento da historia das matemáticas, concretando todo iso en contextos numéricos, alxébricos, xeométricos, funcionais, estatísticos ou probabilísticos.	▪ MA1B1.6.1. Xeneraliza e demostra propiedades de contextos matemáticos numéricos, alxébricos, xeométricos, funcionais, estatísticos ou probabilísticos.	▪ CMCCT
			▪ MA1B1.6.2. Procura conexións entre contextos da realidade e do mundo das matemáticas (a historia da humanidade e a historia das matemáticas; arte e matemáticas; tecnoloxías e matemáticas, ciencias experimentais e matemáticas, economía e matemáticas, etc.) e entre contextos matemáticos (numéricos e xeométricos, xeométri-	▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	das matemáticas, de xeito individual e en equipo.		cos e funcionais, xeométricos e probabilísticos, discretos e continuos, finitos e infinitos, etc.).	
▪ e ▪ g ▪ i	▪ B1.7. Linguaxe gráfica e alxébrica, e outras formas de representación de argumentos. ▪ B1.10. Planificación e realización de proxectos e investigacións matemáticas a partir de contextos da realidade ou do mundo das matemáticas, de xeito individual e en equipo. ▪ B1.11. Elaboración e presentación dun informe científico sobre o proceso, os resultados e as conclusións do proceso de investigación desenvolvido, utilizando as ferramentas e os medios tecnolóxicos axeitados.	▪ B1.7. Elaborar un informe científico escrito que recolla o proceso de investigación realizado, coa precisión e o rigor adecuados.	▪ MA1B1.7.1. Consulta as fontes de información adecuadas ao problema de investigación.	▪ CMCCT
			▪ MA1B1.7.2. Usa a linguaxe, a notación e os símbolos matemáticos adecuados ao contexto do problema de investigación.	▪ CMCCT
			▪ MA1B1.7.3. Utiliza argumentos, xustificacións, explicacións e razoamentos explícitos e coherentes.	▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ MA1B1.7.4. Emprega as ferramentas tecnolóxicas adecuadas ao tipo de problema de investigación.	▪ CMCCT ▪ CD
			▪ MA1B1.7.5. Transmite certeza e seguridade na comunicación das ideas, así como dominio do tema de investigación.	▪ CCL
			▪ MA1B1.7.6. Reflexiona sobre o proceso de investigación e elabora conclusións sobre o nivel de resolución do problema de investigación e de consecución de obxectivos, e, así mesmo, formula posibles continuacións da investigación, analiza os puntos fortes e débiles do proceso, e fai explícitas as súas impresións persoais sobre a experiencia.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i ▪ l	▪ B1.12. Práctica de procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade e matemáticos, de xeito individual e en equipo.	▪ B1.8. Desenvolver procesos de matematización en contextos da realidade cotiá (numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos ou probabilísticos) a partir da identificación de problemas en situacións da realidade.	▪ MA1B1.8.1. Identifica situacións problemáticas da realidade susceptibles de conter problemas de interese.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ MA1B1.8.2. Establece conexións entre o problema do mundo real e o matemático, identificando o problema ou os problemas matemáticos que subxacen nel, así como os coñecementos matemáticos necesarios.	▪ CMCCT
			▪ MA1B1.8.3. Usa, elabora ou constrúe modelos matemáticos axeitados que permitan a resolución do problema ou problemas dentro do campo das matemáticas.	▪ CMCCT
			▪ MA1B1.8.4. Interpreta a solución matemática do problema no contexto da realidade.	▪ CMCCT
			▪ MA1B1.8.5. Realiza simulacións e predicións, en contexto real, para valorar a adecuación e as limitacións dos modelos, e propón melloras que aumenten a súa eficacia.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B1.12. Práctica de procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade e matemáticos, de xeito individual e en equipo.	▪ B1.9. Valorar a modelización matemática como un recurso para resolver problemas da realidade cotiá, avaliando a eficacia e as limitacións dos modelos utilizados ou construídos.	▪ MA1B1.9.1. Reflexiona sobre o proceso e obtén conclusións sobre os logros conseguidos, resultados mellorables, impresións persoais do proceso, etc., valorando outras opinións	▪ CMCCT
▪ a	▪ B1.10. Planificación e realización	▪ B1.10. Desenvolver e cultivar as	▪ MA1B1.10.1. Desenvolve actitudes	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m ▪ n ▪ ñ ▪ o	de proxectos e investigacións matemáticas a partir de contextos da realidade ou do mundo das matemáticas, de xeito individual e en equipo. ▪ B1.12. Práctica de procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade e matemáticos, de xeito individual e en equipo.	actitudes persoais inherentes ao quefacer matemático.	axeitadas para o traballo en matemáticas (esforzo, perseveranza, flexibilidade para a aceptación da crítica razoada, convivencia coa incerteza, tolerancia da frustración, autoanálise continua, autocrítica constante, etc.).	▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ MA1B1.10.2. Formúlase a resolución de retos e problemas coa precisión, esmero e interese adecuados ao nivel educativo e á dificultade da situación.	▪ CMCCT
			▪ MA1B1.10.3. Desenvolve actitudes de curiosidade e indagación, xunto con hábitos de formularse preguntas e buscar respostas axeitadas, revisar de forma crítica os resultados atopados, etc	▪ CMCCT ▪ CAA
			▪ MA1B1.10.4. Desenvolve habilidades sociais de cooperación e traballo en equipo.	▪ CSC ▪ CSIEE
▪ b ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B1.13. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes axeitadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	▪ B1.11. Superar bloqueos e inseguridades ante a resolución de situacións descoñecidas.	▪ MA1B1.11.1. Toma decisións nos procesos de resolución de problemas, de investigación e de matematización ou de modelización, valorando as consecuencias destas e a conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ b ▪ i ▪ l	▪ B1.13. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes axeitadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	▪ B1.12. Reflexionar sobre as decisións tomadas, valorando a súa eficacia e aprendendo delas para situacións similares futuras.	▪ MA1B1.12.1. Reflexiona sobre os procesos desenvolvidos, tomando conciencia das súas estruturas, valorando a potencia, a sinxeleza e a	▪ CMCCT ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Matemáticas I. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			beleza das ideas e dos métodos utilizados, e aprendendo diso para situacións futuras.	
▪ g ▪ i	▪ B1.9. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para: – Recollida ordenada e a organización de datos. – Elaboración e creación de representacións gráficas de datos numéricos, funcionais ou estatísticos. – Facilitar a comprensión de conceptos e propiedades xeométricas ou funcionais e a realización de cálculos de tipo numérico, alxébrico ou estatístico. – Deseño de simulacións e elaboración de predicións sobre situacións matemáticas diversas. – Elaboración de informes e documentos sobre os procesos levados a cabo e os resultados e conclusións obtidos. – Consulta, comunicación e compartición, en ámbitos apropiados, da información e das ideas matemáticas.	▪ B1.13. Empregar as ferramentas tecnolóxicas axeitadas, de forma autónoma, realizando cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos, facendo representacións gráficas, recreando situacións matemáticas mediante simulacións ou analizando con sentido crítico situacións diversas que axuden á comprensión de conceptos matemáticos ou á resolución de problemas.	▪ MA1B1.13.1. Selecciona ferramentas tecnolóxicas axeitadas e utilízaas para a realización de cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos cando a dificultade destes impida ou non aconselle facelos manualmente.	▪ CMCCT ▪ CD
			▪ MA1B1.13.2. Utiliza medios tecnolóxicos para facer representacións gráficas de funcións con expresións alxébricas complexas e extraer información cualitativa e cuantitativa sobre elas.	▪ CMCCT
			▪ MA1B1.13.3. Deseña representacións gráficas para explicar o proceso seguido na solución de problemas, mediante a utilización de medios tecnolóxicos.	▪ CMCCT
			▪ MA1B1.13.4. Recrea ámbitos e obxectos xeométricos con ferramentas tecnolóxicas interactivas para amosar, analizar e comprender propiedades xeométricas.	▪ CMCCT
			▪ MA1B1.13.5. Utiliza medios tecnolóxicos para o tratamento de datos e gráficas estatísticas, extraer información e elaborar conclusións.	▪ CMCCT
▪ e	▪ B1.9. Utilización de medios tecno-	▪ B1.14. Utilizar as tecnoloxías da	▪ MA1B1.14.1. Elabora documentos	▪ CD

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g ▪ i	lóxicos no proceso de aprendizaxe para: – Recollida ordenada e a organización de datos. – Elaboración e creación de representacións gráficas de datos numéricos, funcionais ou estatísticos. – Facilitar a comprensión de conceptos e propiedades xeométricas ou funcionais e a realización de cálculos de tipo numérico, alxébrico ou estatístico. – Deseño de simulacións e elaboración de predicións sobre situacións matemáticas diversas. – Elaboración de informes e documentos sobre os procesos levados a cabo e os resultados e conclusións obtidos. – Consulta, comunicación e compartición, en ámbitos apropiados, da información e das ideas matemáticas.	información e da comunicación de maneira habitual no proceso de aprendizaxe, procurando, analizando e seleccionando información salientable en internet ou noutras fontes, elaborando documentos propios, facendo exposicións e argumentacións destes, e compartíndoos en ámbitos apropiados para facilitar a interacción.	dixitais propios (de texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura, análise e selección de información relevante, coa ferramenta tecnolóxica axeitada, e compárteos para a súa discusión ou difusión.	
			▪ MA1B1.14.2. Utiliza os recursos creados para apoiar a exposición oral dos contidos traballados na aula.	▪ CCL
			▪ MA1B1.14.3. Usa axeitadamente os medios tecnolóxicos para estruturar e mellorar o seu proceso de aprendizaxe, recollendo a información das actividades, analizando puntos fortes e débiles do seu proceso educativo, e establecendo pautas de mellora.	▪ CD ▪ CAA
			▪ MA1B1.14.4. Emprega ferramentas tecnolóxicas para compartir ideas e tarefas.	▪ CD ▪ CSC ▪ CSIEE
	Bloque 2. Números e álxebra			
▪ g ▪ i	▪ B2.1. Números reais: necesidade do seu estudo e das súas operacións para a comprensión da realidade. Valor absoluto. Desigualdades. Distancias na recta real. Intervalos e ámbitos. Aproximación e erros. Notación científica.	▪ B2.1. Utilizar os números reais, as súas operacións e as súas propiedades, para recoller, transformar e intercambiar información, estimando, valorando e representando os resultados en contextos de resolución de problemas.	▪ MA1B2.1.1. Recoñece os tipos números reais e complexos e utilízaos para representar e interpretar axeitadamente información cuantitativa.	▪ CMCCT
			▪ MA1B2.1.2. Realiza operacións numéricas con eficacia, empregan-	▪ CMCCT

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Matemáticas I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			do cálculo mental, algoritmos de lapis e papel, calculadora ou ferramentas informáticas.	
			▪ MA1B2.1.3. Utiliza a notación numérica máis adecuada a cada contexto e xustifica a súa idoneidade.	▪ CMCCT
			▪ MA1B2.1.4. Obtén cotas de erro e estimacións nos cálculos aproximados que realiza, valorando e xustificando a necesidade de estratexias axeitadas para minimizalas.	▪ CMCCT
			▪ MA1B2.1.5. Coñece e aplica o concepto de valor absoluto para calcular distancias e manexar desigualdades.	▪ CMCCT
			▪ MA1B2.1.6. Resolve problemas nos que interveñen números reais, a súa representación e a interpretación na recta real, e as súas operacións.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B2.2. Números complexos. Forma binómica e polar. Representacións gráficas. Operacións elementais. Fórmula de Moivre.	▪ B2.2. Coñecer os números complexos como extensión dos números reais, e utilizalos para obter solucións dalgunhas ecuacións alxébricas.	▪ MA1B2.2.1. Valora os números complexos como ampliación do concepto de números reais e utilízaos para obter a solución de ecuacións de segundo grao con coeficientes reais sen solución real.	▪ CMCCT
			▪ MA1B2.2.2. Opera con números complexos e represéntaos graficamente, e utiliza a fórmula de Moivre no caso das potencias, utilizando a notación máis adecuada a	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			cada contexto, xustificando a súa idoneidade.	
▪ i	▪ B2.3. Sucesións numéricas: termo xeral, monotonía e anotación. Número "e". ▪ B2.4. Logaritmos decimais e neperianos. Propiedades. Ecuacións logarítmicas e exponenciais. ▪ B2.5. Resolución de ecuacións non alxébricas sinxelas	▪ B2.3. Valorar as aplicacións do número "e" e dos logaritmos utilizando as súas propiedades na resolución de problemas extraídos de contextos reais.	▪ MA1B2.3.1. Aplica correctamente as propiedades para calcular logaritmos sinxelos en función doutros coñecidos.	▪ CMCCT
			▪ MA1B2.3.2. Resolve problemas asociados a fenómenos físicos, biolóxicos ou económicos, mediante o uso de logaritmos e as súas propiedades.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B2.6. Formulación e resolución de problemas da vida cotiá mediante ecuacións e inecuacións. Interpretación gráfica. ▪ B2.7. Método de Gauss para a resolución e a interpretación de sistemas de ecuacións lineais. Formulación e resolución de problemas da vida cotiá utilizando o método de Gauss.	▪ B2.4. Analizar, representar e resolver problemas formulados en contextos reais, utilizando recursos alxébricos (ecuacións, inecuacións e sistemas) e interpretando criticamente os resultados.	▪ MA1B2.4.1. Formula alxebricamente as restricións indicadas nunha situación da vida real, estuda e clasifica un sistema de ecuacións lineais formulado (como máximo de tres ecuacións e tres incógnitas), resólveo mediante o método de Gauss, nos casos que sexa posible, e aplícao para resolver problemas.	▪ CMCCT
			▪ MA1B2.4.2. Resolve problemas nos que se precise a formulación e a resolución de ecuacións (alxébricas e non alxébricas) e inecuacións (primeiro e segundo grao), e interpreta os resultados no contexto do problema.	▪ CMCCT
	Bloque 3. Análise			
▪ g	▪ B3.1. Funcións reais de variable	▪ B3.1. Identificar funcións elementais dadas a través de enunciados,	▪ MA1B3.1.1. Recoñece analiticamente e graficamente as funcións	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Matemáticas I. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i	real. Características das funcións. ▪ B3.2. Funcións básicas: polinómicas, racionais sinxelas, valor absoluto, raíz, trigonométricas e as súas inversas, exponenciais, logarítmicas e funcións definidas a anacos. ▪ B3.3. Operacións e composición de funcións. Función inversa. Funcións de oferta e demanda.	táboas ou expresións alxébricas, que describan unha situación real, e analizar cualitativa e cuantitativamente as súas propiedades, para representalas graficamente e extraer información práctica que axude a interpretar o fenómeno do que se derivan.	reais de variable real elementais e realiza analiticamente as operacións básicas con funcións.	
			▪ MA1B3.1.2. Selecciona adecuadamente e de maneira razoada eixes, unidades, dominio e escalas, e recoñece e identifica os erros de interpretación derivados dunha mala elección.	▪ CMCCT
			▪ MA1B3.1.3. Interpreta as propiedades globais e locais das funcións, comprobando os resultados coa axuda de medios tecnolóxicos en actividades abstractas e problemas contextualizados.	▪ CMCCT
			▪ MA1B3.1.4. Extrae e identifica informacións derivadas do estudo e a análise de funcións en contextos reais.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B3.4. Concepto de límite dunha función nun punto e no infinito. Cálculo de límites. Límites laterais. Indeterminacións. ▪ B3.5. Continuidade dunha función. Estudo de descontinuidades.	▪ B3.2. Utilizar os conceptos de límite e continuidade dunha función aplicándoos no cálculo de límites e o estudo da continuidade dunha función nun punto ou un intervalo.	▪ MA1B3.2.1. Comprende o concepto de límite, realiza as operacións elementais do seu cálculo, aplica os procesos para resolver indeterminacións e determina a tendencia dunha función a partir do cálculo de límites.	▪ CMCCT
			▪ MA1B3.2.2. Determina a continuidade da función nun punto a partir do estudo do seu límite e do valor da función, para extraer conclusións en situacións reais.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ MA1B3.2.3. Coñece as propiedades das funcións continuas e representa a función nun ámbito dos puntos de descontinuidade.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B3.4. Concepto de límite dunha función nun punto e no infinito. Cálculo de límites. Límites laterais. Indeterminacións. ▪ B3.5. Continuidade dunha función. Estudo de descontinuidades. ▪ B3.6. Derivada dunha función nun punto. Interpretación xeométrica da derivada da función nun punto. Medida da variación instantánea dunha magnitude con respecto a outra. Recta tanxente e normal. ▪ B3.7. Función derivada. Cálculo de derivadas. Regra da cadea.	▪ B3.3. Aplicar o concepto de derivada dunha función nun punto, a súa interpretación xeométrica e o cálculo de derivadas ao estudo de fenómenos naturais, sociais ou tecnolóxicos, e á resolución de problemas xeométricos.	▪ MA1B3.3.1. Calcula a derivada dunha función usando os métodos axeitados e emprégaa para estudar situacións reais e resolver problemas.	▪ CMCCT
			▪ MA1B3.3.2. Deriva funcións que son composición de varias funcións elementais mediante a regra da cadea.	▪ CMCCT
			▪ MA1B3.3.3. Determina o valor de parámetros para que se verifiquen as condicións de continuidade e derivabilidade dunha función nun punto.	▪ CMCCT
▪ g ▪ i	▪ B3.1. Funcións reais de variable real. Características das funcións. ▪ B3.4. Concepto de límite dunha función nun punto e no infinito. Cálculo de límites. Límites laterais. Indeterminacións. ▪ B3.7. Función derivada. Cálculo de derivadas. Regra da cadea. ▪ B3.8. Utilización das ferramentas básicas da análise para o estudo das características dunha función. Representación gráfica de funcións.	▪ B3.4. Estudar e representar graficamente funcións obtendo información a partir das súas propiedades e extraendo información sobre o seu comportamento local ou global.	▪ MA1B3.4.1. Representa graficamente funcións, despois dun estudo completo das súas características mediante as ferramentas básicas da análise.	▪ CMCCT
			▪ MA1B3.4.2. Utiliza medios tecnolóxicos axeitados para representar e analizar o comportamento local e global das funcións.	▪ CMCCT

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Matemáticas I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 4. Xeometría			
▪ i	▪ B4.1. Medida dun ángulo en radiáns. ▪ B4.2. Razóns trigonométricas dun ángulo calquera. Circunferencia goniométrica. Razóns trigonométricas dos ángulos suma, diferenza doutros dous, dobre e metade. Fórmulas de transformacións trigonométricas.	▪ B4.1. Recoñecer e traballar cos ángulos en radiáns, manexando con soltura as razóns trigonométricas dun ángulo, do seu dobre e a metade, así como as transformacións trigonométricas usuais.	▪ MA1B4.1.1. Coñece e utiliza as razóns trigonométricas dun ángulo, o seu dobre e a metade, así como as do ángulo suma e diferenza doutros dous.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B4.2. Razóns trigonométricas dun ángulo calquera. Circunferencia goniométrica. Razóns trigonométricas dos ángulos suma, diferenza doutros dous, dobre e metade. Fórmulas de transformacións trigonométricas. ▪ B4.3. Teoremas. Resolución de ecuacións trigonométricas sinxelas. ▪ B4.4. Resolución de triángulos. Resolución de problemas xeométricos diversos.	▪ B4.2. Utilizar os teoremas do seno, coseno e tanxente, e as fórmulas trigonométricas usuais para resolver ecuacións trigonométricas e aplicalas na resolución de triángulos directamente ou como consecuencia da resolución de problemas xeométricos do mundo natural, xeométrico ou tecnolóxico.	▪ MA1B4.2.1. Resolve problemas xeométricos do mundo natural, xeométrico ou tecnolóxico, utilizando os teoremas do seo, coseno e tanxente, e as fórmulas trigonométricas usuais, e aplica a trigonometría a outras áreas de coñecemento, resolvendo problemas contextualizados.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B4.5. Vectores libres no plano. Operacións xeométricas. ▪ B4.6. Produto escalar. Módulo dun vector. Ángulo de dous vectores. ▪ B4.7. Bases ortogonais e ortonormal.	▪ B4.3. Manexar a operación do produto escalar e as súas consecuencias; entender os conceptos de base ortogonal e ortonormal; e distinguir e manexarse con precisión no plano euclídeo e no plano métrico, utilizando en ambos os casos as súas ferramentas e propiedades.	▪ MA1B4.3.1. Define e manexa as operacións básicas con vectores no plano, utiliza a interpretación xeométrica das operacións para resolver problemas xeométricos e emprega con asiduidade as consecuencias da definición de produto escalar para normalizar vectores, calcular o coseno dun ángulo, estudar a ortogonalidade de dous vectores ou a proxección dun vec-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			tor sobre outro.	
			▪ MA1B4.3.2. Calcula a expresión analítica do produto escalar, do módulo e do coseno do ángulo.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B4.5. Vectores libres no plano. Operacións xeométricas. ▪ B4.6. Produto escalar. Módulo dun vector. Ángulo de dous vectores. ▪ B4.8. Xeometría métrica plana. Ecuacións da recta. Posicións relativas de rectas. Distancias e ángulos. Resolución de problemas.	▪ B4.4. Interpretar analiticamente distintas situacións da xeometría plana elemental, obtendo as ecuacións de rectas, e utilizalas para resolver problemas de incidencia e cálculo de distancias.	▪ MA1B4.4.1. Calcula distancias entre puntos e dun punto a unha recta, así como ángulos de dúas rectas.	▪ CMCCT
			▪ MA1B4.4.2. Obtén a ecuación dunha recta nas súas diversas formas, identificando en cada caso os seus elementos característicos.	▪ CMCCT
			▪ MA1B4.4.3. Recoñece e diferencia analiticamente as posicións relativas das rectas.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B4.9. Lugares xeométricos do plano. ▪ B4.10. Cónicas. Circunferencia, elipse, hipérbole e parábola. Ecuación e elementos.	▪ B4.5. Manexar o concepto de lugar xeométrico no plano e identificar as formas correspondentes a algúns lugares xeométricos usuais, estudando as súas ecuacións reducidas e analizando as súas propiedades métricas.	▪ MA1B4.5.1. Coñece o significado de lugar xeométrico e identifica os lugares máis usuais en xeometría plana, así como as súas características.	▪ CMCCT
			▪ MA1B4.5.2. Realiza investigacións utilizando programas informáticos específicos naquelas hai que seleccionar, que estudar posicións relativas e realizar interseccións entre rectas e as distintas cónicas estudadas.	▪ CMCCT
	Bloque 5. Estatística e Probabilidade			
▪ d	▪ B5.1. Estatística descritiva bidi-	▪ B5.1. Describir e comparar conxun-	▪ MA1B5.1.1. Elabora táboas bidi-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g ▪ i ▪ l	mensional. ▪ B5.2. Táboas de continxencia. ▪ B5.3. Distribución conxunta e distribucións marxinais. ▪ B5.4. Medias e desviacións típicas marxinais. ▪ B5.5. Distribucións condicionadas. ▪ B5.6. Independencia de variables estatísticas.	tos de datos de distribucións bidimensionais, con variables discretas ou continuas, procedentes de contextos relacionados co mundo científico, e obter os parámetros estatísticos máis usuais, mediante os medios máis adecuados (lapis e papel, calculadora ou folla de cálculo), valorando a dependencia entre as variables.	mensionais de frecuencias a partir dos datos dun estudo estatístico, con variables numéricas (discretas e continuas) e categóricas.	
			▪ MA1B5.1.2. Calcula e interpreta os parámetros estatísticos máis usuais en variables bidimensionais.	▪ CMCCT
			▪ MA1B5.1.3. Calcula as distribucións marxinais e distribucións condicionadas a partir dunha táboa de continxencia, así como os seus parámetros (media, varianza e desviación típica).	▪ CMCCT
			▪ MA1B5.1.4. Decide se dúas variables estatísticas son ou non dependentes a partir das súas distribucións condicionadas e marxinais.	▪ CMCCT
			▪ MA1B5.1.5. Avalía as representacións gráficas para unha distribución de datos sen agrupar e agrupados, usando adecuadamente medios tecnolóxicos para organizar e analizar datos desde o punto de vista estatístico, calcular parámetros e xerar gráficos estatísticos.	▪ CMCCT ▪ CD
▪ i ▪ l	▪ B5.6. Independencia de variables estatísticas. ▪ B5.7. Estudo da dependencia de dúas variables estatísticas. Representación gráfica: nube de puntos.	▪ B5.2. Interpretar a posible relación entre dúas variables e cuantificar a relación lineal entre elas mediante o coeficiente de correlación, valorando a pertinencia de axustar unha recta de regresión e, de ser o	▪ MA1B5.2.1. Distingue a dependencia funcional da dependencia estatística e estima se dúas variables son ou non estatisticamente dependentes mediante a representación da nube de puntos.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B5.8. Dependencia lineal de dúas variables estatísticas. Covarianza e correlación: cálculo e interpretación do coeficiente de correlación lineal. ▪ B5.9. Regresión lineal. Estimación. Predicións estatísticas e fiabilidade destas.	caso, a conveniencia de realizar predicións, avaliando a fiabilidade destas nun contexto de resolución de problemas relacionados con fenómenos científicos.	▪ MA1B5.2.2. Cuantifica o grao e o sentido da dependencia lineal entre dúas variables mediante o cálculo e a interpretación do coeficiente de correlación lineal.	▪ CMCCT
			▪ MA1B5.2.3. Calcula e representa as rectas de regresión de dúas variables, e obtén predicións a partir delas.	▪ CMCCT
			▪ MA1B5.2.4. Avalía a fiabilidade das predicións obtidas a partir da recta de regresión, mediante o coeficiente de determinación lineal.	▪ CMCCT
▪ b ▪ d ▪ e ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B5.10. Identificación das fases e das tarefas dun estudo estatístico. Análise e descrición de traballos relacionados coa estatística, interpretando a información e detectando erros e manipulacións.	▪ B5.3. Utilizar o vocabulario axeitado para a descrición de situacións relacionadas coa estatística, analizando un conxunto de datos ou interpretando de forma crítica informacións estatísticas presentes nos medios de comunicación, a publicidade e outros ámbitos, detectando posibles erros e manipulacións na presentación tanto dos datos como das conclusións.	▪ MA1B5.3.1. Describe situacións relacionadas coa estatística utilizando un vocabulario adecuado e elabora análises críticas sobre traballos relacionados coa estatística aparecidos en medios de comunicación e noutros ámbitos da vida cotiá.	▪ CCL ▪ CMCCT

2º de bacharelato

	Matemáticas II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Procesos, métodos e actitudes en matemáticas			

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ i	▪ B1.1. Planificación e expresión verbal do proceso de resolución de problemas.	▪ B1.1.Expresar verbalmente, de forma razoada o proceso seguido na resolución dun problema.	▪ MA2B1.1.1. Expresa verbalmente, de forma razoada, o proceso seguido na resolución dun problema, coa precisión e o rigor adecuados.	▪ CCL ▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B1.1. Planificación e expresión verbal do proceso de resolución de problemas. ▪ B1.2. Estratexias e procedementos postos en práctica: relación con outros problemas coñecidos; modificación de variables e suposición do problema resolto. ▪ B1.3. Solucións e/ou resultados obtidos: coherencia das solucións coa situación, revisión sistemática do proceso, outras formas de resolución, problemas parecidos, xeneralizacións e particularizacións interesantes. ▪ B1.4. Iniciación á demostración en matemáticas: métodos, razoamentos, linguaxes, etc.	▪ B1.2. Utilizar procesos de razoamento e estratexias de resolución de problemas, realizando os cálculos necesarios e comprobando as solucións obtidas.	▪ MA2B1.2.1. Analiza e comprende o enunciado que cómpre resolver ou demostrar (datos, relacións entre os datos, condicións, hipótese, coñecementos matemáticos necesarios, etc.).	▪ CMCCT
			▪ MA2B1.2.2. Valora a información dun enunciado e relaciónaa co número de solucións do problema.	▪ CMCCT
			▪ MA2B1.2.3. Realiza estimacións e elabora conxecturas sobre os resultados dos problemas que cómpre a resolver, e valora a súa utilidade e a súa eficacia.	▪ CMCCT
			▪ MA2B1.2.4. Utiliza estratexias heurísticas e procesos de razoamento na resolución de problemas.	▪ CMCCT ▪ CAA
			▪ MA2B1.2.5. Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ d ▪ i ▪ l	▪ B1.4. Iniciación á demostración en matemáticas: métodos, razoamentos, linguaxes, etc. ▪ B1.5. Métodos de demostración: redución ao absurdo; método de indución; contraexemplos; razoa-	▪ B1.3. Realizar demostracións sinxelas de propiedades ou teoremas relativos a contidos alxébricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos.	▪ MA2B1.3.1. Utiliza diferentes métodos de demostración en función do contexto matemático.	▪ CMCCT
			▪ MA2B1.3.2. Reflexiona sobre o proceso de demostración (estrutu-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	mentos encadeados, etc. ▪ B1.6. Razoamento dedutivo e indutivo. ▪ B1.7. Linguaxe gráfica e alxébrica, e outras formas de representación de argumentos.		ra, método, linguaxe e símbolos, pasos clave, etc.).	
▪ g ▪ i	▪ B1.6. Razoamento dedutivo e indutivo. ▪ B1.7. Linguaxe gráfica e alxébrica, e outras formas de representación de argumentos. ▪ B1.8. Elaboración e presentación oral e/ou escrita, utilizando as ferramentas tecnolóxicas axeitadas, de informes científicos sobre o proceso seguido na resolución dun problema ou na demostración dun resultado matemático. ▪ B1.9. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para: – Recollida ordenada e a organización de datos. – Elaboración e creación de representacións gráficas de datos numéricos, funcionais ou estatísticos. – Facilitación da comprensión de conceptos e propiedades xeométricas ou funcionais e a realización de cálculos de tipo numérico, alxébrico ou estatístico. – Deseño de simulacións e elaboración de predicións sobre situa-	▪ B1.4. Elaborar un informe científico escrito que sirva para comunicar as ideas matemáticas xurdidas na resolución dun problema ou nunha demostración, coa precisión e o rigor adecuados.	▪ MA2B1.4.1. Usa a linguaxe, a notación e os símbolos matemáticos adecuados ao contexto e á situación.	▪ CMCCT
			▪ MA2B1.4.2. Utiliza argumentos, xustificacións, explicacións e razoamentos explícitos e coherentes.	▪ CMCCT
			▪ MA2B1.4.3. Emprega as ferramentas tecnolóxicas adecuadas ao tipo de problema, á situación que cumpra resolver ou á propiedade ou o teorema que haxa que demostrar, tanto na procura de resultados como para a mellora da eficacia na comunicación das ideas matemáticas.	▪ CMCCT ▪ CD

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Matemáticas II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	cións matemáticas diversas. – Elaboración de informes e documentos sobre os procesos levados a cabo, e os resultados e as conclusións que se obteñen. – Consulta, comunicación e compartición, en ámbitos apropiados, da información e as ideas matemáticas.			
▪ i ▪ l ▪ m	▪ B1.10. Planificación e realización de proxectos e investigacións matemáticas a partir de contextos da realidade ou do mundo das matemáticas, de xeito individual e en equipo.	▪ B1.5. Planificar adecuadamente o proceso de investigación, tendo en conta o contexto en que se desenvolve e o problema de investigación formulado.	▪ MA2B1.5.1. Coñece a estrutura do proceso de elaboración dunha investigación matemática: problema de investigación, estado da cuestión, obxectivos, hipótese, metodoloxía, resultados, conclusións, etc.	▪ CMCCT
			▪ MA2B1.5.2. Planifica adecuadamente o proceso de investigación, tendo en conta o contexto en que se desenvolve e o problema de investigación formulado.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
			▪ MA2B1.5.3. Afonda na resolución dalgúns problemas, formulando novas preguntas, xeneralizando a situación ou os resultados, etc.	▪ CMCCT
▪ b ▪ d ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m ▪ n	▪ B1.4. Iniciación á demostración en matemáticas: métodos, razoamentos, linguaxes, etc. ▪ B1.5. Métodos de demostración: redución ao absurdo; método de indución; contraexemplos; razoamentos encadeados, etc. ▪ B1.6. Razoamento dedutivo e	▪ B1.6. Practicar estratexias para a xeración de investigacións matemáticas, a partir da resolución dun problema e o afondamento posterior, da xeneralización de propiedades e leis matemáticas, e do afondamento nalgún momento da historia das matemáticas, concre-	▪ MA2B1.6.1. Xeneraliza e demostra propiedades de contextos matemáticos numéricos, alxébricos, xeométricos, funcionais, estatísticos ou probabilísticos.	▪ CMCCT
			▪ MA2B1.6.2. Busca conexións entre contextos da realidade e do	▪ CMCCT ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	indutivo. ▪ B1.7. Linguaxe gráfica e alxébrica, e outras formas de representación de argumentos. ▪ B1.10. Planificación e realización de proxectos e investigacións matemáticas a partir de contextos da realidade ou do mundo das matemáticas, de xeito individual e en equipo.	tando todo iso en contextos numéricos, alxébricos, xeométricos, funcionais, estatísticos ou probabilísticos.	mundo das matemáticas (a historia da humanidade e a historia das matemáticas; arte e matemáticas; tecnoloxías e matemáticas, ciencias experimentais e matemáticas, economía e matemáticas, etc.) e entre contextos matemáticos (numéricos e xeométricos, xeométricos e funcionais, xeométricos e probabilísticos, discretos e continuos, finitos e infinitos, etc.).	▪ CCEC
▪ e ▪ g ▪ i	▪ B1.7. Linguaxe gráfica e alxébrica, e outras formas de representación de argumentos. ▪ B1.10. Planificación e realización de proxectos e investigacións matemáticas a partir de contextos da realidade ou do mundo das matemáticas, de xeito individual e en equipo. ▪ B1.11. Elaboración e presentación dun informe científico sobre o proceso, os resultados e as conclusións do proceso de investigación desenvolvido, utilizando as ferramentas e os medios tecnolóxicos axeitados.	▪ B1.7. Elaborar un informe científico escrito que recolla o proceso de investigación realizado, coa precisión e o rigor adecuados.	▪ MA2B1.7.1. Consulta as fontes de información adecuadas ao problema de investigación.	▪ CMCCT
			▪ MA2B1.7.2. Usa a linguaxe, a notación e os símbolos matemáticos adecuados ao contexto do problema de investigación.	▪ CMCCT
			▪ MA2B1.7.3. Utiliza argumentos, xustificacións, explicacións e razoamentos explícitos e coherentes.	▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ MA2B1.7.4. Emprega as ferramentas tecnolóxicas adecuadas ao tipo de problema de investigación.	▪ CMCCT ▪ CD
			▪ MA2B1.7.5. Transmite certeza e seguridade na comunicación das ideas, así como dominio do tema de investigación.	▪ CCL
			▪ MA2B1.7.6. Reflexiona sobre o	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Matemáticas II. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			proceso de investigación e elabora conclusións sobre o nivel de resolución do problema de investigación e de consecución de obxectivos e, sí mesmo, formula posibles continuacións da investigación; analiza os puntos fortes e débiles do proceso e fai explícitas as súas impresións persoais sobre a experiencia	
▪ i ▪ l	▪ B1.12. Práctica de procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade e matemáticos, de xeito individual e en equipo.	▪ B1.8. Desenvolver procesos de matematización en contextos da realidade cotiá (numéricos, xeométricos, funcionais, e estatísticos ou probabilísticos) a partir da identificación de problemas en situacións da realidade.	▪ MA2B1.8.1. Identifica situacións problemáticas da realidade susceptibles de conter problemas de interese.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ MA2B1.8.2. Establece conexións entre o problema do mundo real e o mundo matemático, identificando o problema ou os problemas matemáticos que subxacen nel, así como os coñecementos matemáticos necesarios.	▪ CMCCT
			▪ MA2B1.8.3. Usa, elabora ou constrúe modelos matemáticos axeitados que permitan a resolución do problema ou dos problemas dentro do campo das matemáticas.	▪ CMCCT
			▪ MA2B1.8.4. Interpreta a solución matemática do problema no contexto da realidade.	▪ CMCCT
			▪ MA2B1.8.5. Realiza simulacións e predicións, en contexto real, para valorar a adecuación e as limita-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			cións dos modelos, e propón melloras que aumenten a súa eficacia.	
▪ i	▪ B1.12. Práctica de procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade e matemáticos, de xeito individual e en equipo.	▪ B1.9. Valorar a modelización matemática como un recurso para resolver problemas da realidade cotiá, avaliando a eficacia e as limitacións dos modelos utilizados ou construídos.	▪ MA2B1.9.1. Reflexiona sobre o proceso e obtén conclusións sobre logros conseguidos, resultados mellorables, impresións persoais do proceso, etc., valorando outras opinións	▪ CMCCT
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m ▪ n ▪ ñ ▪ o ▪ p	▪ B1.10. Planificación e realización de proxectos e investigacións matemáticas a partir de contextos da realidade ou do mundo das matemáticas, de xeito individual e en equipo. ▪ B1.12. Práctica de procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade e matemáticos, de xeito individual e en equipo.	▪ B1.10. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao quefacer matemático.	▪ MA2B1.10.1. Desenvolve actitudes axeitadas para o traballo en matemáticas (esforzo, perseveranza, flexibilidade para a aceptación da crítica razoada, convivencia coa incerteza, tolerancia da frustración, autoanálise continuo, autocrítica constante, etc.).	▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ MA2B1.10.2. Formúlase a resolución de retos e problemas coa precisión, o esmero e o interese adecuados ao nivel educativo e á dificultade da situación.	▪ CMCCT
			▪ MA2B1.10.3. Desenvolve actitudes de curiosidade e indagación, xunto con hábitos de formular e formularse preguntas e procurar respostas axeitadas, revisar de forma crítica os resultados achados; etc.	▪ CMCCT ▪ CAA
			▪ MA2B1.10.4. Desenvolve habilidades sociais de cooperación e traballo en equipo.	▪ CSC ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Matemáticas II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B1.13. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes adecuadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	▪ B1.11. Superar bloqueos e inseguridades ante a resolución de situacións descoñecidas.	▪ MA2B1.11.1. Toma decisións nos procesos de resolución de problemas, de investigación e de matematización ou de modelización, e valora as consecuencias destas e a conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ b ▪ i ▪ l	▪ B1.13. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes axeitadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	▪ B1.12. Reflexionar sobre as decisións tomadas, valorando a súa eficacia e aprendendo delas para situacións similares futuras.	▪ MA2B1.12.1. Reflexiona sobre os procesos desenvolvidos, tomando conciencia das súas estruturas; valorando a potencia, a sinxeleza e a beleza das ideas e dos métodos utilizados; aprendendo diso para situacións futuras; etc.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ g ▪ i	▪ B1.9. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para: – Recollida ordenada e a organización de datos. – Elaboración e creación de representacións gráficas de datos numéricos, funcionais ou estatísticos. – Facilitación da comprensión de conceptos e propiedades xeométricas ou funcionais e a realización de cálculos de tipo numérico, alxébrico ou estatístico. – Deseño de simulacións e elaboración de predicións sobre situacións matemáticas diversas. – Elaboración de informes e documentos sobre os procesos le-	▪ B1.13. Empregar as ferramentas tecnolóxicas asecuadas, de forma autónoma, realizando cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos, facendo representacións gráficas, recreando situacións matemáticas mediante simulacións ou analizando con sentido crítico situacións diversas que axuden á comprensión de conceptos matemáticos ou á resolución de problemas.	▪ MA2B1.13.1. Selecciona ferramentas tecnolóxicas axeitadas e utilízaas para a realización de cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos, cando a dificultade destes impida ou non aconselle facelos manualmente.	▪ CMCCT ▪ CD
			▪ MA2B1.13.2. Utiliza medios tecnolóxicos para facer representacións gráficas de funcións con expresións alxébricas complexas e extraer información cualitativa e cuantitativa sobre elas.	▪ CMCCT
			▪ MA2B1.13.3. Deseña representacións gráficas para explicar o proceso seguido na solución de problemas, mediante a utilización de medios tecnolóxicos.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	vados a cabo, e os resultados e as conclusións que se obteñen. – Consulta, comunicación e compartición, en ámbitos apropiados, da información e as ideas matemáticas.		▪ MA2B1.13.4. Recrea ámbitos e obxectos xeométricos con ferramentas tecnolóxicas interactivas para amosar, analizar e comprender propiedades xeométricas.	▪ CMCCT
			▪ MA2B1.13.5. Utiliza medios tecnolóxicos para o tratamento de datos e gráficas estatísticas, extraer información e elaborar conclusións.	▪ CMCCT
▪ e ▪ g ▪ i	▪ B1.9. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para: – Recollida ordenada e a organización de datos. – Elaboración e creación de representacións gráficas de datos numéricos, funcionais ou estatísticos. – Facilitación da comprensión de conceptos e propiedades xeométricas ou funcionais e a realización de cálculos de tipo numérico, alxébrico ou estatístico. – Deseño de simulacións e elaboración de predicións sobre situacións matemáticas diversas. – Elaboración de informes e documentos sobre os procesos levados a cabo, e os resultados e as conclusións que se obteñen. – Consulta, comunicación e compartición, en ámbitos apropiados, da información e as ideas matemáticas.	▪ B1.14. Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación de xeito habitual no proceso de aprendizaxe, procurando, analizando e seleccionando información salientable en internet ou noutras fontes, elaborando documentos propios, facendo exposicións e argumentacións destes, e compartíndoos en ámbitos apropiados para facilitar a interacción.	▪ MA2B1.14.1. Elabora documentos dixitais propios (de texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura, análise e selección de información salientable, coa ferramenta tecnolóxica axeitada, e compárteos para a súa discusión ou difusión.	▪ CD
			▪ MA2B1.14.2. Utiliza os recursos creados para apoiar a exposición oral dos contidos traballados na aula.	▪ CCL
			▪ MA2B1.14.3. Usa adecuadamente os medios tecnolóxicos para estruturar e mellorar o seu proceso de aprendizaxe, recollendo a información das actividades, analizando puntos fortes e débiles do seu proceso educativo, e establecendo pautas de mellora.	▪ CD ▪ CAA
			▪ MA2B1.14.4. Emprega ferramentas tecnolóxicas para compartir	▪ CD ▪ CSC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			ideas e tarefas.	▪ CSIEE
	Bloque 2. Números e álxebra			
▪ g ▪ i	▪ B2.1. Estudo das matrices como ferramenta para manexar e operar con datos estruturados en táboas e grafos. Clasificación de matrices. Operacións. ▪ B2.2. Aplicación das operacións das matrices e das súas propiedades na resolución de problemas extraídos de contextos reais.	▪ B2.1. Utilizar a linguaxe matricial e as operacións con matrices para describir e interpretar datos e relacións na resolución de problemas diversos.	▪ MA2B2.1.1. Utiliza a linguaxe matricial para representar datos facilitados mediante táboas ou grafos e para representar sistemas de ecuacións lineais, tanto de xeito manual como co apoio de medios tecnolóxicos axeitados.	▪ CMCCT
			▪ MA2B2.1.2. Realiza operacións con matrices e aplica as propiedades destas operacións adecuadamente, de xeito manual ou co apoio de medios tecnolóxicos.	▪ CMCCT
▪ e ▪ i	▪ B2.1. Estudo das matrices como ferramenta para manexar e operar con datos estruturados en táboas e grafos. Clasificación de matrices. Operacións. ▪ B2.2. Aplicación das operacións das matrices e das súas propiedades na resolución de problemas extraídos de contextos reais. ▪ B2.3. Determinantes. Propiedades elementais. ▪ B2.4. Rango dunha matriz. ▪ B2.5. Matriz inversa. ▪ B2.6. Representación matricial dun sistema: discusión e resolución de sistemas de ecuacións lineais. Método de Gauss. Regra de Cremor. Aplicación á resolución de proble-	▪ B2.2. Transcribir problemas expresados en linguaxe usual á linguaxe alxébrica e resolvelos utilizando técnicas alxébricas determinadas (matrices, determinantes e sistemas de ecuacións), e interpretar criticamente o significado das solucións.	▪ MA2B2.2.1. Determina o rango dunha matriz, ata orde 4, aplicando o método de Gauss ou determinantes.	▪ CMCCT
			▪ MA2B2.2.2. Determina as condicións para que unha matriz teña inversa e calcúlaa empregando o método máis axeitado.	▪ CMCCT
			▪ MA2B2.2.3. Resolve problemas susceptibles de seren representados matricialmente e interpreta os resultados obtidos	▪ CMCCT
			▪ MA2B2.2.4. Formula alxebricamente as restricións indicadas nunha situación da vida real, estuda e clasifica o sistema de	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	mas.		ecuacións lineais formulado, resólveo nos casos en que sexa posible (empregando o método máis axeitado), e aplícao para resolver problemas.	
	Bloque 3. Análise			
▪ i	▪ B3.1. Límite dunha función nun punto e no infinito. Continuidade dunha función. Tipos de descontinuidade. Teorema de Bolzano. ▪ B3.2. Función derivada. Teoremas de Rolle e do valor medio. A regra de L'Hôpital. Aplicación ao cálculo de límites. ▪ B3.3. Aplicacións da derivada: problemas de optimización.	▪ B3.1. Estudar a continuidade dunha función nun punto ou nun intervalo, aplicando os resultados que se derivan diso.	▪ MA2B3.1.1. Coñece as propiedades das funcións continuas e representa a función nun ámbito dos puntos de descontinuidade.	▪ CMCCT
			▪ MA2B3.1.2. Aplica os conceptos de límite e de derivada á resolución de problemas, así como os teoremas relacionados.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B3.2. Función derivada. Teoremas de Rolle e do valor medio. Regra de L'Hôpital. Aplicación ao cálculo de límites. ▪ B3.3. Aplicacións da derivada: problemas de optimización.	▪ B3.2. Aplicar o concepto de derivada dunha función nun punto, a súa interpretación xeométrica e o cálculo de derivadas ao estudo de fenómenos naturais, sociais ou tecnolóxicos, e á resolución de problemas xeométricos, de cálculo de límites e de optimización.	▪ MA2B3.2.1. Aplica a regra de L'Hôpital para resolver indeterminacións no cálculo de límites.	▪ CMCCT
			▪ MA2B3.2.2. Formula problemas de optimización relacionados coa xeometría ou coas ciencias experimentais e sociais, resólveos e interpreta o resultado obtido dentro do contexto.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B3.4. Primitiva dunha función. Integral indefinida. Propiedades. Técnicas elementais para o cálculo de primitivas (integrais inmediatas e case inmediatas, racionais, por partes e por cambios de variable sinxelos).	▪ B3.3. Calcular integrais de funcións sinxelas aplicando as técnicas básicas para o cálculo de primitivas.	▪ MA2B3.3.1. Aplica os métodos básicos para o cálculo de primitivas de funcións.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g ▪ i	▪ B3.5. Integral definida. Teoremas do valor medio e fundamental do cálculo integral. Regra de Barrow. Aplicación ao cálculo de áreas de rexións planas.	▪ B3.4. Aplicar o cálculo de integrais definidas na medida de áreas de rexións planas limitadas por rectas e curvas sinxelas que sexan doadamente representables e, en xeral, á resolución de problemas.	▪ MA2B3.4.1. Calcula a área de recintos limitados por rectas e curvas sinxelas ou por dúas curvas.	▪ CMCCT
			▪ MA2B3.4.2. Utiliza os medios tecnolóxicos axeitados para representar e resolver problemas de áreas de recintos limitados por funcións coñecidas.	▪ CMCCT
	Bloque 4. Xeometría			
▪ i	▪ B4.1. Vectores no espazo tridimensional. Operacións. Base, dependencia e independencia lineal. Produto escalar, vectorial e mixto. Significado xeométrico.	▪ B4.1. Resolver problemas xeométricos espaciais, utilizando vectores.	▪ MA2B4.1.1. Realiza operacións elementais con vectores, manexando correctamente os conceptos de base e de dependencia e independencia lineal, e define e manexa as operacións básicas con vectores no espazo, utilizando a interpretación xeométrica das operacións con vectores para resolver problemas xeométricos.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B4.2. Ecuacións da recta e o plano no espazo. Identificación dos elementos característicos. ▪ B4.3. Posicións relativas (incidencia, paralelismo e perpendicularidade entre rectas e planos).	▪ B4.2. Resolver problemas de incidencia, paralelismo e perpendicularidade entre rectas e planos utilizando as ecuacións da recta e do plano no espazo.	▪ MA2B4.2.1. Expresa a ecuación da recta das súas distintas formas, pasando dunha a outra correctamente, identificando en cada caso os seus elementos característicos, e resolvendo os problemas afíns entre rectas.	▪ CMCCT
			▪ MA2B4.2.2. Obtén a ecuación do plano nas súas distintas formas, pasando dunha a outra correctamente, identificando en cada caso os seus elementos característicos.	▪ CMCCT

	Matemáticas II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ MA2B4.2.3. Analiza a posición relativa de planos e rectas no espazo, aplicando métodos matriciais e alxébricos.	▪ CMCCT
			▪ MA2B4.2.4. Obtén as ecuacións de rectas e planos en diferentes situacións.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B4.1. Vectores no espazo tridimensional. Operacións. Base, dependencia e independencia lineal. Produto escalar, vectorial e mixto. Significado xeométrico. ▪ B4.2. Ecuacións da recta e o plano no espazo. Identificación dos elementos característicos. ▪ B4.4. Propiedades métricas (cálculo de ángulos, distancias, áreas e volumes).	▪ B4.3. Utilizar os produtos entre vectores para calcular ángulos, distancias, áreas e volumes, calculando o seu valor e tendo en conta o seu significado xeométrico.	▪ MA2B4.3.1. Manexa o produto escalar e vectorial de dous vectores, o significado xeométrico, a expresión analítica e as propiedades.	▪ CMCCT
			▪ MA2B4.3.2. Coñece o produto mixto de tres vectores, o seu significado xeométrico, a súa expresión analítica e as propiedades.	▪ CMCCT
			▪ MA2B4.3.3. Determina ángulos, distancias, áreas e volumes utilizando os produtos escalar, vectorial e mixto, aplicándoos en cada caso á resolución de problemas xeométricos.	▪ CMCCT
			▪ MA2B4.3.4. Realiza investigacións utilizando programas informáticos específicos para seleccionar e estudar situacións novas da xeometría relativas a obxectos como a esfera.	▪ CMCCT
	Bloque 5. Estatística e probabilidade			
▪ i	▪ B5.1. Sucesos. Operacións con	▪ B5.1. Asignar probabilidades a	▪ MA2B5.1.1. Calcula a probabili-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	sucesos. Asignación de probabilidades a sucesos mediante a regra de Laplace e a partir da súa frecuencia relativa. Axiomática de Kolmogorov. ▪ B5.2. Aplicación da combinatoria ao cálculo de probabilidades. ▪ B5.3. Experimentos simples e compostos. Probabilidade condicionada. Dependencia e independencia de sucesos. ▪ B5.4. Teoremas da probabilidade total e de Bayes. Probabilidades iniciais e finais e verosimilitude dun suceso.	sucesos aleatorios en experimentos simples e compostos (utilizando a regra de Laplace en combinación con diferentes técnicas de reconto e a axiomática da probabilidade), así como a sucesos aleatorios condicionados (teorema de Bayes), en contextos relacionados co mundo real.	dade de sucesos en experimentos simples e compostos, condicionada ou non, mediante a regra de Laplace, as fórmulas derivadas da axiomática de Kolmogorov e diferentes técnicas de reconto.	
			▪ MA2B5.1.2. Calcula probabilidades a partir dos sucesos que constitúen unha partición do espazo mostral.	▪ CMCCT
			▪ MA2B5.1.3. Calcula a probabilidade final dun suceso aplicando a fórmula de Bayes.	▪ CMCCT
▪ g ▪ i	▪ B5.5. Variables aleatorias discretas (distribución de probabilidade, media, varianza e desviación típica) e continuas (función de densidade e función de distribución). ▪ B5.6. Distribución binomial. Caracterización e identificación do modelo. Cálculo de probabilidades. ▪ B5.7. Distribución normal. Tipificación da distribución normal. Asignación de probabilidades nunha distribución normal. ▪ B5.8. Cálculo de probabilidades mediante a aproximación da distribución binomial pola normal.	▪ B5.2. Identificar os fenómenos que poden modelizarse mediante as distribucións de probabilidade binomial e normal, calculando os seus parámetros e determinando a probabilidade de diferentes sucesos asociados.	▪ MA2B5.2.1. Identifica fenómenos que poden modelizarse mediante a distribución binomial, obtén os seus parámetros e calcula a súa media e desviación típica.	▪ CMCCT
			▪ MA2B5.2.2. Calcula probabilidades asociadas a unha distribución binomial a partir da súa función de probabilidade, da táboa da distribución ou mediante calculadora, folla de cálculo ou outra ferramenta tecnolóxica.	▪ CMCCT
			▪ MA2B5.2.3. Coñece as características e os parámetros da distribución normal e valora a súa importancia no mundo científico.	▪ CMCCT
			▪ MA2B5.2.4. Calcula probabilidades de sucesos asociados a fe-	▪ CMCCT

	Matemáticas II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			nómenos que poden modelizarse mediante a distribución normal a partir da táboa da distribución ou mediante calculadora, folla de cálculo ou outra ferramenta tecnolóxica.	
			▪ MA2B5.2.5. Calcula probabilidades de sucesos asociados a fenómenos que poden modelizarse mediante a distribución binomial a partir da súa aproximación pola normal, valorando se se dan as condicións necesarias para que sexa válida.	▪ CMCCT
▪ b ▪ e ▪ i ▪ l	▪ B5.9. Identificación das fases e tarefas dun estudo estatístico. Análise e descrición de traballos relacionados coa estatística e o azar, interpretando a información e detectando erros e manipulacións.	▪ B5.3. Utilizar o vocabulario axeitado para a descrición de situacións relacionadas co azar e a estatística, analizando un conxunto de datos ou interpretando de forma crítica informacións estatísticas presentes nos medios de comunicación, en especial os relacionados coas ciencias e outros ámbitos, detectando posibles erros e manipulacións tanto na presentación dos datos como na das conclusións.	▪ MA2B5.3.1. Utiliza un vocabulario axeitado para describir situacións relacionadas co azar e elabora análises críticas sobre traballos relacionados coa probabilidade e/ou a estatística aparecidos en medios de comunicación e noutros ámbitos da vida cotiá.	▪ CCL ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais

Introdución

As matemáticas son un instrumento indispensable para interpretarmos o mundo que nos rodea e expresarmos os fenómenos sociais, científicos e técnicos dun mundo cada vez máis complexo; contribúen de xeito especial á comprensión dos fenómenos da realidade social, de natureza económica, histórica, xeográfica, artística, política, sociolóxica, etc., xa que desenvolven a capacidade de simplificar e abstraer, favorecendo a adquisición da competencia de aprender a aprender.

As matemáticas teñen un carácter instrumental como base para o progreso na adquisición de contidos doutras disciplinas. Por exemplo, na economía, a teoría económica explica os fenómenos económicos cunha base matemática. A teoría de xogos ou a teoría da decisión son outro exemplo das aplicacións neste campo. Na socioloxía e nas ciencias políticas emprégase cada vez con maior frecuencia a análise de enquisas, entre outras aplicacións. Tampouco debe esquecerse a contribución das matemáticas a outras áreas como a xeografía, a historia ou a arte, onde tiveron unha recoñecida influencia e, en xeral, serviron como forza condutora no desenvolvemento da cultura e das civilizacións.

As matemáticas contribúen especialmente ao desenvolvemento da competencia matemática, recoñecida como clave pola Unión Europea, e das competencias básicas en ciencia e tecnoloxía. Isto consiste en formular, transformar e resolver problemas a partir de situacións da vida cotiá, doutras ciencias e das propias matemáticas. Para o lograr, cómpre analizar a situación; identificar o que é verdadeiramente salientable; establecer relacións; facer a modelización e ser quen de representala e de comunicala utilizando diferentes linguaxes e rexistros; formular outros problemas, outras preguntas e, mesmo, atopar outras respostas que aparezan tras a análise, o traballo, a argumentación e a resolución da situación de partida. É necesario utilizar conceptos, propiedades, procedementos e as linguaxes adecuadas para expresar as ideas matemáticas e resolver os problemas asociados coa situación en cuestión. Estas actividades esixen a argumentación e a análise dos procedementos empregados e as solucións propostas. É dicir, a competencia matemática consiste en adquirir un hábito de pensamento matemático que permita establecer hipótese e contrastalas, elaborar estratexias de resolución de problemas e axudar na toma de decisións axeitadas, tanto na vida persoal como na futura vida profesional.

Seguindo as recomendacións da Orde ECD/65/2015, para potenciar a motivación da aprendizaxe destas competencias é desexable unha metodoloxía activa e contextualizada, baseada nunha aprendizaxe cooperativa, onde

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

cada persoa poida desenvolver distintos papeis, achegando ou incorporando ideas, asumindo responsabilidades e aceptando erros; unha metodoloxía baseada en actividades ou proxectos matemáticos que poñan en contexto os contidos aprendidos, o que ha permitir fortalecer a autonomía persoal e o traballo en equipo, entre outras habilidades.

A materia de Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais está dividida en dous cursos: o seu ensino débese comezar tendo en conta o grao de adquisición da competencia matemática que o alumnado logrou a longo da ESO. Para lograr esta continuidade, igual que acontece no currículo básico das materias de matemáticas de ESO, os coñecementos, as competencias e os valores están integrados, e formuláronse os estándares de aprendizaxe avaliables tendo en conta a relación necesaria entre os devanditos elementos, tamén en bacharelato.

A materia estrutúrase en torno a catro bloques de contido: "Procesos, métodos e actitudes en matemáticas", "Números e álxebra", "Análise", e "Estatística e probabilidade".

O bloque de "Procesos, métodos e actitudes en matemáticas" é común aos dous cursos e transversal: débese desenvolver simultaneamente ao resto de bloques de contido e é o eixe fundamental da materia; articúlase sobre procesos básicos e imprescindibles no quefacer matemático: a resolución de problemas, proxectos de investigación matemática, a matematización e modelización, as actitudes adecuadas para desenvolver o traballo científico e a utilización de medios tecnolóxicos. Incorporouse a este bloque a maioría das competencias clave e os temas transversais, o que permite a súa adquisición e o seu desenvolvemento, respectivamente, ao longo de toda a materia. Nel establécense dous dos eixes fundamentais no proceso de ensino e aprendizaxe das matemáticas: a resolución de problemas e os proxectos de investigación. A habilidade de formular, interpretar e resolver problemas, e de modelizar a realidade poñen en xogo distintas formas de pensamento: o pensamento converxente, indispensable para estruturar coñecementos de forma lóxica; o pensamento diverxente, que permite incorporar novas solucións ou asociacións non convencionais ao problema investigado; os pensamentos abstracto, algorítmico, e computacional, vinculados á capacidade de abordar un problema automatizando o proceso e procurando solucións transferibles ou xeneralizables.

Neste proceso están involucradas todas as competencias: a de comunicación lingüística, ao ler de xeito comprensivo os enunciados e comunicar os resultados obtidos; a de sentido de iniciativa e espírito emprendedor, ao establecer un plan de traballo en revisión e modificación continua na medida en que se vai resolvendo o problema; a competencia dixital, ao tratar adecuadamente a información e, de ser o caso, servir de apoio á resolución do problema, comprobación da solución e a presentación de resultados; a competencia social e cívica, ao implicar unha actitude aberta ante diferentes enfoques e solucións; e a conciencia e expresións culturais, na medida en que o proxecto incorpore elementos culturais ou artísticos con base matemática.

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Os elementos que constitúen o currículo básico en primeiro curso fundamentan os principais conceptos dos bloques de contido, ademais de ofrecer unha base sólida para a interpretación de fenómenos sociais nos que interveñen dúas variables. En segundo curso, afóndase nas achegas da materia ao currículo do bacharelato, en particular mediante a inferencia estatística, a optimización e a álxebra lineal.

1º de bacharelato

	Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Procesos, métodos e actitudes en matemáticas			
▪ e ▪ i	▪ B1.1. Planificación e expresión verbal do proceso de resolución de problemas.	▪ B1.1. Expresar verbalmente, de forma razoada, o proceso seguido na resolución dun problema.	▪ MACS1B1.1.1. Expresa verbalmente, de forma razoada, o proceso seguido na resolución dun problema, coa precisión e o rigor adecuados.	▪ CCL ▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B1.3. Análise dos resultados obtidos: revisión das operacións utilizadas, coherencia das solucións coa situación, revisión sistemática do proceso, procura doutras formas de resolución e identificación de problemas parecidos. ▪ B1.2. Estratexias e procedementos postos en práctica: relación con outros problemas coñecidos, modificación de variables e suposición do problema resolto.	▪ B1.2. Utilizar procesos de razoamento e estratexias de resolución de problemas, realizando os cálculos necesarios e comprobando as solucións obtidas.	▪ MACS1B1.2.1. Analiza e comprende o enunciado que cumpra resolver (datos, relacións entre os datos, condicións, coñecementos matemáticos necesarios, etc.).	▪ CMCCT
			▪ MACS1B1.2.2. Realiza estimacións e elabora conxecturas sobre os resultados dos problemas que cumpra resolver, contrastando a súa validez e valorando a súa utilidade e eficacia.	▪ CMCCT
			▪ MACS1B1.2.3. Utiliza estratexias heurísticas e procesos de razoamento na resolución de problemas, reflexionando sobre o proceso seguido.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ g	▪ B1.4. Elaboración e presentación	▪ B1.3. Elaborar un informe científi-	▪ MACS1B1.3.1. Usa a linguaxe, a	▪ CMCCT

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i	oral e/ou escrita de informes científicos sobre o proceso seguido na resolución dun problema, utilizando as ferramentas tecnolóxicas axeitadas. ▪ B1.5. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para: – Recollida ordenada e a organización de datos. – Elaboración e creación de representacións gráficas de datos numéricos, funcionais ou estatísticos. – Facilitación da comprensión de conceptos e propiedades xeométricas ou funcionais e a realización de cálculos de tipo numérico, alxébrico ou estatístico. – Deseño de simulacións e elaboración de predicións sobre situacións matemáticas diversas. – Elaboración de informes e documentos sobre os procesos levados a cabo, e as conclusións e os resultados obtidos. – Consulta, comunicación e compartición, en ámbitos apropiados, da información e das ideas matemáticas.	co escrito que sirva para comunicar as ideas matemáticas xurdidas na resolución dun problema, coa precisión e o rigor adecuados.	notación e os símbolos matemáticos adecuados ao contexto e á situación.	
			▪ MACS1B1.3.2. Utiliza argumentos, xustificacións, explicacións e razoamentos explícitos e coherentes.	▪ CMCCT
			▪ MACS1B1.3.3. Emprega as ferramentas tecnolóxicas adecuadas ao tipo de problema, á situación que cumpra resolver ou á propiedade ou o teorema que se vaia demostrar.	▪ CMCCT ▪ CD
▪ i ▪ l ▪ m	▪ B1.6. Planificación e realización de proxectos e investigacións matemáticas a partir de contextos da realidade ou contextos do mundo das matemáticas, de xeito indivi-	▪ B1.4. Planificar adecuadamente o proceso de investigación, tendo en conta o contexto en que se desenvolve e o problema de investiga-	▪ MACS1B1.4.1. Coñece e describe a estrutura do proceso de elaboración dunha investigación matemática: problema de investigación, estado da cuestión, obxectivos, hi-	▪ CMCCT

	Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	dual e en equipo.	ción formulado.	pótese, metodoloxía, resultados, conclusións, etc.	
			▪ MACS1B1.4.2. Planifica adecuadamente o proceso de investigación, tendo en conta o contexto en que se desenvolve e o problema de investigación formulado.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ h ▪ i ▪ l ▪ n	▪ B1.6. Planificación e realización de proxectos e investigacións matemáticas a partir de contextos da realidade ou contextos do mundo das matemáticas, de xeito individual e en equipo.	▪ B1.5. Practicar estratexias para a xeración de investigacións matemáticas, a partir da resolución dun problema e o afondamento posterior; da xeneralización de propiedades e leis matemáticas; e do afondamento nalgún momento da historia das matemáticas, concretando todo iso en contextos numéricos, alxébricos, xeométricos, funcionais, estatísticos ou probabilísticos.	▪ MACS1B1.5.1. Afonda na resolución dalgúns problemas formulando novas preguntas, xeneralizando a situación ou os resultados, etc.	▪ CMCCT ▪
			▪ MACS1B1.5.2. Procura conexións entre contextos da realidade e do mundo das matemáticas (a historia da humanidade e a historia das matemáticas; arte e matemáticas; ciencias sociais e matemáticas, etc.).	▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CCEC
▪ e ▪ g ▪ i	▪ B1.6. Planificación e realización de proxectos e investigacións matemáticas a partir de contextos da realidade ou contextos do mundo das matemáticas, de xeito individual e en equipo. ▪ B1.7. Práctica de procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade. ▪ B1.8. Elaboración e presentación dun informe científico sobre o procedemento, os resultados e as conclusións do proceso de investigación desenvolvido.	▪ B1.6. Elaborar un informe científico escrito que recolla o proceso de investigación realizado, coa precisión e o rigor adecuados.	▪ MACS1B1.6.1. Consulta as fontes de información adecuadas ao problema de investigación.	▪ CMCCT
			▪ MACS1B1.6.2. Usa a linguaxe, a notación e os símbolos matemáticos adecuados ao contexto do problema de investigación.	▪ CMCCT
			▪ MACS1B1.6.3. Utiliza argumentos, xustificacións, explicacións e razoamentos explícitos e coherentes.	▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ MACS1B1.6.4. Emprega as ferra-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			mentas tecnolóxicas adecuadas ao tipo de problema de investigación, tanto na procura de solucións coma para mellorar a eficacia na comunicación das ideas matemáticas.	▪ CD
			▪ MACS1B1.6.5. Transmite certeza e seguridade na comunicación das ideas, así como dominio do tema de investigación.	▪ CCL
			▪ MACS1B1.6.6. Reflexiona sobre o proceso de investigación e elabora conclusións sobre o nivel de resolución do problema de investigación e de consecución de obxectivos, formula posibles continuacións da investigación, analiza os puntos fortes e débiles do proceso, e fai explícitas as súas impresións persoais sobre a experiencia.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B1.7. Práctica de procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade.	▪ B1.7. Desenvolver procesos de matematización en contextos da realidade cotiá (numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos ou probabilísticos) a partir da identificación de problemas en situacións problemáticas da realidade.	▪ MACS1B1.7.1. Identifica situacións problemáticas da realidade susceptibles de conter problemas de interese.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ MACS1B1.7.2. Establece conexións entre o problema do mundo real e o mundo matemático, identificando o problema ou os problemas matemáticos que subxacen nel, así como os coñecementos matemáticos necesarios.	▪ CMCCT

	Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ MACS1B1.7.3. Usa, elabora ou constrúe modelos matemáticos axeitados que permitan a resolución do problema ou dos problemas dentro do campo das matemáticas.	▪ CMCCT
			▪ MACS1B1.7.4. Interpreta a solución matemática do problema no contexto da realidade.	▪ CMCCT
			▪ MACS1B1.7.5. Realiza simulacións e predicións, en contexto real, para valorar a adecuación e as limitacións dos modelos, e propón melloras que aumenten a súa eficacia.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B1.7. Práctica de procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade.	▪ B1.8. Valorar a modelización matemática como un recurso para resolver problemas da realidade cotiá, avaliando a eficacia e as limitacións dos modelos utilizados ou construídos.	▪ MACS1B1.8.1. Reflexiona sobre o proceso e obtén conclusións sobre os logros conseguidos, resultados mellorables, impresións persoais do proceso, etc., valorando outras opinións.	▪ CMCCT
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ i ▪ l	▪ B1.6. Planificación e realización de proxectos e investigacións matemáticas a partir de contextos da realidade ou do mundo das matemáticas, de xeito individual e en equipo. ▪ B1.7. Práctica de procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade.	▪ B1.9. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao quefacer matemático.	▪ MACS1B1.9.1. Desenvolve actitudes axeitadas para o traballo en matemáticas (esforzo, perseveranza, flexibilidade e aceptación da crítica razoada, convivencia coa incerteza, tolerancia da frustración, autoanálise continuo, etc.).	▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ MACS1B1.9.2. Formúlase a resolución de retos e problemas coa precisión, esmero e interese ade-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n ▪ ñ ▪ o ▪ p			cuados ao nivel educativo e á dificultade da situación.	
			▪ MACS1B1.9.3. Desenvolve actitudes de curiosidade e indagación, xunto con hábitos de formular ou formularse preguntas e procurar respostas axeitadas, revisar de forma crítica os resultados achados, etc.	▪ CMCCT ▪ CAA
			▪ MACS1B1.9.4. Desenvolve habilidades sociais de cooperación e traballo en equipo.	▪ CSC ▪ CSIEE
▪ b ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B1.9. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes axeitadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	▪ B1.10. Superar bloqueos e inseguridades ante a resolución de situacións descoñecidas.	▪ MACS1B1.10.1. Toma decisións nos procesos (de resolución de problemas, de investigación, de matematización ou de modelización), valorando as consecuencias destas e a conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ b ▪ i ▪ l	▪ B1.9. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes axeitadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	▪ B1.11. Reflexionar sobre as decisións tomadas, valorando a súa eficacia, e aprender diso para situacións similares futuras.	▪ MACS1B1.11.1. Reflexiona sobre os procesos desenvolvidos, tomando conciencia das súas estruturas, valorando a potencia, a sinxeleza e a beleza das ideas e dos métodos utilizados, e aprende diso para situacións futuras.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ g ▪ i	▪ B1.5. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para: – Recollida ordenada e a organización de datos.	▪ B1.12. Empregar as ferramentas tecnolóxicas adecuadas, de xeito autónomo, realizando cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos, facendo representacións gráficas, recreando situacións mate-	▪ MACS1B1.12.1. Selecciona ferramentas tecnolóxicas axeitadas e utilízaas para a realización de cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos, cando a dificultade destes impida ou non aconselle face-	▪ CD ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	– Elaboración e creación de representacións gráficas de datos numéricos, funcionais ou estatísticos. – Facilitación da comprensión de conceptos e propiedades xeométricas ou funcionais, e a realización de cálculos de tipo numérico, alxébrico ou estatístico. – Deseño de simulacións e elaboración de predicións sobre situacións matemáticas diversas. – Elaboración de informes e documentos sobre os procesos levados a cabo e as conclusións e os resultados obtidos. – Consulta, comunicación e compartición, en ámbitos apropiados, da información e as ideas matemáticas.	máticas mediante simulacións ou analizando con sentido crítico situacións diversas que axuden á comprensión de conceptos matemáticos ou á resolución de problemas.	los manualmente.	
			▪ MACS1B1.12.2. Utiliza medios tecnolóxicos para facer representacións gráficas de funcións con expresións alxébricas complexas e extraer información cualitativa e cuantitativa sobre elas.	▪ CMCCT
			▪ MACS1B1.12.3. Deseña representacións gráficas para explicar o proceso seguido na solución de problemas, mediante a utilización de medios tecnolóxicos.	▪ CMCCT
			▪ MACS1B1.12.4. Recrea ámbitos e obxectos xeométricos con ferramentas tecnolóxicas interactivas para amosar, analizar e comprender propiedades xeométricas.	▪ CMCCT
			▪ MACSB1.12.5. Utiliza medios tecnolóxicos para o tratamento de datos e gráficas estatísticas, extraer información e elaborar conclusións.	▪ CMCCT
▪ e ▪ g ▪ i	▪ B1.5. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para: – Recollida ordenada e a organización de datos. – Elaboración e creación de representacións gráficas de datos	▪ B1.13. Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación de xeito habitual no proceso de aprendizaxe, procurando, analizando e seleccionando información salientable en internet ou noutras fontes, elaborando documentos propios, facendo exposi-	▪ MACS1B1.13.1. Elabora documentos dixitais propios (de texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.) como resultado do proceso de procura, análise e selección de información salientable, coa ferramenta tecnolóxica axeitada, e compárteos para a súa discusión	▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	numéricos, funcionais ou estatísticos. – Facilitación da comprensión de conceptos e propiedades xeométricas ou funcionais, e a realización de cálculos de tipo numérico, alxébrico ou estatístico. – Deseño de simulacións e elaboración de predicións sobre situacións matemáticas diversas. – Elaboración de informes e documentos sobre os procesos levados a cabo e as conclusións e os resultados obtidos. – Consulta, comunicación e compartición, en ámbitos apropiados, da información e as ideas matemáticas.	cións e argumentacións destes, e compartíndoos en ámbitos apropiados, para facilitar a interacción.	ou difusión.	
			▪ MACS1B1.13.2. Utiliza os recursos creados para apoiar a exposición oral dos contidos traballados na aula.	▪ CCL
			▪ MACS1B1.13.3. Usa axeitadamente os medios tecnolóxicos para estruturar e mellorar o seu proceso de aprendizaxe, recollendo a información das actividades, analizando puntos fortes e débiles do seu proceso educativo, e establecendo pautas de mellora.	▪ CD ▪ CAA
	Bloque 2. Números e álxebra			
▪ i	▪ B2.1. Números racionais e irracionais. Número real. Representación na recta real. Intervalos. ▪ B2.2. Aproximación decimal dun número real. Estimación, redondeo e erros. ▪ B2.3. Operacións con números reais. Potencias e radicais. Notación científica.	▪ B2.1. Utilizar os números reais e as súas operacións para presentar e intercambiar información, controlando e axustando a marxe de erro esixible en cada situación, en contextos da vida real.	▪ MACS1B2.1.1. Recoñece os tipos números reais (racionais e irracionais) e utilízaos para representar e interpretar axeitadamente información cuantitativa.	▪ CMCCT
			▪ MACS1B2.1.2. Representa correctamente información cuantitativa mediante intervalos de números reais.	▪ CMCCT
			▪ MACS1B2.1.3. Compara, ordena, clasifica e representa graficamente calquera número real.	▪ CMCCT

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ MACS1B2.1.4. Realiza operacións numéricas con eficacia, empregando cálculo mental, algoritmos de lapis e papel, calculadora ou programas informáticos, utilizando a notación máis axeitada e controlando o erro cando aproxima.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B2.4. Operacións con capitais financeiros. Aumentos e diminucións porcentuais. Taxas e xuros bancarios. Capitalización e amortización simple e composta. ▪ B2.5. Utilización de recursos tecnolóxicos para a realización de cálculos financeiros e mercantís.	▪ B2.2. Resolver problemas de capitalización e amortización simple e composta utilizando parámetros de aritmética mercantil, empregando métodos de cálculo ou os recursos tecnolóxicos máis axeitados.	▪ MACS1B2.2.1. Interpreta e contextualiza correctamente parámetros de aritmética mercantil para resolver problemas do ámbito da matemática financeira (capitalización e amortización simple e composta) mediante os métodos de cálculo ou recursos tecnolóxicos apropiados.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B2.6. Polinomios. Operacións. Descomposición en factores. ▪ B2.7. Ecuacións lineais, cuadráticas e reducibles a elas, exponenciais e logarítmicas. Aplicacións. ▪ B2.8. Sistemas de ecuacións de primeiro e segundo grao con dúas incógnitas. Clasificación. Aplicacións. Interpretación xeométrica. ▪ B2.9. Sistemas de ecuacións lineais con tres incógnitas: método de Gauss. ▪ B2.10. Formulación e resolución de problemas das ciencias sociais mediante sistemas de ecuacións lineais.	▪ B2.3. Transcribir a linguaxe alxébrica ou gráfica situacións relativas ás ciencias sociais, e utilizar técnicas matemáticas e ferramentas tecnolóxicas apropiadas para resolver problemas reais, dando unha interpretación das solucións obtidas en contextos particulares.	▪ MACS1B2.3.1. Utiliza con eficacia a linguaxe alxébrica para representar situacións formuladas en contextos reais.	▪ CMCCT
			▪ MACS1B2.3.2. Resolve problemas relativos ás ciencias sociais mediante a utilización de ecuacións ou sistemas de ecuacións.	▪ CMCCT
			▪ MACS1B2.3.3. Realiza unha interpretación contextualizada dos resultados obtidos e exponos con claridade.	▪ CMCCT
	Bloque 3. Análise			

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i	▪ B3.1. Resolución de problemas e interpretación de fenómenos sociais e económicos mediante funcións. ▪ B3.2. Funcións reais de variable real. Expresión dunha función en forma alxébrica, por medio de táboas ou de gráficas. Características dunha función. ▪ B3.3. Identificación da expresión analítica e gráfica das funcións reais de variable real (polinómicas, exponencial e logarítmica, valor absoluto, parte enteira, e racionais e irracionais sinxelas) a partir das súas características. Funcións definidas a anacos.	▪ B3.1. Interpretar e representar gráficas de funcións reais tendo en conta as súas características e a súa relación con fenómenos sociais.	▪ MACS1B3.1.1. Analiza funcións expresadas en forma alxébrica, por medio de táboas ou graficamente, e relaciónaas con fenómenos cotiáns, económicos, sociais e científicos, extraendo e replicando modelos.	▪ CMCCT
			▪ MACS1B3.1.2. Selecciona adecuadamente e razoadamente eixes, unidades e escalas, recoñecendo e identificando os erros de interpretación derivados dunha mala elección, para realizar representacións gráficas de funcións.	▪ CMCCT
			▪ MACS1B3.1.3. Estuda e interpreta graficamente as características dunha función, comprobando os resultados coa axuda de medios tecnolóxicos en actividades abstractas e problemas contextualizados.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B3.4. Interpolación e extrapolación lineal e cuadrática. Aplicación a problemas reais.	▪ B3.2. Interpolar e extrapolar valores de funcións a partir de táboas, e coñecer a utilidade en casos reais.	▪ MACS1B3.2.1. Obtén valores descoñecidos mediante interpolación ou extrapolación a partir de táboas ou datos, e interprétaos nun contexto.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B3.3. Identificación da expresión analítica e gráfica das funcións reais de variable real (polinómicas, exponencial e logarítmica, valor absoluto, parte enteira, e racionais e irracionais sinxelas) a partir das	▪ B3.3. Calcular límites finitos e infinitos dunha función nun punto ou no infinito, para estimar as tendencias.	▪ MACS1B3.3.1. Calcula límites finitos e infinitos dunha función nun punto ou no infinito para estimar as tendencias dunha función.	▪ CMCCT
			▪ MACS1B3.3.2. Calcula, representa	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	súas características. As funcións definidas a anacos. ▪ B3.5. Idea intuitiva de límite dunha función nun punto. Cálculo de límites sinxelos. O límite como ferramenta para o estudo da continuidade dunha función. Aplicación ao estudo das asíntotas.		e interpreta as asíntotas dunha función en problemas das ciencias sociais.	
▪ i	▪ B3.5. Idea intuitiva de límite dunha función nun punto. Cálculo de límites sinxelos. O límite como ferramenta para o estudo da continuidade dunha función. Aplicación ao estudo das asíntotas.	▪ B3.4. Coñecer o concepto de continuidade e estudar a continuidade nun punto en funcións polinómicas, racionais, logarítmicas e exponenciais.	▪ MACS1B3.4.1. Examina, analiza e determina a continuidade da función nun punto para extraer conclusións en situacións reais.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B3.6. Taxa de variación media e taxa de variación instantánea. Aplicación ao estudo de fenómenos económicos e sociais. Derivada dunha función nun punto. Interpretación xeométrica. Recta tanxente a unha función nun punto. ▪ B3.7. Función derivada. Regras de derivación de funcións elementais sinxelas que sexan suma, produto, cociente e composición de funcións polinómicas, exponenciais e logarítmicas.	▪ B3.5. Coñecer e interpretar xeometricamente a taxa de variación media nun intervalo e nun punto como aproximación ao concepto de derivada, e utilizar as regra de derivación para obter a función derivada de funcións sinxelas e das súas operacións.	▪ MACS1B3.5.1. Calcula a taxa de variación media nun intervalo e a taxa de variación instantánea, interprétaas xeometricamente e emprégaas para resolver problemas e situacións extraídas da vida real.	▪ CMCCT
			▪ MACS1B3.5.2. Aplica as regras de derivación para calcular a función derivada dunha función e obter a recta tanxente a unha función nun punto dado.	▪ CMCCT
	Bloque 4. Estatística e Probabilidade			
▪ i ▪ l	▪ B4.1. Estatística descritiva bidimensional: táboas de continxencia. ▪ B4.2. Distribución conxunta e distribucións marxinais.	▪ B4.1. Describir e comparar conxuntos de datos de distribucións bidimensionais, con variables discretas ou continuas, procedentes de contextos relacionados coa	▪ MACS1B4.1.1. Elabora e interpreta táboas bidimensionais de frecuencias a partir dos datos dun estudo estatístico, con variables numéricas (discretas e continuas) e	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B4.3. Distribucións condicionadas. ▪ B4.4. Medias e desviacións típicas marxinais e condicionadas. ▪ B4.5. Independencia de variables estatísticas.	economía e outros fenómenos sociais, e obter os parámetros estatísticos máis usuais mediante os medios máis axeitados (lapis e papel, calculadora, folla de cálculo) e valorando a dependencia entre as variables.	categóricas.	
			▪ MACS1B4.1.2. Calcula e interpreta os parámetros estatísticos máis usuais en variables bidimensionais para aplicalos en situacións da vida real.	▪ CMCCT
			▪ MACS1B4.1.3. Acha as distribucións marxinais e diferentes distribucións condicionadas a partir dunha táboa de continxencia, así como os seus parámetros, para aplicalos en situacións da vida real.	▪ CMCCT
			▪ MACS1B4.1.4. Decide se dúas variables estatísticas son ou non estatisticamente dependentes a partir das súas distribucións condicionadas e marxinais, para poder formular conxecturas.	▪ CMCCT
			▪ MACS1B4.1.5. Avalía as representacións gráficas apropiadas para unha distribución de datos sen agrupar e agrupados, e usa axeitadamente medios tecnolóxicos para organizar e analizar datos desde o punto de vista estatístico, calcular parámetros e xerar gráficos estatísticos.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B4.6. Dependencia de dúas variables estatísticas. Representación	▪ B4.2. Interpretar a posible relación entre dúas variables e cuantificar a relación lineal entre elas mediante	▪ MACS1B4.2.1. Distingue a dependencia funcional da dependencia estatística e estima se dúas varia-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	gráfica: nube de puntos. ▪ B4.7. Dependencia lineal de dúas variables estatísticas. Covarianza e correlación: cálculo e interpretación do coeficiente de correlación lineal. ▪ B4.8. Regresión lineal. Predicións estatísticas e fiabilidade destas. Coeficiente de determinación	o coeficiente de correlación, valorando a pertinencia de axustar unha recta de regresión e de realizar predicións a partir dela, avaliando a fiabilidade destas nun contexto de resolución de problemas relacionados con fenómenos económicos e sociais.	bles son ou non estatisticamente dependentes mediante a representación da nube de puntos en contextos cotiáns.	
			▪ MACS1B4.2.2. Cuantifica o grao e o sentido da dependencia lineal entre dúas variables mediante o cálculo e a interpretación do coeficiente de correlación lineal para poder obter conclusións.	▪ CMCCT
			▪ MACS1B4.2.3. Calcula e representa as rectas de regresión de dúas variables e obtén predicións a partir delas.	▪ CMCCT
			▪ MACS1B4.2.4. Avalía a fiabilidade das predicións obtidas a partir da recta de regresión mediante o coeficiente de determinación lineal en contextos relacionados con fenómenos económicos e sociais.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B4.9. Sucesos. Asignación de probabilidades a sucesos mediante a regra de Laplace e a partir da súa frecuencia relativa. Axiomática de Kolmogorov. ▪ B4.10. Aplicación da combinatoria ao cálculo de probabilidades. ▪ B4.11. Experimentos simples e compostos. Probabilidade condicionada. Dependencia e independencia de sucesos.	▪ B4.3. Asignar probabilidades a sucesos aleatorios en experimentos simples e compostos, utilizando a regra de Laplace en combinación con diferentes técnicas de reconto e a axiomática da probabilidade, empregando os resultados numéricos obtidos na toma de decisións en contextos relacionados coas ciencias sociais.	▪ MACS1B4.3.1. Calcula a probabilidade de sucesos en experimentos simples e compostos, condicionada ou non, mediante a regra de Laplace, as fórmulas derivadas da axiomática de Kolmogorov e diferentes técnicas de reconto.	▪ CMCCT
			▪ MACS1B4.3.2. Constrúe a función de probabilidade dunha variable discreta asociada a un fenómeno	▪ CMCCT

	Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B4.12. Variables aleatorias discretas. Distribución de probabilidade. Media, varianza e desviación típica. ▪ B4.13. Distribución binomial. Caracterización e identificación do modelo. Cálculo de probabilidades. ▪ B4.14. Variables aleatorias continuas. Función de densidade e de distribución. Interpretación da media, varianza e desviación típica. ▪ B4.15. Distribución normal. Tipificación da distribución normal. Asignación de probabilidades nunha distribución normal.		sinxelo e calcula os seus parámetros e algunhas probabilidades asociadas.	
			▪ MACS1B4.3.3. Constrúe a función de densidade dunha variable continua asociada a un fenómeno sinxelo, e calcula os seus parámetros e algunhas probabilidades asociadas.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B4.12. Variables aleatorias discretas. Distribución de probabilidade. Media, varianza e desviación típica. ▪ B4.13. Distribución binomial. Caracterización e identificación do modelo. Cálculo de probabilidades. ▪ B4.14. Variables aleatorias continuas. Función de densidade e de distribución. Interpretación da media, varianza e desviación típica. ▪ B4.15. Distribución normal. Tipificación da distribución normal. Asignación de probabilidades nunha distribución normal. ▪ B4.16. Cálculo de probabilidades mediante aproximación da distribución binomial pola normal.	▪ B4.4. Identificar os fenómenos que poden modelizarse mediante as distribucións de probabilidade binomial e normal, calculando os seus parámetros e determinando a probabilidade de sucesos asociados.	▪ MACS1B4.4.1. Identifica fenómenos que poden modelizarse mediante a distribución binomial, obtén os seus parámetros e calcula a súa media e a desviación típica.	▪ CMCCT
			▪ MACS1B4.4.2. Calcula probabilidades asociadas a unha distribución binomial a partir da súa función de probabilidade ou da táboa da distribución, ou mediante calculadora, folla de cálculo ou outra ferramenta tecnolóxica, e aplícaas en diversas situacións.	▪ CMCCT
			▪ MACS1B4.4.3. Distingue fenómenos que poden modelizarse mediante unha distribución normal, e valora a súa importancia nas ciencias sociais.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ MACS1B4.4.4. Calcula probabilidades de sucesos asociados a fenómenos que poden modelizarse mediante a distribución normal a partir da táboa da distribución ou mediante calculadora, folla de cálculo ou outra ferramenta tecnolóxica, e aplícaas en diversas situacións.	▪ CMCCT
			▪ MACS1B4.4.5. Calcula probabilidades de sucesos asociados a fenómenos que poden modelizarse mediante a distribución binomial a partir da súa aproximación pola normal, valorando se se dan as condicións necesarias para que sexa válida.	▪ CMCCT
▪ e ▪ i	▪ B4.17. Identificación das fases e as tarefas dun estudo estatístico. Análise e descrición de traballos relacionados coa estatística, interpretando a información, e detectando erros e manipulacións.	▪ B4.5. Utilizar o vocabulario axeitado para a descrición de situacións relacionadas co azar e a estatística, analizando un conxunto de datos ou interpretando de xeito crítico informacións estatísticas presentes nos medios de comunicación, a publicidade e outros ámbitos, e detectar posibles erros e manipulacións tanto na presentación dos datos coma das conclusións.	▪ MACS1B4.5.1. Utiliza un vocabulario adecuado para describir situacións relacionadas co azar e a estatística.	▪ CCL
			▪ MACS1B4.5.2. Razoa e argumenta a interpretación de informacións estatísticas ou relacionadas co azar presentes na vida cotiá.	▪ CMCCT

2º de bacharelato

	Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais II. 2º de bacharelato	

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Procesos, métodos e actitudes en matemáticas			
▪ e ▪ i	▪ B1.1. Planificación e expresión verbal do proceso de resolución de problemas.	▪ B1.1. Expresar verbalmente, de xeito razoado, o proceso seguido na resolución dun problema.	▪ MACS2B1.1.1. Expresa verbalmente, de xeito razoado, o proceso seguido na resolución dun problema, coa precisión e o rigor adecuados.	▪ CCL ▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B1.2. Estratexias e procedementos postos en práctica: – Relación con otros problemas coñecidos. – Modificación de variables. – Suposición do problema resolto. ▪ B1.3. Análise dos resultados obtidos: revisión das operacións utilizadas, coherencia das solucións coa situación, revisión sistemática do proceso, procura doutros xeitos de resolución e identificación de problemas parecidos.	▪ B1.2. Utilizar procesos de razoamento e estratexias de resolución de problemas, realizando os cálculos necesarios e comprobando as solucións obtidas.	▪ MACS2B1.2.1. Analiza e comprende o enunciado que cumpra resolver (datos, relacións entre os datos, condicións, coñecementos matemáticos necesarios, etc.).	▪ CMCCT
			▪ MACS2B1.2.2. Realiza estimacións e elabora conxecturas sobre os resultados dos problemas que cumpra resolver, contrastando a súa validez e valorando a súa utilidade e a súa eficacia.	▪ CMCCT
			▪ MACS2B1.2.3. Utiliza estratexias heurísticas e procesos de razoamento na resolución de problemas, reflexionando sobre o proceso seguido.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ g ▪ i	▪ B1.4. Elaboración e presentación oral e/ou escrita de informes científicos sobre o proceso seguido na resolución dun problema, utilizando as ferramentas tecnolóxicas axeitadas. ▪ B1.5. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para: – Recollida ordenada e a organi-	▪ B1.3. Elaborar un informe científico escrito que sirva para comunicar as ideas matemáticas xurdidas na resolución dun problema, coa precisión e o rigor adecuados.	▪ MACS2B1.3.1. Usa a linguaxe, a notación e os símbolos matemáticos adecuados ao contexto e á situación.	▪ CMCCT
			▪ MACS2B1.3.2. Utiliza argumentos, xustificacións, explicacións e razoamentos explícitos e coherentes.	▪ CMCCT
			▪ MACS2B1.3.3. Emprega as ferra-	▪ CMCCT

	Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	zación de datos. – Elaboración e creación de representacións gráficas de datos numéricos, funcionais ou estatísticos. – Facilitación da comprensión de conceptos e propiedades xeométricas ou funcionais, e realización de cálculos de tipo numérico, alxébrico ou estatístico. – Deseño de simulacións e elaboración de predicións sobre situacións matemáticas diversas. – Elaboración de informes e documentos sobre os procesos levados a cabo e as conclusións e os resultados obtidos. – Consulta, comunicación e compartición, en ámbitos apropiados, da información e as ideas matemáticas.		mentas tecnolóxicas adecuadas ao tipo de problema, situación para resolver ou propiedade ou teorema que cumpra demostrar.	▪ CD
▪ i ▪ l ▪ m	▪ B1.6. Planificación e realización de proxectos e investigacións matemáticas a partir de contextos da realidade ou do mundo das matemáticas, de xeito individual e en equipo.	▪ B1.4. Planificar adecuadamente o proceso de investigación, tendo en conta o contexto en que se desenvolve e o problema de investigación formulado.	▪ MACS2B1.4.1. Coñece e describe a estrutura do proceso de elaboración dunha investigación matemática (problema de investigación, estado da cuestión, obxectivos, hipótese, metodoloxía, resultados, conclusións, etc.).	▪ CMCCT
			▪ MACS2B1.4.2. Planifica adecuadamente o proceso de investigación, tendo en conta o contexto en que se desenvolve e o problema de investigación formulado.	▪ CMCCT ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ i ▪ l ▪ n	▪ B1.6. Planificación e realización de proxectos e investigacións matemáticas a partir de contextos da realidade ou do mundo das matemáticas, de xeito individual e en equipo.	▪ B1.5. Practicar estratexias para a xeración de investigacións matemáticas, a partir dea resolución dun problema e o afondamento posterior, da xeneralización de propiedades e leis matemáticas, e do afondamento nalgún momento da historia das matemáticas, concretando todo iso en contextos numéricos, alxébricos, xeométricos, funcionais, estatísticos ou probabilísticos.	▪ MACS2B1.5.1. Afonda na resolución dalgúns problemas formulando novas preguntas, xeneralizando a situación ou os resultados, etc.	▪ CMCCT
			▪ MACS2B1.5.2. Procura conexións entre contextos da realidade e do mundo das matemáticas (historia da humanidade e historia das matemáticas; arte e matemáticas; ciencias sociais e matemáticas, etc.)	▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CCEC
▪ e ▪ g ▪ i	▪ B1.6. Planificación e realización de proxectos e investigacións matemáticas a partir de contextos da realidade ou do mundo das matemáticas, de xeito individual e en equipo. ▪ B1.8. Elaboración e presentación dun informe científico sobre o procedemento, os resultados e as conclusións do proceso de investigación desenvolvido. ▪ B1.7. Práctica de procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade.	▪ B1.6. Elaborar un informe científico escrito que recolla o proceso de investigación realizado, coa precisión e o rigor adecuados.	▪ MACS2B1.6.1. Consulta as fontes de información adecuadas ao problema de investigación.	▪ CMCCT
			▪ MACS2B1.6.2. Usa a linguaxe, a notación e os símbolos matemáticos axeitados ao contexto do problema de investigación.	▪ CMCCT
			▪ MACS2B1.6.3. Utiliza argumentos, xustificacións, explicacións e razoamentos explícitos e coherentes.	▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ MACS2B1.6.4. Emprega as ferramentas tecnolóxicas adecuadas ao tipo de problema de investigación, tanto na procura de solucións coma para mellorar a eficacia na comunicación das ideas matemáticas.	▪ CMCCT ▪ CD
			▪ MACS2B1.6.5. Transmite certeza e seguridade na comunicación das	▪ CCL

	Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			ideas, así como dominio do tema de investigación.	
			▪ MACS2B1.6.6. Reflexiona sobre o proceso de investigación e elabora conclusións sobre o nivel de resolución do problema de investigación e de consecución de obxectivos, formula posibles continuacións da investigación, analiza os puntos fortes e débiles do proceso, e fai explícitas as súas impresións persoais sobre a experiencia.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B1.7. Práctica de procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade.	▪ B1.7. Desenvolver procesos de matematización en contextos da realidade cotiá (numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos ou probabilísticos) a partir da identificación de problemas en situacións problemáticas da realidade.	▪ MACS2B1.7.1. Identifica situacións problemáticas da realidade susceptibles de conter problemas de interese.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ MACS2B1.7.2. Establece conexións entre o problema do mundo real e o mundo matemático, identificando o problema ou os problemas matemáticos que subxacen nel, e os coñecementos matemáticos necesarios.	▪ CMCCT
			▪ MACS2B1.7.3. Usa, elabora ou constrúe modelos matemáticos axeitados que permitan a resolución do problema ou dos problemas dentro do campo das matemáticas.	▪ CMCCT
			▪ MACS2B1.7.4. Interpreta a solución matemática do problema no	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			contexto da realidade.	
			▪ MACS2B1.7.5. Realiza simulacións e predicións, en contexto real, para valorar a adecuación e as limitacións dos modelos, e propón melloras que aumenten a súa eficacia.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B1.7. Práctica de procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade.	▪ B1.8. Valorar a modelización matemática como un recurso para resolver problemas da realidade cotiá, avaliando a eficacia e as limitacións dos modelos utilizados ou construídos.	▪ 2B1.8.1. Reflexiona sobre o proceso e obtén conclusións sobre os logros conseguidos, resultados mellorables, impresións persoais do proceso, etc.v, e valorando outras opinións.	▪ CMCCT
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m ▪ n ▪ ñ ▪ o ▪ p	▪ B1.6. Planificación e realización de proxectos e investigacións matemáticas a partir de contextos da realidade ou do mundo das matemáticas, de xeito individual e en equipo. ▪ B1.7. Práctica de procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade. ▪ B1.9. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes axeitadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	▪ B1.9. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao quefacer matemático.	▪ MACS2B1.9.1. Desenvolve actitudes axeitadas para o traballo en matemáticas (esforzo, perseveranza, flexibilidade e aceptación da crítica razoada, convivencia coa incerteza, tolerancia da frustración, autoanálise continuo, etc.).	▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ MACS2B1.9.2. Formúlase a resolución de retos e problemas coa precisión, esmero e interese adecuados ao nivel educativo e á dificultade da situación.	▪ CMCCT
			▪ MACS2B1.9.3. Desenvolve actitudes de curiosidade e indagación, xunto con hábitos de formular e formularse preguntas e procurar respostas axeitadas, revisar de forma crítica os resultados encon-	▪ CMCCT ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			trados; etc.	
			▪ MACS1B1.9.4. Desenvolve habilidades sociais de cooperación e traballo en equipo.	▪ CSC ▪ CSIEE
▪ b ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B1.9. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes axeitadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	▪ B1.10. Superar bloqueos e inseguridades ante a resolución de situacións descoñecidas.	▪ MACS2B1.10.1. Toma decisións nos procesos de resolución de problemas, de investigación, de matematización ou de modelización, e valora as consecuencias destas e a conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ b ▪ i ▪ l	▪ B1.9. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes axeitadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	▪ B1.11. Reflexionar sobre as decisións tomadas, valorando a súa eficacia, e aprender diso para situacións similares futuras.	▪ MACS2B1.11.1. Reflexiona sobre os procesos desenvolvidos, tomando conciencia das súas estruturas, valorando a potencia, a sinxeleza e a beleza das ideas e dos métodosutilizados, e aprender diso para situacións futuras.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ g ▪ i	▪ B1.5. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para: – Recollida ordenada e a organización de datos. – Elaboración e creación de representacións gráficas de datos numéricos, funcionais ou estatísticos. – Facilitación da comprensión de conceptos e propiedades xeométricas ou funcionais, e realización de cálculos de tipo numérico, alxébrico ou estatístico.	▪ B1.12. Empregar as ferramentas tecnolóxicas adecuadas, de xeito autónomo, realizando cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos, facendo representacións gráficas, recreando situacións matemáticas mediante simulacións ou analizando con sentido crítico situacións diversas que axuden á comprensión de conceptos matemáticos ou á resolución de problemas.	▪ MACS2B1.12.1. Selecciona ferramentas tecnolóxicas axeitadas e utilízaas para a realización de cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos cando a dificultade destes impida ou non aconselle facelos manualmente.	▪ CD ▪ CMCCT
			▪ MACS2B1.12.2. Utiliza medios tecnolóxicos para facer representacións gráficas de funcións con expresións alxébricas complexas e extraer información cualitativa e cuantitativa sobre elas.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	– Deseño de simulacións e elaboración de predicións sobre situacións matemáticas diversas. – Elaboración de informes e documentos sobre os procesos levados a cabo e as conclusións e os resultados obtidos. – Consulta, comunicación e compartición, en ámbitos apropiados, da información e as ideas matemáticas.		▪ MACS2B1.12.3. Deseña representacións gráficas para explicar o proceso seguido na solución de problemas, mediante a utilización de medios tecnolóxicos	▪ CMCCT
			▪ MACS2B1.12.4. Recrea ámbitos e obxectos xeométricos con ferramentas tecnolóxicas interactivas para amosar, analizar e comprender propiedades xeométricas.	▪ CMCCT
			▪ MACSB1.12.5. Utiliza medios tecnolóxicos para o tratamento de datos e gráficas estatísticas, extraer información e elaborar conclusións.	▪ CMCCT
▪ e ▪ g ▪ i	▪ B1.5. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para: – Recollida ordenada e a organización de datos. – Elaboración e creación de representacións gráficas de datos numéricos, funcionais ou estatísticos. – Facilitación da comprensión de conceptos e propiedades xeométricas ou funcionais, e realización de cálculos de tipo numérico, alxébrico ou estatístico. – Deseño de simulacións e elaboración de predicións sobre situacións matemáticas diversas. – Elaboración de informes e do-	▪ B1.13. Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación de maneira habitual no proceso de aprendizaxe, buscando, analizando e seleccionando información salientable en internet ou noutras fontes, elaborando documentos propios, facendo exposicións e argumentacións destes e compartíndoos en ámbitos apropiados para facilitar a interacción.	▪ MACS2B1.13.1. Elabora documentos dixitais propios (de texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura, análise e selección de información salientable, coa ferramenta tecnolóxica axeitada, e compárteos para a súa discusión ou difusión.	▪ CD
			▪ MACS2B1.13.2. Utiliza os recursos creados para apoiar a exposición oral dos contidos traballados na aula.	▪ CCL
			▪ MACS2B1.13.3. Usa axeitadamente os medios tecnolóxicos para estruturar e mellorar o seu proceso de aprendizaxe, recollendo a in-	▪ CD ▪ CAA

	Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	cumentos sobre os procesos levados a cabo e as conclusións e os resultados obtidos. – Consulta, comunicación e compartición, en ámbitos apropiados, da información e as ideas matemáticas.		formación das actividades, analizando puntos fortes e débiles do seu proceso educativo, e establecendo pautas de mellora.	
	Bloque 2. Números e álxebra			
▪ i	▪ B2.1. Estudo das matrices como ferramenta para manexar e operar con datos estruturados en táboas. Clasificación de matrices. ▪ B2.2. Operacións con matrices. ▪ B2.3. Rango dunha matriz. ▪ B2.4. Matriz inversa. ▪ B2.5. Método de Gauss. ▪ B2.6. Determinantes ata orde 3. ▪ B2.7. Aplicación das operacións das matrices e das súas propiedades na resolución de problemas en contextos reais.	▪ B2.1. Organizar información procedente de situacións do ámbito social utilizando a linguaxe matricial, e aplicar as operacións con matrices como instrumento para o tratamento da devandita información.	▪ MACS2B2.1.1. Dispón en forma de matriz información procedente do ámbito social para poder resolver problemas con maior eficacia.	▪ CMCCT
			▪ MACS2B2.1.2. Utiliza a linguaxe matricial para representar datos facilitados mediante táboas e para representar sistemas de ecuacións lineais.	▪ CMCCT
			▪ MACS2B2.1.3. Realiza operacións con matrices e aplica as propiedades destas operacións adecuadamente, de xeito manual e co apoio de medios tecnolóxicos.	▪ CMCCT
▪ h ▪ i	▪ B2.8. Representación matricial dun sistema de ecuacións lineais: discusión e resolución de sistemas de ecuacións lineais (ata tres ecuacións con tres incógnitas). Método de Gauss. ▪ B2.9. Resolución de problemas das ciencias sociais e da econo-	▪ B2.2. Transcribir problemas expresados en linguaxe usual á linguaxe alxébrica e resolvelos utilizando técnicas alxébricas determinadas (matrices, sistemas de ecuacións, inecuacións e programación lineal bidimensional), interpretando criticamente o significado das solucións obtidas.	▪ MACS2B2.2.1. Formula alxebricamente as restricións indicadas nunha situación da vida real e o sistema de ecuacións lineais formulado (como máximo de tres ecuacións e tres incógnitas), resólveo nos casos que sexa posible e aplícao para resolver problemas en contextos reais.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	mía. ▪ B2.10. Inecuacións lineais cunha ou dúas incógnitas. Sistemas de inecuacións. Resolución gráfica e alxébrica. ▪ B2.11. Programación lineal bidimensional. Rexión factible. Determinación e interpretación das solucións óptimas. ▪ B2.12. Aplicación da programación lineal á resolución de problemas sociais, económicos e demográficos.		▪ MACS2B2.2.2. Aplica as técnicas gráficas de programación lineal bidimensional para resolver problemas de optimización de funcións lineais que están suxeitas a restricións, e interpreta os resultados obtidos no contexto do problema.	▪ CMCCT
	Bloque 3. Análise			
▪ i	▪ B3.1. Continuidade: tipos. Estudo da continuidade en funcións elementais e definidas a anacos.	▪ B3.1. Analizar e interpretar fenómenos habituais das ciencias sociais de xeito obxectivo traducindo a información á linguaxe das funcións, e describilo mediante o estudo cualitativo e cuantitativo das súas propiedades máis características.	▪ MACS2B3.1.1. Modeliza con axuda de funcións problemas formulados nas ciencias sociais e descríbeos mediante o estudo da continuidade, tendencias, ramas infinitas, corte cos eixes, etc.	▪ CMCCT
			▪ MACS2B3.1.2. Calcula as asíntotas de funcións sinxelas racionais, exponenciais e logarítmicas.	▪ CMCCT
			▪ MACS2B3.1.3. Estuda a continuidade nun punto dunha función elemental ou definida a anacos utilizando o concepto de límite.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B3.2. Aplicacións das derivadas ao estudo de funcións polinómicas, racionais e irracionais sinxelas, exponenciais e logarítmicas.	▪ B3.2. Utilizar o cálculo de derivadas para obter conclusións acerca do comportamento dunha función, para resolver problemas de optimización extraídos de situacións	▪ MACS2B3.2.1. Representa funcións e obtén a expresión alxébrica a partir de datos relativos ás súas propiedades locais ou globais, e extrae conclusións en problemas	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B3.3. Problemas de optimización relacionados coas ciencias sociais e a economía. ▪ B3.4. Estudo e representación gráfica de funcións polinómicas, racionais, irracionais, expónenciais e logarítmicas sinxelas a partir das súas propiedades locais e globais.	reais de carácter económico ou social e extraer conclusións do fenómeno analizado.	derivados de situacións reais.	
			▪ MACS2B3.2.2. Formula problemas de optimización sobre fenómenos relacionados coas ciencias sociais, resólveos e interpreta o resultado obtido dentro do contexto.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B3.5. Concepto de primitiva. Integral indefinida. Cálculo de primitivas: propiedades básicas. Integrais inmediatas. ▪ B3.6. Cálculo de áreas: integral definida. Regra de Barrow.	▪ B3.3. Aplicar o cálculo de integrais na medida de áreas de rexións planas limitadas por rectas e curvas sinxelas que sexan doadamente representables, utilizando técnicas de integración inmediata.	▪ MACS2B3.3.1. Aplica a regra de Barrow ao cálculo de integrais definidas de funcións elementais inmediatas.	▪ CMCCT
			▪ MACS2B3.3.2. Aplica o concepto de integral definida para calcular a área de recintos planos delimitados por unha ou dúas curvas.	▪ CMCCT
	Bloque 4. Estatística e Probabilidade			
▪ i ▪ l	▪ B4.1. Afondamento na teoría da probabilidade. Axiomática de Kolmogorov. Asignación de probabilidades a sucesos mediante a regra de Laplace e a partir da súa frecuencia relativa. ▪ B4.2. Experimentos simples e compostos. Probabilidade condicionada. Dependencia e independencia de sucesos. ▪ B4.3. Teoremas da probabilidade total e de Bayes. Probabilidades iniciais e finais, e verosimilitude dun suceso.	▪ B4.1. Asignar probabilidades a sucesos aleatorios en experimentos simples e compostos, utilizando a regra de Laplace en combinación con diferentes técnicas de reconto persoais, diagramas de árbore ou táboas de continxencia, a axiomática da probabilidade e o teorema da probabilidade total, e aplica o teorema de Bayes para modificar a probabilidade asignada a un suceso (probabilidade inicial) a partir da información obtida mediante a experimentación (probabilidade final), empregando os resultados numéricos obtidos na	▪ MACS2B4.1.1. Calcula a probabilidade de sucesos en experimentos simples e compostos mediante a regra de Laplace, as fórmulas derivadas da axiomática de Kolmogorov e diferentes técnicas de reconto.	▪ CMCCT
			▪ MACS2B4.1.2. Calcula probabilidades de sucesos a partir dos sucesos que constitúen unha partición do espazo mostral.	▪ CMCCT
			▪ MACS2B4.1.3. Calcula a probabilidade final dun suceso aplicando a	▪ CMCCT

	Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		toma de decisións en contextos relacionados coas ciencias sociais.	fórmula de Bayes.	
			▪ MACS2B4.1.4. Resolve unha situación relacionada coa toma de decisións en condicións de incerteza en función da probabilidade das distintas opcións.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B4.4. Poboación e mostra. Métodos de selección dunha mostra. Tamaño e representatividade dunha mostra. ▪ B4.5. Estatística paramétrica. Parámetros dunha poboación e estatísticos obtidos a partir dunha mostra. Estimación puntual. ▪ B4.6. Media e desviación típica da media mostral e da proporción mostral. Distribución da media mostral nunha poboación normal. Distribución da media mostral e da proporción mostral no caso de mostras grandes. ▪ B4.7. Estimación por intervalos de confianza. Relación entre confianza, erro e tamaño mostral. ▪ B4.8. Intervalo de confianza para a media poboacional dunha distribución normal con desviación típica coñecida. ▪ B4.9. Intervalo de confianza para a media poboacional dunha distribución de modelo descoñecido e para a proporción no caso de mos-	▪ B4.2. Describir procedementos estatísticos que permiten estimar parámetros descoñecidos dunha poboación cunha fiabilidade ou un erro prefixados, calculando o tamaño mostral necesario e construíndo o intervalo de confianza para a media dunha poboación normal con desviación típica coñecida e para a media e proporción poboacional, cando o tamaño mostral é suficientemente grande.	▪ MACS2B4.2.1. Valora a representatividade dunha mostra a partir do seu proceso de selección.	▪ CMCCT
			▪ MACS2B4.2.2. Calcula estimadores puntuais para a media, varianza, desviación típica e proporción poboacionais, e aplícao a problemas reais.	▪ CMCCT
			▪ MACS2B4.2.3. Calcula probabilidades asociadas á distribución da media mostral e da proporción mostral, aproximándoas pola distribución normal de parámetros axeitados a cada situación, e aplícao a problemas de situacións reais.	▪ CMCCT
			▪ MACS2B4.2.4. Constrúe, en contextos reais, un intervalo de confianza para a media poboacional dunha distribución normal con desviación típica coñecida.	▪ CMCCT
			▪ MACS2B4.2.5. Constrúe, en contextos reais, un intervalo de con-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	tras grandes.		fianza para a media poboacional e para a proporción no caso de mostras grandes.	
			▪ MACS2B4.2.6. Relaciona o erro e a confianza dun intervalo de confianza co tamaño mostral, e calcula cada un destes tres elementos, coñecidos os outros dous, e aplícao en situacións reais.	▪ CMCCT
▪ e ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B4.10. Identificación das fases e das tarefas dun estudo estatístico. Elaboración e presentación da información estatística. Análise e descrición de traballos relacionados coa estatística e o azar, interpretando a información e detectando erros e manipulacións.	▪ B4.3. Presentar de forma ordenada información estatística utilizando vocabulario e representacións adecuadas, e analizar de xeito crítico e argumentado informes estatísticos presentes nos medios de comunicación, na publicidade e noutros ámbitos, prestando especial atención á súa ficha técnica e detectando posibles erros e manipulacións na súa presentación e conclusións.	▪ MACS2B4.3.1. Utiliza as ferramentas necesarias para estimar parámetros descoñecidos dunha poboación e presentar as inferencias obtidas mediante un vocabulario e representacións axeitadas.	▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ MACS2B4.3.2. Identifica e analiza os elementos dunha ficha técnica nun estudo estatístico sinxelo.	▪ CMCCT
			▪ MACS2B4.3.3. Analiza de xeito crítico e argumentado información estatística presente nos medios de comunicación e noutros ámbitos da vida cotiá.	▪ CMCCT ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas

Introdución

A materia de Matemáticas contribúe especialmente ao desenvolvemento da competencia clave matemática e en ciencia e tecnoloxía, recoñecida pola Unión Europea. Esta competencia consiste en formular, transformar e resolver problemas a partir de situacións da vida cotiá, doutras ciencias e das propias matemáticas. En concreto, abrangue os aspectos e as facetas seguintes: pensar, modelar e razoar de xeito matemático; formular e resolver problemas; representar entidades matemáticas; utilizar os símbolos matemáticos; comunicarse coas matemáticas e sobre elas; e utilizar axudas e ferramentas tecnolóxicas. Por outra banda, o pensamento matemático axuda á adquisición do resto de competencias e contribúe á formación intelectual do alumnado, o que permitirá que se desenvolva mellor tanto no ámbito persoal como no social.

A resolución de problemas e os proxectos de investigación constitúen os eixes fundamentais no proceso de ensino e aprendizaxe das Matemáticas. Unha das capacidades esenciais que se desenvolven coa actividade matemática é a habilidade de formular, propor, interpretar e resolver problemas, xa que lles permite ás persoas o emprego dos procesos cognitivos para abordaren e resolveren situacións interdisciplinares en contextos reais, o que resulta de máximo interese para o desenvolvemento da creatividade e o pensamento lóxico. Neste proceso de resolución e investigación están involucradas moitas outras competencias, ademais da matemática, como é o caso da comunicación lingüística, ao ler de forma comprensiva os enunciados e comunicar os resultados obtidos; o sentido de iniciativa e espírito emprendedor, ao establecer un plan de traballo en revisión e modificación continua, na medida en que se vai resolvendo o problema; a competencia dixital, ao tratar adecuadamente a información e, de ser o caso, servir de apoio á resolución do problema e á comprobación da solución; a competencia de aprender a aprender, ao proporcionar estratexias de planificación e análise que axudan na resolución de problemas, así como actitudes de curiosidade e hábitos de formularse preguntas; a competencia social e cívica, ao implicar unha actitude aberta ante diferentes solucións; e a competencia en conciencia e expresións culturais, debido á necesidade de coñecer, comprender, apreciar e valorar diferentes manifestacións culturais relacionadas co coñecemento matemático e científico.

O alumnado que curse esta materia afondará no desenvolvemento das habilidades de pensamento matemático; concretamente na capacidade de analizar e investigar, interpretar e comunicar matematicamente diversos fenómenos e problemas en distintos contextos, así como de proporcionar solucións prácticas a estes. Tamén debe valorar

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

as posibilidades de aplicación práctica do coñecemento matemático tanto para o enriquecemento persoal como para a valoración do seu papel no progreso da humanidade.

No desenvolvemento do currículo débese ter en conta o carácter propedéutico da materia correspondente ao cuarto curso de ESO, segundo figura no artigo 12 do Real decreto 1105/2014, que establece o currículo de ESO, que a fai necesaria para ensinanzas postobrigatorias.

É importante que no desenvolvemento do currículo desta materia os coñecementos, as competencias e os valores estean integrados, polo que os estándares de aprendizaxe se formularon tendo en conta a imprescindible relación entre os devanditos elementos. Todo iso xustifica que se organizase en torno aos seguintes bloques para os cursos de terceiro e cuarto de ESO, fortalecendo tanto os aspectos teóricos como as aplicacións prácticas en contextos reais: "Procesos, métodos e actitudes en matemáticas", "Números e álxebra", "Xeometría", "Funcións" e "Estatística e probabilidade".

O bloque de "Procesos, métodos e actitudes en matemáticas" é común para toda a ESO e debe desenvolverse de xeito transversal e simultaneamente ao resto de bloques, constituíndo o fío condutor da materia; articúlase sobre procesos básicos e imprescindibles no quefacer matemático: resolución de problemas, proxectos de investigación matemática para realizar de maneira individual ou en grupo, matematización e modelización, actitudes adecuadas para desenvolver o traballo científico, e utilización de medios tecnolóxicos. Incorporáronse a este bloque a maioría das competencias clave e dos temas transversais, o que permite a súa adquisición e o seu desenvolvemento ao longo de toda a materia.

3º de ESO

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Procesos, métodos e actitudes en matemáticas			
▪ f ▪ h	▪ B1.1. Planificación do proceso de resolución de problemas.	▪ B1.1. Expresar verbalmente, de xeito razoado, o proceso seguido na resolución dun problema.	▪ MACB1.1.1. Expresa verbalmente, de xeito razoado, o proceso seguido na resolución dun problema, coa precisión e o rigor adecuados.	▪ CCL ▪ CMCCT
▪ e	▪ B1.2. Estratexias e procedementos postos en práctica: uso da lin-	▪ B1.2. Utilizar procesos de razoamento e estratexias de resolución	▪ MACB1.2.1. Analiza e comprende o enunciado dos problemas (da-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f ▪ h	guaxe apropiada (gráfica, numérica, alxébrica, etc.), reformulación do problema, resolver subproblemas, reconto exhaustivo, empezar por casos particulares sinxelos, buscar regularidades e leis, etc. ▪ B1.3. Reflexión sobre os resultados: revisión das operacións utilizadas, asignación de unidades aos resultados, comprobación e interpretación das solucións no contexto da situación, procura doutras formas de resolución, etc.	de problemas, realizando os cálculos necesarios e comprobando as solucións obtidas.	tos, relacións entre os datos, e contexto do problema).	
			▪ MACB1.2.2. Valora a información dun enunciado e relaciónaa co número de solucións do problema.	▪ CMCCT
			▪ MACB1.2.3. Realiza estimacións e elabora conxecturas sobre os resultados dos problemas que cumpra resolver, valorando a súa utilidade e eficacia.	▪ CMCCT
			▪ MACB1.2.4. Utiliza estratexias heurísticas e procesos de razoamento na resolución de problemas, reflexionando sobre o proceso de resolución de problemas.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B1.2. Estratexias e procedementos postos en práctica: uso da linguaxe apropiada (gráfica, numérica, alxébrica, etc.), reformulación do problema, resolución de subproblemas, reconto exhaustivo, comezo por casos particulares sinxelos, procura de regularidades e leis, etc. ▪ B1.4. Formulación de proxectos e investigacións matemáticas escolares, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos, de xeito individual e en equipo. Elaboración e presentación dos informes correspondentes.	▪ B1.3. Describir e analizar situacións de cambio, para atopar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos, valorando a súa utilidade para facer predicións.	▪ MACB1.3.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos.	▪ CMCCT
			▪ MACB1.3.2. Utiliza as leis matemáticas atopadas para realizar simulacións e predicións sobre os resultados esperables, e valora a súa eficacia e a súa idoneidade.	▪ CMCCT

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ e ▪ f	▪ B1.3. Reflexión sobre os resultados: revisión das operacións utilizadas, asignación de unidades aos resultados, comprobación e interpretación das solucións no contexto da situación, procura doutras formas de resolución, etc.	▪ B1.4. Afondar en problemas resoltos formulando pequenas variacións nos datos, outras preguntas, outros contextos, etc.	▪ MACB1.4.1. Afonda nos problemas logo de resolvelos, revisando o proceso de resolución, e os pasos e as ideas importantes, analizando a coherencia da solución ou procurando outras formas de resolución.	▪ CMCCT
			▪ MACB1.4.2. Formúlase novos problemas, a partir de un resolto, variando os datos, propondo novas preguntas, resolvendo outros problemas parecidos, formulando casos particulares ou máis xerais de interese, e establecendo conexións entre o problema e a realidade.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ f ▪ h	▪ B1.4. Formulación de proxectos e investigacións matemáticas escolares, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos, de xeito individual e en equipo. Elaboración e presentación dos informes correspondentes.	▪ B1.5. Elaborar e presentar informes sobre o proceso, resultados e conclusións obtidas nos procesos de investigación.	▪ MACB1.5.1. Expón e defende o proceso seguido ademais das conclusións obtidas, utilizando as linguaxes alxébrica, gráfica, xeométrica e estatístico-probabilística.	▪ CCL ▪ CMCCT
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.5. Práctica dos procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade e matemáticos, de xeito individual e en equipo.	▪ B1.6. Desenvolver procesos de matematización en contextos da realidade cotiá (numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos ou probabilísticos) a partir da identificación de problemas en situacións problemáticas da realidade.	▪ MACB1.6.1. Identifica situacións problemáticas da realidade susceptibles de conter problemas de interese.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ MACB1.6.2. Establece conexións entre un problema do mundo real e o mundo matemático, identificando o problema ou os problemas matemáticos que subxacen	▪ CMCCT ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			nel, e os coñecementos matemáticos necesarios.	
			▪ MACB1.6.3. Usa, elabora ou constrúe modelos matemáticos sinxelos que permitan a resolución dun problema ou duns problemas dentro do campo das matemáticas.	▪ CMCCT
			▪ MACB1.6.4. Interpreta a solución matemática do problema no contexto da realidade.	▪ CMCCT
			▪ MACB1.6.5. Realiza simulacións e predicións, en contexto real, para valorar a adecuación e as limitacións dos modelos, e propón melloras que aumenten a súa eficacia.	▪ CMCCT
▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.5. Práctica dos procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade e matemáticos, de xeito individual e en equipo.	▪ B1.7. Valorar a modelización matemática como un recurso para resolver problemas da realidade cotiá, avaliando a eficacia e as limitacións dos modelos utilizados ou construídos.	▪ MACB1.7.1. Reflexiona sobre o proceso e obtén conclusións sobre el e os seus resultados, valorando outras opinións.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.5. Práctica dos procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade e matemáticos, de xeito individual e en equipo.	▪ B1.8. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao quefacer matemático.	▪ MACB1.8.1. Desenvolve actitudes adecuadas para o traballo en matemáticas (esforzo, perseveranza, flexibilidade e aceptación da crítica razoada).	▪ CMCCT ▪ CSIEE ▪ CSC
			▪ MACB1.8.2. Formúlase a resolución de retos e problemas coa precisión, o esmero e o interese	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l ▪ m ▪ n ▪ ñ ▪ o			adecuados ao nivel educativo e á dificultade da situación.	
			▪ MACB1.8.3. Distingue entre problemas e exercicios, e adopta a actitude axeitada para cada caso.	▪ CMCCT
			▪ MACB1.8.4. Desenvolve actitudes de curiosidade e indagación, xunto con hábitos de formular e formularse preguntas, e procurar respostas adecuadas, tanto no estudo dos conceptos como na resolución de problemas.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ MACB1.8.5. Desenvolve habilidades sociais de cooperación e traballo en equipo.	▪ CSC ▪ CSIEE
▪ b ▪ g	▪ B1.6. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes adecuadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	▪ B1.9. Superar bloqueos e inseguridades ante a resolución de situacións descoñecidas.	▪ MACB1.9.1. Toma decisións nos procesos de resolución de problemas, de investigación e de matematización ou de modelización, valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ b ▪ g	▪ B1.6. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes adecuadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	▪ B1.10. Reflexionar sobre as decisións tomadas e aprender diso para situacións similares futuras.	▪ MACB1.10.1. Reflexiona sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando a potencia e a sinxeleza das ideas clave, e aprende para situacións futuras similares.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ b ▪ e	▪ B1.7. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe	▪ B1.11. Empregar as ferramentas tecnolóxicas adecuadas, de xeito autónomo, realizando cálculos	▪ MACB1.11.1. Selecciona ferramentas tecnolóxicas axeitadas e utilízaas para a realización de cál-	▪ CMCCT ▪ CD

Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f ▪ g	para: – Recollida ordenada e a organización de datos. – Elaboración e creación de representacións gráficas de datos numéricos, funcionais ou estatísticos. – Facilitación da comprensión de conceptos e propiedades xeométricas ou funcionais, e realización de cálculos de tipo numérico, alxébrico ou estatístico. – Deseño de simulacións e elaboración de predicións sobre situacións matemáticas diversas. – Elaboración de informes e documentos sobre os procesos levados a cabo e as conclusións e os resultados obtidos. – Consulta, comunicación e compartición, en ámbitos apropiados, da información e as ideas matemáticas.	numéricos, alxébricos ou estatísticos, facendo representacións gráficas, recreando situacións matemáticas mediante simulacións ou analizando con sentido crítico situacións diversas que axuden á comprensión de conceptos matemáticos ou á resolución de problemas.	culos numéricos, alxébricos ou estatísticos cando a dificultade destes impida ou non aconselle facelos manualmente.	
			▪ MACB1.11.2. Utiliza medios tecnolóxicos para facer representacións gráficas de funcións con expresións alxébricas complexas e extraer información cualitativa e cuantitativa sobre elas.	▪ CMCCT
			▪ MACB1.11.3. Deseña representacións gráficas para explicar o proceso seguido na solución de problemas, mediante a utilización de medios tecnolóxicos.	▪ CMCCT
			▪ MACB1.11.4. Recrea ámbitos e obxectos xeométricos con ferramentas tecnolóxicas interactivas para amosar, analizar e comprender propiedades xeométricas.	▪ CMCCT
			▪ MACB1.11.5. Utiliza medios tecnolóxicos para o tratamento de datos e gráficas estatísticas, extraer informacións e elaborar conclusións.	▪ CMCCT
▪ a ▪ b ▪ f ▪ g ▪ e	▪ B1.7. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para: – Recollida ordenada e a organización de datos.	▪ B1.12. Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación de maneira habitual no proceso de aprendizaxe, procurando, analizando e seleccionando información salientable en internet ou	▪ MACB1.12.1. Elabora documentos dixitais propios (de texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura, análise e selección de información relevante, coa ferra-	▪ CCL ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	– Elaboración e creación de representacións gráficas de datos numéricos, funcionais ou estatísticos. – Facilitación da comprensión de conceptos e propiedades xeométricas ou funcionais, e realización de cálculos de tipo numérico, alxébrico ou estatístico. – Deseño de simulacións e elaboración de predicións sobre situacións matemáticas diversas. – Elaboración de informes e documentos sobre os procesos levados a cabo e as conclusións e os resultados obtidos. – Consulta, comunicación e compartición, en ámbitos apropiados, da información e as ideas matemáticas.	noutras fontes, elaborando documentos propios, facendo exposicións e argumentacións destes, e compartíndoos en ámbitos apropiados para facilitar a interacción.	menta tecnolóxica axeitada, e compárteos para a súa discusión ou difusión.	
			▪ MACB1.12.2. Utiliza os recursos creados para apoiar a exposición oral dos contidos traballados na aula.	▪ CCL
			▪ MACB1.12.3. Usa axeitadamente os medios tecnolóxicos para estruturar e mellorar o seu proceso de aprendizaxe, recollendo a información das actividades, analizando puntos fortes e débiles de seu proceso educativo e establecendo pautas de mellora.	▪ CD ▪ CAA
			▪ MACB1.12.4. Emprega ferramentas tecnolóxicas para compartir ficheiros e tarefas.	▪ CD ▪ CSC ▪ CSIEE
	Bloque 2. Números e álxebra			
▪ b ▪ f	▪ B2.1. Números racionais. Transformación de fraccións en decimais e viceversa. Números decimais exactos e periódicos. Fracción xeratriz. ▪ B2.2. Operacións con fraccións e decimais. Cálculo aproximado e redondeo. Cifras significativas. Erro absoluto e relativo. ▪ B2.3. Potencias de números racionais con expoñente enteiro.	▪ B2.1. Utilizar as propiedades dos números racionais, as raíces e outros números radicais para operar con eles, utilizando a forma de cálculo e notación adecuada, para resolver problemas da vida cotiá, e presentar os resultados coa precisión requirida.	▪ MACB2.1.1. Recoñece distintos tipos de números (naturais, enteiros e racionais), indica o criterio utilizado para a súa distinción e utilízaos para representar e interpretar adecuadamente información cuantitativa.	▪ CMCCT
			▪ MACB2.1.2. Distingue, ao achar o decimal equivalente a unha fracción, entre decimais finitos e decimais infinitos periódicos, e indica	▪ CMCCT

Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 3º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Significado e uso. ▪ B2.4. Potencias de base 10. Aplicación para a expresión de números moi pequenos. Operacións con números expresados en notación científica. ▪ B2.5. Raíces cadradas. Raíces non exactas. Expresión decimal. Expresións radicais: transformación e operacións. ▪ B2.6. Xerarquía de operacións.		neste caso o grupo de decimais que se repiten ou forman período.	
			▪ MACB2.1.3. Acha a fracción xeratriz correspondente a un decimal exacto ou periódico.	▪ CMCCT
			▪ MACB2.1.4. Expresa números moi grandes e moi pequenos en notación científica, opera con eles, con e sen calculadora, e utilízaos en problemas contextualizados.	▪ CMCCT
			▪ MACB2.1.5. Distingue e emprega técnicas adecuadas para realizar aproximacións por defecto e por exceso dun número en problemas contextualizados, e xustifica os seus procedementos.	▪ CMCCT
			▪ MACB2.1.6. Aplica axeitadamente técnicas de truncamento e redondeo en problemas contextualizados, recoñecendo os erros de aproximación en cada caso para determinar o procedemento máis adecuado.	▪ CMCCT
			▪ MACB2.1.7. Expresa o resultado dun problema utilizando a unidade de medida adecuada, en forma de número decimal, redondeándoo se é necesario coa marxe de erro ou a precisión que se requiran, de acordo coa natureza dos datos.	▪ CMCCT
			▪ MACB2.1.8. Calcula o valor de	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			expresións numéricas de números enteiros, decimais e fraccionarios mediante as operacións elementais e as potencias de expoñente enteiro, aplicando correctamente a xerarquía das operacións.	
			▪ MACB2.1.9. Emprega números racionais para resolver problemas da vida cotiá e analiza a coherencia da solución.	▪ CMCCT
			▪ MACB2.1.10. Factoriza expresións numéricas sinxelas que conteñan raíces, e opera con elas simplificando os resultados.	▪ CMCCT
▪ b ▪ f	▪ B2.7. Investigación de regularidades, relacións e propiedades que aparecen en conxuntos de números. Expresión usando linguaxe alxébrica. ▪ B2.8. Sucesións numéricas. Sucesións recorrentes Progresións aritméticas e xeométricas.	▪ B2.2. Obter e manipular expresións simbólicas que describan sucesións numéricas, observando regularidades en casos sinxelos que inclúan patróns recursivos.	▪ MACB2.2.1. Calcula termos dunha sucesión numérica recorrente usando a lei de formación a partir de termos anteriores.	▪ CMCCT
			▪ MACB2.2.2. Obtén unha lei de formación ou fórmula para o termo xeral dunha sucesión sinxela de números enteiros ou fraccionarios.	▪ CMCCT
			▪ MACB2.2.3. Identifica progresións aritméticas e xeométricas, expresa o seu termo xeral, calcula a suma dos "n" primeiros termos e emprégaas para resolver problemas.	▪ CMCCT
			▪ MACB2.2.4. Valora e identifica a presenza recorrente das sucesións na natureza e resolve pro-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			blemas asociados a estas.	
▪ b ▪ f	▪ B2.9. Transformación de expresións alxébricas. Igualdades notables. Operacións elementais con polinomios. Factorización de polinomios.	▪ B2.3. Utilizar a linguaxe alxébrica para expresar unha propiedade ou relación dada mediante un enunciado, extraendo a información salientable e transformándoa.	▪ MACB2.3.1. Realiza operacións con polinomios e utilízaos en exemplos da vida cotiá.	▪ CMCCT
			▪ MACB2.3.2. Coñece e utiliza as identidades notables correspondentes ao cadrado dun binomio e unha suma por diferenza, e aplícaas nun contexto axeitado.	▪ CMCCT
			▪ MACB2.3.3. Factoriza polinomios de grao 4 con raíces enteiras mediante o uso combinado da regra de Ruffini, identidades notables e extracción do factor común.	▪ CMCCT
▪ b ▪ f	▪ B2.9. Transformación de expresións alxébricas. Igualdades notables. Operacións elementais con polinomios. Factorización de polinomios. ▪ B2.10. Ecuacións de segundo grao cunha incógnita. Resolución por distintos métodos. ▪ B2.11. Resolución de ecuacións sinxelas de grao superior a dous. ▪ B2.12. Resolución de sistemas de dúas ecuacións lineais con dúas incógnitas ▪ B2.13. Resolución de problemas mediante a utilización de ecuacións e sistemas de ecuacións.	▪ B2.4. Resolver problemas da vida cotiá nos que se precise a formulación e a resolución de ecuacións de primeiro e segundo grao, ecuacións sinxelas de grao maior que dous e sistemas de dúas ecuacións lineais con dúas incógnitas, aplicando técnicas de manipulación alxébricas, gráficas ou recursos tecnolóxicos, valorando e contrastando os resultados obtidos.	▪ MACB2.4.1. Formula alxebricamente unha situación da vida cotiá mediante ecuacións e sistemas de ecuacións, resólveas e interpreta criticamente o resultado obtido.	▪ CMCCT
	Bloque 3. Xeometría			

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ f ▪ l ▪ n	▪ B3.1. Xeometría do espazo: poliedros e corpos de revolución. ▪ B3.2. Uso de ferramentas pedagóxicas adecuadas, entre elas as tecnolóxicas, para estudar formas, configuracións e relacións xeométricas.	▪ B3.1. Recoñecer e describir os elementos e as propiedades características das figuras planas, os corpos xeométricos elementais e as súas configuracións xeométricas.	▪ MACB3.1.1. Coñece as propiedades dos puntos da mediatriz dun segmento e da bisectriz dun ángulo, e utilízaas para resolver problemas xeométricos sinxelos.	▪ CMCCT
			▪ MACB3.1.2. Manexa as relacións entre ángulos definidos por rectas que se cortan ou por paralelas cortadas por unha secante, e resolve problemas xeométricos sinxelos.	▪ CMCCT
			▪ MACB3.1.3. Identifica e describe os elementos e as propiedades das figuras planas, os poliedros e os corpos de revolución principais.	▪ CMCCT
▪ f ▪ l ▪ n	▪ B3.3. Xeometría do plano. ▪ B3.4. Teorema de Tales. División dun segmento en partes proporcionais. Aplicación á resolución de problemas. ▪ B3.5. Xeometría do espazo: áreas e volumes.	▪ B3.2. Utilizar o teorema de Tales e as fórmulas usuais para realizar medidas indirectas de elementos inaccesibles e para obter as medidas de lonxitudes, áreas e volumes dos corpos elementais, de exemplos tomados da vida real, representacións artísticas como pintura ou arquitectura, ou da resolución de problemas xeométricos.	▪ MACB3.2.1. Calcula o perímetro e a área de polígonos e de figuras circulares en problemas contextualizados, aplicando fórmulas e técnicas adecuadas.	▪ CMCCT
			▪ MACB3.2.2. Divide un segmento en partes proporcionais a outros dados, e establece relacións de proporcionalidade entre os elementos homólogos de dous polígonos semellantes.	▪ CMCCT
			▪ MACB3.2.3. Recoñece triángulos semellantes e, en situacións de semellanza, utiliza o teorema de Tales para o cálculo indirecto de lonxitudes en contextos diversos.	▪ CMCCT

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ MACB3.2.4. Calcula áreas e volumes de poliedros, cilindros, conos e esferas, e aplícaos para resolver problemas contextualizados.	▪ CMCCT
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ l ▪ n	▪ B3.4. Teorema de Tales. División dun segmento en partes proporcionais. Aplicación á resolución de problemas.	▪ B3.3. Calcular (ampliación ou redución) as dimensións reais de figuras dadas en mapas ou planos, coñecendo a escala.	▪ MACB3.3.1. Calcula dimensións reais de medidas de lonxitudes e de superficies en situacións de semellanza: planos, mapas, fotos aéreas, etc.	▪ CMCCT
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ l ▪ n	▪ B3.6. Translacións, xiros e simetrías no plano. ▪ B3.2. Uso de ferramentas pedagóxicas adecuadas, entre elas as tecnolóxicas, para estudar formas, configuracións e relacións xeométricas.	▪ B3.4. Recoñecer as transformacións que levan dunha figura a outra mediante movemento no plano, aplicar eses movementos e analizar deseños cotiáns, obras de arte e configuracións presentes na natureza	▪ MACB3.4.1. Identifica os elementos máis característicos dos movementos no plano presentes na natureza, en deseños cotiáns ou en obras de arte.	▪ CMCCT ▪ CCEC
			▪ MACB3.4.2. Xera creacións propias mediante a composición de movementos, empregando ferramentas tecnolóxicas cando sexa necesario.	▪ CMCCT ▪ CCEC
▪ b ▪ e ▪ f	▪ B3.7. Xeometría do espazo. Elementos de simetría nos poliedros e corpos de revolución. ▪ B3.2. Uso de ferramentas pedagóxicas adecuadas, entre elas as tecnolóxicas, para estudar formas, configuracións e relacións xeométricas.	▪ B3.5. Identificar centros, eixes e planos de simetría de figuras planas, poliedros e corpos de revolución.	▪ MACB3.5.1. Identifica os principais poliedros e corpos de revolución, utilizando a linguaxe con propiedade para referirse aos elementos principais.	▪ CMCCT
			▪ MACB3.5.2. Identifica centros, eixes e planos de simetría en figuras planas, en poliedros, na natureza, na arte e nas construcións humanas.	▪ CMCCT ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ f	▪ B3.2. Uso de ferramentas pedagóxicas adecuadas, entre elas as tecnolóxicas, para estudar formas, configuracións e relacións xeométricas. ▪ B3.8. A esfera. Interseccións de planos e esferas. ▪ B3.9. O globo terráqueo. Coordenadas xeográficas e fusos horarios. Latitude e lonxitude dun punto.	▪ B3.6. Interpretar o sentido das coordenadas xeográficas e a súa aplicación na localización de puntos.	▪ MACB3.6.1. Sitúa sobre o globo terráqueo o Ecuador, os polos, os meridianos e os paralelos, e é capaz de situar un punto sobre o globo terráqueo coñecendo a súa latitude e a súa lonxitude	▪ CMCCT
	Bloque 4. Funcións			
▪ f ▪ g	▪ B4.1. Análise e descrición cualitativa de gráficas que representan fenómenos do ámbito cotián e doutras materias. ▪ B4.2. Análise dunha situación a partir do estudo das características locais e globais da gráfica correspondente. ▪ B4.3. Análise e comparación de situacións de dependencia funcional dadas mediante táboas e enunciados. B4.4. Utilización de calculadoras gráficas e programas de computador para a construción e a interpretación de gráficas.	▪ B4.1. Coñecer os elementos que interveñen no estudo das funcións e a súa representación gráfica.	▪ MACB4.1.1. Interpreta o comportamento dunha función dada graficamente e asocia enunciados de problemas contextualizados a gráficas.	▪ CMCCT
			▪ MAB B4.1.2. Identifica as características máis salientables dunha gráfica interpretándoas dentro do seu contexto.	▪ CMCCT
			▪ MACB41.3. Constrúe unha gráfica a partir dun enunciado contextualizado, describindo o fenómeno exposto.	▪ CMCCT
			▪ MACB4.1.4. Asocia razoadamente expresións analíticas a funcións dadas graficamente.	▪ CMCCT
			▪ MACB4.1.5. Formula conxecturas sobre o comportamento do fenómeno que representa unha gráfica	▪ CMCCT

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26144

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			e a súa expresión alxébrica	
▪ b ▪ f	▪ B4.5. Utilización de modelos lineais para estudar situacións provenientes de diferentes ámbitos de coñecemento e da vida cotiá, mediante a confección da táboa, a representación gráfica e a obtención da expresión alxébrica. ▪ B4.6. Expresións da ecuación da recta.	▪ B4.2. Identificar relacións da vida cotiá e doutras materias que poden modelizarse mediante unha función lineal, valorando a utilidade da descrición deste modelo e dos seus parámetros, para describir o fenómeno analizado.	▪ MACB4.2.1. Determina as formas de expresión da ecuación da recta a partir dunha dada (ecuación punto pendente, xeral, explícita e por dous puntos), identifica puntos de corte e pendente, e represéntaa graficamente.	▪ CMCCT
			▪ MACB4.2.2. Obtén a expresión analítica da función lineal asociada a un enunciado e represéntaa.	▪ CMCCT
▪ b ▪ f	▪ B4.7. Funcións cuadráticas. Representación gráfica. Utilización para representar situacións da vida cotiá.	▪ B4.3. Recoñecer situacións de relación funcional que necesitan ser descritas mediante funcións cuadráticas, calculando os seus parámetros e as súas características.	▪ MACB4.3.1. Calcula os elementos característicos dunha función polinómica de grao 2 e represéntaa graficamente.	▪ CMCCT
			▪ MACB4.3.2. Identifica e describe situacións da vida cotiá que poidan ser modelizadas mediante funcións cuadráticas, estúdaas e represéntaas utilizando medios tecnolóxicos cando sexa necesario.	▪ CMCCT
	Bloque 5. Estatística e probabilidade			
▪ b ▪ f	▪ B5.1. Fases e tarefas dun estudo estatístico. Poboación e mostra. Variables estatísticas: cualitativas, discretas e continuas. ▪ B5.2. Métodos de selección dunha mostra estatística. Representatividade dunha mostra.	▪ B5.1. Elaborar informacións estatísticas para describir un conxunto de datos mediante táboas e gráficas adecuadas á situación analizada, xustificando se as conclusións son representativas para a poboación estudada.	▪ MACB5.1.1. Distingue poboación e a mostra, e xustifica as diferenzas en problemas contextualizados.	▪ CMCCT
			▪ MACB5.1.2. Valora a representatividade dunha mostra a través do procedemento de selección, en	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 3º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B5.3. Frecuencias absolutas, relativas e acumuladas. Agrupación de datos en intervalos. ▪ B5.4. Gráficas estatísticas.		casos sinxelos.	
			▪ MACB5.1.3. Distingue entre variable cualitativa, cuantitativa discreta e cuantitativa continua, e pon exemplos.	▪ CMCCT
			▪ MACB5.1.4. Elabora táboas de frecuencias, relaciona os tipos de frecuencias e obtén información da táboa elaborada.	▪ CMCCT
			▪ MACB5.1.5. Constrúe, coa axuda de ferramentas tecnolóxicas, en caso necesario, gráficos estatísticos adecuados a distintas situacións relacionadas con variables asociadas a problemas sociais, económicos e da vida cotiá.	▪ CSC
▪ b ▪ e ▪ f	▪ B5.5. Parámetros de posición: cálculo, interpretación e propiedades. ▪ B5.6. Parámetros de dispersión: cálculo, interpretación e propiedades. ▪ B5.7. Diagrama de caixa e bigotes. ▪ B5.8. Interpretación conxunta da media e a desviación típica.	▪ B5.2. Calcular e interpretar os parámetros de posición e de dispersión dunha variable estatística para resumir os datos e comparar distribucións estatísticas.	▪ MACB5.2.1. Calcula e interpreta as medidas de posición (media, moda, mediana e cuartís) dunha variable estatística para proporcionar un resumo dos datos.	▪ CMCCT
			▪ MACB5.2.2. Calcula e interpreta os parámetros de dispersión (rango, percorrido intercuartílico e desviación típica) dunha variable estatística, utilizando a calculadora e a folla de cálculo, para comparar a representatividade da media e describir os datos.	▪ CMCCT
▪ b ▪ e	▪ B5.9. Identificación das fases e tarefas dun estudo estatístico.	▪ B5.3. Analizar e interpretar a información estatística que aparece	▪ MACB5.3.1. Utiliza un vocabulario axeitado para describir, analizar e	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f	Análise e descrición de traballos relacionados coa estatística, con interpretación da información e detección de erros e manipulacións. ▪ B5.10. Utilización de calculadora e outros medios tecnolóxicos axeitados para a análise, a elaboración e a presentación de informes e documentos sobre informacións estatísticas nos medios de comunicación.	nos medios de comunicación, valorando a súa representatividade e a súa fiabilidade.	interpretar información estatística dos medios de comunicación e outros ámbitos da vida cotiá.	
			▪ MACB5.3.2. Emprega a calculadora e medios tecnolóxicos para organizar os datos, xerar gráficos estatísticos e calcular parámetros de tendencia central e dispersión.	▪ CD
			▪ MACB5.3.3. Emprega medios tecnolóxicos para comunicar información resumida e relevante sobre unha variable estatística analizada	▪ CD
▪ b ▪ f ▪ g	▪ B5.11. Experiencias aleatorias. Sucesos e espazo mostral. ▪ B5.12. Cálculo de probabilidades mediante a regra de Laplace. Diagramas de árbore sinxelos. Permutacións; factorial dun número. ▪ B5.13. Utilización da probabilidade para tomar decisións fundamentadas en diferentes contextos.	▪ B5.4. Estimar a posibilidade de que aconteza un suceso asociado a un experimento aleatorio sinxelo, calculando a súa probabilidade a partir da súa frecuencia relativa, a regra de Laplace ou os diagramas de árbore, e identificando os elementos asociados ao experimento.	▪ MACB5.4.1. Identifica os experimentos aleatorios e distíngueos dos deterministas.	▪ CMCCT
			▪ MACB5.4.2. Utiliza o vocabulario axeitado para describir e cuantificar situacións relacionadas co azar.	▪ CMCCT ▪ CCL
			▪ MACB5.4.3. Asigna probabilidades a sucesos en experimentos aleatorios sinxelos cuxos resultados son equiprobables, mediante a regra de Laplace, enumerando os sucesos elementais, táboas ou árbores, ou outras estratexias persoais.	▪ CMCCT
			▪ MACB5.4.4. Toma a decisión correcta tendo en conta as probabilidades das distintas opcións en	▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			situacións de incerteza.	

4º de ESO

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Procesos, métodos e actitudes en matemáticas			
▪ f ▪ h	▪ B1.1. Planificación do proceso de resolución de problemas.	▪ B1.1. Expresar verbalmente, de xeito razoado, o proceso seguido na resolución dun problema.	▪ MACB1.1.1. Expresa verbalmente, de xeito razoado, o proceso seguido na resolución dun problema, coa precisión e o rigor adecuados.	▪ CCL ▪ CMCCT
▪ e ▪ f ▪ h	▪ B1.2. Estratexias e procedementos postos en práctica: uso da linguaxe apropiada (gráfica, numérica, alxébrica, etc.), reformulación do problema, resolución de subproblemas, reconto exhaustivo, comezo por casos particulares sinxelos, procura de regularidades e leis, etc. ▪ B1.3. Reflexión sobre os resultados: revisión das operacións utilizadas, asignación de unidades aos resultados, comprobación e interpretación das solucións no contexto da situación, procura doutras formas de resolución, etc.	▪ B1.2. Utilizar procesos de razoamento e estratexias de resolución de problemas, realizando os cálculos necesarios e comprobando as solucións obtidas.	▪ MACB1.2.1. Analiza e comprende o enunciado dos problemas (datos, relacións entre os datos, e contexto do problema).	▪ CMCCT
			▪ MACB1.2.2. Valora a información dun enunciado e relaciónaa co número de solucións do problema.	▪ CMCCT
			▪ MACB1.2.3. Realiza estimacións e elabora conxecturas sobre os resultados dos problemas que cumpra resolver, valorando a súa utilidade e a súa eficacia.	▪ CMCCT
			▪ MACB1.2.4. Utiliza estratexias heurísticas e procesos de razoamento na resolución de problemas, reflexionando sobre o proce-	▪ CMCCT ▪ CAA

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			so de resolución de problemas.	
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B1.2. Estratexias e procedementos postos en práctica: uso da linguaxe apropiada (gráfica, numérica, alxébrica, etc.), reformulación do problema, resolución de subproblemas, reconto exhaustivo, comezo por casos particulares sinxelos, procura de regularidades e leis, etc. ▪ B1.4. Formulación de proxectos e investigacións matemáticas escolares, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos, de xeito individual e en equipo. Elaboración e presentación dos informes correspondentes.	▪ B1.3. Describir e analizar situacións de cambio, para atopar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos, valorando a súa utilidade para facer predicións.	▪ MACB1.3.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos.	▪ CMCCT
			▪ MACB1.3.2. Utiliza as leis matemáticas atopadas para realizar simulacións e predicións sobre os resultados esperables, e valora a súa eficacia e a súa idoneidade.	▪ CMCCT
▪ b ▪ e ▪ f	▪ B1.3. Reflexión sobre os resultados: revisión das operacións utilizadas, asignación de unidades aos resultados, comprobación e interpretación das solucións no contexto da situación, procura doutras formas de resolución, etc.	▪ B1.4. Afondar en problemas resoltos formulando pequenas variacións nos datos, outras preguntas, outros contextos, etc.	▪ MACB1.4.1. Afonda nos problemas logo de resolvelos, revisando o proceso de resolución e os pasos e as ideas importantes, analizando a coherencia da solución ou procurando outras formas de resolución.	▪ CMCCT
			▪ MACB1.4.2. Formúlase novos problemas, a partir de un resolto, variando os datos, propondo novas preguntas, resolvendo outros problemas parecidos, formulando casos particulares ou máis xerais de interese, e establecendo conexións entre o problema e a realidade.	▪ CMCCT ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f ▪ h	▪ B1.4. Formulación de proxectos e investigacións matemáticas escolares, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos, de xeito individual e en equipo. Elaboración e presentación dos informes correspondentes.	▪ B1.5. Elaborar e presentar informes sobre o proceso, resultados e conclusións obtidas nos procesos de investigación.	▪ MACB1.5.1. Expón e defende o proceso seguido ademais das conclusións obtidas, utilizando as linguaxes alxébrica, gráfica, xeométrica e estatístico-probabilística.	▪ CCL ▪ CMCCT
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.5. Práctica dos procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade e matemáticos, de xeito individual e en equipo.	▪ B1.6. Desenvolver procesos de matematización en contextos da realidade cotiá (numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos ou probabilísticos) a partir da identificación de problemas en situacións problemáticas da realidade.	▪ MACB1.6.1. Identifica situacións problemáticas da realidade susceptibles de conter problemas de interese.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ MACB1.6.2. Establece conexións entre un problema do mundo real e o mundo matemático, identificando o problema ou os problemas matemáticos que subxacen nel e os coñecementos matemáticos necesarios.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
			▪ MACB1.6.3. Usa, elabora ou constrúe modelos matemáticos sinxelos que permitan a resolución dun problema ou duns problemas dentro do campo das matemáticas.	▪ CMCCT
			▪ MACB1.6.4. Interpreta a solución matemática do problema no contexto da realidade.	▪ CMCCT
			▪ MACB1.6.5. Realiza simulacións e predicións, en contexto real, para valorar a adecuación e as limitacións dos modelos, e propón me-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			lloras que aumenten a súa eficacia.	
▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.5. Práctica dos procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade e matemáticos, de xeito individual e en equipo.	▪ B1.7. Valorar a modelización matemática como un recurso para resolver problemas da realidade cotiá, avaliando a eficacia e as limitacións dos modelos utilizados ou construídos.	▪ MACB1.7.1. Reflexiona sobre o proceso e obtén conclusións sobre el e os seus resultados, valorando outras opinións.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g ▪ l ▪ m ▪ n ▪ ñ ▪ o	▪ B1.5. Práctica dos procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade e matemáticos, de xeito individual e en equipo.	▪ B1.8. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao quefacer matemático.	▪ MACB1.8.1. Desenvolve actitudes adecuadas para o traballo en matemáticas (esforzo, perseveranza, flexibilidade e aceptación da crítica razoada).	▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ MACB1.8.2. Formúlase a resolución de retos e problemas coa precisión, o esmero e o interese adecuados ao nivel educativo e á dificultade da situación.	▪ CMCCT
			▪ MACB1.8.3. Distingue entre problemas e exercicios, e adopta a actitude axeitada para cada caso.	▪ CMCCT
			▪ MACB1.8.4. Desenvolve actitudes de curiosidade e indagación, xunto con hábitos de formular e formularse preguntas, e procurar respostas adecuadas, tanto no estudo dos conceptos como na resolución de problemas.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ MACB1.8.5. Desenvolve habilidades sociais de cooperación e traballo en equipo.	▪ CSC ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ g	▪ B1.6. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes adecuadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	▪ B1.9. Superar bloqueos e inseguridades ante a resolución de situacións descoñecidas.	▪ MACB1.9.1. Toma decisións nos procesos de resolución de problemas, de investigación e de matematización ou de modelización, e valora as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ b ▪ g	▪ B1.6. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes adecuadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	▪ B1.10. Reflexionar sobre as decisións tomadas e aprender diso para situacións similares futuras.	▪ MACB1.10.1. Reflexiona sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando a potencia e a sinxeleza das ideas clave, e aprende para situacións futuras similares.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.7. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para: – Recollida ordenada e a organización de datos. – Elaboración e creación de representacións gráficas de datos numéricos, funcionais ou estatísticos. – Facilitación da comprensión de conceptos e propiedades xeométricas ou funcionais, e realización de cálculos de tipo numérico, alxébrico ou estatístico. – Deseño de simulacións e elaboración de predicións sobre situacións matemáticas diversas. – Elaboración de informes e documentos sobre os procesos levados a cabo e as conclusións	▪ B1.11. Empregar as ferramentas tecnolóxicas adecuadas, de xeito autónomo, realizando cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos, facendo representacións gráficas, recreando situacións matemáticas mediante simulacións ou analizando con sentido crítico situacións diversas que axuden á comprensión de conceptos matemáticos ou á resolución de problemas.	▪ MACB1.11.1. Selecciona ferramentas tecnolóxicas axeitadas e utilízaas para a realización de cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos cando a dificultade destes impida ou non aconselle facelos manualmente.	▪ CMCCT ▪ CD
			▪ MACB1.11.2. Utiliza medios tecnolóxicos para facer representacións gráficas de funcións con expresións alxébricas complexas e extraer información cualitativa e cuantitativa sobre elas.	▪ CMCCT
			▪ MACB1.11.3. Deseña representacións gráficas para explicar o proceso seguido na solución de problemas, mediante a utilización de medios tecnolóxicos.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	e os resultados obtidos. – Consulta, comunicación e compartición, en ámbitos apropiados, da información e as ideas matemáticas.		▪ MACB1.11.4. Recrea ámbitos e obxectos xeométricos con ferramentas tecnolóxicas interactivas para amosar, analizar e comprender propiedades xeométricas.	▪ CMCCT
			▪ MACB1.11.5. Utiliza medios tecnolóxicos para o tratamento de datos e gráficas estatísticas, extraer informacións e elaborar conclusións.	▪ CMCCT
▪ a ▪ b ▪ f ▪ g ▪ e	▪ B1.7. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para: – Recollida ordenada e a organización de datos. – Elaboración e creación de representacións gráficas de datos numéricos, funcionais ou estatísticos. – Facilitación da comprensión de conceptos e propiedades xeométricas ou funcionais, e realización de cálculos de tipo numérico, alxébrico ou estatístico. – Deseño de simulacións e elaboración de predicións sobre situacións matemáticas diversas. – Elaboración de informes e documentos sobre os procesos levados a cabo e as conclusións e os resultados obtidos. – Consulta, comunicación e compartición, en ámbitos apropiados, da información e as ideas	▪ B1.12. Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación de maneira habitual no proceso de aprendizaxe, procurando, analizando e seleccionando información salientable en internet ou noutras fontes, elaborando documentos propios, facendo exposicións e argumentacións destes, e compartíndoos en ámbitos apropiados para facilitar a interacción.	▪ MACB1.12.1. Elabora documentos dixitais propios (de texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura, análise e selección de información relevante, coa ferramenta tecnolóxica axeitada, e compárteos para a súa discusión ou difusión.	▪ CCL ▪ CD
			▪ MACB1.12.2. Utiliza os recursos creados para apoiar a exposición oral dos contidos traballados na aula.	▪ CCL
			▪ MACB1.12.3. Usa axeitadamente os medios tecnolóxicos para estruturar e mellorar o seu proceso de aprendizaxe, recollendo a información das actividades, analizando puntos fortes e débiles de seu proceso educativo e establecendo pautas de mellora.	▪ CD ▪ CAA
			▪ MACB1.12.4. Emprega ferramen-	▪ CD

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	matemáticas.		tas tecnolóxicas para compartir ficheiros e tarefas.	▪ CSC ▪ CSIEE
	Bloque 2. Números e álxebra			
▪ f ▪ l	▪ B2.1. Recoñecemento de números que non poden expresarse en forma de fracción. Números irracionais. ▪ B2.2. Representación de números na recta real. Intervalos.	▪ B2.1. Coñecer os tipos de números e interpretar o significado dalgunhas das súas propiedades máis características (divisibilidade, paridade, infinitude, proximidade, etc.).	▪ MACB2.1.1. Recoñece os tipos de números reais (naturais, enteiros, racionais e irracionais), indicando o criterio seguido, e utilízaos para representar e interpretar axeitadamente información cuantitativa.	▪ CMCCT
			▪ MACB2.1.2. Aplica propiedades características dos números ao utilizalos en contextos de resolución de problemas.	▪ CMCCT
▪ b ▪ f	▪ B2.2. Representación de números na recta real. Intervalos. ▪ B2.3. Interpretación e utilización dos números reais, as operacións e as propiedades características en diferentes contextos, elixindo a notación e a precisión máis axeitadas en cada caso. ▪ B2.4. Potencias de expoñente enteiro ou fraccionario e radicais sinxelos. Relación entre potencias e radicais. ▪ B2.5. Operacións e propiedades das potencias e dos radicais. ▪ B2.6. Xerarquía de operacións. ▪ B2.7. Cálculo con porcentaxes. Xuro simple e composto. ▪ B2.8. Logaritmos: definición e	▪ B2.2. Utilizar os tipos de números e operacións, xunto coas súas propiedades, para recoller, transformar e intercambiar información, e resolver problemas relacionados coa vida diaria e con outras materias do ámbito educativo.	▪ MACB2.2.1. Opera con eficacia empregando cálculo mental, algoritmos de lapis e papel, calculadora ou programas informáticos, e utilizando a notación máis axeitada.	▪ CMCCT
			▪ MACB2.2.2. Realiza estimacións correctamente e xulga se os resultados obtidos son razoables.	▪ CMCCT
			▪ MACB2.2.3. Establece as relacións entre radicais e potencias, opera aplicando as propiedades necesarias e resolve problemas contextualizados.	▪ CMCCT
			▪ MACB2.2.4. Aplica porcentaxes á resolución de problemas cotiáns e financeiros, e valora o emprego	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	propiedades. ▪ B2.9. Manipulación de expresións alxébricas. Utilización de igualdades notables.		de medios tecnolóxicos cando a complexidade dos datos o requira.	
			▪ MACB2.2.5. Calcula logaritmos sinxelos a partir da súa definición ou mediante a aplicación das súas propiedades, e resolve problemas sinxelos.	▪ CMCCT
			▪ MACB2.2.6. Compara, ordena, clasifica e representa distintos tipos de números sobre a recta numérica utilizando diversas escalas.	▪ CMCCT
			▪ MACB2.2.7. Resolve problemas que requiran propiedades e conceptos específicos dos números.	▪ CMCCT
▪ b ▪ f	▪ B2.10. Polinomios. Raíces e factorización. ▪ B2.11. Ecuacións de grao superior a dous. ▪ B2.12. Fraccións alxébricas. Simplificación e operacións.	▪ B2.3. Construír e interpretar expresións alxébricas, utilizando con destreza a linguaxe alxébrica, as súas operacións e as súas propiedades.	▪ MACB2.3.1. Exprésase con eficacia facendo uso da linguaxe alxébrica.	▪ CMCCT
			▪ MACB2.3.2. Obtén as raíces dun polinomio e factorízao utilizando a regra de Ruffini, ou outro método máis axeitado.	▪ CMCCT
			▪ MACB2.3.3. Realiza operacións con polinomios, igualdades notables e fraccións alxébricas sinxelas.	▪ CMCCT
			▪ MACB2.3.4. Fai uso da descomposición factorial para a resolución de ecuacións de grao superior a dous.	▪ CMCCT

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26155

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f ▪ g	▪ B2.13. Resolución de problemas cotiáns e doutras áreas de coñecemento mediante ecuacións e sistemas. ▪ B2.14. Inecuacións de primeiro e segundo grao. Interpretación gráfica. Resolución de problemas.	▪ B2.4. Representar e analizar situacións e relacións matemáticas utilizando inecuacións, ecuacións e sistemas para resolver problemas matemáticos e de contextos reais.	▪ MACB2.4.1. Formula alxebricamente as restricións indicadas nunha situación da vida real, estúdao e resolve, mediante inecuacións, ecuacións ou sistemas, e interpreta os resultados obtidos.	▪ CMCCT
	Bloque 3. Xeometría			
▪ f ▪ l	▪ B3.1. Medidas de ángulos no sistema sesaxesimal e en radiáns. ▪ B3.2. Razóns trigonométricas. Relacións entre elas. Relacións métricas nos triángulos.	▪ B3.1. Utilizar as unidades angulares dos sistemas métrico sesaxesimal e internacional, así como as relacións e as razóns da trigonometría elemental, para resolver problemas trigonométricos en contextos reais.	▪ MACB3.1.1. Utiliza conceptos e relacións da trigonometría básica para resolver problemas empregando medios tecnolóxicos, de ser preciso, para realizar os cálculos.	▪ CMCCT
▪ b ▪ e ▪ f	▪ B3.3. Aplicación dos coñecementos xeométricos á resolución de problemas métricos no mundo físico: medida de lonxitudes, áreas e volumes. ▪ B3.2. Razóns trigonométricas. Relacións entre elas. Relacións métricas nos triángulos.	▪ B3.2. Calcular magnitudes efectuando medidas directas e indirectas a partir de situacións reais, empregando os instrumentos, as técnicas ou as fórmulas máis adecuadas, e aplicando as unidades de medida.	▪ MACB3.2.1. Utiliza as ferramentas tecnolóxicas, as estratexias e as fórmulas apropiadas para calcular ángulos, lonxitudes, áreas e volumes de corpos e figuras xeométricas.	▪ CMCCT ▪ CD
			▪ MACB3.2.2. Resolve triángulos utilizando as razóns trigonométricas e as súas relacións.	▪ CMCCT
			▪ MACB3.2.3. Utiliza as fórmulas para calcular áreas e volumes de triángulos, cuadriláteros, círculos, paralelepípedos, pirámides, cilindros, conos e esferas, e aplícaas para resolver problemas xeométricos, asignando as unidades apropiadas.	▪ CMCCT

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26156

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ f	▪ B3.4. Iniciación á xeometría analítica no plano: coordenadas. Vectores. Ecuacións da recta. Paralelismo; perpendicularidade. ▪ B3.5. Semellanza. Figuras semellantes. Razón entre lonxitudes, áreas e volumes de corpos semellantes. ▪ B3.6. Aplicacións informáticas de xeometría dinámica que facilite a comprensión de conceptos e propiedades xeométricas.	▪ B3.3. Coñecer e utilizar os conceptos e os procedementos básicos da xeometría analítica plana para representar, describir e analizar formas e configuracións xeométricas sinxelas.	▪ MACB3.3.1. Establece correspondencias analíticas entre as coordenadas de puntos e vectores.	▪ CMCCT
			▪ MACB3.3.2. Calcula a distancia entre dous puntos e o módulo dun vector.	▪ CMCCT
			▪ MACB3.3.3. Coñece o significado de pendente dunha recta e diferentes formas de calculala.	▪ CMCCT
			▪ MACB3.3.4. Calcula a ecuación dunha recta de varias formas, en función dos datos coñecidos	▪ CMCCT
			▪ MACB3.3.5. Recoñece distintas expresións da ecuación dunha recta e utilízaas no estudo analítico das condicións de incidencia, paralelismo e perpendicularidade.	▪ CMCCT
			▪ MACB3.3.6. Utiliza recursos tecnolóxicos interactivos para crear figuras xeométricas e observar as súas propiedades e as súas características.	▪ CMCCT ▪ CD
	Bloque 4. Funcións			
▪ a ▪ f ▪ g	▪ B4.1. Interpretación dun fenómeno descrito mediante un enunciado, unha táboa, unha gráfica ou unha expresión analítica. Análise de resultados. ▪ B4.2. Funcións elementais (lineal,	▪ B4.1. Identificar relacións cuantitativas nunha situación, determinar o tipo de función que pode representalas, e aproximar e interpretar a taxa de variación media a partir dunha gráfica ou de datos numé-	▪ MACB4.1.1. Identifica e explica relacións entre magnitudes que poden ser descritas mediante unha relación funcional, e asocia as gráficas coas súas correspondentes expresións alxébricas.	▪ CMCCT

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	cuadrática, proporcionalidade inversa, exponencial e logarítmica, e definidas en anacos): características e parámetros. ▪ B4.3. Taxa de variación media como medida da variación dunha función nun intervalo. ▪ B4.4. Utilización de calculadoras gráficas e software específico para a construción e a interpretación de gráficas.	ricos, ou mediante o estudo dos coeficientes da expresión alxébrica.	▪ MACB4.1.2. Explica e representa graficamente o modelo de relación entre dúas magnitudes para os casos de relación lineal, cuadrática, proporcionalidade inversa, exponencial e logarítmica, empregando medios tecnolóxicos, de ser preciso.	▪ CMCCT
			▪ MACB4.1.3. Identifica, estima ou calcula parámetros característicos de funcións elementais.	▪ CMCCT
			▪ MACB4.1.4. Expresa razoadamente conclusións sobre un fenómeno a partir do comportamento dunha gráfica ou dos valores dunha táboa.	▪ CMCCT
			▪ MACB4.1.5. Analiza o crecemento ou decrecemento dunha función mediante a taxa de variación media calculada a partir da expresión alxébrica, unha táboa de valores ou da propia gráfica.	▪ CMCCT
			▪ MACB4.1.6. Interpreta situacións reais que responden a funcións sinxelas: lineais, cuadráticas, de proporcionalidade inversa, definidas a anacos e exponenciais e logarítmicas.	▪ CMCCT
▪ a ▪ f	▪ B4.3. Recoñecemento doutros modelos funcionais: aplicacións a contextos e situacións reais.	▪ B4.2. Analizar información proporcionada a partir de táboas e gráficas que representen relacións	▪ MACB4.2.1. Interpreta criticamente datos de táboas e gráficos sobre diversas situacións reais.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g	▪ B4.4. Utilización de calculadoras gráficas e software específico para a construción e interpretación de gráficas.	funcionais asociadas a situacións reais obtendo información sobre o seu comportamento, a evolución e os posibles resultados finais.	▪ MACB4.2.2. Representa datos mediante táboas e gráficos utilizando eixes e unidades axeitadas.	▪ CMCCT
			▪ MACB4.2.3. Describe as características máis importantes que se extraen dunha gráfica sinalando os valores puntuais ou intervalos da variable que as determinan utilizando tanto lapis e papel como medios tecnolóxicos.	▪ CMCCT
			▪ MACB4.2.4. Relaciona distintas táboas de valores, e as súas gráficas correspondentes.	▪ CMCCT
	Bloque 5. Estatística e probabilidade			
▪ b ▪ f ▪ g	▪ B5.1. Introdución á combinatoria: combinacións, variacións e permutacións. ▪ B5.2. Cálculo de probabilidades mediante a regra de Laplace e outras técnicas de reconto.	▪ B5.1. Resolver situacións e problemas da vida cotiá aplicando os conceptos do cálculo de probabilidades e técnicas de reconto axeitadas.	▪ MACB5.1.1. Aplica en problemas contextualizados os conceptos de variación, permutación e combinación.	▪ CMCCT
			▪ MACB5.1.2. Identifica e describe situacións e fenómenos de carácter aleatorio, utilizando a terminoloxía axeitada para describir sucesos.	▪ CMCCT
			▪ MACB5.1.3. Aplica técnicas de cálculo de probabilidades na resolución de situacións e problemas da vida cotiá.	▪ CMCCT
			▪ MACB5.1.4. Formula e comproba conxecturas sobre os resultados de experimentos aleatorios e si-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			mulacións.	
			▪ MACB5.1.6. Interpreta un estudo estatístico a partir de situacións concretas próximas.	▪ CCEC
▪ b ▪ e ▪ f	▪ B5.2. Cálculo de probabilidades mediante a regra de Laplace e outras técnicas de reconto. ▪ B5.3. Probabilidade simple e composta. Sucesos dependentes e independentes. ▪ B5.4. Experiencias aleatorias compostas. Utilización de táboas de continxencia e diagramas de árbore para a asignación de probabilidades. ▪ B5.5. Probabilidade condicionada.	▪ B5.2. Calcular probabilidades simples ou compostas aplicando a regra de Laplace, os diagramas de árbore, as táboas de continxencia ou outras técnicas combinatorias.	▪ MACB5.2.1. Aplica a regra de Laplace e utiliza estratexias de reconto sinxelas e técnicas combinatorias.	▪ CMCCT
			▪ MACB5.2.2. Calcula a probabilidade de sucesos compostos sinxelos utilizando, especialmente, os diagramas de árbore ou as táboas de continxencia.	▪ CMCCT
			▪ MACB5.2.3. Resolve problemas sinxelos asociados á probabilidade condicionada.	▪ CMCCT
			▪ MACB5.2.4. Analiza matematicamente algún xogo de azar sinxelo, comprendendo as súas regras e calculando as probabilidades adecuadas.	▪ CMCCT
			▪ MACB5.3.1. Utiliza un vocabulario adecuado para describir, cuantificar e analizar situacións relacionadas co azar.	▪ CCL
▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B5.6. Utilización do vocabulario adecuado para describir e cuantificar situacións relacionadas co azar e a estatística.	▪ B5.3. Utilizar o vocabulario axeitado para a descrición de situacións relacionadas co azar e a estatística, analizando e interpretando informacións que aparecen nos	▪ MACB5.4.1. Interpreta criticamente datos de táboas e gráficos estatísticos.	▪ CSIEE

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		medios de comunicación e fontes públicas oficiais (IGE, INE, etc.).		
▪ b ▪ e ▪ f	▪ B5.7. Identificación das fases e as tarefas dun estudo estatístico. ▪ B5.8. Gráficas estatísticas: tipos de gráficas. Análise crítica de táboas e gráficas estatísticas nos medios de comunicación e en fontes públicas oficiais (IGE, INE, etc.). Detección de falacias. ▪ B5.9. Medidas de centralización e dispersión: interpretación, análise e utilización. ▪ B5.10. Comparación de distribucións mediante o uso conxunto de medidas de posición e dispersión. ▪ B5.11. Construción e interpretación de diagramas de dispersión. Introdución á correlación. ▪ B5.12. Aplicacións informáticas que faciliten o tratamento de datos estatísticos.	▪ B5.4. Elaborar e interpretar táboas e gráficos estatísticos, así como os parámetros estatísticos máis usuais, en distribucións unidimensionais e bidimensionais, utilizando os medios máis axeitados (lapis e papel, calculadora ou computador), e valorando cualitativamente a representatividade das mostras utilizadas.	▪ MACB5.4.2. Utiliza medios tecnolóxicos para o tratamento de datos e gráficas estatísticas, para extraer informacións e elaborar conclusións.	▪ CMCCT
			▪ MACB5.4.3. Calcula e interpreta os parámetros estatísticos dunha distribución de datos utilizando os medios máis axeitados (lapis e papel, calculadora ou computador).	▪ CMCCT
			▪ MACB5.4.4. Selecciona unha mostra aleatoria e valora a representatividade de mostras pequenas.	▪ CMCCT
			▪ MACB5.4.5. Representa diagramas de dispersión e interpreta a relación entre as variables.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas

Introdución

A materia de Matemáticas contribúe especialmente ao desenvolvemento da competencia clave matemática e en ciencia e tecnoloxía, recoñecida pola Unión Europea. Esta competencia consiste en formular, transformar e resolver problemas a partir de situacións da vida cotiá, doutras ciencias e das propias matemáticas. En concreto, abrangue os aspectos e as facetas seguintes: pensar, modelar e razoar de xeito matemático; formular e resolver problemas; representar entidades matemáticas; utilizar os símbolos matemáticos; comunicarse coas matemáticas e sobre elas; e utilizar axudas e ferramentas tecnolóxicas. Por outra banda, o pensamento matemático axuda á adquisición do resto de competencias e contribúe á formación intelectual do alumnado, o que permitirá que se desenvolva mellor tanto no ámbito persoal como no social.

A resolución de problemas e os proxectos de investigación constitúen os eixes fundamentais no proceso de ensino e aprendizaxe das Matemáticas. Unha das capacidades esenciais que se desenvolven coa actividade matemática é a habilidade de formular, propor, interpretar e resolver problemas, xa que lles permite ás persoas o emprego dos procesos cognitivos para abordaren e resolveren situacións interdisciplinares en contextos reais, o que resulta de máximo interese para o desenvolvemento da creatividade e o pensamento lóxico. Neste proceso de resolución e investigación están involucradas moitas outras competencias, ademais da matemática, como é o caso da comunicación lingüística, ao ler de forma comprensiva os enunciados e comunicar os resultados obtidos; o sentido de iniciativa e espírito emprendedor, ao establecer un plan de traballo en revisión e modificación continua, na medida en que se vai resolvendo o problema; a competencia dixital, ao tratar adecuadamente a información e, de ser o caso, servir de apoio á resolución do problema e á comprobación da solución; a competencia de aprender a aprender, ao proporcionar estratexias de planificación e análise que axudan na resolución de problemas, así como actitudes de curiosidade e hábitos de formularse preguntas; a competencia social e cívica, ao implicar unha actitude aberta ante diferentes solucións; e a competencia en conciencia e expresións culturais, debido á necesidade de coñecer, comprender, apreciar e valorar diferentes manifestacións culturais relacionadas co coñecemento matemático e científico.

O alumnado que curse esta materia afondará no desenvolvemento das habilidades de pensamento matemático; concretamente na capacidade de analizar e investigar, interpretar e comunicar matematicamente diversos fenómenos e problemas en distintos contextos, así como de proporcionar solucións prácticas a estes. Tamén debe valorar

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

as posibilidades de aplicación práctica do coñecemento matemático tanto para o enriquecemento persoal como para a valoración do seu papel no progreso da humanidade.

Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas parte do currículo de Matemáticas de primeiro e de segundo de ESO, e dálle á materia un enfoque eminentemente práctico dirixido a proporcionar recursos e competencias que permitan ao alumnado continuar estudos de formación profesional.

É importante que no desenvolvemento do currículo desta materia os coñecementos, as competencias e os valores estean integrados, polo que os estándares de aprendizaxe se formularon tendo en conta a imprescindible relación entre os referidos elementos. Todo iso xustifica que se organice en torno aos seguintes bloques para os cursos de terceiro e cuarto de ESO, fortalecendo tanto os aspectos teóricos como as aplicacións prácticas en contextos reais: "Procesos, métodos e actitudes en matemáticas", "Números e álxebra", "Xeometría", "Funcións" e "Estatística e probabilidade".

O bloque de "Procesos, métodos e actitudes en matemáticas" é común para toda a ESO e debe desenvolverse de xeito transversal e simultaneamente ao resto de bloques, constituíndo o fío condutor da materia. Articúlase sobre procesos básicos e imprescindibles no quefacer matemático: resolución de problemas, proxectos de investigación matemática para realizar de xeito individual ou en grupo, matematización e modelización, actitudes adecuadas para desenvolver o traballo científico e utilización de medios tecnolóxicos. Incorporouse a este bloque a maioría das competencias clave e dos temas transversais, o que permite a súa adquisición e o seu desenvolvemento ao longo de toda a materia.

3º de ESO

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Procesos, métodos e actitudes en matemáticas			
▪ f ▪ h	▪ B1.1. Planificación e expresión verbal do proceso de resolución de problemas.	▪ B1.1. Expresar verbalmente e de xeito razoado o proceso seguido na resolución dun problema.	▪ MAPB1.1.1. Expresa verbalmente, de xeito razoado, o proceso seguido na resolución dun problema, coa precisión e o rigor adecuados.	▪ CCL ▪ CMCCT
▪ f	▪ B1.2. Estratexias e procedementos	▪ B1.2. Utilizar procesos de razoa-	▪ MAPB1.2.1. Analiza e comprende o	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h	postos en práctica: uso da linguaxe apropiada (gráfica, numérica, alxébrica, etc.), reformulación do problema, resolución de subproblemas, reconto exhaustivo, comezo por casos particulares sinxelos, procura de regularidades e leis, etc. ▪ B1.3. Reflexión sobre os resultados: revisión das operacións utilizadas, asignación de unidades aos resultados, comprobación e interpretación das solucións no contexto da situación, procura doutras formas de resolución, etc.	mento e estratexias de resolución de problemas, realizando os cálculos necesarios e comprobando as solucións obtidas.	enunciado dos problemas (datos, relacións entre os datos, e contexto do problema).	▪ CMCCT
			▪ MAPB1.2.2. Valora a información dun enunciado e relaciónaa co número de solucións do problema.	▪ CMCCT
			▪ MAPB1.2.3. Realiza estimacións e elabora conxecturas sobre os resultados dos problemas que cumpra resolver, valorando a súa utilidade e a súa eficacia.	▪ CMCCT
			▪ MAPB1.2.4. Utiliza estratexias heurísticas e procesos de razoamento na resolución de problemas, reflexionando sobre o proceso de resolución de problemas.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B1.2. Estratexias e procedementos postos en práctica: uso da linguaxe apropiada (gráfica, numérica, alxébrica, etc.), reformulación do problema, resolución de subproblemas, reconto exhaustivo, comezo por casos particulares sinxelos, procura de regularidades e leis, etc. ▪ B1.4. Formulación de proxectos e investigacións matemáticas escolares, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e	▪ B1.3. Describir e analizar situacións de cambio, para atopar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos, valorando a súa utilidade para facer predicións.	▪ MAPB1.3.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos.	▪ CMCCT
			▪ MAPB1.3.2. Utiliza as leis matemáticas atopadas para realizar simulacións e predicións sobre os resultados esperables, e valora a súa eficacia e a súa idoneidade.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	probabilísticos, de xeito individual e en equipo. Elaboración e presentación dos informes correspondentes.			
▪ b ▪ e ▪ f	▪ B1.3. Reflexión sobre os resultados: revisión das operacións utilizadas, asignación de unidades aos resultados, comprobación e interpretación das solucións no contexto da situación, procura doutras formas de resolución, etc.	▪ B1.4. Afondar en problemas resoltos formulando pequenas variacións nos datos, outras preguntas, outros contextos, etc.	▪ MAPB1.4.1. Afonda nos problemas logo de resolvelos, revisando o proceso de resolución e os pasos e as ideas importantes, analizando a coherencia da solución ou procurando outras formas de resolución.	▪ CMCCT
			▪ MAPB1.4.2. Formúlase novos problemas, a partir de un resolto, variando os datos, propondo novas preguntas, resolvendo outros problemas parecidos, formulando casos particulares ou máis xerais de interese, e establecendo conexións entre o problema e a realidade.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ f ▪ h	▪ B1.4. Formulación de proxectos e investigacións matemáticas escolares, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos, de xeito individual e en equipo. Elaboración e presentación dos informes correspondentes.	▪ B1.5. Elaborar e presentar informes sobre o proceso, os resultados e as conclusións obtidas nos procesos de investigación.	▪ MAPB1.5.1. Expón e argumenta o proceso seguido ademais das conclusións obtidas, utilizando distintas linguaxes: alxébrica, gráfica, xeométrica e estatístico-probabilística.	▪ CCL ▪ CMCCT
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e	▪ B1.5. Práctica dos procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade e matemáticos, de xeito individual e en equipo.	▪ B1.6. Desenvolver procesos de matematización en contextos da realidade cotiá (numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos ou probabilísticos) a partir da identificación de situacións problemáticas	▪ MAPB1.6.1. Identifica situacións problemáticas da realidade susceptibles de conter problemas de interese.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ MAPB1.6.2. Establece conexións	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f ▪ g		da realidade.	entre un problema do mundo real e o mundo matemático, identificando o problema ou os problemas matemáticos que subxacen nel e os coñecementos matemáticos necesarios.	▪ CSIEE
			▪ MAPB1.6.3. Usa, elabora ou constrúe modelos matemáticos sinxelos que permitan a resolución dun problema ou duns problemas dentro do campo das matemáticas.	▪ CMCCT
			▪ MAPB1.6.4. Interpreta a solución matemática do problema no contexto da realidade.	▪ CMCCT
			▪ MAPB1.6.5. Realiza simulacións e predicións, en contexto real, para valorar a adecuación e as limitacións dos modelos, e propón melloras que aumenten a súa eficacia.	▪ CMCCT
▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.5. Práctica dos procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade e matemáticos, de xeito individual e en equipo.	▪ B1.7. Valorar a modelización matemática como un recurso para resolver problemas da realidade cotiá, avaliando a eficacia e as limitacións dos modelos utilizados ou construídos.	▪ MAPB1.7.1. Reflexiona sobre o proceso, obtén conclusións sobre el e os seus resultados, valorando outras opinións.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ c	▪ B1.5. Práctica dos procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade e matemáti-	▪ B1.8. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao quefacer matemático.	▪ MAPB1.8.1. Desenvolve actitudes axeitadas para o traballo en matemáticas (esforzo, perseveranza,	▪ CMCCT ▪ CSIEE ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ e ▪ f ▪ g ▪ l ▪ m ▪ n ▪ ñ ▪ o	cos, de xeito individual e en equipo.		flexibilidade e aceptación da crítica razoada).	
			▪ MAPB1.8.2. Formúlase a resolución de retos e problemas coa precisión, esmero e interese adecuados ao nivel educativo e á dificultade da situación.	▪ CMCCT
			▪ MAPB1.8.3. Distingue entre problemas e exercicios, e adopta a actitude axeitada para cada caso.	▪ CMCCT
			▪ MAPB1.8.4. Desenvolve actitudes de curiosidade e indagación, xunto con hábitos de formular e formularse preguntas, e procurar respostas axeitadas, tanto no estudo dos conceptos como na resolución de problemas.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ MAPB1.8.5. Desenvolve habilidades sociais de cooperación e traballo en equipo.	▪ CSIEE ▪ CSC
▪ b ▪ g	▪ B1.6. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes axeitadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	▪ B1.9. Superar bloqueos e inseguridades ante a resolución de situacións descoñecidas.	▪ MAPB1.9.1. Toma decisións nos procesos de resolución de problemas, de investigación e de matematización ou de modelización, e valora as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.	▪ CMCCT ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ g	▪ B1.6. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes axeitadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	▪ B1.10. Reflexionar sobre as decisións tomadas e aprender diso para situacións similares futuras.	▪ MAPB1.10.1. Reflexiona sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando a potencia e a sinxeleza das ideas clave, e aprende para situacións futuras similares.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.7. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para: – Recollida ordenada e a organización de datos. – Elaboración e creación de representacións gráficas de datos numéricos, funcionais ou estatísticos. – Facilitación da comprensión de conceptos e propiedades xeométricas ou funcionais, e realización de cálculos de tipo numérico, alxébrico ou estatístico. – Deseño de simulacións e elaboración de predicións sobre situacións matemáticas diversas. – Elaboración de informes e documentos sobre os procesos levados a cabo e as conclusións e os resultados obtidos. – Consulta, comunicación e compartición, en ámbitos apropiados, da información e as ideas matemáticas.	▪ B1.11. Empregar as ferramentas tecnolóxicas adecuadas, de xeito autónomo, realizando cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos, facendo representacións gráficas, recreando situacións matemáticas mediante simulacións ou analizando con sentido crítico situacións diversas que axuden á comprensión de conceptos matemáticos ou á resolución de problemas.	▪ MAPB1.11.1. Selecciona ferramentas tecnolóxicas axeitadas e utilízaas para a realización de cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos cando a dificultade destes impida ou non aconselle facelos manualmente.	▪ CMCCT ▪ CD
			▪ MAPB1.11.2. Utiliza medios tecnolóxicos para facer representacións gráficas de funcións con expresións alxébricas complexas e extraer información cualitativa e cuantitativa sobre elas.	▪ CMCCT
			▪ MAPB1.11.3. Deseña representacións gráficas para explicar o proceso seguido na solución de problemas, mediante a utilización de medios tecnolóxicos.	▪ CMCCT
			▪ MAPB1.11.4. Recrea ámbitos e obxectos xeométricos con ferramentas tecnolóxicas interactivas para amosar, analizar e comprender propiedades xeométricas.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ MAPB1.11.5. Utiliza medios tecnolóxicos para o tratamento de datos e gráficas estatísticas, extraer información e elaborar conclusións.	▪ CMCCT
▪ a ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.7. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para: – Recollida ordenada e a organización de datos. – Elaboración e creación de representacións gráficas de datos numéricos, funcionais ou estatísticos. – Facilitación da comprensión de conceptos e propiedades xeométricas ou funcionais, e realización de cálculos de tipo numérico, alxébrico ou estatístico. – Deseño de simulacións e elaboración de predicións sobre situacións matemáticas diversas. – Elaboración de informes e documentos sobre os procesos levados a cabo e as conclusións e os resultados obtidos. – Consulta, comunicación e compartición, en ámbitos apropiados, da información e as ideas matemáticas.	▪ B1.12. Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación de maneira habitual no proceso de aprendizaxe, procurando, analizando e seleccionando información salientable en internet ou noutras fontes, elaborando documentos propios, facendo exposicións e argumentacións destes e compartíndoos en ámbitos apropiados para facilitar a interacción.	▪ MAPB1.12.1. Elabora documentos dixitais propios (de texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura, análise e selección de información salientable, coa ferramenta tecnolóxica axeitada, e compárteos para a súa discusión ou difusión.	▪ CCL ▪ CD
			▪ MAPB1.12.2. Utiliza os recursos creados para apoiar a exposición oral dos contidos traballados na aula.	▪ CCL
			▪ MAPB1.12.3. Usa axeitadamente os medios tecnolóxicos para estruturar e mellorar o seu proceso de aprendizaxe, recollendo a información das actividades, analizando puntos fortes e débiles do seu proceso educativo e establecendo pautas de mellora.	▪ CD ▪ CAA
			▪ MAPB1.12.4. Emprega ferramentas tecnolóxicas para compartir ideas e tarefas.	▪ CD ▪ CSC ▪ CSIEE
	Bloque 2. Números e álxebra			

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ f ▪ g	▪ B2.1. Potencias de números naturais con expoñente enteiro. Significado e uso. Potencias de base 10. Aplicación para a expresión de números moi pequenos. Operacións con números expresados en notación científica. Aplicación a problemas extraídos do ámbito social e físico. ▪ B2.2. Xerarquía de operacións. ▪ B2.3. Números decimais e racionais. Transformación de fraccións en decimais e viceversa. Números decimais exactos e periódicos. ▪ B2.4. Operacións con fraccións e decimais. Cálculo aproximado e redondeo. Erro cometido. ▪ B2.5. Elaboración e utilización de estratexias para o cálculo mental, para o cálculo aproximado e para o cálculo con calculadora ou outros medios tecnolóxicos.	▪ B2.1. Utilizar as propiedades dos números racionais e decimais para operar con eles, utilizando a forma de cálculo e notación adecuada, para resolver problemas, e presentando os resultados coa precisión requirida.	▪ MAPB2.1.1. Aplica as propiedades das potencias para simplificar fraccións cuxos numeradores e denominadores son produtos de potencias.	▪ CMCCT
			▪ MAPB2.1.2. Distingue, ao achar o decimal equivalente a unha fracción, entre decimais finitos e decimais infinitos periódicos, e indica, nese caso, o grupo de decimais que se repiten ou forman período.	▪ CMCCT
			▪ MAPB2.1.3. Expresa certos números moi grandes e moi pequenos en notación científica, opera con eles, con e sen calculadora, e utilízaos en problemas contextualizados.	▪ CMCCT
			▪ MAPB2.1.4. Distingue e emprega técnicas adecuadas para realizar aproximacións por defecto e por exceso dun número en problemas contextualizados, e xustifica os seus procedementos.	▪ CMCCT
			▪ MAPB2.1.5. Aplica axeitadamente técnicas de truncamento e redondeo en problemas contextualizados, recoñecendo os erros de aproximación en cada caso para determinar o procedemento máis	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			axeitado.	
			▪ MAPB2.1.6. Expresa o resultado dun problema, utilizando a unidade de medida adecuada, en forma de número decimal, redondeándoo se é necesario coa marxe de erro ou precisión requiridas, de acordo coa natureza dos datos.	▪ CMCCT
			▪ MAPB2.1.7. Calcula o valor de expresións numéricas de números enteiros, decimais e fraccionarios mediante as operacións elementais e as potencias de números naturais e expoñente enteiro, aplicando correctamente a xerarquía das operacións.	▪ CMCCT
			▪ MAPB2.1.8. Emprega números racionais e decimais para resolver problemas da vida cotiá, e analiza a coherencia da solución.	▪ CMCCT
▪ b ▪ f	▪ B2.6. Investigación de regularidades, relacións e propiedades que aparecen en conxuntos de números. Expresión usando linguaxe alxébrica. ▪ B2.7. Sucesións numéricas. Sucesións recorrentes. Progresións aritméticas e xeométricas.	▪ B2.2. Obter e manipular expresións simbólicas que describan sucesións numéricas, observando regularidades en casos sinxelos que inclúan patróns recursivos.	▪ MAPB2.2.1. Calcula termos dunha sucesión numérica recorrente usando a lei de formación a partir de termos anteriores.	▪ CMCCT
			▪ MAPB2.2.2. Obtén unha lei de formación ou fórmula para o termo xeral dunha sucesión sinxela de números enteiros ou fraccionarios.	▪ CMCCT

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ MAPB2.2.3. Valora e identifica a presenza recorrente das sucesións na natureza e resolve problemas asociados a estas.	▪ CMCCT
▪ b ▪ f	▪ B2.8. Transformación de expresión alxébricas cunha indeterminada. Igualdades notables. Operacións elementais con polinomios.	▪ B2.3. Utilizar a linguaxe alxébrica para expresar unha propiedade ou relación dada mediante un enunciado, extraendo a información relevante e transformándoa.	▪ MAPB2.3.1. Suma, resta e multiplica polinomios, expresa o resultado en forma de polinomio ordenado e aplícao a exemplos da vida cotiá.	▪ CMCCT
			▪ MAPB2.3.2. Coñece e utiliza as identidades notables correspondentes ao cadrado dun binomio e unha suma por diferenza, e aplícaas nun contexto adecuado.	▪ CMCCT
▪ f ▪ g ▪ h	▪ B2.9. Ecuacións de segundo grao cunha incógnita. Resolución por distintos métodos. ▪ B2.10. Sistemas lineais de dúas ecuacións con dúas incógnitas. Resolución. ▪ B2.11. Resolución de problemas mediante a utilización de ecuacións e sistemas.	▪ B2.4. Resolver problemas da vida cotiá nos que se precise a formulación e a resolución de ecuacións de primeiro e segundo grao, e sistemas lineais de dúas ecuacións con dúas incógnitas, aplicando técnicas de manipulación alxébricas, gráficas ou recursos tecnolóxicos, e valorar e contrastar os resultados obtidos.	▪ MAPB2.4.1. Resolve ecuacións de segundo grao completas e incompletas mediante procedementos alxébricos e gráficos.	▪ CMCCT
			▪ MAPB2.4.2. Resolve sistemas de dúas ecuacións lineais con dúas incógnitas mediante procedementos alxébricos ou gráficos.	▪ CMCCT
			▪ MAPB2.4.3. Formula alxebricamente unha situación da vida cotiá mediante ecuacións de primeiro e segundo grao, e sistemas lineais de dúas ecuacións con dúas incógnitas, resólveas e interpreta criticamente o resultado obtido.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 3. Xeometría			
▪ e ▪ f ▪ l ▪ n	▪ B3.1. Xeometría do plano: mediatriz dun segmento e bisectriz dun ángulo; ángulos e as súas relacións; perímetros e áreas de polígonos; lonxitude e área de figuras circulares. Propiedades. ▪ B3.2. Xeometría do espazo: áreas e volumes. ▪ B3.5. Uso de ferramentas pedagóxicas adecuadas, entre elas as tecnolóxicas, para estudar formas, configuracións e relacións xeométricas.	▪ B3.1. Recoñecer e describir os elementos e as propiedades características das figuras planas, os corpos xeométricos elementais e as súas configuracións xeométricas.	▪ MAPB3.1.1. Coñece as propiedades dos puntos da mediatriz dun segmento e da bisectriz dun ángulo.	▪ CMCCT
			▪ MAPB3.1.2. Utiliza as propiedades da mediatriz e a bisectriz para resolver problemas xeométricos sinxelos.	▪ CMCCT
			▪ MAPB3.1.3. Manexa as relacións entre ángulos definidos por rectas que se cortan ou por paralelas cortadas por unha secante, e resolve problemas xeométricos sinxelos nos que interveñen ángulos.	▪ CMCCT
			▪ MAPB3.1.4. Calcula o perímetro de polígonos, a lonxitude de circunferencias e a área de polígonos e de figuras circulares en problemas contextualizados, aplicando fórmulas e técnicas adecuadas.	▪ CMCCT
			▪ MAPB3.1.5. Calcula áreas e volumes de poliedros regulares e corpos de revolución en problemas contextualizados, aplicando fórmulas e técnicas adecuadas.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B3.3. Teorema de Tales. División dun segmento en partes proporcio-	▪ B3.2. Utilizar o teorema de Tales e as fórmulas usuais para realizar	▪ MAPB3.2.1. Divide un segmento en partes proporcionais a outros da-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l ▪ n	nais. Aplicación á resolución de problemas.	medidas indirectas de elementos inaccesibles e para obter medidas de lonxitudes, de exemplos tomados da vida real, de representacións artísticas como pintura ou arquitectura, ou da resolución de problemas xeométricos.	dos e establece relacións de proporcionalidade entre os elementos homólogos de dous polígonos semellantes.	
			▪ MAPB3.2.2. Recoñece triángulos semellantes e, en situacións de semellanza, utiliza o teorema de Tales para o cálculo indirecto de lonxitudes.	▪ CMCCT
▪ f ▪ l	▪ B3.3. Teorema de Tales. División dun segmento en partes proporcionais. Aplicación á resolución de problemas.	▪ B3.3. Calcular (ampliación ou redución) as dimensións reais de figuras dadas en mapas ou planos, coñecendo a escala.	▪ MAPB3.3.1. Calcula dimensións reais de medidas de lonxitudes en situacións de semellanza (planos, mapas, fotos aéreas, etc.).	▪ CMCCT
▪ e ▪ f ▪ g ▪ l ▪ n	▪ B3.4. Translacións, xiros e simetrías no plano. ▪ B3.5. Uso de ferramentas pedagóxicas adecuadas, entre elas as tecnolóxicas, para estudar formas, configuracións e relacións xeométricas.	▪ B3.4. Recoñecer as transformacións que levan dunha figura a outra mediante movemento no plano, aplicar os referidos movementos e analizar deseños cotiáns, obras de arte e configuracións presentes na natureza.	▪ MAPB3.4.1. Identifica os elementos máis característicos dos movementos no plano presentes na natureza, en deseños cotiáns ou obras de arte.	▪ CMCCT ▪ CCEC
			▪ MAPB3.4.2. Xera creacións propias mediante a composición de movementos, empregando ferramentas tecnolóxicas cando sexa necesario.	▪ CMCCT ▪ CCEC
▪ f ▪ l	▪ B3.6. O globo terráqueo. Coordenadas xeográficas. Latitude e lonxitude dun punto.	▪ B3.5. Interpretar o sentido das coordenadas xeográficas e a súa aplicación na localización de puntos.	▪ MAPB3.5.1. Sitúa sobre o globo terráqueo o Ecuador, os polos, os meridianos e os paralelos, e é capaz de situar un punto sobre o globo terráqueo coñecendo a súa latitude e a súa lonxitude.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 4. Funcións			
▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B4.1. Análise e descrición cualitativa de gráficas que representan fenómenos do ámbito cotián e doutras materias. ▪ B4.2. Análise dunha situación a partir do estudo das características locais e globais da gráfica correspondente. ▪ B4.3. Análise e comparación de situacións de dependencia funcional dadas mediante táboas e enunciados. ▪ B4.7. Utilización de calculadoras gráficas e software específico para a construción e interpretación de gráficas.	▪ B4.1. Coñecer os elementos que interveñen no estudo das funcións e a súa representación gráfica.	▪ MAPB4.1.1. Interpreta o comportamento dunha función dada graficamente, e asocia enunciados de problemas contextualizados a gráficas.	▪ CMCCT
			▪ MAPB4.1.2. Identifica as características máis salientables dunha gráfica, e interprétaos dentro do seu contexto.	▪ CMCCT
			▪ MAPB4.1.3. Constrúe unha gráfica a partir dun enunciado contextualizado, e describe o fenómeno exposto.	▪ CMCCT
			▪ MAPB4.1.4. Asocia razoadamente expresións analíticas sinxelas a funcións dadas graficamente.	▪ CMCCT
▪ b ▪ f ▪ h	▪ B4.4. Utilización de modelos lineais para estudar situacións provenientes de diferentes ámbitos de coñecemento e da vida cotiá, mediante a confección da táboa, a representación gráfica e a obtención da expresión alxébrica. ▪ B4.5. Expresións da ecuación da recta.	▪ B4.2. Identificar relacións da vida cotiá e doutras materias que poden modelizarse mediante unha función lineal, valorando a utilidade da descrición deste modelo e dos seus parámetros, para describir o fenómeno analizado.	▪ MAPB4.2.1. Determina as formas de expresión da ecuación da recta a partir dunha dada (ecuación punto-pendente, xeral, explícita e por dous puntos), identifica puntos de corte e pendente, e represéntaas graficamente.	▪ CMCCT
			▪ MAPB4.2.2. Obtén a expresión analítica da función lineal asociada a un enunciado e represéntaa.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B4.6. Funcións cuadráticas. Representación gráfica. Utilización para representar situacións da vida cotiá. ▪ B4.7. Utilización de calculadoras gráficas e software específico para a construción e a interpretación de gráficas.	▪ B4.3. Recoñecer situacións de relación funcional que necesitan ser descritas mediante funcións cuadráticas, calculando os seus parámetros e as súas características.	▪ MAPB4.3.1. Representa graficamente unha función polinómica de grao 2 e describe as súas características.	▪ CMCCT
			▪ MAPB4.3.2. Identifica e describe situacións da vida cotiá que poidan ser modelizadas mediante funcións cuadráticas, estúdaas e represéntaas utilizando medios tecnolóxicos cando sexa necesario.	▪ CMCCT
	Bloque 5. Estatística e probabilidade			
▪ a ▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m	▪ B5.1. Fases e tarefas dun estudo estatístico. Poboación e mostra. Variables estatísticas: cualitativas, discretas e continuas. ▪ B5.2. Métodos de selección dunha mostra estatística. Representatividade dunha mostra. ▪ B5.3. Frecuencias absolutas, relativas e acumuladas. Agrupación de datos en intervalos. ▪ B5.4. Gráficas estatísticas: construción e interpretación.	▪ B5.1. Elaborar informacións estatísticas para describir un conxunto de datos mediante táboas e gráficas adecuadas á situación analizada, e xustificar se as conclusións son representativas para a poboación estudada.	▪ MAPB5.1.1. Distingue poboación e mostra, e xustifica as diferenzas en problemas contextualizados.	▪ CMCCT
			▪ MAPB5.1.2. Valora a representatividade dunha mostra a través do procedemento de selección, en casos sinxelos.	▪ CMCCT
			▪ MAPB5.1.3. Distingue entre variable cualitativa, cuantitativa discreta e cuantitativa continua, e pon exemplos.	▪ CMCCT
			▪ MAPB5.1.4. Elabora táboas de frecuencias, relaciona os tipos de frecuencias e obtén información da táboa elaborada.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ MAPB5.1.5. Constrúe, coa axuda de ferramentas tecnolóxicas, de ser necesario, gráficos estatísticos adecuados a distintas situacións relacionadas con variables asociadas a problemas sociais, económicos e da vida cotiá.	▪ CMCCT
			▪ MAPB5.1.6. Planifica o proceso para a elaboración dun estudo estatístico, de xeito individual ou en grupo.	▪ CMCCT
▪ e ▪ f	▪ B5.5. Parámetros de posición: media, moda, mediana e cuartís. Cálculo, interpretación e propiedades. ▪ B5.6. Parámetros de dispersión: rango, percorrido intercuartílico e desviación típica. Cálculo e interpretación. ▪ B5.7. Diagrama de caixa e bigotes. ▪ B5.8. Interpretación conxunta da media e a desviación típica. ▪ B5.9. Aplicacións informáticas que faciliten o tratamento de datos estatísticos.	▪ B5.2. Calcular e interpretar os parámetros de posición e de dispersión dunha variable estatística para resumir os datos e comparar distribucións estatísticas.	▪ MAPB5.2.1. Calcula e interpreta as medidas de posición dunha variable estatística para proporcionar un resumo dos datos.	▪ CMCCT
			▪ MAPB5.2.2. Calcula os parámetros de dispersión dunha variable estatística (con calculadora e con folla de cálculo) para comparar a representatividade da media e describir os datos.	▪ CMCCT
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d	▪ B5.1. Fases e tarefas dun estudo estatístico. Poboación e mostra. Variables estatísticas: cualitativas, discretas e continuas.	▪ B5.3. Analizar e interpretar a información estatística que aparece nos medios de comunicación, e valorar a súa representatividade e fiabili-	▪ MAPB5.3.1. Utiliza un vocabulario axeitado para describir, analizar e interpretar información estatística nos medios de comunicación e noutros ámbitos da vida cotiá.	▪ CCL ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m	▪ B5.2. Métodos de selección dunha mostra estatística. Representatividade dunha mostra. ▪ B5.3. Frecuencias absolutas, relativas e acumuladas. Agrupación de datos en intervalos. ▪ B5.4. Gráficas estatísticas: construción e interpretación. ▪ B5.5. Parámetros de posición: media, moda, mediana e cuartís. Cálculo, interpretación e propiedades. ▪ B5.6. Parámetros de dispersión: rango, percorrido intercuartílico e desviación típica. Cálculo e interpretación. ▪ B5.7. Diagrama de caixa e bigotes. ▪ B5.8. Interpretación conxunta da media e a desviación típica. ▪ B5.9. Aplicacións informáticas que faciliten o tratamento de datos estatísticos.	dade.	▪ MAPB5.3.2. Emprega a calculadora e medios tecnolóxicos para organizar os datos, xerar gráficos estatísticos e calcular parámetros de tendencia central e dispersión.	▪ CMCCT
			▪ MAPB5.3.3. Emprega medios tecnolóxicos para comunicar información resumida e relevante sobre unha variable estatística que analizase.	▪ CMCCT

4º de ESO

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Procesos, métodos e actitudes en matemáticas			

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 4º de ESO			
Obxectivos	**Contidos**	**Criterios de avaliación**	**Estándares de aprendizaxe**	**Competencias clave**
▪ e ▪ f ▪ h	▪ B1.1. Planificación e expresión verbal do proceso de resolución de problemas.	▪ B1.1. Expresar verbalmente, de xeito razoado o proceso seguido na resolución dun problema.	▪ MAPB1.1.1. Expresa verbalmente, de xeito razoado, o proceso seguido na resolución dun problema, coa precisión e o rigor adecuados.	▪ CCL ▪ CMCCT
▪ e ▪ f ▪ h	▪ B1.2. Estratexias e procedementos postos en práctica: uso da linguaxe apropiada (gráfica, numérica, alxébrica, etc.), reformulación do problema, resolución de subproblemas, reconto exhaustivo, comezo por casos particulares sinxelos, procura de regularidades e leis, etc. ▪ B1.3. Reflexión sobre os resultados: revisión das operacións utilizadas, asignación de unidades aos resultados, comprobación e interpretación das solucións no contexto da situación, procura doutras formas de resolución, etc.	▪ B1.2. Utilizar procesos de razoamento e estratexias de resolución de problemas, realizando os cálculos necesarios e comprobando as solucións obtidas.	▪ MAPB1.2.1. Analiza e comprende o enunciado dos problemas (datos, relacións entre os datos, e contexto do problema).	▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ MAPB1.2.2. Valora a información dun enunciado e relaciónaa co número de solucións do problema.	▪ CMCCT
			▪ MAPB1.2.3. Realiza estimacións e elabora conxecturas sobre os resultados dos problemas que cumpra resolver, valorando a súa utilidade e a súa eficacia.	▪ CMCCT
			▪ MAPB1.2.4. Utiliza estratexias heurísticas e procesos de razoamento na resolución de problemas, reflexionando sobre o proceso de resolución de problemas.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B1.2. Estratexias e procedementos postos en práctica: uso da linguaxe apropiada (gráfica, numérica, alxébrica, etc.), reformulación do problema, resolución de subproblemas, reconto exhaustivo, comezo	▪ B1.3. Describir e analizar situacións de cambio, para atopar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos, valorando a súa uti-	▪ MAPB1.3.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos.	▪ CMCCT

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	por casos particulares sinxelos, procura de regularidades e leis, etc. ▪ B1.4. Formulación de proxectos e investigacións matemáticas escolares, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos, de xeito individual e en equipo. Elaboración e presentación dos informes correspondentes.	lidade para facer predicións.	▪ MAPB1.3.2. Utiliza as leis matemáticas atopadas para realizar simulacións e predicións sobre os resultados esperables, e valora a súa eficacia e a súa idoneidade.	▪ CMCCT
▪ b ▪ e ▪ f	▪ B1.3. Reflexión sobre os resultados: revisión das operacións utilizadas, asignación de unidades aos resultados, comprobación e interpretación das solucións no contexto da situación, procura doutras formas de resolución, etc.	▪ B1.4. Afondar en problemas resoltos formulando pequenas variacións nos datos, outras preguntas, outros contextos, etc.	▪ MAPB1.4.1. Afonda nos problemas logo de resolvelos, revisando o proceso de resolución e os pasos e as ideas importantes, analizando a coherencia da solución ou procurando outras formas de resolución.	▪ CMCCT
			▪ MAPB1.4.2. Formúlanse novos problemas, a partir de un resolto, variando os datos, propondo novas preguntas, resolvendo outros problemas parecidos, formulando casos particulares ou máis xerais de interese, e establecendo conexións entre o problema e a realidade.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ f ▪ h	▪ B1.4. Formulación de proxectos e investigacións matemáticas escolares, en contextos numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos e probabilísticos, de xeito individual e en equipo. Elaboración e presentación dos informes correspondenten-	▪ B1.5. Elaborar e presentar informes sobre o proceso, resultados e conclusións obtidas nos procesos de investigación.	▪ MAPB1.5.1. Expón e argumenta o proceso seguido, ademais das conclusións obtidas, utilizando distintas linguaxes: alxébrica, gráfica, xeométrica e estatístico-probabilística.	▪ CCL ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	tes.			
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.5. Práctica dos procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade e matemáticos, de xeito individual e en equipo.	▪ B1.6. Desenvolver procesos de matematización en contextos da realidade cotiá (numéricos, xeométricos, funcionais, estatísticos ou probabilísticos) a partir da identificación de situacións problemáticas da realidade.	▪ MAPB1.6.1. Identifica situacións problemáticas da realidade susceptibles de conter problemas de interese.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ MAPB1.6.2. Establece conexións entre un problema do mundo real e o mundo matemático, identificando o problema ou os problemas matemáticos que subxacen nel e os coñecementos matemáticos necesarios.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
			▪ MAPB1.6.3. Usa, elabora ou constrúe modelos matemáticos sinxelos que permitan a resolución dun problema ou duns problemas dentro do campo das matemáticas.	▪ CMCCT
			▪ MAPB1.6.4. Interpreta a solución matemática do problema no contexto da realidade.	▪ CMCCT
			▪ MAPB1.6.5. Realiza simulacións e predicións, en contexto real, para valorar a adecuación e as limitacións dos modelos, e propón melloras que aumenten a súa eficacia.	▪ CMCCT
▪ e ▪ f	▪ B1.5. Práctica dos procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade e matemáti-	▪ B1.7. Valorar a modelización matemática como un recurso para re-	▪ MAPB1.7.1. Reflexiona sobre o proceso, obtén conclusións sobre el e os seus resultados, valorando	▪ CMCCT ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g	cos, de xeito individual e en equipo.	solver problemas da realidade cotiá, avaliando a eficacia e as limitacións dos modelos utilizados ou construídos.	outras opinións.	▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g ▪ l ▪ m ▪ n ▪ ñ ▪ o	▪ B1.5. Práctica dos procesos de matematización e modelización, en contextos da realidade e matemáticos, de xeito individual e en equipo.	▪ B1.8. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao quefacer matemático.	▪ MAPB1.8.1. Desenvolve actitudes axeitadas para o traballo en matemáticas (esforzo, perseveranza, flexibilidade e aceptación da crítica razoada).	▪ CMCCT ▪ CSIEE ▪ CSC
			▪ MAPB1.8.2. Formúlase a resolución de retos e problemas coa precisión, esmero e interese adecuados ao nivel educativo e á dificultade da situación.	▪ CMCCT
			▪ MAPB1.8.3. Distingue entre problemas e exercicios, e adopta a actitude axeitada para cada caso.	▪ CMCCT
			▪ MAPB1.8.4. Desenvolve actitudes de curiosidade e indagación, xunto con hábitos de formular e formularse preguntas, e procurar respostas axeitadas, tanto no estudo dos conceptos como na resolución de problemas.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ MAPB1.8.5. Desenvolve habilidades sociais de cooperación e traballo en equipo.	▪ CSIEE ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ g	▪ B1.6. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes axeitadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	▪ B1.9. Superar bloqueos e inseguridades ante a resolución de situacións descoñecidas.	▪ MAPB1.9.1. Toma decisións nos procesos de resolución de problemas, de investigación e de matematización ou de modelización, e valora as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ b ▪ g	▪ B1.6. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes axeitadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	▪ B1.10. Reflexionar sobre as decisións tomadas e aprender diso para situacións similares futuras.	▪ MAPB1.10.1. Reflexiona sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolvidos, valorando a potencia e a sinxeleza das ideas clave, e aprende para situacións futuras similares.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.7. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para: – Recollida ordenada e a organización de datos. – Elaboración e creación de representacións gráficas de datos numéricos, funcionais ou estatísticos. – Facilitación da comprensión de conceptos e propiedades xeométricas ou funcionais, e realización de cálculos de tipo numérico, alxébrico ou estatístico. – Deseño de simulacións e elaboración de predicións sobre situacións matemáticas diversas. – Elaboración de informes e documentos sobre os procesos le-	▪ B1.11. Empregar as ferramentas tecnolóxicas adecuadas, de xeito autónomo, realizando cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos, facendo representacións gráficas, recreando situacións matemáticas mediante simulacións ou analizando con sentido crítico situacións diversas que axuden á comprensión de conceptos matemáticos ou á resolución de problemas.	▪ MAPB1.11.1. Selecciona ferramentas tecnolóxicas axeitadas e utilízaas para a realización de cálculos numéricos, alxébricos ou estatísticos cando a dificultade destes impida ou non aconselle facelos manualmente.	▪ CMCCT ▪ CD
			▪ MAPB1.11.2. Utiliza medios tecnolóxicos para facer representacións gráficas de funcións con expresións alxébricas complexas e extraer información cualitativa e cuantitativa sobre elas.	▪ CMCCT
			▪ MAPB1.11.3. Deseña representacións gráficas para explicar o proceso seguido na solución de pro-	▪ CMCCT

Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	vados a cabo e as conclusións e os resultados obtidos. – Consulta, comunicación e compartición, en ámbitos apropiados, da información e as ideas matemáticas.		blemas, mediante a utilización de medios tecnolóxicos.	
			▪ MAPB1.11.4. Recrea ámbitos e obxectos xeométricos con ferramentas tecnolóxicas interactivas para amosar, analizar e comprender propiedades xeométricas.	▪ CMCCT
			▪ MAPB1.11.5. Utiliza medios tecnolóxicos para o tratamento de datos e gráficas estatísticas, extraer información e elaborar conclusións.	▪ CMCCT
▪ a ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.7. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para: – Recollida ordenada e a organización de datos. – Elaboración e creación de representacións gráficas de datos numéricos, funcionais ou estatísticos. – Facilitación da comprensión de conceptos e propiedades xeométricas ou funcionais, e realización de cálculos de tipo numérico, alxébrico ou estatístico. – Deseño de simulacións e elaboración de predicións sobre situacións matemáticas diversas. – Elaboración de informes e documentos sobre os procesos levados a cabo e as conclusións e os resultados obtidos.	▪ B1.12. Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación de maneira habitual no proceso de aprendizaxe, procurando, analizando e seleccionando información salientable en internet ou noutras fontes, elaborando documentos propios, facendo exposicións e argumentacións destes e compartíndoos en ámbitos apropiados para facilitar a interacción.	▪ MAPB1.12.1. Elabora documentos dixitais propios (de texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura, análise e selección de información salientable, coa ferramenta tecnolóxica axeitada, e compárteos para a súa discusión ou difusión.	▪ CCL ▪ CD
			▪ MAPB1.12.2. Utiliza os recursos creados para apoiar a exposición oral dos contidos traballados na aula.	▪ CCL
			▪ MAPB1.12.3. Usa axeitadamente os medios tecnolóxicos para estruturar e mellorar o seu proceso de aprendizaxe, recollendo a información das actividades, analizando puntos fortes e débiles do seu pro-	▪ CD ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	– Consulta, comunicación e compartición, en ámbitos apropiados, da información e as ideas matemáticas.		ceso educativo e establecendo pautas de mellora.	
			▪ MAPB1.12.4. Emprega ferramentas tecnolóxicas para compartir ideas e tarefas.	▪ CD ▪ CSC ▪ CSIEE
	Bloque 2. Números e álxebra			
▪ b ▪ f ▪ e ▪ g	▪ B2.1. Recoñecemento de números que non poden expresarse en forma de fracción. Números irracionais. ▪ B2.2. Diferenciación de números racionais e irracionais. Expresión decimal e representación na recta real. ▪ B2.3. Xerarquía das operacións. ▪ B2.4. Interpretación e utilización dos números reais e as operacións en diferentes contextos, elixindo a notación e precisión máis axeitadas en cada caso. ▪ B2.5. Utilización da calculadora e ferramentas informáticas para realizar operacións con calquera tipo de expresión numérica. Cálculos aproximados. ▪ B2.6. Intervalos. Significado e diferentes formas de expresión. ▪ B2.7. Proporcionalidade directa e	▪ B2.1. Coñecer e utilizar os tipos de números e operacións, xunto coas súas propiedades e aproximacións, para resolver problemas relacionados coa vida diaria e outras materias do ámbito educativo, recollendo, transformando e intercambiando información.	▪ MAPB2.1.1. Recoñece os tipos de números (naturais, enteiros, racionais e irracionais), indica o criterio seguido para a súa identificación, e utilízaos para representar e interpretar axeitadamente a información cuantitativa.	▪ CMCCT
			▪ MAPB2.1.2. Realiza os cálculos con eficacia, mediante cálculo mental, algoritmos de lapis e papel, calculadora ou ferramentas informáticas, e utiliza a notación máis axeitada para as operacións de suma, resta, produto, división e potenciación.	▪ CMCCT
			▪ MAPB2.1.3. Realiza estimacións e xulga se os resultados obtidos son razoables.	▪ CMCCT
			▪ MAPB2.1.4. Utiliza a notación científica para representar e operar (produtos e divisións) con números moi grandes ou moi pequenos.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	inversa. Aplicación á resolución de problemas da vida cotiá. ▪ B2.8. Porcentaxes na economía. Aumentos e diminucións porcentuais. Porcentaxes sucesivas. Interese simple e composto.		▪ MAPB2.1.5. Compara, ordena, clasifica e representa os tipos de números reais, intervalos e semirrectas, sobre a recta numérica.	▪ CMCCT
			▪ MAPB2.1.6. Aplica porcentaxes á resolución de problemas cotiáns e financeiros, e valora o emprego de medios tecnolóxicos cando a complexidade dos datos o requira.	▪ CMCCT
			▪ MAPB2.1.7. Resolve problemas da vida cotiá nos que interveñen magnitudes directa e inversamente proporcionais.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B2.9. Polinomios: raíces e factorización. Utilización de identidades notables.	▪ B2.2. Utilizar con destreza a linguaxe alxébrica, as súas operacións e as súas propiedades.	▪ MAPB2.2.1. Exprésase con eficacia, facendo uso da linguaxe alxébrica.	▪ CMCCT
			▪ MAPB2.2.2. Realiza operacións de suma, resta, produto e división de polinomios, e utiliza identidades notables.	▪ CMCCT
			▪ MAPB2.2.3. Obtén as raíces dun polinomio e factorízao, mediante a aplicación da regra de Ruffini.	▪ CMCCT
▪ f ▪ g ▪ h	▪ B2.10. Resolución de ecuacións e sistemas de dúas ecuacións lineais con dúas incógnitas. ▪ B2.11. Resolución de problemas	▪ B2.3. Representar e analizar situacións e estruturas matemáticas, utilizando ecuacións de distintos tipos para resolver problemas.	▪ MAPB2.3.1. Formula alxebricamente unha situación da vida real mediante ecuacións de primeiro e segundo grao e sistemas de dúas	▪ CMCCT

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	cotiáns mediante ecuacións e sistemas.		ecuacións lineais con dúas incógnitas, resólveas e interpreta o resultado obtido.	
	Bloque 3. Xeometría			
▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B3.1. Figuras semellantes. ▪ B3.2. Teoremas de Tales e Pitágoras. Aplicación da semellanza para a obtención indirecta de medidas. ▪ B3.3. Razón entre lonxitudes, áreas e volumes de figuras e corpos semellantes. ▪ B3.4. Resolución de problemas xeométricos no mundo físico: medida e cálculo de lonxitudes, áreas e volumes de diferentes corpos.	▪ B3.1. Calcular magnitudes efectuando medidas directas e indirectas a partir de situacións reais, empregando os instrumentos, as técnicas ou as fórmulas máis adecuados, e aplicando a unidade de medida máis acorde coa situación descrita.	▪ MAPB3.1.1. Utiliza instrumentos, fórmulas e técnicas apropiados para medir ángulos, lonxitudes, áreas e volumes de corpos e de figuras xeométricas, interpretando as escalas de medidas.	▪ CMCCT
			▪ MAPB3.1.2. Emprega as propiedades das figuras e dos corpos (simetrías, descomposición en figuras máis coñecidas, etc.) e aplica o teorema de Tales, para estimar ou calcular medidas indirectas.	▪ CMCCT
			▪ MAPB3.1.3. Utiliza as fórmulas para calcular perímetros, áreas e volumes de triángulos, rectángulos, círculos, prismas, pirámides, cilindros, conos e esferas, e aplícaas para resolver problemas xeométricos, asignando as unidades correctas.	▪ CMCCT
			▪ MAPB3.1.4. Calcula medidas indirectas de lonxitude, área e volume mediante a aplicación do teorema de Pitágoras e a semellanza de	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			triángulos.	
▪ e ▪ f	▪ B3.4. Resolución de problemas xeométricos no mundo físico: medida e cálculo de lonxitudes, áreas e volumes de diferentes corpos. ▪ B3.5. Uso de aplicacións informáticas de xeometría dinámica que facilite a comprensión de conceptos e propiedades xeométricas.	▪ B3.2. Utilizar aplicacións informáticas de xeometría dinámica, representando corpos xeométricos e comprobando, mediante interacción con ela, propiedades xeométricas.	▪ MAPB3.2.1. Representa e estuda os corpos xeométricos máis relevantes (triángulos, rectángulos, círculos, prismas, pirámides, cilindros, conos e esferas) cunha aplicación informática de xeometría dinámica, e comproba as súas propiedades xeométricas.	▪ CMCCT
	Bloque 4. Funcións			
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B4.1. Interpretación dun fenómeno descrito mediante un enunciado, unha táboa, unha gráfica ou unha expresión analítica. ▪ B4.2. Estudo de modelos funcionais: lineal, cuadrático, proporcionalidade inversa e exponencial. Descrición das súas características, usando a linguaxe matemática apropiada. Aplicación en contextos reais. ▪ B4.3. Taxa de variación media como medida da variación dunha función nun intervalo. ▪ B4.4. Utilización de calculadoras gráficas e software específico para a construción e a interpretación de gráficas.	▪ B4.1. Identificar relacións cuantitativas nunha situación, determinar o tipo de función que pode representalas, e aproximar e interpretar a taxa de variación media a partir dunha gráfica, de datos numéricos ou mediante o estudo dos coeficientes da expresión alxébrica.	▪ MAPB4.1.1. Identifica e explica relacións entre magnitudes que se poden describir mediante unha relación funcional, asociando as gráficas coas súas correspondentes expresións alxébricas.	▪ CMCCT
			▪ MAPB4.1.2. Explica e representa graficamente o modelo de relación entre dúas magnitudes para os casos de relación lineal, cuadrática, proporcional inversa e exponencial.	▪ CMCCT
			▪ MAPB4.1.3. Identifica, estima ou calcula elementos característicos destas funcións (cortes cos eixes, intervalos de crecemento e decrecemento, máximos e mínimos, continuidade, simetrías e periodicidade).	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ MAPB4.1.4. Expresa razoadamente conclusións sobre un fenómeno, a partir da análise da gráfica que o describe ou dunha táboa de valores.	▪ CMCCT
			▪ MAPB4.1.5. Analiza o crecemento ou o decrecemento dunha función mediante a taxa de variación media, calculada a partir da expresión alxébrica, unha táboa de valores ou da propia gráfica.	▪ CMCCT
			▪ MAPB4.1.6. Interpreta situacións reais que responden a funcións sinxelas: lineais, cuadráticas, de proporcionalidade inversa e exponenciais.	▪ CMCCT
▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B4.1. Interpretación dun fenómeno descrito mediante un enunciado, unha táboa, unha gráfica ou unha expresión analítica. ▪ B4.2. Estudo de modelos funcionais: lineal, cuadrático, proporcionalidade inversa e exponencial. Descrición das súas características, usando a linguaxe matemática apropiada. Aplicación en contextos reais. ▪ B4.3. Taxa de variación media como medida da variación dunha función nun intervalo.	▪ B4.2. Analizar información proporcionada a partir de táboas e gráficas que representen relacións funcionais asociadas a situacións reais, obtendo información sobre o seu comportamento, a súa evolución e os posibles resultados finais.	▪ MAPB4.2.1. Interpreta criticamente datos de táboas e gráficos sobre diversas situacións reais.	▪ CMCCT
			▪ MAPB4.2.2. Representa datos mediante táboas e gráficos, utilizando eixes e unidades axeitadas.	▪ CMCCT
			▪ MAPB4.2.3. Describe as características máis importantes que se extraen dunha gráfica e sinala os valores puntuais ou intervalos da variable que as determinan, utilizando tanto lapis e papel como	▪ CMCCT

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B4.4. Utilización de calculadoras gráficas e software específico para a construción e a interpretación de gráficas.		medios informáticos.	
			▪ MAPB4.2.4. Relaciona táboas de valores e as súas gráficas correspondentes en casos sinxelos, e xustifica a decisión.	▪ CMCCT
			▪ MAPB4.2.5. Utiliza con destreza elementos tecnolóxicos específicos para debuxar gráficas.	▪ CMCCT
	Bloque 5. Estatística e probabilidade			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m	▪ B5.1. Análise crítica de táboas e gráficas estatísticas nos medios de comunicación e fontes públicas oficiais (IGE, INE, etc.). ▪ B5.2. Interpretación, análise e utilidade das medidas de centralización e dispersión. ▪ B5.3. Comparación de distribucións mediante o uso conxunto de medidas de posición e dispersión. ▪ B5.4. Construción e interpretación de diagramas de dispersión. Introdución á correlación. ▪ B5.5. Azar e probabilidade. Frecuencia dun suceso aleatorio. ▪ B5.6. Cálculo de probabilidades mediante a Regra de Laplace. ▪ B5.7. Probabilidade simple e composta. Sucesos dependentes e independentes. Diagrama en árbore.	▪ B5.1. Utilizar o vocabulario axeitado para a descrición de situacións relacionadas co azar e a estatística, analizando e interpretando informacións que aparecen nos medios de comunicación e fontes públicas oficiais (IGE, INE, etc.).	▪ MAPB5.1.1. Utiliza un vocabulario adecuado para describir situacións relacionadas co azar e a estatística.	▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ MAPB5.1.2. Formula e comproba conxecturas sobre os resultados de experimentos aleatorios e simulacións.	▪ CMCCT
			▪ MAPB5.1.3. Emprega o vocabulario axeitado para interpretar e comentar táboas de datos, gráficos estatísticos e parámetros estatísticos.	▪ CMCCT
			▪ MAPB5.1.4. Interpreta un estudo estatístico a partir de situacións concretas próximas.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B5.8. Aplicacións informáticas que faciliten o tratamento de datos estatísticos.			
▪ b ▪ e ▪ g	▪ B5.1. Análise crítica de táboas e gráficas estatísticas nos medios de comunicación e fontes públicas oficiais (IGE, INE, etc.). ▪ B5.2. Interpretación, análise e utilidade das medidas de centralización e dispersión. ▪ B5.3. Comparación de distribucións mediante o uso conxunto de medidas de posición e dispersión. ▪ B5.4. Construción e interpretación de diagramas de dispersión. Introdución á correlación. ▪ B5.8. Aplicacións informáticas que faciliten o tratamento de datos estatísticos.	▪ B5.2. Elaborar e interpretar táboas e gráficos estatísticos, así como os parámetros estatísticos máis usuais, en distribucións unidimensionais, utilizando os medios máis axeitados (lapis e papel, calculadora, folla de cálculo), valorando cualitativamente a representatividade das mostras utilizadas.	▪ MAPB5.2.1. Discrimina se os datos recollidos nun estudo estatístico corresponden a unha variable discreta ou continua.	▪ CMCCT
			▪ MAPB5.2.2. Elabora táboas de frecuencias a partir dos datos dun estudo estatístico, con variables discretas e continuas.	▪ CMCCT
			▪ MAPB5.2.3. Calcula os parámetros estatísticos (media aritmética, percorrido, desviación típica, cuartís, etc.), en variables discretas e continuas, coa axuda da calculadora ou dunha folla de cálculo.	▪ CMCCT
			▪ MAPB5.2.4. Representa graficamente datos estatísticos recollidos en táboas de frecuencias, mediante diagramas de barras e histogramas.	▪ CMCCT
▪ b ▪ f	▪ B5.5. Azar e probabilidade. Frecuencia dun suceso aleatorio. ▪ B5.6. Cálculo de probabilidades mediante a regra de Laplace. ▪ B5.7.Probabilidade simple e com-	▪ B5.3. Calcular probabilidades simples e compostas para resolver problemas da vida cotiá, utilizando a regra de Laplace en combinación con técnicas de reconto como os diagramas de árbore e as táboas	▪ MAPB5.3.1. Calcula a probabilidade de sucesos coa regra de Laplace e utiliza, especialmente, diagramas de árbore ou táboas de continxencia para o reconto de casos.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	posta. Sucesos dependentes e independentes. Diagrama en árbore.	de continxencia.	▪ MAPB5.3.2. Calcula a probabilidade de sucesos compostos sinxelos nos que interveñan dúas experiencias aleatorias simultáneas ou consecutivas.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Primeira Lingua Estranxeira

Introdución

O papel heurístico das linguas constitúe un reto para o sistema educativo, pois son instrumento de comunicación e de interacción social, de conservación e transmisión de coñecemento, de participación cidadá na vida social, de investigación, creación, experimentación e descuberta. E as linguas achégannos ao xeito de vida e ás formas de pensamento doutros pobos e dos seus patrimonios culturais.

A lingua apréndese non para falar, ler ou escribir sobre a lingua, senón para falar, ler e escribir sobre emocións, afectos e aventuras, sobre o mundo; como medio das relacións interpersoais e recoñecemento da alteridade, motor do noso pensamento e das nosas reflexións, e porta de acceso ao coñecemento. Neste marco, a formación lingüística no contexto escolar é un instrumento para a equidade, xa que debe facilitar os medios necesarios para comunicar no ámbito educativo e na vida profesional e social, nomeadamente en contextos formais e educativos, e tamén sensibilizar cara a usos creativos e lúdicos das linguas, e achegar ao patrimonio literario e cultural que estas propician.

O Consello de Europa, a través de sucesivos proxectos, está comprometido nunha política lingüística dirixida a protexer e desenvolver a herdanza lingüística e a diversidade cultural de Europa como fonte de enriquecemento mutuo, así como a facilitar a mobilidade persoal dos seus cidadáns e das súas cidadás, e o intercambio de ideas. O Marco Común Europeo de Referencia para as linguas (MCER), publicado en 2001, é un documento de particular transcendencia non só como ferramenta práctica para propiciar a reflexión sobre o ensino das linguas e a transparencia de cursos, programas e titulacións entre os Estados e dentro deles, senón tamén polo recoñecemento da competencia plurilingüe e intercultural, que transcende o concepto de multilingüismo, no seu día piar dos enfoques das políticas lingüísticas máis abertas ao recoñecemento da diversidade. Hoxe, o MCER constitúe unha referencia para proxectos e documentos clave do Consello de Europa, como a "Guía para a elaboración e posta en marcha de currículos para unha educación plurilingüe e intercultural" (2010), na que se desenvolve a noción de plurilingüismo como eixe dun enfoque centrado na rede de relacións entre distintas linguas e culturas. Nesta mesma liña, enmárcanse o informe do Foro Intergobernamental Europeo titulado "O dereito dos estudantes á calidade e á equidade en educación. O papel das competencias lingüísticas e interculturais", mantido en Xenebra en novembro 2010, e a Conferencia Intergobernamental "Calidade e inclusión en educación: o papel único das linguas", mantida en Estrasburgo en setembro de 2013. En ambos os foros europeos, recoñécese a importancia da competencia lin-

DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26193
DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

güística e da circulación de competencias entre as linguas para lograr un maior dominio da linguaxe, clave para a inclusión social e o éxito escolar.

A educación plurilingüe e intercultural considera, con carácter xeral, a aprendizaxe de todas as linguas e culturas e, de xeito específico, os enfoques plurais transversais e integradores no seu ensino e na súa aprendizaxe. A súa finalidade é retirar barreiras artificiais entre as linguas, encerradas tradicionalmente nos sistemas escolares en compartimentos estancos, e promover o uso integral do repertorio lingüístico, discursivo, estratéxico e intercultural que posúe o alumnado e que vai adquirindo ao longo das súas diversas experiencias lingüísticas dentro e fóra do ámbito educativo. Así, o/a aprendiz plurilingüe realizará transferencias dos coñecementos e experiencias lingüísticas adquiridos nunha lingua para abordar tarefas de comunicación, creación e aprendizaxe noutra lingua diferente. Esta capacidade de transferencia non só permite descubrir as regularidades dunha lingua total ou parcialmente descoñecida e relacionalas, desde o punto de vista teórico, coas regularidades observadas noutras linguas que coñece, ou identificar termos emparentados en todas as linguas, senón que, ademais, promove a tolerancia perante palabras descoñecidas, nomeadamente importante nos contextos de comprensión que necesitan a fluidez, como son a lectura extensiva e a comprensión de textos orais sen posibilidade de verificación do entendido. A competencia plurilingüe facilitará, así, a inferencia de significados e o desenvolvemento de competencias heurísticas eficaces para identificar os elementos esenciais e secundarios nun texto descoñecido.

Pola súa banda, mediante o diálogo intercultural póñense en xogo dispositivos de relación social esenciais, como son o recoñecemento do outro como lexítimo, o reforzamento da identidade propia no recoñecemento da identidade das demais persoas, a aceptación da diversidade persoal, social e cultural, e o respecto polos dereitos fundamentais.

No contexto escolar, a aprendizaxe das linguas está dirixida ao logro de obxectivos similares, aínda que con diferentes niveis de dominio. Por iso, un estudo integrado de todas as linguas posibilita, por unha banda, que os contidos, as estratexias e os procesos traballados nunha lingua sexan igualmente utilizados nas actividades lingüísticas de comprensión e produción nas demais e, por outra, que se poida focalizar, no proceso de ensino e aprendizaxe, nos elementos diferenciadores e en todos aqueles aspectos que teñen incidencia directa na capacidade de comunicarse adecuadamente. Xa que logo, o coñecemento morfolóxico ou léxico dunha lingua pode axudar á comprensión noutra lingua; as estratexias de comprensión de lectura desenvolvidas nunha lingua poden ser transferidas para a lectura noutros idiomas; o coñecemento da estrutura dos textos descritivos permitirá producilos en calquera lingua; e o coñecemento das normas que ordenan as relacións entre xeracións, sexos, clases e grupos sociais nunha lingua informa e sensibiliza sobre a necesidade de coñecer e respectar as normas que rexen a dimensión social do uso da lingua noutra comunidade lingüística.

Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Por outra parte, o tratamento integrado das linguas debe considerar o punto de partida diferente de cada unha delas. Daquela, non se pode esquecer a situación de minorización da lingua galega, que cómpre atender e dinamizar adecuadamente. Con esa finalidade, é preciso favorecer o uso e a aprendizaxe desta lingua de xeito que se impulse a súa normalización e se venzan as dificultades da súa menor presenza e repercusión social, motivadas en moitos casos por prexuízos cómpre desmontar e superar. O alumnado galego debe rematar a súa escolarización co nivel de usuario/a competente nas dúas linguas oficiais, galego e castelán, o que implica a utilización adecuada e eficaz de ambas as linguas nun amplo repertorio de situacións comunicativas, propias de diferentes ámbitos, cun grao crecente de formalidade e complexidade.

Finalmente, a situación de sociedade multilingüe e plural en que vivimos solicita un enfoque metodolóxico de carácter plurilingüe que potencie o desenvolvemento comunicativo do alumnado nas linguas que adquira ao longo da súa vida, con independencia da diferenza de fins e niveis de dominio con que as utilice, e que o faga consciente da riqueza que supón ser unha persoa plurilingüe para o desenvolvemento cognitivo e social, e para o éxito escolar. Isto implica un tratamento integrado das linguas que o alumnado está a aprender nas aulas. No caso das áreas de Lingua castelá e literatura e de Lingua galega e literatura, os currículos presentan contidos similares en gran medida, e unha distribución igualmente similar en cada un dos cursos que conforman a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato. Evidentemente, cada lingua ten as súas características propias, que requiren un tratamento e un traballo específico, pero hai determinados aspectos do currículo que, pola afinidade ou similitude que presentan en ambas as áreas, precisan ou ben ser abordados de maneira parella, ou ben ser presentados só nunha lingua pero traballados e practicados en cada unha delas, e utilizar a mesma terminoloxía nas dúas linguas para non dificultar innecesariamente o proceso de aprendizaxe do alumnado. Daquela, o profesorado implicado no proceso de ensino e aprendizaxe de Lingua castelá e literatura e de Lingua galega e literatura, en cada curso de ambas as etapas, deberá organizar o seu labor nun currículo integrado, que transcenda as respectivas linguas nas que un/unha aprendiz sexa capaz de comunicarse. Isto supón recoñecer a existencia dunha competencia global para a comunicación lingüística e implica non só evitar a repetición de contidos naqueles aspectos comúns á aprendizaxe de calquera lingua, como son as estratexias de lectura ou o proceso de escritura, a tipoloxía textual ou a definición de termos lingüísticos, senón tamén, e especialmente, priorizar a realización de actividades comunicativas de produción e comprensión de textos orais e escritos, pois destas depende o desenvolvemento da competencia xeral en comunicación lingüística.

Ademais, nos centros docentes teñen presenza linguas estranxeiras, que tamén son abordadas na aula desde un enfoque comunicativo e intercultural, xa que o coñecemento dos valores e as crenzas compartidas por grupos sociais doutros países resulta esencial para a comunicación nesta sociedade globalizada. Así, para o tratamento in-

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26195

tegrado de linguas é preciso que, igual que acontece non caso das dúas linguas cooficiais, haxa unha coordinación entre o profesorado destas e o de linguas estranxeiras, para evitar a repetición de contidos na liña das que se mencionaron para as linguas ambientais, e para unificar a terminoloxía. Non se pode esquecer que o achegamento do alumnado á lingua estranxeira se produce, na maior parte dos casos, partindo das linguas próximas, a materna e ambientais.

Igualmente presentes nas aulas están as linguas clásicas, o latín e o grego, cuxo estudo a nivel fonético, morfosintáctico e léxico proporciona unha sólida base para o perfeccionamento no manexo doutras linguas. Estas desempeñan, logo, un papel salientable como soporte lingüístico da maioría das linguas e para a comprensión do léxico culto que forma gran parte da terminoloxía científica e técnica actual nas linguas que o alumnado coñece ou estuda. Todo isto sen esquecer o enriquecemento cultural que lle proporciona o coñecemento dos diferentes aspectos que se inclúen na civilización clásica, berce da Europa actual, como son, entre outros, a mitoloxía, a relixión ou as súas creacións literarias e artísticas, que tanta influencia tiveron en épocas posteriores e seguen a ter hoxe en día. Por tanto, é esencial a incorporación das linguas clásicas ao currículo integrado das linguas, para reforzar a reflexión lingüística do noso alumnado e fortalecer o seu acceso á cultura literaria.

Resulta obvio que para a posta en práctica destes currículos integrados e o logro dos obxectivos plurilingües e interculturais que se perseguen, o profesorado é un elemento determinante, xa que deberá potenciar unha metodoloxía adecuada para levar a cabo enfoques comunicativos e proxectos plurais e transversais, promover a reflexión metacomunicativa e metalingüística e o contraste entre linguas, ou asegurar accións coordinadas entre os departamentos lingüísticos para decidir, entre outros, desde que lingua abordar o estudo dos xéneros discursivos ou as estratexias e os procesos cognitivos que están na base das actividades lingüísticas. A finalidade é construír en cada centro docente a coherencia pedagóxica no ensino das linguas.

As materias cuxos currículos se desenvolven ao abeiro desta introdución, as de linguas, teñen como obxectivo o desenvolvemento da competencia comunicativa do alumnado, entendida en todas as súas vertentes: pragmática, lingüística, sociolingüística e literaria. Daquela, achegan as ferramentas e os coñecementos necesarios para se desenvolver satisfactoria e eficazmente en calquera situación de comunicación da vida privada, social e profesional. Eses coñecementos, que articulan os procesos de comprensión e expresión oral por unha banda, e de comprensión e expresión escrita por outra, constitúen instrumentos esenciais para a aprendizaxe no ámbito educativo e, posteriormente, ao longo da vida.

A reflexión literaria, presente nun bloque de contidos nas linguas ambientais, o galego e o castelán, e nas linguas clásicas, a través da lectura, mediante a comprensión e a interpretación de textos significativos, favorece o coñecemento das posibilidades expresivas da lingua, desenvolve a capacidade crítica e creativa dos/das estudantes,

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

dálles acceso á memoria, á creatividade, á imaxinación, á descuberta das outras persoas e ao coñecemento doutras épocas e culturas, e enfróntaos/as a situacións, sentimentos e emocións nunca experimentados, que enriquecen a súa visión do mundo e favorecen o coñecemento de si mesmos/as.

En definitiva, estas materias lingüísticas perseguen o obxectivo último de contribuír á formación de cidadás e cidadáns cunha competencia comunicativa que lles permita interactuar satisfactoriamente en todos os ámbitos que forman e van formar parte da súa vida. Isto esixe unha reflexión sobre os mecanismos de usos orais e escritos da súa propia lingua, e das outras linguas que estudan e coñecen, e a capacidade de interpretar e valorar o mundo, de formar as súas opinións propias, claras e fundamentadas, e de sentir satisfacción, a través da lectura crítica de obras literarias.

A materia de Primeira Lingua Estranxeira está organizada en cinco bloques que se corresponden coas actividades de lingua que, tal como as define o MCER supoñen o exercicio da competencia lingüística comunicativa dentro dun ámbito específico para procesar (en forma de comprensión ou de expresión) un ou máis textos co fin de realizar unha tarefa: comprensión de textos orais, produción de textos orais (expresión e interacción), comprensión de textos escritos e produción de textos escritos (expresión e interacción). Para a súa realización, estas actividades requiren a competencia comunicativa, polo que se inclúe un quinto bloque no que se recollen os elementos que abrangue a competencia comunicativa (lingüísticos, sociolingüísticos e pragmáticos), así como as experiencias lingüísticas noutras linguas. Todos estes elementos do quinto bloque relaciónanse entre si e interactúan na realización das actividades lingüísticas comunicativas de comprensión, produción e interacción. Isto supón que, para cada tarefa comunicativa descrita nos estándares, cumprirá incorporarse o conxunto dos contidos recollidos no quinto bloque para a realización do bloque de actividade lingüística que corresponda. Da mesma maneira, para avaliar o grao de adquisición de cada estándar de aprendizaxe dunha determinada actividade de lingua, deberán aplicarse todos os criterios de avaliación recollidos e descritos para a actividade correspondente, así como aqueles do quinto bloque que correspondan.

1º de ESO

	Primeira Lingua Estranxeira. 1º de ESO			
▪ Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Comprensión de textos orais			

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira. 1º de ESO			
▪ Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i	▪ B1.1. Uso de estratexias de comprensión das mensaxes orais: – Uso do contexto verbal e non verbal e dos coñecementos previos sobre a situación (quen fala a quen, con que intencións, onde e cando) que dan lugar a inferencias do significado baseadas no contexto. – Uso dos coñecementos referenciais sobre o tema. – Identificación de palabras chave. – Adaptación da escoita á súa finalidade (global e/ou específica). – Identificación dos recursos lingüísticos ou temáticos adquiridos. – Inferencia do significado probable das palabras ou das frases que descoñece. ▪ B1.2. Tolerancia da comprensión parcial ou vaga nunha situación comunicativa. ▪ B1.3. Perseveranza no logro da comprensión oral, reescoitando o texto gravado ou solicitando repetición ou reformulacións do dito.	▪ B1.1. Coñecer e saber aplicar as estratexias básicas de comprensión do sentido xeral, a información esencial, os puntos e as ideas principais, ou os detalles relevantes do texto: anticipación do contido xeral do que se escoita con axuda de elementos verbais e non verbais e uso dos coñecementos previos sobre a situación (quen fala a quen, con que intencións, onde e cando) que dan lugar a inferencias do significado baseadas no contexto. ▪ B1.2. Coñecer e saber aplicar as estratexias básicas de comprensión do sentido xeral, a información esencial, os puntos e as ideas principais, ou os detalles relevantes do texto: anticipación do contido xeral do que se escoita con axuda de elementos verbais e non verbais, e uso dos coñecementos previos sobre a situación (quen fala a quen, con que intencións, onde e cando) que dan lugar a inferencias do significado baseadas no contexto. ▪ B1.3. Identificar a información esencial, os puntos principais e os detalles máis relevantes en textos orais breves e ben estruturados, transmitidos de viva voz ou por medios técnicos e articulados a velocidade lenta, nun rexistro están-	▪ PLEB1.1. Comprende frases e expresións habituais relacionadas con necesidades inmediatas e temas cos que se estea moi familiarizado/a, sempre que se fale de xeito pausado e ben articulado.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ PLEB1.2. Capta os puntos principais e os detalles salientables de instrucións, preguntas, explicacións, diálogos e outras mensaxes orais sinxelas articuladas con claridade e pausadamente, relacionadas coas actividades de aula e con áreas de prioridade inmediata.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ PLEB1.3. Distingue, co apoio da imaxe, as ideas principais e información relevante en presentacións moi básicas sobre temas educativos, que estea a aprender ou do seu interese (por exemplo, sobre un tema curricular como os contaminantes, a clasificación dos seres vivos, etc.), sempre que poida escoitalas máis dunha vez.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ PLEB1.4. Identifica o sentido xeral e os puntos principais dunha conversa informal entre duas persoas que ten lugar na súa presenza, ou procedente dunha gravación pedagóxica cando o tema lle resulta coñecido e o discurso estea articulado con claridade, a velocidade baixa.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira. 1º de ESO			
▪ Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		dar formal, e que versen sobre asuntos cotiáns en situacións habituais escolares e da familia ou do propio campo de interese, sempre que as condicións acústicas non distorsionen a mensaxe e se poida volver escoitar o dito. ▪ B1.4. Comprender os puntos esenciais e os detalles máis salientables en conversas sinxelas, reais ou simuladas, que se refiran a necesidades prácticas ou materiais, gustos ou sensacións físicas moi básicas, expresadas pausadamente e con boa articulación, e que se poidan escoitar de novo ou solicitar que se repita ou se reformule o dito. ▪ B1.5. Recoñecer as fórmulas máis habituais de contacto social e as normas de cortesía máis sinxelas e comúns para a súa idade, e as utilizadas máis habituais para iniciar e terminar o discurso. ▪ B1.6. Comprender o sentido xeral e a información esencial predicible de textos audiovisuais sinxelos, articulados pausadamente e con claridade, e con apoio de imaxes moi redundantes.	▪ PLEB1.5. Comprende, nunha conversa informal na que participa, descricións, narracións, peticións de información, a expresión da vontade, a certeza e os desexos sobre asuntos prácticos da vida diaria e sobre temas do seu interese, cando se lle fala con claridade, amodo e directamente, e se a persoa interlocutora está disposto a repetir ou a reformular o dito.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ PLEB1.6. Identifica a información esencial do tema e da situación de comunicación de gravacións auténticas ou pedagóxicas sinxelas, sobre asuntos cotiáns ou do seu interese, articuladas pausadamente e con claridade, e cando as imaxes axuden á comprensión e se poida escoitar máis dunha vez.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC
	Bloque 2. Produción de textos orais: expresión e interacción			
▪ a ▪ c ▪ d	▪ B2.1. Estratexias de produción: – Planificación. – Identificación do contexto, do	▪ B2.1. Pronunciar e entoar de xeito claro e intelixible, aínda que se cometan erros de pronuncia polos que os interlocutores teñan que	▪ PLEB2.1. Na maioría das actividades de aula amosa unha actitude positiva polo uso da lingua estranxeira nas diferentes situacións co-	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA

	Primeira Lingua Estranxeira. 1º de ESO			
▪ Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i	destinatario e da finalidade da produción ou da interacción. – Adecuación do texto ao destinatario, ao contexto e á canle, escollendo os expoñentes lingüísticos necesarios para lograr a intención comunicativa – Percepción da mensaxe con claridade, distinguindo a súa idea ou ideas principais e a súa estrutura básica. – Execución. – Activación dos coñecementos previos sobre modelos e secuencias de interacción, e elementos lingüísticos previamente asimilados e memorizados. – Expresión da mensaxe con claridade e coherencia básica, estruturándoa adecuadamente e axustándose, de ser o caso, aos modelos e ás fórmulas de cada tipo de texto traballados na clase previamente. – Reaxuste da tarefa (emprender unha versión máis modesta desta) ou da mensaxe (facer concesións no que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos lingüísticos dispoñibles. – Compensación das carencias lingüísticas mediante procedementos lingüísticos e para-	solicitar repeticións de cando en vez. ▪ B2.2. Interactuar de xeito sinxelo en intercambios claramente estruturados, utilizando fórmulas ou xestos simples para tomar ou ceder a quenda de palabra, aínda que se dependa en grande medida da actuación do interlocutor. ▪ B2.3. Utilizar as estratexias máis adecuadas para producir textos monolóxicos que aborden descricións, narracións e explicacións breves e sinxelas sobre acontecementos, experiencias, condicións de vida e coñecementos diversos, con certa fluidez e pronuncia intelixible, utilizando conectores textuais, e con dominio do vocabulario elemental para lograr a finalidade da comunicación. ▪ B2.4. Producir textos breves e comprensibles, en conversas cara a cara, nun rexistro neutro ou informal, cunha linguaxe sinxela, nos que se dá, se solicita e intercambia información básica sobre temas de importancia na vida cotiá e asuntos coñecidos ou de interese persoal ou educativo propios da súa idade e do seu nivel escolar, e se xustifican brevemente e de xeito básico os motivos de determinadas accións e plans sinxelos, aínda que ás veces haxa interrupcións ou vacilacións, resulten evi-	municativas, esforzándose por utilizala aínda que, ás veces, teña que recorrer a outras linguas para pedir axuda ou aclaracións.	▪ CCEC
			▪ PLEB2.2. Fai presentacións moi breves e ensaiadas comprensibles e con apoio visual de distintos soportes multimedia que lle permitan ilustralas con imaxes e seguir un guión sobre aspectos concretos e sinxelos de temas do seu interese ou relacionados cos seus estudos, e responde a preguntas breves e moi sinxelas dos oíntes sobre o contido das súas presentacións.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ PLEB2.3. Desenvólvese sen dificultade evidente en xestións e transaccións cotiás básicas, e ofrece e obtén información básica en situacións habituais e concretas propias de viaxes, aloxamento, transporte, compras e lecer, seguindo normas de cortesía básicas (saúdo e tratamento).	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ PLEB2.4. Establece contacto social en función da situación de comunicación, real ou simulada, e reformula ou rectifica se non se lle comprende, e pide aclaración se non entende algo.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ PLEB2.5. Participa en conversas informais cara a cara, cunha pro-	▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira. 1º de ESO			
▪ Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	lingüísticos: – Lingüísticos: – Modificación de palabras de significado parecido. – Definición ou parafrase dun termo ou unha expresión. – Paralingüísticos: – Petición de axuda ou clarificación. – Sinalización de obxectos, uso deícticos ou realización de accións que aclaren o significado. – Uso da linguaxe corporal culturalmente pertinente (acenos, expresións faciais, posturas, e contacto visual ou corporal). – Uso de elementos cuasiléxicos (hum, puah, etc.) de valor comunicativo. – Uso dos elementos prosódicos sinxelos (pausas, ritmo e entoación) como substitutos dos marcadores discursivos para indicarlle ao destinatario ou oínte as partes do discurso que deben ser cointerpretadas. ▪ B2.2. Actitude de respecto cara a si mesmo/a e cara ás demais persoas, para comprender e facerse comprender.	dentes as pausas e a reformulación para organizar o discurso e seleccionar expresións e estruturas, e o interlocutor teña que solicitar ás veces que se lle repita o dito, e mesmo solicite axuda ao interlocutor para expresar adecuadamente o seu texto. ▪ B2.5. Empregar para comunicarse mecanismos sinxelos o suficientemente axustados ao contexto e á intención comunicativa (repetición léxica, elipse, deíxe persoal, espacial e temporal, xustaposición, e conectores e marcadores conversacionais básicos máis frecuentes). ▪ B2.6. Manexar con certa fluidez frases curtas, grupos de palabras e fórmulas básicas para desenvolverse de xeito suficiente en breves intercambios en situacións habituais e cotiás, aínda que se interrompa o discurso para procurar expresións e articular palabras menos frecuentes. ▪ B2.7. Utilizar estratexias de cooperación na interacción e no traballo con outras persoas, colaborando coas demais persoas na interacción, verificando a comprensión propia e a das demais persoas mediante estratexias de compensación lingüísticas e non verbais, e cooperando activamente na realización das tarefas de comunicación.	nuncia comprensible, empregando as convencións propias do proceso comunicativo, nas que establece contacto social, intercambia información básica e expresa opinións, fai invitacións e ofrecementos sinxelos, pide e ofrece cousas, pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas e básicas, ou se manifesta sobre os pasos que hai que seguir para realizar unha actividade conxunta.	▪ CCEC
			▪ PLEB2.6. Colabora coas demais persoas na interacción, verificando a comprensión propia e a das demais persoas mediante estratexias de compensación lingüísticas e non verbais, e cooperando activamente na realización das tarefas de comunicación, e manifesta interese e respecto polas achegas dos seus compañeiros e das súas compañeiras.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira. 1º de ESO			
▪ Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B2.3. Rutinas ou modelos elementais de interacción segundo o tipo de situación de comunicación: chegada e saída do centro docente, conversa telefónica, compravenda, e outras igualmente cotiás e básicas.			
	Bloque 3: Comprensión de textos escritos			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ e ▪ i	▪ B3.1. Estratexias de comprensión: – Mobilización de información previa sobre o tipo de tarefa e o tema, a partir da información superficial: imaxes, organización na páxina, títulos de cabeceira, etc. – Identificación do tipo de lectura demandado pola tarefa (en superficie ou oceánica, selectiva, intensiva ou extensiva). – Identificación do tipo textual básico (narrativo, descritivo ou explicativo), adaptando a comprensión a el. – Distinción de tipos de comprensión necesarios para a realización da tarefa (sentido xeral, información esencial e puntos principais). – Formulación de hipóteses sobre o contido e o contexto. – Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir da comprensión de elementos	▪ B3.1. Utilizar as estratexias máis adecuadas (identificación do tema dun texto coa axuda de elementos textuais e non textuais, uso dos coñecementos previos sobre o tema, inferencia de significados polo contexto, por comparación de palabras ou frases similares nas linguas que xa coñecen, etc.), para a comprensión do sentido xeral, a información esencial, os puntos e as ideas principais, ou os detalles relevantes do texto. ▪ B3.2. Comprender instrucións básicas e avisos, obrigas e prohibicións (por exemplo, indicacións para chegar a un lugar, frecuencia da dose dun medicamento, manexo elemental de aparellos coñecidos, etc.). ▪ B3.3. Identificar e interpretar palabras e enunciados clave sinxelos e contextualizados, en situacións de comunicación significativas para a súa idade e o seu nivel escolar,	▪ PLEB3.1. Comprende, con axuda da imaxe, instrucións sinxelas e básicas de funcionamento e manexo de aparellos electrónicos ou de máquinas de uso común e coñecidos, e segue instrucións básicas e predicibles para a realización de actividades e normas de seguridade (por exemplo, nun centro docente, un lugar público ou unha zona de lecer).	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ PLEB3.2. Entende información específica esencial en páxinas web e outros materiais de referencia ou consulta de carácter pedagóxico claramente estruturados e nun rexistro estándar e con imaxes ilustrativas redundantes sobre temas relativos a materias educativas ou do seu interese (por exemplo, sobre un tema curricular, un programa informático, unha cidade, un deporte ou o ambiente), sempre que poida reler as seccións difíciles.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC

	Primeira Lingua Estranxeira. 1º de ESO			
▪ Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	significativos, lingüísticos e paratextuais. – Reformulación de hipóteses a partir da comprensión de novos elementos. ▪ B3.2. Uso de técnicas como subliñar ou tomar notas para lograr unha mellor comprensión do contido e da estrutura do texto.	coa axuda de elementos textuais e non textuais, sobre temas variados e outros relacionados con outras materias do currículo. ▪ B3.4. Identificar a información esencial, os puntos máis relevantes e detalles importantes en textos, tanto en formato impreso como en soporte dixital, breves, sinxelos e ben estruturados, escritos nun rexistro informal ou estándar, que traten de asuntos cotiáns, de temas coñecidos e previsibles de interese ou relevantes para os propios estudos, e que conteñan estruturas sinxelas e un léxico básico de uso común e habitual. ▪ B3.5. Identificar información persoal básica (descrición física, data e lugar de nacemento, idade e sexo, estado civil, orixe e nacionalidade, profesión, gustos, etc.) e no ámbito público, presentada ou solicitada en cartas, formularios, fichas, cuestionarios, anuncios, etc. ▪ B3.6. Ler con certa autonomía textos adaptados de certa lonxitude adecuados á idade, aos intereses e ao nivel escolar.	▪ PLEB3.3. Entende os puntos principais de anuncios e material publicitario de publicacións propias da súa idade ou de internet, formulados de xeito simple e claro, e relacionados con asuntos do seu interese, nos ámbitos persoal e educativo.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ PLEB3.4. Atopa a información que necesita para a realización dunha tarefa en narracións breves moi sinxelas en lingua estándar, e en guías de lecer, dicionarios, catálogos, etc.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ PLEB3.5. Entende información básica (lugar, prezo, horarios, datos ou preguntas relativas á información persoal, etc.) de correspondencia formal na que se informa sobre asuntos do seu interese.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ PLEB3.6. Comprende con fluidez textos adaptados (por exemplo, en lecturas para a xente nova) de historias de ficción.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC
	Bloque 4. Produción de textos escritos: expresión e interacción			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i	▪ B4.1. Estratexias de produción: – Planificación. – Mobilización e coordinación das propias competencias xe-	▪ B4.1. Aplicar estratexias adecuadas para elaborar textos escritos breves e de estrutura simple (por exemplo, copiando formatos, fórmulas e modelos convencionais	▪ PLEB4.1. Escribe notas e mensaxes (por exemplo, posts e chats en redes sociais), en situacións reais ou simuladas, nas que dá e solicita breve información sobre citas, pre-	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira. 1º de ESO			
▪ Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	rais e comunicativas co fin de realizar eficazmente a tarefa (repasar o que se sabe sobre o tema, o que se pode ou se quere dicir, etc.). – Localización e uso adecuado de recursos lingüísticos ou temáticos (uso dun dicionario ou dunha gramática, obtención de axuda, etc.). – Uso de elementos coñecidos lidos nun texto escrito para elaborar os propios textos. – Execución. – Elaboración dun borrador seguindo textos modelo. – Estruturación do contido do texto. – Organización do texto en parágrafos abordando en cada un unha idea principal, conformando entre todos o seu significado ou a idea global. – Expresión da mensaxe con claridade axustándose aos modelos e ás fórmulas de cada tipo de texto. – Reaxuste da tarefa (emprender unha versión máis modesta desta) ou da mensaxe (facer concesións no que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos dispoñibles. – Recurso aos coñecementos	propios de cada tipo de texto, identificando as ideas pertinentes e necesarias, pondo una idea principal en cada parágrafo, etc.). ▪ B4.2. Escribir, en papel ou en soporte electrónico, textos breves, sinxelos e de estrutura clara sobre temas cotiáns ou de interese persoal, nun rexistro estándar ou informal, utilizando adecuadamente os recursos máis básicos de cohesión e de coherencia, e as convencións ortográficas básicas e os signos de puntuación máis comúns, cun control razoable de expresións e estruturas básicas e sinxelas, e un léxico de uso frecuente para a súa idade e o seu nivel escolar. Tomar notas e escribir mensaxes moi breves e sinxelas a partir dunha información moi sinxela e predicible. ▪ B4.3. Completar documentos básicos nos que se solicite información persoal. ▪ B4.4. Escribir mensaxes sinxelas con información, instrucións e indicacións moi básicas relacionadas con actividades cotiás e de inmediata necesidade. ▪ B4.5. Intercambiar correspondencia persoal breve e moi sinxela, sobre temas da vida cotiá, empregando palabras e expresións moi básicas de uso habitual, de encabezamento e despedida, e frases e	ferencias e sentimentos, relacionadas con actividades e situacións da vida cotiá e do seu interese.	
			▪ PLEB4.2. Elabora textos moi breves nos que expón, por exemplo, unha enumeración de actividades ou tarefas moi habituais, listas de compras, traxecto habitual etc.; e textos que expresen sentimentos básicos de gusto, desgusto, aceptación, negación, etc.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ PLEB4.3. Completa un cuestionario sinxelo con información persoal e relativa aos seus datos, aos seus intereses ou ás súas afeccións (por exemplo, para subscribirse a unha publicación dixital).	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ PLEB4.4. Escribe notas, anuncios e mensaxes breves en soporte impreso e dixital, en situacións de comunicación reais ou simuladas, relacionados con actividades e situacións da vida cotiá, do seu interese persoal ou sobre temas de actualidade de especial relevancia e comprensibles para a súa idade, respectando as convencións e as normas de cortesía, e a etiqueta se utiliza as redes sociais.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ PLEB4.5. Escribe correspondencia persoal na que se establece e mantén contacto social real ou si-	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA

	Primeira Lingua Estranxeira. 1º de ESO			
▪ Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	previos (utilizar frases feitas e locucións, do tipo "agora volvo", "xa nos veremos", etc.). – Revisión: – Identificación de problemas, erros e repeticións. – Atención ás convencións ortográficas e aos signos de puntuación. – Presentación coidada do texto (marxes, limpeza, tamaño da letra, etc.). – Reescritura definitiva.	oracións simples illadas e enlazadas con conectores elementais. ▪ B4.6. Presentar os textos escritos de xeito coidado (con atención ás marxes, riscaduras, liñas dereitas, letra clara, letras maiúsculas e minúsculas cando corresponda, etc.), en soporte impreso e dixital.	mulado (por exemplo, con amigos/as noutros países), se intercambia información básica sobre si mesmo, e a súa vila (por exemplo, descrición en termos moi sinxelos de sucesos importantes e experiencias persoais; instrucións sinxelas, aceptación e ofrecemento de suxestións, como cancelar, confirmar ou modificar unha invitación ou uns plans), e se expresan opinións de xeito sinxelo.	▪ CCEC
			▪ PLEB4.6. Fai unha presentación coidada dos textos escritos, en soporte impreso e dixital, utilizando correctamente as convencións ortográficas e os signos de puntuación.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC
	Bloque 5. Coñecemento da lingua e consciencia plurilingüe e intercultural			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i ▪ o	▪ B5.1. Patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación. – Sons e fonemas vocálicos. – Sons e fonemas consonánticos e as súas agrupacións. – Procesos fonolóxicos básicos. – Acento dos elementos léxicos illados, e no sintagma e na oración. ▪ B5.2. Patróns gráficos e convencións ortográficas. – Uso das normas básicas de ortografía da palabra.	▪ B5.1. Pronunciar e entoar de xeito claro e intelixible, aínda que se cometan erros de pronunciación polos que os interlocutores teñan que solicitar repeticións. ▪ B5.2. Coñecer e utilizar para a comprensión e produción de textos orais e escritos os aspectos socioculturais e sociolingüísticos relativos á vida cotiá (hábitos de estudo e de traballo, actividades de lecer, etc.), ás condicións de vida, ás relacións interpersoais (entre homes e mulleres, no traballo, no centro	▪ PLB5.1. Identifica sons e grafías de fonemas básicos, e produce comprensiblemente trazos fonéticos que distinguen fonemas (nasalización, sonorización, etc.) e patróns moi básicos de ritmo, entoación e acentuación de palabras e frases.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ PLB5.2. Utiliza a lingua estranxeira na maioría das súas intervencións nas actividades de aula, e na participación en simulacións sobre temas cotiáns e de interese persoal, con diversos fins comunicati-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira. 1º de ESO			
▪ Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	– Utilización adecuada da ortografía da oración: coma, punto e coma, puntos suspensivos, parénteses e comiñas. ▪ B5.3. Aspectos socioculturais e sociolingüísticos: – Recoñecemento e uso de convencións sociais básicas e normas de cortesía propias da súa idade e de rexistros informal e estándar, e da linguaxe non verbal elemental na cultura estranxeira. – Achegamento a algúns aspectos culturais visibles: hábitos, horarios, actividades ou celebracións; condicións de vida (vivenda e contexto); relacións interpersoais (familiares, de amizade ou escolares); música, comida, lecer, deportes, comportamentos proxémicos, lugares, etc.; e costumes, valores e actitudes máis evidentes sobre aspectos propios da súa idade, a través de producións multimedia e de manifestacións artísticas dos países onde se fale a lingua estranxeira. – Identificación dalgunhas similitudes e diferenzas elementais e máis significativas nos costumes cotiáns e no uso das formas básicas de relación social entre os países onde se fala a lingua estranxeira e o noso.	docente, etc.), ao comportamento (xestos, expresións faciais, uso da voz e contacto visual) e ás convencións sociais (costumes e tradicións). ▪ B5.3. Interactuar segundo as convencións sociais máis básicas da cultura estranxeira, e utilizar os coñecementos socioculturais e sociolingüísticos básicos para unha comprensión adecuada do texto oral e escrito. ▪ B5.4. Na propia lingua, identificar diferenzas e semellanzas nos aspectos culturais máis visibles dos países onde se fala a lingua estranxeira e da propia cultura, e coas diversas culturas, se é o caso, do resto do alumnado, e amosar curiosidade e respecto ante as diferenzas. ▪ B5.5. Valorar as linguas como medio para comunicarse e relacionarse con compañeiros e compañeiras doutros países, como recurso de acceso á información e como instrumento de enriquecemento persoal ao coñecer culturas e maneiras de vivir diferentes. ▪ B5.6. Utilizar as experiencias lingüísticas e os coñecementos adquiridos en todas as linguas que coñece para establecer similitudes e diferenzas coa nova lingua e desenvolver unha competencia comunicativa plurilingüe, e apreciar a	vos, establecendo contacto social en función da situación de comunicación, reformulando e rectificando se non se comprende, e pedindo aclaración se non entende algo.	
			▪ PLB5.3. Utiliza as convencións orais básicas propias da lingua estranxeira no desenvolvemento do proceso comunicativo oral e escrito (saúdos, rutinas para iniciar ou manter a quenda de palabra, fórmulas orais breves para manter a atención, etc.).	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ PLB5.4. Na propia lingua, identifica aspectos socioculturais básicos dos países nos que se fala a lingua estranxeira, analizándoos comparativamente coas diversas culturas, se é o caso, do resto do alumnado, evitando estereotipos e valoracións etnocéntricas.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ PLB5.5. Nas actividades de aula, reflexiona sobre a utilización para a comprensión e a elaboración de textos do coñecemento adquirido noutras linguas sobre elementos morfosintácticos e discursivos básicos e habituais no uso da lingua.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ PLB5.6. Comunica con eficacia, comprendendo e utilizando adecuadamente as estruturas morfosintácticas básicas para realizar as	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira. 1º de ESO			
▪ Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	– Actitude receptiva e respectuosa cara ás persoas, os países e as comunidades lingüísticas que falan outra lingua e teñen unha cultura diferente á propia. ▪ B5.4. Plurilingüismo: – Identificación de similitudes e diferenzas entre as linguas que coñece para mellorar a súa aprendizaxe e lograr unha competencia comunicativa integrada. – Participación en proxectos nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais, e valorando positivamente as competencias que posúe como persoa plurilingüe. ▪ B5.5. Funcións comunicativas: – Iniciación e mantemento de relacións persoais e sociais básicas propias da súa idade. – Descrición de calidades físicas e abstractas básicas de persoas, obxectos, lugares e actividades. – Narración de acontecementos pasados puntuais e habituais, descrición de estados e situacións presentes, e expresión básica de sucesos futuros. – Petición e ofrecemento de información, indicacións, expresión sinxela de opinións e advertencias. – Expresión do coñecemento, a	riqueza persoal e social que proporciona ser unha persoa plurilingüe. ▪ B5.7. Levar a cabo as funcións demandadas polo propósito comunicativo, utilizando os expoñentes máis comúns e básicos desas funcións e os patróns discursivos igualmente básicos de uso máis frecuente, e amosar control sobre un conxunto de estruturas gramaticais e modelos de oracións e frases dentro dun repertorio básico memorizado. ▪ B5.8. Comprender e utilizar un repertorio léxico oral básico suficiente para comunicar información, contidos elementais doutras materias do currículo e opinións breves, simples e directas en situacións habituais e cotiás propias da súa idade e do seu nivel escolar. ▪ B5.9. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	funcións comunicativas propias do seu nivel, e estratexias de comunicación e de redundancia do significado (imaxes, elementos paralingüísticos, cuasilingüísticos básicos e paratextuais).	
			▪ PLB5.7. Recoñece e utiliza un vocabulario oral e escrito básico e suficiente para comprender e elaborar textos sinxelos propios do seu nivel educativo.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ PLEB5.8. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD

	Primeira Lingua Estranxeira. 1º de ESO			
▪ Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	certeza e a dúbida. – Expresión da vontade, a intención, a decisión, a promesa, a orde, a autorización e a prohibición. – Expresión do interese, a aprobación, o aprecio, a simpatía, a satisfacción, a esperanza, a confianza e a sorpresa, e os seus contrarios. – Formulación de suxestións e desexos, e expresión básica de condicións e hipóteses. – Establecemento e mantemento básicos da comunicación e a organización elemental do discurso. ▪ B5.6. Léxico oral e escrito básico de uso común relativo a: – Identificación persoal elemental; vivenda, fogar e contexto; actividades da vida diaria; familia e amizades; traballo, tempo libre, lecer e deporte; vacacións; saúde e coidados físicos; educación e estudo; compras; alimentación e restauración; transporte; lingua e comunicación; ambiente, clima e ámbito natural; e tecnoloxías da información e da comunicación. – Expresións fixas; enunciados fraseolóxicos básicos e máis habituais (saúdos, despedidas, preguntas por preferencias e expresión sinxelas de opinións), e			

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira. 1º de ESO			
▪ Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	léxico sobre temas relacionados con contidos sinxelos doutras áreas do currículo. ▪ B5.7. Estruturas sintáctico-discursivas propias de cada idioma.			

[1] **Contidos sintáctico-discursivos por idiomas**

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*und*); disxunción (*oder*); oposición (*aber*); causa (*weil*). ▪ Afirmación (*affirmative Aussagesätze; affirmative Zeichen*). ▪ Exclamación (*Ausrufesätze, z. B. „Das ist super!, „Das ist blöd!"*). ▪ Negación (*negative Sätze mit nicht, nicht + Adjektiv; negative Zeichen*). ▪ Interrogación (*W-Fragen mit wer, wie, was, wo, woher, z. B. „Wer ist das?", „Wie heißt du?", „Wo wohnst du?"; Ja/Nein-Fragen, z. B. „Heißt du Uxía?", „Ist das ein Buch?"; Zeichen*). ▪ Expresión do tempo presente (*Präsens*). ▪ Expresión do aspecto	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*et*); disxunción (*ou*); oposición (*mais*); causa (*parce que*); finalidade (*pour*); comparación (*plus, moins*); consecuencia (*alors*); explicativas (*parce que*). ▪ Relacións temporais (*avant, après*). ▪ Exclamación (*Oh là là! On y va!*) ; interxección (*oui!, non! Zut!)* ▪ Negación (ne/n'…pas). ▪ Interrogación (qui est-ce ?, qu'est-ce que c'est ?, quoi, quand, comment, pourquoi, où; réponses (p. ex. oui, non); est-ce que?; adjectif interrogatif (p. ex. quel est ton sport préféré?). ▪ Expresión do tempo: presente; futuro (*présent, futur proche*); *passé récent*; *im-*	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*and, too, also*); disxunción (*or*); oposición (*but*); causa (*because* (*of*); due to); finalidade (*to + infinitive; for*); comparación (*as/not so +Adj.+ as; more comfortable/ quickly, faster (than*); *the fastest*); resultado (*so…*); condición (*first conditional*). ▪ Relacións temporais (*as soon as; while*). ▪ Afirmación (*affirmative sentences*; *tags*). ▪ Exclamación (*What + Adj. + noun, e. g. What a wonderful holiday!; How + Adj., e. g. How interesting!; exclamatory sentences and phrases, e. g. Well, that is a surprise! Fine! Great!*). ▪ Negación (*negative sen-*	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*e*); disxunción (*o*); oposición (*ma*); causa (*perché*). ▪ Relacións temporais (*quando, prima, dopo*). ▪ Afirmación (*frasi dichiarative affermative e proforma (sì, anche)*. ▪ Exclamación (*forme ellittiche: aggettivi (p.es. buono! ottimo!); interiezioni (p.e: oh, che sonno!)*). ▪ Negación (*frasi dichiarative negative e proforma (no/non, neanche*). ▪ Interrogación (*totali (p.es. partite?; vuoi un panino?), parziali introdotte da avv., pronomi e aggettivi interrogativi (p.es. come ti chiami?; di dove sei?); disgiuntiva (p.es. sei arrivata a piedi o in macchina?)*).	▪ Expresión de relacións lóxicas: adición (e, *nem);* disxunción (*ou);* oposición/contraste (*mas*); causa (*porque*); comparación (*mais/menos/ tão + Adj./Adv.+ (do) que/ como /quanto; maior / mais pequeno*...). ▪ Relacións temporais (*antes, agora, depois*). ▪ Afirmación (sentenzas declarativas afirmativas). ▪ Exclamación (formas elípticas: *Que (+ Subst.)* + *Adj.*, p. ex. *Que dia lindo*!; *Que gentil!*). ▪ Negación (sentenzas declarativas negativas con *não, nunca)*. ▪ Interrogación (sentenzas interrogativas directas totais; sentenzas interrogativas directas QU- (p. ex.,

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
durativo (*Präsens*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (*Aussagesätze*); capacidade (*mögen*); posibilidade/probabilidade (*können; dürfen*); permiso (*dürfen*); intención (*Präsens*). ▪ Expresión da entidade (*zusammengesetzte Nomen; Pronomen [Personal-, Demonstrativ- und Determinativpronomina]); da calidade (z. B. gut, sehr gut*). ▪ Expresión da cantidade (*Singular und Plural; Kardinalzahlen; Quantität, z. B. alle, kein*). ▪ Expresión do espazo (*Präpositionen; Lokaladverbien*). ▪ Expresión do tempo (*Stundenzählung, z. B. „Es ist halb neun"; Zeiteinheiten, z. B. Wochentage; Ausdruck der Zeit, z. B. spät*). ▪ Expresión do modo (*Modaladverbien, z. B. so, sehr*).	*pératif.* ▪ Expresión do aspecto: puntual (frases simples); habitual (*présent*); terminativo (venir de + Inf.). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (phrases déclaratives); capacidade (*pouvoir*); posibilliade/probabilidade (*peut-être*); necesidade (*il faut+infinitif*); obriga /prohibición (*il faut, verbe devoir*, imperativo); permiso (*pouvoir : est-ce que je peux… ?*); intención/desexo (*vouloir*); cortesía (*distinction tu/vous*). ▪ Expresión expresión da existencia (os presentativos, *par exemple, c'est, ce sont*); da entidade (p. ex. *articles définis, indéfinis, noms, pronoms personnels sujet (on), pronoms toniques*); os presentativos (p. ex. *c'est, voilà, il est*); a posesión (adxectivos posesivos dun só propietario); la existencia (p. ex. *il y a, il n'y a pas*); a cualidade (xénero e número dos adxectivos regulares). ▪ Expresión da cantidade: (plurais regulares; números cardinais ata 2 cifras; primeiros números ordinais; *articles partitifs*). Adverbios de cantidade e medidas	*tences with not, never, non (Noun, e. g. never mind, not to worry, nobody, nothing; negative tags).* ▪ Interrogación (*Wh- questions; Aux. Questions; What is this for?; tags*). ▪ Expresión do tempo: pasado (*past simple and continuous; present perfect; presente (present simple and continuous*); futuro (*going to; will; present simple and continuous + Adv.*). ▪ Expresión do aspecto: puntual (*simple tenses*); durativo (present and past simple/perfect); habitual (*simple tenses + Adv., e. g. usually); used to*); incoativo (start + verb+ ing); terminativo (stop + verb+ ing). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (*declarative sentences*); capacidade (can; be able to); posibilidade/probabilidade (*may; might; perhaps*); necesidade (*must; need; have (got) to*); obriga (*have (got) to; must; imperative*); permiso (*could; allow*); intención (*present continuous*). ▪ Expresión da existencia (*e. g. there will be/has been*); a entidade (*count/uncount/collective/compound nouns; pronouns*	▪ Expresión do tempo (presente (*presente: -are. –ere, -ire, -sc- + ire; verbi irregolari più frequenti (p.es. avere, essere, andare, dovere, venire, volere)*); pasado (*perfetto composto: participi regolari –ato, -uto, -ito; essere vs. avere – introduzione-*); futuro (presente (*p.es. domani vado in spiaggia*) e do aspecto (puntual (*tempi semplici);* durativo (*presente*); habitual (*tempi semplici) ;* terminativo (*verbi intrinsecamente terminativi, p.es. arrivare).* ▪ Expresión da modalidade (factualidade (*frasi dichiarative affermative e negative*); necesidade (*dovere + Inf.*); obriga (*dovere + Inf.*); intención (*presente*)). ▪ Expresión da existencia (*p.es. c'è, ci sono);* a entidade (*nomi comuni / propri / contabili / massa ; pronomi (tonici e atoni); determinanti (articoli e dimostrativi –questo-)*); a calidade (*p.es. molto, poco). Genere: desinenze abituali di nomi e aggettivi, lessemi diversi (p.es. mamma/papà), forme invariabili (p.es. arrosto, rosa, blu)*). ▪ Expresión da cantidade (*singolare /plurale: desi-*	*Quem fez o quê? Para que é isso?).* ▪ Expresión do tempo: pasado (perfeito simples); presente (presente). ▪ Expresión do aspecto: durativo (*estar a + Inf.)* ▪ Expresión da modalidade: factualidade (frases declarativas); permiso (poder + Inf.; ser possível/permitido + Inf.); intención (pensar + Inf.; querer + Inf.). ▪ Expresión da existencia (p. ex., *ser, estar, haver/ter*); a entidade (substantivos contables/incontables); pronomes (tónicos); determinantes. ▪ Expresión da cantidade (singular/plural; numerais cardinais e ordinais). ▪ Expresión do espazo (preposicións e adverbios de lugar, localización, distancia). ▪ Expresión do tempo (expresións, preposicións e locucións de tempo (momento puntual (p. ex. *em 1999*), divisións (p. ex., días, meses) e indicacións (p. ex., *atrás, cedo, tarde*) de tempo; anterioridade (ontem); posterioridade (*depois, logo*);. ▪ Expresión do modo (expresións, preposicións e

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Diario Oficial de Galicia Páx. 26210

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
	(*un peu, trop,assez, beaucoup, un pot, un tube* ▪ Expresión do espazo (*prépositions et adverbes de lieu avec villes et pays (en/au + pays, à + ville), position (ici), distance, mouvement, direction, provenance (venir de + ville), destination (aller à +ville).* ▪ Expresión do tempo: puntual (*l'heure, moments du jour (le matin, le soir)*) ; indicacións de tempo (*aujourd'hui*); duración (*de… à, maintenant*); anterioridade (*il y a…*); secuenciación (*à partir de + heure*); frecuencia (*d'habitude*). ▪ Expresión do modo (*à / en + medios de transporte*).	(*relative, reflexive/emphatic); determiners*); a calidade (*e. g. good at maths; rather tired*). ▪ Expresión da cantidade (singular/plural; cardinal and ordinal numerals. Quantity: e. g. all (the), most, both, none. Degree: e. g. really; quite; so; a little). ▪ Expresión do espazo (*prepositions and adverbs of location, position, distance, motion, direction, origin and arrangement*). ▪ Expresión do tempo (*points (e. g. five to* (ten)); divisions (*e. g. century; season*), and indications (*ago; early; late)* of estate; duration (*from…to; during; until; since*); anteriority (*already; (not) yet*); posteriority (*afterwards; later*); sequence (*first, next, last*); simultaneousness (while, as); frequency (*e. g. often, usually*). ▪ Expresión do modo (*Adv. and phrases of manner, e. g. easily; by post*).	*nenze abituali di nomi e aggettivi, parole straniere (p.es hotel, film), forme abbreviate (p.es. cinema, radio), forme invariabili (p.es. arrosto, rosa, blu); numerali cardinali, ordinali. Quantità: p.es. ognuno, altro, partitivo (della, dello, del), qualche + nome; grado: p.es. molto simpatico, bello, poco intelligente.* ▪ Expresión do espazo (*preposizioni, avverbi ed espressioni che indicano luogo (p.es qui), distanza (p.es. vicino), movimento (p.es. in macchina), direzione (p.es. a Roma, in Italia), origine (p.es. vengo da Firenze, sei di Napoli?).* ▪ Expresión do tempo (*l'ora (p.es. alle quattro, alle nove); durata (p.es da (... a)); anteriorità (p.es. prima); posteriorità (p.es. più tardi); sequenza (p.es. prima... dopo...); intermittenza (p.es. qualche volta); frequenza (p.es. di solito).* ▪ Expresión do modo *(avverbi ed espressioni di modo: p.es piano).*	locucións prepositivas de modo, p. ex., *devagar, pior*).

2º de ESO

	Primeira Lingua Estranxeira. 2º de ESO	

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Comprensión de textos orais			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i	▪ B1.2. Uso de estratexias de comprensión das mensaxes orais: – Uso do contexto verbal e non verbal, e dos coñecementos previos sobre a situación (quen fala a quen, con que intencións, onde e cando) que dan lugar a inferencias do significado baseadas no contexto. – Uso dos coñecementos referenciais sobre o tema. – Adaptación da escoita á súa finalidade (global e/ou específica). – Identificación de palabras clave. – Identificación dos recursos lingüísticos ou temáticos adquiridos. – Inferencia do significado probable das palabras ou das frases que descoñece. ▪ B1.2. Tolerancia da comprensión parcial ou vaga nunha situación comunicativa. ▪ B1.3. Perseveranza no logro da comprensión oral, reescoitando o texto gravado ou solicitando repetición ou reformulacións do dito. ▪ Estratexias de comprensión: – Mobilización de información previa sobre o tipo de tarefa e o tema. – Identificación do tipo textual, adaptando a comprensión a el. – Distinción de tipos de compren-	▪ B1.1. Coñecer e saber aplicar as estratexias básicas de comprensión do sentido xeral, a información esencial, os puntos e as ideas principais, ou os detalles relevantes do texto: uso do contexto verbal e non verbal, e dos coñecementos previos sobre a situación (quen fala a quen, con que intencións, onde e cando), que permiten inferencias do significado baseadas no contexto; uso dos coñecementos referenciais sobre o tema, así como identificación de palabras clave. ▪ B1.2. Comprender instrucións moi básicas pronunciadas lentamente e claramente, e seguir indicacións sinxelas e breves que conteñan vocabulario propio do nivel. ▪ B1.3. Identificar a información esencial, os puntos principais e os detalles máis salientables en textos orais breves e ben estruturados, transmitidos de viva voz ou por medios técnicos e articulados a velocidade lenta, nun rexistro estándar, e que versen sobre asuntos cotiáns en situacións habituais ou sobre temas xerais ou do propio campo de interese nos ámbitos persoal, público e educativo, sempre que as condicións acústicas non distorsionen a mensaxe e se poida volver escoitar o dito.	▪ PLEB1.1. Comprende fórmulas básicas de relación social para iniciar e terminar o discurso e expresar benvidas, desculpas e agradecementos, e identifica a relación de formalidade entre as persoas interlocutoras e o propósito comunicativo.	▪ CCL ▪ CD ▪ CCEC ▪ CSC
			▪ PLEB1.2. Comprende instrucións e textos breves e sinxelos producidos en contextos reais e simulados, articulados con claridade, ritmo pausado e acentuación estándar, que conteñan vocabulario relativo a lugares, persoas, obxectos, acontecementos e accións ligados a temas sinxelos e habituais na súa idade e no seu contexto escolar.	▪ CCL ▪ CD ▪ CCEC ▪ CSC
			▪ PLEB1.3. Comprende o esencial en situacións de comunicación, cara a cara ou gravadas, nas que se utilicen frases moi sinxelas sobre temas habituais para a súa idade e o seu nivel escolar, que se refiran aos ámbitos persoal público e educativo, sempre que se fale pausadamente e con claridade, e se poida escoitar máis dunha vez.	▪ CCL ▪ CD ▪ CCEC ▪ CSC
			▪ PLEB1.4. Distingue, co apoio da imaxe, as ideas principais e infor-	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	sión (sentido xeral, información esencial, puntos principais e detalles relevantes). – Formulación de hipóteses sobre o contido e o contexto. – Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir da comprensión dos elementos significativos, lingüísticos e paralingüísticos. – Reformulación de hipóteses a partir da comprensión de novos elementos.	▪ B1.4. Comprender os puntos esenciais e os detalles máis relevantes en conversas cotiás, reais ou simuladas, que se refiran a necesidades prácticas ou materiais, sentimentos ou sensacións físicas básicas, expresadas con certa naturalidade e boa articulación, se pode escoitalas de novo ou solicitar que se repita ou se reformule o dito. ▪ B1.5. Recoñecer os puntos esenciais e a información principal de textos orais ou audiovisuais breves, articulados pausadamente e con claridade, que conteñan narracións e/ou descricións moi sinxelas, que traten sobre asuntos moi previsibles da vida cotiá ou moi coñecidos. ▪ B1.6. Comprender transaccións moi básicas de bens e servizos (datos persoais, horarios e prezos), transmitidas de viva voz ou por medios técnicos, e articuladas con certa lentitude e claridade, sempre que as condicións acústicas sexan boas e se poidan escoitar máis dunha vez.	mación relevante en presentacións sobre temas educativos que estea a aprender, profesionais moi sinxelos ou do seu interese inmediato (por exemplo, sobre un tema curricular ou unha profesión).	▪ CD ▪ CCEC ▪ CSC
			▪ PLEB1.5. Identifica o sentido xeral e os puntos principais dunha conversa informal espontánea, relacionada coas actividades de aula, e de simulacións sobre temas cotiáns e de interese persoal con diversos fins comunicativos, se a produción é articulada con claridade e cunha velocidade media, pero con pausas.	▪ CCL ▪ CD ▪ CCEC ▪ CSC
			▪ PLEB1.6. Comprende, nunha conversa informal na que participa, descricións, narracións, peticións de información e expresión dos gustos sobre asuntos prácticos da vida diaria e sobre temas do seu interese, cando se lle fala con claridade, amodo e directamente, e se a persoa interlocutora está disposta a repetir ou a reformular o dito.	▪ CCL ▪ CD ▪ CCEC ▪ CSC
			▪ PLEB1.7. Identifica a información esencial de mensaxes sinxelas emitidas por medios audiovisuais sobre temas concretos e coñecidos (tempo atmosférico, noticias	▪ CCL ▪ CD ▪ CCEC ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			presentadas con imaxes moi redundantes, etc.) e sobre transaccións habituais de bens e servizos, pronunciadas con lentitude e claridade, aínda que deba escoitalas máis dunha vez.	
	Bloque 2. Produción de textos orais: expresión e interacción			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ e ▪ i	▪ B2.1. Estratexias de produción: – Planificación: – Identificación do contexto, o destinatario e a finalidade da produción ou da interacción. – Adecuación do texto ao destinatario, ao contexto e á canle, escollendo os expoñentes lingüísticos necesarios para lograr a intención comunicativa. – Execución: – Concepción da mensaxe con claridade, distinguindo a súa idea ou ideas principais e a súa estrutura básica. – Activación dos coñecementos previos sobre modelos e secuencias de interacción, e elementos lingüísticos previamente asimilados e memorizados. – Expresión da mensaxe con claridade e coherencia, estruturándoa adecuadamente e axustándose, de ser o caso, aos modelos e ás fórmulas de	▪ B2.1. Utilizar as estratexias máis adecuadas para producir textos monolóxicos que aborden descricións, narracións e explicacións breves e sinxelas sobre acontecementos, experiencias, condicións de vida e coñecementos diversos, con certa fluidez e pronuncia intelixible, utilizando conectores textuais e con dominio do vocabulario elemental, para lograr a finalidade da comunicación. ▪ B2.2. Producir textos breves e comprensibles, tanto en conversa cara a cara como por teléfono ou por outros medios técnicos, nun rexistro neutro ou informal, cunha linguaxe sinxela, nos que se dea, se solicite e se intercambie información básica sobre temas de importancia na vida cotiá e asuntos coñecidos ou de interese persoal ou educativo propios da súa idade e do seu nivel escolar, e se xustifiquen brevemente e de xeito básico os motivos de determinadas accións e de plans sinxelos, aínda	▪ PLEB2.1. Interactúa nas actividades de aula a maioría das veces ou intervén na lingua estranxeira, cunha pronuncia comprensible, e persevera no seu uso aínda que cometa erros e teña que pedir axuda ou aclaracións.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB2.2. Amosa unha actitude positiva polo uso da lingua estranxeira en diferentes situacións comunicativas, e manifesta interese e respecto polas achegas dos seus compañeiros e das súas compañeiras.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ PLEB2.3. Fai presentacións breves e ensaiadas, ben estruturadas e con apoio visual (por exemplo, transparencias de PowerPoint), que lle permitan ilustralas con imaxes e seguir un guión sobre aspectos concretos e sinxelos de temas do seu interese ou relacionados cos seus estudos ou a súa ocupación, e responde a preguntas breves e sinxelas de oíntes sobre o contido destas.	▪ CCL ▪ CD ▪ CCEC ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Primeira Lingua Estranxeira. 2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	cada tipo de texto. – Reaxuste da tarefa (emprender unha versión máis modesta desta) ou da mensaxe (facer concesións no que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos lingüísticos dispoñibles. – Compensación das carencias lingüísticas mediante procedementos lingüísticos e paralingüísticos – Lingüísticos: – Modificación de palabras de significado parecido. – Definición ou parafraseo dun termo ou dunha expresión. – Petición de axuda ou clarificación. – Paralingüísticos: – Sinalización de obxectos, uso de deícticos ou realización de accións que aclaran o significado. – Uso de linguaxe corporal culturalmente pertinente (xestos, expresións faciais, posturas, e contacto visual ou corporal) – Uso de elementos cuasiléxicos de valor comuni-	que ás veces haxa interrupcións ou vacilacións, resulten evidentes as pausas e a reformulación para organizar o discurso e para seleccionar expresións e estruturas, e o interlocutor teña que solicitar ás veces que se lle repita o dito, e mesmo solicite axuda ao interlocutor para expresar adecuadamente o seu texto. ▪ B2.3. Participar en conversas espontáneas relacionadas coas actividades de aula e en simulacións sobre temas cotiáns e de interese persoal con diversos fins comunicativos, establecendo contacto social en función da situación de comunicación, reformulando e rectificando se non se comprende, e pedindo aclaración se non entende algo. ▪ B2.4. Utilizar estratexias de cooperación na interacción e no traballo con outras persoas, colaborando con elas na interacción, verificando a comprensión propia e das demais persoas mediante estratexias de compensación lingüísticas e non verbais, e cooperando activamente na realización das tarefas de comunicación. ▪ B2.5. Manexar con certa fluidez frases feitas curtas, grupos de palabras e fórmulas básicas para	▪ PLEB2.4. Desenvólvese correctamente en xestións e transaccións cotiás, como son as viaxes, o aloxamento, o transporte, as compras e o lecer, seguindo normas de cortesía básicas (saúdo e tratamento), sempre que a persoa interlocutora coopere, falando amodo e con claridade, e repetindo ou reformulando.	▪ CCL ▪ CD ▪ CCEC ▪ CSC
			▪ PLEB2.5. Participa en conversas informais cunha pronuncia comprensible cara a cara, por teléfono ou por outros medios técnicos, nas que establece contacto social, intercambia información e expresa opinións e puntos de vista, fai invitacións e ofrecementos, pide e ofrece cousas, pide e dá indicacións ou instrucións, ou discute os pasos que hai que seguir para realizar unha actividade conxunta.	▪ CCL ▪ CD ▪ CCEC ▪ CSC
			▪ PLEB2.6. Colabora coas demais persoas na interacción, verificando a comprensión propia e a das demais persoas mediante estratexias de compensación lingüísticas e non verbais, e cooperando activamente na realización das tarefas de comunicación, e manifesta interese e respecto polas achegas do seus compañeiros e das súas compañeiras.	▪ CCL ▪ CD ▪ CCEC ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	cativo (hum, puah, etc.). – Uso de elementos prosódicos (pausas, ritmo, entoación) como substitutos dos marcadores discursivos para indicarlle ao destinatario ou oínte as partes do discurso que deben ser cointerpretadas. ▪ B2.2. Actitude de respecto cara a si mesmo/a e cara ás demais persoas para comprender e facerse comprender. ▪ B2.2. Rutinas ou modelos de interacción básicos segundo o tipo de situación de comunicación propia da súa idade e do seu nivel escolar. ▪ B2.3. Uso básico da quenda de palabra, con indicadores sinxelos de que se quere falar e de recoñecemento do desexo de falar das demais persoas.	desenvolverse de xeito suficiente en breves intercambios en situacións habituais e cotiás, aínda que se interrompa o discurso para procurar expresións e articular palabras menos frecuentes. ▪ B2.6. Intercambia información ou responde a preguntas directas simples e breves, relativas a información persoal, hábitos, gustos, estudos etc., en relación con ámbitos e temas inmediatos cos que xa estea familiarizado. ▪ B2.7. Interactuar de xeito sinxelo en intercambios claramente estruturados, utilizando fórmulas ou xestos simples para tomar ou ceder a quenda de palabra, aínda que se dependa en grande medida da actuación do interlocutor.	▪ PLEB2.7. Toma parte nunha conversa formal ou entrevista moi sinxela de carácter educativo ou ocupacional moi habitual e traballado previamente, intercambiando información suficiente e básica de carácter persoal e sobre hábitos, gustos ou estudos, preguntando sobre problemas prácticos e reaccionando de forma sinxela ante comentarios, sempre que poida pedir que se lle repitan os puntos clave se o necesita, e se o interlocutor coopera, falando amodo e con claridade, repetindo ou reformulando.	▪ CCL ▪ CD ▪ CCEC ▪ CSC
	Bloque 3: Comprensión de textos escritos			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i	▪ B3.1. Estratexias de comprensión: – Mobilización de información previa sobre o tipo de tarefa e o tema. – Identificación do tipo de lectura demandado pola tarefa (en superficie ou oceánica, selectiva, intensiva ou extensiva). – Identificación do tipo textual bá-	▪ B3.1. Utilizar as estratexias máis adecuadas (identificación do tema dun texto coa axuda de elementos textuais e non textuais, uso dos coñecementos previos sobre o tema, inferencia de significados polo contexto, por comparación de palabras ou frases similares nas linguas que xa coñecen, etc.), para a comprensión do sentido xeral,	▪ PLB3.1. Segue, con axuda da imaxe, instrucións sinxelas de funcionamento e manexo de aparellos electrónicos ou de máquinas de uso común e coñecidos, así como instrucións básicas e predicibles para a realización de actividades e normas de seguridade (por exemplo, manexo dun móbil ou prevención de riscos nunha ex-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Primeira Lingua Estranxeira. 2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	sico (narrativo, descritivo ou explicativo), adaptando a comprensión a el. – Distinción de tipos de comprensión necesarios para a realización da tarefa (sentido xeral, información esencial e puntos principais). – Formulación de hipóteses sobre o contido e o contexto. – Inferencia e formulación de hipótese sobre significados a partir da comprensión de elementos significativos, lingüísticos e paratextuais. – Reformulación de hipóteses a partir da comprensión de novos elementos. ▪ B3.2. Uso de técnicas como subliñar ou tomar notas para lograr unha mellor comprensión do contido e da estrutura do texto.	a información esencial, os puntos e as ideas principais, ou os detalles relevantes do texto.	cursión).	
		▪ B3.2. Comprender mensaxes breves e sinxelas que conteñan instrucións, indicacións e información básica referida a necesidades inmediatas ou de carácter educativo ou ocupacional moi básico, de estrutura moi sinxela, especialmente se contan con apoio visual.	▪ PLB3.2. Entende os puntos principais de anuncios e material publicitario de revistas propias da súa idade ou de internet, formulados de xeito simple e claro, e relacionados con asuntos do seu interese, nos ámbitos persoal e educativo e ocupacional moi básico.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
		▪ B3.3. Identificar a información esencial, os puntos máis relevantes e os detalles importantes en textos, tanto en formato impreso como en soporte dixital, breves, sinxelos e ben estruturados, escritos nun rexistro informal ou estándar, que traten asuntos cotiáns, temas coñecidos e previsibles de interese ou relevantes para os propios estudos, e que conteñan estruturas e un léxico básicos de uso común e habitual.	▪ PLB3.3. Entende información específica esencial en páxinas web e outros materiais de referencia ou consulta claramente estruturados e nun rexistro estándar e con imaxes ilustrativas redundantes sobre temas relativos a materias educativas, ou do seu interese (por exemplo, sobre un tema curricular, un programa informático, unha cidade, un deporte ou o ambiente), sempre que poida reler as seccións difíciles.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
		▪ B3.4. Identificar e interpretar palabras e enunciados clave sinxelos e contextualizados, en situacións de comunicación significativas para a súa idade e o seu nivel escolar, coa axuda de elementos textuais e non textuais, sobre temas variados e outros relacionados con outras materias do currículo. ▪ B3.5. Comprender a información esencial de correspondencia persoal moi breve e sinxela en cal-	▪ PLB3.4. Comprende correspondencia persoal en calquera formato e en rexistro estándar na que, de xeito sinxelo e básico, se fale de si mesmo/a; se describan persoas, obxectos e lugares; se narren acontecementos pasados, presentes e futuros, reais ou imaxinarios; se expresen sentimentos, desexos e opinións sobre temas xerais, coñecidos ou do seu inte-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD

	Primeira Lingua Estranxeira. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		quera soporte, identificando o rexistro formal ou informal, o propósito e as fórmulas de relación social, e outras convencións básicas propias deste tipo de texto. ▪ B3.6. Ler con certa autonomía textos adaptados de certa lonxitude adecuados á idade, aos intereses e ao nivel escolar.	rese.	
			▪ PLB3.5. Entende información básica de correspondencia formal na que se informa sobre asuntos do seu interese no contexto persoal, educativo ou ocupacional (por exemplo, sobre un curso de idiomas ou unha compra por internet).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLB3.6. Comprende con fluidez textos de historias de ficción adaptados para o seu nivel.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
	Bloque 4. Produción de textos escritos: expresión e interacción			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i	▪ B4.1. Estratexias de produción: – Planificación: – Mobilización e coordinación das propias competencias xerais e comunicativas co fin de realizar eficazmente a tarefa (repasar o que se sabe sobre o tema, o que se pode ou se quere dicir, etc.) – Localización e uso adecuado de recursos lingüísticos ou temáticos (uso dun dicionario ou dunha gramática, información sobre o tema, etc.). – Execución: – Elaboración dun borrador. – Estruturación do contido do	▪ B4.1. Aplicar estratexias adecuadas para elaborar textos escritos breves e de estrutura simple, por exemplo copiando formatos, fórmulas e modelos convencionais propios de cada tipo de texto, identificando as ideas pertinentes e necesarias, ou pondo unha idea principal en cada parágrafo. ▪ B4.2. Escribir en papel ou en soporte electrónico textos breves, sinxelos e de estrutura clara sobre temas cotiáns ou de interese persoal, nun rexistro estándar ou informal, utilizando adecuadamente os recursos básicos de cohesión e de coherencia, e as convencións ortográficas básicas, os signos de puntuación máis comúns, cun con-	▪ PLB4.1. Utiliza estratexias que faciliten o proceso de escritura: segue modelos de textos de características similares, planifica o texto, elabora un borrador, corrixe tanto a ortografía como a orde das ideas e das palabras, etc.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLB4.2. Escribe textos moi breves en formato convencional con información sinxela e relevante sobre feitos moi coñecidos e habituais no ámbito educativo, describindo de xeito sinxelo situacións, persoas, obxectos e lugares.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLB4.3. Completa un cuestionario sinxelo con información persoal e	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Primeira Lingua Estranxeira. 2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	texto. – Organización do texto en parágrafos abordando en cada un unha idea principal, conformando entre todos o seu significado ou a idea global. – Expresión da mensaxe con claridade axustándose aos modelos e ás fórmulas de cada tipo de texto. – Reaxuste da tarefa (emprender unha versión máis modesta) ou da mensaxe (facer concesións no que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos lingüísticos e temáticos dispoñibles. – Recurso aos coñecementos previos (utilizar linguaxe "prefabricada", etc.). – Revisión: – Identificación de problemas, erros e repeticións. – Atención ás convencións ortográficas e aos signos de puntuación. – Presentación coidada do texto (marxes, limpeza, tamaño da letra, etc.). – Reescritura definitiva. ▪ B4.2. Características textuais: – Uso de recursos básicos para elaborar textos con coherencia e cohesión propios do seu nivel	trol razoable de expresións e estruturas sinxelas e un léxico de uso frecuente para a súa idade e o seu nivel escolar; así como as convencións ortográficas máis habituais na redacción de textos en soporte electrónico. ▪ B4.3. Describir de forma moi sinxela lugares, obxectos e persoas, e narrar de xeito lineal feitos e experiencias sinxelas, así como expor información básica e previamente preparada relacionada con temas cotiáns ou con materias do currículo. ▪ B4.4. Cubrir documentos básicos nos que se solicite información persoal relativa a actividades diarias, intereses (deportes, música, etc.), gustos, etc. ▪ B4.5. Escribir mensaxes sinxelas en diferentes soportes con información, instrucións e indicacións moi básicas relacionadas con actividades cotiás e de inmediata necesidade. ▪ B4.6. Escribir correspondencia breve e sinxela en papel ou soporte dixital, na que se dea información persoal básica e se expresen gustos, sentimentos e opinións. ▪ B4.7. Presentar os textos escritos de maneira coidada (con atención a marxes, riscaduras, liñas dereitas, letra clara, letras maiúsculas e minúsculas cando corresponda,	relativa aos seus datos, aos seus intereses ou ás súas afeccións.	▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLB4.4. Escribe notas, anuncios e mensaxes breves en soporte impreso e dixital, en situacións de comunicación reais ou simuladas, relacionados con actividades e situacións da vida cotiá e do seu interese persoal, ou sobre temas de actualidade de especial relevancia e facilmente comprensibles para a súa idade, respectando as convencións e as normas de cortesía, tamén cando se utilizan as redes sociais.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLB4.5. Escribe correspondencia persoal na que se establece e mantén o contacto social, se intercambia información sobre si mesmo/a e a súa vila (por exemplo), se describen en termos sinxelos sucesos importantes e experiencias persoais (por exemplo, unhas vacacións), se dan instrucións sinxelas, se fan e aceptan ofrecementos e suxestións (por exemplo, cancelación, confirmación ou modificación dunha invitación ou duns plans) e se expresan opinións de xeito sinxelo.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLB4.6. Fai unha presentación coidada dos textos escritos, en	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Primeira Lingua Estranxeira. 2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	escolar.	etc.) en soporte impreso e dixital, adecuados aos fins funcionais e valorando a importancia da presentación nas comunicacións escritas.	soporte impreso e dixital, utilizando correctamente as convencións ortográficas e os signos de puntuación.	▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
	Bloque 5. Coñecemento da lingua e consciencia plurilingüe e intercultural			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i ▪ o	▪ B5.1. Patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación. – Sons e fonemas vocálicos. – Sons e fonemas consonánticos e as súas agrupacións. – Procesos fonolóxicos básicos. – Acento dos elementos léxicos illados, e no sintagma e na oración. ▪ B5.2. Patróns gráficos e convencións ortográficas. – Uso das normas básicas de ortografía da palabra. – Utilización adecuada da ortografía da oración: coma, punto e coma, puntos suspensivos, parénteses e comiñas. ▪ B5.3. Aspectos socioculturais e sociolingüísticos. – Recoñecemento e uso de convencións sociais básicas, de normas de cortesía e de rexistros informais e estándar, así como da linguaxe non verbal máis habitual. – Achegamento a algúns aspectos culturais visibles próximos ao	▪ B5.1. Pronunciar e entoar de xeito claro e intelixible, aínda que se cometan erros de pronuncia polos que as persoas interlocutoras teñan que solicitar repeticións. ▪ B5.2, Aplicar á comprensión e á produción de textos escritos as normas ortográficas básicas da palabra e da oración. ▪ B5.3. Incorporar á produción do texto oral e escrito os coñecementos socioculturais e sociolingüísticos adquiridos relativos a estruturas sociais, relacións interpersoais, patróns de actuación, comportamento e convencións sociais, respectando as normas de cortesía máis importantes nos contextos respectivos. ▪ B5.4. Na propia lingua, identificar diferenzas e semellanzas nos aspectos culturais visibles dos países onde se fala a lingua estranxeira e da propia cultura, e coas diversas culturas do resto do alumnado, de ser o caso, amosando curiosidade e respecto perante as diferenzas.	▪ PLEB5.1. Utiliza a lingua estranxeira na maioría das súas intervencións nas actividades de aula, e na participación en simulacións con diversos fins comunicativos, facéndose comprender, producindo con suficiencia discriminativa trazos fonéticos significativos que distinguen fonemas (nasalización, sonorización, etc.), e recoñecendo e producindo comprensiblemente patróns básicos de ritmo, entoación e acentuación de palabras e frases.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB5.2. Escribe cun dominio ortográfico suficiente para facer comprensible os textos, sen cometer erros moi básicos sobre as regularidades ortográficas máis relevantes.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB5.3. Utiliza as convencións básicas propias da lingua estranxeira no desenvolvemento do proceso comunicativo (saúdos, rutinas para iniciar ou manter a quenda de palabra, fórmulas orais bre-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	seus intereses (música, lecer, deportes, produción escrita, lugares, poboación, etc.), e a costumes, valores e actitudes máis evidentes relacionados con aspectos propios da súa idade, a través de producións multimedia e de manifestacións artísticas dos países onde se fala a lingua estranxeira. – Identificación dalgunhas similitudes e diferenzas básicas nos costumes cotiáns e no uso das formas básicas de relación social entre os países onde se fala a lingua estranxeira e o noso. – Actitude receptiva e respectuosa cara ás persoas, os países e as comunidades lingüísticas que falan outra lingua e teñen unha cultura diferente á propia. ▪ B5.4. Plurilingüismo. – Recoñecemento da realidade plurilingüe do propio contorno. – Recurso aos coñecementos sintáctico-discursivos da propia lingua para mellorar a aprendizaxe, e da lingua estranxeira, para lograr unha competencia comunicativa integrada. – Participación en proxectos nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais, e valorando positivamente as	▪ B5.5. Utilizar as experiencias e os coñecementos adquiridos en todas as linguas que coñece para establecer similitudes e diferenzas coa nova lingua e desenvolver unha competencia comunicativa plurilingüe; apreciar a riqueza persoal e social que proporciona ser unha persoa plurilingüe, e valorar as linguas como medio para comunicarse e relacionarse con compañeiros e compañeiras doutros países, como recurso de acceso á información e como instrumento de enriquecemento persoal, ao coñecer culturas e maneiras de vivir diferentes. ▪ B5.6. Levar a cabo as funcións demandadas polo propósito comunicativo, utilizando, con suficiente dominio para o seu nivel escolar, os expoñentes máis comúns e básicos desas funcións e os patróns discursivos igualmente básicos de uso máis frecuente. ▪ B5.7. Comprender e utilizar rutinas e o léxico propio do nivel en situacións comunicativas sinxelas reais ou simuladas. ▪ B5.8. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais, evitando	ves para manter a atención, etc.)	
			▪ PLEB5.4. Na propia lingua, identifica aspectos socioculturais básicos e visibles dos países nos que se fala a lingua estranxeira, analizándoos comparativamente coas diversas culturas, de ser o caso, do resto do alumnado, e evitando estereotipos e valoracións etnocéntricas.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLB5 5. Nas actividades de aula utiliza, para a comprensión e a elaboración de textos, o coñecemento adquirido noutras linguas sobre elementos morfolóxicos, sintácticos e discursivos, así como os procesos de realización das actividades lingüísticas de comprensión e produción.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLB5.6. Comunica con eficacia, comprendendo e utilizando adecuadamente as estruturas morfosintácticas básicas para realizar as funcións comunicativas propias do seu nivel, e estratexias de comunicación e de redundancia do significado (imaxes e elementos paralingüísticos, cuasilingüísticos básicos e partextuais).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB5.7. Coñece e utiliza un vocabulario oral e escrito básico e suficiente para comprender e elaborar textos sinxelos propios do	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Primeira Lingua Estranxeira. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	competencias que posúe como persoa plurilingüe. ▪ B5.5. Funcións comunicativas. – Iniciación e mantemento de relacións persoais e sociais básicas. – Descrición de calidades físicas e abstractas básicas de persoas, obxectos, lugares e actividades. – Narración de acontecementos pasados puntuais e habituais, descrición de estados e situacións presentes, e expresión básica de sucesos futuros. – Petición e ofrecemento de información, indicacións, expresión sinxela de opinións e consellos, advertencias e avisos. – Expresión do coñecemento, a certeza e a dúbida. – Expresión da vontade, a intención, a decisión, a promesa, a orde, a autorización e a prohibición. – Expresión do interese, a aprobación, o aprecio, a simpatía, a satisfacción, a esperanza, a confianza e a sorpresa, así como os seus contrarios. – Formulación de suxestións e desexos, e expresión básica de condicións e hipóteses. – Establecemento e mantemento básicos da comunicación e a organización elemental do dis-	estereotipos lingüísticos ou culturais.	seu nivel educativo.	▪ CD
			▪ PLEB5.8. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Primeira Lingua Estranxeira. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	curso. ▪ B5.6. Léxico oral e escrito básico de uso común relativo a identificación persoal elemental; vivenda, fogar e contexto; actividades da vida diaria; familia e amizades; tempo libre, lecer e deporte; vacacións; saúde e coidados físicos; educación e estudo; compras, alimentación e restauración; transporte; lingua e comunicación; ambiente, clima e ámbito natural; e tecnoloxías da información e da comunicación. – Expresións fixas e enunciados fraseolóxicos máis habituais, – Saúdos, despedidas, preguntas por preferencias e expresión de opinións – Léxico sobre temas relacionados con contidos sinxelos doutras áreas do currículo. ▪ B5.7. Estruturas sintáctico-discursivas propias de cada idioma.			

[1]**Contidos sintáctico-discursivos por idiomas:**

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*und*; *auch*); disxunción (*oder*); oposición (*aber*); causa (*denn/weil*); finalidade (*damit*); comparación (*so* /	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*et*); disxunción (*ou*); oposición (*mais*); causa (*comme*); finalidade (*pour*); comparación (*plus, moins que, aussi*	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*and, too, also*); disxunción (*or*); oposición (*but*); causa (*because (of); due to*); finalidade (*to + infinitive; for*);	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción((*e) anche, (e) neanche*); oposición (*invece*); causa (*per+nome (p.es. per lavoro, per amore*)); finalidade	▪ Expresión de relacións lóxicas: adición (e, *nem, e também); disxunción (ou, ou…ou);* oposición/contraste (*mas*); causa (*porque; por isso*); finalida-

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
nicht so + Adjektiv + wie; schneller als; der schnellste); condición (*wenn*); estilo indirecto (*Redewiedergabe; Vorschläge*). ▪ Afirmación (*affirmative Aussagesätze; affirmative Zeichen*). ▪ Exclamación (*Ausrufesätze, z. B. „Wie schade!"*). ▪ Negación (*negative Sätze mit nicht, nie, nicht + Adjektiv, nichts; negative Zeichen*). ▪ Interrogación (*W-Fragen, z. B. „Woher kommen Sie?", „Warum liest du gern Comics?"; Ja/Nein-Fragen; Zeichen*). ▪ Expresión do tempo: pasado (*Präteritum; Perfekt*); presente (*Präsens*). ▪ Expresión do aspecto: puntual (*Perfekt*); durativo (*Präsens; Präteritum*); habitual (*Präsens/Präteritum + Adverb [z. B. normalerweise]*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (*Aussagesätze*); capacidade (*mögen*); posibilidade/probabilidade (*können; dürfen; vielleicht*); necesidade (*müssen*); obriga (*müssen; sollen; Imperativ*); permiso (*dürfen*); intención (*Präsens*). ▪ Expresión da existencia (*z.*	*que*); consecuencia (*donc*); explicativas (*car*). ▪ Relacións temporais (*d'abord, ensuite, puis, finalement, il y a*). ▪ Exclamación (*quel + nom !, désolé !*) ; interxección (*si! Bravo !*). ▪ Negación (*pas de, rien*, introducción de la negación en tempos compostos). ▪ Interrogación (inversión (V + Suj.); réponses (si, pron. tonique + oui/non,) ; pronomes interrogativos (p. ex. lequel, laquelle, etc.). ▪ Expresión do tempo: presente; presente progresivo (*être en train de*); pasado (*passé composé* avec *avoir* et *être* sans accords); futuro (*futur proche*). Introdución do condicional (fórmula de cortesía: *je voudrais*). ▪ Expresión do aspecto: puntual (frases simples); habitual (frases simples + Adv. (ex: *d'habitude*); incoativo (aller + Inf.) ; terminativo (*venir de + Inf.*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (phrases déclaratives); capacidade (*savoir*); posibilidade/probabilidade (*probablement*); necesidade (*avoir besoin de + infinitif*); obriga/prohibición (*il faut, verbe*	comparación (*as/not so +Adj.+ as; more comfortable/ quickly, faster (than); the fastest*); resultado (*so…*); condición (*if; unless*). ▪ Relacións temporais (*as soon as; while*). ▪ Afirmación (*affirmative sentences; tags*) ▪ Exclamación (*What + Adj. +) noun, e. g. What a wonderful trip!; How + Adj., e. g. How amazing!; exclamatory sentences and phrases, e. g. Well, that is a surprise! Fine! Great! Terrific!*). ▪ Negación (*negative sentences with not, never, non (Noun, e. g. never mind, not to worry), nobody, nothing; negative tags*). ▪ Interrogación (*Wh- questions; Aux. Questions; What is this for?; tags*). ▪ Expresión do tempo: pasado (*past simple and continuous; present perfect*); presente (*present simple and continuous*); futuro (*going to; will; present simple and continuous + Adv.*). ▪ Expresión do aspecto: puntual (*simple tenses*); durativo (*present and past simple/perfect; and future continuous*); habitual (*simple tenses (+ Adv., e. g.*	(*per* + Inf.); condición (*se*). ▪ Relacións temporais (*dopo+sintagma nominale (p.es. dopo la partita siamo ritornati a casa)), poi, mentre*). ▪ Afirmación (*frasi dichiarative affermative e proforma (p.es. anche io, anch'io)*). ▪ Exclamación (*forme ellittiche: nome (p.es. forza! coraggio!); aggettivi p.es. beato lui!); avverbio (p.es. benissimo! certo!); interiezioni (p.es. boh, non lo so proprio!)*). ▪ Negación (*frasi dichiarative negative con non (mai), nessuno/nessuna*) e *proforma (p.es. no, neanch'io)*. ▪ Interrogación (*totali (p.es. Gina ha fatto l'esame?; c'è Andrea?; parziali introdotte da avv., pronomi e aggettivi interrogativi (p.es. cosa hai fatto di bello oggi?; che vestito preferisci?*). ▪ Expresión do tempo (presente (*presente:verbi irregolari più frequenti (p.es. dire, potere, sapere, uscire)*); pasado (*imperfetto; perfetto composto: essere vs. avere – rinforzo-, participi irregolari più frequenti (p.es. fatto, preso, visto)*) e do aspecto (puntual (*tempi semplici); durativo (presen-*	de (*para + Inf.*); comparación (*mais/menos/ tão +* Adj./Adv.+ (do) que/ como /quanto; maior / mais pequeno...); superlativo absoluto (*-íssimo, -limo*). ▪ Relacións temporais (*antes, agora, depois; em seguida, logo*). ▪ Afirmación (sentenzas declarativas afirmativas; proforma (p. ex. *eu também; certamente*). ▪ Exclamación (formas elípticas: *Que (+ Subst.) + Adj.*, p. ex. *Que dia* lindo!; *Que gentil!*); sentenzas e sintagmas exclamativos, p. ex. *Está bom!*). ▪ Negación (sentenzas declarativas negativas con *não, nunca; nada, nemhum nenhum(a), ninguém)*. ▪ Interrogación (sentenzas interrogativas directas totais; sentenzas interrogativas directas QU- (p. ex., *Quem fez o quê? Para que é isso?*); interrogativas *tags* (p. ex., *Queres ir ao cinema, não queres?*). ▪ Expresión do tempo: pasado (*pretérito perfeito simples e composto, imperfeito,*); presente (*presente*); futuro (*ir + Inf., presente do indicativo + Adv.; haver-de*)…

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
B. es gibt); da entidade (*zusammengesetzte Nomen; Pronomen [Demonstrativ-, Reflexiv- und Determinativpronomina]*); da calidade (*z. B. schlecht*). ▪ Expresión da cantidade (*Singular und Plural; Kardinal- und Ordinalzahlen; Quantität, z. B. alle, beide, kein; Grad, z. B. ganz, so, ein wenig*). ▪ Expresión do espazo (*Präpositionen; Lokaladverbien*). ▪ Expresión do tempo (*Stundenzählung, z. B. „Es ist fünf vor halb zwölf"; Zeiteinheiten, z. B. Monate; Tageszeiten, z. B. der Vormittag; Ausdruck der Zeit [vor; früh; spät]; Vorzeitigkeit [schon (nicht)]; Nachzeitigkeit [später]; Aufeinanderfolge [zuerst; dann]; Häufigkeit, z. B. oft, normalerweise*). ▪ Expresión do modo (*Modaladverbien, z. B. gern*).	*devoir, imperativo; c'est à qui de…? c'est à+pron. tonique/nom+ de + Inf.*); permiso (*pouvoir, demander*); intención/desexo (*je voudrais*); cortesía. ▪ Expresión expresión da existencia (*il y a, il n'y a pas*); a entidade (p. ex. *articles contractés, noms composés, pronoms réfléchis, adjectifs démonstratifs*); proposicións adxectivais (*qui/que*); a posesión (adxectivos posesivos dun e de varios propietarios);a cualidade (formación regular e irregular dos adxectivos). ▪ Expresión da cantidade: (plurais irregulares; números cardinais ata catro cifras; números ordinais ata dos cifras; *articles partitifs*). Adverbios de cantidade e medidas (*un (tout petit) peu, trop, (beaucoup) trop, pas assez, absolument + Adj., une boîte, un paquet, un kilo*); o grao. ▪ Expresión do espazo (*prépositions et adverbes de lieu (sur, sous,…), position, distance, mouvement, direction, provenance (venir + contraction de), destination (aller + contraction à)*). ▪ Expresión do tempo: puntual (*demain matin, jeudi*	*usually*); *used to*); incoativo (*start –ing*); terminativo (*stop –ing*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (*declarative sentences*); capacidade (*can; be able*); posibilidade/probabilidade (*may; might; perhaps*); necesidade (*must; need; have (got) to*); obriga (*have (got) to; must; imperative*); permiso (*could; allow*); intención (*present continuous*). ▪ Expresión da existencia (*e. g. there will be/has been*); a entidade (*count/uncount/collective/compound nouns; pronouns (relative, reflexive/emphatic); determiners*); a calidade (*e. g. good at maths; rather tired*). ▪ Expresión da cantidade (*singular/plural; cardinal and ordinal numerals. Quantity: e. g. all (the), most, both, none. Degree: e. g. really; quite; so; a little*). ▪ Expresión do espazo (*prepositions and adverbs of location, position, distance, motion, direction, origin and arrangement*). ▪ Expresión do tempo (*points (e. g. five to (ten)); divisions (e. g. century; season*), *and*	*te e imperfetto; perfetto composto (+Avv.); perifrasi stare + gerundio);* habitual (*tempi semplici e perfetto composto (+Avv.);* terminativo (*perfetto composto (+Avv.)*. ▪ Expresión da modalidade (factualidade (*frasi dichiarative affermative e negative*); capacidade (*sapere +Inf.*)); posibilidade (*potere + Inf.; forse; dovere +Inf.*); necesidade (*avere bisogno di + N / Inf); obriga (imperativo informale*); permiso (*imperativo informale; potere+Inf. semplice*); intención (*imperfetto e condizionale semplice di verbi volitivi + N / infinito; avere voglia di + Inf; andare di + Inf. (p.es. ti va di andare al cinema?)*). ▪ Expresión da existencia (*p.es. c'era/c'erano*); a entidade (*nomi comuni / propri / contabili / massa; pronomi (relativi, riflessivi, tonici; c locativo; ne partitivi; accordo (p.es. gli occhiali da sole li hai presi?; quante pagine hai letto? Ne ho lette nove); determinanti (dimostrativi –quello-*); a calidade (*p.es. tutto, troppo, tanto*). *Genere: desinenze di nomi e aggettivi (p.es principe-principessa, egoista)*.	▪ Expresión do aspecto: puntual (tempos simples); durativo (*estar a + Inf., presente, pretérito imperfeito e pretérito perfeito composto do indicativo; continuar + Ger.*); habitual (*tempos simples (+ Adv.)*, p. ex. *No verão está calor*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (frases declarativas); permiso (poder + Inf.; ser possível/permitido + Inf.), intención (*pensar + Inf.; querer de /ter de + Inf.*, pretérito imperfeito gostar de + Inf.), capacidade (*é capaz de + Inf.; saber*); posibilidade/probabilidade (*poder; dever; ser possível / impossível + Inf.; talvez*); obrigación (imperativo). ▪ Expresión da existencia (p. ex., *ser, estar, haver/ter*); a entidade (substantivos contables/incontables/colectivos/ compostos; pronomes (relativos, reflexivos átonos/tónicos); determinantes); a calidade (*-íssimo, -ílimo; muito raro; melhor*). ▪ Expresión da cantidade: (singular/plural; numerais cardinais e ordinais); indefinida, absoluta (p. ex. *todo, maioria, ambos, nenhum…*) ou relativa (p. ex. *muito; tão; um pouco*).

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
	*soir ; divisions (en (année));*indicacións de tempo (*demain, hier*); duración (*de…jusqu'à, en ce moment*); anterioridade (*il y a…que, ça fait…que*); posterioridade (*après*); secuenciación (*à partir de, finalement*); ▪ simultaneidade (*au moment où, en même temps*); frecuencia (*d'habitude, une/deux/… fois par…).* ▪ Expresión do modo (*Adv. de manière en –ment*).	*indications* (*ago; early; late*) *of estafe*; *duration* (*from…to; during; until; since*); *anteriority* (*already; (not) yet*); *posteriority* (*afterwards; later*); *sequence* (*first, next, last*); *simultaneousness* (*while, as*); *frequency* (*e. g. often, usually*). ▪ Expresión do modo (*Adv. and phrases of manner, e. g. easily; by post*).	▪ Expresión da cantidade (*singolare /plurale, nomi difettivi al plurale (p.es. le bretelle, gli occhiali) e al singolare (p.es. la pazienza, il coraggio), genere diverso a seconda del numero (p.es. l'uovo-le uova,il braccio-le braccia), misure (p.es etto), collettivi (p.es. doppio, coppia). Quantità*: *p.es. ogni + nome (p.es ogni cittadino); grado: p.es. tutto sorridente, troppo costoso.* ▪ Expresión do espazo (*preposizioni, avverbi ed espressioni che indicano luogo (p.es da Gianni), posizione (p.es davanti a), distanza (p.es. lontano da), movimento (p.es. ho passeggiato per il centro storico), direzione (p.es. il treno per Milano).* ▪ Expresión do tempo (*l'ora (p.es. a mezzanotte, a mezzogiorno); divisione (p.es. la sera, d'estate)* e *collocazione nel tempo (p.es. due mesi fa, la settimana scorsa, stamattina); durata (p.es fino a); anteriorità (p.es. il giorno prima, ieri); posteriorità (p.es.poi, il giorno dopo); contemporaneità (p.es. mentre); sequenza (p.es. prima.. poi... dopo...); intermittenza*	▪ Expresión do espazo (preposicións e adverbios de lugar, localización, distancia; movemento, dirección). ▪ Expresión do tempo (expresións, preposicións e locucións de tempo (momento puntual (p. ex., *são quinze para as três; em 1999*), divisións (p. ex., días, meses; século; estación) e indicacións (p. ex., *atrás, cedo, tarde*) de tempo; duración (p. ex., *de/desde...a; durante*); anterioridade (*ainda; ontem*); posterioridade (*depois, logo, próxima segunda-feira*); secuencia (*primeiro, depois, finalmente*); simultaneidade (*ao mesmo tempo*); frecuencia (p. ex., *geralmente; usualmente*). ▪ Expresión do modo (expresións, preposicións e locucións prepositivas de modo, p. ex., *devagar, pior*).

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
			(p.es. ogni tanto); frequenza (p.es. spesso, il sabato). ▪ Expresión do modo *(avverbi ed espressioni di modo: p.es insieme).*	

3º de ESO

	Primeira Lingua Estranxeira. 3º de ESO.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Comprensión de textos orais			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i	▪ B1.1. Estratexias de comprensión: – Mobilización de información previa sobre o tipo de tarefa e o tema. – Identificación do tipo textual, adaptando a comprensión a el. – Distinción de tipos de comprensión (sentido xeral, información esencial, puntos principais e detalles relevantes). – Formulación de hipóteses sobre contido e contexto. – Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir da comprensión de elementos significativos, lingüísticos e paralingüísticos. – Reformulación de hipóteses a partir da comprensión de novos elementos. – Adaptación da escoita á súa finali-	▪ B1.1. Coñecer e saber aplicar as estratexias máis adecuadas para a comprensión do sentido xeral, a información esencial, os puntos e as ideas principais, ou os detalles relevantes do texto. ▪ B1.2. Identificar información xeral e específica relevante de textos sinxelos emitidos cara a cara ou por medios audiovisuais sobre temas concretos e coñecidos (información básica sobre algunha materia do currículo, temas do seu interese ou ocupacionais propios da súa idade e do seu nivel escolar), pronunciadas con lentitude e claridade. ▪ B1.3. Comprender os puntos principais e información específica en mensaxes e anuncios públicos breves, claros e sinxelos,	▪ PLEB1.1. Distingue, co apoio da imaxe, as ideas principais e información relevante en presentacións sobre temas educativos, ocupacionais ou do seu interese (por exemplo, sobre un tema curricular ou unha charla para organizar o traballo en equipo).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB1.2. Capta os puntos principais e os detalles salientables de indicacións, anuncios, mensaxes e comunicados breves e articulados de xeito lento e claro (por exemplo, cambio de porta de embarque nun aeroporto, información sobre actividades nun campamento de verán ou no contestador automático dun cine), sempre que as condicións acústicas sexan boas e o son non estea distorsionado.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

	Primeira Lingua Estranxeira. 3º de ESO.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	dade (global e/ou específica). – Inferencia do significado probable das palabras ou frases que descoñece. ▪ B1.2. Tolerancia da comprensión parcial ou vaga nunha situación comunicativa. ▪ B1.3. Perseveranza no logro da comprensión oral, reescoitando o texto gravado ou solicitando repetición ou reformulacións do dito.	que conteñan instrucións, indicacións ou outra información, sempre que as condicións acústicas sexan boas e o son non estea distorsionado. ▪ B1.4. Identificar a información esencial, os puntos principais e os detalles máis relevantes en textos orais breves ou de lonxitude media, claramente estruturados, e transmitidos de viva voz ou por medios técnicos e articulados a unha velocidade media, nun rexistro formal, informal ou neutro, e que versen sobre asuntos cotiáns en situacións habituais ou sobre temas xerais ou do propio campo de interese nos ámbitos persoal, público, educativo e ocupacional, sempre que as condicións acústicas non distorsionen a mensaxe e que se poida volver escoitar o dito. ▪ B1.5. Comprender o sentido xeral e a información específica de conversas claras e pausadas que teñen lugar na súa presenza, nas que se describan, narren ou se dean opinións sobre temas habituais para a súa idade e o seu nivel escolar, sempre que poida pedir información. ▪ B1.6. Comprender preguntas, solicitude de informacións e cambios moi evidentes de tema en situacións comunicativas cara	▪ PLEB1.3. Entende o esencial do que se lle di en transaccións e xestións cotiás e estruturadas (por exemplo, en hoteis, tendas, albergues, restaurantes, e centros de lecer, de estudos ou de traballo).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB1.4. Identifica o sentido xeral e os puntos principais dunha conversa formal ou informal entre dúas ou máis persoas interlocutoras que ten lugar na súa presenza, cando o tema lle resulte coñecido e o discurso está articulado con claridade, a velocidade media e nunha variedade estándar da lingua.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB1.5. Comprende, nunha conversa informal na que participa, descricións, narracións, puntos de vista e opinións sobre asuntos prácticos da vida diaria e sobre temas do seu interese, cando se lle fala con claridade, amodo e directamente, e se a persoa interlocutora está disposta a repetir ou reformular o dito.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB1.6. Comprende, nunha conversa formal ou entrevista (por exemplo, en centros de estudos ou de traballo) na que participa, o que se lle pregunta sobre asuntos persoais, educativos, ocupacionais ou do seu interese,	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira. 3º de ESO.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		a cara en que se lle pregunte sobre asuntos básicos e coñecidos persoais, educativos, ocupacionais ou do seu interese, sempre que poida pedir que se lle repita, aclare ou elabore algo do que se lle dixo. ▪ B1.7. Comprender o sentido xeral e a información específica sinxela de programas de televisión, tales como boletíns meteorolóxicos ou informativos, cando os comentarios conten cun apoio de imaxes moi redundantes.	así como comentarios sinxelos e predicibles relacionados con estes, sempre que poida pedir que se lle repita, aclare ou elabore algo do que se lle dixo.	
			▪ PLEB1.7. Identifica a información esencial de programas de televisión sobre asuntos cotiáns ou do seu interese articulados amodo e con claridade (por exemplo, noticias, documentais ou entrevistas), cando as imaxes axudan á comprensión.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
	Bloque 2. Produción de textos orais			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i	▪ B2.1. Estratexias de produción: – Planificación: – Identificación do contexto, o destinatario e a finalidade da produción ou da interacción. – Adecuación do texto ao destinatario, ao contexto e á canle, aplicando o rexistro e a estrutura de discurso adecuados a cada caso, e escollendo os expoñentes lingüísticos necesarios para lograr a intención comunicativa. – Execución: – Concepción da mensaxe con claridade, distinguindo a súa idea ou ideas principais, e a súa estrutura básica. – Activación dos coñecementos	▪ B2.1. Coñecer e saber aplicar as estratexias máis adecuadas para producir textos orais monolóxicos ou dialóxicos breves e de estrutura simple e clara, utilizando, entre outros, procedementos como a adaptación da mensaxe a patróns da primeira lingua ou outras, ou o uso de elementos léxicos aproximados, se non se dispón doutros máis precisos. ▪ B2. 2. Manexar frases curtas, grupos de palabras e fórmulas para desenvolverse de xeito suficiente e comprensible en breves intercambios en situacións habituais e cotiás, interrompendo en ocasións o discurso para procurar expresións, articular palabras	▪ PLEB2.1. Nas actividades de aula, a maioría das veces interactúa ou intervén na lingua estranxeira e persevera no seu uso cunha actitude positiva, aínda que cometa erros e teña que pedir axuda ou aclaracións, manifestando interese e respecto polas achegas dos seus compañeiros e das súas compañeiras.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB2.2. Interactúa para obter ou ofrecer bens e servizos relativos a necesidades inmediatas e cotiás, sempre que se fale amodo e con estruturas moi sinxelas e habituais, e reacciona adecuadamente sempre que poida solicitar, mediante preguntas sinxelas e directas, a colaboración da per-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira. 3º de ESO.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	previos sobre modelos e secuencias de interacción, e elementos lingüísticos previamente asimilados e memorizados. – Expresión da mensaxe con claridade e coherencia, estruturándoa adecuadamente e axustándose, de ser o caso, aos modelos e ás fórmulas de cada tipo de texto. – Reaxuste da tarefa (emprender unha versión máis modesta dela) ou da mensaxe (facer concesións no que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos lingüísticos dispoñibles. – Apoio e aproveitamento máximo dos coñecementos previos. – Compensación das carencias lingüísticas mediante procedementos lingüísticos e paralingüísticos. – Lingüísticos: – Modificación de palabras de significado parecido. – Definición ou paráfrase dun termo ou expresión. – Petición de axuda ou clarificación. – Paralingüísticos: – Sinalación de obxectos, uso de deícticos ou realización de accións que aclaran o	menos frecuentes e reparar a comunicación en situacións menos comúns. ▪ B2.3. Interactuar de xeito sinxelo en intercambios claramente estruturados, utilizando fórmulas ou xestos simples para tomar ou ceder a quenda de palabra, aínda que se dependa en grande medida da actuación da persoa interlocutora. ▪ B2.4. Participar en conversas nas que se establece contacto social, intercámbiase información sobre temas sinxelos e habituais, onde se fan ofrecementos ou suxestións, se dan instrucións, e se expresan sentimentos, opinións, acordo e desacordo, sempre que de cando en vez lle repitan ou lle volvan a formular o que din. ▪ B2.5. Participar en conversas básicas sobre temas predicibles e con propósitos comunicativos propios da súa idade (invitar, ofrecer axuda, propor, reaccionar perante invitacións e propostas), e expresar sentimentos e opinións de forma básica. ▪ B2.6. Participar de forma sinxela nunha entrevista persoal na que dá información, reacciona ante comentarios ou expresa ideas sobre cuestións habituais, sempre que poida pedir de cando en	soa interlocutora para entender e facerse entender.	
			▪ PLEB2.3. Fai presentacións breves e ensaiadas, ben estruturadas e con apoio visual (por exemplo, transparencias de PowerPoint), que lle permitan ilustralas con imaxes e seguir un guión sobre aspectos concretos de temas do seu interese ou relacionados cos seus estudos ou a súa ocupación, e responde a preguntas breves e sinxelas de oíntes sobre o contido destas.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB2.4. Desenvólvese correctamente en xestións e transaccións cotiás, como son as viaxes, o aloxamento, o transporte, as compras e o lecer, seguindo normas de cortesía básicas (saúdo e tratamento).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB2.5. Participa en conversas informais cara a cara ou por teléfono, ou por outros medios técnicos, nas que establece contacto social, intercambia información e expresa opinións e puntos de vista, fai invitacións e ofrecementos, pide e ofrece cousas, pide e dá indicacións ou instrucións, ou discute os pasos que hai que seguir para realizar unha actividade conxunta.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD

	Primeira Lingua Estranxeira. 3º de ESO.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	significado. – Usar elementos cuasiléxicos (hum, puah,etc.) de valor comunicativo. – Usar os elementos prosódicos (pausas, ritmo e entoación) como substitutos dos marcadores discursivos para indicarlle á persoa destinataria ou oínte as partes do discurso que deben ser cointerpretadas. ▪ B2.2. Rutinas ou modelos de interacción básicos segundo o tipo de situación de comunicación propia da súa idade e do seu nivel escolar. ▪ B2.3. Uso da quenda de palabra con indicadores básicos e máis habituais de que se quere falar, e de recoñecemento do desexo de falar das demais persoas. ▪ B2.4. Actitude de respecto cara a si mesmo/a e cara ás demais persoas para comprender e facerse comprender.	vez que lle aclaren ou repitan o dito.	▪ PLEB2.6. Toma parte nunha conversa formal, nunha reunión ou nunha entrevista de carácter educativo ou ocupacional (por exemplo, para realizar un curso de verán ou integrarse nun grupo de voluntariado), intercambiando información suficiente, expresando as súas ideas sobre temas habituais, dando a súa opinión sobre problemas prácticos cando se lle pregunta directamente, e reaccionando de forma sinxela ante comentarios, sempre que poida pedir que se lle repitan os puntos clave se o necesita.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
	Bloque 3. Comprensión de textos escritos			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ e ▪ i	▪ B3.1. Estratexias de comprensión: – Mobilización de información previa sobre o tipo de tarefa e tema. – Identificación do tipo de lectura demandado pola tarefa (en superficie ou oceánica, selectiva, intensiva ou extensiva)	▪ B3.1. Coñecer e saber aplicar as estratexias máis adecuadas (identificación do tema dun texto coa axuda de elementos textuais e non textuais, uso dos coñecementos previos sobre o tema, inferencia de significados polo contexto, por comparación de pala-	▪ PLEB3.1. Identifica, con axuda da imaxe, instrucións de funcionamento e manexo de aparellos electrónicos ou de máquinas, así como instrucións para a realización de actividades e normas de seguridade (por exemplo, nun centro docente, un lugar público	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira. 3º de ESO.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	– Identificación do tipo textual (narrativo, descritivo, argumentativo e explicativo), adaptando a comprensión a el. – Distinción de tipos de comprensión necesarios para a realización da tarefa (sentido xeral, información esencial e puntos principais). – Formulación de hipóteses sobre o contido e o contexto. – Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir da comprensión de elementos significativos, lingüísticos e paratextuais. – Reformulación de hipóteses a partir da comprensión de novos elementos. ▪ B3.2. Uso de técnicas como subliñar ou tomar notas para lograr unha mellor comprensión do contido e da estrutura do texto.	bras ou frases similares nas linguas que xa coñece, etc.), para a comprensión do sentido xeral, a información esencial, os puntos e as ideas principais, ou os detalles relevantes do texto. ▪ B3.2. Comprender, en notas persoais e anuncios públicos, mensaxes breves que conteñan información, instrucións e indicacións básicas relacionadas con actividades e situacións da vida cotiá. ▪ B3.3. Identificar a información esencial, os puntos máis relevantes e detalles importantes en textos, tanto en formato impreso como en soporte dixital, breves e ben estruturados, escritos nun rexistro formal, informal ou neutro, que traten de asuntos cotiáns, de temas de interese ou salientables para os propios estudos e as ocupacións, e que conteñan estruturas sinxelas e un léxico básico de uso común e habitual. ▪ B3.4. Comprender correspondencia persoal breve e sinxela na que se describen persoas, obxectos e lugares, se narran acontecementos sinxelos e se expresan sentimentos, desexos e opinións sobre temas xerais, coñecidos ou do seu interese. ▪ B3.5. Comprender correspon-	ou unha zona de lecer).	
			▪ PLEB3.2. Entende os puntos principais de anuncios e material publicitario de revistas ou de internet formulados de xeito simple e claro, e relacionados con asuntos do seu interese, nos ámbitos persoal, educativo e ocupacional.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB3.3. Capta as ideas principais de textos xornalísticos breves en calquera soporte, se os números, os nomes, as ilustracións e os títulos portan gran parte da mensaxe.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB3.4. Entende información específica esencial en páxinas web e outros materiais de referencia, ou consulta claramente estruturados sobre temas relativos a materias educativas, asuntos ocupacionais ou do seu interese (por exemplo, sobre un tema curricular, un programa informático, unha cidade, un deporte ou o ambiente), sempre que poida reler as seccións difíciles.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB3.5. Comprende correspondencia persoal en calquera formato na que se fala de si mesmo/a, se describen persoas, obxectos e lugares, se narran acontecementos pasados, presentes e futuros, reais ou imaxinarios, e se	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Primeira Lingua Estranxeira. 3º de ESO.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		dencia formal breve sobre cuestións prácticas relativas aos seus intereses nos ámbitos propios da súa idade e do seu nivel escolar. ▪ B3.6. Ler con certa autonomía textos adaptados de certa lonxitude adecuados á idade, aos intereses e ao nivel escolar, seguindo a liña argumental, o carácter básico dos personaxes e as súas relacións.	expresan sentimentos, desexos e opinións sobre temas xerais, coñecidos ou do seu interese.	
			▪ PLEB3.6. Entende o esencial de correspondencia formal na que se informa sobre asuntos do seu interese no contexto persoal, educativo ou ocupacional (por exemplo, sobre un curso de idiomas ou unha compra por internet).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB3.7. Comprende o esencial (por exemplo, en lecturas para a mocidade) de historias de ficción breves e ben estruturadas, e faise unha idea do carácter dos personaxes, das súas relacións e do argumento.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
	Bloque 4. Produción de textos orais: expresión e interacción			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i	▪ B4.1. Estratexias de produción: – Planificación: – Mobilización e coordinación das propias competencias xerais e comunicativas co fin de realizar eficazmente a tarefa (repasar o que se sabe sobre o tema, o que se pode ou se quere dicir, etc.). – Localización e uso adecuado de recursos lingüísticos ou temáticos (uso dun dicionario ou dunha gramática, obtención de axuda, etc.).	▪ B4.1. Escribir en papel ou en soporte electrónico textos breves, sinxelos e de estrutura clara sobre temas cotiáns ou de interese persoal, nun rexistro formal, neutro ou informal, utilizando adecuadamente os recursos básicos de cohesión, as convencións ortográficas básicas e os signos de puntuación máis comúns, cun control razoable de expresións e estruturas sinxelas e un léxico de uso frecuente. ▪ B4.2. Coñecer e aplicar estrate-	▪ PLEB4.1. Escribe correspondencia formal básica e breve, dirixida a institucións públicas ou privadas ou entidades comerciais, solicitando ou dando a información requirida de xeito sinxelo e observando as convencións formais e normas de cortesía básicas deste tipo de textos.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB4.2. Escribe informes moi breves en formato convencional con información sinxela e relevante sobre feitos habituais e os	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira. 3º de ESO.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	– Execución: – Elaboración dun borrador. – Estruturación do contido do texto. – Organización do texto en parágrafos abordando en cada un unha idea principal, conformando entre todos o seu significado ou a idea global. – Expresión da mensaxe con claridade axustándose aos modelos e ás fórmulas de cada tipo de texto. – Reaxuste da tarefa (emprender unha versión máis modesta) ou da mensaxe (facer concesións no que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos dispoñibles. – Apoio e aproveitamento máximo dos coñecementos previos (utilizar linguaxe "prefabricada", etc.). – Revisión: – Identificación de problemas, erros e repeticións. – Atención ás convencións ortográficas e aos signos de puntuación. – Presentación coidada do texto (marxes, limpeza, tamaño da letra, etc.). – Reescritura definitiva. ▪ B4.2. Características textuais. Uso de recursos básicos para elaborar textos con coherencia, cohesión e	xias adecuadas para elaborar textos escritos breves e de estrutura simple (por exemplo, copiando formatos, fórmulas e modelos convencionais propios de cada tipo de texto). ▪ B4.3. Empregar para comunicarse mecanismos sinxelos de cohesión textual axustados ao contexto e á intención comunicativa (repetición léxica, elipse, deíxe persoal, espacial e temporal, xustaposición, e conectores e marcadores discursivos frecuentes). ▪ B4.4. Escribir, en soporte impreso ou nas redes sociais, textos sinxelos e breves (notas, cartas persoais, postais, felicitacións, etc.), que conteñan información persoal ou relativa á vida cotiá, de primeira necesidade ou do seu interese, a partir de modelos previos, usando as fórmulas básicas de saúdo e despedida propias do soporte utilizado, adaptando a presentación ao tipo de texto e usando frases e oracións ben estruturadas e cunha orde lóxica. ▪ B4.5. Presentar os textos escritos de xeito coidado (con atención a marxes, riscaduras, liñas dereitas, letra clara, letras maiúsculas e minúsculas cando corresponda, separación de pala-	motivos de certas accións, nos ámbitos educativo e ocupacional, describindo de xeito sinxelo situacións, persoas, obxectos e lugares, e sinalando os principais acontecementos de forma esquemática.	
			▪ PLEB4.3. Completa un cuestionario sinxelo con información persoal e relativa á súa formación, á súa ocupación, aos seus intereses ou ás súas afeccións (por exemplo, para subscribirse a unha publicación dixital, matricularse nun taller, ou asociarse a un club deportivo).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB4.4. Escribe notas e mensaxes (mensaxes instantáneas, chats, etc.) onde se fan breves comentarios ou se dan instrucións e indicacións relacionadas con actividades e situacións da vida cotiá e do seu interese.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB4.5. Escribe notas, anuncios e mensaxes breves nas redes sociais relacionados con actividades e situacións da vida cotiá, do seu interese persoal ou sobre temas de actualidade, respectando as convencións e as normas de cortesía.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB4.6. Escribe correspondencia persoal na que se establece e	▪ CCL ▪ CAA

	Primeira Lingua Estranxeira. 3º de ESO.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	adecuación, propios do seu nivel escolar.	bras ao final de liña, etc.), en soporte impreso e dixital, adecuados ao propósito comunicativo e valorando a importancia da presentación nas comunicacións escritas.	mantén o contacto social (por exemplo, con amigos/as noutros países), se intercambia información, se describen en termos sinxelos sucesos importantes e experiencias persoais (por exemplo, a participación nunha competición), se dan instrucións, se fan e aceptan ofrecementos e suxestións (por exemplo, cancelación, confirmación ou modificación dunha invitación ou duns plans), e se expresan opinións de xeito sinxelo.	▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB4.7. Fai unha presentación coidada dos textos escritos, en soporte impreso e dixital, utilizando correctamente as convencións ortográficas e os signos de puntuación.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
	Bloque 5. Coñecemento da lingua e consciencia plurilingüe e intercultural			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i ▪ o	▪ B5.1. Patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación: – Sons e fonemas vocálicos. – Sons e fonemas consonánticos e as súas agrupacións. – Procesos fonolóxicos básicos. – Acento dos elementos léxicos illados, e no sintagma e na oración. ▪ B5.2. Patróns gráficos e convencións ortográficas: – Uso das normas básicas de orto-	▪ B5.1. Pronunciar e entoar de xeito claro e intelixible, aínda que resulte evidente o acento estranxeiro ou se cometan erros de pronunciación, sempre que non interrompan a comunicación, polos que as persoas interlocutoras teñan que solicitar repeticións de cando en vez. ▪ B5.2. Valorar as linguas como medio para comunicarse e relacionarse con compañeiros e compañeiras doutros países,	▪ PLEB5.1. Desenvólvese na maioría das actividades de aula facendo un esforzo por utilizar a lingua estranxeira, cunha pronunciación clara, aceptable e comprensible dos esquemas fónicos e fonolóxicos básicos, aínda que teña que repetir algunha vez por solicitude das persoas interlocutoras, e pide axuda e aclaracións aos compañeiros e ás compañeiras cando non progresa a comunicación.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira. 3º de ESO.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	grafía da palabra. – Utilización adecuada da ortografía da oración: coma, punto e coma, puntos suspensivos, parénteses e comiñas. ▪ B5.3. Aspectos socioculturais e sociolingüísticos: – Recoñecemento e uso de convencións sociais e normas de cortesía dos rexistros máis habituais, e da linguaxe non verbal habitual propia da cultura estranxeira. – Achegamento a aspectos culturais visibles próximos ao seus intereses (música, traballo, lecer, deportes, produción escrita, lugares, poboación, etc.), e a costumes, valores e actitudes máis evidentes relacionados con aspectos e contextos propios da súa idade, a través de producións multimedia e de manifestacións artísticas dos países onde se fala a lingua estranxeira. – Identificación dalgunhas similitudes e diferenzas significativas nos costumes cotiáns, e uso das formas básicas de relación social entre os países onde se fala a lingua estranxeira e o noso. – Actitude receptiva e respectuosa cara ás persoas, aos países e ás comunidades lingüísticas que falan outra lingua e teñen unha cultura diferente á propia.	como recurso de acceso á información, e como instrumento de enriquecemento persoal ao coñecer culturas e maneiras de vivir diferentes. ▪ B5.3. Producir textos escritos sen faltas de ortografía significativas en palabras e expresións habituais propias do nivel. ▪ B5.4. Coñecer e utilizar, para a comprensión e a produción do texto oral monolóxico ou dialóxico e escrito, os aspectos socioculturais e sociolingüísticos relativos á vida cotiá (hábitos de estudo e de traballo, actividades de lecer, etc.), estruturas sociais, condicións de vida (contorno e estrutura social), relacións interpersoais (entre homes e mulleres, no traballo, no centro docente e nas institucións), comportamento (xestos, expresións faciais, uso da voz e contacto visual) e convencións sociais (costumes e tradicións), actuando coa debida propiedade e respectando as normas de cortesía máis importantes nos contextos respectivos ▪ B5.5. Na propia lingua, identificar diferenzas e semellanzas nos aspectos culturais visibles dos países onde se fala a lingua estranxeira e da propia cultura, coas diversas culturas do resto do	▪ PLEB5.2. Aplica adecuadamente os signos de puntuación elementais e as regras ortográficas básicas, na redacción de traballos e outros textos, para facerse comprensible case sempre.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB5.3. Utiliza as convencións máis habituais propias da lingua estranxeira no desenvolvemento do proceso comunicativo (saúdos, rutinas para iniciar ou manter a quenda de palabra, fórmulas orais breves para manter a atención, facer preguntas por preferencias, expresar opinións, etc.) en rexistro estándar.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB5.4. Na propia lingua, identifica aspectos socioculturais básicos e visibles dos países onde se fala a lingua estranxeira, analizándoos comparativamente coas diversas culturas do resto do alumnado, de ser o caso, evitando do estereotipos e valoracións etnocéntricas.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB5.5. Identifica e utiliza os expoñentes máis comúns propios do seu nivel para realizar as funcións comunicativas, así como os patróns discursivos de uso máis frecuente para o propósito comunicativo.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB5.6. Domina as estruturas	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira. 3º de ESO.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B5.4. Plurilingüismo: – Recoñecemento da realidade multilingüe do propio contorno. – Recurso aos coñecementos sintáctico-discursivos da propia lingua para mellorar a aprendizaxe da lingua estranxeira e lograr unha competencia comunicativa integrada. – Participación en proxectos nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais, e valorando positivamente as competencias que posúe como persoa plurilingüe. ▪ B5.5. Funcións comunicativas: – Iniciación e mantemento de relacións persoais e sociais. – Descrición de calidades físicas e abstractas de persoas, obxectos, lugares e actividades. – Narración de acontecementos pasados puntuais e habituais, descrición de estados e situacións presentes, e expresión de sucesos futuros. – Petición e ofrecemento de información, indicacións, opinións e puntos de vista, consellos, advertencias e avisos. – Expresión do coñecemento, a certeza, a dúbida e a conxectura. – Expresión da vontade, a intención, a decisión, a promesa, a orde, a	alumnado, de ser o caso, amosando curiosidade e respecto perante as diferenzas. ▪ B5.6. Distinguir, e aplicar á comprensión e á produción do texto, a función ou as funcións comunicativas máis relevantes do texto e un repertorio dos seus expoñentes máis comúns e de uso máis frecuente na comunicación oral e escrita, así como os seus significados asociados (por exemplo, estrutura interrogativa para facer unha suxestión), e patróns discursivos de uso frecuente relativos á organización textual (introdución do tema, desenvolvemento e cambio temático, e pechamento textual). ▪ B5.7. Utilizar as experiencias lingüísticas e os coñecementos adquiridos en todas as linguas que coñece, para establecer similitudes e diferenzas coa nova lingua e desenvolver unha competencia comunicativa plurilingüe, e apreciar a riqueza persoal e social que proporciona ser unha persoa plurilingüe. ▪ B5.8. Recoñecer e utilizar léxico oral e escrito de uso común relativo a asuntos cotiáns e a temas xerais ou relacionados cos propios intereses, os estudos e as ocupacións; inferir do contexto e do cotexto, con apoio visual, os significados de palabras e expre-	morfosintácticas e discursivas máis habituais para comprender e expresar en rexistros estándar intencións e significados mediante as funcións comunicativas propias do seu nivel, e reflexiona sobre a utilidade do coñecemento adquirido noutras linguas para comprender e elaborar textos na lingua meta.	▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB5.7. Utiliza un vocabulario oral e escrito básico e suficiente para comprender e elaborar textos sinxelos en rexistro estándar propios do seu nivel educativo, e comprende e utiliza estratexias de comunicación e de redundancia do significado (imaxes e elementos paralingüísticos, cuasilingüísticos e paratextuais).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB5.8. Explica o sentido dun texto, resumíndoo ou reformulándoo, na propia lingua, para un interlocutor próximo real ou simulado que descoñece a lingua estranxeira, coa finalidade de facer o texto comprensible e garantir a relación fluída entre falantes e culturas, amosando respecto perante as diferenzas.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB5.9. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de te-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira. 3º de ESO.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	autorización e a prohibición. – Expresión do interese, a aprobación, o aprecio, a simpatía, a satisfacción, a esperanza, a confianza e a sorpresa, así como os seus contrarios. – Formulación de suxestións, desexos, condicións e hipóteses. – Establecemento e mantemento da comunicación e organización do discurso. ▪ B5.6. Léxico oral e escrito de uso común (recepción) relativo a identificación persoal; vivenda, fogar e contexto; actividades da vida diaria; familia e amizades; traballo e ocupacións; tempo libre, lecer e deporte; viaxes e vacacións; saúde e coidados físicos; educación e estudo; compras e actividades comerciais; alimentación e restauración; transporte; lingua e comunicación; ambiente, clima e ámbito natural; e tecnoloxías da información e da comunicación. – Expresións fixas, enunciados fraseolóxicos, saúdos, despedidas, preguntas por preferencias e expresión de opinións – Léxico sobre temas relacionados con contidos sinxelos doutras áreas do currículo. ▪ B5.7. Rutinas ou modelos de interacción básicos e habituais segundo o tipo de situación de comunicación, propia da súa idade e do seu nivel,	sións de uso menos frecuente ou máis específico, e comunicar información, opinións e puntos de vista breves, simples e directos en situacións habituais e cotiás, aínda que en situacións menos correntes haxa que adaptar a mensaxe. ▪ B5.9. Reformular o sentido dun texto, resumíndoo ou reformulándoo na propia lingua, explicándoo a un interlocutor próximo que descoñece a lingua estranxeira, coa finalidade de facer o texto comprensible e garantir a relación fluída entre falantes e culturas. ▪ B5.10. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	atro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	▪ CD

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26238

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Primeira Lingua Estranxeira. 3º de ESO.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	ou modelos de interacción básicos e habituais segundo o tipo de situación de comunicación, propia da súa idade e nivel. ▪ B5.8. Estruturas sintáctico-discursivas propias de cada idioma.			

[1]Contidos sintáctico-discursivos por idiomas

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*und*; *auch*); disxunción (*oder*); oposición (*aber*); causa (*denn/weil; wegen*); finalidade (*um zu + Infinitiv; damit*); comparación (*so / nicht so + Adjektiv + wie; schneller als; der schnellste*); resultado (*deshalb*); condición (*wenn; sofern*); estilo indirecto (*Redewiedergabe; Vorschläge; Aufforderungen; Befehle*). ▪ Relacións temporais (*als; während*). ▪ Afirmación (*affirmative Aussagesätze; affirmative Zeichen*). ▪ Exclamación (*Was für ein + [Adjektiv +] Nomen, z. B. „Was für ein schöner Tag!"; Wie + Adjektiv, z. B. „Wie schön!"; Ausrufesätze, z. B. „Das ist ja hervorragend! Schön! Prima!"*).	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*ni…ni*); disxunción (*ou bien*); oposición (*or, par contre*); causa (*puisque, car*); finalidade (*afin de, dans le but de + Inf.*); comparación (plus/moins que); consecuencia (*donc, alors*); explicativas (*ainsi, car*). ▪ Relacións temporais (de… à, de… jusqu'à, dans, il y a, en, puis, finalement, tout de suite, enfin, pendant, pendant que + Indic.). ▪ Exclamación (*Oh là là! On y va! Quel+nom !*); locutions adverbiales (*Tout fait ! Bien sûr !*) ▪ Negación (ne…aucun, ne…jamais, ne… rien, ne… que, ne… personne). ▪ Interrogación (que, quoi; inversión (V + Suj.); réponses (si, pron. tonique +	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*and, too, also*); disxunción (*or*); oposición (*but*); causa (*because (of); due to*); finalidade (*to + infinitive; for*); comparación (*as/not so +Adj.+ as; more comfortable/ quickly, faster (than)*; *the fastest*); resultado (*so…*); condición (*if; unless*). ▪ Relacións temporais (*as soon as; while*). ▪ Afirmación (*affirmative sentences*; *tags*) ▪ Exclamación (*What + (Adj. +) noun, e. g. What a wonderful holiday!*; *How + Adj., e. g. How interesting!*; *exclamatory sentences and phrases, e. g. Well, that is a surprise! Fine! Great!*). ▪ Negación (*negative sentences with not, never, non (Noun, e. g. no problem),*	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción(*(e) anche, (e) neanche, né*); disxunción (*o*); oposición (*ma, invece (di)*); causa (*perché*); finalidade (*per/a* + Inf.); condición (*se*); comparación (*più / meno (di); come; il più / il meno...(di)*; resultado (*allora, così*); estilo indirecto (*informazione riferita, consigli, ordini, offerte*). ▪ Relacións temporais (*quando, prima, dopo, poi, mentre*). ▪ Afirmación (*frasi dichiarative affermative; proforma (p.es. anche io; credo/penso di sì*). ▪ Exclamación (*forme ellittiche: nome (p.es. (che) peccato!); avverbio (p.es. bene!); interiezioni (p.es. ah! eri tu; oh, che bello!)*). ▪ Negación (*proforma (p.es.*	▪ Expresión de relacións lóxicas: adición (e, *nem, e também, e também não)*; disxunción (*ou, ou…ou)*; oposición/contraste (*mas, mesmo assim*); causa (*porque; por isso; como)*; finalidade (*para + Inf.*); comparación (*mais/menos/ tão +* Adj./Adv.+ (do) que/ como /quanto; maior / mais pequeno...; superlativo absoluto (*-íssimo, -limo*); resultado (*assim, por isso*); condición (se, sem); discurso indirecto (informacións, ofrecementos, suxestións e ordes). ▪ Relacións temporais (*antes, agora, depois*; *em seguida, logo; enquanto*). ▪ Afirmación (sentenzas declarativas afirmativas; proforma: p. ex. *eu também; certamente*).

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
▪ Negación (*negative Sätze mit nicht, nie, nicht + Adjektiv, niemand, nichts; negative Zeichen*). ▪ Interrogación (*W-Fragen, z. B. „Wofür ist das gut?"; Ja/Nein-Fragen; Zeichen*). ▪ Expresión do tempo: pasado (*Präteritum; Perfekt; Plusquamperfekt); presente (Präsens); futuro (werden + Infinitiv; Präsens + Adverb*). ▪ Expresión do aspecto: puntual (*Perfekt; Plusquamperfekt; Futur II); durativo (Präsens; Präteritum; Futur I*); habitual (*Präsens/Präteritum + Adverb [z. B. normalerweise]; pflegen zu*); incoativo (*beginnen zu + Infinitiv*); terminativo (*aufhören zu + Infinitiv*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (*Aussagesätze*); capacidade (*mögen; fähig sein*); posibilidade/probabilidade (*können; dürfen; vielleicht*); necesidade (*müssen; haben zu*); obriga (*müssen; sollen; Imperativ*); permiso (*dürfen; lassen*); intención (*Präsens*). ▪ Expresión da existencia (*z. B. es wird geben, es gab); da entidade (zählbare und nicht zählbare Sammelbezeichnungen; zusammen-*	oui/non, pron. tonique + aussi/non plus), moi non, moi non plus). ▪ Expresión do tempo: presente (verbos irregulares); pasado (*passé composé* : participes passés avec les accords); futuro (*futur proche, futur simple*). Introdución do condicional (fórmula de cortesía: *je voudrais*). ▪ Expresión do aspecto: puntual (frases simples); habitual (frases simples + Adv. (ex: *toujours, jamais, d'habitude*); incoativo (*commencer à + Inf.);*terminativo (*terminer de, venir de + Inf.*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (phrases déclaratives); capacidade (*être capable de*); posibiliade/probabilidade (*il est probable que, probablement*); necesidade (il faut); obriga/prohibición (*il faut, verbe devoir,* imperativo; *c'est à qui de…? c'est à+pron. tonique/nom+ de + Inf.*); permiso (*pouvoir, demander, donner la permission à qq'un de faire qqch*); intención/desexo (*penser/espérer + Inf.*) ; cortesía. ▪ Expresión expresión da existencia (os presentativos); a entidade (*articles,*	*nobody, nothing*; *negative tags*). ▪ Interrogación (*Wh- questions*; *Aux. Questions; What is this for?; tags*). ▪ Expresión do tempo: pasado (*past simple and continuous*; *present perfect; past perfect*); presente (*present simple and continuous*); futuro (*going to*; *will; present simple and continuous + Adv.*). ▪ Expresión do aspecto: puntual (*simple tenses*); durativo (*present and past simple/perfect; and future continuous*); habitual (*simple tenses (+ Adv., e. g. usually)*; *used to*); incoativo (*start –ing*); terminativo (*stop –ing*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (*declarative sentences*); capacidade (*can; be able*); posibilidade/probabilidade (*may*; *might*; *perhaps*); necesidade (*must*; *need; have (got) to*); obriga (*have (got) to; must; imperative*); permiso (*could; allow*); intención (*present continuous*). ▪ Expresión da existencia (*e. g. there will be/has been*); a entidade (*count/uncount/collective/compound nouns; pronouns*	*no, neanch'io, (per) niente, credo di no); frasi dichiarative negative con non (mai), (per) niente, nessuno/nessuna*). ▪ Interrogación (*totali; parziali introdotte da avv., pronomi e aggettivi interrogativi (p.es quanti crodini?; come mai vieni alla festa?); disgiuntiva (p.es. preferisci caffè o tè?); eco (p.es. Gianni chi?); orientate (p.es. vero?*). ▪ Expresión do tempo (presente (*presente*); pasado (*imperfetto e perfetto composto*); futuro (*presente e futuro*)) e do aspecto (puntual (*tempi semplici);* durativo (*presente e imperfetto; perfetto composto (+Avv.); perifrasi stare + gerundio; continuare a +infinito*); habitual (*tempi semplici e perfetto composto (+Avv.); avere l'abitudine di + infinito*); iterativo (*prefisso ri-V; di nuovo*); incoativo (*cominciare a/iniziare a+Inf.; stare per + Inf.)*; terminativo (*verbi intrinsecamente terminativi, p.es. arrivare; perifrasi finire di+ Inf.; perfetto composto (+Avv.)*. ▪ Expresión da modalidade (factualidade (*frasi dichiarative affermative e negative*); capacidade (*(non) essere*	▪ Exclamación (formas elípticas: Que (+ Subst.) + Adj., p. ex. *Que dia* lindo!; *Que gentil!*); sentenzas e sintagmas exclamativos, p. ex. *Puxa, este PC está muito caro! Está bom*!). ▪ Negación (sentenzas declarativas negativas con *não, nunca; nada, nenhum(a), ninguém;* proforma, p. ex., *eu também não, eu tampouco).* ▪ Interrogación (sentenzas interrogativas directas totais; sentenzas interrogativas directas QU- (p. ex., *Quem fez o quê? Para que é isso?);* interrogativas *tags* (p. ex., *Queres ir ao cinema, não queres?);* interrogativas eco e duplas). ▪ Expresión do tempo: pasado (pretérito imperfeito, perfeito simples e perfeito composto); presente (presente); futuro (presente do indicativo + Adv.; futuro simples; haver-de)… ▪ Expresión do aspecto: puntual (tempos simples); durativo (estar a + Inf., presente, pretérito imperfeito e pretérito perfeito composto do indicativo; futuro simples; continuar + Ger.); habitual (tempos simples (+ Adv.), p. ex. No verão está calor); incoativo (*começar a*

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
gesetzte Nomen; Pronomen [Relativ-, Reflexiv- und Determinativpronomina]); da calidade (z. B. „gut im Rechnen", „ziemlich müde"). ▪ Expresión da cantidade (*Singular und Plural; Kardinal- und Ordinalzahlen; Quantität, z. B. alle, die meisten, beide, kein; Grad, z. B. eigentlich, ganz, so, ein wenig*). ▪ Expresión do espazo (*Präpositionen; Lokaladverbien*). ▪ Expresión do tempo (*Stundenzählung, z. B. „Viertel vor acht"; Zeiteinheiten, z. B. Jahrhundert; Jahreszeit; Ausdruck der Zeit [vor; früh; spät]; Dauer [seit… bis; während; ab]; Vorzeitigkeit [noch; schon (nicht)]; Nachzeitigkeit [danach; später]; Aufeinanderfolge [zuerst; zunächst; schließlich]; Gleichzeitigkeit [während; als]; Häufigkeit, z. B. oft, normalerweise*). ▪ Expresión do modo (*Modaladverbien und -sätze, z. B. leicht, „durch Zärtlichkeit"*).	*noms composés, pronoms réfléchis, adjectifs démonstratifs*; proposicións adxectivais (*qui/que*)); a cualidade (posición dos adxectivos, *facile/ difficile à…*); a posesión (adxectivos posesivos). ▪ Expresión da cantidade: (plurais irregulares; números cardinais ata catro cifras; números ordinais ata dos cifras; articles partitifs). Adverbios de cantidade e medidas (*un (tout petit) peu, trop, (beaucoup) trop, pas assez, absolument + Adj., un pot, une boîte, un paquet, un tube, …*); o grao. ▪ Expresión do espazo (*prépositions et adverbes de lieu, position, distance, mouvement, direction, provenance, destination*). ▪ Expresión do tempo: puntual (*l'heure, moments du jour (le matin, le soir), demain matin, jeudi soir; divisions (au … siècle, en (année)*); indicacións de tempo (*après-demain, avant-hier, la semaine dernière, le mois dernier, tout de suite*); duración (*de… à, de…jusqu'à, en ce moment*); anterioridade (*il y a…que, ça fait…que*); posterioridade (*plus tard*); se-	*(relative, reflexive/emphatic); determiners*); a calidade (*e. g. good at maths; rather tired*). ▪ Expresión da cantidade (*singular/plural; cardinal and ordinal numerals. Quantity: e. g. all (the), most, both, none. Degree: e. g. really; quite; so; a little*). ▪ Expresión do espazo (*prepositions and adverbs of location, position, distance, motion, direction, origin and arrangement*). ▪ Expresión do tempo (*points (e. g. five to (ten)); divisions (e. g. century; season*), and *indications (ago; early; late) of* estafe; *duration (from…to; during; until; since); anteriority (already; (not) yet); posteriority (afterwards; later); sequence (first, next, last); simultaneousness (while, as); frequency (e. g. often, usually*). ▪ Expresión do modo (*Adv. and phrases of manner, e. g. easily; by post*). ▪ *Make and do.*	*capace di+Inf.*)); posibilidade (*potere + Inf.; forse; dovere +Inf.*); necesidade (*dovere + Inf.; avere bisogno di + N / Inf.; essere necessario + Inf.*); obriga (*dovere + Inf.; imperativo*); permiso (*imperativo (+ pure); potere+Inf. semplice*); intención (*presente, imperfetto e condizionale semplice di verbi volitivi + N / infinito; futuro (+Avv.); pensare di + Inf.; avere voglia di + Inf.*). ▪ Expresión da existencia (*p.es. c'è stato/ci sarà; eccolo*); a entidade (*nomi contabili / massa / collettivi / composti; pronomi (relativi, riflessivi, tonici); determinanti*); a calidade (*p.es. bravo in matematica; abbastanza stanco*). ▪ Expresión da cantidade (*singolare /plurale, numerali cardinali, ordinali, collettivi (p.es. doppio, coppia).Quantità: p.es. ognuno, altro, partitivo (della, dello, del), un sacco di;grado: p.es. troppo bello, abbastanza dolce.* ▪ Expresión do espazo (*preposizioni, avverbi ed espressioni che indicano luogo, posizione, distanza, movimento, direzione, origine e disposizione).* ▪ Expresión do tempo (*l'ora*	+ *Inf.*); iterativo (*pretérito imperfeito do indicativo; prefixo re-*, p. ex. *reler)*; terminativo (pretérito perfeito simple simples e composto; acabar de + Inf.). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (frases declarativas); permiso (poder + Inf.; ser possível/permitido + Inf.), intención (pensar + Inf.; querer de /ter de + Inf., pretérito imperfeito gostar de + Inf.), capacidade (é capaz de + Inf.; saber); posibilidade/probabilidade (*poder; dever; ser possível / impossível + Inf.; talvez*); obrigación (imperativo; *ter que /de, dever*); prohibición (imperativo negativo); necesidade (ser preciso / necessário + Inf.). ▪ Expresión da existencia (p. ex., ser, estar, haver/ter); a entidade (substantivos contables/incontables/colectivos/ compostos; pronomes (relativos, reflexivos átonos/tónicos); determinantes); a calidade e o grao (-íssimo, -ílimo; muito raro; melhor). ▪ Expresión da cantidade: (singular/plural; numerais cardinais e ordinais); indefinida, absoluta (p. ex. todo(a), maioria, ambos(as),

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
	cuenciación (*à partir de, finalement*); simultaneidade (*au moment où, en même temps*); frecuencia (*d'habitude, une/deux/… fois par…*). ▪ Expresión do modo (Adv. de manière en *–ment*; *à / en* + medios de transporte).		*(p.es. a mezzanotte, a mezzogiorno); divisione (p.es. di mattino, in autunno) e collocazione nel tempo (p.es. due anni fa, l'anno scorso, ieri mattina); durata (p.es. da (...a); fino a; fra/tra...e...); anteriorità (p.es. prima, già); posteriorità (p.es. più tardi, poi, il giorno dopo); contemporaneità (p.es mentre); sequenza (p.es. prima... poi... dopo... allora); intermittenza (p.es ogni tanto); frequenza (p.es. quasi mai, una volta alla settimana)).* ▪ Expresión do modo *(avverbi ed espressioni di modo: p.es. piano, così, insieme).*	nenhum(a)…) ou relativa (p. ex. muito; tão; um pouco); definida (multiplicativos e partitivos). ▪ Expresión do espazo (preposicións e adverbios de lugar, localización, distancia, movemento, dirección, orixe e acomodación). ▪ Expresión do tempo (expresións, preposicións e locucións de tempo (momento puntual (p. ex., são quinze para as três; em 1999), divisións (p. ex., días, meses; século; estación) e indicacións (p. ex., atrás, cedo, tarde) de tempo; duración (p. ex., de/desde...a; durante); anterioridade (ainda; ontem); posterioridade (depois, logo, próxima segunda-feira); secuencia (primeiro, depois, finalmente); simultaneidade (ao mesmo tempo); frecuencia (p. ex., geralmente; usualmente). ▪ Expresión do modo (expresións, preposicións e locucións prepositivas de modo, p. ex., devagar, pior).

4º de ESO

	Primeira Lingua Estranxeira. 4º de ESO	

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Comprensión de textos orais			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i	▪ B1.1. Estratexias de comprensión: – Mobilización de información previa sobre o tipo de tarefa e o tema. – Identificación do tipo de escoita necesario para realizar a tarefa (global, selectiva e detallada). – Identificación do tipo textual, adaptando a comprensión a el. – Distinción de tipos de comprensión (sentido xeral, información esencial, puntos principais e detalles relevantes). – Formulación de hipóteses sobre contido e contexto. – Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir da comprensión de elementos significativos, lingüísticos e paralingüísticos. – Reformulación de hipóteses a partir da comprensión de novos elementos.	▪ B1.1. Coñecer e saber aplicar as estratexias adecuadas para a comprensión do sentido xeral, a información esencial, os puntos e as ideas principais, ou os detalles relevantes do texto. ▪ B1.2. Identificar o sentido xeral, a información esencial, os puntos principais e os detalles máis relevantes en textos orais breves ou de lonxitude media, claramente estruturados, e transmitidos de viva voz ou por medios técnicos e articulados a unha velocidade media, nun rexistro formal, informal ou neutro, e que traten de aspectos concretos ou abstractos de temas xerais, sobre asuntos cotiáns en situacións correntes ou menos habituais, ou sobre os propios intereses nos ámbitos persoal, público, educativo e ocupacional ou laboral, sempre que exista apoio visual e as condicións acústicas non distorsionen a mensaxe, e que se poida volver escoitar o dito. ▪ B1.3. Comprender os detalles de información relativa a datos persoais, horarios, prezos e números, así como comprender preguntas e instrucións básicas e seguir indicacións breves relativas a necesidades cotiás ou ocupacionais relativas a situacións de comunicación básicas	▪ PLEB1.1. Reflexiona sobre o seu proceso de comprensión, axustándoo ás necesidades da tarefa (de comprensión global, selectiva ou detallada), mellorándoo se é o caso (sacando conclusións sobre a actitude do falante e sobre o contido, baseándose na entoación e na velocidade da fala), deducindo intencións a partir do volume da voz do falante, facendo anticipacións do que segue (palabra, frase, resposta, etc.), e intuíndo o que non se comprende e o que non se coñece mediante os propios coñecementos e as propias experiencias.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB1.2. Distingue, con apoio visual ou escrito, as ideas principais e información relevante en presentacións ou charlas ben estruturadas e de exposición clara sobre temas coñecidos ou do seu interese relacionados co ámbito educativo ou ocupacional (por exemplo, sobre un tema educativo ou de divulgación científica, ou unha charla sobre a formación profesional noutros países).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB1.3. Identifica a idea principal e aspectos significativos de noticias de televisión claramente articuladas cando hai apoio visual que complementa o discurso, así	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC

	Primeira Lingua Estranxeira. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		dos ámbitos persoal e profesional. ▪ B1.4. Comprender textos orais sinxelos nos que soliciten ou dean información de carácter básico e sinxelo, identificando funcións de comunicación variadas e captando tanto as liñas xerais como os aspectos secundarios de relevancia, sempre que se fale lentamente e nunha linguaxe estándar e poida pedir confirmación do entendido. ▪ B1.5. Comprender as ideas principais e outros aspectos relevantes para o propósito comunicativo de textos orais de carácter informal que relaten experiencias persoais (viaxes, estudos, experiencias laborais, relacións persoais, etc.), e expresen opinións ou puntos de vista, cunha fala lenta e nunha linguaxe estándar, identificando aspectos como a secuencia temporal das experiencias (por exemplo, dunha película), e os sentimentos que suscitan.	como o esencial de anuncios publicitarios, series e películas ben estruturados e articulados con claridade, nunha variedade estándar da lingua, e cando as imaxes facilitan a comprensión.	
			▪ PLEB1.4. Capta os puntos principais e os detalles salientables de mensaxes gravadas ou de viva voz, claramente articuladas, que conteñan instrucións, indicacións ou outra información, mesmo de tipo técnico (por exemplo, en contestadores automáticos, ou sobre como realizar un experimento na clase, ou como utilizar unha máquina ou un dispositivo no ámbito ocupacional).	▪ CCL ▪ CSC
			▪ PLEB1.5. Identifica as ideas principais e detalles relevantes dunha conversa formal ou informal de certa duración entre dous ou máis interlocutores que ten lugar na súa presenza e na que se tratan temas coñecidos ou de carácter xeral ou cotián, cando o discurso está articulado con claridade e nunha variedade estándar da lingua.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB1.6. Entende o que se lle di en transaccións e xestións cotiás e estruturadas (por exemplo, en bancos, tendas, hoteis, restaurantes, transportes, centros do-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			cente e lugares de traballo) ou menos habituais (por exemplo, nunha farmacia, un hospital, nunha comisaría ou nun organismo público), se pode pedir confirmación dalgúns detalles.	
			▪ PLEB1.7. Comprende, nunha conversa formal, ou entrevista na que participa (por exemplo, en centros de estudos ou de traballo), información relevante e detalles sobre asuntos prácticos relativos a actividades educativas ou ocupacionais de carácter habitual e predicible, sempre que poida pedir que se lle repita, ou que se reformule, aclare ou elabore, algo do que se lle dixo.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB1.8. Comprende, nunha conversa informal na que participa, explicacións ou xustificacións de puntos de vista e opinións sobre diversos asuntos de interese persoal, cotiáns ou menos habituais, así como a formulación de hipóteses, a expresión de sentimentos e a descrición de aspectos abstractos de temas (por exemplo, a música, o cine, a literatura ou os temas de actualidade).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
	Bloque 2. Produción de textos orais: expresión e interacción			
▪ a	▪ B2.1. Estratexias de produción:	▪ B2.1. Coñecer e saber aplicar as	▪ PLEB2.1. Utiliza recursos lingüís-	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ c ▪ d ▪ i	– Planificación: – Identificación do contexto, o destinatario e a finalidade da produción ou da interacción. – Concepción da mensaxe con claridade, distinguindo a súa idea ou ideas principais e a súa estrutura básica. – Adecuación do texto ao destinatario, ao contexto e á canle, aplicando o rexistro e a estrutura de discurso adecuados a cada caso, escollendo os expoñentes lingüísticos necesarios para lograr a intención comunicativa. – Activación dos coñecementos previos sobre modelos e secuencias de interacción, e elementos lingüísticos previamente asimilados e memorizados. – Execución: – Expresión da mensaxe con claridade, coherencia, estruturándoa adecuadamente e axustándose, de ser o caso, aos modelos e ás fórmulas de cada tipo de texto. – Reaxuste da tarefa (emprender unha versión máis modesta desta) ou da mensaxe (facer concesións no que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos lingüísticos dispoñibles. – Apoio e aproveitamento ao má-	estratexias máis adecuadas para producir textos orais monolóxicos ou dialóxicos breves ou de lonxitude media, e de estrutura simple e clara, explotando os recursos dos que se dispón e limitando a expresión a estes; recorrendo, entre outros, a procedementos como a definición simple de elementos para os que non se teñen as palabras precisas, ou comezando de novo cunha nova estratexia cando falla a comunicación. ▪ B2.2. Pronunciar e entoar os enunciados de maneira clara e comprensible, aínda que as persoas interlocutoras poidan necesitar repeticións se se trata de palabras e estruturas pouco frecuentes, en cuxa articulación poden cometerse erros que non interrompan a comunicación. ▪ B2.3. Producir textos breves ou de lonxitude media, tanto en conversa cara a cara como por teléfono ou outros medios técnicos, nun rexistro formal, neutro ou informal, nos que se intercambia información, ideas e opinións, se xustifican de maneira simple pero suficiente os motivos de accións e plans, e se formulan hipóteses, aínda que ás veces haxa vacilacións para buscar expresións e pausas para reformular e organizar o discurso, e sexa	ticos para entender e facerse entender, como a utilización de expresións memorizadas ou fixas (para pedir que lle falen máis a modo, que lle repitan ou que lle aclaren) e o uso de exemplos e definicións, ou de aspectos paralingüísticos como os acenos, a entoación, etc.	▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB2.2. Nas actividades de aula, a maioría das veces interactúa ou intervén na lingua estranxeira de xeito claro e comprensible, e persevera no seu uso cunha actitude positiva, aínda que cometa erros e teña que pedir axuda ou aclaracións, manifestando interese e respecto polas achegas dos seus compañeiros e das súas compañeiras.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB2.3. Fai presentacións breves, ben estruturadas, ensaiadas previamente e con apoio visual (por exemplo, PowerPoint), sobre aspectos concretos de temas educativos ou ocupacionais do seu interese, organizando a información básica de maneira coherente, explicando as ideas principais brevemente e con claridade, e respondendo a preguntas sinxelas de oíntes articuladas de maneira clara e a velocidade media.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD

	Primeira Lingua Estranxeira. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	ximo dos coñecementos previos (utilizar linguaxe "prefabricada", etc.). – Cooperación na interacción con outras persoas, verificando a comprensión propia e das demais persoas, e cooperando activamente na realización das tarefas de comunicación. – Compensación das carencias lingüísticas mediante procedementos lingüísticos e paralingüísticos. – Lingüísticos: – Modificación de palabras de significado parecido. – Definición ou reformulación dun termo ou expresión. – Petición de axuda. – Paralingüísticos: – Sinalación de obxectos, uso de deícticos ou realización de accións que aclaran o significado. – Uso da linguaxe corporal culturalmente pertinente (xestos, expresións faciais, posturas, contacto visual ou corporal, proxémica, etc.). – Uso de sons cuasilingüísticos e calidades prosódicas convencionais.	necesario repetir o dito para axudar a persoa interlocutora a comprender algúns detalles. ▪ B2.4. Manter o ritmo do discurso coa fluidez suficiente para facer comprensible a mensaxe cando as intervencións son breves ou de lonxitude media, aínda que poidan producirse pausas, vacilacións ocasionais ou reformulacións do que se quere expresar en situacións menos habituais ou en intervencións máis longas. ▪ B2.5. Interactuar de maneira sinxela pero efectiva en intercambios claramente estruturados, utilizando estratexias de cooperación na interacción e fórmulas ou indicacións habituais para tomar ou ceder a quenda de palabra, aínda que se poida necesitar a axuda da persoa interlocutora. ▪ B2.6. Comprender preguntas e dar información básica sobre si mesmo e relativas aos ámbitos educativo e persoal (datos persoais, formación, opinións, plans, intereses), aínda que teña que solicitar aclaracións ou repetir as súas respostas para facerse comprender.	▪ PLEB2.4. Desenvólvese adecuadamente en situacións cotiás e menos habituais que poden xurdir durante unha viaxe ou estadía noutros países por motivos persoais, educativos ou ocupacionais (transporte, aloxamento, comidas, compras, estudos, traballo, relacións coas autoridades, saúde e lecer), e sabe solicitar atención, información, axuda ou explicacións, e facer unha reclamación ou unha xestión formal de maneira sinxela pero correcta e adecuada ao contexto.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB2.5. Participa adecuadamente en conversas informais cara a cara ou por teléfono, ou por outros medios técnicos, sobre asuntos cotiáns ou menos habituais, nas que intercambia información e se expresa e xustifica brevemente opinións e puntos de vista; narra e describe de forma coherente feitos ocorridos no pasado ou plans de futuro reais ou inventados; formula hipóteses; fai suxestións; pide e dá indicacións ou instrucións con certo detalle; expresa e xustifica sentimentos, e describe aspectos concretos e abstractos de temas como, por exemplo, a música, o cine, a literatura ou os temas de actualidade.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ PLEB2.6. Toma parte en conversas formais, entrevistas e reunións de carácter educativo ou ocupacional, sobre temas habituais nestes contextos, intercambiando información pertinente sobre feitos concretos, pedindo e dando instrucións ou solucións a problemas prácticos, expondo os seus puntos de vista de maneira sinxela e con claridade, e razoando e explicando brevemente e de maneira coherente as súas accións, as súas opinións e os seus plans.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
	Bloque 3. Comprensión de textos escritos			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ e ▪ i	▪ B3.1. Estratexias de comprensión: – Mobilización de información previa sobre o tipo de tarefa e o tema a partir da información superficial: imaxes, organización na páxina, títulos de cabeceira, etc. – Identificación do tipo de lectura demandado pola tarefa (en superficie ou oceánica, selectiva, intensiva ou extensiva) – Identificación do tipo textual, adaptando a comprensión a el. – Distinción de tipos de comprensión (sentido xeral, información esencial, puntos principais e detalles relevantes). – Formulación de hipóteses sobre	▪ B3.1. Coñecer e saber aplicar as estratexias máis adecuadas para a comprensión do sentido xeral, a información esencial, os puntos e as ideas principais, ou os detalles relevantes do texto. ▪ B3.2. Coñecer e saber aplicar as estratexias máis adecuadas (identificar os conceptos principais e palabras clave do tema, coñecer sinónimos destas e procurar termos relacionados en internet; e localizar recursos da biblioteca do seu centro docente), para a procura de información en diferentes fontes, e analizar a súa credibilidade seguindo criterios como a autoría, a data de	▪ PLEB3.1. Nas actividades de lectura da aula, explica como sabe inferir significados a partir do seu coñecemento do mundo, do coñecemento doutros idiomas, do contexto lingüístico, dos apoios visuais (imaxes, tipografía, deseño, etc.), así como das características do medio en que aparece impresa a información (carteis, folletos, revistas, xornais, páxinas web, etc.).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB3.2. Procura e entende información específica de carácter concreto en páxinas web e outros materiais de referencia ou consulta claramente estruturados (por exemplo, enciclopedias, di-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Primeira Lingua Estranxeira. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	contido e contexto. – Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir da comprensión de elementos significativos, lingüísticos e paratextuais. – Reformulación de hipóteses a partir da comprensión de novos elementos.	publicación, ligazóns relevantes, funcionalidade e tipo de texto (divulgativo, educativo, de opinión, etc.). ▪ B3.3. Identificar a información esencial, os puntos máis relevantes e detalles importantes en textos, tanto en formato impreso como en soporte dixital, breves ou de lonxitude media e ben estruturados, escritos nun rexistro formal, informal ou neutro, que traten asuntos cotiáns ou menos habituais, de temas de interese ou salientables para os propios estudos, a ocupación ou o traballo, e que conteñan estruturas e un léxico de uso común, de carácter tanto xeral como máis específico. ▪ B3.4. Comprender a intención de comunicación, fórmulas de saúdo, despedida e outras convencións básicas de correspondencia de carácter persoal e formal, sempre que non conteña expresións idiomáticas, e poder reaccionar de xeito adecuado a tarxetas postais, felicitacións, invitacións, citas médicas, solicitude de información, etc. ▪ B3.5. Seguir instrucións básicas que lle permitan, por exemplo, pór en marcha, manexar ou instalar aparellos ou aplicacións informáticas sinxelas (sempre que	cionarios, monografías, presentacións) sobre temas relativos a materias educativas ou asuntos ocupacionais relacionados coa súa especialidade ou cos seus intereses, e analiza a información tendo en conta varios criterios (autoría, fiabilidade da páxina que o publica, datas, etc.) que axuden a avaliar a credibilidade do material.	
			▪ PLEB3.3. Entende o sentido xeral, os puntos principais e información relevante de anuncios e comunicacións de carácter público, institucional ou corporativo e claramente estruturados, relacionados con asuntos do seu interese persoal, educativo ou ocupacional (por exemplo, sobre lecer, cursos, bolsas e ofertas de traballo).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB3.4. Localiza con facilidade información específica de carácter concreto en textos xornalísticos en calquera soporte, ben estruturados e de extensión media, tales como noticias glosadas; recoñece ideas significativas de artigos divulgativos sinxelos, e identifica as conclusións principais en textos de carácter claramente argumentativo, sempre que poida reler as seccións difíciles.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		conteñan diagramas ou imaxes que faciliten a súa comprensión), entender unha prescrición médica, matricularse nun centro de estudos, etc. ▪ B3.6. Ler con fluidez textos de ficción e literarios contemporáneos breves ou adaptados, ben estruturados, en rexistro estándar da lingua, con argumento lineal e con personaxes, situacións e relacións descritas de xeito claro e sinxelo.	▪ PLEB3.5. Comprende correspondencia persoal, en calquera soporte incluíndo foros en liña ou blogs, na que se describen con certo detalle feitos e experiencias, impresións e sentimentos, onde se narran feitos e experiencias, reais ou imaxinarios, e se intercambian información, ideas e opinións sobre aspectos tanto abstractos como concretos de temas xerais, coñecidos ou do seu interese.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB3.6. Entende o suficiente de cartas, faxes ou correos electrónicos de carácter formal, oficial ou institucional, como para poder reaccionar en consecuencia (por exemplo, se se lle solicitan documentos para unha estadía de estudos no estranxeiro).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB3.7. Identifica información relevante en instrucións detalladas sobre o uso de aparellos, dispositivos ou programas informáticos, e sobre a realización de actividades e normas de seguridade ou de convivencia (por exemplo, nun evento cultural, nunha residencia de estudantes ou nun contexto ocupacional).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB3.8. Comprende os aspectos xerais e os detalles máis relevantes de textos de ficción e tex-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			tos literarios contemporáneos breves, ben estruturados e nunha variante estándar da lingua, nos que o argumento é lineal e se pode seguir sen dificultade, e os personaxes e as súas relacións se describen de maneira clara e sinxela.	▪ CCEC
	Bloque 4. Produción de textos escritos: expresión e interacción			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i	▪ B4.1. Estratexias de produción: – Planificación: – Mobilización e coordinación das propias competencias xerais e comunicativas, co fin de realizar eficazmente a tarefa (repasar o que se sabe sobre o tema, o que se pode ou se quere dicir, etc.). – Localización e uso adecuado dos recursos lingüísticos ou temáticos (uso dun dicionario ou dunha gramática, obtención de axuda, etc.). – Execución: – Elaboración dun borrador. – Estruturación do contido do texto. – Organización do texto en parágrafos abordando en cada un unha idea principal, conformando entre todos o seu significado ou a idea global. – Expresión da mensaxe con cla-	▪ B4.1. Coñecer, seleccionar e aplicar as estratexias máis adecuadas para elaborar textos escritos breves ou de media lonxitude (por exemplo, reformulando estruturas a partir doutros textos de características e propósitos comunicativos similares, ou redactando borradores previos, e revisando contido, ortografía e presentación do texto antes da súa escritura definitiva). ▪ B4.2. Escribir, en papel ou en soporte electrónico, textos breves ou de lonxitude media, coherentes e de estrutura clara, sobre temas de interese persoal, ou asuntos cotiáns ou menos habituais, nun rexistro formal, neutro ou informal, utilizando adecuadamente os recursos de cohesión, as convencións ortográficas e os signos de puntuación máis comúns, e amosando un control razoable de expresións e estrutu-	▪ PLEB4.1. Escribe, nun formato convencional, informes breves e sinxelos nos que dá información esencial sobre un tema educativo ou ocupacional, ou menos habitual (por exemplo, un accidente), describindo brevemente situacións, persoas, obxectos e lugares; narrando acontecementos nunha clara secuencia lineal, e explicando de maneira sinxela os motivos de certas accións.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ PLEB4.2. Escribe correspondencia formal básica, dirixida a institucións públicas ou privadas ou entidades comerciais, fundamentalmente destinada a pedir ou dar información, solicitar un servizo ou realizar unha reclamación ou outra xestión sinxela, respectando as convencións formais e as normas de cortesía usuais neste tipo de textos.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	ridade axustándose aos modelos e ás fórmulas de cada tipo de texto. – Reaxuste da tarefa (emprender unha versión máis modesta desta) ou da mensaxe (facer concesións no que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos dispoñibles. – Apoio e aproveitamento ao máximo dos coñecementos previos (utilizar linguaxe "prefabricada", etc.). – Revisión: – Identificación de problemas, erros e repeticións. – Atención ás convencións ortográficas e aos signos de puntuación. – Reescritura definitiva. – Presentación coidada do texto (marxes, limpeza, tamaño da letra adecuado, uso normativo de maiúsculas e minúsculas, etc.).	ras, e un léxico de uso frecuente, de carácter tanto xeral como máis específico dentro da propia área de especialización ou de interese. ▪ B4.3. Saber manexar os recursos básicos de procesamento de textos para corrixir os erros ortográficos dos textos que se producen en formato electrónico, e adaptarse ás convencións comúns de escritura de textos en internet (por exemplo, abreviacións ou outros en chats). ▪ B4.4. Seleccionar e achegar información necesaria e pertinente, axustando de maneira adecuada a expresión ao destinatario, ao propósito comunicativo, ao tema tratado e ao soporte textual, e expresando opinións e puntos de vista coa cortesía necesaria. ▪ B4.5. Tratar a información obtida de diversas fontes, seguindo os patróns discursivos habituais, para iniciar e concluír o texto escrito adecuadamente, organizar a información de xeito claro, ampliala con exemplos ou resumila con claridade, exactitude, coherencia e fidelidade ao texto orixinal. ▪ B4.6. Presentar os textos escritos de xeito coidado (con atención a marxes, riscaduras, liñas dereitas, letra clara, letras mai-	▪ PLEB4.3. Escribe notas, anuncios, mensaxes e comentarios breves, en calquera soporte, nos que solicita e se transmite información e opinións sinxelas e nos que resalta os aspectos que lle resultan importantes (por exemplo, nunha páxina web ou unha revista xuvenís, ou dirixidos a un profesor ou a unha profesora), respectando as convencións e as normas de cortesía.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB4.4. Escribe correspondencia persoal e participa en foros, blogs e chats nos que describe experiencias, impresións e sentimentos; narra de forma lineal e coherente feitos relacionados co seu ámbito de interese, actividades e experiencias pasadas (por exemplo, sobre unha viaxe, as súas mellores vacacións, un acontecemento importante, un libro ou unha película), ou feitos imaxinarios, e intercambia información e ideas sobre temas concretos, sinalando os aspectos que lle parecen importantes, e xustificando brevemente as súas opinións sobre eles.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB4.5. Completa un cuestionario detallado con información persoal, educativa ou laboral (por exemplo, para facerse membro dunha asociación ou para solici-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CD

	Primeira Lingua Estranxeira. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		úsculas e minúsculas cando corresponda, etc.) en soporte impreso e dixital, adecuados aos fins funcionais e valorando importancia da presentación nas comunicacións escritas.	tar unha bolsa).	
			▪ PLEB4.6. Escribe o seu currículo en formato electrónico, seguindo, por exemplo, o modelo Europass.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB4.7. Toma notas, mensaxes e apuntamentos con información sinxela e relevante sobre asuntos habituais e aspectos concretos nos ámbitos persoal, educativo e ocupacional, dentro da súa especialidade ou área de interese.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ PLEB4.8. Fai unha presentación coidada dos textos escritos, en soporte impreso e dixital, utilizando correctamente as convencións ortográficas e os signos de puntuación.	▪ CCL ▪ CAA
	Bloque 5. Coñecemento da lingua e consciencia plurilingüe e intercultural			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i ▪ o	▪ B5.1. Patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación – Sons e fonemas vocálicos. – Sons e fonemas consonánticos e as súas agrupacións. – Procesos fonolóxicos básicos. – Acento dos elementos léxicos illados, e no sintagma e na oración. ▪ B5. 2. Patróns gráficos e convencións ortográficas:	▪ B5.1. Discriminar patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación de uso común, e recoñecer os significados e as intencións comunicativas xerais relacionados con eles. ▪ B5.2. Recoñecer e utilizar as principais convencións de formato, tipográficas, ortográficas e de puntuación, e de uso de maiúsculas e minúsculas, así como	▪ PLEB5.1. Exprésase cunha pronunciación clara, aceptable e comprensible, e utiliza adecuadamente os esquemas fonolóxicos básicos, aínda que teña que repetir algunha vez por solicitude das persoas interlocutoras.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB5.2. Produce textos escritos en diferentes soportes, sen erros ortográficos e de puntuación que impidan a comprensión, e utiliza	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	– Uso das normas básicas de ortografía da palabra. – Utilización adecuada da ortografía da oración: coma, punto e coma, puntos suspensivos, parénteses e comiñas. ▪ B5. 3. Aspectos socioculturais e sociolingüísticos: – Recoñecemento e uso de convencións sociais, normas de cortesía e rexistros; costumes, valores, crenzas e actitudes; e linguaxe non verbal. – Achegamento a aspectos culturais visibles próximos aos seus intereses (música, traballo, lecer, deportes, produción escrita, lugares, organización política, etc.) e a costumes, valores, crenzas e actitudes máis relevantes para facer comprensible con carácter xeral a cultura dos países falantes da lingua estranxeira. – Identificación das similitudes e as diferenzas máis significativas nos costumes cotiáns, e uso das formas básicas de relación social entre os países onde se fala a lingua estranxeira e o noso. – Actitude receptiva e respectuosa cara ás persoas, os países e as comunidades lingüísticas que falan outra lingua e teñen unha cultura diferente á propia. ▪ B5.4. Plurilingüismo:	abreviaturas e símbolos de uso común e máis específico; e saber manexar os recursos básicos de procesamento de textos para corrixir os erros ortográficos dos textos que se producen en formato electrónico, e adaptarse ás convencións comúns de escritura de textos en internet (por exemplo, abreviacións ou outros en chats). ▪ B5.3. Coñecer e utilizar para a comprensión e a produción do texto os aspectos socioculturais e sociolingüísticos relativos á vida cotiá (hábitos e actividades de estudo, traballo e lecer), condicións de vida (hábitat e estrutura socioeconómica), relacións interpersoais (xeracionais, entre homes e mulleres, no ámbito educativo, ocupacional e institucional), comportamento (posturas, expresións faciais, uso da voz, contacto visual e proxémica) e convencións sociais (actitudes e valores), así como os aspectos culturais xerais que permitan comprender información e ideas presentes no texto (por exemplo, de carácter histórico ou literario). ▪ B5.4. Valorar as linguas como medio para comunicarse e relacionarse con compañeiros e compañeiras doutros países, como recurso de acceso á información e como instrumento de	o corrector informático para detectar e corrixir erros tipográficos e ortográficos.	▪ CCEC
			▪ PLEB5.3. Desenvólvese adecuadamente en situacións cotiás e menos habituais que poden xurdir durante unha viaxe ou estadía noutros países por motivos persoais, educativos ou ocupacionais (transporte, aloxamento, comidas, compras, estudos, traballo, relacións coas autoridades, saúde e lecer), e sabe solicitar atención, información, axuda ou explicacións, e facer unha reclamación ou unha xestión formal de xeito sinxelo, pero correcta e adecuada ao contexto.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB5.4. Recoñece os elementos culturais máis relevantes dos países onde se fala a lingua estranxeira, e establece relación entre aspectos da cultura propia e da cultura meta para cumprir, de ser o caso, o papel de intermediario lingüístico e cultural, abordando con eficacia a resolución de malentendidos interculturais, e valorando positivamente as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB5.5. Comprende e utiliza con corrección suficiente e adecuación sociolingüística os recur-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26254

	Primeira Lingua Estranxeira. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	– Recoñecemento da realidade plurilingüe do propio contorno. – Recurso aos coñecementos sintáctico-discursivos da propia lingua para mellorar a aprendizaxe da lingua estranxeira e lograr unha competencia comunicativa integrada. – Participación en proxectos nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais, e valorando positivamente as competencias que posúe como persoa plurilingüe. ▪ B5.5. Funcións comunicativas: – Iniciación e mantemento de relacións persoais e sociais. – Descrición de calidades físicas e abstractas de persoas, obxectos, lugares e actividades. – Narración de acontecementos pasados puntuais e habituais, descrición de estados e situacións presentes, e expresión de sucesos futuros. – Petición e ofrecemento de información, indicacións, opinións e puntos de vista, consellos, advertencias e avisos. – Expresión do coñecemento, a certeza, a dúbida e a conxectura. – Expresión da vontade, a intención, a decisión, a promesa, a orde, a autorización e a prohibición.	enriquecemento persoal, ao coñecer culturas e maneiras de vivir diferentes. ▪ B5.5. Recorrer aos coñecementos sintáctico-discursivos da propia lingua para identificar marcadores discursivos e tipo de expoñentes lingüísticos necesarios segundo o tipo de texto e a intención comunicativa; mellorar a aprendizaxe da lingua estranxeira e lograr unha competencia comunicativa integrada ▪ B5.6. Apreciar a riqueza persoal e social que proporciona ser unha persoa plurilingüe. ▪ B5.7. Aplicar á comprensión do texto os coñecementos sobre os constituíntes e a organización de patróns sintácticos e discursivos de uso frecuente na comunicación oral e escrita, así como os seus significados asociados (por exemplo, unha estrutura interrogativa para expresar sorpresa); e distinguir a función ou as funcións comunicativas máis relevantes do texto e un repertorio dos seus expoñentes máis comúns, así como patróns discursivos de uso frecuente relativos á organización e á ampliación ou a restruturación da información (por exemplo, nova fronte a coñecida; exemplificación e resumo). ▪ B5.8. Recoñecer, e aplicar á	sos lingüísticos propios do seu nivel, e frases feitas e locucións idiomáticas sinxelas e habituais da comunidade lingüística correspondente á lingua meta.	▪ CCEC
			▪ PLEB5.6. Comprende e utiliza un léxico relativamente rico e variado, o que implica, entre outros, o emprego de sinónimos de uso máis frecuente e de palabras de significación próxima para evitar a repetición léxica.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB5.7. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais; evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Primeira Lingua Estranxeira. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	– Expresión do interese, a aprobación, o aprecio, a simpatía, a satisfacción, a esperanza, a confianza e a sorpresa, así como os seus contrarios. – Formulación de suxestións, desexos, condicións e hipóteses. – Establecemento e mantemento da comunicación e organización do discurso. ▪ B5.6. Léxico oral escrito de uso común relativo a identificación persoal; vivenda, fogar e contexto; actividades da vida diaria; familia e amizades; traballo e ocupacións; tempo libre, lecer e deporte; viaxes e vacacións; saúde e coidados físicos; educación e estudo; compras e actividades comerciais; alimentación e restauración; transporte; lingua e comunicación; ambiente, clima e ámbito natural; e tecnoloxías da información e da comunicación. – Recoñecemento e uso de expresións fixas, enunciados fraseolóxicos (saúdos, despedidas, preguntas por preferencias e expresión de opinións) e léxico sobre temas relacionados con contidos doutras áreas do currículo. – Recoñecemento e uso de antónimos e sinónimos máis comúns, e de procedementos de formación de palabras mediante recursos de derivación e de composición, e recoñecemento de "falsos amigos".	comprensión do texto léxico oral e escrito de uso común relativo a asuntos cotiáns e a temas xerais ou relacionados cos propios intereses, os estudos e as ocupacións, así como un repertorio limitado de expresións e modismos de uso frecuente, cando o contexto ou o apoio visual facilitan a comprensión. ▪ B5.9. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.		

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Primeira Lingua Estranxeira. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B5.7. Recoñecemento e uso de rutinas ou modelos de interacción básicos, segundo o tipo de situación de comunicación. ▪ B5.8. Estruturas sintáctico-discursivas propias de cada idioma.			

[1]**Contidos sintáctico-discursivos por idiomas:**

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*nicht nur… sondern auch*); disxunción (*oder*); oposición/concesión (*nicht… sondern; trotzdem*); causa (*denn/weil; wegen; da*); finalidade (*um zu + Infinitiv; damit*); comparación (*so / nicht so + Adjektiv + wie; mehr/weniger + Adjektiv/Adverb + als; immer besser; „die intelligenteste Frau der Welt")*; resultado (*deshalb; so dass*); condición (*wenn; sofern*); estilo indirecto (*Redewiedergabe; Vorschläge; Aufforderungen; Befehle*). ▪ Relacións temporais (*sobald [„die Sonne untergegangen war"]; während*).	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*non seulement…mais aussi*); disxunción; oposición/concesión (*alors que, en revanche, cependant/tandis que, au lieu de + Inf., avoir beau + Inf.*); causa (*à force de, sous prétexte de, faute de + Inf.*); finalidade (*de façon à, de manière à, de peur de, de crainte de + Inf.*); comparación (*le meilleur, le mieux, le pire, aussi + Adj. /Adv. que* (ex: *il a travaillé aussi bien que je l'attendais*); si + Adj. /Adv. que (ex: *Il n'est pas si intelligent que toi*); consecuencia (*c´est pourquoi, par conséquent, ainsi (donc)*). ▪ Relacións temporais (lors-	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*and, too, also*); disxunción (*or*); oposición (*but*); causa (*because (of); due to*); finalidade (*to + infinitive; for*); comparación (*as/not so +Adj.+ as; more comfortable/ quickly, faster (than); the fastest*); resultado (*so…*); condición (*if; unless);* estilo indirecto (*reported information, offers, suggestions and commands*). ▪ Relacións temporais (*the moment (she left); while*). ▪ Be used to/ get used to. ▪ Afirmación (*affirmative sentences; tags; Me too; Think/Hope so*). ▪ Exclamación (*What + (Adj.*	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción(*(e) neanche, non solo... ma anche, né*; disxunción (*oppure*); oposición (*però, mentre*); causa (*siccome*); concesiva (*anche se*); finalidade (*da* + Inf.); condición (*se*); comparación (*più / meno (che); (così)... come; il più / il meno... (di/tra); meglio/peggio (di)*; resultado / correlación (*dunque, quindi, così/tanto che/da*); estilo indirecto (*informazione riferita, consigli, ordini, offerte*). ▪ Relacións temporais *((da) quando, prima di, appena)*. ▪ Afirmación (*frasi dichiarative affermative; proforma (spero di si); frasi imperso-*	▪ Expresión de relacións lóxicas: adición (*não só...como também; não só... também); disxunción (ou, ou...ou);* oposición /concesión (*mas, mesmo assim;... embora*); causa (*por causa disso; daí que*); finalidade (*para + Inf.; para que); comparación (mais/menos/tão/tanto + Adj./Adv./Subst. + (do) que/como/quanto*; superlativo relativo (p. ex., *o rapaz mais distraído da turma*); resultado (*assim, portanto*); condición (*se, sem*); discurso indirecto (informacións, ofrecementos, suxestións e ordes). ▪ Relacións temporais (*enquanto, antes que, depois que, logo que, até que,*

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
▪ Afirmación (*affirmative Aussagesätze; affirmative Zeichen; „ich auch"; „ich glaube schon"*). ▪ Exclamación (*Welch + [Adjektiv +] Nomen, z. B. „Welch schönes Geschenk!"; Wie + Adverb + Adjektiv, z. B. „Wie wenig anspruchsvoll!"; Ausrufesätze, z. B. „Das gibt es doch nicht!"*). ▪ Negación (*negative Sätze mit nicht, nie, nicht + Adjektiv, niemand, nichts; negative Zeichen; „ich auch nicht"*). ▪ Interrogación (*W-Fragen, z. B. „Worum geht es in dem Buch?"; Ja/Nein-Fragen; Zeichen*). ▪ Expresión do tempo: pasado (*Präteritum; Perfekt; Plusquamperfekt; historisches Präsens); presente (Präsens); futuro (werden + Infinitiv; Präsens + Adverb*). ▪ Expresión do aspecto: puntual (*Perfekt; Plusquamperfekt; Futur II*); durativo (*Präsens; Präteritum; Futur I*); habitual (*Präsens/Präteritum + Adverb [z. B. „jedes Jahr"]; pflegen zu*); incoativo (*im Begriff sein*); terminativo (*aufhören zu + Infinitiv*).	que, avant/après + Inf., aussitôt, au moment où, (à) chaque fois que). ▪ Exclamación (*Comment, Quel/Quelle/Quels/Quelles, C'est parti!*). ▪ Negación (*Pas …de, Personne ne… Rien ne…*). ▪ Interrogación (*Et alors? À quoi bon…? Quel, quelle? Ah bon?*). ▪ Expresión do tempo: presente, pasado (*imparfait*), futuro, condicional (fórmulas de cortesía e consello). ▪ Expresión do aspecto: puntual (frases simples), durativo (*en + date*), habitual (*souvent, parfois*), incoativo (*futur proche*; ex: *je vais partir dans cinq minutes*), terminativo. ▪ Expresión da modalidade: factualidade; capacidade (*arriver à faire, réussir à*); posibilliade/probabilidade (*c'est (presque) certain, il y a de fortes chances pour que, il n'y a pas de chance pour que*); necesidade; obriga/prohibición (*défense de, défendu de+ Inf., interdit de*); permiso (*permettre qqch. A qq'un, permettre de faire qqch. à qq´un*); intención/desexo (*avoir, l'intention de faire qqch, avoir envie de faire qqch.,*	*+) noun, e. g. What beautiful horses!*; *How + Adv. + Adj., e. g. How very nice!; exclamatory sentences and phrases, e. g. Hey, that's my bike!*). ▪ Negación (*negative sentences with not, never, no (Noun, e. g. no chance), nobody, nothing; negative tags; me neither*). ▪ Interrogación (*Wh- questions; Aux. Questions; What is the book about?; tags*). ▪ Expresión do tempo: pasado (*past simple and continuous; present perfect; past perfect*); presente (*present simple and continuous*); futuro (*going to; will; present simple and continuous + Adv.*). ▪ Expresión do aspecto: puntual (*simple tenses*); durativo (*present and past simple/perfect; and future continuous*); habitual (*simple tenses (+ Adv., e. g. every Sunday morning*); *used to*); incoativo (*be about to*); terminativo (*stop –ing*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (*declarative sentences*); capacidade (*can; be able*); posibilidade/probabilidade (*may;*	*nali*. ▪ Exclamación (*forme ellittiche: sintagma preposizionale. (p.es in bocca al lupo!); frase semplice (p.es. crepi (il lupo)!); interiezioni (p.es. wow, che bello!, eh!, Carlo!*)). ▪ Negación (*frasi dichiarative negative con avverbi e quantificatori negativi ((non / né)... né, più, nessuno); proforma (p.es. spero di no)*). ▪ Interrogación (*totali; parziali introdotte da avverbi e pronomi e aggettivi interrogativi (p.es. da quando); eco (p.es. dove non sei mai andato?); orientate (p.es. non credi?)*). ▪ Expresión do tempo (presente (*presente*); pasado (*imperfetto, perfetto composto e piuccheperfetto*); futuro (*presente e futuro semplice*)) e do aspecto (puntual *(tempi semplici)*; durativo (*presente e imperfetto; perfetto composto e piuccheperfetto (+Avv.); continuare a +* Inf.); habitual (*tempi semplici e perfetto composto e piuccheperfetto (+Avv.)*); iterativo (*ancora); incoativo (essere sul punto di/ mettersi a +Inf.)*; terminativo (*smettere di+* Inf.; *tempi composti*	*sempre que*). ▪ Afirmación (sentenzas declarativas afirmativas; frases impersoais). ▪ Exclamación (formas elípticas*: Que + Subst. + (tão) + Adj.*, p. ex. *Que dia tão lindo!*); sentenzas e sintagmas exclamativos, p. ex. *Ei, esta é a minha bicicleta!; Magnífica bolsa!).* ▪ Negación (sentenzas declarativas negativas con *não, nunca; (não) nada, nenhum (a), ninguém*), nem. ▪ Interrogación (sentenzas interrogativas directas totais; sentenzas interrogativas directas QU- (p. ex., *De quem é a culpa?);* interrogativas *tag* (p. ex., *Isto é fácil, não é?);* interrogativas eco*)*. ▪ Expresión do tempo: pasado (*pretérito imperfeito, perfeito simples e perfeito composto e pretérito mais-que-perfeito composto); presente (presente); futuro (futuro simple; (+Adv.); haver-de*). ▪ Expresión do aspecto: puntual (tempos simples); durativo (presente, futuro simples, pretérito imperfeito e pretérito perfeito composto do indicativo (+

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
▪ Expresión da modalidade: factualidade (*Aussagesätze*); capacidade (*mögen; fähig sein*); posibilidade/probabilidade (*können; dürfen; vielleicht*); necesidade (*müssen; haben zu*); obriga (*müssen; sollen; Imperativ*); permiso (*dürfen; können; lassen*); intención (*wollen*). ▪ Expresión da existencia (*z. B. es könnte geben*); da entidade (*zählbare und nicht zählbare Sammelbezeichnungen; zusammengesetzte Nomen; Pronomen [Relativ-, Reflexiv- und Determinativpronomina]); da calidade (z. B. „schön praktisch", „zu teuer"*). ▪ Expresión da cantidade (*Singular und Plural; Kardinal- und Ordinalzahlen; Quantität, z. B. viele; Grad, z. B. völlig, ein bisschen*). ▪ - Expresión do espazo (*Präpositionen; Lokaladverbien*). ▪ Expresión do tempo (*Stundenzählung, z. B. „um Mitternacht"; Zeiteinheiten, z. B. Semester; Ausdruck der Zeit [vor; früh; spät]; Dauer [seit… bis; während; ab]; Vorzeitigkeit [noch; schon (nicht)]; Nachzeitigkeit [danach; später]; Aufeinander-*	*décider de faire qqch., ça me plairait de, j'aimerais beaucoup faire qqch.*) ; cortesía. ▪ Expresión expresión da existencia (os presentativos); a entidade (artigos, morfoloxía (prefixos (*anti, hyper*) y sufixos (*-ette, -elle*), pronomes persoais, pronomes demostrativos; pronomes persoais OD y OI, "*en*", "*y*", proposicións adxectivas (*où, dont*); a cualidade, a posesión (adxectivos posesivos). ▪ Expresión da cantidade: (plurais irregulares; números cardinais; números ordinais; artigos partitivos). ▪ Adverbios de cantidade e medidas (*beaucoup de monde, quelques, quelques-uns, tout le monde, plein de, plusieur(s)*); o grao. ▪ Expresión do espazo (*prépositions et adverbes de lieu, position, distance, mouvement, direction, provenance, destination*; pronome " *y* "). ▪ Expresión do tempo: puntual (*tout à l'heure, à ce moment-là, au bout de*); ▪ Divisións (*semestre, période, au moment où*); indicacións de tempo; duración	*might*; *perhaps*); necesidad (*must*; *need; have (got) to*); obriga(*have* (*got*) *to*; *must; imperative*); permiso (*may; could; allow*); intención (*present continuous*). ▪ Expresión da existencia (*e. g. there could be*); la entidad (*count/uncount/collective/compound nouns; pronouns (relative, reflexive/emphatic, one(s); determiners*); a cualidade (*e. g. pretty good; much too expensive*). ▪ Expresión da cantidade (*singular/plural; cardinal and ordinal numerals. Quantity: e. g. lots/plenty (of). Degree: e. g. absolutely; a (little) bit*). ▪ Expresión do espazo (*prepositions and adverbs of location, position, distance, motion, direction, origin and arrangement*). ▪ Expresión do tempo (*points (e. g. at midnight), divisions (e. g. term), and indications (ago; early; late) of time; duration (from…to; during; until; since)*; *anteriority (already; (not) yet)*; *posteriority (afterwards; later)*; *sequence (first, second, after that, finally)*; *simultaneousness (just when); frequency (e. g. twice/four ti-*	*(+Avv.).* ▪ Expresión da modalidade (factualidade (*frasi dichiarative affermative e negative*); capacidade ((*non*) *essere in grado di +Inf.*); posibilidade ((*condizionale semplice); possibilmente, probabilmente; credere, pensare che + indicativo)*); necesidade (*bisognare + Inf.*); obriga (*imperativo; aver da + Inf.*); permiso (*essere permesso + Inf.);* intención (*imperfetto e condizionale semplice di verbi volitivi + Inf.; avere l'intenzione di + Inf.; decidere di + Inf.*)); prohibición: *(non) essere permesso + Inf.).* ▪ Expresión da existencia (*p.es. potrebbe esserci*); a entidade (*nomi contabili / massa / collettivi/ composti; pronomi (relativi, riflessivi, tonici); determinanti*); a calidade (*p.es. davvero interessante; portato per le lingue).* ▪ Expresión da cantidade (*numero: singolare/plurale; numerali cardinali, ordinali, collettivi (p.es. dozzina, secolo), moltiplicativi (p.es. semplice, doppio). Quantità: p.es. ciascuno, la maggior parte, parecchio, uno spicchio di; grado:*	Adv.); *andar a + Inf.; ir + Ger.*); habitual (tempos simples (+ Adv.); costumar+ Inf.); incoativo (*desatar a + Inf.*); iterativo (*pretérito imperfeito do indicativo; voltar a + Inf.);* terminativo (*pretérito perfeito simples composto e pretérito mais-que-perfeito composto; vir de + Inf.*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (frases declarativas); capacidade (*é capaz / incapaz de + Inf.; saber*); posibilidade/ probabilidade (*ser possível / impossível + Inf.; tal vez*); *necessidade* (ser preciso / *necessário* + Inf.); obrigación (*ser obrigatório + Inf.; imperativo); permiso (poder + Inf.; ser possível/permitido + Inf.*); prohibición: (não) ser possível /permitido + Inf.); intención (*pretérito imperfeito gostar de + Inf.; tratar de + Inf.; pensar + Inf.*). ▪ Expresión da existencia (p. ex., existir, dar-se); a entidade (substantivos contables /incontables/colectivos/compostos; pronomes (relativos, reflexivos átonos/ tónicos); determinantes; a calidade (*por exemplo, bastante bom; considera-*

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
folge [zuerst; zunächst; schließlich]; *Gleichzeitigkeit [gerade als]; Häufigkeit, z. B. „zweimal die Woche", täglich*). ▪ Expresión do modo (*Modaladverbien und -sätze, z. B. sorfältig, fluchtartig*).	(*encore / ne…plus*); anterioridade (*déjà*);posterioridade (*ensuite, puis*); secuenciación (*puis, enfin*); simultaneidade (*pendant, alors que*); frecuencia (*toujours, généralement, souvent, pas souvent, parfois, quelquefois, rarement, jamais, presque jamais*). ▪ Expresión do modo: (Adv. de manière en *-emment, -amment*).	*mes a week; daily)*). ▪ Expresión do modo (*Adv. and phrases of manner, e. g. carefully; in a hurry*). ▪ Uso de conectores. ▪ *Have/get causative.* ▪ *Phrasal verbs.* ▪ *Gerund and infinitive.*	*p.es. davvero carino, proprio bello.* ▪ Expresión do espazo (*preposizioni, avverbi ed espressioni che indicano luogo, posizione, distanza, movimento, direzione, origine e disposizione)*. ▪ Expresión do tempo (*p.es. alle 17 (ore)); divisione (p.es. all'alba, nel secolo scorso*) *e collocazione nel tempo (p.es. dopodomani, l'altro ieri*); *durata (p.es. tutto l'anno; da; anteriorità (p.es. prima di, (non) ancora, il mese precedente); posteriorità (p.es. appena, il giorno seguente); contemporaneità (p.es. allo stesso tempo, all'improvviso); sequenza (p.es. prima.. poi... dopo... allora); intermittenza (p.es. ogni tanto); frequenza (p.es. (200 €) al mese*). ▪ Expresión do modo (*avverbi ed espressioni di modo: p.es. volentieri, in genere, in fretta*).	*velmente caro; ótimo*). ▪ Expresión da cantidade (Singular/Plural; Numerais cardinais e ordinais. Cantidade: p. ex. *bastante, a maior parte de, mais ou menos.* Grao: p. ex. *consideravelmente; bastante bem*). ▪ Expresión do espazo (preposicións e adverbios de lugar, localización, distancia, movemento, orixe, dirección). ▪ Expresión do tempo (expresións, preposición e locucións de tempo (momento puntual (p. ex., *meiodia),* divisións (p. ex., *período, fim de semana)* e indicacións de tempo (p. ex., *atrás, cedo*); duración (p. ex., *até; entre... e*); anterioridade *(anteontem, já);* posterioridade *(mais tarde, na semana que vem);* secuencia *(em primeiro lugar, depois, em último lugar);* simultaneidade *(naquele momento);* frecuencia (p. ex., *cada semana*). ▪ Expresión do modo (expresións, preposicións e locucións prepositivas de modo, p. ex., *á pressa*).

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

1º de bacharelato

	Primeira Lingua Estranxeira I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Comprensión de textos orais			
▪ b ▪ c ▪ f	▪ B1.1. Estratexias de comprensión: – Mobilización de información previa sobre o tipo de tarefa e o tema. – Identificación do tipo de escoita necesario para realizar a tarefa (global, selectiva e detallada). – Identificación do tipo textual, adaptando a comprensión a el. – Distinción de tipos de comprensión (sentido xeral, información esencial, puntos principais, detalles relevantes e implicacións). – Formulación de hipóteses sobre o contido e o contexto. – Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir da comprensión de elementos significativos, lingüísticos e paralingüísticos. – Reformulación de hipóteses a partir da comprensión de novos elementos. ▪ B1.2. Recoñecemento dos marcadores conversacionais máis comúns: verificadores, expresivos, apelativos e fáticos.	▪ B1.1. Coñecer e saber aplicar as estratexias adecuadas para comprender o sentido xeral, a información esencial, os puntos principais, os detalles relevantes ou a información, as ideas e as opinións, tanto implícitas como explícitas do texto, se están claramente sinaladas. ▪ B1.2. Identificar as ideas principais, a información relevante e as implicacións xerais de textos de certa lonxitude, ben organizados e con estruturas lingüísticas de certa complexidade, nunha variedade de lingua estándar e articulados a velocidade media ou normal, que traten de temas tanto concretos como abstractos dentro do propio campo de especialización ou de interese, nos ámbitos persoal, público, educativo e ocupacional ou laboral, sempre que as condicións acústicas sexan boas e se poidan confirmar certos detalles. ▪ B1.3. Comprender o esencial de conversas ou debates reais entre varias persoas interlocutoras, e de descricións e narracións breves re-	▪ PLEB1.1. Nas actividades de aula, reflexiona sobre o seu proceso de compresión, axustándoo e mellorándoo se é o caso, sacando conclusións sobre a actitude do falante e sobre o contido, baseándose na entoación e na velocidade da fala; deducindo intencións a partir do volume da voz do falante; facendo anticipacións do que segue (palabra, frase, resposta, etc.), e intuíndo o que non se comprende e o que non se coñece mediante os propios coñecementos e as propias experiencias.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB1.2. Comprende instrucións técnicas, dadas cara a cara ou por outros medios, relativas á realización de actividades e normas de seguridade no ámbito persoal (por exemplo, nunha instalación deportiva), público (por exemplo, nunha situación de emerxencia), educativo ou ocupacional (por exemplo, unha visita guiada a unha pinacoteca, ou sobre o uso de máquinas, dispositivos electrónicos ou programas informáticos).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		producidas por medio de dispositivos multimedia (radio, televisión, vídeo, internet, etc.), expresadas nunha linguaxe sen sentidos implícitos nin usos idiomáticos. ▪ B1.4. Comprender o sentido xeral, a información esencial, os puntos principais e os detalles máis relevantes de textos orais transmitidos por medios técnicos, claramente estruturados e en lingua estándar, articulados a velocidade lenta, sempre que as condicións acústicas sexan boas e se poida volver escoitar o que se dixo. ▪ B1.5. Recoñecer as fórmulas de contacto social e as normas de cortesía, e as utilizadas para iniciar e terminar o discurso, así como a intención comunicativa das persoas que as utilizan en situacións comunicativas variadas, relativas a temas coñecidos ou de interese persoal, emitidos en lingua estándar, nun rexistro neutro, formal ou informal, que conteñan variedade de expresións, estruturas e locucións idiomáticas frecuentes, e termos habituais e cultos de uso común non especializados. ▪ B1.6. Distinguir e aplicar á comprensión do texto oral as funcións e os significados específicos xeralmente asociados a diversas estru-	▪ PLEB 1.3. Comprende, nunha conversa formal na que participa, no ámbito educativo ou ocupacional, información detallada e puntos de vista e opinións sobre temas da súa especialidade e relativos a actividades e procedementos cotiáns e menos habituais, sempre que poida expor preguntas para comprobar que comprendeu o que o interlocutor quixo dicir e conseguir aclaracións sobre algúns detalles.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB1.4. Comprende as ideas principais e detalles relevantes dunha presentación, charla ou conferencia que verse sobre temas do seu interese ou da súa especialidade, sempre que o discurso estea articulado de maneira clara e en lingua estándar (por exemplo, unha presentación sobre a organización da universidade noutros países).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB1.5. Comprende os puntos principais e detalles relevantes na maioría de programas de radio e televisión relativos a temas de interese persoal ou da súa especialidade (por exemplo, entrevistas, documentais, series e películas), cando se articulan de forma relativamente lenta e cunha pronuncia clara e estándar, e que traten temas coñecidos ou do seu interese.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

	Primeira Lingua Estranxeira I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		turas sintácticas de uso común, segundo o contexto de comunicación (por exemplo, unha estrutura interrogativa para dar unha orde). ▪ B1.7. Comprender a información esencial de conversas ou discusións en que se traten temas cotiáns xerais ou do seu interese (necesidades materiais, sensacións físicas e sentimentos, opinións e experiencias persoais) relacionados co traballo, os estudos e o tempo de lecer, se as persoas participantes articulan con claridade, pausadamente e en lingua estándar, e se non hai interferencias acústicas. ▪ B1.8. Recoñecer os significados e as intencións comunicativas expresas de patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación de uso común e máis específicos, así como algunhas de carácter implícito (incluíndo o interese ou a indiferenza), cando a articulación é clara. ▪ B1.9. Perseverar por acceder ao sentido do texto oral (cambiando o tipo de escoita, pedindo axuda ou escoitando varias veces os textos gravados) aínda que en ocasións e mesmo con frecuencia, as hipóteses de significado do texto oral non poidan ser verificadas con claridade.	▪ PLEB1.6. Identifica os puntos principais e detalles relevantes dunha conversa formal ou informal de certa duración entre dúas ou máis persoas interlocutoras, que se produce ao seu ao redor, sempre que as condicións acústicas sexan boas, o discurso estea estruturado e non se faga un uso moi idiomático da lingua.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB1.7. Identifica os puntos principais e detalles relevantes dunha conversa formal ou informal de certa duración entre dúas ou máis persoas interlocutoras, que se produce ao seu ao redor, sempre que as condicións acústicas sexan boas, o discurso estea estruturado e non se faga un uso moi idiomático da lingua.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB1.8. Comprende, nunha conversa informal ou nunha discusión na que participa, tanto de viva voz como por medios técnicos, información específica relevante sobre temas xerais ou do seu interese, e capta sentimentos como a sorpresa, o interese ou a indiferenza, sempre que as persoas interlocutoras eviten un uso moi idiomático da lingua e se non haxa interferencias acústicas.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26263
Diario Oficial de Galicia

	Primeira Lingua Estranxeira I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ PLEB1.9. Entende, en transaccións e xestións cotiás e menos habituais, a exposición dun problema ou a solicitude de información respecto desta (por exemplo, no caso dunha reclamación), sempre que poida pedir confirmación sobre algúns detalles.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
	Bloque 2. Produción de textos orais: expresión e interacción			
▪ a ▪ b ▪ c ▪ f	▪ Estratexias de produción: – Planificación: – Identificar o contexto, o destinatario e a finalidade e da produción ou da interacción. – Concibir a mensaxe con claridade, distinguindo a súa idea ou ideas principais e a súa estrutura básica. – Adecuar o texto ao destinatario, ao contexto e á canle, aplicando o rexistro e a estrutura de discurso adecuados a cada caso e escollendo os expoñentes lingüísticos necesarios para lograr a intención comunicativa. – Activar os coñecementos previos sobre modelos e secuencias de interacción, e elementos lingüísticos previamente asimilados e memorizados.	▪ B2.1. Facer un uso consciente dos patróns sonoros acentuais, rítmicos e de entoación de carácter xeral, para expresar distintos significados segundo as demandas do contexto. ▪ B2.2. Amosar a fluidez necesaria para manter a comunicación e garantir o obxectivo comunicativo principal da mensaxe, aínda que poida haber algunhas pausas, para buscar palabras e vacilacións na expresión dalgunhas ideas máis complexas. ▪ B2.3. Adecuar a produción do texto oral ás funcións comunicativas requiridas, seleccionando, dentro dun repertorio de expoñentes habituais, os máis adecuados ao propósito comunicativo, e os patróns discursivos típicos de presentación e organización da información, entre outros, o reforzo ou a recuperación do tema.	▪ PLEB2.1. Participa con eficacia en conversas informais cara a cara ou por teléfono, ou por outros medios técnicos, nas que describe con certo detalle feitos, experiencias, sentimentos e reaccións, soños, esperanzas e ambicións, e responde adecuadamente a sentimentos como a sorpresa, o interese ou a indiferenza; conta historias, así como o argumento de libros e películas, indicando as súas reaccións; ofrece e interésase por opinións persoais sobre temas do seu interese; fai comprensibles as súas opinións ou reaccións respecto das solucións posibles de problemas ou cuestións prácticas; expresa con amabilidade crenzas, acordos e desacordos, e explica e xustifica as súas opinións e os seus proxectos.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	– Execución: – Expresar a mensaxe con claridade e coherencia, estruturándoa adecuadamente e axustándose, de ser o caso, aos modelos e ás fórmulas de cada tipo de texto. – Reaxustar a tarefa (emprender unha versión máis modesta desta) ou a mensaxe (facer concesións no que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos lingüísticos dispoñibles. – Sacar o máximo partido dos coñecementos previos (utilizar linguaxe prefabricada, etc.) e apoiarse neles. – Cooperar na interacción con outras persoas, verificando a comprensión propia e das demais persoas, e cooperando activamente na realización das tarefas de comunicación. – Compensar as carencias lingüísticas mediante procedementos lingüísticos e paralingüísticos. – Lingüísticos: – Substituír palabras por outras de significado parecido. – Definir ou parafrasear un termo ou unha expresión.	▪ B2.4. Producir textos atendendo á súa planificación e utilizando estratexias de comunicación como o uso de circunloquios, paráfrases ou substitucións léxicas que permiten sacar proveito dos medios lingüísticos dispoñibles. ▪ B2.5. Construír textos coherentes e ben estruturados sobre temas de interese persoal, ou asuntos cotiáns ou menos habituais, nun rexistro formal, neutro ou informal, utilizando adecuadamente os recursos de cohesión máis comúns, e amosando un control razoable de expresións e estruturas, e un léxico de uso frecuente, de carácter tanto xeral como máis específico. ▪ B2.6. Coñecer, seleccionar con atención e saber aplicar con eficacia as estratexias adecuadas para producir textos orais de diversos tipos e de certa lonxitude, tentando novas formulacións e combinacións dentro do propio repertorio, e corrixindo os erros (por exemplo, en tempos verbais, ou en referencias temporais ou espaciais) que conducen a malentendidos se a persoa interlocutora indica que hai un problema. ▪ B2.7. Realizar unha presentación oral planificada de certa lonxitude sobre temas xerais e educativos propios da idade e do nivel de es-		
			▪ PLEB.2.2. Desenvólvese con eficacia en transaccións e xestións que xorden mentres viaxa, organiza a viaxe ou trata coas autoridades, así como en situacións menos habituais en hoteis, tendas, axencias de viaxes, centros de saúde, estudo ou traballo (por exemplo, para facer reclamacións), expondo os seus razoamentos e puntos de vista con claridade e seguindo as convencións socioculturais que demanda o contexto específico.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB.2.3. Segue unha entrevista cun patrón estruturado de preguntas establecido con anterioridade, realizando preguntas complementarias ou respondendo a elas, sempre que se manteñan dentro ámbito predicible da interacción.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB.2.4. Compensa as carencias lingüísticas con certa naturalidade pedíndolle axuda ao seu interlocutor, e mediante procedementos lingüísticos, como a paráfrase ou a explicación, e paralingüísticos.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB.2.5. Fai presentacións ben estruturadas e de certa duración sobre un tema educativo (por exemplo, o deseño dun aparello ou dispositivo, ou sobre unha obra ar-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26265
DOG Diario Oficial de Galicia
XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	– Pedir axuda ou clarificación. – Paralingüísticos e paratextuais: – Sinalar obxectos, usar deícticos ou realizar accións que aclaran o significado. – Usar linguaxe corporal culturalmente pertinente (xestos, expresións faciais, posturas, contacto visual ou corporal, e proxémica). – Usar sons cuasilingüísticos. – Usar os elementos prosódicos (pausas, ritmo e entoación) como substitutos dos marcadores discursivos para indicarlle á persoa destinataria ou ointe as partes do discurso que deben ser cointerpretadas.	tudos, nunha secuencia lineal, apoiándose en notas e elementos gráficos, e respondendo a preguntas complementarias de carácter previsíbel. ▪ B2.8. Amosar certa flexibilidade na interacción polo que respecta aos mecanismos de toma e cesión do quenda de palabra, a colaboración coa persoa interlocutora e o mantemento da comunicación, aínda que poida que non sempre se faga de maneira acertada.	tística ou literaria), coa suficiente claridade como para que se poida seguir sen dificultade a maior parte do tempo e cuxas ideas principais estean explicadas cunha razoable precisión, e responde a preguntas complementarias da audiencia formuladas con claridade e a velocidade normal.	
			▪ PLEB.2.6. Inicia, mantén e finaliza espontaneamente con certa seguridade conversas e discusións cara a cara sobre temas cotiáns de interese persoal ou pertinentes para a vida diaria, comunicándose cun repertorio lingüístico sinxelo, aínda que ás veces precise facer pausas para pensar o que quere dicir.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB.2.7. Toma parte adecuadamente, aínda que ás veces teña que pedir que lle repitan ou aclaren algunha dúbida, en conversas formais, entrevistas e reunións de carácter educativo ou ocupacional, intercambiando información relevante sobre aspectos tanto abstractos como concretos de temas cotiáns e menos habituais nestes contextos, pedindo e dando instrucións ou solucións a problemas prácticos, expondo os seus puntos de vista con claridade, e xustificando con certo detalle e de maneira coherente as súas opinións, os	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			seus plans e as súas suxestións sobre futuras actuacións.	
			▪ PLEB.2.8. Coopera na interacción verificando a comprensión propia e das demais persoas, e cooperando activamente na realización das tarefas de comunicación.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
	Bloque 3. Comprensión de textos escritos			
▪ a ▪ b ▪ c ▪ f ▪ m ▪ n	▪ B3.1. Estratexias de comprensión: – Mobilización de información previa sobre o tipo de tarefa e o tema (coñecementos previos sobre o contido de que se trate) a partir da información superficial e paratextual: proveniencia do texto, imaxes, organización na páxina, títulos de cabeceira, etc. – Identificación do tipo de lectura demandado pola tarefa (en superficie ou oceánica, selectiva, intensiva ou extensiva). – Distinción de tipos de comprensión (sentido xeral, información esencial, puntos principais, detalles relevantes e implicacións). – Identificación do tipo textual, adaptando a comprensión a el. – Formulación de hipóteses sobre o contido e o contexto. – Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir da comprensión de elementos	▪ B3.1. Coñecer e saber aplicar as estratexias adecuadas para comprender o sentido xeral, a información esencial, os puntos principais, os detalles relevantes do texto, a información, as ideas e as opinións, tanto implícitas como explícitas, claramente sinalizadas. ▪ B3.2. Distinguir tanto a función ou as funcións comunicativas principais do texto como as implicacións facilmente discernibles; apreciar as intencións comunicativas derivadas do uso de expoñentes das devanditas funcións, e identificar os propósitos comunicativos xerais asociados a distintos formatos, patróns e estilos discursivos típicos. ▪ B3.3. Identificar as ideas principais, a información relevante e as implicacións xerais de textos de certa lonxitude, ben organizados e con estruturas lingüísticas de certa complexidade, nunha variedade de	▪ PLB3.1. Nas actividades de aula, explica como utiliza diferentes estratexias para comprender o texto, como a identificación da intención comunicativa, a anticipación da información a partir dos elementos textuais e non textuais, o uso do contexto, a aplicación de regras de formación de palabras para inferir significados ou o apoio na organización da información e no tipo de texto.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ PLEB3.2. Comprende o sentido xeral, os puntos principais e os detalles máis relevantes en noticias e artigos xornalísticos ben estruturados e de certa lonxitude, nos que se adoptan puntos de vista concretos sobre temas de actualidade ou do seu interese, redactados nunha variante estándar da lingua.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ PLEB3.3. Entende, en manuais, enciclopedias e libros de texto, en	▪ CCL ▪ CAA

	Primeira Lingua Estranxeira I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	significativos, lingüísticos e paratextuais. – Identificación das palabras clave. – Recoñecemento da información esencial que o texto proporciona e que é necesaria para lograr o obxectivo de lectura. – Supresión de informacións pouco relevantes (redundantes, de detalle e pouco pertinentes) para o obxectivo de lectura – Reformulación de hipóteses a partir da comprensión de novos elementos. – Revisión e recapitulación continua e autointerrogación sobre a comprensión.	lingua estándar e que traten temas tanto abstractos como concretos dentro do propio campo de especialización ou interese, nos ámbitos persoal, público, educativo ou ocupacional ou laboral, sempre que se poidan reler as seccións difíciles. ▪ B3.4. Distinguir e aplicar á comprensión do texto escrito as funcións e os significados específicos xeralmente asociados a diversas estruturas sintácticas de uso común, segundo o contexto de comunicación (por exemplo, unha estrutura interrogativa para dar unha orde). ▪ B3.5. Ler con fluidez textos de ficción e literarios contemporáneos, auténticos ou adaptados, e relacionados cos propios intereses e as necesidades no ámbito persoal, público e educativo, ben estruturados en rexistro estándar da lingua, e escritos de xeito claro e sinxelo. ▪ B3.6. Comprender correspondencia persoal breve en papel ou soporte dixital, redactada en lingua estándar e clara, que narre e describa acontecementos, sentimentos básicos ou desexos.	soporte tanto impreso como dixital, información concreta para a resolución de tarefas da clase ou traballos de investigación relacionados con temas da súa especialidade, así como información concreta relacionada con cuestións prácticas ou con temas do seu interese educativo ou ocupacional, en páxinas web e outros textos informativos oficiais, institucionais, ou corporativos.	▪ CCEC
			▪ PLEB3.4. Comprende instrucións dunha certa extensión e complexidade dentro da súa área de interese ou da súa especialidade, sempre que poida volver ler as seccións difíciles (por exemplo, sobre cómo redactar un traballo educativo seguindo as convencións internacionais).	▪ CCL ▪ CAA
			▪ PLEB3.5. Comprende información relevante en correspondencia formal de institucións públicas ou entidades privadas como universidades, empresas ou compañías de servizos (por exemplo, carta de admisión a un curso).	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB3.6. Entende detalles relevantes e implicacións de anuncios e material de carácter publicitario sobre asuntos do seu interese persoal e educativo (por exemplo, folle-	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			tos, prospectos, programas de estudos universitarios).	
			▪ PLEB3.7. Segue sen dificultade a liña argumental de historias de ficción e de novelas curtas claramente estruturadas, de linguaxe sinxela e directa, nunha variedade estándar da lingua, e comprende o carácter dos personaxes e as súas relacións, cando uns e outras están descritos claramente e co suficiente detalle.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB3.8. Comprende correspondencia persoal en calquera soporte, e mensaxes en foros e blogs, nas que se transmiten información e ideas, se pregunta sobre problemas e se explican con razoable precisión, e se describen de maneira clara e detallada, experiencias, sentimentos,reaccións, feitos, plans e aspectos tanto abstractos como concretos de temas do seu interese.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
	Bloque 4. Produción de textos escritos: expresión e interacción			
▪ a ▪ b ▪ c ▪ f	▪ B4.1. Estratexias de produción: – Planificación: – Mobilizar e coordinar as propias competencias xerais e comunicativas co fin de realizar eficazmente a tarefa (repasar o	▪ B4.1. Coñecer, seleccionar e aplicar as estratexias máis adecuadas para elaborar textos escritos de estrutura clara e de certa lonxitude, por exemplo, desenvolvendo os puntos principais e ampliándoos coa información necesaria, a partir	▪ PLEB4.1. Escribe, en calquera soporte, informes breves nos que dá información pertinente sobre un tema educativo, ocupacional, ou menos habitual (por exemplo, un problema xurdido durante unha viaxe), describindo co detalle sufi-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	que se sabe sobre o tema e o que se pode ou se quere dicir, xerar ideas posibles, etc.) – Procurar e usar adecuadamente recursos lingüísticos ou temáticos (uso dun dicionario ou dunha gramática, obtención de axuda, etc.). – Execución: – Elaborar un borrador. – Estruturar o contido do texto. – Organizar o texto en parágrafos abordando en cada un unha idea principal do texto e entre todos conformar o significado ou idea global deste. – Considerar as propiedades textuais de coherencia, cohesión e adecuación. – Expresar a mensaxe con claridade axustándose aos modelos e ás fórmulas de cada tipo de texto. – Reformular a tarefa (emprender unha versión máis modesta) ou da mensaxe (facer concesións no que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos lingüísticos dispoñibles. – Apoiarse en sacar o máximo partido dos coñecementos previos (utilizar linguaxe "prefabricada", como frases feitas ou	dun guión previo. ▪ B4.2. Escribir, en calquera soporte, textos de estrutura clara sobre unha serie de temas xerais e máis específicos relacionados cos propios intereses ou as especialidade, facendo descricións co suficiente detalle; redactando en palabras propias, e organizando de maneira coherente, información e ideas extraídas de diversas fontes, e xustificando as propias opinións sobre temas xerais, ou máis específicos, utilizando elementos de cohesión e coherencia e un léxico de uso común, ou máis específico, segundo o contexto de comunicación. ▪ B4.3. Adecuar a produción do texto escrito ás funcións comunicativas requiridas, seleccionando, dentro dun repertorio de expoñentes habituais, os máis adecuados ao propósito comunicativo, e os patróns discursivos típicos de presentación e organización da información, entre outros, o reforzo ou a recuperación do tema. ▪ B4.4. Utilizar con razoable corrección as estruturas morfosintácticas, os patróns discursivos e os elementos de conexión e de cohesión de uso común con fin de que o discurso estea ben organizado e cumpra adecuadamente a función	ciente situacións, persoas, obxectos e lugares; narrando acontecementos nunha secuencia coherente; explicando os motivos de certas accións, e ofrecendo opinións e suxestións breves e xustificadas sobre o asunto e sobre futuras liñas de actuación.	
			▪ PLEB4.2. Nas tarefas de expresión escrita, produce habitualmente textos coherentes, con cohesión e adecuados aos fins funcionais, con razoable corrección tanto ortográfica como de puntuación, na orde das palabras e na presentación do escrito (marxes, espazos de interliña, uso de maiúsculas e minúsculas, etc.)	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB4.3. Completa un cuestionario detallado con información persoal, educativa ou laboral (por exemplo, para tomar parte nun concurso internacional, ou para solicitar unhas prácticas en empresas).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB4.4. Escribe, nun formato convencional e en calquera soporte, un currículo detallando e ampliando a información que considera relevante en relación co propósito e o destinatario específicos.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	locucións). – Xestión de relacións sociais no ámbito persoal, público, educativo e profesional. – Descrición e apreciación de calidades físicas e abstractas de persoas, obxectos, lugares, actividades, procedementos e procesos. Narración de acontecementos pasados puntuais e habituais, descrición de estados e situacións presentes, e expresión de predicións e de sucesos futuros a curto, medio e longo prazo. – Intercambio de información, indicacións, opinións, crenzas e puntos de vista, consellos, advertencias e avisos. – Expresión da curiosidade, o coñecemento, a certeza, a confirmación, a dúbida, a conxectura, o escepticismo e a incredulidade. – Expresión da vontade, a intención, a decisión, a promesa, a orde, a autorización e a prohibición, a exención e a obxección. – Expresión do interese, a aprobación, o aprecio, o eloxio, a admiración, a satisfacción, a esperanza, a confianza e a sorpresa, e os seus contrarios. – Formulación de suxestións, desexos, condicións e hipóteses. – Establecemento e xestión da comunicación e organización do	ou funcións comunicativas correspondentes. ▪ B4.5. Presentar os textos propios, en soporte impreso ou dixital, de xeito coidado (con atención ás marxes, riscaduras, liñas dereitas, letra clara, etc.) atendendo non só á corrección ortográfica da palabra, senón tamén ao uso de maiúsculas e minúsculas, e signos de puntuación. ▪ B4.6. Elaborar resumos e sintetizar información e argumentos partindo de diferentes fontes, e escribir notas recapitulativas, con claridade, exactitude, coherencia e fidelidade ao texto orixinal. ▪ B4.7. Escribir cartas formais e informais a persoas ligadas ao seu ámbito persoal e profesional nas que pide ou transmite información sinxela de carácter inmediato, salientando os aspectos que se consideran importantes, empregando a estrutura e características propias deste tipo de texto (cabeceira, despedida, sinatura, marxes, etc.).		
			▪ PLEB4.5. Toma notas, facendo unha lista dos aspectos importantes, durante unha conferencia sinxela, e redacta un breve resumo coa información esencial, sempre que o tema sexa coñecido e o discurso se formule dun modo sinxelo e se articule con claridade.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB4.6. Escribe notas, anuncios, mensaxes que transmite e solicita información relevante e opinións sobre aspectos persoais, educativos u ocupacionais, respectando as convencións e as normas de cortesía.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB4.7. Escribe correspondencia persoal e participa en foros e blogs nos que transmite información e ideas sobre temas abstractos e concretos, comproba información e pregunta sobre problemas e explícaos con razoable precisión, e describe, de maneira detallada, experiencias, sentimentos, reaccións, feitos, plans e unha serie de temas concretos relacionados cos seus intereses ou a súa especialidade.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB4.8. Escribe, en calquera soporte, cartas formais dirixidas a institucións públicas ou privadas e	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	discurso. – Narración de acontecementos pasados puntuais e habituais, descrición de estados e situacións presentes, e expresión de predicións e de sucesos futuros a curto, a medio e a longo prazo. – Intercambio de información, indicacións, opinións, crenzas e puntos de vista, consellos, advertencias e avisos. – Expresión da curiosidade, o coñecemento, a certeza, a confirmación, a dúbida, a conxectura, o escepticismo e a incredulidade. – Expresión da vontade, a intención, a decisión, a promesa, a orde, a autorización e a prohibición, a exención e a obxección. – Expresión do interese, a aprobación, o aprecio, o eloxio, a admiración, a satisfacción, a esperanza, a confianza e a sorpresa, e os seus contrarios. – Formulación de suxestións, desexos, condicións e hipóteses. – Establecemento e xestión da comunicación e organización do discurso. ▪ B4.2. Estruturas sintáctico-discursivas. ▪ B4.3. Léxico escrito común e máis especializado (produción), dentro das propias áreas de interese nos ámbitos persoal, público, educativo		a empresas, nas que dá e solicita información relevante, e expresa puntos de vista pertinentes sobre a situación obxecto da correspondencia, no ámbito público, educativo ou laboral, respectando as convencións formais e de cortesía propias deste tipo de textos.	▪ CCEC ▪ CD

DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26272
DOG Diario Oficial de Galicia

	Primeira Lingua Estranxeira I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	e ocupacional, relativo á descrición de persoas e obxectos, tempo e espazo, estados, eventos e acontecementos, actividades, procedementos e procesos; relacións persoais, sociais, educativas e profesionais; educación e estudo; traballo e emprendemento; bens e servizos; lingua e comunicación intercultural; ciencia e tecnoloxía; historia e cultura. ▪ B4.4. Revisión: – Identificar problemas, erros e repeticións. – Prestar atención ás convencións ortográficas e aos signos de puntuación. – Realizar a escritura definitiva. – Presentar o texto de forma coidada (marxes, limpeza, tamaño da letra adecuado, uso normativo de maiúsculas e minúsculas, etc.)			
	Bloque 5. Coñecemento da lingua e consciencia plurilingüe e intercultural			
▪ a ▪ b ▪ c ▪ f ▪ p	▪ B5.1. Patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación: – Discriminación e uso dos trazos fonéticos que distinguen fonemas (trazos distintivos como sonoridade, nasalidade e apertura de vogais).	▪ B5.1. Discriminar e producir con certa fluidez patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación de uso común e máis específicos, recoñecendo e dándolles os significados e as intencións comunicativas desexados. ▪ B5.2. Utilizar eficazmente os com-	▪ PLEB5.1. Desenvólvese na maioría das actividades de aula facendo un uso espontáneo da lingua estranxeira; reflexiona sobre o propio proceso de adquisición da lingua e transfire á lingua estranxeira coñecementos e estratexias de comunicación adquiridas noutras linguas.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	– Recoñecemento e produción de unidades maiores do nivel fónico (secuencia acentual das palabras). – Recoñecemento e uso comprensible dos elementos prosódicos (acento, ritmo e entoación das oracións). – Recoñecemento de palabras e frases de uso coloquial común emitidas con procedementos básicos de redución fonética. ▪ B5.3. Patróns gráficos e convencións ortográficas da palabra, da oración e do enunciado (punto, coma, punto e coma, comiñas, paréntese, signos de interrogación, signos de exclamación, puntos suspensivos e guión). ▪ B5.4. Coñecementos morfosintácticos e discursivos: – Recoñecemento e uso de elementos morfosintácticos que permiten recoñecer, formular e organizar distintos tipos de texto. – Recoñecemento e uso de elementos, categorías, clases, estruturas, procesos e relacións gramaticais habituais en distintos tipos de discurso. ▪ B5.5. Aspectos socioculturais e sociolingüísticos: – Convencións sociais, normas de cortesía e rexistros; costumes,	poñentes fonéticos, léxicos, estruturais e funcionais básicos da lingua estranxeira, en contextos reais ou simulados de comunicación. ▪ B5.3. Reproducir os patróns ortográficos, de puntuación e de formato de uso común, e algúns de carácter máis específico (por exemplo, indicacións para acoutar información, como parénteses ou guións), con corrección na maioría das ocasións; saber manexar procesadores de textos para resolver dúbidas ortográficas nos textos producidos en formato electrónico, e utilizar con eficacia as convencións de escritura que rexen na comunicación por internet. ▪ B5.4. Coñecer e aplicar os trazos socioculturais e sociolingüísticos salientables das comunidades en que se utiliza a lingua meta, e as súas diferenzas con respecto ás culturas propias, relativas a situacións cotiás e menos habituais no ámbito persoal, público, educativo e ocupacional ou laboral, sobre a estrutura socioeconómica, as relacións interpersoais, de xerarquía e entre grupos, o comportamento (posturas e acenos, expresións faciais, uso da voz, contacto visual e códigos proxémicos), as convencións sociais (actitudes, valores e tabús), os costumes e os usos, e	▪ PLEB5.2. Utiliza as normas ortográficas sen erros moi significativos e para estruturar o texto, ordenar as ideas e xerarquizalas en principais e secundarias, e utiliza o corrector informático para detectar e corrixir erros tipográficos e ortográficos.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB5.3. Utiliza a lingua estranxeira como instrumento de acceso á información procedente de diversas fontes (biblioteca, internet, etc.) e como ferramenta de aprendizaxe de contidos diversos, e, durante as actividades de aula, en situacións de comunicación reais ou simuladas, como medio de comunicación e entendemento entre persoas de procedencias, linguas e culturas distintas, evitando calquera tipo de discriminación e de estereotipos lingüísticos e culturais.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB5.4. Explica valores e comportamentos propios dunha cultura a membros de outra diferente, consciente da importancia desta actividade de mediación intercultural.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB5.5. Coñece algúns aspectos significativos históricos xeográficos e de produción cultural dos países onde se fala a lingua estranxeira, obtendo a información por diferen-	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	valores, crenzas e actitudes; linguaxe non verbal. – Actitude receptiva e respectuosa cara ás persoas, os países e as comunidades lingüísticas que falan outra lingua e teñen unha cultura diferente á propia. ▪ B5.6. Plurilingüismo: – Identificación de similitudes e diferenzas entre as linguas que coñece para mellorar a súa aprendizaxe e lograr unha competencia comunicativa integrada. – Participación en proxectos nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais, e valorando positivamente as competencias que posúe como persoa plurilingüe. ▪ B5.7. Estruturas sintáctico-discursivas propias de cada idioma. ▪ B5.8. Funcións comunicativas: – Xestión de relacións sociais no ámbito persoal, público, educativo e profesional. – Descrición e apreciación de calidades físicas e abstractas de persoas, obxectos, lugares, actividades, procedementos e procesos. – Narración de acontecementos pasados puntuais e habituais, descrición de estados e situa-	actuar en consecuencia, adaptándose adecuadamente ás características das persoas interlocutoras e da situación comunicativa na produción do texto oral e escrito. ▪ B5.5. Amosar interese por establecer relacións entre a cultura propia e a cultura da lingua meta para cumprir o papel de intermediación cultural, e abordar con eficacia a resolución de malentendidos interculturais, esforzándose por superar comparacións ou xuízos estereotipados. ▪ B5.6. Utilizar con razoable corrección as estruturas morfosintácticas, os patróns discursivos e os elementos de conexión e de cohesión de uso común co fin de que o discurso estea ben organizado e cumpra adecuadamente a función ou as funcións comunicativas. ▪ B5.7. Coñecer e saber seleccionar e utilizar léxico oral e escrito común e máis especializado cando se conta con apoio visual ou contextual, relacionado cos propios intereses e as propias necesidades nos ámbitos persoal, público, educativo e ocupacional ou laboral, e expresións e modismos de uso habitual. ▪ B5.8. Resumir ou parafrasear un texto para facelo intelixible a quen necesita esta mediación por descoñecemento ou coñecemento in-	tes medios, entre eles a biblioteca, internet e outras tecnoloxías da información e da comunicación.	
			▪ PLEB5.6. Produce textos orais e escritos en diferentes soportes suficientemente cohesivos, coherentes e adecuados ao propósito comunicativo.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB5.7. Exprésase oralmente e por escrito, en diferentes soportes, con certa densidade léxica, evitando repeticións innecesarias co uso de sinónimos e palabras de significado próximo, e recoñece un léxico máis especializado se conta con apoio visual ou contextual.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB5.8. Realiza actividades de mediación lingüística (reformula o sentido dun texto, oral ou escrito para facelo comprensible a persoas interlocutoras que descoñecen a lingua en que se produce, escribe o resumo dun debate oral ou un artigo lido noutra lingua, fai unha exposición oral a partir de notas, cambia de modalidade semiótica, como do texto ao esquema, etc.).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB5.9. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias lin-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	cións presentes, e expresión de predicións e de sucesos futuros a curto, a medio e a longo prazo. – Intercambio de información, indicacións, opinións, crenzas e puntos de vista, consellos, advertencias e avisos. – Expresión da curiosidade, o coñecemento, a certeza, a confirmación, a dúbida, a conxectura, o escepticismo e a incredulidade. – Expresión da vontade, a intención, a decisión, a promesa, a orde, a autorización e a prohibición, a exención e a obxección. – Expresión do interese, a aprobación, o aprecio, o eloxio, a admiración, a satisfacción, a esperanza, a confianza e a sorpresa, así como os seus contrarios. – Formulación de suxestións, desexos, condicións e hipóteses. – Establecemento e xestión da comunicación e organización do discurso. ▪ B5.9. Léxico: – Recoñecemento e uso do léxico común e máis especializado relacionado con contidos educativos correspondentes e de interese nos ámbitos persoal, público, educativo e ocupacional, relativo á descrición de persoas e obxectos, o tempo e o espazo, estados, eventos e acontecementos,	suficiente da lingua meta. ▪ B5.9. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	guas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	actividades, procedementos e procesos; relacións persoais, sociais, educativas e profesionais; educación e estudo; traballo e emprendemento; bens e servizos; lingua e comunicación intercultural; ciencia e tecnoloxía; historia e cultura. – Recoñecemento e uso de expresións fixas frecuentes (locucións idiomáticas, esquemas fraseolóxicos como "Está libre esta cadeira?" ou "Podo...?", colocacións, frases feitas e léxico propio de temas relativos a feitos de actualidade. – Recoñecemento e uso de antónimos e sinónimos, e de procedementos de formación de palabras mediante recursos de derivación e de composición, e recoñecemento de "falsos amigos".			

[1]**Contidos sintáctico-discursivos por idiomas:**

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*sowohl… als auch*); disxunción (*entweder… oder*); oposición/concesión (*obwohl; dennoch*); causa (*denn/weil; wegen; da*); finalidade (*dazu; darum*);	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*aussi bien que*); disxunción; oposición (*seulement si, bien que, même si, par contre, malgré, pourtant, toutefois, tout de même, avoir beau, quand (bien) même, alors*	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*not only…but also; both…and*); disxunción (*or*); oposición/concesión (*(not…) but; …, though*); causa (*because (of); due to; as*); finalidade (*to+ infinitive;*	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción(*inoltre, (e) pure, nemmeno*); disxunción (*altrimenti*); oposición (*comunque, tuttavia, piuttosto di/che*); causa (*.p.es. poiché, visto che*); concesión (*benché, mal-*	▪ Expresión de relacións lóxicas: adición (*não só...como também; não só... também);* disxunción *(ou, ou...ou);* oposición /concesión *(mas, mesmo assim;... embora*); causa (*por causa disso; daí que*);

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
comparación (*so / nicht so + Adjektiv + wie; mehr/weniger + Adjektiv/Adverb + als; „der Beste in der Klasse"); resultado/correlación (deshalb; so dass; je mehr… desto besser*); condición (*wenn; sofern; falls*); estilo indirecto (*Redewiedergabe; Vorschläge; Aufforderungen; Befehle; Wünsche*). ▪ Relacións temporais (solange; seitdem; nachdem [„wir fertig sind"]). ▪ Afirmación (*affirmative Aussagesätze; affirmative Zeichen; „so scheint es"*). ▪ Exclamación (*Was für ein[e] + Nomen [+Satz], z. B. „Was für eine Überraschung!"; Wie + Adverb + Adjektiv, z. B. „Wie wenig beeindruckend!"; Ausrufesätze, z. B. „Oh! Das ist ja toll!"*). ▪ Negación (z. B. „nicht schlecht", „durchaus nicht", „keineswegs!"). ▪ Interrogación (W-Fragen, z. B. „Wie kommt es?"; Ja/Nein-Fragen; „So?"; Zeichen). ▪ Expresión do tempo: pasado (Präteritum; Perfekt; Plusquamperfekt; historisches Präsens; Konjunktiv I); presente (Präsens; Kon-	*même que + conditionnel*); causa (*étant donné que, vu que, comme*); finalidade (pour que, dans le but que, de façon à ce que, de manière à ce que, afin que + Subj.); comparación (*le meilleur, le mieux, le pire, de même que, plus…plus, moins…moins, plus…moins, moins…plus*); consecuencia (*si bien que, de telle manière que, de façon à ce que*); distributivas (*tantôt…tantôt, bien….bien*); condición (*si, même si + Indic., à condition de + Inf., à condition de, à moins de + inf., au/dans le cas où (+ conditionnel)*); estilo indirecto (*rapporter des informations*). ▪ Relacións temporais (*depuis, dès, au fur et à mesure, tandis que, jusqu'au moment où*). ▪ Exclamación (*Que, Hélas!, Mince alors!*) ▪ Negación (*ne… pas encore, ne….plus, pas mal (du tout), pas question, pas du tout*). ▪ Interrogación (*lequel, laquelle, auquel, duquel*). ▪ Expresión do tempo: presente; pasado (*plus-queparfait*); futuro.	*for*); comparación (*as/not so Adj. as; less/more + Adj./Adv. (than); better and better, the highest in the world*); resultado (*so; so that*); condición (*if; unless);* estilo indirecto (*reported information, offers, suggestions and commands*). ▪ Relacións temporais (*the moment (she left); while*). ▪ Afirmación (*affirmative sentences*; *tags; Me too; Think/Hope so*). ▪ Exclamación (*What + (Adj. +) noun, e. g. What beautiful horses!*; *How + Adv. + Adj., e. g. How very nice!; exclamatory sentences and phrases, e. g. Hey, that's my bike!*). ▪ Negación (*negative sentences with not, never, no* (*Noun, e. g. no chance*), *nobody, nothing*; *negative tags*; *me neither*). ▪ Interrogación (*Wh- questions; Aux. Questions; What is the book about?; tags*). ▪ Expresión do tempo: pasado (*past simple and continuous*; *present perfect; past perfect*); presente (*present simple and continuous*); futuro (*going to; will; present simple and continuous + Adv.*).	*grado*); finalidade (*perché, affinché*); condición (*nel caso che, a patto che*); comparación (*(tanto) quanto, più/ meno di quanto*); resultado /correlación (*perciò, cosicché, in modo (tale) da, sia...sia); estilo indirecto estilo indirecto (informazione riferita, consigli, ordini, offerte, suggerimenti, promesse, avvisi)*. ▪ Relacións temporais (*prima che; dopo (+Inf. composto), intanto, finché*). ▪ Afirmación (*frasi dichiarative affermative; si passivante; frasi enfatiche*. ▪ Exclamación (*Come /Quanto + frase* (*p.es. come sei dolce!); interiezioni (p.es. ops!, magari!)*); ▪ Negación (*frasi dichiarative negative con affatto, niente e senza (p.es. senza uscita, niente concerto)); proforma (p.es. nemmeno, affatto)).* ▪ Interrogación (*totali; parziali introdotte da avverbi, aggettivi e pronomi interrogativi; ; eco (p.es. lo ha detto chi?); orientate (p.es. …è così?); optative-dubitative ottative-dubitative (p.es. che dire?)*. ▪ Expresión do tempo (presente (*presente*); pasado	finalidade (*para + Inf.; para que); comparación (mais/menos/tão/tanto + Adj./Adv./Subst. + (do) que/como/quanto*; superlativo relativo (p. ex., *o rapaz mais distraído da turma*); resultado (*assim, portanto*). ▪ Expresión da condición (conectores: *se, sem, desde que…*; formas verbais: *futuro de indicativo e de conjuntivo, simples e composto, pretérito e pretérito-mais-que-perfeito composto do conjuntivo, condicional simples e composto*). ▪ Discurso indirecto (informacións, ofrecementos, suxestións e ordes) e indirecto livre. ▪ Relacións temporais (*enquanto, antes que, depois que, logo que, assim que, mal + presente do conjuntivo, até que, sempre que*). ▪ Afirmación (sentenzas declarativas afirmativas; frases impersoais). ▪ Exclamación (formas elípticas: *Que + Subst. + (tão) + Adj.*, p. ex. *Que dia tão lindo!*); sentenzas e sintagmas exclamativos, p. ex. *Ei, esta é a minha bicicleta!; Magnífica bolsa!*). ▪ Negación (sentenzas declarativas negativas con

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26278

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
junktiv I); futuro (werden + Infinitiv; Präsens + Adverb; Perfekt + Adverb). ▪ Expresión do aspecto: puntual (*Perfekt; Plusquamperfekt; Futur II); durativo (Präsens; Präteritum; Futur I); habitual (Präsens/Präteritum + Adverb [z. B. gewöhnlich]; pflegen zu); incoativo (vornehmen zu); terminativo (Adverb [gerade; schon] + Perfekt*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (*Aussagesätze*); capacidade (*schaffen*); posibilidade/probabilidade (*möglicherweise; wahrscheinlich*); necesidade (*benötigen; brauchen*); obriga (*brauchen / nicht brauchen*); permiso (*dürfen; können; lassen*); intención (*denken zu + Infinitiv*). ▪ Expresión da existencia (*z. B. es sollte/müsste geben*); da entidade (*zählbare und nicht zählbare Sammelbezeichnungen; zusammengesetzte Nomen; Pronomen [Relativ-, Reflexiv- und Determinativpronomina]); da calidade (z. B. „eher unbekannte", „leicht zu finden"*). ▪ Expresión da cantidade (*Zahlen, z. B. Brüche und*	▪ Expresión do aspecto: puntual (frases simples); durativo (il était une fois, à cette époque là…); habitual (*de temps en temps, chaque, tous les, nº fois par… mois/an…*); incoativo (*être sur le point de*); terminativo (*cesser de, arrêter de, mettre fin à qqch.*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade; capacidade; posibilliade/probabilidade (il est possible que, il se peut que); necesidade; obriga/prohibición (*se voir dans l'obligation de, se voir forcé à (faire) qqch.*); permiso; intención/desexo (*exprimer le souhait qui concerne un autre: j'aimerais que/ je voudrais que/ j'aurais envie que/ ça me plairait que + Subj.*); factitivo o causal con el verbo *faire* (ex: *Pierre a fait tomber son livre/s'est fait couper les cheveux*); condicional (*conditionnel présent*) ; cortesía. ▪ Expresión da existencia (presentativo); a entidade (artigos, nomes, pronomes persoais, adxectivos y pronomes demostrativos; pronomes persoais OD y OI, "*en*", "*y*"; proposicións adxectivais (*lequel, laquelle, auquel, duquel*)); a cuali-	▪ Expresión do aspecto: puntual (*simple tenses*); durativo (*present and past simple/perfect; and future continuous*); habitual (*simple tenses* (+ *Adv., e. g. every Sunday morning*); *used to*); incoativo (*be about to*); terminativo (*stop –ing*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (*declarative sentences*); capacidade (*can; be able*); posibilidade/probabilidade (*may; might; perhaps*); necesidad (*must; need; have (got) to*); obriga(*have (got) to; must; imperative*); permiso (*may; could; allow*); intención (*present continuous*). ▪ Expresión da existencia (*e. g. there could be*); a entidade (*count/uncount/collective/compound nouns; pronouns (relative, reflexive/emphatic, one(s); determiners*); a cualidade (*e. g. pretty good; much too expensive*). ▪ Expresión da cantidade (*singular/plural; cardinal and ordinal numerals. Quantity: e. g. lots/plenty (of). Degree: e. g. absolutely; a (little) bit*). ▪ Expresión do espazo (*prepositions and adverbs of*	(*presente, imperfetto, perfetto composto, piuccheperfetto, perfetto semplice*); futuro (*futuro semplice e composto*)) e do aspecto (puntual (*tempi semplici*); durativo (*presente, imperfetto, perfetto composto e piuccheperfetto* (+*Avv.*), *perfetto semplice* (+*Avv.*); *futuro stare + gerundio*); habitual (*tempi semplici e perfetto composto e piuccheperfetto* (+*Avv.*)); iterativo (*imperfetto* (+*Avv.*); incoativo (*attacare a/scoppiare a + Inf.*); terminativo (*presente storico; terminare di + Inf.; tempi composti e perfetto semplice*). ▪ Expresión da modalidade (factualidade (*frasi dichiarative affermative e negative*); capacidade ((*non*) *essere bravo a +Inf.*); posibilidade (*futuro semplice; verbi, sostantivi e aggettivi che esprimono opinione, dubbio, assunzione, attesa, persuasione, apparenza + cong.*); necesidade (*occorrere*); obriga (*essere obbligato a + Inf.*)); intención (*verbi volitivi + cong.*)); prohibición (*proibire di +Inf. semplice; non + futuro semplice*). ▪ -Expresión da existencia	*não, nunca; (não) nada, nenhum (a), ninguém*, nem). ▪ Interrogación (sentenzas interrogativas directas totais; sentenzas interrogativas directas QU- (p. ex., *De quem é a culpa?*); interrogativas *tag* (p. ex., *Isto é fácil, não é?*); interrogativas eco e duplas). ▪ Expresión do tempo: pasado (*pretérito imperfeito, perfeito simples e perfeito composto e pretérito mais-que-perfeito composto*); presente (*presente, gerúndio*); futuro (*futuro simple e composto; (+Adv.); haver-de*). ▪ Expresión do aspecto: puntual (tempos simples); durativo (presente, futuro simples, pretérito imperfeito e pretérito perfeito composto do indicativo (+ Adv.); *andar a + Inf.; ir + Ger.*); habitual (tempos simples (+ Adv.); costumar+ Inf.); incoativo (*desatar a + Inf.*); iterativo (*pretérito imperfeito do indicativo; voltar a + Inf.*); terminativo (*pretérito perfeito simples composto e pretérito mais-que-perfeito composto; vir de + Inf.*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (frases decla-

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
Dezimalzahlen; Quantität, z. B. mehrere; Grad, z. B. unmäßig, glücklich, ziemlich gut). ▪ Expresión do espazo (*Präpositionen; Lokaladverbien*). ▪ Expresión do tempo (*Stundenzählung, z. B. „morgen um diese Zeit", „in zehn Tagen"; Zeiteinheiten, z. B. Semester; Ausdruck der Zeit [eher; später]; Dauer, z. B. „den ganzen Tag", „den ganzen Sommer lang"; Vorzeitigkeit [noch; schon (nicht)]; Nachzeitigkeit, z. B. danach, später; Aufeinanderfolge [zuerst; zunächst; schließlich]; Gleichzeitigkeit [gerade als]; Häufigkeit, z. B. sehr oft, oftmals, „Tag ein, Tag aus"*). ▪ Expresión do modo (*Modaladverbien und -sätze, z. B. höflich, „aus dem Lot geraten"*).	dade; a posesión (pronomes posesivos). ▪ Expresión da cantidade (fraccións, decimais, porcentaxes, artigos partitivos, adverbios de cantidade e medidas) e o grao. ▪ Expresión do espazo: (*prépositions et adverbes de lieu, position, distance, mouvement, direction, provenance, destination*).	*location, position, distance, motion, direction, origin and arrangement*). ▪ Expresión do tempo (*points e. g. at midnight), divisions (e. g. term), and indications (ago; early; late) of time; duration (from…to; during; until; since)*; *anteriority* (*already; (not) yet*); *posteriority (afterwards; later)*; *sequence (first, second, after that, finally)*; *simultaneousness (just when); frequency (e. g. twice/four times a week; daily)*. ▪ Expresión do modo (*Adv. and phrases of manner, e. g. carefully; in a hurry*). ▪ Uso de conectores. ▪ *Have/get causative.* ▪ *Phrasal verbs.* ▪ *Gerund and infinitive.*	(*p.es. dovrebbe esserci stato*; *ecco fatto*); a entidade (*nomi contabili / massa / collettivi/ composti; pronomi (relativi, riflessivi, tonici); determinanti*); a calidade (*p.es. parecchio stanco; difficile da fare*). ▪ Expresión da cantidade (*numero: singolare/plurale; numerali cardinali, ordinali, collettivi (p.es. centinaio, migliaio), moltiplicativi (p.es. triplo); frazionari (p.es. un quarto); distributivi (p.es uno a uno). Quantità: p.es. diverso, un blocchetto da dieci; grado: p.es. enormemente dispiaciuto; piuttosto stanco.* ▪ Expresión do espazo (*preposizioni, avverbi ed espressioni che indicano luogo, posizione, distanza, movimento, direzione, origine e disposizione*). ▪ Expresión do tempo (*p.es. alle 17 ore e quarantacinque)); divisione (p.es. al tramonto, ai nostri giorni*) e *collocazione nel tempo (p.es. nel diciannovesimo secolo)*; *durata (p.es. in un quarto d'ora, è da... che); anteriorità (p.es. qualche mese prima); posteriorità (p.es. il giorno successivo) ; contemporaneità (p.es. intanto); sequenza (p.es.*	rativas); capacidade (*é capaz / incapaz de + Inf.; saber*); posibilidade/ probabilidade (*ser possível / impossível + Inf.; tal vez*); *necessidade* (ser preciso / *necessário* + Inf.); obrigación (*ser obrigatório + Inf.; imperativo); permiso (poder + Inf.; ser possível/permitido + Inf.*); prohibición: (não) ser possível /permitido + Inf.); intención (*pretérito imperfeito gostar de + Inf.; tratar de + Inf.; pensar + Inf.*). ▪ Expresión da existencia (p. ex., existir, dar-se); a entidade (substantivos contables /incontables/colectivos/compostos; pronomes (relativos, reflexivos átonos/ tónicos); determinantes; a calidade (*por exemplo, bastante bom; consideravelmente caro; ótimo*). ▪ Expresión da cantidade (Singular/Plural; Numerais cardinais e ordinais. Cantidade: p. ex. *bastante, a maior parte de, mais o menos*. Grao: p. ex. *consideravelmente; bastante bem*). ▪ Expresión do espazo (preposicións e adverbios de lugar, localización, distancia, movemento, orixe, dirección).

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
			inoltre.. poi... infine); intermittenza (p.es. ogni volta); frequenza (p.es. raramente). ▪ Expresión do modo (*avverbi ed espressioni di modo: p.es. per caso, apposta, di nascosto).*	▪ Expresión do tempo (expresións, preposición e locucións de tempo (momento puntual (p. ex., *meiodia),* divisións (p. ex., *período, fim de semana)* e indicacións de tempo (p. ex., *atrás, cedo*); duración (p. ex., *até; entre... e*); anterioridade *(anteontem, já);* posterioridade *(mais tarde, na semana que vem);* secuencia *(em primeiro lugar, depois, em último lugar);* simultaneidade *(naquele momento);* frecuencia (p. ex., *cada semana*). ▪ Expresión do modo (expresións, preposicións e locucións prepositivas de modo, p. ex., *á pressa*).

2º de bacharelato

	Primeira Lingua Estranxeira II. 2º de bachillerato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Comprensión de textos orais			
▪ a ▪ b ▪ c ▪ f	▪ B1.1. Estratexias de comprensión: – Mobilización de información previa sobre o tipo de tarefa e o tema. – Identificación do tipo de escoita necesario para realizar a tarefa (global, selectiva, detallada, etc.).	▪ B1.2. Coñecer e saber aplicar as estratexias adecuadas para comprender o sentido xeral; a información esencial; os puntos principais; os detalles relevantes; información, ideas e opinións tanto implícitas como explicitas	▪ PLEB1.1. Comprende instrucións, anuncios, declaracións e mensaxes detalladas, dados cara a cara ou por outros medios, sobre temas concretos, en linguaxe estándar e a velocidade normal (por exemplo, declara-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira II. 2º de bachillerato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	– Identificación do tipo textual, adaptando a comprensión a el. – Distinción de tipos de comprensión (sentido xeral, información esencial, puntos principais, detalles relevantes e implicacións). – Formulación de hipóteses sobre o contido e o contexto. – Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir da comprensión de elementos significativos, lingüísticos e paralingüísticos. – Reformulación de hipóteses a partir da comprensión de novos elementos. ▪ B1.2. Recoñecemento dos marcadores conversacionais máis habituais: verificadores, expresivos, apelativos e fáticos.	do texto, formuladas de maneira clara; e matices como a ironía ou o humor, ou o uso poético ou estético da lingua cando a imaxe facilita a comprensión. ▪ B1.3. Distinguir e aplicar á comprensión do texto oral as funcións e os significados específicos xeralmente asociados a diversas estruturas sintácticas de uso común segundo o contexto de comunicación (por exemplo, estrutura interrogativa para expresar admiración). ▪ B1.4. Comprender o esencial de conversas ou debates sobre temas educativos ou profesionais da súa área de interese, desenvolvidos nunha linguaxe sen usos idiomáticos, e extraer información específica relevante aínda que non se comprenda a totalidade dos textos. ▪ B1.5. Recoñecer os significados e intencións comunicativas expresas de patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación de uso común e máis específicos, así como algunhas de carácter implícito (incluíndo a ironía e o humor), cando a articulación é clara. ▪ B1.6. Ientificar as ideas principais, información detallada e implicacións xerais de textos de certa lonxitude, ben organizados	cións ou mensaxes institucionais).	
			▪ PLEB1.2. Identifica as ideas principais, os detalles relevantes e as implicacións xerais de conversas e debates relativamente extensos e animados entre varias persoas interlocutoras que teñen lugar na súa presenza, sobre temas xerais, de actualidade ou do seu interese, sempre que o discurso estea estruturado e non se faga un uso moi idiomático da lingua.	▪ CCL ▪ CCA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB1.3. Comprende, en debates e conversas informais sobre temas habituais ou do seu interese, a postura ou punto de vista das persoas interlocutoras, así como algúns sentidos implícitos e matices como a ironía ou o humor.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB1.4. Comprende, nunha conversa formal na que participa, no ámbito educativo ou ocupacional, información detallada e puntos de vista e opinións sobre temas da súa especialidade e relativos a liñas de actuación e outros procedementos abstractos, sempre que poida confirmar o que o interlocutor quixo dicir e conseguir aclaracións sobre os aspectos ambiguos.	▪ CCL ▪ CCA ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira II. 2º de bachillerato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		e lingüisticamente complexos, nunha variedade de lingua estándar e articulados a velocidade normal, que traten temas tanto concretos como abstractos, incluso se son de carácter técnico cando estean dentro do propio campo de especialización ou de interese nos ámbitos persoal, público, educativo e laboral/profesional, sempre que as condicións acústicas sexan boas e se poidan confirmar certos detalles. ▪ B1.7. Comprender as ideas principais e as específicas máis relevantes de textos gravados ou audiovisuais emitidos en lingua estándar, con claridade na fala, e sen condicións externas que dificulten a comprensión.	▪ PLEB1.5. Comprende a liña argumental, as ideas principais, os detalles relevantes e as implicacións xerais en presentacións, conferencias ou seminarios de certa extensión e complexidade sobre temas educativos ou profesionais da súa área de interese, tanto concretos como abstractos, sempre que haxa marcadores que estruturen o discurso e guíen a comprensión.	▪ CCL ▪ CCA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB1.6. Comprende o contido da información da maioría do material gravado ou retransmitido nos medios de comunicación, relativo a temas de interese persoal, identificando o estado de ánimo, o ton e mesmo o humor do falante, sempre que o discurso estea articulado con claridade, nunha variedade de lingua estándar e a velocidade normal.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
	Bloque 2. Produción de textos orais: expresión e interacción			
▪ a ▪ b ▪ c ▪ f	▪ B2.1. Estratexias de produción: – Planificación: – Identificación do contexto, do destinatario e da finalidade da produción ou da interacción. – Percepción da mensaxe con claridade, distinguindo a súa idea ou ideas principais e a súa estrutura básica.	▪ B2.1. Coñecer, seleccionar con coidado e saber aplicar eficazmente e con certa naturalidade as estratexias adecuadas para producir textos orais de diversos tipos e de certa lonxitude, planificando o discurso segundo o propósito, a situación, os interlocutores e a canle de comunicación; recorrendo á paráfrase ou a cir-	▪ PLEB2.1. Diferencia adecuadamente a produción do texto oral espontáneo (sintaxe limitada, estratexias de compensación, negociación do significado co interlocutor, etc.) do planificado, e considera as características que este comparte coa lingua escrita (planificación, redundancia informativa, elementos de cohe-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira II. 2º de bachillerato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	– Adecuación do texto ao destinatario, ao contexto e á canle, aplicando o rexistro e a estrutura de discurso adecuados a cada caso, e escollendo os expoñentes lingüísticos necesarios para lograr a intención comunicativa. – Activación dos coñecementos previos sobre modelos e secuencias de interacción, e elementos lingüísticos previamente asimilados e memorizados. – Execución: – Expresión da mensaxe con claridade e coherencia, estruturándoa adecuadamente e axustándose, de ser o caso, aos modelos e ás fórmulas de cada tipo de texto. – Reaxuste da tarefa (emprender unha versión máis modesta desta) ou da mensaxe (facer concesións no que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos lingüísticos dispoñibles. – Aproveitamento dos coñecementos previos sacándolle o maior partido (utilizar linguaxe "prefabricada", etc.). – Cooperación na interacción con outras persoas, verificando a comprensión propia e das demais persoas, e cooperando ac-	cunloquios cando non se atopa a expresión precisa, e identificando e corrixindo os erros que poidan provocar unha interrupción da comunicación. ▪ B2.2. Construír textos claros e co detalle suficiente, ben organizados e adecuados ao interlocutor e ao propósito comunicativo, sobre temas diversos, xerais e máis específicos dentro do propio campo de especialidade ou de interese, e defender un punto de vista sobre temas xerais ou relacionados coa propia especialidade, indicando os proles e os contras das opcións, así como tomar parte activa en conversas formais ou informais de certa lonxitude, desenvolvéndose cun grao de corrección e fluidez que permita manter a comunicación. ▪ B2.3. Utilizar correctamente, sen erros que conduzan a malentendidos, as estruturas morfosintácticas, os patróns discursivos e os elementos de coherencia e de cohesión de uso común e máis específico, seleccionándoos en función do propósito comunicativo no contexto concreto (por exemplo, o uso da voz pasiva en presentacións de carácter educativo, ou de frases de relativo para facer unha descrición detallada). ▪ B2.4. Ler en voz alta con énfase	sión, etc.). ▪ PLEB2.2. Fai presentacións de certa duración sobre temas do seu interese educativo ou relacionados coa súa especialidade (por exemplo, o desenvolvemento dun experimento científico, ou unha análise de aspectos históricos, sociais ou económicos), cunha estrutura clara que axuda os oíntes a fixárense nos aspectos máis importantes, e demostrando seguridade á hora de contestar preguntas do auditorio formuladas con claridade e a velocidade normal. ▪ PLEB2.3. Participa con soltura en conversas informais cara a cara ou por teléfono, ou por outros medios técnicos, nas que describe con detalle feitos, experiencias, sentimentos e reaccións, soños, esperanzas e ambicións, e responde adecuadamente aos sentimentos que expresan os seus interlocutores; describe con detalle experiencias persoais e as súas reaccións ante elas; expresa con convicción crenzas, acordos e desacordos, e explica e xustifica de maneira persuasiva as súas opinións e proxectos. ▪ PLEB 2.4. Toma parte adecua-	 ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira II. 2º de bachillerato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	tivamente na realización das tarefas de comunicación. – Compensación das carencias lingüísticas mediante procedementos lingüísticos ou paralingüísticos: – Lingüísticos: – Modificación de palabras de significado parecido. – Definición ou parafrase dun termo ou dunha expresión. – Produción de autocorrección, falsos comezos, repeticións e circunloquios. – Paralingüísticos. – Petición de axuda ou clarificación. – Sinalización de obxectos, uso de deícticos ou realización de accións que aclaran o significado. – Uso de linguaxe corporal culturalmente pertinente (xestos, expresións faciais, posturas, contacto visual ou corporal, e proxémica). – Uso de sons extralingüísticos e calidades prosódicas convencionais. – Uso dos elementos prosódicos (pausas, ritmo e entoación) como substitutos dos marcadores discursivos para indicarlle á persoa destinataria ou oínte as partes	expresiva de xeito que poidan recoñecerse as ideas clave, utilizando o ritmo e as pautas para facer a lectura comunicativa, engadindo algún comentario persoal ao texto (aclaración de palabras, algún novo exemplo, unha alusión a experiencias compartidas, etc.) e corrixíndose con naturalidade no caso dalgunha equivocación. ▪ B2.5. Planificar e articular o texto oral segundo a función ou as funcións comunicativas principais e secundarias en cada caso, seleccionando os expoñentes das devanditas funcións segundo os seus matices de significación, e os patróns discursivos dos que se dispón para presentar e organizar a información, deixando claro o que se considera importante (por exemplo, mediante estruturas enfáticas), ou os contrastes ou as digresións con respecto ao tema principal. ▪ B2.6. Expresarse con relativa facilidade e naturalidade, e cun grao de fluidez que permita desenvolver o discurso sen moita axuda do interlocutor, aínda que poidan darse algúns problemas de formulación que retarden algo o discurso ou que requiran expor de maneira distinta o que se quere dicir. ▪ B2.7. Xestionar a interacción de	damente en conversas formais, entrevistas, reunións e debates de carácter educativo ou ocupacional, achegando e pedindo información relevante e detallada sobre aspectos concretos e abstractos de temas cotiáns e menos habituais nestes contextos; explicando os motivos dun problema complexo e pedindo e dando instrucións ou suxestións para resolvelo; desenvolvendo argumentos de forma comprensible e convincente e comentando as contribucións dos interlocutores; opinando e facendo propostas xustificadas sobre futuras actuacións.	▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB2.5. Participa na interacción verificando a comprensión propia e das demais persoas, e cooperando activamente na realización das tarefas de comunicación, cun bo grao de fluidez e claridade, malia algúns erros esporádicos.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB2.6. Realiza unha entrevista cun patrón estruturado de preguntas establecido con anterioridade, formulando preguntas complementarias ou respondendo a elas, reaccionando ante unha resposta que non entenda, e interactuando para pedir repeticións e confirmar a compren-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira II. 2º de bachillerato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	do discurso que deben ser cointerpretadas. ▪ B2.2. Rutinas ou modelos de interacción segundo o tipo de situación de comunicación en contextos informais e formais máis habituais.	maneira eficaz en situacións habituais, respectando e tomando a quenda de palabra con amabilidade e cando se desexa, e axustando a propia contribución á dos interlocutores, percibindo as súas reaccións, e defenderse en situacións menos rutineiras, e mesmo difíciles (por exemplo, cando a persoa interlocutora acapara a quenda de palabra, ou cando a súa contribución é escasa e hai que encher as lagoas comunicativas ou animala a participar).	sión mutua.	
	Bloque 3. Comprensión de textos escritos			
▪ a ▪ b ▪ c ▪ f	▪ B3.1. Estratexias de comprensión: – Mobilización de información previa sobre o tipo de tarefa e o tema a partir da información superficial e paratextual: proveniencia do texto, imaxes, organización na páxina, títulos de cabeceira, etc. – Identificación do tipo de lectura demandado pola tarefa (en superficie ou oceánica, selectiva, intensiva ou extensiva). – Identificación do tipo textual, adaptando a comprensión a el. – Distinción de tipos de comprensión (sentido xeral, información esencial, puntos principais, detalles relevantes e implicacións). – Formulación de hipóteses sobre o	▪ B3.1. Uso de diferentes estratexias de lectura como a identificación da intención comunicativa, a anticipación da información a partir dos elementos textuais e non textuais, o uso do contexto, a aplicación de regras de formación de palabras para inferir significados e a organización da información e o tipo de texto. ▪ B3.2. Coñecer e saber aplicar as estratexias adecuadas para comprender o sentido xeral, a información esencial, os puntos principais, os detalles relevantes; información, ideas e opinións tanto implícitas como explícitas do texto, se están claramente si-	▪ PLEB3.1. Entende detalles relevantes e implicacións de anuncios e material de carácter publicitario sobre asuntos do seu interese persoal (por exemplo, carteis, folletos, pancartas ou grafitti), educativo (por exemplo, carteis científicos) ou profesional (por exemplo, boletíns informativos ou documentos oficiais).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB3.2. Comprende a información, a intención e as implicacións de notas e correspondencia persoal en calquera soporte, incluídos foros e blogs, nos que se transmiten e se xustifican de xeito detallado información, ideas e opinións sobre temas con-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD

	Primeira Lingua Estranxeira II. 2º de bachillerato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	contido e o contexto. – Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir da comprensión de elementos significativos, lingüísticos e paratextuais. – Reformulación de hipóteses a partir da comprensión de novos elementos.	nalizadas; e matices como a ironía ou o humor, ou o uso poético ou estético da lingua, formulados de xeito claro. ▪ B3.3. Seguir instrucións de certa complexidade e extensión tanto do ámbito público como do propio da especialidade, aínda que sexa necesario apoiarse para a comprensión en soportes visuais como debuxos, bosquexos e outros. ▪ B3.4. Identificar as ideas principais, información detallada e implicacións xerais de textos de certa lonxitude, ben organizados e lingüisticamente complexos, nunha variedade de lingua estándar e que traten de temas tanto concretos como abstractos, mesmo se son de carácter técnico, cando estean dentro do propio campo de especialización ou de interese, nos ámbitos persoal, público, educativo e laboral ou profesional, sempre que se poidan reler as seccións difíciles. ▪ B3.5. Recoñecer globalmente e con detalle a liña argumental no tratamento do asunto presentado en xornais, revistas, guías, páxinas web e novelas, e distinguir entre información, opinión e persuasión, así como comprender en textos literarios as relacións entre os personaxes e os moti-	cretos e abstractos de carácter persoal e dentro da súa área de interese.	
			▪ PLEB3.3. Comprende instrucións extensas e complexas dentro da súa área de interese ou a súa especialidade, incluíndo detalles sobre condicións e advertencias, sempre que poida volver ler as seccións difíciles (por exemplo, sobre instrumentos de medición ou de procedementos científicos).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB3.4. Comprende os detalles relevantes e as implicacións de correspondencia formal de institucións públicas ou entidades privadas como universidades, empresas ou compañías de servizos, sobre temas concretos e abstractos de carácter persoal e educativo, dentro da súa área de interese ou a súa especialidade.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB3.5. Entende, en textos de referencia e consulta, en soporte tanto impreso como dixital, información detallada sobre temas da súa especialidade nos ámbitos educativo ou ocupacional, así como información concreta relacionada con cuestións prácticas en textos informativos oficiais, institucionais ou corporati-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira II. 2º de bachillerato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		vos que os impulsan a actuar. ▪ B3.6. Ler con fluidez textos de ficción e literarios contemporáneos e relacionados cos propios intereses e as necesidades nos ámbitos persoal, público, educativo e laboral ou profesional, ben estruturados, en rexistro estándar da lingua e escritos sen modismos pouco frecuentes.	vos.	
			▪ PLEB3.6. Comprende a información, as ideas e as opinións implícitas en noticias e artigos xornalísticos e de opinión ben estruturados e de certa lonxitude que tratan dunha variedade de temas de actualidade ou máis especializados, tanto concretos como abstractos, dentro da súa área de interese, e localiza con facilidade detalles relevantes neses textos.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB3.7. Comprende os aspectos principais, detalles relevantes, algunhas ideas implícitas e o uso poético da lingua en textos literarios que presenten unha estrutura accesible e unha linguaxe non moi idiomática, e nos que o desenvolvemento do tema ou da historia, os personaxes centrais e as súas relacións, ou o motivo poético, estean claramente sinalizados con marcadores lingüísticos doadamente recoñecibles.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
	Bloque 4. Produción de textos escritos: expresión e interacción			
▪ a ▪ b ▪ c ▪ f	▪ B4.1.Estratexias de produción: – Planificación: – Mobilización e coordinación das propias competencias xerais e comunicativas, co fin de realizar	▪ B4.1. Utilizar estratexias que faciliten un estilo de escritura sinxelo e fluído, evitando o uso de palabras ou estruturas das que non se estea seguro e seguindo adecuadamente o proce-	▪ PLEB4.1. Escribe informes en formato convencional e de estrutura clara relacionados coa súa especialidade (por exemplo, o desenvolvemento e as conclusións dun experimento, sobre un	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira II. 2º de bachillerato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	eficazmente a tarefa (repasar o que se sabe sobre o tema, o que se pode ou se quere dicir, etc.) – Localización e uso adecuado de recursos lingüísticos ou temáticos (uso dun dicionario ou dunha gramática, obtención de axuda, etc.) – Execución: – Elaboración dun borrador. – Estruturación do contido do texto. – Organización do texto en parágrafos abordando en cada un unha idea principal, conformando entre todos o seu significado ou a idea global. – Discriminación das propiedades textuais de coherencia, cohesión e adecuación. – Expresión da mensaxe con claridade axustándose aos modelos e ás fórmulas de cada tipo de texto. – Reaxuste da tarefa (emprender unha versión máis modesta desta) ou da mensaxe (facer concesións no que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos dispoñibles. – Aproveitamento dos coñecementos previos sacándolles o maior partido (utilizar linguaxe	so de escritura: planificación do texto, selección das ideas pertinentes ao propósito comunicativo, presentación das ideas segundo o tipo de texto, organización adecuada en parágrafos, e revisión da coherencia, a cohesión, a ortografía, a puntuación e as concordancias. ▪ B4.2. Coñecer, seleccionar e aplicar as estratexias máis adecuadas para elaborar textos escritos ben estruturados e de certa lonxitude; por exemplo, integrando de maneira apropiada información relevante procedente de fontes diversas, ou reaxustando o rexistro ou o estilo (incluíndo léxico, estruturas sintácticas e patróns discursivos) para adaptar o texto ao destinatario e ao contexto específicos. ▪ B4.3. Escribir, en calquera soporte, textos ben estruturados sobre unha ampla serie de temas relacionados cos propios intereses ou a especialidade, facendo descricións claras e detalladas; sintetizando información e argumentos extraídos de diversas fontes e organizándoos de maneira lóxica; e defendendo un punto de vista sobre temas xerais, ou máis específico, indicando os proles e os contras das opcións, utilizando para iso os	intercambio lingüístico, unhas prácticas ou un traballo de investigación), ou menos habituais (por exemplo, un problema xurdido durante unha estadía no estranxeiro), desenvolvendo un argumento, razoando a favor ou en contra dun punto de vista concreto, explicando as vantaxes e as desvantaxes de varias opcións, e achegando conclusións xustificadas.	
			▪ PLEB4.2. Describe un tema, un texto, un suceso ou un evento dando unha idea xeral que permita recoñecelo con claridade, explicando as súas partes ou circunstancias, e ofrecendo unha opinión persoal argumentada.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB4.3. Completa un cuestionario detallado con información persoal, educativa ou laboral (por exemplo, para matricularse nunha universidade, solicitar un traballo, abrir unha conta bancaria ou tramitar un visado).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB4.4. Escribe, en calquera soporte ou formato, un currículo detallado, xunto cunha carta de motivación (por exemplo, para ingresar nunha universidade estranxeira, ou presentarse como candidato/a a un posto de traballo).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira II. 2º de bachillerato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	"prefabricada", etc.). – Revisión: – Identificación de problemas, erros e repeticións. – Verificación da progresión e da coherencia. – Atención ás convencións ortográficas e aos signos de puntuación. – Reescritura definitiva. – Presentación coidada do texto (marxes, limpeza, tamaño da letra adecuado, uso normativo de maiúsculas e minúsculas, etc.).	elementos lingüísticos adecuados para dotar o texto de cohesión e coherencia, e manexando un léxico adaptado ao contexto e ao propósito comunicativo que se persegue. ▪ B4.4. Planificar e articular o texto escrito segundo a función ou as funcións comunicativas principais e secundarias en cada caso, seleccionando os expoñentes das devanditas funcións segundo os seus matices de significación, e os patróns discursivos dos que se dispón para presentar e organizar a información, deixando claro o que se considera importante (por exemplo, mediante estruturas enfáticas), ou os contrastes ou as digresións con respecto ao tema principal. ▪ B4.5. Elaborar resumos e notas recapitulativas, con claridade, exactitude, coherencia e fidelidade ao texto orixinal. ▪ B4.6. Presentar os textos escritos de maneira coidadosa (con atención a marxes, riscaduras, liñas dereitas, letra clara, letras maiúsculas e minúsculas cando corresponda, etc.), en soporte impreso e dixital, adecuados aos fins funcionais e valorando a importancia da presentación nas comunicacións escritas.	▪ PLEB4.5. Toma notas co suficiente detalle durante unha conferencia, unha charla ou un seminario, e elabora un resumo con información relevante e as conclusións adecuadas, sempre que o tema estea relacionado coa súa especialidade e o discurso estea ben estruturado.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB4.6. Escribe notas, anuncios, mensaxes e comentarios, en calquera soporte, nos que transmite e solicita información detallada, explicacións, reaccións e opinións sobre temas persoais, educativo ou ocupacionais, respectando as convencións e as normas de cortesía.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB4.7. Escribe correspondencia persoal, en calquera soporte, e comunícase con seguridade en foros e blogs, transmitindo emoción, resaltando a importancia persoal de feitos e experiencias, e comentando de maneira persoal e detallada as noticias e os puntos de vista das persoas ás que se dirixe.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB4.8. Escribe, en calquera soporte, cartas formais de carácter educativo ou profesional dirixidas a institucións públicas ou privadas e a empresas, nas que dá e solicita información, descri-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD

	Primeira Lingua Estranxeira II. 2º de bachillerato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			be a súa traxectoria educativa ou profesional e as súas competencias, e explica e xustifica co suficiente detalle os motivos das súas accións e dos seus plans (por exemplo, carta de motivación para matricularse nunha universidade estranxeira, ou para solicitar un posto de traballo), respectando as convencións formais e de cortesía propias deste tipo de textos.	
	Bloque 5. Coñecemento da lingua e consciencia plurilingüe e intercultural			
▪ a ▪ b ▪ c ▪ f ▪ p	▪ B5.1. Patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación: – Discriminación e uso dos trazos fonéticos que distinguen fonemas (trazos distintivos como sonoridade, nasalidade e apertura de vogais). – Recoñecemento e produción de unidades maiores do nivel fónico (secuencia acentual das palabras). – Recoñecemento e uso comprensible dos elementos prosódicos (acento, ritmo e entoación das oracións). – Recoñecemento de palabras e frases de uso coloquial común emitidas con procedementos básicos da redución fonética. ▪ B5.2. Patróns gráficos e convencións ortográficas.	▪ B5.1. Discriminar e reproducir patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación de uso común e máis específicos, axustándose debidamente a algunha variedade estándar da lingua, e seleccionalos en función das propias intencións comunicativas, incluíndo a expresión sinxela da ironía e do humor. ▪ B5.2. Axustarse con consistencia aos patróns ortográficos, de puntuación e de formato de uso común, e algúns de carácter máis específico. ▪ B5.3. Distinguir a función ou as funcións comunicativas principais e secundarias do texto, como implicacións facilmente discernibles, e apreciar as diferenzas de significación de distintos expo-	▪ PLEB5.1. Comprende e faise comprender con certa confianza e fluidez en situacións de comunicación informais e formais habituais, con matices como a ironía e o humor, sempre que as persoas interlocutoras pronuncien con claridade e eviten un uso moi idiomático.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB5.2. Relaciónase oralmente e por escrito comunicando con eficacia información, noticias, ideas e puntos de vista sobre temas tanto abstractos como concretos; ou solicitando ou transmitindo información relacionada con servizos ou outros ámbitos das relacións sociais, adaptando a súa expresión e os medios de expresalo á situación de comunicación.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira II. 2º de bachillerato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B5.3. Aspectos socioculturais e sociolingüísticos: – Convencións sociais. – Recoñecemento das normas e as variacións sociais, as convencións sociais e as formas, normas de cortesía e rexistros; costumes, valores, crenzas e actitudes; características básicas do sentido do humor; usos lingüísticos adecuados ao contexto; referencias relativas á identidade nacional ou cultural; linguaxe non verbal e diferenzas específicas entre a propia cultura e a cultura portada pola lingua obxecto de estudo. – Actitude receptiva e respectuosa cara ás persoas, os países e as comunidades lingüísticas que falan outra lingua e teñen unha cultura diferente á propia. ▪ B5.4. Plurilingüismo: – Consciencia das habilidades metalingüísticas adquiridas durante as aprendizaxes lingüísticas, e transferencia destes coñecementos e estratexias dunha lingua a outra para avanzar no seu dominio. – Participación en proxectos nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais, e valorando positivamente as competencias que posúe como persoa plurilin-	ñentes destas, así como distinguir os significados e os propósitos xerais asociados ao uso de patróns discursivos típicos polo que respecta á presentación e á organización da información (entre outros, o reforzo ou a recuperación do tema; a topicalización, pondo o tema da oración ao principio, como por exemplo en "Diso non quero falar"; contraste, digresión ou recapitulación). ▪ B5.4. Integrar na propia competencia intercultural, para producir textos orais e escritos ben axustados ao contexto específico, os aspectos socioculturais e sociolingüísticos máis relevantes da lingua e culturas meta relativos a costumes, usos, actitudes, valores e crenzas, e superar as diferenzas con respecto ás linguas e culturas propias, e os estereotipos, demostrando confianza no uso de diferentes rexistros ou outros mecanismos de adaptación contextual, e evitando erros serios de formulación ou presentación textual que poidan conducir a malentendidos ou situacións potencialmente conflitivas. ▪ B5.5. Coñecer e saber seleccionar e utilizar léxico oral e escrito común e expresións e modismos de uso habitual, e máis especializado segundo os propios intereses e as necesidades no ámbi-	▪ PLEB5.3. Intervén oralmente con distintos propósitos comunicativos, con eficacia intercultural.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB 5.4. Entende os detalles do que se lle di en transaccións e xestións que xorden mentres viaxa, organiza a viaxe ou trata coas autoridades, así como en situacións menos habituais en hoteis, tendas, axencias de viaxes, centros de saúde, traballo ou estudos (por exemplo, para recibir asistencia sanitaria como turista ou como residente, cambiar unha reserva de hotel, anular billetes ou cambiar un artigo defectuoso), sempre que poida pedir confirmación.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB5.5. Desenvólvese con seguridade en transaccións e xestións cotiás e menos habituais, cara a cara, por teléfono ou por outros medios técnicos, solicitando información detallada, ofrecendo explicacións claras e detalladas, e desenvolvendo a súa argumentación de xeito satisfactorio na resolución dos problemas que xurdan.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB5.6. Exprésase oralmente e por escrito, en diferentes soportes, con certa densidade léxica, evitando repeticións innece-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira II. 2º de bachillerato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	güe. ▪ B5.5. Funcións comunicativas: – Xestión de relacións sociais no ámbito persoal, público, educativo e profesional. – Descrición e apreciación de calidades físicas e abstractas de persoas, obxectos, lugares, actividades, procedementos e procesos. – Narración de acontecementos pasados puntuais e habituais, descrición de estados e situacións presentes, e expresión de predicións e de sucesos futuros a curto, a medio e a longo prazo. – Intercambio de información, indicacións, opinións, crenzas e puntos de vista, consellos, advertencias e avisos. – Expresión da curiosidade, o coñecemento, a certeza, a confirmación, a dúbida, a conxectura, o escepticismo e a incredulidade. – Expresión da vontade, a intención, a decisión, a promesa, a orde, a autorización e a prohibición, a exención e a obxección. – Expresión do interese, a aprobación, o aprecio, o eloxio, a admiración, a satisfacción, a esperanza, a confianza e a sorpresa, así como os seus contrarios. – Formulación de suxestións, desexos, condicións e hipóteses. – Establecemento e xestión da co-	to persoal, público, educativo e laboral ou profesional, así como un reducido repertorio de palabras e expresións, e as connotacións máis discernibles, que permita un uso humorístico, poético ou estético sinxelo do idioma. ▪ B5.6. Coñecer coa profundidade debida e aplicar eficazmente á comprensión do texto os coñecementos sociolingüísticos relativos á estruturación social, ás relacións interpersoais en diversos contextos (desde informal ata institucional) e as convencións sociais (incluíndo crenzas e estereotipos) predominantes nas culturas en que se utiliza a lingua meta, así como os coñecementos culturais máis relevantes (por exemplo, históricos, xeográficos, literarios ou artísticos), que permitan captar as alusións máis directas sobre estes aspectos que poida conter o texto. ▪ B5.7. Resumir ou parafrasear un texto para facelo intelixible a quen necesite desta mediación por descoñecemento ou coñecemento insuficiente da lingua meta. ▪ B5.8. Utilizar o coñecemento sociocultural sobre o modo de vida da comunidade que é obxecto de estudo e as diferenzas esenciais entre as prácticas, os	sarias co uso de sinónimos e palabras de significado próximo, e recoñece un léxico máis especializado se conta con apoio visual ou contextual.	▪ CCEC
			▪ PLEB5.7. Comprende textos extensos en lingua estándar transmitidos por canles, entendendo (aínda que non os comparta) os matices de sentido e de opinión ante puntos de vista e posturas concretas e actitudes que responden a crenzas, costumes e valores propios da cultura da lingua meta.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ PLEB5.8. Explica valores e comportamentos propios dunha cultura a membros doutra diferente, consciente da importancia desta actividade de mediación intercultural.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ PLEB5.9. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Primeira Lingua Estranxeira II. 2º de bachillerato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	municación e organización do discurso. ▪ B5.6. Léxico: – Recoñecemento e uso de léxico oral e escrito común e máis especializado dentro das propias áreas de interese nos ámbitos persoal, público, educativo e ocupacional, relativo á descrición de persoas e obxectos, tempo e espazo, estados, eventos e acontecementos, actividades, procedementos e procesos; relacións persoais, sociais, educativas e profesionais; educación e estudo; traballo e emprendemento; bens e servizos; lingua e comunicación intercultural; ciencia e tecnoloxía; historia e cultura. – Recoñecemento e uso de expresións fixas frecuentes (locucións idiomáticas, esquemas fraseolóxicos, colocacións, frases feitas e léxico propio de temas relativos a feitos de actualidade). – Recoñecemento e uso de antónimos, sinónimos e de procedementos de formación de palabras mediante recursos de derivación e de composición, e recoñecemento de "falsos amigos". ▪ B5.7. Estruturas sintáctico-discursivas propias de cada idioma.	valores e as crenzas desa comunidade e as propias, para facer un texto comprensible a unha persoa interlocutora que descoñece a lingua estranxeira, e resolver posibles malentendidos e conflitos interculturais. ▪ B5.9. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro, relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.		

[1]**Contidos sintáctico-discursivos por idiomas:**

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*weder… noch*); disxunción (*entweder… oder*); oposición/concesión (*nur [„habe ich es vergessen"]; trotz/ungeachtet*); causa (*denn/weil; wegen; da*); finalidade (*so dass*); comparación (*so / nicht so + Adjektiv + wie; „weit weniger lästig als" / „viel lästiger als"; „mit Abstand der Beste"*); resultado/correlación (*solche… dass*); condición (*wenn; sofern; falls; angenommen*); estilo indirecto (*Redewiedergabe; Vorschläge; Aufforderungen; Befehle; Wünsche; Warnungen*). ▪ Relacións temporais (*solange; seitdem; nachdem [„wir fertig sind"]*). ▪ Afirmación (*emphatische affirmative Aussagesätze, z. B. „Ich komme ja schon!"*). ▪ Exclamación (*Welch ein(e) + Nomen [+Satz], z. B. „Welch eine Plage [ist es…]!"; Wie + Adverb + Adjektiv; Ausrufesätze, z. B. „Mensch, ist das kalt!"*). ▪ Negación (*z. B. „Nee", „Nie im Leben", „Du brauchst nicht zu gehen"*). ▪ Interrogación (*W-Fragen,*	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción; disxunción; oposición/concesión (*quoique, malgré que + Subj.* (para un hecho real), *si... que; que... ou que + Subj., avoir beau être + nom/Adj./Adv., loin de, sans*); causa (*du fait que*); finalidade (*de peur que, de crainte que, que + Subj.* (ex: *Viens que je te voie!*)); comparación (*c'est le meilleur/pire … que + Subj., autant/tant que, d'autant plus/moins que…*); consecuencia (*aussi… que*); condición (*gérondif*, ex: *En faisant du sport vous vous sentirez mieux*), *pourvu que, à condition que*); estilo indirecto (*rapporter des informations, suggestions, ordres, questions*). ▪ Relacións temporais (*auparavant, dorénavant, alors que en attendant, tant que*). ▪ Exclamación (*Comme si…!*). ▪ Negación (*ne…que (ne explétif)*, omisión de " *ne* ", uso de " *ne* " solo (*registre soutenu*, ex: *Si je ne me trompe, nous sommes arrivés*)). ▪ Interrogación (*Question*	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (neither…nor); disxunción (either…or); oposición/concesión (only (it didn't work); despite/in spite of + NP/VP/sentence); causa because (of); due to; as; since); finalidade (*so as to*); comparación (*as/not so Adj. as; far less tiresome/much more convenient (than); the best by far*); resultado/correlación(such…that); condición (*if; unless; in case; supposing*); estilo indirecto (*reported information, offers, suggestions, promises, commands, wishes, warnings*). ▪ Relacións temporais (*(just) as; while; once (we have finished)*. ▪ Afirmación (*emphatic affirmative sentences / the dummy do, e. g. I do love classic music; tags, e. g. I should have*). ▪ Exclamación (*What + noun + sentence*), e. g. *What a nuisance (he is)!; How + Adv. + Adj.*, e. g. *How very extraordinary!; exclamatory sentences and phrases, e. g. Gosh, it* is *freezing!*). ▪ Negación (*e. g. Nope; Never ever; You needn't*	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción(*e poi, neppure*); disxunción (*sennò*); oposición (*bensì, anzi*); causa (*per il fatto che*); concesión (*(cio)nonostante, pur + gerundio*); finalidade (*allo scopo di + Inf.*); condición (*purché, ammesso che*); comparación (*altrettanto/quanto, più/meno di quello che*); resultado /correlación (*troppo... per, al punto che*); *estilo indirecto* estilo indirecto (*informazione riferita, consigli, ordini, offerte, suggerimenti, promesse, avvisi*). ▪ Relacións temporais (*da che, nel + Inf.; (una volta +) participio passato*); ▪ Afirmación (*frasi dichiarative affermative; frasi con dislocazione (p.es. il libro, l'ha preso Anna)*. ▪ Exclamación (*frase enfatica (p.es. tutto ho fatto!); interiezioni (p.es. macché!)*). ▪ Negación (*frasi dichiarative negative con non, mica e non; proforma (p.es. assolutamente no)*. ▪ Interrogación (*totali; parziali; indirette*); *eco (p.es. Simona? Serena, vorrai dire?); orientate (p.es...non è*	▪ Expresión de relacións lóxicas: adición (*não só...como também; não só...* também; além disso; nem sequer*)*; disxunción (*ou, ou...ou)*; oposición/concesión (*mas, mesmo assim, embora;* porém, no entanto; apesar de); causa (*por causa disso;* por causa de; *daí que*; devido a; por consequência); finalidade (*para + Inf.; para que,* a fim de que*)*; comparación (*mais/menos/tão/tanto + Adj./Adv./Subst. + (do) que/como/quanto,* como se; bastante menos cansado; muito mais raro; resultado (*assim, portanto*); resultado/correlação (tão...que, tanto...que). ▪ Expresión superlativo relativo (p. ex., *o rapaz mais distraído da turma*); superlativo absoluto (p. ex. -errimo); ▪ Expresión da condición (conectores: *se, sem, desde que…*; formas verbais: *futuro de indicativo e de conjuntivo, simples e composto, pretérito e pretérito-mais-que-perfeito composto do conjuntivo, condicional simples e composto*). ▪ Discurso indirecto (informacións, ofrecementos,

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
z. B. „Was ist denn schon passiert?", „Um alles in der Welt: Wo warst du?"; Ja/Nein-Fragen; Zeichen). ▪ Expresión do tempo: pasado (*Präteritum; Perfekt; Plusquamperfekt; historisches Präsens; Konjunktiv I); presente (Präsens; Konjunktiv I); futuro (werden + Infinitiv; Präsens + Adverb; Perfekt + Adverb*). ▪ Expresión do aspecto: puntual (*Perfekt; Plusquamperfekt; Futur II); durativo (Präsens; Präteritum; Futur I); habitual (Präsens/Präteritum + Adverb; pflegen zu; würde*); incoativo (*beginnen mit*); terminativo. ▪ Expresión da modalidade: factualidade (*Aussagesätze*); capacidade (*[dazu] braucht es…*); posibilidade/probabilidade (*werden; wahrscheinlich; müssen*); necesidade (*benötigen; brauchen*); obriga (*brauchen / nicht brauchen*); permiso (*dürfen; können; lassen*); intención (*denken zu + Infinitiv*). ▪ Expresión da existencia (z. *B. es soll gegeben haben*); da entidade (*zählbare und nicht zählbare Sammelbezeichnungen; zusammengesetzte Nomen; Prono-*	*rapportée, ex: Il me demande à quelle heure commence le film?*). ▪ Expresión do tempo: presente; pasado; futuro (*futur antérieur*). ▪ Expresión do aspecto: puntual (frases simples); durativo (*de ces temps-ci…*); habitual; incoativo (*être prêt à…*); terminativo. ▪ Expresión da modalidade: factualidade; capacidade; posibilliade/probabilidade; necesidade; obriga/prohibición (n'avoir qu'à…, il n'y a qu'à…); permiso (Puis-je…?); intención/desexo; *voix passive*; condicional (oracións condicionales (*les 3 types d´hypothèse*); *conditionnel passé*); cortesía. ▪ Expresión da existencia: os presentativos; a entidade (artigos, sustantivos, pronomes persoais, adxectivos y pronomes demostrativos; pronomes persoais OD e OI, "en", "y", proposicións adxectivais (*mise en relief* con *ce qui, ce que, ce dont, ce à quoi*; pron. relativos compostos (*sur laquelle, grâce auquel, avec/sans lequel, entre/parmi lesquels, à qui, à côté duquel*)); a cualidade;	*have*). ▪ Interrogación (*Wh- questions; Aux. Questions; Says who? Why on earth did she say that?; tags*). ▪ Expresión do tempo: pasado (*past simple and continuous; present perfect simple and continuous; past perfect simple and continuous*); presente (*present simple and continuous*); futuro (*present simple and continuous + Adv.; will be + verb+ ing; will + perfect tense (simple and continuous)*). ▪ Expresión do aspecto: puntual (*simple tenses*); durativo (*present and past simple/perfect; and future continuous*); habitual (*simple tenses* (+ *Adv.*); *used to; would*); incoativo (*start/begin by +verb+ing*); terminativo (*cease +verb+ing*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (*declarative sentences*); capacidade (*it takes/holds/serves…*); posibilidade/probabilidade (*will; likely; should; ought to*); necesidade (*want; take*); obriga (*need/needn't*); permiso (*may; could; allow*) intención (*be thinking of +verb+ing*).	*così? non trovi?); optative-dubitative ottative-dubitative (p.es. che sia lui? che gli sia successo qualcosa?*); *retoriche (p.es. non sarebbe meglio per tutti se non ci fossero guerre?).* ▪ Expresión do tempo (pasado (*presente, piuccheperfetto, perfetto semplice; futuro* (*futuro composto e condizionale composto*)) e do aspecto (puntual (*tempi semplici*); durativo (*presente, imperfetto, perfetto semplice (+Avv.), tempi composti (+Avv.)); seguitare a +Inf.; venire + Ger.*); habitual (*tempi semplici e perfetto composto e piuccheperfetto (+Avv.); essere solito + Inf.*); iterativo (*perfetto semplice (+Avv.)*; incoativo (*accingersi a /essere in procinto di + Inf.)*; terminativo (*imperfetto narrativo; tempi composti e perfetto semplice ; cessare di+ Inf.*)). ▪ Expresión da modalidade (factualidade (*frasi dichiarative affermative e negative*); capacidade (*(non) essere bravo a + Inf.* ; posibilidade (*futuro semplice e composto; verbi, sostantivi e aggettivi che indicano opinione, dubbio, assun-*	suxestións e ordes) e indirecto livre. ▪ Afirmación (sentenzas declarativas afirmativas; deslocación de constituíntes). ▪ Negación (sentenzas declarativas negativas con nem; não/nem... sequer; coisa nenhuma; apenas). ▪ Exclamación (formas elípticas: *Que + Subst. + (tão) + Adj.*, p. ex. *Que dia tão lindo!*); sentenzas e sintagmas exclamativos, p. ex. *Ei, esta é a minha bicicleta!; Magnífica bolsa!*). Exclamación con inversión, p. ex. Un amor, essa criança!; sentenzas e sintagmas exclamativos, p.ex. Puxa, está muito frio!; oxalá sejam felizes!). ▪ Interrogación (sentenzas interrogativas directas totais; sentenzas interrogativas directas QU- (p. ex., *De quem é a culpa?);* interrogativas *tag* (p. ex., *Isto é fácil, não é?);* interrogativas eco e duplas). interrogativas enfáticas (p. ex. Onde é que vive?). ▪ Relacións temporais (assim que, até que, apenas, mal + Conjuntivo). ▪ Expresión do tempo: pasado (*pretérito imperfeito,*

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
men [Relativ-, Reflexiv- und Determinativpronomina]); da calidade (z. B. bläulich, „schön anzuschauen“). ▪ Expresión da cantidade (*Zahlen, z. B. „etwa zwanzig Bücher“; Quantität, z. B. „zweimal so viele“, „Berge von Arbeit“; Grad, z. B. äußerst schwierig, so [plötzlich]*). ▪ Expresión do espazo (*Präpositionen; Lokaladverbien*). ▪ Expresión do tempo (*Zeitpunkte, z. B. damals, „innerhalb eines Monats“, jederzeit; Zeiteinheiten; Ausdruck der Zeit, z. B. „am Anfang / am Ende des Monats“; Dauer, z. B. „die ganze Woche hindurch“, „über die Weihnachtsfeiertage“; Vorzeitigkeit [noch; schon (nicht); lange/kurz davor]; Nachzeitigkeit, z. B. später[hin], lange/kurz danach; Aufeinanderfolge [erstens; ferner; schlussendlich]; Gleichzeitigkeit [gerade als]; Häufigkeit, z. B. selten, wochenweise*). ▪ Expresión do modo (*Modaladverbien und -sätze, z. B. völlig, „verkehrt herum“, „in einem Durcheinander*“).	a posesión. ▪ Expresión da cantidade: *environ, à peu près, plus ou moins, le double, le triple…, un/ des tas de*; artigos partitivos, Adv. de cantidad y medidas; y do grao (*extrêmement, tellement, suffisamment*). ▪ Expresión do espazo (*prépositions et adverbes de lieu, position, distance, mouvement, direction, provenance, destination*).	▪ Expresión da existencia (*e. g. there must have been*); a entidade (*count/uncount/collective/compound nouns; pronouns (relative, reflexive/emphatic, one(s); determiners*); a cualidade (*e. g. bluish; nice to look at*). ▪ Expresión da cantidade: *Number (e. g. some twenty people; thirty something). Quantity: e. g. twice as many; piles of newspapers; mountains of things. Degree: e. g. extremely; so (suddenly*). ▪ Expresión do espazo (*prepositions and adverbs of location, position, distance, motion, direction, origin and arrangement*). ▪ Expresión do tempo (*points (e. g. back then; within a month; whenever*), *divisions (e. g. fortnight*), *and indications (e. g. earlier/later today/in the year) of time*; *duration (e. g. through(out) the winter; over Christmas*); *anteriority (already; (not) yet; long/shortly before*); *posteriority (e. g. later (on); long/shortly after*); *sequence (to begin with, besides, to conclude*); *simultaneousness (just then/as); frequency (e. g. rarely; on a*	*zione, attesa, persuasione, apparenza + cong.; condizionale composto; dovere + Inf. composto*)); necesidade (*esserci bisogno*); obriga (*futuro; essere tenuto a + Inf.; andare + participio passato);* intención (*verbi volitivi + cong.*); prohibición (*non andare + participio passato).* ▪ Expresión da existencia (*p.es. dovrebbe esserci stato*; *ecco tutto*); a entidade (*nomi contabili / massa / collettivi / composti; pronomi (relativi, riflessivi, tonici); determinanti*); a calidade (*p.es. piuttosto stanco; facile a dirsi).* ▪ Expresión da cantidade (*numero: singolare/plurale; numerali cardinali, ordinali, colletivi (p.es. entrambi, ambedue), moltiplicativi (p.es. quadruplo); frazionari (p.es. tre su tre); distributivi (p.es. uno a uno). Quantità*: *p.es. vari motivi, una pila di libri*; *grado*: *p.es. estremamente doloroso; particolarmente bravo*. ▪ Expresión do espazo (*preposizioni, avverbi ed espressioni che indicano luogo, posizione, distanza, movimento, direzione, origine e disposizione).*	*perfeito simples e perfeito composto e pretérito mais-que-perfeito composto, gerúndio composto);* presente *(presente, gerúndio);* futuro *(futuro simple e composto; (+Adv.); haver-de*). Valores especiais: pasado (presente histórico, pretérito imperfeito, perfeito simples e perfeito composto e pretérito mais-que-perfeito simples e composto); futuro (futuro imperfeito (+Adv.), futuro perfeito do indicativo e condicional). ▪ Expresión do aspecto: puntual (tempos simples); durativo (presente, futuro imperfeito e pretérito imperfeito do indicativo (+ Adv.); *andar a + Inf.; ir + Ger.*, ir / vir a + Inf.; sufixos de duração, p. ex. –ear, -ecer); habitual (tempos simples (+ Adv costumar+ Inf.); incoativo (*desatar a + Inf.*); iterativo (*pretérito imperfeito do indicativo; voltar a + Inf.);* terminativo (presente histórico, pretérito perfeito simples e composto, pretérito mais-que-perfeito composto e futuro perfeito do indicativo; *vir de + Inf.*; chegar a + Inf.). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (frases declarativas); capacidade (*é ca-*

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
		weekly basis). ▪ Expresión do modo (*Adv. and phrases of manner, e. g. thoroughly; inside out; upside down, in a mess).* ▪ Uso de conectores. ▪ *Have/get causative.* ▪ *Phrasal verbs.* ▪ *Gerund and infinitive.*	▪ Expresión do tempo (*l'ora ((p..es. mancano) venti alle otto); divisione (p.es. ai tempi dei miei nonni, sul presto*) *e collocazione nel tempo (p.es. nel Quattrocento*; *nel frattempo*); *durata (p.es. l'intera giornata, sotto Natale); anteriorità (p.es. prima che, (non) ancora); posteriorità (p.es. qualche anno più tardi); contemporaneità (p.es. nel momento in cui, contemporaneamente); sequenza (p.es inoltre... poi... infine); intermittenza (p.es. talvolta); frequenza (p.es. di rado*)). ▪ Expresión do modo (*avverbi di modo*: *p.es. di proposito, a diritto, perbene*).	*paz / incapaz de + Inf.; saber,* poder com; conseguir + Inf.); posibilidade/ probabilidade (*ser possível / impossível + Inf.; tal vez;* pode ser que + Conjuntivo., futuro imperfeito e perfeito); necesidade (ser preciso / necessário + Inf. Pessoal (+ que + Conjuntivo.), precisar de + Inf.); obrigación (*ser obrigatório + Inf.; imperativo*; ser obrigatório que + Conjuntivo); permiso (*poder + Inf.; ser possível/permitido + Inf.*); prohibición: (não) ser possível /permitido + Inf., ser proibido que); intención (*pretérito imperfeito gostar de + Inf.; tratar de + Inf.; pensar + Inf.*; querer que + Conjuntivo.; ir / haver de + Inf.) ▪ Expresión da existencia (p. ex., existir, dar-se faltar, acontecer); a entidade (*substantivos contables /incontables/colectivos/compostos;* pronomes (*relativos, reflexivos átonos/ tónicos*); determinantes; a calidade (*por exemplo, bastante bom; consideravelmente caro; ótimo;* azulado; útil para a dificuldade em dormir). ▪ Expresión da cantidade (Singular/Plural; Numerais cardinais e ordinais. Canti-

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
				dade: p. ex. *bastante, a maior parte de, mais ou menos*; ao menos 20 pessoas; perto de 30 km., duas vezes no máximo; um monte de gente. Grao: p. ex. *consideravelmente; bastante bem*; totalmente; tão de repente). ▪ Expresión do espazo (preposicións e adverbios de lugar, localización, distancia, movemento, orixe, dirección). ▪ Expresión do tempo (expresións, preposición e locucións de tempo (momento puntual (p. ex., *meio-dia,* daqui a uma semana, daqui a nada), divisións (p. ex., *período, fim de semana, prazo,* estação seca*)* e indicacións de tempo (p. ex., *atrás, cedo,* a 13 dias do evento); duración (p. ex., *até; entre... e;* por todo o dia; no período natalício); anterioridade *(anteontem, já,* a última vez que, há bocado, fazia pouco*);* posterioridade *(mais tarde, na semana que vem,* dentro de alguns dias, de hoje em diante, em breve*);* secuencia *(em primeiro lugar, depois, em último lugar,* para começar, seguidamente, em conclusão); simultaneidade *(naquele* momento,

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
				no mesmo tempo que, atualmente); frecuencia (p. ex., *cada semana,* uma vez por dia, regularmente). ▪ Expresión do modo (expresións, preposicións e locucións prepositivas e modo, p. ex. em excesso, ao gosto).

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Química

Introdución

A materia de Química no bacharelato debe contribuír a afondar no coñecemento do mundo que rodea o alumnado, á familiarización coa actividade científica e tecnolóxica, e ao desenvolvemento das competencias clave. Desde esta disciplina débese seguir atendendo ás relacións entre ciencia, tecnoloxía, sociedade e ambiente, en particular ás aplicacións da química, á súa presenza na vida cotiá e ás súas repercusións directas en numerosos ámbitos da sociedade actual. A súa relación con outros campos de coñecemento, como a bioloxía, a medicina, a enxeñaría, a xeoloxía, a astronomía, a farmacia ou a ciencia dos materiais, por citar algúns, fai que contribúa a unha formación crítica en relación co papel que a química desenvolve na sociedade, tanto como elemento de progreso como polos posibles efectos negativos dalgúns dos seus desenvolvementos.

A materia de Química apóiase nas matemáticas e na física e, á súa vez, serve de base para as ciencias da vida. Desde esta posición, esta materia amplía a formación científica do alumnado e proporciona unha ferramenta para a comprensión da natureza das ciencias en xeral, polo que é unha axuda importante na toma de decisións ben fundamentadas e responsables en relación coa súa propia vida e coa comunidade onde vive, co obxectivo final de construír unha sociedade mellor, dada a capacidade da química para resolver problemas humanos e responder a diferentes necesidades sociais.

Esta materia estrutúrase en catro bloques, nos que aparecen interrelacionados todos os elementos do currículo.

O primeiro bloque, "A actividade científica", constitúe o eixe metodolóxico da área, e é necesario traballalo de xeito simultáneo con cada un dos tres bloques restantes. O ensino e a aprendizaxe de Química implica a realización de pequenos proxectos de investigación, así como a procura, a análise e a elaboración de información, e é de interese o emprego das tecnoloxías da información e da comunicación, tanto como ferramenta para a obtención de datos, o tratamento da información, a análise dos resultados e a presentación de conclusións, como para o emprego de aplicacións informáticas de simulación de prácticas que sería difícil desenvolver no laboratorio real. Tanto os criterios de avaliación como os estándares de aprendizaxe deste bloque cobran sentido ao relacionalos cos doutros bloques. Deste xeito, o QUB1.2.1. terá que referirse ás diversas experiencias químicas desenvolvidas ao longo do curso.

O segundo bloque, "Orixe e evolución dos compoñentes do Universo", aborda a estrutura atómica dos elementos e a súa repercusión nas propiedades periódicas destes. A visión actual do concepto do átomo e as subpartículas que

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

o conforman contrasta coas nocións da teoría atómico-molecular coñecidas previamente polo alumnado. Entre as características propias de cada elemento destaca a reactividade dos seus átomos e os tipos de enlaces e forzas que aparecen entre eles e, como consecuencia, as propiedades fisicoquímicas dos compostos que poden formar.

No terceiro bloque, "Reaccións químicas", trátanse tanto o aspecto dinámico (cinética) como o estático (equilibrio químico) das reaccións químicas, os factores que modifican a velocidade de reacción, o desprazamento do seu equilibrio, as reaccións ácido-base e de oxidación-redución, e as súas implicacións sociais e industriais.

Finalmente, o derradeiro bloque, "Síntese orgánica e novos materiais", con contidos de química orgánica, está destinado ao estudo dalgunhas funcións orgánicas e aos polímeros, e aborda as súas características, como se producen e a grande importancia que teñen na actualidade por causa das numerosas aplicacións que presentan: química médica, química dos alimentos e química ambiental.

As estratexias metodolóxicas que se propoñen para desenvolver o currículo desta materia son as seguintes:

– Fomentar a competencia de aprender a aprender, e a de sentido de iniciativa e espírito emprendedor, a través da planificación, a realización, a presentación e a avaliación de deseños experimentais por parte do alumnado, incluíndo a incorporación das tecnoloxías da información e da comunicación para o desenvolvemento da competencia dixital, co obxectivo de favorecer unha visión máis actual da actividade tecnolóxica e científica contemporánea.
– Partir, sempre que sexa posible, de enfrontar o alumnado a situacións problemáticas que deba resolver pondo en xogo os saberes dos que dispón.
– Potenciar a dimensión colectiva da actividade científica, organizando equipos de traballo e propiciando o traballo cooperativo na investigación.
– Considerar as implicacións entre ciencia, tecnoloxía, sociedade e medio natural dos problemas (posibles aplicacións, repercusións negativas, toma de decisións, ciencia e pseudociencia, etc.), e as posibles relacións con outros campos do coñecemento.

2º de bacharelato

	Química. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. A actividade científica			
▪ b ▪ e	▪ B1.1. Utilización de estratexias básicas da actividade científica.	▪ B1.1. Realizar interpretacións, predicións e representación de fenó-	▪ QUB1.1.1. Aplica habilidades necesarias para a investigación científi-	▪ CAA ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Química. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l ▪ l ▪ m		menos químicos a partir dos datos dunha investigación científica, e obter conclusións.	ca traballando tanto individualmente como en grupo, formulando preguntas, identificando problemas, recollendo datos mediante a observación ou a experimentación, analizando e comunicando os resultados, e desenvolvendo explicacións mediante a realización dun informe final.	▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CSIEE
▪ b ▪ i	▪ B1.2. Importancia da investigación científica na industria e na empresa. ▪ B1.3. Prevención de riscos no laboratorio	▪ B1.2. Aplicar a prevención de riscos no laboratorio de química e coñecer a importancia dos fenómenos químicos e as súas aplicacións aos individuos e á sociedade.	▪ QUB1.2.1.Utiliza o material e os instrumentos de laboratorio empregando as normas de seguridade adecuadas para a realización de experiencias químicas.	▪ CMCCT ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ g ▪ l ▪ l	▪ B1.4. Investigación científica: documentación, elaboración de informes, comunicación e difusión de resultados.	▪ B1.3. Empregar axeitadamente as tecnoloxías da información e da comunicación para a procura de información, o manexo de aplicacións de simulación de probas de laboratorio, a obtención de datos e a elaboración de informes.	▪ QUB1.3.1. Elabora información e relaciona os coñecementos químicos aprendidos con fenómenos da natureza, e as posibles aplicacións e consecuencias na sociedade actual.	▪ CCL ▪ CD ▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ QUB1.3.2. Localiza e utiliza aplicacións e programas de simulación de prácticas de laboratorio.	▪ CD ▪ CMCCT
			▪ QUB1.3.3. Realiza e defende un traballo de investigación utilizando as tecnoloxías da información e da comunicación.	▪ CCL ▪ CD ▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ b ▪ e ▪ l ▪ l	▪ B1.4. Investigación científica: documentación, elaboración de informes, comunicación e difusión de resultados.	▪ B1.4. Deseñar, elaborar, comunicar e defender informes de carácter científico, realizando unha investigación baseada na práctica expe-	▪ QUB1.4.1. Analiza a información obtida principalmente a través de internet, identificando as principais características ligadas á fiabilidade e á obxectividade do fluxo de infor-	▪ CAA ▪ CD ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Química. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		rimental.	mación científica.	
			▪ QUB1.4.2. Selecciona, comprende e interpreta información relevante nunha fonte de información de divulgación científic,a e transmite as conclusións obtidas utilizando a linguaxe oral e escrita con propiedade.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT
	Bloque 2. Orixe e evolución dos compoñentes do Universo			
▪ b ▪ l ▪ l	▪ B2.1. Estrutura da materia. Hipótese de Planck. ▪ B2.2. Modelo atómico de Bohr.	▪ B2.1. Analizar cronoloxicamente os modelos atómicos ata chegar ao modelo actual, discutindo as súas limitacións e a necesidade dun novo.	▪ QUB2.1.1. Explica as limitacións dos distintos modelos atómicos en relación cos feitos experimentais que levan asociados.	▪ CCEC ▪ CMCCT
			▪ QUB2.1.2. Calcula o valor enerxético correspondente a unha transición electrónica entre dous niveis dados, en relación coa interpretación dos espectros atómicos.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B2.2. Modelo atómico de Bohr. ▪ B2.3. Orbitais atómicos. Números cuánticos e a súa interpretación.	▪ B2.2. Recoñecer a importancia da teoría mecanocuántica para o coñecemento do átomo.	▪ QUB2.2.1. Diferencia o significado dos números cuánticos segundo Bohr e a teoría mecanocuántica que define o modelo atómico actual, en relación co concepto de órbita e orbital.	▪ CMCCT
▪ e ▪ i	▪ B2.4. Mecánica cuántica: hipótese de De Broglie, principio de indeterminación de Heisenberg.	▪ B2.3. Explicar os conceptos básicos da mecánica cuántica: dualidade onda-corpúsculo e incerteza.	▪ QUB2.3.1. Determina lonxitudes de onda asociadas a partículas en movemento para xustificar o comportamento ondulatorio dos electróns.	▪ CMCCT
			▪ QUB2.3.2. Xustifica o carácter probabilístico do estudo de partícu-	▪ CMCCT

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26304

	Química. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			las atómicas a partir do principio de indeterminación de Heisenberg.	
▪ e ▪ i	▪ B2.5. Partículas subatómicas: orixe do Universo.	▪ B2.4. Describir as características fundamentais das partículas subatómicas, diferenciando os tipos.	▪ QUB2.4.1. Coñece as partículas subatómicas e os tipos de quarks presentes na natureza íntima da materia e na orixe primixenia do Universo, explicando as características e a clasificación destes.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B2.6. Clasificación dos elementos segundo a súa estrutura electrónica: sistema periódico.	▪ B2.5. Establecer a configuración electrónica dun átomo en relación coa súa posición na táboa periódica.	▪ QUB2.5.1. Determina a configuración electrónica dun átomo, coñecida a súa posición na táboa periódica e os números cuánticos posibles do electrón diferenciador.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B2.6. Clasificación dos elementos segundo a súa estrutura electrónica: sistema periódico.	▪ B2.6. Identificar os números cuánticos para un electrón segundo no orbital en que se atope.	▪ QUB2.6.1. Xustifica a reactividade dun elemento a partir da estrutura electrónica ou a súa posición na táboa periódica.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B2.7. Propiedades dos elementos segundo a súa posición no sistema periódico: enerxía de ionización, afinidade electrónica, electronegatividade e raio atómico.	▪ B2.7. Coñecer a estrutura básica do sistema periódico actual, definir as propiedades periódicas estudadas e describir a súa variación ao longo dun grupo ou período.	▪ QUB2.7.1. Argumenta a variación do raio atómico, potencial de ionización, afinidade electrónica e electronegatividade en grupos e períodos, comparando as devanditas propiedades para elementos diferentes.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B2.8. Enlace químico.	▪ B2.8. Utilizar o modelo de enlace correspondente para explicar a formación de moléculas, de cristais e de estruturas macroscópicas, e deducir as súas propiedades.	▪ QUB2.8.1. Xustifica a estabilidade das moléculas ou dos cristais formados empregando a regra do octeto ou baseándose nas interaccións dos electróns da capa de valencia para a formación dos enlaces.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Química. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i	▪ B2.9. Enlace iónico. ▪ B2.10. Propiedades das substancias con enlace iónico.	▪ B2.9. Construír ciclos enerxéticos do tipo Born-Haber para calcular a enerxía de rede, analizando de forma cualitativa a variación de enerxía de rede en diferentes compostos	▪ QUB2.9.1. Aplica o ciclo de Born-Haber para o cálculo da enerxía reticular de cristais iónicos.	▪ CMCCT
			▪ QUB2.9.2. Compara a fortaleza do enlace en distintos compostos iónicos aplicando a fórmula de Born-Landé para considerar os factores dos que depende a enerxía reticular.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B2.11. Enlace covalente. ▪ B2.12. Xeometría e polaridade das moléculas. ▪ B2.13. Teoría do enlace de valencia (TEV) e hibridación. ▪ B2.14. Teoría de repulsión de pares electrónicos da capa de valencia (TRPECV).	▪ B2.10. Describir as características básicas do enlace covalente empregando diagramas de Lewis e utilizar a TEV para a súa descrición máis complexa.	▪ QUB2.10.1. Determina a polaridade dunha molécula utilizando o modelo ou a teoría máis axeitados para explicar a súa xeometría.	▪ CMCCT
			▪ QUB2.10.2. Representa a xeometría molecular de distintas substancias covalentes aplicando a TEV e a TRPECV.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B2.15. Propiedades das substancias con enlace covalente. ▪ B2.16. Enlaces presentes en substancias de interese biolóxico	▪ B2.11. Empregar a teoría da hibridación para explicar o enlace covalente e a xeometría de distintas moléculas.	▪ QUB2.11.1. Dálles sentido aos parámetros moleculares en compostos covalentes utilizando a teoría de hibridación para compostos inorgánicos e orgánicos.	▪ CMCCT
▪ d ▪ h ▪ i ▪ l	▪ B2.17. Enlace metálico. ▪ B2.18. Propiedades dos metais. Aplicacións de supercondutores e semicondutores.	▪ B2.12. Coñecer as propiedades dos metais empregando as diferentes teorías estudadas para a formación do enlace metálico.	▪ QUB2.12.1. Explica a condutividade eléctrica e térmica mediante o modelo do gas electrónico, aplicándoo tamén a substancias semicondutoras e supercondutoras.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B2.18. Propiedades dos metais. Aplicacións de supercondutores e semicondutores. ▪ B2.19. Modelo do gas electrónico e	▪ B2.13. Explicar a posible condutividade eléctrica dun metal empregando a teoría de bandas.	▪ QUB2.13.1. Describe o comportamento dun elemento como illante, condutor ou semicondutor eléctrico, utilizando a teoría de bandas.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Química. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	teoría de bandas.		▪ QUB2.13.2. Coñece e explica algunhas aplicacións dos semicondutores e supercondutores, e analiza a súa repercusión no avance tecnolóxico da sociedade.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B2.20. Natureza das forzas intermoleculares.	▪ B2.14. Recoñecer os tipos de forzas intermoleculares e explicar como afectan as propiedades de determinados compostos en casos concretos.	▪ QUB2.14.1. Xustifica a influencia das forzas intermoleculares para explicar como varían as propiedades específicas de diversas substancias en función das devanditas interaccións.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B2.9. Enlace iónico. ▪ B2.11. Enlace covalente. ▪ B2.20. Natureza das forzas intermoleculares.	▪ B2.15. Diferenciar as forzas intramoleculares das intermoleculares en compostos iónicos ou covalentes.	▪ QUB2.15.1. Compara a enerxía dos enlaces intramoleculares en relación coa enerxía correspondente ás forzas intermoleculares, xustificando o comportamento fisicoquímico das moléculas.	▪ CMCCT
	Bloque 3. Reaccións químicas			
▪ i	▪ B3.1. Concepto de velocidade de reacción. ▪ B3.2. Teoría de colisións e do estado de transición.	▪ B3.1. Definir velocidade dunha reacción e aplicar a teoría das colisións e do estado de transición utilizando o concepto de enerxía de activación.	▪ QUB3.1.1. Obtén ecuacións cinéticas reflectindo as unidades das magnitudes que interveñen.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B3.3. Factores que inflúen na velocidade das reaccións químicas. ▪ B3.4. Utilización de catalizadores en procesos industriais.	▪ B3.2. Xustificar como a natureza e a concentración dos reactivos, a temperatura e a presenza de catalizadores modifican a velocidade de reacción.	▪ QUB3.2.1. Predí a influencia dos factores que modifican a velocidade dunha reacción.	▪ CMCCT
			▪ QUB3.2.2. Explica o funcionamento dos catalizadores en relación con procesos industriais e a catálise encimática, analizando a súa repercusión no medio e na saúde.	▪ CMCCT ▪ CSC

	Química. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i	▪ B3.5. Mecanismos de reacción.	▪ B3.3. Coñecer que a velocidade dunha reacción química depende da etapa limitante segundo o seu mecanismo de reacción establecido.	▪ QUB3.3.1. Deduce o proceso de control da velocidade dunha reacción química identificando a etapa limitante correspondente ao seu mecanismo de reacción.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B3.6. Equilibrio químico. Lei de acción de masas. ▪ B3.7. Constante de equilibrio: formas de expresala.	▪ B3.4. Aplicar o concepto de equilibrio químico para predicir a evolución dun sistema.	▪ QUB3.4.1. Interpreta o valor do cociente de reacción comparándoo coa constante de equilibrio, prevendo a evolución dunha reacción para alcanzar o equilibrio.	▪ CMCCT
			▪ QUB3.4.2. Comproba e interpreta experiencias de laboratorio onde se poñen de manifesto os factores que inflúen no desprazamento do equilibrio químico, en equilibrios homoxéneos e heteroxéneos.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ i	▪ B3.7. Constante de equilibrio: formas de expresala.	▪ B3.5. Expresar matematicamente a constante de equilibrio dun proceso no que interveñen gases, en función da concentración e das presións parciais.	▪ QUB3.5.1. Acha o valor das constantes de equilibrio, Kc e Kp, para un equilibrio en diferentes situacións de presión, volume ou concentración.	▪ CMCCT
			▪ QUB3.5.2. Calcula as concentracións ou presións parciais das substancias presentes nun equilibrio químico empregando a lei de acción de masas, e deduce como evoluciona o equilibrio ao variar a cantidade de produto ou reactivo.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B3.8. Equilibrios con gases.	▪ B3.6. Relacionar Kc e Kp en equilibrios con gases, interpretando o seu significado, e resolver problemas de equilibrios homoxéneos en	▪ QUB3.6.1. Utiliza o grao de disociación aplicándoo ao cálculo de concentracións e constantes de equilibrio Kc e Kp.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Química. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		reaccións gasosas.		
▪ i	▪ B3.9. Equilibrios heteroxéneos: reaccións de precipitación.	▪ B3.7. Resolver problemas de equilibrios heteroxéneos, con especial atención aos de disolución-precipitación.	▪ QUB3.7.1. Relaciona a solubilidade e o produto de solubilidade aplicando a lei de Guldberg e Waage en equilibrios heteroxéneos sólido-líquido, e aplícao experimentalmente como método de separación e identificación de mesturas de sales disolvidos.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B3.10. Factores que afectan o estado de equilibrio: principio de Le Chatelier.	▪ B3.8. Aplicar o principio de Le Chatelier a distintos tipos de reaccións tendo en conta o efecto da temperatura, a presión, o volume e a concentración das substancias presentes, predicindo a evolución do sistema.	▪ QUB3.8.1. Aplica o principio de Le Chatelier para predicir a evolución dun sistema en equilibrio ao modificar a temperatura, a presión, o volume ou a concentración que o definen, utilizando como exemplo a obtención industrial do amoníaco.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B3.3. Factores que inflúen na velocidade das reaccións químicas. ▪ B3.4. Utilización de catalizadores en procesos industriais. ▪ B3.10. Factores que afectan o estado de equilibrio: principio de Le Chatelier. ▪ B3.11. Aplicacións e importancia do equilibrio químico en procesos industriais e en situacións da vida cotiá.	▪ B3.9. Valorar a importancia do principio de Le Chatelier en diversos procesos industriais.	▪ QUB3.9.1. Analiza os factores cinéticos e termodinámicos que inflúen nas velocidades de reacción e na evolución dos equilibrios para optimizar a obtención de compostos de interese industrial, como por exemplo o amoníaco.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B3.9. Equilibrios heteroxéneos: reaccións de precipitación. ▪ B3.10. Factores que afectan o estado de equilibrio: principio de Le Chatelier.	▪ B3.10. Explicar como varía a solubilidade dun sal polo efecto dun ión común.	▪ QUB3.10.1. Calcula a solubilidade dun sal interpretando como se modifica ao engadir un ión común, e verifícao experimentalmente nalgúns casos concretos.	▪ CMCCT

	Química. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i	▪ B3.12. Concepto de ácido-base. ▪ B313. Teoría de Brönsted-Lowry.	▪ B3.11. Aplicar a teoría de Brönsted para recoñecer as substancias que poden actuar como ácidos ou bases.	▪ QUB3.11.1. Xustifica o comportamento ácido ou básico dun composto aplicando a teoría de Brönsted-Lowry dos pares de ácido-base conxugados.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B3.14. Forza relativa dos ácidos e bases; grao de ionización. ▪ B3.15. Equilibrio iónico da auga. ▪ B3.16. Concepto de pH. Importancia do pH a nivel biolóxico. ▪ B3.17. Estudo cualitativo das disolucións reguladoras de pH.	▪ B3.12. Determinar o valor do pH de distintos tipos de ácidos e bases.	▪ QUB3.12.1. Identifica o carácter ácido, básico ou neutro, e a fortaleza ácido-base de distintas disolucións segundo o tipo de composto disolvido nelas, e determina teoricamente e experimentalmente o valor do pH destas.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B3.18. Equilibrio ácido-base ▪ B3.19. Volumetrías de neutralización ácido-base.	▪ B3.13. Explicar as reaccións ácido-base e a importancia dalgunha delas, así como as súas aplicacións prácticas.	▪ QUB3.13.1. Describe o procedemento para realizar unha volumetría ácido-base dunha disolución de concentración descoñecida, realizando os cálculos necesarios.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B3.20. Estudo cualitativo da hidrólise de sales.	▪ B3.14. Xustificar o pH resultante na hidrólise dun sal.	▪ QUB3.14.1. Predí o comportamento ácido-base dun sal disolvido en auga aplicando o concepto de hidrólise, e escribr os procesos intermedios e os equilibrios que teñen lugar.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ i	▪ B3.19. Volumetrías de neutralización ácido-base.	▪ B3.15. Utilizar os cálculos estequiométricos necesarios para levar a cabo unha reacción de neutralización ou volumetría ácido-base.	▪ QUB3.15.1. Determina a concentración dun ácido ou unha base valorándoa con outra de concentración coñecida, establecendo o punto de equivalencia da neutralización mediante o emprego de indicadores ácido-base (faino no laboratorio no caso de ácidos e bases fortes).	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Química. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i ▪ l	▪ B3.21. Ácidos e bases relevantes a nivel industrial e de consumo. Problemas ambientais.	▪ B3.16. Coñecer as aplicacións dos ácidos e das bases na vida cotiá (produtos de limpeza, cosmética, etc.).	▪ QUB3.16.1. Recoñece a acción dalgúns produtos de uso cotián como consecuencia do seu comportamento químico ácido-base.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B3.22. Equilibrio redox. ▪ B3.23. Concepto de oxidación-redución. Oxidantes e redutores. Número de oxidación.	▪ B3.17. Determinar o número de oxidación dun elemento químico identificando se se oxida ou reduce nunha reacción química.	▪ QUB3.17.1. Define oxidación e redución en relación coa variación do número de oxidación dun átomo en substancias oxidantes e redutoras.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B3.24. Axuste redox polo método do ión-electrón. Estequiometría das reaccións redox.	▪ B3.18. Axustar reaccións de oxidación-redución utilizando o método do ión-electrón e facer os cálculos estequiométricos correspondentes.	▪ QUB3.18.1. Identifica reaccións de oxidación-redución empregando o método do ión-electrón para axustalas.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B3.25. Potencial de redución estándar.	▪ B3.19. Comprender o significado de potencial estándar de redución dun par redox, utilizándoo para predicir a espontaneidade dun proceso entre dous pares redox.	▪ QUB3.19.1. Relaciona a espontaneidade dun proceso redox coa variación de enerxía de Gibbs, considerando o valor da forza electromotriz obtida.	▪ CMCCT
			▪ QUB3.19.2. Deseña unha pila coñecendo os potenciais estándar de redución, utilizándoos para calcular o potencial xerado formulando as semirreacións redox correspondentes, e constrúe unha pila Daniell.	▪ CMCCT
			▪ QUB3.19.3. Analiza un proceso de oxidación-redución coa xeración de corrente eléctrica representando unha célula galvánica.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B3.26. Volumetrías redox.	▪ B3.20. Realizar cálculos estequiométricos necesarios para aplicar ás volumetrías redox.	▪ QUB3.20.1. Describe o procedemento para realizar unha volumetría redox, realizando os cálculos	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Química. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			estequiométricos correspondentes.	
▪ i	▪ B3.27. Leis de Faraday da electrólise.	▪ B3.21. Determinar a cantidade de substancia depositada nos eléctrodos dunha cuba electrolítica empregando as leis de Faraday.	▪ QUB3.21.1. Aplica as leis de Faraday a un proceso electrolítico determinando a cantidade de materia depositada nun eléctrodo ou o tempo que tarda en facelo, e comprobao experimentalmente nalgún proceso dado.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B3.28. Aplicacións e repercusións das reaccións de oxidación redución: baterías eléctricas, pilas de combustible e prevención da corrosión de metais.	▪ B3.22. Coñecer algunhas das aplicacións da electrólises como a prevención da corrosión, a fabricación de pilas de distintos tipos (galvánicas, alcalinas e de combustible) e a obtención de elementos puros.	▪ QUB3.22.1. Representa os procesos que teñen lugar nunha pila de combustible, escribindo as semirreaccións redox e indicando as vantaxes e os inconvenientes do uso destas pilas fronte ás convencionais.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ QUB3.22.2. Xustifica as vantaxes da anodización e a galvanoplastia na protección de obxectos metálicos.	▪ CMCCT
	Bloque 4. Síntese orgánica e novos materiais			
▪ i	▪ B4.1. Estudo de funcións orgánicas.	▪ B4.1. Recoñecer os compostos orgánicos, segundo a función que os caracteriza.	▪ QUB4.1.1. Relaciona a forma de hibridación do átomo de carbono co tipo de enlace en diferentes compostos representando graficamente moléculas orgánicas sinxelas.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B4.2. Nomenclatura e formulación orgánica segundo as normas da IUPAC. ▪ B4.3. Funcións orgánicas de interese: osixenadas e nitroxenadas, derivados haloxenados, tiois e peráci-	▪ B4.2. Formular compostos orgánicos sinxelos con varias funcións.	▪ QUB4.2.1. Diferencia, nomea e formula hidrocarburos e compostos orgánicos que posúen varios grupos funcionais.	▪ CMCCT

	Química. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	dos. Compostos orgánicos polifuncionais.			
▪ i	▪ B4.4. Tipos de isomería.	▪ B4.3. Representar isómeros a partir dunha fórmula molecular dada.	▪ QUB4.3.1. Distingue os tipos de isomería representando, formulando e nomeando os posibles isómeros, dada unha fórmula molecular.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B4.5. Tipos de reaccións orgánicas.	▪ B4.4. Identificar os principais tipos de reaccións orgánicas: substitución, adición, eliminación, condensación e redox.	▪ QUB4.4.1. Identifica e explica os principais tipos de reaccións orgánicas (substitución, adición, eliminación, condensación e redox), predicindo os produtos, se é necesario.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B4.5. Tipos de reaccións orgánicas.	▪ B4.5. Escribir e axustar reaccións de obtención ou transformación de compostos orgánicos en función do grupo funcional presente.	▪ QUB4.5.1. Desenvolve a secuencia de reaccións necesarias para obter un composto orgánico determinado a partir de outro con distinto grupo funcional, aplicando a regra de Markovnikov ou de Saytzeff para a formación de distintos isómeros.	▪ CMCCT
▪ b ▪ i ▪ l	▪ B4.6. Importancia da química do carbono no desenvolvemento da sociedade do benestar. ▪ B4.7. Principais compostos orgánicos de interese biolóxico e industrial: materiais polímeros e medicamentos.	▪ B4.6. Valorar a importancia da química orgánica vinculada a outras áreas de coñecemento e ao interese social.	▪ QUB4.6.1. Relaciona os grupos funcionais e as estruturas principais con compostos sinxelos de interese biolóxico.	▪ CMCCT ▪ CSC
▪ i	▪ B4.8. Macromoléculas.	▪ B4.7. Determinar as características máis importantes das macromoléculas.	▪ QUB4.7.1. Recoñece macromoléculas de orixe natural e sintética.	▪ CMCCT
▪ i	▪ B4.9. Polímeros.	▪ B4.8. Representar a fórmula dun polímero a partir dos seus monó-	▪ QUB4.8.1. A partir dun monómero, deseña o polímero correspondente	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Química. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		meros, e viceversa.	e explica o proceso que tivo lugar.	
▪ i ▪ l	▪ B4.10. Reaccións de polimerización. ▪ B4.11. Polímeros de orixe natural e sintética: propiedades.	▪ B4.9. Describir os mecanismos máis sinxelos de polimerización e as propiedades dalgúns dos principais polímeros de interese industrial.	▪ QUB4.9.1. Utiliza as reaccións de polimerización para a obtención de compostos de interese industrial como polietileno, PVC, poliestireno, caucho, poliamidas e poliésteres, poliuretanos e baquelita.	▪ CMCCT
▪ b ▪ i ▪ l	▪ B4.7. Principais compostos orgánicos de interese biolóxico e industrial: materiais polímeros e medicamentos.	▪ B4.10. Coñecer as propiedades e a obtención dalgúns compostos de interese en biomedicina e, en xeral, nas ramas da industria.	▪ QUB4.10.1. Identifica substancias e derivados orgánicos que se utilizan como principios activos de medicamentos, cosméticos e biomateriais, e valora a repercusión na calidade de vida.	▪ CMCCT ▪ CSC
▪ b ▪ i ▪ l	▪ B4.12. Fabricación de materiais plásticos e as súas transformacións: impacto ambiental.	▪ B4.11. Distinguir as principais aplicacións dos materiais polímeros, segundo a súa utilización en distintos ámbitos.	▪ QUB4.11.1. Describe as principais aplicacións dos materiais polímeros de alto interese tecnolóxico e biolóxico (adhesivos e revestimentos, resinas, tecidos, pinturas, próteses, lentes, etc.), en relación coas vantaxes e as desvantaxes do seu uso segundo as propiedades que o caracterizan.	▪ CMCCT ▪ CSC
▪ b ▪ i ▪ l	▪ B4.6. Importancia da química do carbono no desenvolvemento da sociedade do benestar.	▪ B4.12. Valorar a utilización das substancias orgánicas no desenvolvemento da sociedade actual e os problemas ambientais que se poden derivar.	▪ QUB4.12.1. Recoñece as utilidades que os compostos orgánicos teñen en sectores como a alimentación, a agricultura, a biomedicina, a enxeñaría de materiais e a enerxía, fronte ás posibles desvantaxes que leva consigo o seu desenvolvemento.	▪ CCEC ▪ CMCCT ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Tecnoloxía

Introdución

A tecnoloxía desenvolve un papel fundamental na sociedade actual, porque proporciona un conxunto de coñecementos e de técnicas que permiten satisfacer as necesidades individuais e colectivas. Neste sentido, a tecnoloxía proporciónalle ao currículo a capacidade de analizar e redeseñar a relación entre dispositivos tecnolóxicos e necesidades sociais, ámbito no que a innovación e a condición de inmediato que lle son propias dotan esta materia dunha grande relevancia educativa. Na resolución de problemas tecnolóxicos conxúganse, ademais da innovación, elementos como o traballo en equipo ou o carácter emprendedor, que son imprescindibles para formar unha cidadanía autónoma e competente. Ademais, o coñecemento da tecnoloxía proporciona unha imprescindible perspectiva científico-tecnolóxica sobre a necesidade de construír unha sociedade sustentable formada por unha cidadanía crítica con respecto ao que acontece arredor.

A materia de Tecnoloxía trata de lograr os seus fins abordando un amplo conxunto de temas no cuarto curso de educación secundaria obrigatoria. O bloque de "Tecnoloxías da información e da comunicación" desenvolve os aspectos relativos á comunicación con fíos e sen eles, e ao tratamento, a almacenaxe e a transmisión da información. O bloque de "Instalacións en vivendas" presenta os tipos de instalacións, os seus compoñentes, o seu funcionamento e os hábitos de consumo para o aforro enerxético. O bloque de "Electrónica" é imprescindible nun contexto tecnolóxico que avanza a grande velocidade debido ao uso de dispositivos electrónicos cada vez maior. O titulado "Control e robótica" presenta análises e montaxes sinxelas de sistemas automáticos onde, a partir da información das condicións do contorno, un dispositivo sexa capaz de producir (ou simular) as actuacións programadas. O bloque de "Pneumática e hidráulica" desenvolve os compoñentes e os tipos de circuítos pneumáticos e hidráulicos, intimamente relacionados cos bloques de control e electrónica. E finalmente, no bloque de "Tecnoloxía e sociedade" trátase de reflexionar sobre os avances tecnolóxicos ao longo da historia, e sobre as súas consecuencias.

No conxunto dos bloques desta materia, en resumo, intégranse coñecementos de carácter matemático e científico, polo que un enfoque interdisciplinar favorecerá a conexión con outras materias e mesmo con diversos temas de actualidade.

Desde o punto de vista metodolóxico, o ensino desta materia require que se realicen proxectos nos que se traballe en equipo para resolver problemas tecnolóxicos que permitan explorar e formalizar o deseño, a produción, a ava-

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26315

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

liación ou a mellora de produtos relevantes desde o punto de vista tecnolóxico e social. Trátase de aprender a identificar e a seleccionar solucións aos problemas técnicos, a realizar cálculos e estimacións, e a planificar a realización de actividades de deseño, de montaxe e de verificación das características dos prototipos, contextos de aprendizaxe nos que son importantes a iniciativa, a colaboración e o respecto polas normas de seguridade, e nos que as tecnoloxías da información e da comunicación son ferramentas imprescindibles para a procura de información, para a elaboración de documentos ou de planos, para a realización de simulacións e de cálculos técnicos e económicos, e para a presentación ou a publicación de resultados.

No ensino da tecnoloxía resulta, xa que logo, adecuado reflexionar e traballar en grupo procurando solucións a problemas nos que se poidan aplicar os coñecementos adquiridos, e buscar información adicional, se se require, para fomentar o espírito emprendedor.

A contribución da materia de Tecnoloxía ao desenvolvemento das competencias clave dependerá en grande medida do tipo de actividades seleccionadas, é dicir, da metodoloxía empregada. Neste sentido, a comunicación lingüística desenvolverase na medida en que o alumnado adquira e utilice adecuadamente vocabulario tecnolóxico, elabore informes técnicos, explique conceptos ou elabore e expoña información. A competencia matemática e as competencias básicas en ciencia e tecnoloxía, competencias específicas desta materia, poden alcanzarse calculando magnitudes e parámetros, e aplicando técnicas de medición e de análise gráfica no contexto do proceso de resolución técnica de problemas, ou construíndo obxectos e verificando o seu funcionamento, competencias que tamén se favorecen utilizando ferramentas e máquinas, analizando procesos e sistemas tecnolóxicos ou mediante a análise e a valoración das repercusións ambientais da actividade tecnolóxica. A competencia dixital desenvolverase co emprego constante das tecnoloxías da información e da comunicación para procurar e almacenar información, para obter e presentar datos e para simular circuítos, sistemas e procesos tecnolóxicos, ou para controlar e programar sistemas automáticos.

Para que o alumnado poida aprender a aprender, as actividades deben permitir que tome decisións cun certo grao de autonomía, que organice o proceso da propia aprendizaxe e que aplique o aprendido a situacións cotiás das que poida avaliar os resultados. Da mesma forma, as competencias sociais e cívicas alcanzarase procurando que o alumnado traballe en equipo, interactúe con outras persoas e outros grupos de forma democrática e respecte a diversidade e as normas, e tamén mediante a análise da interacción entre o desenvolvemento tecnolóxico e os cambios socioeconómicos e culturais que produce.

O sentido de iniciativa e espírito emprendedor conséguese nesta materia a través do deseño, a planificación e a xestión de proxectos tecnolóxicos, ao transformar as ideas propias en dispositivos, circuítos ou sistemas. E a con-

DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26316
Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

ciencia e as expresións culturais reflíctense na análise da influencia dos fitos tecnolóxicos nas distintas culturas e no seu desenvolvemento e progreso.

En función da vixencia e da utilidade dos aspectos que trata a tecnoloxía, esta materia ofrece, sen dúbida, un inmenso potencial para axudar a comprender o contexto social e tecnolóxico, e para desenvolver un conxunto de competencias relacionadas tanto co contexto profesional como coa participación cidadá e co desenvolvemento persoal.

4º de ESO

	Tecnoloxía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Tecnoloxías da información e da comunicación			
▪ e ▪ h ▪ o	▪ B1.1. Elementos e dispositivos de comunicación con fíos e sen eles. ▪ B1.2. Tipoloxía de redes.	▪ B1.1. Analizar os elementos e os sistemas que configuran a comunicación con fíos e sen eles.	▪ TEB1.1.1. Describe os elementos e os sistemas fundamentais que se utilizan na comunicación con fíos e sen eles.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD
			▪ TEB1.1.2. Describe as formas de conexión na comunicación entre dispositivos dixitais.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ f ▪ h ▪ o	▪ B1.3. Publicación e intercambio de información en medios dixitais.	▪ B1.2. Acceder a servizos de intercambio e publicación de información dixital con criterios de seguridade e uso responsable.	▪ TEB1.2.1. Localiza, intercambia e publica información a través de internet empregando servizos de localización, comunicación intergrupal e xestores de transmisión de son, imaxe e datos.	▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ TEB1.2.2. Coñece as medidas de seguridade aplicables a cada situación de risco.	▪ CD ▪ CSC
▪ b	▪ B1.4. Conceptos básicos e introdución ás linguaxes de programación.	▪ B1.3. Elaborar programas informáticos sinxelos.	▪ TEB1.3.1. Desenvolve un programa informático sinxelo para resol-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Tecnoloxía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ f			ver problemas, utilizando unha linguaxe de programación.	▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ f	▪ B1.5. Uso de computadores e outros sistemas de intercambio de información.	▪ B1.4. Utilizar equipamentos informáticos.	▪ TEB1.4.1. Utiliza o computador como ferramenta de adquisición e interpretación de datos, e como realimentación doutros procesos cos datos obtidos.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA
	Bloque 2. Instalacións en vivendas			
▪ f ▪ g	▪ B2.1. Instalacións características: eléctrica, de auga sanitaria e de saneamento. ▪ B2.2. Outras instalacións: calefacción, gas, aire acondicionado e domótica.	▪ B2.1. Describir os elementos que compoñen as instalacións dunha vivenda e as normas que regulan o seu deseño e a súa utilización.	▪ TEB2.1.1. Diferencia as instalacións típicas nunha vivenda.	▪ CMCCT ▪ CAA
			▪ TEB2.1.2. Describe os elementos que compoñen as instalacións dunha vivenda.	▪ CCL ▪ CMCCT
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B2.3. Normativa, simboloxía, análise e montaxe de instalacións básicas. ▪ B2.4. Aforro enerxético nunha vivenda. Arquitectura bioclimática.	▪ B2.2. Realizar deseños sinxelos empregando a simboloxía axeitada.	▪ TEB2.2.1. Interpreta e manexa simboloxía de instalacións eléctricas, calefacción, subministración de auga e saneamento, aire acondicionado e gas.	▪ CMCCT ▪ CAA
			▪ TEB2.2.2. Deseña con axuda de software unha instalacións para unha vivenda tipo con criterios de eficiencia enerxética.	▪ CMCC ▪ CD ▪ CSC ▪ CSIEE
▪ b ▪ g ▪ f ▪ m	▪ B2.3. Normativa, simboloxía, análise e montaxe de instalacións básicas. ▪ B2.4. Aforro enerxético nunha vivenda. Arquitectura bioclimática.	▪ B2.3. Experimentar coa montaxe de circuítos básicos e valorar as condicións que contribúen ao aforro enerxético.	▪ TEB2.3.1. Realiza montaxes sinxelos e experimenta e analiza o seu funcionamento.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Tecnoloxía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ a ▪ g ▪ h ▪ m	▪ B2.4. Aforro enerxético nunha vivenda. Arquitectura bioclimática.	▪ B2.4. Avaliar a contribución da arquitectura da vivenda, das súas instalacións e dos hábitos de consumo ao aforro enerxético.	▪ TEB2.4.1. Propón medidas de redución do consumo enerxético dunha vivenda.	▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
	Bloque 3. Electrónica			
▪ f ▪ g ▪ h ▪ o	▪ B3.1. Electrónica analóxica. ▪ B3.2. Compoñentes básicos. ▪ B3.3. Simboloxía e análise de circuítos elementais.	▪ B3.1. Analizar e describir o funcionamento e a aplicación dun circuíto electrónico e os seus compoñentes elementais.	▪ TEB3.1.1. Describe o funcionamento dun circuíto electrónico formado por compoñentes elementais.	▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ TEB3.1.2. Explica as características e as funcións de compoñentes básicos: resistor, condensador, díodo e transistor.	▪ CCL ▪ CMCCT
▪ e ▪ f	▪ B3.3. Simboloxía e análise de circuítos elementais. ▪ B3.4. Uso de simuladores para analizar o comportamento dos circuítos electrónicos.	▪ B3.2. Empregar simuladores que faciliten o deseño e permitan a práctica coa simboloxía normalizada.	▪ TEB3.2.1. Emprega simuladores para o deseño e a análise de circuítos analóxicos básicos, utilizando simboloxía axeitada.	▪ CD ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSIEE
▪ b ▪ f ▪ g	▪ B3.5. Montaxe de circuítos sinxelos.	▪ B3.3. Experimentar coa montaxe de circuítos elementais e aplicalos no proceso tecnolóxico.	▪ TEB3.3.1. Realiza a montaxe de circuítos electrónicos básicos deseñados previamente.	▪ CMCCT
▪ f ▪ g	▪ B3.6. Electrónica dixital. ▪ B3.7. Aplicación da álxebra de Boole a problemas tecnolóxicos básicos.	▪ B3.4. Realizar operacións lóxicas empregando a álxebra de Boole na resolución de problemas tecnolóxicos sinxelos.	▪ TEB3.4.1. Realiza operacións lóxicas empregando a álxebra de Boole.	▪ CMCCT
			▪ TEB3.4.2. Relaciona formulacións lóxicas con procesos técnicos.	▪ CMCCT ▪ CSIEE ▪ CAA
▪ f	▪ B3.8. Portas lóxicas.	▪ B3.5. Resolver mediante portas lóxi-	▪ TEB3.5.1. Resolve mediante portas	▪ CMCCT

	Tecnoloxía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g		cas problemas tecnolóxicos sinxelos.	lóxicas problemas tecnolóxicos sinxelos.	▪ CSIEE ▪ CAA
	Bloque 4. Control e robótica			
▪ f ▪ g	▪ B4.1. Sistemas automáticos; compoñentes característicos de dispositivos de control.	▪ B4.1. Analizar sistemas automáticos e describir os seus compoñentes	▪ TEB4.1.1. Describe os compoñentes dos sistemas automáticos.	▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ TEB4.1.2. Analiza o funcionamento de automatismos en dispositivos técnicos habituais, diferenciando entre lazo aberto e pechado.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ f ▪ g	▪ B4.2. Deseño e construción de robots. ▪ B4.3. Graos de liberdade. ▪ B4.4. Características técnicas.	▪ B4.2. Montar automatismos sinxelos.	▪ TEB4.2.1. Representa e monta automatismos sinxelos.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ e ▪ g	▪ B4.5. O computador como elemento de programación e control. ▪ B4.6. Linguaxes básicas de programación. ▪ B4.7. Aplicación de tarxetas controladoras na experimentación con prototipos deseñados.	▪ B4.3. Desenvolver un programa para controlar un sistema automático ou un robot e o seu funcionamento de forma autónoma.	▪ TEB4.3.1. Desenvolve un programa para controlar un sistema automático ou un robot que funcione de forma autónoma en función da realimentación que recibe do contorno.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
	Bloque 5. Neumática e hidráulica			
▪ f ▪ h ▪ o	▪ B5.1. Análise de sistemas hidráulicos e pneumáticos. ▪ B5.2. Compoñentes.	▪ B5.1. Coñecer as principais aplicacións das tecnoloxías hidráulica e pneumática.	▪ TEB5.1.1. Describe as principais aplicacións das tecnoloxías hidráulica e pneumática.	▪ CCL ▪ CMCCT
▪ f ▪ h	▪ B5.3. Principios físicos de funcionamento.	▪ B5.2. Identificar e describir as características e o funcionamento deste tipo de sistemas.	▪ TEB5.2.1. Identifica e describe as características e o funcionamento deste tipo de sistemas.	▪ CCL ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia
DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Tecnoloxía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ o				
▪ f	▪ B5.4. Simboloxía.	▪ B5.3. Coñecer e manexar con soltura a simboloxía necesaria para representar circuítos.	▪ TEB5.3.1. Emprega a simboloxía e a nomenclatura para representar circuítos que resolvan un problema tecnolóxico.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSIEE
▪ e ▪ g	▪ B5.5. Uso de simuladores no deseño de circuítos básicos. ▪ B5.6. Aplicación en sistemas industriais.	▪ B5.4. Experimentar con dispositivos pneumáticos ou simuladores informáticos.	▪ TEB5.4.1. Realiza montaxes de circuítos sinxelos pneumáticos ou hidráulicos con compoñentes reais ou mediante simulación.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
	Bloque 6. Tecnoloxía e sociedade			
▪ g ▪ m	▪ B6.1. O desenvolvemento tecnolóxico ao longo da historia.	▪ B6.1. Coñecer a evolución tecnolóxica ao longo da historia.	▪ TEB6.1.1. Identifica os cambios tecnolóxicos máis importantes que se produciron ao longo da historia da humanidade.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSC
▪ l ▪ n	▪ B6.2. Análise da evolución de obxectos técnicos e tecnolóxicos. Importancia da normalización nos produtos industriais.	▪ B6.2. Analizar obxectos técnicos e tecnolóxicos mediante a análise de obxectos.	▪ TEB6.2.1. Analiza obxectos técnicos e a súa relación co contorno, interpretando a súa función histórica e a evolución tecnolóxica.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
▪ a ▪ f ▪ l ▪ n	▪ B6.3. Aproveitamento de materias primas e recursos naturais. ▪ B6.4. Adquisición de hábitos que potencien o desenvolvemento sustentable.	▪ B6.3. Valorar a repercusión da tecnoloxía no día a día.	▪ TEB6.3.1. Elabora xuízos de valor fronte ao desenvolvemento tecnolóxico a partir da análise de obxectos, relacionado inventos e descubertas co contexto en que se desenvolven.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ TEB6.3.2. Interpreta as modificacións tecnolóxicas, económicas e	▪ CCL

	Tecnoloxía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			sociais en cada período histórico, axudándose de documentación escrita e dixital.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia
DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26322

Xeografía e Historia

Introdución

O coñecemento da sociedade, a súa organización e o seu funcionamento ao longo do tempo, é esencial para poder entender o mundo actual. Coñecer o espazo onde se desenvolven as sociedades, os recursos naturais e o uso que se lles deu achéganos datos sobre o pasado e permítenos anticipar algúns dos problemas do futuro.

As disciplinas de Xeografía e Historia son dous importantes eixes vertebradores para o coñecemento da sociedade, xa que abranguen a realidade humana e social desde unha perspectiva global e integradora, e ofrecen unha maior capacidade para a estruturación dos feitos sociais. Malia isto, a sociedade actual, cada vez máis complexa, require a intervención doutras disciplinas como a economía, a socioloxía, a ecoloxía ou a historia da arte, que achegan análises diferentes e complementarias, para a mellor comprensión da realidade social.

En ESO, a materia de Xeografía e Historia pretende afondar nos coñecementos adquiridos polo alumnado na educación primaria; favorecer a comprensión dos acontecementos, os procesos e os fenómenos sociais no contexto en que se producen, tendo sempre en consideración as escalas de estudo (o mundo, Europa, España e Galicia); analizar os procesos que dan lugar aos cambios históricos e seguir adquirindo as competencias necesarias para comprender a realidade do mundo en que viven, as experiencias colectivas pasadas e presentes, a súa orientación no futuro, así como o espazo en que se desenvolve a vida en sociedade.

A achega da materia de Xeografía e Historia ao desenvolvemento das competencias chave é moi salientable. Deste xeito, poderiamos dicir que a través da materia se desenvolven competencias que na práctica funcionan como propias (as competencias sociais e cívicas, en relación con contidos propios tanto de Historia como de Xeografía, e a competencia matemática e as competencias básicas en ciencia e tecnoloxía, en Xeografía); a competencia de conciencia e expresións culturais ten unha presenza destacada pola relación que o estudo das manifestacións artísticas e a evolución do pensamento e da cultura teñen na historia, e de maneira específica na historia da arte. A importancia que a materia ten para o desenvolvemento da competencia de sentido da iniciativa e espírito emprendedor evidénciase na dimensión conceptual desa competencia posta en relación con coñecementos de xeografía e historia económicas, pero tamén na dimensión máis procedemental dela.

O desenvolvemento das competencias de comunicación lingüística e dixital, e de aprender a aprender, impregnan todo o currículo de Xeografía e Historia, pois presentan unha dimensión instrumental que nos obriga a telas presentes ao longo dos catro cursos de ESO.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

A Xeografía organízase, no primeiro ciclo, nos bloques titulados "O medio físico" e "O espazo humano", e en cuarto curso céntrase na globalización.

A Historia estuda as sociedades ao longo do tempo, seguindo un criterio cronolóxico ao longo dos dous ciclos de ESO.

Na secuencia dos tres primeiros cursos de ESO tivéronse en especial consideración dous factores: por unha banda procurouse unha repartición o máis equilibrada posible entre a Xeografía e a Historia nos tres cursos e, por outra, intentouse secuenciar do xeral ao particular, traballando nos primeiros cursos con contidos máis globalizados e incrementando o nivel de complexidade á medida que se avanza na etapa. Dese xeito, procúrase ir da identificación e da localización dos primeiros cursos en xeografía cara a realización de tarefas máis elaboradas no remate da etapa. A Historia recibe un tratamento semellante, pois os contidos cos que o alumnado traballará nos primeiros cursos presentan un enfoque máis xeral, que abrangue o devir humano ata o século XVIII e deixa o derradeiro curso da etapa para o estudo da historia contemporánea. En todo caso, a evolución histórica dos dereitos da muller ata a actualidade debe formar parte do desenvolvemento curricular a aplicar na aula.

Deberase ter en conta o traballo de todos os elementos transversais do currículo cando cumpra. Neste sentido, merecen unha mención especial a educación cívica, a comprensión de lectura, a expresión oral e escrita, e o traballo con tecnoloxías da información e da comunicación. A materia de Xeografía e Historia é un vehículo adecuado para animar ao emprendemento. Ademais, o desenvolvemento sustentable e o medio, os riscos de explotación e o abuso e maltrato son ineludibles.

O tratamento metodolóxico da materia débese axustar ao nivel competencial inicial do alumnado, partindo cando cumpra de aprendizaxes máis simples, respectando ritmos e estilos de aprendizaxe que teñan en conta a atención á diversidade. Xeografía e Historia permite desenvolver metodoloxías activas, nas que o traballo individual e cooperativo e a aprendizaxe por proxectos estean permanentemente presentes, con elaboración de diferentes tipos de materiais, integrando de xeito especial as tecnoloxías da información e da comunicación e cun enfoque orientado á realización de tarefas e á resolución de problemas. É moi importante ter presente o papel do/da docente como orientador/a, promotor/a e facilitador/a do desenvolvemento competencial do alumnado, e non esquecer a adecuada coordinación entre docentes.

1º de ESO

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 1º curso	

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. O medio físico			
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.1. A Terra: a Terra no Sistema Solar.	▪ B1.1. Coñecer o Sistema Solar e establecer as relacións entre os movementos da terra e a existencia das estacións e do día e da noite, e comprender a súa importancia na distribución dos climas e da Biota.	▪ XHB1.1.1. Interpreta como inflúen os movementos astronómicos na distribución da radiación solar e nas zonas bioclimáticas do planeta.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
			▪ XHB1.1.2. Analiza un mapa de fusos horarios e diferencia zonas do planeta de similares horas.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.2. Representación da Terra. Escala e linguaxe cartográfica.	▪ B1.2. Identificar e distinguir os sistemas de representación cartográfica, en soporte analóxico e dixital, e as súas escalas	▪ XHB1.2.1. Clasifica e distingue proxeccións, e compara unha proxección de Mercator con unha de Peters.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.3. Proxeccións e sistemas de coordenadas. Imaxes de satélite e os seus principais usos.	▪ B1.3. Analizar e identificar o mapa, e coñecer as imaxes de satélite e os seus usos principais.	▪ XHB1.3.1. Clasifica e distingue tipos de imaxes de satélite e mapas.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.4. Localización. Latitude e lonxitude.	▪ B1.4. Localizar espazos xeográficos e lugares nun mapa ou imaxe de satélite, utilizando datos de coordenadas xeográficas.	▪ XHB1.4.1. Localiza un punto xeográfico nun planisferio e distingue os hemisferios da Terra e as súas principais características.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
			▪ XHB1.4.2. Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa, utilizando datos de coordenadas xeográficas.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B1.5. Trazos principais do relevo do mundo. Clima: elementos e factores. Diversidade climática no planeta.	▪ B1.5. Localizar no mapamundi físico as principais unidades do relevo mundiais, os grandes ríos e as grandes zonas climáticas, e identificar as súas características.	▪ XHB1.5.1. Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo europeo e mundial.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 1º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B1.6. Medio físico do mundo e de Europa: relevo e hidrografía.	▪ B1.6. Ter unha visión global do medio físico europeo e mundial, e das súas características xerais.	▪ XHB1.6.1. Localiza nun mapa físico mundial os elementos e as referencias físicas principais: mares e océanos, continentes, illas e arquipélagos máis importantes, ríos e cadeas montañosas principais.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
			▪ XHB1.6.2. Elabora climogramas e mapas que sitúen os climas do mundo e reflictan os elementos máis importantes.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m	▪ B1.7. Medio natural europeo: principais trazos.	▪ B1.7. Ser capaz de describir as peculiaridades do medio físico europeo.	▪ XHB1.7.1. Explica as características xerais do relevo europeo.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.8. Unidades do relevo do espazo xeográfico europeo.	▪ B1.8. Situar no mapa de Europa as unidades e os elementos principais do relevo continental.	▪ XHB1.8.1. Localiza no mapa as unidades e os elementos principais do relevo europeo.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ f ▪ h ▪ m	▪ B1.9. Conxuntos bioclimáticos do espazo xeográfico europeo.	▪ B1.9. Coñecer, comparar e describir os grandes conxuntos bioclimáticos que conforman o espazo xeográfico europeo.	▪ XHB1.9.1. Clasifica e localiza nun mapa os tipos de clima de Europa.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
			▪ XHB1.9.2. Distingue e localiza nun mapa as zonas bioclimáticas do noso continente.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Diario Oficial de Galicia

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 1º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ e ▪ f ▪ m	▪ B1.10. Diversidade de espazos naturais europeos.	▪ B1.10. Coñecer os principais espazos naturais do noso continente.	▪ XHB1.10.1. Localiza nun mapa e en imaxes de satélite de Europa os principais espazos naturais.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m	▪ B1.11. Medio natural: áreas e problemas ambientais.	▪ B1.11. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente e as súas consecuencias.	▪ B1.11.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
	Bloque 3. A Historia			
▪ g ▪ l ▪ ñ	▪ B3.1. Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia.	▪ B3.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles.	▪ XHB3.1.1. Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ g ▪ l ▪ ñ	▪ B3.2. Fontes históricas.	▪ B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas.	▪ XHB3.2.1. Nomea e identifica catro clases de fontes históricas.	▪ CSC ▪ CAA
			▪ XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, sexan estas restos materiais ou textuais.	▪ CSC ▪ CAA
			▪ XHB3.2.3. Compara dous relatos a distintas escalas temporais sobre as conquistas de Alexandre.	▪ CSC ▪ CAA
▪ l ▪ ñ	▪ B3.3. Cambio e continuidade.	▪ B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no	▪ XHB3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de suce-	▪ CSC ▪ CMCCT

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 1º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación.	sión, duración e simultaneidade.	
▪ f ▪ l ▪ ñ	▪ B3.4. Tempo histórico.	▪ B3.4. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía).	▪ XHB3.4.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	▪ CSC ▪ CMCCT
▪ h ▪ l ▪ ñ	▪ B3.5. Vocabulario histórico e artístico.	▪ B3.5. Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndoo no contexto adecuado.	▪ XHB3.5.1. Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.	▪ CSC ▪ CCL
▪ f ▪ l	▪ B3.6. Evolución das especies e a hominización.	▪ B3.6. Entender o proceso de hominización.	▪ XHB3.6.1. Recoñece os cambios evolutivos ata chegar á especie humana.	▪ CSC ▪ CMCCT
▪ f ▪ l	▪ B3.7. Periodización da Prehistoria e a Idade Antiga.	▪ B3.7. Datar a Prehistoria e a Idade Antiga, e distinguir a escala temporal de etapas como estas.	▪ XHB3.7.1. Distingue etapas dentro da historia antiga.	▪ CSC ▪ CMCCT
▪ f ▪ g ▪ l	▪ B3.8. Prehistoria e Idade Antiga: visión global.	▪ B3.8. Identificar e localizar no tempo e no espazo os procesos e os acontecementos históricos máis salientables da Prehistoria e da Idade Antiga, para adquirir unha perspectiva global da súa evolución.	▪ XHB3.8.1. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA
▪ c ▪ g ▪ h ▪ l ▪ n ▪ ñ	▪ B3.9.1. Paleolítico: etapas; características das formas de vida; cazadores colectores. ▪ B3.9.2. Neolítico: revolución agraria e expansión das sociedades humanas; sedentarismo; artesanía e comercio; organización social.	▪ B3.9. Coñecer as características da vida humana correspondentes aos dous períodos en que se divide a Prehistoria: Paleolítico e Neolítico.	▪ XHB3.9.1. Explica a diferenza entre os dous períodos en que se divide a prehistoria e describe as características básicas da vida en cada un.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ XHB3.9.2. Analiza a transcendencia da revolución neolítica e o pa-	▪ CSC ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 1º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B3.9.3. Prehistoria galega: megalitos e petróglifos.		pel da muller nela.	
▪ l ▪ n	▪ B3.10. Aparición dos ritos: restos materiais e artísticos; pintura e escultura.	▪ B3.10. Identificar os primeiros ritos relixiosos.	▪ XHB3.10.1. Recoñece as funcións dos primeiros ritos relixiosos como os da "deusa nai".	▪ CSC ▪ CCEC
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B3.11. Idade Antiga: primeiras civilizacións urbanas. Mesopotamia e Exipto. Sociedade, economía e política.	▪ B3.11. Coñecer algunhas características da vida humana neste período, así como o establecemento e a difusión de diferentes culturas urbanas, despois do neolítico.	▪ XHB3.11.1. Describe formas de organización socio-económica e política, novas ata entón, como os imperios de Mesopotamia e de Exipto.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ g ▪ h ▪ l	▪ B3.12. Idade Antiga: invención da escritura.	▪ B3.12. Recoñecer a importancia da descuberta da escritura.	▪ XHB3.12.1. Diferencia entre as fontes prehistóricas (restos materiais e ágrafos) e as fontes históricas (textos).	▪ CSC ▪ CAA
▪ f ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B3.13. Idade Antiga: historia de Exipto.	▪ B3.13. Explicar as etapas en que se divide a historia de Exipto.	▪ XHB3.13.1. Interpreta un mapa cronolóxico-xeográfico da expansión exipcia.	▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA
			▪ XHB3.13.2. Describe as principais características das etapas históricas en que se divide Exipto.	▪ CSC ▪ CCL
▪ g ▪ h ▪ l	▪ B3.14. Idade Antiga: relixión exipcia.	▪ B3.14. Identificar as principais características da relixión exipcia.	▪ XHB3.14.1. Explica como materializaban os exipcios a súa crenza na vida do alén.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
			▪ XHB3.14.2. Realiza un mapa conceptual cos principais deuses do panteón exipcio.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 1º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g ▪ h ▪ l	▪ B3.15. Idade Antiga: arte en Mesopotamia e Exipto.	▪ B3.15. Localizar e describir algúns exemplos arquitectónicos de Exipto e de Mesopotamia.	▪ XHB3.15.1. Localiza nun mapa os principais exemplos da arquitectura exipcia e da mesopotámica.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B3.16. Mundo clásico. Grecia: as "polis" gregas e a súa expansión.	▪ B3.16. Coñecer os trazos principais das polis gregas e a transcendencia do concepto de democracia.	▪ XHB3.16.1. Identifica trazos da organización socio-política e económica das polis gregas a partir de fontes históricas de diferentes tipos	▪ CSC ▪ CAA
			▪ XHB3.16.2. Describe algunhas das diferenzas entre a democracia grega e as democracias actuais.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
▪ g ▪ l	▪ B3.17. Mudo clásico. Grecia: expansión comercial e política das polis gregas.	▪ B3.17. Entender a transcendencia do concepto de colonización.	▪ XHB3.17.1. Localiza nun mapa histórico as colonias gregas do Mediterráneo.	▪ CSC ▪ CAA
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ l	▪ B3.18. Mundo clásico. Imperio de Alexandre Magno e os seus sucesores: helenismo.	▪ B3.18. Distinguir entre o sistema político grego e o helenístico.	▪ XHB3.18.1. Elabora un mapa do imperio de Alexandre.	▪ CSC ▪ CAA
			▪ XHB3.8.2. Contrasta as accións políticas da Atenas de Pericles co imperio de Alexandre Magno.	▪ CSC ▪ CAA
▪ f ▪ g ▪ h ▪ l ▪ n	▪ B3.19. Mundo clásico. Grecia e o helenismo: arte, ciencia, teatro e filosofía.	▪ B3.19. Entender o alcance do clásico na arte e na cultura occidentais.	▪ XHB3.19.1. Explica as características esenciais da arte grega e a súa evolución no tempo.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
			▪ XHB3.19.2. Dá exemplos representativos das áreas do saber grego, e discute por que se considera que a cultura europea parte da Grecia clásica.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 1º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ l	▪ B3.20. Mundo clásico: orixe e etapas da historia de Roma. República e imperio: organización política e expansión colonial polo Mediterráneo. Cristianismo.	▪ B3.20. Caracterizar os trazos principais da sociedade, a economía e a cultura romanas, e recoñecer os conceptos de cambio e continuidade na historia da Roma antiga.	▪ XHB3.20.1. Confecciona un mapa coas etapas da expansión de Roma.	▪ CSC ▪ CAA
			▪ XHB3.20.2. Identifica diferenzas e semellanzas entre as formas de vida republicanas e as do imperio na Roma antiga.	▪ CSC ▪ CAA
▪ g ▪ l ▪ n ▪ ñ	▪ B3.21. Mundo clásico. Arte romana: arquitectura, escultura e pintura.	▪ B3.21. Identificar e describir os trazos característicos de obras da arte grega e romana, diferenciando entre os que son específicos.	▪ XHB3.21.1. Compara obras arquitectónicas e escultóricas de época grega e romana.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA
▪ g ▪ l ▪ n ▪ ñ	▪ B3.22. Península Ibérica: pobos prerromanos; Hispania romana; Gallaecia. Proceso de romanización. A cidade e o campo.	▪ B3.22. Establecer conexións entre o pasado da Hispania romana e o presente.	▪ XHB3.22.1. Fai un mapa da Península Ibérica onde se reflicten os cambios administrativos en época romana.	▪ CSC ▪ CAA
			▪ XHB3.22.2. Analiza exemplos do legado romano que sobreviven na actualidade.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA
			▪ XHB3.22.3. Entende o que significou a romanización en distintos ámbitos sociais e xeográficos.	▪ CSC ▪ CCEC

2º de ESO

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. O medio físico			

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.1. Localización. Latitude e lonxitude.	▪ B1.1. Localizar espazos xeográficos e lugares nun mapa ou nunha imaxe de satélite, utilizando datos de coordenadas xeográficas.	▪ XHB1.1.1. Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa de España e de Galicia, utilizando datos de coordenadas xeográficas.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B1.2. Características xerais do medio físico de España e de Galicia.	▪ B1.2. Ter unha visión global do medio físico de España e de Galicia, e das súas características xerais.	▪ XHB1.2.1. Enumera e describe as peculiaridades do medio físico español e galego.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B1.3. Medio físico de España: relevo e hidrografía.	▪ B1.3. Situar no mapa de España as unidades e os elementos principais do relevo peninsular, así como os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos.	▪ XHB1.3.1. Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo español.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
			▪ XHB1.3.2. Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de España.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B1.4. Medio físico de Galicia: relevo e hidrografía.	▪ B1.4. Situar no mapa de Galicia as unidades e os elementos principais do relevo, así como os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos.	▪ XHB1.4.1. Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo galego.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
			▪ XHB1.4.2. Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de Galicia.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B1.5. Clima: elementos e factores. Diversidade climática da Península Ibérica e de Galicia.	▪ B1.5. Coñecer e describir os grandes conxuntos bioclimáticos que conforman o espazo xeográfico español e galego.	▪ XHB1.5.1. Localiza nun mapa os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos de España.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h			▪ XHB1.5.2. Analiza e compara as zonas bioclimáticas españolas utilizando gráficos e imaxes.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
			▪ XHB1.5.3. Localiza nun mapa os espazos bioclimáticos de Galicia.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ m	▪ B1.6. Diversidade de paisaxes. Zonas bioclimáticas da Península Ibérica e de Galicia.	▪ B1.6. Coñecer os principais espazos naturais de España e de Galicia.	▪ XHB1.6.1. Distingue e localiza nun mapa as paisaxes de España e de Galicia.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m ▪ ñ	▪ B1.7. Medio natural e problemas ambientais en España.	▪ B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias.	▪ XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
	Bloque 2. O espazo humano			
▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B2.1. Poboación mundial: modelos demográficos e movementos migratorios.	▪ B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións.	▪ XHB2.1.1. Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD
			▪ XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B2.2. Poboación europea: distribución e evolución.	▪ B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación.	▪ XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CD
			▪ XHB2.2.2. Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa evolución e a súa dinámica.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B2.3. Poboación española: evolución, distribución e dinámica. Movementos migratorios.	▪ B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios.	▪ XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
			▪ XHB2.3.2. Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B2.4. Poboación de Galicia: evolución, distribución e dinámica. Movementos migratorios.	▪ B2.4. Analiza as características da poboación de Galicia, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios	▪ XHB2.4.1. Coñece o proceso da emigración galega, as súas etapas e os destinos principais.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
▪ b ▪ c ▪ e	▪ B2.5. Proceso de urbanización no planeta.	▪ B2.5. Sinalar nun mapamundi as grandes áreas urbanas, e identificar e comentar o papel das cida-	▪ XHB2.5.1. Realiza un gráfico con datos da evolución do crecemento da poboación urbana no mun-	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f ▪ g ▪ h		des mundiais como dinamizadoras da economía das súas rexións.	do.	▪ CD ▪ CCL
			▪ XHB2.5.2. Sitúa no mapa do mundo as vinte cidades máis poboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B2.6. A cidade e o proceso de urbanización europeo.	▪ B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa.	▪ XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
			▪ XHB2.6.2. Distingue os tipos de cidades do noso continente.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ ñ	▪ B2.7. A cidade e o proceso de urbanización en España e en Galicia.	▪ B2.7. Recoñecer as características das cidades españolas e galegas, e as formas de ocupación do espazo urbano.	▪ XHB2.7.1. Interpreta textos que expliquen as características das cidades de España e de Galicia, axudándose de internet ou de medios de comunicación escrita.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
▪ b ▪ c ▪ e ▪ f	▪ B2.8. Diversidade de medios naturais en España e en Galicia.	▪ B2.8. Coñecer os principais espazos naturais protexidos a nivel peninsular e insular.	▪ XHB2.8.1. Sitúa os parques naturais españois nun mapa, e explica a situación actual dalgúns deles.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g ▪ h ▪ m ▪ ñ				▪ CCL
			▪ XHB2.8.2. Elabora gráficos de distinto tipo (lineais, de barra e de sectores) en soportes virtuais ou analóxicos, que reflictan información económica e demográfica de países ou áreas xeográficas a partir dos datos elixidos.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CD
▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m ▪ ñ	▪ B2.9. Paisaxes no territorio español e galego.	▪ B2.9. Identificar as principais paisaxes humanizadas españolas e galegas, e identificalas por comunidades autónomas.	▪ XHB2.9.1. Clasifica as principais paisaxes humanizadas españolas a través de imaxes.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m ▪ ñ	▪ B2.10. Principais retos e problemas ambientais en España.	▪ B2.10. Coñecer e analizar os problemas e os retos ambientais que afronta España, a súa orixe e as posibles vías para afrontar estes problemas.	▪ XHB2.10.1. Compara paisaxes humanizadas españolas segundo a súa actividade económica.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CD ▪ CCL
	Bloque 3. A historia			
▪ f ▪ l ▪ ñ	▪ B3.1. Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia.	▪ B3.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles.	▪ XHB3.1.1. Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado.	▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

		Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso		
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g ▪ l ▪ ñ	▪ B3.2. Fontes históricas.	▪ B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas.	▪ XHB3.2.1. Nomea e identifica catro clases de fontes históricas.	▪ CSC ▪ CAA
			▪ XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiais ou textuais.	▪ CSC ▪ CAA
▪ l ▪ ñ	▪ B3.3. Cambio e continuidade.	▪ B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación.	▪ XHB3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	▪ CSC ▪ CMCCT
			▪ XHB3.3.2. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	▪ CSC ▪ CMCCT
▪ f ▪ l ▪ ñ	▪ B3.4. Tempo histórico.	▪ B3.4. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía).	▪ XHB3.4.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	▪ CSC ▪ CMCCT
▪ l ▪ h ▪ ñ	▪ B3.5. Vocabulario histórico e artístico.	▪ B3.5. Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndoo no contexto adecuado.	▪ XHB3.5.1. Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.	▪ CSC ▪ CCL
▪ g ▪ l	▪ B3.6. Idade Media: concepto e as subetapas (alta, plena e baixa Idade Media).	▪ B3.6. Caracterizar a alta Idade Media en Europa e recoñecer a dificultade da falta de fontes históricas neste período.	▪ XHB3.6.1. Utiliza as fontes históricas e entende os límites do que se pode escribir sobre o pasado.	▪ CSC ▪ CAA
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g	▪ B3.7. Caída do Imperio Romano en Occidente: división política e invasións xermánicas. Imperio Bizantino e reinos xermánicos.	B3.7. Describir a nova situación económica, social e política dos reinos xermánicos.	▪ XHB3.7.1. Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos xermánicos	▪ CSC ▪ CAA

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l				
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ l	▪ B3.8. Feudalismo.	▪ B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias.	▪ XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	▪ CSC
▪ a ▪ c ▪ d ▪ f ▪ h ▪ l ▪ n	▪ B3.9. Islam. Península Ibérica: invasión musulmá. Evolución de Al-Andalus e dos reinos cristiáns.	▪ B3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais.	▪ XHB3.9.1. Comprende as orixes do Islam e o seu alcance posterior.	▪ CSC ▪ CCEC
			▪ XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CMCCT ▪ CCL
▪ g ▪ h ▪ l ▪ n ▪ ñ	▪ B3.10. Reconquista e repoboación.	▪ B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus.	▪ XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiás na Península Ibérica.	▪ CSC ▪ CAA
			▪ XHB3.10.2. Explica a importancia do Camiño de Santiago.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL
▪ l	▪ B3.11. Expansión comercial europea e recuperación das cidades. Crise da baixa Idade Media: a 'Peste Negra' e as súas consecuencias.	▪ B3.11. Entender o concepto de crise e as súas consecuencias económicas e sociais.	▪ XHB3.11.1. Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.	▪ CSC
▪ l ▪ h ▪ n	▪ B3.12. Arte románica, gótica e islámica.	▪ B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media.	▪ XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ ñ				

3º de ESO

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. O medio físico			
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B1.1. Localización. Latitude e lonxitude	▪ B1.1. Localizar e interpretar espazos xeográficos e lugares nun mapa ou imaxe satélite	▪ XHB1.1.1. Clasifica e distingue tipos de mapas e imaxes satélite.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CD
			▪ XHB1.1.2. Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa utilizando datos de coordenadas xeográficas.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
			▪ XHB1.1.3. Coñece e interpreta os tipos mapas temáticos	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CD
	Bloque 2. O espazo humano			
▪ a ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ l	▪ B2.1. Organización política e territorial de España.	▪ B2.1. Coñecer a organización administrativa e territorial de España.	▪ XHB2.1.1. Distingue nun mapa político a distribución territorial de España: comunidades autónomas, capitais, provincias e illas.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h				
▪ b ▪ e ▪ c ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B2.2. Sectores de actividade económica.	▪ B2.2. Analizar os datos do peso do sector terciario dun país fronte aos do sector primario e secundario, e extraer conclusións.	▪ XHB2.2.1. Compara a poboación activa de cada sector en diversos países e analiza o grao de desenvolvemento que amosan estes datos.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC
▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B2.3. Sectores económicos en Europa, en España e en Galicia.	▪ B2.3. Recoñecer as actividades económicas que se realizan en Europa nos tres sectores, identificando distintas políticas económicas.	▪ XHB2.3.1. Diferencia os sectores económicos europeos.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B2.4. Sistemas económicos do mundo.	▪ B2.4. Coñecer as características de diversos tipos de sistemas económicos	▪ XHB2.4.1. Diferencia aspectos concretos e a súa interrelación dentro dun sistema económico.	▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ l ▪ m ▪ ñ	▪ B2.5. Aproveitamento e futuro dos recursos naturais. Desenvolvemento sustentable.	▪ B2.5. Entender a idea de desenvolvemento sustentable e as súas implicacións.	▪ XHB2.5.1. Define o desenvolvemento sustentable e describe conceptos clave relacionados con el.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC
▪ b	▪ B2.6. Recursos naturais e activi-	▪ B2.6. Localizar os recursos agra-	▪ XHB2.6.1. Sitúa no mapa as prin-	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	dades agrarias.	rios e naturais no mapa mundial.	cipais zonas cerealistas, como exemplo de recurso agrario no mundo, e as máis importantes masas forestais do mundo.	▪ CD ▪ CMCCT
			▪ XHB2.6.2. Localiza e identifica nun mapa as principais zonas produtoras de minerais no mundo.	▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CD ▪ CMCCT
			▪ XHB2.6.3. Localiza e identifica nun mapa as principais zonas produtoras e consumidoras de enerxía no mundo.	▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CMCCT
			▪ XHB2.6.4. Identifica e nomea algunhas enerxías alternativas.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CMCCT
▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m	▪ B2.7. Pesca: tipos e problemática.	▪ B2.7. Explica e localiza os tipos de pesca e os seus problemas.	▪ XHB2.7.1. Procura información sobre a sobreexplotación dos caladoiros de pesca, usando recursos impresos e dixitais.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B2.8. Sector industrial. Rexións industrializadas do mundo.	▪ B2.8. Explicar a distribución desigual das rexións industrializadas no mundo.	▪ XHB2.8.1. Localiza nun mapa os países máis industrializados do mundo, a través de lendas e símbolos adecuados.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B2.9. Actividades terciarias: transporte.	▪ B2.9. Analizar o impacto dos medios de transporte no seu contorno.	▪ XHB2.9.1. Traza sobre un mapamundi o itinerario que segue un produto agrario e outro gandeiro desde a súa colleita ata o seu consumo en zonas afastadas, e extrae conclusións.	▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B2.10. Actividades terciarias: comercio.	▪ B2.10. Entender os fluxos e os bloques comerciais.	▪ XHB2.10.1. Define os indicadores que miden os intercambios económicos dun país.	▪ CAA ▪ CD ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSIEE
			▪ XHB2.10.2. Describe as características do comercio internacional na actualidade.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ XHB2.10.3. Enumera as características dos bloques comerciais e as razóns polas que se constitúen.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B2.11. Turismo.	▪ B2.11. Analizar o desenvolvemento do turismo e a súa importancia económica.	▪ XHB2.11.1. Identifica os tipos de turismo e os seus efectos	▪ CAA ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CSIEE ▪ CD
			▪ XHB2.11.2. Valora a importancia do turismo na economía española e galega.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CSIEE ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m	▪ B2.12. Causas do desenvolvemento desigual no mundo. Débeda externa.	▪ B2.12. Analizar gráficos de barras por países e textos onde se reflictan os niveis de consumo, o comercio desigual e a débeda externa entre países en desenvolvemento e os desenvolvidos.	▪ XHB2.12.1. Comparar as características do consumo interior de países como Brasil e Francia.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CD
			▪ XHB2.12.2. Crea mapas conceptuais, usando recursos impresos e dixitais, para explicar o funcionamento do comercio, e sinala os organismos que agrupan as zonas comerciais.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CD
			▪ XHB2.12.3. Describe o funcionamento dos intercambios a nivel internacional, utilizando mapas temáticos e gráficos nos que se reflictan as liñas de intercambio.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSIEE ▪ CD ▪ CCL
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B2.13. Tensións mundiais e subdesenvolvemento. Solucións ao problema.	▪ B2.13. Relacionar áreas de conflito bélico no mundo con factores económicos.	▪ XHB2.13.1. Realiza un informe sobre as medidas para tratar de superar as situacións de pobreza.	▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCL
			▪ XHB2.13.2. Sinala áreas de conflito bélico no mapamundi e relaciónaas con factores económicos.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
	Bloque 3. A historia			
▪ f ▪ l ▪ ñ	▪ B3.1. Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia	▪ B3.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou	▪ XHB3.1.1. Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		influe neles.		
▪ h ▪ l ▪ ñ	▪ B3.2. Fontes históricas.	▪ B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas.	▪ XHB3.2.1. Nomea e identifica catro clases de fontes históricas.	▪ CSC ▪ CAA
			▪ XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiais ou textuais.	▪ CSC ▪ CAA
▪ l ▪ ñ	▪ B3.3. Cambio e continuidade.	▪ B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación.	▪ XHB3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	▪ CSC ▪ CMCCT
			▪ XHB3.3.2. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	▪ CSC ▪ CMCCT
▪ f ▪ l ▪ ñ	▪ B3.4. Tempo histórico.	▪ B3.4. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía)	▪ XHB3.4.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	▪ CSC ▪ CMCCT
▪ h ▪ l ▪ ñ	▪ B3.5. Vocabulario histórico e artístico.	▪ B3.5. Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndoo no contexto adecuado.	▪ XHB3.5.1. Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.	▪ CSC ▪ CCL
▪ g ▪ l	▪ B3.6. Idade Moderna: concepto e datación.	▪ B3.6. Comprender a significación histórica da etapa do Renacemento en Europa.	▪ XHB3.6.1. Distingue modos de periodización histórica (Idade Moderna, Renacemento, Barroco, Absolutismo, etc.).	▪ CSC ▪ CAA
▪ f ▪ g	▪ B3.7. Renacemento e Humanismo: alcance posterior.	▪ B3.7. Relacionar o alcance da nova ollada dos humanistas, artistas e científicos do Renacemento	▪ XHB3.7.1. Identifica trazos do Renacemento e do Humanismo na historia europea, a partir de	▪ CSC ▪ CCEC

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ l ▪ n		con etapas anteriores e posteriores.	fontes históricas de diversos tipos.	▪ CAA ▪ CCL
▪ l ▪ n ▪ ñ	▪ B3.8. Arte renacentista e barroca.	▪ B3.8. Coñecer a importancia da arte renacentista e barroca en Europa e en América.	▪ XHB3.8.1. Coñece obras e legado de artistas, humanistas e científicos da época.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CMCCT ▪ CCL
▪ g ▪ l ▪ h ▪ n ▪ ñ	▪ B3.9. Principais manifestacións da cultura dos séculos XVI e XVII.	▪ B3.9. Coñecer a importancia dalgúns autores e obras destes séculos.	▪ XHB3.9.1. Analiza obras, ou fragmentos delas, dalgúns autores desta época no seu contexto.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ l	▪ B3.10. Estado moderno: monarquías autoritarias, parlamentarias e absolutas.	▪ B3.10. Comprender a diferenza entre os reinos medievais e as monarquías modernas.	▪ XHB3.10.1. Distingue as características de réximes monárquicos autoritarios, parlamentarios e absolutos.	▪ CSC ▪ CAA
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ l	▪ B3.11. Monarquías modernas: unión dinástica de Castela e Aragón. Posición de Galicia.	▪ B3.11. Analizar o reinado dos Reis Católicos como unha etapa de transición entre a Idade Media e a Idade Moderna.	▪ XHB3.11.1. Comprende os conceptos de cambio e continuidade en relación co reinado dos Reis Católicos.	▪ CSC ▪ CAA
▪ f ▪ g ▪ h ▪ l ▪ m	▪ B3.12. Descubertas xeográficas: Castela e Portugal. Conquista e colonización de América.	▪ B3.12. Entender os procesos de conquista e colonización, e as súas consecuencias.	▪ XHB3.12.1. Explica as causas que conduciron á descuberta de América para Europa, a súa conquista e a súa colonización.	▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
			▪ XHB3.12.2. Coñece os principais feitos da expansión de Aragón e	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 3º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			de Castela polo mundo.	
			▪ XHB3.12.3. Sopesa interpretacións conflitivas sobre a conquista e a colonización de América.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ g ▪ l	▪ B3.13. Os conflitos europeos nos séculos XVI e XVII a través das políticas dos Austrias: reforma, contrarreforma e guerras de relixión; loita pola hexemonía e guerra dos Trinta Anos.	▪ B3.13. Coñecer trazos das políticas internas e as relacións exteriores dos séculos XVI e XVII en Europa.	▪ XHB3.13.1. Analiza as relacións entre os reinos europeos que conducen a guerras como a dos "Trinta Anos".	▪ CSC ▪ CAA

4º de ESO

	Xeografía e Historia. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. O século XVIII en Europa ata 1789			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l ▪ ñ	▪ B1.1. Século XVIII en Europa: do feudalismo ao absolutismo e o parlamentarismo das minorías. Francia, Inglaterra, España e Galicia.	▪ B1.1. Explicar as características do Antigo Réxime nos seus sentidos político, social e económico.	▪ XHB1.1.1. Establece, a través da análise de textos, a diferenza entre o Absolutismo e o Parlamentarismo.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			▪ XHB1.1.2. Distingue conceptos históricos como Antigo Réxime e Ilustración.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ f ▪ h ▪ l ▪ n	▪ B1.2. Ilustración.	▪ B1.2. Coñecer o alcance da Ilustración como novo movemento cultural e social en Europa e en América.	▪ XHB1.2.1. Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgunhas monarquías.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL

	Xeografía e Historia. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ ñ				
▪ f ▪ g ▪ l ▪ n	▪ B1.3. Arte e ciencia en Europa no século XVIII.	▪ B1.3. Coñecer os avances da Revolución Científica desde os séculos XVII e XVIII.	▪ XHB1.3.1. Aprecia os avances científicos e a súa aplicación á vida diaria, e contextualiza o papel dos científicos na súa propia época.	▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA
			▪ XHB1.3.2. Comprende as implicacións do empiricismo e o método científico nunha variedade de áreas.	▪ CSC ▪ CMCCT
	Bloque 2. A era das revolucións liberais			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B2.1. Revolucións burguesas nos séculos XVIII e XIX: bases ideolóxicas (liberalismo,nacionalismo e rexionalismo), económicas e sociais; principais consecuencias.	▪ B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX.	▪ XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			▪ XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l ▪ ñ	▪ B2.2. Revolucións burguesas nos séculos XVIII e XIX: periodización e feitos principais. Restauración. Procesos unificadores e independentistas. O caso español	▪ B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX.	▪ XHB2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			▪ XHB2.2.2. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións bur-	▪ CSC ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía e Historia. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			guesas do século XVIII, acudindo a explicacións causais, e indica os proles e os contras.	▪ CCL
			▪ XHB2.2.3. Discute as implicacións da violencia empregando diversos tipos de fontes.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
	Bloque 3. A Revolución Industrial			
▪ f ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B3.1. Revolución Industrial: concepto; factores económicos, sociais e ideolóxicos que a fan posible.	▪ B3.1. Describir os feitos salientables da Revolución Industrial e o seu encadeamento causal.	▪ XHB3.1.1. Analiza os proles e os contras da primeira Revolución Industrial en Inglaterra.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ g ▪ h ▪ l	▪ B3.2. Revolución Industrial: desde Gran Bretaña ao resto de Europa.	▪ B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios.	▪ XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			▪ XHB3.2.1. Compara o proceso de industrialización en Inglaterra e nos países nórdicos.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ c ▪ d ▪ h ▪ l ▪ m	▪ B3.3. Consecuencias da Revolución Industrial. Movemento obreiro (orixes, ideoloxías e formas de organización).	▪ B3.3. Entender o concepto de progreso, e os sacrificios e os avances que leva consigo.	▪ XHB3.3.1. Explica a situación laboral feminina e infantil nas cidades industriais.	▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCL
▪ l ▪ ñ	▪ B3.4. Discusión en torno ás características da industrialización en España e Galicia: éxito ou fracaso?	▪ B3.4. Analizar a evolución dos cambios económicos en España e en Galicia, a raíz da industriali-	▪ XHB3.4.1. Especifica algunhas repercusións políticas como consecuencia dos cambios económi-	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Xeografía e Historia. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		zación parcial do país.	cos en España.	
▪ g ▪ l ▪ m	▪ B3.5. A ciencia no século XIX.	▪ B3.5. Coñecer os principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX, e a súa relación coas revolucións industriais	▪ XHB3.5.1. Elabora un eixe cronolóxico, diacrónico e sincrónico, cos principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CMCCT
	Bloque 4. O Imperialismo do século XIX e a I Guerra Mundial			
▪ g ▪ h ▪ l	▪ B4.1. O imperialismo no século XIX: concepto.	▪ B4.1. Identificar as potencias imperialistas e a repartición de poder económico e político no mundo no derradeiro cuarto do século XIX e no principio do XX.	▪ XHB4.1.1. Explica razoadamente que o concepto imperialismo reflicte unha realidade que influirá na xeopolítica mundial e nas relacións económicas transnacionais.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			▪ XHB4.1.2. Elabora discusións sobre eurocentrismo e a globalización.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ g ▪ l	▪ B4.2. Imperialismo: causas, desenvolvemento e consecuencias.	▪ B4.2. Establecer xerarquías causais (aspecto e escala temporal) da evolución do imperialismo.	▪ XHB4.2.1. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	▪ CSC ▪ CAA
▪ g ▪ h ▪ l	▪ B4.3. Causas e consecuencias da Gran Guerra (1914-1919) ou I Guerra Mundial.	▪ B4.3. Coñecer os principais acontecementos da Gran Guerra, as súas interconexións coa Revolución Rusa e as consecuencias dos tratados de Versalles.	▪ XHB4.3.1. Diferencia os acontecementos dos procesos, nunha explicación histórica, da I Guerra Mundial.	▪ CSC ▪ CAA
			▪ XHB4.3.2. Analiza o novo mapa político de Europa.	▪ CSC ▪ CAA
			▪ XHB4.3.3. Describe a derrota de Alemaña desde a súa propia perspectiva e desde a dos aliados.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía e Historia. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B4.4. Revolución Rusa.	▪ B4.4. Esquematizar a orixe, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución Rusa.	▪ XHB4.4.1. Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ g ▪ h ▪ l ▪ n	▪ B4.5. A arte no século XIX.	▪ B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa.	▪ XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CCEC
			▪ XHB4.5.2. Compara movementos artísticos europeos e asiáticos.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL ▪ CCEC
	Bloque 5. A época de entreguerras (1919-1945)			
▪ g ▪ h ▪ l	▪ B5.1. Período de entreguerras: do final da Gran Guerra ao crac do 29 e a Gran Depresión.	▪ B5.1. Coñecer e comprender os acontecementos, os feitos e os procesos máis importantes do período de entreguerras, e a súa conexión co presente, e estudar a xerarquía causal nas explicacións históricas sobre esta época.	▪ XHB5.1.1. Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			▪ XHB5.1.2. Relaciona algunhas cuestións concretas do pasado co presente e as posibilidades do futuro, como o alcance das crises financeiras de 1929 e de 2008.	▪ CSC ▪ CAA
			▪ XHB5.1.3. Discute as circunstancias da loita polo sufraxio da muller.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ a	▪ B5.2. Fascismo italiano e nazismo	▪ B5.2. Analizar as causas do auxe	▪ XHB5.2.1. Explica diversos facto-	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía e Historia. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ c ▪ d ▪ h ▪ l	alemán.	dos fascismos en Europa.	res que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	▪ CCL
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B5.3. II República española e a Guerra Civil.	▪ B5.3. Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II República e ao estoupido da Guerra Civil	▪ XHB5.3.1. Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas.	▪ CSC ▪ CCL
			▪ XHB5.3.2. Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
	Bloque 6. As causas e consecuencias da II Guerra Mundial (1939-1945)			
▪ g ▪ l	▪ B6.1. Orixes da II Guerra Mundial.	▪ B6.1. Coñecer as causas da II Guerra Mundial.	▪ XHB6.1.1. Recoñece a xerarquía causal (diferente importancia dunhas causas ou outras segundo as narrativas).	▪ CSC ▪ CAA
▪ g ▪ h ▪ l	▪ B6.2. Desenvolvemento da II Guerra Mundial: extensión, fases, formas de guerra e principais consecuencias.	▪ B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total.	▪ XHB6.2.1. Sitúa nun mapa as fases do conflito.	▪ CSC ▪ CAA
			▪ XHB6.2.2. Dá unha interpretación de por que rematou antes a guerra europea que a mundial.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			▪ XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ d	▪ B6.3. O Holocausto.	▪ B6.3. Entender o contexto en que se desenvolveu o Holocausto na guerra europea e as súas conse-	▪ XHB6.3.1. Recoñece a significación do Holocausto na historia mundial.	▪ CSC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía e Historia. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l		cuencias.		
▪ g ▪ h ▪ l	▪ B6.4. Nova xeopolítica mundial: Guerra Fría e plans de reconstrución posbélica.	▪ B6.4. Comprender o concepto de Guerra Fría no contexto de despois de 1945, e as relacións entre os dous bloques, os EEUU e a URSS.	▪ XHB6.4.1. Utilizando fontes históricas e historiográficas, explica algúns dos conflitos enmarcados na época da Guerra Fría.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			▪ XHB6.4.2. Describe as consecuencias da guerra de Vietnam.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B6.5. Procesos de descolonización en Asia e África.	▪ B6.5. Organizar os feitos máis importantes da descolonización de posguerra no século XX e comprender os límites da descolonización e da independencia nun mundo desigual.	▪ XHB6.5.1. Describe os feitos relevantes do proceso descolonizador.	▪ CSC ▪ CCL
			▪ XHB6.5.2. Distingue entre contextos diferentes do mesmo proceso, por exemplo, África subsahariana (anos 50 e 60) e a India (1947).	▪ CSC ▪ CAA
	Bloque 7. A estabilización do Capitalismo e o illamento económico do bloque soviético			
▪ a ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B7.1. Evolución dos bloques soviético e capitalista. O "Welfare State".	▪ B7.1. Entender os avances económicos dos réximes soviéticos e os perigos do seu illamento interno, así como os avances económicos do "Welfare State" en Europa.	▪ XHB7.1.1. Explica os avances dos réximes soviéticos e do "Welfare State" en Europa.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			▪ XHB7.1.2. Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da muller ao traballo asalariado.	▪ CSC
▪ f ▪ g ▪ h ▪ l ▪ m	▪ B7.2. Crise do petróleo (1973).	▪ B7.2. Comprender o concepto de crise económica e a súa repercusión mundial nun caso concreto.	▪ XHB7.2.1. Compara a crise enerxética de 1973 coa financeira de 2008.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL

	Xeografía e Historia. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l ▪ ñ	▪ B7.3. Ditadura de Franco en España.	▪ B7.3. Explicar as causas de que se establecera unha ditadura en España tras a Guerra Civil, e como foi evolucionando esa ditadura desde 1939 a 1975.	▪ XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco	▪ CSC
			▪ XHB7.3.2. Discute como se entende en España e en Europa o concepto de memoria histórica	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
	Bloque 8. O mundo recente entre os séculos XX e XXI			
▪ a ▪ d ▪ g ▪ l	▪ B8.1. Formas económicas e sociais do capitalismo no mundo.	▪ B8.1. Interpretar procesos a medio prazo de cambios económicos, sociais e políticos a nivel mundial.	▪ XHB8.1.1. Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época	▪ CSC ▪ CAA
			▪ XHB8.1.2. Comprende os proles e contras do estado do benestar.	▪ CSC
▪ a ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B8.2. Colapso dos réximes soviéticos e as súas consecuencias.	▪ B8.2. Coñecer as causas e as consecuencias inmediatas do colapso da URSS e outros réximes socialistas.	▪ XHB8.2.1. Analiza aspectos políticos, económicos e culturais dos cambios producidos tralo colapso da URSS.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l ▪ ñ	▪ B8.3. Transición política en España: da ditadura á democracia (1975-1982).	▪ B8.3. Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso.	▪ XHB8.3.1. Compara interpretacións sobre a Transición española nos anos setenta do século XX e na actualidade.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
			▪ XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de 1976, lei de am-	▪ CSC ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía e Historia. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			nistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	
			▪ XHB8.3.3. Analiza o problema do terrorismo en España durante esta etapa (ETA, GRAPO, Terra Lliure, etc.): a xénese e a historia das organizacións terroristas, a aparición dos primeiros movementos asociativos en defensa das vítimas, etc.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B8.4. Camiño cara a Unión Europea: desde a unión económica a unha futura unión política supranacional.	▪ B8.4. Entender a evolución da construción da Unión Europea.	▪ XHB8.4.1. Discute sobre a construción da Unión Europea e do seu futuro.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
	Bloque 9. A Revolución Tecnolóxica e a globalización a finais do século XX e principio do XXI			
▪ e ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B9.1. A globalización económica: concepto e características.	▪ B9.1. Definir a globalización e identificar algúns dos seus factores.	▪ XHB9.1.1. Procura na prensa novas dalgún sector con relacións globalizadas, e elabora argumentos a favor e en contra.	▪ CSC ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ XHB9.1.2. Elabora discusións sobre o eurocentrismo e a globalización.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCL
▪ e	▪ B9.2. Papel da Revolución Tecno-	▪ B9.2. Identificar algúns dos cam-	▪ XHB9.2.1. Analiza algunhas ideas	▪ CSC

	Xeografía e Historia. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f ▪ g ▪ h ▪ l	lóxica na globalización.	bios fundamentais que supón a Revolución Tecnolóxica.	de progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da información e da comunicación, a distintos niveis xeográficos.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ e ▪ g ▪ h ▪ l ▪ m ▪ ñ	▪ B9.3. Consecuencias da globalización. Relacións interrexionais; focos de conflito.	▪ B9.3. Recoñecer o impacto destes cambios a nivel local, autonómico, estatal e global, prevendo posibles escenarios máis e menos desexables de cuestións ambientais transnacionais, e discutir as novas realidades do espazo globalizado.	▪ XHB9.3.1. Crea contidos que inclúen recursos como textos, mapas e gráficos, para presentar algún aspecto conflitivo das condicións sociais do proceso de globalización.	▪ CSC ▪ CD ▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSIEE
	Bloque 10. A relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia e a xeografía			
▪ g ▪ h ▪ l ▪ ñ	▪ B10.1. Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia e a xeografía.	▪ B10.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles.	▪ XHB10.1.1. Formula posibles beneficios e desvantaxes para as sociedades humanas e para o medio natural dalgunhas consecuencias do quecemento global, como o desxeamento do Báltico.	▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
			▪ XHB10.1.2. Sopesa como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI.	▪ CSC ▪ CAA
			▪ XHB10.1.3. Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI.	▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CAA
▪ f	▪ B10.2. Cambio e continuidade.	▪ B10.2. Explicar as características	▪ XHB10.2.1. Ordena temporalmen-	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía e Historia. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l ▪ ñ		de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación.	te algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	▪ CMCCT
			▪ XHB10.2.2. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	▪ CSC ▪ CMCCT
▪ f ▪ l ▪ ñ	▪ B10.3. Tempo histórico.	▪ B10.3. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía).	▪ XHB10.3.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	▪ CSC ▪ CMCCT
▪ h ▪ l ▪ ñ	▪ B10.4. Vocabulario histórico e artístico: Idade Contemporánea.	▪ B10.4. Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndoo no contexto adecuado.	▪ XHB10.4.1. Utiliza con fluidez e precisión o vocabulario histórico e artístico necesario.	▪ CSC ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Xeografía

Introdución

A xeografía ocúpase especificamente do espazo, as paisaxes e as actividades que se desenvolven sobre o territorio, e analiza a relación entre a natureza e a sociedade, así como as súas consecuencias. Ten como obxectivo a comprensión do territorio, produto da interrelación de múltiples factores, e, ademais, que o alumnado poida explicar a realidade xeográfica española, con especial atención ao territorio galego, como referente e identidade próxima. Grazas a este coñecemento adquirido, a xeografía pode transmitir a idea de responsabilidade dentro da sociedade, posto que o ser humano é o principal axente de transformación do medio natural: desta maneira, a materia de Xeografía participa moi profundamente na formación en valores no eido dos principios do desenvolvemento sustentable e o medio, como recurso escaso e non renovable.

O uso dos instrumentos propios desta disciplina (entre outros a cartografía, e imaxes ou estatísticas de distinto tipo) achega a posibilidade de analizar e realizar interpretacións globais, sistemáticas e integradas da realidade, identificar as unidades territoriais, as paisaxes, e os resultados da actividade humana para poder coñecer e comprender o espazo. Deste xeito, a materia de Xeografía proposta neste curso ten como obxectivos fundamentais dar unha interpretación global e interrelacionada de cada fenómeno xeográfico, e ofrecer os mecanismos que sirvan para dar respostas e explicacións aos problemas do territorio español; unhas aprendizaxes que leven á comprensión da coevolución socioecolóxica dos territorios.

A distribución de contidos que se propón pretende afianzar os coñecementos sobre xeografía adquiridos na ESO e, por outra banda, afondar no coñecemento da ciencia xeográfica para proporcionar as conexións con opcións posteriores.

A xeografía de España non pode concibirse só na diversidade que lle proporcionan as comunidades autónomas, senón que é necesario coñecer ademais as interdependencias que a vinculan co resto do mundo, en especial coa Unión Europea (UE), xa que estes aspectos teñen a súa tradución nos procesos de organización do territorio. Os conxuntos espaciais cos que o noso país se relaciona (UE, áreas xeograficamente próximas e outras zonas do mundo cuxos aspectos políticos, sociais e económicos manteñen relacións con España) inclúense nun tema final que contextualizará España nas súas relacións coa UE e co resto do mundo. Ademais, a través destes coñecementos rescátanse os aspectos aprendidos polo alumnado que non deben perderse.

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia
DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26357

Os primeiros temas conteñen os coñecementos básicos para a construción do coñecemento xeográfico do país e para explicar a variedade de paisaxes de España.

A materia é rica en achegas ao desenvolvemento competencial. A competencia clave matemática e, moi especialmente, as competencias básicas en ciencia e tecnoloxía están moi presentes, xa que en xeografía se require abordar aprendizaxes de feitos e procedementos propios das ciencias da terra ou da estatística. Do mesmo xeito, a competencias sociais e cívicas reciben un tratamento moi específico relacionado cos contidos propios da xeografía como o desenvolvemento sustentable, que ademais é un elemento transversal ao longo da etapa. Pola súa banda, as competencias lingüística e dixital (fronte á realidade ineludible da universalización da cartografía dixital e o tratamento cotiá das imaxes satélite), e a de aprender a aprender están presentes de maneira constante na súa vertente máis instrumental e deben impregnar todo o que sexa posible o desenvolvemento curricular da materia. A competencia clave de sentido de iniciativa e espírito emprendedor debe estar moi presente nas vertentes máis actitudinais da competencia (saber ser) e na de coñecemento procedemental.

Finalmente, o tratamento metodolóxico da materia debe axustarse ao nivel competencial inicial do alumnado, respectando ritmos e estilos de aprendizaxe que teñan en conta a atención á diversidade. A materia de Xeografía permite desenvolver metodoloxías activas, nas que o traballo individual e cooperativo estean permanentemente presentes, con elaboración de diferentes tipos de materiais, integrando de forma especial as tecnoloxías da información e da comunicación.

2º de bacharelato

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. A xeografía e o estudo do espazo xeográfico			
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B1.1. Concepto de xeografía. Métodos e ferramentas propias da disciplina.	▪ B1.1. Recoñecer a peculiaridade do coñecemento xeográfico utilizando as súas ferramentas de análise e os seus procedementos.	▪ XHB1.1.1. Describe a finalidade do estudo da xeografía, e as principais ferramentas de análise e os seus procedementos.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d	▪ B1.2. Características do espazo	▪ B1.2. Identificar o espazo xeográ-	▪ XHB1.2.1. Identifica as paisaxes	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	xeográfico. Concepto de paisaxe como resultado da interacción entre factores naturais e culturais. Desenvolvemento sustentable.	fico como tal nas súas diversas ocupacións, entendéndoo como centro de relacións humanas e sociais.	xeográficas.	▪ CAA ▪ CCL
			▪ XHB1.2.2. Enumera e describe as características das paisaxes xeográficas.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ d ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B1.3. Representación gráfica do espazo xeográfico a distintas escalas.	▪ B1.3. Distinguir e analizar os tipos de planos e mapas con diferentes escalas, identificándoos como ferramentas de representación do espazo xeográfico	▪ XHB1.3.1. Utiliza adecuadamente as ferramentas características da ciencia xeográfica.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CD
▪ d ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B1.4. Planos e mapas: compoñentes e análise. O mapa topográfico nacional a escala 1:50.000.	▪ B1.4. Analizar e comentar o mapa topográfico nacional E: 1/50.000.	▪ XHB1.4.1. Extrae información do mapa topográfico mediante os procedementos de traballo do xeógrafo.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CD
			▪ XHB1.4.2. Extrae a información de mapas e planos de diferentes escalas.	▪ CMCCT ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B1.5. Técnicas cartográficas.	▪ B1.5. Deseñar e comparar mapas sobre espazos xeográficos próximos utilizando os procedementos característicos.	▪ XHB1.5.1. Identifica nunha paisaxe as diferenzas entre paisaxe natural e cultural.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B1.6. Obtención e interpretación da información cartográfica. Imaxes de satélite.	▪ B1.6. Procurar, seleccionar e elaborar información de contido xeográfico obtida de fontes diversas, e presentala de xeito adecuado.	▪ XHB1.6.1. Analiza e extrae conclusións da observación dun plano e dun mapa, comentando as características do espazo xeográfico.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 2. O relevo español: a súa diversidade xeomorfolóxica			
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B2.1. España e a súa singularidade xeográfica: unidade e diversidade.	▪ B2.1. Distinguir as singularidades do espazo xeográfico español establecendo os aspectos que lle confiren unidade e os elementos que ocasionan diversidade.	▪ XHB2.1.1. Debuxa e sinala sobre un mapa físico de España as unidades do relevo español, comentando as súas características.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B2.2. Relevo español: diversidade xeomorfolóxica. Localización dos principais accidentes xeográficos.	▪ B2.2. Describir os trazos do relevo español, situando e analizando as súas unidades de relevo.	▪ XHB2.2.1. Identifica e representa nun mapa os elementos do relevo que son similares e diferentes do territorio peninsular e insular.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B2.3. Evolución xeolóxica do territorio español como conformadora das diferentes morfoestruturas.	▪ B2.3. Definir o territorio español subliñando as diferenzas das unidades morfoestruturais.	▪ XHB2.3.1. Enumera e describe os principais trazos do relevo de España.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B2.4. Litoloxía peninsular e insular e formas de modelaxe.	▪ B2.4. Diferenciar a litoloxía de España, incidindo nas súas características e na modelaxe.	▪ XHB2.4.1. Clasifica as unidades do relevo español segundo as súas características xeomorfolóxicas.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B2.5. Identificación das unidades do relevo español peninsular e insular, e os trazos de cada unha.	▪ B2.5. Utilizar correctamente o vocabulario específico da xeomorfoloxía.	▪ XHB2.5.1. Describe sumariamente nun mapa a evolución xeolóxica e a conformación do territorio español.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d	▪ B2.6. Corte topográfico: realiza-	▪ B2.6. Procurar e seleccionar	▪ XHB2.6.1. Realiza un corte topo-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	ción e análise.	información do relevo obtido de fontes diversas (bibliográficas, cartográficas, internet ou traballos de campo), e presentala de xeito adecuado sinalando os condicionamentos que o relevo pode impor.	gráfico e explica o relevo que reflicte.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B2.7. Concepto de solo. Os solos en España: variedade edáfica e as súas características.	▪ B2.7. Identificar as características edáficas dos solos.	▪ XHB2.7.1. Enumera e describe os elementos constitutivos dos tipos de solo de España.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
			▪ XHB2.7.2. Localiza nun mapa de España os tipos de solos peninsulares e insulares.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
	Bloque 3. A diversidade climática e a vexetación			
▪ d ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B3.1. Clima e tempo atmosférico. Factores xeográficos, dinámica atmosférica e elementos do clima.	▪ B3.1. Sinalar nun mapa de España os dominios climáticos.	▪ XHB3.1.1. Localiza os climas nun mapa de España.	▪ CMCCT ▪ CA ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B3.2. Dominios climáticos españois: as súas características e representación en climogramas.	▪ B3.2. Distinguir os climas en España e comentar as súas características, sinalando os factores e os elementos que os compoñen, para diferencialos.	▪ XHB3.2.1. Describe e compara os climas en España, enumerando os factores e os elementos característicos.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g	▪ B3.3. Dominios climáticos españois: factores limitantes.	▪ B3.3. Distinguir os climas en España e a súa representación en climogramas.	▪ XHB3.3.1. Representa e comenta climogramas específicos de cada clima.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i ▪ l				▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B3.4. Variabilidade climática. Temperatura e precipitación.	▪ B3.4. Comentar a información climatolóxica que se deduce utilizando mapas de temperaturas ou precipitacións de España.	▪ XHB3.4.1. Comenta as características dos climas españois a partir dos seus climogramas representativos.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B3.5. Situacións sinópticas e tipos de tempo atmosférico en España.	▪ B3.5. Analizar os tipos de tempo atmosférico en España utilizando os mapas de superficie e de altura.	▪ XHB3.5.1. Enumera os trazos dos tipos de tempo atmosférico reflectidos nas estacións climatolóxicas.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			▪ XHB3.5.2. Identifica e interpreta nun mapa do tempo os elementos que explican os tipos de tempo atmosférico.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B3.6. Mapas do tempo, altura e superficie: análise e interpretación.	▪ B3.6. Interpretar un mapa do tempo aplicando as características dos tipos de tempo peninsulares ou insulares.	▪ XB33.6.1. Comenta un mapa do tempo de España distinguindo os elementos que explican o tipo de tempo característico da estación do ano correspondente.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p	▪ B3.7. Escenarios de cambio climático en diferentes dominios do territorio peninsular e insular.	▪ B3.7. Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo á diversidade climática de España utilizando as fontes dispoñibles, tanto de internet como de medios de comunicación social, ou bibliografía.	▪ XHB3.7.1. Analiza como afecta a España o cambio climático.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			▪ XHB3.7.2. Extrae conclusións ambientais, utilizando gráficas e estatísticas que reflicten as chuvias torrenciais.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
				▪ CD
▪ d ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B3.8. Factores xeográficos e características da vexetación. Rexións bioxeográficas.	▪ B3.8. Identificar as rexións vexetais.	▪ XHB3.8.1. Identifica nun mapa os dominios vexetais, e describe e comenta as súas características.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B3.9. Formacións vexetais españolas e a súa distribución. Análise de cliseries de vexetación.	▪ B3.9. Diferenciar razoadamente as formacións vexetais españolas.	▪ XHB3.9.1. Ante unha paisaxe natural, identifica as formacións vexetais que aparezan.	▪ CMCCT ▪ CA ▪ CD
			▪ XHB3.9.2. Analiza razoadamente unha cliserie.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
	Bloque 4. A hidrografía			
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B4.1. Diversidade hídrica da península e das illas. Principais elementos hídricos nas paisaxes.	▪ B4.1. Explicar a diversidade hídrica da Península Ibérica e nas illas, enumerando e localizando os tipos de elementos hídricos que se poden percibir coa observación da paisaxe.	▪ XHB4.1.1. Explica a diversidade hídrica en España.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B4.2. Vertentes hidrográficas. Principais cuncas fluviais peninsulares.	▪ B4.2. Describir as cuncas fluviais españolas situándoas nun mapa e enumerando as súas características.	▪ XHB4.2.1. Localiza nun mapa de España as principais cuncas fluviais.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ g ▪ i	▪ B4.3. Réximes fluviais predominantes.	▪ B4.3. Identificar os réximes fluviais máis característicos.	▪ XHB4.3.1. Relaciona os réximes hídricos dos cursos fluviais coas posibilidades de aproveitamento hídrico en España.	▪ CMCCT ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l				
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B4.4. Zonas húmidas en España.	▪ B4.4. Enumerar as zonas húmidas de España, localizalas nun mapa e comentar as súas características.	▪ XHB4.4.1. Localiza nun mapa as zonas húmidas españolas, e debate un aspecto de actualidade sobre este tema.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B4.5. Aproveitamento dos recursos hídricos: incidencia da seca e das chuvias torrenciais.	▪ B4.5. Analizar o aproveitamento dos recursos hídricos en España, incluíndo as características de seca e das chuvias torrenciais do clima.	▪ XHB4.5.1. Sitúa nun mapa da rede hidrográfica española os grandes encoros, e deduce consecuencias, analizando tamén as características climáticas.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			▪ XHB4.5.2. Analiza e comenta gráficas e estatísticas que reflicten as épocas de seca en relación cun mapa de tipos de réximes fluviais dos ríos da Península Ibérica, e saca conclusións.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B4.6. Augas subterráneas.	▪ B4.6. Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo á hidroloxía española, incidindo na explotación das augas subterráneas, utilizando distintas fontes de información.	▪ XHB4.6.1. Selecciona imaxes e novas xornalísticas que reflictan a desigualdade hídrica española e a súa interacción coas actividades humanas.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
	Bloque 5. As paisaxes naturais e as relacións entre natureza e sociedade			
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B5.1. Paisaxes naturais españolas.	▪ B5.1. Describir e reflectir nun mapa as paisaxes naturais españolas, identificando os seus trazos.	▪ XHB5.1.1. Distingue as características dos grandes conxuntos paisaxísticos españois.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			▪ XHB5.1.2. Localiza no mapa as	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			paisaxes naturais españolas e identifica as súas características.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p	▪ B5.2. Influencia do medio na actividade humana. Políticas favorecedoras do patrimonio natural.	▪ B5.2. Relacionar o medio natural coa actividade humana, describindo casos de modificación do medio polo ser humano.	▪ XHB5.2.1. Identifica e formula os problemas suscitados pola interacción entre persoa e natureza sobre as paisaxes.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC
			▪ XHB5.2.2. Analiza algún elemento lexislador correctivo da acción humana sobre a natureza.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p	▪ B5.3. Os medios humanizados e a súa interacción no espazo xeográfico. Paisaxes culturais.	▪ B5.3. Describir os espazos humanizados e enumerar os seus elementos constitutivos.	▪ XHB5.3.1. Diferencia as paisaxes humanizadas das naturais.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p	▪ B5.4. Aproveitamento sustentable do medio físico.	▪ B5.4. Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo ás paisaxes naturais e as relacións entre natureza e sociedade, utilizando fontes en que estea dispoñible, tanto en internet como en bibliografía ou medios de comunicación social.	▪ XHB5.4.1. Selecciona e analiza novas xornalísticas ou imaxes nas que se perciba a influencia do medio na actividade humana.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			▪ XHB5.4.2. Selecciona e analiza a partir de distintas fontes de información novas xornalísticas ou imaxes nas que se perciba a influencia das persoas sobre o medio.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ XHB5.4.3. Obtén e analiza a información que apareza nos medios de comunicación social referida á destrución do medio natural por parte do ser humano.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B5.5. Variedades de paisaxes naturais.	▪ B5.5. Comparar imaxes das variedades de paisaxes naturais.	▪ XHB5.5.1. Diferencia as paisaxes naturais españolas a partir de fontes gráficas e comenta imaxes representativas de cada unha das variedades de paisaxes naturais localizadas en medios de comunicación social, internet ou outras fontes bibliográficas.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
	Bloque 6. A poboación española			
▪ d ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B6.1. Fontes para o estudo da poboación. Procedementos de análise en demografía.	▪ B6.1. Identificar as fontes para o estudo da poboación establecendo os procedementos que permiten estudar casos concretos.	▪ XHB6.1.1. Utiliza as ferramentas de estudo da poboación.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B6.2. Evolución histórica.	▪ B6.2. Comentar gráficos e taxas que amosen a evolución da poboación española.	▪ XHB6.2.1. Comenta a pirámide actual de poboación española e compáraa con algunha dun período anterior ou de previsións futuras.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			▪ XHB6.2.2. Distingue as pirámides de poboación na súa evolución histórica.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e	▪ B6.3. Movementos naturais de poboación.	▪ B6.3. Caracterizar a poboación española identificando os movementos naturais.	▪ XHB6.3.1. Aplica a teoría da transición demográfica ao caso español.	▪ CMCCT ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g ▪ i ▪ l				▪ CCL ▪ CD
			▪ XHB6.3.2. Elixe datos e taxas demográficas que amosen a configuración da poboación dun territorio.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B6.4. Distribución territorial da poboación.	▪ B6.4. Diferenciar a densidade de poboación no espazo peninsular e insular, explicando a distribución de poboación.	▪ XHB6.4.1. Comenta o mapa da densidade de poboación actual en España.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B6.5. Migracións.	▪ B6.5. Explicar a distribución da poboación española identificando as migracións.	▪ XHB6.5.1. Explica os procesos migratorios antigos que afectan a España.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			▪ XHB6.5.2. Identifica e analiza as migracións recentes.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			▪ XHB6.5.3. Explica as relacións entre comunidades autónomas en relación coas migracións interiores.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i	▪ B6.6. Mapa da distribución da poboación española.	▪ B6.6. Analizar a poboación das comunidades autónomas, definindo a súa evolución e a problemática de cada unha.	▪ XHB6.6.1. Compara e comenta a poboación das rexións que medran e as que diminúen a súa poboación.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l				
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B6.7. Mapa de densidade da poboación española.	▪ B6.7. Comentar un mapa da densidade de poboación de España, analizando a súa estrutura.	▪ XHB6.7.1. Analiza un gráfico da estrutura da poboación española.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B6.8. Conformación do espazo demográfico actual. Definición e cálculo de taxas demográficas.	▪ B6.8. Analizar as pirámides de poboación das comunidades autónomas, incidindo no caso galego, e comentar as súas peculiaridades.	▪ XHB6.8.1. Resolve problemas de demografía referidos ao cálculo de taxas de poboación.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B6.9. Diversidades rexionais. Estrutura, problemática actual e posibilidades de futuro da poboación española. Realidade demográfica galega.	▪ B6.9. Explicar as perspectivas de poboación española e a ordenación do territorio.	▪ XHB6.9.1. Selecciona e analiza información sobre as perspectivas de futuro da poboación española.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B6.10. Ordenación do territorio. Peso do factor demográfico.	▪ B6.10. Obter e seleccionar información de contido demográfico utilizando fontes en que estea dispoñible, tanto en internet como noutras fontes de información.	▪ XHB6.10.1. Presenta e defende información sobre a poboación española salientando os aspectos máis significativos, utilizando gráficos, mapas, pirámides, etc., nunha presentación informática ou en exposicións en directo.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
	Bloque 7. O espazo rural e as actividades do sector primario			
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i	▪ B7.1. Peso das actividades agropecuarias, forestais e pesqueiras no PIB. Poboación activa.	▪ B7.1. Describir as actividades agropecuarias e forestais, especificando as características de España.	▪ XHB7.1.1. Identifica as actividades agropecuarias e forestais.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l			▪ XHB7.1.2. Diferencia as actividades do sector primario doutras actividades económicas.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p	▪ B7.2. Aspectos naturais e históricos que explican os factores agrarios.	▪ B7.2. Distinguir as paisaxes agrarias, a súa morfoloxía e as súas estruturas, establecendo as súas características.	▪ XHB7.2.1. Sitúa nun mapa a distribución dos principais aproveitamentos agrarios.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			▪ XHB7.2.2. Achega os aspectos do pasado histórico que incidiron nas estruturas agrarias españolas.	▪ CAA ▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p	▪ B7.3. Elementos que conforman as paisaxes agrarias. Paisaxes agrarias de España: características.	▪ B7.3. Analizar adecuadamente unha paisaxe rural distinguindo o terreo de labor, os bosques e o hábitat.	▪ XHB7.3.1. Selecciona e comenta imaxes que poñen de manifesto as características das paisaxes agrarias españolas.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p	▪ B7.4. Estrutura da propiedade e tenencia da terra.	▪ B7.4. Comprender a evolución da estrutura da propiedade e identificar formas de tenza da terra.	▪ XHB7.4.1. Define historicamente, de forma sumaria, a estrutura da propiedade	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B7.5. Explotacións agrarias: características. Tipos de agricultura: coexistencia de formas avanzadas e tradicionais. Transformacións agroindustriais.	▪ B7.5. Explicar o sector agrario español tendo en conta as súas estruturas da propiedade e as características das súas explotacións.	▪ XHB7.5.1. Identifica e analiza as características das paisaxes agrarias españolas.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ p				
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B7.6. Políticas de reforma agraria. Situación española do sector no contexto da Unión Europea. Política Agraria Común (PAC).	▪ B7.6. Explicar a situación do sector agrario español tendo en conta o contexto europeo e as políticas da Unión Europea.	▪ XHB7.6.1. Achega datos ou gráficos de aspectos estruturais que expliquen o dinamismo dun sector agrario dado.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			▪ XHB7.6.2. Comenta textos xornalísticos que expliquen a situación española na PAC.	▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p	▪ B7.7. Actividade pesqueira: localización, características e problemas. Análise dos aspectos físicos e humanos que conforman o espazo pesqueiro. Caso galego.	▪ B7.7. Analizar a actividade pesqueira, e definir as súas características e os seus problemas.	▪ XHB7.7.1. Establece as características e as peculiaridades da actividade pesqueira española e galega.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			▪ XHB7.7.2. Selecciona e analiza novas xornalísticas que tratan problemas pesqueiros e identifica a súa orixe.	▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p	▪ B7.8. Silvicultura: características e desenvolvemento no territorio.	▪ B7.8. Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo ao espazo rural, silvícola ou pesqueiro, utilizando fontes dispoñibles en internet, en medios de comunicación social ou na bibliografía.	▪ XHB7.8.1. Confecciona gráficos comparativos do peso específico no PIB das actividades agrarias, gandeiras, forestal e pesqueiras españolas fronte a outros sectores de actividade.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
	Bloque 8. As fontes de enerxía e o espazo industrial			
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i	▪ B8.1. Proceso de industrialización español: características e breve evolución histórica.	▪ B8.1. Analizar o proceso de industrialización español establecendo as características históricas que conducen á situación ac-	▪ XHB8.1.1. Selecciona e analiza información sobre os problemas e a configuración da industria española.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l		tual.	▪ XHB8.1.2. Establece un eixe cronolóxico para explicar a evolución histórica da industrialización española.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ XHB8.1.3. Selecciona e analiza imaxes que amosen a evolución histórica da industria española nunha zona concreta ou dun sector concreto.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B8.2. Localización das fontes de enerxía en España.	▪ B8.2. Relacionar as fontes de enerxía e a industrialización, e describir as súas consecuencias en España.	▪ XHB8.2.1. Relaciona o nacemento da industria e a localización de fontes de enerxía e materias primas en España.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CDC
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B8.3. Achega ao PIB da industria. Poboación activa. Deficiencias e problemas do sector industrial español.	▪ B8.3. Coñecer os factores da industria en España.	▪ XHB8.3.1. Enumera as características da industria española e as súas diferenzas rexionais.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			▪ XHB8.3.2. Confecciona e analiza gráficas e estatísticas que expliquen as producións industriais.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B8.4. Elementos das paisaxes industriais. Tipoloxías de paisaxes.	▪ B8.4. Identificar e comentar os elementos dunha paisaxe industrial dada.	▪ XHB8.4.1. Analiza e comenta paisaxes de espazos industriais.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d	▪ B8.5. Rexións industriais e eixes de desenvolvemento de España:	▪ B8.5. Describir os eixes de desenvolvemento industrial sobre un	▪ XHB8.5.1. Sinala nun mapa os asentamentos industriais máis	▪ CCL

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	importancia das políticas territoriais no sector. Planificación e perspectivas de futuro.	mapa, establecendo as súas características e as posibilidades de rexeneración e cambio no futuro.	importantes, distinguindo entre os sectores industriais.	▪ CD ▪ CAA
			▪ XHB8.5.2. Localiza e describe as rexións industriais e os eixes de desenvolvemento industrial.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CD
			▪ XHB8.5.3. Describe os eixes ou focos de desenvolvemento industrial, e as súas perspectivas de futuro.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B8.6. Influencia da política da Unión Europea na configuración da industria española.	▪ B8.6. Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo ao espazo industrial español e a influencia nel da política industrial europea, utilizando fontes en que estea dispoñible, tanto en internet, como na bibliografía ou nos medios de comunicación.	▪ XHB8.6.1. Describe as políticas industriais da Unión Europea e a súa influencia nas españolas.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
	Bloque 9. O sector servizos			
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B9.1. Terciarización da economía española: influencia no PIB. Poboación activa do sector terciario.	▪ B9.1. Analizar a terciarización da economía española establecendo as súas características e a influencia no produto interior bruto, e utilizar correctamente a terminoloxía do sector servizos.	▪ XHB9.1.1. Identifica as características do sector terciario español.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B9.2. Análise dos servizos e distribución no territorio.	▪ B9.2. Identificar a presenza dos servizos no territorio, analizando a súa distribución e o impacto no medio.	▪ XHB9.2.1. Explica a incidencia do sector servizos para a economía española.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B9.3. Sistema de transportes en España. Impacto das infraestruturas sobre o espazo xeográfico.	▪ B9.3. Explicar o sistema de transporte en España, distinguindo a articulación territorial que configura.	▪ XHB9.3.1. Describe como se articulan os medios de comunicación máis importantes de España (ferrocarrís, estradas, portos e aeroportos).	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			▪ XHB9.3.2. Comenta sobre un mapa de transportes a transcendencia que este sector ten para articular o territorio.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			▪ XHB9.3.3. Describe e analiza mapas que reflictan un sistema de transporte determinado.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			▪ XHB9.3.4. Distingue nun mapa os principais nodos de transporte español.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			▪ XHB9.3.5. Resolve problemas formulados nun caso específico sobre vías de comunicación no noso país.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B9.4. Desenvolvemento comercial: características, evolución e distribución territorial.	▪ B9.4. Describir o desenvolvemento comercial e a ocupación territorial que impón, e establecer as súas características.	▪ XHB9.4.1. Comenta gráficas e estatísticas que expliquen o desenvolvemento comercial.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e	▪ B9.5. Espazos turísticos: características e evolución.	▪ B9.5. Localizar nun mapa os espazos turísticos, e enumerar as	▪ XHB9.5.1. Analiza e explica as desigualdades do espazo turísti-	▪ CMCCT ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g ▪ i ▪ l		súas características e as desigualdades rexionais.	co.	▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B9.6. Outras actividades terciarias: sanidade, educación, finanzas e servizos públicos.	▪ B9.6. Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo á actividade ou ao espazo do sector servizos español, utilizando fontes en que estea dispoñible, tanto en internet como na bibliografía ou nos medios de comunicación social.	▪ XHB9.6.1. Comenta gráficas e estatísticas que expliquen o desenvolvemento turístico español.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			▪ XHB9.6.2. Explica como articulan o territorio outras actividades terciarias.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			▪ XHB9.6.3. Analiza e comenta imaxes do espazo destinado a transportes, comercial ou outras actividades do sector servizos.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B9.7. Transformacións das paisaxes nas zonas turísticas. Caso do litoral.	▪ B9.7. Identificar e comentar unha paisaxe transformado por unha importante zona turística.	▪ XHB9.7.1. Confecciona esquemas para analizar a influencia do sector servizos na economía e no emprego en España, a partir de imaxes que reflictan o seu impacto nunha paisaxe.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CSC
	Bloque 10. O espazo urbano			
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B10.1. Concepto de cidade e a súa influencia na ordenación do territorio.	▪ B10.1. Definir a cidade.	▪ XHB10.1.1. Define cidade e achega exemplos.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p	▪ B10.2. Morfoloxía e estrutura urbanas. Análise socioeconómica e política a través do plano da cidade.	▪ B10.2. Analizar e comentar planos de cidades, distinguindo os seus trazados.	▪ XHB10.2.1. Analiza e explica o plano da cidade máis próxima ao lugar de residencia, ou a máis significativa.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B10.3. Planificacións urbanas. Instrumentos do planeamento.	▪ B10.3. Identificar o proceso de urbanización e enumerar as súas características e as planificacións internas.	▪ XHB10.3.1. Identifica as características do proceso de urbanización.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
			▪ XHB10.3.2. Explica e propón exemplos de procesos de planificación urbana.	▪ CAA ▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p	▪ B10.4. Características do proceso de urbanización. Áreas de influencia.	▪ B10.4. Analizar a morfoloxía e a estrutura urbana, e extraer conclusións da pegada da historia e a súa expansión espacial, reflexo da evolución económica e política da cidade.	▪ XHB10.4.1. Sinala a influencia histórica no plano das cidades españolas.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			▪ XHB10.4.2. Explica a morfoloxía urbana e sinala as partes dunha cidade sobre un plano desta.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p	▪ B10.5. Características da paisaxe urbana.	▪ B10.5. Analizar e comentar unha paisaxe urbana.	▪ XHB10.5.1. Comenta unha paisaxe urbana a partir dunha fonte gráfica.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			▪ XHB10.5.2. Selecciona e analiza imaxes que expliquen a morfoloxía e a estrutura urbana dunha cidade coñecida.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
				▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p	▪ B10.6. Usos do solo urbano. Ordenación territorial.	▪ B10.6. Identificar o papel das cidades na ordenación do territorio.	▪ XHB10.6.1. Explica a xerarquización urbana española.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B10.7. Rede urbana española. Características do proceso de crecemento espacial das cidades.	▪ B10.7. Describir a rede urbana española e comentar as súas características.	▪ XHB10.7.1. Describe e analiza as influencias mutuas entre a cidade e o espazo que a rodea.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p	▪ B10.8. Sistema urbano español: desenvolvemento sustentable. Cidades saudables. O territorio como recurso.	▪ B10.8. Obter, seleccionar e analizar información de contido xeográfico relativo ao espazo urbano español, utilizando fontes en que estea dispoñible, en internet, nos medios de comunicación social ou na bibliografía.	▪ XHB10.8.1. Selecciona e analiza novas xornalísticas que amosen a configuración e a problemática do sistema urbano español.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
	Bloque 11. Formas de organización territorial			
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p	▪ B11.1. Organización territorial de España.	▪ B11.1. Describir a organización territorial española analizando a estrutura local, autonómica e estatal.	▪ XHB11.1.1. Localiza e explica nun mapa a organización territorial española, partindo do concello e da comunidade autónoma.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e	▪ B11.2. Influencia da historia e da Constitución de 1978 no deseño territorial.	▪ B11.2. Explicar a organización territorial española e establecer a influencia da historia e da Consti-	▪ XHB11.2.1. Explica a ordenación territorial española a partir de mapas históricos e actuais.	▪ CMCCT ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g ▪ i ▪ l		tución de 1978, mediante o emprego de mapas históricos e actuais.		▪ CCL ▪ CD
			▪ XHB11.2.2. Caracteriza a ordenación territorial establecida pola Constitución de 1978.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			▪ XHB11.2.3. Compara a ordenación territorial actual e a da primeira metade do século XX.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			▪ XHB11.2.4. Distingue e enumera as comunidades autónomas, as principais cidades en cada unha e os países fronteirizos de España.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B11.3. Desequilibrios e contrastes territoriais.	▪ B11.3. Analizar a organización territorial española e describir os desequilibrios e os contrastes territoriais, así como os mecanismos correctores.	▪ XHB11.3.1. Enumera os desequilibrios e os contrastes territoriais existentes na organización territorial española.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p	▪ B11.4. Comunidades Autónomas: políticas rexionais e de cohesión territorial. Comunidade Autónoma de Galicia.	▪ B11.4. Describir a transcendencia das comunidades autónomas e definir as políticas territoriais que levan a cabo, incidindo no caso de Galicia.	▪ XHB11.4.1. Explica as políticas territoriais que practican as comunidades autónomas en aspectos concretos.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
▪ d ▪ e	▪ B11.5. A cuestión territorial na España das autonomías.	▪ B11.5. Obter, seleccionar e analizar información de contido xeográfico relativo ás formas de or-	▪ XHB11.5.1. Distingue os símbolos que diferencian as comunidades autónomas.	▪ CMCCT ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g ▪ i ▪ l ▪ p		ganización territorial en España, utilizando fontes en que estea dispoñible en internet, nos medios de comunicación social ou na bibliografía.		▪ CCL
			▪ XHB11.5.2. Explica razoadamente os trazos esenciais das políticas territoriais autonómicas.	▪ CAA ▪ CCL
	Bloque 12. España en Europa e no mundo			
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B12.1. España: situación xeográfica; posición e localización dos territorios que conforman a unidade e a diversidade política.	▪ B12.1. Definir a situación xeográfica de España no mundo, establecendo a súa posición e localizando os seus territorios.	▪ XHB12.1.1. Localiza nun mapa as grandes áreas xeoeconómicas e sinala aquelas coas que España ten máis relación.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			▪ XHB12.1.2. Identifica aspectos salientables de España na situación mundial.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
			▪ XHB12.1.3. Localiza a situación española entre as grandes áreas xeoeconómicas mundiais.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B12.2. España en Europa. Estrutura territorial. Contrastes físicos e socioeconómicos de Europa.	▪ B12.2. Describir o continente europeo distinguindo a súa estrutura territorial e os contrastes físicos e socioeconómicos.	▪ XHB12.2.1. Explica a posición de España na Unión Europea.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i	▪ B12.3. Posición de España na Unión Europea. Políticas rexionais e de cohesión territorial.	▪ B12.3. Identificar a posición de España na Unión Europea, enumerando as políticas rexionais e de cohesión territorial que se practican en Europa e que afec-	▪ XHB12.3.1. Extrae conclusións das medidas que a Unión Europea toma en política rexional e de cohesión territorial que afectan a España.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l		tan a España.	▪ XHB12.3.2. Comenta novas xornalísticas ou textos que explican a posición de España na Unión Europea.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B12.4. España no mundo. Globalización e diversidade no mundo.	▪ B12.4. Definir a globalización e explicar os seus trazos.	▪ XHB12.4.1. Identifica e describe os trazos da globalización con exemplificacións que afecten a España.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B12.5. Procesos de mundialización e desigualdades territoriais. Grandes eixes mundiais.	▪ B12.5. Comparar os procesos de mundialización e diversidade territorial, resumindo as características de ambos.	▪ XHB12.5.1. Confecciona cadros comparativos da aplicación a casos concretos dos conceptos de mundialización e de diversidade territorial.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B12.6. Posición de España nas áreas socioeconómicas e xeopolíticas mundiais.	▪ B12.6. Explicar as repercusións da inclusión de España en espazos socioeconómicos e xeopolíticos continentais e mundiais, utilizando fontes diversas baseadas en material bibliográfico ou en liña e en opinións expostas nos medios de comunicación social.	▪ XHB12.6.1. Explica as repercusións da inclusión de España en espazos xeopolíticos e socioeconómicos continentais e mundiais a partir de distintas fontes de información xeográfica.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA
DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Xeoloxía

Introdución

A materia de Xeoloxía de segundo curso de bacharelato pretende ampliar, afianzar e afondar nos coñecementos xeolóxicos e nas competencias que se foron adquirindo e traballando na ESO e na materia de Bioloxía e Xeoloxía en primeiro de bacharelato.

A xeoloxía é unha ciencia relativamente nova, pois non foi ata mediados do século XIX cando se dotou de métodos propios de traballo e dunha estrutura científica coherente, baseada sobre todo na descrición, na clasificación e na interpretación dos elementos inertes da natureza. A grande achega diferencial desta ciencia ao mundo científico é o novo concepto de tempo xeolóxico, cuxo tratamento será fundamental para o avance no estudo das transformacións da Terra desde a súa formación. Isto vai facer que, de xeito diferente ás demais ciencias da natureza, a xeoloxía teña moi limitadas as posibilidades de experimentar e utilizar o método científico como ferramenta de traballo, potenciando a cambio a capacidade de observación, curiosidade, interpretación de datos e resolución de problemas.

A materia contribúe a que o alumnado formalice e sistematice a construción de conceptos a través da procura de relacións entre eles e, moi especialmente, ao seu uso práctico. Isto halle permitir coñecer e comprender o funcionamento da Terra e dos acontecementos e os procesos xeolóxicos que acontecen, para, en moitos casos, poder intervir na mellora das condicións de vida. Estas capacidades serán moi importantes para quen desexe realizar estudos posteriores e que complementen a súa formación como individuo nunha sociedade cambiante e dinámica.

A esta flexibilidade de pensamento axuda tamén a integración e a interconexión das disciplinas que a integran, que lle ofrecen ao alumnado unha visión global e integradora que posibilitará que poida afrontar con éxito os retos que terá ante si no futuro. O bacharelato debe, xa que logo, facilitar unha formación básica sólida sobre os aspectos que lle vaian permitir ao alumnado enfrontarse con éxito a estudos posteriores.

O estudo da xeoloxía como ciencia, que nace superando unha visión da Terra dominada por supersticións e relatos bíblicos, debe servir para o dominio de competencias que lle permitan ao alumno aprender a procurar, a compilar e a procesar información sen temor a reflexionar e a interpretar os resultados, tomando decisións baseadas en probas e argumentos, con capacidade de diálogo crítico e construtivo, e valorando todas as fontes de información. Debe potenciar a imaxinación e a creatividade necesaria para a realización de traballos prácticos e a realización e interpretación de cortes e mapas xeolóxicos, adquirindo a competencia necesaria nas novas tecnoloxías que lle

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

permitan manexar modelos e recrear hipóteses de xeito virtual, para unha comprensión mellor dos fenómenos, valorando as fortalezas e as debilidades dos medios tecnolóxicos, e respectando principios éticos no seu uso.

O programa estrutúrase en dez bloques, cuns contidos que van permitir coñecer o comportamento global da Terra considerando a orixe e a natureza dos materiais presentes, o fluxo e o balance de enerxía, e os procesos dinámicos que o caracterizan.

Estudaranse os principios fundamentais da xeoloxía, a composición dos materiais (minerais e rochas), o seu recoñecemento e a súa utilidade para a sociedade, os elementos do relevo e as súas condicións de formación, os tipos de deformacións, a interpretación de mapas topográficos, a división do tempo xeolóxico, a posibilidade da ocorrencia de feitos graduais ou catastróficos, as interpretacións de mapas xeolóxicos sinxelos e cortes xeolóxicos, a análise de formacións litolóxicas ou a historia da Terra. Trabállase tamén no estudo da nova ciencia da planetoloxía, que amplía os coñecementos que temos da Terra ao resto dos planetas, sen esquecer que o noso planeta é o único que recicla a súa litosfera.

Introdúcese un bloque sobre riscos xeolóxicos no que, de xeito sinxelo e abarcable para o alumnado deste nivel, se traballen riscos derivados de procesos xeolóxicos externos, internos ou meteorolóxicos. Prevese tamén o uso dos recursos renovables e non renovables, incidindo especialmente na súa exploración e na súa explotación sustentable. O alumnado deberá aplicar moitos dos coñecementos adquiridos e valorar a súa influencia para poder localizar catástrofes futuras e o seu grao de perigo asociado.

Preséntase a xeoloxía de España e, particularmente, a de Galicia para que, logo de vistos, traballados e adquiridos os coñecementos xeolóxicos xerais, os alumnos e as alumnas os poidan aplicar ao seu ámbito. Para iso, e como compoñente básico dun curso ao que se lle quere outorgar un enfoque nomeadamente práctico, inclúese un bloque sobre o traballo de campo, na medida en que constitúe unha ferramenta esencial para abordar a maioría das investigacións e dos estudos en xeoloxía. Así, boa parte dos coñecementos que se propoñen han atopar un marco natural onde aplicalos, ver a súa utilidade ou analizar o seu significado.

2º de bacharelato

	Xeoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. O planeta Terra e o seu estudo			

	Xeoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i ▪ l	▪ B1.1. Perspectiva xeral da xeoloxía, os seus obxectos de estudo, os seus métodos de traballo e a súa utilidade científica e social: definición de xeoloxía e especialidades. O traballo dos/das xeólogos/as.	▪ B1.1. Definir a ciencia da xeoloxía e as súas principais especialidades, e comprender o traballo realizado polos/as xeólogos/as.	▪ XB1.1.1. Comprende a importancia da xeoloxía na sociedade, e coñece e valora o traballo dos/das xeólogos/as en distintos ámbitos sociais.	▪ CMCCT ▪ CSC
▪ l	▪ B1.2. A metodoloxía científica e a xeoloxía.	▪ B1.2. Aplicar as estratexias propias do traballo científico na resolución de problemas relacionados coa xeoloxía.	▪ XB1.2.1. Selecciona información, analiza datos, formula preguntas pertinentes e procura respostas para un pequeno proxecto relacionado coa xeoloxía.	▪ CCEC ▪ CAA
▪ i ▪ e	▪ B1.3. Tempo xeolóxico e principios fundamentais da xeoloxía.	▪ B1.3. Entender o concepto de tempo xeolóxico e os principios fundamentais da xeoloxía, como os de horizontalidade, superposición, actualismo e uniformismo.	▪ XB1.3.1. Comprende o significado de tempo xeolóxico e utiliza principios fundamentais da xeoloxía, como a horizontalidade, a superposición, o actualismo e o uniformismo.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ l	▪ B1.4. A Terra como planeta dinámico e en evolución. A Tectónica de Placas como teoría global da Terra.	▪ B1.4. Analizar o dinamismo terrestre explicado segundo a teoría global da tectónica de placas.	▪ XB1.4.1. Interpreta algunhas manifestacións do dinamismo terrestre como consecuencia da tectónica de placas.	▪ CAA
▪ l	▪ B1.5. Xeoplanetoloxía: características dos demais planetas e da Lúa, en comparación coa evolución xeolóxica do noso planeta.	▪ B1.5. Analizar a evolución xeolóxica da Lúa e doutros planetas do Sistema Solar, comparándoas coa da Terra.	▪ XB1.5.1. Analiza información xeolóxica da Lúa e doutros planetas do Sistema Solar, e compáraa coa evolución xeolóxica da Terra.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ b ▪ a ▪ d	▪ B1.6. Xeoloxía na vida cotiá. Problemas ambientais e xeolóxicos globais	▪ B1.6. Observar as manifestacións da xeoloxía no ámbito diario e identificar algunhas implicacións na economía, na política, no desenvolvemento sustentable e no ambiente.	XB1.6.1. Identifica manifestacións da xeoloxía no ámbito diario, coñecendo usos e aplicacións desta ciencia na economía, na política, no desenvolvemento sustentable e na protección ambiental.	▪ CMCCT ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 2. Minerais: os compoñentes das rochas			
▪ i ▪ l	▪ B2.1. Materia mineral e concepto de mineral. Relación entre estrutura cristalina, composición química e propiedades dos minerais. Mineraloides. ▪ B2.2. Relación entre as características dos minerais e a súa utilidade práctica. ▪ B2.3. Comprobación das características da materia mineral.	▪ B2.1. Describir as propiedades que caracterizan a materia mineral; comprender e sinalar a súa variación como unha función da estrutura e a composición química dos minerais; e recoñecer a utilidade dos minerais polas súas propiedades.	▪ XB2.1.1. Identifica as características que determinan a materia mineral, por medio de actividades prácticas con exemplos de minerais con propiedades contrastadas, relacionando a utilización dalgúns minerais coas súas propiedades.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ l ▪ d	▪ B2.4. Clasificación químico-estrutural dos minerais. ▪ B2.5. Técnicas para a identificación de minerais. ▪ B2.6. Recoñecemento de visu das especies minerais máis comúns.	▪ B2.2. Coñecer e identificar os grupos de minerais máis importantes segundo unha clasificación químico-estrutural, e nomear e distinguir de visu diferentes especies minerais.	▪ XB2. 1.2. Recoñece os grupos minerais e identifícaos polas súas características fisicoquímicas, e recoñece por medio dunha práctica de visu algúns dos minerais máis comúns.	▪ CMCCT
▪ i ▪ e	▪ B2.7. Formación, evolución e transformación dos minerais. Estabilidade e inestabilidade mineral. ▪ B2.8. Os diagramas de fases e a evolución e transformación dos minerais.	▪ B2.3. Analizar as condicións fisicoquímicas na formación dos minerais, e comprender e describir as causas da evolución, da inestabilidade e da transformación mineral, utilizando diagramas de fases sinxelos.	▪ XB2.1.3. Compara as situacións en que se orixinan os minerais, elaborando táboas segundo as súas condicións fisicoquímicas de estabilidade, e coñece algúns exemplos de evolución e transformación mineral por medio de diagramas de fases.	▪ CAA ▪ CCL
▪ i	▪ B2.9. Procesos xeolóxicos formadores de minerais e rochas: magmáticos, metamórficos, hidrotermais, superxénicos e sedimentarios. ▪ B2.10. Principais minerais orixinados nos diferentes procesos xeoló-	▪ B2.4. Coñecer e identificar os principais ambientes e procesos xeolóxicos formadores de minerais e rochas, e identificar algúns minerais coa súa orixe máis común (magmática, metamórfica, hidrotermal, superxénica ou sedimenta-	▪ XB2.1.4. Compara os ambientes e os procesos xeolóxicos en que se forman os minerais e as rochas, e identifica algúns minerais como característicos de cada proceso xeolóxico de formación.	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	xicos.	ria).		
	Bloque 3. Rochas ígneas, sedimentarias e metamórficas			
▪ i ▪ l	▪ B3.1. Concepto de rocha e descrición das súas principais características. Criterios de clasificación. Clasificación dos principais grupos de rochas ígneas, sedimentarias e metamórficas. ▪ B3.2. Ciclo das rochas. Relación coa tectónica de placas. ▪ B3.3. Técnicas de identificación e recoñecemento de visu das rochas máis comúns en Galicia.	▪ B3.1. Explicar o concepto de rocha e os criterios de clasificación; diferenciar e identificar polas súas características diversos tipos de formacións de rochas, e identificar os principais grupos de rochas ígneas (plutónicas e volcánicas), sedimentarias e metamórficas.	▪ XB3.1.1. Explica o concepto de rocha e as súas principais características.	▪ CMCCT
			▪ XB3.1.2. Identifica mediante unha proba visual, en fotografías e/ou con espécimes reais, variedades e formacións de rochas, realizando exercicios prácticos na aula e elaborando táboas comparativas das súas características.	▪ CCEC ▪ CMCCT
▪ d ▪ i	▪ B3.4. Orixe das rochas ígneas. Conceptos e propiedades dos magmas. Evolución e diferenciación magmática. ▪ B3.5. Clasificación das rochas ígneas. Rochas ígneas en Galicia.	▪ B3.2. Coñecer a orixe das rochas ígneas, analizando a natureza dos magmas e comprendendo os procesos de xeración, diferenciación e localización dos magmas.	▪ XB3.2.1. Describe a evolución do magma segundo a súa natureza, utilizando diagramas e cadros sinópticos.	▪ CMCCT
▪ i ▪ e	▪ B3.6. Orixe das rochas sedimentarias. Proceso sedimentario: meteorización, erosión, transporte, depósito e diaxénese. Cuncas e ambientes sedimentarios. ▪ B3.7. Clasificación das rochas sedimentarias. ▪ B3.8. Cuncas sedimentarias galegas.	▪ B3.3. Coñecer e diferenciar a orixe dos sedimentos e das rochas sedimentarias, analizando o proceso sedimentario desde a meteorización á diaxénese, e identificar as os tipos de medios sedimentarios.	▪ XB3.3.1. Comprende e describe o proceso de formación das rochas sedimentarias, desde a meteorización da área fonte, pasando polo transporte e o depósito, á diaxénese, utilizando unha linguaxe científica axeitada ao seu nivel educativo. ▪ BX3.3.2. Comprende e describe os conceptos de facies sedimentarias e medios sedimentarios, identificando e localizando algunhas sobre un mapa e/ou no seu ámbito	▪ CCL ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			xeográfico-xeolóxico.	
▪ i ▪ e	▪ B3.9. Orixe das rochas metamórficas. Tipos de metamorfismo. Facies metamórficas e condicións fisicoquímicas de formación. ▪ B3.10. Clasificación das rochas metamórficas. Metamorfismo en Galicia.	▪ B3.4. Coñecer e identificar a orixe das rochas metamórficas, diferenciando as facies metamórficas en función das condicións fisicoquímicas.	▪ XB3.4.1. Comprende o concepto de metamorfismo e os seus tipos, asociándoos ás condicións de presión e temperatura, e é quen de elaborar cadros sinópticos comparando os devanditos tipos.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ l	▪ B3.11. Fluídos hidrotermais e a súa expresión en superficie. Depósitos hidrotermais e procesos metasomáticos.	▪ B3.5. Coñecer e diferenciar a natureza dos fluídos hidrotermais, os depósitos e os procesos metasomáticos asociados.	▪ BX3.5.1. Comprende o concepto de fluídos hidrotermais, localizando datos, imaxes e vídeos na rede sobre fumarolas e géysers actuais, e identifica os depósitos asociados.	▪ CD ▪ CMCCT
▪ l ▪ d	▪ B3.12. Magmatismo, sedimentación, metamorfismo e hidrotermalismo no marco da tectónica de placas ▪ B3.13. Hidrotermalismo en Galicia.	▪ B3.6. Comprender e describir a actividade ígnea, sedimentaria, metamórfica e hidrotermal como fenómenos asociados á tectónica de placas.	▪ BX3.6.1. Comprende e explica os fenómenos ígneos, sedimentarios, metamórficos e hidrotermais en relación coa tectónica de placas.	▪ CMCCT ▪ CCEC
	Bloque 4. A tectónica de placas: unha teoría global			
▪ i ▪ e	▪ B4.1. Evolución histórica desde a deriva continental á tectónica de placas. ▪ B4.2. Mapa das placas tectónicas.	▪ B4.1. Coñecer e indicar como é o mapa actual das placas tectónicas, e comparar este cos mapas simplificados.	▪ XB4.1.1. Compara, en diferentes partes do planeta, o mapa simplificado de placas tectónicas con outros máis actuais achegados pola xeoloxía e a xeodesia.	▪ CAA ▪ CD
▪ i	▪ B4.3. Límites das placas. Procesos intraplaca e interplaca. Evolución futura. ▪ B4.4. Cálculo informático do mo-	▪ B4.2. Coñecer e indicar canto, como e por que se moven as placas tectónicas.	▪ XB4.2.1. Coñece canto e como se moven as placas tectónicas, e utiliza programas informáticos de uso libre para coñecer a velocidade relativa do seu centro docente (ou	▪ CD

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	vemento de calquera punto respecto as outras placas. ▪ B4.5. Causas do movemento das placas. Relación coa dinámica do interior do planeta.		outro punto de referencia) respecto ao resto de placas tectónicas.	
			▪ XB4.2.2. Entende e explica por que se moven as placas tectónicas e que relación ten coa dinámica do interior terrestre.	▪ CAA
▪ i	▪ B4.6. Mecánica de rochas. Esforzos e deformacións.	▪ B4.3. Comprender e explicar como se deforman as rochas.	▪ XB4.3.1. Comprende e describe como se deforman as rochas.	▪ CCL ▪ CMCCT
▪ e ▪ m	▪ B4.7. Principais estruturas xeolóxicas: dobras e fallas.	▪ B4.4. Describir as principais estruturas xeolóxicas.	▪ XB4.4.1. Coñece as principais estruturas xeolóxicas.	▪ CCL ▪ CAA
▪ e ▪ l	▪ B4.8. Evolución dos oróxenos. Procesos oroxénicos e xeoloxía galega.	▪ B4.5. Describir as características dun oróxeno, e relacionar o relevo galego coas principais oroxenias.	▪ XB4.5.1. Coñece e describe as principais características dos modelos de oróxenos.	▪ CCL ▪ CAA
▪ b ▪ i	▪ B4.9. Relación da tectónica de placas cos principais aspectos da xeoloxía e o paleoclima do planeta. ▪ B4.10. Sismicidade, vulcanismo e tectónica de placas.	▪ B4.6. Relacionar a tectónica de placas con algúns aspectos xeolóxicos: relevo, clima e cambio climático, variacións do nivel do mar, distribución de rochas, estruturas xeolóxicas, sismicidade e vulcanismo.	▪ XB4.6.1. Explica os principais trazos do relevo do planeta e a súa relación coa tectónica de placas.	▪ CAA
			▪ XB4.6.2. Comprende e explica a relación entre a tectónica de placas, o clima e as variacións do nivel do mar.	▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ XB4.6.3. Coñece e argumenta como a distribución de rochas, a escala planetaria, está controlada pola tectónica de placas.	▪ CAA ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ XB4.6.4. Relaciona as principais estruturas xeolóxicas (dobras e falas) coa tectónica de placas.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ XB4.6.5. Comprende e describe a distribución da sismicidade e o vulcanismo no marco da tectónica de placas.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ e ▪ g	▪ B4.11. A tectónica de placas e a historia da Terra. Modelos informáticos para describir a evolución pasada e futura das placas	▪ B4.7. Describir a tectónica de placas e os seus antecedentes históricos.	▪ XB4.7.1. Entende como evoluciona o mapa das placas tectónicas ao longo do tempo e visualiza, a través de programas informáticos, a evolución pasada e futura das placas.	▪ CD ▪ CMCCT
	Bloque 5. Procesos xeolóxicos externos			
▪ l ▪ m	▪ B5.2. Axentes causantes dos procesos xeolóxicos externos.	▪ B5.1. Recoñecer a capacidade transformadora dos procesos externos.	▪ XB5.1.1. Comprende e analiza como os procesos externos transforman o relevo.	▪ CAA
▪ a ▪ b ▪ l	▪ B5.3. Axentes atmosféricos, augas continentais e mariñas e seres vivos, incluída a acción antrópica, como axentes que orixinan os procesos xeolóxicos externos.	▪ B5.2. Identificar o papel da atmosfera, a hidrosfera e a biosfera e, nela, a acción antrópica.	▪ XB5.2.1. Identifica o papel da atmosfera, a hidrosfera e a biosfera (incluída a acción antrópica).	▪ CMCCT
▪ a ▪ e ▪ h	▪ B5.4. Radiación solar e gravidade como motores dos procesos xeolóxicos externos.	▪ B5.3. Distinguir a enerxía solar e a gravidade como motores dos procesos externos.	▪ XB5.3.1. Analiza o papel da radiación solar e da gravidade como motores dos procesos xeolóxicos externos.	▪ CAA
▪ e	▪ B5.5. Meteorización: tipos. ▪ B5.6. Procesos edafoxenéticos. Evolución e tipos de solo.	▪ B5.4. Coñecer e describir os principais procesos de meteorización física e química, entender os procesos de edafoxénese, e coñecer	▪ XB5.4.1. Diferencia os tipos de meteorización.	▪ CMCCT
			▪ XB5.4.2. Coñece os principais	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Xeoloxía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		e identificar os principais tipos de chans.	procesos edafoxenéticos e a súa relación cos tipos de solos.	▪ CAA
▪ e ▪ l	▪ B5.7. Movementos de ladeira: tipos; factores que inflúen nos procesos.	▪ B5.5. Comprender e diferenciar os factores que inflúen nos movementos de ladeira e os principais tipos.	▪ XB5.5.1. Identifica os factores que favorecen ou dificultan os movementos de ladeira e coñece os seus principais tipos.	▪ CMCCT
▪ a ▪ c ▪ i	▪ B5.8. Acción xeolóxica da auga. Distribución da auga na Terra. Ciclo hidrolóxico.	▪ B5.6. Analizar a distribución da auga no planeta Terra e o ciclo hidrolóxico.	▪ XB5.6.1. Coñece a distribución da auga no planeta, e comprende e describe o ciclo hidrolóxico.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ a ▪ l ▪ e	▪ B5.9. Augas superficiais: procesos e formas resultantes.	▪ B5.7. Analizar a influencia do escoamento superficial como axente modelador e diferenciar as súas formas resultantes.	▪ XB5.7.1. Relaciona os procesos de escoamento superficial e as súas formas resultantes.	▪ CAA ▪ CSIEE
▪ i ▪ e	▪ B5.10. Glaciares: tipos, procesos e formas resultantes.	▪ B5.8. Comprender e describir os procesos glaciares e as súas formas resultantes.	▪ XB5.8.1. Diferencia as formas resultantes da modelaxe glacial, asociándoas co seu proceso correspondente.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ i ▪ e	▪ B5.11. O mar: ondas, mareas e correntes de deriva. Procesos e formas resultantes.	▪ B5.9. Comprender e describir os procesos xeolóxicos derivados da acción mariña e a formas resultantes.	▪ XB5.9.1. Comprende a dinámica mariña e relaciona as formas resultantes co seu proceso correspondente.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ i ▪ e	▪ B5.12. Acción xeolóxica do vento: procesos e formas resultantes. Desertos.	▪ B5.10. Comprender e describir os procesos xeolóxicos derivados da acción eólica e relacionalos coas formas resultantes.	▪ XB5.10.1. Diferencia formas resultantes da modelaxe eólica.	▪ CMCCT
▪ e ▪ l	▪ B5.13. Circulación atmosférica e situación dos desertos. Principais desertos do planeta.	▪ B5.11. Entender a relación entre a circulación xeral atmosférica e a localización dos desertos.	▪ XB5.11.1. Sitúa a localización dos principais desertos.	▪ CMCCT
▪ l	▪ B5.14. Litoloxía e relevo (rele-	▪ B5.12. Coñecer algúns relevos	▪ XB5.12.1. Relaciona algúns rele-	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i	vo cárstico e granítico).	singulares condicionados pola litoloxía (modelaxe cárstica e granítica).	vos singulares co tipo de rocha.	
▪ i ▪ l	▪ B5.15. Estrutura e relevo. Relevos estruturais.	▪ B5.13. Analizar a influencia das estruturas xeolóxicas no relevo.	▪ XB5.13.1. Relaciona algúns relevos singulares coa estrutura xeolóxica.	▪ CAA
▪ g ▪ l	▪ B5.16. Relacións entre as paisaxes e os procesos xeolóxicos externos. ▪ B5.17. A paisaxe galega e os procesos xeolóxicos responsables. Xeomorfoloxía de Galicia.	▪ B5.14. Interpretar fotografías de paisaxes en relacións cos axentes e os procesos xeolóxicos externos.	▪ XB5.14.1. A través de fotografías ou de visitas con Google Earth a diferentes paisaxes locais ou rexionais, relaciona o relevo cos axentes e os procesos xeolóxicos externos.	▪ CD
	Bloque 6. Tempo xeolóxico e xeoloxía histórica			
▪ c ▪ m	▪ B6.1. O tempo en Xeoloxía. Debate sobre a idade da Terra. Uniformismo fronte a catastrofismo. Rexistro estratigráfico.	▪ B6.1. Analizar o concepto do tempo xeolóxico e entender a natureza do rexistro estratigráfico e a duración de diversos fenómenos xeolóxicos.	▪ XB6.1.1. Argumenta sobre a evolución do concepto de tempo xeolóxico e a idea da idade da Terra ao longo de historia do pensamento científico.	▪ CSC ▪ CSIEE
▪ e ▪ l	▪ B6.2. Método do actualismo: aplicación á reconstrución paleoambiental. Estruturas sedimentarias e bioxénicas. Paleoclimatoloxía.	▪ B6.2. Entender a aplicación do método do actualismo á reconstrución paleoambiental; coñecer e indicar algúns tipos de estruturas sedimentarias e bioxénicas, e a súa aplicación; e utilizar os indicadores paleoclimáticos máis representativos.	▪ XB6.2.1. Entende e desenvolve a analoxía dos estratos como as páxinas do libro onde está escrita a historia da Terra.	▪ CAA
			▪ XB6.2.2. Coñece a orixe dalgunhas estruturas sedimentarias orixinadas por correntes (ripples e estratificación cruzada) e bioxénicas (galerías e pistas), e utilízaas para a reconstrución paleoambiental.	▪ CMCCT ▪ CAA

	Xeoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i ▪ a	▪ B6.3. Métodos de datación: xeocronoloxía relativa e absoluta. Principio de superposición dos estratos. Fósiles. Bioestratigrafía. Métodos radiométricos de datación absoluta. ▪ B6.4. Interpretación de cortes xeolóxicos e de mapas topográficos. Elaboración e interpretación de columnas estratigráficas.	▪ B6.3. Coñecer e diferenciar os principais métodos de datación absoluta e relativa; aplicar o principio de superposición de estratos e derivados para interpretar cortes xeolóxicos; e entender os fósiles guía como peza clave para a datación bioestratigráfica.	▪ XB6.3.1. Coñece e utiliza os métodos de datación relativa e das interrupcións no rexistro estratigráfico a partir da interpretación de cortes xeolóxicos e correlación de columnas estratigráficas.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ i ▪ e	▪ B6.5. Táboa de tempo xeolóxico: unidades cronoestratigráficas e xeocronolóxicas.	▪ B6.4. Identificar as principais unidades cronoestratigráficas que conforman a táboa de tempo xeolóxico.	▪ XB6.4.1. Coñece as unidades cronoestratigráficas, e amosa o seu manexo en actividades e exercicios.	▪ CMCCT ▪ CCEC
▪ c ▪ l	▪ B6.6. Xeoloxía histórica. Evolución xeolóxica e biolóxica da Terra desde o arcaico á actualidade, resaltando os principais eventos. Primates e evolución do xénero Homo.	▪ B6.5. Coñecer e indicar os principais eventos globais acontecidos na evolución da Terra desde a súa formación.	▪ XB6.5.1. Analiza algúns dos cambios climáticos, biolóxicos e xeolóxicos que aconteceron nas diferentes era xeolóxicas, e confecciona resumos explicativos ou táboas.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ c ▪ m	▪ B6.7. Cambio climáticos naturais. Relación entre fenómenos naturais e cambios climáticos. ▪ B6.8. Cambio climático actual. Influencia da actividade humana.	▪ B6.6. Diferenciar os cambios climáticos naturais e os inducidos pola actividade humana.	▪ XB6.6.1. Relaciona fenómenos naturais con cambios climáticos, e valora a influencia da actividade humana.	▪ CSC ▪ CAA
	Bloque 7. Riscos xeolóxicos			
▪ i	▪ B7.1. Riscos naturais: perigo, vulnerabilidade, exposición e custo.	▪ B7.1. Coñecer e identificar os principais termos no estudo dos riscos naturais.	▪ XB7.1.1. Coñece e utiliza os principais termos no estudo dos riscos naturais: risco, perigo, vulnerabilidade e custo.	▪ CMCCT ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ i	▪ B7.2. Clasificación dos riscos naturais: endóxenos, exóxenos e extraterrestres.	▪ B7.2. Caracterizar os riscos naturais en función da súa orixe: endóxena, exóxena e extraterrestre.	▪ XB7.2.1. Coñece os principais riscos naturais e clasifícaos en función da súa orixe endóxena, exóxena ou extraterrestre.	▪ CMCCT
▪ e ▪ a	▪ B7.3. Principais riscos endóxenos: terremotos e volcáns. ▪ B7.4. Principais riscos exóxenos: movementos de ladeira, inundacións e dinámica litoral.	▪ B7.3. Analizar en detalle algúns dos principais fenómenos naturais: terremotos, erupcións volcánicas, movementos de ladeira, inundacións e dinámica litoral.	▪ XB7.3.1. Analiza casos concretos dos principais fenómenos naturais que acontecen no noso país: terremotos, erupcións volcánicas, movementos de ladeira, inundacións e dinámica litoral.	▪ CAA
▪ c ▪ e	▪ B7.5. Situar os principais riscos endóxenos e esóxenos do noso país. Relaciona a súa distribución coas características xeolóxicas de cada zona.	▪ B7.4. Comprender e sinalar a distribución destes fenómenos naturais no noso país e saber onde hai maior risco.	▪ XB7.4.1. Coñece os riscos máis importantes no noso país e relaciona a súa distribución con determinadas características de cada zona.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ a ▪ h	▪ B7.6. Análise e xestión de riscos: cartografías de inventario, susceptibilidade e grao de perigo.	▪ B7.5. Entender as cartografías de risco.	▪ XB7.5.1. Interpreta as cartografías de risco.	▪ CAA
▪ a ▪ m ▪ c	▪ B7.7. Prevención: campañas e medidas de autoprotección.	▪ B7.6. Valorar a necesidade de levar a cabo medidas de autoprotección.	▪ XB7.6.1. Coñece e valora as campañas de prevención e as medidas deautoprotección.	▪ CAA ▪ CSC
▪ a ▪ h	▪ B7.8. Análise dos principais fenómenos naturais acontecidos no planeta e en Galicia durante o curso escolar	▪ B7.7. Analizar os principais fenómenos naturais que aconteceron durante o curso escolar.	▪ XB7.6.2. Analiza e comprende os principais fenómenos naturais acontecidos durante o curso no planeta, o país e o seu ámbito local.	▪ CAA
	Bloque 8. Recursos minerais e enerxéticos e augas subterráneas			
▪ a ▪ h	▪ B8.1. Recursos renovables e non renovables.	▪ B8.1. Comprender e diferenciar os conceptos de recursos renovables	▪ XB8.1.1. Coñece e identifica os recursos naturais como renovables	▪ CMCCT

	Xeoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		e non renovables, e identificar os tipos de recursos naturais de tipo xeolóxico.	ou non renovables.	
▪ c ▪ l	▪ B8.2. Clasificación dos recursos minerais e enerxéticos en función do seu interese económico, social e ambiental.	▪ B8.2. Clasificar os recursos minerais e enerxéticos en función da súa utilidade.	▪ XB8.2.1. Identifica a procedencia dos materiais e dos obxectos que o/a rodean, e realiza unha táboa sinxela onde se indique a relación entre a materia prima e os materiais ou obxectos.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ a ▪ c ▪ h ▪ m	▪ B8.3. Depósitos minerais. Conceptos de reservas e leis. Principais tipos de depósitos de interese económico a nivel mundial.	▪ B8.3. Explicar o concepto de depósito mineral como recurso explotable, distinguindo os principais tipos de interese económico.	▪ XB8.3.1. Localiza información na rede de diversos tipos de depósitos, e relaciónaos con algún dos procesos xeolóxicos formadores de minerais e de rochas.	▪ CD ▪ CAA
▪ a ▪ h	▪ B8.4. Exploración, avaliación e explotación sustentable de recursos minerais e enerxéticos.	▪ B8.4. Coñecer e identificar as etapas e as técnicas empregadas na exploración, na avaliación e na explotación sustentable dos recursos minerais e enerxéticos.	▪ XB8.4.1. Elabora táboas e gráficos sinxelos a partir de datos económicos de explotacións mineiras, estima un balance económico e interpreta a evolución dos datos.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ a ▪ b ▪ h	▪ B8.5. Xestión e protección ambiental nas explotacións de recursos minerais e enerxéticos	▪ B8.5. Entender a xestión e protección ambiental como unha cuestión inescusable para calquera explotación dos recursos minerais e enerxéticos	▪ XB8.5.1. Compila información ou visita algunha explotación mineira concreta, e emite unha opinión crítica fundamentada nos datos obtidos e/ou nas observacións realizadas.	▪ CSC ▪ CCL
▪ e ▪ d	▪ B8.6. Ciclo hidrolóxico e augas subterráneas. Nivel freático, acuíferos e resurxencias. Circulación da auga a través dos materiais xeolóxicos.	▪ B8.6. Explicar conceptos relacionados coas augas subterráneas, como acuíferos e os seus tipos, nivel freático, mananciais, resurxencias e os seus tipos, ademais de coñecer a circulación	▪ XB8.6.1. Coñece e relaciona os conceptos de augas subterráneas, nivel freático, resurxencias de auga e circulación da auga.	▪ CMCCT ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		da auga a través dos materiais xeolóxicos.		
▪ a ▪ b ▪ c ▪ h	▪ B8.7. A auga subterránea como recurso natural: captación e explotación sustentable. Posibles problemas ambientais: salinización de acuíferos, subsidencia e contaminación. Contaminación das augas subterráneas en Galicia.	▪ B8.7. Valorar a auga subterránea como recurso e a influencia humana na súa explotación. Coñecer e indicar os posibles efectos ambientais dunha inadecuada xestión.	▪ XB8.7.1. Comprende e valora a influencia humana na xestión as augas subterráneas, expresando a opinión sobre os efectos desta en medio.	▪ CSC
	Bloque 9. Xeoloxía de España			
▪ i ▪ e	▪ B9.1. Principais dominios xeolóxicos da Península Ibérica, as Baleares e as Canarias.	▪ B9.1. Coñecer e identificar os principais dominios xeolóxicos de España: Varisco, oróxenos alpinos, grandes concas e Illas Canarias.	▪ XB9.1.1. Coñece a xeoloxía básica de España identificando os principais dominios sobre mapas físicos e xeolóxicos.	▪ CMCCT ▪ CSC
▪ e ▪ i	▪ B9.2. Principais eventos xeolóxicos na historia da Península Ibérica, as Baleares e as Canarias: orixe do Atlántico, do Cantábrico e do Mediterráneo, e formación das principais cordilleiras e concas.	▪ B9.2. Explicar a orixe xeolóxica da Península Ibérica, as Baleares e as Canarias, e interpretar mapas e modelos gráficos que simulen a evolución da península, as illas e os mares que as rodean.	▪ XB9.2.1. Comprende a orixe xeolóxica da Península Ibérica, as Baleares e as Canarias, e utiliza a tecnoloxía da información para interpretar mapas e modelos gráficos que simulen a evolución da península, as illas e os mares que as rodean.	▪ CD ▪ CMCCT ▪ CSC
▪ l	▪ B9.4. Evolución dos procesos xeodinámicos do planeta relacionados coa historia xeolóxica de Iberia, as Baleares e as Canarias.	▪ B9.3. Explicar a historia xeolóxica de Iberia, as Baleares e as Canarias, e os eventos relacionados coa tectónica de placas.	▪ XB9.3.1. Coñece e enumera os principais acontecementos xeolóxicos que aconteceron no planeta, que estean relacionados coa historia de Iberia, as Baleares e as Canarias.	▪ CMCCT ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Xeoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l ▪ e	▪ B9.5. Evolución xeolóxica de Galicia no marco da tectónica de placas. Unidades paleoxeográficas de Galicia.	▪ B9.4. Explicar a xeoloxía de Galicia como parte do dominio Varisco, resultado da historia xeolóxica do planeta e a tectónica de placas.	▪ XB9.4.1. Integra a xeoloxía local (cidade, provincia e/ou comunidade autónoma) cos principais dominios xeolóxicos, a historia xeolóxica do planeta e a tectónica de placas.	▪ CAA
	Bloque 10. Xeoloxía de campo			
▪ l ▪ m	▪ B10.1. Metodoloxía científica e traballo de campo. Normas de seguridade e autoprotección no campo. ▪ B10.2. Equipo de campo do/da xeólogo/a.	▪ B10.1. Coñecer e identificar as principais técnicas que se utilizan na xeoloxía de campo e manexar algúns instrumentos básicos.	▪ XB10.1.1. Utiliza o material de campo (martelo, caderno, lupa e compás).	▪ CSIEE
▪ g ▪ e	▪ B10.3. Técnicas de interpretación cartográfica e orientación. Lectura de mapas xeolóxicos sinxelos. ▪ B10.4. De cada práctica de campo: – Estudos previos de consulta de mapas, fotografías aéreas, bibliografía, etc. – Confirmación no itinerario da xeoloxía básica da rexión e os elementos singulares do patrimonio xeolóxico do lugar. – Avaliación dos elementos singulares do patrimonio xeolóxico do lugar.	▪ B10.2. Ler mapas xeolóxicos sinxelos dunha comarca ou rexión.	▪ XB10.2.1. Le mapas xeolóxicos sinxelos, fotografías aéreas e imaxes de satélite, que contrasta coas observacións no campo.	▪ CD
	▪ B10.3. Técnicas de interpretación cartográfica e orientación. Lectura de mapas xeolóxicos sinxelos. ▪ B10.4. De cada práctica de campo: – Estudos previos de consulta de	▪ B10.3. Observar os principais elementos xeolóxicos dos itinerarios.	▪ XB10.3.1. Coñece e describe os principais elementos xeolóxicos do itinerario.	▪ CAA ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Xeoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	mapas, fotografías aéreas, bibliografía, etc. – Confirmación no itinerario da xeoloxía básica da rexión e os elementos singulares do patrimonio xeolóxico do lugar. – Avaliación dos elementos singulares do patrimonio xeolóxico do lugar.			
▪ g ▪ e	▪ B10.3. Técnicas de interpretación cartográfica e orientación. Lectura de mapas xeolóxicos sinxelos. ▪ B10.4. De cada práctica de campo: – Estudos previos de consulta de mapas, fotografías aéreas, bibliografía, etc. – Confirmación no itinerario da xeoloxía básica da rexión e os elementos singulares do patrimonio xeolóxico do lugar. – Avaliación dos elementos singulares do patrimonio xeolóxico do lugar.	▪ B10.4. Utilizar as principais técnicas de representación de datos xeolóxicos.	▪ XB10.3.2. Observa e describe afloramentos da zona.	▪ CMCCT ▪ CCL
▪ h ▪ m	▪ B10.3. Técnicas de interpretación cartográfica e orientación. Lectura de mapas xeolóxicos sinxelos. ▪ B10.4. De cada práctica de campo: – Estudos previos de consulta de mapas, fotografías aéreas, bibliografía, etc. – Confirmación no itinerario da xeoloxía básica da rexión e os	▪ B10.5. Integrar a xeoloxía local do itinerario na xeoloxía rexional.	▪ XB10.3.3. Recoñece e clasifica mostras de rochas, minerais e fósiles da zona.	▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ XB10.4.1. Utiliza as principais técnicas de representación de datos xeolóxicos (columnas estratigráficas, cortes xeolóxicos sinxelos e mapas xeotemáticos).	▪ CMCCT

	Xeoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	elementos singulares do patrimonio xeolóxico do lugar. – Avaliación dos elementos singulares do patrimonio xeolóxico do lugar.		▪ XB10.5.1. Reconstrúe a historia xeolóxica da rexión e identifica os procesos activos.	▪ CAA
▪ e ▪ h	▪ B10.4. De cada práctica de campo: – Estudos previos de consulta de mapas, fotografías aéreas, bibliografía, etc. – Confirmación no itinerario da xeoloxía básica da rexión e os elementos singulares do patrimonio xeolóxico do lugar. – Avaliación dos elementos singulares do patrimonio xeolóxico do lugar	▪ B10.6. Recoñecer os recursos e procesos activos.	▪ XB10.6.1. Coñece e analiza os seus principais recursos e riscos xeolóxicos.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ h ▪ a ▪ m	▪ B10.5. Concepto de patrimonio xeolóxico e puntos de interese xeolóxico (PIX). Principais exemplos en Galicia	▪ B10.7. Entender as singularidades do patrimonio xeolóxico.	▪ XB10.7.1. Comprende a necesidade de apreciar, valorar, respectar e protexer os elementos do patrimonio xeolóxico.	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26396
DOG Diario Oficial de Galicia
XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Anexo II. Bloque de materias específicas

Análise Musical

Introdución

Análise Musical permite entender a música en toda a súa dimensión e poder gozar dela en profundidade. Entre as súas finalidades está comprender por que unha obra musical foi composta dun determinado xeito e non doutro, que motivou a quen a compuxo para a levar a cabo e que forma lle deu, tendo en conta as características estilísticas e históricas que a fixeron ser como é.

Os elementos de Análise Musical forman parte da educación musical do alumnado desde os seus inicios, pois a través da escoita e o recoñecemento de pequenos fragmentos se aprende a comprender as estruturas básicas das obras musicais. Desde este punto de vista, no bacharelato corresponde afondar nas características das obras a partir do coñecemento dos elementos e dos procedementos básicos da música, abordando a comprensión da música e da obra en si: coñecer e recoñecer a organización da linguaxe utilizada (elementos e procedementos) e as características sonoras que nos permiten encadrar esa obra nun contexto histórico (harmonía, melodía, ritmo, timbres, cadencias, forma, etc.).

A análise formal debe ser o primeiro achegamento á Análise Musical. A través dela preténdese afondar nas diferentes estruturas que os/as compositores/as utilizaron ao longo da historia e que, en moitos casos, deron orixe ás denominadas formas-tipo ou formas históricas. Un dos aspectos analíticos máis importantes é, precisamente, a comprensión dos elementos que constitúen a forma musical, a súa evolución e o xeito en que foron buscadas ao longo da historia, tratando de que a estrutura das obras favoreza a comunicación co público.

Como pasa con todas as disciplinas artísticas, o estudo da Análise Musical mellora as capacidades do alumnado que a cursa, potenciando a súa creatividade e a súa capacidade de tomar decisións de maneira global despois dun proceso analítico, desenvolvendo áreas de pensamento diferentes ás puramente racionais, e mellorando a expresión e a comunicación a todos os niveis. Análise Musical, en concreto, contribúe a desenvolver destrezas e capacidades esenciais para a comprensión e o goce da música e da arte en xeral: mellora o oído interno, a atención, a concentración, a memoria, a curiosidade e a capacidade de relacionar, e é fonte dun fondo coñecemento da músi-

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

ca, xa que supón un contacto directo cos procesos compositivos e creativos dos autores e das autoras.

O alumnado deberá comprender illadamente cada parámetro musical (rítmico, harmónico, melódico, formal, textural, etc.) e, a partir desas análises parciais, ter en conta todos os elementos analizables e relacionalos para entender como debe soar a música e por que, cales son os procedementos que utiliza o/a autor/a e que sensación nos provoca como oíntes, que dirección toma a música en cada momento, que tipo de xogo establece o/a compositor/a coas persoas que escoitan e como debe recrearse a interpretación. Partindo, pois, da dimensión auditiva da análise, débese traballar coa partitura como apoio da audición; é dicir, preténdese afondar na percepción sonora das obras e, se se desexa, observar como se reflicte na partitura, sen que esta sexa un elemento indispensable.

A materia Análise Musical desenvólvese nos dous cursos do bacharelato e o seu ensino debe comezarse tendo en conta o grao de adquisición de competencias que o alumnado logrou ao longo da educación secundaria obrigatoria (ESO) na materia de Música.

A organización da materia presenta un primeiro curso máis xeral, que permite adquirir unha formación mínima para entender as estruturas musicais, utilizando as ferramentas necesarias para a comprender fondamente, cunha estrutura que se articula arredor de tres bloques: "Iniciación aos elementos analíticos", "A forma musical" e "As formas históricas".

No segundo curso afóndase na análise das formas e o característico de cada estilo, basicamente da tradición da música occidental, incorporándose referencias da música popular, o jazz e outras músicas urbanas, así como da música de culturas non occidentais, pola grande achega que realizaron á música occidental, sobre todo a partir do século XX. Así, a súa estrutura xira arredor de once bloques: "Común", "A música medieval", "O Renacemento", "O Barroco", "O Estilo Galante e o Clasicismo", "O Romanticismo", "O Posromanticismo e os nacionalismos", "O Impresionismo", "A música do século XX", "O jazz, a música urbana (pop e rock) e o flamenco" e "As músicas non occidentais".

1º de bacharelato

	Análise Musical I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Iniciación aos elementos analíticos			
▪ e	▪ B1.1. Percepción dos elementos	▪ B1.1. Recoñecer e explicar cunha	▪ AM1B1.1.1. Recoñece e explica o	▪ CCL

Análise Musical I. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i ▪ n	que interveñen na estrutura dunha obra musical (melodía, harmonía, ritmo, tempo, dinámica, timbre e textura) en diferentes contextos vocais e instrumentais. ▪ B1.2. Comprensión básica das características sonoras de obras de diferentes épocas, estilos, xéneros e culturas da literatura musical. ▪ B1.3. Uso dunha terminoloxía adecuada.	terminoloxía adecuada os elementos que interveñen na estrutura dunha obra musical en diferentes agrupacións vocais e instrumentais.	modo en que está construída unha obra, entendendo a relación entre a estrutura e os elementos e procedementos utilizados.	▪ CCEC
▪ i ▪ n	▪ B1.4. Identificación de timbres e as súas combinacións.	▪ B1.2. Distinguir as voces e/ou os instrumentos na audición dunha obra de calquera estilo.	▪ AM1B1.2.1. Distingue o timbre dos instrumentos e das voces, calquera que sexa a súa combinación.	▪ CCEC
▪ e ▪ i ▪ n	▪ B1.5. Expresión precisa das impresións producidas polas obras escoitadas e valoración das súas características construtivas.	▪ B1.3. Recoñecer a textura dunha obra ou dun fragmento escoitado, e explicar as súas características dun modo claro e conciso, utilizando ou non a partitura.	▪ AM1B1.3.1. Recoñece e describe os planos sonoros, utilizando a terminoloxía adecuada.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ AM1B1.3.2. Explica as características das texturas e distíngueas na partitura e na audición.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ d ▪ i ▪ n	▪ B1.6. Aproximación analítica a aspectos formais como a tensión e distensión, os puntos culminantes, os equilibrio, a relación entre seccións e os fraseos. ▪ B1.7. Identificación na partitura destes, determinando os procedementos empregados.	▪ B1.4. Identificar procesos de tensión e distensión, así como o punto culminante nunha obra previamente escoitada, determinando os procedementos utilizados.	▪ AM1B1.4.1. Percibe os procedementos de tensión e distensión utilizados polo/a compositor/a, e identifícaos na partitura.	▪ CCEC ▪ CMCCT
▪ a ▪ d	▪ B1.8. Consolidación de bos hábitos de escoita e de respecto polas demais persoas durante a interpreta-	▪ B1.5. Consolidar os bos hábitos de escoita e de respecto polas demais persoas durante a interpretación da	▪ AM1B1.5.1. Mantén uns correctos hábitos de escoita e de respecto polas demais persoas durante a in-	CAA CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Análise Musical I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n	ción da música.	música.	terpretación da música.	CCEC
	Bloque 2. A forma musical			
▪ d ▪ i ▪ n	▪ B 2.1. Recoñecemento da forma musical e a súa percepción visual e auditiva pola partitura e pola escoita. ▪ B2.2. Comprensión da organización estrutural da música e utilización de diferentes modos de representala graficamente, para reflectir esquematicamente as partes, as seccións e as subseccións coas que se articula unha obra musical. ▪ B2.3. Utilización de partituras, formatos non estándar e outras representacións gráficas como soporte da análise. ▪ B2.4. Aproximación analítica aos procedementos xeradores de forma (repetición, contraste, elaboración de materiais e coherencia).	▪ B2.1. Recoñecer a forma dunha obra de calquera estilo e a súa correspondencia ou non cunha forma tipo a partir da súa audición, e saber explicala coa terminoloxía precisa, con ou sen partitura.	▪ AM1B2.1.1. Comprende e describe o que é forma tipo ou forma histórica.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ AM1B2.1.2. Describe a forma da obra empregando unha linguaxe concreta e adecuada.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ AM1B2.1.3. Analiza unha obra reflectindo esquematicamente as partes, as seccións e as subseccións en que pode dividirse.	▪ CCEC ▪ CAA
			▪ AM1B21.4. Recoñece e describe os procedementos xeradores de forma (repetición, contraste, elaboración de materiais e coherencia).	▪ CCEC
▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ n	▪ B2.5. Comparación de versións dunha mesma obra para determinar a calidade da interpretación e a adecuación ao reflectido na partitura. ▪ B2.6. Elaboración e lectura de críticas das obras escoitadas, atendendo especialmente ás impresións producidas pola obra, utilizando distintas fontes de información. ▪ B2.7. Procura e selección da información en fontes variadas relativas	▪ B2.2. Realizar unha crítica ou un comentario dun concerto ou dunha audición, complementando o escoitado e o traballado na clase con achegas e documentación procurada polo propio alumnado.	▪ AM1B2.2.1. Elabora comentarios escritos ou orais sobre audicións, con espírito crítico, utilizando unha terminoloxía adecuada.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ AM2B2.2.2. Consulta as fontes de información adecuadas para a elaboración dos comentarios	▪ CD ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Análise Musical I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	a temas musicais. ▪ B2.8. Elaboración de traballos individuais ou en grupo sobre análise e contextualización estilística das obras musicais.			
	Bloque 3. As formas históricas			
▪ d ▪ h ▪ i ▪ n	▪ B3.1. Principios de configuración musical (morfoloxía e sintaxe) que proporcionan a singularidade dunha obra e establecen a xerarquía entre os parámetros sonoros. ▪ B3.2. Diferenciación entre música pura, descritiva e programática. ▪ B3.3. Estudo das principais formas-tipo. ▪ B3.4. Formas instrumentais: forma binarias, forma ternaria, forma ternaria reexpositiva, formas de suite, minué con trío, formas de rondó, forma tema con variacións, formas con baixo ostinato, formas de sonata, formas baseadas na imitación, obertura, preludio, poema sinfónico e formas libres. ▪ B3.5. Formas nacidas a partir da música contemporánea.	▪ B3.1. Escoitar obras de características ou estilos diversos, e recoñecer as diferenzas e/ou as relacións entre elas.	▪ AM1B3.1.1. Distingue aspectos característicos da música, como a estrutura e as súas características harmónicas, rítmicas, tímbricas, etc.	▪ CMCCT ▪ CCEC
			▪ AM1B3.1.2. Distingue, polas súas características compositivas, formais e estéticas, a pertenza dunha obra a unha determinada época ou a un estilo.	▪ CCEC
			▪ AM1B3.1.3. Asimila o estudado e atopa información adecuada para desenvolver unha explicación fundamentada, razoada e sentida das obras analizadas.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ n	▪ B3.6. Música con texto. Relación da palabra coa música: diferentes tratamentos. ▪ B3.7. Formas escénicas. ▪ B3.8. Formas vocais.	▪ B3.2. Comentar oralmente ou por escrito a relación entre música e texto en obras de diferentes épocas e estilos.	▪ AM1B3.2.1. Comprende e explica o tratamento que realizou o/a compositor/a do texto: se foi descritivo, se é unha simple escusa, se o poema ou texto de partida determina a forma, se o punto culminante coincide con palabras especiais, etc.	▪ CCL ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Análise Musical I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ AM1B3.2.2. Utiliza argumentos e razoamentos coherentes.	▪ CCL

2º de bacharelato

	Análise Musical II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Común			
▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ i ▪ n	▪ B1.1. Estudo da forma musical a distintas escalas (macroforma, mesoforma e microforma) e a súa aplicación a diversos niveis. Análise estrutural, de motivos e de conxunto. ▪ B1.2. Consolidación de bos hábitos de escoita e de respecto polas demais persoas durante a interpretación da música.	▪ B1.1. Recoñecer a forma dunha obra (a gran escala, media escala e pequena escala), a partir da súa audición e co apoio da partitura, e saber explicala con termos precisos.	▪ AM2B1.1.1. Comprende o modo en que está construída unha obra, e explica a relación entre a estrutura e os elementos e procedementos utilizados, empregando unha linguaxe concreta e adecuada.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ AM2B1.1.2. Mantén uns correctos hábitos de escoita e de respecto polas demais persoas durante a interpretación da música.	▪ CSC
▪ e ▪ i ▪ n	▪ B1.3. Recoñecemento das características musicais que identifican os estilos musicais, mediante o uso da audición e a partitura. ▪ B1.4. Contextualización desas obras nun momento histórico ou estilístico.	▪ B1.2. Recoñecer mediante a audición e a partitura o estilo dunha obra e as súas características tímbricas, melódicas, harmónicas, formais, etc.	▪ AM2B1.2.1. Identifica os estilos e determina o que é propio deles desde distintos puntos de vista (formal, harmónico, melódico, rítmico, etc.).	▪ CCEC
			▪ AM2B1.2.2. Contextualiza a obra no seu momento histórico e/ou estilístico.	▪ CCEC

	Análise Musical II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ i ▪ n	▪ B1.5. Expresión precisa das impresións producidas polas obras escoitadas e valoración das súas características construtivas.	▪ B1.3. Identificar auditivamente e sobre a partitura os principais procedementos xeradores de forma que utiliza o/a autor/a nunha obra.	▪ AM2B1.3.1. Recoñece e describe na audición os procedementos utilizados polo/a compositor/a que son articuladores da estrutura da obra.	▪ CCEC ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ e ▪ g ▪ h ▪ m	▪ B1.6. Comparación de versións dunha mesma obra para determinar a calidade da interpretación e a adecuación ao reflectido na partitura. ▪ B1.7. Elaboración e lectura de críticas das obras escoitadas, atendendo especialmente ás impresións producidas pola obra, utilizando distintas fontes de información. ▪ B1.8. Procura e selección da información en fontes variadas relativas a temas musicais.	▪ B1.4. Realizar a crítica dun concerto ou dunha audición, complementando o escoitado e o traballado na clase con achegas persoais e documentación procurada por si mesmo/a.	▪ AM2B1.4.1. Elabora comentarios escritos ou orais sobre concertos en vivo ou audicións, con espírito crítico, utilizando unha terminoloxía adecuada.	▪ CCL ▪ CSIEE
			▪ AM2B1.4.2. Expresa de xeito preciso as impresións e os sentimentos producidos polas obras escoitadas.	▪ CCL
			▪ AM2B1.4.3. Consulta as fontes de información adecuadas para a elaboración dos comentarios.	▪ CD ▪ CAA
▪ h ▪ i ▪ l	▪ B1.9. Percepción de paralelismos construtivos en obras de diferentes estilos, e identificación das diferenzas entre eles.	▪ B1.5. Escoitar obras de características ou estilos diversos e recoñecer as diferenzas e/ou relacións entre elas.	▪ AM2B1.5.1. Distingue e describe aspectos característicos dos estilos musicais e a diferenza entre eles.	▪ CCEC
			▪ AM2B1.5.2. Establece paralelismos entre obras distintas.	▪ CAA
▪ e ▪ f ▪ h	▪ B1.10. Música con texto. Relación da palabra coa música: diferentes tratamentos. ▪ B1.11. Adquisición dunha terminoloxía precisa.	▪ B1.6. Comentar oralmente ou por escrito a relación entre música e texto en obras de diferentes épocas e estilos.	▪ AM2B1.6.1. Comprende e explica o tratamento do texto que realizou o/a compositor/a.	▪ CCL
▪ a	▪ B1.12. Procura e selección da in-	▪ B1.7. Elaborar traballos de investi-	▪ AM2B1.7.1. Transmite certeza e	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Análise Musical II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ n	formación, en fontes variadas, relativa a temas musicais. ▪ B1.13. Elaboración de traballos, individuais ou en grupo, sobre análise e contextualización estilística das obras musicais.	gación, individuais ou en grupo, sobre análise e contextualización estilística de obras musicais.	seguridade na comunicación das ideas, así como dominio do tema de investigación.	
			▪ AM2B1.7.2. Selecciona correctamente os temas obxecto de investigación, establecendo prioridades e superando os obstáculos que xurdan con creatividade.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ AM2B1.7.3. Toma as decisións acordes á súa responsabilidade nun traballo en grupo	▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ AM2B1.7.4. Reflexiona sobre o proceso de investigación e elabora conclusións sobre o procedemento establecido, o reparto do traballo, as conclusións obtidas e unha posible continuación da investigación, facendo explícitas as súas impresións persoais sobre a experiencia.	▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
	Bloque 2. A música medieval			
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ n	▪ B2. 1. Estudo analítico das características sonoras e estilísticas, as formas e os xéneros do canto gregoriano e outros cantos litúrxicos, a música profana medieval, o nacemento da polifonía, a Ars Antiqua e a Ars Nova. Modos eclesiásticos: características.	▪ B2.1. Comentar a audición dunha obra pertencente á Idade Media utilizando unha terminoloxía adecuada.	▪ AM2B2.1.1. Recoñece e describe as características sonoras e estilísticas da música medieval.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ AM2B2.1.2. Distingue as formas e os xéneros do canto gregoriano e outros cantos litúrxicos, a música profana, a polifonía, a Ars Antiqua e a Ars Nova.	▪ CCEC
			▪ AM2B2.1.3. Analiza obras da músi-	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Análise Musical II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			ca da Idade Media aplicando os coñecementos adquiridos.	▪ CMCCT
	Bloque 3. O Renacemento			
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ n	▪ B3.1. Renacemento. Estudo analítico das características sonoras e estilísticas do período (agrupacións vocais e instrumentais, sonoridades verticais, cadencias, ornamentos, etc.), as formas, as escolas e os xéneros.	▪ B3.1. Comentar a audición dunha obra pertencente ao Renacemento utilizando unha terminoloxía adecuada.	▪ AM2B3.1.1. Recoñece e describe as características sonoras e estilísticas da música renacentista.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ AM2B3.1.2. Distingue as formas, os xéneros e as escolas do Renacemento.	▪ CCEC
			▪ AM2B3.1.3. Analiza obras da música do Renacemento, aplicando os coñecementos adquiridos.	▪ CCEC ▪ CMCCT
			▪ AM2B3.1.4. Recoñece e describe os trazos propios dunha obra do Renacemento.	▪ CCL ▪ CCEC
	Bloque 4. O Barroco			
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ n	▪ B4.1. Barroco. Estudo analítico das características sonoras e estilísticas do período: procedementos harmónicos, cadencias, ornamentación, sonoridades, formas e xéneros da música vocal e instrumental. Estudo da suite, a sonata, o concerto, a ópera, a cantata e o oratorio, ademais das formas estritamente contrapuntísticas.	▪ B4.1. Comentar a audición dunha obra pertencente ao Barroco utilizando unha terminoloxía adecuada.	▪ AM2B4.1.1. Recoñece e describe as características sonoras e estilísticas da música barroca.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ AM2B4.1.2. Distingue as formas e os xéneros do Barroco.	▪ CCEC
			▪ AM2B4.1.3. Analiza obras da música do Barroco, aplicando os coñecementos adquiridos.	▪ CCEC ▪ CMCCT
			▪ AM2B4.1.4. Recoñece e enumera os trazos propios dunha obra do Barroco.	▪ CCL ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Análise Musical II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 5. O Estilo Galante e o Clasicismo			
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ n	▪ B5.1. Estudo analítico das características sonoras e estilísticas do período: procedementos harmónicos, cadencias, ornamentos, formas e xéneros destas etapas da música occidental. Estilo Galante ou Rococó: transición ao Clasicismo. Clasicismo vienés. Forma sonata.	▪ B5.1. Comentar a audición dunha obra pertencente a estes períodos, utilizando unha terminoloxía adecuada.	▪ AM2B4.1.1. Recoñece e describe as características sonoras e estilísticas da Música Galante e do Clasicismo.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ AM2B4.1.2. Distingue as formas e os xéneros da Música Galante e do Clasicismo.	▪ CCEC
			▪ AM2B4.1.3. Analiza obras da Música Galante e do Clasicismo, aplicando os coñecementos adquiridos.	▪ CCEC ▪ CMCCT
			▪ AM2B4.1.4. Recoñece e enumera os trazos propios dunha obra da Música Galante e do Clasicismo.	▪ CCL ▪ CCEC
	Bloque 6. O Romanticismo			
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ n ▪ p	▪ B6.1. Romanticismo. Estudo analítico das características sonoras e estilísticas do período: procedementos harmónicos, cadencias, ornamentación, sonoridades, formas e xéneros da música romántica. Pequenas formas pianísticas. Ópera. Lied. Zarzuela. Canción galega. Música programática. Xurdimento dos nacionalismos.	▪ B6.1. Comentar a audición dunha obra pertencente ao Romanticismo, utilizando unha terminoloxía adecuada.	▪ AM2B6.1.1. Recoñece e describe as características sonoras e estilísticas da música romántica.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ AM2B6.1.2. Distingue as formas e os xéneros do Romanticismo.	▪ CCEC
			▪ AM2B6.1.3. Analiza obras da música do Romanticismo, aplicando os coñecementos adquiridos.	▪ CCEC ▪ CMCCT
	Bloque 7. O Posromanticismo e os nacionalismos			
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B7.1. Posromanticismo. Estudo analítico das características sonoras e estilísticas do período: proce-	▪ B7.1. Comentar a audición dunha obra pertencente a estes períodos, utilizando unha terminoloxía adecuada.	▪ AM2B7.1.1. Recoñece e describe as características sonoras e estilísticas da música posromántica.	▪ CCL ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Análise Musical II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i ▪ n	dementos harmónicos, cadencias, ornamentación, sonoridades, formas e xéneros da música posromántica. Desenvolvemento das escolas nacionais. Uso da tímbrica e tratamento da orquestra.		▪ AM2B7.1.2. Distingue as formas e os xéneros do Posromanticismo e dos nacionalismos.	▪ CCEC
			▪ AM2B7.1.3. Analiza obras da música do Posromanticismo e das escolas nacionais, aplicando os coñecementos adquiridos.	▪ CCEC ▪ CMCCT
	Bloque 8. O Impresionismo			
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i ▪ n	▪ B8.1. Impresionismo. Estudo analítico das características sonoras e estilísticas do período: procedementos harmónicos, cadencias, ornamentación e sonoridades Principais autores/as e as súas técnicas compositivas. Influencia da música doutras culturas. Uso da tímbrica e tratamento da orquestra.	▪ B8.1. Comentar a audición dunha obra pertencente ao Impresionismo, utilizando unha terminoloxía adecuada.	▪ AM2B8.1.1. Recoñece e describe as características sonoras e estilísticas da música impresionista.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ AM2B8.1.2. Distingue as formas e os xéneros da música impresionista.	▪ CCEC
			▪ AM2B8.1.3. Analiza obras da música do Impresionismo, aplicando os coñecementos adquiridos.	▪ CCEC ▪ CMCCT
			▪ AM2B8.1.4. Percibe características sonoras propias da música doutras culturas.	▪ CCEC
			▪ AM2B8.1.5. Investiga sobre os principais autores deste período e as súas técnicas compositivas.	▪ CD ▪ CAA
	Bloque 9. A música do século XX			
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B9.1. Expresionismo. Estudo analítico das características sonoras e estilísticas: procedementos harmó-	▪ B9.1. Comentar a audición dunha obra pertencente ao século XX, utilizando unha terminoloxía adecua-	▪ AM2B9.1.1. Recoñece e describe as características sonoras e estilísticas da música do século XX.	▪ CCL ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Análise Musical II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i ▪ n ▪ p	nicos, cadencias, ornamentación, sonoridades, formas e xéneros do século XX. Principais movementos e compositores/as máis importantes. Novo concepto do tempo e a tímbrica. Ritmo. Música galega no século XX.	da.	▪ AM2B9.1.2. Distingue as formas e os xéneros da música a partir do século XX	▪ CCEC
			▪ AM2B9.1.3. Percibe características sonoras propias da música doutras culturas e/ou doutros xéneros musicais.	▪ CCEC
			▪ AM2B9.1.4. Analiza obras da música do século XX, aplicando os coñecementos adquiridos.	▪ CCEC ▪ CMCCT
			▪ AM2B9.1.5. Investiga sobre os principais movementos e os/as compositores/as máis importantes deste período e de principios do século XXI.	▪ CD ▪ CAA
	Bloque 10. A música electroacústica			
▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ n	▪ B10.1. Música electroacústica, aleatoria, estocástica, nova complexidade, música fractal e minimalismo. Estudo da música desde as súas orixes; a súa evolución.	▪ B10.1. Comentar obras de música electroacústica, aleatoria, estocástica, nova complexidade, música fractal, minimalismo e o resto das vangardas.	▪ AM2B10.1.1. Recoñece e describe as orixes e a evolución da música electroacústica, aleatoria, estocástica, música fractal e minimalismo.	▪ CCL ▪ CCEC ▪ CMCCT
			▪ AM2B10.1.2. Coñece e explica as novas grafías e os novos instrumentos que xorden para esta nova música.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ AM2B10.1.3. Analiza obras de música electroacústica, aleatoria, estocástica, música fractal, minimalismo, etc., aplicando os coñecementos adquiridos.	▪ CCEC ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Análise Musical II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ AM2B10.1.4. Investiga sobre os/as principais compositores/as deste xénero de música.	▪ CD ▪ CAA
▪ c ▪ h ▪ i ▪ m ▪ n	▪ B10.2. Novos instrumentos para a nova música: sintetizadores, computador, etc. Música electrónica pura e música mixta.	▪ B10.2. Recoñecer o uso de novos instrumentos e das novas tecnoloxías na creación musical do século XX e de inicios do XXI.	▪ AM2B10.2.1. Recoñece as características tímbricas da música do século XX e a importancia do uso de diferentes tecnoloxías.	▪ CCEC ▪ CD
	Bloque 11. O jazz. A música urbana: pop e rock. O flamenco			
▪ a ▪ b ▪ c ▪ f ▪ g ▪ h ▪ i ▪ m ▪ n ▪ d ▪ i ▪ n ▪ p	▪ B11.1. Jazz. Estudo da música desde as súas orixes; a súa evolución. ▪ B11.2. Música urbana: pop, rock, hip hop, etc. Estudo das súas orixes e evolución. Análise musical e sociolóxica. ▪ B11.3. Flamenco: orixes e evolución. ▪ B11.4. Estudo analítico das características de cada xénero, da súa evolución e das influencias entre eles.	▪ B11.1. Distinguir as características do jazz, a música urbana (pop e rock) e do flamenco.	▪ AM2B11.1.1. Distingue os estilos a través da audición.	▪ CCEC
			▪ AM2B11.1.2. Analiza as características musicais e sociolóxicas do jazz, a música urbana (pop e rock) e o flamenco.	▪ CCEC ▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ AM2B11.1.3. Investiga sobre os/as principais compositores/as, cantantes e/ou grupos destes xéneros de música	▪ CD ▪ CAA
			▪ AM2B11.1.4. Distingue as achegas e as influencias duns xéneros noutros.	▪ CCEC
	Bloque 12. As músicas non occidentais			
▪ a ▪ b ▪ c	▪ B12.1. Achegamento á música doutras culturas. Peculiaridades na consideración do tempo, o ritmo, os sistemas de afinación, as escalas, a	▪ B12.1. Determinar as características esenciais de obras pertencentes a culturas non occidentais.	▪ AM2B12.1.1. Detecta as peculiaridades do tempo, o ritmo, os sistemas de afinación, as escalas e os modos da música non occidental.	▪ CCEC ▪ CMCCT

	Análise Musical II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ n	finalidade ou os xeitos de ser da música, e a influencia na música occidental e viceversa.		▪ AM2B12.1.2. Amosa interese polas características sonoras peculiares propias da música doutras culturas.	▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ h ▪ n	▪ B12.2. Estudo da influencia na música occidental, e viceversa.	▪ B12.2. Detectar en obras de autores/as occidentais a influencia da música doutras culturas.	▪ AM2B12.2.1. Percibe características sonoras propias da música non occidental en autores/as occidentais.	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Anatomía Aplicada

Introdución

A materia de Anatomía Aplicada pretende achegar os coñecementos científicos que permitan comprender o corpo humano e a motricidade humana en relación coas manifestacións artísticas corporais e coa saúde.

O corpo e o movemento son medios de expresión e comunicación, polo que comprender as estruturas e o funcionamento do corpo humano e da acción motora dotará o alumnado da base necesaria para que, dentro dunhas marxes saudables, poida mellorar o seu rendemento no proceso creativo e nas técnicas de execución artística, así como, en xeral, na vida. Para iso, esta materia está integrada por coñecementos, destrezas e actitudes de diversas áreas de coñecemento que se ocupan do estudo do corpo humano e da súa motricidade, tales como a anatomía, a fisioloxía, a biomecánica e as ciencias da actividade física.

Anatomía Aplicada abrangue as estruturas e as funcións do corpo humano máis relacionadas coa acción motora e o seu rendemento, como son o sistema locomotor e o cardiopulmonar, ou os sistemas de control e regulación; afonda en como estas estruturas determinan o comportamento motor e as técnicas expresivas que compoñen as manifestacións artísticas corporais, e os efectos que a actividade física ten sobre elas e sobre a saúde. Na mesma liña, abórdanse tamén nocións básicas dos sistemas de achega e utilización da enerxía, e afóndase nas bases da conduta motora.

Esta materia estrutúrase en oito grandes bloques: "As características do movemento", "Organización básica do corpo humano", "O sistema locomotor", "O sistema cardiopulmonar", "O sistema de achega e utilización da enerxía", "Os sistemas de coordinación e de regulación", "Expresión e comunicación corporal" e "Elementos comúns".

1º de bacharelato

	Anatomía Aplicada. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. As características do movemento			
▪ d	▪ B1.1. Elementos da acción moto-	▪ B1.1. Analizar os mecanismos	▪ AAB1.1.1. Recoñece e enumera	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Anatomía Aplicada. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i ▪ l ▪ n	ra. Mecanismos de percepción, decisión e execución. ▪ B1.2. O movemento humano como ferramenta artístico-expresiva. Conciencia corporal e estados psicofísicos.	que interveñen nunha acción motora, relacionándoos coa finalidade expresiva das actividades artísticas.	os elementos da acción motora e os factores que interveñen nos mecanismos de percepción, decisión e execución de determinadas accións motoras.	
			▪ AAB1.1.2. Identifica e describe a relación entre a execución dunha acción motora e a súa finalidade.	▪ CMCCT
▪ d ▪ i ▪ l ▪ n	▪ B1.3. Características da execución das accións motoras propias da actividade artística. ▪ B1.4. Relación corporal coa gravidade e graos de tensión muscular. ▪ B1.5. Capacidades coordinativas como compoñentes cualitativos das accións motoras.	▪ B1.2. Identificar as características da execución das accións motoras propias da actividade artística, e describir a súa achega á finalidade de destas e a súa relación coas capacidades coordinativas.	▪ AAB1.2.1. Detecta as características da execución de accións motoras propias das actividades artísticas.	▪ CMCCT
			▪ AAB1.2.2. Propón modificacións das características dunha execución para cambiar o seu compoñente expresivo-comunicativo.	▪ CCEC ▪ CSIEE
			▪ AAB1.2.3. Argumenta a contribución das capacidades coordinativas ao desenvolvemento das accións motoras.	▪ CMCCT
	Bloque 2. Organización básica do corpo humano			
▪ d ▪ i ▪ l	▪ B2.1. Niveis de organización do corpo humano. ▪ B2.2. Funcións vitais. ▪ B2.3. Órganos e sistemas do corpo humano. Localización e funcións básicas.	▪ B2.1. Interpretar o funcionamento do corpo humano como o resultado da integración anatómica e funcional dos elementos que conforman os seus niveis de organización e que o caracterizan como unha unidade estrutural e funcional.	▪ AAB2.1.1. Diferencia os niveis de organización do corpo humano.	▪ CMCCT
			▪ AAB2.1.2. Describe a organización xeral do corpo humano utilizando diagramas e modelos.	▪ CMCCT
			▪ AAB2.1.3. Especifica as funcións vitais do corpo humano, sinalando as súas características máis sa-	▪ CMCCT

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Anatomía Aplicada. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			lientables.	
			▪ AAB2.1.4. Localiza os órganos e os sistemas, e relaciónaos coas súas funcións.	▪ CMCCT
	Bloque 3. O sistema locomotor			
▪ d ▪ i ▪ l	▪ B3.1. Estrutura e funcionamento do sistema locomotor. ▪ B3.2. Tipos de ósos, músculos e articulacións. Funcionamento nos movementos propios das actividades artísticas.	▪ B3.1. Recoñecer a estrutura e o funcionamento do sistema locomotor humano en movementos propios das actividades artísticas, razoando as relacións funcionais que se establecen entre as súas partes.	▪ AAB3.1.1. Describe a estrutura e a función do sistema esquelético en relación coa mobilidade do corpo humano.	▪ CMCCT
			▪ AAB3.1.2. Identifica o tipo de óso vinculándoo coa súa función.	▪ CMCCT
			▪ AAB3.1.3. Diferencia os tipos de articulacións en relación coa mobilidade que permiten.	▪ CMCCT
			▪ AAB3.1.4. Describe a estrutura e a función do sistema muscular, identificando a súa funcionalidade como parte activa do sistema locomotor.	▪ CMCCT
			▪ AAB3.1.5. Diferencia os tipos de músculo en relación coa súa función.	▪ CMCCT
			▪ AAB3.1.6. Describe a fisioloxía e o mecanismo da contracción muscular.	▪ CMCCT
▪ d	▪ B3.4. Anatomía funcional.	▪ B3.2. Analizar a execución de movementos aplicando os princi-	▪ AAB3.2.1. Interpreta os principios da mecánica e da cinética, apli-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Anatomía Aplicada. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i ▪ l	▪ B3.5. Fisioloxía muscular ▪ B3.6. Biomecánica do movemento humano. Aplicación aos xestos motores das actividades artísticas. ▪ B3.7. Adaptacións que se producen no sistema locomotor como resultado da práctica sistematizada de actividade física e de actividades artísticas.	pios anatómicos funcionais, a fisioloxía muscular e as bases da biomecánica, e establecendo relacións razoadas.	cándoos ao funcionamento do aparello locomotor e ao movemento.	
			▪ AAB3.2.2. Identifica os ósos, as articulacións e os músculos principais implicados en diversos movementos, utilizando a terminoloxía axeitada.	▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ AAB3.2.3. Relaciona a estrutura muscular coa súa función na execución dun movemento e as forzas que actúan neste.	▪ CMCCT
			▪ AAB3.2.4. Relaciona diferentes tipos de pancas coas articulacións do corpo humano e coa participación muscular nos seus movementos.	▪ CMCCT
			▪ AAB3.2.5. Clasifica os principais movementos articulares en función dos planos e dos eixes do espazo.	▪ CMCCT
			▪ AAB3.2.6. Argumenta os efectos da práctica sistematizada de exercicio físico sobre os elementos estruturais e funcionais do sistema locomotor, en relación coas actividades artísticas e os estilos de vida.	▪ CMCCT
▪ d ▪ i	▪ B3.8. Alteracións posturais: identificación, causas e corrección.	▪ B3.3. Valorar a corrección postural e identificar os malos hábitos posturais, co fin de traballar de	▪ AAB3.3.1. Identifica as alteracións máis importantes derivadas do mal uso postural e propón alterna-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Anatomía Aplicada. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l	▪ B3.9. Hábitos saudables de hixiene postural na práctica das actividades artísticas.	forma segura e evitar lesións.	tivas saudables.	
			▪ AAB3.3.2. Controla a súa postura e aplica medidas preventivas na execución de movementos propios das actividades artísticas, e valora a súa influencia na saúde.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ d ▪ i ▪ l	▪ B3.10. Lesións do aparello locomotor nas actividades artísticas. Hábitos saudables e prevención de lesións. ▪ B3.11. Importancia do quecemento e da volta á calma na práctica de actividades artísticas.	▪ B3.4. Identificar as lesións máis comúns do aparello locomotor nas actividades artísticas, en relación coas súas causas fundamentais.	▪ AAB3.4.1. Identifica as principais patoloxías e lesións relacionadas co sistema locomotor nas actividades artísticas, e xustifica as súas causas principais.	▪ CMCCT
			▪ AAB3.4.2. Analiza posturas e xestos motores das actividades artísticas, aplicando os principios de ergonomía, e propón alternativas para traballar de forma segura e evitar lesións.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
	Bloque 4. O sistema cardiopulmonar			
▪ d ▪ i ▪ l	▪ B4.1. Sistema respiratorio: características, estrutura e funcións. ▪ B4.2. Fisioloxía da respiración. ▪ B4.3. Coordinación da respiración co movemento corporal e a súa intensidade. ▪ B4.4. Sistema cardiovascular: características, estrutura e funcións. ▪ B4.5. Fisioloxía cardíaca e da circulación. ▪ B4.6. Parámetros de saúde cardiovascular. Análise de hábitos e	▪ B4.1. Identificar o papel do sistema cardiopulmonar no rendemento das actividades artísticas corporais.	▪ AAB4.1.1. Describe a estrutura e a función dos pulmóns, detallando o intercambio de gases que ten lugar neles e a dinámica de ventilación pulmonar asociada.	▪ CMCCT
			▪ AAB4.1.2. Describe a estrutura e a función do sistema cardiovascular, explicando a regulación e a integración de cada compoñente.	▪ CMCCT
			▪ AAB4.1.3. Relaciona o latexo cardíaco, o volume e a capacidade pulmonar coa actividade física	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Anatomía Aplicada. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	costumes saudables. ▪ B4.7. Principios de acondicionamento cardiopulmonar para a mellora do rendemento en actividades artísticas que requiran de traballo físico.		asociada a actividades artísticas de diversa índole.	
▪ d ▪ i ▪ l	▪ B4.8. Características, estrutura e funcións do aparello fonador. ▪ B4.9. Principais patoloxías do sistema cardiopulmonar e as súas causas. ▪ B4.10. Principais patoloxías que afectan o aparello fonador e as súas causas. ▪ B4.11. Pautas e costumes saudables para o sistema cardiorrespiratorio e o aparello de fonación.	▪ B4.2. Relacionar o sistema cardiopulmonar coa saúde, recoñecendo hábitos e costumes saudables para o sistema cardiorrespiratorio e o aparello de fonación, nas accións motoras inherentes ás actividades artísticas corporais e na vida cotiá.	▪ AAB4.2.1. Identifica os órganos respiratorios implicados na declamación e no canto.	▪ CMCCT
			▪ AAB4.2.2. Identifica a estrutura anatómica do aparello de fonación, e describe as interaccións entre as estruturas que o integran.	▪ CMCCT
			▪ AAB4.2.3. Identifica as principais patoloxías que afectan o sistema cardiopulmonar en relación coas causas máis habituais e cos seus efectos nas actividades artísticas.	▪ CMCCT
			▪ AAB4.2.4. Identifica as principais patoloxías que afectan o aparello de fonación en relación coas causas máis habituais.	▪ CMCCT
			▪ AAB4.2.4.5. Recoñece hábitos e costumes saudables para o sistema cardiorrespiratorio e o aparello de fonación, nas accións motoras inherentes ás actividades artísticas corporais e na vida cotiá.	▪ CMCCT
	Bloque 5. O sistema de achega e utilización da enerxía			

	Anatomía Aplicada. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ i ▪ l	▪ B5.1. Metabolismo humano. ▪ B5.2. Principais vías metabólicas de obtención de enerxía. Metabolismo aeróbico e anaeróbico. ▪ B5.3. Metabolismo enerxético e actividade física. Mecanismos para a mellora da eficiencia de acción. ▪ B5.4. Mecanismos fisiolóxicos presentes na aparición da fatiga e no proceso de recuperación.	▪ B5.1. Argumentar os mecanismos enerxéticos que interveñen nunha acción motora, co fin de xestionar a enerxía e mellorar a eficiencia da acción.	▪ AAB5.1.1. Describe os procesos metabólicos de produción de enerxía polas vías aeróbica e anaeróbica, e xustifica o seu rendemento enerxético e a súa relación coa intensidade e a duración da actividade.	▪ CMCCT
			▪ AAB5.1.2. Xustifica o papel do ATP como transportador da enerxía libre, asociándoo coa subministración continua e adaptada ás necesidades do corpo humano.	▪ CMCCT
			▪ AAB5.1.3. Identifica tanto os mecanismos fisiolóxicos que conducen a un estado de fatiga física como os mecanismos de recuperación.	▪ CMCCT
▪ d ▪ i ▪ l	▪ B5.5. Sistema dixestivo: características, estrutura e funcións. ▪ B5.6. Fisioloxía do proceso dixestivo. ▪ B5.7. Alimentación e nutrición. Tipos de nutrientes.	▪ B5.2. Recoñecer os procesos de dixestión e absorción de alimentos e nutrientes, e explicar as estruturas orgánicas implicadas en cada un.	▪ AAB5.2.1. Identifica a estrutura dos aparellos e dos órganos que interveñen nos procesos de dixestión e absorción dos alimentos e nutrientes, en relación coas súas funcións en cada etapa	▪ CMCCT
			▪ AAB5.2.2. Distingue os procesos que interveñen na dixestión e na absorción dos alimentos e dos nutrientes, vinculándoos coas estruturas orgánicas implicadas en cada un.	▪ CMCCT
▪ d ▪ i	▪ B5.8. Dieta equilibrada e a súa relación coa saúde. Tipos de ali-	▪ B5.3. Valorar os hábitos nutricionais que inciden favorablemente na saúde e no rendemento das	▪ AAB5.3.1. Discrimina os nutrientes enerxéticos dos non enerxéticos, en relación cunha dieta sa e	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Anatomía Aplicada. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l	mentos. Balance enerxético. ▪ B5.9. Necesidades de alimentación en función da actividade realizada. ▪ B5.10. Hidratación. Pautas saudables de consumo en función da actividade realizada.	actividades artísticas corporais.	equilibrada.	
			▪ AAB5.3.2. Relaciona a hidratación co mantemento dun estado saudable, calculando o consumo de auga diario necesario en distintas circunstancias ou actividades.	▪ CMCCT
			▪ AAB5.3.3. Elabora dietas equilibradas, calculando o balance enerxético entre inxestión e actividade, e argumenta a súa influencia na saúde e no rendemento físico.	▪ CMCCT
			▪ AAB5.3.4. Recoñece hábitos alimentarios saudables e prexudiciais para a saúde, e saca conclusións para mellorar o benestar persoal.	▪ CMCCT
▪ b ▪ d ▪ i ▪ l	▪ B5.11. Trastornos do comportamento nutricional: dietas restritivas, anorexia e bulimia. Efectos sobre a saúde. ▪ B5.12. Factores sociais e derivados da propia actividade artística que conducen á aparición de distintos tipos de trastorno do comportamento nutricional.	▪ B5.4. Identificar os trastornos do comportamento nutricional máis comúns e os efectos que teñen sobre a saúde.	▪ AAB5.4.1. Identifica os principais trastornos do comportamento nutricional e argumenta os efectos que teñen para a saúde.	▪ CMCCT
			▪ AAB5.4.2. Recoñece os factores sociais, incluíndo os derivados do propio traballo artístico que conducen á aparición nos trastornos do comportamento nutricional.	▪ CSC
	Bloque 6. Os sistemas de coordinación e de regulación			
▪ d ▪ i	▪ B6.1. Sistema nervioso: características, estrutura e funcións. Mo-	▪ B6.1. Recoñecer os sistemas de coordinación e regulación do corpo humano, especificando a súa	▪ AAB6.1.1. Describe a estrutura e as función dos sistemas implicados no control e na regulación da	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Anatomía Aplicada. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l	vementos reflexos e voluntarios. ▪ B6.2. Sistema endócrino: características, estrutura e funcións. ▪ B6.3. Fisioloxía do sistema de regulación na práctica das actividades artísticas.	estrutura e función.	actividade do corpo humano, establecendo a asociación entre eles.	
			▪ AAB6.1.2. Recoñece as diferenzas entre os movementos reflexos e os voluntarios, asociándoos ás estruturas nerviosas implicadas neles.	▪ CMCCT
			▪ AAB6.1.3. Interpreta a fisioloxía do sistema de regulación, indicando as interaccións entre as estruturas que o integran e a execución de actividades artísticas.	▪ CMCCT
▪ d ▪ i ▪ l	▪ B6.4. A función hormonal na actividade física. ▪ B6.5. Equilibrio hídrico, osmorregulación e termoregulación no corpo humano: mecanismos de acción. ▪ B6.6. Relación dos sistemas de regulación do organismo coa actividade física e coas actividades artísticas.	▪ B6.2. Identificar o papel do sistema neuroendócrino na actividade física, recoñecendo a relación entre todos os sistemas do organismo humano.	▪ AAB6.2.1. Describe a función das hormonas e o importante papel que xogan na actividade física.	▪ CMCCT
			▪ AAB6.2.2. Analiza o proceso de termorregulación e de regulación de augas e sales en relación coa actividade física.	▪ CMCCT
			▪ AAB6.2.3. Valora os beneficios do mantemento dunha función hormonal para o rendemento físico do/da artista.	▪ CMCCT
	Bloque 7. Expresión e comunicación corporal			
▪ b ▪ d ▪ h ▪ n	▪ B7.1. Posibilidades artístico-expresivas e de comunicación do corpo e do movemento. ▪ B7.2. Achegas das actividades artísticas corporais no desenvol-	▪ B7.1. Recoñecer as características principais da motricidade humana e o seu papel no desenvolvemento persoal e da sociedade.	▪ AAB7.1.1. Recoñece e explica o valor expresivo, comunicativo e cultural das actividades practicadas como contribución ao desenvolvemento integral da persoa.	▪ CSC ▪ CCEC

	Anatomía Aplicada. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	vemento persoal do/da artista e da sociedade.		▪ AAB7.1.2. Recoñece e explica o valor social das actividades artísticas corporais, desde o punto de vista tanto de practicante como de espectador.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ d ▪ h ▪ n	▪ B7.4. Danza, teatro físico e outras manifestacións artísticas que lle permiten ao ser humano expresarse corporalmente.	▪ B7.2. Identificar as accións que lle permiten ao ser humano ser capaz de expresarse corporalmente e de relacionarse co seu ámbito.	▪ AAB7.2.1. Identifica os elementos básicos do corpo e o movemento como recurso expresivo e de comunicación.	▪ CCEC
			▪ AAB7.2.2. Utiliza o corpo e o movemento como medio de expresión e de comunicación, e valora o seu valor estético.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ d ▪ h ▪ m ▪ n	▪ B7.4. Toma de conciencia do corpo e do espazo. Elementos rítmicos. Focos expresivos do corpo. ▪ B7.5. A linguaxe corporal como fonte de desenvolvemento creativo.	▪ B7.3. Diversificar e desenvolver as súas habilidades motoras específicas con fluidez, precisión e control, aplicándoas a distintos contextos de práctica artística.	▪ AAB7.3.1. Conxuga a execución dos elementos técnicos das actividades de ritmo e expresión ao servizo da intencionalidade.	▪ CCEC
			▪ AAB7.3.2. Aplica habilidades específicas expresivo-comunicativas para enriquecer as posibilidades de resposta creativa.	▪ CCEC ▪ CSIEE
	Bloque 8. Elementos comúns			
▪ d ▪ g ▪ i	▪ B8.1. Tecnoloxías da información e da comunicación no proceso de aprendizaxe.	▪ B8.1. Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación para mellorar o seu proceso de aprendizaxe, procurando fontes de información axeitadas e participando en ámbitos colaborativos con intereses comúns.	▪ AAB8.1.1. Compila información, utilizando as tecnoloxías da información e da comunicación, de forma sistematizada e aplicando criterios de procura que garantan o acceso a fontes actualizadas e rigorosas na materia.	▪ CD ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Anatomía Aplicada. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ AAB8.1.2. Comunica e comparte a información coa ferramenta tecnolóxica axeitada, para a súa discusión ou difusión.	▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ i ▪ l	▪ B8.2. Metodoloxía científica de traballo na resolución de problemas sobre o funcionamento humano, a saúde, a motricidade humana e as actividades artísticas.	▪ B8.2. Aplicar destrezas de investigación experimentais sinxelas coherentes cos procedementos da ciencia, utilizándoas na resolución de problemas que traten do funcionamento do corpo humano, a saúde e a motricidade humana.	▪ AAB8.2.1. Aplica unha metodoloxía científica na formulación e na resolución de problemas sinxelos sobre algunhas funcións importantes da actividade artística.	▪ CMCCT ▪ CAA
			▪ AAB8.2.2. Amosa curiosidade, creatividade, actividade indagadora e espírito crítico, e recoñece que son trazos importantes para aprender a aprender.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ AAB8.2.3. Coñece e aplica métodos de investigación que permitan desenvolver proxectos propios.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ a ▪ d ▪ m	▪ B8.3. Traballo en grupo. Técnicas de aprendizaxe cooperativa.	▪ B8.3. Demostrar de xeito activo motivación, interese e capacidade para o traballo en grupo e para a asunción de tarefas e responsabilidades.	▪ AAB8.3.1. Participa na planificación das tarefas, asumindo o traballo encomendado, e comparte as decisións tomadas en grupo.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ AAB8.3.2. Valora e reforza as achegas enriquecedoras dos compañeiros e das compañeiras, e apoia o traballo das demais persoas.	▪ CAA ▪ CSC

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26421

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Artes Escénicas e Danza

Introdución

A materia de Artes Escénicas e Danza debe dotar o alumnado de coñecementos, técnicas e procedementos que lle permitan expresarse e crear artisticamente a través das linguaxes do teatro e a danza. Para tal fin, os alumnos e as alumnas deben comprender e interpretar diferentes linguaxes escénicas, así como o devir da historia do teatro e da danza ao longo dos séculos; saber mirar as artes escénicas e a danza, comprender a súa importancia e verificar os cambios xurdidos no seu desenvolvemento; constatar e valorar a creación artística cando se pon ao servizo dunha arte específica, como a danza e o teatro; e xerar argumentos nos que se fundamente tanto o camiño percorrido polas artes escénicas e a danza como o seu espazo de apoio para unha formación integral: física, estética e cultural.

Doutra banda, é indispensable que o alumnado tome conciencia dos seus recursos expresivos e os desenvolva na práctica, mediante a exploración dos compoñentes do movemento (corpo, espazo, tempo, enerxía e interrelación); o desenvolvemento da súa capacidade de concentración, relaxación e autoconciencia corporal; a procura de niveis óptimos de equilibrio psicofísico; a aplicación do imaxinario na modelaxe da súa conduta; a estimulación das súas habilidades comunicativas; a vivencia e a recreación de situacións dramáticas diversas; a exploración dos seus recursos no terreo da oralidade; e o desenvolvemento da sensibilidade rítmica e melódica a nivel corporal e vocal.

É de importancia para a formación do alumnado o coñecemento dos grandes cambios xurdidos nas artes escénicas e na danza. Os alumnos e as alumnas deberán ser conscientes de como as ideas subxacentes baixo as formas visibles (coreografías; danzas populares, preclásicas, clásicas e contemporáneas; decorados; bosquexos; figurinos; edificios teatrais e espazos para a representación; textos dramáticos; postas en escena, etc.) configuraron múltiples xeitos de construír e realizar as artes escénicas e a danza. Tamén deberán entender, xa que logo, cada sociedade e cada época; comprender e saber que o interese da materia reside tanto en experimentar o potencial expresivo e creativo persoal como en entender o modo en que diferentes aspectos da creación foron modificados por circunstancias históricas, culturais, rituais, ambientais, técnicas, estilísticas ou simbólicas que cada pobo vai incorporando como expresión da súa forma de sentir e de pensar.

A materia permite ir descubrindo cos alumnos e coas alumnas, a través da súa propia experiencia, o desenvolvemento das súas capacidades artísticas creativas e interpretativas, estudando, así, os aspectos teóricos e prácticos da materia. O cúmulo de referentes e a bagaxe formativa deben, finalmente, capacitar o alumnado para poder

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

afrontar o seu traballo con maior resolución, podendo facer propostas máis brillantes e admitir diferentes interpretacións, ao mellorar as súas potencialidades e ao incrementar a súa percepción, observación, memorización e concentración, fomentando, así, a mellora da propia imaxe e a configuración da súa personalidade.

Trátase, en esencia, de contribuír á formación integral do alumnado e ao enriquecemento do seu acervo cultural, ensinándolle a apreciar tanto a beleza das obras, dos espectáculos e das montaxes que ilustraron culturas pasadas como as que sustentan o noso século: o conxunto dun legado que, á súa vez, deberán transmitir.

Estrutúrase esta materia en catro bloques: "Común", "Teatro", "Danza" e "Outras artes escénicas.

4º da ESO

	Artes Escénicas e Danza. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Común			
▪ b ▪ l ▪ e ▪ n ▪ ñ	▪ B1.1. Concepto e tipoloxía das artes escénicas: ópera, teatro e danza. ▪ B1.2. Historia da ópera. ▪ B1.3. Teatro musical. ▪ B1.4. Historia do teatro e da danza. ▪ B1.5. Teatro e danza en Europa, España e Galicia. ▪ B1.6. Elementos básicos da ficción escénica.	▪ B1.1. Expor de forma crítica a opinión persoal respecto da función das artes escénicas (danza, teatro, circo, ópera, etc.) e a súa importancia como medio de expresión de sentimentos, emocións, ideas e sensacións.	▪ AEDB1.1.1. Coñece e explica a función da danza, o teatro e outras artes escénicas en situacións e contextos diversos (actos da vida cotiá, espectáculos, medios de comunicación, etc.).	▪ CCEC ▪ CSC
			▪ AEDB1.1.2. Reflexiona sobre as artes escénicas e a danza como un medio de intervención e transformación da realidade e da conciencia social.	▪ CCEC ▪ CAA
▪ n ▪ l ▪ g ▪ e	▪ B1.7. Tradicións escénicas: oriente e occidente. ▪ B1.4. Historia do teatro e da danza. ▪ B1.5. Teatro e danza en Europa, España e Galicia. ▪ B1.8. A ópera en Europa, España e Galicia.	▪ B1.2. Apreciar a importancia do patrimonio español e galego en artes escénicas, e comprender o valor de conservar e transmitir o seu legado.	▪ AEDB1.2.1. Valora o legado do patrimonio artístico español, comprendendo a importancia da súa preservación e transmisión.	▪ CAA ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Artes Escénicas e Danza. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ m ▪ b ▪ d	▪ B1.9. Beneficios da práctica da danza e o teatro para o desenvolvemento integral das persoas e para a mellora da saúde. ▪ B1.10. A exploración do corpo e do movemento como instrumentos expresivos.	▪ B1.3. Explicar o papel da danza e do teatro para a mellora da saúde física e psíquica a través da súa propia experiencia.	▪ AEDB1.3.1. Recoñece e aplica os beneficios experimentados que achegan a danza e o teatro á saúde física e psíquica.	▪ CMCCT ▪ CD
▪ l ▪ g	▪ B1.1. Concepto e tipoloxía das artes escénicas: ópera, teatro e danza.	▪ B1.4. Realizar unha reflexión sobre os espectáculos de danza, teatro e outras artes escénicas.	▪ AEDB1.4.1. Analiza e comenta os espectáculos de danza, teatro e outras artes escénicas aos que se asistiu, en relación cos contidos estudados.	▪ CCEC ▪ CSIEE
▪ h ▪ i ▪ b	▪ B1.11. Ferramentas de expresión corporal, xestual oral e rítmico-musical. ▪ B1.10. Exploración do corpo e do movemento como instrumentos expresivos. ▪ B1.6. Elementos básicos da ficción escénica.	▪ B1.5. Desenvolver capacidades e destrezas lingüísticas orais e escritas, non verbais, xestuais e mímicas que aumenten o acervo expresivo e o repertorio comunicativo.	▪ AEDB1.5.1. Demostra riqueza comunicativa verbal e non verbal.	▪ CCL
			▪ AEDB1.5.2. Entende as artes escénicas e a danza como un espazo activo de escoita e de diálogo, procurando modos de expresión máis aló da palabra.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ d ▪ m	▪ B1.10. Exploración do corpo e do movemento como instrumentos expresivos.	▪ B1.6. Xerar recursos para desenvolver un maior coñecemento de si mesmo/a e unha personalidade autónoma e independente.	▪ AEDB1.6.1. Amosa interese por construír unha personalidade autónoma e independente.	▪ CAA
	Bloque 2. Teatro			
▪ e ▪ b ▪ f ▪ h ▪ i	▪ B2.1. Paradigmas e escolas de interpretación. ▪ B2.2. Estrutura dramática: situación, personaxe, obxectivo, conflito e acción.	▪ B2.1. Explicar os estilos e as formas de teatro: textual, xestual, de obxectos, musical e lírico.	▪ AEDB2.1.1. Recoñece e describe as características dos estilos e das formas de danza e de teatro.	▪ CCEC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Artes Escénicas e Danza. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ ñ ▪ o	▪ B2.3. Deseño dun espectáculo: equipos, fases e áreas de traballo. ▪ B2.4. Oficios da práctica escénica: dirección escénica, dramaturxia, escenografía, interpretación, iluminación, indumentaria, caracterización, espazo sonoro e atrezzo.			
▪ e ▪ l ▪ n	▪ B2.5. Técnicas de interpretación e improvisación. ▪ B2.6. Técnica vocal: respiración, colocación, apoio e articulación. ▪ B2.7. Expresión oral: expresión e ritmo en prosa e en verso. ▪ B2.3. Deseño dun espectáculo: equipos, fases e áreas de traballo.	▪ B2.2. Interpretar nun espazo escénico unha peza teatral onde se valoren as destrezas e as habilidades adquiridas.	▪ AEDB2.2.1. Aplica as habilidades técnicas necesarias nas actividades de interpretación dun repertorio variado de teatro en grupo, incorporando a expresión xestual, oral e cinética, e desenvolvendo unha partitura escénica.	▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ AEDB2.2.2. Coñece e escenifica os estilos e as técnicas escénicas que fomentan o autocoñecemento, a creatividade, a emoción e a conciencia corporal.	▪ CCEC ▪ CAA
			▪ AEDB2.2.3. Colabora co grupo e respecta as regras fixadas para lograr un resultado acorde coas súas propias posibilidades.	▪ CSC ▪ CSIEE
▪ n ▪ b ▪ f	▪ B2.5. Técnicas de interpretación e improvisación. ▪ B2.2. Estrutura dramática: situación, personaxe, obxectivo, conflito e acción. ▪ B2.6. Técnica vocal: respiración, colocación, apoio e articulación. ▪ B2.7. Expresión oral: expresión e ritmo en prosa e en verso.	▪ B2.3. Demostrar a capacidade para improvisar unha secuencia de movementos, libres ou cun fin determinado e valorar a importancia da improvisación teatral.	▪ AEDB2.3.1. Utiliza con rigor os elementos e as calidades do movemento na improvisación teatral.	▪ CCEC ▪ CAA
			▪ AEDB2.3.2. Utiliza a improvisación como medio para explorar a situación, o conflito, o personaxe e a acción.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ AEDB2.3.3. Utiliza a improvisa-	▪ CAA

	Artes Escénicas e Danza. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B2.4. Os oficios da práctica escénica: dirección escénica, dramaturxia, escenografía, interpretación, iluminación, indumentaria, caracterización, espazo sonoro e atrezzo.		ción como técnica de creación dramática e teatral	▪ CCEC
▪ a ▪ b ▪ d ▪ e	▪ B2.7. Expresión oral: expresión e ritmo en prosa e en verso. ▪ B2.3. Deseño dun espectáculo: equipos, fases e áreas de traballo. ▪ B2.4. Oficios da práctica escénica: dirección escénica, dramaturxia, escenografía, interpretación, iluminación, indumentaria, caracterización, espazo sonoro e atrezzo.	▪ B2.4. Integrarse en dinámicas de grupo creativas que fomenten un comportamento social, solidario, tolerante, responsable e asertivo que lle axude a superar inhibicións, medos e obstáculos comunicativos.	▪ AEDB2.4.1. Participa en las actividades de grupo.	▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ AEDB2.4.2. Interpreta e memoriza un repertorio variado de teatro en grupo.	▪ CAA ▪ CMCCT
	Bloque 3. Danza			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ n	▪ B3.1. Descrición e análise das formas e os estilos de danza. ▪ B3.2. Paradigmas e escolas de danza. ▪ B3.3.Técnicas de danza	▪ B3.1. Explicar os estilos (clásica, moderna, española e baile flamenco) e as formas de danza (étnicas e populares), en función da historia e das especialidades educativas.	▪ AEDB3.1.1. Recoñece, clasifica e sitúa no tempo, na cultura e no estilo as danzas e os espectáculos vistos previamente na aula.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CD
▪ a ▪ b ▪ m	▪ B3.4. Aliñamento e coordinación corporal. ▪ B3.5. Relación coa gravidade e enerxía do movemento. ▪ B3.6. O corpo no espazo: traxectoria, desprazamento e foco. ▪ B3.7. Musicalidade e precisión rítmica. ▪ B3.8. Calidades e dinámicas do movemento. ▪ B3.9. Estruturas coreográficas	▪ B3.2. Interpretar en grupo danzas a través da aprendizaxe de coreografías, memorizadas e ensaiadas ao longo do curso.	▪ AEDB3.2.1. Interpreta e memoriza un repertorio variado de danzas en grupo.	▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ AEDB3.2.2. Integra pautas de conciencia corporal e de control de movemento traballadas na aula.	▪ CAA ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia
DOG Diario Oficial de Galicia

	Artes Escénicas e Danza. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f ▪ m ▪ n ▪ d	▪ B3.4. Aliñamento e coordinación corporal. ▪ B3.5. Relación coa gravidade e enerxía do movemento. ▪ B3.6. O corpo no espazo: traxectoria, desprazamento e foco. ▪ B3.7. Musicalidade e precisión rítmica. ▪ B3.8. Calidades e dinámicas do movemento. ▪ B3.10. Exploración de formas de movemento propias a través da improvisación libre. ▪ B3.11. Técnicas de improvisación. Improvisación pautada. ▪ B3.12. Composición coreográfica.	▪ B3.3. Demostrar a capacidade para improvisar unha secuencia de movementos, libres ou cun fin determinado, e valorar a importancia da improvisación en danza.	▪ AEDB3.3.1. Utiliza con rigor os elementos e as calidades do movemento na improvisación da súa danza.	▪ CCEC ▪ CAA
			▪ AEDB3.3.2. Elabora e presenta con rigor e precisión pequenas estruturas coreográficas, en grupos pequenos, medianos e grandes.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CSIEE
	Bloque 4. Outras artes escénicas			
▪ b ▪ l ▪ n ▪ ñ	▪ B4.1. Espectáculos escénicos: circo, espectáculos musicais e performance. ▪ B4.2. Creación e difusión de produtos escénicos en Galicia. ▪ B4.3. Importancia da música cinematográfica, publicitaria e de ambientación. A danza no cine.	▪ B4.1. Explicar as características doutras artes escénicas, a súa evolución ao longo da historia e o seu papel na sociedade.	▪ AEDB4.1.1. Recoñece e describe as artes escénicas e as súas manifestacións.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ AEDB4.1.2. Recoñece e diferencia as artes escénicas no seu conxunto, en función das súas características específicas e singulares.	▪ CCEC ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Ciencias da Terra e do Medio Ambiente

Introdución

A materia de Ciencias da Terra e do Medio Ambiente ten como eixe principal o uso que facemos as persoas dos recursos que nos ofrece o noso planeta, un planeta finito que "utilizamos" como se fose ilimitado. Debe ser un instrumento para a comprensión do mundo que nos rodea e debe, tamén, promover unha reflexión crítica acerca da problemática ambiental que leve o alumnado a exercer unha cidadanía con conciencia cívica responsable, inspirada en valores, actitudes e intereses que o leven a protexer e mellorar o medio natural e, consecuentemente, participar de forma solidaria no desenvolvemento e mellora do seu contorno social.

A humanidade enfróntase a importantes retos no século XXI; entre eles, a procura de fontes alternativas de enerxía, o abastecemento de materias primas, o quecemento global, a alteración da capa de ozono ou a perda da biodiversidade. Cómpre non esquecer toda a variabilidade de impactos ambientais que a humanidade, coas súas accións, provoca no medio natural, e que é necesario abordar desde unha perspectiva integradora e holística e dun xeito interdisciplinario e sintético, que é, precisamente, unha característica inherente a esta materia do bacharelato: a aplicación de coñecementos e competencias adquiridas doutras ciencias, principalmente da bioloxía, da xeoloxía, da física e da química.

Coñecer a problemática ambiental e os avances científicos contribúe a facilitar a formulación de solucións integradoras entre desenvolvemento e ambiente, permitindo establecer unha xestión sustentable do noso planeta, o que permitirá evitar, ou cando menos diminuír, o impacto sobre o medio dalgunhas actividades humanas.

Ciencias da Terra e do Medio Ambiente aborda cuestións relacionadas coa comprensión do funcionamento dos sistemas terrestres, as súas dinámicas e as súas interaccións desde a escala local, rexional ou global. Para o conseguir, cómpre unha reflexión científica, aplicando modelos teóricos e análises, coa finalidade de proporcionar unha visión que permita atopar un equilibrio entre o aproveitamento dos recursos e a sustentabilidade, así como comprender a realidade de xeito global e sistémico, e valorar o contorno e toda a problemática relacionada coa actividade humana. Para isto é necesario valorar os riscos e propor medidas de predición, prevención e corrección, que mitiguen o risco.

O desenvolvemento da materia implica utilizar de xeito sintético os coñecementos científicos adquiridos en cursos anteriores e outros que se adquiren dun xeito menos formal, xa que moitos dos temas que se estudan constitúen unha preocupación da sociedade actual e están cada vez máis presentes nos medios de comunicación social.

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Ademais, require relacionar de xeito explícito o estudo da ciencia, a técnica, a sociedade e o ambiente, coa finalidade de analizar as situacións e as opcións ou alternativas de xestión coas que se pode abordar toda a problemática ambiental á que se enfronta a humanidade na actualidade.

A materia divídese en sete bloques de contidos. No bloque I ("Medio ambiente e fontes de información ambiental"), logo de definido o medio ambiente, os contidos céntranse na teoría de sistemas e a súa metodoloxía de traballo, así como nas fontes de información ambiental. Trátase de pór á disposición do alumnado as ferramentas básicas para abordar o estudo da Terra desde un punto de vista sistémico, así como adquirir o coñecemento necesario para acceder con rigor ás fontes de información ambiental.

O bloque 2 ("Dinámica dos sistemas fluídos") aborda contidos relacionados coa dinámica dos subsistemas terrestres fluídos, a atmosfera e a hidrosfera, como paso previo ao estudo dos bloques 3 ("Contaminación atmosférica") e 4 ("Contaminación das augas"), nos que os contidos xirarán arredor de toda a problemática ambiental relacionada coa contaminación dos anteditos subsistemas terrestres: a contaminación atmosférica e a contaminación das augas.

O bloque 5 ("A xeosfera e os riscos xeolóxicos") trata contidos relacionados cos riscos xeolóxicos internos e externos, facendo fincapé nas medidas de predición, prevención e corrección que se poden pór en práctica fronte a este tipo de impactos.

O bloque 6, co título de "Circulación de materia e enerxía na biosfera", inclúe contidos relacionados coa composición, a estrutura e a dinámica dos ecosistemas, a importancia da biodiversidade e a súa conservación e, finalmente, un análise sobre a situación de interfases como o solo e o medio litoral, que son moi fráxiles en relación á presión ás que os someten as actividades humanas, e que é preciso valorar e conservar.

Por último, a modo de conclusión, o bloque 7 ("A xestión do planeta e o desenvolvemento sustentable") ten como finalidade analizar modelos de xestión do planeta, investigar sobre a información facilitada por diferentes instrumentos de avaliación ambiental e achegarse á lexislación en materia ambiental a nivel local, autonómico, estatal e internacional. En definitiva, trátase de reflexionar con sentido crítico sobre a problemática ambiental á que se enfronta a sociedade utilizando diferentes fontes de información.

2º de bacharelato

	Ciencias da Terra e do Medio Ambiente. 2º de bacharelato	

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias Clave
	Bloque 1. Medio ambiente e fontes de información ambiental			
▪ i ▪ l	▪ B1.1. Concepto de medio ambiente e dinámica de sistemas. Modelos da teoría de Sistemas.	▪ B1.1. Realizar modelos de sistemas considerando as variables, analizando a interdependencia dos seus elementos e establecendo as súas relacións causais.	▪ CTMAB1.1.1. Contrasta a interdependencia dos elementos dun sistema establecendo as súas relacións.	▪ CMCCT
			▪ CTMAB1.1.2. Elabora modelos de sistemas nos que representa as relacións causais, interpretando as consecuencias da variación dos distintos factores.	▪ CAA
▪ i ▪ l	▪ B1.2. O medio natural como sistema. Aplicación da teoría de sistemas ao sistema natural. ▪ B1.3. Humanidade e medio ambiente. Historia das relacións da humanidade coa natureza.	▪ B1.2. Aplicar a dinámica de sistemas aos cambios ambientais acontecidos como consecuencia da aparición da vida e as actividades humanas ao longo da historia.	▪ CTMAB1.2.1. Analiza, a partir de modelos sinxelos, os cambios ambientais que tiveron lugar como consecuencia da aparición da vida e da acción humana ao longo da historia.	▪ CCEC ▪ CAA
▪ i ▪ l	▪ B1.4. Recursos naturais, riscos e impactos ambientais.	▪ B1.3. Identificar recursos, riscos e impactos, asociándoos á actividade humana sobre o medio ambiente.	▪ CTMAB1.3.1. Identifica e clasifica recursos, riscos e impactos ambientais asociados.	▪ CMCCT
▪ g ▪ i ▪ l	▪ B1.5. Fontes de información ambiental.	▪ B1.4. Identificar os principais instrumentos de información ambiental.	▪ CTMAB1.4.1. Coñece e enumera os principais métodos de información ambiental.	▪ CMCCT ▪ CD
			▪ CTMAB1.4.2. Extrae conclusións sobre cuestións ambientais a partir de distintas fontes de información.	▪ CCL ▪ CD ▪ CSIEE
	Bloque 2. Dinámica dos sistemas fluídos			
▪ i ▪ l	▪ B2.1. A radiación solar como recurso enerxético. ▪ B2.2. As masas fluídas e a súa rela-	▪ B2.1. Identificar os efectos da radiación solar na dinámica das capas fluídas, no clima e na xeodinámica externa.	▪ CTMAB2.1.1. Valora a radiación solar como recurso enerxético.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ CTMAB2.1.2. Relaciona a radiación	▪ CMCCT

DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26430
DOG Diario Oficial de Galicia
XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Ciencias da Terra e do Medio Ambiente. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias Clave
	ción co funcionamento do clima.		solar coa dinámica das capas fluídas e o clima.	
			▪ CTMAB2.1.3. Explica a relación entre radiación solar e xeodinámica externa.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B2.2. As masas fluídas e a súa relación co funcionamento do clima.	▪ B2.2. Comprender o funcionamento das capas fluídas establecendo a súa relación co clima.	▪ CTMAB2.2.1. Explica a dinámica da atmosfera e as súas consecuencias no clima.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ i ▪ l	▪ B2.3. Compoñentes da atmosfera, orixe e importancia biolóxica.	▪ B2.3. Recoñecer os compoñentes da atmosfera relacionándoos coa súa procedencia e importancia biolóxica.	▪ CTMAB2.3.1. Identifica os compoñentes da atmosfera en relación coa súa procedencia, a súa distribución e a súa dinámica.	▪ CMCCT ▪ CAA
			▪ CTMAB2.3.2. Relaciona os compoñentes da atmosfera coa súa importancia biolóxica.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ i ▪ l	▪ B2.4. Capa de ozono: orixe e importancia. ▪ B2.5. Diminución da capa de ozono: efectos e medidas preventivas.	▪ B2.4. Comprender a importancia da capa de ozono e a súa orixe.	▪ CTMAB2.4.1. Determina a importancia da capa de ozono e valora os efectos da súa diminución.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ CTMAB2.4.2. Sinala medidas que preveñen a diminución da capa de ozono.	▪ CSIEE
▪ i ▪ l	▪ B2.6. Efecto invernadoiro: relación coa vida na Terra. Causas e consecuencias do aumento do efecto invernadoiro.	▪ B2.5. Determinar a orixe do efecto invernadoiro e a súa relación coa vida na Terra.	▪ CTMAB2.5.1. Valora o efecto invernadoiro e a súa relación coa vida na Terra.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ CTMAB2.5.2. Comprende e explica que factores provocan o aumento do efecto invernadoiro e as súas consecuencias.	▪ CMCCT ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Ciencias da Terra e do Medio Ambiente. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias Clave
▪ i ▪ l	▪ B2.7. A hidrosfera e o seu papel como regulador climático.	▪ B2.6. Comprender o papel da hidrosfera como regulador climático.	▪ CTMAB2.6.1. Razoa o funcionamento da hidrosfera como regulador climático.	▪ CMCCT
			▪ CTMAB2.6.2. Determina a influencia da circulación oceánica no clima.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ i ▪ l	▪ B2.8. Relación das correntes oceánicas coa circulación dos ventos e o clima e con algúns fenómenos climáticos.	▪ B2.7. Asociar algúns fenómenos climáticos coas correntes oceánicas (ou a temperatura superficial da auga).	▪ CTMAB2.7.1. Explica a relación entre as correntes oceánicas e fenómenos como "El Niño" e os furacáns, entre outros.	▪ CMCCT
			▪ CTMAB2.7.2. Asocia as correntes oceánicas coa circulación dos ventos e o clima.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B2.9. Formación das precipitacións. Tipos de precipitacións. ▪ B2.10. Interpretación de mapas meteorolóxicos.	▪ B2.8. Explicar a formación de precipitacións en relación aos movementos de masas de aire e interpretar mapas meteorolóxicos.	▪ CTMAB2.8.1. Relaciona a circulación de masas de aire cos tipos de precipitacións.	▪ CMCCT
			▪ CTMAB2.8.2. Interpreta mapas meteorolóxicos.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ b ▪ i ▪ l ▪ p	▪ B2.11. Os riscos climáticos, causas e consecuencias. Medidas de predición, prevención e corrección.	▪ B2.9. Identificar os riscos climáticos, valorando os factores que contribúen a favorecelos e a paliar os seus efectos.	▪ CTMAB2.9.1. Relaciona os riscos climáticos cos factores que os orixinan e coas súas consecuencias.	▪ CMCCT ▪ CAA
			▪ CTMAB2.9.2. Propón medidas para evitar ou diminuír os efectos dos riscos climáticos.	▪ CSIEE
	Bloque 3. Contaminación atmosférica			
▪ i ▪ l	▪ B3.1. Orixe e efectos da contaminación atmosférica.	▪ B3.1. Argumentar a orixe da contaminación atmosférica e identificar os efectos sociais, ambientais e sanita-	▪ CTMAB3.1.1. Identifica os efectos biolóxicos da contaminación atmosférica.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Ciencias da Terra e do Medio Ambiente. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias Clave
▪ p		rios que produce.		
			▪ CTMAB3.1.2. Asocia os contaminantes coa súa orixe e recoñece as súas consecuencias sociais, ambientais e sanitarias.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ h ▪ i ▪ l	▪ B3.2. Medidas preventivas e correctoras da contaminación atmosférica e do efecto invernadoiro.	▪ B3.2. Propor medidas que favorecen a diminución da contaminación atmosférica e do efecto invernadoiro.	▪ CTMAB3.2.1. Describe medidas que preveñen ou atenúan a contaminación atmosférica e o efecto invernadoiro.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSIEE
▪ i ▪ l	▪ B3.1. Orixe e efectos da contaminación atmosférica. ▪ B3.3. Factores que inflúen na dispersión dos contaminantes atmosféricos.	▪ B3.3. Relacionar a contaminación atmosférica cos seus efectos biolóxicos e con certas condicións meteorolóxicas e/ou topográficas.	▪ CTMAB3.3.1. Relaciona o grao de contaminación con certas condicións meteorolóxicas e/ou topográficas.	▪ CMCCT ▪ CAA
			▪ CTMAB3.3.2. Explica os efectos biolóxicos producidos pola contaminación atmosférica.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B3.4. Efectos da contaminación atmosférica segundo o seu raio de influencia.	▪ B3.4. Clasificar os efectos locais, rexionais e globais da contaminación atmosférica.	▪ CTMAB3.4.1. Describe os efectos locais, rexionais e globais ocasionados pola contaminación do aire.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B3.5. Ozono troposférico e ozono estratosférico.	▪ B3.5. Distinguir a orixe e os efectos do ozono troposférico e do ozono estratosférico.	▪ CTMAB3.5.1. Distingue a orixe e os efectos do ozono troposférico e do estratosférico.	▪ CMCCT
	Bloque 4. Contaminación das augas			
▪ i ▪ l	▪ B4.1. Ciclo hidrolóxico. ▪ B4.2. Orixe e efectos da contaminación das augas superficiais e subterráneas.	▪ B4.1. Clasificar os contaminantes da auga en relación á súa orixe e aos seus efectos.	▪ CTMAB4.1.1. Coñece e describe a orixe e os efectos da contaminación das augas superficiais e subterráneas.	▪ CMCCT
			▪ CTMAB4.1.2. Relaciona os principais contaminantes da auga coa súa orixe	▪ CMCCT ▪ CAA

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Ciencias da Terra e do Medio Ambiente. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias Clave
			e cos seus efectos.	
▪ i ▪ l	▪ B4.3. Parámetros de medida da calidade da auga.	▪ B4.2. Coñecer os indicadores de calidade da auga.	▪ CTMAB4.2.1. Coñece e describe os principais indicadores de calidade da auga.	▪ CMCCT
▪ h ▪ i ▪ l ▪ p	▪ B4.2. Orixe e efectos da contaminación das augas superficiais e subterráneas. ▪ B4.4. Prevención e corrección da contaminación da auga.	▪ B4.3. Valorar as repercusións para a humanidade da contaminación da auga, e propón medidas que a eviten ou diminúan.	▪ CTMAB4.3.1. Describe o proceso de eutrofización das augas e valora as súas consecuencias.	▪ CMCCT ▪ CAA
			▪ CTMAB4.3.2. Propón actitudes e accións individuais, estatais e intergobernamentais, que reduzan as repercusións ambientais da contaminación da auga.	▪ CMCCT ▪ CSIEE ▪ CSC
▪ i ▪ l	▪ B4.5. Sistemas de tratamento e depuración das augas.	▪ B4.4. Coñecer os sistemas de potabilización e depuración das augas residuais.	▪ CTMAB4.4.1. Esquematiza as fases de potabilización e depuración da auga nunha EDAR.	▪ CMCCT
	Bloque 5. A xeosfera e os riscos xeolóxicos			
▪ i ▪ l	▪ B5.1. Xeosfera: soporte dos restantes subsistemas terrestres. ▪ B5.2. Riscos xeolóxicos e a súa relación cos fluxos de enerxía terrestres.	▪ B5.1. Relacionar os fluxos de enerxía e os riscos xeolóxicos.	▪ CTMAB5.1.1. Identifica as manifestacións da enerxía interna da Terra e a súa relación cos riscos xeolóxicos.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ h ▪ i ▪ l	▪ B5.3. Orixe dos riscos xeolóxicos internos.	▪ B5.2. Identificar os factores que determinan, favorecen e atenúan os riscos xeolóxicos sísmico e volcánico.	▪ CTMAB5.2.1. Explica a orixe e os factores que determinan os riscos sísmico e volcánico.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ h ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B5.4. Métodos de predición e prevención dos riscos xeolóxicos. ▪ B5.5. Danos orixinados polos riscos xeolóxicos.	▪ B5.3. Identificar os danos que producen os riscos xeolóxicos, e determinar métodos de predición e prevención.	▪ CTMAB5.3.1. Coñece os métodos de predición e prevención dos riscos xeolóxicos.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
			▪ CTMAB5.3.2. Relaciona os riscos	▪ CMCCT

DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26434
Diario Oficial de Galicia
XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Ciencias da Terra e do Medio Ambiente. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias Clave
▪ p			xeolóxicos cos danos que producen.	▪ CAA
▪ i ▪ l	▪ B5.6. O relevo como consecuencia da interacción da dinámica interna e externa do planeta.	▪ B5.4. Comprender o relevo como interacción da dinámica interna e externa.	▪ CTMAB5.4.1. Interpreta o relevo como consecuencia da interacción da dinámica interna e externa do planeta.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ i ▪ l	▪ B5.7. Riscos asociados aos sistemas de ladeira e fluviais.	▪ B5.5. Determinar os riscos asociados aos sistemas de ladeira e fluviais, e valorar os factores que inflúen.	▪ CTMAB5.5.1. Identifica os riscos asociados aos sistemas de ladeira e fluviais, e comprende os factores que interveñen.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ a ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m ▪ p	▪ B5.8. Importancia da ordenación do territorio na prevención dos riscos xeolóxicos. ▪ B5.9. Impactos máis frecuentes na paisaxe.	▪ B5.6. Recoñecer a fraxilidade da paisaxe fronte aos impactos ambientais e valorar a ordenación do territorio como prevención de riscos.	▪ CTMAB5.6.1. Valora a ordenación do territorio como método de prevención de riscos.	▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ CTMAB5.6.2. Avalía a fraxilidade da paisaxe e os impactos máis frecuentes que sofre.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ i ▪ l	▪ B5.10. Recursos da xeosfera: problemas ambientais ocasionados pola súa explotación.	▪ B5.7. Recoñecer os recursos minerais, os combustibles fósiles e os impactos derivados do seu uso.	▪ CTMAB5.7.1. Relaciona a utilización dos principais recursos minerais e enerxéticos cos problemas ambientais ocasionados e cos riscos asociados.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ a ▪ h ▪ i ▪ l ▪ p	▪ B5.11. Impactos derivados da explotación dos recursos da xeosfera en Galicia.	▪ B5.8. Identifica os impactos derivados da explotación dos recursos da xeosfera en Galicia.	▪ CTMAB5.8.1.Coñece os principais impactos derivados da explotación dos recursos da xeosfera no seu contorno máis próximo.	▪ CMCCT ▪ CCEC
▪ a ▪ b ▪ h ▪ i	▪ B5.12. Uso eficiente da enerxía e dos recursos.	▪ B5.9. Identificar medidas de uso eficiente da enerxía e dos recursos, determinando os seus beneficios.	▪ CTMAB5.9.1. Valora o uso eficiente da enerxía e dos recursos.	▪ CSC ▪ CCEC
			▪ CTMAB5.9.2. Avalía as medidas que	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Ciencias da Terra e do Medio Ambiente. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias Clave
▪ l ▪ p			promoven un uso eficiente da enerxía e dos recursos.	▪ CCEC ▪ CSIEE
	Bloque 6. Circulación de materia e enerxía na biosfera			
▪ i ▪ l	▪ B6.1. Circulación de materia e enerxía na biosfera. ▪ B6.2. Relacións tróficas nos ecosistemas, cadeas e redes tróficas. Representacións gráficas. ▪ B6.3. Factores limitantes da produción primaria.	▪ B6.1. Recoñecer as relacións tróficas dos ecosistemas, valorando a influencia dos factores limitantes da produción primaria e daqueles que aumentan a súa rendibilidade.	▪ CTMAB6.1.1. Identifica os factores limitantes da produción primaria e aqueles que aumentan a súa rendibilidade.	▪ CMCCT ▪ CAA
			▪ CTMAB6.1.2. Esquematiza as relacións tróficas dun ecosistema.	▪ CMCCT ▪ CAA
			▪ CTMAB6.1.3. Interpreta gráficos, pirámides, cadeas e redes tróficas.	▪ CMCCT ▪ CAA
			▪ CTMAB6.1.4. Explica as causas da diferenza de produtividade en mares e continentes.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ i ▪ l	▪ B6.4. Ciclos bioxeoquímicos do osíxeno, o carbono, o nitróxeno, o fósforo e o xofre.	▪ B6.2. Comprender a circulación de bioelementos (sobre todo O, C, N, P e S) entre os subsistemas terrestres.	▪ CTMAB6.2.1. Esquematiza os ciclos bioxeoquímicos e argumenta a importancia do seu equilibrio.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ i ▪ l	▪ B6.5. Os ecosistemas no tempo: sucesión, autorregulación e regresión.	▪ B6.3. Comprender os cambios que se suceden nos ecosistemas ao longo do tempo.	▪ CTMAB6.3.1. Identifica os cambios que se producen nas sucesións ecolóxicas e interpreta a variación dos parámetros tróficos.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ h ▪ i ▪ l	▪ B6.6. Autorregulación dos ecosistemas e repercusión da acción humana sobre eles.	▪ B6.4. Comprender os mecanismos naturais de autorregulación dos ecosistemas e valorar a repercusión da acción humana sobre eles.	▪ CTMAB6.4.1. Coñece os mecanismos naturais de autorregulación dos ecosistemas.	▪ CMCCT ▪ CAA
			▪ CTMAB6.4.2. Argumenta e relaciona	▪ CMCCT

	Ciencias da Terra e do Medio Ambiente. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias Clave
			as actividades humanas coas repercusións na dinámica dos ecosistemas.	▪ CAA ▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ h ▪ i ▪ l ▪ p	▪ B6.7. Concepto de biodiversidade. ▪ B6.8. Causas e repercusións da perda da biodiversidade.	▪ B6.5. Distinguir a importancia da biodiversidade e recoñecer as actividades que teñen efectos negativos sobre ela.	▪ CTMAB6.5.1. Argumenta a importancia da biodiversidade e os riscos que supón a súa diminución.	▪ CMCCT ▪ CCEC ▪ CSC
			▪ CTMAB6.5.2. Relaciona as accións humanas coa súa influencia na biodiversidade do ecosistema.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ i ▪ l	▪ B6.9. O solo como interfase. ▪ B6.10. Edafoxénese e tipos de solos.	▪ B6.6. Identificar os tipos de solo, en relación coa litoloxía e o clima que os orixinou.	▪ CTMAB6.6.1. Clasifica os tipos de solo en relación coa litoloxía e o clima que os orixina.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ b ▪ h ▪ i ▪ l ▪ p	▪ B6.11. Usos e fraxilidade do solo como recurso.	▪ B6.7. Valorar o solo como recurso fráxil e escaso.	▪ CTMAB6.7.1. Valora o solo como recurso fráxil e escaso.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ i ▪ l	▪ B6.12. Impactos sobre o solo. Técnicas de valoración do grao de alteración dun solo.	▪ B6.8. Coñecer técnicas de valoración do grao de alteración dun solo.	▪ CTMAB6.8.1. Identifica o grao de alteración dun solo aplicando distintas técnicas de valoración.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ a ▪ h ▪ i ▪ l ▪ p	▪ B6.13. Impactos sobre a biosfera producidos pola deforestación, a agricultura e a gandaría.	▪ B6.9. Analizar os problemas ambientais producidos pola deforestación, a agricultura e a gandaría.	▪ CTMAB6.9.1. Analiza os problemas ambientais producidos pola deforestación, a agricultura e a gandaría.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ i ▪ l	▪ B6.14. O sistema litoral como interfase.	▪ B6.10. Comprender as características do sistema litoral.	▪ CTMAB6.10.1. Coñece as características dos sistema litoral.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Ciencias da Terra e do Medio Ambiente. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias Clave
▪ a ▪ h ▪ i ▪ l ▪ p	▪ B6.15. Importancia ecolóxica dos recursos do sistema litoral, impactos derivados da súa sobreexplotación.	▪ B6.11. Analizar e valorar a evolución dos recursos pesqueiros.	▪ CTMAB6.11.1. Valora o sistema litoral como fonte de recursos e biodiversidade.	▪ CSC ▪ CCEC
			▪ CTMAB6.11.2. Relaciona a sobreexplotación dos recursos pesqueiros con impactos nas zonas litorais.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCEC
▪ a ▪ b ▪ h ▪ i ▪ l ▪ p	▪ B6.16. Importancia da conservación das zonas litorais.	▪ B6.12. Valorar a conservación das zonas litorais polo seu elevado valor ecolóxico.	▪ CTMAB6.12.1. Establece a importancia da conservación das zonas litorais.	▪ CCEC ▪ CSC
	Bloque 7. A xestión do planeta e o desenvolvemento sustentable			
▪ a ▪ b ▪ e ▪ h ▪ m	▪ B7.1. Xestión dos impactos ambientais; alternativas ante a problemática ambiental: desenvolvemento incontrolado, conservacionismo e desenvolvemento sustentable.	▪ B7.1. Establecer diferenzas entre o desenvolvemento incontrolado, o conservacionismo e o desenvolvemento sustentable.	▪ CTMAB7.1.1. Distingue modelos de uso dos recursos e deseña outros sustentables.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
			▪ CTMAB7.1.2. Argumenta as diferenzas entre o desenvolvemento incontrolado, o conservacionismo e o desenvolvemento sustentable.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
▪ g ▪ i ▪ l	▪ B7.2. Avaliación do impacto ambiental. ▪ B7.3. Instrumentos de xestión ambiental.	▪ B7.2. Coñecer algúns instrumentos de avaliación ambiental.	▪ CTMAB7.2.1. Analiza a información facilitada por algúns instrumentos de avaliación ambiental, e conclúe impactos e medidas correctoras.	▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
▪ a ▪ b	▪ B7.4. Relación entre desenvolvemento, calidade de vida e problemas am-	▪ B7.3. Identificar a relación, a nivel internacional, entre o desenvolvemento dos países, a calidade de vida e os	▪ CTMAB7.3.1. Analiza o desenvolvemento dos países en relación con problemas ambientais e coa calidade	▪ CSC ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Ciencias da Terra e do Medio Ambiente. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias Clave
▪ h ▪ m	bientais no ámbito internacional.	problemas ambientais.	de vida.	▪ CSIEE
▪ a ▪ h ▪ i ▪ l	▪ B7.5. Modelos de xestión de recursos.	▪ B7.4. Determinar a orixe dos residuos, as consecuencias da súa produción e do seu consumo, e as alternativas á súa xestión.	▪ CTMAB7.4.1. Relaciona o consumo dalgúns produtos e a deterioración do medio.	▪ CMCCT ▪ CAA
			▪ CTMAB7.4.2. Expón políticas ambientais adecuadas á defensa do medio.	▪ CCL ▪ CCEC ▪ CSIEE
			▪ CTMAB7.4.3. Argumenta a orixe dos residuos valorando a súa xestión.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CAA
▪ a ▪ g ▪ i ▪ l ▪ p	▪ B7.2. Avaliación do impacto ambiental. ▪ B7.3. Instrumentos de xestión ambiental.	▪ B7.5. Valorar a importancia do uso de novas tecnoloxías nos estudos ambientais e interpretar matrices sinxelas para a ordenación do territorio.	▪ CTMAB7.5.1. Comprende e explica a importancia do uso de novas tecnoloxías nos estudos ambientais.	▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CSC
			▪ CTMAB7.5.2. Analiza a información de matrices sinxelas, valorando o uso do territorio.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ p	▪ B7.6. Influencia dos organismos nacionais e internacionais en materia ambiental. ▪ B7.7. Lexislación ambiental.	▪ B7.6. Coñecer os principais organismos nacionais e internacionais en materia ambiental, e a lexislación estatal e autonómica sobre algúns impactos ambientais.	▪ CTMAB7.6.1. Coñece e explica os principais organismos nacionais e internacionais, e a súa influencia en materia ambiental.	▪ CD ▪ CCL ▪ CCEC
			▪ CTMAB7.6.2. Coñece a lexislación española e galega sobre algúns impactos ambientais e as normas de prevención aplicables.	▪ CCL ▪ CAA
▪ a	▪ B7.8. Protección dos espazos natu-	▪ B7.7. Valorar a protección dos espa-	▪ CTMAB7.7.1. Argumenta a necesida-	▪ CCL

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Ciencias da Terra e do Medio Ambiente. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias Clave
▪ b ▪ m ▪ p	rais. ▪ B7.9. Espazos naturais en España e, en particular, en Galicia.	zos naturais.	de de protección dos espazos naturais e as súas consecuencias; en particular, os do seu contorno máis próximo.	▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Cultura Científica

Introdución

Tanto a ciencia como a tecnoloxía son alicerces do benestar das nacións, e ambas son necesarias para que un país poida enfrontarse a novos retos e a atopar solucións para eles.

O desenvolvemento social, económico e tecnolóxico dun país, a súa posición nun mundo cada vez máis competitivo e globalizado, así como o benestar da cidadanía na sociedade da información e do coñecemento, dependen directamente da súa formación intelectual e, entre outros factores, da súa cultura científica.

Que a ciencia forma parte do acervo cultural da humanidade é innegable; de feito, calquera cultura pasada apoiou os seus avances e logros nos coñecementos científicos que se ían adquirindo e que se debían ao esforzo e á creatividade humana. A materia denominada Cultura Científica debe, daquela, contribuír á adquisición desta dimensión da competencia en conciencia e expresión cultural.

Individualmente considerada, a ciencia é unha das grandes construcións teóricas da humanidade; o seu coñecemento forma o individuo, proporciónalle capacidade de análise e de procura da verdade. Na vida diaria estamos en continuo contacto con situacións de carácter científico que nos afectan directamente, situacións que a cidadanía do século XXI debe ser capaz de entender e de valorar criticamente.

Repetidas veces, os medios de comunicación informan sobre cuestións científicas e tecnolóxicas de actualidade. A materia de Cultura Científica contribúe a que o alumnado avalíe enunciados relacionados con estas cuestións e tome decisións fundamentadas en probas de carácter científico, diferenciándoas das crenzas e das opinións. En definitiva, trátase de que os cidadáns e as cidadás sexan competentes para tomar decisións baseadas no coñecemento científico, nun marco democrático de participación cidadá, desenvolvendo deste xeito a competencia social e cívica.

Un dos aspectos básicos da competencia científica é a capacidade de utilizar probas e argumentar en relación a cuestións de carácter científico, e tomar decisións baseadas en probas. A materia de Cultura Científica debe contribuír a isto, a través dunha metodoloxía que enfronte o alumnado ao reto de utilizar probas e argumentar nun contexto real e mediante o diálogo entre iguais. O traballo cooperativo e colaborativo, a formulación de tarefas en contextos reais e o traballo experimental deben, xa que logo, formar parte do desenvolvemento curricular na aula.

Partindo do enfoque competencial do currículo, a materia de Cultura Científica servirá para o desenvolvemento das competencias lingüística e dixital, a través da realización de tarefas grupais que supoñan compilar e organizar in-

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

formación, expola de xeito oral e escrito, elaborar presentacións, defender as opinións propias en debates e outras situacións de aula.

A materia tamén contribuirá ao desenvolvemento das competencias de aprender a aprender, e de sentido de iniciativa e espírito emprendedor, a través dunha metodoloxía que promova situacións de aula que fomenten a responsabilidade do alumnado no proceso de aprendizaxe, a avaliación e a autoavaliación, a autocrítica e a promoción da iniciativa do alumnado para que sexa o protagonista do proceso.

Outra razón do interese da materia de Cultura Científica é a importancia do coñecemento e da utilización do método científico, útil non só no ámbito da investigación, senón en xeral en todas as disciplinas e actividades. Ademais, o fomento de vocacións científicas é outra das dimensións ás que esta materia debe contribuír.

Por tanto, requírese que a sociedade adquira unha cultura científica básica que lle permita entender o mundo actual e ser quen de tomar decisións baseadas no coñecemento científico en distintos contextos; é dicir, conseguir a alfabetización científica da cidadanía. Por iso, esta materia vincúlase tanto á etapa de ESO como á de bacharelato.

No cuarto curso de ESO, a materia de Cultura Científica establece a base de coñecemento científico sobre temas xerais como o universo, os avances tecnolóxicos, a saúde, a calidade de vida e a contribución do coñecemento dos materiais aos avances da humanidade.

Para primeiro de bacharelato déixanse cuestións algo máis complexas, como a formación da Terra e a orixe da vida, a xenética, os avances biomédicos e, para rematar, un bloque dedicado a todo o relacionado coas tecnoloxías da información e da comunicación.

Tanto en cuarto de ESO como en primeiro de bacharelato, no bloque 1 establécense os procedementos de traballo para abordar os contidos dos outros bloques de coñecemento. Para lograr a adquisición das competencias, deben formar parte do desenvolvemento curricular a obtención e a selección crítica de información de carácter científico; a valoración da importancia da ciencia e a tecnoloxía na vida diaria; a comunicación de información de carácter científico nos soportes escrito, oral e virtual; o diálogo e o debate entre iguais sobre os temas científico tecnolóxicos; o traballo cooperativo e colaborativo. Trátase, pois, ademais de adquirir coñecementos científico tecnolóxicos, de contribuír á capacidade de avaliar de xeito crítico e comunicar eficazmente cuestións de carácter científico e tecnolóxico. Por tanto, as estratexias fundamentais dos procedementos de traballo deben impregnar o resto de bloques de coñecemento, formando parte indivisible á hora de abordar cuestións relacionadas coa cultura científica.

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

4º de ESO

	Cultura Científica. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Procedementos de traballo			
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m	▪ B1.1. A comunicación en ciencia e tecnoloxía. O artigo científico. Fontes de divulgación científica. Elaboración e presentación de informes utilizando medios diversos.	▪ B1.1. Obter, seleccionar e valorar informacións relacionados con temas científicos da actualidade.	▪ CCIB1.1.1. Analiza un texto científico, valorando de forma crítica o seu contido.	▪ CAA ▪ CCL
			▪ CCIB1.1.2. Presenta información sobre un tema tras realizar unha procura guiada de fontes de contido científico, utilizando tanto os soportes tradicionais como internet.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
▪ a ▪ f ▪ l ▪ ñ	▪ B1.2. Ciencia, tecnoloxía e sociedade. Perspectiva histórica.	▪ B1.2. Valorar a importancia da investigación e o desenvolvemento tecnolóxico na actividade cotiá.	▪ CCIB1.2.1. Analiza o papel da investigación científica como motor da nosa sociedade e a súa importancia ao longo da historia.	▪ CAA ▪ CCEC
▪ a ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ o	▪ B1.1. A comunicación en ciencia e tecnoloxía. O artigo científico. Fontes de divulgación científica. Elaboración e presentación de informes e presentación utilizando medios diversos.	▪ B1.3. Comunicar conclusións e ideas en distintos soportes a públicos diversos, utilizando eficazmente as tecnoloxías da información e da comunicación, para transmitir opinións propias argumentadas.	▪ CCIB1.3.1. Comenta artigos científicos divulgativos realizando valoracións críticas e análises das consecuencias sociais, e defende en público as súas conclusións.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
	Bloque 2. O Universo			
▪ a ▪ e ▪ f	▪ B2.1. Orixe do universo: o Sistema Solar, a Terra, a vida e a evolución. Teorías científicas fronte a opinións e crenzas; perspectiva histórica.	▪ B2.1. Diferenciar as explicacións científicas relacionadas co Universo, o Sistema Solar, a Terra, a orixe da vida e a evolución das especies, daquelas baseadas en opi-	▪ CCIB2.1.1. Describe as teorías acerca da orixe, a evolución e o final do Universo, e establece os argumentos que as sustentan.	▪ CMCCT

Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Cultura Científica. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		niόns ou crenzas.		
▪ f	▪ B2.2. Orixe, formación e estrutura do Universo.	▪ B2.2. Coñecer os feitos históricos e as teorías que xurdiron ao longo da historia sobre a orixe do Universo, e en particular a teoría do Big Bang.	▪ CCIB2.2.1. Recoñece a teoría do Big Bang como explicación á orixe do Universo.	▪ CMCCT
			▪ CCIB2.2.2. Sinala os acontecementos científicos que foron fundamentais para o coñecemento actual do Universo.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B2.2. Orixe, formación e estrutura do Universo.	▪ B2.3. Describir a organización do Universo e como se agrupan as estrelas e pos planetas.	▪ CCIB2.3.1. Establece a organización do Universo coñecido, e sitúa nel o sistema solar.	▪ CMCCT
			▪ CCIB2.3.2. Determina, coa axuda de exemplos, os aspectos máis salientables da Vía Láctea.	▪ CMCCT
			▪ CCIB2.3.3. Xustifica a existencia da materia escura para explicar a estrutura do Universo.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B2.2. Orixe, formación e estrutura do Universo.	▪ B2.4. Sinalar que observacións poñen de manifesto a existencia dun burato negro, e cales son as súas características.	▪ CCIB2.4.1. Argumenta a existencia dos buratos negros e describe as súas principais características.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B2.2. Orixe, formación e estrutura do Universo.	▪ B2.5. Distinguir as fases da evolución das estrelas e relacionalas coa xénese de elementos.	▪ CCIB2.5.1. Coñece as fases da evolución estelar e describe en cal delas atopar o noso Sol.	▪ CMCCT
▪ f	▪ B2.3. O Sistema Solar: formación e estrutura.	▪ B2.6. Recoñecer a formación do Sistema Solar.	▪ CCIB2.6.1. Explica a formación do Sistema Solar e describe a súa estrutura e as súas características principais.	▪ CMCCT

	Cultura Científica. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f	▪ B2.3. O Sistema Solar: formación e estrutura.	▪ B2.7. Indicar as condicións para a vida noutros planetas.	▪ CCIB2.7.1. Indica as condicións que debe cumprir un planeta para que poida albergar vida.	▪ CAA ▪ CMCCT
	Bloque 3. Avances tecnolóxicos, implicacións sociais e ambientais			
▪ a ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m	▪ B3.1. Ambiente, tecnoloxía e sociedade. O crecemento da poboación humana e os problemas ambientais. Sustentabilidade e protección ambiental.	▪ B3.1. Identificar os principais problemas ambientais, as súas causas e os factores que os intensifican; predicir as súas consecuencias e propor solucións.	▪ CCIB3.1.1. Relaciona os principais problemas ambientais coas súas causas, e establece as súas consecuencias.	▪ CMCCT
			▪ CCIB3.1.2. Procura e describe solucións aplicables para resolver os principais problemas ambientais.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ h ▪ m	▪ B3.1. Ambiente, tecnoloxía e sociedade. O crecemento da poboación humana e os problemas ambientais. Sustentabilidade e protección ambiental.	▪ B3.2. Argumentar sobre o crecemento da poboación humana, a evolución tecnolóxica, os problemas ambientais e a necesidade dunha xestión sustentable dos recursos que proporciona a Terra.	▪ CCIB3.2.1. Coñece e analiza as implicacións ambientais dos principais tratados e dos protocolos internacionais sobre a protección ambientais.	▪ CSC
▪ a ▪ d ▪ g ▪ h ▪ m	▪ B3.2. Principais problemas ambientais: causas, consecuencias e posibles solucións.	▪ B3.3. Valorar as graves implicacións sociais, tanto na actualidade como no futuro, da sobreexplotación de recursos naturais, a contaminación, a desertización, a perda de biodiversidade e o tratamento de residuos.	▪ CCIB3.3.1. Recoñece os efectos do cambio climático, establece as súas causas e propón medidas concretas e aplicables, a nivel global e individual, para o reducir.	▪ CSIEE
			▪ CCIB3.3.2. Valora e describe os impactos da sobreexplotación dos recursos naturais, a contaminación, a desertización, os tratamentos de residuos e a perda de biodiversidade, e propón solucións e actitudes persoais e colectivas para os paliar.	▪ CMCCT ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Cultura Científica. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ e ▪ m	▪ B3.3. Estudo de problemas ambientais do contorno próximo. Elaboración de informes e presentación de conclusións.	▪ B3.4. Saber utilizar climogramas, índices de contaminación, datos de subida do nivel do mar en determinados puntos da costa, etc., interpretando gráficas e presentando conclusións.	▪ CCIB3.4.1. Extrae e interpreta a información en diferentes tipos de representacións gráficas, elaborando informes e establecendo conclusións.	▪ CCL ▪ CSIEE
▪ f ▪ m	▪ B3.4. Xestión enerxética sustentable.	▪ B3.5. Xustificar a necesidade de procurar novas fontes de enerxía non contaminantes e economicamente viables, para manter o estado de benestar da sociedade actual.	▪ CCIB3.5.1. Establece as vantaxes e inconvenientes das diferentes fontes de enerxía, tanto renovables como non renovables.	▪ CSC ▪
▪ f ▪ m	▪ B3.4. Xestión enerxética sustentable.	▪ B3.6. Coñecer a pila de combustible como fonte de enerxía do futuro, establecendo as súas aplicacións en automoción, baterías, subministración eléctrica a fogares, etc.	▪ CCIB3.6.1. Describe procedementos para a obtención de hidróxeno como futuro vector enerxético.	▪ CMCCT
			▪ CCIB3.6.2. Explica o principio de funcionamento da pila de combustible, suscitando as súas posibles aplicacións tecnolóxicas e destacando as vantaxes que ofrece fronte aos sistemas actuais.	▪ CSC
	Bloque 4. Calidade de vida			
▪ m	▪ B4.1. Saúde e doenza. Importancia da ciencia na mellora da saúde ao longo da historia.	▪ B4.1. Recoñecer que a saúde non é soamente a ausencia de afeccións ou doenzas.	▪ CCIB4.1.1. Comprende a definición da saúde que dá a Organización Mundial da Saúde (OMS).	▪ CMCCT
▪ c ▪ m	▪ B4.2. Doenzas máis frecuentes: causas, síntomas, medidas preventivas e tratamentos. ▪ B4.3. Uso responsable dos medi-	▪ B4.2. Diferenciar os tipos de doenzas máis frecuentes, identificando algúns indicadores, causas e tratamentos máis comúns, e valorar e describir a importancia do uso res-	▪ CCIB4.2.1. Determina o carácter infeccioso dunha doenza atendendo ás súas causas e aos seus efectos.	▪ CMCCT
			▪ CCIB4.2.2. Describe as característi-	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Cultura Científica. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	camentos máis comúns.	ponsable dos medicamentos.	cas dos microorganismos causantes de doenzas infectocontaxiosas.	
			▪ CCIB4.2.3. Coñece e enumera as doenzas infecciosas máis importantes producidas por bacterias, virus, protozoos e fungos, identifica os posibles medios de contaxio, e describe as etapas xerais do seu desenvolvemento e os posibles tratamentos.	▪ CMCCT
			▪ CCIB4.2.4. Identifica os mecanismos de defensa que posúe o organismo humano, e xustifica a súa función.	▪ CMCCT
			▪ CCIB4.2.5. Interpreta nos prospectos dos medicamentos informacións relativas a posoloxía, indicacións e efectos adversos dos medicamentos de uso máis común no día a día.	▪ CCL
▪ f ▪ l	▪ B4.1. Saúde e doenza. Importancia da ciencia na mellora da saúde ao longo da historia.	▪ B4.3. Estudar a explicación e o tratamento da doenza que se fixo ao longo da historia.	▪ CCIB4.3.1. Identifica os feitos históricos máis salientables no avance da prevención, a detección e o tratamento das doenzas.	▪ CCEC
			▪ CCIB4.3.2. Recoñece a importancia que a descuberta da penicilina tivo na loita contra as infeccións bacterianas, a súa repercusión social e o perigo de crear resistencias aos fármacos.	▪ CCEC
			▪ CCIB4.3.3. Explica como actúa	▪ CMCCT

DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26447

Diario Oficial de Galicia

	Cultura Científica. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			unha vacina e xustifica a importancia da vacinación como medio de inmunización masiva ante determinadas doenzas.	
▪ f	▪ B4.2. Doenzas máis frecuentes: causas, síntomas, medidas preventivas e tratamentos.	▪ B4.4. Coñecer as principais características do cancro, a diabete, as doenzas cardiovasculares, as doenzas mentais, etc., así como os principais tratamentos e a importancia das revisións preventivas.	▪ CCIB4.4.1. Analiza as causas, os efectos e os tratamentos do cancro, da diabete, das doenzas cardiovasculares e das doenzas mentais.	▪ CMCCT
			▪ CCIB4.4.2. Valora a importancia da loita contra o cancro e establece as principais liñas de actuación para previr a doenza.	▪ CSC
▪ a ▪ m	▪ B4.4. Substancias aditivas: tabaco, alcol e outras drogas. Problemas asociados.	▪ B4.5. Tomar conciencia do problema social e humano que supón o consumo de drogas.	▪ CCIB4.5.1. Xustifica os principais efectos que sobre o organismo teñen os diferentes tipos de drogas e o perigo asociado ao seu consumo.	▪ CMCCT
▪ m	▪ B4.5. Hábitos de vida saudables e non saudables. Alimentación saudable.	▪ B4.6. Valorar a importancia de adoptar medidas preventivas que eviten os contaxios e que prioricen os controis médicos periódicos e os estilos de vida saudables.	▪ CCIB4.6.1. Recoñece estilos de vida que contribúan á extensión de determinadas doenzas (cancro, doenzas cardiovasculares e mentais, etc.).	▪ CSC
			▪ CCIB4.6.2. Establece a relación entre alimentación e saúde, e describe o que se considera unha dieta sa.	▪ CMCCT
	Bloque 5. A humanidade e o uso dos materiais			
▪ e ▪ g	▪ B5.1. Desenvolvemento da humanidade e uso dos materiais. Consecuencias económicas e sociais do	▪ B5.1. Realizar estudos sinxelos e presentar conclusións sobre aspectos relacionados cos materiais e a	▪ CCIB5.1.1. Relaciona o progreso humano coa descuberta das propiedades de certos materiais que	▪ CCEC

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26448
Diario Oficial de Galicia

	Cultura Científica. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l ▪ ñ	desenvolvemento. Globalización, deslocalización e desenvolvemento sustentable.	súa influencia no desenvolvemento da humanidade.	permiten a súa transformación e aplicacións tecnolóxicas.	
			▪ CCIB5.1.2. Analiza a relación dos conflitos entre pobos como consecuencia da explotación dos recursos naturais para obter produtos de alto valor engadido e/ou materiais de uso tecnolóxico.	▪ CSC
▪ f ▪ m	▪ B5.2. Procesos de obtención de materiais: custos económicos, sociais e ambientais. O ciclo de vida dos produtos. Aplicacións a casos concretos nun contexto real do contorno próximo. ▪ B5.3. Residuos como recurso: reducir, reutilizar e reciclar.	▪ B5.2. Coñecer os principais métodos de obtención de materias primas e as súas posibles repercusións sociais e ambientais.	▪ CCIB5.2.1. Describe procesos de obtención de materiais, valorando o seu custo económico e ambiental, e a conveniencia da súa reciclaxe.	▪ CSC
			▪ CCIB5.2.2. Valora e describe o problema ambiental e social dos vertidos tóxicos.	▪ CSC
			▪ CCIB5.2.3. Recoñece os efectos da corrosión sobre os metais, o custo económico que supón e os métodos para protexelos.	▪ CMCCT
			▪ CCIB5.2.4. Xustifica a necesidade do aforro, a reutilización e a reciclaxe de materiais en termos económicos e ambientais.	▪ CSC
▪ f ▪ l	▪ B5.4. Novos materiais. Aplicacións actuais e perspectivas de futuro en distintos campos. A nanotecnoloxía.	▪ B5.3. Coñecer as aplicacións dos novos materiais en campos tales como electricidade e a electrónica, o téxtil, o transporte, a alimentación, a construción e a medicina.	▪ CCIB5.3.1. Define o concepto de nanotecnoloxía e describe as súas aplicacións presentes e futuras en diferentes campos.	▪ CD ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

1º de bacharelato

	Cultura Científica. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Procedementos de traballo			
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B1.1. A comunicación en ciencia e tecnoloxía. O artigo científico. Fontes de divulgación científica. Elaboración e presentación de informes utilizando distintos medios.	▪ B1.1. Obter, seleccionar e valorar informacións relacionadas con temas científicos da actualidade.	▪ CCIB1.1.1. Analiza un texto científico e valora de forma crítica o seu contido.	▪ CAA ▪ CCL
			▪ CCIB1.1.2. Presenta información sobre un tema tras realizar unha procura guiada de fontes de contido científico, utilizando tanto os soportes tradicionais como internet.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
▪ a ▪ b ▪ o	▪ B1.2. Ciencia, tecnoloxía e sociedade: perspectiva histórica.	▪ B1.2. Valorar a importancia da investigación e o desenvolvemento tecnolóxico na actividade cotiá.	▪ CCIB1.2.1. Analiza o papel da investigación científica como motor da nosa sociedade e a súa importancia ao longo da historia.	▪ CAA ▪ CCEC
▪ e ▪ g ▪ m ▪ l	▪ B1.1. A comunicación en ciencia e tecnoloxía. O artigo científico. Fontes de divulgación científica. Elaboración e presentación de informes utilizando distintos medios.	▪ B1.3. Comunicar conclusións e ideas en distintos soportes a públicos diversos, utilizando eficazmente as tecnoloxías da información e da comunicación para transmitir opinións propias argumentadas.	▪ CCIB1.3.1. Comenta artigos científicos divulgativos realizando valoracións críticas e análise das consecuencias sociais, e defende en público as súas conclusións.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
	Bloque 2. A Terra e a vida			
▪ i ▪ l	▪ B2.1. Orixe e formación da Terra: deriva continental e tectónica de placas.	▪ B2.1. Xustificar a teoría de deriva continental en función das evidencias experimentais que a apoian.	▪ CCIB2.1.1. Xustifica a teoría de deriva continental a partir das probas xeográficas, paleontolóxicas, xeolóxicas e paleoclimáticas.	▪ CMCCT
▪ l	▪ B2.1. Orixe e formación da Terra: deriva continental e tectónica de	▪ B2.2. Explicar a tectónica de placas e os fenómenos a que dá lugar, así como os riscos como consecuencia	▪ CCIB2.2.1. Utiliza a tectónica de placas para explicar a expansión do fondo oceánico e a actividade sís-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Cultura Científica. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	placas.	destes fenómenos.	mica e volcánica nos bordos das placas.	
			▪ CCIB2.2.2. Nomea e explica medidas preditivas e preventivas para o vulcanismo e os terremotos.	▪ CMCCT
▪ l	▪ B2.2. Vulcanismo e terremotos: predición e prevención.	▪ B2.3. Determinar as consecuencias do estudo da propagación das ondas sísmicas P e S, respecto das capas internas da Terra.	▪ CCIB2.3.1. Relaciona a existencia de capas terrestres coa propagación das ondas sísmicas a través delas.	▪ CAA
▪ a ▪ b ▪ h	▪ B2.3. Orixe da vida na Terra.	▪ B2.4. Coñecer e describir os últimos avances científicos sobre a orixe da vida na Terra e enunciar as teorías científicas que explican a orixe da vida na Terra, diferenciándoas das baseadas en crenzas.	▪ CCIB2.4.1. Coñece e explica as teorías acerca da orixe da vida na Terra.	▪ CMCCT
			▪ CCIB2.4.2. Describe as últimas investigacións científicas en torno ao coñecemento da orixe e o desenvolvemento da vida na Terra.	▪ CCEC
▪ l ▪ h	▪ B2.4. Do fixismo ao evolucionismo. Evolución a debate: teorías científicas e pseudocientíficas sobre a evolución. Evolución do ser humano.	▪ B2.5. Establecer as probas que apoian a teoría da selección natural de Darwin e utilizala para explicar a evolución dos seres vivos na Terra, enfrontándoa a teorías non científicas.	▪ CCIB2.5.1. Describe as probas biolóxicas, paleontolóxicas e moleculares que apoian a teoría da evolución das especies.	▪ CMCCT
			▪ CCIB2.5.2. Enfronta as teorías de Darwin e Lamarck para explicar a selección natural.	▪ CMCCT
			▪ CCIB2.5.3. Enfronta o neodarwinismo coas explicacións non científicas sobre a evolución.	▪ CMCCT
▪ l	▪ B2.4. Do fixismo ao evolucionismo. Evolución a debate: teorías científi-	▪ B2.6. Recoñecer a evolución desde os primeiros homínidos ata o ser	▪ CCIB2.6.1. Establece as etapas evolutivas dos homínidos ata che-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Cultura Científica. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ m	cas e pseudocientíficas sobre a evolución. Evolución do ser humano.	humano actual e establecer as adaptacións que nos fixeron evolucionar.	gar ao Homo Sapiens, salientando as súas características fundamentais, como a capacidade cranial e altura.	
			▪ CCIB2.6.2. Valora de forma crítica as informacións asociadas ao Universo, á Terra e á orixe das especies, distinguindo entre información científica real, opinión e ideoloxía.	▪ CSC
	Bloque 3. Avances en biomedicina			
▪ h ▪ l ▪ ñ	▪ B3.1. Evolución histórica da investigación médica e farmacéutica.	▪ B3.1. Analizar a evolución histórica na consideración e no tratamento das doenzas.	▪ CCIB3.1.1. Coñece a evolución histórica dos métodos de diagnóstico e tratamento das doenzas.	▪ CCEC
▪ a ▪ l ▪ i	▪ B3.1. Evolución histórica da investigación médica e farmacéutica.	▪ B3.2. Distinguir entre o que é medicina e o que non o é.	▪ CCIB3.2.1. Establece a existencia de alternativas á medicina tradicional, valorando o seu fundamento científico e os riscos que levan consigo.	▪ CSC
▪ a	▪ B3.2. Últimos avances en medicina.	▪ B3.3. Valorar as vantaxes que suscita a realización dun transplante e as súas consecuencias.	▪ CCIB3.3.1. Propón os transplantes como alternativa no tratamento de certas doenzas, valorando as súas vantaxes e os seus inconvenientes.	▪ CSC
▪ a ▪ h ▪ l	▪ B3.1. Evolución histórica da investigación médica e farmacéutica.	▪ B3.4. Tomar conciencia da importancia da investigación médico-farmacéutica.	▪ CCIB3.4.1. Describe o proceso que segue a industria farmacéutica para descubrir, desenvolver, ensaiar e comercializar os fármacos.	▪ CMCCT
▪ a	▪ B3.3. Valoración crítica da información relacionada coa medicina. Uso responsable dos medicamentos.	▪ B3.5. Facer un uso responsable do sistema sanitario e dos medicamentos.	▪ CCIB3.5.1. Xustifica a necesidade de facer un uso racional da sanidade e dos medicamentos.	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Cultura Científica. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Patentes.			
▪ b ▪ e ▪ i	▪ B3.3. Valoración crítica da información relacionada coa medicina. Uso responsable dos medicamentos. Patentes.	▪ B3.6. Diferenciar a información procedente de fontes científicas das que proceden de pseudociencias ou que perseguen obxectivos simplemente comerciais.	▪ CCIB3.6.1. Discrimina a información recibida sobre tratamentos médicos e medicamentos en función da fonte consultada.	▪ CCL ▪ CSIEE
	Bloque 4. A revolución xenética			
▪ h	▪ B4.1. Revolución xenética. Xenoma humano. Tecnoloxías do ADN recombinante e enxeñaría xenética. Aplicacións.	▪ B4.1. Recoñecer os feitos históricos máis salientables para o estudo da xenética.	▪ CCIB4.1.1. Coñece e explica o desenvolvemento histórico dos estudos levados a cabo dentro do campo da xenética.	▪ CCEC
▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B4.1. Revolución xenética. Xenoma humano. Tecnoloxías do ADN recombinante e enxeñaría xenética. Aplicacións.	▪ B4.2. Obter, seleccionar e valorar informacións sobre o ADN, o código xenético, a enxeñaría xenética e as súas aplicacións médicas.	▪ CCIB4.2.1. Sabe situar a información xenética que posúe calquera ser vivo, establecendo a relación xerárquica entre as estruturas, desde o nucleótido ata os xenes responsables da herdanza.	▪ CAA ▪ CD
▪ c ▪ i ▪ l	▪ B4.1. Revolución xenética. Xenoma humano. Tecnoloxías do ADN recombinante e enxeñaría xenética. Aplicacións.	▪ B4.3. Coñecer os proxectos que se desenvolven actualmente como consecuencia de descifrar o xenoma humano, tales como HapMap e Encode.	▪ CCIB4.3.1. Coñece e explica a forma en que se codifica a información xenética no ADN, xustificando a necesidade de obter o xenoma completo dun individuo e descifrar o seu significado.	▪ CMCCT
▪ i ▪ l	▪ B4.1. Revolución xenética. Xenoma humano. Tecnoloxías do ADN recombinante e enxeñaría xenética. Aplicacións.	▪ B4.4. Describir e avaliar as aplicacións da enxeñaría xenética na obtención de fármacos, transxénicos e terapias xénicas.	▪ CCIB4.4.1. Describe e analiza as aplicacións da enxeñaría xenética na obtención de fármacos, transxénicos e terapias xénicas.	▪ CCL
▪ a ▪ b	▪ B4.2. Técnicas de reprodución asistida: implicacións éticas e so-	▪ B4.5. Valorar as repercusións sociais da reprodución asistida e a se-	▪ CCIB4.5.1. Establece as repercusións sociais e económicas da re-	▪ CSIEE ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Cultura Científica. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	ciais.	lección e a conservación de embrións.	produción asistida e a selección e conservación de embrións.	
▪ b ▪ l	▪ B4.3. Células nai e clonación: aplicacións e perspectivas de futuro.	▪ B4.6. Analizar os posibles usos da clonación.	▪ CCIB4.6.1. Describe e analiza as posibilidades que ofrece a clonación en diferentes campos.	▪ CAA
▪ i ▪ l	▪ B4.3. Células nai e clonación: aplicacións e perspectivas de futuro.	▪ B4.7. Establecer o método de obtención dos tipos de células nai, así como a súa potencialidade para xerar tecidos, órganos e ata organismos completos.	▪ CCIB4.7.1. Recoñece os tipos de células nai en función da súa procedencia e da súa capacidade xenerativa, e establece en cada caso as aplicacións principais.	▪ CMCCT
▪ a ▪ b ▪ c	▪ B4.4. Xenética e sociedade. Bioética.	▪ B4.8. Identificar algúns problemas sociais e dilemas morais debidos á aplicación da xenética: obtención de transxénicos, reprodución asistida e clonación.	▪ CCIB4.8.1. Valora de xeito crítico os avances científicos relacionados coa xenética, os seus usos e as súas consecuencias médicas e sociais.	▪ CSC
			▪ CCIB4.8.2. Explica as vantaxes e os inconvenientes dos alimentos transxénicos, razoando a conveniencia ou non do seu uso.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
	Bloque 5. Tecnoloxías de información e comunicación			
▪ g ▪ h ▪ i ▪ p	▪ B5.1. Orixe, evolución e análise comparativa dos equipamentos informáticos.	▪ B5.1. Coñecer a evolución que experimentou a informática desde os primeiros prototipos ata os modelos máis actuais, sendo consciente do avance logrado en parámetros tales como tamaño, capacidade de procesamento, almacenamento, conectividade, portabilidade, etc.	▪ CCIB5.1.1. Recoñece a evolución histórica do computador en termos de tamaño e capacidade de proceso.	▪ CCEC
			▪ CCIB5.1.2. Explica como se almacena a información en diferentes formatos físicos, tales como discos duros, discos ópticos e memorias, valorando as vantaxes e os incon-	▪ CCL ▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Cultura Científica. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			venientes de cada un.	
▪ i ▪ l	▪ B5.2. Incorporación da tecnoloxía dixital á vida cotiá. ▪ B5.3. Características e especificacións de equipamentos. Análise e comparativa desde o punto de vista do/da usuario/a.	▪ B5.2. Determinar o fundamento dalgúns dos avances máis significativos da tecnoloxía actual.	▪ CCIB5.2.1. Compara as prestacións de dous dispositivos dados do mesmo tipo, un baseado na tecnoloxía analóxica e outro na dixital.	▪ CD
			▪ CCIB5.2.2. Explica como se establece a posición sobre a superficie terrestre coa información recibida dos sistemas de satélites GPS ou GLONASS.	▪ CD
			▪ CCIB5.2.3. Establece e describe a infraestrutura básica que require o uso da telefonía móbil.	▪ CD
			▪ CCIB5.2.4. Explica o fundamento físico da tecnoloxía LED e as vantaxes que supón a súa aplicación en pantallas planas e iluminación.	▪ CD ▪ CMCCT
			▪ CCIB5.2.5. Coñece e describe as especificacións dos últimos dispositivos, valorando as posibilidades que lle poden ofrecer ás persoas usuarias.	▪ CD
▪ a ▪ i	▪ B5.4. Vantaxes e inconvenientes da evolución tecnolóxica. Consumismo asociado ás novas tecnoloxías.	▪ B5.3. Tomar conciencia dos beneficios e dos problemas que pode orixinar o constante avance tecnolóxico.	▪ CCIB5.3.1. Valora de xeito crítico a constante evolución tecnolóxica e o consumismo que orixina na sociedade.	▪ CSC
▪ b	▪ B5.5. Internet na vida cotiá. Beneficios e problemas asociados ao uso	▪ B5.4. Valorar de forma crítica e fundamentada os cambios que internet está a provocar na socieda-	▪ CCIB5.4.1. Xustifica o uso das redes sociais, sinalando as vantaxes que ofrecen e os riscos que	▪ CSIEE

	Cultura Científica. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	de internet.	de.	supoñen.	
			▪ CCIB5.4.2. Determina os problemas aos que se enfronta internet e as solucións que se barallan.	▪ CSIEE
			▪ CCIB5.4.3. Utiliza con propiedade conceptos especificamente asociados ao uso de internet.	▪ CD
▪ a ▪ b ▪ c ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B5.5. Internet na vida cotiá. Beneficios e problemas asociados ao uso de internet.	▪ B5.5. Efectuar valoracións críticas, mediante exposicións e debates, acerca de problemas relacionados cos delitos informáticos, o acceso a datos persoais e os problemas de socialización ou de excesiva dependencia que pode causar o seu uso.	▪ CCIB5.5.1. Describe en que consisten os delitos informáticos máis habituais.	▪ CSC
			▪ CCIB5.5.2. Pon de manifesto a necesidade de protexer os datos mediante encriptación, contrasinal, etc.	▪ CD
▪ a ▪ b ▪ c ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B5.4. Vantaxes e inconvenientes da evolución tecnolóxica. Consumismo asociado ás novas tecnoloxías. ▪ B5.5. Internet na vida cotiá. Beneficios e problemas asociados ao uso de internet.	▪ B5.6. Demostrar que se é consciente da importancia das novas tecnoloxías na sociedade actual, mediante a participación en debates, elaboración de redaccións e/ou comentarios de texto.	▪ CCIB5.6.1. Sinala as implicacións sociais do desenvolvemento tecnolóxico.	▪ CCL ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Cultura Clásica

Introdución

A materia de Cultura Clásica ten como obxectivo primordial achegar o alumnado ao estudo das civilizacións grega e latina nos ámbitos literario, artístico, filosófico, científico, sociopolítico e lingüístico, de xeito que poida tomar conciencia da influencia, o mantemento e a presenza destes aspectos na cultura occidental, e comprender a súa identidade cultural, así como as manifestacións que a definen.

A través de Cultura Clásica preténdese iniciar o alumnado nun exercicio de reflexión e a análise sobre as bases en que descansan realidades moi importantes da nosa cultura, confrontándoas co que coñecemos como legado clásico: un patrimonio común que debe ser considerado irrenunciable para os cidadáns e as cidadás de Europa.

De acordo con esta formulación, o currículo básico da materia articúlase en bloques temáticos pertencentes a dous ámbitos diferentes: o ámbito lingüístico e o non lingüístico.

O ámbito lingüístico oriéntase fundamentalmente a analizar a relación de parentesco entre as linguas clásicas e un bo número das que se falan na actualidade. Para iso, pártese do concepto de familia lingüística, centrando a atención na familia das linguas indoeuropeas, á que pertencen o grego e o latín e da que se deriva unha boa parte das linguas modernas. O estudo da orixe e a evolución da familia lingüística indoeuropea acompáñase coa descrición do marco histórico e xeográfico onde ten lugar a devandita evolución. En relación con este aspecto, inclúese un percorrido a través da orixe e a evolución da escritura e a súa diversidade de sistemas e alfabetos. Préstase especial atención ao importantísimo papel que o latín e o grego xogaron na configuración das linguas modernas, en especial na composición culta e na formación do léxico. O obxectivo último da materia de Cultura Clásica, neste ámbito será permitir ao alumnado afondar na comprensión da propia lingua e no uso desta esma como elemento esencial para a comunicación e a adquisición de coñecementos.

No ámbito non lingüístico englóbase o resto dos bloques propostos: xeografía, historia, mitoloxía, relixión, arte, sociedade e vida cotiá, e literatura. Todos eles irán enfocados a iniciar o alumnado no coñecemento dos aspectos máis característicos da cultura grecorromana, de xeito que a través do seu estudo sexa quen de analizar e comprender os trazos comúns e os que son diversos, valorar a herdanza clásica e respectar o patrimonio cultural da humanidade. Para sentar as bases deste estudo pártese da necesidade de coñecer o marco xeográfico e histórico en que se desenvolveron as civilizacións grega e romana ao longo do tempo, orixe da civilización occidental. O estudo das relixións grega e romana presta atención ás manifestacións máis significativas da relixiosidade oficial,

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

os cultos públicos e privados, as manifestacións deportivas relacionadas, as festividades relixiosas e os valores culturais asociados a ela. Dentro deste apartado sitúase o capítulo da mitoloxía, no que se aborda a construción do imaxinario colectivo europeo, grazas ás narracións míticas e lendarias, o mundo dos deuses e dos heroes, e o seu mantemento na cultura contemporánea.

Especial atención merecen as manifestacións artísticas que nos legaron as civilizacións grega e romana, que serviron e serven de modelo a moitas das producións actuais. Entre elas cómpre salientar, por unha banda, as relativas ás artes plásticas, concretamente á arquitectura, á escultura e ás artes decorativas, e, pola outra, á literatura, cuxa configuración en xéneros determina toda a nosa tradición literaria, grazas ao acervo de temas, tópicos e recursos estilísticos empregados polos seus autores e polas súas autoras.

Dedícase un apartado á sociedade e á vida cotiá, dentro do cal se tratan aspectos como a organización política e social do mundo grecorromano, as clases sociais, a vida pública e privada, e os valores cívicos que se transmitiron á cultura occidental.

En todos os bloques de contidos vai implícito o estudo inescusable do mantemento do legado clásico na actualidade, co que se pretende analizar todos os elementos desta herdanza clásica que continúan a ser referentes na nosa cultura. Debido ao carácter de optatividade da materia de Cultura Clásica, é necesario ter en conta a flexibilidade na adecuación dos contidos ás características dos centros docentes e ao alumnado que escolla esta opción, de xeito que o seu currículo debe ter a apertura propia das materias específicas.

A comunicación lingüística é a competencia clave con máis presenza no bloque lingüístico, xa que permite descubrir as raíces grecorromanas do vocabulario das linguas que utiliza. Non obstante, no bloque non lingüístico os propios contidos da materia fomentan, tamén, a expresión a través da comunicación textual, oral, audiovisual e dixital.

A presenza das novas tecnoloxías da información e da comunicación no mundo actual debe aproveitarse como unha vantaxe para o labor cotián na aula, traballando, deste xeito, a competencia dixital. A procura de información guiada polo profesorado facilita o desenvolvemento do espírito crítico e o achegamento persoal ao coñecemento. Nesta liña, tamén hai que salientar a importancia do traballo da competencia en aprender a aprender, xa que o alumnado está iniciándose na selección, na avaliación, na comprensión e na produción de información cada vez máis complexa. A perseveranza, os hábitos de estudo, a autonomía e o traballo en equipo son capacidades que se poden afianzar neste capítulo.

A descuberta da historia do mundo grego e do romano a través dos seus fitos máis salientables no ámbito da política, a sociedade e a vida cotiá axudarán a potenciar as competencias sociais e cívicas, así como a competencia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

en sentido da iniciativa e espírito emprendedor, por medio da planificación de proxectos en equipo, reforzando os conceptos dos valores democráticos, a participación cidadá e a toma de decisións responsables.

Unha visión global da xeografía e historia de Grecia e Roma impulsará o alumnado a comprender os procesos de cambio desde o mundo antigo ata a actualidade, traballando, tamén, a competencia matemática e as competencias básicas en ciencia e tecnoloxía, que capacitan para a análise de fenómenos complexos, o razoamento lóxico e o rigor científico.

A aproximación ás manifestacións artísticas e literarias do mundo clásico permite o desenvolvemento da competencia en conciencia e expresión culturais, xa que un dos obxectivos principais da materia é a constatación do mantemento das súas pegadas na actualidade.

A materia de Cultura Clásica pode significar para o alumnado de educación secundaria unha excelente vía de achegamento á posta en valor do noso patrimonio cultural, que se aloxa nos restos arqueolóxicos, nos museos e mesmo no contorno cotián, así como nas manifestacións máis inmateriais da cultura grecorromana, como o pensamento, as crenzas, a mitoloxía, a estética e a ética.

3º ou 4º de ESO

	Cultura Clásica. 3º ou 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Xeografía			
▪ f ▪ o	▪ B1.1. Marco xeográfico das civilizacións grega e romana.	▪ B1.1. Localizar nun mapa fitos xeográficos e enclaves concretos relevantes para o coñecemento das civilizacións grega e romana.	▪ CCB1.1.1. Sinala sobre un mapa o marco xeográfico en que se sitúan en distintos períodos as civilizacións grega e romana, delimitando o seu ámbito de influencia, establecendo conexións con outras culturas próximas e situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA
▪ f ▪ o	▪ B1.1. Marco xeográfico das civilizacións grega e romana.	▪ B1.2. Describir os marcos xeográficos en que se desenvolven as civili-	▪ CCB1.2.1. Enumera aspectos do marco xeográfico que poden ser	▪ CSC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Cultura Clásica. 3º ou 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		zacións grega e romana ao longo da súa historia.	considerados determinantes no desenvolvemento das civilizacións grega e latina, e achega exemplos para ilustrar e xustificar as súas formulacións.	▪ CAA
	Bloque 2. Historia			
▪ e ▪ ñ	▪ B2.1. Marco histórico da civilización grega: das civilizacións minoica e micénica ao mundo helenístico. ▪ B2.2. Marco histórico da civilización romana: Monarquía, República e Imperio.	▪ B2.1. Identificar, describir e explicar o marco histórico en que se desenvolven as civilizacións grega e romana.	▪ CCB2.1.1. Sabe enmarcar determinados feitos históricos nas civilizacións grega e romana e no período histórico correspondente, póndoos en contexto e relacionándoos con outras circunstancias contemporáneas.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CSC
▪ f ▪ e ▪ g ▪ ñ	▪ B2.1. Marco histórico da civilización grega: das civilizacións minoica e micénica ao mundo helenístico. ▪ B2.2. Marco histórico da civilización romana: Monarquía, República e Imperio.	▪ B2.2. Coñecer as principais características de cada período da historia de Grecia e Roma, e saber situar nun eixe cronolóxico feitos históricos.	▪ CCB2.2.1. Distingue con precisión as etapas da historia de Grecia e Roma, nomeando e situando no tempo os principais fitos asociados a cada unha delas.	▪ CSIEE ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CSC
			▪ CCB2.2.2. Explica o proceso de transición que se produce entre as etapas da historia de Grecia e Roma, describindo as circunstancias que interveñen no paso de unhas a outras.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
			▪ CCB2.2.3. Elabora eixes cronolóxicos en que se representen fitos históricos salientables, consultando ou non fontes de información.	▪ CD ▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ CCB2.2.4. Sitúa dentro dun eixe cronolóxico o marco histórico en que se desenvolven as civilizacións gre-	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Cultura Clásica. 3º ou 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			ga e romana, sinalando períodos e identificando en cada un as conexións máis importantes que presentan con outras civilizacións.	
▪ ñ ▪ o	▪ B2.1. Marco histórico da civilización grega: das civilizacións minoica e micénica ao mundo helenístico. ▪ B2.2. Marco histórico da civilización romana: Monarquía, República e Imperio.	▪ B2.3. Coñecer as características fundamentais da romanización de Hispania e Gallaecia.	▪ CCB2.3.1. Explica a romanización de Hispania e Gallaecia, describindo as súas causas e delimitando as súas fases.	▪ CCEC ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL
			▪ CCB2.3.2. Enumera, explica e ilustra con exemplos os aspectos fundamentais que caracterizan o proceso da romanización de Hispania e Gallaecia, sinalando a súa influencia na historia posterior do noso país.	▪ CSC ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL
	Bloque 3. Mitoloxía			
▪ b	▪ B3.1. O panteón grego e romano.	▪ B3.1. Coñecer os principais deuses da mitoloxía grecolatina.	▪ CCB3.1.1. Pode nomear coa súa denominación grega e latina os principais deuses e heroes da mitoloxía grecolatina, sinalando os trazos que os caracterizan, os seus atributos e o seu ámbito de influencia, explicando a súa xenealoxía e establecendo as relacións entre os diferentes deuses.	▪ CD ▪ CCEC ▪ CCL
▪ e ▪ a ▪ b ▪ ñ	▪ B3.2. Mitos grecolatinos. Os heroes.	▪ B3.2. Coñecer os mitos e os heroes grecolatinos, e establecer semellanzas e diferenzas entre os mitos e os heroes antigos e os actuais.	▪ CCB3.2.1. Identifica dentro do imaxinario mítico deuses, semideuses e heroes, e explica os principais aspectos que os diferencian.	▪ CCEC ▪ CD ▪ CCL
			▪ CCB3.2.2. Sinala semellanzas e diferenzas entre os mitos da antigüidade clásica e os pertencentes a	▪ CAA ▪ CSC

Cultura Clásica. 3º ou 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			outras culturas, comparando o seu tratamento na literatura ou na tradición relixiosa.	▪ CCEC ▪ CD
			▪ CCB3.2.3. Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, analizando a influencia da tradición clásica neste fenómeno e sinalando as principais semellanzas e diferenzas que se observan entre ambos os tratamentos, asociándoas a outros trazos culturais propios de cada época.	▪ CCEC ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CSC
			▪ CCB3.2.4. Recoñece referencias mitolóxicas nas artes plásticas, sempre que sexan claras e sinxelas, describindo, a través do uso que se fai destas, os aspectos básicos que en cada caso se asocian á tradición grecolatina.	▪ CCEC ▪ CD
▪ l ▪ ñ	▪ B3.3. Relixión grega.	▪ B3.3. Coñecer e comparar as características da relixiosidade e da relixión grega coas actuais.	▪ CCB3.3.1. Enumera e explica as principais características da relixión grega, póndoas en relación con outros aspectos básicos da cultura helénica e establecendo comparacións con manifestacións relixiosas propias doutras culturas.	▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CCEC
▪ b	▪ B3.4. Relixión romana: culto público e privado.	▪ B3.4. Explicar os fundamentos da relixiosidade romana e distinguir a relixión oficial das manifestacións do culto privado.	▪ CCB3.4.1. Distingue a relixión oficial de Roma dos cultos privados, e explica os trazos que lles son propios.	▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CCEC
	Bloque 4. Arte			

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Cultura Clásica. 3º ou 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l ▪ b	▪ B4.1. Fundamentos da arte clásica.	▪ B4.1. Coñecer as características fundamentais da arte clásica e relacionar manifestacións artísticas actuais cos seus modelos clásicos.	▪ CCB4.1.1. Recoñece os trazos básicos da arte clásica nas manifestacións artísticas antigas e actuais.	▪ CD ▪ CCEC
			▪ CCB4.1.2. Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles aspectos relacionados coa arte grecolatina, asociándoos a outras manifestacións culturais ou a fitos históricos.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCEC
▪ l	▪ B4.2. Arquitectura en Grecia e Roma: tipos de edificios e ordes arquitectónicas.	▪ B4.2. Identificar as características máis salientables da arquitectura grecorromana en relación cos edificios máis singulares.	▪ CCB4.2.1. Recoñece as características esenciais das arquitecturas grega e romana, identificando en imaxes a orde arquitectónica á que pertencen distintos monumentos, para razoar a súa resposta.	▪ CCEC ▪ CMCCT ▪ CD
▪ l	▪ B4.3. Escultura en Grecia e Roma: etapas, estilos e temáticas.	▪ B4.3. Coñecer as manifestacións escultóricas da arte grega e romana ao longo da Antigüidade e identificar a súa temática.	▪ CCB4.3.1. Recoñece esculturas gregas e romanas en imaxes, encádraas nun período histórico e identifica nelas motivos mitolóxicos, históricos ou culturais.	▪ CCEC ▪ CMCCT ▪ CD
▪ l ▪ ñ	▪ B4.4. Enxeñería romana: obras públicas e urbanismo. Vías romanas.	▪ B4.4. Coñecer as creacións urbanísticas romanas, así como a súa rede viaria.	▪ CCB4.4.1. Describe as características, os principais elementos e a función das grandes obras públicas romanas, explicando e ilustrando con exemplos a súa importancia para o desenvolvemento do Imperio e a súa influencia en modelos urbanísticos posteriores.	▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCEC
▪ e ▪ ñ	▪ B4.5. Herdanza clásica no patrimonio artístico.	▪ B4.5. Coñecer e saber localizar os principais monumentos clásicos do patrimonio español e europeo.	▪ CCB4.5.1. Localiza nun mapa os principais monumentos clásicos do patrimonio español e europeo, identificando a partir de elementos concretos o seu estilo e súa cronoloxía	▪ CAA ▪ CD ▪ CCEC ▪ CMCCT

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Cultura Clásica. 3º ou 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			aproximada.	
	Bloque 5. Sociedade e vida cotiá			
▪ a	▪ B5.1. Organización política en Grecia e en Roma.	▪ B5.1. Coñecer as características das principais formas de organización política presentes no mundo clásico, e establecer semellanzas e diferenzas entre elas.	▪ CCB5.1.1. Nomea os principais sistemas políticos da antigüidade clásica e describe, dentro de cada un, a forma de distribución e o exercicio do poder, as institucións, o papel que estas desempeñan e os mecanismos de participación política.	▪ CSC ▪ CCL
▪ g ▪ h ▪ ñ	▪ B5.2. Sociedade en Grecia e Roma: clases sociais.	▪ B5.2. Coñecer as características e a evolución das clases sociais en Grecia e Roma.	▪ CCB5.2.1. Describe a organización das sociedades grega e romana, explicando as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha, relacionando estes aspectos cos valores cívicos da época e comparándoos cos actuais.	▪ CSIEE ▪ CSC ▪ CCL
			▪ CCB5.2.2. Describe as principais características e a evolución dos grupos que compoñen as sociedades grega e romana.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCL
▪ c ▪ ñ	▪ B5.3. A familia en Grecia e Roma.	▪ B5.3. Coñecer a composición da familia e os papeis asignados aos seus membros.	▪ CCB5.3.1. Identifica e explica os papeis que desempeña dentro da familia cada un dos seus membros, identificando e explicando a través deles estereotipos culturais e comparándoos cos actuais.	▪ CSC ▪ CCL
▪ m	▪ B5.4. Vida cotiá en Grecia e Roma: vivenda, hixiene, alimentación, vestimenta e traballo.	▪ B5.4. Coñecer os trazos máis salientables da vida cotiá en Grecia e Roma.	▪ CCB5.4.1. Identifica e describe os tipos de vivenda, o modo de alimentación, os hábitos de hixiene e a vestimenta en Grecia e Roma.	▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Cultura Clásica. 3º ou 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
				▪ CCL
			▪ CCB5.4.2. Identifica e describe formas de traballo e relaciónaas cos coñecementos científicos e técnicos da época, e explica a súa influencia no progreso da cultura occidental.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CCL
▪ d	▪ B5.5. Espectáculos públicos en Grecia e Roma.	▪ B5.5. Identificar as principais formas de lecer da antigüidade.	▪ CCB5.5.1. Describe as principais formas de lecer das sociedades grega e romana, analizando a súa finalidade, os grupos aos que van dirixidas e a súa función no desenvolvemento da identidade social.	▪ CSIEE ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL
▪ ñ	▪ B5.5. Os espectáculos públicos en Grecia e Roma.	▪ B5.6. Relacionar e establecer semellanzas e diferenzas entre as manifestacións deportivas da Grecia Clásica e as actuais.	▪ CCB5.6.1. Explica a orixe e a natureza dos Xogos Olímpicos, comparándoos e destacando a súa importancia con respecto a outras festividades deste tipo existentes na época, e comenta o seu mantemento no mundo moderno, establecendo semellanzas e diferenzas entre os valores culturais aos que se asocian en cada caso.	▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL
	Bloque 6. Lingua e literatura			
▪ e	▪ B6.1. Historia da escritura. Signos e materiais.	▪ B6.1. Coñecer a existencia de diversos tipos de escritura, distinguilos e comprender as súas funcións.	▪ CCB6.1.1. Recoñece tipos de escritura, clasifícaos consonte súa natureza e a súa función, e describe os trazos que os distinguen.	▪ CD ▪ CCEC ▪ CCL
▪ e	▪ B6.2. Orixe do alfabeto. O alfabeto grego e o alfabeto romano.	▪ B6.2. Coñecer a orixe do alfabeto e distinguir os tipos de alfabetos usados na actualidade.	▪ CCB6.2.1. Nomea e describe os trazos principais dos alfabetos máis utilizados no mundo occidental, diferenciándoos doutros tipos de escri-	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL

	Cultura Clásica. 3º ou 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			turas, e explica a súa orixe.	
▪ f	▪ B6.2. Orixe do alfabeto. O alfabeto grego e o alfabeto romano.	▪ B6.3. Recoñecer a presenza de elementos dos alfabetos grego e latino nos alfabetos actuais.	▪ CCB6.3.1. Explica a influencia dos alfabetos grego e latino na formación dos alfabetos actuais, e sinala nestes últimos a presenza de determinados elementos tomados dos primeiros.	▪ CD ▪ CMCCT ▪ CCEC ▪ CCL
▪ f ▪ ñ ▪ o	▪ B6.3. As linguas do mundo. O indoeuropeo e as súas familias lingüísticas.	▪ B6.4. Coñecer a orixe común das linguas indoeuropeas.	▪ CCB6.4.1. Enumera e localiza nun mapa as principais ramas da familia das linguas indoeuropeas, sinalando os idiomas modernos que se derivan de cada unha e os aspectos lingüísticos que evidencian o seu parentesco.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CSC
			▪ CCB6.4.2.Describe a evolución das linguas romances a partir do latín como un proceso histórico, explicando e ilustrando con exemplos os elementos que evidencian do xeito máis visible a súa orixe común e o parentesco existente entre elas.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ l ▪ ñ ▪ o	▪ B6.4. As linguas romances.	▪ B6.5. Identificar as linguas europeas romances e non romances, e localizalas nun mapa.	▪ CCB6.5.1. Identifica as linguas que se falan en Europa e en España, diferenciando pola súa orixe as romances e as non romances, e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	▪ CSC ▪ CD ▪ CCL ▪ CCA
▪ h ▪ ñ ▪ o	▪ B6.5. Composición e derivación culta de orixe grega e latina.	▪ B6.6. Identificar a orixe grecolatina do léxico das linguas de España e doutras linguas modernas.	▪ CCB6.6.1. Recoñece e explica o significado dalgúns dos helenismos e latinismos máis frecuentes utilizados no léxico das linguas faladas en	▪ CCL ▪ CCA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Cultura Clásica. 3º ou 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			España e doutras linguas modernas, e explica o seu significado a partir do termo de orixe.	
			▪ CCB6.6.2. Explica o significado de palabras a partir da súa descomposición e da análise etimolóxica das súas partes.	▪ CCL ▪ CCA
▪ e ▪ ñ ▪ o	▪ B6.6. Latinismos, palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos.	▪ B6.7. Distinguir e identificar latinismos, cultismos, semicultismos e termos patrimoniais.	▪ CCB6.7.1. Identifica e diferencia con seguridade cultismos, semicultismos e termos patrimoniais, en relación co termo de orixe sen, necesidade de consultar dicionarios nin outras fontes de información.	▪ CCA ▪ CCL
			▪ CCB6.7.2. Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual.	▪ CD ▪ CCL
▪ f ▪ l ▪ ñ ▪ o	▪ B6.7. Principais regras de evolución fonética do latín ao galego e ao castelán.	▪ B6.8. Facer evolucións desde o latín ao galego e ao castelán, tendo en conta os fenómenos fonéticos.	▪ CCB6.8.1. Explica os procesos de evolución dalgúns termos desde o étimo latino ata os seus respectivos derivados nas linguas romances, describindo algúns dos fenómenos fonéticos producidos e ilustrándoos con outros exemplos.	▪ CCL ▪ CCA
			▪ CCB6.8.2. Realiza evolucións do latín ao galego e ao castelán aplicando as regras fonéticas de evolución.	▪ CCA ▪ CCL
▪ f	▪ B6.8. Léxico grecolatino na linguaxe científica e técnica.	▪ B6.9. Coñecer e utilizar con propiedade terminoloxía científico-técnica de orixe grecolatina.	▪ CCB6.9.1. Explica a partir da súa etimoloxía termos de orixe grecolatina propios da linguaxe científico-técnica e sabe usalos con propieda-	▪ CCL ▪ CCA

	Cultura Clásica. 3º ou 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			de.	
▪ h ▪ ñ ▪ o	▪ B6.9. Presenza das linguas clásicas nas linguas modernas.	▪ B6.10. Constatar o influxo das linguas clásicas en linguas non derivadas delas.	▪ CCB6.10.1. Demostra o influxo do latín e o grego sobre as linguas modernas servíndose de exemplos para ilustrar o mantemento nestas de elementos léxicos morfolóxicos e sintácticos herdados das primeiras.	▪ CCL ▪ CCA
▪ l	▪ B6.10. Xéneros literarios grecolatinos: autores e obras principais.	▪ B6.11. Coñecer as principais características dos xéneros literarios grecolatinos e a súa influencia na literatura posterior.	▪ CCB6.11.1. Describe as características esenciais dos xéneros literarios grecolatinos e recoñece a súa influencia na literatura posterior.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CCA
▪ l	▪ B6.10. Xéneros literarios grecolatinos: autores e obras principais.	▪ B6.12. Coñecer os fitos esenciais das literaturas grega e latina como base literaria da cultura europea e occidental.	▪ CCB6.12.1. Nomea aos autores máis representativos da literatura grecolatina, encádraos no seu período histórico e cita as súas obras máis coñecidas.	▪ CCEC ▪ CCL
	Bloque 7. Pervivencia na actualidade			
▪ l ▪ n ▪ ñ	▪ B.7.1. Civilización grecolatina nas artes e na organización social e política actual.	▪ B7.1. Recoñecer a presenza da civilización clásica nas artes e na organización social e política.	▪ CCB7.1.1. Sinala e describe algúns aspectos básicos da cultura e a civilización grecolatina que perviviron ata a actualidade, demostrando a súa vixencia nunha e noutra época mediante exemplos.	▪ CCL ▪ CAA
▪ l ▪ n ▪ ñ	▪ B7.2. Mitoloxía e temas lexendarios nas manifestacións artísticas actuais.	▪ B7.2. Coñecer a pervivencia da mitoloxía e os temas lexendarios nas manifestacións artísticas actuais.	▪ CCB7.2.1. Demostra a pervivencia da mitoloxía e os temas lexendarios mediante exemplos de manifestacións artísticas contemporáneas nas que están presentes estes motivos.	▪ CAA ▪ CCEC
▪ l	▪ B7.3. Historia de Grecia e Roma e a	▪ B7.3. Identificar os aspectos máis	▪ CCB7.3.1. Enumera e explica	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Cultura Clásica. 3º ou 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ ñ	súa presenza no noso país.	importantes da historia de Grecia e Roma e a súa presenza no noso país e recoñecer as pegadas da cultura romana en diversos aspectos da civilización actual.	algúns exemplos concretos nos que se pon de manifesto a influencia que o mundo clásico tivo na historia e as tradicións do noso país.	▪ CSC
▪ b ▪ e	▪ B7.4. Traballos de investigación sobre a civilización clásica na nosa cultura.	▪ B7.4. Realizar traballos de investigación sobre a pervivencia da civilización clásica na contorna, utilizando as tecnoloxías da información e a comunicación.	▪ B7.4.1. Utiliza as tecnoloxías da información e a comunicación para recabar información e realizar traballos de investigación acerca da pervivencia da civilización clásica na nosa cultura.	▪ CD ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Debuxo Artístico

Introdución

Partindo das destrezas e dos coñecementos adquiridos polo alumnado na materia de Educación Plástica, Visual e Audiovisual, da educación secundaria obrigatoria (ESO), en bacharelato afondarase nas destrezas e no conceptos do debuxo como ferramenta do pensamento que participa no proceso creativo, comunicativo, plástico e visual, contribuíndo a adquirir as competencias necesarias para a formación permanente da persoa.

As materias Debuxo Artístico I e II achegan coñecementos teóricos, técnicos e estéticos, fomentando un pensamento diverxente. A aprendizaxe estética debe realizarse sobre bases teóricas e prácticas, fomentando a creatividade, o espírito de investigación e a formación permanente.

De xeito gradual e secuencial, os coñecementos e as destrezas adquiridos en Debuxo Artístico I deben ser a base sobre a que se asente Debuxo Artístico II. Ensinarase e aplicarase o principio de partir do particular para o xeral, para que o alumnado vaia adquirindo as habilidades e os conceptos para construír aprendizaxes significativas, mediante o deseño de proxectos globais.

En Debuxo Artístico I, o alumnado traballa a materia de forma máis obxectiva, para dedicar o segundo curso a aspectos máis subxectivos, desenvolvendo o seu potencial creador orientado cara ás múltiples alternativas formativas artísticas máis acordes cos seus intereses.

Ao traballar de xeito creativo, o alumnado desenvolve a capacidade crítica aplicándoa ás súas propias creacións e ás dos seus compañeiros e as súas compañeiras; valora o feito artístico e goza del, sensibilizándose cara ao contorno para a satisfacción estética e como aspecto motivador para o seu desenvolvemento creativo, potenciando a competencia de conciencia e expresión cultural; debe coñecer os antecedentes artísticos e as achegas de artistas ao debuxo, ás artes plásticas e ao deseño, en xeral, a través da historia, e sobre todo a presenza e a función do debuxo nas manifestacións artísticas contemporáneas. O coñecemento da evolución e a súa valoración positiva do debuxo artístico como linguaxe expresiva e comunicativa reforzará as súas aplicacións nunha sociedade cada vez máis tecnolóxica e inmediata.

A materia de Debuxo Artístico nesta etapa debe proporcionar un panorama amplo das súas aplicacións, orientando e preparando para outras ensinanzas posteriores que o alumnado poida cursar, sexan artísticas ou tecnolóxicas, como base para a formación de profesionais creativos/as: ensinanzas artísticos superiores, ensinanzas profesio-

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

nais de artes plásticas e deseño, belas artes e outras afíns; en definitiva, ensinanzas creativas nas súas múltiples facetas (interiores, moda, produto gráfico, multimedia, xoiaría, ilustración, deseño web, multimedia, etc.).

Debuxo Artístico I estrutúrase en cinco bloques de contido: "O debuxo como ferramenta", "Liña e forma", "A composición e os seus fundamentos", "A luz: o claroscuro e a textura" e "A cor".

Debuxo Artístico II estrutúrase noutros cinco bloques de contido: "A forma: estudo e transformación", "A expresión da subxectividade", "Debuxo e perspectiva", "O corpo humano como modelo" e "O debuxo no proceso creativo".

1º de bacharelato

	Debuxo Artístico I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. O debuxo como ferramenta			
▪ b ▪ d ▪ i ▪ m ▪ n ▪ p	▪ B1.1. Diferentes modos de ver e debuxar. Debuxo e función.	▪ B1.1. Valorar a importancia do debuxo como ferramenta do pensamento e fin en si mesmo, a través da historia da arte, no proceso creativo, con fins artísticos, tecnolóxicos ou científicos.	▪ DA1.B1.1.1. Valora e coñece a importancia do debuxo artístico, as súas aplicacións e as súas manifestacións a través da historia e na actualidade, co estudo e a observación de obras e artistas significativos/as.	▪ CSC ▪ CCEC
			▪ DA1.B1.1.2. Selecciona, relaciona e emprega con criterio a terminoloxía específica, de forma oral e escrita, en postas en común ou probas individuais, aplicada a producións propias ou alleas.	▪ CCL
▪ d ▪ i ▪ m ▪ n	▪ B1.2. Expresión da subxectividade.	▪ B1.2. Utilizar con criterio os materiais e a terminoloxía especifica.	▪ DA1.B1.2.1. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráficas, adecuándoos ao obxectivo plástico desexado.	▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ i	▪ B1.3. Materiais, utensilios e sopor-	▪ B1.3. Amosar unha actitude autó-	▪ DA1.B1.3.1. Mantén o seu espazo	▪ CSC

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Debuxo Artístico I. 1º de bacharelato			
▪ m ▪ n	tes básicos. ▪ B1.4. Introdución ás técnicas secas e á súa aplicación.	noma e responsable, respectando as producións propias e alleas, así como o espazo de traballo e as pautas indicadas para a realización de actividades, achegando á aula todos os materiais necesarios.	de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	
			▪ DA1.B1.3.2. Amosa unha actitude autónoma e responsable, respectando o traballo propio e alleo.	▪ CSIEE
	Bloque 2. Liña e forma			
▪ b ▪ i ▪ m ▪ n ▪ d	▪ B2.1. Elementos básicos na configuración da forma. A liña como elemento configurador.	▪ B2.1. Describir graficamente obxectos naturais ou artificiais, amosando a comprensión da súa estrutura interna.	▪ DA1.B2.1.1. Utiliza a liña na descrición gráfica de obxectos expresando volume, movemento, espazo e sensacións subxectivas.	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ DA1.B2.1.2. Representa formas naturais e artificiais, de maneira analítica ou expresiva, atendendo á comprensión da súa estrutura interna.	▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ b ▪ i ▪ m ▪ n ▪ d ▪ g	▪ B2.2. A perspectiva intuitiva e a súa aplicación no debuxo artístico.	▪ B2.2. Empregar a liña para a configuración de formas e transmisión de expresividade.	▪ DA1.B2.2.1. Comprende e representa as formas desde distintos puntos de vista.	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ DA1.B2.2.2. Describe graficamente as formas atendendo ás súas proporcións, relacionándoas con formas xeométricas simples.	▪ CMCCT
	Bloque 3. A composición e os seus fundamentos			
▪ b ▪ i ▪ m ▪ n	▪ B3.1. Composición intuitiva. Concepto de equilibrio visual.	▪ B3.1. Elaborar composicións analíticas, descritivas e expresivas con diferentes graos de iconicidade.	▪ DA1.B3.1.1. Selecciona os elementos gráficos esenciais para a representación da realidade observada segundo a función que se persiga	▪ CSIEE ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Debuxo Artístico I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ g			(analítica ou subxectiva) e o seu grao de iconicidade.	
▪ b ▪ i ▪ m ▪ n ▪ d ▪ g	▪ B3.2. Psicoloxía da forma. Leis visuais que rexen as relacións entre as formas do cadro.	▪ B3.2. Aplicar as leis básicas da percepción visual ao representar distintos volumes xeométricos ou orgánicas dentro dun espazo compositivo, atendendo ás proporcións e á perspectiva.	▪ DA1.B3.2.1. Relaciona e representa as formas no plano atendendo ás leis visuais asociativas, ás organizacións compositivas, ao equilibrio e ás direccións visuais en composicións cunha finalidade expresiva, analítica ou descritiva.	▪ CAA
	Bloque 4. A luz. O claroscuro e a textura			
▪ b ▪ i ▪ m ▪ n ▪ d ▪ g	▪ B4.1. A mancha como elemento configurador do volume. O claroscuro.	▪ B4.1. Representar o volume de obxectos e espazos tridimensionais mediante a técnica do claroscuro.	▪ DA1.B4.1.1. Representa o volume, o espazo e a textura aplicando técnicas gráfico-plásticas mediante valores lumínicos.	▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ b ▪ i ▪ m ▪ n ▪ d ▪ g ▪ p	▪ B4.2. A construción das sombras. Valores tonais.	▪ B4.2. Valorar a influencia da luz como configuradora de formas e o seu valor expresivo.	▪ DA1.B4.2.1. Coñece o valor expresivo e configurador da luz, en valores tanto acromáticos como cromáticos, e explicar verbalmente eses valores en obras propias e alleas.	▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ b ▪ i ▪ m ▪ n ▪ d ▪ g	▪ B4.3. Iluminación. Tipos de luz e o seu comportamento.	▪ B4.3. Explorar as posibilidades expresivas da textura visual e o claroscuro	▪ DA1.B4.3.1. Observa e utiliza a textura visual con procedementos gráfico-plásticos, con fins expresivos e configuradores, en obras propias e alleas.	▪ CD ▪ CCEC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Debuxo Artístico I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 5. A cor			
▪ b ▪ i ▪ m ▪ n ▪ d ▪ g	▪ B5.1. Teoría da cor. Natureza. Dimensións e comportamento da cor. ▪ B5.2. Expresividade da cor.	▪ B5.1. Coñecer e aplicar os fundamentos teóricos sobre a cor e as relacións cromáticas, tanto na expresión gráfico-plástica como na análise de diversas manifestacións artísticas.	▪ DA1.B5.1.1. Aplica a cor seguindo as dimensións desta (valor-luminosidade, saturación-intensidade e croma-ton) na representación de composicións e formas naturais e artificiais.	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ DA1.B5.1.2. Demostra o coñecemento, con explicacións orais, escritas e gráficas, dos fundamentos teóricos da cor en composicións e estudos cromáticos.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ DA1.B5.1.3. Aplica de maneira expresiva a cor na obra plástica persoal.	▪ CCEC
			▪ DA1.5.1.4. Analiza o uso da cor observando as producións artísticas de referencia en todas as súas manifestacións.	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ DA1.B5.1.5. Representa os matices cromáticos, a partir de observación do natural, mediante a mestura de cores primarias.	▪ CSIEE ▪ CD

2º de bacharelato

	Debuxo Artístico II. 2º de bacharelato	

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. A forma. Estudo e transformación			
▪ b ▪ i ▪ m ▪ n ▪ d ▪ g	▪ B1.1. Percepción e descrición obxectiva da forma.	▪ B1.1. Desenvolve a destreza debuxística con distintos niveis de iconicidade.	▪ DA2.B1.1.1. Interpreta e aplica formas ou obxectos atendendo a diversos graos de iconicidade, con diferentes técnicas gráficas e segundo as súas funcións comunicativas (ilustrativas, descritivas, ornamentais ou subxectivas).	▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ b ▪ i ▪ m ▪ n ▪ d ▪ g	▪ B1.2. Modelo analítico e modelo sintético. ▪ B1.3. Retentiva e memoria visual. Consideracións mnemotécnicas.	▪ B1.2. Interpretar unha forma ou un obxecto segundo as súas intencións comunicativas.	▪ DA2.B1.1.2. Analiza a configuración das formas naturais e artificiais discriminando o esencial das súas características formais, mediante a execución gráfica e a discusión verbal e escrita.	▪ CCEC ▪ CD
	Bloque 2: A expresión da subxectividade			
▪ b ▪ i ▪ m ▪ n ▪ d ▪ g	▪ B2.1. Psicoloxía da forma e a composición. Estudo e aplicación dos elementos compositivos que rexen a intención expresiva das creacións plásticas.	▪ B2.1. Desenvolver a capacidade de representación das formas mediante a memoria e a retentiva visual.	▪ DA2.B2.1.1. Representa formas aprendidas mediante a percepción visual e táctil atendendo ás súas características formais esenciais.	▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ b ▪ i ▪ m ▪ n ▪ d ▪ g ▪ p	▪ B2.2. Comportamento e interrelación das formas tridimensionais no espazo.	▪ B2.2. Elaborar imaxes con distintas funcións expresivas utilizando a memoria e a retentiva visual.	▪ DA2.B2.2.1. Expresa sentimentos e valores subxectivos mediante a representación de composicións figurativas e abstractas de formas e cores (funcións expresivas).	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ DA2.B2.2.2. Experimenta con métodos creativos de memorización e retentiva para procurar distintas representacións mediante valores lumínicos, cromáticos e compositi-	▪ CAA

	Debuxo Artístico II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			vos, dun mesmo obxecto ou composición.	
▪ b ▪ i ▪ m ▪ n ▪ d ▪ g	▪ B2.3. Valor expresivo da luz e da cor. ▪ B2.4. Ruptura da tradición figurativa e nacemento de novas interpretacións da realidade.	▪ B2.3. Investigar sobre a expresividade individual, coa linguaxe propia da expresión gráfico-plástica.	▪ DA2.B2.3.1. Analiza de forma verbal e escrita, individual e colectivamente, obras propias ou alleas, atendendo aos seus valores subxectivos.	▪ CCL
	Bloque 3. Debuxo e perspectiva			
▪ b ▪ i ▪ m ▪ n ▪ d ▪ g ▪ p	▪ B3.1. Valoracións da aparencia formal respecto ao punto de vista perceptivo. ▪ B3.2. Representación da forma con fins expresivos.	▪ B3.1. Representar graficamente con diferentes niveis de iconicidade, as formas, illadas ou nunha composición, o contorno inmediato, interiores e exteriores, expresando as características espaciais e de proporcionalidade, e valores lumínicos e cromáticos.	▪ DA2.B3.1.1. Comprende e representa as formas desde distintos puntos de vista.	▪ CSC
			▪ DA2.B3.1.2. Observa o contorno como un elemento de estudo gráfico e elabora composicións cromáticas e lineais, atendendo ás variacións formais segundo o punto de vista.	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ DA2.B3.1.3. Representa os obxectos illados ou nun contorno coñecendo os aspectos estruturais da forma, a posición e o tamaño dos seus elementos.	▪ CSIEE ▪ CCEC
	Bloque 4. O corpo humano como modelo			
▪ b ▪ i ▪ m ▪ n	▪ B4.1. Análise da figura humana. Relacións de proporcionalidade.	▪ B4.1. Analizar as relacións de proporcionalidade da figura humana.	▪ DA2.B4.1.1. Comprende a figura humana como un elemento de estudo gráfico e expresivo, mediante a observación e a reflexión de obras propias e alleas.	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

DOG Diario Oficial de Galicia

DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26476

	Debuxo Artístico II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ g			▪ DA2.B4.1.2. Analiza a figura humana atendendo ás súas relacións de proporcionalidade mediante a observación do natural ou con modelos estáticos.	▪ CMCCT ▪ CCEC
▪ b ▪ i ▪ m ▪ n ▪ d ▪ g	▪ B4.2. Nocións básicas de anatomía artística. ▪ B4.3. Estudo e representación do movemento da figura humana.	▪ B4.2. Representar a figura humana e o seu contorno, identificando as relacións de proporcionalidade entre o conxunto e as súas partes.	▪ DA2.B4.2.1. Representa a figura humana atendendo á expresión global das formas que a compoñen e á articulación e a orientación da estrutura que a define.	▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ b ▪ i ▪ m ▪ n ▪ d ▪ g	▪ B4.4. Antropometría. Relacións da figura humana co espazo arquitectónico e co contorno natural.	▪ B4.3. Experimentar cos recursos gráfico-plásticos para representar o movemento e a expresividade da figura humana.	▪ DA2.B4.3.1. É capaz de representar e captar o movemento da figura humana de forma gráfico-plástica aplicando diferentes técnicas.	▪ CAA
			▪ DA2.B4.3.2. Elabora imaxes con distintos procedementos gráfico-plásticos e diversas funcións expresivas coa figura humana como suxeito.	▪ CSIEE ▪ CCEC
	▪ Bloque 5. O debuxo no proceso creativo			
▪ b ▪ i ▪ m ▪ n ▪ d ▪ g	▪ B5.1.Técnicas secas máis comúns e a súa aplicación no proceso creativo.	▪ B5.1. Coñecer e aplicar as ferramentas dixitais de debuxo e as súas aplicacións na creación gráfico-plástica.	▪ DA2.B5.1.1. Coñece e aplica as ferramentas do debuxo artístico dixital utilizando as TIC en procesos creativos.	▪ CD
▪ b	▪ B5.2. Introdución ás técnicas húmidas e a súa aplicación no proceso	▪ B5.2. Valorar a importancia do debuxo como ferramenta do pen-	▪ DA2.B5.2.1. Valora a importancia do debuxo artístico nos procesos	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Debuxo Artístico II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i ▪ m ▪ n ▪ d ▪ g	creativo. Emprego das ferramentas TIC nos procesos creativos.	samento e do coñecemento da súa terminoloxía, dos materiais e dos procedementos para desenvolver o proceso creativo con fins artísticos, tecnolóxicos ou científicos, así como as posibilidades das TIC.	proxectivos elaborando proxectos conxuntos con outras disciplinas artísticas ou non do mesmo nivel ou externos.	
			▪ DA2.B5.2.2. Demostra creatividade e autonomía nos procesos artísticos, propondo solucións gráfico-plásticas que afiancen o seu desenvolvemento persoal e a súa autoestima.	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ DA2.B5.2.3. Está orientado/a e coñece as posibilidades do debuxo artístico nas ensinanzas artísticas, tecnolóxicas e científicas con exemplos claros e contacto directo con artistas, deseñadores/as, científicos/as e técnicos/as.	▪ CMCCT ▪ CAA
			▪ DA2.B5.2.4. Selecciona, relaciona e emprega con criterio a terminoloxía específica en postas en común dos seus proxectos individuais ou colectivos, fomentando a participación activa e a crítica construtiva.	▪ CCL
			▪ DA2.B5.2.5. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas.	▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCEC ▪ CCL
▪ b ▪ i ▪ m ▪ n	▪ B5.3. Actitude creativa	▪ B5.3. Amosar unha actitude autónoma e responsable, respectando as producións propias e alleas, así como o espazo de traballo e as	▪ DA2.B5.3.1. Mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elabora-	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Diario Oficial de Galicia

	Debuxo Artístico II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ g		pautas indicadas para a realización de actividades, achegando á aula todos os materiais necesarios.	ción das actividades.	

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Educación Física

Introdución

A materia de Educación Física ten como finalidade principal que os alumnos e as alumnas alcancen a competencia motriz, entendida como un conxunto de coñecementos, procedementos, actitudes e emocións que interveñen nas múltiples interaccións que realiza unha persoa no seu medio e coas demais, que permite que o alumnado supere os problemas motores propostos tanto nas sesión de Educación Física como na súa vida cotiá; sempre actuando de forma coherente e en concordancia co nivel de desenvolvemento psicomotor, e outorgándolle especial sensibilidade á atención á diversidade nas aulas, utilizando estratexias inclusivas e procurando a integración dos coñecementos, os procedementos, as actitudes e as emocións que se vinculan á conduta motora.

A competencia motriz, malia non estar recollida como unha das competencias clave, é fundamental para o desenvolvemento destas, nomeadamente o das competencias sociais e cívicas, de aprender a aprender, de sentido de iniciativa e espírito emprendedor, de conciencia e expresións culturais, da competencia matemática e as competencias básicas en ciencia e tecnoloxía e, en menor medida, da de comunicación lingüística e da competencia dixital. O traballo por competencias integra un coñecemento de base conceptual, outro relativo ás destrezas e, por último, un con grande influencia social e cultural, que implica un conxunto de valores e actitudes.

O presente currículo de Educación Física mantén a coherencia e a homoxeneidade coa etapa de educación primaria, nas etapas da ESO e do bacharelato, entendendo a materia como un continuo, tanto nos seus contidos como nas aprendizaxes que debe conseguir o alumnado ao longo de todas as etapas do sistema educativo.

Na educación secundaria obrigatoria e no bacharelato o alumnado utilizará o seu potencial motor á vez que desenvolve todas as súas capacidades. Isto implica mobilizar toda unha serie de coñecementos, habilidades motrices, actitudes e valores en relación co corpo, en diversas situacións de ensino e aprendizaxe, nas que a experiencia individual e colectiva permita adaptar a conduta motriz a diferentes ámbitos, conseguindo que o alumnado sexa un suxeito activo, responsable da xestión do seu estilo de vida saudable.

Nestas etapas educativas, a Educación Física debe permitir incrementar e mellorar o seu compromiso motor, sempre adecuado ás súas posibilidades, e desenvolver as habilidades motrices específicas con complexidade crecente á medida que se progresa nos sucesivos cursos.

As propias actividades axudarán, ademais, a desenvolver a relación coas demais persoas, o respecto, a atención especial á igualdade de xénero, entendendo as diferenzas relativas ás capacidades psicofísicas entre as rapazas e

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

os rapaces, os condicionantes dos estereotipos sociais, a colaboración, o traballo en equipo, o xogo limpo, a resolución de conflitos, o recoñecemento do esforzo para lograr metas, a aceptación de regras establecidas e o desenvolvemento da iniciativa individual.

Educación Física, tanto na etapa de ESO coma no bacharelato, terá como fin estratéxico introducir o alumnado cara a práctica de actividades físico-deportivas e artístico-expresivas, nas que poida manter un papel de practicante activo ao longo da súa vida, tendo en conta as novas formas de prácticas motrices que xorden na sociedade actual, moitas delas vinculadas ao contorno próximo do alumnado pola motivación intrínseca que representan.

Cómpre salientar os xogos e os deportes tradicionais galegos, que, xunto coas danzas e os bailes propios de Galicia, supoñen un elemento importante de transmisión do noso patrimonio artístico e cultural, ademais de fomentar as relacións interxeracionais.

As propostas didácticas deben incorporar a reflexión e a análise dos procesos de ensino e aprendizaxe, co fin de facilitar estratexias de transferencia dos coñecementos a outras situacións.

Para facilitar a concreción curricular de Educación Física establécense dez criterios de avaliación para o primeiro ciclo da ESO, que abrangue os tres primeiros cursos, doce para o cuarto curso da ESO e nove para o primeiro curso de bacharelato, criterios que establecen os resultados que se deben conseguir por medio dos estándares de aprendizaxe. Estes permitirán definir os resultados das aprendizaxes e concretarán, mediante accións, o que o alumnado debe saber e saber facer na materia de Educación Física. Estes estándares están graduados e secuenciados ao longo de todas as etapas e, unha vez finalizadas estas, todos eles deberán estar alcanzados e consolidados.

Os contidos preséntanse distribuídos en catro grandes bloques:

– Bloque 1. Contidos comúns.

– Bloque 2. Actividades físicas artístico-expresivas.

– Bloque 3. Actividade física e saúde.

– Bloque 4. Os xogos e as actividades deportivas.

Esta distribución non determina métodos concretos; unicamente responde a unha forma de organizar os contidos dun xeito enlazado atendendo á configuración cíclica do ensino da materia, construíndo uns coñecementos sobre os outros, como unha estrutura de relacións observables, de maneira que se facilite a súa comprensión e aplicación en contextos cada vez máis enriquecedores e complexos. Tampouco implica unha organización pechada, xa

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

que permite organizar os contidos de diferentes formas, adoptando a metodoloxía máis adecuada ás características tanto do grupo de alumnos e alumnas como dos propios contidos.

Os contidos do bloque común, pola súa natureza transversal, traballaranse ao longo do curso de xeito integrado cos contidos do resto dos bloques, dado que trata aspectos como a construción das fases dunha sesión, o aseo persoal, a participación nas actividades físicas independentemente do propio nivel de execución, a resolución de conflitos mediante o diálogo e a aceptación das regras establecidas, as posibilidades que presentan as actividades físico-deportivas como formas de lecer activo e de utilización responsable do contorno, o control de riscos, o desenvolvemento da iniciativa individual e de hábitos de esforzo, as actitudes, a confianza, o uso adecuado dos materiais e dos espazos, e a integración das tecnoloxías da información e da comunicación.

O bloque segundo trata os contidos que teñen que ver coa interpretación e a execución de accións motrices, utilizando técnicas de expresión corporal, baile e outros recursos artísticos.

O terceiro bloque inclúe todos os aspectos relacionados coa saúde que se poden abordar desde a práctica da actividade física, segundo as recomendacións de diversos organismos de ámbito internacional, estatal e autonómico.

No bloque dos xogos e as actividades deportivas tamén están incluídos todos os tipos de actividades físico-deportivas desenvolvidas no medio natural.

Os contidos asociados aos criterios de avaliación de cada bloque en cada curso serán concretados nas programacións didácticas, de xeito que cada centro docente poida determinalos en función das instalacións e dos recursos materiais dos que dispón, ademais das características do contorno onde se localiza. Estes contidos serán diferentes nos primeiros cursos, para que o alumnado poida iniciarse nunha grande variedade de actividades físico-deportivas e artístico-expresivas. Nos últimos cursos estes contidos poderán ser perfeccionados sobre a base das aprendizaxes anteriores.

Como consecuencia de todo o anterior, establécese unha serie de orientacións metodolóxicas para a materia que favorecerán un enfoque competencial, así como a consecución, a consolidación e a integración dos estándares por parte do alumnado:

– Educación Física nestas etapas terá un carácter eminentemente práctico e vivencial.

– A asimilación das aprendizaxes e a adaptación ao traballo do alumnado en Educación Física aconsella a distribución das dúas sesións semanais en diferentes días.

– A selección dos contidos e das metodoloxías activas e contextualizadas debe asegurar o desenvolvemento das competencias clave ao longo destas etapas.

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

– O uso de estruturas de aprendizaxe cooperativa posibilitarán a resolución conxunta das tarefas e dos problemas, e potenciarán a inclusión do alumnado.

– O profesorado deseñará diferentes tipos de tarefas e secuencias adaptadas aos niveis, ás formas e aos ritmos de aprendizaxe dos alumnos e das alumnas, co obxecto de atender á diversidade na aula e personalizar os procesos de construción das aprendizaxes. Débese potenciar o uso dunha variedade de materiais e recursos o máis ampla posible, considerando especialmente a integración das tecnoloxías da información e da comunicación desenvolvidas nos últimos tempos en diferentes ámbitos da Educación Física.

– Favoreceranse metodoloxías que teñan a súa base na descuberta guiada, a resolución de problemas, o traballo por retos e proxectos, e a cooperación, tendo presente o desenvolvemento da creatividade do alumnado.

– Deberá procurarse a implicación das familias como un factor clave para facer dos alumnos e das alumnas auténticos suxeitos activos dunha xestión cada vez máis autónoma e comprometida da súa saúde, mediante a adquisición de hábitos de vida saudables.

Finalmente, é necesaria unha axeitada coordinación entre o equipo docente sobre as estratexias metodolóxicas e didácticas que se utilicen co alumnado. Os departamentos didácticos, logo dunha reflexión, deben formular con criterios consensuados unha estratexia metodolóxica común para desenvolver ao longo do proceso de ensino e aprendizaxe do alumnado, considerando, ademais, que a promoción da práctica diaria de deporte e o exercicio físico por parte dos alumnos e das alumnas durante a xornada escolar debe formar parte do seu desenvolvemento integral.

1º de ESO

	Educación Física. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Contidos comúns en Educación Física			
▪ b ▪ m ▪ g	▪ B1.1. Fases de activación e recuperación, e o seu significado como hábito saudable na práctica da actividade física.	▪ B1.1. Recoñece e aplica actividades propias de cada fase da sesión de actividade física, tendo en conta ademais as recomendacións de aseo	▪ EFB1.1.1. Recoñece de xeito básico a estrutura dunha sesión de actividade física coa intensidade dos esforzos realizados.	▪ CSC ▪ CMCCT

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26483

Obxectivos	Educación Física. 1º de ESO			Competencias clave
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B1.2. Execución de xogos e exercicios apropiados para cada parte da sesión. ▪ B1.3. Atención ao aseo persoal e ao uso adecuado da indumentaria.	persoal necesarias para esta.	▪ EFB1.1.2. Prepara e realiza quecementos e fases finais da sesión de acordo cos contidos que se vaian realizar, seguindo as orientacións dadas.	▪ CSC ▪ CAA
			▪ EFB1.1.3. Respecta os hábitos de aseo persoal en relación á saúde e a actividade física.	▪ CSC
▪ m ▪ n ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ l ▪ g	▪ B1.4. Respecto e aceptación das regras das actividades, os xogos e os deportes practicados. ▪ B1.5. Papeis e estereotipos nas actividades físico-deportivas e artístico-expresivas, como fenómeno social e cultural. ▪ B1.6. Aceptación do propio nivel de execución e o das demais persoas, e disposición positiva cara á súa mellora.	▪ B1.2. Recoñecer as posibilidades das actividades físico-deportivas e artístico-expresivas como formas de inclusión social, e a participación doutras persoas independentemente das súas características, colaborando con elas e aceptando as súas achegas.	▪ EFB1.2.1. Amosa tolerancia e deportividade tanto no papel de participante como no de espectador/a.	▪ CSC
			▪ EFB1.2.2. Colabora nas actividades grupais, respectando as achegas das demais persoas e as normas establecidas, e asumindo as súas responsabilidades para a consecución dos obxectivos.	▪ CSC
			▪ EFB1.2.3. Respecta as demais persoas dentro do labor de equipo, con independencia do seu nivel de destreza.	▪ CSC
▪ m ▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ l ▪ ñ	▪ B1.7. Posibilidades do contorno próximo como lugar de práctica de actividades físico deportivas e recreativas. ▪ B1.8. Aceptación e respecto das normas para a conservación do medio urbano e natural. ▪ B1.9. Actividade física como elemento	▪ B1.3. Recoñecer as posibilidades que ofrecen as actividades físico-deportivas como formas de lecer activo e de utilización responsable do contorno próximo.	▪ EFB1.3.1. Coñece e identifica as posibilidades que ofrece o seu contorno próximo para a realización de actividades físico-deportivas.	▪ CSC
			▪ EFB1.3.2. Respecta o seu controno e a valora como un lugar común para a realización de ac-	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Educación Física. 1º de ESO			
	base dos estilos de vida saudable. ▪ B1.10. Estereotipos corporais na sociedade actual e a súa relación coa saúde.		tividades físico-deportivas.	
			▪ EFB1.3.3. Analiza criticamente as actitudes e os estilos de vida relacionados co tratamento do corpo, as actividades de lecer, a actividade física e o deporte no contexto social actual.	▪ CSC
▪ m ▪ n ▪ g	▪ B1.11. Prevención de riscos nas actividades físico-deportivas e artístico-expresivas ▪ B1.12. Protocolo básico de actuación (PAS) nos primeiros auxilios. ▪ B1.13. Emprego responsable do material e do equipamento deportivo.	▪ B1.4. Controlar as dificultades e os riscos durante a súa participación en actividades físico-deportivas e artístico-expresiva, adoptando medidas preventivas e de seguridade no seu desenvolvemento.	▪ EFB1.4.1. Identifica as características das actividades físico-deportivas e artístico-expresivas propostas que poidan supor un elemento de risco relevante para si mesmo/a ou para as demais persoas.	▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ EFB1.4.2. Describe e pon en práctica os protocolos para activar os servizos de emerxencia e de protección no seu contorno.	▪ CSIEE
▪ h ▪ i ▪ g ▪ e ▪ b ▪ m ▪ ñ ▪ o	▪ B1.14. Tecnoloxías da información e da comunicación para procurar e seleccionar información relacionada coa actividade física e a saúde	▪ B1.5. Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación no proceso de aprendizaxe, para procurar, analizar e seleccionar información salientable, elaborando documentos propios, e facendo exposicións e argumentacións destes adecuados á súa idade.	▪ EFB1.5.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para elaborar documentos dixitais propios adecuados á súa idade (texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura, análise e selección de información salientable.	▪ CD ▪ CCL
			▪ EFB1.5.2. Expón e defende traballos sinxelos sobre temas vixentes no contexto social, relacionados coa actividade física ou a corporalidade, utilizando	▪ CD ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Educación Física. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			recursos tecnolóxicos.	
	Bloque 2. Actividades físicas artístico-expresivas			
▪ n ▪ m ▪ b ▪ g ▪ l ▪ d ▪ ñ	▪ B2.1. Experimentación de actividades artístico-expresivas utilizando técnicas básicas de expresión corporal, combinando espazo, tempo e intensidade. ▪ B2.2. Realización de bailes e danzas sinxelas de carácter recreativo e popular.	▪ B2.1. Interpretar e reproducir accións motoras con finalidades artístico-expresivas, utilizando técnicas sinxelas de expresión corporal.	▪ EFB2.1.1. Utiliza técnicas corporais básicas, combinando espazo, tempo e intensidade.	▪ CCEC
			▪ EFB2.1.2. Pon en práctica unha secuencia de movementos corporais axustados a un ritmo.	▪ CCEC
			▪ EFB2.1.3. Colabora na realización de bailes e danzas.	▪ CCEC
	Bloque 3. Actividade física e saúde			
▪ m ▪ f ▪ b ▪ g	▪ B3.1. Condición física. Desenvolvemento das capacidades físicas básicas incidindo principalmente nas relacionadas coa saúde. ▪ B3.2. Introdución aos principios sobre unha alimentación saudable. ▪ B3.3. Identificación da frecuencia cardíaca de traballo.	▪ B3.1. Recoñecer e aplicar os principios de alimentación e da actividade física saudable, e recoñecer os mecanismos básicos de control da intensidade da actividade física para a mellora da súa saúde.	▪ EFB3.1.1. Distingue de xeito básico o impacto que pode ter a alimentación nun estilo de vida saudable.	▪ CMCCT
			▪ EFB3.1.2. Adapta a intensidade do esforzo controlando a frecuencia cardíaca correspondente ás marxes de mellora da condición física.	▪ CMCCT ▪ CAA
			▪ EFB3.1.3. Identifica de xeito básico as características que deben ter as actividades físicas para ser consideradas saudables, e lévaas á práctica.	▪ CMCCT
▪ m ▪ g	▪ B3.4. Métodos básicos para o desenvolvemento das capacidades físicas	▪ B3.2. Desenvolver as capacidades físicas básicas máis salientables desde a perspectiva da súa saúde de	▪ EFB3.2.1. Iníciase na participación activa das actividades para a mellora das capacidades físi-	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

DOG Diario Oficial de Galicia

	Educación Física. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f ▪ b	desde un enfoque saudable. ▪ B3.5. Avaliación da condición física saudable e realización de actividades para a mellora desta. ▪ B3.6. Principios de ergonomía e hixiene postural e a súa aplicación na práctica de actividades físicas e na vida cotiá..	acordo coas posibilidades persoais e dentro das marxes da saúde, amosando unha actitude de autoexixencia no seu esforzo.	cas básicas desde un enfoque saudable, utilizando os métodos básicos para o seu desenvolvemento.	
			▪ EFB3.2.2. Alcanza niveis de condición física saudable acordes ao seu momento de desenvolvemento motor e ás súas posibilidades.	▪ CAA
			▪ EFB3.2.3. Aplica os fundamentos de hixiene postural na práctica das actividades físicas como medio de prevención de lesións.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
	Bloque 4. Os xogos e as actividades deportivas			
▪ a ▪ b ▪ g ▪ m	▪ B4.1. Execución de habilidades motrices vinculadas ás accións deportivas, respectando os regulamentos específicos. ▪ B4.2. Práctica de actividades e xogos para a aprendizaxe dos deportes individuais. ▪ B4.3. Adquisición de técnicas básicas de progresión e orientación no medio natural, e a súa aplicación en diferentes ámbitos.	▪ B4.1. Resolver situacións motoras individuais sinxelas aplicando os fundamentos técnicos e as habilidades específicas, das actividades físico-deportivas adaptadas propostas.	▪ EFB4.1.1. Aplica os aspectos básicos das técnicas e das habilidades específicas adaptadas máis sinxelas, respectando as regras e as normas establecidas.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ EFB4.1.2. Describe a forma de realizar os movementos implicados nos modelos técnicos adaptados máis sinxelos.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ EFB4.1.3. Mellora o seu nivel na execución e aplicación das accións técnicas respecto ao seu nivel de partida, amosando actitudes de esforzo e superación, adecuado á súa idade.	▪ CAA ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Educación Física. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ EFB4.1.4. Explica e pon en práctica técnicas básicas de progresión en contornos non estables e técnicas básicas de orientación.	▪ CAA ▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ d ▪ g ▪ m	▪ B4.4. Execución de habilidades motrices técnico-tácticas sinxelas vinculadas aos deportes colectivos, respectando os regulamentos específicos. ▪ B4.5. Práctica de actividades e xogos para a aprendizaxe dos deportes colectivos.	▪ B4.2. Resolver situacións motoras sinxelas de oposición, colaboración ou colaboración-oposición facilitada, utilizando as estratexias máis axeitadas en función dos estímulos relevantes.	▪ EFB4.2.1. Adapta os fundamentos técnicos e tácticos básicos para obter vantaxe na práctica das actividades físico-deportivas de oposición ou de colaboración-oposición facilitadas, respectando o regulamento.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ EFB4.2.2. Pon en práctica aspectos de organización de ataque e de defensa nas actividades físico-deportivas de oposición ou de colaboración-oposición facilitadas.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ EFB4.2.3. Discrimina os estímulos que cómpre ter en conta na toma de decisións nas situacións facilitadas de colaboración, oposición e colaboración-oposición, para obter vantaxe ou cumprir o obxectivo da acción.	▪ CAA ▪ CSIEE

2º de ESO

	Educación Física. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave

	Educación Física. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Contidos comúns en Educación Física			
▪ b ▪ m ▪ g	▪ B1.1. Fases de activación e recuperación na práctica da actividade física de carácter xeral e específica, en función da actividade que se realice realizar. ▪ B1.2. Selección e execución de xogos e exercicios apropiados para cada fase da sesión.	▪ B1.1. Recoñecer e aplicar actividades propias de cada fase da sesión de actividade física, en relación coas súas características.	▪ EFB1.1.1.Recoñece a estrutura dunha sesión de actividade física coa intensidade dos esforzos realizados.	▪ CSC ▪ CMCCT
			▪ EFB1.1.2. Prepara e realiza quecementos e fases finais da sesión, de xeito básico, tendo en conta os contidos que se vaian realizar.	▪ CSC ▪ CAA
			▪ EFB1.1.3. Prepara e pon en práctica actividades para a mellora das habilidades motoras en función das propias dificultades, baixo a dirección do/da docente.	▪ CSC
▪ m ▪ n ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ l ▪ g	▪ B1.3. Respecto e aceptación das regras das actividades, os xogos e os deportes practicados. ▪ B1.4. Papeis e estereotipos nas actividades físico-deportivas e artístico-expresivas, como fenómeno social e cultural. ▪ B1.5. Aceptación do propio nivel de execución e o das demais persoas, e disposición positiva cara á súa mellora.	▪ B1.2. Recoñecer as posibilidades das actividades físico-deportivas e artístico-expresivas como formas de inclusión social, facilitando a eliminación de obstáculos á participación doutras persoas independentemente das súas características, colaborando elas e aceptando as súas achegas.	▪ EFB1.2.1. Amosa tolerancia e deportividade tanto no papel de participante como no de espectador/a.	▪ CSC
			▪ EFB1.2.2. Colabora nas actividades grupais, respectando as achegas das demais persoas e as normas establecidas, e asumindo as súas responsabilidades para a consecución dos obxectivos.	▪ CSC
			▪ EFB1.2.3. Respecta as demais persoas dentro do labor de equipo, con independencia do nivel de destreza.	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Educación Física. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ m ▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ l ▪ ñ	▪ B1.6. Posibilidades do contorno próximo como lugar de práctica de actividades físico deportivas e recreativas. ▪ B1.7. Aceptación e respecto das normas para a conservación do medio urbano e natural. ▪ B1.8. Actividade física como elemento base dos estilos de vida saudable. ▪ B1.9. Estereotipos corporais na sociedade actual e a súa relación coa saúde.	▪ B1.3. Recoñecer as posibilidades que ofrecen as actividades físico-deportivas como formas de lecer activo e de utilización responsable do contorno.	▪ EFB1.3.1. Coñece as posibilidades que ofrece o contorno para a realización de actividades físico-deportivas axeitadas a súa idade.	▪ CSC
			▪ EFB1.3.2. Respecta o contorno e valórao como un lugar común para a realización de actividades físico-deportivas.	▪ CSC
			▪ EFB1.3.3. Analiza criticamente as actitudes e os estilos de vida relacionados co tratamento do corpo, as actividades de lecer, a actividade física e o deporte no contexto social actual.	▪ CSC
▪ m ▪ n ▪ g	▪ B1.10. Prevención de riscos nas actividades físico-deportivas e artístico-expresivas, baseada na análise previa das características destas. ▪ B1.11. Protocolo básico de actuación (PAS) nos primeiros auxilios. ▪ B1.12. Emprego responsable do material e do equipamento deportivo.	▪ B1.4. Controlar as dificultades e os riscos durante a súa participación en actividades físico-deportivas e artístico-expresivas, analizando as características destas e as interaccións motoras que levan consigo, e adoptando medidas preventivas e de seguridade no seu desenvolvemento.	▪ EFB1.4.1. Identifica as características das actividades físico-deportivas e artístico-expresivas propostas que poidan supor un elemento de risco para si mesmo/a ou para as demais persoas.	▪ CSIEE ▪ CSC
			▪ EFB1.4.2. Describe e pon en práctica os protocolos para activar os servizos de emerxencia e de protección do contorno.	▪ CSIEE
			▪ EFB1.4.3. Adopta as medidas preventivas e de seguridade propias das actividades desenvolvidas durante o ciclo, tendo especial coidado con aquelas que se realizan nun contorno	▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Educación Física. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			non estable.	
▪ h ▪ i ▪ g ▪ e ▪ b ▪ m ▪ ñ ▪ o	▪ B1.13. Tecnoloxías da información e da comunicación para procurar, analizar e seleccionar información relacionada coa actividade física e a saúde. ▪ B1.14. Elaboración e exposición argumentada de documentos no soporte máis axeitado.	▪ B1.5. Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación no proceso de aprendizaxe, para procurar, analizar e seleccionar información salientable, elaborando documentos propios, e facendo exposicións e argumentacións destes.	▪ EFB1.5.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para elaborar documentos dixitais propios adecuados á súa idade (texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura, análise e selección de información salientable.	▪ CD ▪ CCL
			▪ EFB1.5.2. Expón e defende traballos elaborados sinxelos sobre temas vixentes no contexto social, relacionados coa actividade física ou a corporalidade, utilizando recursos tecnolóxicos.	▪ CAA ▪ CCL
	Bloque 2. Actividades físicas artístico-expresivas			
▪ n ▪ m ▪ b ▪ g ▪ l ▪ d ▪ ñ	▪ B2.1. Experimentación de actividades artístico-expresivas utilizando técnicas de expresión corporal, combinando espazo, tempo e intensidade. ▪ B2.2. Creatividade e improvisación nas actividades artístico-expresivas de xeito individual. ▪ B2.3. Realización de bailes e danzas sinxelas de carácter recreativo e popular.	▪ B2.1. Interpretar e producir accións motoras con finalidades artístico-expresivas, utilizando técnicas de expresión corporal e outros recursos.	▪ EFB2.1.1. Utiliza técnicas corporais básicas, de forma creativa, combinando espazo, tempo e intensidade.	▪ CCEC
			▪ EFB2.1.2. Crea e pon en práctica unha secuencia de movementos corporais axustados a un ritmo prefixado de baixa dificultade.	▪ CCEC
			▪ EFB2.1.3. Colabora no deseño e na realización de bailes e danzas sinxelas, adaptando a súa execución á dos seus compañeiros e das súas compañeiras.	▪ CCEC

	Educación Física. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ EFB2.1.4. Realiza improvisacións de xeito individual como medio de comunicación espontánea.	▪ CCEC
	Bloque 3. Actividade física e saúde			
▪ m ▪ f ▪ b ▪ g	▪ B3.1. Condición física. Capacidades físicas e coordinativas nas actividades físico-deportivas e artístico-expresivas, e a súa vinculación cos sistemas do organismo. ▪ B3.2. Efectos sobre a saúde da actividade física e a alimentación. ▪ B3.3. Capacidade de adaptación do organismo ante a actividade física e a práctica deportiva. ▪ B3.4. Control da intensidade do esforzo a través da frecuencia cardíaca. ▪ B3.5. Procedementos para a avaliación dos factores da condición física relacionados coa saúde. ▪ B3.6. A actividade física e o seu efecto sobre a saúde. Criterios de selección de actividades para a realización dun plan de mellora da saúde.	▪ B3.1. Recoñecer os factores básicos que interveñen na acción motora e os mecanismos de control da intensidade da actividade física, e aplicalos á propia práctica, en relación coa saúde e a alimentación.	▪ EFB3.1.1. Analiza de xeito básico a implicación das capacidades físicas e as coordinativas nas actividades físico-deportivas e artístico-expresivas traballadas no ciclo.	▪ CMCCT
			▪ EFB3.1.2. Relaciona diferentes tipos de actividade física e alimentación co seu impacto na súa saúde.	▪ CMCCT
			▪ EFB3.1.3. Relaciona as adaptacións orgánicas principais coa actividade física sistemática, así como coa saúde e os riscos e as contraindicacións da práctica deportiva.	▪ CMCCT
			▪ EFB3.1.4. Adapta a intensidade do esforzo controlando a frecuencia cardíaca correspondente ás marxes de mellora dos principais factores da condición física.	▪ CMCCT
			▪ EFB3.1.5. Aplica con axuda procedementos para autoavaliar os factores da condición física.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Educación Física. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ EFB3.1.6. Identifica as características que deben ter as actividades físicas para ser consideradas saudables, adoptando unha actitude crítica fronte ás prácticas que teñen efectos negativos para a saúde.	▪ CMCCT ▪ CSC
▪ m ▪ g ▪ f ▪ b	▪ B3.7. Métodos básicos de adestramento para a mellora das capacidades físicas básicas relacionadas coa saúde. ▪ B3.8. Avaliación da condición física saudable e realización de actividades para a mellora desta, tendo en conta as súas características individuais. ▪ B3.9. Ergonomía e hixiene postural na práctica de actividades físicas. ▪ B3.10. Actividade física habitual e outros hábitos de vida saudables, e o seu efecto sobre a calidade de vida.	▪ B3.2. Desenvolver as capacidades físicas máis salientables desde a perspectiva da súa saúde de acordo coas posibilidades persoais e dentro das marxes da saúde, amosando unha actitude de autoexixencia no seu esforzo.	▪ EFB3.2.1. Participa activamente na mellora das capacidades físicas básicas desde un enfoque saudable, utilizando os métodos básicos para o seu desenvolvemento.	▪ CAA
			▪ EFB3.2.2. Alcanza niveis de condición física saudable acordes ao seu momento de desenvolvemento motor e ás súas posibilidades.	▪ CAA
			▪ EFB3.2.3. Aplica os fundamentos de hixiene postural na práctica das actividades físicas como medio de prevención de lesións.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ EFB3.2.4. Analiza a importancia da práctica habitual de actividade física para a mellora da propia condición física saudable, relacionando o efecto desta práctica coa mellora da calidade de vida.	▪ CAA
	Bloque 4. Os xogos e as actividades deportivas			
▪ a	▪ B4.1. Execución e avaliación de habi-	▪ B4.1. Resolver situacións motoras	▪ EFB4.1.1. Aplica os aspectos	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Educación Física. 2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ g ▪ m	lidades motrices vinculadas ás accións deportivas, respectando os regulamentos específicos. ▪ B4.2. Práctica de actividades e xogos para a aprendizaxe dos deportes individuais. ▪ B4.3. Adquisición de técnicas de progresión e orientación no medio natural, a súa aplicación en diferentes contornos.	individuais aplicando os fundamentos técnicos e as habilidades específicas, das actividades físico-deportivas propostas, en condicións adaptadas.	básicos das técnicas e habilidades específicas adaptadas, respectando as regras e as normas establecidas.	▪ CSIEE
			▪ EFB4.1.2. Autoavalía a súa execución de xeito básico con respecto ao modelo técnico formulado.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ EFB4.1.3. Describe a forma de realizar os movementos implicados nos modelos técnicos adaptados.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ EFB4.1.4. Mellora o seu nivel na execución e aplicación das accións técnicas respecto ao seu nivel de partida, amosando actitudes de esforzo e superación.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ EFB4.1.5. Explica e pon en práctica técnicas de progresión nos contornos non estables e técnicas básicas de orientación, regulando o esforzo en función das súas posibilidades.	▪ CAA ▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ d ▪ g ▪ m	▪ B4.4. Execución de habilidades motrices técnico-tácticas facilitadas vinculadas aos deportes colectivos en distintas situacións, respectando os regulamentos específicos. ▪ B4.5. Práctica de actividades e xogos para a aprendizaxe dos deportes colectivos.	▪ B4.2. Resolver situacións motoras de oposición, colaboración ou colaboración-oposición facilitadas, utilizando as estratexias máis axeitadas en función dos estímulos máis relevantes.	▪ EFB4.2.1. Adapta os fundamentos técnicos e tácticos para obter vantaxe na práctica das actividades físico-deportivas de oposición ou de colaboración-oposición facilitadas.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ EFB4.2.2. Describe simplificadamente e pon en práctica de	▪ CAA ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Educación Física. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			xeito autónomo aspectos de organización de ataque e de defensa nas actividades físico-deportivas de oposición ou de colaboración-oposición facilitadas.	
			▪ EFB4.2.3. Discrimina os estímulos que cómpre ter en conta na toma de decisións nas situacións de colaboración, oposición e colaboración-oposición facilitadas, para obter vantaxe ou cumprir o obxectivo da acción.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ EFB4.2.4. Reflexiona sobre as situacións facilitadas resoltas valorando a oportunidade das solucións achegadas e a súa aplicabilidade a situacións similares.	▪ CAA ▪ CSIEE

3º de ESO

	Educación Física. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Contidos comúns en Educación Física			
▪ b ▪ m ▪ g	▪ B1.1. Control da intensidade do esforzo adaptado a cada fase da sesión de actividade física. ▪ B1.2. Deseño e execución de forma autónoma de xogos e exercicios	▪ B1.1. Desenvolver actividades propias de cada fase da sesión de actividade física, en relación coas súas características.	▪ EFB1.1.1. Relaciona a estrutura dunha sesión de actividade física coa intensidade dos esforzos realizados.	▪ CSC ▪ CMCCT
			▪ EFB1.1.2. Prepara e realiza	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Educación Física. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	apropiados para cada fase da sesión, tendo en conta o seu nivel de partida.		quecementos e fases finais de sesión de acordo co contido que se vaia realizar, de forma autónoma e habitual.	
			▪ EFB1.1.3. Prepara e pon en práctica actividades para a mellora das habilidades motoras en función das propias dificultades.	▪ CSC
▪ m ▪ n ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ l ▪ g	▪ B1.3. Respecto e aceptación das regras das actividades, os xogos e os deportes practicados. ▪ B1.4. Papeis e estereotipos nas actividades físico-deportivas e artístico-expresivas, como fenómeno social e cultural. ▪ B1.5. Aceptación do propio nivel de execución e o das demais persoas, e disposición positiva cara á súa mellora.	▪ B1.2. Recoñecer as posibilidades das actividades físico-deportivas e artístico-expresivas como formas de inclusión social, facilitando a eliminación de obstáculos á participación doutras persoas independentemente das súas características, colaborando con elas e aceptando as súas achegas.	▪ EFB1.2.1. Amosa tolerancia e deportividade tanto no papel de participante como no de espectador/a.	▪ CSC
			▪ EFB1.2.2. Colabora nas actividades grupais, respectando as achegas das demais persoas e as normas establecidas, e asumindo as súas responsabilidades para a consecución dos obxectivos.	▪ CSC
			▪ EFB1.2.3. Respecta as demais persoas dentro do labor de equipo, con independencia do nivel de destreza.	▪ CSC
▪ m ▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ l ▪ ñ	▪ B1.6. Posibilidades do contorno próximo como lugar de práctica de actividades físico deportivas e recreativas. ▪ B1.7. Aceptación e respecto das normas para a conservación do medio urbano e natural. ▪ B1.8. Actividade física como elemento	▪ B1.3. Recoñecer as posibilidades que ofrecen as actividades físico-deportivas como formas de lecer activo e de utilización responsable do contorno.	▪ EFB1.3.1. Coñece as posibilidades que ofrece o seu contorno para a realización de actividades físico-deportivas.	▪ CSC
			▪ EFB1.3.2. Respecta o contorno e valórao como un lugar común para a realización de actividades físico-deportivas.	▪ CSC

Educación Física. 3º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	base dos estilos de vida saudable. ▪ B1.9. Estereotipos corporais na sociedade actual e a súa relación coa saúde.		▪ EFB1.3.3. Analiza criticamente as actitudes e os estilos de vida relacionados co tratamento do corpo, as actividades de lecer, a actividade física e o deporte no contexto social actual.	▪ CSC
▪ m ▪ n ▪ g	▪ B1.10. Prevención de riscos nas actividades físico-deportivas e artístico-expresivas, baseada na análise previa das características destas. ▪ B1.11. Protocolo básico de actuación (PAS) nos primeiros auxilios. ▪ B1.12. Emprego responsable do material e do equipamento deportivo.	▪ B1.4. Controlar as dificultades e os riscos durante a súa participación en actividades físico-deportivas e artístico-expresivas, analizando as características destas e as interaccións motoras que levan consigo, e adoptando medidas preventivas e de seguridade no seu desenvolvemento.	▪ EFB1.4.1. Identifica as características das actividades físico-deportivas e artístico-expresivas propostas que poidan supor un elemento de risco para si mesmo/a ou para as demais persoas.	▪ CSIEE ▪ CSC
			▪ EFB1.4.2. Describe os protocolos para activar os servizos de emerxencia e de protección do contorno.	▪ CSIEE
			▪ EFB1.4.3. Adopta as medidas preventivas e de seguridade propias das actividades desenvolvidas durante o ciclo, tendo especial coidado con aquelas que se realizan nun contorno non estable.	▪ CSIEE
▪ h ▪ i ▪ g ▪ e ▪ b ▪ m	▪ B1.13. Tecnoloxías da información e da comunicación para procurar, analizar e seleccionar información relacionada coa actividade física e a saúde. ▪ B1.14. Elaboración e exposición argumentada de documentos no soporte máis axeitado.	▪ B1.5. Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación no proceso de aprendizaxe, para procurar, analizar e seleccionar información salientable, elaborando documentos propios, e facendo exposicións e argumentacións destes.	▪ EFB1.5.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para elaborar documentos dixitais propios (texto, presentación, imaxe, vídeo, son, etc.), como resultado do proceso de procura, análise e selección de información salientable.	▪ CD ▪ CCL ▪

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Educación Física. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ ñ ▪ o			▪ EFB1.5.2. Expón e defende traballos elaborados sobre temas vixentes no contexto social, relacionados coa actividade física ou a corporalidade, utilizando recursos tecnolóxicos.	▪ CD ▪ CCL
	Bloque 2. Actividades físicas artístico-expresivas			
▪ n ▪ m ▪ b ▪ g ▪ l ▪ d ▪ ñ	▪ B2.1. Experimentación de actividades artístico-expresivas utilizando técnicas de expresión corporal, combinando espazo, tempo e intensidade. ▪ B2.2. Creatividade e improvisación nas actividades artístico-expresivas de xeito individual e colectivo. ▪ B2.3. Realización de bailes e danzas de carácter recreativo e popular.	▪ B2.1. Interpretar e producir accións motoras con finalidades artístico-expresivas, utilizando técnicas de expresión corporal e outros recursos.	▪ EFB2.1.1. Utiliza técnicas corporais, de forma creativa, combinando espazo, tempo e intensidade.	▪ CCEC
			▪ EFB2.1.2. Crea e pon en práctica unha secuencia de movementos corporais axustados a un ritmo prefixado.	▪ CCEC
			▪ EFB2.1.3. Colabora no deseño e na realización de bailes e danzas, adaptando a súa execución á dos seus compañeiros e das súas compañeiras.	▪ CCEC
			▪ EFB2.1.4. Realiza improvisacións como medio de comunicación espontánea en parellas ou grupos.	▪ CCEC
	Bloque 3. Actividade física e saúde			
▪ m ▪ f ▪ b ▪ g	▪ B3.1. Condición física. Capacidades físicas e coordinativas nas actividades físico-deportivas e artístico-expresivas, e a súa vinculación cos sistemas do organismo.	▪ B3.1. Recoñecer os factores que interveñen na acción motora e os mecanismos de control da intensidade da actividade física, aplicándoos á propia práctica, en relación coa saúde	▪ EFB3.1.1. Analiza a implicación das capacidades físicas e as coordinativas nas actividades físico-deportivas e artístico-expresivas traballadas no ciclo.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Educación Física. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B3.2. Efectos sobre a saúde da actividade física e a alimentación. ▪ B3.3. Capacidade de adaptación do organismo ante a actividade física e a práctica deportiva. ▪ B3.4. Adestramento: intensidade, volume e densidade do esforzo, e a súa relación cos sistemas metabólicos de obtención de enerxía. ▪ B3.5. Control da frecuencia cardíaca cara á mellora dos factores da condición física. ▪ B3.6. Procedementos para a avaliación dos factores da condición física relacionados coa saúde. ▪ B3.7. Elaboración e posta en práctica dun programa básico para a mellora da condición física saudable.	e a alimentación.	▪ EFB3.1.2. Asocia os sistemas metabólicos de obtención de enerxía cos tipos de actividade física, a alimentación e a saúde.	▪ CMCCT
			▪ EFB3.1.3. Relaciona as adaptacións orgánicas coa actividade física sistemática, así como coa saúde e os riscos e contraindicacións da práctica deportiva.	▪ CMCCT
			▪ EFB3.1.4. Adapta a intensidade do esforzo controlando a frecuencia cardíaca correspondente ás marxes de mellora de diferentes factores da condición física.	▪ CMCCT
			▪ EFB3.1.5. Aplica de forma autónoma procedementos para autoavaliar os factores da condición física.	▪ CMCCT
			▪ EFB3.1.6. Identifica as características que deben ter as actividades físicas para ser consideradas saudables, adoptando unha actitude crítica fronte ás prácticas que teñen efectos negativos para a saúde.	▪ CMCCT ▪ CSC
▪ m ▪ g ▪ f ▪ b	▪ B3.8. Métodos básicos de adestramento para a mellora das capacidades físicas básicas relacionadas coa saúde. ▪ B3.9. Avaliación da condición física	▪ B3.2. Desenvolver as capacidades físicas de acordo coas posibilidades persoais e dentro das marxes da saúde, amosando unha actitude de autoexixencia no seu esforzo.	▪ EFB3.2.1. Participa activamente na mellora das capacidades físicas básicas desde un enfoque saudable, utilizando os métodos básicos para o seu desenvolvemento.	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Educación Física. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	saudable e realización de actividades para a mellora desta, tendo en conta as súas características individuais. ▪ B3.10. Ergonomía e hixiene postural na práctica de actividades físicas. ▪ B3.11. Técnicas básicas de respiración e relaxación. ▪ B3.12. Actividade física habitual e outros hábitos de vida saudables, e o seu efecto sobre a calidade de vida.		▪ EFB3.2.2. Alcanza niveis de condición física acordes ao seu momento de desenvolvemento motor e ás súas posibilidades.	▪ CAA
			▪ EFB3.2.3. Aplica os fundamentos de hixiene postural na práctica das actividades físicas como medio de prevención de lesións.	▪ CAA ▪ CSIEE ▪
			▪ EFB3.2.4. Analiza a importancia da práctica habitual de actividade física para a mellora da propia condición física, relacionando o efecto desta práctica coa mellora da calidade de vida.	▪ CAA
	Bloque 4. Os xogos e as actividades deportivas			
▪ a ▪ b ▪ g ▪ m	▪ B4.1. Execución e avaliación de habilidades motrices de xeito combinado vinculadas ás accións deportivas, respectando os regulamentos específicos. ▪ B4.2. Práctica de actividades e xogos para a aprendizaxe dos deportes individuais. ▪ B4.3. Adquisición de técnicas de progresión e orientación no medio natural, a súa aplicación en diferentes ámbitos.	▪ B4.1. Resolver situacións motoras individuais aplicando os fundamentos técnicos e habilidades específicas, das actividades físico-deportivas propostas, en condicións reais ou adaptadas.	▪ EFB4.1.1. Aplica os aspectos básicos das técnicas e habilidades específicas, das actividades propostas, respectando as regras e normas establecidas.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ EFB4.1.2. Autoavalía a súa execución con respecto ao modelo técnico formulado.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ EFB4.1.3. Describe a forma de realizar os movementos implicados nos modelos técnicos.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ EFB4.1.4. Mellora o seu nivel na execución e aplicación das accións técnicas respecto ao seu nivel de partida, amosando acti-	▪ CAA ▪ CSIEE

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Educación Física. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			tudes de esforzo, autoexixencia e superación.	
			▪ EFB4.1.5. Explica e pon en práctica técnicas de progresión en contornos non estables e técnicas básicas de orientación, adaptándose ás variacións que se producen, e regulando o esforzo en función das súas posibilidades.	▪ CAA ▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ d ▪ g ▪ m	▪ B4.4. Execución de habilidades motrices técnico-tácticas vinculadas aos deportes colectivos en distintas situacións, respectando os regulamentos específicos. ▪ B4.5. Práctica de actividades e xogos para a aprendizaxe dos deportes colectivos.	▪ B4.2. Resolver situacións motoras de oposición, colaboración ou colaboración-oposición, utilizando as estratexias máis axeitadas en función dos estímulos relevantes.	▪ EFB4.2.1. Adapta os fundamentos técnicos e tácticos para obter vantaxe na práctica das actividades físico-deportivas de oposición ou de colaboración-oposición propostas.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ EFB4.2.2. Describe e pon en práctica de xeito autónomo aspectos de organización de ataque e de defensa nas actividades físico-deportivas de oposición ou de colaboración-oposición seleccionadas.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ EFB4.2.3. Discrimina os estímulos que cómpre ter en conta na toma de decisións nas situacións de colaboración, oposición e colaboración-oposición, para obter vantaxe ou cumprir o obxectivo da acción.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ EFB4.2.4. Reflexiona sobre as situacións resoltas valorando a	▪ CAA ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Educación Física. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			oportunidade das solucións achegadas e a súa aplicabilidade a situacións similares.	

4º de ESO

	Educación Física. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Contidos comúns en Educación Física			
▪ b ▪ g ▪ m	▪ B1.1. Deseña e realiza as fases de activación e recuperación, logo da análise da actividade física que se vaia realizar. ▪ B1.2. Fases de activación e recuperación como medio de prevención de lesións.	▪ B1.1. Deseñar e realizar as fases de activación e recuperación na práctica de actividade física considerando a intensidade dos esforzos.	▪ EFB1.1.1. Analiza a actividade física principal da sesión para establecer as características que deben ter as fases de activación e de volta á calma.	▪ CSC
			▪ EFB1.1.2. Selecciona os exercicios ou as tarefas de activación e de volta á calma dunha sesión, atendendo á intensidade ou á dificultade das tarefas da parte principal.	▪ CSC
			▪ EFB1.1.3. Realiza exercicios ou actividades nas fases inicial e final de algunha sesión, de xeito autónomo, acorde co seu nivel de competencia motriz.	▪ CSC
▪ a ▪ b	▪ B1.3. Planificación e organización de eventos e campionatos nos que se utilicen sistemas que potencien as ac-	▪ B1.2. Colaborar na planificación e na organización de eventos, campionatos ou torneos deportivos, prevendo	▪ EFB1.2.1. Asume as funcións encomendadas na organización de actividades grupais.	▪ CSC

	Educación Física. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ c ▪ d ▪ g ▪ m	titudes, os valores e o respecto das normas, asumindo diferentes papeis e funcións.	os medios e as actuacións necesarias para a súa celebración e relacionando as súas funcións coas do resto de implicados/as.	▪ EFB1.2.2. Verifica que a súa colaboración na planificación e posta en práctica de actividades grupais fose coordinada coas accións do resto das persoas implicadas.	▪ CSC
			▪ EFB1.2.3. Presenta propostas creativas de utilización de materiais e de planificación para utilizalos na súa práctica de maneira autónoma.	▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ m ▪ ñ	▪ B1.4. Valoración das actividades físicas, deportivas e tradicionais na sociedade actual, destacando os comportamentos axeitados tanto desde o papel de participante como desde o de espectador/a.	▪ B1.3. Analizar criticamente o fenómeno deportivo discriminando os aspectos culturais, educativos, integradores e saudables dos que fomentan a violencia, a discriminación ou a competitividade mal entendida.	▪ EFB1.3.1. Valora as actuacións e as intervencións das persoas participantes nas actividades, recoñecendo os méritos e respectando os niveis de competencia motriz, e outras diferenzas.	▪ CSC
			▪ EFB1.3.2. Valora as actividades físicas distinguindo as achegas que cada unha ten desde o punto de vista cultural, para a satisfacción e o enriquecemento persoal, e para a relación coas demais persoas.	▪ CSC ▪ CCEC
			▪ EFB1.3.3. Mantén unha actitude crítica cos comportamentos antideportivos, tanto desde o papel de participante como desde o de espectador/a.	▪ CSC
▪ a	▪ B1.5. Primeiras actuacións ante as lesións máis comúns que poden ma-	▪ B1.4. Asumir a responsabilidade da propia seguridade na práctica de acti-	▪ EFB1.4.1. Verifica as condicións de práctica segura usando con-	▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26503
Diario Oficial de Galicia
XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Educación Física. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ g ▪ m	nifestarse na práctica deportiva. ▪ B1.6. Protocolos básicos de primeiros auxilios. ▪ B1.7. Medidas preventivas sobre os riscos ou as lesións na realización de actividades físico-deportivas. ▪ B1.8. Manexo e utilización do material e do equipamento deportivo.	vidade física, tendo en conta os factores inherentes á actividade e prevendo as consecuencias que poidan ter as actuacións pouco coidadosas sobre a seguridade das persoas participantes.	venientemente o equipamento persoal, e os materiais e os espazos de práctica.	
			▪ EFB1.4.2. Identifica as lesións máis frecuentes derivadas da práctica de actividade física.	▪ CSIEE
			▪ EFB1.4.3. Describe os protocolos que deben seguirse ante as lesións, os accidentes ou as situacións de emerxencia máis frecuentes producidas durante a práctica de actividades físico-deportivas.	▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ g ▪ m	▪ B1.9. Aceptación das normas sociais e democráticas que rexen nun traballo en equipo. ▪ B1.10. Técnicas de traballo en equipo. ▪ B1.11. Técnicas de traballo colaborativo. ▪ B1.12. Xogo limpo como actitude social responsable.	▪ B1.5. Demostrar actitudes persoais inherentes ao traballo en equipo, superando as inseguridades e apoiando as demais persoas ante a resolución de situacións descoñecidas.	▪ EFB1.5.1. Fundamenta os seus puntos de vista ou as súas achegas nos traballos de grupo, e admite a posibilidade de cambio fronte a outros argumentos válidos.	▪ CSC
			▪ EFB1.5.2. Valora e reforza as achegas enriquecedoras dos compañeiros e das compañeiras nos traballos en grupo.	▪ CSC
▪ b ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ m ▪ ñ	▪ B1.13. Tecnoloxías da información e da comunicación no proceso de aprendizaxe, para procurar, seleccionar e valorar informacións relacionadas coas actividades físico-deportivas e as relacionas coa saúde.	▪ B1.6. Utilizar eficazmente as tecnoloxías da información e da comunicación no proceso de aprendizaxe, para procurar, seleccionar e valorar informacións relacionadas cos contidos do curso, comunicando os resultados e as conclusións no soporte máis adecuado.	▪ EFB1.6.1. Procura, procesa e analiza criticamente informacións actuais sobre temáticas vinculadas á actividade física e a corporalidade, utilizando recursos tecnolóxicos.	▪ CD ▪ CCL
			▪ EFB1.6.2. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunica-	▪ CD ▪ CCL

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Educación Física. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ o			ción para afondar sobre contidos do curso, realizando valoracións críticas e argumentando as súas conclusións.	
			▪ EFB1.6.3. Comunica e comparte información e ideas nos soportes e nos contornos apropiados.	▪ CD ▪ CCL
	Bloque 2. Actividades físicas artístico-expresivas			
▪ b ▪ d ▪ g ▪ l ▪ m ▪ n ▪ ñ	▪ B2.1. Creación de composicións artístico-expresivas individuais ou colectivas, con ou sen apoio dunha estrutura musical, incluíndo os elementos para a súa sistematización: espazo, tempo e intensidade.	▪ B2.1. Compor e presentar montaxes individuais ou colectivas, seleccionando e axustando os elementos da motricidade expresiva.	▪ EFB2.1.1. Elabora composicións de carácter artístico-expresivo, seleccionando os elementos de execución e as técnicas máis apropiadas para o obxectivo previsto, incidindo especialmente na creatividade e na desinhibición.	▪ CCEC
			▪ EFB2.1.2. Axusta as súas accións á intencionalidade das montaxes artístico-expresivas, combinando os compoñentes espaciais, temporais e, de ser o caso, de interacción coas demais persoas.	▪ CCEC
			▪ EFB2.1.3. Colabora no deseño e na realización das montaxes artístico-expresivas, achegando e aceptando propostas.	▪ CCEC
	Bloque 3. Actividade física e saúde			
▪ b	▪ B3.1. Efectos negativos que determinados hábitos de vida e consumo te-	▪ B3.1. Argumentar a relación entre os hábitos de vida e os seus efectos so-	▪ EFB3.1.1. Demostra coñecementos sobre as características	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Educación Física. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f ▪ g ▪ h ▪ m	ñen sobre a condición física e a saúde. ▪ B3.2. Actividade física e saúde. ▪ B3.3. Realización de exercicios para a consecución dunha óptima hixiene postural. ▪ B3.4. Alimentación: repercusión na saúde e na actividade física.	bre a condición física, aplicando os coñecementos sobre actividade física e saúde.	que deben cumprir as actividades físicas cun enfoque saudable e os beneficios que proporcionan á saúde individual e colectiva.	
			▪ EFB3.1.2. Relaciona exercicios de tonificación e flexibilización coa compensación dos efectos provocados polas actitudes posturais inadecuadas máis frecuentes.	▪ CMCCT
			▪ EFB3.1.3. Relaciona hábitos como o sedentarismo ou o consumo de tabaco e de bebidas alcohólicas cos seus efectos na condición física e a saúde.	▪ CMCCT
			▪ EFB3.1.4. Valora as necesidades de alimentos e de hidratación para a realización de diferentes tipos de actividade física.	▪ CMCCT
▪ b ▪ g ▪ m	▪ B3.5. Valoración e toma de conciencia da propia condición física e da predisposición a mellorala. ▪ B3.6. Elaboración e posta en práctica dun plano de traballo que integre as capacidades físicas relacionadas coa saúde. ▪ B3.7. Valoración e aplicación de técnicas e métodos de relaxación e respiración de xeito autónomo, co fin de mellorar as condicións de saúde e calidade de vida.	▪ B3.2. Mellorar ou manter os factores da condición física, practicando actividades físico-deportivas adecuadas ao seu nivel e identificando as adaptacións orgánicas e a súa relación coa saúde.	▪ EFB3.2.1. Valora o grao de implicación das capacidades físicas na realización dos tipos de actividade física.	▪ CMCCT
			▪ EFB3.2.2. Practica de forma regular, sistemática e autónoma actividades físicas co fin de mellorar as condicións de saúde e calidade de vida.	▪ CMCCT
			▪ EFB3.2.3. Aplica os procedementos para integrar nos pro-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Educación Física. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B3.8. Métodos de avaliación da condición física en relación coa saúde.		gramas de actividade física a mellora das capacidades físicas básicas, cunha orientación saudable e nun nivel adecuado ás súas posibilidades.	
			▪ EFB3.2.4. Valora a súa aptitude física nas súas dimensións anatómica, fisiolóxica e motriz, relacionándoas coa saúde.	▪ CMCCT
	Bloque 4. Os xogos e as actividades deportivas			
▪ a ▪ b ▪ g ▪ m	▪ B4.1. Traballo dos fundamentos técnicos das actividades físico-deportivas propostas, tendo en consideración diversos condicionantes xerados polos compañeiros e as compañeiras, as persoas adversarias, os regulamentos e o contorno da práctica.	▪ B4.1. Resolver situacións motrices aplicando fundamentos técnicos nas actividades físico-deportivas propostas, con eficacia e precisión.	▪ EFB4.1.1. Axusta a realización das habilidades específicas aos requisitos técnicos nas situacións motrices individuais, preservando a súa seguridade e tendo en conta as súas propias características.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ EFB4.1.2. Axusta a realización das habilidades específicas aos condicionantes xerados polos compañeiros e as compañeiras, e as persoas adversarias, nas situacións colectivas.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ EFB4.1.3. Adapta as técnicas de progresión ou desprazamento aos cambios do medio, priorizando a súa seguridade persoal e colectiva.	▪ CAA ▪ CSIEE
▪ a ▪ b	▪ B4.2. Traballo das situacións motrices de oposición, colaboración ou colaboración-oposición propostas, tendo en	▪ B4.2. Resolver situacións motrices de oposición, colaboración ou colaboración-oposición nas actividades físico	▪ EFB4.2.1. Aplica de xeito oportuno e eficaz as estratexias específicas das actividades de	▪ CAA ▪ CSIEE

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Educación Física. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ c ▪ d ▪ g ▪ m	consideración diversos condicionantes xerados polos compañeiros e as compañeiras, as persoas adversarias, os regulamentos e o contorno da práctica. ▪ B4.3. Coñecemento e práctica de xogos e de deportes tradicionais de Galicia e da propia zona, así como do seu regulamento. Procura de información sobre variacións locais.	deportivas propostas, tomando a decisión máis eficaz en función dos obxectivos.	oposición, contrarrestando ou anticipándose ás accións da persoa adversaria.	
			▪ EFB4.2.2. Aplica de xeito oportuno e eficaz as estratexias específicas das actividades de cooperación, axustando as accións motrices aos factores presentes e ás intervencións do resto de participantes.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ EFB4.2.3. Aplica de xeito oportuno e eficaz as estratexias específicas das actividades de colaboración-oposición, intercambiando os papeis con continuidade e perseguindo o obxectivo colectivo de obter situacións vantaxosas sobre o equipo contrario.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ EFB4.2.4. Aplica solucións variadas ante as situacións formuladas e valorar as súas posibilidades de éxito, en relación con outras situacións.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ EFB4.2.5. Xustifica as decisións tomadas na práctica das actividades e recoñece os procesos que están implicados nelas.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ EFB4.2.6. Argumenta estratexias ou posibles solucións para resolver problemas motores, valorando as características de	▪ CAA ▪ CSIEE

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Diario Oficial de Galicia

	Educación Física. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			cada participante e os factores presentes no contorno.	
▪ f ▪ g ▪ m	▪ B4.4. Relación entre a actividade física, a saúde e o medio natural. ▪ B4.5. Toma de conciencia do impacto que teñen algunhas actividades físico-deportivas no medio natural. ▪ B4.6. Realización de actividades deportivas e/ou recreativas, preferentemente desenvolvidas no medio natural.	▪ B4.3. Recoñecer o impacto ambiental, económico e social das actividades físicas e deportivas, reflexionando sobre a súa repercusión na forma de vida no contorno.	▪ EFB4.3.1. Compara os efectos das actividades físicas e deportivas no contorno en relación coa forma de vida nel.	▪ CSC ▪ CMCCT
			▪ EFB4.3.2. Relaciona as actividades físicas na natureza coa saúde e a calidade de vida.	▪ CSC ▪ CMCCT
			▪ EFB4.3.3. Demostra hábitos e actitudes de conservación e protección ambiental.	▪ CSC ▪ CMCCT

1º de bacharelato

	Educación Física. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Contidos comúns en Educación Física			
▪ b ▪ c ▪ i ▪ m ▪ ñ ▪ p	▪ B1.1. Actividade física como recurso de lecer activo: efectos sobre a saúde e como fenómeno sociocultural. ▪ B1.2. Saídas profesionais.	▪ B1.1. Valorar a actividade física desde a perspectiva da saúde, a satisfacción, a autosuperación e as posibilidades de interacción social e de perspectiva profesional, adoptando actitudes de interese, respecto, esforzo e cooperación na práctica da actividade física	▪ EFB1.1.1. Deseña, organiza e participa en actividades físicas, como recurso de lecer activo, valorando os aspectos sociais e culturais que levan asociadas e as súas posibilidades profesionais futuras, e identificando os aspectos organizativos e os materiais necesarios.	▪ CSC
			▪ EFB1.1.2. Adopta unha actitude	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Educación Física. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			crítica ante as prácticas de actividade física que teñen efectos negativos para a saúde individual ou colectiva, e ante os fenómenos socioculturais relacionados coa corporalidade e os derivados das manifestacións deportivas.	
▪ a ▪ b ▪ c ▪ h ▪ m ▪ n ▪ ñ ▪ o	▪ B1.3. Prevención dos elementos de risco asociados ás actividades físico-deportivas e artístico-expresivas, ao contorno, á fatiga e aos materiais e os equipamentos.	▪ B1.2. Controlar os riscos que pode xerar a utilización dos equipamentos, o contorno e as propias actuacións na realización das actividades físico-deportivas e artístico-expresivas, actuando de forma responsable no seu desenvolvemento, tanto individualmente como en grupo.	▪ EFB1.2.1. Prevé os riscos asociados ás actividades e os derivados da propia actuación e da do grupo.	▪ CSIEE
			▪ EFB1.2.2. Usa os materiais e os equipamentos atendendo ás súas especificacións técnicas.	▪ CSIEE
			▪ EFB1.2.3. Ten en conta o nivel de cansazo como un elemento de risco na realización de actividades que requiren atención ou esforzo.	▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ c ▪ h ▪ m ▪ ñ ▪ o	▪ B1.4. Actividades físico-deportivas: regras sociais e contorno. ▪ B1.5. Integración social nas actividades físico-deportivas. ▪ B1.6. Desenvolvemento da capacidade de traballo en equipo e de cooperación. ▪ B1.7. Xogo limpo como actitude social responsable.	▪ B1.3. Amosar un comportamento persoal e social responsable respectándose a si mesmo/a, ás outras persoas e o contorno, no marco da actividade física.	▪ EFB1.3.1. Respecta as regras sociais e o contorno en que se realizan as actividades físico-deportivas.	▪ CSC
			▪ EFB1.3.2. Facilita a integración doutras persoas nas actividades de grupo, animando á súa participación e respectando as diferenzas.	▪ CSC
▪ b ▪ d	▪ B1.8. Emprego das tecnoloxías axeitadas para a obtención e o tratamento	▪ B1.4. Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación para me-	▪ EFB1.4.1. Aplica criterios de procura de información que ga-	▪ CD ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Educación Física. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ f ▪ g ▪ l ▪ m ▪ ñ	de datos, para a procura, a selección e a crítica de información sobre a materia, e para a comunicación de proxectos, resultados e conclusións de traballos.	llorar o seu proceso de aprendizaxe, aplicando criterios de fiabilidade e eficacia na utilización de fontes de información e participando en ámbitos colaborativos con intereses comúns.	rantan o acceso a fontes actualizadas e rigorosas na materia.	
			▪ EFB1.4.2. Comunica e comparte a información coa ferramenta tecnolóxica axeitada, para a súa discusión ou a súa difusión.	▪ CD ▪ CCL
	Bloque 2. Actividades físicas artístico-expresivas			
▪ b ▪ d ▪ m ▪ n ▪ ñ ▪ p	▪ B2.1. Composicións individuais e colectivas nas actividades físicas artístico-expresivas.	▪ B2.1. Crear e representar composicións corporais individuais ou colectivas con orixinalidade e expresividade, aplicando as técnicas máis apropiadas á intencionalidade da composición.	▪ EFB2.1.1. Colabora no proceso de creación e desenvolvemento das composicións ou montaxes artísticas expresivas.	▪ CCEC
			▪ EFB2.1.2. Representa composicións ou montaxes de expresión corporal individuais ou colectivas, axustándose a unha intencionalidade de carácter estética ou expresiva.	▪ CCEC
			▪ EFB2.1.3. Adapta as súas accións motoras ao sentido do proxecto artístico expresivo.	▪ CCEC
	Bloque 3. Actividade física e saúde			
▪ b ▪ d ▪ l ▪ m ▪ ñ	▪ B3.1. Beneficios da práctica regular de actividade física e valoración da súa incidencia sobre a saúde. ▪ B3.2. Hixiene postural na actividade física e en distintos campos profesionais. ▪ B3.3. Alimentación e actividade física. ▪ B3.4. Metodoloxías específicas de	▪ B3.1. Mellorar ou manter os factores da condición física e as habilidades motoras cun enfoque cara á saúde, considerando o propio nivel e orientándoos cara ás súas motivacións e cara a posteriores estudos ou ocupacións.	▪ EFB3.1.1. Integra os coñecementos sobre nutrición e balance enerxético nos programas de actividade física para a mellora da condición física e saúde.	▪ CMCCT
			▪ EFB3.1.2. Incorpora na súa práctica os fundamentos posturais e funcionais que promoven	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Educación Física. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	recuperación tras o exercicio físico.		a saúde.	
			▪ EFB3.1.3. Utiliza de forma autónoma as técnicas de activación e de recuperación na actividade física.	▪ CMCCT
			▪ EFB3.1.4. Alcanza os seus obxectivos de nivel de condición física dentro das marxes saudables, asumindo a responsabilidade da posta en práctica do seu programa de actividades.	▪ CMCCT
▪ b ▪ d ▪ i ▪ l ▪ m ▪ ñ	▪ B3.5. Aceptación da responsabilidade no mantemento e na mellora da condición física. ▪ B3.6. Criterios fundamentais e métodos básicos para a planificación e o desenvolvemento da actividade física para a saúde. ▪ B3.7. Manexo e control dos compoñentes fundamentais da carga na práctica da actividade física: o volume, a intensidade e a densidade do esforzo. ▪ B3.8. Probas de avaliación das capacidades físicas e coordinativas orientadas á saúde. ▪ B3.9. Plan persoal de acondicionamento físico orientado á saúde. ▪ B3.10. Análise da influencia dos hábitos sociais cara a un estilo de vida activo.	▪ B3.2. Planificar, elaborar e pór en práctica un programa persoal de actividade física que incida na mellora e no mantemento da saúde, aplicando os sistemas de desenvolvemento das capacidades físicas implicadas, tendo en conta as súas características e nivel inicial, e avaliando as melloras obtidas.	▪ EFB3.2.1. Aplica os conceptos aprendidos sobre as características que deben cumprir as actividades físicas cun enfoque saudable á elaboración de deseños de prácticas en función das súas características e dos seus intereses persoais.	▪ CMCCT
			▪ EFB3.2.2. Avalía as súas capacidades físicas e coordinativas considerando as súas necesidades e motivacións, e como requisito previo para a planificación da súa mellora.	▪ CMCCT
			▪ EFB3.2.3. Concreta as melloras que pretende alcanzar co seu programa de actividade.	▪ CMCCT
			▪ EFB3.2.4. Elabora e leva á práctica o seu programa persoal de actividade física, conxugando as	▪ CMCCT

	Educación Física. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			variables de frecuencia, volume, intensidade e tipo de actividade.	
			▪ EFB3.2.5. Comproba o nivel de logro dos obxectivos do seu programa de actividade física, reorientando as actividades nos aspectos que non chegan ao esperado.	▪ CMCCT
			▪ EFB3.2.6. Formula e pon en práctica iniciativas para fomentar o estilo de vida activo e para cubrir as súas expectativas.	▪ CMCCT
	Bloque 4. Os xogos e as actividades deportivas			
▪ b ▪ d ▪ m ▪ ñ ▪ p	▪ B4.1. Xogo, actividades deportivas individuais e de adversario, e actividades físicas no medio natural. ▪ B4.2. Perfeccionamento técnico e aplicación de normas tácticas fundamentais para a realización de xogos, actividades deportivas individuais e de adversario/a, e deporte alternativo practicadas nas etapas anteriores. ▪ B4.3. Planificación e realización de actividades físicas en contornos non estables.	▪ B4.1. Resolver situacións motoras en diferentes contextos de práctica aplicando habilidades motoras específicas individuais ou de adversario/a con fluidez, precisión e control, perfeccionando a adaptación e a execución dos elementos técnicos desenvolvidos no curso anterior.	▪ EFB4.1.1. Perfecciona as habilidades específicas das actividades individuais que respondan aos seus intereses.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ EFB4.1.2. Adapta a realización das habilidades específicas aos condicionantes xerados polos compañeiros e as compañeiras, e polas persoas adversarias, nas situacións colectivas.	▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CSC
			▪ EFB4.1.3. Resolve con eficacia situacións motoras nun contexto competitivo.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ EFB4.1.4. Pon en práctica técnicas específicas das actividades en ámbitos non estables, analizando os aspectos organizativos	▪ CAA ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Educación Física. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			necesarios.	
▪ a ▪ b ▪ c ▪ m ▪ p	▪ B4.4. Aplicación do coñecemento dos fundamentos básicos técnicos, tácticos e regulamentarios dos xogos, das actividades deportivas e do deporte alternativo.	▪ B4.2. Solucionar de xeito creativo situacións de oposición, colaboración ou colaboración-oposición en contextos deportivos ou recreativos, adaptando as estratexias ás condicións cambiantes que se producen na práctica.	▪ EFB4.2.1. Desenvolve accións que conduzan a situacións de vantaxe con respecto á persoa adversaria, nas actividades de oposición.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ EFB4.2.2. Colabora con participantes nas actividades físico-deportivas nas que se produce colaboración ou colaboración-oposición, e explica a achega de cadaquén.	▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CSC
			▪ EFB4.2.3. Desempeña as funcións que lle corresponden, nos procedementos ou nos sistemas postos en práctica para conseguir os obxectivos do equipo.	▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CSC
			▪ EFB4.2.4. Valora a oportunidade e o risco das súas accións nas actividades físico-deportivas desenvolvidas.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ EFB4.2.5. Formula estratexias ante as situacións de oposición ou de colaboración-oposición, adaptándoas ás características das persoas participantes.	▪ CAA ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Educación Plástica, Visual e Audiovisual

Introdución

Se noutras épocas históricas era a palabra, tanto na súa expresión oral como escrita, a principal forma de expresión e de transmisión de ideas e sentimentos, non cabe dúbida de que na época na que estamos inmersos/as a imaxe cobrou un protagonismo sen precedentes en ningunha outra época da historia da humanidade. A materia de Educación Plástica, Visual e Audiovisual parte dos bloques impartidos na educación primaria na área de Educación Artística. A parte destinada á educación plástica xa anticipaba os mesmos bloques dos que parte a materia en ESO, baixo as denominacións de "Educación audiovisual", "Debuxo técnico" e "Expresión artística". Nos tres primeiros cursos da ESO esta materia estrutúrase en tres bloques: "Expresión plástica", "Comunicación audiovisual" e "Debuxo técnico". En cuarto da ESO os bloques nos que se estrutura a materia son: "Expresión plástica", "Debuxo técnico", "Fundamentos do deseño" e "Linguaxe audiovisual e multimedia".

O bloque de "Expresión plástica" experimenta con materiais e técnicas diversas na aprendizaxe do proceso de creación. Inténtase darlle ao alumnado unha maior autonomía na creación de obras persoais, axudando a planificar mellor os pasos na realización de proxectos artísticos, tanto propios coma colectivos. Analízanse as características da linguaxe audiovisual desde a cal se realiza a análise crítica das imaxes que nos rodean. Faise, tamén, especial fincapé no uso das tecnoloxías da información e da comunicación aplicadas á imaxe.

No bloque titulado "Debuxo técnico" trasládanse coñecementos teórico-prácticos sobre formas xeométricas e sistemas de representación, e aplícanse estes coñecementos á resolución de problemas e á realización de deseños. No cuarto curso, considerando a madureza do alumnado e os coñecementos adquiridos, incorpórase o bloque de "Fundamentos do deseño", que vai permitir o coñecemento dos fundamentos do deseño nas súas diferentes áreas, desenvolvendo, desde un punto de vista práctico, os coñecementos adquiridos no resto de bloques.

1º de ESO

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 1º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Expresión plástica			

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 1º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ f ▪ n	▪ B1.1. Elementos configurativos da imaxe: punto, liña e plano. ▪ B1.2. Aprecio do uso que os/as artistas fan do punto, a liña e o plano para aplicalo ás propias composicións.	▪ B1.1. Identificar os elementos configuradores da imaxe.	▪ EPVAB1.1.1. Identifica e valora a importancia do punto, a liña e o plano, analizando de xeito oral e escrito imaxes e producións gráfico plásticas propias e alleas.	▪ CCEC
▪ b ▪ f ▪ n	▪ B1.3. O punto como o elemento máis sinxelo na comunicación visual. ▪ B1.4. Posibilidades gráficas e expresivas da liña en relación ao seu trazado, o seu grosor ou a súa velocidade. ▪ B1.5. Calidades do plano como elemento compositivo e como construtor de volume.	▪ B1.2. Experimentar coas variacións formais do punto, o plano e a liña.	▪ EPVAB1.2.1. Analiza os ritmos lineais mediante a observación de elementos orgánicos na paisaxe, nos obxectos e en composicións artísticas, empregándoos como inspiración en creacións gráfico-plásticas.	▪ CAA
			▪ EPVAB1.2.2. Experimenta co punto, a liña e o plano co concepto de ritmo, aplicándoos de forma libre e espontánea.	▪ CSIEE
			▪ EPVAB1.2.3. Experimenta co valor expresivo da liña e o punto e as súas posibilidades tonais, aplicando distintos graos de dureza, distintas posicións do lapis de grafito ou de cor (tombado ou vertical) e a presión exercida na aplicación, en composicións a man alzada, estruturadas xeometricamente ou máis libres e espontáneas.	▪ CCEC
▪ a ▪ c ▪ d ▪ n ▪ o	▪ B1.6. Elementos de expresión plástica: liña, textura e cor.	▪ B1.3. Expresar emocións utilizando distintos elementos configurativos e recursos gráficos: liña, puntos, cores, texturas, claroscuros, etc.	▪ EPVAB1.3.1. Realiza composicións que transmiten emocións básicas (calma, violencia, liberdade, opresión, alegría, tristura, etc.) utilizando diversos recursos gráficos en cada caso (claroscuro, liñas, puntos, texturas, cores, etc.).	▪ CCL
▪ a ▪ f	▪ B1.7. Composición: elementos. ▪ B1.8. O ritmo na composición.	▪ B1.4. Identificar e aplicar os conceptos de equilibrio, proporción e	▪ EPVAB1.4.1. Analiza, identifica e explica oralmente, por escrito e graficamente, o esquema composi-	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 1º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n		ritmo en composicións básicas.	tivo básico de obras de arte e obras propias, atendendo aos conceptos de equilibrio, proporción e ritmo.	
			▪ EPVAB1.4.2. Realiza composicións básicas con diferentes técnicas segundo as propostas establecidas por escrito.	▪ CSIEE
			▪ EPVAB1.4.3. Realiza composicións modulares con diferentes procedementos gráfico-plásticos en aplicacións ao deseño téxtil, ornamental, arquitectónico ou decorativo.	▪ CCEC ▪ CSIEE
			▪ EPVAB1.4.4. Representa obxectos illados e agrupados do natural ou do ámbito inmediato, proporcionándoos en relación coas súas características formais e en relación co seu ámbito.	▪ CCEC
▪ a ▪ c ▪ d ▪ n	▪ B1.9. A cor coma fenómeno físico e visual. Mestura aditiva e mestura substractiva. ▪ B1.10. Círculo cromático. Cores complementarias.	▪ B1.5. Experimentar coas cores primarias e secundarias.	▪ EPVAB1.5.1. Experimenta coas cores primarias e secundarias, estudando a síntese aditiva e subtractiva e as cores complementarias.	▪ CSC
▪ a ▪ c ▪ f ▪ o	▪ B1.11. Texturas naturais e artificiais. Capacidade expresiva das texturas.	▪ B1.6. Transcribe texturas táctiles a texturas visuais mediante as técnicas de frottage, utilizándoas en composicións abstractas ou figurativas.	▪ EPVAB1.6.1. Transcribe texturas táctiles a texturas visuais mediante as técnicas de frottage, utilizándoas en composicións abstractas ou figurativas.	▪ CSIEE
▪ b	▪ B1.12. Materiais e técnicas de de-	▪ B1.7. Coñecer e aplicar as posibili-	▪ EPVAB1.7.1. Utiliza con propiedade	▪ CCL

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 1º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ c ▪ e ▪ f ▪ g ▪ n	buxo e pintura. Técnicas plásticas: secas, húmidas e mixtas.	dades expresivas das técnicas gráfico-plásticas secas, húmidas e mixtas: témpera, lapis de grafito e de cor; colaxe.	as técnicas gráfico-plásticas coñecidas aplicándoas de forma axeitada ao obxectivo da actividade.	
			▪ EPVAB1.7.2. Utiliza o lapis de grafito e de cor, creando o claroscuro en composicións figurativas e abstractas mediante a aplicación do lapis de forma continua en superficies homoxéneas ou degradadas.	▪ CSC
			▪ EPVAB1.7.3. Experimenta coas témperas aplicando a técnica de diferentes formas (pinceis, esponxas, goteos, distintos graos de humidade, estampaxes, etc.), valorando as posibilidades expresivas segundo o grao de opacidade e a creación de texturas visuais cromáticas.	▪ CCEC
			▪ EPVAB1.7.4. Utiliza o papel como material, manipulándoo, resgando ou pregando, creando texturas visuais e táctiles, para crear composicións, colaxes matéricas e figuras tridimensionais.	▪ CAA
			▪ EPVAB1.7.5. Crea co papel recortado formas abstractas e figurativas compóndoas con fins ilustrativos, decorativos ou comunicativos.	▪ CSC
			▪ EPVAB1.7.6. Aproveita materiais reciclados para a elaboración de obras de forma responsable co medio e aproveitando as súas ca-	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 1º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			lidades gráfico-plásticas.	
			▪ EPVAB1.7.7. Mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto orde e estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	▪ CSC
	Bloque 2. Comunicación audiovisual			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ e ▪ f	▪ B2.1. Imaxe e a comunicación visual. Iconicidade. Graos de iconicidade. Imaxe figurativa e imaxe abstracta.	▪ B2.1. Recoñecer os graos de iconicidade en imaxes presentes no ámbito comunicativo.	▪ EPVAB2.1.1. Diferencia imaxes figurativas de abstractas.	▪ CCL
			▪ EPVAB2.1.2. Recoñece graos de iconicidade nunha serie de imaxes.	▪ CCL
			▪ EPVAB2.1.3. Crea imaxes con distintos graos de iconicidade baseándose nun mesmo tema.	▪ CD
▪ a ▪ c ▪ f ▪ l ▪ o	▪ B2.2. Comunicación visual. Símbolos e iconas.	▪ B2.2. Distinguir e crear tipos de imaxes segundo a súa relación significante-significado: símbolos e iconas.	▪ EPVAB2.2.1. Distingue símbolos de iconas.	▪ CCL
			▪ EPVAB2.2.2. Deseña símbolos e iconas.	▪ CD
▪ c ▪ f ▪ g ▪ i ▪ h ▪ o	▪ B2.3. O cómic: medio de expresión. Linguaxe do cómic.	▪ B2.3. Analizar e realizar cómics aplicando os recursos de adecuadamente.	▪ EPVAB2.3.1. Deseña un cómic utilizando adecuadamente viñetas e lendas, globos, liñas cinéticas e onomatopeas.	▪ CCL
▪ a ▪ c	▪ B2.4. Comunicación visual: características e elementos que interveñen	▪ B2.4. Diferenciar e analizar os elementos que interveñen nun acto de	▪ EPVAB2.4.1. Identifica e analiza os elementos que interveñen en actos	▪ CSC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 1º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ h ▪ ñ ▪ o	nela.	comunicación.	de comunicación visual.	
▪ a ▪ d ▪ e ▪ f ▪ h ▪ o	▪ B2.5. Funcións das mensaxes na comunicación visual e audiovisual.	▪ B2.5. Recoñecer as funcións da comunicación.	▪ EPVAB2.5.1. Identifica e analiza os elementos que interveñen en actos de comunicación audiovisual.	▪ CCL
			▪ EPVAB2.5.2. Distingue a función ou funcións que predominan en mensaxes visuais e audiovisuais.	▪ CD
	Bloque 3. Debuxo técnico			
▪ b ▪ n ▪ o	▪ B3.1. Elementos xeométricos fundamentais: punto, liñas e direccións. Posicións relativas entre rectas: paralelas, cortantes e perpendiculares.	▪ B3.1. Comprender e empregar os conceptos espaciais do punto, a liña e o plano.	▪ EPVAB3.1.1. Traza as rectas que pasan por cada par de puntos, usando a regra, e resalta o triángulo que se forma.	▪ CAA
▪ b ▪ f ▪ n ▪ o	▪ B3.2. Manexo da escuadra e cartabón para o trazado de paralelas, perpendiculares e rectas a 45º.	▪ B3.2. Construír distintos tipos de rectas, utilizando a escuadra e o cartabón, despois de repasar previamente estes conceptos.	▪ EPVAB3.2.1. Traza rectas paralelas, transversais e perpendiculares a outra dada, que pasen por puntos definidos, utilizando escuadra e cartabón con suficiente precisión.	▪ CMCCT
▪ b ▪ n ▪ o	▪ B3.3. Circunferencia e círculo. A circunferencia como lugar xeométrico básico no plano.	▪ B3.3. Coñecer con fluidez os conceptos de circunferencia, círculo e arco.	▪ EPVAB3.3.1. Constrúe unha circunferencia lobulada de seis elementos, utilizando o compás.	▪ CD
▪ b ▪ f ▪ n ▪ o	▪ B3.4. Manexo do compás. Dividir a circunferencia en dous, catro, seis ou oito partes iguais, usando o compás. Realizar motivos decorativos co manexo do compás.	▪ B3.4. Utilizar o compás, realizando exercicios variados para familiarizarse con esta ferramenta.	▪ EPVAB3.4.1. Divide a circunferencia en seis partes iguais, usando o compás, e debuxa coa regra o hexágono regular e o triángulo equilátero que se posibilita.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 1º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ o	▪ B3.5. Ángulos. Clasificación de ángulos y posicións relativas. ▪ B3.6. Trazado de ángulos con escuadra e cartabón.	▪ B3.5. Comprender o concepto de ángulo e bisectriz e a clasificación de ángulos agudos, rectos e obtusos.	▪ EPVAB3.5.1. Identifica os ángulos de 30º, 45º, 60º e 90º na escuadra e no cartabón.	▪ CSIEE
▪ b ▪ f ▪ o	▪ B3.7. Realizar operacións con ángulos. Medidas angulares. Transporte de medidas angulares.	▪ B3.6. Estudar a suma e a resta de ángulos, e comprender a forma de medilos.	▪ EPVAB3.6.1. Suma ou resta ángulos positivos ou negativos con regra e compás.	▪ CMCCT
▪ b ▪ o	▪ B3.8. Bisectriz dun ángulo. A bisectriz como lugar xeométrico básico no plano.	▪ B3.7. Estudar o concepto de bisectriz e o seu proceso de construción.	▪ EPVAB3.7.1. Constrúe a bisectriz dun ángulo calquera, con regra e compás.	▪ CCEC
▪ b ▪ f ▪ g ▪ o	▪ B3.9. Concepto de medida. Operacións con segmentos coa axuda da regra ou utilizando o compás.	▪ B3.8. Diferenciar claramente entre recta e segmento tomando medidas de segmentos coa regra ou utilizando o compás.	▪ EPVAB3.8.1. Suma ou resta segmentos, sobre unha recta, medindo coa regra ou utilizando o compás.	▪ CMCCT
▪ b ▪ o	▪ B3.10. Mediatriz dun segmento. A mediatriz como lugar xeométrico básico no plano.	▪ B3.9. Trazar a mediatriz dun segmento utilizando compás e regra, e tamén utilizando regra, escuadra e cartabón.	▪ EPVAB3.9.1. Traza a mediatriz dun segmento utilizando compás e regra, e tamén utilizando regra, escuadra e cartabón.	▪ CMCCT
▪ b ▪ f ▪ o	▪ B3.11. Teorema de Thales. Aplicacións do teorema de Thales para dividir un segmento en partes iguais e para a escala dun polígono.	▪ B3.10. Estudar as aplicacións do teorema de Thales.	▪ EPVAB3.10.1. Divide un segmento en partes iguais, aplicando o teorema de Thales.	▪ CCEC
			▪ EPVAB3.10.2. Escala un polígono aplicando o teorema de Thales.	▪ CSIEE
▪ b ▪ g ▪ f ▪ o	▪ B3.12. Lugares xeométricos fundamentais. Circunferencia, mediatriz, bisectriz e mediana.	▪ B3.11. Coñecer lugares xeométricos e definilos.	▪ EPVAB3.11.1. Explica, verbalmente ou por escrito, os exemplos máis comúns de lugares xeométricos (mediatriz, bisector, circunferencia, esfera, rectas paralelas, planos paralelos, etc.).	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 1º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ n ▪ o	▪ B3.13. Triángulos. Clasificación dos triángulos en función dos seus lados e dos seus ángulos. Propiedade fundamental dos triángulos.	▪ B3.12. Comprender a clasificación dos triángulos en función dos seus lados e dos seus ángulos.	▪ EPVAB3.12.1. Clasifica calquera triángulo, observando os seus lados e os seus ángulos.	▪ CCEC
▪ b ▪ f ▪ n ▪ o	▪ B3.14. Construción de triángulos.	▪ B3.13. Construír triángulos coñecendo tres dos seus datos (lados ou ángulos).	▪ EPVAB3.13.1. Constrúe un triángulo coñecendo dous lados e un ángulo, ou dous ángulos e un lado, ou os seus tres lados, utilizando correctamente as ferramentas.	▪ CAA
▪ b ▪ f	▪ B3.15. Liñas e puntos notables dos triángulos. Alturas, medianas, bisectrices e mediatrices dos triángulos.	▪ B3.14. Analizar as propiedades de puntos e rectas característicos dun triángulo.	▪ EPVAB3.14.1. Determina o baricentro, o incentro ou o circuncentro de calquera triángulo, construíndo previamente as medianas, as bisectrices ou as mediatrices correspondentes.	▪ CSIEE
▪ b ▪ f	▪ B3.16. Triángulo rectángulo: características e construción dun.	▪ B3.15. Coñecer as propiedades xeométricas e matemáticas dos triángulos rectángulos, e aplicalas con propiedade á construción destes.	▪ EPVAB3.15.1. Debuxa un triángulo rectángulo coñecendo a hipotenusa e un cateto.	▪ CMCCT
▪ b ▪ n	▪ B3.17. Cuadriláteros: clasificación e propiedades.	▪ B3.16. Coñecer os tipos de cuadriláteros.	▪ EPVAB3.16.1. Clasifica correctamente calquera cuadrilátero.	▪ CCEC
▪ b ▪ f ▪ n	▪ B3.18. Construción de cuadriláteros.	▪ B3.17. Executar as construcións máis habituais de paralelogramos.	▪ EPVAB3.17.1. Constrúe calquera paralelogramo coñecendo dous lados consecutivos e unha diagonal.	▪ CAA
▪ b ▪ f ▪ n	▪ B3.19. Polígonos. Polígonos regulares e irregulares. Clasificación dos polígonos.	▪ B3.18. Clasificar os polígonos en función dos seus lados, recoñecendo os regulares e os irregulares.	▪ EPVAB3.18.1. Clasifica correctamente calquera polígono de tres a cinco lados, diferenciando claramente se é regular ou irregular.	▪ CCEC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 1º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ f ▪ n ▪ o	▪ B3.20. Construción de polígonos regulares inscritos nunha circunferencia.	▪ B3.19. Estudar a construción dos polígonos regulares inscritos na circunferencia.	▪ EPVAB3.19.1. Constrúe correctamente polígonos regulares de ata cinco lados, inscritos nunha circunferencia.	▪ CMCCT

3º de ESO

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 3º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Expresión plástica			
▪ b ▪ c ▪ d ▪ f ▪ g ▪ n	▪ B1.1. Proceso creativo. Métodos creativos aplicados a procesos de artes plásticas e deseño.	▪ B1.1. Coñecer e aplicar os métodos creativos gráfico-plásticos aplicados a procesos de artes plásticas e deseño.	▪ EPVAB1.1.1. Crea composicións aplicando procesos creativos sinxelos, mediante propostas por escrito, axustándose aos obxectivos finais.	▪ CAA
			▪ EPVAB1.1.2. Coñece e aplica métodos creativos para a elaboración de deseño gráfico, deseños de produto, moda e as súas múltiples aplicacións.	▪ CSIEE
▪ b ▪ d ▪ f ▪ g ▪ n	▪ B1.2. O proceso creativo desde a idea inicial ata a execución definitiva.	▪ B1.2. Crear composicións gráfico-plásticas persoais e colectivas.	▪ EPVAB1.2.1. Reflexiona e avalía, oralmente e por escrito, o proceso creativo propio e alleo desde a idea inicial ata a execución definitiva.	▪ CSIEE
▪ a ▪ c	▪ B1.3. A imaxe como representación da realidade. Iconicidade na imaxe gráfica. Niveis de iconicidade.	▪ B1.3. Debuxar con distintos niveis de iconicidade da imaxe.	▪ EPVAB1.3.1. Comprende e emprega os niveis de iconicidade da imaxe gráfica, elaborando bosque-	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 3º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ f ▪ n	▪ B1.4. O bosquexo ou apuntamento como estudo previo ao resultado final.		xos, apuntamentos, e debuxos esquemáticos, analíticos e miméticos.	
▪ a ▪ c ▪ d ▪ f ▪ n	▪ B1.5. Natureza da cor. Cor luz e cor pigmento. ▪ B1.6. Temperatura da cor. ▪ B1.7. Simbolismo da cor.	▪ B1.4. Identificar e diferenciar as propiedades da cor luz e a cor pigmento.	▪ EPVAB1.4.1. Realiza modificacións da cor e as súas propiedades empregando técnicas propias da cor pigmento e da cor luz, aplicando as TIC, para expresar sensacións en composicións sinxelas.	▪ CSIEE
			▪ EPVAB1.4.2. Representa con claroscuro a sensación espacial de composicións volumétricas sinxelas.	▪ CSC
			▪ EPVAB1.4.3. Realiza composicións abstractas con diferentes técnicas gráficas para expresar sensacións por medio do uso da cor.	▪ CSIEE
▪ b ▪ c ▪ f ▪ g ▪ n	▪ B1.8. Materiais e técnicas de debuxo e pintura. Técnicas plásticas: secas, húmidas e mixtas.	▪ B1.5. Coñecer e aplicar as posibilidades expresivas das técnicas gráfico-plásticas secas, húmidas e mixtas. Témpera e lapis de grafito e de cor; colaxe.	▪ EPVAB1.5.1. Utiliza con propiedade as técnicas gráfico-plásticas coñecidas aplicándoas de forma axeitada ao obxectivo da actividade.	▪ CCL
			▪ EPVAB1.5.2. Utiliza o lapis de grafito e de cor, creando o claroscuro en composicións figurativas e abstractas mediante a aplicación do lapis de forma continua en superficies homoxéneas ou degradadas.	▪ CCEC
			▪ EPVAB1.5.3. Experimenta coas témperas aplicando a técnica de diferentes formas (pinceis, esponxas, goteos, distintos graos de	▪ CCEC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 3º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			humidade, estampaxes, etc.), valorando as posibilidades expresivas segundo o grao de opacidade e a creación de texturas visuais cromáticas.	
			▪ EPVAB1.5.4. Utiliza o papel como material, manipulándoo, resgando ou pregando, creando texturas visuais e táctiles para crear composicións, colaxes matéricas e figuras tridimensionais.	▪ CAA
			▪ EPVAB1.5.5. Crea co papel recortado formas abstractas e figurativas compóndoas con fins ilustrativos, decorativos ou comunicativos.	▪ CSIEE
			▪ EPVAB1.5.6. Aproveita materiais reciclados para a elaboración de obras de forma responsable co medio e aproveitando as súas calidades gráfico-plásticas.	▪ CSC
			▪ EPVAB1.5.7. Mantén o seu espazo de traballo e o seu material en orde e estado perfectos, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	▪ CSC
	Bloque 2. Comunicación audiovisual			
▪ a ▪ d ▪ f	▪ B2.1. Percepción visual. Proceso perceptivo. ▪ B2.2. Constantes perceptivas de forma, tamaño e cor.	▪ B2.1. Identificar os elementos e factores que interveñen no proceso de percepción de imaxes.	▪ EPVAB2.1.1. Analiza as causas polas que se produce unha ilusión óptica aplicando coñecementos dos procesos perceptivos.	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 3º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ a ▪ n	▪ B2.3. Ilusións ópticas. ▪ B2.4. Leis ou principios da Gestalt.	▪ B2.2. Recoñecer as leis visuais da Gestalt que posibilitan as ilusións ópticas e aplicar estas leis na elaboración de obras propias.	▪ EPVAB2.2.1. Identifica e clasifica ilusións ópticas segundo as leis da Gestalt.	▪ CSC
			▪ EPVAB2.2.2. Deseña ilusións ópticas baseándose nas leis da Gestalt.	▪ CCEC
▪ e ▪ g ▪ o	▪ B2.5. Imaxe en movemento: posibilidades expresivas.	▪ B2.3. Coñecer os fundamentos da imaxe en movemento e explorar as súas posibilidades expresivas.	▪ EPVAB2.3.1. Elabora unha animación con medios dixitais e/ou analóxicos.	▪ CD
▪ a ▪ c ▪ d ▪ f ▪ h	▪ B2.6. Linguaxe visual. Signo visual. Significante e significado.	▪ B2.4. Identificar significante e significado nun signo visual.	▪ EPVAB2.4.1. Distingue significante e significado nun signo visual.	▪ CCL
▪ a ▪ c ▪ f ▪ h ▪ ñ	▪ B2.7. Linguaxe da imaxe. Aprender a ler a imaxe. ▪ B2.8. Denotación e connotación.	▪ B2.5. Describir, analizar e interpretar unha imaxe, distinguindo os seus aspectos denotativo e connotativo.	▪ EPVAB2.5.1. Realiza a lectura obxectiva dunha imaxe identificando, clasificando e describindo os seus elementos.	▪ CCL
			▪ EPVAB2.5.2. Analiza unha imaxe, mediante unha lectura subxectiva, identificando os elementos de significación, narrativos e as ferramentas visuais utilizadas, sacando conclusións e interpretando o seu significado.	▪ CCEC
▪ e ▪ l	▪ B2.9. Fotografía. A fotografía como medio de comunicación.	▪ B2.6. Analizar e realizar fotografías comprendendo e aplicando os fundamentos desta.	▪ EPVAB2.6.1. Identifica encadramentos e puntos de vista nunha fotografía.	▪ CCL

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 3º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n ▪ ñ ▪ o			▪ EPVAB2.6.2. Realiza fotografías con distintos encadramentos e puntos de vista, aplicando diferentes leis compositivas.	▪ CD
▪ a ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B2.10. Linguaxes visual e audiovisual: funcións e códigos.	▪ B2.7. Utilizar de xeito axeitado as linguaxes visual e audiovisual con distintas funcións.	▪ EPVAB2.7.1. Deseña, en equipo, mensaxes visuais e audiovisuais con distintas funcións utilizando diferentes linguaxes e códigos, seguindo de xeito ordenado as fases do proceso (guión técnico, storyboard, realización, etc.), e valora de xeito crítico os resultados.	▪ CCL
▪ a ▪ c ▪ d ▪ e ▪ o	▪ B2.11. Recursos visuais presentes en mensaxes publicitarias visuais e audiovisuais.	▪ B2.8. Identificar e recoñecer as linguaxes visuais apreciando os estilos e as tendencias, valorando, e respectando do patrimonio histórico e cultural, e gozando del.	▪ EPVAB2.8.1. Identifica os recursos visuais presentes en mensaxes publicitarias visuais e audiovisuais.	▪ CSC
▪ a ▪ c ▪ d ▪ e ▪ o	▪ B2.12. Publicidade: principais recursos visuais empregados nela.	▪ B2.9. Identificar e empregar recursos visuais como as figuras retóricas na linguaxe publicitaria.	▪ EPVAB2.9.1. Deseña unha mensaxe publicitaria utilizando recursos visuais como as figuras retóricas.	▪ CCL
▪ a ▪ c ▪ d ▪ f ▪ h ▪ i	▪ B2.13. Cine. O cine como medio de comunicación.	▪ B2.10. Apreciar a linguaxe do cine analizando obras de xeito crítico, situándoas no seu contexto histórico e sociocultural, e reflexionando sobre a relación da linguaxe cinematográfica coa mensaxe da obra.	▪ EPVAB2.10.1. Reflexiona criticamente sobre unha obra de cine, situándoa no seu contexto e analizando a narrativa cinematográfica en relación coa mensaxe.	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

DOG Diario Oficial de Galicia

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 3º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ g ▪ i	▪ B2.14. Linguaxe multimedia como ferramenta de traballo.	▪ B2.11. Comprender os fundamentos da linguaxe multimedia, valorar as achegas das tecnoloxías dixitais e ser capaz de elaborar documentos mediante este.	▪ EPVAB2.11.1. Elabora documentos multimedia para presentar un tema ou proxecto, empregando os recursos dixitais de xeito axeitado.	▪ CD
	Bloque 3. Debuxo técnico			
▪ b ▪ f ▪ g	▪ B3.1. Lugares xeométricos fundamentais. Circunferencia, mediatriz, bisectriz e mediana.	▪ B3.1. Coñecer lugares xeométricos e definilos.	▪ EPVAB3.1.1. Explica verbalmente ou por escrito os exemplos máis comúns de lugares xeométricos (mediatriz, bisectriz, circunferencia, esfera, rectas paralelas, planos paralelos, etc.).	▪ CCL
▪ b ▪ f ▪ n	▪ B3.2. Polígonos. Polígonos regulares e irregulares. Clasificación dos polígonos.	▪ B3.2. Clasificar os polígonos en función dos seus lados, recoñecendo os regulares e os irregulares.	▪ EPVAB3.2.1. Clasifica correctamente calquera polígono de tres a cinco lados, diferenciando claramente se é regular ou irregular.	▪ CAA
▪ b ▪ f ▪ n	▪ B3.3. Construción de polígonos regulares dado o lado.	▪ B3.3. Estudar a construción de polígonos regulares coñecendo o lado.	▪ EPVAB3.3.1. Constrúe correctamente polígonos regulares de ata cinco lados, coñecendo o lado.	▪ CMCCT
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B3.4. Tanxencias e enlaces. Propiedades e consideracións xeométricas das tanxencias.	▪ B3.4. Comprender as condicións dos centros e as rectas tanxentes en distintos casos de tanxencia e enlaces.	▪ EPVAB3.4.1. Resolve correctamente os casos de tanxencia entre circunferencias, utilizando adecuadamente as ferramentas.	▪ CMCCT
			▪ EPVAB3.4.2. Resolve correctamente os casos de tanxencia entre circunferencias e rectas, utilizando adecuadamente as ferramentas.	▪ CA
▪ b ▪ e	▪ B3.5. Tanxencias e enlaces en curvas técnicas: óvalos e ovoides.	▪ B3.5. Comprender a construción do óvalo e do ovoide básicos, aplican-	▪ EPVAB3.5.1. Constrúe correctamente un óvalo regular, coñecen-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 3º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f ▪ g		do as propiedades das tanxencias entre circunferencias.	do o diámetro maior.	
▪ b ▪ f ▪ o	▪ B3.6. Propiedades e características das tanxencias en óvalos e ovoides.	▪ B3.6. Analizar e estudar as propiedades das tanxencias nos óvalos e nos ovoides.	▪ EPVAB3.6.1. Constrúe varios tipos de óvalos e ovoides, segundo os diámetros coñecidos.	▪ CSIEE
▪ b ▪ f ▪ g ▪ n	▪ B3.7. Enlaces en curvas técnicas. Espirais: propiedades e características.	▪ B3.7. Aplicar as condicións das tanxencias e enlaces para construír espirais de dous, tres, catro e cinco centros.	▪ EPVAB3.7.1. Constrúe correctamente espirais de dous, tres, catro e cinco centros.	▪ CMCCT
▪ b ▪ f ▪ g ▪ n	▪ B3.8. Redes modulares: cadrada e triangular. ▪ B3.9. Concepto de simetría, xiro e translación aplicado as composicións modulares.	▪ B3.8. Estudar os conceptos de simetrías, xiros e translacións aplicándoos ao deseño de composicións con módulos.	▪ EPVAB3.8.1. Executa deseños aplicando repeticións, xiros e simetrías de módulos.	▪ CD
▪ b ▪ f ▪ n ▪ o	▪ B3.10. Representación obxectiva de sólidos. Introdución aos sistemas de medida e sistemas perspectivos. Vistas diédricas dun sólido.	▪ B3.9. Comprender o concepto de proxección e aplicalo ao debuxo das vistas de obxectos, con coñecemento da utilidade das anotacións, practicando sobre as tres vistas de obxectos sinxelos e partindo da análise das súas vistas principais.	▪ EPVAB3.9.1. Debuxa correctamente as vistas principais de volumes frecuentes, identificando as tres proxeccións dos seus vértices e as súas arestas.	▪ CMCCT
▪ b ▪ f ▪ n ▪ o	▪ B3.11. Introdución ás axonometrías e ás súas características. Axonometría cabaleira aplicada a volumes sinxelos.	▪ B3.10. Comprender e practicar o procedemento da perspectiva cabaleira aplicada a volumes elementais.	▪ EPVAB3.10.1. Constrúe a perspectiva cabaleira de prismas e cilindros simples, aplicando correctamente coeficientes de redución sinxelos.	▪ CMCCT
▪ b ▪ f	▪ B3.12. Axonometría isométrica aplicada a volumes sinxelos.	▪ B3.11. Comprender e practicar os procesos de construción de perspectivas isométricas de volumes	▪ EPVAB3.11.1. Realiza perspectivas isométricas de volumes sinxelos, utilizando correctamente a escua-	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 1º ciclo de ESO, 3º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n ▪ o		sinxelos.	dra e o cartabón para o trazado de paralelas.	

4º de ESO

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Expresión plástica			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B1.1. A linguaxe plástica e visual na creación da composición artística.	▪ B1.1. Realizar composicións creativas, individuais e en grupo, que evidencien as capacidades expresivas da linguaxe plástica e visual, desenvolvendo a creatividade e expresándoa preferentemente coa subxectividade da súa linguaxe persoal ou empregando os códigos, a terminoloxía e os procedementos da linguaxe visual e plástica, co fin de enriquecer as súas posibilidades de comunicación.	▪ EPVAB1.1.1. Realiza composicións artísticas seleccionando e utilizando os elementos da linguaxe plástica e visual.	▪ CCEC
▪ a ▪ d ▪ g ▪ n	▪ B1.2. Leis da composición. ▪ B1.3. Leis da composición: movemento, ritmo e liñas de forza. ▪ B1.4. Cor como ferramenta simbólica.	▪ B1.2. Realizar obras plásticas experimentando e utilizando diferentes soportes e técnicas, tanto analóxicas coma dixitais, valorando o esforzo de superación que supón o proceso creativo.	▪ EPVAB1.2.1. Aplica as leis de composición, creando esquemas de movementos e ritmos, empregando os materiais e as técnicas con precisión.	▪ CCEC
			▪ EPVAB1.2.2. Estuda e explica o movemento e as liñas de forza dunha imaxe.	▪ CCEC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

DOG Diario Oficial de Galicia

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ EPVAB1.2.3. Cambia o significado dunha imaxe por medio da cor.	▪ CCEC
▪ b ▪ c ▪ e ▪ g ▪ n	▪ B1.5. Técnicas de expresión gráfico-plásticas. Experimentación con diversos materiais. ▪ B1.6. Interese pola investigación sobre materiais, soportes, técnicas e ferramentas con fins concretos, así como a utilización das tecnoloxías da información nas creación propias. ▪ B1.7. Iniciativa, creatividade e autoesixencia no proceso de produción propio.	▪ B1.3. Elixir os materiais e as técnicas máis axeitadas para elaborar unha composición sobre a base duns obxectivos prefixados e da autoavaliación continua do proceso de realización.	▪ EPVAB1.3.1. Coñece e elixe os materiais máis axeitados para a realización de proxectos artísticos.	▪ CCEC ▪ CSIEE
			▪ EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	▪ CCEC ▪ CSIEE ▪ CAA ▪ CD
▪ b ▪ c ▪ e ▪ g ▪ n	▪ B1.8. Seguimento do proceso de creación: bosquexo, proxecto, presentación final e avaliación (reflexión propia e avaliación colectiva). ▪ B1.9. Elaboración de proxectos plásticos de forma cooperativa.	▪ B1.4. Realizar proxectos plásticos que comporten unha organización de forma cooperativa, valorando o traballo en equipo coma fonte de riqueza na creación artística.	▪ EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplícao á produción de proxectos persoais e de grupo.	▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ d ▪ f ▪ l ▪ n	▪ B1.10. Lectura e valoración de obras artísticas e imaxes en distintos soportes. ▪ B1.11. Análise de distintas obras de arte situándoas na época, na técnica e no estilo aos que pertencen. Valoración do patrimonio artístico.	▪ B1.5. Recoñecer en obras de arte a utilización de elementos e técnicas de expresión, apreciar os estilos artísticos, valorar o patrimonio artístico e cultural como un medio de comunicación e satisfacción individual e colectiva, e contribuír á súa conservación a través do respecto e divulgación das obras de arte.	▪ EPVAB1.5.1. Explica, empregando unha linguaxe axeitada, o proceso de creación dunha obra artística, e analiza os soportes, os materiais e as técnicas gráfico-plásticas que constitúen a imaxe, así como os seus elementos compositivos.	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ EPVAB1.5.2. Analiza e le imaxes de obras de arte e sitúaas no período ao que pertencen.	▪ CSIEE ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

DOG Diario Oficial de Galicia

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 2. Debuxo técnico			
▪ b ▪ f ▪ g ▪ n ▪ o	▪ B2.1. Utensilios de debuxo técnico: estudo e manexo. ▪ B2.2. Trazados xeométricos: cuadriláteros, polígonos regulares e división da circunferencia. ▪ B2.3. Tanxencias e enlaces. ▪ B2.4. Aplicación dos procedementos de trazado de cuadriláteros, polígonos, tanxencias e enlaces no deseño de motivos xeométricos.	▪ B2.1. Analizar a configuración de deseños realizados con formas xeométricas planas, creando composicións onde interveñan diversos trazados xeométricos, utilizando con precisión e limpeza os materiais de debuxo técnico.	▪ EPVAB2.1.1. Diferencia o sistema de debuxo descritivo do perceptivo.	▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ EPVAB2.1.2. Resolve problemas sinxelos referidos a cuadriláteros e polígonos utilizando con precisión os materiais de debuxo técnico.	▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ EPVAB2.1.3. Resolve problemas básicos de tanxencias e enlaces.	▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ EPVAB2.1.4. Resolve e analiza problemas de configuración de formas xeométricas planas e aplícao á creación de deseños persoais.	▪ CAA ▪ CMCCT
▪ b ▪ f ▪ g ▪ o	▪ B2. 5. Interpretación das pezas a través das súas vistas diédricas. ▪ B2.6. Trazado, medidas e posición correctas das vistas de pezas sinxelas. Liñas vistas e ocultas. Esbozo á man alzada e con utensilios de debuxo técnico. ▪ B2.7. Perspectiva cabaleira. Posición dos eixes e coeficiente de redución. Liñas vistas e ocultas. Rotulaxe. Escalas. ▪ B2.8. Sistema axonométrico: isometría. Posición dos eixes. Liñas vistas e ocultas. Rotulaxe. Escalas. ▪ B2.9. Perspectiva cónica central. ▪ B2.10. Perspectiva cónica oblicua.	▪ B2.2. Diferenciar e utilizar os sistemas de representación gráfica, recoñecendo a utilidade do debuxo de representación obxectiva no ámbito das artes, a arquitectura, o deseño e a enxeñaría.	▪ EPVAB2.2.1. Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais.	▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ EPVAB2.2.2. Debuxa as vistas (alzado, planta e perfil) de figuras tridimensionais sinxelas.	▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ EPVAB2.2.3. Debuxa perspectivas de formas tridimensionais, utilizando e seleccionando o sistema de representación máis axeitado.	▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ EPVAB2.2.4. Realiza perspectivas cónicas frontais e oblicuas, elixindo o punto de vista máis adecuado.	▪ CAA ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B2.11. Análise das posibilidades da posición do punto de vista.			
▪ b ▪ e ▪ i ▪ o	▪ B2.12. Debuxo asistido por computador. Trazado de pezas planas e tridimensionais sinxelas.	▪ B2.3. Utilizar programas de debuxo por computador para construír trazados xeométricos e pezas sinxelas nos sistemas de representación.	▪ EPVAB2.3.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos.	▪ CAA ▪ CMCCT
	Bloque 3. Fundamentos do deseño			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ f ▪ h ▪ l	▪ B3.1. Análise das linguaxes visuais cotiás (arte, deseño, publicidade, etc.). ▪ B3. 2. Fases do proceso de deseño. ▪ B3.3. Análise da estética e a funcionalidade do deseño industrial de obxectos. ▪ B3.4. Análise da estética e funcionalidade do feísmo arquitectónico.	▪ B3.1. Percibir e interpretar criticamente as imaxes e as formas do seu ámbito cultural, con sensibilidade cara ás súas calidades plásticas, estéticas e funcionais, e apreciando o proceso de creación artística, en obras propias e alleas, e distinguir e valorar as súas fases.	▪ EPVAB3.1.1. Coñece os elementos e as finalidades da comunicación visual.	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ EPVAB3.1.2. Observa e analiza os obxectos do contorno na súa vertente estética, de funcionalidade e de utilidade, utilizando a linguaxe visual e verbal.	▪ CCEC
▪ c ▪ e ▪ g ▪ i	▪ B3.5. Campos de aplicación do deseño.	▪ B3.2. Identificar os elementos que forman a estrutura da linguaxe do deseño.	▪ EPVAB3 2.1. Identifica e clasifica obxectos en función da familia ou a rama do deseño.	▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ b ▪ e ▪ f ▪ i	▪ B3.6. Deseño de composicións modulares utilizando trazados xeométricos. ▪ B3.7. Compoñentes da imaxe corporativa: nome, cor, tipografía, logotipo, deseño, etc. ▪ B3.8. Secuenciación e elaboración de proxectos creativos adaptados ás áreas do deseño.	▪ B3.3. Realizar composicións creativas que evidencien as calidades técnicas e expresivas da linguaxe do deseño adaptándoas ás áreas, e valorando o traballo en equipo para a creación de ideas orixinais.	▪ EPVAB3.3.1. Realiza distintos tipos de deseño e composicións modulares utilizando as formas xeométricas básicas, estudando a organización do plano e do espazo.	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ EPVAB3.3.2. Coñece e planifica as fases de realización da imaxe corporativa dunha empresa.	▪ CSIEE ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B3.9. Informática ao servizo dos proxectos de deseño. ▪ B3.10. Planificación dun proxecto artístico.		▪ EPVAB3.3.3. Realiza composicións creativas e funcionais adaptándoas ás áreas do deseño, valorando o traballo organizado e secuenciado na realización de calquera proxecto, así como a exactitude, a orde e a limpeza nas representacións gráficas.	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ EPVAB3.3.4. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación para levar a cabo os seus propios proxectos artísticos de deseño.	▪ CD ▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ EPVAB3.3.5. Planifica os pasos na realización de proxectos artísticos e respecta o realizado por compañeiros e compañeiras.	▪ CSIEE ▪ CCEC
	Bloque 4. Linguaxe audiovisual e multimedia			
▪ a ▪ h ▪ n ▪ ñ	▪ B4.1. Tipos de planos cinematográficos. Análise dos factores expresivos e a súa simboloxía. ▪ B4.2. Realización dun storyboard.	▪ B4.1. Identificar os elementos que forman a estrutura narrativa e expresiva básica da linguaxe audiovisual e multimedia, e describir correctamente os pasos necesarios para a produción dunha mensaxe audiovisual, e valorando o labor de equipo.	▪ EPVAB4.1.1. Analiza os tipos de plano que aparecen en películas cinematográficas, valorando os seus factores expresivos.	▪ CD ▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ EPVAB4.1.2. Realiza un storyboard a modo de guión para a secuencia dunha película.	▪ CSIEE
▪ e ▪ l ▪ n ▪ o	▪ B4.3. Estudo de planos, angulacións e movementos de cámara no cine. ▪ B4.4. Criterios estéticos na elaboración de fotografías. ▪ B4.5. Finalidade expresiva das ima-	▪ B4.2. Recoñecer os elementos que integran as linguaxes audiovisuais e as súas finalidades	▪ EPVAB4.2.1. Ve películas cinematográficas nas que identifica e analiza os planos, as angulacións e os movementos de cámara.	▪ CD ▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ EPVAB.4.2.2. Analiza e realiza	▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Educación Plástica, Visual e Audiovisual. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	xes fotoxornalísticas.		fotografías, tendo en conta criterios estéticos.	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ EPVAB4.2.3. Compila imaxes de prensa e analiza as súas finalidades.	▪ CD ▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ a ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B4.6. Creación dixital de imaxes. ▪ B4.7. Deseño dun proxecto publicitario. ▪ B4.8. Desenvolvemento dun proxecto persoal.	▪ B4.3. Realizar composicións creativas a partir de códigos utilizados en cada linguaxe audiovisual, amosando interese polos avances tecnolóxicos vinculados a estas linguaxes.	▪ EPVAB4.3.1. Elabora imaxes dixitais utilizando programas de debuxo por computador.	▪ CD ▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ EPVAB4.3.2. Proxecta un deseño publicitario utilizando os elementos da linguaxe gráfico-plástica.	▪ CD ▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ EPVAB4.3.3. Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación.	▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ a ▪ c ▪ d ▪ f ▪ h ▪ n ▪ o	▪ B4.9. Análise crítica da linguaxe publicitaria.	▪ B4.4. Amosar unha actitude crítica ante as necesidades de consumo creadas pola publicidade, rexeitando os elementos desta que supoñan discriminación sexual, social ou racial.	▪ EPVAB4.4.1. Analiza elementos publicitarios cunha actitude crítica desde o coñecemento dos elementos que os compoñen.	▪ CD ▪ CSIEE ▪ CCEC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia
DOG Diario Oficial de Galicia

Filosofía

Introdución

A materia de Filosofía de cuarto curso de ESO ten como unha das súas finalidades contribuír a dotar o alumnado dunha capacidade básica de comprensión. Esta capacidade, arrancando da propia experiencia humana, das vivencias, das inquedanzas e dos interrogantes que ela mesma suscita, debe catapultar o alumnado ao limiar dunha capacidade de crítica, de argumentación e síntese que, ademais da súa exemplificación filosófica, poida servirlle para desenvolverse como persoa e como cidadán ou cidadá, entendendo a radicalidade do saber filosófico como ferramenta de transformación e cambio.

A comprensión de si mesmo/a e do mundo en que se vive, sen esquecer a súa vertente histórica, responde á dimensión teórica da filosofía como "preguntar radical" mediante a procura e tratamento dos grandes interrogantes filosóficos. Xunto a iso, a materia debe proxectar unha dimensión práctica, incidindo basicamente no fomento dunha actitude reflexiva e crítica que non acepte nada preconcibido, e dunha capacidade de pensar que, a través da mediación dialóxica, sexa capaz de argumentar de forma coherente e lóxica. O alumnado, deste xeito, deberá integrar coherentemente as súas ideas e as súas crenzas, someténdoas á crítica e á visión doutras persoas para ser quen de alcanzar un pensamento autónomo que integre os seus coñecementos e os seus valores, comprendendo a particularidade da filosofía como saber radical e global.

Con este tratamento, que permite integrar nunha visión de conxunto a gran diversidade de saberes, capacidades e valores, a filosofía eríxese nunha ferramenta moi interesante para contribuír ao logro das máis importantes expectativas descritas nas competencias clave. É patente que as competencias clave deben estar perfectamente integradas nas propostas curriculares das áreas e materias, para desenvolver, de forma coherente e precisa, os resultados da aprendizaxe que o alumnado debe conseguir. Neste sentido, esta materia, dentro da implicación das competencias clave no sistema educativo español, pode contribuír a desenvolver especialmente as seguintes competencias: comunicación lingüística, aprender a aprender, competencias sociais e cívicas, e conciencia e expresións culturais. Cómpre valorarse que, dun xeito nomeadamente salientable, a materia no seu conxunto debe motivar o alumnado para aprender a aprender, competencia basal para a adquisición do amor ao saber, o que constitúe un eixe paradigmático para afrontar a vida e o mundo, dotando o alumno ou a alumna de valiosos apeiros para, desde a iniciativa persoal, formalo como persoa.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Unha metodoloxía centrada e fundamentada nas competencias clave debe supor novos retos e, especialmente, importantes cambios na forma de entender a concepción do proceso de ensino e aprendizaxe, así como cambios na propia cultura escolar en xeral. Non só se fai necesaria unha estreita vinculación do profesorado no desenvolvemento curricular senón tamén transcendentes cambios nas prácticas de traballo e nos métodos de ensino. A avaliación das competencias require o concurso de estratexias e instrumentos para avaliar o alumnado de acordo cos seus desempeños na resolución de problemas que simulen contextos reais, mobilizando os seus coñecementos, as destrezas, os valores e as actitudes. E cómpre non esquecer, desde logo, a flexibilidade e a variabilidade nos procedementos de avaliación como parte inherente ao entendemento da avaliación como parte integral do proceso de ensino e aprendizaxe e, ao cabo, como un utensilio clave para mellorar a calidade da educación. Neste sentido, estratexias como a autoavaliación, a avaliación entre iguais ou a coavaliación favorecen a aprendizaxe desde a reflexión activa e desde a posta en práctica das dificultades e as fortalezas do alumnado, tendo o conta o horizonte de participación dos compañeiros e das compañeiras, e desde a colaboración do profesorado na regulación do proceso de ensino e aprendizaxe.

A materia estrutúrase en seis bloques: "A filosofía", "Identidade persoal", "Socialización", "Pensamento", "Realidade e metafísica" e "Transformación". Pode entenderse, dun xeito escolar, que estes bloques representan globalmente un equilibrio, xa que tres deles responden a unha dimensión marcadamente teórica (filosofía, pensamento, realidade e metafísica), mentres os outros tres acentúan máis a vertente práctica da reflexión filosófica (identidade persoal, socialización e transformación). Co desenvolvemento destes bloques o alumnado debe ser quen, a través da internalización, a asimilación e a consecución das competencias clave, de adquirir unhas destrezas teórico-prácticas basais para o avance e a mellora no eido persoal e na interacción social, adquirindo, ao tempo, unha visión filosófica e cultural en xeral.

4º de ESO

	Filosofía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. A filosofía			
▪ b ▪ e	▪ B1.1. Conceptos do bloque "A filosofía": filosofía, mito, logos, saber, opinión, abstracto, concreto, razón,	▪ B1.1. Comprender o que é a reflexión filosófica, diferenciándoa doutros tipos de saberes que estudan	▪ FIB1.1.1. Define e utiliza conceptos como filosofía, mito, logos, saber, opinión, abstracto, concreto,	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Filosofía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f ▪ h	sentidos, arché, causa, monismo, dualismo, pluralismo, substancia, prexuízo, etc. ▪ B1.2. Modos de pensar: coñecer, opinar, argumentar, interpretar, razoar, analizar, criticar, descubrir, crear.	aspectos concretos da realidade e do individuo.	razón, sentidos, arché, causa, monismo, dualismo, pluralismo, substancia ou prexuízo, e elabora un glosario con eles.	
			▪ FIB1.1.2. Distingue entre, coñecer, opinar, argumentar, interpretar, razoar, analizar, criticar, descubrir e crear.	▪ CCL
▪ b ▪ e ▪ h ▪ l	▪ B1.3. Explicación racional (logos) e mitolóxica (mito). ▪ B1.4. Comparativa de textos míticos e racionais ao respecto da cosmoxénese e a antropoxénese.	▪ B1.2. Coñecer a orixe da filosofía occidental (onde, cando e por que xorde), distinguíndoa dos saberes prerracionais, o mito e a maxia, en tanto que saber práctico, e comparándoa con algunhas características xerais das filosofías orientais.	▪ FIB1.2.1. Explica as diferenzas entre a explicación racional e a mitolóxica, en comparación tamén con algunhas características xerais das filosofías orientais.	▪ CCEC
			▪ FIB1.2.2. Le textos interpretativos e descritivos da formación do Cosmos e o ser humano, pertencentes ao campo mitolóxico e ao campo racional, e extrae semellanzas e diferenzas nas formulacións.	▪ CCL
▪ h ▪ l	▪ B1.5. A pregunta polo arché nos presocráticos: solucións de Heráclito, Parménides e Demócrito.	▪ B1.3. Identificar o primeiro interrogante filosófico da filosofía grega, a pregunta pola orixe, e coñecer as primeiras respostas dadas polos primeiros pensadores gregos.	▪ FIB1.3.1. Describe as primeiras respostas presocráticas á pregunta polo arché, coñece os seus autores e reflexiona por escrito sobre as solucións de interpretación da realidade expostas por Heráclito, Parménides e Demócrito.	▪ CCEC ▪ CCL
▪ a ▪ h ▪ l	▪ B1.6. O individuo e a polis en Sócrates e en Protágoras.	▪ B1.4. Coñecer o xiro antropolóxico da filosofía no século V a.C., explicando algunhas das ideas centrais de Sócrates e de Protágoras, e reflexionando sobre a aplicación prác-	▪ FIB1.4.1. Compara a interpretación do ser humano e a sociedade defendida por Sócrates coa exposta por Protágoras, e argumenta a súa propia postura.	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Filosofía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		tica da filosofía respecto ao individuo e a sociedade en que vive.		
▪ g ▪ h	▪ B1.7. A necesidade de dar sentido como consubstancial ao ser humano.	▪ B1.5. Reflexionar e argumentar, de xeito escrita e oral, sobre o interese, especificamente humano, por entenderse a si mesmo e o que o rodea.	▪ FIB1.5.1. Realiza pequenos ensaios, argumentando as súas opinións de xeito razoado, no que pretenda dar sentido a algún conxunto de experiencias.	▪ CAA ▪ CCL
▪ h ▪ l	▪ B1.8. Funcións da filosofía nas súas vertentes teórica e práctica.	▪ B1.6. Recoñecer as funcións da filosofía en tanto que saber crítico que aspira a fundamentar, analizar e argumentar sobre os problemas últimos da realidade, desde unha vertente tanto teórica como práctica.	▪ FIB1.6.1. Diserta sobre as posibilidades da filosofía segundo as súas funcionalidades.	▪ CCL
	Bloque 2. Identidade persoal			
▪ b ▪ d ▪ h	▪ B2.1.Conceptos do bloque "Identidade persoal": personalidade, temperamento, carácter, conciencia, inconsciencia, condutismo, cognitivismo, psicoloxía humanística, psicanálise, etc.	▪ B2.1. Comprender a profundidade da pregunta "quen son?", coñecendo algunhas respostas dadas desde a psicoloxía e a filosofía, reflexionar e valorar a importancia de coñecerse a si mesmo/a, e expresalo por escrito.	▪ FIB2.1.1. Define e utiliza conceptos como personalidade, temperamento, carácter, conciencia, inconsciencia, condutismo, cognitivismo, psicoloxía humanística, psicanálise, e elabora un glosario con eses termos.	▪ CCL
▪ h	▪ B2.2. A personalidade.	▪ B2.2. Definir o que é a personalidade, así como os principais conceptos relacionados con ela.	▪ FIB2.2.1. Define e caracteriza o que é a personalidade.	▪ CCL
▪ h	▪ B2.3. Teorías sobre a personalidade	▪ B2.3. Coñecer e explicar as teses centrais dalgunhas teorías sobre a personalidade.	▪ FIB2.3.1. Coñece as teses fundamentais sobre a personalidade e argumenta sobre iso.	▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ d	▪ B2.4. Etapas do desenvolvemento da identidade persoal. Tipos de personalidade.	▪ B2.4. Recoñecer as etapas do desenvolvemento da identidade persoal, reflexionando sobre os factores	▪ FIB2.4.1. Le textos literarios nos que se analiza a personalidade dos personaxes, identifica os tra-	▪ CAA ▪ CCL

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Filosofía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g ▪ h		que determinan o éxito e o fracaso, e achega a propia opinión razoada sobre estes dous conceptos.	zos e os tipos de personalidade, e reflexiona por escrito sobre a temática.	
▪ l	▪ B2.5. O inconsciente na psicanálise.	▪ B2.5. Analizar que se entende por inconsciente no marco do pensamento da psicanálise.	▪ FIB2.5.1. Analiza que se entende por inconsciente.	▪ CCEC
▪ a ▪ b ▪ e ▪ h ▪ n	▪ B2.6. O innato e o adquirido na formación da personalidade.	▪ B2.6. Reflexionar por escrito e dialogar en grupo sobre a posible incidencia que a herdanza xenética e o adquirido teñen na formación da personalidade.	▪ FIB2.6.1. Le e analiza textos filosóficos, literarios ou científicos cuxo punto de reflexión sexa a herdanza adquirida na formación da personalidade, incidindo no autocoñecemento.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT
▪ b ▪ e ▪ g	▪ B2.7. A filosofía da mente e a neurociencia.	▪ B2.7. Investigar en internet en que consiste a filosofía da mente e a neurociencia, e seleccionar a información máis significativa.	▪ FIB2.7.1. Investiga e selecciona información significativa sobre conceptos fundamentais de filosofía da mente.	▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ h	▪ B2.8. A motivación e os conceptos asociados: emoción, sentimento, necesidades primarias e secundarias, autorrealización, vida afectiva e frustración.	▪ B2.8. Identificar a función e a importancia da motivación como factor enerxético e direccional da vida humana nas súas múltiples dimensións.	▪ FIB2.8.1. Define e utiliza con rigor conceptos como motivación, emoción, sentimento, necesidades primarias e secundarias, autorrealización, vida afectiva e frustración.	▪ CCL
▪ d	▪ B2.9. A motivación desde a teoría cognitiva: coñecemento e motivación.	▪ B2.9. Recoñecer, no marco da teoría cognitiva, o valor do coñecemento como elemento motivador da conduta humana, reflexionando sobre a consideración do ser humano como animal racional.	▪ FIB2.9.1. Explica as teses máis importantes da teoría cognitiva acerca do coñecemento e a motivación.	▪ CAA
▪ d ▪ h	▪ B2.10. Teoría humanística sobre a motivación. Diferenzas coa teoría cognitivista.	▪ B2.10. Explicar as ideas centrais da teoría humanística sobre a motivación, reflexionando sobre o carácter da motivación como elemento distin-	▪ FIB2.10.1. Explica as ideas centrais da teoría humanística sobre a motivación e expresa a súa opinión razoada ao respecto.	▪ CAA ▪ CCL

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		Filosofía. 4º de ESO		
		tivo do ser humano fronte ao simplemente animal.	▪ FIB2.10.2. Explica e compara a visión sobre a motivación da teoría cognitivista e a da teoría humanística sobre a motivación.	▪ CAA
▪ d ▪ h	▪ B2.11. Condición afectiva humana ▪ B2.12. Impulsos, emocións e sentimentos. ▪ B2.13. Papel do corpo na afectividade	▪ B2.11. Coñecer a condición afectiva do ser humano, distinguindo entre impulsos, emocións e sentimentos, e recoñecendo o papel do corpo na posibilidade de manifestación do afectivo.	▪ FIB2.11.1. Analiza e argumenta sobre textos breves e significativos de autores salientables sobre as emocións, e argumenta por escrito as propias opinións.	▪ CCL
▪ d ▪ h ▪ m	▪ B2.14. Incidencia na conduta das emocións: frustración, desexo e amor.	▪ B2.12. Valorar a importancia da relación entre a motivación e o afectivo para dirixir a conduta humana en diferentes direccións e con distinta intensidade.	▪ FIB2.12.1. Analiza textos e diserta sobre a incidencia das emocións, como a frustración, o desexo ou o amor, entre outras, na conduta humana.	▪ CCL ▪ CSC
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h	▪ B2.15. Incidencia na conduta das emocións: A curiosidade e o pracer de aprender, o desexo de lograr obxectivos, a satisfacción pola resolución de problemas, o agrado polo recoñecemento de éxito e a compracencia polo estímulo de iniciativas	▪ B2.13. Reflexionar e argumentar sobre a importancia da motivación e das emocións, como a curiosidade e o pracer de aprender, o desexo de lograr obxectivos, a satisfacción pola resolución de problemas, o agrado polo recoñecemento de éxito, a compracencia polo estímulo de iniciativas, etc.	▪ FIB2.13.1. Argumenta sobre o papel das emocións para estimular a aprendizaxe, o rendemento, o logro de obxectivos e a resolución de problemas, entre outros procesos.	▪ CAA ▪ CCL
▪ d ▪ g ▪ h	▪ B2.16. As emocións como estímulo da iniciativa, a autonomía e o emprendemento.	▪ B2.14. Reflexionar sobre o papel das emocións como ferramenta para ser emprendedor/a e creativo/A.	▪ FIB2.14.1. Analiza textos en que se describe o papel das emocións como estímulo da iniciativa, a autonomía e o emprendemento.	▪ CCL ▪ CSIEE
▪ b ▪ d ▪ g	▪ B2.17. O ser humano como centro das múltiples perspectivas que se integran no saber orixinario que é a filosofía.	▪ B2.15. Coñecer, desde a historia da filosofía, algunhas das reflexións sobre aspectos que caracterizan o ser humano en canto tal, valorando a	▪ FIB2.15.1. Desenvolve de forma colaborativa un glosario para publicar en internet, coa terminoloxía filosófica da unidade.	▪ CD ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Filosofía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h		función da filosofía como saber orixinario e integrador de múltiples perspectivas cuxo centro común é a persoa.		
▪ h ▪ l	▪ B2.18. Teorías sobre a alma de Platón e de Aristóteles, e relación nelas entre alma, corpo e afectos.	▪ B2.16. Explicar as teorías da alma de Platón e de Aristótoles, reflexionando sobre a consideración e a relación entre a alma, o corpo e os afectos, que se analizan nesas teorías.	▪ FIB2.16.1. Explica a teoría da alma de Platón.	▪ CCEC
			▪ FIB2.16.2. Explica a teoría da alma de Aristóteles.	▪ CCEC
			▪ FIB2.16.3. Argumenta a súa opinión sobre a relación entre o corpo e a mente ou alma.	▪ CAA
▪ g ▪ h ▪ l	▪ B2.19. A introspección en Agostiño de Hipona.	▪ B2.17. Coñecer a importancia da introspección sinalada por Agostiño de Hipona, como método de autocoñecemento e de formación da propia identidade.	▪ FIB2.17.1. Explica o que é a introspección segundo Agostiño de Hipona, utilizando este tipo de pensamento en primeira persoa para describirse a si mesmo/a.	▪ CAA
▪ h ▪ l	▪ B2.20. O cogito de Descartes ▪ B2.21. O home-máquina dos materialistas franceses do século XVIII.	▪ B2.18. Describir e comparar a concepción cartesiana do papel do pensamento como aspecto que define o individuo, fronte ás concepcións materialistas e mecanicistas do home-máquina no materialismo francés do século XVIII.	▪ FIB2.18.1. Expón o significado da tese de Descartes "Penso, logo existo".	▪ CCEC
			▪ FIB2.18.2. Expón as súas reflexións sobre as implicacións do materialismo na súa descrición do ser humano.	▪ CCEC ▪ CSC
▪ h	▪ B2.22. A vontade como elemento definitorio do humano.	▪ B2.19. Coñecer a importancia da facultade da vontade como elemento definitorio do humano.	▪ FIB2.19.1. Explica o que é a vontade.	▪ CCL
▪ d ▪ h	▪ B2.23. Reflexión filosófica sobre a afectividade.	▪ B2.20. Expresar algunha das consideracións filosóficas sobre o afectivo.	▪ FIB2.20.1. Argumenta, desde o plano filosófico, sobre o papel das emocións na consideración do ser	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Filosofía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			humano en canto tal.	
▪ g ▪ h	▪ B2.24. O ser humano como proxecto.	▪ B2.21. Recoñecer as implicacións filosóficas da idea do home como proxecto.	▪ FIB2.21.1. Expresa e desenvolve a idea de home como proxecto.	▪ CCL ▪ CSIEE
	Bloque 3. Socialización			
▪ a ▪ b ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B3.1. Conceptos do bloque "Socialización": individualidade, alteridade, socialización, estado de natureza, dereitos naturais, contrato social, respecto, propiedade, Estado, lexitimación, institucionalización, rol, status, conflito e cambio social, globalización, etc.	▪ B3.1. Identificar o "outro" tal como é na súa individualidade e, ao mesmo tempo, identificalo como un "alter ego" que comparte un espazo e unhas circunstancias comúns, dando lugar á intersubxectividade.	▪ FIB3.1.1. Define e utiliza conceptos como individualidade, alteridade, socialización, estado de natureza, dereitos naturais, contrato social, respecto, propiedade, Estado, lexitimación, institucionalización, rol, status, conflito e cambio social, e globalización.	▪ CCL ▪ CSC
▪ a ▪ h ▪ l	▪ B3.2. Cultura e sociedade. Compoñentes socioculturais do ser humano.	▪ B3.2. Recoñecer a dimensión social e cultural do ser humano, identificando e distinguindo os conceptos de cultura e de sociedade.	▪ FIB3.2.1. Define e explica o significado dos conceptos de cultura e de sociedade, facendo referencia aos compoñentes socioculturais que hai no ser humano.	▪ CCEC ▪ CCL
▪ a ▪ l ▪ ñ ▪ o	▪ B3.3. Contidos culturais: institucións, ideas, crenzas, valores, obxectos materiais, etc. ▪ B3.4. Niveis biolóxico, afectivo e cognitivo na internalización da cultura.	▪ B3.3. Identificar o proceso de construción, os elementos e a lexitimación dunha cultura, valorando esta non só como ferramenta de adaptación ao medio, senón como ferramenta para a transformación e a autosuperación.	▪ FIB3.3.1. Expresa algúns dos principais contidos culturais, como son as institucións, as ideas, as crenzas, os valores, os obxectos materiais, etc.	▪ CCEC
			▪ FIB3.3.2. Coñece os niveis aos que se realiza a internalización dos contidos culturais dunha sociedade; é dicir, a nivel biolóxico, afectivo e cognitivo.	▪ CAA ▪ CCEC
▪ d ▪ h	▪ B3.5. Elementos do proceso de socialización: socialización primaria	▪ B3.4. Coñecer os elementos do proceso de socialización e relaciona-	▪ FIB3.4.1. Describe a socialización primaria e secundaria.	▪ CSC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Filosofía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	e secundaria.	los coa propia personalidade.		
▪ a ▪ h	▪ B3.6. Teses fundamentais sobre a orixe da sociedade e o Estado.	▪ B3.5. Coñecer as teorías sobre a orixe da sociedade e reflexionar de forma escrita sobre elas, argumentando as propias opinións ao respecto.	▪ FIB3.5.1. Explica as teses fundamentais sobre a orixe da sociedade e o Estado.	▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ d ▪ l	▪ B3.7. A civilización. Diferenza entre civilización e cultura. Oriente e Occidente.	▪ B3.6. Comprender o sentido do concepto de civilización, relacionando as súas semellanzas e diferenzas co concepto de cultura.	▪ FIB3.6.1. Explica o que é unha civilización e pon exemplos fundamentados, e investiga e reflexiona sobre as semellanzas e as diferenzas entre oriente e occidente.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSC
▪ e ▪ g ▪ h	▪ B3.8. Comunicación. Comunicación non verbal. ▪ B3.9. A comunicación na época das tecnoloxías da información e da comunicación.	▪ B3.7. Definir o que é a comunicación, analizando as formas de comunicación non verbal, e a incidencia das novas tecnoloxías da información e da comunicación.	▪ FIB3.7.1. Explica o que é a comunicación e reflexiona sobre as vantaxes e os inconvenientes cando a ferramenta para ela son as novas tecnoloxías.	▪ CD
▪ a ▪ g ▪ l	▪ B3.10. O individuo como capaz de innovar e crear cambios culturais.	▪ B3.8. Reflexionar sobre o posible papel activo dun/dunha mesmo/a na construción da cultura e, en canto tal, identificarse como ser creativo e innovador, capaz de xerar elementos culturais.	▪ FIB3.8.1. Reflexiona por escrito sobre o papel activo dun/dunha mesmo/a no seu contexto sociocultural, como ser capaz de innovar e xerar cambios culturais.	▪ CCL ▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ e ▪ h ▪ l ▪ ñ ▪ o	▪ B3.11. Diferenzas culturais. Relativismo cultural e etnocentrismo.	▪ B3.9. Reflexionar e indagar sobre o relativismo cultural e o etnocentrismo.	▪ FIB3.9.1. Coñece o relativismo cultural e o etnocentrismo, e reflexiona sobre eles, expresando conclusións propias e achegando exemplos con feitos investigados e contrastados en internet.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26544

	Filosofía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 4. Pensamento			
▪ b ▪ h	▪ B4.1. Conceptos do bloque "Pensamento": razón, sentidos, experiencia, abstracción, universalidade, sistematicidade, racionalismo, dogmatismo, empirismo, límite, intelixencia, intelixencia emocional, certeza e erro. ▪ B4.2. Características da racionalidade humana.	▪ B4.1. Comprender a facultade racional como específica do ser humano e as súas implicacións, analizando en que consiste a racionalidade e cales son as súas características.	▪ FIB4.1.1. Define e utiliza conceptos como razón, sentidos, experiencia, abstracción, universalidade, sistematicidade, racionalismo, dogmatismo, empirismo, límite, intelixencia, intelixencia emocional, certeza e erro.	▪ CCL
			▪ FIB4.1.2. Explica o que é a racionalidade e describe algunhas das súas características.	▪ CCL
▪ h ▪ l	▪ B4.3. Posibilidades e límites da razón.	▪ B4.2. Explicar as teses básicas dalgunhas concepcións filosóficas sobre as posibilidades e os límites da razón.	▪ FIB4.2.1. Explica a concepción sobre as posibilidades da razón.	▪ CCL
▪ f	▪ B4.4. Racionalidade teórica e racionalidade práctica. Teoría e experiencia.	▪ B4.3. Distinguir a racionalidade teórica da racionalidade práctica, así como teoría e experiencia.	▪ FIB4.3.1. Identifica as dúas posibilidades de aplicación da racionalidade: teórica e práctica.	▪ CAA ▪ CCEC
▪ d ▪ h ▪ l	▪ B4.5. Concepcións contemporáneas sobre a intelixencia. ▪ B4.6. Teoría da intelixencia emocional.	▪ B4.4. Coñecer a concepción contemporánea sobre a intelixencia, incidindo na teoría da intelixencia emocional de Daniel Goleman.	▪ FIB4.4.1. Explica as teses centrais da teoría da intelixencia emocional.	▪ CSC
			▪ FIB4.4.2. Argumenta sobre a relación entre a razón e as emocións.	▪ CCL ▪ CSC
▪ b ▪ g ▪ h	▪ B4.7. A verdade e os seus tipos: a verdade como correspondencia; a verdade segundo o pragmatismo americano; a verdade desde o perspectivismo e o consenso. ▪ B4.8. Papel do erro na procura da	▪ B4.5. Comprender algúns dos principais tipos de verdade (a verdade como correspondencia; a verdade segundo o pragmatismo americano; a verdade desde o perspectivismo e o consenso) e reflexionar sobre a	▪ FIB4.5.1. Define algúns tipos de verdade, como son a verdade como correspondencia, a verdade segundo o pragmatismo americano e a verdade desde o perspectivismo.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Filosofía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	verdade. O erro como oportunidade.	posibilidade de alcanzar a verdade absoluta.	▪ FIB4.5.2. Reflexiona sobre a parte positiva de equivocarse e a importancia do erro como posibilidade de procura de novas estratexias e solucións.	▪ CAA ▪ CSIEE
	Bloque 5. Realidade e metafísica			
▪ h ▪ l	▪ B5.1. Conceptos do bloque "Realidade e metafísica": metafísica, realidade, pregunta radical, esencia, natureza, cosmos, caos, creación, finalismo, continxente, mecanicismo e determinismo. ▪ B5.2. Metafísica: o seu obxecto e o seu método.	▪ B5.1. Coñecer o significado do termo "metafísica", comprendendo que é a principal disciplina das que compoñen a filosofía, identificando o seu obxectivo fundamental, consistente en realizar preguntas radicais sobre a realidade, e entendendo en que consiste o "preguntar radical".	▪ FIB5.1.1. Define e utiliza conceptos como metafísica, realidade, pregunta radical, esencia, natureza, cosmos, caos, creación, finalismo, continxente, mecanicismo e determinismo.	▪ CCL
			▪ FIB5.1.2. Define o que é a metafísica, o seu obxecto de coñecemento e o seu modo característico de preguntar sobre a realidade.	▪ CCEC
▪ b ▪ f ▪ h ▪ l ▪ n	▪ B5.3. A natureza como esencia e como totalidade: o Universo. ▪ B5.4. Orixe do Universo. Eternidade ou creación. ▪ B5.5. Respostas á pregunta pola finalidade do Universo. ▪ B5.6. Respostas á pregunta sobre o posto do ser humano no Universo.	▪ B5.2. Comprender unha das principais respostas á pregunta acerca do que é a natureza e identificar esta non só como a esencia de cada ser, senón ademais como o conxunto de todas as cousas que hai, e coñecer algunhas das grandes preguntas metafísicas acerca da natureza: a orixe e a finalidade do Universo, a orde que rexe a natureza, se é que a hai, e o posto do ser humano no Cosmos, reflexionando sobre as implicacións filosóficas de cada unha destas cuestións.	▪ FIB5.2.1. Expresa as dúas posibles respostas á pregunta pola orixe do Universo (é eterno ou foi creado), e expón as súas reflexións sobre as implicacións relixiosas e filosóficas de ambas as dúas.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CMCCT
			▪ FIB5.2.2. Expón as dúas posturas sobre a cuestión acerca de se o Universo ten unha finalidade, unha dirección, ou se non a ten, e argumenta filosoficamente a súa opinión ao respecto.	▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ FIB5.2.3. Analiza textos cuxo punto de reflexión é a realidade física	▪ CCL

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

DOG Diario Oficial de Galicia

	Filosofía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			que nos rodea e os interrogantes filosóficos que suscita.	
▪ f ▪ h	▪ B5.7. Determinismo e Indeterminismo. Teoría do caos.	▪ B5.3. Coñecer as implicacións filosóficas da teoría do caos, comprendendo a importancia de sinalar se a natureza se rexe por leis deterministas ou se rexe polo azar cuántico, e argumentar a propia opinión sobre como afecta esta resposta de cara á comprensión da conduta humana.	▪ FIB5.3.1. Define o que é o determinismo e o indeterminismo, no marco da reflexión sobre se existe unha orde no Universo rexida por leis.	▪ CMCCT
▪ f ▪ h ▪ l ▪ n	▪ B5.8. Sentido da existencia. Vida e morte. ▪ B5.9. Sentido da historia. ▪ B5.10. Lugar do ser humano no mundo.	▪ B5.4. Reflexionar sobre a interrogación polo sentido da existencia, explicando as teses centrais dalgunhas teorías filosóficas da vida, e disertar razoadamente sobre a vida ou a morte, ou o devir histórico, ou o lugar do individuo na realidade, entre outras cuestións metafísicas.	▪ FIB5.4.1. Coñece as teses centrais do vitalismo de filósofos/as que reflexionan sobre a vida.	▪ CCEC
			▪ FIB5.4.2. Analiza textos literarios, filosóficos e científicos que versan sobre temas metafísicos como a existencia, a morte, o devir histórico ou o lugar do individuo na realidade, e expón as súas propias reflexións ao respecto.	▪ CCL
	Bloque 6. Transformación			
▪ a ▪ b ▪ g ▪ h	▪ B6.1. Conceptos do bloque "Transformación-ética": vontade, liberdade negativa, liberdade positiva, autodeterminación, libre albedrío, determinismo, indeterminismo e condicionamento.	▪ B6.1. Coñecer os dous significados do concepto de liberdade de acción (liberdade negativa e liberdade positiva), e aplicalos tanto no ámbito da sociedade política como no terreo da vida privada ou a liberdade interior.	▪ FIB6.1.1. Define e utiliza conceptos como vontade, liberdade negativa, liberdade positiva, autodeterminación, libre albedrío, determinismo, indeterminismo e condicionamento.	▪ CSC
			▪ FIB6.1.2. Analiza textos breves sobre o tema da liberdade, e argumenta a propia opinión.	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Filosofía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h	▪ B6.2. Libre albedrío e vontade.	▪ B6.2. Comprender o que é o libre albedrío ou a liberdade interior, en relación coa posibilidade de autodeterminación dun mesmo e coa facultade da vontade.	▪ FIB6.2.1. Explica o que é o libre albedrío e a facultade humana da vontade.	▪ CCL
▪ a ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B6.3. Libre albedrío: condicionamentos sociais e políticos. ▪ B6.4. Libre albedrío: xenética e neurociencia.	▪ B6.3. Reflexionar e argumentar sobre a relación entre a liberdade interior e a liberdade social e política.	▪ FIB6.3.1. Expón as súas reflexións sobre a posibilidade de que exista ou non o libre albedrío, tendo en conta os avances no coñecemento da xenética e a neurociencia.	▪ CMCCT ▪ CSC
▪ h	▪ B6.5. O libre albedrío e o determinismo na natureza.	▪ B6.4. Coñecer a existencia de determinismo na natureza, analizando a posibilidade que ten o ser humano de ser libre, tendo en conta que é un ser natural e, en canto tal, sometido ás leis da natureza.	▪ FIB6.4.1. Argumenta sobre as posibilidades do ser humano de actuar libremente, tendo en conta que é un ser natural.	▪ CCL ▪ CSC
▪ h ▪ l	▪ B6.6. Posturas filosóficas sobre o libre albedrío: a do estoicismo, a de Kant e a intermedia, que avoga pola non existencia da liberdade absoluta.	▪ B6.5. Recoñecer as tres posturas sobre o problema da liberdade absoluta ou condicionada: a tese estoica, a negación do sometemento da vontade ás leis naturais de Kant e a posición intermedia, que rexeita non a liberdade, senón a liberdade absoluta.	▪ FIB6.5.1. Expresa diferentes posturas de filósofos en torno ao tema da liberdade.	▪ CSC
▪ b ▪ d ▪ h	▪ B6.7. Conceptos do bloque "Transformación-Estética": estética, creatividade, sinapse neuronal, imaxinación, pensamento diverxente, pensamento converxente e serendipia.	▪ B6.6. Coñecer a estética como a parte da filosofía que estuda o proceso creativo, a experiencia estética e a beleza.	▪ FIB6.6.1. Define e utiliza conceptos como estética, creatividade, sinapse neuronal, imaxinación, pensamento diverxente, pensamento converxente e serendipia.	▪ CCL ▪ CMCCT
▪ g ▪ h	▪ B6.7. Imaxinación humana: características.	▪ B6.7. Identificar o que é a imaxinación, en tanto que facultade específica do ser humano, explicando co-	▪ FIB6.7.1. Le e comenta textos breves e significativos sobre o mecanismo de aparición de ideas no-	▪ CAA ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Filosofía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B6.8. Imaxinación: funcionamento e mecanismos de aparición de novas ideas.	mo funciona e cales son as súas características.	vas.	
			▪ FIB6.7.2. Explica o que é a imaxinación e exemplifícaa mediante a redacción de relatos breves de temática filosófica.	▪ CCL ▪ CSIEE
▪ b ▪ e ▪ g ▪ h ▪ n	▪ B6.9. Creatividade humana.	▪ B6.8. Recoñecer a capacidade humana da creatividade, en tanto que potencialidade existente en todas as persoas e que se consegue adestrando o cerebro.	▪ FIB6.8.1. Analiza textos de literatura fantástica, considerando os elementos especificamente creativos e reflexionando sobre eles.	▪ CCL ▪ CSIEE
▪ g ▪ h ▪ n	▪ B6.10. Fases do proceso creativo.	▪ B6.9. Coñecer as fases do proceso creativo e reflexionar sobre a importancia de que o pensamento diverxente imaxinativo e o pensamento lóxico e racional traballen xuntos.	▪ FIB6.9.1. Explica as fases do proceso creativo.	▪ CSIEE
▪ b ▪ n	▪ B6.11. Principais técnicas de desenvolvemento da creatividade: revisión de supostos e inversión.	▪ B6.10. Coñecer e aplicar algunhas técnicas de desenvolvemento da creatividade.	▪ FIB6.10.1. Utiliza a técnica de desenvolvemento da creatividade coñecida como de revisión de supostos e inversión, e aplícaa sobre algunha teoría filosófica ou científica.	▪ CAA
			▪ FIB6.10.2. Explica as principais técnicas de desenvolvemento da creatividade.	▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ g ▪ h	▪ B6.12. Técnica do brainstorming.	▪ B6.11. Utilizar a técnica do brainstorming para construír unha historia literaria con temática filosófica.	▪ FIB6.11.1. Utiliza de forma colectiva a técnica do brainstorming para reflexionar sobre temas filosóficos tratados durante o curso.	▪ CAA ▪ CSC
▪ b	▪ B6.13. Relación entre liberdade e	▪ B6.12. Valorar a liberdade como	▪ FIB6.12.1. Argumenta sobre o	▪ CCL

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Filosofía. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g ▪ h	creatividade.	condición básica para a creatividade innovadora, a conexión entre si das ideas preexistentes e a competitividade.	papel da liberdade como condición fundamental para a creación, e razoa a súa opinión.	▪ CSC
▪ g ▪ h ▪ n	▪ B6.14. Elementos que potencian a creatividade: motivación, perseveranza, orixinalidade e medio.	▪ B6.13. Coñecer as características das persoas especialmente creativas, como a motivación, a perseveranza, a orixinalidade e o medio, e investigar sobre como se poden potenciar esas calidades.	▪ FIB6.13.1. Explica as características das persoas especialmente creativas e algunhas das formas en que pode potenciarse esta condición.	▪ CCEC ▪ CSIEE
▪ g	▪ B6.15. Innovación e creación como asunción de riscos.	▪ B6.14. Reflexionar argumentadamente sobre o sentido do risco e a súa relación para alcanzar solucións innovadoras e, xa que logo, a posibilidade de evolucionar.	▪ FIB6.14.1. Argumenta sobre a importancia de asumir riscos e saír da chamada zona de confort para alcanzar metas e lograr resultados creativos e innovadores.	▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Fundamentos de Administración e Xestión

Introdución

A administración é un proceso consistente nas actividades de planeamento, organización, execución e control, desempeñadas para determinar e alcanzar os obxectivos sinalados co uso de recursos produtivos. Como ciencia trata de planificar e organizar as relacións entre as funcións, os niveis e as actividades, coa finalidade de lograr a máxima eficiencia dentro dos plan e os obxectivos sinalados pola empresa. Por xestión entendemos a realización de dilixencias enfocadas á obtención dalgún beneficio, empregando os recursos activos da empresa para o logro dos obxectivos Trátase, xa que logo, de estimular entre o alumnado as destrezas e as habilidades que permitan pór en marcha e manter un proxecto empresarial a través do estudo das variables que determinan a súa viabilidade.

Constitúe obxecto de estudo desta materia o conxunto de áreas e funcións nas que se divide a actividade da empresa, tanto no nivel de planificación e definición de obxectivos como no nivel de xestión diaria dos recursos e as actividades da empresa que permitan alcanzar o obxectivo de consolidación dun proxecto empresarial, todo isto enmarcado dentro da idea de fomentar o espírito emprendedor na educación secundaria.

Préstase especial atención ao desenvolvemento da creatividade e o espírito de innovación para resolver situacións en diferentes ámbitos, así como a relevancia de valorar e percibir o erro de xeito positivo. Incentívase a elaboración de reflexións persoais e a toma de decisións fundamentadas, con independencia do resultado final, promóvese o traballo en equipo, mantendo unha comunicación fluída entre as persoas autoras do proxecto compartido, e dáselle un especial impulso á utilización de ferramentas informáticas e audiovisuais que axuden á difusión efectiva do proxecto.

Serán desenvolvidas as capacidades e as habilidades propias da competencia clave de sentido da iniciativa e o espírito emprendedor, ademais de outras vinculadas coa comunicación lingüística, a competencia matemática e as competencias básicas en ciencia e tecnoloxía, a competencia dixital, as competencias sociais e cívicas, e a de aprender a aprender.

A materia estrutúrase en nove bloques: "Innovación empresarial. A idea de negocio: o proxecto de empresa", "A organización interna da empresa. Forma xurídica e recursos", "Documentación e trámites para a posta en marcha da empresa", "O plan de aprovisionamento", "Xestión comercial e márketing na empresa", "Xestión dos recursos humanos", "Xestión da contabilidade da empresa. Investimento e xestión financeira", "Viabilidade da empresa" e "Presentación da idea de negocio".

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

2º de bacharelato

	Fundamentos de Administración e Xestión. 2º de bacharelato			
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Innovación empresarial. A idea de negocio: o proxecto de empresa			
▪ g ▪ h ▪ m	▪ B1.1. Innovación, desenvolvemento económico e creación de empresas. ▪ B1.2. Idea de negocio.	▪ B1.1. Relacionar os factores da innovación empresarial coa actividade de creación de empresas.	▪ FAXB1.1.1. Identifica os aspectos da innovación empresarial e explica a súa relevancia no desenvolvemento económico e na creación de emprego.	▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ FAXB1.1.2. Recoñece experiencias de innovación empresarial e analiza os elementos de risco que levan aparelladas.	▪ CSIEE ▪ CAA
			▪ FAXB1.1.3. Valora a importancia da tecnoloxía e de internet como factores clave de innovación e relaciona a innovación coa internacionalización da empresa.	▪ CD ▪ CSIEE
▪ i ▪ l ▪ m	▪ B1.3. Relación da empresa co contorno. Análise do sector.	▪ B1.2. Analizar a información económica do sector de actividade empresarial no que se situará a empresa.	▪ FAXB1.2.1. Analiza o sector empresarial onde se desenvolve a idea de negocio.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
			▪ FAXB1.2.2. Realiza unha análise do mercado e da competencia para a idea de negocio seleccionada.	▪ CSIEE ▪ CAA ▪ CD
▪ b ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B1.4. Emprendedor e idea de negocio.	▪ B1.3. Seleccionar unha idea de negocio, e valorar e argumentar tecnicamente a elección.	▪ FAXB1.3.1. Explica desde diferentes perspectivas a figura do/da emprendedor/a de negocios.	▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CSC
			▪ FAXB1.3.2. Avalía as repercu-	▪ CSIEE

	Fundamentos de Administración e Xestión. 2º de bacharelato			
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			siósns que supón elixir unha idea de negocio.	▪ CSC ▪ CAA
			▪ FAXB1.3.3. Analiza as vantaxes e os inconvenientes de propostas de ideas de negocio realizables.	▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CMCCT
			▪ FAXB1.3.4. Expón os seus puntos de vista, mantén unha actitude proactiva e desenvolve iniciativa emprendedora.	▪ CSIEE ▪ CCL
			▪ FAXB1.3.5. Traballa en equipo mantendo unha comunicación fluída cos seus compañeiros e coas súas compañeiras para o desenvolvemento do proxecto de empresa.	▪ CCL ▪ CSIEE
	Bloque 2. A organización interna da empresa. Forma xurídica e recursos			
▪ a ▪ g ▪ b ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B2.1. Planificación empresarial e obxectivos. Organización interna. Responsabilidade social da empresa. ▪ B2.2. Forma xurídica da empresa. ▪ B2.3. Dimensión e localización	▪ B2.1. Analizar a organización interna da empresa, a forma xurídica, a localización e os recursos necesarios, e valorar as alternativas dispoñibles e os obxectivos marcados co proxecto.	▪ FAXB2.1.1. Recoñece os obxectivos e os fins da empresa, e relaciónaos coa súa organización.	▪ CSIEE ▪ CMCCT
			▪ FAXB2.1.2. Reflexiona sobre o papel da responsabilidade social corporativa, e valora a existencia dunha ética dos negocios.	▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ FAXB2.1.3. Proporciona argumentos que xustifican a elección da forma xurídica e da localización da empresa.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CMCCT
			▪ FAXB2.1.4. Interpreta a informa-	▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos de Administración e Xestión. 2º de bacharelato			
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			ción que proporciona o organigrama dunha empresa e a importancia da descrición de tarefas e funcións para cada posto de traballo.	▪ CMCCT ▪ CD
			▪ FAXB2.1.5. Realiza unha previsión dos recursos necesarios para o desenvolvemento do proxecto de empresa.	▪ CSIEE ▪ CAA
	Bloque 3. Documentación e trámites para a posta en marcha da empresa			
▪ a ▪ b ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B3.1. Trámites para a creación e posta en marcha dunha empresa.	▪ B3.1. Analizar os trámites legais e as actuacións necesarias para crear a empresa.	▪ FAXB3.1.1. Identifica os diferentes trámites legais necesarios para a posta en marcha dun negocio e recoñece os organismos ante os cales han de presentarse os trámites.	▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ i ▪ l ▪ m ▪ p	▪ B3.1. Trámites para a creación e posta en marcha dunha empresa.	▪ B3.2. Xestionar a documentación necesaria para a posta en marcha dunha empresa.	▪ FAXB3.2.1. Interpreta e sabe realizar os trámites fiscais, laborais, de Seguridade Social e outros para a posta en marcha.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
			▪ FAXB3.2.2. Valora a necesidade do cumprimento dos prazos legais para efectuar os trámites de creación dun negocio.	▪ CSC
	Bloque 4. O plan de aprovisionamento			
▪ b ▪ e ▪ g	▪ B4.1. Plan de aprovisionamento. ▪ B4.2. Xestión de inventarios.	▪ B4.1. Establecer os obxectivos e as necesidades de aprovisionamento.	▪ FAXB4.1.1. Deseña un plan de aprovisionamento da empresa.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Fundamentos de Administración e Xestión. 2º de bacharelato			
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i ▪ l ▪ m			▪ FAXB4.1.2. Aplica métodos de valoración de existencias.	▪ CMCCT ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B4.3. Selección de provedores.	▪ B4.2. Realizar procesos de selección de provedores analizando as condicións técnicas.	▪ FAXB4.2.1. Identifica os tipos de documentos utilizados para o intercambio de información con provedores.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD
			▪ FAXB4.2.2. Utiliza diferentes fontes para a procura de provedores en liña e offline.	▪ CD ▪ CMCCT
			▪ FAXB4.2.3. Relaciona e compara as ofertas de provedores, utilizando diversos criterios de selección, e explica as vantaxes e os inconvenientes de cada unha.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B4.4. Xestión de compras.	▪ B4.3. Planificar a xestión das relacións con provedores, aplicando técnicas de negociación e comunicación.	▪ FAXB4.3.1. Identifica e aplica técnicas de negociación e comunicación.	▪ CCL ▪ CSIEE
			▪ FAXB4.3.2. Recoñece as etapas nun proceso de negociación de condicións de aprovisionamento.	▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CMCCT
	Bloque 5. Xestión comercial e márketing na empresa			
▪ b ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i	▪ B5.1. Xestión comercial na empresa. Plan de márketing. Márketing-mix. ▪ B5.2. Análise do mercado e do comportamento do/da consumidor/a. Atención á clientela.	▪ B5.1. Desenvolver a comercialización dos produtos ou servizos da empresa e o plan de márketing.	▪ FAXB5.1.1. Analiza o proceso de comercialización dos produtos ou servizos da empresa.	▪ CSIEE ▪ CMCCT
			▪ FAXB5.1.2. Explica as características da clientela potencial da empresa e identifica o compor-	▪ CCL ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos de Administración e Xestión. 2º de bacharelato			
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l ▪ m			tamento dos competidores desta.	
			▪ FAXB5.1.3. Aplica procesos de comunicación e habilidades sociais en situacións de atención á clientela e operacións comerciais.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CD
			▪ FAXB5.1.4. Realiza unha previsión de vendas a curto e a medio prazo, manexando a folla de cálculo.	▪ CD ▪ CMCCT
▪ g ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B5.3. Produto e prezo	▪ B5.2. Fixar os prezos de comercialización dos produtos ou os servizos, e comparalos cos da competencia.	▪ FAXB5.2.1. Reflexiona sobre as estratexias de prezos tendo en conta as características do produto ou do servizo, e argumenta sobre a decisión do establecemento do prezo de venda.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ a ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m ▪ p	▪ B5.4. Publicidade e promoción. ▪ B5.5. Distribución dos produtos e dos servizos da empresa.	▪ B5.3. Analizar as políticas de márketing aplicadas á xestión comercial.	▪ FAXB5.3.1. Elabora un plan de medios onde se describan as accións de promoción e publicidade para atraer a clientela potencial, facendo especial fincapé nas aplicadas en internet e dispositivos móbiles.	▪ CCL ▪ CCEC ▪ CMCCT ▪ CD
			▪ FAXB5.3.2. Valora e explica as canles de distribución e venda que pode utilizar a empresa.	▪ CSIEE ▪ CCL ▪ CMCCT
	Bloque 6. Xestión dos recursos humanos			
▪ c ▪ e	▪ B6.1. Planificación dos recursos humanos.	▪ B6.1. Planificar a xestión dos recursos humanos.	▪ FAXB6.1.1. Avalía as necesidades da empresa, e analiza e	▪ CSIEE ▪ CMCCT

	Fundamentos de Administración e Xestión. 2º de bacharelato			
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B6.2. Recrutamento e selección de persoal.		describe os postos de traballo.	▪ CD
			▪ FAXB6.1.2. Identifica as fontes de recrutamento, así como as fases do proceso de selección de persoal.	▪ CSIEE ▪ CMCCT
▪ a ▪ c ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B6.3. Xestión laboral, contratación, Seguridade Social e nóminas.	▪ B6.2. Xestionar a documentación que xera o proceso de selección e contratación de persoal, aplicando as normas vixentes.	▪ FAXB6.2.1. Analiza e aplica para a empresa as formalidades e as modalidades documentais de contratación.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
			▪ FAXB6.2.2. Identifica as subvencións e os incentivos á contratación.	▪ CMCCT ▪ CD
			▪ FAXB6.2.3. Recoñece as obrigas administrativas do/da empresario/a ante a Seguridade Social.	▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ FAXB6.2.4. Analiza os documentos do proceso de retribución e cotización do persoal e de xustificación do pagamento.	▪ CMCCT ▪ CD
	Bloque 7. Xestión da contabilidade da empresa			
▪ g ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B7.1. Fundamentos de contabilidade financeira. ▪ B7.2. Plan Xeral de Contabilidade. ▪ B7.3. Ciclo contable. ▪ B7.4. Fiscalidade da empresa: liquidación e rexistro contable.	▪ B7.1. Contabilizar os feitos contables derivados das operacións da empresa, cumprindo os criterios establecidos no Plan Xeral de Contabilidade (PXC).	▪ FAXB7.1.1. Opera cos elementos patrimoniais da empresa, valora a metodoloxía contable e explica o papel dos libros contables.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
			▪ FAXB7.1.2. Analiza e representa os principais feitos contables da empresa.	▪ CSIEE ▪ CD ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Fundamentos de Administración e Xestión. 2º de bacharelato			
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ FAXB7.1.3. Identifica o concepto de amortización e procede ao seu rexistro contable.	▪ CMCCT ▪ CD
			▪ FAXB7.1.4. Analiza e asigna os gastos e os ingresos ao exercicio económico ao que correspondan, con independencia das súas datas de pagamento ou cobramento.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CSIEE
			▪ FAXB7.1.5. Distingue as fases do ciclo contable, analiza o proceso contable de pechamento de exercicio e determina o resultado económico obtido pola empresa.	▪ CMCCT ▪ CD
			▪ FAXB7.1.6. Analiza as obrigas contables e fiscais, e a documentación correspondente á declaración-liquidación dos impostos.	▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CD
			▪ FAXB7.1.7. Manexa a nivel básico unha aplicación informática de contabilidade, onde realiza todas as operacións necesarias e presenta o proceso contable correspondente a un ciclo económico.	▪ CD ▪ CMCCT
	Bloque 8. Investimento e xestión financeira. Viabilidade da empresa			
▪ g ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B8.1. Estrutura económica e financeira da empresa. Equilibrio patrimonial. ▪ B8.2. Planificación financeira da empresa. Novas formas de fi-	▪ B8.1. Determinar o investimento necesario e as necesidades financeiras para a empresa, identificando as alternativas de financiamento posibles.	▪ FAXB8.1.1. Elabora un plan de investimentos da empresa, que inclúa o activo non corrente e o corrente.	▪ CSIEE ▪ CAA ▪ CMCCT
			▪ FAXB8.1.2. Analiza e selecciona	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Fundamentos de Administración e Xestión. 2º de bacharelato			
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	nanciamento.		as fontes de financiamento da empresa.	▪ CD
			▪ FAXB8.1.3. Recoñece as necesidades de financiamento da empresa.	▪ CSIEE
▪ a ▪ g ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B8.3. Métodos de selección e valoración de investimentos. ▪ B8.4. Análise da viabilidade da empresa. ▪ B8.5. Solvencia e liquidez na empresa. Previsións de tesouraría.	▪ B8.2. Avaliar a viabilidade da empresa, de acordo con diferentes tipos de análise.	▪ FAXB8.2.1. Determina e explica a viabilidade da empresa, tanto a nivel económico e financeiro como a nivel comercial e ambiental.	▪ CSIEE ▪ CSC ▪ CCL
			▪ FAXB8.2.2. Aplica métodos de selección de investimentos e analiza os investimentos necesarios para a posta en marcha.	▪ CSIEE ▪ CMCCT ▪ CD
			▪ FAXB8.2.3. Elabora estados de previsión de tesouraría e explica alternativas para a resolución de problemas puntuais de tesouraría.	▪ CMCCT ▪ CD
▪ a ▪ b ▪ g ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m ▪ p	▪ B8.6. Custo e selección de fontes financeiras. Axudas á creación de empresas en Galicia. ▪ B8.7. Morosidade empresarial.	▪ B8.3. Analizar e verificar o acceso ás fontes de financiamento para a posta en marcha do negocio.	▪ FAXB8.3.1. Valora as fontes de financiamento, así como o custo do financiamento e as axudas financeiras e subvencións.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
			▪ FAXB8.3.2. Comprende o papel dos intermediarios financeiros na actividade cotiá das empresas e na sociedade actual. ▪ FAXB8.3.3. Distingue o papel dos intermediarios financeiros na actividade cotiá das empresas e na sociedade actual.	▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CD

	Fundamentos de Administración e Xestión. 2º de bacharelato			
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ FAXB8.3.4. Valora a importancia, no mundo empresarial, de responder en prazo aos compromisos de pagamento adquiridos.	▪ CSC ▪ CSIEE
	Bloque 9. Presentación da idea de negocio			
▪ b ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B9.1. Plan de negocio. Técnicas de presentación e edición do plan de negocio.	▪ B9.1. Expor e comunicar publicamente o proxecto de empresa.	▪ FAXB9.1.1. Utiliza habilidades comunicativas e técnicas para atraer a atención na exposición pública do proxecto de empresa.	▪ CCL ▪ CD ▪ CSIEE
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B9.2. Ferramentas audiovisuais para a presentación de proxectos.	▪ B9.2. Utilizar ferramentas informáticas que apoian a comunicación e a presentación do proxecto.	▪ FAXB9.2.1. Manexa ferramentas informáticas e audiovisuais atractivas que axudan a unha difusión efectiva do proxecto.	▪ CD ▪ CCL ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Historia da Música e da Danza

Introdución

A música e a danza son manifestacións artísticas que van ligadas ao devir histórico e cultural da humanidade. O estudo da súa historia pretende proporcionarlle ao alumnado unha visión global do lugar que ocupan ambas as disciplinas na historia da arte e dotalo de fundamentos de comprensión, análise e valoración das creacións, de criterios para establecer xuízos estéticos propios sobre elas, así como facilitarlle a adquisición de horizontes culturais máis ambiciosos.

Resulta evidente que o mundo está repleto de música e danza de diversos tipos: tradicional, folk, clásica ou jazz, por citar só uns poucos. Pero as modernas comunicacións e a tecnoloxía da reprodución sonora e visual fixeron do pluralismo musical parte da vida cotiá. Con todo, os modos nos que pensamos en música non reflicten esta situación: historicamente cada tipo de música ou danza chega co seu propio modo de pensar e inflúe na sociedade como se fose o único modo de pensar na música e na danza. Esta materia pretende abranguer a música e a danza ao seu paso pola historia e a súa vinculación coa sociedade e as artes en cada período, dándolle un carácter integrador que fai posible aproximarse á evolución das devanditas creacións.

Ademais, o estudo desta materia permite abrir horizontes novos, procurar novas metas culturais e ampliar a perspectiva desde a que observar a música e a danza, non tanto a través dun estudo minucioso de autores e autoras, ou do catálogo das súas obras, senón máis ben a través da comprensión e a valoración das grandes achegas individuais ou colectivas, das súas características e o seu devir no tempo.

Deben ser obxecto de estudo as características máis salientables que configuran un estilo, unha época, os autores e as autoras máis salientables, cuxas obras impulsaron a evolución e o cambio cara a novas concepcións estéticas da música e da danza. A interpretación deberá ser entendida como a tradución práctica do código correspondente ou proveniente da tradición.

Os coñecementos adquiridos en cursos anteriores e no estudo desta materia permitirán ao alumnado comprender a evolución da música e da danza, establecer asociacións con outras manifestacións artísticas das sociedades en que se produciron, situar temporalmente as obras e, finalmente, construír argumentacións fundadas na súa análise e na súa valoración. A materia de Historia da Música e da Danza contribúe a que o alumnado se familiarice coa lectura de documentos e fontes que lle faciliten o acceso á comprensión de todos os aspectos técnicos relativos á música e á danza.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

O coñecemento destes aspectos e a adquisición de competencias desenvolverán no alumnado a cultura estética, e a integración de todos eles proporcionará habilidades e estratexias de método que lle permitirán acceder e procesar datos para reflexionar de xeito autónomo sobre eles con posterioridade, conseguindo como resultado final que o alumnado poida situar, comprender, asimilar e comentar calquera obra que se someta á súa consideración. Logo de cursada esta materia, os alumnos e as alumnas adquirirán unha formación máis ampla, unha visión máis global do lugar que ocupan a música e a danza na historia da arte, e desenvolverán criterios para establecer xuízos estéticos propios.

A materia estrutúrase en nove bloques: "Percepción, análise e documentación", "A música e a danza da Antigüidade á Idade Media", "O Renacemento", "O Barroco", "O Clasicismo", "O Romanticismo, o Nacionalismo e o Posromanticismo", "Primeiras tendencias modernas", "Música e danza na segunda metade do século XX" e "A música tradicional no mundo".

2º de bacharelato

	Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Percepción, análise e documentación			
▪ i ▪ d ▪ n ▪ m	▪ B1.1. Escoita, visión e análise de obras de música e danza representativas de cada período, procedentes doutras culturas o de manifestacións urbanas actuais, apreciando as súas características formais, estéticas e estilísticas.	▪ B1.1. Expresar xuízos persoais mediante unha análise estética ou un comentario crítico a partir da audición ou a visión e a análise dunha obra determinada, considerando aspectos técnicos, expresivos e interpretativos, utilizando os coñecementos adquiridos e a terminoloxía apropiada.	▪ HMDB1.1.1. Realiza desde unha perspectiva persoal unha valoración estética e crítica dunha obra concreta ou dunha interpretación dela.	▪ CCEC ▪ CAA
			▪ HDMB1.1.2. Domina o vocabulario e a terminoloxía científica aplicados á música e á danza.	▪ CMCCT
			▪ HDMB1.1.3. Consulta e contrasta as fontes de información adecuadas para a elaboración dos comentarios.	▪ CAA ▪ CCL

	Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ i ▪ n ▪ e ▪ p	▪ B1.2. A obra artística no seu contexto histórico. ▪ B1.3. Seguimento de fragmentos musicais escritos en diferentes notacións para unha mellor comprensión das características da obra.	▪ B1.2. Situar cronoloxicamente unha obra, tras a súa escoita ou a súa visión e análise, ou comparar obras de similares características, representativas dos estilos ou as escolas principais, e sinalar semellanzas e diferenzas entre elas.	▪ HDMB1.2.1.Identifica e sitúa cronoloxicamente os diferentes períodos da historia da música e da danza.	▪ CCEC
			▪ HDMB1.2.2. Coñece e explica as principais características dos estilos, os xéneros ou as escolas, e detecta as diferenzas entre varias obras.	▪ CAA ▪ CCL
			▪ HDMB1.2.3. Contextualiza a obra no seu momento histórico e/ou estilístico.	▪ CCEC ▪ CCL
▪ d ▪ n	▪ B1.4. Elaboración de conclusións e valoracións estéticas propias, relacionando a música e a danza con outros aspectos do contexto en que se crearon, e seleccionando información procedente de diversas fontes sobre autorías e obras.	▪ B1.3. Identificar as circunstancias culturais ou sociolóxicas que poidan incidir no desenvolvemento evolutivo das épocas, os estilos ou os/as autores/as máis representativos/as da historia da música e da danza.	▪ HDMB1.3.1. Comprende e explica a complexidade do fenómeno artístico, e extrae conclusións propias con base nos coñecementos adquiridos na materia.	▪ CCEC ▪ CAA
			▪ HDMB1.3.2. Entende e explica a función das obras e a influencia na sociedade e noutras disciplinas artísticas no momento da súa creación.	▪ CCEC ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HDMB1.3.3. Comprende e describe o proceso creativo de músicos/as e coreógrafos/as.	▪ CAA ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B1.5. Lectura e comentario crítico de textos literarios-musicais e relativos á danza.	▪ B1.4. Analizar textos relativos á música ou á danza.	▪ HMDB1.4.1. Describe as formulacións plasmadas polo/pola autor/a do texto, en relación coas correntes estéticas e estilísticas dunha época concreta.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ HMDB1.4.2. Elabora unha análise de	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			texto de xeito ordenado e metódico, sintetizando as ideas, distinguindo a información principal da secundaria e usando un vocabulario técnico acorde.	▪ CCL
▪ b ▪ d ▪ e	▪ B1.6. Estudo da música e da danza como soporte literario e como medio de intensificación dramática.	▪ B1.5. Explicar, a partir dun exemplo proposto, a través dunha análise ou dun comentario, a utilización da música e da danza como soporte dun texto literario ou como medio de intensificación dramática en óperas, ballet, cine ou teatro.	▪ HMDB1.5.1. Comprende e explica o papel da música e da danza, e o xeito en que se relaciona con outras artes, para configurar xunto a elas unha obra artística total.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HMDB1.5.2. Explica a utilización que se fixo da música nunha situación concreta.	▪ CAA ▪ CCL
			▪ HMDB1.5.3. Selecciona pezas musicais para sonorizar ou ambientar situacións artísticas concretas.	▪ CD ▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ l ▪ p	▪ B1.7. Documentación: recursos bibliográficos e ferramentas de consulta; fontes musicais, audiovisuais, iconográficas e sonoras. ▪ B1.8. Elaboración de argumentacións e xuízos persoais, utilizando o léxico e a terminoloxía específica e xeral, sobre obras e textos relacionados coa música ou a danza, coas correntes estéticas ou cos autores e as autoras.	▪ B1.6. Elaborar traballos de investigación, individuais ou en grupo, sobre algún aspecto determinado e relativo á música, a danza, a literatura ou a estética da arte de calquera época.	▪ HMDB1.6.1. Transmite certeza e seguridade na comunicación das ideas, e dominio do tema de investigación.	▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HMDB1.6.2. Selecciona correctamente temas obxecto de investigación, establecendo prioridades e superando con creatividade os obstáculos que vaian xurdindo.	▪ CCL ▪ CCEC ▪ CAA
			▪ HMDB1.6.3. Asume con responsabilidade o seu papel no traballo en grupo, tomando as decisións pertinentes.	▪ CSC ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ HMDB1.6.4. Expón as súas reflexións sobre o proceso de investigación e elabora conclusións sobre o procedemento establecido, a repartición do traballo, as conclusións obtidas e unha posible continuación da investigación, facendo explícitas as súas impresións persoais sobre a experiencia.	▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ HMDB1.6.5. Expón de xeito preciso e ordenado os resultados do seu traballo de investigación, e cita as fontes consultadas.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ HMDB1.6.6. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación, así como distintos medios e soportes técnicos.	▪ CD ▪ CAA
	Bloque 2. A música e a danza da Antigüidade á Idade Media			
▪ b ▪ d ▪ g ▪ m ▪ n ▪ p	▪ B2.1. Música sacra. Canto gregoriano: características, orixe e evolución. Nacemento e evolución da polifonía: Ars Antiqua e Ars Nova. O Códigó Calixtino. ▪ B2.2. Música profana: xograres e goliardos. ▪ B2.3. Instrumentos medievais. ▪ B2.4. A danza na Antigüidade: Exipto, Mesopotamia e Persia, pobo hebreo e Creta. ▪ B2.5. A danza na Antigüidade clásica. Danzas teatrais en Roma e	▪ B2.1. Identificar, a través da audición ou da visión, obras da Idade Antiga e medievais, e describir os seus trazos máis característicos, xustificando a súa pertenza a este período histórico.	▪ HMDB2.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HMDB2.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste períodos	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CD

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Grecia. Traxedia grega. ▪ B2.6. A danza na Idade Media. Danza e Igrexa. Carola, danza mesurada, momería e danza macabra.			
▪ h ▪ n ▪ p	▪ B2.7. Fontes iconográficas. Iconografía pétrea en Galicia e códices afonsinos. ▪ B2.8. Lírica galaico-portuguesa. Afonso X o Sabio. ▪ B2.9. Contexto histórico, social e cultural no que se desenvolveron a música e a danza na Antigüidade e na Idade Media.	▪ B2.2. Relacionar a historia da música e da danza na Idade Antiga e na Idade Media, así como as súas obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade do mesmo período.	▪ HMDB2.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autora determinada, establecendo xuízos críticos.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CCL
	Bloque 3. O Renacemento			
▪ b ▪ d ▪ g ▪ m ▪ n	▪ B3.1. Polifonía renacentista: características e procedementos compositivos. Polifonía relixiosa. ▪ B3.2. Música da Reforma e da Contrarreforma. Música vocal profana: madrigal e estilo madrigalesco. Principais polifonistas. ▪ B3.3. O Renacemento en España: música vocal profana (vilancico e romance). Polifonistas do século de ouro: Tomás Luis de Victoria. ▪ B3.4. Música instrumental en España. Organoloxía. Fontes de estudo. ▪ B3.5. Danzas de corte: tipos e características. ▪ B3.6. Nacemento e evolución do Ballet de Corte.	▪ B3.1. Identificar obras do renacemento, a través da audición ou da visión, e describir os seus trazos máis característicos, xustificando a súa pertenza a este período histórico.	▪ HMDB3.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HMDB3.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CD
▪ d	▪ B3.2. Música da Reforma e da	▪ B3.2. Relacionar a historia da músi-	▪ HMDB3.2.1. Analiza a complexida-	▪ CAA

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ n ▪ p	Contrarreforma. Música vocal profana: madrigal e estilo madrigalesco. Principais polifonistas. ▪ B3.3. O Renacemento en España: música vocal profana (vilancico e romance). Polifonistas do século de ouro: Tomás Luis de Victoria ▪ B3.4. Música instrumental en España. Organoloxía. Fontes de estudo.	ca e da danza do Renacemento, así como as súas obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade do mesmo período.	de de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	▪ CCEC ▪ CSC ▪ CCL
	Bloque 4. O Barroco			
▪ b ▪ d ▪ g ▪ m ▪ n	▪ B4.1. Música no Barroco: características, periodización e escolas. ▪ B4.2. Nacemento da ópera. Ópera seria e ópera bufa. ▪ B4.3. Música e relixión: cantata, oratorio e paixón. ▪ B4.4. Formas instrumentais: orixe, características e evolución. ▪ B4.5. Organoloxía. Tipoloxía da orquestra barroca. ▪ B4.6. Ópera Ballet, Comedia Ballet e outros xéneros no Barroco. ▪ B4.7. Real Academia de Danza en París. Chegada do profesionalismo á danza.	▪ B4.1. Identificar obras do barroco, a través da audición ou da visión, e describir os seus trazos máis característicos, xustificando a súa pertenza a este período histórico.	▪ HMDB4.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HMDB4.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ h ▪ n ▪ p	▪ B4.8. Música barroca en España. Música vocal sacra e profana. Teatro musical: ópera e zarzuela. Música instrumental. Música nas catedrais galegas. ▪ B4.9. Principais compositores e compositoras. Función social da	▪ B4.2. Relacionar a historia da música e da danza do barroco, así como as súas obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade do mesmo período.	▪ HMDB4.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e estable xuízos críticos.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	persoa compositora. ▪ B4.10. Danzas cortesás do Barroco. Ballet de Luís XIV. Música escénica.			
	Bloque 5. O Clasicismo			
▪ b ▪ d ▪ g ▪ m ▪ n	▪ B5.1. Estilo Galante e Escola de Mannheim. ▪ B5.2. Formas instrumentais: orixe, características e evolución. ▪ B5.3. Música sinfónica e de cámara. Música vocal: reforma de Gluck. Ópera bufa e ópera seria. ▪ B5.4. Principais compositores clásicos: Haydn, Mozart e Beethoven. ▪ B5.5. Organoloxía: o piano e o cuarteto de corda; evolución da orquestra. ▪ B5.6. Ballet de acción. Noverre e outros reformadores. Novos aspectos do espectáculo. Estética. Innovacións da posta en escena.	▪ B5.1. Identificar obras do clasicismo, a través da audición ou da visión, e describir os seus trazos máis característicos, xustificando a súa pertenza a este período histórico.	▪ HMDB5.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HMDB5.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ h ▪ n ▪ p	▪ B5.7. Clasicismo en España.	▪ B5.2. Relacionar a historia da música e da danza do Clasicismo, así como as súas obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade do mesmo período.	▪ HMDB5.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CCL
	Bloque 6. O Romanticismo, o Nacionalismo e o Posromanticismo			
▪ b ▪ d	▪ B6.1. Romanticismo. – Orquestra romántica. Formas sin-	▪ B6.1. Identificar obras do Romanticismo, o Nacionalismo e o Posromanticismo, a través da audición ou	▪ HMDB6.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos	▪ CAA ▪ CCEC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g ▪ m ▪ n ▪ p	fónicas. Sinfonía, concerto e música programática. – Piano romántico. Música de cámara. – Ópera. Tendencias. Evolución da ópera como espectáculo. Verismo. – Lied. Composición no Romanticismo e no Posromanticismo. ▪ B6.2. Orixe e significado dos nacionalismos musicais: escolas e estilos. Figuras representativas da composición. ▪ B6.3. Rexurdimento musical en Galicia: música instrumental e vocal. ▪ B6.4. Ballet romántico: xénese e desenvolvemento; principais obras e figuras. ▪ B6.5. Período posromántico no ballet. Principais obras e figuras do ballet imperial ruso. ▪ B6.6. Danza española. Orixes e consolidación das distintas vertentes: folclore, escola bolera, flamenco e danza estilizada.	da visión, e describir os seus trazos máis característicos, xustificando a súa pertenza a este período histórico.	máis importantes das obras propostas.	▪ CCL
			▪ HMDB6.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ h ▪ n ▪ p	▪ B6.7. Música na España do século XIX. Zarzuela. Música galega: principais compositores. ▪ B6.8. Influencia da literatura na música.	▪ B6.2.. Relacionar a historia da música e da danza no Romanticismo, o Nacionalismo e o Posromanticismo, así como as súas obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade do mesmo período.	▪ HMDB6.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CCL

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 7. Primeiras tendencias modernas			
▪ b ▪ d ▪ g ▪ m ▪ n ▪ h ▪ p	▪ B7.1. Impresionismo: características musicais e figuras representativas. ▪ B7.2. Segunda Escola de Viena: Do Posromanticismo ao Dodecafonismo: composición e técnicas. ▪ B7.3. Neoclasicismo. Representantes principais da composición. Stravisnki. ▪ B7.4. Teatro musical europeo e americano a comezos do século XX. ▪ B7.5. Orixe e desenvolvemento da música de jazz. ▪ B7.6. Concepcións da orquestra no século XX.	▪ B7.1. Identificar obras do Impresionismo, o Expresionismo e outros movementos da primeira metade do século XX, a través da audición ou da visión, e describir os seus trazos máis característicos, xustificando a súa pertenza a este período histórico.	▪ HMDB7.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HMDB7.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ h ▪ n ▪ p	▪ B7.7. Ballets rusos. Diaghiliev (coreógrafos, compositores e escenógrafos). Danza moderna ▪ B7.8. Novas linguaxes no século XX. O século dos ismos: Surrealismo, Expresionismo, etc. ▪ B7.9. Desenvolvemento da danza moderna nas primeiras décadas do século XX. ▪ B7.10. Música en España na primeira metade do século. Falla e a Xeración do 98. Xeración da República. ▪ B7.11. Música galega. Figuras representativas galegas na diáspora.	▪ B7.2. Relacionar a historia da música e da danza da primeira metade do século XX, así como os seus movementos artísticos e as obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade do mesmo período.	▪ HMDB7.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CCL

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 8. Música e Danza na segunda metade do século XX.			
▪ h ▪ m ▪ n ▪ l ▪ p	▪ B8.1. Serialismo Integral. ▪ B8.2. Vangardas. Indeterminación e aleatoriedade. Novas grafías. Música electroacústica e música concreta. ▪ B8.3. Postserialismo. ▪ B8.4. Música de vangarda española: Xeración do 51. Música galega. Autores/as contemporáneos/as. ▪ B8.5. Música e danza popular moderna: jazz, pop e rock. ▪ B8.6. Danza contemporánea. Evolución e expansión na segunda metade do século XX.	▪ B8.1. Identificar obras pertencentes aos movementos estilísticos da segunda metade do século XX, a través da audición ou da visión, e describir os seus trazos máis característicos, xustificando o seu pertenza a este período histórico.	▪ HMDB8.1.1. Capta e describe o carácter, o xénero, as características estéticas e os trazos estilísticos máis importantes das obras propostas.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HMDB8.1.2. Coñece e describe as obras e os/as autores/as máis representativos/as deste período.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ h ▪ n ▪ p	▪ B8.7. Cante e baile flamenco. ▪ B8.8. Música e danza popular galega ▪ B8.9. Importancia da música cinematográfica, publicitaria e de ambientación. A danza no cine. ▪ B8.10. Novos instrumentos. Novas tecnoloxías aplicadas á música.	▪ B8.2. Relacionar a historia da música e da danza da segunda metade do século XX, así como os seus movementos artísticos e as obras máis significativas, con outros aspectos da cultura, o contexto histórico e a sociedade do mesmo período.	▪ HMDB8.2.1. Analiza a complexidade de circunstancias que, pola súa importancia, determinen o desenvolvemento dunha época, un estilo ou un/unha autor/a determinado/a, e establece xuízos críticos.	▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CCL
	Bloque 9. A música tradicional no mundo.			
▪ h ▪ n ▪ l ▪ g ▪ p	▪ B9.1. Danza e música exótica, étnica, folclórica e popular. Música e danza popular galega. ▪ B9.2. Función social da música e a danza: ritos, tradicións e festas. ▪ B9.3. Características da música e da danza: ritmo, melodía, morfolo-	▪ B9.1. Identificar obras da música tradicional, a través da audición ou da visión, e describir os seus trazos máis característicos, distinguindo estilos, estéticas e usos.	▪ HMDB.9.1.1. Coñece e describe as principais características da música e da danza tradicional, distinguindo estilos de canto, melodías, escalas, texturas e ritmos.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Historia da Música e da Danza. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	xía, estilos de canto, texturas, pasos, disposicións e movementos. ▪ B9.4. Organoloxía. Introdución aos instrumentos tradicionais. O instrumento musical como obxecto etnográfico.			

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia
DOG Diario Oficial de Galicia

Imaxe e Son

Introdución

A materia de Imaxe e Son ten como finalidade promover a formación dunha cidadanía crítica, responsable e autónoma para a utilización, con solvencia e responsabilidade, das tecnoloxías da información e da comunicación, así como o desenvolvemento durante a súa formación das competencias comunicativas, dixitais e tecnolóxicas necesarias para realizar determinados produtos audiovisuais e multimedia, con criterio estético e sensibilidade artística.

Esta materia encrávase no estudo da realidade do estado das tecnoloxías do momento presente e dos métodos de traballo e produtos actuais, permitindo que o alumnado desenvolva o espírito creativo, crítico e estético imprescindibles para desenvolver os proxectos da materia que traballarán as posibilidades que ofrece a integración da imaxe e do son nos produtos audiovisuais e multimedia. Cómpre non esquecer a importancia da atención á non-discriminación das persoas con minusvalía, a accesibilidade e o deseño universais no momento da elaboración dos contidos e das mensaxes audiovisuais.

A materia estrutúrase en nove bloques: "Recursos expresivos utilizados en producións audiovisuais", "Análise de situacións audiovisuais", "Elaboración de guións audiovisuais", "Captación de imaxes fotográficas e de vídeo", "Tratamento dixital de imaxes", "Edición de pezas visuais", "Deseño de bandas sonoras", "Calidades técnicas do equipamento de son idóneo en radio e medios audiovisuais" e "Equipamento técnico en proxectos multimedia".

2º de bacharelato

	Imaxe e Son. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Recursos expresivos utilizados en producións audiovisuais			
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h	▪ B1.1. Produción audiovisual: tipoloxía de xénero, intencionalidade comunicativa e códigos expresivos. ▪ B1.2. Características expresivas da	▪ B1.1. Analizar criticamente os recursos expresivos utilizados nas producións audiovisuais, relacionando as características funcionais e tipolóxicas coa consecución dos	▪ IS.1.1.1. Identifica a tipoloxía de xénero, a intencionalidade comunicativa e os códigos expresivos empregados na realización de produtos audiovisuais, a partir da súa vi-	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Imaxe e Son. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n	imaxe: calidades plásticas, funcionais, semánticas e técnicas. ▪ B1.3. Característica expresivas nos dispositivos de captación de imaxe analóxicos e dixitais. ▪ B1.4. Encadramento e ángulo de cámara. Tipos de plano: uso e funcionalidade. ▪ B1.5. Conceptos espaciais da imaxe: valor expresivo e comunicativo. Campo e fóra de campo. Movemento interno e posta en escena. ▪ B1.6. Uso do son diexético e extradiexético. Voz en off.	obxectivos comunicativos.	sión e da súa análise crítica.	
			▪ IS.1.1.2. Recoñece as características expresivas da imaxe fixa e móbil e as súas calidades plásticas, funcionais, semánticas e técnicas, en composicións fotográficas e produtos audiovisuais multimedia e dos novos medios.	▪ CD
			▪ IS.1.1.3. Valora as consecuencias comunicativas da utilización formal e expresiva do encadramento, o ángulo de cámara e os seus movementos na resolución de diversas situacións audiovisuais.	▪ CSC
			▪ IS.1.1.4. Relaciona o valor expresivo e comunicativo dos conceptos espaciais da imaxe, tales como o campo, o fóra de campo e os movementos interno e externo dos planos, coa interpretación do relato audiovisual.	▪ CSC
	Bloque 2. Análise de situacións audiovisuais			
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h	▪ B2.1. Elementos teóricos da montaxe audiovisual: tipoloxías. ▪ B2.2. Temporalidade e ritmo na edición.	▪ B2.1. Analizar situacións audiovisuais extraídas de produtos cinematográficos de diversos xéneros, aplicando as técnicas de linguaxe audiovisual e valorando os elemen-	▪ IS.2.1.1. Analiza os elementos teóricos da montaxe audiovisual para a análise da continuidade da mensaxe narrativa de produtos fílmicos.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Imaxe e Son. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n	▪ B2.3. Recursos técnicos da montaxe e a edición: corte, fundido e encadeado. ▪ B2.4. Efectos e signos de puntuación na transmisión comprensiva da mensaxe audiovisual. ▪ B2.5. Funcións da linguaxe. Fragmentación. Non fragmentación. Construción do significado. ▪ B2.6. Influencia da técnica da montaxe e a edición na percepción do espazo e a temporalidade.	tos que garanten o mantemento da continuidade narrativa e formal nunha produción audiovisual.	▪ IS.2.1.2. Diferencia as achegas máis significativas producidas na evolución histórica das teorías da montaxe audiovisual.	▪ CD
			▪ IS.2.1.3. Valora as consecuencias da aplicación das técnicas de montaxe fílmica no mantemento da continuidade narrativa, perceptiva, formal, de movemento, de acción e de dirección.	▪ CCEC
			▪ IS.2.1.4. Relaciona a funcionalidade narrativa e expresiva dos efectos e os signos de puntuación, así como a súa corrección técnica, coa transmisión comprensiva da mensaxe nunha produción audiovisual.	▪ CAA
			▪ IS.2.1.5. Xustifica as alternativas posibles na montaxe dun produto audiovisual, a partir da valoración do tratamento do tempo, do espazo e da idea ou contido.	▪ CSIEE
	Bloque 3. Elaboración de guións audiovisuais			
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ m ▪ n	▪ B3.1. O guión como documento de traballo. Translación do texto á imaxe e ao son. ▪ B3.2. Guión audiovisual. Estrutura narrativa. Idea temática. Escenas e secuencias. ▪ B3.3. Fases de creación dun guión. ▪ B3.4. Guión literario, guión técnico	▪ B3.1. Elaborar guións audiovisuais aplicando unha estrutura narrativa coherente coas posibilidades expresivas da imaxe, o son e a música.	▪ IS.3.1.1. Valora a importancia da función expresiva da imaxe, o son e a música no proceso de creación de guións audiovisuais.	▪ CCEC
			▪ IS.3.1.2. Caracteriza a estrutura narrativa e a idea temática dun guión audiovisual de ficción, a partir da análise dun proxecto achegado.	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Imaxe e Son. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	e storyboard. ▪ B3.5. Produción audiovisual multimedia: fases e persoal que intervén. ▪ B3.6. Guión audiovisual e guión de audiodescrición.		▪ IS.3.1.3. Constrúe o guión literario dunha determinada secuencia seguindo as fases estandarizadas nas producións audiovisuais: determinación da idea, documentación, storyline, argumento e tratamento.	▪ CCL
			▪ IS.3.1.4. Realiza a transformación dunha secuencia dramática á estrutura propia dun guión técnico e un storyboard.	▪ CSIEE
			▪ IS.3.1.5. Relaciona os procesos e as fases dunha produción audiovisual multimedia coas funcións do persoal técnico e artístico que intervén nesta.	▪ CAA
			▪ IS.3.1.6. Identifica as diferenzas e as semellanzas na construción de guións audiovisuais e guións de audiodescrición.	▪ CCL
	Bloque 4. Captación de imaxes fotográficas e de vídeo			
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ i ▪ m ▪ n	▪ B4.1. Sistemas e dispositivos de captación e reprodución visual. Percepción visual e funcionamento das cámaras fotográfica e de vídeo. ▪ B4.2. Iluminación da escena. ▪ B4.3. Composición e posta en escena: sentido estético e sentido narrativo. ▪ B4.4. Tipos de movementos de	▪ B4.1. Gravar pezas audiovisuais aplicando técnicas de captación de imaxes fotográficas e de vídeo, e reforzando a súa expresividade mediante os recursos e medios técnicos da linguaxe audiovisual.	▪ IS.4.1.1. Compara o proceso de captación de imaxes do ollo humano e da percepción visual coa aplicación transferida aos sistemas de captación e reprodución visual.	▪ CSC
			▪ IS.4.1.2. Xustifica o efecto da iluminación das secuencias que se vaian captar polos sistemas técnicos audiovisuais.	▪ CMCCT

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Imaxe e Son. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	imaxe. Desprazamento do eixe e focal. ▪ B4.5. Aspectos técnicos da imaxe: distancia focal, temperatura de cor, exposición e resolución. ▪ B4.6. Tipoloxía de soportes audiovisuais e os seus formatos. ▪ B4.7. Aplicación dos conceptos de plano, toma, exposición, enfoque, punto de vista e ángulo de encadre. ▪ B4.8. Resolución da imaxe e almacenamento.		▪ IS.4.1.3. Dispón os flashes fotográficos ou a iluminación lixeira necesaria para adecuar as condicións lumínicas da escena aos dispositivos de captura fotográfica ou de vídeo.	▪ CMCCT
			▪ IS.4.1.4. Rexistra coa cámara de vídeo e coa fotográfica as tomas, os planos e as secuencias, e introduce os axustes necesarios de temperatura de cor, exposición, resolución, son e os metadatos coa información necesaria para a súa identificación.	▪ CMCCT
			▪ IS.4.1.5. Elixe as alternativas apropiadas de rexistro en fita magnética, discos ópticos, tarxetas de memoria e discos duros que resulten idóneas para diversos tipos de filmación ou gravación audiovisual.	▪ CMCCT
	▪ B4.9. Dereitos de imaxe: Copyright e Copyleft. Cesión de dereitos imaxe.	▪ B4.2. Recoñecer os sistemas de xestión, distribución e protección de dereitos de autoría.	▪ IS.4.2.1. Utiliza recursos audiovisuais de acordo coas leis de propiedade intelectual.	▪ CSC
	Bloque 5. Tratamento dixital de imaxes			
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ i ▪ m	▪ B5.1. Axustes da imaxe fixa: balance de brancos, contraste, brillo e saturación. ▪ B5.2. Corrección de cor. ▪ B5.3. Correccións perspectivas da imaxe na posprodución.	▪ B5.1. Realizar o tratamento dixital de imaxes valorando características de cor, formatos e contraste, e empregando técnicas de xeración, procesamento e retoque de imaxe fixa.	▪ IS.5.1.1. Corrixe anomalías dos orixinais de imaxe fixa, e realiza os axustes necesarios de contraste, equilibrio de gris, brillo e saturación, adaptando o resultado ás características do medio ou soporte final das imaxes.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Imaxe e Son. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n			▪ IS.5.1.2. Adapta e axusta as imaxes ás características técnicas do medio ou soporte final, garantindo, de ser o caso, o rexistro espazo-temporal e a continuidade das secuencias de imaxes fixas necesarias para a elaboración do material visual.	▪ CSIEE
			▪ IS.5.1.3. Elabora a imaxe final do proxecto mediante a aplicación de transformacións xeométricas e efectos de perspectiva necesarios, empregando técnicas e ferramentas específicas de edición.	▪ CMCCT
	Bloque 6. Edición de pezas visuais			
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ m ▪ i ▪ n	▪ B6.1. Proceso de posprodución: selección de tomas, aplicación dos conceptos de ritmo, construción do significado e continuidade. ▪ B6.2. Elementos específicos da posprodución: transicións, efectos dixitais e sonorización. ▪ B6.3. Formatos e códigos para a exportación de arquivos audiovisuais.	▪ B6.1. Editar pezas visuais aplicando técnicas de creación de secuencias dinámicas de gráficos e imaxes fixas, e de montaxe audiovisual, axustándoas a pezas musicais.	▪ IS.6.1.1. Relaciona as especificacións técnicas e as calidades operativas do equipamento de posprodución coas metodoloxías de montaxe e edición en proxectos de cine, vídeo e televisión.	▪ CAA
			▪ IS.6.1.2. Configura o proxecto de edición de gráficos e imaxes fixas ou de edición non lineal, considerando o formato axeitado ao material orixinal e á difusión final que se pretende no proxecto.	▪ CSIEE
			▪ IS.6.1.3. Edita as pezas de vídeo, as fotografías, os gráficos, os rótulos e os elementos sonoros na liña de tempo do programa de edición, realizando transicións entre os pla-	▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Imaxe e Son. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			nos, elaborando subtítulos, harmonizando o ton e sincronizando a duración da imaxe co audio.	
			▪ IS.6.1.4. Exporta a peza visual de edición a un ficheiro co formato necesario para a súa posterior reprodución.	▪ CMCCT
			▪ IS.6.1.5. Xustifica a idoneidade da edición lineal ou da edición non lineal en diversos proxectos de montaxe e posprodución.	▪ CCEC
	Bloque 7. Deseño de bandas sonoras			
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ m ▪ i ▪ n	▪ B7.1. Banda sonora da produción audiovisual: diálogos, efectos de son e música. ▪ B7.2. Recursos específicos de linguaxe sonora. ▪ B7.3. Xéneros radiofónicos. ▪ B7.4. Aplicación práctica dos conceptos teóricos de diálogos, efectos de son e música. Procura e elaboración de recursos sonoros para produtos audiovisuais. ▪ B7.5. Audiodescrición e subtitulación na produción audiovisual: a súa utilización na atención á minusvalía.	▪ B7.1. Integrar o son e a imaxe nun produto multimedia, un audiovisual ou un programa de radio, aplicando os recursos expresivos da linguaxe sonora e relacionando as súas posibilidades de articulación e combinación segundo os tipos de destinatarios/as.	▪ IS.7.1.1. Especifica o valor funcional, expresivo e comunicativo dos recursos sonoros empregados na construción da banda sonora dunha produción audiovisual ou radiofónica.	▪ CCEC
			▪ IS.7.1.2. Recoñece as achegas tecnolóxicas e expresivas que o son achegou no proceso de transformación do cine mudo ao cine sonoro.	▪ CMCCT
			▪ IS.7.1.3. Identifica os recursos específicos de linguaxe sonora empregados na construción da banda sonora dunha produción audiovisual.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Imaxe e Son. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ IS.7.1.4. Diferencia as características estruturais, expresivas e funcionais dos xéneros radiofónicos, a partir da análise das grellas de programación de distintas emisoras de radio.	▪ CCEC
			▪ IS.7.1.5. Elabora mediante aplicacións dixitais a banda sonora dun produto audiovisual sinxelo ou multimedia e dun programa de radio, dando resposta aos seus requisitos comunicativos.	▪ CD
			▪ IS.7.1.6. Analiza e valora os produtos de audiodescrición e subtitulación de obras audiovisuais e multimedia para a atención á minusvalía visual e auditiva.	▪ CSC
▪ a ▪ g	▪ B7.6. Dereitos de autoría:Copyright e copyleft.	▪ B7.2. Recoñecer os sistemas de xestión e protección de dereitos de autoría.	▪ IS.7.2.1. Utiliza recursos sonoros de acordo coas leis de propiedade intelectual.	▪ CSC
	Bloque 8. Calidades técnicas do equipamento de son idóneo en radio e medios audiovisuais			
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ i ▪ n	▪ B8.1. Características do son: frecuencia e intensidade. ▪ B8.2. Medios de transmisión do son: ondas de radio e impulsos electromagnéticos ▪ B8.3. Sistemas de captación de son. Tipos de micrófonos.	▪ B8.1. Recoñecer as calidades técnicas do equipamento de son idóneo en programas de radio, gravacións musicais e proxectos audiovisuais, xustificando as súas características funcionais e operativas	▪ IS.8.1.1. Analiza o proceso de captación do oído humano e a percepción das frecuencias audibles.	▪ CAA
			▪ IS.8.1.2. Identifica os fitos máis importantes producidos na evolución histórica do rexistro sonoro.	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Imaxe e Son. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B8.4. Sistemas de mestura de sons: mesa de son. Medios técnicos na captación de sons. Cableamento e conectores. Dispositivos de rexistro e gravación. Software de edición de son. ▪ B8.5. Evolución do rexistro sonoro na historia das produción audiovisuais.		▪ IS.8.1.3. Recoñece os sistemas de captación e rexistro sonoro empregados na produción de audiovisuais e radio.	▪ CCL
			▪ IS.8.1.4. Identifica as prestacións técnicas dos diversos micrófonos e accesorios necesarios en proxectos audiovisuais e de espectáculos.	▪ CMCCT
			▪ IS.8.1.5. Describe as prestacións de liñas de audio con diferentes tipos de cables e conectores, en función dos requisitos de micrófonos e dos equipamentos reprodutores, informáticos, de gravación e de rexistro de audio que se vaian empregar en proxectos audiovisuais.	▪ CMCCT
			▪ IS.8.1.6. Analiza as especificacións técnicas e as calidades operativas de diversas configuracións de equipamento de audio en gravacións en estudio de música, dobraxe e efectos sonoros.	▪ CD
	Bloque 9. Equipamento técnico en proxectos multimedia			
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ i ▪ n	▪ B9.1. Prestación dos equipamentos informáticos na elaboración multimedia. ▪ B9.2. Aplicacións informáticas para tratamento de imaxe, animación 2d, edición de vídeo e autoría. ▪ B9.3. Formatos de arquivo empregados no tratamento dixital de ima-	▪ B9.1. Recoñecer as prestacións do equipamento técnico en proxectos multimedia, identificando as súas especificacións e xustificando as súas aptitudes en relación cos requisitos do medio e as necesidades dos proxectos.	▪ IS.9.1.1. Identifica as prestacións do equipamento informático en proxectos multimedia.	▪ CAA
			▪ IS.9.1.2. Recoñece as prestacións técnicas e operativas das aplicacións de tratamento de imaxes, animación 2D, edición de vídeo e	▪ CMCCT

	Imaxe e Son. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	xe, audio e vídeo na produción multimedia. ▪ B9.4. Medidas de accesibilidade aos contidos multimedia.		autoría.	
			▪ IS.9.1.3. Xustifica a utilización de determinados formatos de ficheiro de imaxe, audio e vídeo para cámaras fotográficas, escáneres, micrófonos, liñas de audio e reprodutores de vídeo, adecuados aos proxectos multimedia.	▪ CSIEE
			▪ IS.9.1.4. Valora as necesidades de usuarios con diferentes graos de accesibilidade e as esixencias técnicas dos diversos medios de explotación e as opcións de saída das aplicacións multimedia.	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia
DOG Diario Oficial de Galicia

Linguaxe e Práctica Musical

Introdución

A materia de Linguaxe e Práctica Musical concíbese como unha continuación da formación musical recibida polo alumnado na etapa educativa anterior, que lle permite ampliar, desenvolver e aplicar, con autonomía e en contextos diversos, os coñecementos e as capacidades que contribúen á adquisición dunha cultura musical sólida.

Considerando que a música ten como finalidade primordial a comunicación, é necesario que o alumnado conte coas ferramentas necesarias que lle axuden a comprender e a participar do feito musical. Neste sentido, débese favorecer que o alumnado se implique activamente no proceso artístico musical.

A expresión e a linguaxe musical son os dous ámbitos do coñecemento musical en torno aos que se organiza esta materia; está estruturada en cinco bloques ("Destrezas musicais", "A audición comprensiva", "A teoría musical", "A creación e a interpretación" e "As tecnoloxías aplicadas ao son"), que se deben presentar nas actividades de ensino e aprendizaxe relacionados entre si, xa que estes ámbitos se complementan e interactúan; refórzanse e desenvólvense mutuamente.

A comprensión dos elementos morfolóxicos e sintácticos da linguaxe musical contribúe a perfeccionar a capacidade de expresarse a través da interpretación e a creación do feito musical concreto, completándose así o proceso de adquisición dunha linguaxe. A súa aprendizaxe como instrumento de comunicación debe basearse, tamén, na audición comprensiva, na memoria musical, na práctica vocal, instrumental e rítmica, e na lectoescritura musical como recurso útil para fixar os conceptos lingüísticos.

A expresión musical refírese á creación e a interpretación de pezas vocais e instrumentais. A interpretación achega o alumnado a un repertorio musical amplo e variado, posibilita a adquisición de capacidades e destrezas técnicas e interpretativas, e favorece a sensibilidade auditiva e a memoria musical. A interpretación instrumental e vocal, nunha educación musical na que a práctica é o centro da acción pedagóxica, é tamén un procedemento esencial para aprender os contidos da linguaxe musical e reforzar os coñecementos adquiridos; a experiencia, que é previa á abstracción conceptual. A creación musical explora os elementos propios da linguaxe musical, experimenta cos sons e combínaos a través da improvisación, dos arranxos e da composición.

Todo isto poténciase coas tecnoloxías da información, da comunicación e da creación artística, que, postas á disposición da música, constitúen un recurso importante para indagar, obter información e comunicarse, e un medio para crear e descubrir músicas de todos os estilos e de todas as culturas.

DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26583
Diario Oficial de Galicia
XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

A materia de Linguaxe e Práctica Musical debe estar orientada a espertar o interese do alumnado por participar de forma activa, informada e lúdica como oínte, intérprete ou compositor/a, tanto na súa vida educativa como na súa vida privada. O ensino da materia debe partir dos coñecementos previos, dos gustos e dos costumes musicais do alumnado, e abordarse desde a práctica musical activa e participativa, vinculada á reflexión sobre o realizado. Estes principios, orientados ao desenvolvemento das capacidades perceptivas e expresivas e á comprensión do feito musical, servirán de base para consolidar aprendizaxes que transcendan o contexto en que se produciron.

A materia contribúe ao desenvolvemento de valores como o esforzo, a constancia, a disciplina, a toma de decisións, a autonomía, o compromiso, a asunción de responsabilidades e o espírito emprendedor, innovador e crítico. Tal e como demostran numerosos estudos publicados, a práctica musical mellora a memoria, a concentración, a atención, a psicomotricidade, o control das emocións, a autoestima, as habilidades para enfrontarse a un público ou a capacidade para traballar en grupo. A música favorece a adquisición das competencias clave, procura un ensino integral e axuda na maduración do alumnado, ademais de favorecer o espírito de motivación e superación persoal.

As disciplinas musicais non só desenvolven a creatividade, a sensibilidade artística e o criterio estético; tamén axudan o alumnado, da mesma forma que o resto de materias desta etapa, a adquirir os coñecementos e habilidades para construír a súa personalidade, a traballar en equipo, desenvolver o pensamento crítico e a converterse en cidadáns e cidadás que actúen de xeito responsable e autónomo. En definitiva, a actividade musical, nas súas diversas facetas, favorece as capacidades sociais e expresivas dos alumnos e das alumnas.

1º de bacharelato

	Linguaxe e Práctica Musical. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Destrezas musicais			
▪ d ▪ e ▪ f ▪ i ▪ m	▪ B1.1. Utilización da voz, individual ou colectivamente, partindo do coñecemento do aparello fonador, o seu funcionamento, a respiración, a emisión, a articulación, a relaxación e a afinación.	▪ B1.1. Entoar cunha correcta emisión da voz, individual ou conxuntamente, unha melodía ou unha canción con acompañamento.	▪ LPMB1.1. 1. Coñece os órganos e as funcións do aparello fonador.	▪ CMCCT
			▪ LPMB1.1.2. Realiza exercicios de respiración, relaxación, articulación, fraseo, etc., e valóraos como elementos imprescindibles para a ad-	▪ CAA ▪ CSC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Linguaxe e Práctica Musical. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ ñ	▪ B1.2. Interpretación vocal atendendo ás indicacións relativas á expresión, á dinámica, á agóxica, á articulación dos sons e os seus ataques, e á ornamentación musical.		quisición da técnica vocal.	
			▪ LPMB1.1.3. Aplica a técnica vocal para cantar entoada e afinadamente, aplicando as indicacións expresivas e dinámicas presentes na partitura.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ c ▪ d ▪ i ▪ n ▪ ñ	▪ B1.3. Entoación individual e colectiva de escalas, intervalos melódicos, harmónicos, arpexos ou acordes.	▪ B1.2. Identificar e reproducir intervalos, modelos melódicos sinxelos, escalas ou acordes arpexiados a partir de diferentes alturas.	▪ LPMB1.2.1. Reproduce e identifica intervalos, escalas ou acordes a partir de diferentes alturas, utilizando unha correcta emisión da voz.	▪ CAA ▪ CSC ▪ CMCCT
▪ c ▪ d ▪ i ▪ m ▪ n ▪ ñ ▪ p	▪ B1.4. Interiorización do pulso. ▪ B1.5. Interpretación instrumental atendendo ás indicacións relativas á expresión, á dinámica, á agóxica, á ornamentación musical, e á articulación dos sons e dos seus ataques. ▪ B1.6. Práctica da lectura articulada e da escritura tanto melódica como harmónica nas claves de sol e fa en cuarta, e da escritura tanto melódica como harmónica. ▪ B1.7. Práctica de lectura de notas, sen clave, aténdose ao debuxo interválico. ▪ B1.8. Práctica da lectura de obras musicais utilizando partituras.	▪ B1.3. Identificar e executar instrumentalmente ou vocalmente estruturas e patróns rítmicos ou melódicos simultáneos dunha obra breve ou dun fragmento, con ou sen cambio de compás, nun tempo establecido.	▪ LPMB1.3.1. Interpreta instrumentalmente ou vocalmente, con total precisión dentro dun tempo establecido, estruturas rítmicas adecuadas a este nivel dunha obra ou un fragmento, sentindo internamente o pulso e aplicando, se procede, as equivalencias nos cambios de compás.	▪ CMCCT ▪ CCEC
			▪ LPMB1.3.2. Executa con independencia estruturas rítmicas simultáneas, utilizando e desenvolvendo a disociación auditiva e motriz.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ LPMB1.3.3. Practica a lectura e a escritura musical, recoñecendo a súa importancia para afondar na aprendizaxe da linguaxe musical.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CCEC
	Bloque 2. A audición comprensiva			
▪ i ▪ n	▪ B2.1. Percepción e identificación do pulso, dos acentos e dos com-	▪ B2.1. Recoñecer autidivamente o pulso dunha obra ou dun	▪ LPMB2.1.1. Percibe o pulso como referencia básica para a execución	▪ CMCCT ▪ CSC

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26585

	Linguaxe e Práctica Musical. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ ñ	pases binarios, ternarios e cuaternarios. ▪ B2.2. Percepción, identificación e transcrición de fórmulas rítmicas básicas orixinadas polo pulso binario ou ternario. ▪ B2.3. Percepción, identificación e transcrición de signos que modifican a duración, síncopes, anacruses, notas a contratempo, cambios de compás, grupos de valoración especial, equivalencias pulso-pulso e fracción-fracción, etc.	fragmento, así como o acento periódico, e interiorizalo para manter durante breves períodos de silencio.	rítmica, así como a identificación do acento periódico base do compás, e logra unha correcta interiorización do pulso que lle permite posteriormente unha axeitada execución individual ou colectiva.	
▪ b ▪ d ▪ e ▪ f ▪ i ▪ n	▪ B2.4. Identificación auditiva das características morfolóxicas básicas das obras musicais, tanto as que teñen como fundamento a linguaxe da música culta como as que teñen como fundamento as linguaxes musicais contemporáneas, o jazz, a música tradicional, o rock, o flamenco e as músicas do mundo. ▪ B2.5. Percepción, identificación auditiva e transcrición das escalas, funcións tonais-acordes maiores e menores, acordes de sétima dominante e de sétima diminuída, cadencias e os modos e intervalos fóra do concepto tonal. ▪ B2.6. Recoñecemento comprensivo das texturas musicais e dos timbres instrumentais nas obras escoitadas ou interpretadas.	▪ B2.2. Recoñecer auditivamente e describir con posterioridade as característicos das obras escoitadas ou interpretadas	▪ LPMB2.2.1. Percibe aspectos rítmicos, melódicos, tonais, modais, cadenciais, formais, tímbricos etc., das obras escoitadas ou interpretadas.	▪ CMCCT ▪ CCEC
			▪ LPMB2.2.2. Utiliza a lectura e a escritura musical como apoio á audición.	▪ CCEC
			▪ LPMB2.2.3. Escoita obras musicais seguindo a partitura.	▪ CCEC
			▪ LPMB2.2.4. Escoita e recoñece os elementos básicos das linguaxes propias da música culta, jazz, rock e flamenco, así como os máis importantes da linguaxe musical contemporánea.	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Linguaxe e Práctica Musical. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B2.7. Recoñecemento auditivo e transcrición dos esquemas rítmicos, das melodías, dos intervalos e dos fragmentos melódicos resultantes da combinación dos devanditos elementos. ▪ B2.8. Reprodución vocal memorizada dos esquemas rítmicos, das melodías, dos intervalos e dos fragmentos melódicos resultantes da combinación dos devanditos elementos. ▪ B2.9. Identificación de erros ou as diferenzas entre un fragmento escrito e un fragmento escoitado. ▪ B2.10. Transcrición de esquemas harmónicos das obras escoitadas.		▪ LPMB2.2.5. Describe as características das obras escoitadas, utilizando a terminoloxía axeitada.	▪ CCEC ▪ CCL
	Bloque 3. A teoría musical			
▪ d ▪ i ▪ n	▪ B3.1. Coñecemento das grafías das fórmulas rítmicas, simultaneidade de ritmos, signos que modifican a duración, síncope, anacruse, notas a contratempo, os grupos de valoración especial contidos en un e varios pulsos, etc. ▪ B3.2. Coñecemento das grafías e dos termos relativos á expresión musical, á dinámica, ao tempo, á agóxica, á articulación musical e ao ataque dos sons. ▪ B3.3. Aproximación ás grafías contemporáneas.	▪ B3.1. Coñecer e aplicar na lectura e na interpretación de partituras os termos e os signos relacionados co ritmo e coa expresión musical.	▪ LPMB.3.1.1. Identifica e interpreta os termos e signos relacionados co ritmo e coa expresión musical.	▪ CMCCT ▪ CCEC
			▪ LPMB.3.1.2. Identifica e interpreta os signos gráficos propios da linguaxe musical contemporánea.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CMCCT

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Linguaxe e Práctica Musical. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i ▪ n	▪ B3.4. Coñecemento das normas de escritura melódica. ▪ B3.5. Coñecemento e comprensión dos ritmos característicos das danzas e das obras musicais. ▪ B3.6. Coñecemento e comprensión de escalas, funcións tonais, intervalos, cadencias, acordes básicos e complementarios, tonalidade, modalidade e modulación. ▪ B3.7. Coñecemento dos principais sistemas de cifraxe harmónica. ▪ B3.8. Coñecemento da ornamentación musical. ▪ B3.9. Comprensión do efecto que producen na música os sons da ornamentación e intensificación expresiva. ▪ B3.10. Ámbito sonoro das claves e a súa relación entre si.	▪ B3.2. Recoñecer nunha partitura os elementos básicos da linguaxe musical.	▪ LPMB.3.2.1. Identifica os elementos básicos da linguaxe musical, utilizando diferentes soportes.	▪ CAA ▪ CCEC
			▪ LPM3.2.2. Recoñece elementos básicos harmónicos e formais.	▪ CCEC ▪ CMCCT
			▪ LPM3.2.3. Aplica correctamente a terminoloxía propia da teoría musical.	▪ CCEC ▪ CCL
	Bloque 4. A creación e a interpretación			
▪ c ▪ d ▪ i ▪ l ▪ m ▪ n	▪ B4.1. Realización vocal ou instrumental de fórmulas rítmicas orixinadas polo pulso binario ou ternario e as súas variantes.	▪ B4.1. Realizar exercicios psicomotores e improvisar estruturas rítmicas sobre un fragmento escoitado de maneira tanto individual como conxunta.	▪ LPMB.4.1.1. Practica variantes de fórmulas rítmicas coñecidas e improvísaas libremente, acordándoas co pulso e o compás do fragmento escoitado.	▪ CMCCT
▪ c ▪ d ▪ i	▪ B4.2. Improvisación, tanto individual como colectiva, de breves melodías. ▪ B4.3. Utilización das escalas e	▪ B4.2. Improvisar, individualmente ou colectivamente, breves melodías tonais ou modais, pequenas formas musicais partin-	▪ LPMB.4.2.1. Asimila os conceptos tonais e modais básicos, desenvolvendo a creatividade e a capacidade de seleccionar e usar libremente os	▪ CCEC ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Linguaxe e Práctica Musical. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l ▪ m ▪ n	acordes máis habituais no sistema modal e tonal.	do de premisas relativas a diferentes aspectos da linguaxe musical.	elementos da linguaxe musical de acordo cunha idea e estruturados nunha forma musical.	
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ h ▪ i ▪ n	▪ B4.4. Interpretación memorizada de obras ou fragmentos musicais vocais adecuados ao nivel, con ou sen acompañamento.	▪ B4.3. Interpretar de memoria, individualmente ou conxuntamente, fragmentos de obras do repertorio seleccionados entre os propostos polo alumnado, valorando as achegas do grupo e desenvolvendo o espírito crítico.	▪ LPMB.4.3.1. Coñece o repertorio traballado e ten capacidade de memorización, sensibilidade musical e capacidade expresiva.	▪ CCEC
			▪ LPMB.4.3.2. Mantén unha actitude positiva ante a música e os compañeiros.	▪ CSC ▪ CCEC
			▪ LPMB.4.3.3. Utiliza os instrumentos da aula cunha técnica correcta.	▪ CAA ▪ CSC
			▪ LPMB.4.3.4. Aplica a técnica vocal para cantar entoadamente e afinadamente nas actividades de interpretación.	▪ CAA ▪ CSC
			▪ LPMB.4.3.5. Mantén unha actitude positiva para integrarse como un membro máis no grupo.	▪ CSC ▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ h ▪ i ▪ l ▪ n	▪ B4.5. Achegamento aos procesos compositivos máis habituais. ▪ B4.6. Utilización da expresión corporal e o movemento corporal como complemento ao feito musical. ▪ B4.7. Desenvolvemento da lateralidade a través da realización simultánea de diferentes ritmos básicos	▪ B4.4. Improvisar ou compor e interpretar unha breve obra musical para unha melodía dada, que necesite a participación de varios executantes e incorporar movemento coreográfico, utilizando os coñecementos musicais adquiridos.	▪ LPMB.4.4.1. Crea unha pequena obra musical utilizando os coñecementos musicais adquiridos.	▪ CCEC ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSIEE
			▪ LPMB.4.4.2. Constrúe a través do movemento unha creación coreográfica adecuando a súa concepción ao carácter expresivo da obra.	▪ CSC ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Linguaxe e Práctica Musical. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ a ▪ b ▪ c ▪ n	▪ B4.8. Participación activa na organización e na realización de actividades musicais desenvolvidas en diferentes contextos. ▪ B4.9. Participación na organización e na realización de actividades con respecto e disposición para superar estereotipos e prexuízos, tomando conciencia, como parte dun grupo, do enriquecemento que se produce coas achegas das demais persoas.	▪ B4.5. Saber comportarse como espectador/a e intérprete, e controlar o medo escénico nas actuacións.	▪ LPMB.4.5.1. Compórtase de maneira correcta como espectador/a e como intérprete na realización de actividades musicais desenvolvidas en diferentes contextos.	▪ CSC
			▪ LPMB.4.5.2. Practica as técnicas necesarias para controlar o medo escénico.	▪ CSC
	Bloque 5. As tecnoloxías aplicadas ao son			
▪ d ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m ▪ n	▪ B5.1. Fenómeno físico-harmónico; movemento ondulatorio; serie de Fourier. ▪ B5.2. Características acústicas dos instrumentos: instrumentos transpositores e electrónicos; manipulación artificial do son. ▪ B5.3. Fundamentos dos sistemas de afinación. Proporcións asociadas aos intervalos: consonancia e disonancia. Serie harmónica. Índices acústicos. Diapasón. ▪ B5.4. Transmisión e amortecemento do son. ▪ B5.5. Sinal analóxico e sinal dixital. Dixitalización do son analóxico. ▪ B5.6. Síntese do son: mostraxe (samplers), filtros de frecuencias e multipistas. ▪ B5.7. Hardware musical: compu-	▪ B5.1. Realizar traballos e exercicios aplicando as ferramentas que ofrecen as novas tecnoloxías.	▪ LPMB.5.1.1. Utiliza correctamente editores de partituras, secuenciadores, MIDI e software para aplicacións audiovisuais.	▪ CD ▪ CMCCT

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Linguaxe e Práctica Musical. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	tadores, tarxetas de son e conexións. ▪ B5.8. Tipos de software musical: editores de partituras, secuenciadores, programas xeradores de acompañamentos e mesas de mesturas.			
▪ g ▪ h ▪ i ▪ l ▪ n	▪ B5.9. Práctica dos sistemas de gravación analóxica ou dixital, de procesamento de sons de comunicación MIDI en interpretacións ou creacións propias. ▪ B5.10. Uso da música con soporte electrónico en producións escénicas ou audiovisuais. ▪ B5.11. Realización de sonorizacións a través da improvisación, a composición ou a selección musical de textos ou de imaxes.	▪ B5.2. Crear pezas sonoras ou audiovisuais utilizando distintos sistemas de reprodución e gravación de son.	▪ LPMB.5.2.2. Utiliza de forma autónoma os recursos tecnolóxicos como ferramentas para a audición, a interpretación, a creación, a edición, a gravación, a investigación e a aprendizaxe do feito musical.	▪ CAA ▪ CD ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Música

Introdución

A música, como ben cultural e como linguaxe e medio de comunicación non verbal, constitúe un elemento con gran valor na vida das persoas; ademais, favorece o seu desenvolvemento integral, intervén na súa formación emocional e intelectual, a través do coñecemento do feito musical como manifestación cultural e histórica, e contribúe ao afianzamento dunha postura aberta, reflexiva e crítica no alumnado.

Na actualidade, a música constitúe un dos principais referentes de identificación da mocidade. Co desenvolvemento tecnolóxico multiplicáronse as canles de acceso ás cada vez máis numerosas fontes de cultura musical, así como aos seus diversos xeitos de creación e interpretación, a través de vehículos que forman parte da súa vida cotiá, como internet, os dispositivos móbiles, os reprodutores de son e os videoxogos. Ademais, fomenta o desenvolvemento da percepción, a sensibilidade estética, a expresión creativa e a reflexión crítica.

A materia de Música contribúe ao desenvolvemento de valores como o esforzo, a constancia, a disciplina, a toma de decisións, a autonomía, o compromiso, a asunción de responsabilidades e o espírito emprendedor, innovador e crítico, que contribúen ao desenvolvemento integral da persoa. A práctica musical mellora a memoria, a concentración, a atención, a psicomotricidade, o control das emocións, a autoestima, as habilidades para enfrontarse a un público ou a capacidade para traballar en grupo. A música potencia o desenvolvemento de capacidades como a comunicación oral e escrita, o pensamento matemático ou o coñecemento tecnolóxico e científico, que axudan á adquisición das competencias, ademais de procurar un ensino integral e axudar na maduración do alumnado novo.

Transcendendo estes valores estéticos, propios da competencia de conciencia e expresións culturais, o alumnado aprenderá actitudes de cooperación e traballo en equipo ao formar parte de diversas agrupacións nas que cadaquén asumirá diferentes papeis para poder interpretar música en conxunto. Por outra parte, é interesante fomentar actitudes emprendedoras que acheguen o alumnado ás diferentes profesións no ámbito musical e non musical.

Esta materia fomenta as actividades colaborativas ao integrar os/as estudantes nun grupo, fomentando o intercambio de ideas, o respecto entre iguais, a integración, a creatividade, o coñecemento doutros contextos e o desenvolvemento da intelixencia emocional.

O estudo desta materia parte dos coñecementos previos adquiridos polo alumnado na educación primaria e do seu desenvolvemento evolutivo, afondando con elementos que, dado o seu nivel de abstracción, deben abordarse neste momento de desenvolvemento do alumnado.

DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26592
Diario Oficial de Galicia
XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Entre outros, é obxectivo desta materia dotar os alumnos e as alumnas dun vocabulario que permita a descrición de fenómenos musicais, unha comprensión da linguaxe musical como medio de expresión artística, unha sensibilidade cara á expresión musical e o entendemento da música como un fenómeno imbricado na historia e na sociedade. Tamén se lle outorga un papel importante á análise das obras musicais, entendendo que se pode levar a cabo en distintos niveis de profundidade.

Os elementos do currículo básico organizáronse en catro bloques, moi relacionados entre si, que comparten múltiples elementos: "Interpretación e creación" integra a expresión instrumental, vocal e corporal coa improvisación e a composición musical, o que permitirá ao alumnado participar da música dunha forma activa; "Escoita" pretende crear a primeira actitude fundamental cara a esta arte e dotar o alumnado das ferramentas básicas para gozar dela a través da audición e a comprensión do feito musical; "Contextos musicais e culturais" relaciona a música coa cultura e a historia, dá a coñecer o valor do patrimonio musical español e galego, e ensina a identificar o estilo e as características distintivas da música que delimitan cada período histórico básico; e finalmente, "Música e tecnoloxías" pretende abranguer o coñecemento e a práctica da interacción entre música e novas tecnoloxías. Estes aspectos teñen especial importancia debido á proximidade que as tecnoloxías teñen na vida cotiá do alumnado, polo que se pretende xerar unha vinculación entre a linguaxe tecnolóxica que utiliza habitualmente e a música dentro da aula.

Xa como remate, vese necesario resaltar a importancia do uso dunha metodoloxía adecuada a este enfoque curricular, que posibilite que o alumnado sexa protagonista da súa propia aprendizaxe, traballando de xeito colaborativo, onde a práctica e a vivencia do feito musical sexa real e relevante para o alumnado, para a comunidade educativa e para o contorno social.

2º de ESO

	Música. 2º de ESO			
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Interpretación e creación			
▪ n ▪ ñ ▪ m	▪ B1.1. Parámetros do son. Elementos básicos da linguaxe musical ▪ B1.2. Características da voz e da palabra como medios de expresión	▪ B1.1. Recoñecer os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, utilizando unha linguaxe técnica apropiada e aplicán-	▪ MUB1.1.1. Recoñece os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, utilizando unha linguaxe técnica apropiada.	▪ CCEC ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Música. 2º de ESO			
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	musical. Habilidades técnicas e interpretativas, exploración e descuberta das posibilidades da voz como medio de expresión musical. ▪ B1.3. Instrumentos e corpo como medios de expresión musical: características xenéricas e formais. ▪ B1.4. Agrupacións vocais e instrumentais na música de diferentes xéneros, estilos e culturas. Interpretación individual e en grupo. ▪ B1.5. Práctica da relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación. ▪ B1.6. Fomento da sensibilidade estética, desenvolvida a través da comprensión e a interiorización da música.	doos a través da lectura ou a audición e a interpretación de pequenas obras ou fragmentos musicais.	▪ MUB1.1.2. Recoñece e aplica os ritmos e os compases a través da lectura ou a audición de pequenas obras ou fragmentos musicais.	▪ CMCCT ▪ CCEC
			▪ MUB1.1.3. Identifica e transcribe ditados de patróns rítmicos e melódicos con formulacións sinxelas en estruturas binarias, ternarias e cuaternarias.	▪ CMCCT ▪ CCEC
▪ n	▪ B1.7. Grafías e outras formas de notación musical, convencionais e propias, empregadas como expresión musical.	▪ B1.2. Distinguir e utilizar os elementos da representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).	▪ MUB1.2.1. Distingue e emprega os elementos que se utilizan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).	▪ CCEC
▪ n ▪ g	▪ B1.8. Exploración das posibilidades de diversas fontes sonoras e práctica de habilidades técnicas para a interpretación. ▪ B1.9. Experimentación e práctica das técnicas do movemento e da danza, expresión dos contidos mu-	▪ B1.3. Improvisar e interpretar estruturas musicais elementais construídas sobre os modos e as escalas máis sinxelas e os ritmos máis comúns.	▪ MUB1.3.1. Improvisa e interpreta estruturas musicais elementais construídas sobre os modos e as escalas máis sinxelas e os ritmos máis comúns.	▪ CAA ▪ CCEC
			▪ MUB1.3.2. Utiliza os elementos e	▪ CAA

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Música. 2º de ESO			
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	sicais a través do corpo e do movemento, e a interpretación dun repertorio variado de danzas.		os recursos adquiridos para elaborar arranxos e crear cancións, pezas instrumentais e coreografías.	▪ CCEC
▪ a ▪ b ▪ d	▪ B1.10. Práctica das pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/á director/a e aos/ás demais intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto. ▪ B1.11. Aceptación e cumprimento das normas que rexen a interpretación en grupo e a achega das ideas musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común. ▪ B1.12. Aceptación e predisposición para mellorar as capacidades técnicas e interpretativas propias, e respecto ante outras formas de expresión.	▪ B1.4. Amosar interese polo desenvolvemento das capacidades e as habilidades técnicas como medio para as actividades de interpretación, aceptando e cumprindo as normas que rexen a interpretación en grupo e achegando ideas musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común.	▪ MUB1.4.1. Amosa interese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e as normas do coidado da voz, o corpo e os instrumentos.	▪ CAA ▪ CCEC
			▪ MUB1.4.2. Canta pezas vocais propostas aplicando técnicas que permitan unha correcta emisión da voz.	▪ CCEC
			▪ MUB1.4.3. Practica a relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación.	▪ CCEC
			▪ MUB1.4.4. Adquire e aplica as habilidades técnicas e interpretativas necesarias nas actividades de interpretación adecuadas ao nivel.	▪ CCEC
			▪ MUB1.4.5. Coñece e pon en práctica as técnicas de control de emocións á hora de mellorar os seus resultados na exposición ante un público.	▪ CAA ▪ CCEC
▪ a ▪ n	▪ B1.13. Improvisación, elaboración de arranxos e composición como recursos para a creación musical en todas as súas vertentes; elaboración de arranxos de cancións e pezas instrumentais, con acompañamentos sinxelos e selección de distintos tipos de organización mu-	▪ B1.5. Amosar interese polas actividades de composición e improvisación, e respecto polas creacións dos seus compañeiros e das súas compañeiras.	▪ MUB1.5.1. Realiza improvisacións e composicións partindo de pautas previamente establecidas.	▪ CAA ▪ CCEC
			▪ MUB1.5.2. Amosa unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades, e respecta as capacidades e as formas de expresión	▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Música. 2º de ESO				
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	sical. ▪ B1.14. Composición individual ou en grupo de cancións e pezas instrumentais para distintas agrupacións, a partir da combinación de elementos e recursos presentados no contexto das actividades que se realizan na aula.		dos seus compañeiros e das súas compañeiras.	
▪ g ▪ n ▪ d ▪ ñ	▪ B1.15. Práctica de pezas musicais aprendidas a través da memorización e da lectura de partituras. ▪ B1.16. Sonorización de representacións dramáticas, actividades de expresión corporal, e danza e imaxes fixas e en movemento na realización de producións audiovisuais.	▪ B1.6. Participar activamente e con iniciativa persoal nas actividades de interpretación, asumindo diferentes papeis, intentando concertar a súa acción coa do resto do conxunto, achegando ideas musicais e contribuíndo ao perfeccionamento da tarefa en común.	▪ MUB1.6.1. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de notación, adecuadas ao nivel.	▪ CCEC
			▪ MUB1.6.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español e galego.	▪ CCEC
			▪ MUB1.6.3. Amosa apertura e respecto cara ás propostas do profesorado e dos compañeiros e as compañeiras.	▪ CSC
			▪ MUB1.6.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/á director/a e a outros/as intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, amosando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Música. 2º de ESO			
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ MUB1.6.5. Participa activamente en agrupacións vocais e instrumentais, colaborando con actitudes de mellora e compromiso e amosando unha actitude aberta e respectuosa.	▪ CSIEE
	Bloque 2. Escoita			
▪ n ▪ ñ	▪ B2.1. Utilización dos recursos necesarios para a comprensión da música escoitada. ▪ B2.2. Identificación dos elementos da música e das súas características na audición e na análise de obras musicais. ▪ B2.3. Clasificación e discriminación auditiva dos tipos de voces e instrumentos, e das agrupacións vocais e instrumentais.	▪ B2.1. Identificar e describir os instrumentos e as voces, e as súas agrupacións.	▪ MUB2.1.1. Diferencia as sonoridades dos instrumentos da orquestra, así como a súa forma e os diferentes tipos de voces.	▪ CCEC
			▪ MUB2.1.2. Diferencia as sonoridades dos instrumentos máis característicos da música popular moderna, do folclore e doutras agrupacións musicais.	▪ CCEC
▪ n	▪ B2.4. Elementos que interveñen na construción dunha obra musical: melodía, ritmo, harmonía, timbre, textura, forma, tempo, dinámica, etc.	▪ B2.2. Seguir distintos tipos de partituras no contexto das actividades musicais da aula como apoio ás tarefas de audición.	▪ MUB2.2.1. Sigue partituras como apoio á audición.	▪ CCEC
▪ b ▪ a	▪ B2.5. Interese por desenvolver hábitos positivos e de respecto ás demais persoas durante a escoita.	▪ B2.3. Valorar o silencio como condición previa para participar nas audicións.	▪ MUB2.3.1. Valora e aplica o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición.	▪ CSC
▪ h ▪ n	▪ B2.6. Audición, análise elemental e apreciación crítica de obras vocais e instrumentais de distintos estilos, xéneros, tendencias e culturas musicais, incluíndo as interpretacións	▪ B2.4. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfica, corporal ou verbal), elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melo-	▪ MUB2.4.1. Describe os elementos das obras musicais propostas.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ MUB2.4.2. Utiliza de xeito guiado recursos como apoio á análise	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Música. 2º de ESO			
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	e composicións realizadas na aula. Investigación de músicas de distintas características para ampliar as propias preferencias musicais.	día, textura, timbre, repetición, imitación, variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada.	musical.	
			▪ MUB2.4.3. Emprega conceptos musicais para comunicar coñecementos, xuízos e opinións musicais de forma oral e escrita, con rigor e claridade.	▪ CCL
▪ e ▪ f ▪ m	▪ B2.7. Sensibilización e actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música e a contaminación sonora.	▪ B2.5. Identificar situacións do ámbito cotián nas que se produce un uso indiscriminado do son, analizar as súas causas e propor solucións.	▪ MUB2.5.1. Toma conciencia da contribución da música á calidade da experiencia humana, amosando unha actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música.	▪ CSC
			▪ MUB2.5.2. Elabora traballos de indagación sobre a contaminación acústica.	▪ CSIEE ▪ CD
	Bloque 3. Contextos musicais e culturais			
▪ m ▪ n	▪ B3.1. A música ao servizo doutras linguaxes: corporal, teatral, cinematográfica, radiofónica ou publicitaria. ▪ B3.2. Análise da música empregada en diferentes tipos de espectáculos e producións audiovisuais.	▪ B3.1. Realizar exercicios que reflictan a relación da música con outras disciplinas.	▪ MUB3.1.1. Recoñece, crea e interpreta distintas manifestacións da danza.	▪ CCEC
			▪ MUB3.1.2. Distingue as diversas funcións que cumpre a música na nosa sociedade.	▪ CCEC
▪ l ▪ n	▪ B3.3. Pluralidade de estilos na música actual: características culturais, artísticas e formais.	▪ B3.2. Demostrar interese polas músicas de distintas características, épocas e culturas, e por ampliar e diversificar as propias preferencias musicais, adoptando unha actitude aberta e respectuosa.	▪ MUB3.2.1. Amosa interese por coñecer os xéneros musicais e as súas funcións expresivas, gozando deles como oínte con capacidade selectiva.	▪ CCEC
▪ l	▪ B3.4. Emprego e coñecemento dos	▪ B3.3. Apreciar a importancia do	▪ MUB3.3.1. Valora e respecta a	▪ CCEC

	Música. 2º de ESO			
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n ▪ ñ	recursos necesarios para a conservación e a difusión das creacións musicais propias e alleas. ▪ B3.5. Utilización de diversas fontes de información para indagar sobre instrumentos, compositores/as, concertos e producións musicais en vivo e gravadas, tanto do patrimonio galego como da música occidental en xeral e doutras culturas.	patrimonio cultural musical español e galego, e comprender o valor de conservalo e transmitilo.	importancia do patrimonio musical español e galego	
			▪ MUB3.3.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español e galego.	▪ CCEC
			▪ MUB3.3.3. Coñece e describe os instrumentos tradicionais españois e galegos.	▪ CCEC
			▪ MUB3.3.4. Contribúe á conservación, a recuperación e a transmisión do patrimonio musical galego, colaborando na recollida, na gravación e na transcrición de pezas.	▪ CCEC ▪ CSIEE
▪ h ▪ e	▪ B3.6. Recollida de información, valoración e exposición do feito musical e as súas opinións.	▪ B3.4. Valorar a asimilación e o emprego dalgúns conceptos musicais básicos necesarios á hora de emitir xuízos de valor ou "falar de música".	▪ MUB3.4.1. Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais	▪ CCL
			▪ MUB3.4.2. Comunica coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.	▪ CCL
▪ e ▪ n ▪ l	▪ B3.7. Música actual: novas tendencias; concertos en directo.	▪ B3.5. Amosar interese e actitude crítica pola música actual, os musicais, os concertos en vivo e as novas propostas musicais, valorando os seus elementos creativos e innovadores.	▪ MUB3.5.1. Utiliza diversas fontes de información de xeito guiado para indagar sobre novas tendencias, representantes, grupos de música popular, etc., e realiza unha revisión crítica desas producións.	▪ CD
			▪ MUB3.5.2. Interésase por ampliar	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Música. 2º de ESO			
Obxectivos		Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			e diversificar as preferencias musicais propias.	
	Bloque 4. Música e tecnoloxías			
▪ e ▪ n	▪ B4.1. Utilización de dispositivos electrónicos, recursos da internet e software musical de distintas características para o adestramento auditivo, a escoita, a interpretación e a creación musical. ▪ B4.2. Aplicación de técnicas de gravación analóxica e dixital, para rexistrar as creacións propias, as interpretacións realizadas no contexto da aula e outras mensaxes musicais. ▪ B4.3. Utilización das tecnoloxías da información nos procesos de creación musical. ▪ B4.4. Coñecemento e emprego das tecnoloxías da información na interpretación e gravación de pezas musicais. ▪ B4.5. Emprego e coñecemento dos recursos necesarios para a conservación e a difusión das creacións musicais propias e alleas.	▪ B4.1. Utilizar recursos tecnolóxicos dispoñibles para gravar e reproducir música.	▪ MUB4.1.1. Coñece algunhas das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías e utilízaas como ferramentas para a actividade musical.	▪ CD
			▪ MUB4.1.2. Participa na produción musical demostrando o uso adecuado dos materiais relacionados, os métodos e as tecnoloxías.	▪ CD ▪ CSIEE
▪ e ▪ n	▪ B4.6. O son e a música nos medios audiovisuais e nas tecnoloxías da información e da comunicación. Valoración dos recursos tecnolóxicos como instrumentos para o coñecemento da música e a satisfacción con ela.	▪ B4.2. Utilizar de xeito funcional os recursos informáticos dispoñibles para a aprendizaxe e a indagación do feito musical.	▪ MUB4.2.1. Utiliza de xeito guiado as fontes e os procedementos apropiados para elaborar traballos sobre temas relacionados co feito musical.	▪ CD

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

3º de ESO

	Música. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Interpretación e creación			
▪ n	▪ B1.1. Repaso dos elementos da representación gráfica da música.	▪ B1.1. Distinguir e utilizar os elementos da representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; notas adicionais, clave de sol e de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).	▪ MUB1.1.1. Distingue e emprega os elementos que se utilizan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama; notas adicionais, clave de fa en cuarta; duración das figuras; signos que afectan a intensidade e matices; indicacións rítmicas e de tempo, etc.).	▪ CCEC
▪ n ▪ b	▪ B1.2. Textura.	▪ B1.2. Analizar e comprender o concepto de textura e recoñecer, a través da audición e a lectura de partituras, os tipos de textura.	▪ MUB1.2.1. Recoñece, comprende e analiza tipos de textura.	▪ CCEC ▪ CAA
▪ n ▪ b	▪ B1.3. Procedementos compositivos e formas de organización musical.	▪ B1.3. Coñecer os principios básicos dos procedementos compositivos e as formas de organización musical.	▪ MUB1.3.1. Comprende e identifica os conceptos e os termos básicos relacionados cos procedementos compositivos e os tipos formais.	▪ CCEC
▪ m ▪ c ▪ d	▪ B1.4. Experimentación e práctica das técnicas do movemento e da danza, expresión dos contidos musicais a través do corpo e do movemento, e a interpretación dun repertorio variado de danzas. ▪ B1.5. Práctica da relaxación, a respiración, a articulación, a resonancia e a entoación. ▪ B1.6. Aceptación e cumprimento das normas que rexen a interpre-	▪ B1.4. Amosar interese polo desenvolvemento das capacidades e as habilidades técnicas como medio para as actividades de interpretación, aceptando e cumprindo as normas que rexen a interpretación en grupo, e achegando ideas musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común.	▪ MUB1.4.1. Amosa interese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e normas do coidado da voz, o corpo e os instrumentos.	▪ CAA ▪ CCEC
			▪ MUB1.4.2. Canta pezas vocais propostas aplicando técnicas que permitan unha correcta emisión da voz.	▪ CCEC
			▪ MUB1.4.3. Practica a relaxación, a respiración, a articulación, a reso-	▪ CCEC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Música. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	tación en grupo e a achega das ideas musicais que contribúan ao perfeccionamento da tarefa común. ▪ B1.7. Aceptación e predisposición para mellorar as capacidades técnicas e interpretativas propias, e respecto ante outras formas de expresión. ▪ B1.8. Sonorización de representacións dramáticas, actividades de expresión corporal, e danza e imaxes fixas e en movemento na realización de producións audiovisuais. ▪ B1.9. Fomento da sensibilidade estética desenvolvida a través da comprensión e interiorización da música.		nancia e a entoación.	
			▪ MUB1.4.4. Adquire e aplica as habilidades técnicas e interpretativas necesarias nas actividades de interpretación adecuadas ao nivel.	▪ CCEC
			▪ MUB1.4.5. Coñece e pon en práctica as técnicas de control de emocións á hora de mellorar os seus resultados na exposición ante un público.	▪ CCEC ▪ CAA
▪ a ▪ n	▪ B1.10. Composición individual ou en grupo de cancións e pezas instrumentais para distintas agrupacións a partir da combinación de elementos e recursos presentados no contexto das actividades que se realizan na aula	▪ B1.5. Amosar interese polas actividades de composición, e improvisación e amosar respecto polas creacións dos seus compañeiros e das súas compañeiras.	▪ MUB1.5.1. Realiza improvisacións e composicións partindo de pautas previamente establecidas.	▪ CAA ▪ CCEC
			▪ MUB1.5.2. Amosa unha actitude de superación e mellora das súas posibilidades e respecta as capacidades e as formas de expresión dos seus compañeiros e das súas compañeiras.	▪ CSIEE
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ ñ	▪ B1.11. Práctica, creación, memorización e interpretación de pezas musicais en grupo, aprendidas a través da lectura de partituras con diversas formas de notación. ▪ B1.12. Práctica das pautas básicas	▪ B1.6. Participar activamente e con iniciativa persoal nas actividades de interpretación, asumindo diferentes papeis, intentando concertar a súa acción coa do resto do conxunto, achegando ideas musicais e	▪ MUB1.6.1. Practica, crea, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas de diferentes xéneros, estilos, épocas históricas e culturas, aprendidas por imitación e a través da lectura de partituras con diversas formas de nota-	▪ CCEC ▪ CSIEE

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26602

	Música. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	da interpretación: silencio, atención ao/á director/a e a outros/as intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto.	contribuíndo ao perfeccionamento da tarefa en común.	ción, adecuadas ao nivel.	
			▪ MUB1.6.2. Practica, interpreta e memoriza pezas vocais, instrumentais e danzas do patrimonio español e galego.	▪ CCEC
			▪ MUB1.6.3. Amosa apertura e respecto cara ás propostas do profesor/a e dos compañeiros/as.	▪ CSC
			▪ MUB1.6.4. Practica as pautas básicas da interpretación: silencio, atención ao/á director/a e a outros/as intérpretes, audición interior, memoria e adecuación ao conxunto, amosando espírito crítico ante a súa propia interpretación e a do seu grupo.	▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ MUB1.6.5. Participa activamente en agrupacións vocais e instrumentais, colaborando con actitudes de mellora e compromiso e amosando unha actitude aberta e respectuosa.	▪ CSIEE ▪ CAA
▪ n ▪ b ▪ e	▪ B1.13. Exploración das posibilidades de diversas fontes sonoras e práctica de habilidades técnicas para a interpretación.	▪ B1.7. Explorar as posibilidades de distintas fontes e obxectos sonoros.	▪ MUB1.7.1. Amosa interese polas paisaxes sonoras que nos rodean e reflexiona sobre elas.	▪ CCEC
			▪ MUB1.7.2. Investiga de forma creativa acerca das posibilidades sonoras e musicais dos obxectos sonoros.	▪ CD ▪ CAA
	Bloque 2. Escoita			

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26603

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Música. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ m ▪ n	▪ B2.1. Clasificación e discriminación auditiva dos tipos de voces e instrumentos e das agrupacións vocais e instrumentais.	▪ B2.1. Identificar e describir os instrumentos e voces e as súas agrupacións.	▪ MUB2.1.3. Explora e descubre as posibilidades da voz e os instrumentos, e a súa evolución ao longo da historia da música.	▪ CCEC ▪ CAA
▪ b ▪ n	▪ B2.2. Utilización dos recursos necesarios para a comprensión da música escoitada. ▪ B2.3. Identificación dos elementos da música e das súas características na audición e na análise de obras musicais.	▪ B2.2. Ler e analizar distintos tipos de partituras no contexto das actividades musicais da aula como apoio ás tarefas de audición.	▪ MUB2.2.1. Le e analiza partituras como apoio á audición.	▪ CCEC
▪ b ▪ n	▪ B2.4. Aplicación de estratexias de atención, audición interior, memoria comprensiva e anticipación durante a interpretación e a creación musical.	▪ B2.3. Valorar o silencio como condición previa para participar nas audicións.	▪ MUB2.3.1. Valora e aplica o silencio como elemento indispensable para a interpretación e a audición.	▪ CSC
▪ l ▪ n ▪ g	▪ B2.5. Audición, análise elemental e apreciación crítica de obras vocais e instrumentais de distintos estilos, xéneros, tendencias e culturas musicais, incluíndo as interpretacións e as composicións realizadas na aula. Interese por coñecer músicas de distintas características e por ampliar as propias preferencias musicais. ▪ B2.6. Música en vivo: concertos e outras manifestacións musicais, da propia cultura musical e de outras. Interese por desenvolver hábitos positivos e de respecto ás demais persoas durante a escoita.	▪ B2.4. Recoñecer auditivamente e determinar a época ou a cultura á que pertencen distintas obras musicais, interesándose por ampliar as súas preferencias.	▪ MUB2.4.1. Amosa interese por coñecer músicas doutras épocas e culturas, comparando e contrastando as novas músicas coñecidas.	▪ CAA
			▪ MUB2.4.2. Recoñece e sabe situar no espazo e no tempo músicas de diferentes culturas e épocas históricas.	▪ CCEC ▪ CSC

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26604

	Música. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ e	▪ B2.7. Elementos que interveñen na construción dunha obra musical: melodía, ritmo, harmonía, timbre, textura, forma, tempo, dinámica, etc. ▪ B2.8. Valoración da audición como forma de comunicación e como fonte de coñecemento e enriquecemento intercultural.	▪ B2.5. Identificar e describir, mediante o uso de distintas linguaxes (gráfica, corporal ou verbal), algúns elementos e formas de organización e estruturación musical (ritmo, melodía, textura, timbre, repetición, imitación e variación) dunha obra musical interpretada en vivo ou gravada.	▪ MUB2.5.1. Describe de xeito pormenorizado os diferentes elementos das obras musicais propostas usando distintas linguaxes.	▪ CCEC
			▪ MUB2.5.2. Utiliza recursos con autonomía como apoio ao análise musical.	▪ CAA
			▪ MUB2.5.3. Emprega conceptos musicais para comunicar coñecementos, xuízos e opinións musicais de xeito oral e escrito, con rigor e claridade.	▪ CCL
	Bloque 3. Contextos musicais e culturais			
▪ n ▪ f	▪ B3.1. A música ao servizo doutras linguaxes: corporal, teatral, cinematográfica, radiofónica ou publicitaria. ▪ B3.4. Análise da música empregada en diferentes tipos de espectáculos e producións audiovisuais.	▪ B3.1. Realizar exercicios que reflictan a relación da música con outras disciplinas.	▪ MUB3.1.1. Expresa contidos musicais e relaciónaos con épocas da historia da música e con outras disciplinas.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ MUB3.1.2. Recoñece e interpreta manifestacións da danza identificando e explicando con linguaxe técnica adecuada a época histórica á que pertencen.	▪ CCEC
			▪ MUB3.1.3. Distingue e explica as diversas funcións que cumpre a música na sociedade ao longo da historia.	▪ CCEC ▪ CCL
▪ l ▪ n ▪ ñ	▪ B3.5. Utilización de diversas fontes de información para indagar sobre instrumentos, compositores e compositoras, concertos e produ-	▪ B3.2. Demostrar interese por coñecer músicas de distintas características, épocas e culturas, e por ampliar e diversificar as propias	▪ MUB3.2.1. Amosa interese por coñecer música de diferentes épocas e culturas como fonte de enriquecemento cultural e satisfacción	▪ CCEC ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Música. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	cións musicais en vivo e gravadas, tanto do patrimonio galego como da música occidental en xeral e doutras culturas. ▪ B3.6. O son e a música nos medios audiovisuais e nas tecnoloxías da información e da comunicación. Valoración dos recursos tecnolóxicos como instrumentos para o coñecemento da música e a satisfacción con ela.	preferencias musicais, adoptando unha actitude aberta e respectuosa.	persoal, elaborando algún proxecto de investigación e exposición	
▪ b ▪ f ▪ ñ	▪ B3.7. Recoñecemento e localización nas coordenadas espazotemporais das manifestacións musicais máis significativas do patrimonio musical galego, occidental e doutras culturas.	▪ B3.3. Relacionar as cuestións técnicas aprendidas coas características das épocas da historia musical.	▪ MUB3.3.1. Relaciona as cuestións técnicas aprendidas vinculándoas ás épocas da historia da música correspondentes.	▪ CCEC ▪ CAA
▪ n	▪ B3.8. Épocas da historia da música: características principais, autores/as significativos/as, audicións con apoio de partitura e interpretación de pezas ou fragmentos das distintas épocas.	▪ B3.4. Distinguir, situar e caracterizar as grandes épocas da historia da música.	▪ MUB3.4.1. Distingue e sitúa temporalmente ás épocas da historia da música e as tendencias musicais.	▪ CCEC ▪ CSC
			▪ MUB3.4.2. Examina e explica con criterio musical a relación entre os acontecementos históricos, o desenvolvemento tecnolóxico e a música na sociedade.	▪ CCEC ▪ CCL
▪ h ▪ n ▪ g	▪ B3.9. Recollida de información, valoración e exposición do feito musical e as súas opinións.	▪ B3.5. Valorar a asimilación e empregar algúns conceptos musicais básicos necesarios á hora de emitir xuízos de valor ou falar de música.	▪ MUB3.5.1. Emprega un vocabulario adecuado para describir percepcións e coñecementos musicais.	▪ CCL
			▪ MUB3.5.2. Comunica coñecementos, xuízos e opinións musicais de	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Música. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			xeito oral e escrito, con rigor e claridade.	
▪ g ▪ n ▪ e	▪ B3.10. Recollida de información, valoración e exposición do feito musical ao longo da historia.	▪ B3.6. Amosar interese e actitude crítica pola música, os concertos en vivo e as propostas musicais, valorando os seus elementos creativos e innovadores ao longo da historia.	▪ MUB3.6.1. Utiliza diversas fontes de información para indagar sobre as novas tendencias, representantes, grupos de música popular, etc., e realiza unha revisión crítica desas producións.	▪ CD
			▪ MUB3.6.2. Interésase por ampliar e diversificar as preferencias musicais propias.	▪ CAA
	Bloque 4. Música e tecnoloxías			
▪ e ▪ n	▪ B4.1. Utilización de dispositivos electrónicos, recursos de internet e software musical de distintas características para o adestramento auditivo, a escoita, a interpretación e a creación musical. ▪ B4.2. Aplicación de diferentes técnicas de gravación para rexistrar as creacións propias, as interpretacións realizadas no contexto da aula e outras mensaxes musicais. ▪ B4.3. Utilización das tecnoloxías da información nos procesos de creación musical. ▪ B4.4. Coñecemento e emprego das tecnoloxías da información na interpretación e na gravación de pezas musicais.	▪ B4.1. Utilizar con autonomía os recursos tecnolóxicos dispoñibles, demostrando un coñecemento básico das técnicas e dos procedementos necesarios para gravar, reproducir, crear, interpretar música e realizar sinxelas producións audiovisuais.	▪ MUB4.1.1. Coñece algunhas das posibilidades que ofrecen as tecnoloxías e utilízaas como ferramentas para a actividade musical.	▪ CD ▪ CCEC
			▪ MUB4.1.2. Participa en todos os aspectos da produción musical demostrando o uso adecuado dos materiais relacionados, os métodos e as tecnoloxías.	▪ CSC ▪ CSIEE

DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26607

DOG Diario Oficial de Galicia

	Música. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ b	▪ B4.5. Emprego e coñecemento dos recursos necesarios para a conservación e a difusión das creacións musicais propias e alleas.	▪ B4.2.Utilizar de maneira funcional os recursos informáticos dispoñibles para a aprendizaxe e a indagación do feito musical.	▪ MUB4.2.1. Utiliza con autonomía as fontes e os procedementos apropiados para elaborar traballos sobre temas relacionados co feito musical.	▪ CD ▪ CAA

4º de ESO

	Música. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Interpretación e creación			
▪ a ▪ b ▪ c ▪ m ▪ n	▪ B1.1. Práctica e aplicación de habilidades técnicas en grao crecente de complexidade e concertación coas outras partes do conxunto na interpretación vocal e instrumental, e no movemento e a danza. ▪ B1.2. Interpretación de pezas vocais e instrumentais aprendidas de oído e/ou mediante a lectura de partituras con diversos tipos de notación.	▪ B1.1. Ensaiar e interpretar, en pequeno grupo, unha peza vocal ou instrumental, ou unha coreografía, aprendidas de memoria a través da audición ou da observación de gravacións de audio e vídeo, ou mediante a lectura de partituras e outros recursos gráficos.	▪ MUB1.1.1. Aplica as habilidades técnicas necesarias nas actividades de interpretación, colabora co grupo e respecta as regras fixadas para lograr un resultado acorde coas súas propias posibilidades.	▪ CAA ▪ CSC
			▪ MUB1.1.2. Le partituras como apoio á interpretación.	▪ CCEC
			▪ MUB1.1.3. Coñece e cumpre as normas establecidas para realizar as actividades da aula.	▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ c ▪ g	▪ B1.3. Planificación, ensaio, interpretación, dirección e avaliación de espectáculos musicais na aula e noutros espazos e contextos. ▪ B1.4. Perseveranza na práctica de	▪ B1.2. Participar activamente nalgunhas das tarefas necesarias para a celebración de actividades musicais no centro docente: planificación, ensaio, interpretación,	▪ MUB1.2.1. Interpreta e memoriza un repertorio variado de cancións, pezas instrumentais e danzas cun nivel de complexidade en aumento.	▪ CCEC ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Música. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l ▪ n	habilidades técnicas que permitan mellorar a interpretación individual e en grupo, e a creación musical.	difusión, etc.		
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ l ▪ n	▪ B1.5. Utilización de técnicas, recursos e procedementos compositivos na improvisación, na elaboración de arranxos e na creación de pezas musicais.	▪ B1.3. Compoñer unha peza musical utilizando diferentes técnicas e recursos.	▪ MUB1.3.1. Coñece e utiliza axeitadamente técnicas, recursos e procedementos compositivos para elaborar arranxos musicais, improvisar e compor música.	▪ CD ▪ CMCCT ▪
			▪ MUB1.3.2. Utiliza con autonomía recursos informáticos ao servizo da creación musical.	▪ CD
▪ a ▪ c ▪ e ▪ g ▪ l ▪ n	▪ B1.6. Ámbitos profesionais da música. Identificación e descrición das facetas e as especialidades no traballo dos/das músicos/as. ▪ B1.7. Interese por coñecer as posibilidades que ofrece a música nos ámbitos persoal e profesional.	▪ B1.4. Analizar os procesos básicos de creación, edición e difusión musical, considerando a intervención de distintos/as profesionais.	▪ MUB1.4.1. Coñece e analiza o proceso seguido en diversas producións musicais (discos, programas de radio e televisión, cine, etc.) e o papel xogado en cada fase do proceso polos/as profesionais que interveñen.	▪ CSC ▪ CSIEE
	Bloque 2. Escoita			
▪ b ▪ e ▪ f ▪ h ▪ l ▪ n	▪ B2.1. Audición, recoñecemento, análise e comparación de músicas de diferentes xéneros, estilos e culturas.	▪ B2.1. Analizar e describir as principais características de pezas musicais apoiándose na audición e no uso de documentos como partituras, textos ou musicogramas.	▪ MUB2.1.1. Analiza e comenta as obras musicais propostas, axudándose de diversas fontes documentais.	▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CSC
			▪ MUB2.1.2. Le e analiza partituras como apoio á audición.	▪ CCEC
▪ a	▪ B2.2. A crítica como medio de información e valoración do feito	▪ B2.2. Expor de xeito crítico a opinión persoal respecto de distin-	▪ MUB2.2.1. Analiza críticas musicais e utiliza un vocabulario axei-	▪ CCL

Música. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ c ▪ e ▪ h ▪ i ▪ l ▪ n	musical. Análise de críticas musicais e uso dun vocabulario apropiado para a elaboración de críticas orais e escritas sobre a música escoitada.	tas músicas e eventos musicais, argumentándoa en relación coa información obtida en diversas fontes: libros, publicidade, programas de concertos, críticas, etc.	tado para a elaboración de críticas orais e escritas sobre a música escoitada.	▪ CCEC
▪ h ▪ i ▪ l ▪ n ▪ o	▪ B2.3. Rigor na utilización dun vocabulario adecuado para describir a música.	▪ B2.3. Utilizar a terminoloxía axeitada na análise de obras e situacións musicais.	▪ MUB2.3.1. Utiliza con rigor un vocabulario axeitado para describir a música.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ a ▪ h ▪ i ▪ l ▪ l	▪ B2.4. Utilización de diversas fontes de información para obter referencias sobre músicas de diferentes épocas e culturas, incluídas as actuais, e sobre a oferta de concertos e outras manifestacións musicais, tanto en vivo como divulgadas a través dos medios de comunicación.	▪ B2.4. Recoñecer auditivamente, clasificar, situar no tempo e no espazo, e determinar a época ou a cultura e o estilo das obras musicais escoitadas previamente na aula, amosando apertura e respecto polas novas propostas musicais e interesándose por ampliar as súas preferencias.	▪ MUB2.4.1. Recoñece e compara os trazos distintivos de obras musicais, e descríbeo utilizando unha terminoloxía axeitada.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ MUB2.4.2. Sitúa a obra musical nas coordenadas de espazo e tempo.	▪ CCEC ▪ CSC
			▪ MUB2.4.3. Amosa interese, respecto e curiosidade pola diversidade de propostas musicais, así como polos gustos musicais doutras persoas.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ a ▪ e ▪ f ▪ g ▪ l ▪ n	▪ B2.5. Edición, comercialización e difusión da música. Novas modalidades de distribución da música e as súas consecuencias para os/as profesionais da música e a industria musical.	▪ B2.5. Distinguir as funcións que cumpre a música na nosa sociedade, atendendo a diversas variables: intención de uso, estrutura formal e medio de difusión utilizado.	▪ MUB2.5.1. Amosa unha actitude crítica ante o papel dos medios de comunicación na difusión e na promoción da música.	▪ CD ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Música. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ a ▪ h ▪ l ▪ n	▪ B2.6. A música nos medios de comunicación. Factores que inflúen nas preferencias e nas modas musicais. ▪ B2.7. Interese, respecto e curiosidade pola diversidade de propostas musicais, así como polos gustos musicais doutras persoas.	▪ B2.6. Explicar algunhas das funcións que cumpre a música na vida das persoas e na sociedade.	▪ MUB2.6.1. Coñece e explica o papel da música en situacións e contextos diversos: actos da vida cotiá, espectáculos, medios de comunicación, etc.	▪ CCL ▪ CCEC ▪ CSC
	Bloque 3. Contextos musicais e culturais			
▪ a ▪ b ▪ c ▪ e ▪ f ▪ h ▪ l ▪ n ▪ ñ	▪ B3.1. Recoñecemento e localización nas coordenadas espazotemporais das manifestacións musicais máis significativas do patrimonio musical español e galego.	▪ B3.1. Apreciar a importancia patrimonial da música española e galega, e comprender o valor de conservala e transmitila colaborando na recollida, na gravación e na transcrición de pezas.	▪ MUB3.1.1. Amosa interese por coñecer o patrimonio musical español e galego.	▪ CSC ▪ CCEC
			▪ MUB3.1.2. Coñece as testemuñas máis importantes do patrimonio musical español e galego, e sitúaos no seu contexto histórico e social.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ a ▪ b ▪ e ▪ l ▪ n	▪ B3.2. Pluralidade de estilos na música actual: características culturais, artísticas e formais. ▪ B3.3. Manifestacións musicais doutras culturas.	▪ B3.2. Coñecer a existencia doutras manifestacións musicais e consideralas como fonte de enriquecemento cultural.	▪ MUB3.2.1. Analiza a través da audición músicas de distintos lugares do mundo e identifica as súas características fundamentais.	▪ CSC ▪ CCEC
			▪ MUB3.2.2. Recoñece e explica as características básicas da música española e da música popular urbana.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ a ▪ b	▪ B3.4. A música ao servizo doutras linguaxes: corporal, teatral, cine-	▪ B3.3. Realizar exercicios que reflictan a relación da música con	▪ MUB3.3.1. Elabora traballos de investigación nos que establece	▪ CCL ▪ CSC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Música. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ h ▪ g ▪ i ▪ l ▪ n	matográfica, radiofónica ou publicitaria. ▪ B3.5. Análise da música empregada en diferentes tipos de espectáculos e producións audiovisuais.	outras manifestacións artísticas.	sinerxías entre a música e outras manifestacións artísticas.	▪ CAA
▪ a ▪ b ▪ c ▪ e ▪ h ▪ i ▪ l ▪ n	▪ B3.6. Utilización de diversas fontes de información para indagar sobre música popular urbana. ▪ B3.7. O son e a música nos medios audiovisuais e nas tecnoloxías da información e da comunicación. Valoración dos recursos tecnolóxicos como instrumentos para o coñecemento da música e a satisfacción con ela. ▪ B3.8. Sensibilización e actitude crítica ante o consumo indiscriminado de música e a contaminación sonora.	▪ B3.4. Coñecer e analizar as características dos principais grupos e tendencias da música popular urbana actual.	▪ MUB4.4.1. Realiza traballos e exposicións ao resto do grupo sobre a evolución da música popular.	▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL
			▪ MUB4.4.2. Utiliza os recursos das novas tecnoloxías para expor os contidos de maneira clara.	▪ CD
	Bloque 4. Música e tecnoloxías			
▪ e ▪ f ▪ g ▪ l ▪ n	▪ B4.1. Papel das tecnoloxías na música. Reflexión sobre a repercusión que na música tivo a posibilidade de gravar o son e a aparición dos computadores. ▪ B4.2. Transformación de valores, hábitos, consumo e gusto musical como consecuencia dos avances tecnolóxicos das últimas décadas.	▪ B4.1. Valorar o papel das tecnoloxías na formación musical.	▪ MUB4.1.1. Selecciona e utiliza recursos tecnolóxicos para diferentes aplicacións musicais.	▪ CAA ▪ CD ▪ CMCCT
			▪ MUB4.1.2. Comprende a transformación de valores, hábitos, consumo e gusto musical como consecuencia dos avances tecnolóxicos.	▪ CSC ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Música. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ f ▪ g ▪ l ▪ n	▪ B4.3. Utilización de dispositivos electrónicos, recursos de internet e software musical de distintas características para o adestramento auditivo e a escoita, a interpretación e a creación musical.	▪ B4.2. Aplicar as técnicas de gravación analóxica e dixital para rexistrar as creacións propias, as interpretacións realizadas no contexto da aula e outras mensaxes musicais.	▪ MUB4.2.1. Manexa as técnicas básicas necesarias para a elaboración dun produto audiovisual.	▪ CSC ▪ CD
▪ e ▪ f ▪ g ▪ l ▪ n	▪ B4.4. Aplicación de técnicas de gravación analóxica e dixital para rexistrar as creacións propias, as interpretacións realizadas no contexto da aula e outras mensaxes musicais.	▪ B4.3. Sonorizar unha secuencia de imaxes fixas ou en movemento utilizando diferentes recursos informáticos.	▪ MUB4.3.1. Sabe procurar e seleccionar fragmentos musicais axeitados para sonorizar secuencias de imaxes.	▪ CAA ▪ CD
			▪ MUB4.3.2. Sonoriza imaxes fixas e en movemento mediante a selección de músicas preexistentes ou a creación de bandas sonoras orixinais.	▪ CD ▪ CCEC ▪ CMCCT
▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ l ▪ n	▪ B4.5. Análise das funcións da música en producións audiovisuais: publicidade, televisión, cine, videoxogos, etc.	▪ B4.4. Caracterizar a función da música nos medios de comunicación (radio, televisión, cine, etc.) e as súas aplicacións na publicidade, nos videoxogos e noutras aplicacións tecnolóxicas.	▪ MUB4.4.1. Utiliza con autonomía as fontes de información e os procedementos apropiados para indagar e elaborar traballos relacionados coa función da música nos medios de comunicación.	▪ CAA ▪ CD
▪ a ▪ e ▪ f ▪ g ▪ l ▪ n	▪ B4.6. Sonorización de imaxes fixas e en movemento mediante a selección de músicas preexistentes ou a creación de bandas sonoras orixinais. ▪ B4.7. Valoración crítica da utilización dos medios audiovisuais e as tecnoloxías da información e da comunicación como recursos para	▪ B4.5. Coñecer as posibilidades das tecnoloxías aplicadas á música e utilizalas con autonomía.	▪ MUB4.5.1. Amosa interese por coñecer as posibilidades que ofrecen as novas tecnoloxías como ferramentas para a actividade musical.	▪ CD ▪ CCEC
			▪ MUB4.5.2. Coñece e consulta fontes de información impresa ou dixital para resolver dúbidas e para avanzar na aprendizaxe autó-	▪ CD ▪ CCL ▪ CAA

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Música. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	a creación, a interpretación, o rexistro e a difusión de producións sonoras e audiovisuais.		noma.	
			▪ MUB4.5.3. Utiliza a información de xeito crítico, obtena de distintos medios e pode utilizala e transmitila utilizando distintos soportes.	▪ CAA ▪ CL ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Psicoloxía

Introdución

A psicoloxía é unha rama do saber cuxa finalidade esencial é tanto a comprensión da propia individualidade como das condutas sociais e a súa interrelación. Desde uns antecedentes históricos afastados, moi ligados ao desenvolvemento do saber filosófico, a psicoloxía evolucionou cun cariz, en certo xeito, bifronte. Por unha banda, ten unha indubidable filiación humanística; por outra parte, a súa temática busca regularidades e explicacións científicas. Con estas características distintivas, polo seu obxecto de estudo e a súa metodoloxía, a psicoloxía pode considerarse unha disciplina moi interesante para o alumnado de segundo de bacharelato, cunha indubidable vertente práctica, na medida en que lle axudará a coñecerse mellor como individuo e a desenvolverse como persoa e, ao tempo, a afrontar os diversos problemas e retos que a convivencia suscita.

A propia complexidade, inscrita de seu no propio ser humano, faise visible na súa capacidade de relación con outros saberes, sinaladamente coa bioloxía, a socioloxía, a química e, desde logo, a filosofía. O significativo carácter dual da psicoloxía pode axudar a desenvolver e adquirir as seguintes competencias clave: comunicación lingüística; competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía; competencia dixital; aprender a aprender; competencias sociais e cívicas; ecoconciencia e expresións culturais. Trátase, xa que logo, dunha materia que, dada a súa riqueza de contidos e amplitude de horizontes, pode converterse en paradigmática para a adquisición da maior parte das competencias clave.

Esta adquisición das competencias clave, coa súa vertente de logro dos obxectivos da etapa en que se sitúa, debe desenvolverse preferentemente desde un punto de vista eminentemente disciplinar e transversal. Esta metodoloxía pasa pola xeración de tarefas ou situacións-problema, suscitadas cun obxectivo concreto, que o alumnado debe resolver facendo un uso axeitado de distintos tipos de coñecementos, destrezas, actitudes e valores, sen deixar de pensar no respecto polos diversos ritmos e estilos de aprendizaxe, mediante prácticas de traballo individual e cooperativo. Agora ben, esta metodoloxía require, pola parte docente, unha reflexión e unha revisión permanentes da súa tarefa e a procura, tamén decidida, de criterios comúns e consensuados que permitan, finalmente, abordar un tratamento integrado das competencias, facendo unha realidade palpable a construción colaborativa do coñecemento.

A materia organízase en seis bloques: "A psicoloxía como ciencia", "Fundamentos biolóxicos da conduta", "Os procesos cognitivos básicos: percepción, atención e memoria", "Procesos cognitivos superiores: aprendizaxe, inteli-

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

xencia e pensamento", "A construción do ser humano. Motivación, personalidade e afectividade" e "Psicoloxía social e das organizacións". Daquela, desde a consideración da disciplina como ciencia, analízanse os fundamentos biolóxicos da conduta, as capacidades cognitivas como a percepción, a memoria e a intelixencia, afondando na aprendizaxe e na construción da nosa personalidade individual e social. En suma, a materia de Psicoloxía, desde a dobre vertente humanística e científica, pode colaborar dun xeito representativo e versátil a fomentar o espírito científico aplicado ao seu raio de acción, pero tamén nunha vertente práctica: como disciplina que pode cooperar na mellora xenérica das condicións de vida das persoas e, ao mesmo tempo, patrocinar, desde o autocoñecemento, o xenuíno desenvolvemento persoal.

2º de bacharelato

	Psicoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. A psicoloxía como ciencia			
▪ b ▪ e ▪ h ▪ l	▪ B1.1. A psicoloxía desde as súas orixes en Grecia ata o século XIX. ▪ B1.2. Constitución da psicoloxía como saber autónomo: Wundt, Watson, James e Freud. ▪ B1.3. Diversidade de acepcións do termo psicoloxía ao longo da súa evolución. ▪ B1.4. Obxecto propio da psicoloxía. A psicoloxía e outros saberes.	▪ B1.1. Entender e apreciar a especificidade e a importancia do coñecemento psicolóxico, como ciencia que trata da conduta e os procesos mentais do individuo, valorando que se trata dun saber e unha actitude que estimula a crítica, a autonomía, a investigación e a innovación.	▪ PSB1.1.1. Explica e constrúe un marco de referencia global da psicoloxía, desde as súas orixes en Grecia (nas filosofías de Platón e Aristóteles), ata o seu recoñecemento como saber independente da man de Wundt, Watson, James e Freud, definindo as acepcións do termo psicoloxía ao longo da súa evolución, desde o etimolóxico, como "ciencia da alma", aos achegados polas correntes actuais: condutismo, cognitivismo, psicanálise, humanismo ou Gestalt.	▪ CAA
			PSB1.1.2. Recoñece e valora as cuestións e os problemas que investiga a psicoloxía desde os seus inicios, distinguindo a súa pers-	▪ CMCCT

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26616

Psicoloxía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			pectiva das proporcionadas por outros saberes.	
▪ d ▪ e ▪ l	▪ B1.5. Obxectivos que caracterizan a psicoloxía. ▪ B1.6. Facetas teórica e práctica da psicoloxía, e ámbitos de aplicación. ▪ B1.7. Metodoloxías da investigación psicolóxica: métodos e obxectivos.	▪ B1.2. Identificar a dimensión teórica e práctica da psicoloxía, os seus obxectivos, as súas características e as súas ramas e técnicas de investigación, relacionándoas, como ciencia multidisciplinar, con outras ciencias cuxo fin é a comprensión dos fenómenos humanos, como a filosofía, a bioloxía, a antropoloxía, a economía, etc.	▪ PSB1.2.1. Explica e estima a importancia dos obxectivos que caracterizan a psicoloxía: describir, explicar, predicir e modificar.	▪ CMCCT
			▪ PSB1.2.2. Distingue e relaciona as facetas teórica e práctica da psicoloxía, e identifica as ramas en que se desenvolven (clínica e da saúde, da arte, das actividades físico-deportivas, da educación, forense, da intervención social, ambiental, etc.), investigando e valorando a súa aplicación nos ámbitos de atención na comunidade, como na familia e na infancia, na terceira idade, en minusvalías, muller, xuventude, minorías sociais e inmigrantes, cooperación para o desenvolvemento, etc.	▪ CSC
			▪ PSB1.2.3. Describe e aprecia a utilidade das técnicas e das metodoloxías de investigación psicolóxica, explicando as características de cada unha, como son os métodos comprensivos (introspección, fenomenoloxía, hermenéutica, test, entrevista persoal, dinámica de grupos, etc.) e os seus obxectivos (observación, descrición, experimentación, explicación, estudos de casos, etc.).	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Psicoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ a ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B1.8. Achegas máis importantes da psicoloxía na comprensión dos fenómenos humanos. Problemas tratados e conclusións ofrecidas. ▪ B1.9. Teorías psicolóxicas: psicanálise, condutismo, teoría cognitiva, Gestalt, humanismo e psicobioloxía. ▪ B1.10. Textos de autores como W. Wundt, S. Freud, A. Maslow, W. James e B. F. Skinner, entre outros.	▪ B1.3. Recoñecer e expresar as achegas máis importantes da psicoloxía, desde os seus inicios ata a actualidade, identificando os principais problemas formulados e as solucións achegadas polas correntes psicolóxicas contemporáneas, e realizando unha análise crítica de textos significativos e breves de contido psicolóxico, identificando as problemáticas formuladas e relacionándoas co estudado na unidade.	▪ PSB1.3.1. Explica e recoñece a importancia das achegas que a psicolóxica realizou na comprensión dos fenómenos humanos, identificando os problemas específicos dos que se ocupa e as conclusións achegadas.	▪ CCEC
			▪ PSB1 3.2. Utiliza a súa capacidade de aprender a aprender, realizando os seus propios mapas conceptuais, utilizando medios informáticos, acerca das seguintes teorías: psicanálise, condutismo, teoría cognitiva, Gestalt, humanismo e psicobioloxía.	▪ CAA
			▪ PSB1.3.3. Analiza e valora criticamente textos sobre os problemas, as funcións e as aplicacións da Psicoloxía de autores como W. Wundt, S. Freud, A. Maslow, W. James e B. F. Skinner, entre outros.	▪ CCL
			▪ PSB1.3.4. Utiliza a súa iniciativa para expor as súas conclusións argumentadamente, mediante presentacións gráficas, en medios audiovisuais.	▪ CD ▪ CSIEE
	Bloque 2. Fundamentos biolóxicos da conduta			
▪ e ▪ g ▪ h	▪ B2.1. Anatomía do encéfalo humano. Comparativa co doutros animais.	▪ B2.1. Explicar a evolución do cerebro humano desde un enfoque antropolóxico, distinguindo as súas características específicas das dou-	▪ PSB2.1.1. Identifica, contrasta e valora a nivel anatómico diferentes tipos de encéfalos animais en comparación co humano, valéndo-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Psicoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i	▪ B2.2. Filoxénese da evolución do cerebro humano e relación coa conduta.	tros animais, co fin de apreciar a importancia do desenvolvemento neurolóxico e as consecuencias que delas se derivan.	se de medios documentais.	
			▪ PSB2.1.2. Investiga a través de internet a filoxénese humana e a evolución do cerebro, explicando e apreciando a relación directa que mantén co desenvolvemento da conduta humana.	▪ CD
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i	▪ B2.3. Morfoloxía da neurona. Sinapse, impulso nervioso e neurotransmisores. ▪ B2.4. Áreas do cerebro e as funcións que executan.	▪ B2.2. Analizar e apreciar a importancia da organización do sistema nervioso central, fundamentalmente do encéfalo humano, distinguindo as localizacións e as funcións que determinan a conduta dos individuos	▪ PSB2.2.1. Realiza unha presentación, con medios informáticos, en colaboración grupal, sobre a morfoloxía neuronal e a sinapse, describindo o proceso de transmisión sináptica e os factores que a determinan, o impulso nervioso e os neurotransmisores.	▪ CD
			▪ PSB2.2.2. Investiga e explica a organización das áreas cerebrais e as súas funcións, e localiza nun debuxo as devanditas áreas.	▪ CMCCT
▪ e ▪ h ▪ i ▪ l	▪ B2.5. Técnicas de investigación da actividade cerebral: anxiogramas, EEG, TAC, TEP, IRM, intervencións directas e estudo de casos. ▪ B2.6. Impulso que deron as técnicas de investigación do cerebro para o estudo do comportamento e a solución dalgunhas patoloxías.	▪ B2.3. Entender e valorar as técnicas actuais de investigación do cerebro e o seu impacto no avance científico acerca da explicación da conduta e na superación dalgúns trastornos e dalgunhas doenzas mentais.	▪ PSB2.3.1. Describe e compara as técnicas científicas de investigación do cerebro: anxiogramas, EEG, TAC, TEP, IRM, intervencións directas e estudo de casos.	▪ CMCCT
			▪ PSB2 3.2. Analiza e aprecia o impulso que estas técnicas de investigación cerebral lle deron ao coñecemento do comportamento humano e á solución dalgunhas patoloxías.	▪ CSC
▪ a	▪ B2.7. Bases xenéticas da diferenza	▪ B2.4. Comprender e recoñecer	▪ PSB2.4.1. Explica a influencia dos	▪ CMCCT

DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26619
DOG Diario Oficial de Galicia

Psicoloxía. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ c ▪ e ▪ g ▪ i	entre a conduta feminina e a masculina. ▪ B2.8. Doenzas causadas por alteracións xenéticas. Anomalía na conduta. Síndromes.	algunhas das bases xenéticas que determinan a conduta humana, apreciando a relación de causa e efecto que pode existir entre ambas as dúas e destacando a orixe dalgunhas doenzas producidas por alteracións xenéticas.	compoñentes xenéticos que interveñen na conduta, e investiga e valora se estes teñen efectos distintivos entre a conduta feminina e a masculina.	
			▪ PSB2.4.2. Relaciona e aprecia a importancia das alteracións xenéticas coas doenzas que producen modificacións e anomalías na conduta, utilizando o vocabulario técnico preciso: mutación, trisomía, monosomía, deleción, etc.	▪ CCL
			▪ PSB2.4.3. Localiza e selecciona información en internet acerca de distintos tipos de doenzas causadas por alteracións xenéticas, tales como a síndrome de Down, a síndrome de Turner, a síndrome do miaño de gato ou a síndrome de Klinefelter, entre outras.	▪ CD ▪ CMCCT
▪ b ▪ c ▪ d ▪ h	▪ B2.9. Sistema endócrino. Glándulas e hormonas, e influencia na conduta. Influencia na diferenza entre a conduta feminina e a masculina.	▪ B2.5. Investigar e resumir a influencia do sistema endócrino sobre o cerebro e os comportamentos derivados diso, co fin de valorar a importancia da relación entre ambos.	▪ PSB2. 5.1. Realiza, en colaboración grupal, un mapa conceptual do sistema endócrino, apreciando a súa influencia na conduta humana e os seus trastornos, por exemplo: hipófise e depresión, tiroide e ansiedade, paratiroide e astenia, suprarrenais e delirios, páncreas e depresión, sexuais e climaterio, etc.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
			▪ PSB2.5.2. Investiga as diferenzas endocrinolóxicas entre homes e mulleres, e os seus efectos na	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Psicoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			conduta, valorando o coñecemento destas diferenzas como un instrumento que permite un entendemento e unha comprensión mellores entre as persoas de diferente sexo.	
	Bloque 3. Os procesos cognitivos básicos: percepción, atención e memoria			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ l ▪ m	▪ B3.1. Percepción: elementos e fases do proceso. ▪ B3.2. Teorías sobre a percepción: asociacionismo, Gestalt, cognitivismo e neuropsicoloxía. ▪ B3.3. Leis da percepción da Gestalt. ▪ B3.4. Ilusións ópticas e trastornos perceptivos. ▪ B3.5. Algúns fenómenos perceptivos: constancia perceptiva, percepción subliminar e extrasensorial, membro fantasma e percepción por estimulación eléctrica do cerebro (por exemplo, o ollo de Dobelle), etc.	▪ B3.1. Comprender a percepción humana como un proceso construtivo eminentemente subxectivo e limitado, no cal ten a súa orixe o coñecemento sobre a realidade, valorando o ser humano como un procesador de información.	▪ PSB3.1.1. Distingue e relaciona os elementos que interveñen no fenómeno da percepción (estímulo, sentido, sensación e limiares de percepción), recoñecéndoos dentro das fases do proceso perceptivo (excitación, transdución, transmisión e recepción).	▪ CMCCT
			▪ PSB3.1.2. Compara e valora as achegas das principais teorías acerca da percepción: asociacionismo, Gestalt, cognitivismo e neuropsicoloxía.	▪ CAA ▪ CCEC
			▪ PSB3.1.3. Elabora unha presentación con medios audiovisuais e en colaboración grupal, desenvolvendo a súa iniciativa persoal e as leis gestálticas da percepción, valorando a súa achega conceptual e identificando exemplos concretos de como actúan (por exemplo, a través de obras pictóricas ou fotografías).	▪ CSIEE
			▪ PSB3.1.4. Procura e selecciona información, utilizando páxinas	▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Psicoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			web, acerca dalgúns tipos de ilusións ópticas, diferenciándoas dos trastornos perceptivos como as alucinacións e a agnosia.	
			▪ PSB3.1.5. Comenta e aprecia algúns fenómenos perceptivos, como a constancia perceptiva, a percepción subliminar e extrasensorial, o membro fantasma e a percepción por estimulación eléctrica do cerebro (por exemplo, o ollo de Dobelle) entre outros, e expón as súas conclusións a través de soportes de presentación informáticos.	▪ CD
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B3.6. Factores individuais e sociais que inflúen na percepción.	▪ B3 2. Explicar e apreciar a relevancia das influencias individuais e sociais no fenómeno da percepción, valorando criticamente tanto os seus aspectos positivos como os negativos.	▪ PSB3.2.1. Discirne e elabora conclusións, en colaboración grupal, sobre a influencia dos factores individuais (motivación, actitudes e intereses) e sociais (cultura e hábitat) no fenómeno da percepción, utilizando, por exemplo, os experimentos sobre prexuízos realizados por Allport e Kramer.	▪ CSC
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ m	▪ B3.7. A memoria. Atención e concentración. ▪ B3.8. Tipos de atención. ▪ B3.9. Alteracións da atención. ▪ B3.10. Tipos de memoria. Relación entre eles e utilidade que teñen na aprendizaxe humana. ▪ B3.11. Esquecemento: causas. ▪ B3.12. A memoria e os efectos	▪ B3.3. Coñecer e analizar a estrutura, os tipos e o funcionamento da memoria humana, investigando as achegas dalgunhas teorías actuais, co fin de entender a orixe e os factores que inflúen no desenvolvemento desta capacidade no ser humano, e utilizar as súas achegas na súa propia aprendizaxe.	▪ PSB3.3.1. Relaciona os conceptos de atención e concentración como puntos de partida da memoria, distinguindo os tipos de atención e os tipos de alteración que poden sufrir.	▪ CCL
			▪ PSB3.3.2. Utiliza a súa iniciativa persoal para deseñar e elaborar, con medios informáticos, un cadro	▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Psicoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	producidos nela por desuso, interferencia, falta de motivación, etc. ▪ B3.13. Distorsións e alteracións da memoria.		comparativo sobre diferentes tipos de memoria (sensorial, MCP e MLP), analizando a correspondencia entre elas e valorando a utilidade que teñen na aprendizaxe humana.	
			▪ PSB3.3.3. Procura e selecciona información en páxinas web e libros especializados, acerca das principais causas do esquecemento, tales como as fisiolóxicas, as producidas por lesións, por represión, por falta de procesamento, por contexto inadecuado, etc., e elabora conclusións.	▪ CAA ▪ CD
			▪ PSB3.3.4. Analiza e valora a importancia dalgúns dos efectos producidos na memoria por desuso, interferencia, falta de motivación, etc., e expón as súas consecuencias de xeito argumentado.	▪ CCL
			▪ PSB3.3.5. Exemplifica, a través de medios audiovisuais, algunhas distorsións ou alteracións da memoria, como a amnesia, a hipermnesia, a paramnesia e os falsos recordos, desenvolvendo a súa capacidade emprendedora.	▪ CD
	Bloque 4. Procesos cognitivos superiores: aprendizaxe, intelixencia e pensamento			
▪ b ▪ d	▪ B4.1. Teorías da aprendizaxe: condicionamento clásico; aprendizaxe por ensaio-erro; condicionamento	▪ B4.1. Explicar as principais teorías sobre a aprendizaxe, identificando os factores que cada unha delas	▪ PSB4.1.1. Utiliza a súa iniciativa persoal para confeccionar, utilizando medios informáticos, un ca-	▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Psicoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ g ▪ h ▪ m	instrumental; teoría cognitiva; aprendizaxe social. ▪ B4.2. Técnicas de condicionamento na publicidade. ▪ B4.3. Factores que inflúen na aprendizaxe: coñecementos previos adquiridos, capacidades, personalidade, estilos cognitivos, motivación, actitudes e valores.	considera determinantes neste proceso, co obxecto de iniciarse na comprensión deste fenómeno e das súas aplicacións no campo social, e utilizar os seus coñecementos para mellorar a súa propia aprendizaxe.	dro comparativo das teorías da aprendizaxe: condicionamento clásico (Pavlov e Watson); aprendizaxe por ensaio-erro (Thorndike); condicionamento instrumental (Skinner); teoría cognitiva (Piaget); Gestalt (Khöler); aprendizaxe social ou vicaria (Bandura), etc.	
			▪ PSB4.1.2. Analiza e aprecia os resultados da aplicación das técnicas de condicionamento na publicidade, mediante a localización destas últimas en exemplos de casos concretos, utilizados nos medios de comunicación audiovisual.	▪ CCEC ▪ CD
			▪ PSB4.1.3. Describe e valora a importancia dos factores que inflúen na aprendizaxe, como por exemplo os coñecementos previos adquiridos, as capacidades, a personalidade, os estilos cognitivos, a motivación, as actitudes e os valores.	▪ CCL
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ m	▪ B4.4. Teorías actuais sobre a intelixencia: teoría factorial de Spearman, multifactorial de Thurstone, e teorías de Cattell, Vernon, Sternberg, Gardner, etc. ▪ B4.5. Fases do desenvolvemento da intelixencia segundo J. Piaget. ▪ B4.6. O CI e os problemas da me-	▪ B4.2. Comprender os procesos cognitivos superiores do ser humano, como a intelixencia e o pensamento, mediante o coñecemento dalgunhas teorías explicativas da súa natureza e o seu desenvolvemento, distinguindo os factores que inflúen nel e investigando a eficacia das técnicas de medición utilizadas	▪ PSB4.2.1. Elabora mapas conceptuais dalgunhas das actuais teorías sobre a intelixencia, valorando as achegas que no seu estudo tivo cada unha delas, como por exemplo a teoría factorial de Spearman, a multifactorial de Thurstone e as de Cattell, Vernon, Sternberg, Gardner, etc.	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Diario Oficial de Galicia

	Psicoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	dición da intelixencia. ▪ B4.7. Procesos cognitivos superiores: pensamento, razoamento e creatividade.	e o concepto de CI, co fin de entender esta capacidade humana.	▪ PSB4.2.2. Utiliza a súa iniciativa persoal para elaborar un esquema explicativo sobre as fases do desenvolvemento da intelixencia segundo J. Piaget, valorando a importancia das influencias xenéticas e do medio neste proceso.	▪ CSIEE
			▪ PSB4.2.3. Investiga, en páxinas de internet, o que é o CI e a escala de Stanford-Binet, que clasifica estes valores desde a deficiencia profunda ata a superdotación, apreciando a obxectividade real dos seus resultados e examinando criticamente algunhas técnicas de medición da intelixencia.	▪ CD
			▪ PSB4.2.4. Analiza o que é o pensamento, apreciando a validez tanto do razoamento como da creatividade na resolución de problemas e na toma de decisións.	▪ CCEC
▪ b ▪ h	▪ B4.8. A intelixencia emocional e as súas competencias.	▪ B4.3. Recoñecer e valorar a importancia da intelixencia emocional no desenvolvemento psíquico da persoa.	▪ PSB4 3.1. Valora a importancia das teorías de Gardner e Goleman, realizando un esquema das competencias da intelixencia emocional e a súa importancia no éxito persoal e profesional.	▪ CAA
▪ a ▪ b ▪ h ▪ m	▪ B4.9. Posibilidades, alcance, límites e perigos da intelixencia artificial.	▪ B4.4. Reflexionar sobre as posibilidades da intelixencia artificial e xulgar criticamente os seus alcances e os seus límites, co fin de evitar a equivocada humanización das máquinas pensantes e a deshumani-	▪ PSB4.4.1. Avalía, en traballo grupal, as vertentes positivas e negativas das aplicacións da intelixencia artificial, así como os perigos que pode representar pola súa capacidade para o control do ser	▪ CMCCT ▪ CSIEE

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Psicoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		zación das persoas.	humano, invadindo a súa intimidade e a súa liberdade.	
	Bloque 5. A construción do ser humano. Motivación, personalidade e afectividade.			
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ m	▪ B5.1. Teorías sobre a motivación: momeostática; das necesidades; do incentivo; cognitivas; psicanalíticas; humanistas. ▪ B5.2. Causas da frustración. Clasificación dos conflitos de Lewin. ▪ B5.3. Alternativas á frustración: agresión, logro indirecto, evasión, depresión ou aceptación. ▪ B5.4. Motivación e consecución de logros no ámbito laboral e no educativo.	▪ B5.1. Explicar e valorar a importancia da motivación, a súa clasificación e a súa relación con outros procesos cognitivos, desenvolvendo os supostos teóricos que a explican e analizando as deficiencias e os conflitos que no seu desenvolvemento conducen á frustración.	▪ PSB5.1.1. Utiliza e selecciona información acerca das teorías da motivación (homeostática; das necesidades; do incentivo; cognitivas; psicanalíticas; humanistas), utilizando mapas conceptuais, e elabora conclusións.	▪ CAA
			▪ PSB5.1.2. Recorre á súa iniciativa para realizar unha presentación, con medios informáticos, acerca das causas da frustración, partindo da clasificación dos conflitos de Lewin e valorando as respostas alternativas a esta, como a agresión, o logro indirecto, a evasión, a depresión ou a súa aceptación (tolerancia á frustración).	▪ CSIEE
			▪ PSB5.1.3. Argumenta, en colaboración grupal, sobre a importancia da motivación no ámbito laboral e educativo, analizando a relación entre motivación e consecución de logros.	▪ CSIEE
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B5.5. Teorías da personalidade ▪ B5.6. Fases do desenvolvemento da personalidade ▪ B5.7. Métodos de avaliación da personalidade e as súas limitacións.	▪ B5.2. Comprender o que é a personalidade, analizando as influencias xenéticas, ambientais e culturais sobre as que se edifica, as teorías que a estudan e os factores motivacionais, afectivos e cognitivos ne-	▪ PSB5.2.1. Describe, establecendo semellanzas e diferenzas, as teorías da personalidade, como as provenientes da psicanálise, o humanismo, as tipoloxías, o cognitivismo e o condutismo, valorando	▪ CAA

	Psicoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ m	▪ B5.8. Relación entre a conciencia e os procesos inconscientes. ▪ B5.9. Drogas; alteracións de conciencia e de personalidade. ▪ B5.10. Identidade e autoestima.	cesarios para a súa axeitada evolución, en cada fase do seu desenvolvemento.	as achegas que cada unha delas realizou no coñecemento da natureza humana.	
			▪ PSB5.2.2. Recorre á súa iniciativa persoal para realizar unha presentación, a través de medios audiovisuais, sobre as fases do desenvolvemento da personalidade, por exemplo segundo a teoría psicanalista, e elaborar conclusións sobre os cambios que se producen en cada unha delas.	▪ CSIEE
			▪ PSB5.2.3. Analiza, valorando criticamente, as limitacións dalgúns métodos e estratexias para a avaliación da personalidade, como son as probas proxectivas (test de Rorschach, TAT, test da frustración de Rosenzweig, etc.), as probas non proxectivas (16 FP, NEO-PI-R e MMPI) e as técnicas fisiolóxicas (tomografías, etc.).	▪ CMCCT
			▪ PSB5.2.4. Diserta sobre a complexa relación entre a función da conciencia e os procesos inconscientes, analizando algúns fenómenos inconscientes, como os soños ou a hipnose.	▪ CCL
			▪ PSB5.2.5. Investiga, en traballo grupal, sobre os estados alterados de conciencia provocados polas drogas, valorando criticamente a súa influencia nas alteracións da	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Psicoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			personalidade, e presenta as súas conclusións de maneira argumentada.	
			▪ PSB5. 2.6. Indaga sobre a relación entre identidade e autoestima, valorando criticamente a importancia do concepto de si mesmo/a e as repercusións que iso ten no desenvolvemento persoal e vital.	▪ CSIEE
▪ b ▪ c ▪ e ▪ g ▪ h ▪ m	▪ B5.11. Perspectivas, modelos de estudo e métodos usados para tratar as psicopatoloxías. ▪ B5.12. Trastornos en relación ás necesidades biolóxicas e ás adiccións. ▪ B5.13. Trastornos en relación ás emocións. ▪ B5.14. Trastornos en relación a elementos corporais. ▪ B5.15. Trastornos en relación á personalidade. ▪ B5.16. Trastornos en relación ao desenvolvemento evolutivo.	▪ B5.3. Entender e reflexionar sobre a complexidade que implica definir o que é un trastorno mental, describindo algúns dos factores xenéticos, ambientais e evolutivos implicados, co fin de comprender as perspectivas psicopatolóxicas e os seus métodos de estudo.	▪ PSB5.3.1. Describe perspectivas e modelos de estudo da psicopatoloxía, e reflexiona sobre os métodos utilizados por cada unha delas.	▪ CMCCT
			PSB5.3.2. Utiliza a súa iniciativa persoal para realizar un cadro esquemático, en colaboración grupal e utilizando medios informáticos, acerca das características relativas a algúns tipos de trastornos, por exemplo os asociados ás necesidades biolóxicas e ás adiccións (sexuais, alimentarias, drogodependencias, etc.), ás emocións (ansiedade e depresión), a elementos corporais (psicosomáticos, somatomorfos e disociativos), á personalidade (esquizoide, paranoide, limítrofe, dependente, narcisista, antisocial, etc.), ao desenvolvemento evolutivo (autismo, atraso mental, déficit de atención e hiperactividade, da aprendizaxe, asociados á vellez), etc.	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Psicoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B5.17. Compoñentes hereditarios e aprendidos dos afectos. ▪ B5.18. Relación entre emoción e cognición. ▪ B5.19. Emocións primarias, secundarias e autoconscientes. ▪ B5.20. Teorías sobre a emoción, como experiencia, como comportamento ou como suceso fisiolóxico. A psicoafectividade e o equilibrio da persoa. ▪ B5.21. Trastornos e problemas emocionais.	▪ B5.4. Recoñecer e valorar os tipos de afectos, así como a orixe dalgúns trastornos emocionais, co obxecto de espertar o seu interese polo desenvolvemento persoal desta capacidade.	▪ PSB5.4.1. Explica os tipos de afectos (sentimento, emoción e paixón), especificando os seus determinantes hereditarios e aprendidos, e analizando a relación entre emoción e cognición.	▪ CCL
			▪ PSB5.4.2. Describe as emocións primarias (medo, noxo, alegría, tristura, ira, sorpresa, etc.) e secundarias (ansiedade, hostilidade, humor, felicidade, amor, etc.), distinguíndoas das emocións autoconscientes (culpa, vergoña, orgullo, etc.).	▪ CCL
			▪ PSB5.4.3. Realiza un cadro comparativo sobre as teorías sobre a emoción, por exemplo como experiencia, como comportamento ou como suceso fisiolóxico, valorando a importancia da psicoafectividade no equilibrio da persoa.	▪ CSC
			▪ PSB5.4.4. Investiga, a través de internet, algúns trastornos emocionais (indiferenza emocional, dependencia afectiva, trastorno maníaco-depresivo, descontrol emotivo, etc.) e problemas emocionais (medo, fobias, ansiedade, estrés, depresión, etc.), exemplificando a través dalgún soporte audiovisual, e elabora as súas conclusións.	▪ CD
▪ b	▪ B5.22. Importancia da afectividade	▪ B5.5. Coñecer a importancia que na	▪ PSB5.5.1. Identifica e aprecia a	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Psicoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ m	e da sexualidade na maduración da persoa. Psicoloxía da sexualidade. ▪ B5.23. Comunicación emocional: linguaxe verbal e non verbal.	maduración da persoa teñen as relacións afectivas e sexuais, analizando criticamente os seus aspectos fundamentais.	importancia que, no desenvolvemento e na maduración da persoa, teñen a afectividade e a sexualidade, como dimensións esenciais do ser humano, e describe os aspectos fundamentais da psicoloxía da sexualidade: fisioloxía da resposta sexual, conduta sexual, etc.	
			▪ PSB5.5.2. Diserta sobre a importancia da linguaxe verbal e non verbal como medios de comunicación emocional na nosa vida cotiá, e expón de xeito claro e argumentado as súas conclusións.	▪ CCL
	Bloque 6. Psicoloxía social e das organizacións			
▪ a ▪ b ▪ c ▪ g	▪ B6.1. Impacto das diferenzas culturais no comportamento individual: a súa influencia nos esquemas cognitivos, na personalidade e na vida afectiva. ▪ B6.2. Proceso de socialización. Influencia no desenvolvemento persoal dos grupos, os papeis e os status sociais. ▪ B6.3. Orixe social das actitudes persoais. Influencia en condutas violentas en distintos ámbitos. ▪ B6.4. Roles sociais de xénero e as súas consecuencias no pensamento e na conduta do home e da muller	▪ B6.1. Comprender e apreciar a dimensión social do ser humano, e entender o proceso de socialización como a interiorización das normas e valores sociais, apreciando a súa influencia na personalidade e na conduta das persoas.	▪ PSB6.1.1. Analiza e valora as diferenzas culturais e o seu impacto no comportamento das persoas ao exercer a súa influencia nos esquemas cognitivos, a personalidade e a vida afectiva do ser humano.	▪ CSC
			▪ PSB6.1.2. Realiza unha presentación, colaborando en grupo e utilizando medios informáticos, sobre o proceso de socialización humana e a influencia dos grupos, os papeis e os status sociais no desenvolvemento da persoa.	▪ CD
			▪ PSB6.1.3. Investiga acerca da orixe social das actitudes persoais, valorando a súa utilidade para a	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Psicoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			predición da conduta humana e a súa influencia en condutas de violencia escolar, laboral, doméstica e de xénero, entre outras.	
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ m	▪ B6.5. Procesos psicolóxicos de masas: impulsividade, intolerancia, inconsciencia, falta de perseveranza, volubilidade e falta de capacidade crítica. ▪ B6.6. Estudo psicolóxico das masas de Gustav Le Bon. Contaxio de sentimentos e emocións, e perda temporal da personalidade individual e consciente da persoa. ▪ B6.7. Psicoloxía de Erikson e a súa explicación das condutas radicais e irracionais nalgúns grupos. ▪ B6.8. Medidas para previr a conversión das persoas en masa.	▪ B6. 2. Coñecer e valorar os procesos psicolóxicos das masas, a súa natureza, as características e as pautas de comportamento, co fin de evitar as situacións de vulnerabilidade en que da persoa poida perder o control sobre os seus propios actos.	▪ PSB6.2.1. Procura e selecciona información en internet acerca das características da conduta do individuo inmerso na masa, tales como impulsividade, intolerancia, inconsciencia, falta de perseveranza, volubilidade e falta de capacidade crítica, entre outras.	▪ CD
			▪ PSB6.2.2. Utiliza e selecciona información acerca do estudo psicolóxico das masas, realizado por Gustav Le Bon, e elabora conclusións acerca do poder da persuasión, o contaxio de sentimentos e emocións que se produce nas masas e os seus efectos na perda temporal da personalidade individual e consciente da persoa.	▪ CSC
			▪ PSB6.2.3. Indaga na psicoloxía de Erikson e destaca algunhas das causas psicolóxicas explicativas que sinala acerca dos actos terroristas ou do pensamento radical e irracional que se pon de manifesto en seguidores/as de equipos deportivos, artistas, grupos políticos, relixiosos, etc.	▪ CSC
			▪ PSB6.2.4. Elabora conclusións, en colaboración grupal, e formula	▪ CSC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Psicoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			pautas de conduta preventivas co fin de evitar que as persoas se convertan en parte da masa, perdendo o control da súa conduta, dos seus pensamentos e dos seus sentimentos.	
▪ b ▪ e ▪ h ▪ m	▪ B6.9. Aplicación da Psicoloxía no mundo laboral. Recursos humanos: selección de persoal, integración na empresa, e evolución persoal e profesional. ▪ B6.10. Aplicación da psicoloxía no mundo laboral. Factores psicolóxicos e desenvolvemento laboral: adaptación, innovación, traballo colaborador, xestión de coñecementos, creatividade, autoestima, proposición de retos, motivación, fomento da participación, autonomía e xeración de ambientes creativos. ▪ B6.11. Aplicación da psicoloxía no mundo laboral. Riscos da saúde psicolóxica laboral.	▪ B6.3. Entender e describir a importancia da psicoloxía no campo laboral e o desenvolvemento das organizacións, reflexionando sobre a importancia do liderado como condición necesaria para a xestión das empresas, reflexionando sobre os erros psicolóxicos que se producen na súa xestión e procurando os recursos axeitados para afrontar os problemas.	▪ PSB6.3.1. Comenta e aprecia a importancia da aplicación da psicoloxía no mundo laboral, en temas tales como os aspectos psicolóxicos que inflúen na produtividade e no desenvolvemento empresarial, a importancia dos métodos e das técnicas psicolóxicas para a selección de persoal segundo os perfís laborais e a resolución de conflitos, etc.	▪ CSIEE
			▪ PSB6.3.2. Procura e selecciona información sobre recursos humanos: selección de persoal e desenvolvemento de programas profesionais favorecedores da integración do persoal traballador na empresa, e a súa evolución persoal e profesional.	▪ CSIEE
			▪ PSB6.3.3. Describe a importancia dos factores psicolóxicos que inflúen no desenvolvemento laboral, como a adaptación, a innovación, o traballo colaborador, a xestión de coñecementos, a creatividade e a autoestima, identificando factores fundamentais, como a proposición de retos, a motivación, o	▪ CCL

	Psicoloxía. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			fomento da participación, a autonomía e a xeración de ambientes creativos, mediante exemplos de casos concretos e reflexionando criticamente sobre a súa aplicación en diversos ámbitos de traballo.	
			▪ PSB6.3.4. Investiga, en páxinas de internet, acerca dos principais riscos da saúde laboral, como son o estrés, a ansiedade, o mobbing e a síndrome de Burnout.	▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Segunda Lingua Estranxeira

Introdución

O papel heurístico das linguas constitúe un reto para o sistema educativo, pois son instrumento de comunicación e de interacción social, de conservación e transmisión de coñecemento, de participación cidadá na vida social, de investigación, creación, experimentación e descuberta. E as linguas achégannos ao xeito de vida e ás formas de pensamento doutros pobos e dos seus patrimonios culturais.

A lingua apréndese non para falar, ler ou escribir sobre a lingua, senón para falar, ler e escribir sobre emocións, afectos e aventuras, sobre o mundo; como medio das relacións interpersoais e recoñecemento da alteridade, motor do noso pensamento e das nosas reflexións, e porta de acceso ao coñecemento. Neste marco, a formación lingüística no contexto escolar é un instrumento para a equidade, xa que debe facilitar os medios necesarios para comunicar no ámbito educativo e na vida profesional e social, nomeadamente en contextos formais e educativos, e tamén sensibilizar cara a usos creativos e lúdicos das linguas, e achegar ao patrimonio literario e cultural que estas propician.

O Consello de Europa, a través de sucesivos proxectos, está comprometido nunha política lingüística dirixida a protexer e desenvolver a herdanza lingüística e a diversidade cultural de Europa como fonte de enriquecemento mutuo, así como a facilitar a mobilidade persoal dos seus cidadáns e das súas cidadás, e o intercambio de ideas. O Marco Común Europeo de Referencia para as linguas (MCER), publicado en 2001, é un documento de particular transcendencia non só como ferramenta práctica para propiciar a reflexión sobre o ensino das linguas e a transparencia de cursos, programas e titulacións entre os Estados e dentro deles, senón tamén polo recoñecemento da competencia plurilingüe e intercultural, que transcende o concepto de multilingüismo, no seu día piar dos enfoques das políticas lingüísticas máis abertas ao recoñecemento da diversidade. Hoxe, o MCER constitúe unha referencia para proxectos e documentos clave do Consello de Europa, como a "Guía para a elaboración e posta en marcha de currículos para unha educación plurilingüe e intercultural" (2010), na que se desenvolve a noción de plurilingüismo como eixe dun enfoque centrado na rede de relacións entre distintas linguas e culturas. Nesta mesma liña, enmárcanse o informe do Foro Intergobernamental Europeo titulado "O dereito dos estudantes á calidade e á equidade en educación. O papel das competencias lingüísticas e interculturais", mantido en Xenebra en novembro 2010, e a Conferencia Intergobernamental "Calidade e inclusión en educación: o papel único das linguas", mantida en Estrasburgo en setembro de 2013. En ambos os foros europeos, recoñécese a importancia da competencia lin-

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

güística e da circulación de competencias entre as linguas para lograr un maior dominio da linguaxe, clave para a inclusión social e o éxito escolar.

A educación plurilingüe e intercultural considera, con carácter xeral, a aprendizaxe de todas as linguas e culturas e, de xeito específico, os enfoques plurais transversais e integradores no seu ensino e na súa aprendizaxe. A súa finalidade é retirar barreiras artificiais entre as linguas, encerradas tradicionalmente nos sistemas escolares en compartimentos estancos, e promover o uso integral do repertorio lingüístico, discursivo, estratéxico e intercultural que posúe o alumnado e que vai adquirindo ao longo das súas diversas experiencias lingüísticas dentro e fóra do ámbito educativo. Así, o/a aprendiz plurilingüe realizará transferencias dos coñecementos e experiencias lingüísticas adquiridos nunha lingua para abordar tarefas de comunicación, creación e aprendizaxe noutra lingua diferente. Esta capacidade de transferencia non só permite descubrir as regularidades dunha lingua total ou parcialmente descoñecida e relacionalas, desde o punto de vista teórico, coas regularidades observadas noutras linguas que coñece, ou identificar termos emparentados en todas as linguas, senón que, ademais, promove a tolerancia perante palabras descoñecidas, nomeadamente importante nos contextos de comprensión que necesitan a fluidez, como son a lectura extensiva e a comprensión de textos orais sen posibilidade de verificación do entendido. A competencia plurilingüe facilitará, así, a inferencia de significados e o desenvolvemento de competencias heurísticas eficaces para identificar os elementos esenciais e secundarios nun texto descoñecido.

Pola súa banda, mediante o diálogo intercultural póñense en xogo dispositivos de relación social esenciais, como son o recoñecemento do outro como lexítimo, o reforzamento da identidade propia no recoñecemento da identidade das demais persoas, a aceptación da diversidade persoal, social e cultural, e o respecto polos dereitos fundamentais.

No contexto escolar, a aprendizaxe das linguas está dirixida ao logro de obxectivos similares, aínda que con diferentes niveis de dominio. Por iso, un estudo integrado de todas as linguas posibilita, por unha banda, que os contidos, as estratexias e os procesos traballados nunha lingua sexan igualmente utilizados nas actividades lingüísticas de comprensión e produción nas demais e, por outra, que se poida focalizar, no proceso de ensino e aprendizaxe, nos elementos diferenciadores e en todos aqueles aspectos que teñen incidencia directa na capacidade de comunicarse adecuadamente. Xa que logo, o coñecemento morfolóxico ou léxico dunha lingua pode axudar á comprensión noutra lingua; as estratexias de comprensión de lectura desenvolvidas nunha lingua poden ser transferidas para a lectura noutros idiomas; o coñecemento da estrutura dos textos descritivos permitirá producilos en calquera lingua; e o coñecemento das normas que ordenan as relacións entre xeracións, sexos, clases e grupos sociais nunha lingua informa e sensibiliza sobre a necesidade de coñecer e respectar as normas que rexen a dimensión social do uso da lingua noutra comunidade lingüística.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Por outra parte, o tratamento integrado das linguas debe considerar o punto de partida diferente de cada unha delas. Daquela, non se pode esquecer a situación de minorización da lingua galega, que cómpre atender e dinamizar adecuadamente. Con esa finalidade, é preciso favorecer o uso e a aprendizaxe desta lingua de xeito que se impulse a súa normalización e se venzan as dificultades da súa menor presenza e repercusión social, motivadas en moitos casos por prexuízos cómpre desmontar e superar. O alumnado galego debe rematar a súa escolarización co nivel de usuario/a competente nas dúas linguas oficiais, galego e castelán, o que implica a utilización adecuada e eficaz de ambas as linguas nun amplo repertorio de situacións comunicativas, propias de diferentes ámbitos, cun grao crecente de formalidade e complexidade.

Finalmente, a situación de sociedade multilingüe e plural en que vivimos solicita un enfoque metodolóxico de carácter plurilingüe que potencie o desenvolvemento comunicativo do alumnado nas linguas que adquira ao longo da súa vida, con independencia da diferenza de fins e niveis de dominio con que as utilice, e que o faga consciente da riqueza que supón ser unha persoa plurilingüe para o desenvolvemento cognitivo e social, e para o éxito escolar. Isto implica un tratamento integrado das linguas que o alumnado está a aprender nas aulas. No caso das áreas de Lingua castelá e literatura e de Lingua galega e literatura, os currículos presentan contidos similares en gran medida, e unha distribución igualmente similar en cada un dos cursos que conforman a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato. Evidentemente, cada lingua ten as súas características propias, que requiren un tratamento e un traballo específico, pero hai determinados aspectos do currículo que, pola afinidade ou similitude que presentan en ambas as áreas, precisan ou ben ser abordados de maneira parella, ou ben ser presentados só nunha lingua pero traballados e practicados en cada unha delas, e utilizar a mesma terminoloxía nas dúas linguas para non dificultar innecesariamente o proceso de aprendizaxe do alumnado. Daquela, o profesorado implicado no proceso de ensino e aprendizaxe de Lingua castelá e literatura e de Lingua galega e literatura, en cada curso de ambas as etapas, deberá organizar o seu labor nun currículo integrado, que transcenda as respectivas linguas nas que un/unha aprendiz sexa capaz de comunicarse. Isto supón recoñecer a existencia dunha competencia global para a comunicación lingüística e implica non só evitar a repetición de contidos naqueles aspectos comúns á aprendizaxe de calquera lingua, como son as estratexias de lectura ou o proceso de escritura, a tipoloxía textual ou a definición de termos lingüísticos, senón tamén, e especialmente, priorizar a realización de actividades comunicativas de produción e comprensión de textos orais e escritos, pois destas depende o desenvolvemento da competencia xeral en comunicación lingüística.

Ademais, nos centros docentes teñen presenza linguas estranxeiras, que tamén son abordadas na aula desde un enfoque comunicativo e intercultural, xa que o coñecemento dos valores e as crenzas compartidas por grupos sociais doutros países resulta esencial para a comunicación nesta sociedade globalizada. Así, para o tratamento in-

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26636

tegrado de linguas é preciso que, igual que acontece non caso das dúas linguas cooficiais, haxa unha coordinación entre o profesorado destas e o de linguas estranxeiras, para evitar a repetición de contidos na liña das que se mencionaron para as linguas ambientais, e para unificar a terminoloxía. Non se pode esquecer que o achegamento do alumnado á lingua estranxeira se produce, na maior parte dos casos, partindo das linguas próximas, a materna e ambientais.

Igualmente presentes nas aulas están as linguas clásicas, o latín e o grego, cuxo estudo a nivel fonético, morfosintáctico e léxico proporciona unha sólida base para o perfeccionamento no manexo doutras linguas. Estas desempeñan, logo, un papel salientable como soporte lingüístico da maioría das linguas e para a comprensión do léxico culto que forma gran parte da terminoloxía científica e técnica actual nas linguas que o alumnado coñece ou estuda. Todo isto sen esquecer o enriquecemento cultural que lle proporciona o coñecemento dos diferentes aspectos que se inclúen na civilización clásica, berce da Europa actual, como son, entre outros, a mitoloxía, a relixión ou as súas creacións literarias e artísticas, que tanta influencia tiveron en épocas posteriores e seguen a ter hoxe en día. Por tanto, é esencial a incorporación das linguas clásicas ao currículo integrado das linguas, para reforzar a reflexión lingüística do noso alumnado e fortalecer o seu acceso á cultura literaria.

Resulta obvio que para a posta en práctica destes currículos integrados e o logro dos obxectivos plurilingües e interculturais que se perseguen, o profesorado é un elemento determinante, xa que deberá potenciar unha metodoloxía adecuada para levar a cabo enfoques comunicativos e proxectos plurais e transversais, promover a reflexión metacomunicativa e metalingüística e o contraste entre linguas, ou asegurar accións coordinadas entre os departamentos lingüísticos para decidir, entre outros, desde que lingua abordar o estudo dos xéneros discursivos ou as estratexias e os procesos cognitivos que están na base das actividades lingüísticas. A finalidade é construír en cada centro docente a coherencia pedagóxica no ensino das linguas.

As materias cuxos currículos se desenvolven ao abeiro desta introdución, as de linguas, teñen como obxectivo o desenvolvemento da competencia comunicativa do alumnado, entendida en todas as súas vertentes: pragmática, lingüística, sociolingüística e literaria. Daquela, achegan as ferramentas e os coñecementos necesarios para se desenvolver satisfactoria e eficazmente en calquera situación de comunicación da vida privada, social e profesional. Eses coñecementos, que articulan os procesos de comprensión e expresión oral por unha banda, e de comprensión e expresión escrita por outra, constitúen instrumentos esenciais para a aprendizaxe no ámbito educativo e, posteriormente, ao longo da vida.

A reflexión literaria, presente nun bloque de contidos nas linguas ambientais, o galego e o castelán, e nas linguas clásicas, a través da lectura, mediante a comprensión e a interpretación de textos significativos, favorece o coñecemento das posibilidades expresivas da lingua, desenvolve a capacidade crítica e creativa dos/das estudantes,

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

dálles acceso á memoria, á creatividade, á imaxinación, á descuberta das outras persoas e ao coñecemento doutras épocas e culturas, e enfróntaos/as a situacións, sentimentos e emocións nunca experimentados, que enriquecen a súa visión do mundo e favorecen o coñecemento de si mesmos/as.

En definitiva, estas materias lingüísticas perseguen o obxectivo último de contribuír á formación de cidadás e cidadáns cunha competencia comunicativa que lles permita interactuar satisfactoriamente en todos os ámbitos que forman e van formar parte da súa vida. Isto esixe unha reflexión sobre os mecanismos de usos orais e escritos da súa propia lingua, e das outras linguas que estudan e coñecen, e a capacidade de interpretar e valorar o mundo, de formar as súas opinións propias, claras e fundamentadas, e de sentir satisfacción, a través da lectura crítica de obras literarias.

A materia de Segunda Lingua Estranxeira está organizada en cinco bloques que se corresponden coas actividades de lingua que, tal como as define o MCER, supoñen o exercicio da competencia lingüística comunicativa dentro dun ámbito específico para procesar (en forma de comprensión ou de expresión) un ou máis textos co fin de realizar unha tarefa: comprensión de textos orais, produción de textos orais (expresión e interacción), comprensión de textos escritos e produción de textos escritos (expresión e interacción). Para a súa realización, estas actividades requiren a competencia comunicativa, polo que se inclúe un quinto bloque no que se recollen os elementos que abrangue a competencia comunicativa (lingüísticos, sociolingüísticos e pragmáticos), así como as experiencias lingüísticas noutras linguas. Todos estes elementos do quinto bloque relaciónanse entre si e interactúan na realización das actividades lingüísticas comunicativas de comprensión, produción e interacción. Isto supón que, para cada tarefa comunicativa descrita nos estándares, cumprirá incorporarse o conxunto dos contidos recollidos no quinto bloque para a realización do bloque de actividade lingüística que corresponda. Da mesma maneira, para avaliar o grao de adquisición de cada estándar de aprendizaxe dunha determinada actividade de lingua, deberán aplicarse todos os criterios de avaliación recollidos e descritos para a actividade correspondente, así como aqueles do quinto bloque que correspondan.

1º de ESO

	Segunda Lingua Estranxeira. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Comprensión de textos orais			

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Segunda Lingua Estranxeira. 1º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i	▪ B1.1. Uso de estratexias de comprensión das mensaxes orais: – Uso do contexto verbal e non verbal, e dos coñecementos previos sobre a situación (quen fala a quen, con que intencións, onde e cando) que dan lugar a inferencias do significado baseadas no contexto. – Uso dos coñecementos referenciais sobre o tema. – Identificación de palabras clave. – Adaptación da escoita á súa finalidade (global e/ou específica). – Identificación dos recursos lingüísticos ou temáticos adquiridos. – Inferencia do significado probable das palabras ou das frases que descoñece, a partir do contexto e das experiencias e os coñecementos transferidos desde as linguas que coñece á lingua estranxeira. ▪ B1.2. Tolerancia da comprensión parcial ou vaga nunha situación comunicativa. ▪ B1.3. Perseveranza no logro da comprensión oral, reescoitando o texto gravado ou solicitando repetición ou reformulacións do dito. ▪ B1.4. Memorización de expresións orais breves significativas (saúdos, despedidas, consignas de aula, preguntas sobre idade, orixe, etc.).	▪ B1.1. Comprender preguntas e informacións sinxelas relativas á información persoal moi básica (nome, idade, gustos, etc.), así como instrucións e peticións elementais relativas ao comportamento na aula. ▪ B1.2. Usar estratexias básicas de comprensión do sentido xeral, a información esencial, os puntos e as ideas principais, ou os detalles relevantes do texto: anticipación do contido xeral do que se escoita con axuda de elementos verbais e non verbais, e uso dos coñecementos previos sobre a situación (quen fala a quen, con que intencións, onde e cando) que dan lugar a inferencias do significado baseadas no contexto, e as experiencias e os coñecementos transferidos desde as linguas que coñece. ▪ B1.3. Comprender o sentido global e as informacións específicas máis relevantes de mensaxes orais sinxelas e moi básicas (por exemplo, seguir instrucións ou indicacións, identificar persoas, obxectos e lugares descritos cun vocabulario básico) emitidas cara a cara, gravadas ou en soporte multimedia, sobre situacións habituais de comunicación, se se fala moi amodo e con moita claridade. ▪ B1.4. Comprender o esencial en conversas moi básicas e breves sobre temas cotiáns habituais e de	▪ SLEB1.1. Comprende preguntas básicas moi sinxelas e habituais sobre asuntos persoais ou educativos (nome, idade, enderezo, nivel de estudos, etc.) sempre que se fale de xeito pausado e ben articulado, e se repita se o necesita.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ SLEB1.2. Comprende frases e expresións habituais relacionadas con necesidades inmediatas (números, datas, prezos, etc.) e temas con que teña moita familiaridade, e segue instrucións e consignas de aula.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ SLEB1.3. Comprende o sentido global e a información máis relevante de textos orais breves (instrucións e comunicados) con estruturas previamente traballadas, léxico moi común relacionado con necesidades inmediatas, procedentes de medios audiovisuais ou de internet, sempre que se fale de xeito pausado e ben articulado, e poida volver escoitar o dito.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB1.4. Comprende a información esencial en conversas breves e moi sinxelas nas que participa, que traten sobre temas familiares como, por exemplo, un/unha mesmo/a, a familia, a escola, o tempo libre, ou a descrición moi básica dunha persoa, un obxecto ou un	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		necesidade inmediata, previamente traballados, relativas ao ámbito persoal, sempre que se fale con lentitude, articulando de forma clara e comprensible.	lugar.	
	Bloque 2. Produción de textos orais			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i	▪ B2.1. Estratexias de produción: – Planificación: – Identificación do contexto, o destinatario e a finalidade da produción ou da interacción. – Adecuación do texto ao destinatario, ao contexto e á canle, escollendo os expoñentes lingüísticos necesarios para lograr a intención comunicativa – Execución: – Concepción da mensaxe con claridade, distinguindo a súa idea ou as ideas principais, e a súa estrutura básica. – Activación dos coñecementos previos sobre modelos e secuencias de interacción, e elementos lingüísticos previamente asimilados e memorizados. – Expresión da mensaxe con claridade, coherencia básica e estrutura adecuada, e axustándose, de ser o caso, aos modelos e ás fórmulas de cada tipo de texto memorizados e traballados na clase previamente.	▪ B2.1. Pronunciar de xeito intelixible, aínda que se cometan erros de pronuncia polos que as persoas interlocutoras teñan que solicitar repeticións para entender a mensaxe. ▪ B2.2. Interactuar de xeito sinxelo en intercambios claramente estruturados, utilizando fórmulas moi básicas relativas a saúdos, despedidas, agradecementos e presentacións, colaborando para entender e facerse entender. ▪ B2.3. Intercambiar de xeito intelixible información sobre si mesmo/a e sobre accións e nocións (horarios, datas, cantidades) moi habituais da vida diaria, usando un repertorio básico de palabras e frases moi simples memorizadas, e facéndose comprender aínda que a persoa interlocutora necesite que se repita ou repetir o dito. ▪ B2.4. Dar e obter información sobre datos básicos persoais (idade, lugar de residencia, familia, orixe, gustos, posesións, etc.), utilizando un repertorio moi básico de expresións moi sinxelas e habituais so-	▪ SLEB2.1. Na maioría das actividades de aula, amosa unha actitude positiva polo uso da lingua estranxeira en diferentes situacións comunicativas, esforzándose por utilizala aínda que teña que recorrer a outras linguas para pedir axuda ou aclaracións.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ SLEB2.2. Fai e responde intelixiblemente e con accións colaborativas, preguntas sinxelas sobre si mesmo/a e sobre actividades moi comúns da vida diaria e do tempo libre en situacións de comunicación significativas para a súa idade e o seu nivel escolar.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB2.3. Desenvólvese entendendo o suficiente e facéndose entender en situacións moi habituais relacionadas con necesidades inmediatas nas que pide e se dá información sobre lugares, horarios, datas, prezos, cantidades e actividades máis comúns para a súa idade e o seu nivel escolar.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB2.4. Participa en conversas	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira. 1º de ESO			
Obxectivos	**Contidos**	**Criterios de avaliación**	**Estándares de aprendizaxe**	**Competencias clave**
	– Reaxuste da tarefa (emprender unha versión máis modesta) ou da mensaxe (facer concesións no que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos lingüísticos dispoñibles. – Compensación das carencias lingüísticas mediante procedementos lingüísticos e paralingüísticos – Lingüísticos: – Modificación de palabras de significado parecido. – Definición ou paráfrase dun termo ou expresión. – Uso da lingua materna ou "estranxeirización" de palabras da lingua meta. – Petición de axuda. – Paralingüísticos: – Sinalación de obxectos, uso de deícticos ou realización de accións que aclaran o significado. – Uso da linguaxe corporal culturalmente pertinente (acenos, expresións faciais, posturas, e contacto visual ou corporal). – Uso de elementos cuasiléxicos (hum, puah, etc) de valor comunicativo. ▪ B2.2. Actitude de respecto cara a si mesmo/a e cara ás demais persoas	bre estes datos.	informais breves e moi básicas, cara a cara, nas que establece contacto social elemental, intercambia información moi básica, manifesta os seus gustos, fai invitacións elementais e ofrecementos, e pide e dá indicacións moi básicas para ir a un lugar.	▪ CAA ▪ CCEC
			▪ SLEB2.5. Preséntase e dá e obtén información básica e sinxela sobre si mesmo/a e sobre gustos, preferencias e intereses relativos a temas moi cotiáns, en conversas moi básicas sobre temas predicibles, se pode solicitar, con preguntas sinxelas e directas, a colaboración da persoa interlocutora para entender e facerse entender.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Segunda Lingua Estranxeira. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	para comprender e facerse comprender. ▪ B2.3. Rutinas ou modelos elementais de interacción segundo o tipo de situación de comunicación (chegada e saída do centro docente, conversa telefónica, compravenda, etc.), igualmente cotiás e moi básicas.			
	Bloque 3. Comprensión de textos escritos			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i	▪ B3.1. Estratexias de comprensión: – Mobilización de información previa sobre o tipo de tarefa e o tema, a partir da información superficial: imaxes, organización na páxina, títulos de cabeceira, etc. – Identificación do tipo de lectura demandado pola tarefa (en superficie ou oceánica, selectiva, intensiva ou extensiva) – Distinción de tipos de comprensión necesarios para a realización da tarefa (sentido xeral, información esencial e puntos principais). – Formulación de hipóteses sobre contido e contexto. – Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir da comprensión de elementos significativos, lingüísticos e paratextuais, e do coñecemento e as experiencias noutras linguas. – Reformulación de hipóteses a	▪ B3.1. Utilizar estratexias de lectura (recursos ás imaxes, títulos e outras informacións visuais, e aos coñecementos previos sobre o tema ou a situación de comunicación, e aos transferidos desde as linguas que coñece), identificando a información máis importante e deducindo o significado de palabras e expresións non coñecidas. ▪ B3.2. Seguir instrucións básicas e comprender avisos, obrigas e prohibicións moi sinxelas e predicibles, e traballadas previamente. ▪ B3.3. Comprender información relevante e previsible en textos breves, moi sinxelos e ben estruturados, con conectores moi básicos e relativos a temas da propia experiencia. ▪ B3.4. Comprender textos propios de situacións cotiás próximas, como invitacións, felicitacións, notas, avisos, billetes de transporte, entradas, etiquetas ou xogos coñeci-	▪ SLEB3.1. Comprende con fluidez textos adaptados relativos a temas do seu interese.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB3.2. Comprende avisos, obrigas e prohibicións básicas e predicibles, referidas a necesidades inmediatas, de estrutura moi sinxela, especialmente se contan con apoio visual.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ SLEB3.3. Comprende información básica e sinxela de correspondencia persoal breve na que se fala de si mesmo/a e sobre gustos, preferencias e intereses referidos a temas moi cotiáns e propios da súa idade.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ SLEB3.4. Comprende información esencial e localiza información específica en material informativo sinxelo como menús, horarios, catálo-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	partir da comprensión de novos elementos. ▪ B3.2. Soletreo e asociación de grafía, pronunciación e significado a partir de modelos escritos e expresións orais coñecidas.	dos.	gos e listas de prezos.	
	Bloque 4. Produción de textos escritos			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i	▪ B4.1. Estratexias de produción: – Planificación: – Mobilización e coordinación das propias competencias xerais e comunicativas, co fin de realizar eficazmente a tarefa (repasar o que se sabe sobre o tema, o que se pode ou se quere dicir, etc.). – Localización e uso adecuado de recursos lingüísticos ou temáticos (uso dun dicionario ou dunha gramática, obtención de axuda, etc.). – Uso de elementos coñecidos obtidos de modelos moi sinxelos de textos escritos, para elaborar os propios textos. – Execución: – Elaboración dun borrador seguindo textos modelo. – Estruturación do contido do texto. – Organización do texto en parágrafos curtos abordando en cada un unha idea principal, conformando entre todos o seu	▪ B4.1. Aplicar estratexias básicas para producir textos (elección da persoa destinataria, finalidade do escrito, planificación, redacción do borrador, revisión do texto e versión final) a partir de modelos moi estruturados e con axuda previa na aula. ▪ B4.2. Completar documentos moi básicos nos que se solicite información persoal. ▪ B4.3. Escribir mensaxes moi sinxelas e moi breves con información, instrucións e indicacións moi básicas relacionadas con actividades cotiás e de inmediata necesidade. ▪ B4.4. Producir textos curtos a partir de modelos sinxelos e básicos, cunha finalidade determinada propia da súa idade e do seu nivel escolar, e cun formato preestablecido, en soporte tanto impreso como dixital, amosando interese pola presentación limpa e ordenada do texto.	▪ SLEB4.1. Elabora textos sinxelos a partir de modelos, empregando expresións e enunciados traballados previamente, para transmitir información, ou con intencións comunicativas propias da súa idade e do seu nivel escolar.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB4.2. Completa un cuestionario sinxelo con información persoal moi básica e relativa ao seus datos persoais e intereses ou afeccións (nome, idade, enderezo, gustos, etc.).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB4.3. Escribe notas, listaxes, tarxetas postais, felicitacións e mensaxes en soporte dixital moi sinxelas e breves, relativas a necesidades inmediatas.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB4.4. Escribe correspondencia moi breve e sinxela, a partir dun modelo, substituíndo unha palabra ou expresión por outra para unha funcionalidade ou tarefa determinada (felicitar, informar, preguntar, etc.) tanto de forma manuscrita como en formato dixital, cunha pre-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	significado ou a idea global. – Expresión da mensaxe con claridade, axustándose aos modelos e ás fórmulas de cada tipo de texto. – Reaxuste da tarefa (emprender unha versión máis modesta) ou da mensaxe (facer concesións no que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos lingüísticos dispoñibles. – Recurso aos coñecementos previos (utilizar frases feitas e locucións, do tipo "agora volvo", "paréceme ben", etc.). – Revisión: – Identificación de problemas, erros e repeticións. – Atención ás convencións ortográficas e aos signos de puntuación. – Presentación coidada do texto (marxes, limpeza, tamaño da letra, etc.). – Reescritura definitiva.		sentación limpa e ordenada.	
	Bloque 5: Coñecemento da lingua, e consciencia intercultural e plurilingüe			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i ▪ o	▪ B5.1. Patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación básicos. – Sons e fonemas vocálicos. – Sons e fonemas consonánticos e as súas agrupacións. – Procesos fonolóxicos máis bási-	▪ B5.1. Discriminar patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación de uso máis básico, recoñecendo o seu significado evidente, e pronunciar e entoar con razoable comprensibilidade, aínda que teña que repetir varias veces para se facer	▪ SLEB5.1. Identifica sons e grafías de fonemas básicos, produce con suficiente intelixibilidade léxico e estruturas moi básicas, e trazos fonéticos que distinguen fonemas (nasalización, sonorización, etc.), e iníciase no uso de patróns moi bá-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Segunda Lingua Estranxeira. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	cos. – Acento fónico dos elementos léxicos illados e na oración. ▪ B5.2. Patróns gráficos e convencións ortográficas – Uso das normas básicas de ortografía da palabra. – Utilización adecuada da ortografía da oración: coma, punto e coma, puntos suspensivos, parénteses e comiñas. ▪ B5.3. Aspectos socioculturais e sociolingüísticos: – Recoñecemento e uso de convencións sociais básicas e normas de cortesía propias da súa idade e de rexistros informal e estándar, e da linguaxe non verbal elemental na cultura estranxeira. – Achegamento a algúns aspectos culturais visibles: hábitos, horarios, actividades ou celebracións máis significativas; condicións de vida elementais (vivenda); relacións interpersoais (familiares, de amizade ou escolares), comida, lecer, deportes, comportamentos proxémicos básicos, lugares máis	entender. ▪ B5.2. Recoñecer e utilizar as convencións ortográficas, tipográficas e de puntuación, con corrección suficiente para o seu nivel escolar. ▪ B5.3. Utilizar para a comprensión e a produción de textos orais e escritos os coñecementos socioculturais e sociolingüísticos adquiridos relativos a relacións interpersoais, comportamento e convencións sociais, respectando as normas de cortesía máis básicas nos contextos respectivos. ▪ B5.4. Producir textos e inferir o significado probable de palabras ou frases que descoñece a partir das experiencias e os coñecementos transferidos desde as linguas que coñece. ▪ B5.5. Distinguir e levar a cabo as funcións demandadas polo propósito comunicativo, mediante os expoñentes básicos das devanditas funcións e os patróns discursivos de uso máis habitual, e utilizar un repertorio léxico suficiente para comunicar no seu nivel escolar, sempre que sexan traballados en clase previamente.	sicos de ritmo, entoación e acentuación de palabras e frases.	
			▪ SLEB5.2. Utiliza adecuadamente as convencións orais e escritas básicas propias da lingua estranxeira no desenvolvemento do proceso comunicativo oral e escrito (saúdos, despedidas, fórmulas moi básicas de tratamento, etc.), e amosa respecto polas diferenzas que poidan existir en aspectos culturais como hábitos, horarios, etc.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB5.3. Nas actividades de aula, pode explicar o proceso de produción de textos e de hipóteses de significados tomando en consideración os coñecementos e as experiencias noutras linguas.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ SLEB5.4. Comprende e comunica o propósito solicitado na tarefa ou ligado a situacións de necesidade inmediata da aula (pedir ou dar información sobre datos persoais, felicitar, invitar, etc.) utilizando adecuadamente as estruturas sintáctico-discursivas e o léxico necesarios, moi básicos e traballados previamente.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	habituais, etc.; e a costumes, valores e actitudes moi básicos e máis evidentes sobre aspectos propios da súa idade nos países onde se fala a lingua estranxeira. – Identificación dalgunhas similitudes e diferenzas elementais e máis significativas nos costumes cotiáns entre os países onde se fala a lingua estranxeira e o noso. – Actitude receptiva e respectuosa cara ás persoas, os países e as comunidades lingüísticas que falan outra lingua e teñen unha cultura diferente á propia. ▪ B5.4. Plurilingüismo: – Identificación de similitudes e diferenzas entre as linguas que coñece para mellorar a súa aprendizaxe e lograr unha competencia comunicativa integrada. – Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais, e valorando as competencias que posúe como persoa plurilingüe. ▪ B5.5. Funcións comunicativas: – Iniciación e mantemento de relacións persoais e sociais básicas propias da súa idade.	▪ B5.6. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	▪ SLEB5.5. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	– Descrición de calidades físicas e abstractas moi básicas de persoas, obxectos, lugares e actividades. – Narración de acontecementos e descrición de estados e situacións presentes, e expresión moi básica de sucesos futuros. – Petición e ofrecemento de información e indicacións, e expresión moi sinxela de opinións e advertencias. – Expresión do coñecemento, o descoñecemento e a certeza. – Expresión da vontade, a intención, a orde, a autorización e a prohibición. – Expresión do interese, a aprobación, o aprecio, a satisfacción e a sorpresa, así como os seus contrarios. – Establecemento e mantemento básicos da comunicación e a organización elemental do discurso. ▪ B5.6. Léxico oral e escrito básico de uso común relativo a: – Identificación persoal elemental; vivenda, fogar e contexto; actividades básicas da vida diaria; familia e amizades; traballo, tempo libre, lecer e deporte; vacacións; saúde máis básica e coidados físicos elementais; educación e estudo; compras básicas; alimentación e restauración; transporte,			

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Segunda Lingua Estranxeira. 1º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	tempo meteorolóxico e tecnoloxías da información e da comunicación. – Expresións fixas, enunciados fraseolóxicos moi básicos e moi habituais (saúdos, despedidas, preguntas por preferencias e expresión sinxelas de gustos) e léxico sobre temas relacionados con contidos moi sinxelos e predicibles doutras áreas do currículo. ▪ B5.7. Estruturas sintáctico-discursivas propias de cada idioma.			

[1]**Contidos sintáctico-discursivos por idiomas:**

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*und*); disxunción (*oder*); oposición (*aber*). ▪ Afirmación. ▪ Exclamación. ▪ Negación (*negative Sätze mit nicht, nicht + Adjektiv*). ▪ Interrogación (*W-Fragen mit wer, wie, was, wo, woher, z. B. „Wer ist das?", „Wie heißt du?", „Wo wohnst du?"; Ja/Nein-Fragen, z. B. „Heißt du Uxía?", „Ist das ein Buch?"*). ▪ Expresión do tempo pre-	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*et*); disxunción (*ou*); oposición (*mais*); causa (*parce que*); finalidade (*pour*); comparación (*plus, moins*); explicativas (*parce que*). ▪ Relacións temporais (*avant, après*). ▪ Exclamación (*Oh là là! On y va!*) ; interxección (*oui!, non! Zut!*) ▪ Negación (ne/n'…pas). ▪ Interrogación *(qui est-ce ?, qu'est-ce que c'est ?, quoi, quand, comment, pourquoi, où; réponses (p. ex. oui,*	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*and, too, also*); disxunción (*or*); oposición (*but*); causa (*because* (*of*); *due to*); finalidade (*to + infinitive; for+-ing); comparación (as/not so +Adj.+ as; more comfortable/ quickly, faster (than); the fastest);* resultado (*so…);* condición (*first conditional*). ▪ Relacións temporais (*as soon as; while*). ▪ Afirmación (*affirmative sentences; tags*). ▪ Exclamación (*What + Adj. + noun, e. g. What a won-*	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*e)*; disxunción *(o)*; oposición *(ma)*; causa (*perché*). ▪ Relacións temporais (*quando, dopo*). ▪ Afirmación (*frasi dichiarative affermative (sì*)). ▪ Exclamación (*interiezioni (p.es. oh, che sonno!)*). ▪ Negación (*frasi dichiarative negative (p. es. no/non)*). ▪ Interrogación (*totali (p. es. Partite?); parziali introdotte da avv., pronomi e aggettivi interrogativi (p.es come ti chiami? di dove sei?)*).	▪ Expresión de relacións lóxicas: adición (e, *nem);* disxunción *(ou);* oposición/contraste (*mas*); causa (*porque*); comparación (*mais/menos/ tão + Adj./Adv.+ (do) que/ como /quanto; maior / mais pequeno*...). ▪ Relacións temporais (*antes, agora, depois*). ▪ Afirmación (sentenzas declarativas afirmativas). ▪ Exclamación (formas elípticas: *Que (+ Subst.) + Adj*., p. ex. *Que dia lindo*!; *Que gentil!*).

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
sente (*Präsens*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (*Aussagesätze*); capacidade (*mögen*); posibilidade/probabilidade (*können; dürfen*); permiso (*dürfen*); intención (*Präsens*). ▪ Expresión da entidade (*zusammengesetzte Nomen; Personalpronomen); da calidade (z. B. gut, sehr gut*). ▪ Expresión da cantidade (*Singular und Plural; Kardinalzahlen; Quantität, z. B. alle, kein*). ▪ Expresión do espazo (*Präpositionen; Lokaladverbien).* ▪ Expresión do tempo (*Stundenzählung, z. B. „Es ist halb neun"; Zeiteinheiten, z. B. Wochentage*). ▪ Expresión do modo (*Modaladverbien, z. B. sehr*).	*non); est-ce que?; adjectif interrogatif* (p. ex. *quel est ton sport préféré?*). ▪ Expresión do tempo: presente; futuro (*présent, futur proche*); *impératif.* ▪ Expresión do aspecto: puntual (frases simples); habitual (*présent*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (*phrases déclaratives*); capacidade (*pouvoir*); necesidade (*il faut+infinitif*); obriga/prohibición (*il faut*, imperativo); permiso (*pouvoir : est-ce que je peux… ?*); intención/desexo (*vouloir*); cortesía (*distinction tu/vous*). ▪ Expresión da existencia (presentativos, *c'est, ce sont*); da entidade (p. ex. *articles définis, indéfinis, noms, pronoms personnels sujet (on), pronoms toniques*); os presentativos (ex. *c'est, voilà, il est*); a posesión (adxectivos posesivos dun só propietario); a existencia (ex. *il y a, il n'y a pas*); a cualidade (xénero e número dos adxectivos regulares). ▪ Expresión da cantidade: (plurais regulares; números cardinais ata 2 cifras; primeiros números ordinais;	*derful holiday!; How + Adj., e. g. How interesting!; exclamatory sentences and phrases, e. g. Well, that is a surprise! Fine! Great!).* ▪ Negación (*negative sentences with not, never, (Noun, e. g. never mind, not to worry, nobody, nothing; negative tags*). ▪ Interrogación (*Wh- questions; Aux. Questions; What is this for?; tags*). ▪ Expresión do tempo: pasado (*past simple and continuous;* presente *(present simple and continuous);* futuro *(going to; will; present simple and continuous + Adv.*). ▪ Expresión do aspecto: puntual (*simple tenses);* durativo *(present and past simple;* habitual *(simple tenses + Adv., e. g. usually); used to*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (*declarative sentences);* capacidade *(can; be able to));* necesidade *(must; need; have (got) to);* obriga *(have (got) to; must; imperative);* permiso *(could);* intención *(present continuous*). ▪ Expresión da existencia (*e. g. there be/has been*); a entidade	▪ Expresión do tempo (presente (*presente*); futuro (*presente (p.es. domani vado in spiaggia)*)) e do aspecto (puntual *(tempi semplici*); durativo *(presente*); habitual *(tempi semplici*)). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (*frasi dichiarative affermative e negative*); necesidade (*dovere + Inf.);* obriga (*dovere + Inf.);* intención (*presente*). ▪ Expresión da existencia (*p.es. c'è/ci sono*); a entidade (*nomi; pronomi soggetto; articoli*) ; a calidade *(p.es. molto, poco).Genere e numero; accordo.* ▪ Expresión da cantidade *(singolare /plurale, numerali). Quantità: p.es. un etto; grado: p.es. molto simpatico.* ▪ Expresión do espazo *(preposizioni, avverbi ed espressioni che indicano luogo, movimento, direzione e origine).* ▪ Expresión do tempo (*l'ora; collocazione nel tempo; posteriorità; frequenza).* ▪ Expresión do modo (*avverbi ed espressioni di modo*).	▪ Negación (sentenzas declarativas negativas con *não, nunca).* ▪ Interrogación (sentenzas interrogativas directas totais; sentenzas interrogativas directas QU- (p. ex., *Quem fez o quê? Para que é isso?).* ▪ Expresión do tempo: pasado (perfeito simples); presente (presente). ▪ Expresión do aspecto: durativo (*estar a + Inf.)* ▪ Expresión da modalidade: factualidade (frases declarativas); permiso (poder + Inf.; ser possível/permitido + Inf.); intención (pensar + Inf.; querer + Inf.). ▪ Expresión da existencia (p. ex., *ser, estar, haver/ter*); a entidade (substantivos contables/incontables); pronomes (tónicos); determinantes. ▪ Expresión da cantidade (singular/plural; numerais cardinais e ordinais). ▪ Expresión do espazo (preposicións e adverbios de lugar, localización, distancia). ▪ Expresión do tempo (expresións, preposicións e locucións de tempo (momento puntual (p. ex. *em 1999*), divisións (p. ex., dí-

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
	articles partitifs). Adverbios de cantidade e medidas (*un peu, trop, assez, beaucoup, un kilo, un tube* ▪ Expresión do espazo (*prépositions et adverbes de lieu avec villes et pays (en/au + pays, à + ville), position (ici), distance, mouvement, direction, provenance (venir de + ville), destination (aller à +ville)*. ▪ Expresión do tempo: puntual (*l'heure, moments du jour (le matin, le soir)*) ; indicacións de tempo (*aujourd'hui*); duración (*de… à*); secuenciación (*à partir de + heure*); frecuencia (*d'habitude*). ▪ Expresión do modo (*à / en + medios de transporte*).	(*count/uncount/collective/compound nouns; pronouns (relative); determiners);* a calidade *(e. g. good at maths; rather tired*). ▪ Expresión da cantidade (*singular/plural; cardinal and ordinal numerals. Quantity: e. g. all (the), most, both, none. Degree: e. g. really; quite; so;* ▪ *a little*). ▪ Expresión do espazo (*prepositions and adverbs of location, position, distance, motion, direction, origin and arrangement*). ▪ Expresión do tempo (*points (e. g. five to (ten)); divisions (e. g. century; season), and indications (ago; early; late) of estate; duration (from…to; during; until; since); anteriority (already; (not) yet); posteriority (afterwards; later); sequence (first, next, last); simultaneousness (while, as); frequency (e. g. often, usually)*. ▪ Expresión do modo (*Adv. and phrases of manner, e. g. easily; by post*).		as, meses) e indicacións (p. ex., *atrás, cedo, tarde*) de tempo; anterioridade (ontem); posterioridade (*depois, logo*);. ▪ Expresión do modo (expresións, preposicións e locucións prepositivas de modo, p. ex., *devagar, pior*).

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia
DOG Diario Oficial de Galicia

2º de ESO

	Segunda Lingua Estranxeira. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Comprensión de textos orais			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i	▪ B1.1. Uso de estratexias de comprensión das mensaxes orais: – Uso do contexto verbal e non verbal, e dos coñecementos previos sobre a situación (quen fala a quen, con que intencións, onde e cando) que dan lugar a inferencias do significado baseadas no contexto; – Uso dos coñecementos referenciais sobre o tema. – Identificación de palabras clave. – Adaptación da escoita á súa finalidade (global e/ou específica) – Identificación dos recursos lingüísticos ou temáticos adquiridos. – Inferencia do significado probable das palabras ou das frases que descoñece, a partir do contexto e das experiencias e os coñecementos transferidos desde as linguas que coñece á lingua estranxeira. ▪ B1.2. Tolerancia da comprensión parcial ou vaga nunha situación comunicativa. ▪ B1.3. Perseveranza no logro da comprensión oral, reescoitando o texto gravado ou solicitando repeti-	▪ B1.1. Comprender preguntas e informacións relativas á información persoal e pública moi básica (identificación persoal, gustos, etc.), así como instrucións e peticións elementais relativas ao comportamento e actividades na aula. ▪ B1.2. Usar estratexias básicas de comprensión do sentido xeral, a información esencial, os puntos e as ideas principais, ou os detalles relevantes do texto: anticipación do contido xeral do que se escoita con axuda de elementos verbais e non verbais, e uso dos coñecementos previos sobre a situación (quen fala a quen, con que intencións, onde e cando) que dan lugar a inferencias do significado baseadas no contexto, e as experiencias e os coñecementos transferidos desde as linguas que coñece. ▪ B1.3. Comprender o sentido global e as informacións específicas máis salientables de mensaxes orais sinxelas e moi básicas (por exemplo, onde e cando ocorre algo, seguir instrucións ou indicacións, identificar persoas que posúen algo, obxectos e lugares descritos	▪ SLEB1.1. Comprende preguntas básicas moi sinxelas e habituais sobre asuntos persoais ou educativos (información básica de carácter persoal, solicitudes de enderezo sinxelas a lugares moi coñecidos, etc.) sempre que se fale de xeito pausado e ben articulado, e se repita se o necesita.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB1.2. Comprende frases e expresións habituais relacionadas con necesidades inmediatas (datas, prezos, pequenas doenzas, etc.) e temas con que está moi familiarizado, e segue instrucións e consignas de aula.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB1.3. Comprende o sentido global e a información máis salientable de textos orais procedentes de medios audiovisuais ou de internet, breves como instrucións e comunicados, con estruturas previamente traballadas, léxico moi común relacionado con necesidades inmediatas e accións presentes moi habituais, sempre que se fale de xeito moi pausado e ben articulado, e poida volver escoitar o dito.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	ción ou reformulacións do dito. ▪ B1.4. Memorización de expresións orais breves significativas (saúdos, despedidas, consignas de aula, preguntas sobre idade, orixe, etc.).	cun vocabulario básico, etc.) emitidas cara a cara, gravadas ou en soporte multimedia, sobre situacións habituais de comunicación, se se fala moi amodo e con moita claridade. ▪ B1.4. Comprender o esencial en conversas moi básicas e breves sobre temas cotiáns habituais e de necesidade inmediata, previamente traballados, relativas ao ámbito persoal e público moi elemental, sempre que se fale con lentitude, articulando de forma clara e comprensible.	▪ SLEB1.4. Comprende a información esencial en conversas breves e moi sinxelas nas que participa, que traten sobre temas familiares como, por exemplo, un/unha mesmo/a, a familia, a escola, o tempo libre, a descrición moi básica dunha persoa, un obxecto ou un lugar, e estados de saúde, sensacións e sentimentos moi elementais.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD
	Bloque 2. Produción de textos orais			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i	▪ B2.1. Estratexias de produción: – Planificación: – Identificación do contexto, do destinatario e da finalidade da produción ou da interacción. – Adecuación do texto ao destinatario, ao contexto e á canle, escollendo os expoñentes lingüísticos necesarios para lograr a intención comunicativa – Execución: – Percepción da mensaxe con claridade, distinguindo a súa idea ou ideas principais e a súa estrutura básica. – Activación dos coñecementos	▪ B2.1. Pronunciar de xeito intelixible, aínda que se cometan erros de pronuncia polos que as persoas interlocutoras teñan que solicitar repeticións para entender a mensaxe. ▪ B2.2. Interactuar de xeito sinxelo en intercambios claramente estruturados, utilizando fórmulas moi básicas relativas a saúdos, despedidas, agradecementos e presentacións, colaborando para entender e facerse entender. ▪ B2.3. Intercambiar de xeito intelixible información sobre si mesmo/a e sobre accións e nocións (horarios, datas e cantidades) moi habi-	▪ SLEB2.1. Na maioría das actividades de aula, amosa unha actitude positiva polo uso da lingua estranxeira en diferentes situacións comunicativas, esforzándose por utilizala aínda que teña que recorrer a outras linguas para pedir axuda ou aclaracións.	▪ CSIEE ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB2.2. Utiliza de xeito espontáneo as formas de cortesía máis sinxelas e habituais relativas a saúdos, despedidas, agradecementos e presentacións, colaborando para entender e facerse entender, e fai e responde intelixiblemente preguntas sinxelas sobre si mesmo/a e sobre actividades moi co-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Segunda Lingua Estranxeira. 2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	previos sobre modelos e secuencias de interacción, e elementos lingüísticos previamente asimilados e memorizados. – Expresión da mensaxe con claridade e coherencia básica, estruturándoa adecuadamente e axustándose, de ser o caso, aos modelos e ás fórmulas de cada tipo de texto memorizados e traballados na clase previamente. – Reaxuste da tarefa (emprender unha versión máis modesta) ou da mensaxe (limitar o que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos lingüísticos dispoñibles. – Compensación das carencias lingüísticas mediante procedementos lingüísticos e paralingüísticos. – Lingüísticos: – Modificación de palabras de significado parecido. – Definición ou paráfrase dun termo ou expresión. – Uso da lingua materna ou "estranxeirizar" palabras da lingua meta. – Petición de axuda. – Paralingüísticos:	tuais da vida diaria, usando un repertorio básico de palabras e frases moi simples memorizadas, e facéndose comprender aínda que a persoa interlocutora necesite que se repita ou repetir o dito. ▪ B2.4. Dar e obter información sobre datos básicos persoais e bens e servizos moi elementais, utilizando un repertorio moi básico de expresións moi sinxelas e habituais sobre estes datos.	múns da vida social diaria e do tempo libre, en situacións de comunicación significativas para a súa idade e o seu nivel escolar.	
			▪ SLEB2.3. Desenvólvese entendendo o suficiente e facéndose entender en situacións moi habituais relacionadas coa xestión e transaccións moi sinxelas relativas a necesidades inmediatas, nas que pide e dá información sobre lugares, horarios, datas, prezos, cantidades e actividades máis comúns para a súa idade e o seu nivel escolar.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB2.4. Participa en conversas informais breves e moi básicas, cara a cara, e reacciona adecuadamente para establecer contacto social elemental, intercambiar información moi básica, manifestar os seus gustos, facer invitacións e ofrecementos elementais (invitar a ir a unha actividade, pedir ou ofrecer algo na clase, etc.), e pedir e dar indicacións moi básicas para ir a un lugar.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB2.5. Preséntase e dá e obtén información básica e sinxela sobre si mesmo/a e sobre o funcionamento de bens e servizos relativos a temas moi cotiáns (horarios dun museo, maneira de chegar, etc.),	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	– Sinalización de obxectos, uso de deícticos ou realización de accións que aclaran o significado. – Uso de linguaxe corporal culturalmente pertinente (acenos, expresións faciais, posturas, e contacto visual ou corporal). – Uso de elementos cuasiléxicos (hum, puah, etc.) de valor comunicativo. ▪ B2.2. Actitude de respecto cara a si mesmo/a e cara ás demais persoas para comprender e facerse comprender. ▪ B2.3. Rutinas ou modelos elementais de interacción segundo o tipo de situación de comunicación: chegada e saída do centro docente, conversa telefónica, compravenda e outras, igualmente cotiás moi básicas.		en conversas moi básicas sobre temas predicibles, se pode solicitar, con preguntas sinxelas e directas, a colaboración da persoa interlocutora para entender e facerse entender.	
	Bloque 3. Comprensión de textos escritos			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i	▪ B3.1. Estratexias de comprensión: – Mobilización de información previa sobre o tipo de tarefa e o tema, a partir da información superficial: imaxes, organización na páxina, títulos de cabeceira, etc. – Identificación do tipo de lectura demandado pola tarefa (en superficie ou oceánica, selectiva,	▪ B3.1. Utilizar estratexias de lectura (recursos ás imaxes, aos títulos e a outras informacións visuais, aos coñecementos previos sobre o tema ou sobre a situación de comunicación, e aos transferidos desde as linguas que coñece), identificando a información máis importante e deducindo o significado de	▪ SLEB3.1. Comprende con fluidez textos adaptados relativos a temas do seu interese.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ SLEB3.2. Comprende avisos, obrigas, prohibicións e consignas básicas e predicibles, referidas a necesidades inmediatas, de estrutura	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	intensiva ou extensiva). – Distinción de tipos de comprensión necesarios para a realización da tarefa (sentido xeral, información esencial e puntos principais). – Formulación de hipóteses sobre contido e contexto. – Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir da comprensión de elementos significativos, lingüísticos e paratextuais, e do coñecemento e as experiencias noutras linguas. – Reformulación de hipóteses a partir da comprensión de novos elementos. ▪ B3.2. Soletreo e asociación de grafía, pronuncia e significado a partir de modelos escritos e expresións orais coñecidas.	palabras e expresións non coñecidas. ▪ B3.2. Seguir instrucións e consignas básicas, e comprender avisos, obrigas e prohibicións moi sinxelas e predicibles e traballadas previamente, referidas a necesidades inmediatas, de estrutura moi sinxela e con apoio visual. ▪ B3.3. Comprender información relevante e previsible en textos breves, moi sinxelos e ben estruturados, con conectores moi básicos e relativos a coñecementos e experiencias propias da súa idade. ▪ B3.4. Comprende textos propios de situacións cotiás próximas onde se dan a coñecer bens se servizos ou acontecementos (anuncios publicitarios elementais, folletos, catálogos, invitacións, etc.), e con apoio visual cando teña certa dificultade.	moi sinxela, especialmente se contan con apoio visual.	
			▪ SLEB3.3. Comprende información básica e moi sinxela de correspondencia persoal breve na que se fala de si mesmo/a e sobre sentimentos, preferencias e afeccións, referidos a temas moi cotiáns e propios da súa idade.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ SLEB3.4. Comprende información esencial e localiza información específica en material informativo moi sinxelo, e con apoio visual, sobre temas coñecidos como actividades escolares e de lecer, hábitos saudables, etc., próximos á súa idade e á súa experiencia.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD
	Bloque 4. Produción de textos escritos			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i	▪ B4.1. Estratexias de produción: – Planificación: – Mobilización e coordinación das propias competencias xerais e comunicativas co fin de realizar eficazmente a tarefa (repasar o que se sabe sobre o tema, o que se pode ou se quere dicir, etc.). – Localización e uso adecuado	▪ B4.1. Aplicar estratexias básicas para producir textos (elección da persoa destinataria, finalidade do escrito, planificación, redacción do borrador, revisión do texto e versión final) a partir de modelos moi estruturados e con axuda previa na aula. ▪ B4.2. Completar documentos moi básicos nos que se solicite infor-	▪ SLEB4.1. Elabora textos sinxelos a partir de modelos, empregando expresións e enunciados traballados previamente, para transmitir información ou con intencións comunicativas propias da súa idade e do seu nivel escolar.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ SLEB4.2. Completa un cuestionario sinxelo con información persoal moi básica e relativa aos seus da-	▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	de recursos lingüísticos ou temáticos (uso dun dicionario ou dunha gramática, obtención de axuda, etc.). – Uso de elementos coñecidos obtidos de modelos moi sinxelos de textos escritos, para elaborar os propios textos. – Execución: – Elaboración dun borrador seguindo textos modelo. – Estruturación do contido do texto. – Organización do texto en parágrafos curtos abordando en cada un unha idea principal, conformando entre todos o seu significado ou a idea global. – Expresión da mensaxe con claridade axustándose aos modelos e ás fórmulas de cada tipo de texto. – Reaxuste da tarefa (emprender unha versión máis modesta) ou da mensaxe (limitar o que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos lingüísticos dispoñibles. – Recurso aos coñecementos previos (utilizar frases feitas e locucións, do tipo "agora volvo", "paréceme ben", etc.). – Revisión:	mación persoal. ▪ B4.3. Escribir mensaxes moi sinxelas e moi breves con información, instrucións e indicacións moi básicas relacionadas con actividades cotiás e de necesidade inmediata. ▪ B4.4. Producir textos curtos a partir de modelos sinxelos e básicos, cunha finalidade determinada propia da súa idade e do seu nivel escolar, e cun formato preestablecido, en soporte tanto impreso como dixital, amosando interese pola presentación limpa e ordenada do texto.	tos persoais, aos seus intereses ou ás súas afeccións.	▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB4.3. Escribe avisos, notas, instrucións, tarxetas postais, felicitacións, bandas deseñadas, tiras cómicas e mensaxes en soporte dixital moi sinxelas e breves, relativos a actividades presentes e a necesidades inmediatas.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB4.4. Escribe correspondencia moi breve e sinxela, a partir dun modelo, substituíndo unha palabra ou expresión por outra para unha funcionalidade ou tarefa determinada (informar, preguntar, invitar, etc.) tanto de forma manuscrita como en formato dixital, cunha presentación limpa e ordenada.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229
Depósito legal C.494-1998
http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	– Identificación de problemas, erros e repeticións. – Atención ás convencións ortográficas e aos signos de puntuación. – Presentación coidada do texto (marxes, limpeza, tamaño da letra, etc.). – Reescritura definitiva.			
	Bloque 5: Coñecemento da lingua, e consciencia intercultural e plurilingüe			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i ▪ o	▪ B5.1. Patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación básicos. – Sons e fonemas vocálicos. – Sons e fonemas consonánticos e as súas agrupacións. – Procesos fonolóxicos máis básicos. – Acento fónico dos elementos léxicos illados e na oración. ▪ B5.2. Patróns gráficos e convencións ortográficas. – Uso das normas básicas de ortografía da palabra. – Utilización adecuada da ortografía da oración: coma, punto e coma, puntos suspensivos, parénteses e comiñas. ▪ B5.3. Aspectos socioculturais e sociolingüísticos: – Recoñecemento e uso de convencións sociais básicas e normas de cortesía propias da súa	▪ B5.1. Discriminar patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación de uso máis básico, recoñecendo o seu significado evidente, e pronunciar e entoar con razoable comprensibilidade, aínda que teña que repetir varias veces para se facer entender. ▪ B5.2. Recoñecer e utilizar as convencións ortográficas, tipográficas e de puntuación, con corrección suficiente para o seu nivel escolar. ▪ B5.3. Utilizar para a comprensión e produción de textos orais e escritos os coñecementos socioculturais e sociolingüísticos adquiridos relativos a relacións interpersoais, comportamento e convencións sociais, respectando as normas de cortesía máis básicas nos contextos respectivos. ▪ B5.4. Producir textos e inferir o significado probable de palabras	▪ SLEB5.1. Identifica sons e grafías de fonemas básicos, produce con suficiente intelixibilidade léxico e estruturas moi básicas, e trazos fonéticos que distinguen fonemas (nasalización, sonorización, etc.) e persevera no uso de patróns moi básicos de ritmo, entoación e acentuación de palabras e frases.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB5.2. Utiliza adecuadamente as convencións orais e escritas básicas propias da lingua estranxeira no desenvolvemento do proceso comunicativo oral e escrito (saúdos, despedidas, fórmulas moi básicas de tratamento, etc.), e amosa respecto polas diferenzas que poidan existir en aspectos culturais como hábitos, horarios, etc.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ SLEB5.3. Nas actividades de aula, pode explicar o proceso de produción de textos e de hipóteses de	▪ CCL ▪ CD

	Segunda Lingua Estranxeira. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	idade e de rexistros informal e estándar, e da linguaxe non verbal elemental na cultura estranxeira. – Achegamento a algúns aspectos culturais visibles: hábitos, horarios, actividades ou celebracións máis significativas; condicións de vida elementais (vivenda); relacións interpersoais (familiares, de amizade ou escolares), comida, lecer, deportes, comportamentos proxémicos básicos, lugares máis habituais, etc.; e a costumes, valores e actitudes moi básicos e máis evidentes sobre aspectos propios da súa idade nos países onde se fala a lingua estranxeira. – Identificación dalgunhas similitudes e diferenzas elementais e máis significativas nos costumes cotiáns entre os países onde se fala a lingua estranxeira e o noso. – Actitude receptiva e respectuosa cara ás persoas, os países e as comunidades lingüísticas que falan outra lingua e teñen unha cultura diferente á propia. ▪ B5.4. Plurilingüismo: – Identificación de similitudes e diferenzas entre as linguas que coñece para mellorar a súa aprendizaxe e lograr unha com-	ou frases que descoñece a partir das experiencias e os coñecementos transferidos desde as linguas que coñece. ▪ B5.5. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais. ▪ B5.6. Distinguir e levar a cabo as funcións demandadas polo propósito comunicativo, mediante os expoñentes básicos de devanditas funcións e os patróns discursivos de uso máis habitual, e utilizar un repertorio léxico suficiente para comunicar no seu nivel escolar, sempre que sexan traballados en clase previamente.	significados tomando en consideración os coñecementos e as experiencias noutras linguas.	▪ CAA ▪ CCEC
			▪ SLEB5.4. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ SLEB5.5. Comprende e comunica o propósito solicitado na tarefa ou ligado a situacións de necesidade inmediata da aula (pedir ou dar información sobre datos persoais, felicitar, invitar, etc.) utilizando adecuadamente as estruturas sintáctico-discursivas e o léxico necesarios, moi básicos e traballados previamente.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	petencia comunicativa integrada. – Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais, e valorando as competencias que se posúen como persoa plurilingüe. ▪ B5.5. Funcións comunicativas: – Iniciación e mantemento de relacións persoais e sociais básicas propias da súa idade. – Descrición de calidades físicas e abstractas moi básicas de persoas, obxectos, lugares e actividades. – Narración de acontecementos e descrición de estados e situacións presentes, e expresión moi básica de sucesos futuros. – Petición e ofrecemento de información e indicacións, e expresión moi sinxela de opinións e advertencias. – Expresión do coñecemento, o descoñecemento e a certeza.			

[1]**Contidos sintáctico-discursivos por idiomas:**

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués

DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26659
Diario Oficial de Galicia

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*und*; *auch*); disxunción (*oder*); oposición (*aber*); causa (*weil*); estilo indirecto. ▪ Afirmación. ▪ Exclamación. ▪ Negación (*negative Sätze mit nicht, nie, nicht + Adjektiv, nichts*). ▪ Interrogación (*W-Fragen, z. B. „Woher kommen Sie?", „Warum liest du gern Comics?"; Ja/Nein-Fragen*). ▪ Expresión do tempo: pasado (Präteritum; Perfekt); presente (Präsens). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (*Aussagesätze*); capacidade (*mögen*); posibilidade/probabilidade (*können; dürfen; vielleicht*); necesidade (*müssen*); obriga (*müssen; sollen*); permiso (*dürfen*); intención (*Präsens*). ▪ Expresión da existencia (*z. B. es gibt*); da entidade (*zusammengesetzte Nomen; Pronomen [Demonstrativ- und Reflexivpronomina]); da calidade (z. B. schlecht*). ▪ Expresión da cantidade (*Singular und Plural; Kardinal- und Ordinalzahlen; Quantität, z. B. alle, beide,*	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*et*); disxunción (*ou*); oposición (*mais*); causa (*comme*); finalidade (*pour*); comparación (*le plus, le moins*); consecuencia (*alors*); explicativas (*parce que*). ▪ Relacións temporais (*d'abord, ensuite, il y a*). ▪ Exclamación (*quel + nom !, désolé !*) ; interxección (*si! Bravo !*). ▪ Negación (*pas de, rien*). ▪ Interrogación (inversión (*V + Suj.*); *réponses (si, pron. tonique + oui/non*). ▪ Expresión do tempo: presente; presente progresivo (*être en train de*); pasado (*passé composé* avec *avoir* et *être* sans accords); futuro (*futur proche*). Introdución do condicional (fórmula de cortesía: *je voudrais*). ▪ Expresión do aspecto: puntual (frases simples); habitual (frases simples + Adv. (ex: *souvent*); incoativo (*aller + Inf.*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (*phrases déclaratives*); capacidade (*savoir*); posibilidade/probabilidade (*peut-être*); necesidade (il faut); obriga/prohibición (*il faut, verbe devoir, imperativo*);	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*and, too, also*); disxunción (*or*); oposición (*but*); causa (*because (of); due to*); finalidade (*to + infinitive; for*); comparación (*as/not so +Adj.+ as; more comfortable/ quickly, faster (than); the fastest*); resultado (*so…); condición (if*). ▪ Relacións temporais (*as soon as; while*). ▪ Afirmación (*affirmative sentences; tags*) ▪ Exclamación (*What + Adj. +) noun, e. g. What a wonderful trip!; How + Adj., e. g. How amazing!; exclamatory sentences and phrases, e. g. Well, that is a surprise! Fine! Great! Terrific!*). ▪ Negación (*negative sentences with not, never, (Noun, e. g. never mind, not to worry), nobody, nothing; negative tags*). ▪ Interrogación (*Wh- questions; Aux. Questions*) ▪ Expresión do tempo: pasado (*past simple and continuous; present perfect)*; presente (*present simple and continuous);* futuro (*going to; will; present simple and continuous + Adv.*). ▪ Expresión do aspecto:	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*anche, neanche*); causa (*per+ sostantivo: per lavoro, per piacere*); finalidade (*per + Inf.*). ▪ Relacións temporais (*poi).* ▪ Afirmación (*frasi dichiarative affermative (anche*)). ▪ Exclamación (*aggettivi (p.es. buono! ottimo!); interiezioni (p.es. mmm…)).* ▪ Negación (*frasi dichiarative negative (p. es. neanche*)). ▪ Interrogación (*totali (p. es. Hai mangiato?); parziali introdotte da avv., pronomi e aggettivi interrogativi (p.es dove sei stata in vacanza?); disgiuntiva (p.es. sei arrivata a piedi o in macchina?)).* ▪ Expresión do tempo (presente (*presente*); pasado (*perfetto composto*)) e do aspecto (puntual (*tempi semplici*); durativo (*presente; perfetto composto*); habitual *(tempi semplici*); terminativo *(verbi intrinsecamente terminativi, p.es. arrivare)).* ▪ Expresión da modalidade: factualidade (*frasi dichiarative affermative e negative*); capacidade (*sapere + Inf.);* posibilidade *(potere + Inf.*); permiso (*potere+Inf.*	▪ Expresión de relacións lóxicas: adición (e, *nem, e também);* disxunción *(ou, ou…ou);* oposición/contraste *(mas*); causa (*porque; por isso)*; finalidade (*para + Inf.*); comparación (*mais/menos/ tão +* Adj./Adv.+ (do) que/ como /quanto; maior / mais pequeno...); superlativo absoluto (*-íssimo, -limo*). ▪ Relacións temporais (*antes, agora, depois*; *em seguida, logo).* ▪ Afirmación (sentenzas declarativas afirmativas; proforma (p. ex. *eu também; certamente*). ▪ Exclamación (formas elípticas: *Que (+ Subst.) + Adj.*, p. ex. *Que dia* lindo!; *Que gentil!*); sentenzas e sintagmas exclamativos, p. ex. *Está bom!*). ▪ Negación (sentenzas declarativas negativas con *não, nunca; nada, nemhum nenhum(a), ninguém).* ▪ Interrogación (sentenzas interrogativas directas totais; sentenzas interrogativas directas QU- (p. ex., *Quem fez o quê? Para que é isso?);* interrogativas *tags* (p. ex., *Queres ir ao cinema, não queres?*). ▪ Expresión do tempo: pasa-

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
kein; Grad, z. B. ganz, so, ein wenig). ▪ Expresión do espazo (*Präpositionen; Lokaladverbien*). ▪ Expresión do tempo (*Stundenzählung, z. B. „Es ist fünf vor halb zwölf"; Zeiteinheiten, z. B. Monate; Tageszeiten, z. B. der Vormittag; Ausdruck der Zeit [vor; früh; spät]).* ▪ Expresión do modo (*Modaladverbien, z. B. gern*).	permiso (*pouvoir, demander*); intención/desexo (*je voudrais*) ; cortesía. ▪ Expresión da existencia (*il y a, il n'y a pas*); a entidade (p. ex. *articles contractés, pronoms réfléchis, adjectifs démonstratifs*); a posesión (adxectivos posesivos dun e de varios propietarios);a cualidade (formación regular e irregular dos adxectivos). ▪ Expresión da cantidade: (plurais irregulares; números cardinais ata catro cifras; números ordinais ata dos cifras; *articles partitifs*). Adverbios de cantidade e medidas (*un (tout petit) peu, trop, pas assez + Adj., une boîte, un paquet*); o grao. ▪ Expresión do espazo (*prépositions et adverbes de lieu (sur, sous,…), position, distance, mouvement, direction, provenance (venir + contraction de), destination (aller + contraction à).* ▪ Expresión do tempo: puntual (*demain matin, jeudi soir*); divisións *(en (année));* indicacións de tempo (*demain, hier*); duración (*de…jusqu'à, en ce moment*); anterioridade (*il y a…*); posterioridade (*après*); secuenciación (*à*	puntual (*simple tenses*); durativo (*present and past simple/perfect*); habitual (*simple tenses (+ Adv., e. g. usually; used to*); incoativo (*start+verb +–ing*); terminativo (*stop +verb+–ing*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (*declarative sentences);* capacidade *(can; be able to);* posibilidade/*probabilidade (may; perhaps);* necesidade *(must; need; have (got) to);* obriga *(have (got) to; must; imperative);* permiso *(could);* intención *(present continuous*). ▪ Expresión da existencia (*e. g. there will be/has been*); a entidade (*count/uncount/collective/compound nouns; pronouns (relative, reflexive/emphatic); determiners);* a calidade (*e. g. good at maths; rather tired*). ▪ Expresión da cantidade (*singular/plural; cardinal and ordinal numerals. Quantity: e. g. all (the), most, both, none. Degree: e. g. really; quite; so;* ▪ *a little*). ▪ Expresión do espazo (*prepositions and adverbs of location, position, distance,*	*semplice*). ▪ Expresión da existencia (*p.es. c'è stato*); a entidade (*nomi; pronomi tonici e atoni; dimostrativi*);a calidade *(p.es. tutto, così).Genere e numero; accordo.* ▪ Expresión da cantidade *(singolare /plurale, numerali). Quantità: p.es. un pacchetto; grado: p.es. così bello.* ▪ Expresión do espazo *(preposizioni, avverbi ed espressioni che indicano luogo, posizione, distanza e origine).* ▪ Expresión do tempo *(l'ora; divisione e collocazione nel tempo; durata; anteriorità; posteriorità; intermittenza; frequenza).* ▪ Expresión do modo (*avverbi ed espressioni di modo*).	do (*pretérito perfeito simples e composto, imperfeito,*); presente (*presente*); futuro (*ir + Inf., presente do indicativo + Adv.; haver-de*)… ▪ Expresión do aspecto: puntual (tempos simples); durativo (*estar a + Inf., presente, pretérito imperfeito e pretérito perfeito composto do indicativo*; *continuar + Ger.*); habitual (*tempos simples (+ Adv.)*, p. ex. *No verão está calor*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (frases declarativas); permiso (poder + Inf.; ser possível/permitido + Inf.), intención (*pensar + Inf.; querer de /ter de + Inf.*, pretérito imperfeito gostar de + Inf.), capacidade (*é capaz de + Inf.; saber*); posibilidade/probabilidade (*poder; dever; ser possível / impossível + Inf.; talvez*); obrigación (imperativo). ▪ Expresión da existencia (p. ex., *ser, estar, haver/ter*); a entidade (substantivos contables/incontables/colectivos/ compostos; pronomes (relativos, reflexivos átonos/tónicos); determinantes); a calidade (*-íssimo, -ílimo; muito raro; melhor*). ▪ Expresión da cantidade:

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
	partir de); frecuencia (*d'habitude, une/deux/… fois par…*). ▪ Expresión do modo.	*motion, direction, origin and arrangement*). ▪ Expresión do tempo (*points (e. g. five to (ten)); divisions (e. g. century; season), and indications (ago; early; later) of estate; duration (from…to; during; until; since); anteriority (already; (not) yet); posteriority (afterwards; later); sequence (first, next, last); simultaneousness (while, as); frequency (e. g. often, usually*). ▪ Expresión do modo (*Adv. and phrases of manner, e. g. easily; by post*).		(singular/plural; numerais cardinais e ordinais); indefinida, absoluta (p. ex. *todo, maioria, ambos, nenhum…*) ou relativa (p. ex. *muito; tão; um pouco*). ▪ Expresión do espazo (preposicións e adverbios de lugar, localización, distancia; movemento, dirección, orixe e acomodación). ▪ Expresión do tempo (expresións, preposicións e locucións de tempo (momento puntual (p. ex., *são quinze para as três; em 1999*), divisións (p. ex., días, meses; século; estación) e indicacións (p. ex., *atrás, cedo, tarde*) de tempo; duración (p. ex., *de/desde...a; durante*); anterioridade (*ainda; ontem*); posterioridade (*depois, logo, próxima segunda-feira*); secuencia (*primeiro, depois, finalmente*); simultaneidade (*ao mesmo tempo*); frecuencia (p. ex., *geralmente; usualmente*). ▪ Expresión do modo (expresións, preposicións e locucións prepositivas de modo, p. ex., devagar, pior).

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

3º de ESO

	Segunda Lingua Estranxeira. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Comprensión de textos orais			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i	▪ B1.1. Estratexias de comprensión: – Mobilización de información previa sobre o tipo de tarefa e o tema. – Identificación do tipo textual, adaptando a comprensión a el. – Distinción de tipos de comprensión (sentido xeral, información esencial e puntos principais). – Formulación de hipóteses sobre contido e contexto. – Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir da comprensión de elementos significativos, lingüísticos e paralingüísticos (acenos, entoación, etc.) – Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir do coñecemento doutras linguas e de elementos non lingüísticos (imaxes, música, etc.). – Reformulación de hipóteses a partir da comprensión de novos elementos. ▪ B1.2. Tolerancia da comprensión parcial ou vaga nunha situación comunicativa. ▪ B1.3. Perseveranza no logro da comprensión oral, reescoitando o	▪ B1.1. Coñecer e saber aplicar as estratexias máis adecuadas para a comprensión do sentido xeral, os puntos principais ou a información máis importante do texto. ▪ B1.2. Identificar o sentido xeral, os puntos principais e a información máis importante en textos orais breves e ben estruturados, transmitidos de viva voz ou por medios técnicos e articulados a velocidade lenta, nun rexistro formal, informal ou neutro, e que versen sobre asuntos habituais en situacións cotiás ou sobre aspectos concretos de temas xerais ou do propio campo de interese nos ámbitos persoal, público e educativo, sempre que as condicións acústicas non distorsionen a mensaxe e se poida volver escoitar o dito. ▪ B1.3. Comprender instrucións moi básicas pronunciadas lenta e claramente, e seguir indicacións sinxelas e breves. ▪ B1.4. Comprender transaccións moi básicas de bens e servizos elementais na vida cotiá, transmitidas de viva voz ou por medios técnicos, e moi ben articuladas e lentamente, sempre que as condi-	▪ SLEB1.1. Nas actividades de aula, persevera no seu proceso de comprensión, axustándoo ás necesidades da tarefa (de comprensión global, lectiva ou detallada) e mellorándoo, de ser o caso: saca conclusións sobre a actitude do falante e sobre o contido baseándose na entoación e na velocidade da fala; deduce intencións a partir do volume da voz do falante; fai anticipacións do que segue (palabra, frase, resposta, etc.), e infire o que non se comprende e o que non se coñece mediante os propios coñecementos e as experiencias noutras linguas.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ SLEB1.2. Capta a información máis importante de indicacións, anuncios, mensaxes e comunicados breves e articulados de maneira lenta e clara, sempre que as condicións acústicas sexan boas e o son non estea distorsionado.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB1.3. Entende os puntos principais do que se lle di en transaccións e xestións cotiás e estruturadas (por exemplo, en hoteis, tendas, albergues, restaurantes, espazos de lecer ou centros docen-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	texto gravado ou solicitando repetición do dito.	cións acústicas sexan boas e se se poden escoitar máis dunha vez. ▪ B1.5. Comprender o sentido xeral e a información específica predicible de conversas básicas sobre temas cotiáns que se desenvolvan na súa presenza, nas que se describan, de xeito moi breve e sinxelo, persoas, lugares e obxectos, e se narren acontecementos elementais, sempre que poida solicitar que se repita o dito. ▪ B1.6. Seguir un texto breve articulado con claridade e pausadamente, no que se utilicen expresións sinxelas e habituais previamente traballadas e referidas a temas moi coñecidos dos ámbitos persoal e educativo (datos persoais, gustos e hábitos, materias que cursa, etc.), adecuado ao seu nivel escolar, actuando, de ser o caso, como mediación lingüística. ▪ B1.7. Comprender a información esencial de pasaxes curtas gravadas, que conteñan conversas, narracións e/ou descricións predicibles, e de presentacións moi sinxelas emitidas con estruturas e léxico moi básico, e o apoio de imaxes moi redundantes, que traten sobre asuntos da vida cotiá e de necesidade inmediata, previamente traballados, e que estean pronunciadas con lentitude e claridade, aínda que sexa necesario escoitalas	tes) nas que se utilicen frases feitas e estruturas sinxelas e previamente traballadas sobre datos persoais, horarios, prezos, números e preguntas sinxelas, e que se desenvolvan con lentitude e boa articulación.	
			▪ SLEB1.4. Comprende, nunha conversa informal na que participa, descricións, narracións e opinións formulados en termos sinxelos sobre asuntos prácticos da vida diaria e sobre aspectos xerais de temas do seu interese, cando se lle fala con claridade, amodo e directamente, e se a persoa interlocutora está disposta a repetir ou reformular o dito.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ SLEB1.5. Comprende, nunha conversa formal na que participa (por exemplo, nun centro docente), preguntas sinxelas sobre asuntos persoais ou educativos (datos persoais, intereses, preferencias e gustos persoais, etc.), sempre que poida pedir que se lle repita, aclare ou elabore algo do que se lle dixo.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ SLEB1.6. Identifica as ideas principais de programas de televisión e de presentacións moi sinxelas e ben estruturadas sobre asuntos cotiáns predicibles ou do seu interese, previamente traballados, articu-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD

	Segunda Lingua Estranxeira. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		máis dunha vez.	lados con lentitude e claridade (por exemplo, noticias ou reportaxes breves), cando as imaxes constitúen grande parte da mensaxe.	
	Bloque 2. Produción de textos orais			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i	▪ B2.1. Estratexias de produción: – Planificación: – Identificación do contexto, o destinatario e a finalidade da produción ou da interacción. – Adecuación do texto ao destinatario, ao contexto e á canle, escollendo os expoñentes lingüísticos necesarios para lograr a intención comunicativa. – Execución: – Concepción da mensaxe con claridade, distinguindo a súa idea ou ideas principais, e a súa estrutura básica. – Activación dos coñecementos previos sobre modelos e secuencias de interacción, e elementos lingüísticos previamente asimilados e memorizados. – Expresión da mensaxe con claridade e coherencia básica, estruturándoa adecuadamente e axustándose, de ser o caso, aos modelos e ás fórmulas de cada tipo de texto memoriza-	▪ B2.1. Pronunciar de maneira intelixible, aínda que se cometan erros de pronuncia polos que as persoas interlocutoras teñan que solicitar repeticións para entender a mensaxe. ▪ B2.2. Coñecer e saber aplicar as estratexias máis adecuadas para producir textos orais monolóxicos ou dialóxicos breves e de estrutura moi simple e clara, utilizando, entre outros, procedementos como a adaptación da mensaxe aos recursos dos que se dispón, ou a reformulación ou explicación de elementos. ▪ B2.3. Intercambiar de xeito intelixible información sobre transaccións e xestións cotiás moi elementais, usando un repertorio básico de palabras e frases simples memorizadas, e facéndose comprender aínda que a persoa interlocutora necesite que se repita ou repetir o dito. ▪ B2.4. Interactuar de xeito simple en intercambios claramente estruturados, utilizando fórmulas ou xestos	▪ SLEB2.1. Fai presentacións breves e ensaiadas, seguindo un guión escrito, sobre aspectos concretos de temas xerais ou relacionados con aspectos básicos dos seus estudos, e responde a preguntas breves e sinxelas de oíntes sobre o contido destas se se articulan clara e lentamente.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CSIEE ▪ CD
			▪ SLEB2.2. Desenvólvese coa eficacia suficiente en xestións e transaccións cotiás, como son as viaxes, o aloxamento, o transporte, as compras e o lecer (horarios, datas, prezos, actividades, etc.), seguindo normas de cortesía básicas (saúdo e tratamento), facéndose comprender aínda que a persoa interlocutora necesite que se lle repita ou repetir o dito.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD ▪ CSIEE ▪
			▪ SLEB2.3. Participa en conversas informais breves, cara a cara ou por teléfono, ou por outros medios técnicos, nas que establece contacto social, se intercambia información e se expresan opinións de xeito sinxelo e breve, se fan invita-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	dos e traballados en clase previamente. – Reaxuste da tarefa (emprender unha versión máis modesta) ou da mensaxe (limitar o que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos lingüísticos dispoñibles. – Compensación das carencias lingüísticas mediante procedementos lingüísticos, e paralingüísticos. – Lingüísticos: – Modificación de palabras de significado parecido. – Definición ou reformulación dun termo ou expresión. – Uso da lingua materna ou "estranxeirización" de palabras da lingua meta. – Petición de axuda. – Paralingüísticos: – Sinalación de obxectos, uso de deícticos ou realizar accións que aclaran o significado. – Uso da linguaxe corporal culturalmente pertinente (acenos, expresións faciais, posturas, e contacto visual ou corporal). – Uso de elementos cuasilé-	simples para tomar ou manter a quenda de palabra, aínda que poidan darse desaxustes na adaptación ao interlocutor. ▪ B2.5. Dar información sobre datos básicos persoais, expectativas ou gustos, utilizando un repertorio moi básico de expresións memorizadas sinxelas e habituais sobre estes datos, sempre que poida pedir confirmación da comprensión á persoa interlocutora ou que se lle repita o dito.	cións e ofrecementos, se piden e se ofrecen cousas, se piden e se dan indicacións ou instrucións, ou se discuten os pasos que hai que seguir para realizar unha actividade conxunta, expresando o acordo ou o desacordo de xeito moi básico.	
			▪ SLEB2.4. Desenvólvese de maneira simple nunha conversa formal ou entrevista (por exemplo, para realizar un curso de verán), achegando a información necesaria, expresando de maneira sinxela as súas opinións sobre temas habituais, e reaccionando de forma simple ante comentarios formulados de maneira lenta e clara, sempre que poida pedir que se lle repitan os puntos clave se o necesita.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

	Segunda Lingua Estranxeira. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	xicos (hum, puah, etc.) de valor comunicativo. ▪ B2.2. Actitude de respecto cara a si mesmo/a e cara ás demais persoas para comprender e facerse comprender. ▪ B2.3. Rutinas ou modelos elementais de interacción segundo o tipo de situación de comunicación: saúdos e despedidas, felicitacións, invitacións, expresións da dor, conversa telefónica, compravenda, e outras igualmente cotiás e básicas.			
	Bloque 3. Comprensión de textos escritos			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i	▪ B3.1. Estratexias de comprensión: – Mobilización de información previa sobre o tipo de tarefa e o tema, a partir da información superficial: imaxes, organización na páxina, títulos de cabeceira, etc. – Identificación do tipo de lectura demandado pola tarefa (en superficie ou oceánica, selectiva, intensiva ou extensiva). – Distinción de tipos de comprensión necesarios para a realización da tarefa (sentido xeral, información esencial e puntos principais). – Formulación de hipóteses sobre contido e contexto. – Inferencia e formulación de hipó-	▪ B3.1. Utilizar estratexias de lectura (recursos ás imaxes, a títulos e outras informacións visuais, aos coñecementos previos sobre o tema ou a situación de comunicación, e aos transferidos desde as linguas que coñece), identificando a información máis importante e deducindo o significado de palabras e expresións non coñecidas polo contexto e mediante os coñecementos e as experiencias noutras linguas. ▪ B3.2. Seguir instrucións e consignas básicas e comprender avisos, obrigas e prohibicións moi básicas e predicibles, traballadas previamente, referidas a necesidades	▪ SLEB3.1. Capta o sentido xeral e algúns detalles importantes de textos xornalísticos moi breves en calquera soporte e sobre temas xerais ou do seu interese e moi coñecidos, se os números, os nomes, as ilustracións e os títulos constitúen gran parte da mensaxe.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB3.2. Identifica, con axuda da imaxe, instrucións xerais breves e sinxelas de funcionamento e manexo de aparellos de uso cotián (por exemplo, unha máquina expendedora), así como instrucións sinxelas para a realización de actividades e normas de seguridade básicas (por exemplo, nun centro	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	teses sobre significados a partir da comprensión de elementos significativos, lingüísticos e paratextuais, e do coñecemento e as experiencias noutras linguas. – Reformulación de hipóteses a partir da comprensión de novos elementos.	inmediatas, de estrutura moi sinxela e con apoio visual. ▪ B3.3. Comprender información relevante e previsible en textos informativos ou narrativos breves, moi sinxelos e ben estruturados, relativos a esxperiencias e a coñecementos propios da súa idade. ▪ B3.4. Identificar a idea xeral, os puntos máis relevantes e a información importante en textos, tanto en formato impreso como en soporte dixital, breves e ben estruturados, escritos nun rexistro neutro ou informal, que traten de asuntos habituais en situacións cotiás, de aspectos concretos de temas de interese persoal ou educativo, e que conteñan estruturas sinxelas e un léxico de uso frecuente.	docente).	
			▪ SLEB3.3. Comprende correspondencia persoal sinxela en calquera formato na que se fala de si mesmo/a; se describen persoas, obxectos, lugares e actividades; se narran acontecementos pasados, e se expresan de maneira sinxela sentimentos e desexos, plans e opinións sobre temas xerais, coñecidos ou do seu interese.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB3.4. Entende a idea xeral de correspondencia formal na que se informa sobre asuntos do seu interese no contexto persoal ou educativo (por exemplo, sobre un curso de verán).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB3.5. Entende información específica esencial en páxinas web e outros materiais de referencia ou consulta claramente estruturados sobre temas relativos a asuntos do seu interese (por exemplo, sobre unha cidade), sempre que poida reler as seccións difíciles.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
	Bloque 4. Produción de textos escritos			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i	▪ B4.1. Estratexias de produción: – Planificación: – Mobilización e coordinación das propias competencias xe-	▪ B4.1. Aplicar estratexias básicas para producir textos (elección da persoa destinataria, finalidade do escrito, planificación, redacción do borrador, revisión do texto e ver-	▪ SLEB4.1. Escribe correspondencia persoal breve na que se establece e mantén o contacto social (por exemplo, con amigos/as noutros países), na que se intercambia in-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	rais e comunicativas, co fin de realizar eficazmente a tarefa (repasar o que se sabe sobre o tema, o que se pode ou se quere dicir, etc.). – Localización e uso adecuado de recursos lingüísticos ou temáticos (uso dun dicionario ou dunha gramática, obtención de axuda, etc.). – Uso de elementos coñecidos obtidos de modelos moi sinxelos de textos escritos, para elaborar os propios textos. – Execución: – Elaboración dun borrador seguindo textos modelo. – Estruturación do contido do texto. – Organización do texto en parágrafos curtos abordando en cada un unha idea principal, conformando entre todos o seu significado ou a idea global. – Expresión da mensaxe con claridade axustándose aos modelos e ás fórmulas de cada tipo de texto. – Reaxuste da tarefa (emprender unha versión máis modesta) ou da mensaxe (limitar o que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos lingüísticos dispoñibles.	sión final), a partir de modelos moi estruturados e con axuda previa na aula. ▪ B4.2. Completar documentos moi básicos nos que se solicite información persoal. ▪ B4.3. Escribir mensaxes moi sinxelas e moi breves con información, instrucións e indicacións moi básicas relacionadas con actividades cotiás e de necesidade inmediata. ▪ B4.4. Producir textos curtos a partir de modelos sinxelos e básicos, actuando, de ser o caso, como mediación lingüística (adecuada ao seu nivel escolar) e cun formato preestablecido, en soporte tanto impreso como dixital, amosando interese pola presentación limpa e ordenada do texto.	formación, se describen en termos sinxelos sucesos importantes e experiencias persoais, e se fan e se aceptan ofrecementos e suxestións (por exemplo, cancelación, confirmación ou modificación dunha invitación ou duns plans).	▪ CD
			▪ SLEB4.2. Completa un cuestionario sinxelo con información persoal básica e relativa aos seus intereses ou ás súas afeccións (por exemplo, para asociarse a un club internacional de xente nova).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB4.3. Escribe notas e mensaxes (mensaxes instantáneas, chats, etc.), onde fai comentarios moi breves ou dá instrucións e indicacións relacionadas con actividades e situacións da vida cotiá e do seu interese, respectando as convencións e as normas de cortesía máis importantes.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB4.4. Escribe correspondencia formal moi básica e breve, dirixida a institucións públicas ou privadas, ou a entidades comerciais, fundamentalmente para solicitar información, respectando as convencións formais e as normas de cortesía básicas deste tipo de textos, e fai unha presentación do texto limpa e ordenada.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	– Recurso aos coñecementos previos (utilizar frases feitas e locucións, do tipo "éme igual", "sóame", etc.). – Revisión: – Identificación de problemas, erros e repeticións. – Atención ás convencións ortográficas e aos signos de puntuación. – Presentación coidada do texto (marxes, limpeza, tamaño da letra, etc.). – Reescritura definitiva.			
	Bloque 5: Coñecemento da lingua, e consciencia intercultural e plurilingüe			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i ▪ o	▪ B5.1. Patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación básicos: – Sons e fonemas vocálicos. – Sons e fonemas consonánticos e as súas agrupacións. – Procesos fonolóxicos máis básicos. – Acento fónico dos elementos léxicos illados e na oración. ▪ B5.2. Patróns gráficos e convencións ortográficas: – Uso das normas básicas de ortografía da palabra. – Utilización adecuada da ortografía da oración: coma, punto e coma, puntos suspensivos, parénteses e comiñas.	▪ B5.1. Discriminar patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación de uso máis básico, recoñecendo o seu significados evidente, e pronunciar e entoar con razoable comprensibilidade, aínda que teña que repetir varias veces para se facer entender. ▪ B5.2. Recoñecer e utilizar as convencións ortográficas, tipográficas e de puntuación, con corrección suficiente para o seu nivel escolar. ▪ B5.3. Utilizar para a comprensión e a produción de textos orais e escritos os coñecementos socioculturais e sociolingüísticos adquiridos relativos a relacións interpersoais, comportamento e convencións so-	▪ SLEB5.1. Produce con suficiente intelixibilidade léxico e estruturas moi básicas, e trazos fonéticos que distinguen fonemas (nasalización, sonorización, etc.) e persevera no uso de patróns moi básicos de ritmo, entoación e acentuación de palabras e frases.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ SLEB5.2. Utiliza adecuadamente as convencións orais e escritas básicas propias da lingua estranxeira no desenvolvemento do proceso comunicativo oral e escrito (saúdos, despedidas, fórmulas moi básicas de tratamento, etc.), e amosa respecto polas diferenzas culturais que poidan existir.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Diario Oficial de Galicia

	Segunda Lingua Estranxeira. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B5.3. Aspectos socioculturais e sociolingüísticos: – Recoñecemento e uso de convencións sociais básicas e normas de cortesía propias da súa idade e de rexistros informal e estándar, e da linguaxe non verbal elemental na cultura estranxeira. – Achegamento a algúns aspectos culturais visibles: hábitos, horarios, actividades ou celebracións máis significativas; condicións de vida elementais (vivenda); relacións interpersoais (familiares, de amizade ou escolares), comida, lecer, deportes, comportamentos proxémicos básicos, lugares máis habituais, etc.; e a costumes, valores e actitudes moi básicos e máis evidentes sobre aspectos propios da súa idade nos países onde se fala a lingua estranxeira. – Identificación dalgunhas similitudes e diferenzas elementais e máis significativas nos costumes cotiáns entre os países onde se fala a lingua estranxeira e o noso. – Actitude receptiva e respectuosa cara ás persoas, os países e as comunidades lingüísticas que falan outra lingua e teñen unha cultura diferente á propia.	ciais, respectando as normas de cortesía máis básicas nos contextos respectivos. ▪ B5.4. Producir textos e inferir o significado probable de palabras ou frases a partir das experiencias e os coñecementos transferidos desde as linguas que coñece. ▪ B5.5. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais. ▪ B5.6. Distinguir e levar a cabo as funcións demandadas polo propósito comunicativo, mediante os expoñentes básicos das devanditas funcións e os patróns discursivos de uso máis habitual, e utilizar un repertorio léxico suficiente para comunicar no seu nivel escolar, sempre que sexan traballados na clase previamente	▪ SLEB5.3. Nas actividades de aula, pode explicar o proceso de produción de textos e de hipóteses de significados tomando en consideración os coñecementos e as experiencias noutras linguas.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ SLEB5.4. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD ▪ CSIEE
			▪ SLEB5.5. Comprende e comunica o propósito solicitado na tarefa ou ligado a situacións de necesidade inmediata da aula (pedir ou dar información, agradecer, desculparse, solicitar algo, invitar, etc.) utilizando adecuadamente as estruturas sintáctico-discursivas e o léxico necesarios, propios do seu nivel escolar e traballados previamente.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

	Segunda Lingua Estranxeira. 3º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B5.4. Plurilingüismo: – Identificación de similitudes e diferenzas entre as linguas que coñece para mellorar a súa aprendizaxe e lograr unha competencia comunicativa integrada. – Participación en proxectos nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais, e valorando positivamente as competencias que posúe como persoa plurilingüe. ▪ B5.5. Funcións comunicativas: – Iniciación e mantemento de relacións persoais e sociais básicas propias da súa idade. – Descrición de calidades físicas e abstractas moi básicas de persoas, obxectos, lugares e actividades. – Narración de acontecementos e descrición de estados e situacións presentes, e expresión moi básica de sucesos futuros. – Petición e ofrecemento de información e indicacións, e expresión moi sinxela de opinións e advertencias. – Expresión do coñecemento, o descoñecemento e a certeza. – Expresión da vontade, a intención, a orde, a autorización e a			

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Segunda Lingua Estranxeira. 3º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	prohibición. – Expresión do interese, a aprobación, o aprecio, a satisfacción e a sorpresa, así como os seus contrarios. – Establecemento e mantemento básicos da comunicación e a organización elemental do discurso. ▪ B5.6. Léxico oral e escrito básico de uso común relativo a: – Identificación persoal elemental; vivenda, fogar e contexto; actividades básicas da vida diaria; familia e amizades; traballo, tempo libre, lecer e deporte; vacacións; saúde máis básica e coidados físicos elementais; educación e estudo; compras básicas; alimentación e restauración; transporte, tempo meteorolóxico e tecnoloxías da información e da comunicación. – Expresións fixas, enunciados fraseolóxicos moi básicos e moi habituais (saúdos, despedidas, preguntas por preferencias, expresións sinxelas de gustos), e léxico sobre temas relacionados con contidos moi sinxelos e predicibles doutras áreas do currículo. ▪ B5.7. Estruturas sintáctico-discursivas propias de cada idioma.			

[1]**Contidos sintáctico-discursivos por idiomas:**

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*und*; *auch*); disxunción (*oder*); oposición (*aber*); causa (*weil*); comparación (*so / nicht so + Adjektiv + wie; schneller als; der schnellste*); condición (*wenn*); estilo indirecto. ▪ Afirmación. ▪ Exclamación. ▪ Negación (*negative Sätze mit nicht, nie, nicht + Adjektiv, niemand, nichts*). ▪ Interrogación (*W-Fragen, z. B. „Wofür ist das gut?"; Ja/Nein-Fragen*). ▪ Expresión do tempo: pasado (*Präteritum; Perfekt*); presente (Präsens). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (*Aussagesätze); capacidade (mögen); posibilidade/probabilidade (können; dürfen; vielleicht);* necesidade *(müssen);* obriga *(müssen; sollen; Imperativ);* permiso *(dürfen);* intención *(Präsens)*. ▪ Expresión da existencia (z. B. es gibt); da entidade (*zusammengesetzte Nomen; Pronomen [Relativ-, Reflexiv- und Determinativpronomina]); da calidade (z. B. „gut im Rechnen",*	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*et*); disxunción (*ou*); oposición (*par contre*); causa (*comme*); finalidade (*afin de + Inf.*); comparación (*plus/moins que*); consecuencia (*donc*); explicativas (*parce que*). ▪ Relacións temporais (*de… à, dans, il y a, en*). ▪ Exclamación (*Oh là là! On y va! Quel+nom !*); *locutions adverbiales (Tout fait ! Bien sûr !)* ▪ Negación (negación nos tempos compostos). ▪ Interrogación (*que, quoi; inversión (V + Suj.); réponses (si, pron. tonique + oui/non, pron. tonique + aussi/non plus)*. ▪ Expresión do tempo: presente; pasado (*passé récent, passé composé: participes passés avec les accords*); futuro (*futur proche*). Introdución do condicional (fórmula de cortesía: *j'aimerais*). ▪ Expresión do aspecto: puntual (frases simples); habitual (frases simples + Adv. (ex: *toujours, d'habitude*); incoativo;terminativo (*venir de +*	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*and, too, also*); disxunción (*or*); oposición (*but*); causa (*because (of); due to*); finalidade (*to + infinitive; for +-ing*); comparación (*as/not so +Adj.+ as; more comfortable/ quickly, faster (than), the fastest*); resultado (so…); condición (*if; unless)*. ▪ Relacións temporais (*as soon as; while)*. ▪ Afirmación (*affirmative sentences; tags*). ▪ Exclamación (*What + (Adj. +) noun, e. g. What a wonderful holiday!; How + Adj., e. g. How interesting!; exclamatory sentences and phrases, e. g. Well, that is a surprise! Fine! Great!*). ▪ Negación (*negative sentences with not, never, nobody, nothing; negative tags*). ▪ Interrogación (*Wh- questions; Aux. Questions; What is this for?; tags*). ▪ Expresión do tempo: pasado (*past simple and continuous; present perfect; past perfect*); presente (*present simple and continuous*); futuro (*going to;*	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*(e) anche, (e) neanche*); oposición (*invece*); condición (*se*). ▪ Relacións temporais (*dopo + sintagma nominale (p.es. dopo la partita siamo ritornati a casa), mentre*). ▪ Afirmación (*frasi dichiarative affermative e proforma (p.es. anche io, anch'io)*). ▪ Exclamación (*forme ellittiche: nome (p.es. forza! coraggio!); avverbio (p.es. certo!); interiezioni (p.es. boh! non lo so proprio)*). ▪ Negación (*proforma (p.es. no, neanch'io); frasi dichiarative negative con non (mai)*). ▪ Interrogación (*totali ((p. es. da piccola giocavi a calcio?); parziali introdotte da avv., pronomi e aggettivi interrogativi (p.es. cosa hai fatto di bello ieri?)*). ▪ Expresión do tempo: (pasado (*imperfetto e perfetto composto*)) e do aspecto (puntual (*tempi semplici*); durativo (*presente e imperfetto; perfetto composto (+Avv.); perifrasi stare + gerundio*); habitual (*tempi semplici e perfetto compos-*	▪ Expresión de relacións lóxicas: adición (e, *nem, e também, e também não);* disxunción *(ou, ou…ou);* oposición/contraste *(mas, mesmo assim*); causa (*porque; por isso; como*); finalidade (*para + Inf.*); comparación (*mais/menos/ tão* + Adj./Adv.+ (do) que/ como /quanto; maior / mais pequeno...; superlativo absoluto (*-íssimo, -limo*); resultado (*assim, por isso*); condición (se, sem); discurso indirecto (informacións, ofrecementos, suxestións e ordes). ▪ Relacións temporais (*antes, agora, depois*; *em seguida, logo; enquanto)*. ▪ Afirmación (sentenzas declarativas afirmativas; proforma: p. ex. *eu também; certamente*). ▪ Exclamación (formas elípticas: Que (+ Subst.) + Adj., p. ex. *Que dia* lindo!; *Que gentil!*); sentenzas e sintagmas exclamativos, p. ex. *Puxa, este PC está muito caro! Está bom!*). ▪ Negación (sentenzas declarativas negativas con *não, nunca; nada, nenhum(a), ninguém;* profor-

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
„ziemlich müde"). ▪ Expresión da cantidade (*Singular und Plural; Kardinal- und Ordinalzahlen; Quantität, z. B. alle, beide, kein; Grad, z. B. eigentlich, ganz, so, ein wenig*). ▪ Expresión do espazo (*Präpositionen; Lokaladverbien*). ▪ Expresión do tempo (*Stundenzählung, z. B. „Viertel vor acht"; Zeiteinheiten, z. B. Jahrhundert; Jahreszeit; Ausdruck der Zeit [vor; früh; spät]; Häufigkeit, z. B. oft, normalerweise).* ▪ Expresión do modo (*Modaladverbien und -sätze*).	*Inf.*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (*phrases déclaratives*); capacidade (*être capable de*); posibiliade/probabilidade (*peut-être*); necesidade (*avoir besoin de + infinitif, il faut*); obriga/prohibición (*il faut, verbe devoir*, imperativo); permiso (*pouvoir, demander*); intención/desexo (*avoir envie de*) ; cortesía. ▪ Expresión da existencia (presentativos); a entidade (*articles, noms composés, pronoms réfléchis, adjectifs démonstratifs*; proposicións adxectivais (*qui/que*)); a cualidade (posición dos adxectivos, *facile/ difficile à…*); a posesión (adxectivos posesivos). ▪ Expresión da cantidade: (plurais irregulares; números cardinais ata catro cifras; números ordinais ata dos cifras; articles partitifs). Adverbios de cantidade e medidas (*un (tout petit) peu, trop, (beaucoup) trop, pas assez + Adj., un pot, kilomètres…*); o grao. ▪ Expresión do espazo (prépositions et adverbes de lieu, position, distance, mouvement, direction, provenance, destination).	*will; present simple and continuous + Adv.).* ▪ Expresión do aspecto: puntual (*simple tenses*); durativo (*present and past simple/perfect*); habitual (*simple tenses (+ Adv., e. g. usually); used to*); incoativo (*start +verb+ –ing*); terminativo (*stop+verb+ –ing*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (*declarative sentences*); capacidade (*can; be able to*); posibilidade/probabilidade (*may; might; perhaps*); necesidade (*must; need; have (got) to)*; obriga (*have (got) to; must; imperative*); permiso (*could; allow*); intención (*present continuous*). ▪ Expresión da existencia (*e. g. there will be/has been*); a entidade (*count/uncount/collective/compound nouns; pronouns (relative, reflexive/emphatic); determiners*); a calidade (*e. g. good at maths; rather tired).* ▪ Expresión da cantidade (*singular/plural; cardinal and ordinal numerals. Quantity: e. g. all (the), most, both, none. Degree: e. g. really; quite; so; a little*).	*to (+Avv.)).* ▪ Expresión da modalidade: factualidade (*frasi dichiarative affermative e negative*); necesidade (*avere bisogno di + N / Inf.);* obriga (*imperativo informale*); permiso (*imperativo informale*); intención (*imperfetto di verbi volitivi + N / Inf.; avere voglia di + Inf.).* ▪ Expresión da existencia (*p.es. c'era/c'erano*); a entidade (*nomi; pronomi tonici e atoni, riflessivi; possessivi*);a calidade (*p.es. troppo).Genere e numero; accordo.* ▪ Expresión da cantidade *(singolare /plurale, numerali). Quantità: p.es. ciascuno; grado: p.es. troppo bello.* ▪ Expresión do espazo *(preposizioni, avverbi ed espressioni che indicano luogo, distanza, movimento e direzione).* ▪ Expresión do tempo *(l'ora; divisione e collocazione nel tempo; durata; anteriorità; posteriorità; contemporaneità; sequenza; intermittenza; frequenza).* ▪ Expresión do modo (*avverbi ed espressioni di modo*).	ma, p. ex., *eu também não, eu tampouco).* ▪ Interrogación (sentenzas interrogativas directas totais; sentenzas interrogativas directas QU- (p. ex., *Quem fez o quê? Para que é isso?);* interrogativas *tags* (p. ex., *Queres ir ao cinema, não queres?);* interrogativas eco e duplas). ▪ Expresión do tempo: pasado (pretérito imperfeito, perfeito simples e perfeito composto); presente (presente); futuro (presente do indicativo + Adv.; futuro simples; haver-de)… ▪ Expresión do aspecto: puntual (tempos simples); durativo (estar a + Inf., presente, pretérito imperfeito e pretérito perfeito composto do indicativo; futuro simples; continuar + Ger.); habitual (tempos simples (+ Adv.), p. ex. No verão está calor); incoativo (*começar a + Inf.*); iterativo (*pretérito imperfeito do indicativo; prefixo re-*, p. ex. *reler*); terminativo (pretérito perfeito simple simples e composto; acabar de + Inf.). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (frases declarativas); permiso (poder + Inf.; ser possível/permitido

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
	▪ Expresión do tempo: puntual (*moments du jour (le matin, le soir), demain matin, jeudi soir) ;* divisións *(au … siècle, en (année)*); indicacións de tempo (*après-demain, avant-hier, tout de suite*); duración (*maintenant*); anterioridade (*I y a…que*); posterioridade (*plus tard*); secuenciación (*finalement*); simultaneidade (*au moment où, en même temps*); frecuencia (*d'habitude, une/deux/… fois par…).* ▪ Expresión do modo.	▪ Expresión do espazo (*prepositions and adverbs of location, position, distance, motion, direction, origin and arrangement*). ▪ Expresión do tempo (*points (e. g. five to (ten)); divisions (e. g. century; season), and indications (ago; early; later) of estate; duration (from…to; during; until; since); anteriority (already; (not) yet); posteriority (afterwards; later); sequence (first, next, last); simultaneousness (while, as); frequency (e. g. often, usually).* ▪ Expresión do modo (*Adv. and phrases of manner, e. g. easily; by post*).		+ Inf.), intención (pensar + Inf.; querer de /ter de + Inf., pretérito imperfeito gostar de + Inf.), capacidade (é capaz de + Inf.; saber); posibilidade/probabilidade (*poder; dever; ser possível / impossível + Inf.; talvez*); obrigación (imperativo; *ter que /de, dever*); prohibición (imperativo negativo); necesidade (ser preciso / necessário + Inf.). ▪ Expresión da existencia (p. ex., ser, estar, haver/ter); a entidade (substantivos contables/incontables/colectivos/ compostos; pronomes (relativos, reflexivos átonos/tónicos); determinantes); a calidade e o grao (-íssimo, -ílimo; muito raro; melhor). ▪ Expresión da cantidade: (singular/plural; numerais cardinais e ordinais); indefinida, absoluta (p. ex. todo(a), maioria, ambos(as), nenhum(a)…) ou relativa (p. ex. muito; tão; um pouco); definida (multiplicativos e partitivos). ▪ Expresión do espazo (preposicións e adverbios de lugar, localización, distancia, movemento, dirección, orixe e acomodación). ▪ Expresión do tempo (ex-

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
				presións, preposicións e locucións de tempo (momento puntual (p. ex., são quinze para as três; em 1999), divisións (p. ex., días, meses; século; estación) e indicacións (p. ex., atrás, cedo, tarde) de tempo; duración (p. ex., de/desde...a; durante); anterioridade (ainda; ontem); posterioridade (depois, logo, próxima segunda-feira); secuencia (primeiro, depois, finalmente); simultaneidade (ao mesmo tempo); frecuencia (p. ex., geralmente; usualmente). ▪ Expresión do modo (expresións, preposicións e locucións prepositivas de modo, p. ex., devagar, pior).

4º de ESO

	Segunda Lingua Estranxeira. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Comprensión de textos orais			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i	▪ B1.1. Estratexias de comprensión: – Mobilización de información previa sobre o tipo de tarefa e o tema.	▪ B1.1. Coñecer e saber aplicar as estratexias máis adecuadas para a comprensión do sentido xeral, a información esencial, os puntos e as ideas principais, ou os detalles re-	▪ SLEB1.1. Nas actividades de aula, persevera no seu proceso de comprensión, axustándoo ás necesidades da tarefa (de comprensión global, selectiva ou detallada) e mello-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	– Identificación do tipo textual, adaptando a comprensión a el. – Distinción de tipos de comprensión (sentido xeral, información esencial e puntos principais). – Formulación de hipóteses sobre o contido e o contexto. – Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir da comprensión de elementos significativos, lingüísticos e paralingüísticos (acenos, entoación, etc.). – Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir do coñecemento doutras linguas, e de elementos non lingüísticos (imaxes, música, etc.). – Reformulación de hipóteses a partir da comprensión de novos elementos. ▪ B1.2. Tolerancia da comprensión parcial ou vaga nunha situación comunicativa. ▪ B1.3. Perseveranza no logro da comprensión oral, reescoitando o texto gravado ou solicitando repetición do dito.	levantes do texto. ▪ B1.2. Identificar a información esencial, os puntos principais e os detalles máis relevantes en textos orais breves e ben estruturados, transmitidos de viva voz ou por medios técnicos e articulados a velocidade lenta ou media, nun rexistro formal, informal ou neutro, e que versen sobre asuntos cotiáns en situacións habituais ou sobre temas xerais ou do propio campo de interese nos ámbitos persoal, público e educativo, sempre que as condicións acústicas non distorsionen a mensaxe e se poida volver escoitar o dito. ▪ B1.3. Comprender o esencial en situacións que impliquen a solicitude de información xeral (datos persoais básicos, lugares, horarios, datas, prezos, cantidades e actividades cotiás, etc.), sempre que se fale con lentitude e con claridade. ▪ B1.4. Comprender o esencial en conversas sinxelas, básicas e breves sobre descricións, narracións, puntos de vista e opinións relativos a temas frecuentes e de necesidade inmediata relativas ao ámbito persoal, sempre que se fale con lentitude, articulando de forma clara e comprensible, e se a persoa interlocutora está disposta a repetir ou reformular o dito. ▪ B1.5. Comprender o sentido xeral e	rándoo, de ser o caso: facendo anticipacións do que segue (palabra, frase, resposta, etc.) e inferindo o que non se comprende e o que non se coñece mediante os propios coñecementos e as experiencias doutras linguas.	
			▪ SLEB1.2. Capta os puntos principais e os detalles salientables de indicacións, anuncios, mensaxes e comunicados breves, articulados de xeito lento e claro (por exemplo, por megafonía, ou nun contestador automático), sempre que as condicións acústicas sexan boas e o son non estea distorsionado.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB1.3. Comprende, nunha conversa formal ou nunha entrevista na que participa (por exemplo, nun centro docente), preguntas sobre asuntos persoais ou educativos (datos persoais, intereses, preferencias e gustos persoais e educativos, coñecemento ou descoñecemento, etc.), así como comentarios sinxelos e predicibles relacionados con estes, sempre que poida pedir que se lle repita, aclare ou elabore algo do que se lle dixo.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB1.4. Entende información relevante do que se lle di en transaccións e xestións cotiás e estruturadas (por exemplo, en hoteis, tendas, albergues, restaurantes,	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		información moi relevante e sinxela de presentacións sinxelas e ben estruturadas sobre temas familiares e predicibles, previamente traballados, e de programas de televisión tales como boletíns meteorolóxicos ou informativos, sempre que as imaxes porten gran parte da mensaxe.	espazos de lecer ou centros docentes), sempre que se fale amodo e con claridade.	
			▪ SLEB1.5. Comprende, nunha conversa informal na que participa, descricións, narracións, puntos de vista e opinións formulados de xeito simple sobre asuntos prácticos da vida diaria e sobre temas do seu interese, cando se lle fala con claridade, amodo e directamente, e se a persoa interlocutora está disposta a repetir ou reformular o dito.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ SLEB1.6. Identifica a información esencial de programas de televisión e presentacións sinxelas e ben estruturadas sobre asuntos cotiáns ou do seu interese familiares e predicibles articulados con lentitude e claridade (por exemplo, noticias, documentais ou entrevistas), cando as imaxes portan gran parte da mensaxe.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
	Bloque 2. Produción de textos orais			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i	▪ B2.1. Estratexias de produción: – Planificación: – Identificar o contexto, o destinatario e a finalidade da produción ou da interacción. – Adecuar o texto ao destinatario, ao contexto e á canle, esco-	▪ B2.1. Pronunciar de xeito intelixible, aínda que se cometan erros de pronuncia polos que as persoas interlocutoras teñan que solicitar repeticións para entender a mensaxe. ▪ B2.2. Coñecer e saber aplicar as estratexias máis adecuadas para producir textos orais monolóxicos	▪ SLEB2.1. Fai presentacións breves e ensaiadas, seguindo un esquema lineal e estruturado, sobre aspectos concretos de temas do seu interese ou relacionados cos seus estudos, e responde a preguntas previsibles breves e sinxelas de oíntes sobre o contido destas.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	llendo os expoñentes lingüísticos necesarios para lograr a intención comunicativa. – Execución: – Concibir a mensaxe con claridade, distinguindo a súa idea ou ideas principais e a súa estrutura básica. – Activar os coñecementos previos sobre modelos e secuencias de interacción, e elementos lingüísticos previamente asimilados e memorizados. – Expresar a mensaxe con claridade e coherencia básica, estruturándoa adecuadamente e axustándose, de ser o caso, aos modelos e ás fórmulas de cada tipo de texto memorizados e traballados en clase previamente. – Reaxustar a tarefa (emprender unha versión máis modesta) ou da mensaxe (limitar o que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos lingüísticos dispoñibles. – Compensar as carencias lingüísticas mediante procedementos lingüísticos e paralingüísticos. – Lingüísticos: – Modificar palabras de significado parecido. – Definir ou parafrasear un	ou dialóxicos breves e de estrutura simple e clara, utilizando, entre outros, procedementos como a adaptación da mensaxe a patróns da primeira lingua ou outras, ou o uso de elementos léxicos aproximados, se non se dispón doutros máis precisos. ▪ B2.3. Intercambiar de xeito intelixible información sobre transaccións e xestións cotiás moi habituais, usando un repertorio básico de palabras e frases simples memorizadas, e facéndose comprender aínda que a persoa interlocutora necesite que se lle repita ou repetir o dito. ▪ B2.4. Producir textos breves e comprensibles, tanto en conversa cara a cara como por teléfono ou por outros medios técnicos, nun rexistro neutro ou informal, cunha linguaxe sinxela. ▪ B2.5. Dar, solicitar e intercambiar información sobre temas de importancia na vida cotiá e asuntos coñecidos ou de interese persoal, educativo ou ocupacional, e xustificar brevemente os motivos de determinadas accións e plans, aínda que ás veces haxa interrupcións ou vacilacións, resulten evidentes as pausas e a reformulación para organizar o discurso e seleccionar expresións e estruturas, e a persoa interlocutora teña que solicitar ás veces que se lle repita o dito.	▪ SLEB2.2. Participa en conversas informais breves e sinxelas, cara a cara ou por teléfono, ou por outros medios técnicos, nas que establece contacto social básico, intercambia información e expresa de xeito sinxelo opinións e puntos de vista, fai invitacións e ofrecementos, pide e ofrece cousas, pide e dá indicacións ou instrucións, ou discute os pasos que hai que seguir para realizar unha actividade conxunta, facéndose comprender aínda que a persoa interlocutora necesite que se repita ou repetir o dito.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB2.3. Desenvólvese coa debida corrección en xestións e transaccións cotiás, como son as viaxes, o aloxamento, o transporte, as compras e o lecer (horarios, datas, prezos, actividades, etc.), seguindo normas de cortesía básicas (saúdo e tratamento), facéndose comprender aínda que a persoa interlocutora necesite que se repita ou repetir o dito.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB2.4. Desenvólvese de xeito simple pero suficiente nunha conversa formal, nunha reunión ou nunha entrevista (por exemplo, para realizar un curso de verán), achegando información relevante, expresando de xeito sinxelo as súas ideas sobre temas habituais, dando a súa opinión sobre problemas	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Segunda Lingua Estranxeira. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	termo ou expresión. – Usar a lingua materna ou "estranxeirizar" palabras da lingua meta. – Pedir axuda. – Paralingüísticos: – Sinalar obxectos, usar deícticos ou realizar accións que aclaran o significado. – Usar linguaxe corporal culturalmente pertinente (xestos, expresións faciais, posturas, contacto visual ou corporal). – Usar elementos cuasiléxicos (hum, puah…) de valor comunicativo. ▪ B2.2. Actitude de respecto cara a si mesmo/a e cara ás demais persoas para comprender e facerse comprender. ▪ B2.3. Rutinas ou modelos básicos de interacción segundo o tipo de situación de comunicación.		prácticos cando se lle pregunta directamente, e reaccionando de forma simple ante comentarios, sempre que poida pedir que se lle repitan os puntos clave, se o necesita.	
	Bloque 3. Comprensión de textos escritos			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ e ▪ i	▪ B3.1. Estratexias de comprensión: – Mobilización de información previa sobre o tipo de tarefa e o tema, a partir da información superficial: imaxes, organización na páxina, títulos de cabeceira, etc. – Identificación do tipo de lectura	▪ B3.1. Utilizar estratexias de lectura (recurso ás imaxes, títulos e outras informacións visuais, e aos coñecementos previos sobre o tema ou a situación de comunicación, e aos transferidos desde as linguas que coñece), identificando a información máis importante e deducindo o sig-	▪ SLEB3.1. Capta o sentido xeral e algúns detalles importantes de textos xornalísticos breves, en calquera soporte e sobre temas xerais ou do seu interese e moi coñecidos, se os números, os nomes, as ilustracións e os títulos constitúen grande parte da mensaxe.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	demandado pola tarefa (en superficie ou oceánica, selectiva, intensiva ou extensiva). – Distinción de tipos de comprensión necesarios para a realización da tarefa (sentido xeral, información esencial e puntos principais). – Formulación de hipóteses sobre contido e contexto. – Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir da comprensión de elementos significativos, lingüísticos e paratextuais, e do coñecemento e experiencias noutras linguas. – Reformulación de hipóteses a partir da comprensión de novos elementos. ▪ B3.2. Soletreo e asociación de grafía, pronuncia e significado a partir de modelos escritos e expresións orais coñecidas.	nificado de palabras e expresións non coñecidas. ▪ B3.2. Seguir instrucións e consignas básicas sinxelas e predicibles, referidas a necesidades inmediatas, e con apoio visual. ▪ B3.3. Comprender información relevante e previsible en textos descritivos ou narrativos breves, sinxelos e ben estruturados, relativos a experiencias e a coñecementos propios da súa idade e do seu nivel escolar. ▪ B3.4. Identificar a información esencial, os puntos máis relevantes e detalles importantes en textos, tanto en formato impreso como en soporte dixital, breves e ben estruturados, escritos nun rexistro formal ou neutro, que traten de asuntos cotiáns, de temas de interese ou relevantes para os propios estudos e as ocupacións, e que conteñan estruturas sinxelas e un léxico de uso común.		
			▪ SLEB3.2. Identifica, con axuda da imaxe, instrucións xerais breves e sinxelas de funcionamento e manexo de aparellos de uso cotián, así como instrucións claras para a realización de actividades e normas de seguridade básicas.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB3.3. Comprende correspondencia persoal sinxela, en calquera formato, na que se fala de si mesmo/a; se describen persoas, obxectos, lugares e actividades; se narran acontecementos presentes, pasados e futuros, e se expresan de xeito sinxelo sentimentos, desexos e opinións sobre temas xerais, coñecidos ou do seu interese.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ SLEB3.4. Entende o esencial de correspondencia formal na que se informa sobre asuntos do seu interese no contexto persoal ou educativo (por exemplo, sobre unha bolsa para realizar un curso de idiomas).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ SLEB3.5. Entende información específica esencial en páxinas web e outros materiais de referencia ou consulta claramente estruturados sobre temas relativos a asuntos do seu interese, sempre que poida reler as seccións difíciles.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
	Bloque 4: Produción de textos escritos			

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i	▪ B4.1. Estratexias de produción: – Planificación: – Mobilización e coordinación das propias competencias xerais e comunicativas, co fin de realizar eficazmente a tarefa (repasar o que se sabe sobre o tema, o que se pode ou se quere dicir, etc.). – Localización e uso adecuado de recursos lingüísticos ou temáticos (uso dun dicionario ou dunha gramática, obtención de axuda, etc.). – Uso de elementos coñecidos obtidos de modelos moi sinxelos de textos escritos, para elaborar os propios textos. – Execución: – Elaboración dun borrador seguindo textos modelo. – Estruturación do contido do texto. – Organización do texto en parágrafos curtos abordando en cada un unha idea principal, conformando entre todos o seu significado ou a idea global.	▪ B4.1. Aplicar estratexias básicas para producir textos (elección da persoa destinataria, finalidade do escrito, planificación, redacción do borrador, revisión do texto e versión final), a partir de modelos ben estruturados e traballados previamente. ▪ B4.2. Completar documentos básicos nos que se solicite información persoal ou relativa aos seus estudos ou á súa formación. ▪ B4.3. Escribir mensaxes sinxelas e breves con información, instrucións e indicacións moi básicas relacionadas con actividades cotiás ou do seu interese. ▪ B4.4. Producir textos curtos a partir de modelos sinxelos e básicos, actuando como mediación lingüística, de ser o caso (adecuado ao seu nivel escolar), e amosando interese pola presentación limpa e ordenada do texto. ▪ B4.5. Escribir, en papel ou en soporte electrónico, textos breves, sinxelos e de estrutura clara sobre temas cotiáns ou do propio interese, nun rexistro formal ou neutro,	▪ SLEB4.1. Escribe correspondencia persoal breve na que se establece e mantén o contacto social (por exemplo, con amigos/as noutros países); se intercambia información; se describe en termos sinxelos sucesos importantes e experiencias persoais, de dan instrucións e se fan e aceptan ofrecementos e suxestións (por exemplo, cancelación, confirmación ou modificación dunha invitación ou duns plans) e se expresan opinións de xeito sinxelo.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ SLEB4.2. Completa un cuestionario sinxelo con información persoal e relativa á súa formación, aos seus intereses ou ás súas afeccións (por exemplo, para subscribirse a unha publicación dixital).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB4.3. Escribe notas e mensaxes en diferentes soportes, nos que fai comentarios moi breves ou dá instrucións e indicacións relacionadas con actividades e situacións da vida cotiá e do seu interese, respectando as convencións e as normas de cortesía máis importantes.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	– Expresión da mensaxe con claridade axustándose aos modelos e ás fórmulas de cada tipo de texto. – Reaxuste da tarefa (emprender unha versión máis modesta) ou da mensaxe (facer concesións no que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos lingüísticos dispoñibles. – Recurso aos coñecementos previos (utilizar frases feitas e locucións, do tipo "agora volvo", "botar unha man", etc.). – Revisión: – Identificación de problemas, erros e repeticións. – Atención ás convencións ortográficas e aos signos de puntuación. – Presentación coidada do texto (marxes, limpeza, tamaño da letra, etc.) – Reescritura definitiva.	utilizando adecuadamente os recursos básicos de cohesión, as convencións ortográficas básicas e os signos de puntuación máis comúns, cun control razoable de expresións e estruturas sinxelas e un léxico de uso frecuente.	▪ SLEB4.4. Escribe correspondencia formal básica e breve, dirixida a institucións públicas ou privadas ou entidades comerciais, fundamentalmente para solicitar información, respectando as convencións formais e as normas de cortesía básicas deste tipo de textos, cunha presentación limpa e ordenada.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
	Bloque 5: Coñecemento da lingua, e consciencia intercultural e plurilingüe			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ i ▪ o	▪ B5.1. Patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación básicos: – Sons e fonemas vocálicos. – Sons e fonemas consonánticos e as súas agrupacións. – Procesos fonolóxicos máis básicos.	▪ B5.1. Discriminar patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación de uso máis común, recoñecendo os seus significados evidentes, e pronunciar e entoar de xeito claro e intelixible con razoable comprensibilidade, malia o acento estranxeiro moi evidente ou erros de pronuncia	▪ SLEB5.1. Produce léxico e estruturas básicas intelixibles no oral e na escrita, e trazos fonéticos que distinguen fonemas (nasalización, sonorización, etc.), e utiliza con eficacia comunicativa patróns básicos de ritmo, entoación e acentuación de palabras e frases.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CCEC

Segunda Lingua Estranxeira. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	– Acento fónico dos elementos léxicos illados e na oración. ▪ B5.2. Patróns gráficos e convencións ortográficas: – Uso das normas básicas de ortografía da palabra. – Utilización adecuada da ortografía da oración: coma, punto e coma, puntos suspensivos, parénteses e comiñas. ▪ B5.3. Aspectos socioculturais e sociolingüísticos: – Recoñecemento e uso de convencións sociais básicas e normas de cortesía propias da súa idade e de rexistros informal e estándar, e da linguaxe non verbal elemental na cultura estranxeira. – Achegamento a algúns aspectos culturais visibles: hábitos, horarios, actividades ou celebracións máis significativas; condicións de vida elementais (vivenda); relacións interpersoais (familiares, de amizade ou escolares), comida, lecer, deportes, comportamentos proxémicos básicos, lugares máis habituais, etc.; e a costumes, valores e actitudes moi básicos e máis evidentes sobre aspectos propios da súa idade nos países onde se fala a lingua estranxeira. – Identificación dalgunhas similitudes e diferenzas elementais e máis significativas nos costumes cotiáns entre os países onde se	que non interrompan a comunicación, e que as persoas interlocutoras teñan que solicitar repeticións de cando en vez. ▪ B5.2. Recoñecer e utilizar as convencións ortográficas básicas, tipográficas e de puntuación, así como abreviaturas e símbolos de uso común, e os seus significados asociados, con corrección suficiente para o seu nivel escolar. ▪ B5.3. Utilizar para a comprensión e a produción de textos orais e escritos os coñecementos socioculturais e sociolingüísticos adquiridos relativos á vida cotiá (hábitos de estudo e de traballo, actividades de lecer, incluídas manifestacións artísticas como a música ou o cine), condicións de vida e contorno, relacións interpersoais (entre homes e mulleres, no traballo, no centro docente, nas institucións, etc.), e convencións sociais (costumes e tradicións), respectando as normas de cortesía e máis básicas nos contextos respectivos. ▪ B5.4. Producir textos e inferir o significado probable de palabras ou frases que descoñece a partir das experiencias e os coñecementos transferidos desde as linguas que coñece. ▪ B5.5. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen	▪ SLEB5.2. Utiliza adecuadamente as convencións orais e escritas básicas propias da lingua estranxeira no desenvolvemento do proceso comunicativo oral e escrito (saúdos, despedidas, fórmulas básicas de tratamento, etc.), e amosa respecto e interese polas diferenzas culturais que poidan existir.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB5.3. Nas actividades de aula, pode explicar o proceso de produción de textos e de hipóteses de significados tomando en consideración os coñecementos e as experiencias noutras linguas.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ SLEB5.4. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD ▪ CSIEE
			▪ SLEB5.5. Comprende e comunica o propósito solicitado na tarefa ou ligado a situacións de necesidade inmediata da aula (pedir ou dar información, agradecer, desculparse, solicitar algo, invitar, etc.) utilizando adecuadamente as estruturas sintáctico-discursivas e o léxico necesarios, propios do seu nivel escolar	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	fala a lingua estranxeira e o noso. – Actitude receptiva e respectuosa cara ás persoas, os países e as comunidades lingüísticas que falan outra lingua e teñen unha cultura diferente á propia. ▪ B5.4. Plurilingüismo: – Identificación de similitudes e diferenzas entre as linguas que coñece para mellorar a súa aprendizaxe e lograr unha competencia comunicativa integrada. – Participación en proxectos nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais, e valorando positivamente as competencias que posúe como persoa plurilingüe. ▪ B5.5. Funcións comunicativas: – Iniciación e mantemento de relacións persoais e sociais básicas propias da súa idade. – Descrición de calidades físicas e abstractas moi básicas de persoas, obxectos, lugares e actividades. – Narración de acontecementos e descrición de estados e situacións presentes, e expresión moi básica de sucesos futuros. – Petición e ofrecemento de información e indicacións, e expresión moi sinxela de opinións e adver-	varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais. ▪ B5.6. Distinguir e levar a cabo as funcións demandadas polo propósito comunicativo, mediante os expoñentes básicos de devanditas funcións e os patróns discursivos de uso máis habitual, así como os seus significados asociados (por exemplo, utilizar unha estrutura interrogativa para facer unha suxestión); utilizar un repertorio léxico suficiente para comunicar no seu nivel escolar, e empregar para comunicarse mecanismos sinxelos bastante axustados ao contexto e á intención comunicativa (repetición léxica, elipse, deíxe persoal, espacial e temporal, xustaposición, e conectores e marcadores discursivos moi frecuentes), sempre que sexan traballados na clase previamente.	e traballados previamente.	

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	tencias. – Expresión do coñecemento, o descoñecemento e a certeza. – Expresión da vontade, a intención, a orde, a autorización e a prohibición. – Expresión do interese, a aprobación, o aprecio, a satisfacción e a sorpresa, así como os seus contrarios. – Establecemento e mantemento básicos da comunicación e a organización elemental do discurso. ▪ B5.6. Léxico oral e escrito básico de uso común relativo a: – Identificación persoal elemental; vivenda, fogar e contexto; actividades básicas da vida diaria; familia e amizades; traballo, tempo libre, lecer e deporte; vacacións; saúde máis básica e coidados físicos elementais; educación e estudo; compras básicas; alimentación e restauración; transporte, tempo meteorolóxico e tecnoloxías da información e da comunicación. – Expresións fixas, enunciados fraseolóxicos moi básicos e moi habituais (saúdos, despedidas, preguntas por preferencias, expresión sinxelas de gustos) e léxico sobre temas relacionados con contidos moi sinxelos e predicibles doutras áreas do currículo. ▪ B5.7. Estruturas sintáctico-			

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	discursivas propias de cada idioma.			

[1]**Contidos sintáctico-discursivos por idiomas:**

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*nicht nur… sondern auch*); disxunción (*oder*); oposición/concesión (*nicht… sondern*); causa (*denn/weil*); finalidade (*um zu + Infinitiv*); comparación (*so / nicht so + Adjektiv + wie; mehr/weniger + Adjektiv/Adverb + als; immer besser*); condición (*wenn*); estilo indirecto. ▪ Relacións temporais (*während*). ▪ Afirmación. ▪ Exclamación. ▪ Negación (*negative Sätze mit nicht, nie, nicht + Adjektiv, niemand, nichts*). ▪ Interrogación (*W-Fragen; Ja/Nein-Fragen*). ▪ Expresión do tempo: pasado (*Präteritum; Perfekt; Plusquamperfekt*); presente (*Präsens*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (*Aussagesätze*); capacidade (*mögen*); posibilidade/probabilidade	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*non seulement…mais aussi*); disxunción (*ou bien*); oposición/concesión (*cependant*); causa (*car*); finalidade (*de façon à, de manière à + Inf.);* comparación (*le meilleur, le mieux, le pire, aussi + Adj. /Adv. que*; (ex: *Il n'est pas aussi intelligent que toi*); consecuencia (*alors, donc*); explicativas (*ainsi, car*). ▪ Relacións temporais (*puis, finalement, tout de suite, enfin, pendant, pendant que + Indic.*). ▪ Exclamación (*Comment, Quel/Quelle/Quels/Quelles, C'est parti!*). ▪ Negación (*ne…jamais, ne… rien, ne… personne, ne…plus*). ▪ Interrogación (*Et alors? À quoi bon…? Quel, quelle, quels, quelles*, pronomes interrogativos (ex. *lequel, laquelle, etc.*), *Ah bon? Moi non, Moi non plus*).	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*and, too, also*); disxunción (*or*); oposición (*but*); causa (*because (of); due to*); finalidade (*to + infinitive; for+-ing*); comparación (*as/not so +Adj.+ as; more comfortable/ quickly, faster (than); the fastest*); resultado (so…); condición (*if; unless*); estilo indirecto (*reported information, offers, suggestions and commands*). ▪ Relacións temporais (*the moment (she left); while*). ▪ *Be used to/ get used to.* ▪ Afirmación (*affirmative sentences; tags; Me too; Think/Hope so*). ▪ Exclamación (*What + (Adj. +) noun, e. g. What beautiful horses!; How + Adv. + Adj., e. g. How very nice!; exclamatory sentences and phrases, e. g. Hey, that's my bike!*). ▪ Negación (*negative sentences with not, never, no*	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*(e) anche, (e) neanche, né*); disxunción (*o*); oposición (*ma, invece (di)*); causa (*perché*); finalidade (*per/a + Inf.*); condición (*se*); comparación (*più / meno (di); come; il più / il meno...(di)*); resultado (*allora, così*); estilo indirecto (*informazione riferita, consigli, ordini, offerte*). ▪ Relacións temporais (*quando, prima, poi dopo, mentre*). ▪ Afirmación (*frasi dichiarative affermative e proforma (p.es. anche io; credo/penso di si)* ▪ Exclamación (*forme ellittiche: nome (p.es. (che) peccato!); avverbio (p.es. bene!); interiezioni (p.es. ah! eri tu; oh, che bello!)*). ▪ Negación (*proforma (p.es. no, neanch'io, (per) niente, credo di no); frasi dichiarative negative con non (mai), (per) niente, nessu-*	▪ Expresión de relacións lóxicas: adición (*não só...como também; não só... também);* disxunción (*ou, ou...ou);* oposición /concesión (*mas, mesmo assim;... embora*); causa (*por causa disso; daí que*); finalidade (*para + Inf.; para que);* comparación (*mais/menos/tão/tanto + Adj./Adv./Subst. + (do) que/como/quanto*; superlativo relativo (p. ex., *o rapaz mais distraído da turma*); resultado (*assim, portanto*); condición (*se, sem*); discurso indirecto (informacións, ofrecementos, suxestións e ordes). ▪ Relacións temporais (*enquanto, antes que, depois que, logo que, até que, sempre que*). ▪ Afirmación (sentenzas declarativas afirmativas; frases impersoais). ▪ Exclamación (formas elípticas*: Que + Subst. + (tão) + Adj.*, p. ex. *Que dia*

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
(*können; dürfen; vielleicht*); necesidade (*müssen*); obriga (*müssen; sollen; Imperativ*); permiso (*dürfen; können; lassen*); intención (*wollen*). ▪ Expresión da existencia; da entidade (*zählbare und nicht zählbare Sammelbezeichnungen; zusammengesetzte Nomen; Pronomen [Relativ-, Reflexiv- und Determinativpronomina]*); da calidade (*z. B. „schön praktisch", „zu teuer"*). ▪ Expresión da cantidade (*Singular und Plural; Kardinal- und Ordinalzahlen; Quantität, z. B. viele; Grad, z. B. völlig, ein bisschen*). ▪ Expresión do espazo (*Präpositionen; Lokaladverbien*). ▪ Expresión do tempo (*Stundenzählung, z. B. „um Mitternacht"; Zeiteinheiten, z. B. Semester; Ausdruck der Zeit [vor; früh; spät]; Dauer [seit… bis; während; ab]; Vorzeitigkeit [noch; schon (nicht)]; Nachzeitigkeit [danach; später]; Aufeinanderfolge [zuerst]; Häufigkeit, z. B. „zweimal die Woche", täglich*). ▪ Expresión do modo (*Modaladverbien und -sätze*).	▪ Expresión do tempo: presente (verbos irregulares), pasado (*passé composé, imparfait*), futuro (*futur proche, futur simple*), condicional (fórmulas de cortesía e consello). ▪ Expresión do aspecto: puntual (frases simples), durativo (*en + date*), habitual (*parfois, jamais*), incoativo (*futur proche*), terminativo (*passé récent*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade; capacidade (*arriver à faire*); posibilidade/probabilidade (*il est probable que, probablement*); necesidade; obriga/prohibición (*c'est à qui de…? c'est à+pron. tonique/nom+ de + Inf., interdit de*); permiso; intención/desexo (*décider de faire qqch., j'aimerais beaucoup faire qqch.*) ; cortesía. ▪ Expresión da existencia (presentativos); a entidade (artigos, morfoloxía (prefixos (*anti, hyper*) e sufixos (*-ette, -elle*), pronomes persoais, pronomes demostrativos; pronomes persoais OD e OI, "*en*", "*y*", proposicións adxectivais (*où, dont*); a cualidade, a posesión (adxectivos posesivos).	(*Noun, e. g. no chance), nobody, nothing; negative tags; me neither*). ▪ Interrogación (*Wh- questions; Aux. Questions; What is the book about?; tags*). ▪ Expresión do tempo: pasado (*past simple and continuous; present perfect; past perfect);* presente *(present simple and continuous);* futuro *(going to; will; present simple and continuous + Adv.).* ▪ Expresión do aspecto: puntual (*simple tenses*); durativo (*present and past simple/perfect; and future continuous);* habitual *(simple tenses (+ Adv., e. g. every Sunday morning); used to*); incoativo (*be about to*); terminativo (*stop +verb+–ing*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (*declarative sentences*); capacidade (*can; be able to*); posibilidade/probabilidade (*may; might; perhaps);* necesidade *(must; need; have (got) to*); obriga (have (got) to; must; imperative); permiso (*may; could; allow*); intención (*present continuous*). ▪ Expresión da existencia (*e. g. there could be*); a enti-	*no/nessuna)*). ▪ Interrogación (*totali; parziali introdotte da avv., pronomi e aggettivi interrogativi (p.es quanti biscotti vuoi?; come mai vieni alla festa?); disgiuntiva (p.es. preferisci caffè o tè?); eco (p.es. Gianni chi?); orientate (p.es. vero?)*). ▪ Expresión do tempo: (presente (*presente*); pasado (*imperfetto e perfetto composto*); futuro (*presente e futuro*)) e do aspecto (puntual (*tempi semplici*); durativo (*presente e imperfetto; perfetto composto (+Avv.); perifrasi stare + gerundio; continuare a +Inf.*); *avere l'abitudine di + Inf.*); iterativo (*prefisso ri-V; di nuovo*); incoativo (*cominciare a/iniziare a+Inf.; stare per + Inf.*); terminativo (*verbi intrinsecamente terminativi (p.es. arrivare); perifrasi finire di+ Inf.; perfetto composto (+Avv.)*)). ▪ Expresión da modalidade: factualidade *(frasi dichiarative affermative e negative);* capacidade (*(non) essere capace di+Inf.*)); posibilidade (*potere + Inf.; forse; dovere +Inf.);* necesidade (*dovere + Inf.; avere bisogno di + N / Inf.; essere necessario + Inf.*); (*dovere*	*tão lindo*!); sentenzas e sintagmas exclamativos, p. ex. *Ei, esta é a minha bicicleta!; Magnífica bolsa!).* ▪ Negación (sentenzas declarativas negativas con *não, nunca; (não) nada, nenhum (a), ninguém*), nem. ▪ Interrogación (sentenzas interrogativas directas totais; sentenzas interrogativas directas QU- (p. ex., *De quem é a culpa?);* interrogativas *tag* (p. ex., *Isto é fácil, não é?);* interrogativas eco*)*. ▪ Expresión do tempo: pasado (*pretérito imperfeito, perfeito simples e perfeito composto e pretérito mais-que-perfeito composto);* presente *(presente);* futuro *(futuro simple; (+Adv.); haver-de*). ▪ Expresión do aspecto: puntual (tempos simples); durativo (presente, futuro simples, pretérito imperfeito e pretérito perfeito composto do indicativo (+ Adv.); *andar a + Inf.; ir + Ger.*); habitual (tempos simples (+ Adv.); costumar+ Inf.); incoativo (*desatar a + Inf.*); iterativo (*pretérito imperfeito do indicativo; voltar a + Inf.);* terminativo (*pretérito perfeito simples*

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
	▪ Expresión da cantidade: (plurais irregulares; números cardinais; números ordinais; artigos partitivos). Adverbios de cantidade e medidas (*beaucoup de, quelques, quelques-uns, tout le monde, plein de, plusieur(s)*); o grao. ▪ Expresión do espazo (*prépositions et adverbes de lieu, position, distance, mouvement, direction, provenance, destination*; pronome " *y* "). ▪ Expresión do tempo: puntual (*tout à l'heure, à ce moment-là, au bout de*); divisións (*semestre, période, au moment où*); indicacións de tempo (*la semaine dernière, le mois dernier,*); duración (*encore / ne…plus*); anterioridade (*déjà, ça fait…que*);posterioridade (*ensuite, puis*); secuenciación (*puis, enfin*); simultaneidade (*pendant, alors que*); frecuencia (*toujours, souvent, pas souvent, parfois, jamais*). ▪ Expresión do modo: (*Adv. de manière en –ment)*.	dade (*count/uncount/collective/compound nouns; pronouns (relative, reflexive/emphatic, one(s); determiners)*; a cualidade (*e. g. pretty good; much too expensive*). ▪ Expresión da cantidade (*singular/plural; cardinal and ordinal numerals. Quantity: e. g. lots/plenty (of). Degree: e. g. absolutely; a (little) bit*). ▪ Expresión do espazo (*prepositions and adverbs of location, position, distance, motion, direction, origin and arrangement*). ▪ Expresión do tempo (*points (e. g. at midnight), divisions (e. g. term), and indications (ago; early; late) of time; duration (from…to; during; until; since); anteriority (already; (not) yet); posteriority (afterwards; later); sequence (first, second, after that, finally); simultaneousness (just when); frequency (e. g. twice/four times a week; daily)*. ▪ *Make and do.* ▪ Expresión do modo (*Adv. and phrases of manner, e. g. carefully; in a hurry*). ▪ Uso de conectores. ▪ *Have/get causative.*	+ *Inf.; imperativo*); permiso (*imperativo (+ pure); potere+Inf.*); intención (*presente, imperfetto e condizionale semplice di verbi volitivi + N / infinito; futuro (+Avv.); pensare di + Inf.; avere voglia di + Inf.*). ▪ Expresión da existencia (*p.es. ci sarà, eccolo*); a entidade (*nomi contabili / massa / collettivi / composti; pronomi* (*relativi, riflessivi, tonici); determinanti*); a calidade *(p.es. bravo in matematica; abbastanza stanco)*. ▪ Expresión da cantidade *(singolare /plurale, numerali cardinali, ordinali, collettivi (p.es. doppio, coppia). Quantità: p.es. ognuno, altro, partitivo (della, dello, del), un sacco di; grado: p.es. troppo bello, abbastanza dolce*. ▪ Expresión do espazo *(preposizioni, avverbi ed espressioni che indicano luogo, posizione, distanza, movimento, direzione, origine e disposizione)*. ▪ Expresión do tempo *(l'ora (p.es. a mezzanotte, a mezzogiorno); divisione (p.es. di mattina, in autunno) e collocazione nel tempo (p.es. due anni fa, l'anno scorso, ieri mattina);*	*composto e pretérito mais-que-perfeito composto; vir de + Inf.*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (frases declarativas); capacidade (*é capaz / incapaz de + Inf.; saber*); posibilidade/ probabilidade (*ser possível / impossível + Inf.; tal vez*); *necessidade* (ser preciso / *necessário* + Inf.); obrigación (*ser obrigatório + Inf.; imperativo); permiso (poder + Inf.; ser possível/permitido + Inf.*); prohibición: (não) ser possível /permitido + Inf.); intención (*pretérito imperfeito gostar de + Inf.; tratar de + Inf.; pensar + Inf.*). ▪ Expresión da existencia (p. ex., existir, dar-se); a entidade (substantivos contables /incontables/colectivos/compostos; pronomes (relativos, reflexivos átonos/ tónicos); determinantes; a calidade (*por exemplo, bastante bom; consideravelmente caro; ótimo*). ▪ Expresión da cantidade (Singular/Plural; Numerais cardinais e ordinais. Cantidade: p. ex. *bastante, a maior parte de, mais o menos*. Grao: p. ex. *consideravelmente; bastante bem*).

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
		▪ *Phrasal verbs.*	*durata (p.es. da (... a); fino a; fra/tra... e...); anteriorità (p.es. prima, già); posteriorità (p.es. più tardi, poi, il giorno dopo); contemporaneità (p.es. mentre); sequenza (p.es. prima.. poi... dopo... allora); intermittenza (p.es. ogni tanto); frequenza (p.es. quasi mai, una volta alla settimana)).* ▪ Expresión do modo (*avverbi ed espressioni di modo (p.es. piano, così, insieme)).*	▪ Expresión do espazo (preposicións e adverbios de lugar, localización, distancia, movemento, orixe, dirección). ▪ Expresión do tempo (expresións, preposición e locucións de tempo (momento puntual (p. ex., *meio-dia),* divisións (p. ex., *período, fim de semana)* e indicacións de tempo (p. ex., *atrás, cedo*); duración (p. ex., *até; entre... e*); anterioridade *(anteontem, já);* posterioridade *(mais tarde, na semana que vem);* secuencia *(em primeiro lugar, depois, em último lugar);* simultaneidade *(naquele momento);* frecuencia (p. ex., *cada semana*). ▪ Expresión do modo (expresións, preposicións e locucións prepositivas de modo, p. ex., *á pressa*).

1º de bacharelato

	Segunda Lingua Estranxeira I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Comprensión de textos orais			
▪ a ▪ b	▪ B1.1. Estratexias de comprensión: – Mobilización de información pre-	▪ B1.1. Coñecer e saber aplicar as estratexias máis adecuadas para a	▪ SLEB1.1. Nas actividades de aula, persevera no seu proceso de com-	▪ CCL ▪ CAA

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ c ▪ f	via sobre o tipo de tarefa e o tema. – Identificación do tipo textual, adaptando a comprensión a el. – Distinción de tipos de comprensión (sentido xeral, información esencial e puntos principais). – Formulación de hipóteses sobre o contido e o contexto. – Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir da comprensión de elementos significativos, lingüísticos e paralingüísticos (acenos, entoación, etc.). – Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir do coñecemento doutras linguas, e de elementos non lingüísticos (imaxes, música, etc.). – Reformulación de hipóteses a partir da comprensión de novos elementos. ▪ B1.2. Tolerancia da comprensión parcial ou vaga nunha situación comunicativa, e conciencia da importancia de chegar a comprender textos orais sen precisar entender todos e cada un dos seus elementos. ▪ B1.3. Constancia no logro da comprensión oral, reescoitando o texto gravado ou solicitando repetición do dito.	comprensión do sentido xeral, a información esencial, os puntos e as ideas principais ou os detalles relevantes do texto. ▪ B1.2. Identificar o sentido xeral, a información esencial, os puntos principais e os detalles máis relevantes en textos orais breves ou de lonxitude media, transmitidos de viva voz ou por medios técnicos, claramente estruturados e articulados a unha velocidade lenta ou media, nun rexistro formal, informal ou neutro, e que traten de aspectos concretos de temas xerais, sobre asuntos cotiáns en situacións correntes ou menos habituais, ou sobre os propios intereses nos ámbitos persoal, público, educativo e ocupacional, sempre que as condicións acústicas non distorsionen a mensaxe e se poida volver escoitar o dito. ▪ B1.3. Comprender o esencial e a información relevante en situacións que impliquen a solicitude de información xeral (datos persoais, lugares, horarios, datas, prezos, formas de pagamento, actividades, etc.), sempre que lle poidan repetir o dito. ▪ B1.4. Comprender o esencial en conversas sinxelas, básicas e breves sobre argumentacións básicas, puntos de vista e opinións relativos a temas frecuentes do ámbito persoal ou público, estados de saúde,	prensión, axustándoo ás necesidades da tarefa (de comprensión global, selectiva ou detallada) e mellorándoo, de ser o caso, facendo anticipacións do que segue (palabra, frase, resposta, etc.) e inferindo o que non se comprende e o que non se coñece mediante os propios coñecementos e as experiencias doutras linguas.	▪ CSC ▪ CCEC
			▪ SLEB1.2. Capta os puntos principais e os detalles salientables de mensaxes, gravadas ou de viva voz, que conteñan instrucións, indicacións ou outra información claramente estruturada, sempre que poida volver escoitar o dito ou pedir confirmación.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB1.3. Comprende, nunha conversa formal ou entrevista na que participa, información relevante de carácter habitual e predicible sobre asuntos prácticos no ámbito educativo (datos persoais, intereses, preferencias, e gustos e proxectos persoais e educativos, coñecemento ou descoñecemento, acordo e desacordo, etc.), sempre que poida pedir que se lle repita ou que se reformule, aclare ou elabore algo do que se lle dixo.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ SLEB1.4. Entende o que se di en transaccións e xestións cotiás e es-	▪ CCL ▪ CAA

DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26692
Diario Oficial de Galicia
XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		sensacións e sentimentos básicos, claramente estruturados e articulados a unha velocidade lenta ou media, e se a persoa interlocutora está disposta a repetir ou reformular o dito. ▪ B1.5. Comprender o sentido xeral e a información moi relevante e sinxela de presentacións ben estruturadas sobre temas familiares e predicibles, e de programas de televisión tales como informativos, entrevistas ou anuncios, sempre que as imaxes sexan suficientemente redundantes para facilitar a comprensión.	truturadas (por exemplo, en bancos, tendas, hoteis, restaurantes, transportes ou centros docentes), e os puntos principais e a información relevante cando se lle fala directamente en situacións menos habituais, pero predicibles (por exemplo, a perda dun obxecto), sempre que poida volver escoitar o dito.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB1.5. Comprende, nunha conversa informal na que participa, opinións xustificadas e claramente articuladas a unha velocidade lenta ou media, sobre diversos asuntos cotiáns ou de interese persoal, así como a expresión de sentimentos sobre aspectos concretos de temas habituais ou de actualidade, e se a persoa interlocutora está disposta a repetir ou reformular o dito.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ SLEB1.6. Identifica os aspectos máis importantes en presentacións sobre temas coñecidos ou do seu interese nos ámbitos persoal e educativo; e de programas informativos, documentais, entrevistas en televisión, anuncios publicitarios e programas de entretemento, cando o discurso está ben estruturado e articulado con claridade nunha variedade estándar da lingua, e con apoio da imaxe.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
	Bloque 2. Produción de textos orais			

	Segunda Lingua Estranxeira I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ a ▪ b ▪ c ▪ f	▪ B2.1. Estratexias de produción: – Planificación: – Identificar o contexto, o destinatario e a finalidade da produción ou da interacción. – Adecuar o texto ao destinatario, ao contexto e á canle, escollendo os expoñentes lingüísticos necesarios para lograr a intención comunicativa. – Execución: – Concibir a mensaxe con claridade, distinguindo a súa idea ou ideas principais, e a súa estrutura básica. – Activar os coñecementos previos sobre modelos e secuencias de interacción, e elementos lingüísticos previamente asimilados e memorizados. – Expresar a mensaxe con claridade e coherencia básica, estruturándoa adecuadamente e axustándose, de ser o caso, aos modelos e ás fórmulas de cada tipo de texto memorizados e traballados na clase previamente. – Reaxustar a tarefa (emprender unha versión máis modesta) ou da mensaxe (limitar o que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos lingüísticos dispoñibles.	▪ B2.1. Pronunciar de xeito intelixible, aínda que se cometan erros de pronuncia polos que as persoas interlocutoras teñan que solicitar repeticións para entender a mensaxe. ▪ B2.2. Coñecer e saber aplicar as estratexias máis adecuadas para producir textos orais monolóxicos ou dialóxicos breves ou de lonxitude media, e de estrutura simple e clara, recorrendo, entre outros, a procedementos como a reformulación, en termos máis sinxelos ou de significado aproximado, do que se quere expresar cando non se dispón de estruturas ou léxico máis complexos en situacións comunicativas máis específicas. ▪ B2.3. Intercambiar con pronuncia clara e intelixible, información en situacións de comunicacióalumnado e menos habituais, pero predicibles, nas que teña que expresar o acordo, o desacordo, o interese, a posibilidade e a imposibilidade, usando un repertorio de expresións frecuentes no ámbito público (doenzas, pequenas reclamacións, etc.), así como na expresión básica dos sentimentos e os intereses persoais, tales como satisfacción, desgusto, admiración e sorpresa. ▪ B2.4. Producir textos de extensión breve ou media, tanto cara a cara como por teléfono ou por outros medios técnicos, nun rexistro for-	▪ SLEB2.1. Fai presentacións ensaiadas previamente, breves e con apoio visual, sobre aspectos concretos de temas educativos sinxelos do seu interese, organizando a información básica nun esquema coherente e ampliándoa con algúns exemplos, e respondendo a preguntas sinxelas de oíntes sobre o tema tratado.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB2.2. Toma parte en conversas formais ou entrevistas de carácter educativo ou ocupacional, sobre temas moi habituais nestes contextos, intercambiando información relevante sobre feitos concretos, pedindo instrucións ou solucións a problemas prácticos, suscitando de xeito sinxelo e con claridade os seus puntos de vista, e xustificando brevemente as súas accións, opinións e plans.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ SLEB2.3. Desenvólvese coa suficiente eficacia en situacións cotiás e menos habituais pero predicibles que poden xurdir durante unha viaxe ou estadía noutros países por motivos persoais ou educativos (transporte, aloxamento, comidas, compras, estudos, relacións coas autoridades, saúde ou lecer), e utiliza estratexias de comunicación lingüísticas (uso de exemplos e palabras de significado próximo) e xestos apropiados.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	– Compensar as carencias lingüísticas mediante procedementos lingüísticos e paralingüísticos. – Lingüísticos: – Modificar palabras de significado parecido. – Definir ou parafrasear un termo ou unha expresión. – Usar a lingua materna ou "estranxeirizar" palabras da lingua meta. – Pedir axuda. – Paralingüísticos: – Sinalar obxectos, usar deícticos ou realizar accións que aclaran o significado. – Usar linguaxe corporal culturalmente pertinente (acenos, expresións faciais, posturas e contacto visual ou corporal). – Usar elementos cuasiléxicos (hum, puah, etc.) de valor comunicativo. ▪ B2.2. Actitude de respecto cara a si mesmo/a e cara ás demais persoas, para comprender e facerse comprender. ▪ B2.3. Rutinas ou modelos comúns de interacción segundo o tipo de situación de comunicación.	mal, neutro ou informal, cun discurso comprensible e adecuado á situación, e utilizando as estratexias necesarias para iniciar, manter e facer progresar a comunicación. ▪ B2.5. Intercambiar información e opinións, dar instrucións, describir e narrar acontecementos sinxelos, xustificar brevemente os motivos de accións e planos, formular hipóteses, facer suxestións e argumentar de xeito sinxelo, aínda que se produzan pausas para planificar o que se vai dicir e, en ocasións, haxa que formular a mensaxe en termos máis sinxelos e repetir ou reelaborar o dito para axudar á comprensión da persoa interlocutora.	▪ SLEB2.4. Participa en conversas informais, cara a cara ou por teléfono, ou por outros medios técnicos, sobre asuntos cotiáns, nas que intercambia información e se expresan e xustifican opinións brevemente; narra e describe feitos sinxelos ocorridos no pasado ou expresa brevemente plans de futuro; fai suxestións; pide e dá indicacións ou instrucións; expresa e xustifica sentimentos de xeito sinxelo, e describe con certo detalle aspectos concretos de temas de actualidade moi coñecidos ou de interese persoal ou educativo.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
	Bloque 3. Comprensión de textos escritos			
▪ a	▪ B3.1. Estratexias de comprensión:	▪ B3.1. Utilizar estratexias de lectura	▪ SLEB3.1. Identifica a información	▪ CCL

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ c ▪ f	– Mobilización de información previa sobre o tipo de tarefa e o tema, a partir da información superficial: imaxes, organización na páxina, títulos de cabeceira, etc. – Identificación do tipo de lectura demandado pola tarefa (en superficie ou oceánica, selectiva, intensiva ou extensiva). – Distinción de tipos de comprensión necesarios para a realización da tarefa (sentido xeral, información esencial e puntos principais). – Formulación de hipóteses sobre contido e contexto. – Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir da comprensión de elementos significativos, lingüísticos e paratextuais, e do coñecemento e experiencias noutras linguas. – Reformulación de hipóteses a partir da comprensión de novos elementos. ▪ B3.2. Recoñecemento da estrutura das cartas formais (remitente, cabeceira, lugar e data; asunto, saúdo á persoa destinataria, corpo da carta, despedida e sinatura).	(recurso ás imaxes, títulos e outras informacións visuais, e aos coñecementos previos sobre o tema ou a situación de comunicación, e aos transferidos desde as linguas que coñece), identificando a información máis importante e deducindo o significado de palabras e expresións non coñecidas. ▪ B3.2. Seguir instrucións e consignas básicas, sinxelas e predicibles, de carácter público, institucional ou corporativo. ▪ B3.3. Comprender información relevante e previsible en textos descritivos ou narrativos breves e ben estruturados nos que se informa de acontecementos, se describen accións, persoas, obxectos e lugares, e se manifestan opinións con expresións sinxelas, relativos a experiencias e a coñecementos propios da súa idade e do seu nivel escolar. ▪ B3.4. Recoñecer a estrutura das cartas formais (remitente, cabeceira, lugar e data; asunto, saúdo á persoa destinataria, corpo da carta, despedida e sinatura), e comprender un repertorio elemental e básico de expresións fixas de confirmación ou denegación, obriga, coñecemento, necesidade e permiso utilizadas para a concesión dunha bolsa, a confirmación dun pedimento, a re-	máis importante en textos xornalísticos do xénero informativo, en calquera soporte, breves e ben estruturados e que traten temas xerais e coñecidos ou traballados previamente, e capta as ideas principais de artigos divulgativos sinxelos, cunha linguaxe moi clara e un uso moi limitado de tecnicismos, sobre temas do seu interese.	▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB3.2. Entende o sentido xeral e os puntos principais de anuncios e comunicacións sinxelos de carácter público, institucional ou corporativo, que conteñan instrucións e indicacións de carácter previsible, claramente estruturados, relacionados con asuntos do seu interese persoal ou educativo (por exemplo, sobre cursos, prácticas ou becas).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB3.3. Identifica a información máis importante en instrucións sobre o uso de aparellos ou de programas informáticos de uso habitual, e sobre a realización de actividades e normas de seguridade ou de convivencia no ámbito público e educativo.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB3.4. Identifica en lecturas adaptadas as liñas xerais do argumento, o carácter dos personaxes e as características do lugar e o tempo en que se desenvolven.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

	Segunda Lingua Estranxeira I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		serva dun hotel, etc. ▪ B3.5. Identificar a información esencial, os puntos máis relevantes e detalles importantes en textos, en formato impreso ou en soporte dixital, ben estruturados e de curta ou media extensión, escritos nun rexistro formal, informal ou neutro, que traten asuntos cotiáns, temas de interese ou relevantes para os propios estudos ou as ocupacións e que conteñan estruturas frecuentes e un léxico xeral de uso común.	▪ SLEB3.5. Comprende correspondencia persoal, breve e sinxela, en calquera soporte incluíndo foros en liña ou blogs, na que se describen e narran feitos e experiencias, impresións e sentimentos, e se intercambian información e opinións sobre aspectos concretos de temas xerais, coñecidos ou do seu interese.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB3.6. Entende o esencial de correspondencia formal institucional ou comercial sobre asuntos que poden xurdir, por exemplo, mentres organiza ou realiza unha viaxe ao estranxeiro (concesión dunha bolsa, confirmación dun pedimento, reserva dun hotel, etc.).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB3.7. Entende información específica relevante en páxinas web e outros materiais de referencia ou consulta (glosarios, dicionarios, enciclopedias e revistas) claramente estruturados, que conteñan mapas, fotografías, imaxes, vídeos ou animacións que axuden á comprensión sobre temas relativos a materias educativas ou asuntos relacionados coa súa especialidade ou cos seus intereses.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
	Bloque 4. Produción de textos escritos			
▪ a ▪ b	▪ B4. Estratexias de produción: – Planificación:	▪ B4.1. Coñecer, seleccionar e aplicar as estratexias máis adecuadas para	▪ SLEB4.1. Escribe correspondencia persoal, en calquera formato, na	▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Segunda Lingua Estranxeira I. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ c ▪ f	– Mobilización e coordinación das propias competencias xerais e comunicativas co fin de realizar eficazmente a tarefa (repasar o que se sabe sobre o tema, o que se pode ou se quere dicir, etc.). – Localización e uso adecuado de recursos lingüísticos ou temáticos (uso dun dicionario ou dunha gramática, obtención de axuda, etc.). – Uso de elementos coñecidos obtidos de modelos moi sinxelos de textos escritos, para elaborar os propios textos. – Execución: – Elaboración dun borrador seguindo textos modelo. – Estruturación do contido do texto. – Organización do texto en parágrafos curtos abordando en cada un unha idea principal, conformando entre todos o seu significado ou a idea global. – Expresión da mensaxe con claridade axustándose aos modelos e ás fórmulas de cada tipo de texto. – Reaxuste da tarefa (emprender unha versión máis modesta) ou da mensaxe (facer concesións no que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos lingüísti-	elaborar textos escritos sinxelos de lonxitude breve ou media (elección da persoa destinataria, finalidade do escrito, planificación, redacción do borrador, revisión do texto e versión final), incorporando esquemas e expresións de textos modelo con funcións comunicativas similares ao texto que se quere producir. ▪ B4.2. Completar documentos básicos nos que se solicite información persoal ou relativa aos seus estudos ou á súa formación. ▪ B4.3. Escribir mensaxes sinxelas e breves con información, instrucións e indicacións básicas e opinións sinxelas, relacionadas con actividades cotiás ou do seu interese. ▪ B4.4. Producir correspondencia formal para solicitar ou dar información relativa a bens e servizos, a partir de modelos sinxelos e básicos, actuando como mediación lingüística (adecuada ao seu nivel escolar), de ser o caso, cunha presentación do texto limpa e ordenada. ▪ B4.5. Escribir, en papel ou en soporte dixital, textos de estrutura clara, breves ou de extensión media, sobre asuntos cotiáns ou temas de interese persoal ou educativo, nun rexistro formal, neutro ou informal, utilizando os recursos de cohesión, as convencións ortográficas e os signos de puntuación máis comúns, e amosando un control razoable de estruturas e un léxico de uso fre-	que describe experiencias e sentimentos; narra, de forma lineal, actividades e experiencias presentes e pasadas; e intercambia información e opinións sobre temas concretos nas súas áreas de interese persoal ou educativo.	▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB4.2. Completa un cuestionario con información persoal, educativa ou ocupacional (nivel de estudos, materias que cursa, preferencias, etc.) cunha finalidade específica, como inscribirse nun curso ou solicitar un campamento de verán.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB4.3. Escribe notas, anuncios, mensaxes e comentarios breves, en calquera soporte, nos que solicita e transmite información e opinións sinxelas, respectando as convencións e as normas de cortesía.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB4.4. Escribe correspondencia formal básica e breve, dirixida a institucións públicas ou privadas ou entidades comerciais, na que pide ou dá información, ou solicita un servizo, respectando as convencións formais e normas de cortesía máis comúns neste tipo de textos, cunha presentación limpa e ordenada do texto.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB4.5. Escribe, nun formato convencional, informes expositivos	▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	cos dispoñibles. – Recurso aos coñecementos previos (utilizar frases feitas e locucións, do tipo "agora volvo", "botar unha man", etc.). – Revisión: – Identificación de problemas, erros e repeticións. – Atención ás convencións ortográficas e aos signos de puntuación. – Presentación coidada do texto (marxes, limpeza, tamaño da letra, etc.). – Reescritura definitiva. ▪ B4.2. Elaboración de cartas formais respectando a súa estrutura: remitente, cabeceira, lugar e data; asunto, saúdo á persoa destinataria, corpo da carta, despedida e sinatura. ▪ B4.3. Elaboración de informes expositivos elementais e breves, organizados nunha estrutura básica que inclúa unha introdución, o corpo do informe, a conclusión e a bibliografía.	cuente de carácter xeral.	moi breves e sinxelos nos que dá información esencial sobre un tema educativo, facendo breves descricións e narrando acontecementos seguindo unha estrutura esquemática moi sinxela (título, corpo do texto e, de ser o caso, conclusión e bibliografía).	▪ CSC ▪ CCEC
	Bloque 5: Coñecemento da lingua, e consciencia intercultural e plurilingüe			
▪ a ▪ b ▪ c ▪ f ▪ p	▪ B5.1. Patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación básicos: – Sons e fonemas vocálicos. – Sons e fonemas consonánticos e as súas agrupacións.	▪ B5.1. Expresarse coa suficiente fluidez para que poida seguirse sen moita dificultade o fío do discurso, aínda que poidan producirse pausas para planificar o que se vai dicir e, en ocasións, haxa que interrom-	▪ SLEB5.1. Produce léxico e estruturas básicas intelixibles no oral e na escrita, e trazos fonéticos que distinguen fonemas (nasalización, sonorización, etc.), e utiliza con eficacia comunicativa patróns básicos de	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	– Procesos fonolóxicos máis básicos. – Acento fónico dos elementos léxicos illados e na oración. ▪ B5.2. Patróns gráficos e convencións ortográficas: – Uso das normas básicas de ortografía da palabra. – Utilización adecuada da ortografía da oración: coma, punto e coma, puntos suspensivos, parénteses e comiñas. ▪ B5.3. Aspectos socioculturais e sociolingüísticos: – Recoñecemento e uso de convencións sociais básicas e normas de cortesía propias da súa idade e de rexistros informal e estándar, e da linguaxe non verbal elemental na cultura estranxeira. – Achegamento aos hábitos e ás actividades de estudo, traballo e lecer, condicións de vida e relacións interpersoais (no ámbito educativo, ocupacional e institucional); o contorno xeográfico básico (clima, rexións) e referentes artístico-culturais (feitos históricos e personaxes salientables). – Recoñecemento de valores, crenzas, actitudes e tradicións fundamentais, e calquera outro aspecto cultural de interese, así como os aspectos culturais básicos que permitan comprender os	per e reiniciar a mensaxe para reformulala en termos máis sinxelos e máis claros para a persoa interlocutora. ▪ B5.2. Utilizar as convencións ortográficas, de puntuación e de formato de uso moi frecuente, en textos escritos en diferentes soportes, coa corrección suficiente para non dar lugar a serios malentendidos, aínda poidan cometerse erros que non interrompan a comunicación. ▪ B5.3. Utilizar para a comprensión e produción de textos orais e escritos os coñecementos socioculturais e sociolingüísticos adquiridos relativos á vida cotiá (hábitos e actividades de estudo, traballo e lecer), condicións de vida e contorno, relacións interpersoais (entre homes e mulleres, no ámbito educativo, ocupacional e institucional), comportamento (posturas, expresións faciais, uso da voz, contacto visual e proxémica), e convencións sociais (actitudes e valores), axustando a mensaxe á persoa destinataria e ao propósito comunicativo, e amosando a propiedade e a cortesía debidas. ▪ B5.4. Producir textos e inferir o significado probable de palabras ou frases que descoñece a partir das experiencias e os coñecementos transferidos desde as linguas que coñece.	ritmo, entoación e acentuación de palabras e frases. ▪ SLEB5.2. Utiliza adecuadamente as convencións orais e escritas básicas propias da lingua estranxeira no desenvolvemento do proceso comunicativo oral e escrito (saúdos, despedidas, fórmulas básicas de tratamento, etc.), e amosa respecto e interese polas diferenzas culturais que poidan existir. ▪ SLEB5.3. Nas actividades de aula, pode explicar o proceso de produción de textos e de hipóteses de significados tomando en consideración os coñecementos e as experiencias noutras linguas. ▪ SLEB5.4. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe. ▪ SLEB5.5. Comprende e comunica o propósito solicitado na tarefa ou ligado a situacións de necesidade inmediata da aula (pedir ou dar información, agradecer, desculparse, solicitar algo, invitar, etc.), utilizando	 ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

	Segunda Lingua Estranxeira I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	países onde se fala a lingua estranxeira e actuar neles adecuadamente. – Identificación dalgunhas similitudes e diferenzas elementais e máis significativas nos costumes cotiáns entre os países onde se fala a lingua estranxeira e o noso. – Actitude receptiva e respectuosa cara ás persoas, os países e as comunidades lingüísticas que falan outra lingua e teñen unha cultura diferente á propia. ▪ B5.4. Plurilingüismo: – Identificación de similitudes e diferenzas entre as linguas que coñece para mellorar a súa aprendizaxe e lograr unha competencia comunicativa integrada. – Participación en proxectos nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais, e valorando positivamente as competencias que posúe como persoa plurilingüe. ▪ B5.5. Funcións comunicativas: – Iniciación e mantemento de relacións persoais e sociais básicas propias da súa idade. – Descrición de calidades físicas e abstractas moi básicas de persoas, obxectos, lugares e actividades. – Narración de acontecementos e	▪ B5.5. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais. ▪ B5.6. Distinguir e levar a cabo as funcións demandadas polo propósito comunicativo, mediante os expoñentes básicos das devanditas funcións e os patróns discursivos de uso máis habitual, así como os seus significados asociados (por exemplo, utilizar unha estrutura interrogativa para facer unha suxestión), e empregar para comunicarse mecanismos sinxelos bastante axustados ao contexto e á intención comunicativa (repetición léxica, elipse, deíxe persoal, espacial e temporal, xustaposición, e conectores e marcadores discursivos moi frecuentes), sempre que sexan traballados na clase previamente. ▪ B5.7. Recoñecer e utilizar un repertorio léxico de uso común relativo a asuntos cotiáns e a temas xerais ou relacionados cos propios intereses, os estudos e as ocupacións, e un repertorio limitado de expresións de uso moi frecuente suficiente para comunicar no seu nivel escolar.	adecuadamente as estruturas sintáctico-discursivas e o léxico necesarios, propios do seu nivel escolar suficientes para comunicar con eficacia.	

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	descrición de estados e situacións presentes, e expresión moi básica de sucesos futuros. – Petición e ofrecemento de información e indicacións, e expresión moi sinxela de opinións e advertencias. – Expresión do coñecemento, o descoñecemento e a certeza. – Expresión da vontade, a intención, a orde, a autorización e a prohibición. – Expresión do interese, a aprobación, o aprecio, a satisfacción e a sorpresa, así como os seus contrarios. – Establecemento e mantemento básicos da comunicación e a organización elemental do discurso. ▪ B5.6. Léxico oral e escrito básico de uso común relativo a aspectos culturais variados: – Vida cotiá: alimentación (pratos e produtos típicos, costumes alimentarios, tabús, convencións sociais, horarios etc.); familia e amizades; actividades de lecer; viaxes e transportes; festas e celebracións; saúde e educación; compras e actividades comerciais. – Bens e servizos básicos. – Contorno: clima, campo, cidade e lugares máis representativos. – Tecnoloxía: aparellos de uso co-			

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	tián. – Calquera outro que se considere de interese. – Expresións fixas e enunciados fraseolóxicos básicos e moi habituais. ▪ B5.7. Estruturas sintáctico-discursivas propias de cada idioma.			

[1]**Contidos sintáctico-discursivos por idiomas:**

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*sowohl… als auch*); disxunción (*entweder… oder*); oposición/concesión (*obwohl*); causa (*denn/weil*; *wegen*); finalidade (*damit; dazu; darum*); comparación (so / nicht so + Adjektiv + wie; mehr/weniger + Adjektiv/Adverb + al); resultado/correlación (deshalb; so dass); condición (wenn; sofern; falls); estilo indirecto. ▪ Relacións temporais (*sobald*). ▪ Afirmación. ▪ Exclamación. ▪ Negación (*z. B. „nicht schlecht", „durchaus nicht", „keineswegs!"*). ▪ Interrogación (*W-Fragen,*	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción; disxunción; oposición (*alors que, au lieu de + Inf, bien que, par contre, malgré, pourtant, tout de même*); causa (*puisque*); finalidade (*de façon à, de manière à + Inf.*); comparación (*plus…plus, moins…moins, plus…moins, moins…plus*); consecuencia (*de telle manière que, de façon à ce que*); condición (*si, même si + Indic.*); estilo indirecto. ▪ Relacións temporais (depuis, *de… jusqu'à, lorsque, avant/après + Inf., au moment où, (à) chaque fois que*). ▪ Exclamación (*Que, Hélas!*) ▪ Negación (*personne ne…, rien ne…, ne…aucun, ne…*	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*not only…but also; both…and*); disxunción (*or*); oposición/concesión (*(not…) but; …, though*); causa (*because (of); due to; as*); finalidade (*to+ infinitive; for+-ing*); comparación (*as/not so Adj. as; less/more + Adj./Adv. (than); better and better; the highest in the world*); resultado (*so; so that);* condición (*if; unless*); estilo indirecto (*reported information, offers, suggestions and commands*). ▪ Relacións temporais (*the moment (she left); while*). ▪ Afirmación (*affirmative sentences; tags; Me too; Think/Hope so*).	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*non solo... ma anche*; disxunción (*oppure*); oposición (*però, mentre)*; causa (*siccome);* resultado / correlación (*dunque, quindi, così/tanto che/da*); estilo indirecto (*consigli, ordini, offerte*). ▪ Relacións temporais *((da) quando, prima di, appena).* ▪ Afirmación *(frasi dichiarative affermative, proforma (spero di sì).* ▪ Exclamación *(forme ellittiche: sintagma preposizionale. (p.es in bocca al lupo!); frase semplice (p.es. crepi (il lupo)!); interiezioni (p.es. eh!, Anna!)).* ▪ Negación *(frasi dichiarative negative con avverbi e*	▪ Expresión de relacións lóxicas: adición (*não só...como também; não só... também);* disxunción *(ou, ou...ou);* oposición /concesión *(mas, mesmo assim;... embora*); causa (*por causa disso; daí que*); finalidade (*para + Inf.; para que); comparación (mais/menos/tão/tanto + Adj./Adv./Subst. + (do) que/como/quanto*; superlativo relativo (p. ex., *o rapaz mais distraído da turma*); resultado (*assim, portanto*). ▪ Expresión da condición (conectores: *se, sem, desde que…;* formas verbais: *futuro de indicativo e de conjuntivo, simples e composto, pretérito e pretérito-mais-que-perfeito compos-*

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
z. B. „Wie kommt es?"; Ja/Nein-Fragen; „So?"). ▪ Expresión do tempo: pasado (*Präteritum; Perfekt; Plusquamperfekt; historisches Präsens*); presente (*Präsens*); futuro (*werden + Infinitiv*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (*Aussagesätze*); capacidade (*schaffen*); posibilidade/probabilidade (*möglicherweise; wahrscheinlich*); necesidade (*brauchen*); obriga (*brauchen / nicht brauchen*); permiso (*dürfen; können; lassen*); intención (*denken zu + Infinitiv*). ▪ Expresión da existencia; da entidade (*zählbare und nicht zählbare Sammelbezeichnungen; zusammengesetzte Nomen; Pronomen [Relativ-, Reflexiv- und Determinativpronomina]*); da calidade (*z. B. „eher unbekannte", „leicht zu finden"*). ▪ Expresión da cantidade (*Zahlen, z. B. Brüche und Dezimalzahlen; Quantität, z. B. mehrere; Grad, z. B. ziemlich gut*). ▪ Expresión do espazo (*Präpositionen; Lokaladverbien*). ▪ Expresión do tempo (*Stun-*	*que, ne… pas encore*). ▪ Interrogación (*lequel, laquelle, lesquels, lesquelles, auquel, duquel*). ▪ Expresión do tempo: presente; pasado; futuro. ▪ Expresión do aspecto: puntual (frases simples); durativo (*il était une fois*); habitual (*de temps en temps, chaque, tous les*); incoativo, terminativo. ▪ Expresión da modalidade: factualidade; capacidade (*réussir à*); posibilidade/probabilidade (*c'est (presque) certain*); necesidade; obriga/prohibición (*défense de, défendu de+ Inf.*); permiso (*permettre de faire qqch. à qq´un, donner la permission à qq'un de faire qqch*); intención/desexo (*penser/espérer + Inf,*); factitivo o causal con el verbo *faire* (ex: *Pierre a fait tomber son livre/s'est fait couper les cheveux*); condicional (*conditionnel présent*) ; cortesía. ▪ Expresión da existencia: presentativos; a entidade (artigos, sustantivos, pronomes persoais, adxectivos e pronomes demostrativos; pronomes persoais OD e OI, "*en*", "*y*"; proposi-	▪ Exclamación (*What + (Adj. +) noun, e. g. What beautiful horses!; How + Adv. + Adj., e. g. How very nice!; exclamatory sentences and phrases, e. g. Hey, that's my bike!*). ▪ Negación (*negative sentences with not, never, no (Noun, e. g. no chance), nobody, nothing; negative tags; me neither*). ▪ Interrogación (*Wh- questions; Aux. Questions; What is the book about?; tags*). ▪ Expresión do tempo: pasado (*past simple and continuous; present perfect; past perfect); presente (present simple and continuous); futuro (going to; will; present simple and continuous + Adv.*). ▪ Expresión do aspecto: puntual (*simple tenses); durativo (present and past simple/perfect; and future continuous); habitual (simple tenses (+ Adv., e. g. every Sunday morning); used to*); incoativo (*be about to*); terminativo (*stop+verb+ –ing*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (*declarative sentences*); capacidade (*can; be able to*); posibili-	*quantificatori negativi (non, nessuno); proforma (p.es. spero di no))*. ▪ Interrogación *(totali; parziali introdotte da avverbi e pronomi e aggettivi interrogativi (p.es. da quando))*. ▪ Expresión do tempo (presente (*presente*); pasado *(perfetto composto);* futuro *(presente)*) e do aspecto (puntual *(tempi semplici)*; durativo *(presente; perfetto composto (+Avv.); continuare a + Inf.*); habitual *(tempi semplici e perfetto composto (+Avv.))*; iterativo (*ancora*); incoativo (*mettersi a +Inf.*); terminativo *(smettere di+ Inf.; tempi composti (+Avv.))*. ▪ Expresión da modalidade (factualidade (*frasi dichiarative affermative e negative*); necesidade *(bisognare + Inf.*); obriga *(imperativo; aver da + Inf., essere costretto a +Inf.*); permiso *(essere permesso + Inf.);* intención *(avere l'intenzione di + Inf.; decidere di + Inf.));* prohibición *(non) essere permesso + Inf.)*. ▪ Expresión da existencia *(p.es. ecco fatto)*; a entidade (*nomi contabili / massa / collettivi; pronomi (riflessivi, tonici); determinanti*); a calidade *(p.es. davvero inte-*	*to do conjuntivo, condicional simples e composto*). ▪ Discurso indirecto (informacións, ofrecementos, suxestións e ordes) e indirecto livre. ▪ Relacións temporais (*enquanto, antes que, depois que, logo que, assim que, mal + presente do conjuntivo, até que, sempre que*). ▪ Afirmación (sentenzas declarativas afirmativas; frases impersoais). ▪ Exclamación (formas elípticas: *Que + Subst. + (tão) + Adj.*, p. ex. *Que dia tão lindo!*); sentenzas e sintagmas exclamativos, p. ex. *Ei, esta é a minha bicicleta!; Magnífica bolsa!)*. ▪ Negación (sentenzas declarativas negativas con *não, nunca; (não) nada, nenhum (a), ninguém*, nem). ▪ Interrogación (sentenzas interrogativas directas totais; sentenzas interrogativas directas QU- (p. ex., *De quem é a culpa?);* interrogativas *tag* (p. ex., *Isto é fácil, não é?);* interrogativas eco e duplas). ▪ Expresión do tempo: pasado (*pretérito imperfeito, perfeito simples e perfeito composto e pretérito mais-*

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26704

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
denzählung, z. B. „morgen um diese Zeit", „in zehn Tagen"; Zeiteinheiten, z. B. Semester; Ausdruck der Zeit [früher; später]; Dauer, z. B. „den ganzen Tag", „den ganzen Sommer lang"; Vorzeitigkeit [noch; schon (nicht)]; Nachzeitigkeit, z. B. danach, später; Aufeinanderfolge [zuerst; zunächst; schließlich]; Gleichzeitigkeit [gerade als]; Häufigkeit, z. B. sehr oft). ▪ Expresión do modo (Modaladverbien und -sätze).	cións adxectivais); a calidade; a posesión. ▪ Expresión da cantidade (fraccións, decimais, porcentaxes; artigos partitivos, adverbios de cantidade e medidas) e do grao. ▪ Expresión do espazo (*prépositions et adverbes de lieu, position, distance, mouvement, direction, provenance, destination*). ▪ Expresión do tempo: puntual (*dans nº jours*); divisións (*dans les années, quinzaine*); indicacións de tempo (*au début, à la fin, en début de semaine*); duración (*matinée, journée, soirée*); anterioridade (*jusqu'à ce que*); posterioridade (*dès que, depuis (le temps) que*); secuenciación (*premièrement, deuxièmement*); simultaneidade (*lorsque, lors de + nom*); frecuencia (*tous/ toutes les…, généralement, quelquefois, rarement, presque jamais*). ▪ Expresión do modo (*de cette manière, de cette façon là*).	dade/probabilidade (*may; might; perhaps*); necesidade (*must; need; have (got) to*); obriga (*have (got) to; must; imperative*); permiso (*may; could; allow*); intención (*present continuous*). ▪ Expresión da existencia (*e. g. there could be*); a entidade (*count/uncount/collective/compound nouns; pronouns (relative, reflexive/emphatic, one(s); determiners); a* cualidade *(e. g. pretty good; much too expensive*). ▪ Expresión da cantidade (*singular/plural; cardinal and ordinal numerals. Quantity: e. g. lots/plenty (of). Degree: e. g. absolutely; a (little) bit*). ▪ Expresión do espazo (*prepositions and adverbs of location, position, distance, motion, direction, origin and arrangement*). ▪ Expresión do tempo (*points e. g. at midnight), divisions (e. g. term), and indications (ago; early; late) of time; duration (from…to; during; until; since); anteriority (already; (not) yet); posteriority (afterwards; later); sequence (first, second, after that, finally); simultaneousness (just when); fre-*	*ressante).* ▪ Expresión da cantidade *(numero: singolare/plurale; numerali cardinali, ordinali, collettivi (p.es. dozzina), moltiplicativi (p.es. doppio). Quantità: p.es. la maggior parte; grado: p.es. davvero carino.* ▪ Expresión do espazo *(preposizioni, avverbi ed espressioni che indicano luogo, posizione, distanza, movimento, direzione, origine e disposizione).* ▪ Expresión do tempo *(l'ora (p.es. alle 17 (ore)); divisione (p.es. all'alba) e collocazione nel tempo (p.es. l'altro ieri); durata (p.es. tutto l'anno; da); anteriorità (p.es. prima di, (non) ancora); posteriorità (p.es. appena); contemporaneità (p.es. allo stesso tempo, all'improvviso); sequenza (p.es. prima.. poi... dopo... allora); intermittenza (p.es. ogni tanto); frequenza (p.es. (200 €) al mese)).* ▪ Expresión do modo *(avverbi ed espressioni di modo: p.es. in fretta*).	*que-perfeito composto);* presente *(presente, gerúndio);* futuro *(futuro simple e composto; (+Adv.); haver-de*). ▪ Expresión do aspecto: puntual (tempos simples); durativo (presente, futuro simples, pretérito imperfeito e pretérito perfeito composto do indicativo (+ Adv.); *andar a + Inf.; ir + Ger.*); habitual (tempos simples (+ Adv.); costumar+ Inf.); incoativo (*desatar a + Inf.*); iterativo (*pretérito imperfeito do indicativo; voltar a + Inf.);* terminativo (*pretérito perfeito simples composto e pretérito mais-que-perfeito composto; vir de + Inf.*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (frases declarativas); capacidade (*é capaz / incapaz de + Inf.; saber*); posibilidade/ probabilidade (*ser possível / impossível + Inf.; tal vez*); necessidade (ser preciso / *necessário* + Inf.); obrigación (*ser obrigatório + Inf.; imperativo);* permiso *(poder + Inf.; ser possível/permitido + Inf.*); prohibición: (não) ser possível /permitido + Inf.); intención (*pretérito imperfeito gostar de + Inf.; tratar de + Inf.;*

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
		quency (e. g. twice/four times a week; daily). ▪ Expresión do modo (*Adv. and phrases of manner, e. g. carefully; in a hurry*). ▪ Uso de conectores. ▪ *Have/get causative.* ▪ *Phrasal verbs.* ▪ *Gerund and infinitive.*		*pensar + Inf.*). ▪ Expresión da existencia (p. ex., existir, dar-se); a entidade (substantivos contables /incontables/colectivos/compostos; pronomes (relativos, reflexivos átonos/ tónicos); determinantes; a calidade *(por exemplo, bastante bom; consideravelmente caro; ótimo*). ▪ Expresión da cantidade (Singular/Plural; Numerais cardinais e ordinais. Cantidade: p. ex. *bastante, a maior parte de, mais o menos.* Grao: p. ex. *consideravelmente; bastante bem*). ▪ Expresión do espazo (preposicións e adverbios de lugar, localización, distancia, movemento, orixe, dirección). ▪ Expresión do tempo (expresións, preposición e locucións de tempo (momento puntual (p. ex., *meiodia),* divisións (p. ex., *período, fim de semana)* e indicacións de tempo (p. ex., *atrás, cedo*); duración (p. ex., *até; entre...* e); anterioridade *(anteontem, já);* posterioridade *(mais tarde, na semana que vem);* secuencia *(em primeiro lugar, depois, em último lugar);* simultaneidade *(naquele*

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
				momento); frecuencia (p. ex., *cada semana*). ▪ Expresión do modo (expresións, preposicións e locucións prepositivas de modo, p. ex., *á pressa*).

2º de bacharelato

	Segunda Lingua Estranxeira II. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Comprensión de textos orais			
▪ a ▪ b ▪ c ▪ f	▪ B1.1. Uso de estratexias de comprensión das mensaxes orais: – Mobilización de información previa sobre o tipo de tarefa e o tema. – Identificación do tipo textual, adaptando a comprensión a el. – Distinción de tipos de comprensión (sentido xeral, información esencial e puntos principais). – Formulación de hipóteses sobre contido e contexto. – Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir da comprensión de elementos significativos, lingüísticos e paralingüísticos (acenos, entoación, etc.). – Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir	▪ B1.1. Coñecer e saber aplicar as estratexias máis adecuadas para a comprensión do sentido xeral, a información esencial, os puntos e as ideas principais, ou os detalles relevantes do texto. ▪ B1.2. Identificar o sentido xeral, a información esencial, os puntos principais e os detalles máis relevantes en textos orais breves ou de lonxitude media, claramente estruturados, e transmitidos de viva voz ou por medios técnicos e articulados a unha velocidade media, nun rexistro formal, informal ou neutro, e que traten de aspectos concretos ou abstractos de temas xerais, sobre asuntos cotiáns en situacións correntes ou menos habituais, ou sobre os propios intereses nos ám-	▪ SLEB1.1. Nas actividades de aula, persevera no seu proceso de comprensión, axustándoo ás necesidades da tarefa (de comprensión global, selectiva ou detallada) e mellorándoo, de ser o caso, facendo anticipacións do que segue (palabra, frase, resposta, etc.), e inferindo o que non se comprende e o que non se coñece mediante os propios coñecementos e as experiencias doutras linguas.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ SLEB1.2. Capta os puntos principais e os detalles salientables de mensaxes gravadas ou de viva voz, claramente articuladas, que conteñan instrucións, indicacións ou outra información, mesmo de tipo técnico, sempre que poida volver escoitar o dito ou pedir confirmación.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira II. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	do coñecemento doutras linguas, e de elementos non lingüísticos (imaxes, música, etc.). – Reformulación de hipóteses a partir da comprensión de novos elementos. ▪ B1.2. Tolerancia da comprensión parcial ou vaga nunha situación comunicativa, e conciencia da importancia de chegar a comprender textos orais sen precisar entender todos os seus elementos. ▪ B1.3. Constancia no logro da comprensión oral, reescoitando o texto gravado ou solicitando repetición do dito.	bitos persoal, público, educativo e ocupacional ou laboral, sempre que as condicións acústicas non distorsionen a mensaxe e se poida volver escoitar o dito. ▪ B1.3. Comprender o esencial e a información relevante en situacións comúns, aínda que poidan necesitar unha xestión ou transacción menos habitual (explicacións a unha reclamación, cancelación dun servizo, etc.) que impliquen a solicitude de datos, realización de accións, formas de pagamento, etc.), sempre que lle poidan repetir o dito. ▪ B1.4. Comprender o esencial en conversas sinxelas, sobre argumentacións básicas, puntos de vista e opinións relativos a temas frecuentes do ámbito persoal ou público, suposicións e hipóteses, sensacións e sentimentos básicos, claramente estruturados e articulados a unha velocidade lenta ou media, e se a persoa interlocutora está disposta a repetir ou reformular o dito. ▪ B1.5. Comprender o sentido xeral e información esencial en presentacións ben estruturadas sobre temas coñecidos e predicibles, e de programas de televisión tales como informativos, entrevistas ou anuncios e películas, sempre que as imaxes sexan suficientemente redundantes para facilitar a comprensión.	▪ SLEB1.3. Comprende, nunha conversa formal ou entrevista na que participa, información relevante e detalles sobre asuntos prácticos relativos a actividades educativas ou ocupacionais de carácter habitual e predicible (datos persoais, formación, gustos, intereses e expectativas ou plans de futuro), sempre que poida pedir que se lle repita, ou que se reformule, aclare ou elabore algo do que se lle dixo.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ SLEB1.4. Entende o que se lle di en transaccións e xestións cotiás e estruturadas (por exemplo, en bancos, tendas, hoteis, restaurantes, transportes e centros docentes), ou menos habituais pero referidas a necesidades inmediatas en situacións de comunicación comúns se pode pedir confirmación dalgúns detalles.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ SLEB1.5. Comprende, nunha conversa informal e sinxela na que participa, explicacións ou xustificacións básicas de puntos de vista e opinións, sobre diversos asuntos de interese persoal, cotiáns ou menos habituais, articulados de maneira clara, así como a formulación de hipóteses, a expresión de sentimentos e a descrición de aspectos abstractos de temas como a música, o cine, a literatura ou os temas de actualidade, se a persoa interlo-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Segunda Lingua Estranxeira II. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			cutora está disposta repetir ou reformular o dito.	
			▪ SLEB1.6. Identifica, con apoio visual, as ideas principais e información relevante en presentacións ou charlas ben estruturadas e de exposición clara sobre temas coñecidos ou do seu interese relacionados co ámbito educativo ou ocupacional, e os aspectos máis significativos de noticias de televisión claramente articuladas, así como o esencial de anuncios publicitarios, series e películas ben estruturados e articulados con claridade, nunha variedade estándar da lingua e cando as imaxes faciliten a comprensión.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
	Bloque 2. Produción de textos orais			
▪ a ▪ b ▪ c ▪ f	▪ B2.1. Estratexias de produción: – Planificación: – Identificación do contexto, o destinatario e a finalidade da produción ou da interacción. – Adecuación do texto ao destinatario, ao contexto e á canle, escollendo os expoñentes lingüísticos necesarios para lograr a intención comunicativa. – Execución: – Concepción da mensaxe con claridade, distinguindo a súa idea ou ideas principais, e a	▪ B2.1. Aplicar as estratexias máis adecuadas para producir textos orais breves ou de lonxitude media, aínda que poidan producirse pausas, vacilacións ocasionais ou reformulacións do que se quere expresar en situacións menos habituais ou en intervencións máis longas. ▪ B2.2. Interactuar, en situacións reais ou simuladas, con eficacia suficiente para narrar e describir experiencias, acontecementos, sentimentos, reaccións, desexos e aspi-	▪ SLEB2.1. Participa activamente en intercambios comunicativos na aula, utilizando a maioría das veces a lingua estranxeira, producindo mensaxes adecuadas ás situacións de comunicación reais ou simuladas, e colaborando para entender e facerse entender. ▪ SLEB2.2. Fai presentacións breves, con certa fluidez, ben estruturadas, ensaiadas previamente e con apoio visual, sobre aspectos concretos de temas educativos ou ocupacionais do seu interese, organizando a in-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira II. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	súa estrutura básica. – Activación dos coñecementos previos sobre modelos e secuencias de interacción, e elementos lingüísticos previamente asimilados e memorizados. – Expresión da mensaxe con claridade e coherencia básica, estruturándoa adecuadamente e axustándose, de ser o caso, aos modelos e ás fórmulas de cada tipo de texto memorizados e traballados na clase previamente. – Reaxuste da tarefa (emprender unha versión máis modesta) ou da mensaxe (limitar o que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos lingüísticos dispoñibles. – Compensación das carencias lingüísticas mediante procedementos lingüísticos e paralingüísticos. – Lingüísticos: – Modificación de palabras de significado parecido. – Definición ou reformulación dun termo ou expresión. – Uso da lingua materna ou "estranxeirización" de palabras da lingua meta. – Petición de axuda.	racións e plans ou proxectos; e intercambiar información pouco complexa, pedir e dar indicacións ou instrucións sinxelas con certo detalle, xustificar brevemente opinións e puntos de vista; formular hipóteses e facer suxestións, e expresarse sobre temas algo abstractos, como películas, música, libros, etc. ▪ B2.3. Intercambiar de xeito sinxelo pero eficaz, con pronuncia clara e intelixible, información en situacións de comunicacióalumnado e menos habituais, pero predicibles, nas que teña que expresar o acordo, o desacordo, o interese, a posibilidade e a imposibilidade, usando un repertorio de expresións frecuentes no ámbito público (doenzas, pequenas reclamacións, menús alternativos, accidentes, etc.), así como a expresión básica dos sentimentos e os intereses persoais, tales como satisfacción, desgusto, admiración e sorpresa. ▪ B2.4. Producir textos de extensión breve ou media, tanto cara a cara como por teléfono ou por outros medios técnicos, nun rexistro formal, neutro ou informal, cun discurso comprensible e adecuado á situación e utilizando as estratexias necesarias para iniciar, manter e facer progresar a comunicación. ▪ B2.5. Participar en situacións de comunicación formais que impli-	formación básica de maneira coherente, explicando as ideas principais brevemente e con claridade, e respondendo a preguntas sinxelas de oíntes articuladas de maneira clara e a velocidade media.	
			▪ SLEB2.3. Participa adecuadamente en conversas informais cara a cara ou por teléfono, ou por outros medios técnicos, sobre asuntos cotiáns ou menos habituais, nas que intercambia información e se expresa e xustifica brevemente opinións e puntos de vista; narra e describe de forma coherente feitos ocorridos no pasado ou plans de futuro reais ou inventados; formula hipóteses; fai suxestións; pide e dá indicacións ou instrucións con certo detalle; expresa e xustifica sentimentos, e describe aspectos concretos e abstractos de temas como, por exemplo, a música, o cine, a literatura ou os temas de actualidade.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB2.4. Desenvólvese adecuadamente e utiliza estratexias de comunicación lingüísticas e xestos apropiados para facerse entender, en situacións cotiás e menos habituais que poden xurdir durante unha viaxe ou estadía noutros países por motivos persoais, educativos ou ocupacionais (transporte, aloxamento, comidas, compras, es-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira II. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	– Paralingüísticos: – Sinalación de obxectos, usando deícticos ou realizando accións que aclaran o significado. – Uso da linguaxe corporal culturalmente pertinente (acenos, expresións faciais, posturas e contacto visual ou corporal). – Uso de elementos cuasiléxicos (hum, puah, etc.) de valor comunicativo. ▪ B.2.2. Actitude de respecto cara a si mesmo/a e cara ás demais persoas para comprender e facerse comprender. ▪ B2.3. Rutinas ou modelos comúns de interacción segundo o tipo de situación de comunicación.	quen intercambios claramente estruturados, utilizando fórmulas ou indicacións habituais para tomar ou ceder a quenda de palabra, aínda que se poida necesitar a axuda da persoa interlocutora, e sendo quen de intercambiar información e opinións, dar instrucións, xustificar brevemente os motivos de accións e plans, e argumentar de xeito sinxelo pero eficaz.	tudos, traballo, relacións coas autoridades, saúde e lecer), e sabe solicitar atención, información, axuda ou explicacións, e facer unha reclamación ou unha xestión formal de maneira sinxela pero correcta e adecuada ao contexto. ▪ SLEB2.5. Toma parte en conversas formais, entrevistas e reunións de carácter educativo ou ocupacional, sobre temas habituais nestes contextos, intercambiando información pertinente sobre feitos concretos, pedindo e dando instrucións ou solucións a problemas prácticos, expondo os seus puntos de vista de maneira sinxela e con claridade, e razoando e explicando brevemente e de maneira coherente as súas accións, as súas opinións e os seus plans.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
	Bloque 3. Comprensión de textos escritos			
▪ a ▪ b ▪ c ▪ f	▪ B3.1. Estratexias de comprensión: – Mobilización de información previa sobre o tipo de tarefa e o tema, a partir da información superficial: imaxes, organización na páxina, títulos de cabeceira, etc. – Identificación do tipo de lectura demandado pola tarefa (en superficie ou oceánica, selectiva, intensiva ou extensiva). – Distinción de tipos de compren-	▪ B3.1. Utilizar estratexias (recurso ás imaxes, a títulos e outras informacións visuais, e aos coñecementos previos sobre o tema ou a situación de comunicación, e aos transferidos desde as linguas que coñece), identificando a información máis importante e deducindo o significado de palabras e das expresións non coñecidas. ▪ B3.2. Seguir instrucións e consig-	▪ SLEB3.1. Localiza con facilidade información específica de carácter concreto en textos xornalísticos do xénero informativo, en calquera soporte, ben estruturados e de extensión media, tales como noticias glosadas; recoñece ideas significativas de artigos divulgativos sinxelos, e identifica as conclusións principais en textos de carácter claramente argumentativo, adecuados ao seu nivel escolar, sempre que poida re-	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira II. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	sión necesarios para a realización da tarefa (sentido xeral, información esencial e puntos principais). – Formulación de hipóteses sobre contido e contexto. – Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir da comprensión de elementos significativos, lingüísticos e paratextuais, e do coñecemento e as experiencias noutras linguas. – Reformulación de hipóteses a partir da comprensión de novos elementos. ▪ B3.2. Recoñecemento da estrutura das cartas formais (remitente, cabeceira, lugar e data, asunto, saúdo á persoa destinataria, corpo da carta, despedida e sinatura).	nas básicas de carácter público, institucional ou corporativo. ▪ B3.3. Comprender información relevante en textos do seu interese, descritivos ou narrativos, de certa lonxitude e ben estruturados, nos que se informa de acontecementos, se describen accións, persoas, obxectos e lugares, e se manifestan opinións, crenzas ou valores con expresións sinxelas. ▪ B3.4. Comprender en textos formais un repertorio básico de expresións fixas para rexeitar (agradecendo ou xustificando), acceder (con reservas ou condicións); expresar posibilidade, imposibilidade ou obriga de facer algo; conceder e denegar (con ou sen obxeccións); aconsellar, recomendar ou animar a facer algo. ▪ B3.5. Identificar a información esencial, os puntos máis relevantes e detalles importantes en textos, tanto en formato impreso como en soporte dixital, breves ou de lonxitude media e ben estruturados, escritos nun rexistro formal, informal ou neutro, que traten de asuntos cotiáns ou menos habituais, de temas de interese ou relevantes para os propios estudos, a ocupación ou o traballo, e que conteñan estruturas e un léxico de uso común, tanto de carácter xeral como máis específico.	ler as seccións difíciles.	
			▪ SLEB3.2. Entende o sentido xeral, os puntos principais e información relevante de anuncios e comunicacións de carácter público, institucional ou corporativo claramente estruturados, relacionados con asuntos do seu interese persoal, educativo ou ocupacional (organización de grupos de traballo, información sobre actividades de formación específicas, etc.).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB3.3. Identifica información relevante en instrucións detalladas sobre o uso de aparellos, dispositivos ou programas informáticos, e sobre a realización de actividades e normas de seguridade ou de convivencia (por exemplo, nun evento cultural).	▪ CCL ▪ CD
			▪ SLEB3.4. Identifica en lecturas adaptadas as liñas xerais do argumento, o carácter dos personaxes e as súas relacións, e as características do lugar e o tempo en que se desenvolven.	▪ CCL ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CSC
			▪ SLEB3.5. Comprende correspondencia persoal, en calquera soporte incluíndo foros en liña ou blogs, na que se describen con certo detalle feitos e experiencias, impresións e sentimentos; nas que se narran feitos e experiencias, reais ou imaxi-	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA

DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26712
DOG Diario Oficial de Galicia

	Segunda Lingua Estranxeira II. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			narios, e se intercambian información, ideas e opinións sobre aspectos tanto abstractos como concretos de temas xerais, coñecidos ou do seu interese.	
			▪ SLEB3.6. Entende o suficiente de cartas, faxes ou correos electrónicos de carácter formal, oficial ou institucional como para poder reaccionar en consecuencia (por exemplo, se se lle solicitan documentos para unha estadía de estudos no estranxeiro).	▪ CCL ▪ CCEC ▪ CD
			▪ SLEB3.7. Entende información específica importante en páxinas web e outros materiais de referencia ou consulta (glosarios, dicionarios, enciclopedias e revistas) claramente estruturados, que conteñan mapas, fotografías, imaxes, vídeos ou animacións que axuden á comprensión sobre temas relativos a materias educativas ou asuntos ocupacionais relacionados coa súa especialidade ou cos seus intereses.	▪ CCL ▪ CD ▪ CSC ▪ CAA
	Bloque 4. Produción de textos escritos			
▪ a ▪ b ▪ c ▪ f	▪ B4.1. Estratexias de produción: – Planificación: – Mobilización e coordinación das propias competencias xerais e comunicativas co fin de	▪ B4.1. Coñecer, seleccionar e aplicaras estratexias máis adecuadas para elaborar textos escritos sinxelos de lonxitude breve ou media (elección da persoa destinataria, finalidade do escrito, planificación,	▪ SLEB4.1. Escribe correspondencia persoal e participa en foros, blogs e chats nos que describe experiencias, impresións e sentimentos; narra, de xeito lineal e coherente, feitos relacionados co seu ámbito de	▪ CCL ▪ CD ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira II. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	realizar eficazmente a tarefa (repasar o que se sabe sobre o tema, o que se pode ou se quere dicir, etc.). – Localización e uso adecuado de recursos lingüísticos ou temáticos (uso dun dicionario ou dunha gramática, obtención de axuda, etc.). – Uso de elementos coñecidos obtidos de modelos moi sinxelos de textos escritos, para elaborar os propios textos. – Execución: – Elaboración dun borrador seguindo textos modelo. – Estruturación do contido do texto. – Organización do texto en parágrafos curtos abordando en cada un unha idea principal, conformando entre todos o seu significado ou a idea global. – Expresión da mensaxe con claridade axustándose aos modelos e ás fórmulas de cada tipo de texto. – Reaxuste da tarefa (emprender unha versión máis modesta) ou da mensaxe (facer concesións no que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos lingüísticos dispoñibles. – Recurso aos coñecementos	redacción do borrador, revisión do texto e versión final), incorporando esquemas e expresións de textos modelo con funcións comunicativas similares ao texto que se quere producir. ▪ B4.2. Completar documentos básicos nos que se solicite información persoal ou relativa aos seus estudos ou á súa formación. ▪ B4.3. Escribir mensaxes breves, en calquera soporte, con información, instrucións e indicacións básicas e opinións sinxelas, destacando os aspectos que resulten importantes ou do seu interese para o tema que se trate. ▪ B4.4. Producir correspondencia formal básica para solicitar ou dar información relativa a bens e servizos, a partir de modelos sinxelos e básicos, actuando como mediación lingüística, de ser o caso, cunha presentación do texto limpa e ordenada. ▪ B4.5. Escribir, en papel ou en soporte electrónico, textos breves ou de lonxitude media, coherentes e de estrutura clara, sobre temas de interese persoal, ou asuntos cotiáns ou menos habituais, nun rexistro formal, neutro ou informal, utilizando adecuadamente os recursos de cohesión, as convencións ortográficas e os signos de puntuación máis comúns, e amosando un control ra-	interese, actividades e experiencias pasadas ou feitos imaxinarios, e intercambia información e ideas sobre temas concretos, sinalando os aspectos que lle parecen importantes e xustificando brevemente as súas opinións sobre eles.	
			▪ SLEB4.2. Completa un cuestionario detallado con información persoal, educativa ou laboral (nivel de estudos, materias que cursa, preferencias, etc.), cunha finalidade específica, como solicitar unha bolsa.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
			▪ SLEB4.3. Escribe notas, anuncios, mensaxes e comentarios breves, en calquera soporte, nos que solicita e transmite información e opinións sinxelas e nos que resalta os aspectos que lle resultan importantes, respectando as convencións e as normas de cortesía, tamén nas redes socias.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
			▪ SLEB4.4. Escribe correspondencia formal básica, dirixida a institucións públicas ou privadas ou entidades comerciais, fundamentalmente destinada a pedir ou dar información, solicitar un servizo ou realizar unha reclamación ou outra xestión sinxela, respectando as convencións formais e as normas de cortesía usuais neste tipo de textos, cunha presentación limpa e ordenada do texto.	▪ CCL ▪ CCEC ▪ CD ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira II. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	previos (utilizar frases feitas e locucións, do tipo "agora volvo", "botar unha man", etc.). – Revisión: – Identificación de problemas, erros e repeticións. – Atención ás convencións ortográficas e aos signos de puntuación. – Presentación coidada do texto (marxes, limpeza, tamaño da letra, etc.) – Reescritura definitiva. ▪ B4.2. Elaboración de cartas formais respectando a súa estrutura: remitente, cabeceira, lugar e data, asunto, saúdo á persoa destinataria, corpo da carta, despedida e sinatura. ▪ B4.3. Elaboración de informes expositivos elementais e breves, organizados nunha estrutura básica que inclúa unha introdución, o corpo do informe, a conclusión e a bibliografía; e prestando atención ás estruturas sintáctico-discursivas que adoitan predominar neste tipo de texto (subordinacións relativas, finais, causais, etc.).	zoable de expresións e estruturas, e un léxico de uso frecuente, tanto de carácter xeral como máis específico dentro da propia área de especialización ou de interese.	▪ SLEB4.5. Escribe, nun formato convencional, informes expositivos breves e sinxelos, atendendo á súa estrutura básica e particularidades sintáctico-discursivas elementais, nos que dá información esencial sobre un tema educativo, ocupacional ou menos habitual, describindo brevemente situacións, persoas, obxectos e lugares; narrando acontecementos nunha clara secuencia lineal, e explicando de maneira sinxela os motivos de certas accións.	▪ CCL ▪ CCSC ▪ CD
	Bloque 5: Coñecemento da lingua, e consciencia intercultural e plurilingüe			

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira II. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ a ▪ b ▪ c ▪ f ▪ p	▪ B5.1. Patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación básicos: – Sons e fonemas vocálicos. – Sons e fonemas consonánticos e as súas agrupacións. – Procesos fonolóxicos máis básicos. – Acento fónico dos elementos léxicos illados e na oración. ▪ B5.2. Patróns gráficos e convencións ortográficas: – Uso das normas básicas de ortografía da palabra. – Utilización adecuada da ortografía da oración: coma, punto e coma, puntos suspensivos, parénteses e comiñas. ▪ B5.3. Aspectos socioculturais e sociolingüísticos: – Recoñecemento e uso de convencións sociais básicas e normas de cortesía propias da súa idade e de rexistros informal e estándar, e da linguaxe non verbal elemental na cultura estranxeira. – Achegamento aos hábitos e ás actividades de estudo, traballo e lecer, condicións de vida e relacións interpersoais (nos ámbitos educativo, ocupacional e institucional); o contorno xeográfico básico (clima, rexións) e referentes artístico-culturais (feitos históricos e personaxes relevantes). – Recoñecemento de valores,	▪ B5.1. Expresarse de xeito claro e comprensible e coa suficiente fluidez para facerse entender, aínda que poidan producirse pausas e mesmo se as persoas interlocutoras poden necesitar repeticións cando se trata de palabras e estruturas pouco frecuentes, en cuxa articulación poden cometerse erros que non interrompan a comunicación. ▪ B5.2. Recoñecer e utilizar as convencións ortográficas, de puntuación e de formato máis frecuentes con razoable corrección de modo que se comprenda a mensaxe, aínda que pode darse algunha influencia da primeira ou doutras linguas; e saber manexar os recursos básicos de procesamento de textos para corrixir os erros ortográficos dos textos que se producen en formato electrónico, e adaptarse ás convencións comúns de escritura de textos en internet. ▪ B5.3. Utilizar, para a comprensión e a produción de textos orais e escritos, os coñecementos socioculturais e sociolingüísticos adquiridos relativos á vida cotiá (hábitos e actividades de estudo, traballo e lecer), condicións de vida e contorno socioeconómico, relacións interpersoais (xeracionais ou nos ámbitos educativo, ocupacional e institucional), e convencións sociais (actitu-	▪ SLEB5.1. Produce léxico e estruturas básicas intelixibles no oral e na escrita, e trazos fonéticos que distinguen fonemas (nasalización, sonorización, etc.), e utiliza con eficacia comunicativa patróns de ritmo, entoación e acentuación de palabras e frases.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ SLEB5.2. Utiliza adecuadamente as convencións orais e escritas básicas propias da lingua estranxeira no desenvolvemento do proceso comunicativo oral e escrito, e amosa respecto e interese polas diferenzas culturais que poidan existir, adecuando a súa produción ás convencións sociolingüísticas da lingua meta.	▪ CCL ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CAA
			▪ SLEB5.3. Nas actividades de aula, pode explicar o proceso de produción de textos e de hipóteses de significados tomando en consideración os coñecementos e as experiencias noutras linguas.	▪ CCL ▪ CCEC ▪ CSC ▪ CAA
			▪ SLEB5.4. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	▪ CCL ▪ CCSC ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira II. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	crenzas, actitudes e tradicións fundamentais, e calquera outro aspecto cultural de interese, así como os aspectos culturais básicos que permitan comprender os países onde se fala a lingua estranxeira e actuar neles adecuadamente. – Identificación dalgunhas similitudes e diferenzas elementais e máis significativas nos costumes cotiáns entre os países onde se fala a lingua estranxeira e o noso. – Actitude receptiva e respectuosa cara ás persoas, os países e as comunidades lingüísticas que falan outra lingua e teñen unha cultura diferente á propia. ▪ B5.4. Plurilingüismo: – Identificación de similitudes e diferenzas entre as linguas que coñece, para mellorar a súa aprendizaxe e lograr unha competencia comunicativa integrada. – Participación en proxectos nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais, e valorando positivamente as competencias que posúe como persoa plurilingüe. – Recurso aos coñecementos e ás experiencias lingüísticas noutras linguas que coñece (patróns discursivos para a organización e	des e valores), así como os aspectos culturais xerais que permitan comprender e expresar adecuadamente información e ideas presentes nos textos. ▪ B5.4. Producir textos e inferir o significado probable de palabras ou frases que descoñece a partir das experiencias e os coñecementos transferidos desde as linguas que coñece. ▪ B5.5. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais. ▪ B5.6. Distinguir e levar a cabo as funcións requiridas polo propósito comunicativo e un repertorio dos seus expoñentes máis comúns, así como patróns discursivos habituais para iniciar e concluír o texto adecuadamente, organizar a información de xeito claro, ampliala con exemplos ou resumila. ▪ B5.7. Coñecer e utilizar léxico escrito de uso común relativo a asuntos cotiáns e a temas xerais ou relacionados cos propios intereses, os estudos e as ocupacións, e un repertorio limitado de expresións e modismos de uso frecuente.	▪ SLEB5.5. Comprende e comunica o propósito solicitado na tarefa ou ligado a situacións de necesidade inmediata da aula (pedir ou dar información, organizar unha tarefa, etc.), utilizando adecuadamente as estruturas sintáctico-discursivas e o léxico necesarios, propios do seu nivel escolar, suficientes para comunicar con eficacia.	▪ CCL ▪ CCSC ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira II. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	ampliación ou restruturación da información; elementos adecuados de coherencia e de cohesión textual para organizar o discurso, facer progresar o tema, etc.). ▪ B5.5. Funcións comunicativas: – Iniciación e mantemento de relacións persoais e sociais básicas propias da súa idade. – Descrición de calidades físicas e abstractas moi básicas de persoas, obxectos, lugares e actividades. – Narración de acontecementos e descrición de estados e situacións presentes, e expresión moi básica de sucesos futuros. – Petición e ofrecemento de información e indicacións, e expresión moi sinxela de opinións e advertencias. – Expresión do coñecemento, o descoñecemento e a certeza. – Expresión da vontade, a intención, a orde, a autorización e a prohibición. – Expresión do interese, a aprobación, o aprecio, a satisfacción e a sorpresa, así como os seus contrarios. – Establecemento e mantemento básicos da comunicación e a organización elemental do discurso. ▪ B5.6. Léxico oral e escrito básico de uso común relativo a aspectos			

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Segunda Lingua Estranxeira II. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	culturais variados: – Vida cotiá: alimentación (pratos e produtos típicos, costumes alimentarios, tabús, convencións sociais, horarios, etc.); familia e amizades; actividades de lecer; viaxes e transportes; festas e celebracións; saúde; educación; compras e actividades comerciais; bens e servizos básicos; contorno (clima, campo, cidade e lugares máis representativos); tecnoloxía (aparellos de uso cotián), e e calquera outro que se considere de interese. – Expresións fixas e enunciados fraseolóxicos básicos e moi habituais. ▪ B5.7. Estruturas sintáctico-discursivas propias de cada idioma.			

[1]**Contidos sintáctico-discursivos por idiomas:**

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*weder… noch*); disxunción (*entweder… oder*); oposición/concesión (*dennoch*); causa (*denn/weil; wegen; da*); finalidade (*so dass*); comparación (*so / nicht so + Adjektiv + wie; „weit weniger lästig als"*); resulta-	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción; disxunción; oposición/concesión (*seulement si, même si, quoique, malgré que + Subj.* (para un feito real)); causa (*étant donné que*); finalidade (*pour que, dans le but que, de façon/manière à ce que,*	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*neither…nor*); disxunción (either…or); oposición/concesión (*only (it didn't work); despite/in spite of + NP/VP/sentence);* causa (*because (of); due to; as; since*); finalidade (*so as to);* comparación (*as/not so*	▪ Expresión de relacións lóxicas: conxunción *(inoltre, (e) pure);* disxunción (*altrimenti*); oposición (*comunque);* causa (*poiché*); concesiva (*anche se, malgrado, benché*); finalidade (*da + Inf, affinché*); condición (*se, nel caso che*); comparación (*più / meno*	▪ Expresión de relacións lóxicas: adición (*não só...como também; não só...* também; além disso; nem sequer*);* disxunción *(ou, ou...ou);* oposición/concesión *(mas, mesmo assim, embora;* porém, no entanto; apesar de); causa (*por causa dis-*

DOG Diario Oficial de Galicia

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
do/correlación (*je mehr… desto besser*); condición (*wenn; sofern; falls; angenommen*); estilo indirecto. ▪ Relacións temporais (*solange; seitdem; nachdem*). ▪ Afirmación. ▪ Negación (*z. B. „Nee", „Nie im Leben"*). ▪ Interrogación (*W-Fragen, z. B. „Was ist denn schon passiert?"; Ja/Nein-Fragen*). ▪ Expresión do tempo: pasado (*Präteritum; Perfekt; Plusquamperfekt; historisches Präsens; Konjunktiv I*); presente (*Präsens; Konjunktiv I*); futuro (*werden + Infinitiv*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (*Aussagesätze*); capacidade (*[dazu] braucht es…*); posibilidade/probabilidade (*werden; wahrscheinlich; müssen*); necesidade (*benötigen; brauchen*); obriga (*brauchen / nicht brauchen*); permiso (*dürfen; können; lassen*); intención (*denken zu + Infinitiv*). ▪ Expresión da existencia; da entidade (*zählbare und nicht zählbare Sammelbezeichnungen; zusammengesetzte Nomen; Pronomen [Relativ-, Reflexiv-*	*afin que + Subj.*); comparación (*c'est le meilleur/pire … que + Subj., autant/tant*); consecuencia (*si bien que*); condición (*à condition de + Inf., à moins de + inf., au/dans le cas où (+ conditionnel)*); estilo indirecto. ▪ Relacións temporais (*auparavant, alors que, en attendant, tant que, aussitôt, dès, tandis que*). ▪ Exclamación (*Comme si…!*). ▪ Negación (*pas question, pas du tout*). ▪ Interrogación (*Question rapportée, ex: Il me demande à quelle heure commence le film?*). ▪ Expresión do tempo: presente; pasado (*plus-que-parfait*); futuro (*futur antérieur*). ▪ Expresión do aspecto: puntual (frases simples); durativo (*à cette époque là…*); habitual (*nº fois par… mois/an…*); incoativo (*(être prêt à…*); terminativo (*arrêter de*). ▪ Expresión da modalidade: factualidade; capacidade; posibilliade/probabilidade(*il est possible que, il se peut que*); necesidade; obriga/prohibición (*n'avoir*	*Adj. as; far less tiresome/much more convenient (than); the best by far*); resultado/correlación(*such…that*); condición (*if; unless; in case; supposing*); estilo indirecto (*reported information, offers, suggestions, promises, commands, wishes, warnings*). ▪ Relacións temporais ((*just*) *as; while; once (we have finished)*. ▪ Afirmación (*emphatic affirmative sentences / the dummy do, e. g. I do love classic music; tags, e. g. I should have)*. ▪ Exclamación (*What + noun + sentence), e. g. What a nuisance (he is)!; How + Adv. + Adj., e. g. How very extraordinary!; exclamatory sentences and phrases, e. g. Gosh, it is freezing!)*. ▪ Negación (*e. g. Nope; Never ever; You needn't have)*. ▪ Interrogación (*Wh- questions; Aux. Questions; Says who? Why on earth did she say that?; tags*). ▪ Expresión do tempo: pasado (*past simple and continuous; present perfect simple and continuous; past perfect simple and*	*(che); (così)… come; il più / il meno … (di/tra); meglio/peggio (di)*; resultado / correlación (*perciò, sia…sia/che)*; estilo indirecto (*informazione riferita, consigli, ordini, offerte; promesse*). ▪ Relacións temporais *(dopo (+Inf. composto), finché)*. ▪ Afirmación *(frasi dichiarative affermative; frasi impersonali, si passivante)*. ▪ Exclamación *(Come /Quanto + frase (p.es. come sei dolce!); interiezioni (p.es. ops!))*. ▪ Negación (*frasi dichiarative negative con avverbi e quantificatori negativi (né…né, più)*. ▪ Interrogación *(totali; parziali introdotte da avverbi e pronomi e aggettivi interrogativi (p.es. fino a quando); eco (p.es. dove non sei mai andato?); orientate (p.es. non credi?))*. ▪ Expresión do tempo (presente (*presente*); pasado *(imperfetto, perfetto composto)*; futuro *(futuro semplice)*) e do aspecto (puntual *(tempi semplici)*; durativo *(presente e imperfetto; perfetto composto (+Avv.))*; habitual (*tempi semplici e perfetto composto (+Avv.)*);	*so;* por causa de; *daí que*; devido a; por consequência); finalidade (*para + Inf.; para que,* a fim de que*)*; comparación *(mais/menos/tão/tanto + Adj./Adv./Subst. + (do) que/como/quanto,* como se; bastante menos cansado; muito mais raro; resultado (*assim, portanto*); resultado/correlação (tão...que, tanto...que). ▪ Expresión superlativo relativo (p. ex., *o rapaz mais distraído da turma*); superlativo absoluto (p. ex. -errimo); ▪ Expresión da condición (conectores: *se, sem, desde que…;* formas verbais: *futuro de indicativo e de conjuntivo, simples e composto, pretérito e pretérito-mais-que-perfeito composto do conjuntivo, condicional simples e composto*). ▪ Discurso indirecto (informacións, ofrecementos, suxestións e ordes) e indirecto livre. ▪ Afirmación (sentenzas declarativas afirmativas; deslocación de constituíntes). ▪ Negación (sentenzas declarativas negativas con nem; não/nem... sequer;

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
und Determinativpronomina]); da calidade (z. B. bläulich). ▪ Expresión da cantidade (Zahlen, z. B. „etwa zwanzig Bücher"; Quantität, z. B. „zweimal so viele"; Grad, z. B. äußerst schwierig). ▪ Expresión do espazo (Präpositionen; Lokaladverbien). ▪ Expresión do tempo (Zeitpunkte, z. B. damals, „innerhalb eines Monats", jederzeit; Zeiteinheiten; Ausdruck der Zeit, z. B. „am Anfang / am Ende des Monats"; Dauer, z. B. „die ganze Woche; Vorzeitigkeit [noch; schon (nicht); lange/kurz davor]; Nachzeitigkeit, z. B. später, lange/kurz danach; Aufeinanderfolge [erstens; ferner; schlussendlich]; Gleichzeitigkeit [gerade als]; Häufigkeit, z. B. selten, wochenweise). ▪ Expresión do modo (Modaladverbien und -sätze, z. B. völlig).	qu'à…, il n'y a qu'à…); permiso (Puis-je…?); intención/desexo (exprimer le souhait qui concerne un autre: j'aimerais que/ je voudrais que/ j'aurais envie que/ ça me plairait que + Subj.); voix passive; condicional; cortesía. ▪ Expresión da existencia: presentativos; a entidade (artigos, sustantivos, pronomes persoais, adxectivos e pronomes demostrativos; pronomes persoais OD e OI, "en", "y", proposicións adxectivais (lequel, laquelle, lesquels, lesquelles, auquel, duquel)); a cualidade; a posesión (pronomes posesivos). ▪ Expresión da cantidade (environ, à peu près, plus ou moins, le double, le triple…, artigos partitivos, adverbios de cantidade e medidas) e do grao. ▪ Expresión do espazo (prépositions et adverbes de lieu, position, distance, mouvement, direction, provenance, destination). ▪ Expresión do tempo: puntual (demain à cette heure-là, hier à cette heure-ci,); divisións (hebdomadaire, mensuel, annuel…); indicacións de tempo, duración (toujours (ex: Il travai-	continuous); presente (present simple and continuous); futuro (present simple and continuous + Adv.; will be + verb+ ing). ▪ Expresión do aspecto: puntual (simple tenses); durativo (present and past simple/perfect; and future continuous); habitual (simple tenses (+ Adv.); used to; would); incoativo (start/begin by +verb+ing); terminativo (cease +verb+ing). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (declarative sentences); capacidade (it takes /serves…); posibilidade/probabilidade (will; likely; should); necesidade (want; take); obriga (need/needn't); permiso (may; could; allow) intención (be thinking of +verb+ing). ▪ Expresión da existencia (e. g. there must have been); a entidade (count/uncount/collective/compound nouns; pronouns (relative, reflexive/emphatic, one(s); determiners); a cualidade (e. g. bluish; nice to look at). ▪ Expresión da cantidade: Number (e. g. some twenty people; thirty something). Quantity: e. g. twice as many; piles of newspapers; mountains of things. De-	iterativo (imperfetto + Avv.); incoativo (essere sul punto di+Inf.); terminativo (presente storico, terminare di+ Inf.; tempi composti (+Avv.)). ▪ Expresión da modalidade (factualidade (frasi dichiarative affermative e negative); capacidade ((non) essere bravo a + Inf.); posibilidade (futuro semplice, condizionale semplice; verbi, sostantivi e aggettivi che esprimono opinione, dubbio, attesa, apparenza + cong); necesidade (volerci); intención (imperfetto e condizionale semplice di verbi volitivi + Inf.). ▪ Expresión da existencia (p.es. potrebbe esserci); a entidade (nomi contabili / massa / collettivi/ composti; pronomi (relativi, riflessivi, tonici); determinanti); a calidade (p.es. portato per le lingue). ▪ Expresión da cantidade (numero: singolare/plurale; numerali cardinali, ordinali, collettivi (p.es. secolo), moltiplicativi (p.es. triplo) e frazionari (p.es. un quarto). Quantità: p.es. diverso; grado: p.es. piuttosto stanco. ▪ Expresión do espazo (preposizioni, avverbi ed es-	coisa nenhuma; apenas). ▪ Exclamación (formas elípticas: Que + Subst. + (tão) + Adj., p. ex. Que dia tão lindo!); sentenzas e sintagmas exclamativos, p. ex. Ei, esta é a minha bicicleta!; Magnífica bolsa!). Exclamación con inversión, p. ex. Un amor, essa criança!; sentenzas e sintagmas exclamativos, p.ex. Puxa, está muito frio!; oxalá sejam felizes!). ▪ Interrogación (sentenzas interrogativas directas totais; sentenzas interrogativas directas QU- (p. ex., De quem é a culpa?); interrogativas tag (p. ex., Isto é fácil, não é?); interrogativas eco e duplas). interrogativas enfáticas (p. ex. Onde é que vive?). ▪ Relacións temporais (assim que, até que, apenas, mal + Conjuntivo). ▪ Expresión do tempo: pasado (pretérito imperfeito, perfeito simples e perfeito composto e pretérito mais-que-perfeito composto, gerúndio composto); presente (presente, gerúndio); futuro (futuro simple e composto; (+Adv.); haver-de). Valores especiais: pasado (presente histórico, pretérito imperfeito, perfeito simples e

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
	lle toujours à Paris?); anterioridade (*en attendant*); posterioridade (*à peine … que, aussitôt que*); secuenciación (*pour conclure, pour faire le bilan, si on fait le point, comme conclusion*); simultaneidade (*le temps de + Inf., une fois que*); frecuencia (*de temps en temps*). ▪ Expresión do modo (*Adv. de manière en -emment, -amment, ainsi*).	*gree: e. g. extremely; so (suddenly)*. ▪ Expresión do espazo (*prepositions and adverbs of location, position, distance, motion, direction, origin and arrangement*). ▪ Expresión do tempo (*points (e. g. back then; within a month; whenever), divisions (e. g. fortnight), and indications (e. g. earlier/later today/in the year) of time; duration (e. g. through(out) the winter; over Christmas); anteriority (already; (not) yet; long/shortly before); posteriority (e. g. later (on); long/shortly after); sequence (to begin with, besides, to conclude); simultaneousness (just then/as); frequency (e. g. rarely; on a weekly basis*). ▪ Expresión do modo (*Adv. and phrases of manner, e. g. thoroughly; inside out; upside down, in a mess*). ▪ Uso de conectores. ▪ *Have/get causative.* ▪ *Phrasal verbs.* ▪ *Gerund and infinitive.*	*pressioni che indicano luogo, posizione, distanza, movimento, direzione, origine e disposizione).* ▪ Expresión do tempo *(l'ora (p.es. alle 17 ore e quarantacinque)); divisione (p.es. al tramonto) e collocazione nel tempo (p.es. nel ventesimo secolo); durata (p.es. in un quarto d'ora, è da... che); anteriorità (p.es. qualche mese prima); posteriorità (p.es. il giormo successivo) ; contemporaneità (p.es. intanto); sequenza (p.es. inoltre.. poi... infine); intermittenza (p.es. ogni volta); frequenza (p.es. raramente).* ▪ Expresión do modo (*avverbi ed espressioni di modo: p.es. volentieri*).	perfeito composto e pretérito mais-que-perfeito simples e composto); futuro (futuro imperfeito (+Adv.), futuro perfeito do indicativo e condicional). ▪ Expresión do aspecto: puntual (tempos simples); durativo (presente, futuro imperfeito e pretérito imperfeito do indicativo (+ Adv.); *andar a + Inf.*; *ir + Ger.*, ir / vir a + Inf.; sufixos de duração, p. ex. –ear, -ecer); habitual (tempos simples (+ Adv costumar+ Inf.); incoativo (*desatar a + Inf.*); iterativo (*pretérito imperfeito do indicativo; voltar a + Inf.);* terminativo (presente histórico, pretérito perfeito simples e composto, pretérito mais-que-perfeito composto e futuro perfeito do indicativo; *vir de + Inf.*; chegar a + Inf.). ▪ Expresión da modalidade: factualidade (frases declarativas); capacidade (*é capaz / incapaz de + Inf.; saber,* poder com; conseguir + Inf.); posibilidade/ probabilidade (*ser possível / impossível + Inf.; tal vez;* pode ser que + Conjuntivo., futuro imperfeito e perfeito); necesidade (ser preciso / necessário + Inf. Pessoal (+ que + Conjuntivo.),

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
				precisar de + Inf.); obrigación (*ser obrigatório + Inf.; imperativo*; ser obrigatório que + Conjuntivo); permiso (*poder + Inf.; ser possível/permitido + Inf.*); prohibición: (não) ser possível /permitido + Inf., ser proibido que); intención (*pretérito imperfeito gostar de + Inf.; tratar de + Inf.; pensar + Inf.*; querer que + Conjuntivo.; ir / haver de + Inf.) ▪ Expresión da existencia (p. ex., existir, dar-se faltar, acontecer); a entidade (*substantivos contables /incontables/colectivos/compostos;* pronomes (*relativos, reflexivos átonos/ tónicos*); determinantes; a calidade (*por exemplo, bastante bom; consideravelmente caro; ótimo;* azulado; útil para a dificuldade em dormir). ▪ Expresión da cantidade (Singular/Plural; Numerais cardinais e ordinais. Cantidade: p. ex. *bastante, a maior parte de, mais ou menos*; ao menos 20 pessoas; perto de 30 km., duas vezes no máximo; um monte de gente. Grao: p. ex. *consideravelmente; bastante bem*; totalmente; tão de repente). ▪ Expresión do espazo (pre-

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Alemán	Francés	Inglés	Italiano	Portugués
				posicións e adverbios de lugar, localización, distancia, movemento, orixe, dirección). ▪ Expresión do tempo (expresións, preposición e locucións de tempo (momento puntual (p. ex., *meio-dia,* daqui a uma semana, daqui a nada), divisións (p. ex., *período, fim de semana, prazo,* estação seca*)* e indicacións de tempo (p. ex., *atrás, cedo,* a 13 dias do evento); duración (p. ex., *até; entre... e;* por todo o dia; no período natalício); anterioridade *(anteontem, já,* a última vez que, há bocado, fazia pouco*);* posterioridade *(mais tarde, na semana que vem,* dentro de alguns dias, de hoje em diante, em breve*);* secuencia *(em primeiro lugar, depois, em último lugar,* para começar, seguidamente, em conclusão); simultaneidade *(naquele* momento, no mesmo tempo que, atualmente*);* frecuencia (p. ex., *cada semana,* uma vez por dia, regularmente). ▪ Expresión do modo (expresións, preposicións e locucións prepositivas e modo, p. ex. em excesso, ao gosto).

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Técnicas de Expresión Gráfico-plástica

Introdución

A materia de Técnicas de Expresión Gráfico-Plástica pretende que o alumnado adquira o coñecemento e a aplicación dos recursos, as técnicas, os métodos e as aplicacións instrumentais que utilizaron e seguen utilizando os/as artistas ao longo da historia.

A materia tamén permite o desenvolvemento de competencias, en especial a de conciencia e expresións culturais, posto que o alumnado vai afondar e entender como se desenvolveron ao longo da historia os procesos e as técnicas que permitiron aos/ás artistas manifestar as vivencias de cada época nas obras de arte. Así mesmo, a materia vai desenvolver no alumnado a capacidade de aprender a aprender, xa que, por ser unha materia de carácter teórico-práctico, permite mellorar os coñecementos propios a partir da observación de producións de artistas e a comparación coas súas propias producións.

Un coñecemento exhaustivo das técnicas gráfico-plásticas tradicionais nos campos do debuxo, a pintura e o gravado, así como noutras técnicas mixtas e alternativas máis recentes, achégalles aos alumnoes e ás alumnas a capacidade de expresaren e desenvolveren as súas propias ideas e plasmalas, da forma máis adecuada posible, creando obras gráficas tecnicamente adecuadas. Desde o coñecemento, o alumnado comunica a través da creación das súas propias imaxes e experimenta con materiais procurando solucións adecuadas aos seus obxectivos.

O desenvolvemento das capacidades creativas vaille permitir ao alumnado iniciarse no campo das artes gráficas, desenvolvendo un espírito crítico dentro do mundo da plástica. Ademais, a través dos coñecementos adquiridos, poderá apreciar cunha profundidade moito maior o valor do patrimonio artístico e, xa que logo, fomentar actitudes de respecto cara a este.

Esta materia estrutúrase en bloques: "Materiais", "Técnicas de debuxo", "Técnicas de pintura", "Técnicas de gravado e estampaxe" e "Técnicas mixtas e alternativas".

2º de bacharelato

	Técnicas de Expresión Gráfico-plástica. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias Clave

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Técnicas de Expresión Gráfico-plástica. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias Clave
	Bloque 1. Materiais			
▪ i ▪ m ▪ n ▪ g ▪ p	▪ B1.1. Soportes, pigmentos, aglutinantes e diluentes.	▪ B1.1. Seleccionar información a través de diferentes fontes de información, incluídas as tecnoloxías da información e da comunicación, acerca da evolución dos materiais e a súa aplicación ao longo da historia, co fin de distinguir e relacionar os materiais e os instrumentos utilizados nas técnicas gráfico-plásticas.	▪ TEGPB1.1.1. Coñece os materiais, o tipo de soporte, os pigmentos, os aglutinantes e os diluentes utilizados nas técnicas gráfico-plásticas.	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ TEGPB1.1.2. Narra a evolución histórica dos materiais e a súa adaptación ao longo da historia.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ TEGPB1.1.3. Relaciona os materiais, o tipo de soporte, os pigmentos, os aglutinantes e os diluentes máis adecuados a cada técnica gráfico-plástica	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ TEGPB1.1.4. Coñece e utiliza con propiedade, de forma oral e escrita, a terminoloxía propia das técnicas.	▪ CCEC
▪ i ▪ m ▪ n	▪ B1.2. Técnicas sólidas; auga e aceite.	▪ B1.2. Comparar as propiedades físicas e químicas dos materiais e a súa interacción.	▪ TEGPB1.2.1. Coñece as propiedades físicas e químicas dos materiais e a súa interacción.	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ TEGPB1.2.2. Razoa a elección dos materiais cos que se vai traballar na aplicación de cada técnica, tendo en conta as propiedades físicas e químicas.	▪ CMCCT ▪ CSIEE
	Bloque 2. Técnicas de debuxo			

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Técnicas de Expresión Gráfico-plástica. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias Clave
▪ m ▪ n ▪ i ▪ d ▪ p	▪ B2.1. Materiais, utensilios e soportes. Uso de terminoloxía específica. ▪ B2.2. Técnicas secas: carbón, lapis de grafito, compostos, graxos e de cor. ▪ B2.3. Técnicas húmidas: a tinta e as súas ferramentas. ▪ B2.4. Aplicación das técnicas propias do debuxo na realización de traballos.	▪ B2.1. Identificar e aplicar, de maneira apropiada, as técnicas secas e húmidas aplicadas ao debuxo, apreciando a importancia que tivo e ten o debuxo para a produción de obras artísticas ao longo da historia.	▪ TEGPB2.1.1. Describe as técnicas de debuxo.	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ TEGPB2.1.2. Identifica e manexa os materiais utilizados nas técnicas do debuxo, tanto secas como húmidas.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ TEGPB2.1.3. Planifica o proceso de realización dun debuxo definindo os materiais, os procedementos e as súas fases.	▪ CD ▪ CAA
			▪ TEGPB2.1.4. Produce obras propias utilizando técnicas de debuxo secas e húmidas	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ TEGPB2.1.5. Recoñece e valora as técnicas de debuxo en obras de arte.	▪ CSC ▪ CCEC
	Bloque 3. Técnicas de pintura			
▪ b ▪ d ▪ i ▪ m ▪ n	▪ B3.1. Técnicas sólidas: pastel. Aplicación práctica na realización de traballos.	▪ B3.1. Coñecer as técnicas de pintura e os materiais utilizados en cada unha ao longo da historia.	▪ TEGPB3.1.1. Describe as técnicas de pintura.	▪ CCL
			▪ TEGPB3.1.2. Coñece, elixe e aplica correctamente os materiais e os instrumentos utilizados en cada técnica pictórica.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ TEGPB3.1.3. Distingue e describe, de forma oral e escrita, a técnica e os materiais utilizados en obras pictóricas de diferentes épocas artísticas, así como nas producións	▪ CSIEE ▪ CCEC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Técnicas de Expresión Gráfico-plástica. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias Clave
			propias.	
▪ i ▪ m ▪ n	▪ B3.2. Técnicas á auga: acuarela, témpera e acrílico. Aplicación práctica na realización de trabalos. ▪ B3.3. Técnicas ao aceite: óleos ▪ B3.4. Aproximación a outras técnicas tradicionais: encáustica, témpera e fresco.	▪ B3.2. Elixir e aplicar correctamente os materiais e instrumentos propios das técnicas pictóricas na produción de traballos persoais con técnicas á auga, sólidas, oleosas e mixtas.	▪ TEGPB3.2.1. Realiza composicións escollendo e utilizando as técnicas á auga, sólidas e oleosas que resulten máis apropiadas para o proxecto en función a intencións expresivas e comunicativas.	▪ CSIEE ▪ CCEC
	Bloque 4. Técnicas de gravado e estampaxe			
▪ i ▪ m	▪ B4.1. Materiais, utensilios, maquinaria e soportes. Utilización da terminoloxía específica.	▪ B4.1. Coñecer os termos relacionados coas técnicas do gravado.	▪ TEGPB4.1.1. Describe as técnicas de gravado e estampaxe.	▪ CCL
			▪ TEGPB4.1.2. Define con propiedade, de forma oral e escrita, os termos propios das técnicas de gravado.	▪ CSIEE
▪ n ▪ i ▪ m	▪ B4.2. Procesos de estampaxe única: monotipia.	▪ B4.2. Identificar as fases na produción de gravados e estampaxes.	▪ TEGPB4.2.1. Describe as fases de produción e de gravados e estampados.	▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ i ▪ n	▪ B4.3. Gravado en relevo: linóleo e xilografía. ▪ B4.4. Gravado en oco: calcografía. Técnicas directas e indirectas. ▪ B4.5. Estampaxe plana: serigrafía e planografía (litografía e método permeográfico) ▪ B4.6. Outros métodos de reprodución: offset, método electrónico e copy art.	▪ B4.3. Elaborar producións propias utilizando técnicas non tóxicas de gravado e estampaxe variadas.	▪ TEGPB4.3.1. Experimenta con técnicas de gravado e estampaxe non tóxicas, utilizando adecuadamente os materiais.	▪ CAA ▪ CSIEE

	Técnicas de Expresión Gráfico-plástica. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias Clave
▪ i ▪ m ▪ n ▪ p	▪ B4.7. Aplicación das técnicas de gravado e estampaxe máis sinxelas na realización de traballos.	▪ B4.4. Investigar e expor acerca da evolución das técnicas de gravado e estampaxe utilizadas na historia.	▪ TEGPB4.4.1. Recoñece e describe as técnicas de gravado e estampaxe na observación de obras.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ TEGPB4.4.2. Explica a evolución das técnicas de gravado e estampaxe ao longo da historia.	▪ CCL
	Bloque 5. Técnicas mixtas e alternativas			
▪ i ▪ m ▪ n ▪ g ▪ b	▪ B5.1. Técnicas no proceso artístico-cultural: estudo da evolución das técnicas gráfico-plásticas a través da historia da arte.	▪ B5.1. Experimentar con técnicas mixtas e alternativas diferentes formas de expresión artística, expresando ideas e emocións a través de técnicas alternativas.	▪ TEGPB5.1.1. Describe a técnica da colaxe e aplícaa na elaboración de traballos propostos polo profesor ou a profesora.	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ TEGPB5.1.2. Utiliza materiais reciclados para producir obras novas cun sentido diferente para o que foron confeccionados.	▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ TEGPB5.1.3. Representa a través de TIC instalacións de carácter artístico.	▪ CD
			▪ TEGPB5.1.4. Investiga e aprende técnicas alternativas, utilizando TIC.	▪ CD ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ i ▪ m	▪ B5.1. As técnicas no proceso artístico-cultural: estudo da evolución das técnicas gráfico-plásticas a través da historia da arte.	▪ B5.2. Recoñecer outras técnicas grafico-plásticas distintas ás tradicionais.	▪ TEGPB5.2.1. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas.	▪ CSIEE ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Tecnoloxía Industrial

Introdución

A tecnoloxía desenvolve un papel fundamental na sociedade actual, porque proporciona un conxunto de coñecementos e de técnicas que permiten satisfacer as necesidades individuais e colectivas. Neste sentido, a tecnoloxía achégalle ao currículo a capacidade de analizar e redeseñar a relación entre dispositivos tecnolóxicos e necesidades sociais, ámbito no que a innovación e a condición de inmediata que lle son propias dotan esta materia dunha grande relevancia educativa. Na resolución de problemas tecnolóxicos conxúganse, ademais da innovación, elementos como o traballo en equipo ou o carácter emprendedor, que son imprescindibles para formar unha cidadanía autónoma e competente. Ademais, o coñecemento da tecnoloxía proporciona unha imprescindible perspectiva científico-tecnolóxica sobre a necesidade de construír unha sociedade sustentable, formada por unha cidadanía crítica con respecto ao que acontece arredor dela.

A materia de Tecnoloxía Industrial trata de lograr estes fins abordando, ao longo dos dous cursos de bacharelato, un amplo conxunto de temas. Deste xeito, o bloque de "Produtos tecnolóxicos" trata o deseño, a produción e a comercialización dun produto tecnolóxico para favorecer a investigación da súa influencia na sociedade e no contorno. Os bloques de "Materiais" e de "Materiais e procedementos de fabricación" tratan as propiedades características dos materiais, en relación coa súa estrutura interna, e os ensaios para a súa determinación, así como as técnicas para modificar e mellorar as súas propiedades e as técnicas utilizadas no proceso de fabricación dun produto.

No bloque chamado "Principios de máquinas" afóndase nos conceptos fundamentais das máquinas e nos seus principios de funcionamento, mentres que no bloque de "Máquinas e sistemas" se exploran os seus elementos constitutivos. A produción de enerxía, o seu impacto ambiental e as técnicas de redución do consumo enerxético en vivendas e locais abórdanse no bloque "Recursos enerxéticos".

No bloque de "Sistemas automáticos" trátase a automatización das máquinas, e os circuítos e sistemas tecnolóxicos asociados, así como a súa estrutura e o seu funcionamento. A electrónica dixital estúdase no bloque "Circuítos e sistemas lóxicos", que se centra nos circuítos combinacionais, e tamén no denominado "Control e programación de sistemas automáticos", que afonda nos circuítos secuenciais e nas súas aplicacións.

No conxunto dos bloques desta materia, en resumo, intégranse coñecementos de carácter matemático e científico, polo que un enfoque interdisciplinar favorecerá a conexión con outras materias e mesmo con diversos temas de actualidade.

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Desde o punto de vista metodolóxico, o ensino desta materia require que se traballe en equipo, para resolver problemas tecnolóxicos que permitan explorar o deseño, a produción, a avaliación ou a mellora de produtos relevantes desde o punto de vista tecnolóxico e social. Trátase de aprender a identificar e a seleccionar solucións aos problemas técnicos, a realizar cálculos e estimacións ou a planificar a realización de actividades de deseño e de montaxe, contextos de aprendizaxe nos que son importantes a iniciativa, a colaboración e o respecto polas normas de seguridade, e nos que as tecnoloxías da información e da comunicación son ferramentas imprescindibles para a procura de información, para a elaboración de documentos ou de planos, para a realización de simulacións e de cálculos técnicos e económicos, e para a presentación ou a publicación de resultados.

No ensino da tecnoloxía resulta adecuado, xa que logo, reflexionar e traballar en grupo procurando solucións a problemas nos que se poidan aplicar os coñecementos adquiridos, e buscar información adicional, se se require, para fomentar o espírito emprendedor.

A contribución da materia de Tecnoloxía Industrial ao desenvolvemento das competencias clave dependerá en grande medida do tipo de actividades seleccionado; é dicir, da metodoloxía empregada. Neste sentido, a comunicación lingüística desenvolverase na medida en que o alumnado adquira e utilice adecuadamente vocabulario tecnolóxico, elabore informes técnicos, explique conceptos, ou elabore e expoña información. A competencia matemática e as competencias básicas en ciencia e tecnoloxía, principais competencias que se desenvolven nesta materia, poden alcanzarse calculando magnitudes e parámetros, e aplicando técnicas de medición e de análise gráfica no contexto do proceso de resolución técnica de problemas, ou construíndo obxectos e verificando o seu funcionamento, competencias que tamén se favorecen utilizando ferramentas e máquinas, analizando procesos e sistemas tecnolóxicos, ou mediante a análise e a valoración das repercusións ambientais da actividade tecnolóxica. A competencia dixital desenvolverase co emprego constante das tecnoloxías da información e da comunicación para procurar e almacenar información, para obter e presentar datos e para simular circuítos, sistemas e procesos tecnolóxicos, ou para controlar e programar sistemas automáticos.

Para que o alumnado poida aprender a aprender, as actividades deben permitir que tome decisións cun certo grao de autonomía, que organice o proceso da propia aprendizaxe e que aplique o aprendido a situacións cotiás das que poida avaliar os resultados. Do mesmo xeito, as competencias sociais e cívicas alcanzaranse procurando que o alumnado traballe en equipo, interactúe con outras persoas e grupos de forma democrática, e respecte a diversidade e as normas, e tamén mediante a análise da interacción entre o desenvolvemento tecnolóxico e os cambios socioeconómicos e culturais que produce.

O sentido de iniciativa e espírito emprendedor conséguese nesta materia a través do deseño, da planificación e da xestión de proxectos tecnolóxicos, ao transformar as ideas propias en dispositivos, circuítos ou sistemas. E a con-

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

ciencia e as expresións culturais reflíctense na análise da influencia dos fitos tecnolóxicos en distintas culturas, e no seu desenvolvemento e progreso.

En función da vixencia e da utilidade dos aspectos que trata Tecnoloxía Industrial, esta materia ofrece, sen dúbida, un inmenso potencial para axudar a comprender o contorno social e tecnolóxico, e para desenvolver un conxunto de competencias relacionadas tanto co contexto profesional como coa participación cidadá e co desenvolvemento persoal.

1º de bacharelato

	Tecnoloxía Industrial I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Produtos tecnolóxicos: deseño, produción e comercialización			
▪ a ▪ c ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m ▪ p	▪ B1.1. Proceso cíclico de deseño, produción, comercialización e mellora de produtos. ▪ B1.2. Análise sistemática de produtos tecnolóxicos actuais e do seu impacto social. ▪ B1.3. Planificación e desenvolvemento práctico dun proxecto de deseño e produción dun produto.	▪ B1.1. Identificar e describir as etapas necesarias para a creación dun produto tecnolóxico desde o seu deseño ata a súa comercialización, investigar acerca da súa influencia na sociedade e propor melloras desde o punto de vista tanto da súa utilidade como do seu posible impacto social.	▪ TI1B1.1.1. Deseña unha proposta dun novo produto tomando como base unha idea dada, explicando o obxectivo de cada etapa significativa necesaria para lanzar o produto ao mercado.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCL
▪ a ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B1.4. Normalización. Control de calidade. Patentes.	▪ B1.2. Explicar as diferenzas e as similitudes entre un modelo de excelencia e un sistema de xestión da calidade, identificando os principais actores que interveñen e valorando criticamente a repercusión que a súa implantación pode ter sobre os produtos desenvolvidos, e expolo oralmente co apoio dunha presentación.	▪ TI1B1.2.1. Elabora o esquema dun posible modelo de excelencia, razoando a importancia de cada axente implicado.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ TI1B1.2.2. Desenvolve o esquema dun sistema de xestión da calidade, razoando a importancia de cada axente implicado.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Tecnoloxía Industrial I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 2. Máquinas e sistemas			
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i	▪ B2.1. Máquinas e sistemas. Elementos e dispositivos que os compoñen.	▪ B2.1. Analizar os bloques constitutivos de sistemas e/ou máquinas, interpretando a súa interrelación, e describir os principais elementos que os compoñen, utilizando o vocabulario relacionado co tema.	▪ TI1B2.1.1. Describe a función dos bloques que constitúen unha máquina dada, explicando de forma clara e co vocabulario axeitado a súa contribución ao conxunto.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCL
			▪ TI1B2.1.2. Debuxa diagramas de bloques de máquinas-ferramenta explicando a contribución de cada bloque ao conxunto da máquina.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
▪ d ▪ g ▪ i ▪ m	▪ B2.2. Máquinas e sistemas mecánicos. Transmisión e transformación de movementos. ▪ B2.3. Circuítos eléctricos e electrónicos. ▪ B2.4. Circuítos pneumáticos e hidráulicos. ▪ B2.5. Simboloxía normalizada. ▪ B2.6. Deseño, simulación e montaxe de sistemas mecánicos, de circuítos eléctricos e electrónicos, e de circuítos pneumáticos ou hidráulicos.	▪ B2.2. Realizar esquemas de sistemas mecánicos e de circuítos eléctrico-electrónicos, pneumáticos ou hidráulicos que dan solución a problemas técnicos, con axuda de programas de deseño asistido, e calcular os parámetros característicos destes.	▪ TI1B2.2.1. Deseña, utilizando un programa de CAD, o esquema dun circuíto eléctrico-electrónico, pneumático ou hidráulico que dea resposta a unha necesidade determinada.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ TI1B2.2.2. Calcula os parámetros básicos de funcionamento dun sistema mecánico e dun circuíto eléctrico-electrónico, pneumático ou hidráulico, a partir dun esquema dado.	▪ CMCCT
▪ d ▪ g ▪ i ▪ m	▪ B2.7. Instrumentos de medida de magnitudes eléctricas. Realización de medidas en circuítos eléctricos e electrónicos.	▪ B2.3. Verificar o funcionamento de circuítos eléctrico-electrónicos, pneumáticos e hidráulicos característicos, interpretando os seus esquemas, utilizando os aparellos e os equipamentos de medida adecuados, interpretando e valorando os resultados obtidos, apoiándose na montaxe ou nunha simulación	▪ TI1B2.3.1. Verifica a evolución dos sinais en circuítos eléctrico-electrónicos, pneumáticos ou hidráulicos, debuxando as súas formas e os valores nos puntos característicos	▪ CMCCT ▪ CD
			▪ TI1B2.3.2. Interpreta e valora os resultados obtidos de circuítos eléc-	▪ CMCCT ▪ CAA

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Tecnoloxía Industrial I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		física destes.	trico-electrónicos, pneumáticos ou hidráulicos.	
▪ d ▪ g ▪ i ▪ m	▪ B2.8. Sistemas automáticos de control: compoñentes básicos. ▪ B2.9. Control programado. Deseño, construción e programación dun sistema robótico.	▪ B2.4. Deseñar, construír e programar un sistema robotizado cuxo funcionamento solucione un problema determinado.	▪ TI1B2.4.1. Deseña, constrúe e programa un sistema automático ou robot cos actuadores e os sensores axeitados, para que o seu funcionamento solucione un problema determinado.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
	Bloque 3. Materiais e procedementos de fabricación			
▪ d ▪ e ▪ i	▪ B3.1. Estrutura interna e propiedades dos materiais. Técnicas de modificación das propiedades.	▪ B3.1. Analizar as propiedades dos materiais utilizados na construción de obxectos tecnolóxicos, recoñecendo a súa estrutura interna en relación coas propiedades que presentan e coas modificacións que se poidan producir.	▪ TI1B3.1.1. Establece a relación entre a estrutura interna dos materiais e as súas propiedades.	▪ CMCCT ▪ CAA
			▪ TI1B3.1.2. Explica como se poden modificar as propiedades dos materiais, tendo en conta a súa estrutura interna.	▪ CMCCT ▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i	▪ B3.2. Identificación dos materiais utilizados en produtos tecnolóxicos actuais.	▪ B3.2. Relacionar produtos tecnolóxicos actuais ou novos cos materiais que posibilitan a súa produción, asociando as súas características cos produtos fabricados, utilizando exemplos concretos.	▪ TI1B3.2.1. Describe, apoiándose na información obtida en internet, materiais imprescindibles para a obtención de produtos tecnolóxicos relacionados coas tecnoloxías da información e da comunicación.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ i ▪ l	▪ B3.3. Técnicas de fabricación. Máquinas e ferramentas apropiadas para cada procedemento. Normas de seguridade e hixiene no traballo.	▪ B3.3. Describir as técnicas utilizadas nos procesos de fabricación tipo, identificando as máquinas e as ferramentas utilizadas e as condicións de seguridade propias de cada unha, apoiándose na información proporcionada na web dos fabricantes.	▪ TI1B3.3.1. Explica as principais técnicas utilizadas no proceso de fabricación dun produto dado.	▪ CMCCT ▪ CCL
			▪ TI1B3.3.2. Identifica as máquinas e as ferramentas utilizadas no proceso de fabricación dun produto dado.	▪ CMCCT
			▪ TI1B3.3.3. Describe as principais	▪ CMCCT

	Tecnoloxía Industrial I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			condicións de seguridade que se deben aplicar nun determinado ámbito de produción, desde o punto de vista tanto do espazo como da seguridade persoal.	▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ i ▪ h ▪ l ▪ p	▪ B3.4. Impacto ambiental e social da obtención de materiais e da fabricación de produtos tecnolóxicos.	▪ B3.4. Analizar o impacto ambiental e social que poden producir os procesos de obtención de materiais e os procesos de fabricación.	▪ TI1B3.4.1. Coñece o impacto ambiental que poden producir as técnicas utilizadas.	▪ CMCCT ▪ CSC
	Bloque 4. Recursos enerxéticos			
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ h ▪ l ▪ p	▪ B4.1. Recursos enerxéticos. Produción e distribución da enerxía eléctrica. ▪ B4.2. Impacto ambiental e sustentabilidade. Impacto ambiental da produción enerxética en Galicia.	▪ B4.1. Analizar a importancia que os recursos enerxéticos teñen na sociedade actual, e describir as formas de produción de cada unha, así como as súas debilidades e fortalezas no desenvolvemento dunha sociedade sustentable.	▪ TI1B4.1.1. Describe as formas de producir enerxía, en relación co custo de produción, o impacto ambiental e a sustentabilidade.	▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CSC
			▪ TI1B4.1.2. Debuxa diagramas de bloques de diferentes tipos de centrais de produción de enerxía, e explica cada bloque constitutivos e as súas interrelacións.	▪ CMCCT ▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ l	▪ B4.3. Consumo enerxético en vivendas e locais. Cálculos e estimación de consumo. Técnicas e criterios de aforro enerxético.	▪ B4.2. Realizar propostas de redución de consumo enerxético para vivendas ou locais coa axuda de programas informáticos e a información de consumo dos mesmos.	▪ TI1B4.2.1. Explica as vantaxes que supón, desde o punto de vista do consumo, que un edificio estea certificado enerxeticamente.	▪ CSC ▪ CCL
			▪ TI1B4.2.2. Calcula custos de consumo enerxético de edificios de vivendas ou industriais, partindo das necesidades e/ou dos consumos dos recursos utilizados.	▪ CMCCT ▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Tecnoloxía Industrial I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ TI1B4.2.3. Elabora plans de redución de custos de consumo enerxético para locais ou vivendas, identificando os puntos onde o consumo poida ser reducido.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC ▪ CD

2º de bacharelato

	Tecnoloxía Industrial II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Materiais			
▪ g ▪ h ▪ i ▪ l	▪ B1.1. Estrutura interna e propiedades dos materiais. ▪ B1.2. Procedementos de ensaio e medida de propiedades dos materiais. ▪ B1.3. Técnicas de modificación das propiedades dos materiais.	▪ B1.1. Identificar as características dos materiais para unha aplicación concreta, tendo en conta as súas propiedades intrínsecas e os factores técnicos relacionados coa súa estrutura interna, así como a posibilidade de empregar materiais non convencionais para o seu desenvolvemento, obtendo información por medio das tecnoloxías da información e da comunicación.	▪ TI2B1.1.1. Explica como se poden modificar as propiedades dos materiais, tendo en conta a súa estrutura interna.	▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ TI2B1.1.2. Selecciona o material máis axeitado para unha aplicación concreta, obtendo información por medio das tecnoloxías da información e da comunicación.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA
	Bloque 2. Principios de máquinas			
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B2.1. Máquinas: conceptos fundamentais, estrutura e tipos. ▪ B2.2. Deseño asistido de máquinas e simulación do seu funcionamento.	▪ B2.1. Definir e expor as condicións nominais dunha maquina ou unha instalación a partir das súas características de uso, presentándoas co soporte de medios informáticos.	▪ TI2B2.1.1. Debuxa esbozos de máquinas empregando programas de deseño CAD, e explica a función de cada un no conxunto.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD
			▪ TI2B2.1.2. Define as características e a función dos elementos dunha	▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Tecnoloxía Industrial II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			máquina, interpretando planos de máquinas dadas.	
▪ h ▪ i ▪ l	▪ B2.3. Máquinas térmicas: tipos, funcionamento e aplicacións principais. ▪ B2.4. Máquinas eléctricas: tipos, funcionamento e aplicacións principais. ▪ B2.5. Magnitudes que definen as máquinas.	▪ B2.2. Describir as partes de motores térmicos e eléctricos, e analizar os seus principios de funcionamento.	▪ TI2B2.2.1. Calcula rendementos de máquinas tendo en conta as enerxías implicadas no seu funcionamento.	▪ CMCCT
			▪ TI2B2.2.2. Describe o funcionamento e as partes dos motores térmicos e eléctricos.	▪ CCL ▪ CMCCT
	Bloque 3. Sistemas automáticos			
▪ b ▪ e ▪ h ▪ i ▪ l	▪ B3.1. Estrutura e tipos de sistemas automáticos. ▪ B3.2. Elementos que compoñen un sistema de control. Simboloxía.	▪ B3.1. Expor en público a composición dunha máquina ou un sistema automático, identificando os elementos de mando, control e potencia, e explicando a relación entre as partes que os compoñen.	▪ TI2B3.1.1. Define as características e a función dos elementos dun sistema automático, interpretando planos e esquemas destes.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CAA
			▪ TI2B3.1.2. Diferencia entre sistemas de control de lazo aberto e pechado, e propón exemplos razoados.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ g ▪ l ▪ m	▪ B3.3. Deseño e simulación de sistemas automáticos.	▪ B3.2. Representar graficamente, mediante programas de deseño, a composición dunha máquina, dun circuíto ou dun sistema tecnolóxico concreto.	▪ TI2B3.2.1. Deseña mediante bloques xenéricos sistemas de control para aplicacións concretas, describe a función de cada bloque no conxunto e xustifica a tecnoloxía empregada.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CSIEE
▪ i ▪ l ▪ m	▪ B3.4. Representación dos sinais de entrada e saída de sistemas automáticos.	▪ B3.3. Verificar o funcionamento de sistemas automáticos mediante simuladores reais ou virtuais, interpretando esquemas e identificando os sinais de entrada e saída en cada bloque.	▪ TI2B3.3.1. Verifica mediante simuladores os sinais de entrada e saída dun sistema automático.	▪ CMCCT ▪ CD

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Tecnoloxía Industrial II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B3.5. Simulación, montaxe e experimentación de circuítos eléctricos ou pneumáticos.	▪ B3.4. Implementar fisicamente circuítos eléctricos ou pneumáticos a partir de planos ou esquemas de aplicacións características.	▪ TI2B3.4.1. Monta fisicamente circuítos simples, interpretando esquemas e realizando gráficos dos sinais nos puntos significativos.	▪ CMCCT ▪ CAA
	Bloque 4. Circuítos e sistemas lóxicos			
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B4.1. Álxebra de Boole. Táboas da verdade. Portas e funcións lóxicas. Simplificación de funcións. ▪ B4.2. Circuítos lóxicos combinacionais. Circuítos combinacionais integrados. ▪ B4.3. Deseño, montaxe e simulación de circuítos lóxicos combinacionais. Aplicacións. ▪ B4.4. Representación e interpretación de sinais.	▪ B4.1. Deseñar mediante portas lóxicas sinxelos automatismos de control, aplicando procedementos de simplificación de circuítos lóxicos.	▪ TI2B4.1.1. Realiza táboas de verdade de sistemas combinacionais, identificando as condicións de entrada e a súa relación coas saídas solicitadas.	▪ CMCCT
			▪ TI2B4.1.2. Deseña circuítos lóxicos combinacionais con portas lóxicas a partir de especificacións concretas, aplicando técnicas de simplificación de funcións, e propón o posible esquema do circuíto.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ TI2B4.1.3. Deseña circuítos lóxicos combinacionais con bloques integrados, partindo de especificacións concretas, e propón o posible esquema do circuíto.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ TI2B4.1.4. Visualiza sinais en circuítos dixitais mediante equipamentos reais ou simulados, e verifica a súa forma.	▪ CMCCT ▪ CD
	Bloque 5. Control e programación de sistemas automáticos			
▪ e ▪ i	▪ B5.1. Circuítos lóxicos secuenciais electrónicos.	▪ B5.1. Analizar o funcionamento de sistemas lóxicos secuenciais dixitais, e describir as características e	▪ TI2B5.1.1. Explica o funcionamento dos biestables, indicando os tipos e as súas táboas de verdade asocia-	▪ CCL ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Tecnoloxía Industrial II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l	▪ B5.2. Biestables: tipos e aplicacións. ▪ B5.3. Representación dos sinais de saída dos circuítos lóxicos.	as aplicacións dos bloques constitutivos.	das.	
			▪ TI2B5.1.2. Debuxa o cronograma dun contador e explica os cambios que se producen nos sinais.	▪ CMCCT
▪ e ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B5.4. Elementos básicos de circuítos secuenciais eléctricos. ▪ B5.3. Representación dos sinais de saída dos circuítos lóxicos.	▪ B5.2. Analizar e realizar cronogramas de circuítos secuenciais, identificando a relación dos elementos entre si e visualizándoos graficamente mediante o equipamento máis axeitado ou programas de simulación.	▪ TI2B5.2.1. Obtén sinais de circuítos secuenciais típicos empregando software de simulación.	▪ CMCCT ▪ CD
			▪ TI2B5.2.2. Debuxa cronogramas de circuítos secuenciais partindo dos esquemas destes e das características dos elementos que o compoñen.	▪ CMCCT
▪ d ▪ e ▪ f ▪ i	▪ B5.5. Deseño e simulación de circuítos lóxicos secuenciais.	▪ B5.3. Deseñar circuítos secuenciais sinxelos analizando as características dos elementos que os conforman e a súa resposta no tempo.	▪ TI2B5.3.1. Deseña circuítos lóxicos secuenciais sinxelos con biestables a partir de especificacións concretas e elaborando o esquema do circuíto.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSIEE
▪ h ▪ i ▪ l	▪ B5.6. Microprocesador: aplicacións.	▪ B5.4. Relacionar os tipos de microprocesadores empregados en computadores de uso doméstico, procurando a información en internet, e describir as súas principais prestacións.	▪ TI2B5.4.1. Identifica os principais elementos que compoñen un microprocesador tipo e compárao con algún microprocesador comercial.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Tecnoloxía

Introdución

A tecnoloxía desenvolve un papel fundamental na sociedade actual, porque proporciona un conxunto de coñecementos e de técnicas que permiten satisfacer as necesidades individuais e colectivas. Neste sentido, a tecnoloxía achégalle ao currículo a capacidade de analizar e redeseñar a relación entre os dispositivos tecnolóxicos e as necesidades sociais, ámbito no que a innovación e a condición de inmediata que lle son propias dotan esta materia dunha grande relevancia educativa. Na resolución de problemas tecnolóxicos conxúganse, ademais da innovación, elementos como o traballo en equipo ou o carácter emprendedor, que son imprescindibles para formar unha cidadanía autónoma e competente. Ademais, o coñecemento da tecnoloxía proporciona unha imprescindible perspectiva científico-tecnolóxica sobre a necesidade de construír unha sociedade sustentable, formada por unha cidadanía crítica con respecto ao que acontece arredor dela.

A materia de Tecnoloxía trata de lograr os seus fins abordando un amplo conxunto de temas ao longo do primeiro ciclo de educación secundaria obrigatoria. O bloque de "Proceso de resolución de problemas tecnolóxicos" trata o desenvolvemento de habilidades e métodos para identificar as necesidades, formular solucións aos problemas técnicos, e proxectar e construír os obxectos que os resolven. Este bloque é transversal con respecto á materia e constitúe o eixe principal do seu desenvolvemento. No bloque de "Expresión e comunicación técnica" apréndese a interpretar e producir documentos técnicos, para o que se deben adquirir técnicas básicas de debuxo e de manexo de programas de deseño gráfico. Ao longo do ciclo, os documentos deben evolucionar de simples a complexos, ao tempo que se introducen as tecnoloxías da información e da comunicación para elaborar proxectos técnicos. O bloque de "Materiais de uso técnico" trata as características, as propiedades e as aplicacións dos materiais técnicos como as técnicas de traballo con ferramentas e máquinas, e os comportamentos relacionados co traballo cooperativo e cos hábitos de seguridade e saúde. O bloque de "Máquinas e sistemas" introduce as forzas que soporta unha estrutura, os esforzos aos que están sometidos os elementos que a configuran, e o funcionamento dos operadores básicos para a transmisión e a transformación do movemento, aspectos fundamentais das máquinas. Ademais, tamén se tratan os fenómenos e os dispositivos asociados á electricidade, a forma de enerxía máis utilizada nas máquinas e nos sistemas de control. Finalmente, o bloque de "Tecnoloxías da información e da comunicación" é necesario para aprender a utilizar eficientemente as ferramentas dixitais, dominio que debe facilitar as aprendizaxes recollidas nos bloques anteriores. Nesta etapa trátase de usar os equipamentos informáticos de xeito

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

seguro para deseñar, elaborar e comunicar os proxectos técnicos, sen esquecer que na sociedade actual é necesaria unha formación adecuada no uso das ferramentas de procura, intercambio e publicación de información.

No conxunto dos bloques desta materia, en resumo, intégranse coñecementos de carácter matemático e científico, polo que un enfoque interdisciplinar favorecerá a conexión con outras materias e mesmo con diversos temas de actualidade.

Desde o punto de vista metodolóxico, o ensino desta materia require que se realicen proxectos nos que se traballe en equipo para resolver problemas tecnolóxicos que permitan explorar e formalizar o deseño, a produción, a avaliación ou a mellora de produtos relevantes desde o punto de vista tecnolóxico e social. Trátase de aprender a identificar e a seleccionar solucións aos problemas técnicos, a realizar cálculos e estimacións, e a planificar a realización de actividades de deseño, de montaxe e de verificación das características dos prototipos, contextos de aprendizaxe nos que son importantes a iniciativa, a colaboración e o respecto polas normas de seguridade, e nos que as tecnoloxías da información e da comunicación son ferramentas imprescindibles para a busca de información, para a elaboración de documentos ou de planos, para a realización de simulacións e de cálculos técnicos e económicos, e para a presentación ou a publicación de resultados.

No ensino da tecnoloxía resulta adecuado, xa que logo, reflexionar e traballar en grupo procurando solucións a problemas nos que se poidan aplicar os coñecementos adquiridos, e buscar información adicional, se se require, para fomentar o espírito emprendedor.

A contribución da materia de Tecnoloxía ao desenvolvemento das competencias clave dependerá en grande medida do tipo de actividades seleccionado; é dicir, da metodoloxía empregada. Neste sentido, a comunicación lingüística desenvolverase na medida en que o alumnado adquira e utilice adecuadamente vocabulario tecnolóxico, elabore informes técnicos, explique conceptos ou elabore e expoña información. A competencia matemática e as competencias básicas en ciencia e tecnoloxía, principais competencias que se desenvolven nesta materia, poden alcanzarse calculando magnitudes e parámetros, e aplicando técnicas de medición e de análise gráfica no contexto do proceso de resolución técnica de problemas, ou construíndo obxectos e verificando o seu funcionamento, competencias que tamén se favorecen utilizando ferramentas e máquinas, analizando procesos e sistemas tecnolóxicos ou mediante a análise e a valoración das repercusións ambientais da actividade tecnolóxica. A competencia dixital desenvolverase co emprego constante das tecnoloxías da información e da comunicación para procurar e almacenar información, para obter e presentar datos, e para simular circuítos, sistemas e procesos tecnolóxicos, ou para controlar e programar sistemas automáticos.

Para que o alumnado poida aprender a aprender, as actividades deben permitir que tome decisións cun certo grao de autonomía, que organice o proceso da propia aprendizaxe, e que aplique o aprendido a situacións cotiás das

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia
DOG Diario Oficial de Galicia

que poida avaliar os resultados. Do mesmo xeito, as competencias sociais e cívicas alcanzaranse procurando que o alumnado traballe en equipo, interactúe con outras persoas e con grupos de forma democrática e respecte a diversidade e as normas, e tamén mediante a análise da interacción entre o desenvolvemento tecnolóxico e os cambios socioeconómicos e culturais que produce.

O sentido de iniciativa e espírito emprendedor conséguese nesta materia a través do deseño, da planificación e da xestión de proxectos tecnolóxicos ao transformar as ideas propias en dispositivos, circuítos ou sistemas. E a conciencia e as expresións culturais reflíctense na análise da influencia dos fitos tecnolóxicos en distintas culturas e no seu desenvolvemento e progreso.

En función da vixencia e da utilidade dos aspectos que trata a Tecnoloxía, esta materia ofrece, sen dúbida, un inmenso potencial para axudar a comprender o contorno social e tecnolóxico e para desenvolver un conxunto de competencias relacionadas tanto co contexto profesional como coa participación cidadá e co desenvolvemento persoal.

2º de ESO

	Tecnoloxía. 1º ciclo de ESO, 2º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias Clave
	Bloque 1. Proceso de resolución de problemas tecnolóxicos			
▪ a ▪ b ▪ f ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B1.1. Fases do proxecto tecnolóxico. A tecnoloxía como resposta ás necesidades humanas. ▪ B1.2. Deseño de prototipos ou maquetas para resolver problemas técnicos.	▪ B1.1. Identificar e describir as etapas necesarias para a creación dun produto tecnolóxico desde o seu deseño ata a súa comercialización.	▪ TEB1.1.1. Deseña un prototipo que dá solución a un problema técnico sinxelo, mediante o proceso de resolución de problemas tecnolóxicos.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d	▪ B1.3. Planificación e construción de prototipos ou maquetas mediante o uso responsable de materiais, ferramentas e técnicas axeitadas.	▪ B1.2. Realizar as operacións técnicas previstas nun plan de traballo utilizando os recursos materiais e organizativos con criterios de eco-	▪ TEB1.2.1. Elabora a documentación necesaria para a planificación da construción do prototipo.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA

Tecnoloxía. 1º ciclo de ESO, 2º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias Clave
▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m ▪ o	▪ B1.4. Traballo en equipo. Distribución de tarefas e responsabilidades. Seguridade no contorno de traballo. ▪ B1.5. Documentación técnica. Normalización.	nomía, seguridade e respecto polo ambiente.	▪ TEB 1.2.2. Constrúe un prototipo que dá solución a un problema técnico sinxelo, mediante o proceso de resolución de problemas tecnolóxicos.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ TEB 1.2.3. Traballa en equipo de xeito responsable e respectuoso.	▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
	Bloque 2. Expresión e comunicación técnica			
▪ b ▪ f ▪ n	▪ B2.1. Bosquexos, esbozos, vistas e perspectivas. Cotación e escalas. Normalización.	▪ B2.1. Representar obxectos mediante vistas e perspectivas aplicando criterios de normalización e escalas.	▪ TEB2.1.1. Representa mediante vistas e perspectivas obxectos e sistemas técnicos, mediante esbozos e empregando criterios normalizados de cotación e escala.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ b ▪ e ▪ f ▪ n	▪ B2.2. Elementos de información de produtos tecnolóxicos: esbozos e bosquexos.	▪ B2.2. Interpretar esbozos e bosquexos sinxelos como elementos de información de produtos tecnolóxicos.	▪ TEB2.2.1. Interpreta esbozos e bosquexos sinxelos como elementos de información de produtos tecnolóxicos.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ b ▪ e ▪ f ▪ h ▪ o	▪ B2.3. Documentación técnica asociada a un produto tecnolóxico. Aplicacións informáticas de deseño asistido por computador e de simulación.	▪ B2.3. Explicar mediante documentación técnica as fases dun produto desde o seu deseño ata a súa comercialización.	▪ TEB2.3.1. Produce os documentos relacionados cun prototipo sinxelo empregando software específico de apoio.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA
	Bloque 3. Materiais de uso técnico			
▪ b ▪ f	▪ B3.1. Materiais utilizados na construción de obxectos tecnolóxicos. ▪ B3.2. Propiedades dos materiais	▪ B3.1. Analizar as propiedades dos materiais utilizados na construción de obxectos tecnolóxicos.	▪ TEB3.1.1. Describe as características propias dos materiais de uso técnico.	▪ CCL ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Tecnoloxía. 1º ciclo de ESO, 2º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias Clave
▪ h ▪ o	técnicos.		▪ TEB3.1.2. Identifica tipos de materiais con que están fabricados obxectos técnicos cotiás.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ m	▪ B3.3. Técnicas de traballo cos materiais para a fabricación dos obxectos técnicos. Ferramentas do taller. ▪ B3.4. Normas de seguridade e saúde no taller.	▪ B3.2. Manipular e mecanizar materiais convencionais asociando a documentación técnica ao proceso de produción dun obxecto, respectando as súas características e empregando técnicas e ferramentas adecuadas, con especial atención ás normas de seguridade e saúde.	▪ TEB3.2.1. Identifica e manipula con seguridade as ferramentas do taller en operacións básicas de conformación dos materiais de uso técnico.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC
			▪ TEB3.2.2. Elabora un plan de traballo no taller con especial atención ás normas de seguridade e saúde.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
	Bloque 4. Máquinas e sistemas: estruturas, mecanismos e circuítos eléctricos			
▪ b ▪ f ▪ h ▪ o	▪ B4.1. Estruturas: elementos, tipos e funcións. ▪ B4.2. Esforzos básicos aos que están sometidas as estruturas.	▪ B4.1. Analizar e describir os esforzos aos que están sometidas as estruturas, experimentando en prototipos.	▪ TEB4.1.1. Describe audiovisual ou dixital, as características propias que configuran os tipos de estruturas, apoiándose en información escrita.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD
			▪ TEB4.1.2. Identifica os esforzos característicos e a súa transmisión nos elementos que configuran a estrutura.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ b ▪ f ▪ g ▪ h ▪ o	▪ B4.3. Mecanismos de transmisión e transformación do movemento en máquinas e sistemas. ▪ B4.4. Relación de transmisión. ▪ B4.5. Simuladores de sistemas mecánicos.	▪ B4.2. Identificar operadores mecánicos de transformación e transmisión de movementos en máquinas e sistemas e empregalos para deseñar e montar sistemas mecánicos.	▪ TEB4.2.1. Describe, mediante información escrita e gráfica, como transforman e transmiten o movemento distintos mecanismos.	▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ TEB4.2.2. Calcula a relación de transmisión de elementos mecánicos como as poleas e as engrena-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Tecnoloxía. 1º ciclo de ESO, 2º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias Clave
			xes.	
			▪ TEB4.2.3. Explica a función dos elementos que configuran unha máquina ou un sistema desde o punto de vista estrutural e mecánico.	▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ TEB4.2.4. Simula mediante software específico e mediante simboloxía normalizada sistemas mecánicos.	▪ CMCCT ▪ CD
			▪ TEB4.2.5. Deseña e monta sistemas mecánicos que cumpran unha función determinada.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSIEE
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B4.6. Circuítos eléctricos: compoñentes básicos, funcionamento e simboloxía.	▪ B4.3. Deseñar e simular circuítos eléctricos con simboloxía adecuada e montalos con operadores elementais.	▪ TEB4.3.1. Deseña e monta circuítos eléctricos básicos empregando lámpadas, zumbadores, motores, baterías e conectores.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ TEB4.3.2. Deseña circuítos eléctricos básicos, utilizando software específico e simboloxía adecuada, e experimenta cos elementos que o configuran.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
	▪ Bloque 5. Tecnoloxías da información e da comunicación			
▪ f	▪ B5.1. Elementos dun equipamento informático.	▪ B5.1. Distinguir as partes operativas dun equipamento informático.	▪ TEB5.1.1. Identifica as partes dun computador.	▪ CMCCT ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B5.2. Deseño, elaboración e comunicación de proxectos técnicos coas tecnoloxías da información e da comunicación.	▪ B5.2. Utilizar un equipamento informático para elaborar e comunicar proxectos técnicos sinxelos.	▪ TEB5.2.1. Manexa programas e software básicos.	▪ CMCCT ▪ CD
			▪ TEB5.2.2. Utiliza adecuadamente equipamentos informáticos e dispo-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Tecnoloxía. 1º ciclo de ESO, 2º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias Clave
▪ h ▪ o			sitivos electrónicos.	▪ CD
			▪ TEB5.2.3. Elabora, presenta e difunde proxectos técnicos sinxelos con equipamentos informáticos.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ n	▪ B5.3. Programación de aplicacións informáticas. Estrutura e elementos básicos dun programa informático.	▪ B5.3. Deseñar e elaborar unha aplicación mediante un contorno de programación gráfico, utilizando o proceso de resolución de problemas tecnolóxicos.	▪ TEB5.3.1. Deseña e elabora aplicacións informáticas sinxelas mediante un contorno de programación gráfico.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCEC

3º de ESO

	Tecnoloxía. 1º ciclo de ESO, 3º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Proceso de resolución de problemas tecnolóxicos			
▪ a ▪ b ▪ f ▪ g ▪ h ▪ l ▪ o	▪ B1.1. Fases do proxecto tecnolóxico. A tecnoloxía como resposta ás necesidades humanas. ▪ B1.2. Deseño de prototipos ou maquetas para resolver problemas técnicos.	▪ B1.1. Identificar e describir as etapas necesarias para a creación dun produto tecnolóxico desde o seu deseño ata a súa comercialización, investigar a súa influencia na sociedade e propor melloras desde o punto de vista tanto da súa utilidade como do seu posible impacto social.	▪ TEB1.1.1. Deseña un prototipo que dá solución a un problema técnico, mediante o proceso de resolución de problemas tecnolóxicos.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ a	▪ B1.3. Planificación e construción de prototipos ou maquetas mediante o	▪ B1.2. Realizar as operacións técnicas previstas nun plan de traballo	▪ TEB1.2.1. Elabora a documentación necesaria para a planificación da	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Tecnoloxía. 1º ciclo de ESO, 3º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m ▪ o	uso responsable de materiais, ferramentas e técnicas axeitadas. ▪ B1.4. Traballo en equipo. Distribución de tarefas e responsabilidades. Seguridade no ámbito de traballo. ▪ B1.5. Documentación técnica. Normalización. Utilización das tecnoloxías da información e da comunicación.	utilizando os recursos materiais e organizativos con criterios de economía, seguridade e respecto polo ambiente, e valorando as condicións do contorno de traballo.	construción do prototipo.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA
			▪ TEB1.2.2. Constrúe un prototipo que dá solución a un problema técnico, mediante o proceso de resolución de problemas tecnolóxicos.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ TEB1.2.3. Traballa en equipo de xeito responsable e respectuoso.	▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
	Bloque 2. Expresión e comunicación técnica			
▪ b ▪ e ▪ f ▪ n	▪ B2.1. Elementos de información de produtos tecnolóxicos: esbozos e bosquexos.	▪ B2.1. Interpretar esbozos e bosquexos como elementos de información de produtos tecnolóxicos.	▪ TEB2.1.1. Interpreta esbozos e bosquexos como elementos de información de produtos tecnolóxicos.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ b ▪ e ▪ f ▪ h ▪ o	▪ B2.2. Documentación técnica asociada a un produto tecnolóxico. Aplicacións informáticas de deseño gráfico por computador ou de simulación.	▪ B2.2. Explicar, mediante documentación técnica, as fases dun produto desde o seu deseño ata a súa comercialización.	▪ TEB2.2.1. Produce os documentos relacionados cun prototipo empregando software específico de apoio.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA
	Bloque 3. Materiais de uso técnico			
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ o	▪ B3.1. Materiais utilizados na construción de obxectos tecnolóxicos. ▪ B3.2. Propiedades dos materiais técnicos: técnicas de identificación.	▪ B3.1. Analizar as propiedades dos materiais utilizados na construción de obxectos tecnolóxicos, recoñecendo a súa estrutura interna, en relación coas propiedades que presentan e as modificacións que se poidan producir.	▪ TEB3.1.1. Describe as características propias dos materiais de uso técnico, comparando as súas propiedades.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CAA
			▪ TEB3.1.2. Explica as técnicas de identificación das propiedades me-	▪ CCL ▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Tecnoloxía. 1º ciclo de ESO, 3º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			cánicas dos materiais de uso técnico.	▪ CAA
	Bloque 4. Máquinas e sistemas: electricidade, electrónica e control			
▪ b ▪ f ▪ h ▪ o	▪ B4.1. Efectos da corrente eléctrica. Lei de Joule.	▪ B4.1. Relacionar os efectos da enerxía eléctrica e a súa capacidade de conversión noutras manifestacións enerxéticas.	▪ TEB4.1.1. Explica os principais efectos da corrente eléctrica e a súa conversión.	▪ CCL ▪ CMCCT
▪ b ▪ f	▪ B4.2. Circuíto eléctrico: magnitudes eléctricas, elementos, funcionamento e simboloxía. Lei de Ohm. ▪ B4.3. Instrumentos de medida das magnitudes eléctricas básicas.	▪ B4.2. Experimentar con instrumentos de medida e obter as magnitudes eléctricas básicas.	▪ TEB4.2.1. Utiliza os instrumentos de medida para coñecer as magnitudes eléctricas de circuítos básicos.	▪ CMCCT ▪ CAA
			▪ TEB4.2.2. Calcula as magnitudes eléctricas básicas en circuítos eléctricos sinxelos.	▪ CMCCT
▪ b ▪ f ▪ g	▪ B4.4. Deseño, simulación e montaxe de circuítos eléctricos e electrónicos básicos.	▪ B4.3. Deseñar e simular circuítos con simboloxía adecuada e montar circuítos con operadores elementais.	▪ TEB4.3.1. Deseña e monta circuítos eléctricos e electrónicos básicos empregando lámpadas, zumbadores, díodos LED, transistores, motores, baterías, conectores, condensadores e resistencias.	▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ TEB4.3.2. Deseña circuítos eléctricos básicos, utilizando software específico e simboloxía adecuada, e experimenta cos elementos que o configuran.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B4.5. Sistemas de control por computador. Elementos básicos de programación.	▪ B4.4. Deseñar, montar e programar un sistema sinxelo de control.	▪ TEB4.4.1. Elabora un programa informático que xestione o funcionamento dun sistema de control.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Tecnoloxía. 1º ciclo de ESO, 3º curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 5. tecnoloxías da información e da comunicación			
▪ f	▪ B5.1. Elementos dun equipamento informático.	▪ B5.1. Distinguir as partes operativas dun equipamento informático.	▪ TEB5.1.1. Identifica as partes dun computador e é capaz de substituír e montar pezas clave.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ m	▪ B5.2. Ferramentas e aplicacións básicas para a procura, a descarga, o intercambio e a publicación de información. ▪ B5.3. Medidas de seguridade no uso dos sistemas de intercambio de información.	▪ B5.2. Utilizar de forma segura sistemas de intercambio de información.	▪ TEB5.2.1. Manexa espazos web, plataformas e outros sistemas de intercambio de información.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ TEB5.2.2. Coñece as medidas de seguridade aplicables a cada situación de risco.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC
▪ b ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ o	▪ B5.4. Deseño, elaboración e comunicación de proxectos técnicos coas tecnoloxías da información e da comunicación.	▪ B5.3. Utilizar un equipamento informático para elaborar e comunicar proxectos técnicos.	▪ TEB5.3.1. Instala e manexa programas e software básicos.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA
			▪ TEB5.3.2. Utiliza adecuadamente equipamentos informáticos e dispositivos electrónicos.	▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA
			▪ TEB5.3.3. Elabora, presenta e difunde proxectos técnicos con equipamentos informáticos.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Tecnoloxías da Información e da Comunicación

Introdución

As tecnoloxías da información e da comunicación (TIC) desenvolven un papel fundamental na sociedade actual, porque proporcionan un conxunto de coñecementos e de técnicas que permiten satisfacer as necesidades individuais e colectivas. Neste sentido, as TIC achéganlle ao currículo a capacidade de analizar e redeseñar a relación entre dispositivos tecnolóxicos e necesidades sociais, ámbito no que a innovación e a condición de inmediata que lle son propias dotan esta materia dunha grande relevancia educativa. Na resolución de problemas coas TIC conxúganse, ademais da innovación, elementos como o traballo en equipo ou o carácter emprendedor, que son imprescindibles para formar unha cidadanía autónoma e competente. Ademais, o coñecemento das novas tecnoloxías proporciona unha imprescindible perspectiva científico-tecnolóxica sobre a necesidade de construír unha sociedade formada por unha cidadanía crítica con respecto ao que acontece arredor dela.

A materia de Tecnoloxías da Información e da Comunicación trata de achegarlle ao alumnado as habilidades necesarias para adaptarse aos cambios propios deste ámbito tecnolóxico. Deste xeito, na parte da materia correspondente a cuarto curso de educación secundaria obrigatoria, os bloques de "Ética e estética da interacción en rede", de "Seguridade informática" e de "Internet, redes sociais e hiperconexión" tratan aspectos das redes moi relacionados entre si, que é necesario que o alumnado domine para que poida desenvolverse con soltura e seguridade nos ámbitos profesional e persoal. O bloque de "Computadores, sistemas operativos e redes" abonda en aspectos de configuración dos computadores e de instalación de aplicación cos que as persoas usuarias deben familiarizarse para utilizar computadores e aplicacións xunto con outros dispositivos hoxe imprescindibles, como teléfonos intelixentes e táboas, ou para utilizar as posibilidades de conectividade das TIC. O bloque de "Organización, deseño e produción de información dixital" e o de "Publicación e difusión de contidos" tratan os aspectos que poden necesitarse para producir documentos e difundilos, ademais dalgúns temas relacionados co soporte das publicacións, como son o tratamento de datos, a xeración de informes e a incorporación de elementos gráficos e audiovisuais nos documentos.

Nos dous cursos de bacharelato, a materia de Tecnoloxías da Información e da Comunicación persegue a consolidación dunha serie de coñecementos tecnolóxicos indispensables. Así, o bloque "A sociedade da información e o computador" introduce o alumnado na importancia desta materia na sociedade actual. Os bloques "Arquitectura de computadores", "Redes de computadores" e "Seguridade" abondan en aspectos relativos aos compoñentes e á

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

configuración dos computadores, e á súa conexión en redes. O bloque "Software para sistemas informáticos" afonda no uso de aplicacións de uso común no mundo actual, tales como as aplicacións ofimáticas de edición de texto, de cálculo, de elaboración de presentación, de almacenaxe de información e de traballo con imaxe e vídeo. E os bloques "Programación" e "Publicación e difusión de contidos" afondan no deseño de programas que permitan dar solucións a problemas do mundo real, e no uso destes no mundo de internet.

Como noutras materias que tratan aspectos tecnolóxicos, nesta intégranse coñecementos de carácter matemático e científico, ademais de que é frecuente que as TIC se utilicen para resolver problemas específicos doutras disciplinas. Un enfoque interdisciplinar, xa que logo, favorecerá a conexión con outras materias e mesmo con diversos temas de actualidade.

Desde o punto de vista metodolóxico, as TIC admiten tratamentos moi diversos, porque serven tanto para integrar as restantes materias do currículo como para afondar en aspectos moi específicos, como a programación ou as comunicacións, sen esquecer que son especialmente indicadas para reflexionar sobre os temas tecnolóxicos e de actualidade.

Esta materia caracterízase pola realización de actividades nas que se desenvolven destrezas técnicas para acceder ás redes de información, que tamén se comparte, e se utilizan aplicacións informáticas de propósito xeral. Neste contexto, a iniciativa, a colaboración e o respecto polas normas de seguridade e polos dereitos dos colectivos relacionados coa cultura ou coa produción de programas informáticos son tan importantes como o dominio dos recursos informáticos e das redes de comunicacións.

A participación pode potenciarse nesta materia mediante a exposición de traballos, a resolución colaborativa de problemas mediante a realización de proxectos informáticos, a utilización colectiva de recursos virtuais ou a procura e a análise de información en internet, aspectos que tamén favorecen a propia aprendizaxe.

Na ensinanza das TIC resulta, daquela, adecuado reflexionar e traballar en grupo procurando solucións a problemas concretos onde se poidan aplicar os coñecementos adquiridos, e buscar información adicional, se se require, para fomentar o espírito emprendedor.

A contribución da materia de TIC ao desenvolvemento das competencias clave dependerá en grande medida do tipo de actividades; é dicir, da metodoloxía empregada. Neste sentido, a comunicación lingüística desenvolverase na medida en que o alumnado adquira e utilice un vocabulario técnico preciso, elabore programas e documentos, explique conceptos ou elabore e expoña información. A competencia matemática e as competencias básicas en ciencia e tecnoloxía poden alcanzarse configurando e administrando máquinas e sistemas operativos, aplicando técnicas de tratamento e almacenamento de datos ou asumindo hábitos seguros no contexto das redes de comu-

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

nicación, competencias que tamén se favorecen analizando o funcionamento de programas, aplicacións e sistemas operativos, ou mediante a análise e a valoración das repercusións dos hábitos sociais en internet. A competencia dixital, que é a específica desta materia, desenvolverase co emprego constante das TIC para procurar e almacenar información, para obter e presentar datos e para simular sistemas, ou para elaborar programas ou utilidades informáticas que sirvan para resolver problemas.

Para que o alumnado poida aprender a aprender, as actividades deben permitir que tome decisións cun certo grao de autonomía, que organice o proceso da propia aprendizaxe e que aplique o aprendido a situacións cotiás das que poida avaliar os resultados. Do mesmo xeito, as competencias sociais e cívicas alcanzaranse procurando que o alumnado traballe en equipo, interactúe con outras persoas e con grupos de forma democrática, e respecte a diversidade e as normas, e tamén mediante a análise da interacción entre o desenvolvemento das TIC e os cambios socioeconómicos e culturais que produce.

O sentido de iniciativa e espírito emprendedor conséguese nesta materia a través do deseño, da planificación e da xestión de proxectos informáticos sinxelos, ao transformar as ideas propias en programas ou en documentos. E a conciencia e as expresións culturais reflíctense na análise da influencia dos fitos técnicos das TIC en distintas culturas e no seu desenvolvemento e progreso.

En resumo, a materia de Tecnoloxías da Información e da Comunicación ofrece un inmenso potencial para axudar a comprender o contorno social e para desenvolver un conxunto de competencias relacionadas tanto co contexto profesional como coas formas que a participación cidadá está a adoptar no contexto das TIC que afectan por igual os ámbitos social e do desenvolvemento persoal.

4º de ESO

	Tecnoloxías da Información e da Comunicación. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Ética e estética na interacción en rede			
▪ a ▪ b ▪ f ▪ g	▪ B1.1. Políticas de seguridade para a protección do individuo na interacción coa rede. Contrasinais. Condutas e hábitos seguros. ▪ B1.2. Intercambio e publicación de	▪ B1.1. Adoptar condutas e hábitos que permitan a protección do individuo na súa interacción na rede.	▪ TICB1.1.1. Interactúa con hábitos adecuados en contornos virtuais.	▪ CD ▪ CSC
			▪ TICB1.1.2. Aplica políticas seguras de utilización de contrasinais para a	▪ CD ▪ CMCCT.

	Tecnoloxías da Información e da Comunicación. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ i ▪ o	información dixital na rede. Seguridade e responsabilidade no uso dos servizos de publicación.		protección da información persoal.	
▪ a ▪ b ▪ f ▪ g ▪ h ▪ i ▪ m ▪ ñ ▪ o	▪ B1.3. Dereitos de propiedade intelectual e de explotación dos materiais aloxados na web. Tipos de licenzas de distribución.	▪ B1.2. Acceder a servizos de intercambio e publicación de información dixital con criterios de seguridade e uso responsable.	▪ TICB1.2.1. Realiza actividades con responsabilidade sobre conceptos como a propiedade e o intercambio de información.	▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC
▪ a ▪ g ▪ h ▪ i ▪ m ▪ ñ	▪ B1.4. Propiedade e distribución do software e da información. Tipos de licenzas de uso e distribución. ▪ B1.5. Identidade dixital, privacidade e seguridade. Desenvolvemento de actitudes de protección activa ante dos intentos de fraude.	▪ B1.3. Recoñecer e comprender os dereitos dos materiais aloxados na web.	▪ TICB1.3.1. Consulta distintas fontes e navega coñecendo a importancia da identidade dixital e os tipos de fraude da web.	▪ CD ▪ CAA ▪ CSC
			▪ TICB1.3.2. Diferencia o concepto de materiais suxeitos a dereitos de autoría e materiais de libre distribución.	▪ CD ▪ CSC ▪ CCEC
	Bloque 2. Computadores, sistemas operativos e redes			
▪ f	▪ B2.1. Funcións de configuración dos equipamentos informáticos.	▪ B2.1. Utilizar e configurar equipamentos informáticos, identificando os elementos que os configuran e a súa función no conxunto.	▪ TICB2.1.1. Realiza operacións básicas de organización e almacenamento da información.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CAA
			▪ TICB2.1.2. Configura elementos básicos do sistema operativo e de accesibilidade do equipamento informático.	▪ CD ▪ CMCCT.

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Tecnoloxías da Información e da Comunicación. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f	▪ B2.2. Instalación e eliminación de software de propósito xeral.	▪ B2.2. Xestionar a instalación e eliminación de software de propósito xeral.	▪ TICB2.2.1. Resolve problemas vinculados aos sistemas operativos e ás aplicacións e os programas vinculados a estes.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CAA
▪ a ▪ f	▪ B2.3. Utilización de software de comunicación entre equipamentos e sistemas.	▪ B2.3. Utilizar software de comunicación entre equipamentos e sistemas.	▪ TICB2.3.1. Administra o equipamento con responsabilidade e coñece aplicacións de comunicación entre dispositivos.	▪ CD ▪ CMCCT.
▪ f	▪ B2.4. Arquitectura dun computador: compoñentes básicos e características.	▪ B2.4. Coñecer a arquitectura dun computador, identificando os seus compoñentes básicos, e describir as súas características.	▪ TICB2.4.1. Analiza e coñece diversos compoñentes físicos dun computador, as súas características técnicas e as conexións entre eles.	▪ CD ▪ CMCCT.
▪ f	▪ B2.5. Elementos e sistemas para a comunicación con fíos e sen eles.	▪ B2.5. Analizar os elementos e os sistemas que configuran a comunicación con fíos e sen eles.	▪ TICB2.5.1. Describe as formas de conexión na comunicación entre dispositivos dixitais.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CCL
	Bloque 3. Organización, deseño e produción de información dixital			
▪ f ▪ g ▪ h ▪ i ▪ m ▪ ñ ▪ a ▪ o	▪ B3.1. Procesos de produción de documentos con aplicacións ofimáticas e de deseño gráfico. Maquetaxe. Importación de imaxes e gráficos. ▪ B3.2. Formatos abertos e estándares de formato na produción de documentación. ▪ B3.3. Operacións básicas en follas de cálculo. Creación de gráficos. Elaboración de informes sinxelos. ▪ B3.4. Organización da información en bases de datos. Realización de consultas básicas e xeración de documentos.	▪ B3.1. Utilizar aplicacións informáticas de escritorio para a produción de documentos.	▪ TICB3.1.1. Elabora e maqueta documentos de texto con aplicacións informáticas que facilitan a inclusión de táboas, imaxes, fórmulas, gráficos, así como outras posibilidades de deseño, e interactúa con outras características do programa.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ TICB3.1.2. Produce informes que requiren o emprego de follas de cálculo, que inclúan resultados textuais, numéricos e gráficos.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CCL ▪ CSIEE
			▪ TICB3.1.3. Elabora bases de datos	▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Tecnoloxías da Información e da Comunicación. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			sinxelas e utiliza a súa funcionalidade para consultar datos, organizar a información e xerar documentos.	▪ CMCCT. ▪ CAA ▪ CSIEE
▪ c ▪ f ▪ g ▪ h ▪ i ▪ m ▪ ñ ▪ o	▪ B3.5. Tipos de presentacións e estrutura do contido. Deseño da estrutura e de elementos gráficos adecuados para o público obxectivo. Importación de elementos multimedia, de imaxes e de gráficos. ▪ B3.6. Edición e montaxe de materiais audiovisuais a partir de fontes diversas. Captura de imaxe, de audio e de vídeo, e conversión a outros formatos. ▪ B3.7. Tratamento básico da imaxe dixital. Exposición, saturación, luminosidade e contraste. Resolución e formatos.	▪ B3.2. Elaborar contidos de imaxe, audio e vídeo, e desenvolver capacidades para integralos en diversas producións.	▪ TICB3.2.1. Integra elementos multimedia, imaxe e texto na elaboración de presentacións, adecuando o deseño e a maquetaxe á mensaxe e ao público obxectivo a quen vai dirixido.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCEC ▪ CSC
			▪ TICB3.2.2. Emprega dispositivos de captura de imaxe, audio e vídeo, edita a información mediante software específico e crea novos materiais en diversos formatos.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
	Bloque 4. Seguridade informática			
▪ a ▪ f	▪ B4.1. Procedementos de intercambio de información entre dispositivos físicos de características técnicas diversas. ▪ B4.2. Riscos de seguridade para sistemas, aplicacións e datos. Hábitos de protección. ▪ B4.3. Medidas de seguridade activa e pasiva. Actualización do software. Antivirus e devasas.	▪ B4.1. Adopta condutas de seguridade activa e pasiva na protección de datos e no intercambio de información.	▪ TICB4.1.1. Analiza e coñece dispositivos físicos e características técnicas, de conexión e de intercambio de información entre eles.	▪ CD ▪ CMCCT.
			▪ TICB4.1.2. Coñece os riscos de seguridade e emprega hábitos de protección adecuados.	▪ CD ▪ CMCCT.
			▪ TICB4.1.3. Describe a importancia da actualización do software e do emprego de antivirus e de devasas para garantir a seguridade.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CCL

	Tecnoloxías da Información e da Comunicación. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 5. Publicación e difusión de contidos			
▪ b ▪ f	▪ B5.1. Compartición de recursos en redes locais e en internet.	▪ B5.1. Utilizar dispositivos de intercambio de información coñecendo as características da comunicación ou da conexión entre eles.	▪ TICB5.1.1. Realiza actividades que requiren compartir recursos en redes locais e virtuais.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CAA ▪ CSC
▪ a ▪ f ▪ g ▪ h ▪ i ▪ m ▪ ñ ▪ o	▪ B5.3. Deseño de páxinas web sinxelas.	▪ B5.2. Elaborar e publicar contidos na web que integren información textual, numérica, sonora e gráfica.	▪ TICB5.2.1. Integra e organiza elementos textuais e gráficos en estruturas hipertextuais.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CCL ▪ CAA
			▪ TICB5.2.2. Deseña páxinas web e coñece os protocolos de publicación, baixo estándares adecuados e con respecto aos dereitos de propiedade.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ a ▪ b ▪ c ▪ g ▪ h ▪ i ▪ m ▪ ñ ▪ o	▪ B5.4. Creación e publicación na web. Estándares de publicación. ▪ B5.5. Traballo colaborativo con servizos na nube e coas ferramentas das TIC de carácter social.	▪ B5.3. Coñecer os estándares de publicación e empregalos na produción de páxinas web e coas ferramentas das TIC de carácter social.	▪ TICB5.3.1. Participa colaborativamente en diversas ferramentas das TIC de carácter social e xestiona os propios.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CSC
	Bloque 6. Internet, redes sociais e hiperconexión			
▪ a ▪ b	▪ B6.1. Creación e publicación na web de materiais multiplataforma	▪ B6.1. Desenvolver hábitos no uso de ferramentas que permitan a ac-	▪ TICB6.1.1. Elabora materiais para a web que permiten a accesibilidade	▪ CD ▪ CMCCT.

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Tecnoloxías da Información e da Comunicación. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f ▪ g ▪ h ▪ i ▪ m ▪ ñ ▪ o	accesibles. ▪ B6.2. Recursos e plataformas de formación a distancia, emprego e saúde. ▪ B6.3. Administración electrónica e comercio electrónico: intercambios económicos e seguridade. ▪ B6.4. Sincronización entre dispositivos móbiles e computadores.	cesibilidade ás producións desde diversos dispositivos móbiles.	á información multiplataforma.	▪ CSIEE
			▪ TICB6.1.2. Realiza intercambio de información en distintas plataformas nas que está rexistrado/a e que ofrecen servizos de formación, lecer, etc.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ TICB6.1.3. Sincroniza a información entre un dispositivo móbil e outro dispositivo.	▪ CD ▪ CMCCT.
▪ a ▪ b ▪ f ▪ g ▪ h ▪ i ▪ m ▪ ñ ▪ o	▪ B6.5. Redes sociais. Privacidade e seguridade persoal na interacción en redes sociais.	▪ B6.2. Empregar o sentido crítico e desenvolver hábitos adecuados no uso e no intercambio da información a través de redes sociais e plataformas.	▪ TICB6.2.1. Participa activamente en redes sociais con criterios de seguridade.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
▪ f ▪ m ▪ ñ	▪ B6.6. Utilización de canles de distribución de contidos multimedia para distribución de materiais propios.	▪ B6.3. Publicar e relacionar mediante hiperligazóns información en canles de contidos multimedia, presentacións, imaxe, audio e vídeo.	▪ TICB6.3.1. Emprega canles de distribución de contidos multimedia para aloxar materiais propios e enlazalos noutras producións.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CCL ▪ CSC

1º de bacharelato

	Tecnoloxías da Información e da Comunicación I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Tecnoloxías da Información e da Comunicación I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. A sociedade da información e o computador			
▪ a ▪ d ▪ g ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m ▪ p	▪ B1.1. Concepto de sociedade da información. ▪ B1.2. O sector das TIC: composición e características.	▪ B1.1. Analizar e valorar as influencias das tecnoloxías da información e da comunicación na transformación da sociedade actual, tanto nos ámbitos da adquisición do coñecemento como nos da produción.	▪ TIC1B1.1.1. Describe as diferenzas entre o que se considera sociedade da información e sociedade do coñecemento.	▪ CD ▪ CCL ▪ CSC
			▪ TIC1B1.1.2. Explica cales son os novos sectores económicos que apareceron como consecuencia da xeneralización das tecnoloxías da información e da comunicación.	▪ CD ▪ CSIEE ▪ CSC
	Bloque 2. Arquitectura de computadores			
▪ a ▪ d ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B2.1. Bloques funcionais dun sistema microinformático e compoñentes de cada bloque funcional. ▪ B2.2. Compoñentes dos sistemas microinformáticos ▪ B2.3. Periféricos básicos ▪ B2.4. Dispositivos de almacenamento: características e tipos. ▪ B2.5. Dispositivos de memoria: características e tipos.	▪ B2.1. Configurar computadores e equipamentos informáticos identificando os subsistemas que os compoñen e relacionando cada elemento coas prestacións do conxunto, e describir as súas características.	▪ TIC1B2.1.1. Describe as características dos subsistemas que compoñen un computador, identificando os seus principais parámetros de funcionamento.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CCL
			▪ TIC1B2.1.2. Realiza esquemas de interconexión dos bloques funcionais dun computador e describe a contribución de cada un ao funcionamento integral do sistema.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CCL
			▪ TIC1B2.1.3. Describe dispositivos de almacenamento masivo utilizados en sistemas de computadores, recoñecendo a súa importancia na custodia da información.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CCL
			▪ TIC1B2.1.4. Describe os tipos de memoria utilizados en computadores, analizando os parámetros que as definen e a súa achega ao ren-	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CCL

Tecnoloxías da Información e da Comunicación I. 1º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			demento do conxunto.	
▪ a ▪ b ▪ d ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B2.6. Sistema operativo: elementos e estrutura. Clasificación, funcións e procesos do sistema operativo. Sistemas operativos actuais. ▪ B2.7. Instalación e actualización de sistemas operativos e de aplicacións de software.	▪ B2.2. Instalar e utilizar software de propósito xeral e de aplicación, e avaliar as súas características e os contornos de aplicación.	▪ TIC1B2.2.1. Elabora un diagrama da estrutura dun sistema operativo relacionando cada parte coa súa función.	▪ CD ▪ CMCCT.
			▪ TIC1B2.2.2. Instala sistemas operativos e programas de aplicación para a resolución de problemas en computadores persoais, seguindo instrucións de fábrica.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CAA
	Bloque 3. Software para sistemas informáticos			
▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m ▪ n	▪ B3.1. Deseño e utilización de bases de datos sinxelas. ▪ B3.2. Elaboración de documentos mediante procesadores de texto. ▪ B3.3. Elaboración de presentacións. ▪ B3.4. Presentación ao público: conexión a un proxector e configuración. ▪ B3.5. Resolución de problemas mediante follas de cálculo. ▪ B3.6. Deseño e edición de Imaxes en 2D e 3D. ▪ B3.7. Creación de contidos audiovisuais. Elaboración de guións, captura de son e de imaxes, edición e montaxe. ▪ B3.8. As redes de intercambio como fonte de recursos multimedia. Dereitos que amparan as producións alleas.	▪ B3.1. Utilizar aplicacións informáticas de escritorio ou web, como instrumentos de resolución de problemas específicos.	▪ TIC1B3.1.1. Deseña bases de datos sinxelas e/ou extrae información, realizando consultas, formularios e informes.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ TIC1B3.1.2. Elabora informes de texto que integren texto e imaxes, aplicando as posibilidades das aplicacións e tendo en conta o destinatario.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ TIC1B3.1.3. Elabora presentacións que integren texto, imaxes e elementos multimedia, adecuando a mensaxe ao público obxectivo ao que se destina.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Tecnoloxías da Información e da Comunicación I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
				▪ CSC ▪ CCEC
			▪ TIC1B3.1.4. Resolve problemas que requiran a utilización de follas de cálculo, xerando resultados textuais, numéricos e gráficos.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ TIC1B3.1.5. Deseña elementos gráficos en 2D e 3D para comunicar ideas.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ TIC1B3.1.6. Realiza pequenas películas integrando son, vídeo e imaxes, utilizando programas de edición de ficheiros multimedia.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CSC ▪ CCEC
	Bloque 4. Redes de computadores			
▪ b ▪ d ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B4.1. Configuración básica de redes locais: características, tipos, topoloxías e arquitecturas.	▪ B 4.1. Analizar as principais topoloxías utilizadas no deseño de redes de computadores, relacionándoas coa área de aplicación e coas tecnoloxías empregadas.	▪ TIC1B4.1.1. Debuxa esquemas de configuración de pequenas redes locais, seleccionando as tecnoloxías en función do espazo físico dispoñible.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CAA ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Tecnoloxías da Información e da Comunicación I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B4.2. Cables e conectores: características e tipoloxía. Normalización. ▪ B4.3. Elementos das redes de datos: situación, dispositivos e adaptadores de interconexión de redes con fíos e sen eles; configuración básica destes. ▪ B4.4. Despregamento de redes locais sen fíos: elementos, medios de transmisión, protocolos e recomendacións. Seguridade básica.	▪ B4.2. Analizar a función dos equipos de conexión que permiten realizar configuracións de redes e a súa interconexión con redes de área extensa.	▪ TIC1B4.2.1. Realiza unha análise comparativa entre os tipos de cables utilizados en redes de datos.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CCL
			▪ TIC1B4.2.2. Realiza unha análise comparativa entre tecnoloxía con fíos e sen eles, e indica posibles vantaxes e inconvenientes.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CCL
			▪ TIC1B4.2.3. Explica a funcionalidade dos elementos que permiten configurar redes de datos, indicando as súas vantaxes e os seus inconvenientes principais.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CCL
▪ d ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B4.5. Niveis do modelo OSI: funcións dos niveis, os protocolos e os dispositivos.	▪ B4.3. Describir os niveis do modelo OSI, relacionándoos coas súas funcións nunha rede informática.	▪ TIC1B4.3.1. Elabora un esquema de como se realiza a comunicación entre os niveis OSI de dous equipamentos remotos.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CCL
	Bloque 5. Programación			
▪ b ▪ d ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B5.1. Diagramas de fluxo: elementos e ferramentas; símbolos e o seu significado. ▪ B5.2. Identificación dos elementos dun programa informático: estruturas e bloques fundamentais. ▪ B5.3. Deseño de algoritmos utilizando diagramas de fluxo.	▪ B5.1. Aplicar algoritmos á resolución dos problemas máis frecuentes que se presentan ao traballar con estruturas de datos.	▪ TIC1B5.1.1. Desenvolve algoritmos que permitan resolver problemas aritméticos sinxelos, elaborando os correspondentes diagramas de fluxo.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CAA ▪ CSIEE
▪ b ▪ d ▪ g	▪ B5.4. Uso de estruturas de control: operadores, condicións, bloques e estruturas de repetición.	▪ B5.2. Analizar e resolver problemas de tratamento de información, dividíndoos en subproblemas e definin-	▪ TIC1B5.2.1. Escribe programas que inclúan bucles de programación para solucionar problemas que impliquen a división dun conxunto en	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Tecnoloxías da Información e da Comunicación I. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i ▪ l		do algoritmos que os resolven.	partes máis pequenas.	▪ CSIEE
▪ b ▪ d ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B5.5. Execución, proba, depuración e documentación de programas.	▪ B5.3. Analizar a estrutura de programas informáticos, identificando e relacionando os elementos propios da linguaxe de programación utilizada.	▪ TIC1B5.3.1. Obtén o resultado de seguir un pequeno programa escrito nun código determinado, partindo de determinadas condicións.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CAA ▪ CSIEE
▪ d. ▪ g. ▪ i. ▪ l.	▪ B5.6. Identificación dos elementos da sintaxe da linguaxe.	▪ B5.4. Coñecer e comprender a sintaxe e a semántica das construcións básicas dunha linguaxe de programación.	▪ TIC1B5.4.1. Define o que se entende por sintaxe dunha linguaxe de programación e propón exemplos concretos dunha linguaxe determinada.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CCL
▪ b ▪ d ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B5.1. Diagramas de fluxo: elementos e ferramentas; símbolos e o seu significado. ▪ B5.2. Identificación dos elementos dun programa informático: estruturas e bloques fundamentais. ▪ B5.3. Deseño de algoritmos utilizando diagramas de fluxo.	▪ B5.5. Realizar pequenos programas de aplicación nunha linguaxe de programación determinada e aplicalos á solución de problemas reais.	▪ TIC1B5.5.1. Realiza programas de aplicación sinxelos nunha linguaxe determinada que solucionen problemas da vida real.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CSC ▪ CCEC,

2º de bacharelato

	Tecnoloxías da Información e da Comunicación II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Programación			
▪ d ▪ g	▪ B1.1. Estruturas de almacenamento de datos. Tipos de datos. Varia-	▪ B1.1. Describir as estruturas de almacenamento e analizar as carac-	▪ TIC2B1.1.1. Explica as estruturas de almacenamento para diferentes	▪ CD ▪ CMCCT.

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Tecnoloxías da Información e da Comunicación II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i ▪ l	bles, vectores e matrices. Listas, pilas e colas. Estruturas.	terísticas de cada unha.	aplicacións tendo en conta as súas características.	▪ CCL
▪ b ▪ d ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B1.2. Diagramas de fluxo: elementos e símbolos, e o seu significado. ▪ B1.3. Deseño de algoritmos con diagramas de fluxo utilizando ferramentas informáticas.	▪ B1.2. Coñecer e comprender a sintaxe e a semántica das construcións dunha linguaxe de programación.	▪ TIC2B1.2.1. Elabora diagramas de fluxo de mediana complexidade usando elementos gráficos e relacionándoos entre si para dar resposta a problemas concretos.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CAA ▪ CSIEE
▪ b ▪ d ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B1.4. Transformación de diagramas de fluxo en pseudocódigo ou en código fonte. ▪ B1.5. Programación modular: módulos, procedementos e funcións.	▪ B1.3. Realizar programas de aplicación nunha linguaxe de programación determinada e aplicalos á solución de problemas reais.	▪ TIC2B1.3.1. Elabora programas de mediana complexidade definindo o fluxograma correspondente e escribindo o código correspondente.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ TIC2B1.3.2. Descompón problemas de certa complexidade en problemas máis pequenos susceptibles de seren programados como partes separadas.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CAA ▪ CSIEE
▪ b ▪ d ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B1.6. Deseño e realización de probas: tipos de probas e casos de proba. Depuración. ▪ B1.7. Optimización e documentación. Análise de código e refactorización. Repositorios de código e control de versións.	▪ B1.4. Depurar programas informáticos, optimizándoos para a súa aplicación.	▪ TIC2B1.4.1. Obtén o resultado de seguir un programa escrito nun código determinado, partindo de determinadas condicións.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ TIC2B1.4.2. Optimiza o código dun programa dado aplicando procedementos de depuración.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CAA ▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ d ▪ g	▪ B1.8. Seguridade lóxica. Tipos de ameaza e técnicas de vixilancia dos sistemas: protección contra virus e respaldo de información.	▪ B1.5. Analizar a importancia da protección da información na sociedade do coñecemento, valorando as repercusións de tipo económico, so-	▪ TIC2B1.5.1. Selecciona elementos de protección de software para internet relacionándoos cos posibles ataques.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CAA ▪ CSIE..

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Tecnoloxías da Información e da Comunicación II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i ▪ l	▪ B1.9. Seguridade física: protección física das redes. ▪ B1.10. Tipos de código malicioso e usos: virus, troianos, portas traseiras e publicitario.	cial ou persoal.		▪ CSC
			▪ TIC2B1.5.2. Elabora un esquema de bloques cos elementos de protección física fronte a ataques externos para unha pequena rede, considerando os elementos de hardware de protección	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CSC
			▪ TIC2B1.5.3. Clasifica o código malicioso pola súa capacidade de propagación e describe as características de cada un, indicando sobre que elementos actúan.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CCL ▪ CSC
	Bloque 2. Publicación e difusión de contidos			
▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g ▪ i ▪ l ▪ m ▪ p	▪ B2.1. Linguaxes de marcaxe para a creación de documentos web. ▪ B2.2. Accesibilidade e usabilidade en internet.	▪ B2.1. Utilizar e describir as características das ferramentas relacionadas coa web social, identificando as funcións e as posibilidades que ofrecen as plataformas de traballo colaborativo.	▪ TIC2B2.1.1. Deseña páxinas web e blogs con ferramentas específicas analizando as características fundamentais relacionadas coa súa accesibilidade e a súa usabilidade, tendo en conta a función á que está destinada.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CCL ▪ CCA ▪ CSIEE ▪ CSC ▪ CCEC
▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B2.3. Ferramentas de xestión de contidos da web 2.0.	▪ B2.2. Elaborar e publicar contidos na web que integren información textual, gráfica e multimedia, tendo en conta a quen van dirixidos e os obxectivos.	▪ TIC2B2.2.1. Elabora traballos utilizando as posibilidades de colaboración que permiten as tecnoloxías baseadas na web 2.0.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CSC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Tecnoloxías da Información e da Comunicación II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i ▪ l ▪ m ▪ p				▪ CCEC
▪ a ▪ b ▪ d ▪ g ▪ i ▪ l ▪ m	▪ B2.4. Características da web 2.0.	▪ B2.3. Analizar e utilizar as posibilidades que nos ofrecen as tecnoloxías baseadas na web 2.0 e sucesivos desenvolvementos, aplicándoas ao desenvolvemento de traballos colaborativos.	▪ TIC2B2.3.1. Explica as características relevantes da web 2.0 e os principios en que esta se basea.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
	Bloque 3. Seguridade			
▪ a ▪ b ▪ d ▪ g ▪ ▪ i ▪ l	▪ B3.1. Medidas físicas e lóxicas de seguridade en redes: devasas, copias de seguridade, sistemas de control de acceso, monitorización de sistemas e análise de logs.	▪ B3.1. Adoptar as condutas de seguridade activa e pasiva que posibiliten a protección dos datos e do propio individuo nas súas interaccións en internet e na xestión de recursos e aplicacións locais.	▪ TIC2B3.1.1. Elabora un esquema de bloques cos elementos de protección física fronte a ataques externos para unha pequena rede, considerando tanto os elementos de hardware de protección como as ferramentas de software que permiten protexer a información.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CSC ▪ CCEC
▪ b ▪ d ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B3.2. Uso básico dun contorno de desenvolvemento: edición de programas e xeración de executables.	▪ B3.2. Utilizar contornos de programación para deseñar programas que resolvan problemas concretos.	▪ TIC2B3.2.1. Elabora programas de mediana complexidade utilizando contornos de programación.	▪ CD ▪ CMCCT. ▪ CAA ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Valores Éticos

Introdución

A materia de Valores Éticos ten como obxectivo básico orientar o alumnado adolescente na escolla do seu proxecto de vida persoal. A orientación de Valores Éticos permitirá que ese proxecto se vaia enchendo de xeito acorde coa racionalidade práctica. Isto supón que o proxecto, por racional, vai requirir virtudes intelectuais como o rigor, a coherencia, a honradez intelectual ou o apego á realidade. Pola dimensión práctica desa racionalidade, o proxecto requirirá que o alumnado vaia construíndo, desde a reflexión, un código ético de valores e normas que determinarán as súas decisións para guiar a súa conduta de tal xeito que realce a súa dignidade persoal e, ao mesmo tempo, permita a súa realización plena e feliz como persoas e a promoción de relacións sociais marcadas polo recoñecemento das outras persoas, o respecto cara a elas, e pola finalidade de alcanzar cotas cada vez maiores de xustiza, tanto no nivel máis próximo á persoa como no nivel global.

No plano didáctico, Valores Éticos contribúe á consecución das competencias clave. Resulta evidente que o obxectivo de alcanzar maiores competencias sociais e cívicas está na súa propia constitución como materia. Pero a reflexión ética tamén require a posta en práctica da competencia comunicación lingüística, pola necesidade de rigor e claridade na exposición das propias ideas, e da capacidade dialóxica para comprender os puntos de vista alleos e aprender deles. Tamén resulta indispensable fomentar tanto a competencia de aprender a aprender como a de sentido da iniciativa e espírito emprendedor, pois ambas inciden na necesidade de crecemento persoal, tanto na orde do exercicio dos procesos cognitivos como na do aprecio pola creatividade, o sentido crítico e o non-estancamento. Para a reflexión ética, ademais, é necesario coñecer e dialogar con pensadores/as que, coas súas teorías antropolóxicas, éticas e políticas, foron moldeando tanto a nosa cultura como os valores de respecto, non-violencia, liberdade, igualdade entre as persoas, solidariedade e pluralismo; valores que son o corazón da Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH). É desde eses valores como tamén se analiza o traballo científico e tecnolóxico, polo que tamén se traballa a competencia matemática e as competencias básicas en ciencia e tecnoloxía, non desde unha perspectiva substantiva, pero si desde a análise da actividade científico-tecnolóxica como actividade que debe ser acorde a valores éticos universais, tanto nos seus procedementos como nos resultados que dela se poidan obter. Por último, a materia préstase a desenvolver nos alumnos e nas alumnas, tanto en traballos colaborativos como en tarefas individuais, a competencia dixital, que lles permita acceder e seleccionar información, procesala e plasmar as súas creacións en produtos cunha innegable capacidade para a comunicación.

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Apúntase, tamén, a oportunidade que brinda a materia para pór en práctica metodoloxías didácticas activas e contextualizadas que faciliten a participación do alumnado en traballos cooperativos, a realización de tarefas, a aprendizaxe baseada en problemas, o estudo de casos, o traballo por retos, etc., metodoloxías todas elas que lle confiren ao alumnado o papel de axente activo da súa propia formación.

Poucas materias afondan no tratamento dos elementos transversais do currículo como a de Valores Éticos, tendo algún deses elementos, como a educación cívica e constitucional, como parte nuclear, e necesitando o concurso dos outros, como a comprensión de lectura, a corrección na expresión oral e escrita, o uso de ferramentas para a comunicación audiovisual e outros elementos de TIC, ou a aposta polo emprendemento como antítese do estancamento e a pasividade. Pero, ademais, na materia abórdanse temas como o desenvolvemento sustentable, o abuso e o maltrato de persoas con discapacidade, ou o fomento da igualdade de oportunidades, porque nestes e en outros é a reflexión ética a quen ten que orientar a nosa conduta.

O currículo da materia está estruturado en seis bloques temáticos con enfoques, perspectivas e niveis de fondura diferente. Son os seguintes: "A dignidade da persoa", "A comprensión, o respecto e a igualdade nas relacións interpersoais", "A reflexión ética", "A xustiza e a política", "Os valores éticos, o dereito, a Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH) e outros tratados internacionais sobre dereitos humanos" e, por último, "Os valores éticos e a súa relación coa ciencia e a tecnoloxía". As diferenzas entre bloques e o ter en conta os diversos momentos do desenvolvemento cognitivo do alumnado nesta etapa foron os motivos determinantes de que, no currículo do primeiro ciclo, os alumnos e as alumnas de primeiro de ESO traballen o referido á personalidade e á súa constitución, a ineludibilidade dos problemas morais e a introdución á reflexión ética e política. En segundo de ESO abórdanse as achegas que, no campo da reflexión moral, fixeron os/as grandes pensadores/as e filósofos/as da historia, así como as conexións necesarias entre o campo da ética, o do dereito e o da política; conexións nas que o concepto de xustiza ocupa un papel central. En terceiro de ESO, curso final do ciclo, os temas atinxen á configuración da vida social e política, pondo como criterio ético básico dunha sociedade xusta o respecto á DUDH e os valores que a conforman, e vendo que tanto a Constitución Española como o Estatuto de Autonomía de Galicia se axustan a este criterio e o enriquecen. No cuarto curso da etapa retómanse xa, pero desde un nivel de afondamento superior, todos os temas que foron xurdindo nos cursos previos, tendo como horizonte que o alumnado, ao final da etapa, estea xa capacitado para levar a cabo o proxecto máis importantes de aqueles nos que se embarcarán: o dunha vida persoal e social digna e satisfactoria.

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

1º de ESO

	Valores éticos. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. A dignidade da persoa			
▪ a ▪ d ▪ h	▪ B1.1. O concepto problemático de persoa. Significado etimolóxico. ▪ B1.2. Características da persoa: independencia, racionalidade e liberdade. ▪ B1.3. Dignidade da persoa: a persoa como ser moral.	▪ B1.1. Construír un concepto de persoa, consciente de que esta é indefinible, valorando a dignidade que posúe polo feito de ser libre.	▪ VEB1.1.1. Sinala as dificultades para definir o concepto de persoa, analizando o seu significado etimolóxico.	▪ CCL
			▪ VEB1.1.2. Describe as características principais da persoa: substancia independente, racional e libre.	▪ CCL
			▪ VEB1.1.3. Explica e valora a dignidade da persoa que, como ente autónomo, se converte nun "ser moral".	▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B1.4. Adolescencia: crise de identidade, formación de grupos e influencia do grupo no/na adolescente. ▪ B1.5. Desenvolvemento da autonomía persoal na adolescencia. Control da conduta e escolla de valores éticos.	▪ B1.2. Comprender a crise da identidade persoal que xorde na adolescencia e as súas causas, e describir as características dos grupos que forman e a influencia que exercen sobre os seus membros, coa finalidade de tomar conciencia da necesidade que ten, para seguir medrando moralmente e pasar á vida adulta, do desenvolvemento da súa autonomía persoal e do control da súa conduta.	▪ VEB1.2.1. Coñece información, de fontes diversas, arredor dos grupos de adolescentes, as súas características e a influencia que exercen sobre os seus membros na determinación da súa conduta, e realiza un resumo coa información obtida.	▪ CAA ▪ CSC
			▪ VEB1.2.2. Elabora conclusións sobre a importancia que ten para o/a adolescente desenvolver a autonomía persoal e ter o control da súa propia conduta conforme aos valores éticos libremente elixidos.	▪ CSIEE
▪ a ▪ f ▪ g	▪ B1.6. Personalidade: factores xenéticos, sociais, culturais e do contorno ambiental que inflúen na súa construción. Capacidade de	▪ B1.3. Describir en que consiste a personalidade e valorar a importancia de enriquecela con valores e virtudes éticas, mediante o es-	▪ VEB1.3.1. Identifica en que consiste a personalidade e os factores xenéticos, sociais, culturais e do contorno que inflúen na súa cons-	▪ CSC ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Valores éticos. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l	autodeterminación no ser humano.	forzo e a vontade persoal.	trución, e aprecia a capacidade de autodeterminación no ser humano.	
▪ a ▪ d ▪ g ▪ h	▪ B1.7. A razón e a liberdade na estruturación da personalidade e na escolla dos valores éticos que a conformarán.	▪ B1.4. Xustificar a importancia que ten o uso da razón e a liberdade no ser humano para determinar "como quere ser", elixindo os valores éticos que desexa incorporar á súa personalidade.	▪ VEB1.4.1. Describe e estima o papel relevante da razón e a liberdade para configurar cos seus propios actos a estrutura da súa personalidade.	▪ CSC
			▪ VEB1.4.2. Realiza unha lista dos valores éticos que estima como desexables para integralos na súa personalidade, e explica as razóns da súa elección.	▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B1.8. A intelixencia emocional e o seu papel no desenvolvemento moral da persoa. ▪ B1.9. Emocións, sentimentos e vida moral. ▪ B1.10. Valores éticos e capacidade de autocontrol emocional.	▪ B1.5. Analizar en que consiste a intelixencia emocional e valorar a súa importancia no desenvolvemento moral do ser humano.	▪ VEB1.5.1. Define a intelixencia emocional e as súas características, valorando a súa importancia na construción moral do ente humano.	▪ CCL
			▪ VEB1.5.2. Explica en que consisten as emocións e os sentimentos, e como se relacionan coa vida moral.	▪ CCL
			▪ VEB1.5.3. Atopa, disertando en grupo, a relación entre algunhas virtudes e valores éticos e o desenvolvemento das capacidades de autocontrol emocional e automotivación, tales como a sinceridade, o respecto, a prudencia, a temperanza, a xustiza e a perseveranza, entre outras	▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
▪ a	▪ B1.11. Habilidades emocionais	▪ B1.6. Estimar a importancia do desenvolvemento da intelixencia	▪ VEB1.6.1. Comprende en que consisten as habilidades emocio-	▪ CAA

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Valores éticos. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ d ▪ g ▪ h ▪ m	segundo Goleman. ▪ B1.12. Habilidades emocionais e virtudes éticas. ▪ B1.13. Introspección: autocoñecemento, autocontrol e autonomía.	emocional e a súa influencia na construción da personalidade e o seu carácter moral, con capacidade de empregar a introspección para recoñecer emocións e sentimentos no seu interior, para mellorar as súas habilidades emocionais.	nais que, segundo Goleman, debe desenvolver o ser humano, e elabora un esquema explicativo arredor do tema, en colaboración en grupo.	
			▪ VEB1.6.2. Relaciona o desenvolvemento das habilidades emocionais coa adquisición das virtudes éticas, tales como a perseveranza, a prudencia, a autonomía persoal, a temperanza, a fortaleza da vontade, a honestidade cun mesmo, o respecto á xustiza e a fidelidade aos propios principios éticos, entre outras.	▪ CSC
			▪ VEB1.6.3. Emprega a introspección como medio para recoñecer as propias emocións, os sentimentos e os estados de ánimo, coa finalidade de ter un maior control deles e ser capaz de automotivarse, convertendose no dono da propia conduta.	▪ CAA ▪ CSIEE
▪ a ▪ d ▪ g ▪ m	▪ B1.14. Construción da identidade propia consonte valores éticos. ▪ B1.15. Persoa como proxecto vital.	▪ B1.7. Comprender e apreciar a capacidade do ser humano, para influír de maneira consciente e voluntaria na construción da súa propia identidade, consonte os valores éticos, e así mellorar a súa autoestima.	▪ VEB1.7.1. Toma conciencia e aprecia a capacidade que posúe para modelar a propia identidade e facer de si mesmo/a unha persoa xusta, sincera, tolerante, amable, xenerosa, respectuosa, solidaria, honesta, libre, etc., nunha palabra, digna de ser apreciada por si mesmo/a.	▪ CSIEE
			▪ VEB1.7.2. Deseña un proxecto de	▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Valores éticos. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			vida persoal conforme o modelo de persoa que quere ser e os valores éticos que desexa adquirir, facendo que a súa propia vida teña un sentido.	
	Bloque 2. A comprensión, o respecto e a igualdade nas relacións interpersoais			
▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B2.1. A natureza social do ser humano. ▪ B2.2. Relación dialéctica entre individuo e sociedade. ▪ B2.3. Os valores éticos como guías das relación interpersoais na sociedade.	▪ B2.1. Coñecer os fundamentos da natureza social do ser humano e a relación dialéctica que se establece entre este e a sociedade, estimando a importancia dunha vida social dirixida polos valores éticos.	▪ VEB2.1.1. Explica por que o ser humano é social por natureza e valora as consecuencias que ten este feito na súa vida persoal e moral.	▪ CSC
			▪ VEB2.1.2. Discirne e expresa, en pequenos grupos, sobre a influencia mutua que se establece entre o individuo e a sociedade.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ VEB2.1.3. Achega razóns que fundamenten a necesidade de establecer uns valores éticos que guíen as relacións interpersoais e utiliza a iniciativa persoal para elaborar, mediante soportes informáticos, unha presentación gráfica das súas conclusións sobre este tema.	▪ CD ▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ ñ	▪ B2.4. Proceso de socialización: interiorización de valores e normas morais. ▪ B2.5. Valores inculcados polos axentes sociais na configuración da personalidade. ▪ B2.6. Necesidade da crítica racional para alcanzar valores éticos universais, exemplificados na DUDH e baseados na dignidade	▪ B2.2. Describir e valorar a importancia da influencia do contorno social e cultural no desenvolvemento moral da persoa, a través da análise do papel que desempeñan os axentes sociais.	▪ VEB2.2.1. Describe o proceso de socialización e valora a súa importancia na interiorización individual dos valores e as normas morais que rexen a conduta da sociedade en que vive.	▪ CCL
			▪ VEB2.2.2. Exemplifica, en colaboración en grupo, a influencia que teñen na configuración da persona-	▪ CAA ▪ CD ▪ CSC

	Valores éticos. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	humana.		lidade os valores morais inculcados polos axentes sociais, entre eles a familia, a escola, os amigos e os medios de comunicación masiva, elaborando un esquema e conclusións, utilizando soportes informáticos.	
			▪ VEB2.2.3. Xustifica e aprecia a necesidade da crítica racional, como medio indispensable para adecuar aos valores éticos universais establecidos na DUDH os costumes, as normas, os valores, etc., do seu medio, rexeitando todo o que atente contra a dignidade do humano e os seus dereitos fundamentais.	▪ CSC
▪ a ▪ h	▪ B2.7. Diferenza entre a vida privada (regulada pola ética) e a vida pública (regulada polo dereito). Límites da liberdade nos dous ámbitos.	▪ B2.3. Distinguir na persoa os ámbitos da vida privada e da vida pública, a primeira regulada pola ética e a segunda polo dereito, coa finalidade de identificar os límites da liberdade persoal e social.	▪ VEB2.3.1. Define os ámbitos da vida privada e a pública, así como o límite da liberdade humana, en ambos os casos.	▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ d ▪ h	▪ B2.8. Habilidades emocionais de Goleman e valores éticos que atinxen ás relación humanas.	▪ B2.4. Relacionar e valorar a importancia das habilidades da intelixencia emocional sinaladas por Goleman, en relación coa vida interpersoal, e establecer o seu vínculo cos valores éticos que enriquecen as relacións humanas.	▪ VEB2.4.1. Comprende a importancia que para Goleman ten a capacidade de recoñecer as emocións alleas e a de controlar as relacións interpersoais, e elabora un resumo esquemático sobre o tema.	▪ CAA
▪ a ▪ b	▪ B2.9. Asertividade fronte a agresividade e a inhibición.	▪ B2.5. Utilizar a conduta asertiva e as habilidades sociais, coa finalidade de incorporar á súa persona-	▪ VEB2.5.1. Explica en que consiste a conduta asertiva, facendo unha comparación co comportamento	▪ CCL ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Valores éticos. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ g ▪ h	▪ B2.10. Asertividade e respecto á dignidade das outras persoas. ▪ B2.11. Asertividade e outras habilidades sociais.	lidade algúns valores e virtudes éticas necesarias no desenvolvemento dunha vida social máis xusta e enriquecedora.	agresivo ou inhibido, e adopta como principio moral fundamental, nas relacións interpersoais, o respecto á dignidade das persoas.	
			▪ VEB2.5.2. Amosa, nas relacións interpersoais, unha actitude de respecto cara ao dereito que todos os seres humano teñen a sentir, pensar e actuar de forma diferente, a equivocarse, a gozar do tempo de descanso, a ter unha vida privada, a tomar as súas propias decisións, etc., e nomeadamente a ser valorado de forma especial polo simple feito de ser persoa, sen discriminar nin menosprezar a ninguén, etc.	▪ CSC
			▪ VEB2.5.3. Emprega, en diálogos curtos reais ou inventados, habilidades sociais como a empatía, a escoita activa, a interrogación asertiva, etc., coa finalidade de que aprenda a utilizalos de forma natural na súa relación coas demais persoas.	▪ CAA ▪ CCL
			▪ VEB2.5.4. Exercita algunhas técnicas de comunicación interpersoal, mediante a realización de diálogos orais, tales como a forma axeitada de dicir non, o disco raiado, o banco de néboa, etc., co obxecto de dominalas e poder utilizalas no momento adecuado.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CSIEE
▪ a	▪ B2.12. Valores e virtudes éticas	▪ B2.6. Xustificar a importancia dos	▪ VEB2.6.1. Identifica a adquisición	▪ CSC

	Valores éticos. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ d ▪ h	nas relación interpersoais. ▪ B2.13. Deber moral e cívico do auxilio.	valores e das virtudes éticas para conseguir unhas relacións interpersoais xustas, respectuosas e satisfactorias.	das virtudes éticas como unha condición necesaria para lograr unhas boas relacións interpersoais, entre elas a prudencia, a lealdade, a sinceridade, a xenerosidade, etc.	
			▪ VEB2.6.2. Elabora unha lista con algúns valores éticos que deben estar presentes nas relacións entre o individuo e a sociedade, tales como responsabilidade, compromiso, tolerancia, pacifismo, lealdade, solidariedade, prudencia, respecto mutuo, xustiza, etc.	▪ CSC
			▪ VEB2.6.3. Destaca o deber moral e cívico que todas as persoas teñen de prestar auxilio e socorro a outras cuxa vida, liberdade e seguridade estean en perigo de xeito inminente, colaborando na medida das súas posibilidades a prestar primeiros auxilios, en casos de emerxencia.	▪ CSC
	Bloque 3. A reflexión ética			
▪ a ▪ d ▪ h	▪ B3.1. Diferenzas entre ética e moral. Importancia da reflexión ética.	▪ B3.1. Distinguir entre ética e moral, sinalando as semellanzas e as diferenzas entre elas e estimando a importancia da reflexión ética como un saber práctico necesario para guiar de forma racional a conduta do ser humano á súa plena realización.	▪ VEB3.1.1. Recoñece as diferenzas entre a ética e a moral.	▪ CSC
			▪ VEB3.1.2. Achega razóns que xustifiquen a importancia da reflexión ética.	▪ CSC
▪ a	▪ B3.2. Conduta instintiva animal e o	▪ B3.2. Destacar o significado e a	▪ VEB3.2.1. Distingue entre a condu-	▪ CMCCT

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Valores éticos. 1º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ f ▪ h	comportamento racional, libre e moral do ser humano.	importancia da natureza moral do ser humano, tomando conciencia da necesidade que ten de normas éticas.	ta instintiva do animal e o comportamento racional e libre do ser humano, destacando a magnitude das súas diferenzas e apreciando as consecuencias que estas teñen na vida das persoas.	▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B3.3. Liberdade e concepto de persoa. ▪ B3.4. Influencia na liberdade da intelixencia e da vontade. ▪ B3.5. Factores biolóxicos, psicolóxicos, sociais, culturais e ambientais, que inflúen no desenvolvemento da intelixencia e a vontade, nomeadamente o papel da educación.	▪ B3.3. Recoñecer que a liberdade constitúe a raíz da estrutura moral na persoa e apreciar o papel que a intelixencia e a vontade teñen como factores que incrementan a capacidade de autodeterminación.	▪ VEB3.3.1. Describe a relación entre a liberdade e o concepto de persoa.	▪ CCL
			▪ VEB3.3.2. Analiza e valora a influencia que teñen na liberdade persoal a intelixencia, que nos permite coñecer posibles opcións para elixir, e a vontade, que nos dá a fortaleza suficiente para facer o que temos decidido facer.	▪ CAA
			▪ VEB3.3.3. Analiza algúns factores biolóxicos, psicolóxicos, sociais, culturais e ambientais, que inflúen no desenvolvemento da intelixencia e a vontade, nomeadamente o papel da educación, e expón as súas conclusións de forma clara, mediante unha presentación realizada con soportes informáticos e audiovisuais.	▪ CCL ▪ CD ▪ CMCCT
▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B3.6. Valores. O seu papel na vida individual e colectiva. ▪ B3.7. Clases de valores. ▪ B3.8. Xerarquías de valores.	▪ B3.4. Xustificar e apreciar o papel dos valores na vida persoal e social, resaltando as súas características, a súa clasificación e a súa xerarquía, coa finalidade de comprender a súa natureza e a súa	▪ VEB3.4.1. Explica o que son os valores e as súas principais características, e aprecia a súa importancia na vida individual e colectiva das persoas.	▪ CCL
			▪ VEB3.4.2. Procura e selecciona	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Valores éticos. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		importancia.	información sobre a existencia de clases de valores: relixiosos, afectivos, intelectuais, vitais, etc.	▪ CSC
			▪ VEB3.4.3. Realiza, en traballo en grupo, unha xerarquía de valores, explicando a súa fundamentación racional, mediante unha exposición usando medios informáticos ou audiovisuais.	▪ CD ▪ CSC
▪ a ▪ d ▪ h	▪ B3.9. Carácter distintivo dos valores éticos.	▪ B3.5. Resaltar a importancia dos valores éticos, as súas especificacións e a súa influencia na vida persoal e social do ser humano, destacando a necesidade de ser recoñecidos e respectados por todos.	▪ VEB3.5.1. Explica a diferenza entre os valores éticos e o resto dos valores, e valora a importancia para a persoa dos valores éticos.	▪ CSC
▪ a ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B3.10. Valores e normas éticas, e os seus efectos beneficiosos para a persoa e para a comunidade.	▪ B3.6. Tomar conciencia da importancia dos valores e das normas éticas, como guía da conduta individual e social, asumindo a responsabilidade de difundilos e promovelos polos beneficios que proporcionan á persoa e á comunidade.	▪ VEB3.6.1. Destaca algunhas das consecuencias negativas que, a nivel individual e comunitario, ten a ausencia de valores e normas éticas, tales como o egoísmo, a corrupción, a mentira, o abuso de poder, a intolerancia, a insolidariedade, a violación dos dereitos humanos, etc.	▪ CSC
			▪ VEB3.6.2. Emprende, utilizando a iniciativa persoal e a colaboración en grupo, a organización e o desenvolvemento dunha campaña no seu medio, co fin de promover o recoñecemento dos valores éticos como elementos fundamentais do pleno desenvolvemento persoal e	▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Valores éticos. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			social.	
	Bloque 5. Os valores éticos, o dereito, a Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH) e outros tratados internacionais sobre dereitos humanos			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ h	▪ B5.1. Preámbulo da DUDH: a dignidade das persoas como fundamento dos seus dereitos universais, inalienables e innatos.	▪ B5.1. Identificar, no preámbulo da DUDH, o respecto á dignidade das persoas e os seus atributos esenciais como o fundamento do que derivan todos os dereitos humanos.	▪ VEB5.1.1. Explica e aprecia en que consiste a dignidade que esta declaración recoñece ao ser humano como persoa, posuidora duns dereitos universais, inalienables e innatos, mediante a lectura do seu preámbulo.	▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B5.2. Dereitos da muller: patróns económicos e socioculturais que fomentaron a violencia e desigualdade de xénero. ▪ B5.3. Dereitos da infancia.	▪ B5.2. Estimar a importancia do problema actual do exercicio dos dereitos da muller e da infancia en grande parte do mundo, coñecendo as súas causas e tomando conciencia deles, coa finalidade de promover a súa solución.	▪ VEB5.2.1. Dá razóns sobre a orixe histórica do problema dos dereitos da muller, recoñecendo os patróns económicos e socioculturais que fomentaron a violencia e a desigualdade de xénero.	▪ CSC
			▪ VEB5.2.2. Xustifica a necesidade de actuar en defensa dos dereitos da infancia, loitando contra a violencia e o abuso do que nenos e as nenas son vítimas no século XXI, tales como o abuso sexual, o traballo infantil, ou a súa utilización como soldados/as, etc.	▪ CSC
			▪ VEB5.2.3. Emprende, en colaboración en grupo, a elaboración dunha campaña contra a discriminación da muller e a violencia de xénero no seu medio familiar, escolar e social, e avalía os resultados obtidos.	▪ CSC ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Valores éticos. 1º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ a ▪ d ▪ e ▪ g	▪ B5.4. Organizacións que traballan polos dereitos humanos: institucións internacionais e ONG.	▪ B5.3. Apreciar o labor que realizan institucións e ONG que traballan pola defensa dos dereitos humanos, auxiliando as persoas que por natureza os posúen, pero non teñen a oportunidade de exercelos.	▪ VEB5.3.1. Indaga, en traballo en colaboración, sobre o traballo de institucións e voluntarios/as que, en todo o mundo, traballan polo cumprimento dos dereitos humanos (Amnistía Internacional, e ONG como Mans Unidas, Médicos sen Fronteiras e Cáritas, entre outros), e elabora e expresa as súas conclusións.	▪ CAA ▪ CSC ▪ CCL

2º de ESO

	Valores éticos. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. A dignidade da persoa			
▪ a ▪ d ▪ h ▪ l	▪ B1.1. Conceptos de persoa achegados pola filosofía.	▪ B1.1. Construír un concepto de persoa, consciente de que esta é indefinible, valorando a dignidade que posúe polo feito de ser libre.	▪ VEB1.1.1. Sinala as dificultades para definir o concepto de persoa, analizando algunhas definicións achegadas por filósofos/as.	▪ CCL
▪ a ▪ c ▪ d ▪ h ▪ l	▪ B1.2. Visión kantiana: a persoa como suxeito autónomo e como un fin en si mesma.	▪ B1.2. Identificar os conceptos de heteronomía e autonomía, mediante a concepción kantiana da persoa, coa finalidade de valorar a súa importancia e aplicala na realización da vida moral.	▪ VEB1.2.1. Explica a concepción kantiana do concepto de persoa, como suxeito autónomo capaz de ditar as súas propias normas morais.	▪ CSC
			▪ VEB1.2.2. Comenta e valora a idea de Kant ao concibir a persoa como un fin en si mesma, rexeitando a posibilidade de ser tratada por outros como instrumento para	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Valores éticos. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			alcanzar fins alleos a ela.	
▪ a ▪ b ▪ d ▪ h ▪ l	▪ B1.3. Noción aristotélica da virtude: relación cos actos, os hábitos e o carácter. Virtudes éticas.	▪ B1.3. Entender a relación entre os actos, os hábitos e o desenvolvemento do carácter, mediante a comprensión do concepto de virtude en Aristóteles e, en especial, o relativo ás virtudes éticas, pola importancia que teñen no desenvolvemento da personalidade.	▪ VEB1.3.1. Sinala en que consiste a virtude e as súas características en Aristóteles, indicando a súa relación cos actos, os hábitos e o carácter.	▪ CSC
			▪ VEB1.3.2. Enumera algúns dos beneficios que, segundo Aristóteles, achegan as virtudes éticas ao ser humano, identifica algunhas destas e ordénaas segundo un criterio racional.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC
	Bloque 2. A comprensión, o respecto e a igualdade nas relacións interpersoais			
▪ a ▪ b ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B2.1. Diferenzas entre ética e dereito. ▪ B2.2. Posibles conflitos entre os valores que regulan a vida privada e os que regulan a vida pública.	▪ B2.1. Distinguir, na persoa, os ámbitos da vida privada e da vida pública, a primeira regulada pola ética e a segunda polo dereito, coa finalidade de identificar os límites da liberdade persoal e social.	▪ VEB2.1.1. Distingue entre os ámbitos de acción que corresponden á ética e ao dereito, e expón as súas conclusións mediante unha presentación elaborada con medios informática.	▪ CCL ▪ CD
			▪ VEB2.1.2. Reflexiona arredor do problema da relación entre estes dous campos, o privado e o público, e a posibilidade de que exista un conflito de valores éticos entre ambos, así como a forma de atopar unha solución baseada nos valores éticos, exemplificando de maneira concreta tales casos, e expón as súas posibles solucións fundamentadas eticamente.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE
	Bloque 3. A reflexión ética			

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Valores éticos. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ a ▪ d ▪ h	▪ B3.1. Diferenza entre ética e moral. ▪ B3.2. Reflexión ética como guía racional de conduta.	▪ B3.1. Distinguir entre ética e moral, sinalando as semellanzas e as diferenzas entre elas, e estimando a importancia da reflexión ética como un saber práctico necesario para guiar de xeito racional a conduta do ser humano á súa plena realización.	▪ VEB3.1.1. Recoñece as diferenzas entre a ética e a moral, no que se refire á súa orixe e á súa finalidade.	▪ CSC
			▪ VEB3.1.2. Achega razóns que xustifiquen a importancia da reflexión ética, como unha guía racional de conduta necesaria na vida do ser humano, expresando de forma apropiada os argumentos en que se fundamenta.	▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ d ▪ g ▪ h	▪ B3.3. Estrutura moral da persoa. ▪ B3.4. Etapas do desenvolvemento moral en Piaget e Köhlberg. Paso da heteronomía á autonomía moral.	▪ B3.2. Destacar o significado e a importancia da natureza moral do ser humano, analizando as súas etapas de desenvolvemento e tomando conciencia da necesidade que ten de normas éticas, libre e racionalmente asumidas, como guía do seu comportamento.	▪ VEB3.2.1. Sinala en que consiste a estrutura moral da persoa como ser racional e libre, razón pola que esta é responsable da súa conduta e das consecuencias desta.	▪ CSC
			▪ VEB3.2.2. Explica as tres etapas do desenvolvemento moral na persoa, segundo a teoría de Piaget ou a de Köhlberg, e as características propias de cada unha, destacando como se pasa da heteronomía á autonomía moral.	▪ CCL ▪ CSC
▪ a ▪ g ▪ h	▪ B3.5. A liberdade como raíz da estrutura moral da persoa.	▪ B3.3. Recoñecer que a liberdade constitúe a raíz da estrutura moral na persoa, e apreciar o papel da intelixencia e da vontade como factores que incrementan a capacidade de autodeterminación.	▪ VEB3.3.1. Describe a relación entre a liberdade e os conceptos de persoa e estrutura moral.	▪ CCL
▪ a ▪ b	▪ B3.6. Características distintivas dos valores éticos.	▪ B3.4. Resaltar a importancia dos valores éticos, as súas especificacións e a súa influencia na vida	▪ VEB3.4.1. Describe as características distintivas dos valores éticos, utilizando exemplos concretos de-	▪ CCL

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

DOG Diario Oficial de Galicia

	Valores éticos. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B3.7. Valores éticos e dignidade humana.	persoal e social do ser humano, destacando a necesidade de ser recoñecidos e respectados por todos.	les e apreciando a súa relación esencial coa dignidade humana e a conformación dunha personalidade xusta e satisfactoria.	
			▪ VEB3.4.2. Emprega o espírito emprendedor para realizar, en grupo, unha campaña destinada a difundir a importancia de respectar os valores éticos, tanto na vida persoal como na social.	▪ CSC ▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ h ▪ l	▪ B3.8. Normas. Especificidade das normas éticas. ▪ B3.9. Relativismo moral dos sofistas. ▪ B3.10. Intelectualismo moral en Sócrates e Platón. ▪ B3.11. Relativismo moral fronte a obxectivismo moral.	▪ B3.5. Establecer o concepto de normas éticas e apreciar a súa importancia, identificando as súas características e a natureza da súa orixe e validez, mediante o coñecemento do debate ético que existiu entre Sócrates e os sofistas.	▪ VEB3.5.1. Define o concepto de norma e de norma ética, distinguíndoa das normas xurídicas, relixiosas, etc.	▪ CCL
			▪ VEB3.5.2. Sinala quen foron os sofistas e algúns dos feitos e das razóns en que se fundamentaba a súa teoría relativista da moral, destacando as consecuencias que esta ten na vida das persoas.	▪ CCEC
			▪ VEB3.5.3. Coñece os motivos que levaron a Sócrates a afirmar o "intelectualismo moral", e explica en que consiste e a postura de Platón ao respecto.	▪ CCEC
			▪ VEB3.5.4. Compara o relativismo e o obxectivismo moral apreciando a vixencia destas teorías éticas na actualidade, e expresa opinións de forma argumentada.	▪ CCL ▪ CSC
▪ b	▪ B3.12. Clasificación das teorías	▪ B3.6. Explicar as características e	▪ VEB3.6.1. Enuncia os elementos	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Valores éticos. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ g ▪ h ▪ l	éticas: éticas de fins e éticas procedementais. ▪ B3.13. A ética de Epicuro como ética de fins.	os obxectivos das teorías éticas, así como a súa clasificación en éticas de fins e procedementais, sinalando os principios máis destacados do hedonismo de Epicuro.	distintivos das "teorías éticas" e argumenta a súa clasificación en éticas de fins e éticas procedementais, e elabora un esquema coas súas características máis destacadas.	▪ CCL
			▪ VEB3.6.2. Enuncia os aspectos fundamentais da teoría hedonista de Epicuro e os valores éticos que defende, destacando as características que a identifican como unha ética de fins.	▪ CCEC
			▪ VEB3.6.3. Elabora, en colaboración co grupo, argumentos a favor e/ou en contra do epicureísmo, e expón as súas conclusións cos argumentos racionais correspondentes.	▪ CAA ▪ CCL
▪ b ▪ h ▪ l	▪ B3.14. O eudemonismo aristotélico como ética de fins. ▪ B3.15. O ben supremo da persoa en Aristóteles e as tres tendencias da alma.	▪ B3.7. Entender os principais aspectos do eudemonismo aristotélico, identificándoo como unha ética de fins e valorando a súa importancia e a vixencia actuais.	▪ VEB3.7.1. Explica o significado do termo "eudemonismo" e o que para Aristóteles significa a felicidade como ben supremo, e elabora e expresa conclusións.	▪ CCL
			▪ VEB3.7.2. Distingue os tres tipos de tendencias que hai no ser humano, segundo Aristóteles, e a súa relación co que el considera como ben supremo da persoa.	▪ CCEC
			▪ VEB3.7.3. Achega razóns para clasificar o eudemonismo de Aristóteles dentro da categoría da ética de fins.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Valores éticos. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B3.16. O utilitarismo como ética de fins: principio de utilidade; concepto de pracer; compatibilidade do egoísmo individual co altruísmo universal; localización do valor moral nas consecuencias da acción.	▪ B3.8. Comprender os elementos máis significativos da ética utilitarista e a súa relación co hedonismo de Epicuro, clasificándoa como unha ética de fins e elaborando argumentos que apoien a súa valoración persoal arredor desta formulación ética.	▪ VEB3.8.1. Fai unha recensión das ideas fundamentais da ética utilitarista: o principio de utilidade, o concepto de pracer, a compatibilidade do egoísmo individual co altruísmo universal e a localización do valor moral nas consecuencias da acción, entre outras.	▪ CCL
			▪ VEB3.8.2. Enumera as características que fan do utilitarismo e do epicureísmo unhas éticas de fins.	▪ CCEC
			▪ VEB3.8.3. Argumenta racionalmente as súas opinións sobre a ética utilitarista.	▪ CCL ▪ CSIEE
	Bloque 4. A xustiza e a política			
▪ a ▪ b ▪ e ▪ h ▪ l	▪ B4.1. Relación entre ética, política e xustiza no pensamento aristotélico. ▪ B4.2. Semellanzas, diferenzas e relacións entre valores éticos e valores cívicos.	▪ B4.1. Comprender e valorar a importancia da relación entre os conceptos de ética, política e xustiza, mediante a análise e a definición destes termos, destacando o vínculo entre eles no pensamento de Aristóteles.	▪ VEB4.1.1. Explica e aprecia as razóns que dá Aristóteles para establecer un vínculo necesario entre ética, política e xustiza.	▪ CCEC
			▪ VEB4.1.2. Utiliza e selecciona información sobre os valores éticos e cívicos, identificando e apreciando as semellanzas, as diferenzas e as relacións entre eles.	▪ CAA
▪ b ▪ e ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B4.3. A política de Aristóteles. ▪ B4.4. Concepto aristotélico de xustiza e a súa relación co ben común e a felicidade.	▪ B4.2. Coñecer e apreciar a política de Aristóteles e as súas características esenciais, e entender o seu concepto de xustiza e a súa relación co ben común e a felicidade, elaborando un xuízo crítico sobre a perspectiva deste filósofo.	▪ VEB4.2.1. Elabora, recorrendo á súa iniciativa persoal, unha presentación con soporte informático, sobre a política aristotélica como unha teoría organicista, cunha finalidade ética e que atribúe a función educativa ao Estado.	▪ CSIEE ▪ CD ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Valores éticos. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ VEB4.2.2. Selecciona e usa información, en colaboración co grupo, para entender e apreciar a importancia que Aristóteles lle dá á xustiza como valor ético no que se fundamenta a lexitimidade do Estado e a súa relación coa felicidade e o ben común, e expón as súas conclusións persoais debidamente fundamentadas.	▪ CAA ▪ CCL
	Bloque 5. Os valores éticos, o dereito, a Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH) e outros tratados internacionais sobre dereitos humanos			
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B5.1. Relacións entre ética e dereito.	▪ B5.1. Sinalar a vinculación entre a ética, o dereito e a xustiza, a través do coñecemento das súas semellanzas, diferenzas e relacións.	▪ VEB5.1.1. Procura e selecciona información en páxinas web, para identificar as diferenzas, as semellanzas e os vínculos entre a ética e o dereito.	▪ CCL ▪ CD
	Bloque 6. Os valores éticos e a súa relación coa ciencia e a tecnoloxía			
▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m	▪ B6.1. Dimensión moral da ciencia e da tecnoloxía polo seu impacto en todos os ámbitos da vida humana. ▪ B6.2. Valores recollidos na DUDH como criterio para fixar límites á investigación científico-tecnolóxica.	▪ B6.1. Recoñecer a importancia da dimensión moral da ciencia e a tecnoloxía, así como a necesidade de establecer límites éticos e xurídicos, coa finalidade de orientar a súa actividade consonte os valores defendidos pola DUDH.	▪ VEB6.1.1. Utiliza información de distintas fontes para analizar a dimensión moral da ciencia e a tecnoloxía, avaliando o impacto positivo e negativo que estas poden ter en todos os ámbitos da vida humana (social, económico, político, ético e ecolóxico, etc.).	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ VEB6.1.2. Achega argumentos que fundamenten a necesidade de pór límites éticos e xurídicos á investigación práctica, tanto científica como tecnolóxica, tomando a dignidade humana e os valores	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC

Valores éticos. 2º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			éticos recoñecidos na DUDH como criterio normativo.	
			▪ VEB6.1.3. Recorre á súa iniciativa persoal para expor as súas conclusións sobre o tema tratado, utilizando medios informáticos e audiovisuais, de xeito argumentado e ordenado racionalmente.	▪ CD ▪ CSIEE
▪ a ▪ d ▪ g ▪ m	▪ B6.3. Problemas da tecnodependencia.	▪ B6.2. Entender e valorar o problema da tecnodependencia e a alienación humana á que conduce.	▪ VEB6.2.1. Destaca o problema e o perigo que representa para o ser humano a tecnodependencia, sinalando os seus síntomas e as súas causas, e estimando as súas consecuencias negativas, como unha adición incontrolada aos dispositivos electrónicos, aos videoxogos e ás redes sociais, que conduce as persoas cara a unha progresiva deshumanización.	▪ CMCCT
▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h ▪ m	▪ B6.4. Dilemas morais que presentan os avances en medicina e biotecnoloxía.	▪ B6.3. Utilizar os valores éticos contidos na DUDH no campo científico e tecnolóxico, coa finalidade de evitar a súa aplicación inadecuada e solucionar os dilemas morais que ás veces se presentan, nomeadamente no terreo da medicina e a biotecnoloxía.	▪ VEB6.3.1. Analiza información seleccionada de diversas fontes, coa finalidade de coñecer en que consisten algúns dos avances en medicina e biotecnoloxía, que formulan dilemas morais (utilización de células nai, clonación, euxénese, etc.), sinalando algúns perigos que estes encerran de prescindir do respecto á dignidade humana e os seus valores fundamentais.	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ VEB6.3.2. Presenta unha actitude de tolerancia e respecto ante as opinións que se expresan na con-	▪ CSC ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Valores éticos. 2º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			frontación de ideas, coa finalidade de solucionar os dilemas éticos, sen esquecer a necesidade de empregar o rigor na fundamentación racional e ética de todas as alternativas de solución formuladas.	

3º de ESO

	Valores éticos. 3º ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 4. A xustiza e a política			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ h ▪ l	▪ B4.1. A democracia como forma de goberno na que se plasman os principios éticos da DUDH. ▪ B4.2. O Estado de dereito. ▪ B4.3. Léxico da unidade: democracia, cidadán/cidadá, soberanía, autonomía persoal, igualdade, xustiza, representatividade, etc. ▪ B4.4. División de poderes. A proposta de Montesquieu e a súa función de control do Estado por parte da cidadanía.	▪ B4.1. Xustificar racionalmente a necesidade dos valores e principios éticos contidos na DUDH, como fundamento universal das democracias durante os séculos XX e XXI, destacando as súas características e a súa relación cos conceptos de "Estado de dereito" e "división de poderes".	▪ VEB4.1.1. Fundamenta racionalmente e eticamente a elección da democracia como un sistema que está por riba doutras formas de goberno, polo feito de incorporar nos seus principios os valores éticos sinalados na DUDH.	▪ CSC
			▪ VEB4.1.2. Define o concepto de "Estado de dereito" e establece a súa relación coa defensa dos valores éticos e cívicos na sociedade democrática.	▪ CCL
			▪ VEB4.1.3. Describe o significado dos seguintes conceptos e establece a relación entre eles: democracia, cidadán/cidadá, soberanía, autonomía persoal, igualdade, xusti-	▪ CCL

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Valores éticos. 3º ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			za, representatividade, etc.	
			▪ VEB4.1.4. Explica a división de poderes proposta por Montesquieu e a función que desempeñan o poder lexislativo, o executivo e o xudicial no Estado democrático, como instrumento para evitar o monopolio do poder político e como medio que permite aos cidadáns e ás cidadás o control do Estado.	▪ CSC
▪ a ▪ d ▪ g ▪ h	▪ B4.5. Deber moral da participación cidadá no exercicio da democracia. ▪ B4.6. Riscos de democracias que violen os dereitos humanos.	▪ B4.2. Recoñecer a necesidade da participación activa dos cidadáns e das cidadás na vida política do Estado coa finalidade de evitar os riscos dunha democracia que viole os dereitos humanos.	▪ VEB4.2.1. Asume e explica o deber moral e civil que teñen os cidadáns e as cidadás de participar activamente no exercicio da democracia, coa finalidade de que se respecten os valores éticos e cívicos no seo do Estado.	▪ CSC
			▪ VEB4.2.2. Define a magnitude dalgúns dos riscos que existen nos gobernos democráticos cando non se respectan os valores éticos da DUDH (dexeneración en demagoxia, ditadura das maiorías, escasa participación cidadá, etc.) e formula posibles medidas para evitalos.	▪ CSC ▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ h ▪ l	▪ B4.7. A Constitución española: valores éticos nos que se fundamenta e conceptos preliminares que establece.	▪ B4.3. Coñecer e valorar os fundamentos da Constitución española de 1978, identificando os valores éticos dos que parte e os conceptos preliminares que establece.	▪ VEB4.3.1. Identifica e aprecia os valores éticos máis salientables nos que se fundamenta a Constitución española, e sinala a orixe da súa lexitimidade e a súa finalidade, mediante a lectura comprensiva e comentada do seu preámbulo.	▪ CCL ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Valores éticos. 3º ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ VEB4.3.2. Describe os conceptos preliminares delimitados na Constitución española e a súa dimensión ética (nación española, pluralidade ideolóxica ou papel e funcións atribuídas ás Forzas Armadas), a través da lectura comprensiva e comentada dos artigos 1 ao 9.	▪ CCL
▪ a ▪ c ▪ d ▪ h	▪ B4.8. Dereitos e liberdades públicas fundamentais na Constitución española.	▪ B4.4. Amosar respecto pola Constitución española e identificar nela, mediante unha lectura explicativa e comentada, os dereitos e os deberes do individuo como persoa e cidadán ou cidadá, apreciando a súa adecuación á DUDH, coa finalidade de asumir de xeito consciente e responsable os principios de convivencia que ben rexer no Estado español.	▪ VEB4.4.1. Sinala e comenta a importancia dos "dereitos e as liberdades públicas fundamentais da persoa" establecidos na Constitución: liberdade ideolóxica, relixiosa e de culto; carácter aconfesional do Estado; dereito á libre expresión de ideas e pensamentos; e dereito á reunión política e á libre asociación, e os seus límites.	▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h	▪ B4.9. Adecuación da Constitución española aos principios éticos da DUDH. ▪ B4.10. Deberes cidadáns na Constitución española. ▪ B4.11. Responsabilidade fiscal e principios reitores da política social e económica na Constitución española.	▪ B4.5. Sinalar e apreciar a adecuación da Constitución española aos principios éticos definidos pola DUDH, mediante a lectura comentada e reflexiva dos "dereitos e deberes dos cidadáns" (artigos do 30 ao 38) e dos "principios reitores da política social e económica" (artigos do 39 ao 52).	▪ VEB4.5.1. Coñece e aprecia na Constitución española a súa adecuación á DUDH, e sinala os valores éticos en que se fundamentan os dereitos e os deberes dos cidadáns e das cidadás, así como os principios reitores da política social e económica.	▪ CSC
			▪ VEB4.5.2. Explica e asume os deberes cidadáns que establece a Constitución, e ordénaos segundo a súa importancia, xustificando a orde elixida.	▪ CCL ▪ CSIEE
			▪ VEB4.5.3. Achega razóns para	▪ CSC

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26788

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Valores éticos. 3º ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			xustificar a importancia que ten, para o bo funcionamento da democracia, o feito de que os cidadáns as cidadás sexan conscientes non só dos seus dereitos, senón tamén das súas obrigas como un deber cívico, xurídico e ético.	
			▪ VEB4.5.4. Recoñece a responsabilidade fiscal dos cidadáns e da cidadás, e a súa relación cos orzamentos xerais do Estado como un deber ético que contribúe ao desenvolvemento do ben común.	▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ g ▪ h ▪ l ▪ ñ	▪ B4.12. Estatuto de Autonomía de Galicia: título preliminar; título primeiro, capítulos I e II.	▪ B4.6. Coñecer e valorar os elementos esenciais do Estatuto de autonomía de Galicia segundo aparece no seu título preliminar e no título primeiro, capítulos I e II.	▪ VEB4.6.1. Sinala e comenta, a través do traballo colaborativo, os elementos esenciais do Estatuto de autonomía de Galicia recollidos no seu título preliminar.	▪ CAA ▪ CSC
			▪ VEB4.6.2. Identifica e valora as características sinaladas no título I sobre o "poder galego".	▪ CCL
			▪ VEB4.6.3. Identifica e valora as funcións e as características do Parlamento sinaladas no capítulo I, e da Xunta e a súa Presidencia, segundo o capítulo II.	▪ CCL
▪ a ▪ d ▪ h ▪ l	▪ B4.13. Desenvolvemento histórico da Unión Europea (UE): obxectivos e valores éticos en que se fundamenta, de acordo coa DUDH. ▪ B4.14. Logros alcanzados pola UE en beneficio dos seus cidadáns e	▪ B4.7. Coñecer os elementos esenciais da UE, analizando os beneficios recibidos e as responsabilidades adquiridas polos estados membros e a súa cidadanía, coa finalidade de recoñecer a súa	▪ VEB4.7.1. Describe a integración económica e política da UE, o seu desenvolvemento histórico desde 1951, os seus obxectivos e os valores éticos nos que se fundamenta, de acordo coa DUDH.	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Valores éticos. 3º ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	das súas cidadás.	utilidade e os logros alcanzados por esta.	▪ VEB4.7.2. Identifica e aprecia a importancia dos logros alcanzados pola UE e o beneficio que estes supuxeron para a vida dos cidadáns e das cidadás (anulación de fronteiras e restricións alfandegueiras, libre circulación de persoas e capitais, etc.), así como as obrigas adquiridas en diferentes ámbitos (económico, político, da seguridade e a paz, etc.).	▪ CSC
	Bloque 5. Os valores éticos, o dereito, a Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH) e outros tratados internacionais sobre dereitos humanos			
▪ a ▪ b ▪ e ▪ h	▪ B5.1. Relación entre ética e dereito. ▪ B5.2. Relación entre legalidade e lexitimidade.	▪ B5.1. Sinalar a vinculación entre a ética, o dereito e a xustiza, a través do coñecemento das súas semellanzas, diferenzas e relacións, e analizar o significado dos termos de legalidade e lexitimidade.	▪ VEB5.1.1. Busca e selecciona información en páxinas web, para identificar as diferenzas, semellanzas e vínculos existentes entre a Ética e o Dereito, e entre a legalidade e a lexitimidade, elaborando e presentando conclusións fundamentadas.	▪ CAA ▪ CD
▪ a ▪ b ▪ e ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B5.3. Xustificación das normas xurídicas. ▪ B5.4. Convencionalismo dos sofistas ▪ B5.5. Iusnaturalismo. Iusnaturalismo de Locke. ▪ B5.6. Iuspositivismo de Kelsen.	▪ B5.2. Explicar o problema da xustificación das normas xurídicas, a través da análise das teorías do dereito natural ou iusnaturalismo, o convencionalismo e o positivismo xurídico, identificando a súa aplicación no pensamento xurídico de determinados/as filósofos/as, coa finalidade de ir conformando unha opinión argumentada sobre a fundamentación ética das leis.	▪ VEB5.2.1. Elabora en grupo unha presentación con soporte dixital sobre a teoría iusnaturalista do dereito, o seu obxectivo e as súas características, identificando na teoría de Locke un exemplo desta no que se refire á orixe das leis xurídicas, a súa validez e as funcións que lle atribúe ao Estado.	▪ CD ▪ CSC
			▪ VEB5.2.2. Destaca e valora, no pensamento sofista, a distinción entre "physis" e "nomos", descri-	▪ CCEC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Valores éticos. 3º ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			bindo a súa contribución ao convencionalismo xurídico, e elabora conclusións argumentadas arredor deste tema.	
			▪ VEB5.2.3. Analiza información sobre o positivismo xurídico de Kelsen, nomeadamente no relativo á validez das normas e dos criterios que utiliza, especialmente o de eficacia, e a relación que establece entre a ética e o dereito.	▪ CCEC
			▪ VEB5.2.4. Recorre ao espírito emprendedor e á iniciativa persoal para elaborar unha presentación con medios informáticos, en colaboración co grupo, comparando as tres teorías do dereito e explicando as súas conclusións.	▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ l	▪ B5.7. Elaboración da DUDH e creación da ONU. Circunstancias históricas, obxectivos de ambos os acontecementos e papel da DUDH como código ético de conduta dos estados.	▪ B5.3. Analizar o momento histórico e político que impulsou a elaboración da DUDH e a creación da ONU, coa finalidade de entendela como unha necesidade do seu tempo, cuxo valor continúa vixente como fundamento ético universal da lexitimidade do dereito e dos estados.	▪ VEB5.3.1. Explica a función da DUDH como un código ético recoñecido polos países integrantes da ONU, coa finalidade de promover a xustiza, a igualdade e a paz en todo o mundo.	▪ CSC
			▪ VEB5.3.2. Contrasta información dos acontecementos históricos e políticos que orixinaron a DUDH, entre eles o uso das ideoloxías nacionalistas e racistas que defendían a superioridade duns homes sobre outros, chegando ao estremo do Holocausto xudeu, así como a discriminación e o exterminio de	▪ CAA

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Valores éticos. 3º ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			todas as persoas que non pertencesen a unha determinada etnia, a un modelo físico, a unha relixión, a unhas ideas políticas, etc.	
			▪ VEB5.3.3. Sinala os obxectivos da creación da ONU e a data en que se asinou a DUDH, e valora a importancia deste feito para a historia da humanidade.	▪ CCEC
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ l	▪ B5.8. Estrutura da DUDH: os seus artigos e os tipos de dereito.	▪ B5.4. Interpretar e apreciar o contido e a estrutura interna da DUDH, coa finalidade de coñecela e propiciar o seu aprecio e respecto.	▪ VEB5.4.1.Constrúe un esquema sobre a estrutura da DUDH, que se compón dun preámbulo e 30 artigos que poden clasificarse da seguinte maneira: – Os artigos 1 e 2 refírense aos dereitos inherentes a todas as persoas: a liberdade, a igualdade, a fraternidade e a non-discriminación. – Os artigos do 3 ao 11 refírense aos dereitos individuais. – Os artigos do 12 ao 17 establecen os dereitos do individuo en relación coa comunidade. – Os artigos do 18 ao 21 sinalan os dereitos e as liberdades políticas. – Os artigos do 22 ao 27 céntranse nos dereitos económicos, sociais e culturais. – Finalmente, os artigos do 28 ao 30 refírense á interpretación de todos eles, ás condicións necesarias para o seu exercicio e aos seus límites.	▪ CAA ▪ CCL

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Valores éticos. 3º ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ VEB5.4.2. Elabora unha campaña, en colaboración co grupo, coa finalidade de difundir a DUDH como fundamento do dereito e a democracia, no seu medio escolar, familiar e social.	▪ CCEC ▪ CSC ▪ CSIEE
▪ b ▪ h ▪ l	▪ B5.9. Xeracións de dereitos e feitos históricos que influíron no seu desenvolvemento.	▪ B5.5. Comprender o desenvolvemento histórico dos dereitos humanos como unha conquista da humanidade	▪ VEB5.5.1. Describe os feitos máis influentes no desenvolvemento histórico dos dereitos humanos da primeira xeración (dereitos civís e políticos), da segunda xeración (económicos, sociais e culturais) e da terceira (dereitos dos pobos á solidariedade, ao desenvolvemento e á paz).	▪ CCEC
▪ a ▪ c ▪ d ▪ e	▪ B5.10. Problemas aos que se enfronta o exercicio dos dereitos civís e políticos da DUDH.	▪ B5.6. Avaliar, utilizando o xuízo crítico, a magnitude dos problemas aos que se enfronta a aplicación da DUDH.	▪ VEB5.6.1. Investiga mediante información obtida en distintas fontes, sobre os problemas e os retos da aplicación da DUDH, no que se refire ao exercicio de dereitos civís (destacando os problemas relativos á intolerancia, a exclusión social, a discriminación da muller, a violencia de xénero e a existencia de actitudes como a homofobia, o racismo, a xenofobia, o acoso laboral e escolar, etc.) e dos dereitos políticos (guerras, terrorismo, ditaduras, xenocidio, refuxiados/as políticos/as, etc.).	▪ CAA ▪ CD ▪ CSC
	Bloque 6. Os valores éticos e a súa relación coa ciencia e a tecnoloxía			
▪ a ▪ b	▪ B6.1. Necesidade de criterios éticos na investigación científica.	▪ B6.1. Recoñecer que existen casos en que a investigación científi-	▪ VEB6.1.1. Obtén e selecciona información, traballando en colabo-	▪ CAA ▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Valores éticos. 3º ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ e ▪ f ▪ g ▪ h	Progreso científico-técnico e valores éticos.	ca non é neutral, senón que está determinada por intereses políticos, económicos, etc., mediante a análise da idea de progreso e a súa interpretación equivocada, cando os obxectivos non respectan un código ético fundamentado na DUDH.	ración, dalgúns casos nos que a investigación científica e tecnolóxica non foi guiada nin é compatible cos valores éticos da DUDH, xerando impactos negativos nos ámbitos humano e ambiental, sinalando as causas.	▪ CMCCT ▪ CSC
			▪ VEB6.1.2. Diserta, colaborando en grupo, sobre a idea de progreso na ciencia e a súa relación cos valores éticos, o respecto á dignidade humana e o seu medio, e elabora e expón conclusións.	▪ CCL ▪ CMCCT
			▪ VEB6.1.3. Selecciona e contrasta información, colaborando en grupo, sobre algunhas das ameazas da aplicación indiscriminada da ciencia e a tecnoloxía para o contorno ambiental e para a vida (explotación descontrolada dos recursos naturais, destrución de hábitats, contaminación química e industrial, choiva ácida, cambio climático, desertificación, etc.).	▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSIEE

4º de ESO

	Valores éticos. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. A dignidade da persoa			

	Valores éticos. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ h	▪ B1.1. A dignidade do ser humano como valor básico no que se asenta a DUDH. ▪ B1.2. Atributos esenciais do ser humano na DUDH: razón, conciencia e liberdade. ▪ B1.3. Léxico do bloque: dignidade da persoa, fraternidade, liberdade humana, trato digno, xuízo xusto, trato inhumano ou degradante, detención arbitraria, presunción de inocencia, discriminación, violación de dereitos, etc.	▪ B1.1. Interpretar e valorar a importancia da dignidade da persoa como o valor do que parte e no que se fundamenta a DUDH, subliñando os atributos inherentes á natureza humana e os dereitos inalienables e universais que derivan dela, como o punto de partida sobre o que deben xirar os valores éticos nas relacións humanas a nivel persoal, social, estatal e universal.	▪ VEB1.1.1. Identifica a orixe dos dereitos inalienables e universais que establece a DUDH na dignidade do ser humano en tanto que persoa e os atributos inherentes á súa natureza.	▪ CSC
			▪ VEB1.1.2. Identifica na DUDH os atributos esenciais do ser humano: razón, conciencia e liberdade.	▪ CCL
			▪ VEB1.1.3. Relaciona adecuadamente os termos e as expresións seguintes, que se utilizan na DUDH: dignidade da persoa, fraternidade, liberdade humana, trato digno, xuízo xusto, trato inhumano ou degradante, detención arbitraria, presunción de inocencia, discriminación, violación de dereitos, etc.	▪ CAA
	Bloque 2. A comprensión, o respecto e a igualdade nas relacións interpersoais			
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B2.1. Dereitos e liberdades dos individuos establecidos na DUDH que o Estado debe respectar.	▪ B2.1. Explicar, baseándose na DUDH, os principios que deben rexer as relacións entre a cidadanía e o Estado, co fin de favorecer o seu cumprimento na sociedade en que viven.	▪ VEB2.1.1. Comenta, segundo o establecido pola DUDH nos artigos do 12 ao 17, os dereitos do individuo que o Estado debe respectar e fomentar, nas relacións existentes entre ambos.	▪ CCL
			▪ VEB2.1.2. Explica os límites do Estado que establece a DUDH nos artigos do 18 ao 21, ao determinar as liberdades dos cidadáns e das cidadás que este debe protexer e respectar.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia
DOG Diario Oficial de Galicia

	Valores éticos. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ VEB2.1.3. Elabora unha presentación con soporte informático e audiovisual que ilustre os contidos máis sobresalientes tratados no tema, e expón as súas conclusións de xeito argumentado.	▪ CCL ▪ CD ▪ CSIEE
▪ a ▪ c ▪ d ▪ g ▪ h	▪ B2.2. Fenómeno da socialización global. ▪ B2.3. Perigos da socialización global á marxe dos valores éticos universais. ▪ B2.4. Medios de comunicación de masas e socialización global. Conflito entre liberdade de expresión outros dereitos.	▪ B2.2. Explicar en que consiste a socialización global e a súa relación cos medios de comunicación masiva, valorando os seus efectos na vida e no desenvolvemento moral das persoas e da sociedade, e reflexionar acerca do papel que deben ter a ética e o Estado en relación con este tema.	▪ VEB2.2.1. Describe e avalía o proceso de socialización global, mediante o que se produce a interiorización de valores, normas, costumes, etc.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ VEB2.2.2. Sinala os perigos que encerra o fenómeno da socialización global se se desenvolve á marxe dos valores éticos universais, e debate acerca da necesidade de establecer límites éticos e xurídicos neste tema.	▪ CSC
			▪ VEB2.2.3. Diserta acerca do impacto que teñen os medios de comunicación masiva na vida moral das persoas e da sociedade, expresando as súas opinións con rigor intelectual.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ VEB2.2.4. Valora a necesidade dunha regulación ética e xurídica en relación co uso de medios de comunicación masiva, respectando o dereito á información e á liberdade de expresión que posúen os cidadáns e as cidadás.	▪ CCEC ▪ CSC
	Bloque 3. A reflexión ética			

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Valores éticos. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ a ▪ d ▪ f ▪ h	▪ B3.1. Importancia e valor da reflexión ética como defensa dos DDHH. ▪ B3.2. Novos campos da ética aplicada: profesional, bioética, ambiente, economía, empresa, ciencia e tecnoloxía, etc.	▪ B3.1. Recoñecer que a necesidade dunha regulación ética é fundamental no mundo actual de grandes e rápidos cambios, debido á magnitude dos perigos aos que se enfronta o ser humano, polo que resulta necesaria a súa actualización e a ampliación aos novos campos de acción da persoa, co fin de garantir o cumprimento dos dereitos humanos.	▪ VEB3.1.1. Xustifica racionalmente e estima a importancia da reflexión ética no século XXI, como instrumento de protección dos dereitos humanos ante o perigo que poden representar entes posuidores de grandes intereses políticos e económicos e grupos violentos, que teñen ao seu alcance armamento de grande alcance científico e tecnolóxico, capaces de pór en grande risco os dereitos fundamentais da persoa.	▪ CSC
			▪ VEB3.1.2. Sinala algúns dos novos campos aos que se aplica a ética (profesional, bioética, ambiente, economía, empresa, ciencia e tecnoloxía, etc.).	▪ CMCCT ▪ CSIEE
▪ a ▪ d ▪ g ▪ h ▪ m	▪ B3.3. Proxecto de vida persoal: límites e oportunidades que ofrecen as circunstancias persoais, e valores éticos que serven como guía.	▪ B3.2. Comprender e apreciar a importancia que teñen para o ser humano do século XXI as circunstancias que o rodean, salientando os límites que lle impoñen e as oportunidades que lle ofrecen para a elaboración do seu proxecto de vida, conforme os valores éticos que libremente elixe e que dan sentido á súa existencia.	▪ VEB3.2.1. Describe e avalía as circunstancias que no momento actual o/a rodean, identificando as limitacións e as oportunidades que se lle formulan desde as perspectivas social, laboral, educativa, económica, familiar, afectiva, etc., co obxecto de deseñar, a partir delas, o seu proxecto de vida persoal, determinando libremente os valores éticos que deben guialo/a.	▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ d	▪ B3.4. Éticas formais e éticas materiais. ▪ B3.5. Ética kantiana: carácter formal. Autonomía da persoa co-	▪ B3.3. Distinguir os principais valores éticos nos que se fundamentan as éticas formais, establecendo a súa relación coa ética kantiana e	▪ VEB3.3.1. Define os elementos distintivos das éticas formais e compáraos cos relativos ás éticas materiais.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Valores éticos. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ l	mo valor ético fundamental.	sinalando a importancia que este filósofo lle atribúe á autonomía da persoa como valor ético fundamental.	▪ VEB3.3.2. Explica as características da ética kantiana (formal, universal e racional), así como a importancia da súa achega á ética universal.	▪ CCL
			▪ VEB3.3.3. Aprecia, na ética kantiana, o seu fundamento na autonomía da persoa como valor ético esencial e a súa manifestación no imperativo categórico e as súas formulacións.	▪ CSC
▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B3.6. Ética do discurso, de Apel e Habermas, como ética formal. Relación coa ética de Kant.	▪ B3.4. Identificar a ética do discurso, de Habermas e de Apel como unha ética formal, que salienta o valor do diálogo e o consenso na comunidade, como procedemento para atopar normas éticas xustas.	▪ VEB3.4.1. Identifica a ética do discurso como unha ética formal e describe en que consiste o imperativo categórico que formula, sinalando as similitudes e as diferenzas que posúe co imperativo da ética de Kant.	▪ CAA
			▪ VEB3.4.2. Utiliza a súa iniciativa persoal e emprendedora para elaborar unha presentación con soporte informático acerca das éticas formais, expresando e elaborando conclusións fundamentadas.	▪ CD ▪ CSIEE
	Bloque 4. A xustiza e a política			
▪ a ▪ c ▪ d ▪ h ▪ l	▪ B4.1. Democracia e xustiza. ▪ B4.2. Deberes cívicos como cumprimento de valores éticos e como defensa e difusión dos dereitos humanos.	▪ B4.1. Concibir a democracia non só como unha forma de goberno, senón como un estilo de vida cidadá, consciente do seu deber como elemento activo da vida política, colaborando na defensa e na difusión dos dereitos humanos tanto	▪ VEB4.1.1. Comprende a importancia que ten para a democracia e a xustiza, que os cidadáns e as cidadás coñezan e cumpran os seus deberes (defensa dos valores éticos e cívicos, coidado e conservación de todos os bens e servizos	▪ CSC

	Valores éticos. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		na súa vida persoal como na social.	públicos, participación na elección de representantes políticos/as, respecto e tolerancia á pluralidade de ideas e de crenzas, acatamento das leis e das sentenzas dos tribunais de xustiza, pagamento dos impostos establecidos, etc.).	
▪ a ▪ c ▪ d ▪ h ▪ l	▪ B4.3. Perigos dunha globalización sen valores éticos. ▪ B4.4. Promoción dos DDHH por parte dos Estados: fomento e ensino dos valores éticos.	▪ B4.2. Reflexionar acerca do deber da cidadanía e dos Estados de promover o ensino e a difusión dos valores éticos como instrumentos indispensables para a defensa da dignidade e os dereitos humanos, ante o perigo que o fenómeno da globalización pode representar para a destrución do planeta e a deshumanización da persoa.	▪ VEB4.2.1. Diserta e elabora conclusións, en grupo, acerca das terribles consecuencias que pode ter para o ser humano o fenómeno da globalización, se non se establece unha regulación ética e política (egoísmo, desigualdade, interdependencia, internacionalización dos conflitos armados, imposición de modelos culturais determinados por intereses económicos que promoven o consumismo e a perda de liberdade humana, etc.).	▪ CAA ▪ CSC
			▪ VEB4.2.2. Comenta o deber ético e político que teñen todos os estados, ante os riscos da globalización, de tomar medidas de protección dos dereitos humanos, nomeadamente a obriga de fomentar o ensino dos valores éticos e a súa vixencia, e a necesidade de respectalos en todo o mundo (deber de contribuír na construción dunha sociedade xusta e solidaria, fomentando a tolerancia, o respecto aos dereitos das demais persoas; honestidade, lealdade, pacifismo, prudencia, e mutua comprensión	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Valores éticos. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			mediante o diálogo, a defensa e protección da natureza, etc.).	
	Bloque 5. Os valores éticos, o Dereito e a Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH)			
▪ a ▪ d ▪ g ▪ h	▪ B5.1. Dereito e leis: finalidade, características e xustificación ética. ▪ B5.2. Conflitos entre principios éticos individuais e principios normativos sociais.	▪ B5.1. Apreciar a necesidade das leis xurídicas no Estado, para garantir o respecto aos dereitos humanos, e disertar acerca dalgúns dilemas morais nos que existe un conflito entre os deberes éticos, relativos á conciencia da persoa, e os deberes cívicos que lle impoñen as leis xurídicas.	▪ VEB5.1.1. Explica a finalidade e as características das leis xurídicas dentro do Estado e a súa xustificación ética, como fundamento da súa lexitimidade e da súa obediencia.	▪ CCL
			▪ VEB5.1.2. Debate acerca da solución de problemas nos que hai un conflito entre os valores e principios éticos do individuo e os da orde civil, formulando solucións razoadas, en casos como os de desobediencia civil e obxección de conciencia.	▪ CCL ▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B5.3. Teoría da xustiza de Rawls: posición orixinal e veo de ignorancia; criterio de imparcialidade; función dos dous principios de xustiza.	▪ B5.2. Disertar acerca da teoría de Rawls baseada na xustiza como equidade e como fundamento ético do dereito, e emitir un xuízo crítico acerca dela.	▪ VEB5.2.1. Procura información en internet co fin de definir os principais conceptos utilizados na teoría de Rawls e establece unha relación entre eles (posición orixinal e veo de ignorancia, criterio de imparcialidade e función dos dous principios de xustiza que propón).	▪ CAA ▪ CD
			▪ VEB5.2.2. Realiza un xuízo crítico acerca da teoría de Rawls e explica a súa conclusión argumentada acerca dela.	▪ CCL
▪ a ▪ b	▪ B5.4. Os DDHH como ideais irrenunciables.	▪ B5.3. Valorar a DUDH como conxunto de ideais irrenunciables, tendo presentes os problemas e as	▪ VEB5.3.1. Xustifica racionalmente a importancia dos dereitos humanos como ideais para alcanzar po-	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26800
Diario Oficial de Galicia

	Valores éticos. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B5.5. Deficiencias na aplicación dos DDHH referidos ao económico e ao social. ▪ B5.6. Organizacións que traballan pola defensa dos DDHH.	deficiencias na súa aplicación, especialmente no relativo ao ámbito económico e social, indicando a importancia das institucións e os/as voluntarios/as que traballan pola defensa dos dereitos humanos.	las sociedades e os Estados, e recoñece os retos que aínda teñen que superar.	
			▪ VEB5.3.2. Sinala algunha das deficiencias no exercicio dos dereitos económicos e sociais (pobreza, e falta de acceso á educación, á saúde, ao emprego, á vivenda, etc.).	▪ CSC
			▪ VEB5.3.3. Emprende a elaboración dunha presentación, con soporte informático e audiovisual, acerca dalgunhas institucións e voluntarios/as que, en todo o mundo, traballan pola defensa e respecto dos dereitos humanos: Organización das Nacións Unidas (ONU) e os seus organismos, como FAO, Organismo Internacional de Enerxía Atómica (OIEA), Organización Mundial da Saúde (OMS), Organización das Nacións Unidas para a Educación, a Ciencia e a Cultura (UNESCO), etc., organizacións non gobernamentais como Greenpeace, UNICEF, Cruz Vermella, Media Lúa Vermella, etc., así como o Tribunal Internacional de Xustiza, o Tribunal de Xustiza da Unión Europea, etc.	▪ CCEC ▪ CD ▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ d ▪ e	▪ B5.7. Dereito á seguridade e a paz. ▪ B5.8. Compromiso coa paz e a solidariedade coas vítimas da vio-	▪ B5.4. Entender a seguridade e a paz como un dereito recoñecido na DUDH (no seu artigo 3) e como un compromiso dos españois e das españolas a nivel nacional e inter-	▪ VEB5.4.1. Diserta, en pequenos grupos, acerca da seguridade e a paz como un dereito fundamental das persoas, e aprecia a súa importancia para o exercicio do derei-	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Valores éticos. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g ▪ h	lencia. ▪ B5.9. Ameazas á paz.	nacional (preámbulo da Constitución española), identificando e avaliando o perigo das novas ameazas que xurdiron nos últimos tempos.	to á vida e á liberdade, elaborando e expresando as súas conclusións (artigo 3 da DUDH).	
			▪ VEB5.4.2. Toma conciencia do compromiso dos españois e das españolas coa paz, como unha aspiración colectiva e internacional recoñecida na Constitución española, e rexeita a violación dos dereitos humanos, amosando solidariedade coas vítimas da violencia.	▪ CSC
			▪ VEB5.4.3. Emprende a elaboración dunha presentación, con soporte audiovisual, sobre algunhas das novas ameazas para a paz e a seguridade no mundo actual (terrorismo, desastres ambientais, catástrofes naturais, mafias internacionais, pandemias, ataques cibernéticos, tráfico de armas de destrución masiva, de persoas e de órganos, etc.).	▪ CD ▪ CSC
▪ a ▪ d ▪ h	▪ B5.10. As Forzas Armadas na Constitución española. ▪ B5.11. Misións das Forzas Armadas. ▪ B5.12. Conflitos armados: importancia das organizacións internacionais na súa prevención e na súa solución.	▪ B5.5. Coñecer a misión atribuída na Constitución española ás Forzas Armadas e a súa relación cos compromisos que España ten cos organismos internacionais a favor da seguridade e a paz, reflexionando acerca da importancia do dereito internacional para regular e limitar o uso e as aplicación da forza e do poder.	▪ VEB5.5.1. Coñece, analiza e asume como cidadán ou cidadá os compromisos internacionais realizados por España en defensa da paz e a protección dos dereitos humanos, como membro de organismos internacionais (ONU, OTAN, UE, etc.).	▪ CSC
			▪ VEB5.5.2. Explica a importancia da misión das forzas armadas (artigo 15 da lei de defensa nacional) en	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Valores éticos. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			materia de defensa e seguridade nacional, de dereitos humanos e de promoción da paz, e a súa contribución en situacións de emerxencia e axuda humanitaria, tanto nacionais como internacionais.	
			▪ VEB5.5.3. Analiza as consecuencias dos conflitos armados a nivel internacional, apreciando a importancia das organizacións internacionais que promoven e vixían o cumprimento dun dereito internacional fundamentado na DUDH.	▪ CSC
	Bloque 6. Os valores éticos e a súa relación coa ciencia e a tecnoloxía.			
▪ a ▪ b ▪ e ▪ f ▪ h ▪ m	▪ B6.1. Validez ética dos proxectos científicos e tecnolóxicos.	▪ B6.1. Identificar criterios que permitan avaliar, de xeito crítico e reflexivo, os proxectos científicos e tecnolóxicos, co fin de valorar a súa idoneidade en relación co respecto aos dereitos e valores éticos da humanidade.	▪ VEB6.1.1. Utiliza información de forma selectiva para atopar algúns criterios que cumpra ter en conta para estimar a viabilidade de proxectos científicos e tecnolóxicos, considerando a idoneidade ética dos obxectivos que pretenden e a avaliación dos riscos e as consecuencias persoais, sociais e ambientais que a súa aplicación poida ter.	▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CSIEE
▪ a ▪ d ▪ f ▪ g ▪ h	▪ B6.2. Códigos deontolóxicos dos axentes sociais.	▪ B6.2. Estimar a necesidade de facer cumprir unha ética deontolóxica a científicos/as, tecnólogos/as e outros/as profesionais.	▪ VEB6.2.1. Comprende e explica a necesidade de apoiar a creación e o uso de métodos de control, e a aplicación dunha ética deontolóxica para científicos/as e tecnólogos/as e, en xeral, para todas as profesións, fomentando a aplicación dos valores éticos no mundo laboral,	▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CSIEE

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Valores éticos. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			financeiro e empresarial.	

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Volume

Introdución

Dentro do contexto das artes plásticas e visuais, a materia de Volume ocúpase do estudo específico do espazo tridimensional e o volume no ámbito da expresión artística. Representa un segundo nivel de afondamento na aprendizaxe das linguaxes plásticas e visuais, que permite un coñecemento directo das calidades físicas, espaciais, estruturais e volumétricas dos obxectos. A aprendizaxe desta materia axudará a comprender que a forma, o tamaño, a cor e o acabamento de grande parte dos obxectos producidos polas persoas veñen determinados, en boa medida, polos materiais cos que están construídos, a función, o uso e o ámbito cultural, ou polos significados e os valores que se lle queiran outorgar.

Deste xeito, a materia de Volume contribúe ao desenvolvemento de dous aspectos da formación artística estreitamente relacionados entre si: a percepción sensorial e intelectual da forma, e a creación de obxectos tridimensionais, con intencionalidade artística ou funcional.

O estudo desta materia desenvolve as capacidades e os mecanismos de percepción espacial, táctil e cinestésica, a memoria e o pensamento espaciais, e a capacidade creadora e o pensamento diverxente, mediante os cales o ser humano é capaz de achegar solucións diferentes, novas e orixinais.

A análise das manifestacións, artísticas ou non, da linguaxe tridimensional fomenta unha actitude estética cara ao medio en que se desenvolve a persoa, o que lle permite establecer un dialogo enriquecedor co ámbito físico e co resto da sociedade. Constitúe, ademais, un medio eficaz para o desenvolvemento da sensibilidade estética e de actitudes de aprecio e respecto cara ao patrimonio artístico e ás tradicións. Intenta, tamén, promover o interese por contribuír a mellorar os obxectos e os espazos que rodean o ser humano, desde un punto de vista estético e funcional, así como contribuír á renovación das formas e á procura de novos materiais que recollan e melloren as producións tradicionais.

Ao tratarse dunha materia de carácter eminentemente práctico, proporciónalle ao alumnado un dominio esencial e unha axeitada axilidade e destreza no manexo dos medios de expresión da linguaxe tridimensional, e o coñecemento das técnicas e os procedementos útiles, e os materiais máis comúns.

A materia estrutúrase en catro bloques: "Técnicas e materiais de configuración", "Elementos de configuración formal e espacial", "Análise da representación tridimensional" e "O volume no proceso de deseño". Pero estes blo-

ques non teñen carácter secuencial, xa que se deben abordar de xeito simultáneo, ao tratarse dunha materia de carácter práctico.

1º de bacharelato

	Volume. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Técnicas e materiais de configuración			
▪ a ▪ b ▪ i ▪ m ▪ n	▪ B1.1. Materiais e ferramentas básicas para a creación de pezas tridimensionais: uso e coidado. ▪ B1.2. Cálculo e planificación de necesidades de material. ▪ B1.3. Fases da realización de obras tridimensionais. Planificación e organización dos procesos en función da técnica empregada. ▪ B1.4. Materiais tradicionais e novos materiais na produción escultórica, artesá e de produtos de uso cotián.	▪ B1.1. Identificar e utilizar correctamente os materiais e as ferramentas básicos para a elaboración de composicións tridimensionais, establecendo unha relación lóxica entre eles, e elixir os máis adecuados ás características formais, funcionais e estéticas da peza que cumpra realizar.	▪ VO.B1.1.1. Identifica, almacena, conserva e prepara en condicións óptimas de utilización os materiais propios da súa actividade.	▪ CMCCT
			▪ VO.B1.1.2. Coñece, mantén e utiliza as ferramentas e a maquinaria específicas do taller de volume en condicións de seguridade e hixiene.	▪ CMCCT
			▪ VO.B1.1.3. Estima consumos e calcula volumes para optimizar o material necesario para a realización de cada peza.	▪ CMCCT
			▪ VO.B1.1.4. Planifica e organiza as fases de realización dunha peza volumétrica en función da técnica seleccionada.	▪ CAA ▪ CSIEE
▪ b ▪ d ▪ i ▪ m ▪ n	▪ B1.5. Técnicas básicas de escultura e de creación doutras obras tridimensionais. ▪ B1.1. Materiais e ferramentas básicas para a creación de pezas tridimensionais: uso e coidado.	▪ B1.2. Coñecer as principais técnicas de realización volumétrica, seleccionar as máis adecuadas e aplicalas con destreza e eficacia á resolución de problemas de configuración espacial.	▪ VO.B1.2.1. Desenvolve as técnicas básicas de configuración tridimensional con solvencia e en condicións de hixiene e seguridade.	▪ CMCCT
			▪ VO.B1.2.2. Valora e utiliza de forma creativa e acorde coas intencións plásticas as posibilidades	▪ CSIEE

	Volume. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			técnicas e expresivas dos diversos materiais, acabamentos e tratamentos cromáticos.	
			▪ VO.B1.2.3. Explica, utilizando con propiedade a terminoloxía específica, as características de diversos métodos e técnicas do volume e a súa relación cos materiais utilizados.	▪ CCL
▪ b ▪ d ▪ i ▪ m ▪ n	▪ B1.6. Técnicas básicas de reprodución escultórica.	▪ B1.3. Coñecer e desenvolver con destreza as técnicas básicas de reprodución escultórica.	▪ VO.B1.3.1. Desenvolve as técnicas básicas de reprodución escultórica con solvencia e en condicións de hixiene e seguridade.	▪ CMCCT
	Bloque 2. Elementos de configuración formal e espacial			
▪ b ▪ h ▪ i ▪ m ▪ n	▪ B2.1. Elementos fundamentais da linguaxe bidimensional e tridimensional: punto e liña, plano, forma, espazo cheo e baleiro, textura, cor, luz, movemento, etc.	▪ B2.1. Identificar os elementos que forman a estrutura da linguaxe tridimensional, manexando a linguaxe da forma volumétrica e utilizándoa de xeito creativo na ideación e na realización de obra orixinal e composicións de índole funcional, decorativa ou ornamental.	▪ VO.B2.1.1. Identifica os principais elementos da linguaxe visual presentes en producións tridimensionais, sexan estas escultóricas ou obxectos do contorno cotiá.	▪ CCL
▪ b ▪ h ▪ i ▪ m ▪ n	▪ B2.2. Estrutura, forma e tratamento das superficies nas creacións tridimensionais. Aspectos decorativos. ▪ B2.3. Tipos de formas: xeométricas e orgánicas, naturais e artificiais. Concavidade e convexidade.	▪ B2.2. Analizar e elaborar, a través de transformacións creativas, alternativas tridimensionais a obxectos de referencia.	▪ VO.B2.2.1. Analiza os elementos formais e estruturais de obxectos escultóricos sinxelos, e reprodúceos fielmente, seleccionando a técnica e o material máis adecuados.	▪ CCL ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Volume. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ h ▪ i ▪ m ▪ n	▪ B2.4. Composición nas creacións tridimensionais: fundamentos. ▪ B2.5. Aspectos comunicativos. ▪ B2.6. Obras e contorno: posición espacial, iluminación, etc. Obras que interactúan co/coa espectador/a.	▪ B2.3. Realizar composicións creativas que evidencien a comprensión e a aplicación dos fundamentos compositivos da linguaxe tridimensional.	▪ VO.B2.3.1. Realiza composicións tridimensionais, seleccionando e utilizando equilibradamente os principais elementos da linguaxe tridimensional.	▪ CCEC
			▪ VO.B2.3.2. Modifica os aspectos comunicativos dunha peza tridimensional, reelaborándoa con diferentes técnicas, materiais, formatos e acabamentos.	▪ CCEC
			▪ VO.B2.3.3. Experimenta coa iluminación e a posición espacial de diferentes pezas volumétricas, e valora de xeito argumentado a influencia que exercen sobre a percepción desta.	▪ CCEC
			▪ VO.B2.3.4. Idea e elabora alternativas compositivas á configuración tridimensional dun obxecto ou dunha peza de carácter escultórico, para dotala de diferentes significados.	▪ CAA
			▪ VO.B2.3.5. Aplica as leis de composición creando esquemas de movementos e ritmos, empregando as técnicas e materiais con precisión.	▪ CCEC
▪ b ▪ h ▪ i ▪ m	▪ B2.3. Composición nas creacións tridimensionais: fundamentos. ▪ B2.5. Aspectos comunicativos. ▪ B2.7. Coherencia entre idea, forma e materia.	▪ B2.4. Compoñer os elementos formais establecendo relacións coherentes e unificadas entre idea, forma e materia.	▪ VO.B2.4.1. Descompón un obxecto ou unha peza de carácter escultórico en unidades elementais e reorganízaas elaborando novas composicións plasticamente expresi-	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26808

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Volume. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n			vas, equilibradas e orixinais.	
▪ b ▪ h ▪ i ▪ m ▪ n	▪ B2.8. Proporción e canon en diferentes culturas e períodos artísticos. ▪ B2.2. Estrutura, forma e tratamento das superficies nas creacións tridimensionais. Aspectos decorativos.	▪ B2.5. Comprender a relación entre forma e proporción nas obras escultóricas e relacionala cos canons de proporción de diferentes culturas e períodos artísticos, analizando e comparando as diferenzas canto a linguaxe compositiva existentes entre as realizacións volumétricas en relevo e as exentas.	▪ VO.B2.5.1. Analiza e le imaxes de diferentes obras de escultóricas, identificando os principais elementos compositivos e diferenciando os aspectos decorativos dos estruturais.	▪ CCEC
	Bloque 3. Análise da representación tridimensional			
▪ e ▪ h ▪ n	▪ B3.1. Configuración tridimensional de obras escultóricas e funcionais. ▪ B3.2. Forma e función nos obxectos de uso cotián.	▪ B3.1. Explorar con iniciativa as posibilidades plásticas e expresivas da linguaxe tridimensional, e utilizalas de xeito creativo na ideación e na realización de obra orixinal e composicións de índole funcional, decorativa e ornamental.	▪ VO.B3.1.1. Describe, utilizando con propiedade a terminoloxía propia da materia, os aspectos máis notables da configuración tridimensional de obxectos de uso cotián e a relación que se establece entre a súa forma e a súa función.	▪ CCL ▪ CSC
▪ i ▪ m ▪ n	▪ B3.3. Análise de obxectos de uso cotián: estrutura e forma. ▪ B3.4. Comunicación das obras tridimensionais: mensaxe. ▪ B3.5. Graos de iconicidade.	▪ B3.2. Analizar desde o punto de vista formal obxectos presentes na vida cotiá, identificando e apreciando os aspectos máis notables da súa configuración e a relación que se establece entre a súa forma e a súa estrutura.	▪ VO.B3.2.1. Analiza os elementos formais, funcionais e estruturais de pezas tridimensionais sinxelas, e reprodúceas fielmente utilizando a técnica máis adecuada.	▪ CCEC
			▪ VO.B3.2.2. Identifica o grao de iconicidade de representacións volumétricas e relaciónao coas súas funcións comunicativas.	▪ CSC
▪ h ▪ i ▪ m	▪ B3.6. Creación de formas tridimensionais a partir de superficies planas, por medio de superposicións, cortes, abatementos, cambios de	▪ B3.3. Comprender e aplicar os procesos de abstracción inherentes a calquera representación, valorando as relacións que se esta-	▪ VO.B3.3.1. Xera elementos volumétricos, prescindindo dos aspectos accidentais e plasmando as súas características estruturais bási-	▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Volume. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n	dirección e outras transformacións. ▪ B3.7. Redes e patróns repetitivos tridimensionais.	blecen entre a realidade e as configuracións, tridimensionais elaboradas a partir dela.	cas.	
			▪ VO.B3.3.2. Idea e elabora alternativas á representación dun obxecto ou dunha peza escultórica sinxela, que evidencien a comprensión dos distintos graos de iconicidade das representacións tridimensionais.	▪ CAA
▪ h ▪ i ▪ m ▪ n ▪ p	▪ B3.4. Comunicación das obras tridimensionais: mensaxe.	▪ B3.4. Crear configuracións tridimensionais dotadas de significado nas que se estableza unha relación coherente entre a imaxe e o seu contido.	▪ VO.B3.4.1. Utiliza os medios expresivos, as técnicas e os materiais en función do significado e os aspectos comunicativos de cada obra.	▪ CCEC
▪ a ▪ b ▪ f ▪ h ▪ n ▪ p	▪ B3.8. Disciplinas de creación tridimensional artística: escultura, instalacións, arte de acción, ilustración tridimensional, "paper cut", etc. ▪ B3.9. Disciplinas de creación tridimensional funcional: deseño de obxectos, deseño de moda, xoiaría, deseño de espazos, etc. ▪ B3.10. Produción industrial e artesanal de pezas tridimensionais. ▪ B3.11. Produción artesanal tradicional e modernización das formas na creación contemporánea. ▪ B3.12. Produción artesanal e deseño de produtos en Galicia. A cerámica de Sargadelos.	▪ B3.5. Desenvolver unha actitude reflexiva crítica e creativa en relación coas cuestións formais e conceptuais da cultura visual da sociedade da que forma parte.	▪ VO.B3.5.1. Emite xuízos de valor argumentados respecto da produción tridimensional propia e allea con base nos seus coñecementos sobre a materia, o contorno, o seu gusto persoal e a súa sensibilidade.	▪ CCL ▪ CSC
	Bloque 4. O volume no proceso de deseño			
▪ b	▪ B4.1. Proxecto. Fases e metodolo-	▪ B4.1. Valorar a metodoloxía xeral	▪ VO.B4.1.1. Desenvolve proxectos	▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Volume. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ f ▪ g ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m ▪ n ▪ p	xía de traballo desde a ideación á obra final. ▪ B4.2. Características técnicas dos produtos segundo o seu uso e a súa intencionalidade estética. ▪ B4.3. Compilación e tratamento da información necesaria para planificar un proxecto e levar a termo unha peza tridimensional. ▪ B4.4. Información gráfica necesaria para plasmar un proxecto en dúas e tres dimensións: bosquexo, planos, maquetas. ▪ B4.5. Presentación de creacións tridimensionais propias e alleas, acompañadas de información gráfica e técnica. Exposición e defensa de proxectos. ▪ B4.6. Comunicación de ideas en dúas e tres dimensións.	de proxectación, identificando e relacionando os elementos que interveñen na configuración formal dos obxectos e na súa funcionalidade, para resolver problemas de configuración espacial de obxectos tridimensionais de forma creativa, lóxica e racional, adecuando os materiais á súa función estética e práctica.	escultóricos sinxelos en función de condicionantes e dos requisitos específicos previamente determinados, utilizando a metodoloxía xeral de proxectación.	▪ CSIEE
			▪ VO.B4.1.2. Determina as características técnicas segundo o tipo de produto e as súas intencións expresivas funcionais e comunicativas.	▪ CMCCT
			▪ VO.B4.1.3. Compila e analiza información relacionada con distintos aspectos do proxecto que se vaia desenvolver, para realizar propostas creativas e realizables, achegando solucións diversas e creativas ante un problema de deseño tridimensional, potenciando o desenvolvemento do pensamento diverxente.	▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ VO.B4.1.4. Planifica o proceso de realización desde a primeira fase de ideación ata a elaboración da obra final.	▪ CSIEE ▪ CSC
			▪ VO.B4.1.5. Debuxa ou interpreta a información gráfica, tendo en conta as características e os parámetros técnicos e estéticos do produto, para o seu posterior desenvolvemento.	▪ CMCCT
			▪ VO.B4.1.6. Desenvolve bosquexos, maquetas ou modelos de proba pa-	▪ CAA

DOG Diario Oficial de Galicia

	Volume. 1º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			ra visualizar a peza tridimensional e valorar a viabilidade da súa execución.	
			▪ VO.B4.1.7. Realiza a peza definitiva e presenta o proxecto básico, incorporando a información gráfica e técnica.	▪ CD ▪ CCEC
			▪ VO.B4.1.8. Expón e presenta con corrección os proxectos, argumentándoos e defendéndoos con base nos seus aspectos formais, funcionais, estéticos e comunicativos.	▪ CCL ▪ CD ▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ c ▪ h ▪ i ▪ l ▪ m ▪ n	▪ B4.7. Proceso de traballo. Traballo en equipo para a produción de obras tridimensionais.	▪ B4.2. Colaborar na realización de proxectos plásticos en grupo, valorando o traballo en equipo como unha fonte de riqueza na creación artística.	▪ VO.B4.2.1. Planifica o traballo, coordínase, participa activamente, e respecta e valora as realizacións do resto de integrantes do grupo nun traballo de equipo.	▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Anexo III. Bloque de materias de libre configuración autonómica

Lingua Galega e Literatura

Introdución

O papel heurístico das linguas constitúe un reto para o sistema educativo, pois son instrumento de comunicación e de interacción social, de conservación e transmisión de coñecemento, de participación cidadá na vida social, de investigación, creación, experimentación e descuberta. E as linguas achégannos ao xeito de vida e ás formas de pensamento doutros pobos e dos seus patrimonios culturais.

A lingua apréndese non para falar, ler ou escribir sobre a lingua, senón para falar, ler e escribir sobre emocións, afectos e aventuras, sobre o mundo, como medio das relacións interpersoais e recoñecemento da alteridade, motor do noso pensamento e das nosas reflexións, e porta de acceso ao coñecemento. Neste marco, a formación lingüística no contexto escolar é un instrumento para a equidade, xa que debe facilitar os medios necesarios para comunicar no ámbito educativo e na vida profesional e social, nomeadamente en contextos formais e educativos, ademais de sensibilizar cara a usos creativos e lúdicos das linguas, e achegar ao patrimonio literario e cultural que estas propician.

O Consello de Europa, a través de sucesivos proxectos, está comprometido nunha política lingüística dirixida a protexer e desenvolver a herdanza lingüística e a diversidade cultural de Europa como fonte de enriquecemento mutuo, así como a facilitar a mobilidade persoal dos seus cidadáns e das súas cidadás, e o intercambio de ideas. O Marco Común Europeo de Referencia para as Linguas (MCER), publicado en 2001, é un documento de particular transcendencia, non só como ferramenta práctica para propiciar a reflexión sobre o ensino das linguas e a transparencia de cursos, programas e titulacións entre os estados e dentro deles, senón tamén polo recoñecemento da competencia plurilingüe e intercultural, que transcende o concepto de multilingüismo, no seu día piar dos enfoques das políticas lingüísticas máis abertas ao recoñecemento da diversidade. Hoxe, o MCER constitúe unha referencia para proxectos e documentos clave do Consello de Europa, como a "Guía para a elaboración e posta en marcha de currículos para unha educación plurilingüe e intercultural" (2010), na que se desenvolve a noción de plurilingüismo como eixe dun enfoque centrado na rede de relacións entre distintas linguas e culturas. Nesta mesma liña, enmárcanse o informe do Foro Intergobernamental Europeo "O dereito dos estudantes á calidade e á equidade en

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

educación. O papel das competencias lingüísticas e interculturais", mantido en Xenebra en novembro 2010, e a Conferencia intergobernamental "Calidade e inclusión en educación: o papel único das linguas", mantida en Estrasburgo en setembro de 2013. En ambos os foros europeos, recoñécese a importancia da competencia lingüística e da circulación de competencias entre as linguas para lograr un maior dominio da linguaxe, clave para a inclusión social e o éxito escolar.

A educación plurilingüe e intercultural considera, con carácter xeral, a aprendizaxe de todas as linguas e culturas e, de maneira específica, os enfoques plurais transversais e integradores no seu ensino e na súa aprendizaxe. A súa finalidade é retirar barreiras artificiais entre as linguas, encerradas tradicionalmente nos sistemas escolares en compartimentos estancos, e promover o uso integral do repertorio lingüístico, discursivo, estratéxico e intercultural que posúe o alumnado e que vai adquirindo ao longo das súas diversas experiencias lingüísticas dentro e fóra do ámbito educativo. Xa que logo, o/a aprendiz plurilingüe realizará transferencias de coñecementos e experiencias lingüísticas adquiridos nunha lingua para abordar tarefas de comunicación, creación e aprendizaxe noutra lingua diferente. Esta capacidade de transferencia non só permite descubrir as regularidades dunha lingua total ou parcialmente descoñecida e relacionalas, desde o punto de vista teórico, coas regularidades observadas noutras linguas que coñece, ou identificar termos emparentados en todas as linguas, senón que, ademais, promove a tolerancia perante palabras descoñecidas, nomeadamente importante nos contextos de comprensión que necesitan a fluidez, como son a lectura extensiva e a comprensión de textos orais sen posibilidade de verificación do entendido. A competencia plurilingüe facilitará, daquela, a inferencia de significados e o desenvolvemento de competencias heurísticas eficaces para identificar os elementos esenciais e secundarios nun texto descoñecido.

Pola súa banda, mediante o diálogo intercultural póñense en xogo dispositivos de relación social esenciais, como son o recoñecemento do outro como lexítimo, o reforzamento da identidade propia no recoñecemento da identidade das demais persoas, a aceptación da diversidade persoal, social e cultural, e o respecto dos dereitos fundamentais.

No contexto escolar, a aprendizaxe das linguas está dirixida ao logro de obxectivos similares, aínda que con diferentes niveis de dominio. Por iso, un estudo integrado de todas as linguas posibilita, por unha banda, que os contidos, os procesos e as estratexias que se traballan nunha lingua sexan igualmente utilizados nas actividades lingüísticas de comprensión e produción nas demais e, por outra, que se poida focalizar, no proceso de ensino e aprendizaxe, nos elementos diferenciadores e en todos aqueles aspectos que teñen incidencia directa na capacidade de comunicarse adecuadamente. Así, o coñecemento morfolóxico ou léxico dunha lingua pode axudar á comprensión noutra lingua; as estratexias de comprensión de lectura desenvolvidas nunha lingua poden ser transferidas para a lectura noutros idiomas; o coñecemento da estrutura dos textos descritivos permitirá producilos en calquera lingua;

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

e o coñecemento das normas que ordenan as relacións entre xeracións, sexos, clases e grupos sociais nunha lingua, informa e sensibiliza sobre a necesidade de coñecer e respectar as normas que rexen a dimensión social do uso da lingua noutra comunidade lingüística.

Por outra banda, o tratamento integrado das linguas debe considerar o punto de partida diferente de cada unha delas. Xa que logo, non se pode esquecer a situación de minorización da lingua galega, que cómpre atender e dinamizar adecuadamente. Con esa finalidade, é preciso favorecer o uso e a aprendizaxe desta lingua de xeito que se impulse a súa normalización e se venzan as dificultades da súa menor presenza e repercusión social, motivadas en moitos casos por prexuízos que é necesario desmontar e superar. O alumnado galego debe rematar a súa escolarización co nivel de usuario competente nas dúas linguas oficiais, galego e castelán, o que implica a utilización adecuada e eficaz das dúas linguas nun amplo repertorio de situacións comunicativas, propias de diferentes ámbitos, cun grao crecente de formalidade e complexidade.

Finalmente, a situación de sociedade multilingüe e plural na que vivimos solicita un enfoque metodolóxico de carácter plurilingüe que potencie o desenvolvemento comunicativo do alumnado nas linguas que adquira ao longo da súa vida, con independencia da diferenza de fins e niveis de dominio con que as utilice. E que os faga conscientes da riqueza que supón ser unha persoa plurilingüe para o desenvolvemento cognitivo e social, e o éxito escolar. Isto implica un tratamento integrado das linguas que o alumnado está a aprender nas aulas. No caso das áreas de Lingua Castelá e Literatura e de Lingua Galega e Literatura, os currículos presentan contidos similares en gran medida, e unha distribución igualmente similar en cada un dos cursos que conforman a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato. Evidentemente, cada lingua ten as súas características propias, que requiren un tratamento e un traballo específicos, pero hai determinados aspectos do currículo que, pola afinidade ou similitude que presentan en ambas as áreas, precisan ben seren abordados de maneira parella, ben seren presentados só nunha lingua pero traballados e practicados en cada unha delas, e utilizar a mesma terminoloxía nas dúas linguas para non dificultar innecesariamente o proceso de aprendizaxe do alumnado. Por tanto, o profesorado implicado no proceso de ensino e aprendizaxe de Lingua Castelá e Literatura e de Lingua Galega e Literatura, en cada curso de ambas as etapas, deberá organizar o seu labor nun currículo integrado, que transcenda as linguas nas que un aprendiz sexa capaz de comunicarse. Isto supón recoñecer a existencia dunha competencia global para a comunicación lingüística e implica non só evitar a repetición de contidos nos aspectos comúns á aprendizaxe de calquera lingua, como son as estratexias de lectura ou o proceso de escritura, a tipoloxía textual ou a definición de termos lingüísticos; senón tamén, e especialmente, priorizar a realización de actividades comunicativas de produción e comprensión de textos orais e escritos, pois destas depende o desenvolvemento da competencia xeral en comunicación lingüística.

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Ademais, nos centros docentes teñen presenza linguas estranxeiras que tamén se abordan na aula desde un enfoque comunicativo e intercultural, pois o coñecemento dos valores e as crenzas compartidas por grupos sociais doutros países resulta esencial para a comunicación nesta sociedade globalizada. Así, para o tratamento integrado de linguas é preciso que, igual que acontece non caso das dúas linguas cooficiais, haxa unha coordinación entre o profesorado destas e o de linguas estranxeiras, para evitar a repetición de contidos na liña das que se mencionaron para as linguas ambientais, e para unificar a terminoloxía. Non se pode esquecer que o achegamento do alumnado á lingua estranxeira se produce, na maior parte dos casos, partindo das linguas próximas, a materna e ambientais.

Igualmente presentes nas aulas están as linguas clásicas, o latín e o grego, cuxo estudo a nivel fonético, morfosintáctico e léxico proporciona unha sólida base para o perfeccionamento no manexo doutras linguas. Desempeñan, pois, un papel relevante como soporte lingüístico da maioría das linguas e para a comprensión do léxico culto que forma gran parte da terminoloxía científica e técnica actual nas linguas que o alumnado coñece ou estuda; sen esquecer o enriquecemento cultural que lle proporciona o coñecemento dos aspectos que se inclúen na civilización clásica, berce da Europa actual, como son, entre outros, a mitoloxía, a relixión ou as súas creacións literarias e artísticas, que tanta influencia tiveron en épocas posteriores e seguen a ter hoxe en día. Xa que logo, é esencial a incorporación das linguas clásicas ao currículo integrado das linguas, para reforzar a reflexión lingüística do noso alumnado e fortalecer o seu acceso á cultura literaria.

Resulta obvio que, para a posta en práctica destes currículos integrados e o logro dos obxectivos plurilingües e interculturais que se perseguen, o profesorado é un elemento determinante, xa que deberá potenciar unha metodoloxía adecuada para levar a cabo enfoques comunicativos e proxectos plurais e transversais, promover a reflexión metacomunicativa e metalingüística e o contraste entre linguas, ou asegurar accións coordinadas entre os departamentos lingüísticos para decidir, entre outros, desde que lingua abordar o estudo dos xéneros discursivos ou as estratexias e os procesos cognitivos que están na base das actividades lingüísticas. Todo isto coa finalidade de construír en cada centro docente a coherencia pedagóxica no ensino das linguas.

As materias cuxos currículos se desenvolven ao abeiro desta introdución, as linguas, teñen como obxectivo o desenvolvemento da competencia comunicativa do alumnado, entendida en todas as súas vertentes: pragmática, lingüística, sociolingüística e literaria. Así, achegan as ferramentas e os coñecementos necesarios para desenvolverse satisfactoria e eficazmente en calquera situación de comunicación da vida privada, social e profesional. Eses coñecementos, que articulan os procesos de comprensión e expresión oral por unha banda, e de comprensión e expresión escrita por outra, constitúen instrumentos esenciais para a aprendizaxe no ámbito educativo e, posteriormente, ao longo da vida.

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

A reflexión literaria, presente nun bloque de contidos nas linguas ambientais, o galego e o castelán, e nas linguas clásicas, a través da lectura, mediante a comprensión e interpretación de textos significativos favorece o coñecemento das posibilidades expresivas da lingua, desenvolve a capacidade crítica e creativa dos/das estudantes, dálles acceso á memoria, á creatividade, á imaxinación, á descuberta das outras persoas, ao coñecemento doutras épocas e culturas, e enfróntaos/as a situacións, sentimentos e emocións nunca experimentados, que enriquecen a súa visión do mundo e favorecen o coñecemento deles/as mesmos/as.

En definitiva, estas materias lingüísticas perseguen o obxectivo último de contribuír á formación de cidadáns e cidadás cunha competencia comunicativa que lles permita interactuar satisfactoriamente en todos os ámbitos que forman e van formar parte da súa vida. Isto esixe unha reflexión sobre os mecanismos de usos orais e escritos da súa propia lingua, e das outras linguas que estudan e coñecen, e a capacidade de interpretar e valorar o mundo, de formar as súas opinións, propias, claras e fundamentadas, e de gozar, a través da lectura crítica de obras literarias.

A materia de Lingua Galega e Literatura preséntase, en todos os cursos das etapas de educación secundaria obrigatoria e de bacharelato, estruturada en cinco bloques, o que non debe implicar que a actividade docente se corresponda con esta ordenación, senón que, pola contra, se deben producir múltiples conexións entre todos eles.

O bloque 1, "Comunicación oral. Escoitar e falar" atende ao uso oral da lingua, e este é obxecto de observación e de análise para recoñecer as normas que rexen o intercambio comunicativo, para observar as estratexias que usan os/as falantes para se comunicar satisfactoriamente, así como as que empregan para comprender ou para producir mensaxes orais. Non obstante, este bloque incide, sobre todo, na necesidade de que o alumnado galego teña modelos de fala adecuados e poida pór en práctica a súa lingua dentro da aula en contextos formais e informais. A realidade sociolingüística de cada centro docente determinará a atención que o profesorado deberá dedicar na aula a este bloque, para que o alumnado poida cumprir adecuadamente cos estándares de aprendizaxe descritos.

O bloque 2, "Comunicación escrita. Ler e escribir" ocúpase da comprensión e a produción escrita. O alumnado debe ser quen de entender textos de diferente complexidade e xénero, e extraer as ideas explícitas e implícitas no texto co fin de elaborar o seu propio pensamento crítico e creativo. Comprender un texto implica pór en marcha unha serie de estratexias de lectura que deben practicarse na aula e proxectarse a todas as esferas da vida e a calquera tipo de lectura: ler para obter información, para aprender a propia lingua e por pracer. Igualmente, a produción escrita significará procurar para cada situación o tipo de texto, adecuando, planificando e redactando, atendendo a aspectos diversos, e revisando a escrita final.

DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26817
DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

O bloque 3, "Funcionamento da lingua" integra contidos relacionados co código e a súa organización, e responde á necesidade de reflexión sobre a propia lingua, coa finalidade de servir de base para o seu uso correcto, afastándose da pretensión de utilizar os coñecementos lingüísticos como fin en si mesmo.

O bloque 4, "Lingua e sociedade" céntrase na necesidade de que o alumnado coñeza, explique e valore o plurilingüismo como unha situación habitual e enriquecedora para todos os individuos. Do mesmo xeito, incídese na identificación e superación dos prexuízos e na pertinencia de que o alumnado recoñeza e empregue termos sociolingüísticos precisos.

O bloque 5, "Educación literaria" asume o obxectivo de facer dos alumnos e as alumnas lectores e lectoras competentes, con implicación nun proceso de formación de lectura que continúe ao longo de toda a vida. Ademais, o alumnado achegarase á historia da literatura galega, así como ás súas obras e aos seus autores e as súas autoras máis salientables, e recoñecerá a vinculación destes produtos literarios coa historia de Galicia.

O tratamento de todos estes contidos ten que abordarse desde unha óptica competencial, valorando as relacións que cada un ten coas competencias clave, que aparecen especificadas, a partir dos estándares de aprendizaxe avaliables, neste currículo.

A avaliación terá que ser coherente coa diversidade de contidos traballados e, daquela, ter en conta os contidos abordados nos cinco bloques en que se estrutura este currículo. Do mesmo xeito, deberá ser unha avaliación competencial, que teña en conta a relación que se establece no currículo entre os estándares de aprendizaxe detallados en cada bloque, coas competencias clave.

1º de ESO

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Comunicación oral. Escoitar e falar			
▪ d ▪ e ▪ h ▪ l ▪ ñ	▪ B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de calquera texto oral ou daqueles propios dos medios de comunicación, especialmente noticias de actualidade, próximas aos intereses do alumnado.	▪ B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa e a idea xeral de textos orais (noticias de actualidade) e elaborar un resumo.	▪ LGB1.1.1. Comprende e interpreta a intención comunicativa de textos orais sinxelos (noticias de actualidade).	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB1.1.2. Traslada a información	▪ CCL

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			relevante ou a idea xeral de textos sinxelos a resumos.	▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B1.2. Comprensión e interpretación de textos orais utilizados no ámbito social e educativo (instrucións, presentacións de tarefas e breves exposicións orais de temáticas variadas).	▪ B1.2. Extraer a intención comunicativa e a idea xeral de textos orais sinxelos dos ámbitos social e educativo, e seguir instrucións para realizar tarefas guiadas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	▪ LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os datos máis relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB1.2.2. Segue instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	▪ CCL ▪ CAA
▪ a ▪ c ▪ d ▪ h	▪ B1.3. Desenvolvemento de habilidades de escoita activa con actitude de interese, de cooperación e de respecto.	▪ B1.3. Coñecer e apreciar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas, tanto espontáneas como planificadas.	▪ LGB1.3.1. Coñece e aprecia as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na orde que lle corresponde, manifesta respecto polas opinións alleas e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado da linguaxe non verbal.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
▪ a ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B1.4. Escoita crítica e reflexiva das mensaxes dos medios de comunicación, con especial atención aos programas informativos.	▪ B1.4. Identificar e contrastar o propósito comunicativo en textos orais dos medios de comunicación, analizar criticamente os seus contidos e identificar prexuízos ou mensaxes discriminatorias.	▪ LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, as ideas principais e as secundarias de programas informativos.	▪ CCL
			▪ LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas.	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ LGB1.4.3. Identifica e rexeita os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou discriminacións.	▪ CSC
▪ h ▪ o	▪ B1.5. Coñecemento e aplicación, con axuda das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC), de estratexias necesarias para producir textos orais sobre temas de actualidade.	▪ B1.5. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, as estratexias necesarias para realizar exposicións orais planificadas e participar de forma construtiva en diversas interaccións comunicativas.	▪ LGB1.5.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ LGB1.5.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e visualmente atractivas.	▪ CD ▪ CCL ▪ CSIEE
▪ h ▪ o	▪ B1.6. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	▪ B1.6. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	▪ LGB1.6.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia correcta, recoñece os erros de produción oral propia e allea e propón solucións para melloralas.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB1.6.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia da lingua galega.	▪ CAA
			▪ LGB1.6.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ b ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B1.7. Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	▪ B1.7. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	▪ LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB1.7.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas	▪ CCL

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso			
Obxectivos	**Contidos**	**Criterios de avaliación**	**Estándares de aprendizaxe**	**Competencias clave**
			respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).	
			▪ LGB1.7.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	▪ CCL
			▪ LGB1.7.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	▪ CCL
▪ a ▪ c ▪ d ▪ h	▪ B1.8. Participación activa en situacións propias do ámbito educativo (pedimento de aclaracións, intercambio de opinións e exposición de conclusións).	▪ B1.8. Participar activamente en situacións propias do ámbito educativo (pedir aclaracións, intercambiar opinións e expor conclusións).	▪ LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo, respectando as regras de interacción.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.	▪ CCL ▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ c ▪ g ▪ h ▪ o	▪ B1.9. Coñecemento e aplicación de estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso, prácticas orais formais e informais.	▪ B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.	▪ LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	▪ CAA
			▪ LG1B1.9.2. Respecta os aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade	▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ LGB1.9.3. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da situación comunicativa.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB1.9.4. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal ás súas producións orais.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB1.9.5. Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos.	▪ CAA
			▪ LGB1.9.6. Recoñece e avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.	▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ d ▪ h ▪ l ▪ ñ	▪ B1.10. Construción de discursos adecuados, cohesionados e coherentes desde o punto de vista comunicativo, sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativa.	▪ B1.10. Producir discursos breves e comprensibles sobre temas da vida cotiá, de interese persoal ou social.	▪ LGB1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos, e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ LGB1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo.	▪ CSC ▪ CSIEE
	Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir			
▪ b ▪ f ▪ h	▪ B2.1. Aplicación de técnicas de análise do contido e estratexias de lectura comprensiva.	▪ B2.1. Aplicar técnicas de análise do contido e estratexias de lectura comprensiva.	▪ LGB2.1.1. Utiliza técnicas de análise e síntese do contido: subliñados, esquemas e resumos.	▪ CCL ▪ CCA
			▪ LGB2.1.2. Recoñece a intenciona-	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			lidade do emisor a partir de elementos contextuais explícitos.	
			▪ LGB2.1.3. Reconstrúe o sentido global e compón o esquema xerarquizado das ideas.	▪ CCL
			▪ LGB2.1.4. Procura o léxico descoñecido en dicionarios, analiza a forma da palabra ou deduce o significado polo contexto.	▪ CCL ▪ CCA
			▪ LGB2.1.5. Interpreta o significado de elementos non lingüísticos (símbolos, iconas, etc.).	▪ CCL
			▪ LGB2.1.6. Busca información para ampliar e completar o contido das mensaxes a través de distintos recursos: xornais, revistas, libros, enciclopedias, buscadores de internet.	▪ CCL ▪ CCA ▪ CD
			▪ LGB2.1.7. Contrasta os contidos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	▪ CCL ▪ CCA
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos á experiencia do alumnado: mensaxes electrónicas ou de móbil, normas e instrucións de uso.	▪ B2.2. Comprender, interpretar e sintetizar textos da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos á experiencia do alumnado: mensaxes electrónicas ou de móbil e normas e instrucións de uso.	▪ LGB2.2.1. Comprende, interpreta e sintetiza o contido de textos propios da vida cotiá: mensaxes electrónicas ou de móbil, de correo electrónico, normas e instrucións de uso.	▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B2.3. Comprensión, interpretación e síntese de textos dos medios de comunicación, fundamentalmente	▪ B2.3. Comprender, interpretar e sintetizar escritos dos medios de comunicación, especialmente, os	▪ LGB2.3.1. Comprende, interpreta e sintetiza escritos dos medios de comunicación, especialmente, os	▪ CCL ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	textos narrativos.	narrativos e expositivos de estrutura descritiva e secuencial.	narrativos e expositivos de estrutura descritiva e secuencial.	
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B2.4. Comprensión e interpretación de textos do ámbito educativo, especialmente, descritivos, narrativos e expositivos sobre as distintas materias curriculares: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias en diversos soportes.	▪ B2.4. Comprender, interpretar e sintetizar escritos do ámbito educativo do alumnado, especialmente, textos descritivos, narrativos e expositivos sobre as distintas materias curriculares: webs educativas, e información de dicionarios e enciclopedias en distintos soportes.	▪ LGB2.4.1. Comprende, interpreta e sintetiza textos propios da vida educativa: webs educativas, información de dicionarios, glosarios e enciclopedias en distintos soportes.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSC
			▪ LGB2.4.2. Segue instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe guiadas, con progresiva autonomía.	▪ CCL
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.5. Utilización guiada da biblioteca e das TIC para obter información e consultar modelos de composición escrita.	▪ B2.5. Utilizar de forma guiada as bibliotecas e as TIC para obter información e consultar modelos de composición escrita.	▪ LGB2.5.1. Usa de forma guiada as bibliotecas e as TIC para obter información e consultar modelos de composición escrita.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CD
▪ c ▪ d ▪ h	▪ B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante as mensaxes que transmitan prexuízos ou usos lingüísticos discriminatorios, especialmente, os que aparecen nos medios de comunicación.	▪ B2.6. Amosar unha actitude reflexiva e crítica ante as mensaxes que transmiten prexuízos e reflexionar sobre os usos lingüísticos discriminatorios.	▪ LGB2.6.1. Manifesta unha actitude crítica ante as mensaxes que transmiten prexuízos e reflexiona sobre os usos lingüísticos discriminatorios.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB2.6.2. Identifica e evita o uso de expresións habituais que evidencian prexuízos de distinta natureza: relixiosos, raciais e sexistas.	▪ CCL ▪ CSC
▪ h ▪ ñ	▪ B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa, aos patróns fonéticos do galego e aos signos de puntuación.	▪ B2.7. Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa.	▪ LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados e con respecto pola puntuación do texto.	▪ CCL
			▪ LGB2.7.2. Le en voz alta seguindo os patróns fonéticos do galego.	▪ CCL

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ LGB2.7.3. Utiliza recursos das TIC para rexistrar a voz.	▪ CCL ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.8. Planificación e revisión do escrito, de forma guiada, para producir textos adecuados, coherentes, cohesionados e correctos gramaticalmente.	▪ B2.8. Planificar, producir e revisar o escrito co fin de producir textos adecuados, coherentes, cohesionados e correctos gramaticalmente.	▪ LGB2.8.1. Utiliza esquemas sinxelos e notas para ordenar as ideas e estruturar o contido do texto.	▪ CCL
			▪ LG2.8.2. Adecúa o texto ao rexistro coloquial ou formal segundo o requira a situación comunicativa.	▪ CCL
			▪ LGB2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos esenciais para a cohesión das ideas: conectores textuais básicos, e concordancias dentro do sintagma nominal e dentro do sintagma verbal.	▪ CCL
			▪ LGB2.8.4. Puntúa o texto en relación coa organización oracional e a forma do texto (os parágrafos e a distribución e organización das ideas expresadas).	▪ CCL
			▪ LGB2.8.5. Revisa o texto con respecto ás normas morfolóxicas, ortográficas e tipográficas.	▪ CCL ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.9. Produción, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: notas, cartas, avisos, mensaxes electrónicas ou de móbil.	▪ B2.9. Producir, en formato papel ou dixital, textos sinxelos propios da vida cotiá e das relacións sociais: notas, cartas, avisos, mensaxes electrónicas ou de móbil.	▪ LGB2.9.1. Produce textos propios das relacións sociais: notas, cartas, avisos, mensaxes electrónicas ou de móbil.	▪ CCL ▪ CD ▪ CSC
▪ b ▪ e	▪ B2.10. Produción, a partir dun modelo, de textos propios dos medios de comunicación, fundamen-	▪ B2.10. Producir, a partir dun modelo, textos propios dos medios de comunicación, fundamentalmente,	▪ LGB2.10.1. Produce, a partir dun modelo, textos propios dos medios de comunicación, fundamentalmen-	▪ CCL ▪ CD

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h	talmente, noticias, en formato papel ou dixital.	noticias, en formato papel ou dixital.	te, noticias, en formato papel ou dixital.	▪ CSC
			▪ LGB2.10.2. Coñece a estrutura do xornal (seccións e xéneros) e os elementos paratextuais que acompañan as noticias.	▪ CCL
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.11. Produción, en soporte impreso ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, resumos, exposicións sinxelas e conclusións sobre as tarefas e aprendizaxes realizadas.	▪ B2.11. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, resumos, exposicións sinxelas e conclusións sobre as tarefas e aprendizaxes realizadas.	▪ LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos descritivos, narrativos e expositivos propios da vida educativa, especialmente, resumos, exposicións sinxelas e conclusións sobre tarefas e aprendizaxes realizadas.	▪ CCL ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.12. Produción, en soporte impreso ou dixital, de textos de distintos xéneros: descricións, narracións de feitos e exposicións de ideas e conceptos.	▪ B2.12. Producir textos de distintos xéneros: descricións, narracións de feitos e exposicións de ideas e conceptos.	▪ LGB2.12.1. Produce textos de distintos xéneros: descricións, narracións de feitos e exposicións de ideas e conceptos.	▪ CCL
▪ b ▪ e ▪ h ▪ f	▪ B2.13. Uso, con progresiva autonomía, das TIC (procesadores de textos e correctores ortográficos) na planificación, revisión e presentación dos escritos.	▪ B2.13. Usar, con progresiva autonomía, as TIC (procesadores de texto e correctores ortográficos) para planificar, revisar e mellorar a presentación dos escritos.	▪ LGB2.13.1. Utiliza, con progresiva autonomía, as funcións básicas dun procesador de textos para organizar os contidos e mellorar a presentación.	▪ CCL ▪ CD
			▪ LGB2.13.2. Emprega os correctores ortográficos para resolver dúbidas e revisar a ortografía.	▪ CCL ▪ CD
▪ b ▪ f ▪ h	▪ B2.14. Autoavaliación da aprendizaxe da lingua cunha actitude activa e de confianza.	▪ B2.14. Avaliar o seu proceso de aprendizaxe cunha actitude activa e de confianza.	▪ LGB2.14.1. Participa, de modo guiado, nas tarefas de revisión e mellora das producións propias e alleas.	▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ LGB2.14.2. Acepta o erro como parte do proceso de aprendizaxe e mostra unha actitude positiva de superación.	▪ CCL ▪ CAA
	Bloque 3. Funcionamento da lingua			
▪ b ▪ e ▪ l	▪ B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	▪ B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	▪ LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación.	▪ CCL
▪ a ▪ d ▪ e	▪ B3.2. A fonética e a fonoloxía do galego, con especial atención a posibles interferencias.	▪ B3.2. Recoñecer e usar a fonética da lingua galega.	▪ LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.	▪ CCL ▪ CAA
▪ b ▪ e ▪ n ▪ l	▪ B3.3. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre clases de palabras e normativa.	▪ B3.3. Usar eficazmente os dicionarios ou calquera outra fonte de consulta en calquera soporte, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma.	▪ LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística relativa á clase de palabras e a normativa en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	▪ CCL ▪ CD
▪ b ▪ e	▪ B3.4. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	▪ B3.4. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	▪ LGB3.4.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	▪ CCL
			▪ LGB3.4.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	▪ CCL
▪ e	▪ B3.5. Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión textual.	▪ B3.5. Analizar e usar correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión textual.	▪ LGB3.5.1. Analiza e usa correctamente a puntuación de acordo coa cohesión textual.	▪ CCL
▪ b	▪ B3.6. Recoñecemento, uso e expli-	▪ B3.6. Recoñecer e explicar o uso	▪ LGB3.6.1. Recoñece e explica o	▪ CCL

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e	cación das categorías gramaticais básicas (substantivo, adxectivo cualificativo, verbo, adverbio, etc.) así como a diferenza entre palabras flexivas e non flexivas para a creación e comprensión de textos.	das distintas categorías gramaticais, utilizar este coñecemento para distinguir erros e diferenciar as flexivas das non flexivas.	uso das categorías gramaticais nos textos, utiliza este coñecemento para corrixir erros e distingue as flexivas das non flexivas.	▪ CAA
▪ e ▪ l ▪ n	▪ B3.7. Recoñecemento, uso e reflexión dos mecanismos da cohesión textual como a deíxe persoal.	▪ B3.7. Recoñecer, usar e reflexionar sobre os mecanismos da cohesión textual como a deíxe persoal.	▪ LGB3.7.1. Recoñece e explica nos textos as referencias deícticas persoais.	▪ CCL ▪ CAA
▪ e ▪ h	▪ B3.8. Recoñecemento, uso e explicación dos conectores textuais máis comúns, en particular os temporais e explicativos.	▪ B3.8. Recoñecer, usar e explicar os conectores textuais máis comúns (sobre todo os temporais e os explicativos).	▪ LGB3.8.1. Identifica, explica e usa distintos tipos de conectores textuais máis comúns, en particular os temporais e explicativos.	▪ CCL ▪ CAA
▪ e ▪ h	▪ B3.9. Coñecemento das regras de concordancia e das funcións sintácticas principais no seo da oración para elaborar enunciados cun estilo cohesionado e correcto.	▪ B3.9. Coñecer as regras de concordancia e das funcións sintácticas principais no seo da oración para elaborar enunciados cun estilo cohesionado e correcto.	▪ LGB3.9.1. Producir textos orais e escritos de diferentes xéneros, usando as regras de concordancia.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB3.9.2. Identificar as función sintácticas no seo da oración.	▪ CCL ▪ CAA
▪ e ▪ h	▪ B3.10. Recoñecemento das modalidades asertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas en relación coa intención comunicativa do emisor.	B3.10. Recoñecer as modalidades asertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas en relación coa intención comunicativa do emisor.	▪ LGB3.10.1. Recoñece as modalidades asertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas en relación coa intención comunicativa do emisor.	▪ CCL ▪ CAA
▪ e	▪ B3.11. Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias de autoavaliación, aceptando o erro como parte do proceso.	▪ B3.11. Aplicar progresivamente o coñecemento e o uso das estratexias de autoavaliación e a aceptación do erro como parte do proceso de aprendizaxe.	▪ LGB3.11.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación.	▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B3.12. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	▪ B3.12. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	▪ LGB3.12.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CD
▪ b ▪ e	▪ B3.13. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	▪ B3.13. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e a transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	▪ LGB3.13.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	▪ CCL ▪ CAA
	Bloque 4. Lingua e sociedade			
▪ ñ ▪ o	▪ B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. ▪ B4.2. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade. ▪ B4.3. A lusofonía.	▪ B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo, valorar positivamente o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.	▪ LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso na literatura de tradición oral e no xénero humorístico.	▪ CCL
			▪ LGB4.1.2. Coñece as linguas que se falan en Galicia.	▪ CCL
			▪ LGB4.1.3. Coñece os territorios que forman parte da comunidade	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			lusófona.	
			▪ LGB4.1.4. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) en lingua galega adaptados á súa idade.	▪ CCL ▪ CD ▪ CCEC
▪ ñ ▪ o	▪ B4.4. Análise da situación sociolingüística, a partir do contexto familiar do alumnado.	▪ B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo dos contextos familiares do alumnado.	▪ LGB4.2.1. Describe e analiza a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contexto familiar e a do resto do alumnado.	▪ CCL
			▪ LGB4.2.2. Coñece e valora os antropónimos galegos.	▪ CCL
▪ ñ ▪ o	▪ B4.5. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecendo o xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso e consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.	▪ B4.3. Adquirir vínculos positivos cara ao uso do galego e asumir a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.	▪ LGB4.3.1. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.	▪ CCL ▪ CSC
▪ ñ ▪ o	▪ B4.6. Situación sociolingüística e legal das linguas de España.	▪ B4.4. Coñecer a situación sociolingüística e legal das linguas de España.	▪ LGB4.4.1. Coñece a lexislación que regula os dereitos lingüísticos individuais.	▪ CCL ▪ CSC
▪ ñ ▪ o	▪ B4.7. Prexuízos lingüísticos.	▪ B4.5. Identificar os prexuízos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles.	▪ LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de novos e vellos prexuízos cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.	▪ CCL ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ ñ ▪ o	▪ B4.8. Recoñecemento e valoración dos principais fenómenos que caracterizan as variedades diatópicas do galego.	▪ B4.6. Recoñecer e apreciar as variantes diatópicas do galego.	▪ LGB4.6.1. Aprecia as variantes diatópicas do galego como símbolo de riqueza lingüística e cultural.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ LGB4.6.2. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.	▪ CCL
			▪ LGB4.6.3. Coñece as principais variantes diatópicas do galego e clasifica producións lingüísticas segundo o bloque dialectal ao que pertencen.	▪ CCL
	Bloque 5. Educación literaria			
▪ h ▪ l	▪ B5.1. Lectura, con regularidade e de maneira guiada, de obras literarias para desenvolver o criterio lector; exposición da opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e asimilación dos trazos estéticos xerais que definen cada texto.	▪ B5.1. Ler, con regularidade e de maneira guiada, obras literarias para desenvolver o criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionando o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos, procurando asimilar os trazos estéticos xerais que definen cada texto.	▪ LGLB5.1.1. Le, con regularidade e de maneira guiada, obras literarias para desenvolver o criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos, e asimila os trazos estéticos xerais que definen cada texto.	▪ CCL
▪ h ▪ l	▪ B5.2. Comparación de textos literarios e non literarios e diferenciación de textos dos tres grandes xéneros a partir dos seus trazos característicos máis xerais.	▪ B5.2. Comparar textos literarios e non literarios e diferenciar textos dos tres grandes xéneros a partir dos seus trazos característicos máis xerais.	▪ LGLB5.2.1. Compara textos literarios e non literarios e describe as súas diferenzas e similitudes.	▪ CCL
			▪ LGLB5.2.2. Diferencia textos dos tres grandes xéneros a partir dos seus trazos característicos máis xerais.	▪ CCL

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ l	▪ B5.3. Lectura expresiva e comprensiva, audicións de poemas recitados ou cantados, determinación da temática ou temáticas abordadas e descrición dos valores estilísticos dos textos.	▪ B5.3. Ler expresiva e comprensivamente, facer audicións de poemas recitados ou cantados, sinalar a temática ou temáticas abordadas e describir os valores estilísticos dos textos.	▪ LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente, fai audicións de poemas recitados ou cantados, sinala a temática ou temáticas abordadas e describe os valores estilísticos dos textos.	▪ CCL
▪ h ▪ l	▪ B5.4. Lectura expresiva e comprensiva de textos narrativos breves e recoñecemento da funcionalidade dos elementos formais básicos.	▪ B5.4. Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos breves e recoñecer a funcionalidade dos elementos formais básicos.	▪ LGLB5.4.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves e recoñece a funcionalidade dos elementos formais básicos.	▪ CCL
▪ h ▪ l	▪ B5.5. Lectura dramatizada e comprensiva, visionado de pezas teatrais e apreciación dos seus compoñentes e procedementos máis relevantes.	▪ B5.5. Ler dramatizada e comprensivamente, visionar pezas teatrais e apreciar os seus compoñentes e procedementos máis relevantes.	▪ LGLB5.5.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e aprecia os seus compoñentes e procedementos máis relevantes.	▪ CCL
▪ h ▪ l ▪ n	▪ B5.6. Produción de textos sinxelos de intención estética, servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	▪ B5.6. Escribir textos sinxelos de intención estética, servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	▪ LGLB5.6.1. Escribe textos sinxelos de intención estética, servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ h ▪ l ▪ n	▪ B5.7. Descrición e caracterización dos trazos definitorios básicos do cómic e a canción como linguaxes artísticas.	▪ B5.7. Describir e caracterizar os trazos definitorios básicos do cómic e a canción como linguaxes artísticas.	▪ LGLB5.7.1. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos do cómic como linguaxe artística.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ LGB5.7.2. Identifica e describe, nun cómic dado, os principais trazos definitorios.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ LGLB5.7.3. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos da canción como linguaxe artística.	▪ CCL ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 1º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ LGB5.7.4. Identifica e describe, nunha canción dada, os seus principais trazos definitorios.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ e ▪ h ▪ l	▪ B5.8. Familiarización, seguindo unhas pautas orientadoras, co emprego dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a procura de información básica e a resolución de dúbidas de traballo.	▪ B5.8. Familiarizarse, seguindo unhas pautas orientadoras, co emprego dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a procura de información básica e a resolución de dúbidas de traballo.	▪ LGLB5.8.1. Familiarízase, seguindo unhas pautas orientadoras, co emprego dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a procura de información básica e a resolución de dúbidas de traballo.	▪ CCL ▪ CD

2º de ESO

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Comunicación oral. Escoitar e falar			
▪ d ▪ e ▪ h ▪ l ▪ ñ	▪ B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de novas de actualidade e de informacións de crónicas, reportaxes e documentais procedentes dos medios de comunicación audiovisual.	▪ B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación (crónicas, reportaxes e documentais) e elaborar esquemas e resumos.	▪ LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.	▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ e	▪ B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utiliza-	▪ B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais	▪ LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e	▪ CCL ▪ CAA

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h	dos no ámbito social e educativo.	e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.	datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	
			▪ LGB1.2.2. Comprende e segue as instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	▪ CAA
▪ a ▪ c ▪ d ▪ h	▪ B1.3. Desenvolvemento de habilidades de escoita cunha actitude de interese, cooperación e respecto ante as intervencións orais, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado.	▪ B1.3. Coñecer e usar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas.	▪ LGB1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).	▪ CSC ▪ CCL
			▪ LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIE
▪ a ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B1.4. Escoita crítica e reflexiva ante as mensaxes discriminatorias dos medios de comunicación, con especial atención aos programas de carácter informativo: noticias reportaxes e crónicas	▪ B1.4. Identificar o propósito comunicativo en textos orais dos medios de comunicación, analizar criticamente os seus contidos e interpretar as connotacións e mensaxes discriminatorias implícitas.	▪ LGB1.4.1. Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas.	▪ CCL
			▪ LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ LGB1.4.3. Reflexiona sobre as mensaxes e rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos	▪ CSC ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			e discriminacións.	
▪ h ▪ o	▪ B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	▪ B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	▪ LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.	▪ CAA
			▪ LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ h ▪ o	▪ B1.6. Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	▪ B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	▪ LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).	▪ CCL
			▪ LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	▪ CCL
			▪ LGB1.6.4. Emprega nas interven-	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			cións orais espontáneas un léxico rico e variado.	
▪ b ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B1.7. Coñecemento e aplicación, con axuda das TIC, de técnicas e estratexias para a produción de textos orais sobre temas de actualidade.	▪ B1.7. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas.	▪ LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	▪ CD ▪ CCL ▪ CSC
▪ a ▪ c ▪ d ▪ h	▪ B1.8. Participación activa en situacións propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	▪ B1.8. Participar activamente en situación propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	▪ LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo con respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB1.8.3. Expresa e compara con compañeiras/os a súa opinión sobre unha obra de lectura.	▪ CSC ▪ CAA
▪ a ▪ b ▪ c ▪ g ▪ h ▪ o	▪ B1.9. Coñecemento, uso e aplicación de técnicas e estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso nas prácticas orais formais e informais.	▪ B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.	▪ LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	▪ CAA
			▪ LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e segurida-	▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE

Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			de.	
			▪ LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.	▪ CLL ▪ CSC
			▪ LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	▪ CLL ▪ CAA
			▪ LGB1.9.5. Recoñece a avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.	▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ d ▪ h ▪ l ▪ ñ	▪ B1.10. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativo.	▪ B1.10. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.	▪ LGB1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCEC
			▪ LGB1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo.	▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB1.10.4. Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos.	▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir			
▪ b ▪ f ▪ h	▪ B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva: esquemas, resumos, etc.	▪ B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión.	▪ LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.	▪ CCL
			▪ LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	▪ CCL
			▪ LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos aos intereses do alumna-	▪ B2.2. Comprender e interpretar textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas	▪ LGB2.2.1. Comprende e interpreta a información máis relevante de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas	▪ CCL ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	do: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.	persoais, avisos e solicitudes.	persoais, avisos e solicitudes.	
			▪ LGB2.2.2. Comprende instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB2.2.3. Comprende e interpreta normas de convivencia, regras de xogos, correspondencia escolar.	▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B2.3. Comprensión e interpretación, en formato papel e dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).	▪ B2.3. Comprender e interpretar, en formato papel ou dixital, textos propios dos medios de comunicación (noticias).	▪ LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB2.3.2. Localiza a información destacada de textos propios dos medios de comunicación: portadas e titulares.	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	▪ B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	▪ LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
			▪ LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	▪ CCL
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información.	▪ B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos non proceso de aprendizaxe continua.	▪ LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	▪ CCL ▪ CCA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
			▪ LGB2.5.3. Coñece o funcionamento das bibliotecas, así como as bibliotecas dixitais e é quen de solicitar libros e vídeos de xeito autónomo.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
▪ c ▪ d ▪ h	▪ B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante a lectura para identificar usos lingüísticos discriminatorios, manifestar posturas de acordo e desacordo e expor razoadamente as ideas respectando as ideas dos demais.	▪ B2.6. Amosar unha actitude reflexiva e crítica ante a lectura que permita identificar usos lingüísticos discriminatorios e manifestar posturas de acordo ou desacordo e respecto ás mensaxes expresadas.	▪ LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	▪ CCL
			▪ LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	▪ CCL ▪ CSC
▪ h ▪ ñ	▪ B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.	▪ B2.7. Ler en voz alta co dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.	▪ LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	▪ CCL
			▪ LGB2.7.2. Usa recursos audiovisuais para rexistrar a voz.	▪ CCL ▪ CD
▪ b	▪ B2.8. Planificación e revisión do	▪ B2.8. Usar procedementos de	▪ LGB2.8.1. Elabora esquemas sin-	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Diario Oficial de Galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ g ▪ h	escrito en función da situación comunicativa (tema, fins e destinatarios) para elaborar producións con adecuación, coherencia, cohesión e corrección nas relacións internas e externas dos contidos do texto.	planificación e revisión para conseguir a adecuación, coherencia, cohesión e corrección dos contidos nas relacións internas e externas do texto.	xelos para ordenar as ideas e estruturar o texto.	
			▪ LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.	▪ CCL
			▪ LGB2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos de cohesión interna do texto (a deíxe, as referencias internas de tipo léxico e os conectores).	▪ CCL
			▪ LGB2.8.4. Usa os signos de puntuación do texto en relación coa organización oracional e coa forma do texto (os parágrafos e a distribución e ordenación das ideas expresadas)	▪ CCL
			▪ LGB2.8.5. Revisa e reescribe o texto con respecto polas regras ortográficas e morfolóxicas.	▪ CCL
			▪ LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores.	▪ CCL ▪ CD
			▪ LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.	▪ CCL ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.9. Produción, en formato papel ou dixital, de escritos propios da vida cotiá e das relacións sociais:	▪ B2.9. Producir, en formato papel ou dixital, textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios,	▪ LGB2.9.1. Produce textos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios, cartas persoais, avi-	▪ CCL ▪ CD ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.	cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.	sos, solicitudes e participación en foros.	
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.10. Produción, en formato papel ou dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).	▪ B2.10. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).	▪ LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).	▪ CCL ▪ CD ▪ CSC
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.11. Produción, en formato papel ou dixital, de textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descricións e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	▪ B2.11. Producir, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descricións e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	▪ LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descricións e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	▪ CCL ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.12. Produción e síntese, en formato papel ou dixital, de textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	▪ B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descricións.	▪ LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	▪ CCL ▪ CD
			▪ LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descricións sen parafrasear o texto resumido.	▪ CCL
▪ b ▪ e ▪ f ▪ h	▪ B2.13. Uso das TIC (procesadores de texto e correctores ortográficos) tanto para a textualización, como para a revisión e mellora do escrito.	▪ B2.13. Usar as TIC para textualizar, revisar e mellorar os escritos: procesadores de texto, programas de presentación e dicionarios electrónicos.	▪ LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos.	▪ CCL ▪ CD
▪ d ▪ h	▪ B2.14. Valoración da escritura como fonte de aprendizaxe e como forma de comunicar experiencias, ideas e coñecementos propios.	▪ B2.14. Valorar a escritura como fonte de aprendizaxe e como unha forma de comunicar experiencias, ideas e coñecementos propios.	▪ LGB.2.14.1. Describe os valores da escritura como instrumento de comunicación social fundamental para comunicar experiencias e para adquirir e transmitir coñecementos.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 3. Funcionamento da lingua			
▪ b ▪ e ▪ l	▪ B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	▪ B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	▪ LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	▪ CCL ▪ CCC.
▪ a ▪ d ▪ e	▪ B3.2. A fonética e a fonoloxía do galego, con especial atención a posibles interferencias.	▪ B3.2. Recoñecer e usar a fonética da lingua galega.	▪ LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.	▪ CCL ▪ CAA
▪ b ▪ e ▪ n ▪ l	▪ B3.3. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta en calquera soporte, especialmente sobre flexión, relación semántica e normativa.	▪ B3.3. Usar eficazmente os dicionarios ou calquera outra fonte de consulta, en papel ou en soporte electrónico, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma.	▪ LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	▪ CCL ▪ CAA
▪ b ▪ e	▪ B3.4. Coñecemento, comparación, uso e valoración das normas que regulan os textos orais e escritos, propios e alleos.	▪ B3.4. Coñecer, usar e valorar as normas que regulan os textos orais e escritos.	▪ LGB3.4.1. Completa, transforma e valora textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas.	▪ CCL ▪ CD
▪ b ▪ e	▪ B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	▪ B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	▪ LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	▪ CCL
			▪ LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	▪ CCL
▪ e	▪ B3.6. Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión textual.	▪ B3.6. Analizar e usar correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión textual.	▪ LGB3.6.1. Analiza e usa correctamente a puntuación para a cohesión textual.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ e	▪ B3.7. Recoñecemento da estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para a mellora da comprensión e produción textuais.	▪ B3.7. Recoñecer a estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para mellorar a comprensión e produción textuais.	▪ LGB3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	▪ CCL ▪ CAA
▪ e ▪ h	▪ B3.8. Recoñecemento, uso e explicación dos nexos e conectores textuais (espaciais, de oposición e contraste) e dos principais mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais como léxicos.	▪ B3.8. Recoñecer e usar os nexos textuais de espazo, oposición e contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.	▪ LGB3.8.1. Identifica e usa distintos tipos de conectores de espazo, oposición, contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que lle proporcionan cohesión a un texto.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LG3.8.2. Utiliza os elementos lingüísticos para a cohesión interna.	▪ CCL
▪ e ▪ h	▪ B3.9. Coñecemento dos compoñentes sintácticos no nivel da frase para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	▪ B3.9. Coñecer os compoñentes sintácticos para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	▪ LG3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.	▪ CCL
▪ e	▪ B3.10. Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias de autoavaliación, aceptando o erro como parte do proceso.	▪ B3.10. Aplicar progresivamente o coñecemento e o uso das estratexias de autoavaliación e a aceptación do erro como parte do proceso de aprendizaxe.	▪ LG3.10.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación, propondo solucións para a súa mellora.	▪ CCL ▪ CAA
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B3.11. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curri-	▪ B3.11. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curri-	▪ LGB3.11.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias lin-	▪ CCL ▪ CAA

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	culares como outras presentes no centro docente relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	culares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	guas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	
▪ b ▪ e	▪ B3.12. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	▪ B3.12. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	▪ LGB3.12.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	▪ CCL ▪ CAA
	Bloque 4. Lingua e sociedade			
▪ ñ ▪ o	▪ B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. ▪ B4.2. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade. ▪ B4.3. A lusofonía.	▪ B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.	▪ LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.	▪ CCL
			▪ LGB4.1.2. Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.1.3. Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.1.4. Coñece as linguas que	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			se falan na actualidade en Galicia por mor da emigración.	
			▪ LGB4.1.5. Valora a importancia da relación de Galicia coa comunidade de lusófona e coñece os territorios que a integran.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ LGB4.1.6. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) e educativos en lingua galega adaptados á súa idade e compáraos con outros similares da lusofonía.	▪ CCL ▪ CCEC ▪ CD
▪ ñ ▪ o	▪ B4.4. Situación sociolingüística do galego.	▪ B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia atendendo á presenza da lingua galega no contorno.	▪ LGB4.2.1. Describe a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contorno (concello e comarca), compáraa coa situación doutros contextos e analiza as diferenzas.	▪ CCL
			▪ LGB4.2.2. Coñece e valora os topónimos galegos.	▪ CCL
▪ ñ ▪ o	▪ B4.5. Proceso de normalización. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecemento do xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso e consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.	▪ B4.3. Coñecer as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo, adquirir vínculos positivos cara ao uso do galego e asumir a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.	▪ LGB4.3.1. Coñece as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.3.2. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.	▪ CCL ▪ CSC
▪ ñ.	▪ B4.6. Situación legal das linguas	▪ B4.4. Describir a situación legal	▪ LGB4.4.1. Coñece a lexislación	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ o.	do Estado español.	das linguas do Estado español.	que regula a utilización do galego e a súa promoción no ámbito educativo e local.	▪ CSC
▪ ñ ▪ o	▪ B4.7. Prexuízos lingüísticos.	▪ B4.5. Identificar os prexuízos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles.	▪ LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter estético e socioeconómico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.	▪ CCL ▪ CSC
▪ ñ ▪ o	▪ B4.8. Recoñecemento das variantes diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar, uso normalizado da variante dialectal propia da zona e utilización e valoración da variante estándar da lingua en situacións de carácter formal.	▪ B4.6. Identificar e clasificar as variantes diafásicas do galego, recoñecer os trazos da variedade estándar da lingua galega e valorala como variante unificadora, así como apreciar a variante diatópica propia.	▪ LGB4.6.1. Identifica e clasifica as variantes diafásicas do galego.	▪ CCL
			▪ LGB4.6.2. Analiza a súa práctica lingüística e identifica nela os trazos propios da xerga estudantil.	▪ CCL
			▪ LGB4.6.3. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega e valóraa como variante unificadora.	▪ CCL
			▪ LGB4.6.4. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.	▪ CCL ▪ CSC
	Bloque 5. Educación literaria			
▪ h ▪ l	▪ B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos ad-	▪ B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o	▪ LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	▪ CCL

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	quiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	▪ LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios.	▪ CCL
▪ h ▪ l	▪ B5.2. Lectura expresiva e comprensiva e audición de poemas recitados ou cantados; determinación do tema principal, a estrutura xeral e os principais recursos estilísticos.	▪ B5.2. Ler expresiva e comprensivamente e facer audicións de poemas recitados ou cantados, determinar o tema principal, a estrutura xeral e pór de relevo os principais recursos estilísticos.	▪ LGLB5.2.1. Le expresiva e comprensivamente e fai audicións de poemas recitados ou cantados, determina o tema principal, a estrutura xeral e pon de relevo os principais recursos estilísticos.	▪ CCL
▪ h ▪ l	▪ B5.3. Lectura expresiva e comprensiva de textos narrativos breves e localización e descrición dos elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	▪ B5.3. Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localizando e describindo os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	▪ LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	▪ CCL
▪ h ▪ l	▪ B5.4. Lectura dramatizada e comprensiva, visionado de pezas teatrais e recoñecemento dos compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.	▪ B5.4. Ler dramatizada e comprensivamente, visionar pezas teatrais e recoñecer os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.	▪ LGLB5.4.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e recoñece os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.	▪ CCL
▪ h ▪ l	▪ B5.5. Comparación de textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	▪ B5.5. Comparar textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	▪ LGLB5.5.1. Compara textos pertencentes aos diferentes xéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	▪ CCL
			▪ LGLB5.5.2. Compara textos pertencentes ao mesmo xénero pero a diferentes subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tan-	▪ CCL

DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26848
DOG Diario Oficial de Galicia
XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			to estruturais coma formais.	
▪ h ▪ l	▪ B5.6. Análise de textos literarios, de maneira guiada, identificación dos trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	▪ B5.6. Analizar textos literarios, de maneira guiada, identificar os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	▪ LGB.5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	▪ CCL
▪ h ▪ l ▪ n	▪ B5.7. Produción de textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	▪ B5.7. Escribir textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	▪ LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ h ▪ l ▪ n	▪ B5.8. Descrición e caracterización dos trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica.	▪ B5.8. Describir e caracterizar os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica.	▪ LGLB5.8.1. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ LGB5.8.2. Identifica e describe os principais trazos da linguaxe cinematográfica nunha ou varias secuencias fílmicas.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ e ▪ h ▪ l	▪ B5.9. Aproveitamento, baixo guía, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	▪ B5.9. Servirse, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	▪ LGLB5.9.1. Sérvese, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	▪ CCL ▪ CD

3º de ESO

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Comunicación oral. Escoitar e falar			
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B1.1. Comprensión e interpretación de textos orais propios dos medios de comunicación audiovisual, con especial atención ás entrevistas, noticias, crónicas e reportaxes.	▪ B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa implícita e explícita, o tema, a idea principal e as secundarias, o datos relevantes de textos orais dos medios de comunicación audiovisual.	▪ LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa e a estrutura de textos orais propios dos medios de comunicación audiovisual (entrevistas, noticias, crónicas e reportaxes).	▪ CCL
			▪ LGB1.1.2. Interpreta textos orais e traslada a información relevante a esquemas ou resumos.	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B1.2. Escoita crítica e reflexiva ante as mensaxes discriminatorias dos medios de comunicación, con especial atención aos programas de carácter informativo: noticias reportaxes e crónicas.	▪ B1.2. Identificar o propósito comunicativo en textos orais dos medios de comunicación, analizar criticamente os seus contidos e interpretar as connotacións e mensaxes discriminatorias implícitas.	▪ LGB1.2.1. Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB1.2.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB1.2.3. Reflexiona sobre as mensaxes e rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos e discriminacións.	▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B1.3. Comprensión, interpretación e valoración de textos expositivos e argumentativos.	▪ B1.3. Comprender, interpretar e valorar textos orais expositivos e argumentativos.	▪ LGB1.3.1. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto oral expositivo ou argumentativo, formal ou informal, producido na variante estándar ou en calquera das variedades dialectais.	▪ CCL

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ LGB1.3.2. Recoñece a intención comunicativa dos textos.	▪ CCL
			▪ LGB1.3.3. Diferencia as explicacións dos argumentos.	▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B1.4. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais usados no ámbito educativo (presentacións, relatorios e intervencións en mesas redondas).	▪ B1.4. Comprender textos orais expositivos e argumentativos utilizados no ámbito educativo (presentacións, relatorios e intervencións en mesas redondas) e identificar as ideas principais e secundarias, o propósito comunicativo implícito ou explícito, e diferenciar as explicacións dos argumentos.	▪ LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, a tese e os argumentos dos debates, relatorios e mesas redondas dentro do ámbito educativo e elabora un esquema ou resumo.	▪ CCL ▪ CCA
			▪ LGB1.4.2. Recoñece os procedementos lingüísticos para manifestarse a favor ou en contra.	▪ CCL ▪ CSC
▪ a ▪ c ▪ d ▪ h	▪ B1.5. Desenvolvemento de habilidades de escoita cunha actitude de interese, cooperación e respecto ante as intervencións orais, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado.	▪ B1.5. Coñecer e usar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas da actividade educativo, tanto espontáneas como planificadas.	▪ LGB1.5.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ LGB1.5.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE
▪ h ▪ o	▪ B1.6. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética galega correcta e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	▪ B1.6. Valorar as producións emitidas cunha fonética galega correcta e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	▪ LGB1.6.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia galega correcta, recoñece os erros de produción oral propia e allea a partir da práctica habitual de autovaliación e propón solucións para melloralas.	▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ LGB1.6.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á maneira de pronunciar a lingua galega.	▪ CAA
			▪ LGB1.6.2. Usa a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ a ▪ c ▪ d ▪ h	▪ B1.7. Participación activa en situacións propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión..	▪ B1.7. Participar activamente en situación propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	▪ LGB1.7.1. Participa activamente en debates ou coloquios, respecta as regras de interacción, intervención e cortesía, manifesta as súas opinións e respecta as dos demais.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB1.7.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións do moderador nos debates e coloquios.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB1.7.3. Avalía as intervencións propias e alleas.	▪ CAA
			▪ LGB1.7.4. Respecta as quendas de palabra, o espazo, xesticula de xeito adecuado, escoita activamente os demais e usa fórmulas de saúdo e despedida.	▪ CCL ▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ c ▪ g ▪ h ▪ o	▪ B1.8. Coñecemento, uso e aplicación de técnicas e estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso nas prácticas orais formais e informais.	▪ B1.8. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.	▪ LGB1.8.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	▪ CAA
			▪ LGB1.8.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas ou formais respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en	▪ CCL

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).	
			▪ LGB1.8.3. Emprega nas intervencións orais expresións propias do galego: infinitivo conxugado e fraseoloxía adecuada.	▪ CCL
			▪ LGB1.8.4. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ LGB1.8.5. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	▪ CCL
			▪ LGB1.8.6. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB1.8.7. Recoñece a avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.	▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ d ▪ h ▪ l	▪ B1.9. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou	▪ B1.9. Producir discursos breves e comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.	▪ LGB1.9.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ ñ	social da vida cotiá e educativa.		▪ LGB1.9.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo.	▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ LGB1.9.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB1.9.4. Realiza e explica resumos ou exposicións educativas sinxelas.	▪ CCL
▪ b ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B1.10. Coñecemento e aplicación, con axuda das TIC, de técnicas e estratexias para a produción de textos orais sobre temas de actualidade.	▪ B1.10. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas.	▪ LGB1.10.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ LGB1.10.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	▪ CD ▪ CCL ▪ CSC
	Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir			
▪ b ▪ f ▪ h	▪ B2.1. Uso de técnicas de análise do contido e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.	▪ B2.1. Aplicar técnicas e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.	▪ LGB2.1.1. Usa técnicas de síntese do contido dos textos: subliñados, esquemas e resumos.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB2.1.2. Usa técnicas de ampliación e organización da información: táboas, cadros, gráficos e mapas conceptuais.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB2.1.3. Busca e asimila o significado de palabras do rexistro formal e incorpóraas progresivamente	▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			ao seu vocabulario.	
			▪ LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: convocatorias, actas de reunión e regulamentos.	▪ B2.2. Comprender e interpretar textos da vida cotiá e das relacións sociais: convocatorias, actas de reunión e regulamentos.	▪ LGB2.2.1. Comprende e interpreta textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: convocatorias, actas de reunión e regulamentos.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB2.2.2. Identifica os trazos característicos dun escrito (tipografía, distribución de espazos e escollas léxicas) coa tipoloxía textual (convocatoria, actas de reunión e regulamentos).	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B2.3. Comprensión e interpretación de textos propios dos medios de comunicación e distinción dos contidos informativos e das opinións en entrevistas, crónicas e reportaxes.	▪ B2.3. Comprender e interpretar escritos propios dos medios de comunicación e distinguir entre información e opinión en entrevistas, crónicas e reportaxes.	▪ LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos xornalísticos, fundamentalmente en entrevistas, crónicas e reportaxes.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB2.3.2. Distingue entre os contidos informativos e as opinións que se expresan nos textos xornalísticos.	▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B2.4. Comprensión e interpretación dos textos propios do ámbito educativo, especialmente os expositivos e explicativos (enciclopedias, webs educativas e outros materiais de consulta).	▪ B2.4. Comprender e interpretar textos de carácter educativo, especialmente os expositivos e explicativos: enciclopedias, webs educativas e outros materiais de consulta.	▪ LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios do ámbito educativo, especialmente os expositivos e explicativos elaborados a partir da información obtida nas bibliotecas.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB2.4.2. Consulta fontes xerais (enciclopedias) e especializadas (monográficos e webs temáticas)	▪ CCL ▪ CAA ▪ CD

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			para ampliar a información e mellorar o coñecemento da mensaxe.	
			▪ LGB2.4.3. Interpreta, deduce e explica a información que aparece en diagramas, gráficas e mapas conceptuais.	▪ CCL ▪ CAA
▪ b ▪ h	▪ B2.5. Identificación do tema e dos subtemas, a estrutura comunicativa das mensaxes e a intención do emisor dos textos expositivos e explicativos.	▪ B2.5. Identificar o tema, os subtemas e a estrutura comunicativa dos textos expositivos e explicativos.	▪ LGB2.5.1. Interpreta o sentido global e compón o esquema xerarquizado das ideas de textos expositivos e explicativos.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB2.5.2. Identifica a estrutura comunicativa das mensaxes escritas e a intención do emisor.	▪ CCL
▪ b ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B2.6. Uso case autónomo dos recursos que ofrecen as bibliotecas e as TIC para obter, organizar e seleccionar a información.	▪ B2.6. Usar, de maneira case autónoma, os recursos que ofrecen as bibliotecas e outros recursos relacionados coas TIC para obter, organizar e seleccionar información.	▪ LGB2.6.1. Aplica correctamente o sistema de procura na biblioteca e nos buscadores de internet para obter, organizar e seleccionar información.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CD
▪ a ▪ c ▪ d ▪ h	▪ B2.7. Actitude reflexiva e crítica ante a lectura de calquera tipo de texto, para detectar prexuízos e discriminacións.	▪ B2.7. Manifestar unha actitude reflexiva e crítica ante a lectura de calquera tipo de texto, para detectar prexuízos e discriminacións.	▪ LGB2.7.1. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	▪ CCL
			▪ LGB2.7.2. Recoñece e evita usos lingüísticos que transmiten prexuízos ou mensaxes discriminatorias.	▪ CCL ▪ CSC
▪ h ▪ ñ	▪ B2.8. Lectura fluída en voz alta respectando os patróns fonéticos do galego.	▪ B2.8. Ler en voz alta, de xeito fluído, e respectar os patróns fonéticos do galego.	▪ LGB2.8.1. Le en voz alta, de xeito fluído e respecta a fidelidade ao texto.	▪ CCL
			▪ LGB2.8.2. Respecta os patróns	▪ CCL

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			fonéticos do galego (fonética sintáctica e entoación) e emprega a dicción e o ritmo axeitado á lectura do texto.	
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.9. Produción, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: convocatorias, actas de reunión e intervencións en foros.	▪ B2.9. Producir, en formato papel ou dixital, textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: convocatorias, actas de reunión e intervencións en foros.	▪ LGB2.9.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos da vida cotiá ou das relacións sociais, segundo os modelos propostos na aula: convocatorias, actas de reunións e intervencións en foros.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.10. Produción, en soporte impreso ou dixital, de textos propios dos medios de comunicación, fundamentalmente, entrevistas, crónicas e reportaxes.	▪ B2.10. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos xornalísticos informativos e de opinión, fundamentalmente, entrevistas, crónicas e reportaxes.	▪ LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos xornalísticos, fundamentalmente, entrevistas, crónicas, reportaxes.	▪ CCL ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.11. Produción, en soporte impreso ou dixital, de textos expositivos do ámbito educativo a partir da información obtida na biblioteca ou outras fontes de documentación.	▪ B2.11. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos expositivos do ámbito educativo: informes e proxectos sobre tarefas educativas das materias curriculares.	▪ LGB2.11.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos expositivos e explicativos sobre distintas materias curriculares elaborados a partir de información obtida en bibliotecas e outras fontes de información.	▪ CCL ▪ CD
			▪ LGB2.11.2. Usa correctamente elementos formais nos traballos educativos: citas bibliográficas, índices, paxinación, notas ao pé de páxina, organización de títulos, capítulos, etc.	▪ CCL ▪ CD
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.12. Planificación, produción e revisión do texto con adecuación, coherencia, cohesión e respecto polas normas morfolóxicas, orto-	▪ B2.12. Planificar producir e revisar textos con adecuación, coherencia, cohesión e con respecto polas normas morfolóxicas, ortográficas	▪ LGB2.12.1. Planifica a composición dos escritos en función do tipo de texto e da situación comunicativa para redactar textos adecuados,	▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f	gráficas e tipográficas.	e tipográficas.	coherentes e ben cohesionados.	
			▪ LGB2.12.2. Redacta borradores, utiliza esquemas, árbores ou mapas conceptuais para planificar e organizar os seu escritos.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB2.12.3. Consulta fontes de información en distintos soportes para seleccionar contidos relevantes que posteriormente reelaborará e incorporará ao seu escrito.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CD
			▪ LGB2.12.4. Utiliza o rexistro lingüístico adecuado en función da situación comunicativa e do ámbito de uso.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB2.12.5. Usa elementos lingüísticos e discursivos para alcanzar a coherencia e cohesión interna (conectores e tratamento de formas verbais).	▪ CCL
			▪ LGB2.12.6. Revisa os textos de xeito gradual para resolver dificultades de contido (temática e estrutura) e de forma (cuestións tipográficas, ortográficas e gramaticais).	▪ CCL ▪ CAA
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.13. Utilización das TIC para organizar os contidos, mellorar a presentación e corrixir erros.	▪ B2.13. Utilizar as TIC para organizar os contidos, mellorar a presentación e corrixir as producións escritas.	▪ LGB2.13.1. Usa as TIC (procesadores de textos e correctores ortográficos) para organizar os contidos, mellorar a presentación e facilitar a corrección dos textos escritos.	▪ CCL ▪ CD

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ a ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B2.14. Uso das TIC como un medio de comunicación e interrelación social a través da escritura.	▪ B2.14. Utilizar as TIC como un medio de comunicación e interrelación social a través da escritura.	▪ LGB2.14.1. Coñece e utiliza as ferramentas TIC para intercambiar opinións sobre escritos alleos e escribir e dar a coñecer os propios en blogs, redes sociais de lectores e escritores.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CD
	Bloque 3. Funcionamento da lingua			
▪ b ▪ e ▪ l	▪ B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático.	▪ B3.1. Recoñecer e explicar os valores de léxico temático e da fraseoloxía.	▪ LGB3.1.1. Selecciona o léxico e as expresións axeitadas en contextos comunicativos de uso formal da lingua.	▪ CCL ▪ CAA
▪ b ▪ e ▪ l	▪ B3.2. Recoñecemento e identificación das categorías gramaticais.	▪ B3.2. Aplicar os coñecementos sobre as distintas categorías gramaticais na elaboración de textos escritos e orais.	▪ LGB3.2.1. Produce textos orais e escritos de diferentes xéneros cun correcto uso das distintas categorías gramaticais.	▪ CCL ▪ CCA
			▪ LGB3.2.2. Identifica e explica os usos e valores das categorías gramaticais relacionándoas coa intención comunicativa e a tipoloxía textual.	▪ CCL ▪ CCA
▪ b ▪ e ▪ i	▪ B3.3. Recoñecemento, explicación e uso dos procedementos de creación de palabras (derivación e composición).	▪ B3.3. Recoñecer e explicar os procedementos de creación de palabras e as posibilidades de combinación para crear novas palabras para crear novos elementos léxicos.	▪ LGB3.3.1. Recoñece e explica os procedementos de creación de palabras.	▪ CCL ▪ CCA
			▪ LGB3.3.2. Crea palabras novas utilizando os procedementos de creación.	▪ CCL ▪ CCA
▪ a ▪ d ▪ e	▪ B3.4. A fonética e a fonoloxía do galego con especial atención a posibles interferencias.	▪ B3.4. Recoñecer e usar adecuadamente a fonética da lingua galega.	▪ LGB3.4.1. Recoñece e usa adecuadamente a fonética da lingua galega.	▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ e ▪ n ▪ l	▪ B3.5. Uso progresivo, autónomo e eficaz dos dicionarios, das bibliotecas e doutras fontes de consulta en diferentes soportes, especialmente sobre cuestións de uso, de norma e como fonte de obtención de información.	▪ B3.5. Usar progresiva, autónoma e eficazmente os dicionarios, as bibliotecas e outras fontes de consulta para resolver dúbidas e progresar na aprendizaxe.	▪ LGB3.5.1. Utiliza os dicionarios e outras fontes de consulta en diferentes soportes, resolven as súas dúbidas sobre o uso correcto da lingua e progresa na aprendizaxe.	▪ CCL ▪ CD
▪ b ▪ e	▪ B3.6. Coñecemento, aplicación e valoración das normas ortográficas para conseguir unha comunicación eficaz.	▪ B3.6. Aplicar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	▪ LGB3.6.1. Emprega textos orais e escritos e respecta as normas gramaticais.	▪ CCL ▪ CAA
▪ e	▪ B3.7. Uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión textual.	▪ B3.7. Analizar e usar correctamente a puntuación.	▪ LGB3.7.1. Revisa os textos para puntuar correctamente.	▪ CCL
▪ b ▪ e	▪ B3.8. Recoñecemento das función sintácticas e das unidades que as desempeñan de cara á mellora da construción de textos orais e escritos con emprego dunha terminoloxía axeitada.	▪ B3.8. Recoñecer, usar e explicar as funcións sintácticas oracionais e as unidades que as desempeñan.	▪ LGB3.8.1. Recoñece e explica nos textos as funcións sintácticas oracionais e diferenza os elementos que as desempeñan.	▪ CCL ▪ CAA
▪ a ▪ b ▪ e	▪ B3.9. Recoñecemento e uso reflexivo dos nexos e conectores textuais máis comúns, en particular os presentativos, secuenciadores de adición, e mais dos mecanismos de cohesión textual como a referencia interna de tipo léxico.	▪ B3.9. Recoñecer en textos de diversa natureza e usar nas producións propias os diferentes conectores textuais e os principais mecanismos de cohesión.	▪ LGB3.9.1. Identifica, explica e usa distintos conectores, así como outros mecanismos que lle achegan cohesión a un texto.	▪ CCL
▪ b	▪ B3.10. Identificación da estrutura dun texto, a construción dos parágrafos e a vinculación e progresión temáticas en textos alleos e propios. Elaboración de textos tendendo a estes valores.	▪ B3.10. Sintetizar o contido e identificar a estrutura de textos. Elaborar producións propias segundo estes parámetros.	▪ LGB3.10.1. Determina o tema, delimita a estrutura e identifica a progresión temática en producións propias e alleas. Elabora textos nos que ten en conta os parámetros anteriores.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e	▪ B3.11. Recoñecemento e delimitación na intención comunicativa expresada.	▪ B3.11. Comprender o sentido global e a intención comunicativa de textos orais e escritos.	▪ LGB3.11.1. Interpreta o sentido de textos orais e escritos, identifica a intención comunicativa e a recoñece a postura de cada emisor.	▪ CLC ▪ CSC
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B3.12. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	▪ B3.12. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	▪ LGB3.12.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CD
▪ b ▪ e	▪ B3.13. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	▪ B3.13. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	▪ LGB13.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	▪ CCL ▪ CAA
	Bloque 4. Lingua e sociedade			
▪ ñ ▪ o	▪ B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. ▪ B4.2. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega,	▪ B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo, apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a importancia da lusofonía e incorporar ferramentas en rede desta comunidade cultural.	▪ LGB4.1.1. Valora a lingua como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo e amósase capaz de explicar a súa postura.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.1.2. Distingue entre bilingüismo e diglosia e aplica estes termos de forma axeitada á realidade galega.	▪ CCL

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	afirmando o plurilingüismo. ▪ B4.3. A lusofonía.		▪ LGB4.1.3. Valora o plurilingüismo inclusivo, desde a lingua propia, como expresión da riqueza cultural da humanidade e amósase capaz de explicar a súa postura.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.1.4. Coñece as linguas que forman parte da nosa familia lingüística.	▪ CCL
			▪ LGB4.1.5. Coñece os territorios que forman parte da comunidade lusófona e a importancia desta na vida social e económica galega.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.1.6. Incorpora á súa práctica cotiá os principais recursos da rede en lingua portuguesa (buscadores e enciclopedias).	▪ CCL ▪ CSC ▪ CD
▪ ñ ▪ o	▪ B4.4. Situación sociolingüística do galego, observación da situación sociolingüística en canto a usos e actitudes no contorno máis próximo (aula e barrio), con aproximación aos prexuízos lingüísticos máis evidentes.	▪ B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia atendendo á presenza da lingua galega.	▪ LGB4.2.1. Describe e analiza a situación sociolingüística de Galicia.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.2.2. Analiza gráficas sobre o uso do galego segundo a idade das persoas.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CD
			▪ LGB4.2.3. Identifica os castelanismos nas producións lingüísticas e depura estes elementos no seu propio discurso.	▪ CCL
▪ ñ ▪ o	▪ B4.5. Proceso de normalización. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recupe-	▪ B4.3. Coñecer as principais iniciativas normalizadoras, adquirir vínculos positivos cara ao uso do galego	▪ LGB4.3.1. Coñece as principais iniciativas normalizadoras da lingua galega.	▪ CCL ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	ración do galego, favorecemento do xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso e consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.	e asumir a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.	▪ LGB4.3.2. Comprende o concepto normalización e explica o proceso normalizador do galego.	▪ CCL
			▪ LGB4.3.3. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.	▪ CCL ▪ CSC
▪ l ▪ ñ ▪ o	▪ B4.6. A orixe e formación da lingua galega. Etapas da historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916, e análise e comprensión das causas e consecuencias dos feitos máis relevantes.	▪ B4.4. Recoñecer os principias elementos na orixe e formación da lingua galega, así como identificar as causas e consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua desde os seus inicios ata 1916.	▪ LGB4.4.1. Recoñece os principias elementos na orixe e formación da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.	▪ CCL
			▪ LGB4.4.2. Recoñece os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.4.3. Identifica as causas dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.4.4. Identifica as consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.4.5. Interpreta gráficos, táboas, textos e información dos medios e das TIC, relacionados coa historia social da lingua galega desde os seus inicios ata 1916.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CD
▪ ñ	▪ B4.7. Situación sociolingüística e	▪ B4.5. Describir a situación sociolin-	▪ LGB4.5.1. Coñece a lexislación	▪ CCL

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26863

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ o	legal das linguas do Estado español.	güística e legal das linguas do Estado español.	estatal e autonómica que regula a utilización do galego e a súa promoción.	▪ CSC
▪ ñ ▪ o	▪ B4.8. Prexuízos lingüísticos.	▪ B4.6. Identificar os prexuízos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles.	▪ LGB4.6.1. Coñece o que é un prexuízo, detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter sociocultural e sociopolítico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.	▪ CCL ▪ CSC
▪ ñ ▪ o	▪ B4.9. Recoñecemento e valoración dos principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas, diastráticas e diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar, uso normalizado da variante dialectal propia da zona e utilización e valoración da variante estándar da lingua en situacións de carácter formal.	▪ B4.7. Identificar e clasificar as variantes diastráticas do galego, recoñecer os trazos da variedade estándar da lingua galega, valorala como variante unificadora e apreciar a variante diatópica propia.	▪ LGB4.7.1. Identifica e clasifica as variantes diastráticas do galego.	▪ CCL
			▪ LGB4.7.2. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega e valóraa como variante unificadora.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.7.3. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.	▪ CCL ▪ CSC
	Bloque 5. Educación literaria.			
▪ h ▪ l	▪ B5.1. Identificación e comprensión das distintas épocas e períodos da literatura galega desde as súas orixes na Idade Media ata 1916.	▪ B5.1. Identificar e comprender as distintas épocas e períodos da literatura galega desde as súas orixes na Idade Media ata 1916.	▪ LGLB5.1.1. Identifica as distintas épocas e períodos da literatura galega desde as súas orixes na Idade Media ata 1916.	▪ CCL
			▪ LGLB5.1.2. Comprende e explica razoadamente as distintas épocas e períodos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916 e sinala os seus principais trazos característicos.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h ▪ l	▪ B5.2. Selección, lectura autónoma e comentario de textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	▪ B5.2. Seleccionar, ler autonomamente e comentar textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916 e relacionar o seu contido co contexto histórico, cultural e sociolingüístico de cada período.	▪ LGLB5.2.1. Selecciona, seguindo criterios razoados, textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916 para a súa lectura.	▪ CCL
			▪ LGLB5.2.2. Le autonomamente obras ou textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916, resume o seu contido, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente.	▪ CCL
			▪ LGB5.2.3. Comenta, de forma guiada, textos de obras da Literatura galega desde a Idade Media ata 1916, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente.	▪ CCL
			▪ LGLB5.2.4. Compara textos literarios dunha mesma época ou período ou de diferentes épocas e períodos atendendo aos seus principais contidos, sinala os seus trazos característicos definitorios e pon todo en relación co contexto histórico, cultural e sociolingüístico da(s) época(s) ou do(s) período(s).	▪ CCL
▪ h	▪ B5.3. Lecturas expresivas e comprensivas, audicións e lecturas	▪ B5.3. Ler expresiva e comprensivamente, facer audicións e ler	▪ LGLB5.3.1. Le expresiva, comprensiva e/ou dramatizadamente	▪ CCL

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ l	dramatizadas de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	dramatizadamente textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	
			▪ LGLB5.3.2. Participa con proveito de audicións de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916 e escribe/debate, argumentadamente, sobre aspectos literarios básicos destes.	▪ CCL
▪ b ▪ h ▪ l	▪ B5.4. Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo, nos que se describan e analicen textos literarios representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	▪ B5.4. Elaborar traballos individuais e/ou en grupo, nos que se describan e analicen textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	▪ LGLB5.4.1. Elabora traballos individual e/ou colectivamente, nos que se describen e analizan textos representativos da literatura galega desde a Idade Media ata 1916.	▪ CCL
▪ e ▪ h ▪ l	▪ B5.5. Consulta de fontes básicas de información e familiarización coas TIC para a realización de traballos e cita axeitada destas.	▪ B5.5. Consultar fontes básicas de información e familiarizarse cos recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destas.	▪ LGLB5.5.1. Consulta fontes de información básicas para a realización de traballos sinxelos e cita axeitada destas.	▪ CCL
			▪ LGLB5.5.2. Emprego de diferentes recursos básicos das TIC para a realización de traballos sinxelos e cita axeitada destes.	▪ CCL ▪ CD
▪ h ▪ l ▪ n	▪ B5.6. Creación ou recreación de textos sinxelos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sen-	▪ B5.6. Crear ou recrear textos sinxelos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xu-	▪ LGLB5.6.1. Crea ou recrea textos sinxelos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ LGLB5.6.2. Desenvolve o gusto	▪ CCL

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 3º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	timentos e xuízos.	ízos.	pola escrita como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os sentimentos e xuízos.	▪ CCEC

4º de ESO

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Comunicación oral. Escoitar e falar.			
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B1.1. Comprensión e interpretación de textos propios dos medios de comunicación audiovisual, con especial atención aos xéneros de carácter argumentativo.	▪ B1.1. Identificar a intención comunicativa implícita e explícita, o tema, a idea principal e as secundarias, a tese e os argumentos de textos propios dos medios de comunicación audiovisual.	▪ LGB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais dos medios de comunicación audiovisuais, identifica o propósito, a tese e os argumentos de noticias debates ou declaracións, determina o tema e recoñece a intención comunicativa do/da falante.	▪ CCL
			▪ LGB1.1.2. Distingue as partes nas que se estruturan as mensaxes orais, o tema, así como a idea principal e as secundarias.	▪ CCL
			▪ LGB1.1.3. Analiza criticamente tanto a forma como o contido de noticias, debates e procedentes dos medios de comunicación e recoñece a validez dos argumentos.	▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ e	▪ B1.2. Comprensión e análise de textos publicitarios dos medios de	▪ B1.2. Comprender e analizar textos expositivos e publicitarios, diferenciar neles información, opinión e persuasión.	▪ LGB1.2.1. Distingue entre opinión e persuasión en mensaxes publicitarias orais e identifica as estratexias	▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h	comunicación audiovisual.		de enfatización.	
			▪ LGB1.2.2. Analiza os elementos verbais dos textos orais: no plano fónico (xogos fónicos), no plano morfosintáctico (condensación, concisión e economía) e no plano léxico-semántico (léxico connotativo, simbólico e atractivo para o receptor).	▪ CCL ▪ CSEIEE
			▪ LGB1.2.3. Analiza os elementos non verbais, en especial a imaxe (mensaxe icónica) e o son (diálogo, ruídos e música), en anuncios publicitarios ou outro tipo de comunicacións orais.	▪ CLL ▪ CCEC
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B1.3. Comprensión e interpretación de textos orais expositivos e argumentativos do ámbito educativo (presentacións, relatorios e intervencións en mesas redondas).	▪ B1.3. Comprender e interpretar textos orais expositivos e argumentativos utilizados no ámbito educativo (presentacións, relatorios e intervencións en mesas redondas).	▪ LGB1.3.1. Identifica a intención comunicativa, a tese e os argumentos dos debates, relatorios e mesas redondas do ámbito educativo e elabora un esquema ou resumo.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB1.3.2. Recoñece os procedementos lingüísticos para manifestarse a favor ou en contra dunha opinión ou postura.	▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B1.4. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais de natureza diversa.	▪ B1.4. Comprender, interpretar e valorar diferentes tipos de discursos orais.	▪ LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias, de calquera texto oral, formal ou informal, producido na variante estándar ou en calquera das variedades dialectais.	▪ CCL
▪ a	▪ B1.5. Desenvolvemento de habili-	▪ B1.5. Coñecer, usar e valorar a	▪ LGB1.5.1. Identifica os recursos	▪ CCL

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ c ▪ d ▪ h	dades de escoita activa, cunha actitude de interese, de cooperación e de respecto.	adecuación, a coherencia, a cohesión e a claridade expositiva, así como normas de cortesía nas intervencións orais propias da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas.	que proporcionan adecuación, coherencia e cohesión ao discurso.	
			▪ LGB1.5.2. Coñece e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral e respecta as opinións alleas.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB1.5.3. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal adecuada (mirada e posición do corpo), así como o autocontrol das emocións ao falar en público.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE
▪ h ▪ o	▪ B1.6. Participación nas producións orais cunha fonética e prosodia correcta, valoración desta pronuncia e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	▪ B1.6. Participar oralmente cunha fonética e prosodia correcta, valorar esta pronuncia e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	▪ LGB1.65.1. Recoñece a emisión dunha pronuncia galega correcta, identifica os erros na produción oral allea e produce discursos orais que respectan as regras prosódicas e fonéticas da lingua galega.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB1.6.2. Recoñece e rexeita argumentadamente os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia propia da lingua galega.	▪ CAA ▪ CSC
			▪ LGB1.6.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ h ▪ o	▪ B1.7. Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con	▪ B1.7. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con cohe-	▪ LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con cohe-	▪ CLL ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	coherencia, cohesión e corrección.	rencia, cohesión e corrección.	rencia, cohesión e corrección.	
			▪ LGB1.7.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).	▪ CCL
			▪ LGB1.7.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego: infinitivo conxugado e fraseoloxía adecuada.	▪ CCL
			▪ LGB1.7.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	▪ CCL
▪ a ▪ c ▪ d ▪ h	▪ B1.8. Escoita crítica e reflexiva que permite identificar prexuízos e mensaxes discriminatorias.	▪ B1.8. Manifesta una actitude crítica e reflexiva que permite identificar prexuízos e mensaxes discriminatorias.	▪ LGB1.8.1. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes discriminatorias que proveñen dos medios de comunicación.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB1.8.2. Rexeita argumentadamente os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou discriminacións.	▪ CCL ▪ CSC
▪ a ▪ b	▪ B1.9. Coñecemento e uso progresivamente autónomo das estratexias necesarias para a produción	▪ B1.9. Realizar exposicións orais planificadas e claras de traballos e de informacións de actualidade,	▪ LGB1.9.1. Planifica a produción oral, estrutura o contido, revisa os borradores e esquemas.	▪ CAA ▪ CCL

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ g ▪ h ▪ o	de textos orais, de técnicas para aprender a falar en público e uso das TIC.	coa axuda das TIC.	▪ LGB1.9.2. Presenta os contidos de forma clara e ordenada e con corrección gramatical.	▪ CCL
			▪ LGB1.9.3. Utiliza o rexistro adecuado á situación comunicativa.	▪ CCL
			▪ LGB1.9.4. Emprega axeitadamente os elementos prosódicos e (entoación e pronuncia axeitada, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal (mirada e posición do corpo) así como o autocontrol das emocións ao falar en público.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ LGB1.9.5. Emprega as TIC para documentarse bibliograficamente, revisar gramaticalmente o texto e elaborar unha presentación atractiva e innovadora.	▪ CD ▪ CAA ▪ CCL
▪ b ▪ h	▪ B1.10. Aplicación dos coñecementos gramaticais á avaliación e mellora da expresión oral e recoñecemento en exposicións orais propias e alleas das dificultades expresivas	▪ B1.10. Aplicar os coñecementos gramaticais á avaliación e mellora da expresión oral e recoñecer en exposicións orais propias e alleas as dificultades expresivas.	▪ LGB1.10.1. Recoñece erros (incoherencias, repeticións, ambigüidades, pobreza léxica, erros fonética e entoación inadecuada) nos discursos propios e alleos para evitalos nas súas producións.	▪ CCL ▪ CAA
▪ a ▪ c ▪ d ▪ h	▪ B1.11. Participación activa e argumentada en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.	▪ B1.11. Participar activa e argumentadamente en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.	▪ LGB1.11.1. Desenvolve argumentos de forma comprensible e convincente e comenta as contribucións das persoas interlocutoras.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB1.112 Aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral, respecta as quendas e as opinións alleas e emprega unha lin-	▪ CCL ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			guaxe non discriminatoria.	
▪ a ▪ d ▪ h ▪ l ▪ ñ	▪ B1.12. Participación en interaccións orais sobre temas de interese persoal ou social ou asuntos da vida cotiá, en diferentes rexistros.	▪ B1.12. Participar en interaccións sobre temas de interese persoal, ou social ou asuntos da vida cotiá, nun rexistro formal, neutro ou informal.	▪ LGB1.12.1. Desenvólvese con eficacia en situacións que xorden na vida diaria así como noutras de estudo ou traballo e participa en conversas informais.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE ▪ CCEC
▪ h ▪ o	▪ B1.13. Valoración da lingua oral como un instrumento de aprendizaxe e de relación social.	▪ B2.13. Valorar a lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe e nas relacións sociais.	▪ LGB2.13.1. Identifica e describe os valores da lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe, así como para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
	Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir			
▪ b ▪ f ▪ h	▪ B2.1. Uso de técnicas e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.	▪ B2.1. Empregar estratexias e técnicas que faciliten a lectura comprensiva e crítica dos textos	▪ LGB2.1.1. Emprega pautas e estratexias que facilitan a análise do contido (resumos, cadros, esquemas e mapas conceptuais).	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB2.1.2. Aplica os coñecementos lingüísticos propios (gramaticais e léxicos) e recursos alleos (dicionarios e outras fontes de documentación) para solucionar problemas de comprensión.	▪ CCL
			▪ LGB2.1.3. Elabora o esquema xerarquizado de ideas dun texto.	▪ CCL
			▪ LGB2.1.4. Deduce información global do texto a partir de contidos explícitos e implícitos.	▪ CCL
			▪ LGB2.1.5. Entende o significado de palabras propias do rexistro culto e	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			incorpóraas ao seu discurso.	▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá relacionados co ámbito laboral, administrativo e comercial.	▪ B2.2. Comprender e interpretar textos escritos propios da vida cotiá pertencentes ao ámbito laboral, administrativo e comercial.	▪ LGB2.2.1. Identifica a intención comunicativa, o tema e os subtemas de escritos propios da vida cotiá relacionados co ámbito laboral, administrativo e comercial.	▪ CCL
			▪ LGB2 2.2. Comprende, interpreta e valora textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego, contrato, nómina e vida laboral), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación).	▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B2.3. Comprensión e interpretación de textos relacionados co ámbito educativo, tanto materiais de consulta (dicionarios, glosarios, enciclopedias, etc.), como libros de texto e recursos de temas especializados en internet.	▪ B2.3. Comprender e interpretar textos relacionados co ámbito educativo, tanto materiais de consulta (dicionarios, glosarios, enciclopedias, etc.), como libros de texto e recursos de temas especializados en internet.	▪ LGB2 3.1. Comprende textos relacionados co ámbito educativo, tanto materiais de consulta (dicionarios, glosarios, enciclopedias, etc.), como libros de texto e recursos de temas especializados en internet.	▪ CCL ▪ CD
			▪ LGB2.3.2. Interpreta a información de mapas, gráficas, diagramas.	▪ CCL
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B2.4. Comprensión e interpretación de textos argumentativos.	▪ B2.4. Comprender e interpretar textos argumentativos.	▪ LGB2.4.1. Identifica o tema e a intención comunicativa de textos argumentativos.	▪ CCL
			▪ LGB2.4.4.2. Elabora a súa propia interpretación a partir dos argu-	▪ CCL

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			mentos expresados nun texto.	
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B2.5. Comprensión e interpretación de textos xornalísticos de opinión: carta ao director, editorial, columna e artigo de opinión.	▪ B2.5. Comprende e interpreta textos xornalísticos de opinión: carta ao director, editorial, columna e artigo de opinión.	▪ LGB2.5.1. Diferencia os trazos característicos dos textos xornalísticos de opinión: carta ao director, editorial, columna e artigo de opinión.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB2.5.2. Valora a intención comunicativa dun texto xornalístico e distingue entre información, opinión e persuasión.	▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B2.6. Comprensión e interpretación das mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación.	▪ B2.6. Comprende e interpreta as mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación.	▪ LGB2.6.1. Comprende e interpreta as mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación (anuncios).	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB2.6.2. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes persuasivas que proveñen dos medios de comunicación.	▪ CCL ▪ CSC
▪ c ▪ d ▪ h	▪ B2.7. Lectura crítica e reflexiva que permita identificar usos lingüísticos discriminatorias.	▪ B2.7. Identificar os usos lingüísticos que conteñan prexuízos ou mensaxes discriminatorias.	▪ LGB2 7.1. Reflexiona sobre os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou mensaxes discriminatorias.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB2.7.2. Detecta prexuízos e mensaxes discriminatorias implícitas nos textos de medios de comunicación con especial atención á publicidade.	▪ CCL ▪ CSC
▪ b ▪ e	▪ B2.8. Uso autónomo dos recursos que ofrecen as bibliotecas e as TIC	▪ B2.8. Usar e seleccionar materiais de consulta das bibliotecas e dou-	▪ LGB2.8.1. Selecciona contidos, analiza información e extrae con-	▪ CCL ▪ CD

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ f ▪ h	para obter información complementaria.	tras fontes de información impresa ou en formato dixital.	clusións a partir da consulta de materiais en distintos soportes.	▪ CSC
			▪ LGB2.8.2. Sérvese dos recursos que ofrecen as bibliotecas ou as TIC para integrar os coñecementos adquiridos nos seus escritos.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC
▪ b ▪ f ▪ h	▪ B2.9. Uso de técnicas e estratexias para producir textos escritos adecuados, coherentes e ben cohesionados desde o punto de vista comunicativo (planificación, organización, redacción e revisión).	▪ B2.9. Empregar estratexias e técnicas axeitadas para producir escritos adecuados, coherentes e ben cohesionados desde o punto de vista comunicativo (planificación, organización, redacción e revisión).	▪ LGB2.9.1. Utiliza distintas técnicas de planificación para organizar o seu discurso (diferentes tipos de esquemas e mapas conceptuais).	▪ CCL
			▪ LGB2.9.2. Utiliza o rexistro adecuado en función da tipoloxía textual e do acto comunicativo.	▪ CCL
			▪ LGB2.9.3. Ordena as ideas e estrutura os contidos en unidades sintácticas consecutivas e encadeadas con conectores e outros elementos de cohesión.	▪ CCL
			▪ LGB2.9.4. Coñece as regras ortográficas e as normas morfosintácticas e sérvese das ferramentas lingüísticas ao seus alcance (correctores, dicionarios e gramáticas) para aplicalas correctamente.	▪ CCL ▪ CD
			▪ LGB2.9.5. Revisa o texto para comprobar que a organización dos contidos do texto é correcta e que non se cometen erros ortográficos, gramaticais, de formato ou de presentación.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ e ▪ f ▪ h	▪ B2.10. Utilización das TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos, para difundir os textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.	▪ B2.10. Empregar as TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos, para difundir os textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.	▪ LGB2.10.1. Usa as TIC para a corrección dos textos: corrector ortográfico do procesador de textos, dicionarios en liña e outras páxinas especializadas no estudo da lingua galega.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
			▪ LGB2.10.2. Usa procesadores de textos para mellorar a presentación dos seus escritos, especialmente na presentación dos seus traballos educativos, atendendo a cada unha das funcionalidades de cada elemento: encabezamento e pé de páxina, numeración de páxinas, índice, esquemas etc.	▪ CCL ▪ CD
			▪ LGB2.10.3. Usa as TIC como medio de divulgación de textos propios, de coñecemento doutros alleos e de intercambio de opinións.	▪ CCL ▪ CD ▪ CSC
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.11. Produción, en soporte impreso ou dixital, de textos propios da vida cotiá pertencentes ao ámbito laboral, administrativo e comercial.	▪ B2.11. Producir, respectando as súas características formais e de contido, textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos tanto en formato papel como dixital: laborais, administrativos e comerciais.	▪ LGB2.11.1. Produce, respectando as súas características formais e de contido, e en soporte tanto impreso como dixital, textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación).	▪ CCL ▪ CD ▪ CSC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.12. Produción, en soporte impreso ou dixital, de cartas á dirección e columnas de opinión.	▪ B2.12. Producir, en soporte impreso ou dixital, cartas á dirección e columnas de opinión.	▪ LGB2.12.1. Crea, en soporte impreso ou dixital, cartas á dirección e columnas de opinión.	▪ CCL ▪ CD ▪ CSC
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.13. Composición en soporte impreso ou dixital de textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.	▪ B2.13. Producir en soporte impreso ou dixital textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.	▪ LGB2.13.1. Elabora, en soporte impreso ou dixital, textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.	▪ CCL ▪ CD ▪ CSC
			▪ LGB2.13.2. Crea, en soporte impreso ou dixital, un texto argumentativo propio a partir dun tema dado sen documentación previa.	▪ CCL ▪ CD
			▪ LGB2.13.3. Sintetiza a información e resume textos argumentativos sen repetir nin parafrasear o texto de partida.	▪ CCL
▪ d ▪ h	▪ B2.14. Valoración da escritura como un instrumento de aprendizaxe, de relación social e enriquecemento persoal.	▪ B2.14. Valorar a escritura como un instrumento moi útil na aprendizaxe, nas relacións sociais e no desenvolvemento do individuo.	▪ LGB2.14.1. Identifica e describe os valores da escritura non só como una ferramenta para organizar os pensamentos senón tamén como un instrumento para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
	Bloque 3. Funcionamento da lingua			
▪ b ▪ e ▪ l	▪ B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático.	▪ B3.1. Recoñecer e explicar os valores de léxico preciso de diferentes categorías gramaticais, así como da fraseoloxía.	▪ LGB3.1.1. Recoñece, explica e usa un léxico amplo e preciso de diferentes categorías gramaticais.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB3.1.2. Recoñece, explica e usa fraseoloxía diversa da lingua galega nas súas producións orais e es-	▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			critas.	
▪ b ▪ e ▪ l	▪ B3.2. Recoñecemento e uso das formas verbais da lingua galega e das perífrases.	▪ B3.2. Recoñecer e usar correctamente as formas verbais e as perífrases verbais da lingua galega.	▪ LGB3.2.1. Recoñece e usa correctamente as formas verbais e as perífrases verbais da lingua galega e distingue os diversos tipos.	▪ CCL ▪ CAA
▪ b ▪ e ▪ i	▪ B3.3. Recoñecemento, explicación e uso dos procedementos de creación de palabras.	▪ B3.3. Recoñecer e explicar os procedementos de creación de palabras, os valores dos morfemas e as súas posibilidades combinatorias para crear novos termos e identificar a súa procedencia grega ou latina.	▪ LGB3.3.1. Recoñece e explica os procedementos de creación de palabras.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB3.3.2. Crea palabras novas utilizando os procedementos de creación léxica.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB3.3.3. Recoñece os valores de prefixos e sufixos e as súas posibilidades combinatorias para crear novas palabras.	▪ CCL
			▪ LGB3.3.4. Identifica a procedencia grega ou latina de prefixos e sufixos habituais no uso da lingua galega.	▪ CCL
▪ a ▪ d ▪ e	▪ B3.4. A fonética e a fonoloxía do galego, con especial atención a posibles interferencias (apertura das vogais de grao medio, o n velar ou a entoación).	▪ B3.4. Recoñecer e usar a fonética da lingua galega.	▪ LGB3.4.1. Recoñece e usa adecuadamente a fonética da lingua galega, con especial atención á entoación, ás vogais de grao medio e ao n velar.	▪ CCL ▪ CAA
▪ b ▪ e ▪ n ▪ l	▪ B3.5. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso (semántico e sintáctico) e de normativa.	▪ B3.5. Usar eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, para resolver dúbidas, para progresar na aprendizaxe autónoma e para enriquecer o propio	▪ LGB3.5.1. Usa eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso (semántico e sintáctico) e de normativa, para	▪ CCL ▪ CD

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		vocabulario.	resolver dúbidas, e para progresar na aprendizaxe autónoma e para ampliar o seu vocabulario.	
▪ b ▪ e	▪ B3.6. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	▪ B3.6. Aplica e valora as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	▪ LGB3.6.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega nos discursos orais e escritos.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB3.6.2. Recoñece o valor funcional e social das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	▪ CCL
▪ e	▪ B3.7. Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión sintáctica.	▪ B3.7. Analizar e usar correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión sintáctica.	▪ LGB3.7.1. Analiza e usa correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión sintáctica.	▪ CCL
▪ b ▪ e	▪ B3.8. As principais regras de combinación impostas polos predicados en función dos seus argumentos; estruturas sintácticas e tipos de oración segundo a natureza do predicado.	▪ B3.8. Recoñecer e usar enunciados e oracións, identificando as principais regras de combinación impostas polo verbos.	▪ LGB3.8.1. Recoñece enunciados e identifica a palabra nuclear que o organiza sintáctica e semanticamente.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB3.8.2. Recoñece a estrutura interna das oracións, identificando o verbo e os seus complementos.	▪ CCL
			▪ LGB3.8.3. Respecta a orde correcta dos elementos da estrutura sintáctica galega.	▪ CCL
			▪ LGB3.8.4. Clasifica oracións segundo a natureza do predicado.	▪ CCL
			▪ LGB3.8.5. Usa a terminoloxía sintáctica correcta.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ h	▪ B3.9. Recoñecemento e uso reflexivo dos nexos e conectores textuais máis comúns, en particular os de causa e consecuencia, os de condición e hipótese e os conclusivos, e mais dos mecanismos de cohesión textual.	▪ B3.9. Recoñecer, explicar e usar os nexos textuais de causa, consecuencia, condición, hipótese e os conclusivos, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.	▪ LGB3.9.1. Recoñece, explica e usa os nexos textuais de causa, consecuencia, condición, hipótese e os conclusivos, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.	▪ CCL ▪ CAA
▪ e	▪ B3.10. Identificación da estrutura dun texto, a construción dos parágrafos e a vinculación e progresión temáticas en textos alleos e propios, e elaboración de textos de acordo con estes parámetros.	▪ B3.10. Identifica adecuadamente en textos alleos e propios a estrutura, a construción e xustificación dos parágrafos, a vinculación e progresión temáticas, e elabora textos de acordo con estes parámetros.	▪ LGB3.10.1. Identifica a estrutura do texto, en construcións propias e alleas.	▪ CCL
			▪ LGB3.10.2. Xustifica argumentadamente a división en parágrafos de textos propios e alleos.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB3.10.3. Identifica a progresión temática en textos propios e alleos.	▪ CCL
			▪ LGB3.10.4. Elabora textos cunha estrutura apropiada, divididos en parágrafos e empregando os mecanismos de progresión temática.	▪ CLL
▪ a ▪ b ▪ e	▪ B3.11. Identificación e explicación dos trazos que permiten diferenciar e clasificar os xéneros textuais, especialmente os argumentativos.	▪ B3.11. Identificar e explicar os trazos que permiten diferenciar e clasificar os xéneros textuais, especialmente os argumentativos.	▪ LG3.11.1. Identifica e describe a estrutura e os trazos lingüísticos dos diferentes xéneros textuais, especialmente nos argumentativos, e aplícaos nas producións propias.	▪ CCL
			▪ LGB3.11.2. Recoñece nun texto, e emprega nas producións propias, os distintos procedementos lingüísticos para a expresión da subxectividade.	▪ CCL
▪ b	▪ B3.12. Adecuación dos textos en	▪ B3.12. Xustifica a adecuación dos	▪ LGB3.12.1. Xustifica a adecuación	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e	función do contexto, do tema e do tipo de texto.	textos, en función do contexto, do tema e do xénero e elabora producións propias cunha adecuación apropiada.	das producións en función do contexto, do tema e do xénero textual.	▪ CAA
			▪ LGB3.12.2. Elabora producións lingüísticas cunha adecuación apropiada ao contexto, ao tema e ao xénero textual.	▪ CCL
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B3.13. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	▪ B3.13. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	▪ LGB3.13.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	▪ CCL ▪ CAA
▪ b ▪ e	▪ B3.14. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	▪ B3.14. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	▪ LGB3.14.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	▪ CCL ▪ CAA
	Bloque 4. Lingua e sociedade.			
▪ ñ ▪ o	▪ B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. ▪ B4.2. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade.	▪ B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo, apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer e describir o papel da lusofonía nas linguas do	▪ LGB4.1.1. Valora a lingua como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo e argumenta fundamentadamente e cun discurso propio a súa postura.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ LGB4.1.2. Valora o plurilingüismo	▪ CCL

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	▪ B4.3. A lusofonía nas linguas do mundo no século XXI.	mundo no século XXI.	inclusivo, desde a lingua propia, como expresión da riqueza cultural da humanidade e argumenta cun discurso propio a súa postura.	
			▪ LGB4.1.3. Coñece os territorios que forman parte da comunidade lusófona e sabe describir a súa importancia dentro das linguas do mundo no século XXI.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.1.4. Incorpora á súa práctica cotiá os principais recursos da rede en portugués (buscadores, enciclopedias e portais de noticias).	▪ CCL ▪ CSC ▪ CD
▪ ñ ▪ o	▪ B4.4. Situación sociolingüística de Galicia. A presenza da lingua galega nos principais ámbitos e contextos sociais e privados. Tendencias de evolución.	▪ B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia atendendo á presenza da lingua galega nos principais ámbitos e contextos sociais e privados así como ás tendencias de evolución.	▪ LGB4.2.1. Coñece e describe a lexislación estatal e autonómica básica en materia lingüística.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.2.2. Describe acertadamente con criterios sociolingüísticos a situación galega actual.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.2.3. Analiza gráficas de distribución de linguas tirando conclusións nas que incorpora os seus coñecementos sociolingüísticos.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CD
			▪ LGB4.2.4. Describe a situación sociolingüística de Galicia e emprega a terminoloxía apropiada.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.2.5. Analiza as tendencias de evolución da lingua galega a partir da situación sociolingüística	▪ CCL ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			actual.	
▪ ñ ▪ o	▪ B4.5. Proceso de normalización. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecendo o xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso. Consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.	▪ B4.3. Identificar os elementos do proceso normalizador e adquirir vínculos positivos cara ao seu uso asumindo a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.	▪ LGB4.3.1. Identifica os procedementos de normalización e argumenta axeitadamente a necesidade de continuar con este proceso na lingua galega.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.3.2. Distingue normativización e normalización e explica axeitadamente cada fenómeno.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.3.3. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB.4.3.4. Coñece os principais axentes normalizadores en Galicia e valora a súa importancia.	▪ CCL ▪ CSC
▪ ñ ▪ o	▪ B4.6. Evolución da lingua galega e etapas da historia social da lingua galega desde 1916 ata a actualidade. Análise e comprensión das causas e consecuencias dos feitos máis relevantes.	▪ B4.4. Recoñecer os principais elementos de evolución da lingua galega, así como identificar as causas e consecuencias dos feitos máis relevantes da súa historia social, e sinalar as distintas etapas desde 1916.	▪ LGB4.4.1. Recoñece os principais elementos da evolución da lingua galega desde 1916 ata a actualidade.	▪ CCL
			▪ LGB4.4.2. Recoñece os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega desde 1916 e elabora textos expositivos sobre as diferentes etapas.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ LGB4.4.3. Identifica as causas dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916.	▪ CCL ▪ CCEC

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ LGB4.4.4. Identifica as consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ LGB4.4.5. Interpreta gráficos, táboas, textos e información dos medios e das TIC, relacionados coa historia social da lingua galega desde 1916.	▪ CCL ▪ CCEC ▪ CD
▪ ñ ▪ o	▪ B4.7. Situación sociolingüística e legal das linguas de España.	▪ B4.5. Describir a situación sociolingüística e legal das linguas de España.	▪ LGB4.5.1. Describe a situación sociolingüística e legal das linguas de España e analiza criticamente textos (literarios e xornalísticos), gráficos ou documentos audiovisuais que traten sobre a situación sociolingüística do Estado español.	▪ CCL ▪ CD
▪ ñ ▪ o	▪ B4.8. Prexuízos lingüísticos.	▪ B4.6. Identificar os prexuízos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles.	▪ LGB4.6.1. Sinala os prexuízos lingüísticos atribuíbles a calquera lingua e especialmente á galega e rebáteos cunha argumentación axeitada.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.6.2. Analiza a opinión propia sobre as linguas, detecta os prexuízos, en caso de os ter, e rebáteos argumentadamente.	▪ CCL ▪ CSC
▪ ñ ▪ o	▪ B4.9. Recoñecemento e valoración dos principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas, diastráticas e diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar. Uso normalizado da	▪ B4.7. Recoñecer e valorar os principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas, diastráticas e diafásicas da lingua galega e da función da lingua es-	▪ LGB4.7.1. Recoñece os principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas da lingua galega.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.7.2. Recoñece os trazos da	▪ CCL

DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	variante dialectal propia da zona. Utilización e valoración da variante estándar da lingua en situacións de carácter formal.	tándar.	variedade estándar da lingua galega.	
			▪ LGB4.7.3. Valora a lingua estándar como variedade unificadora.	▪ CCL
			▪ LGB4.7.4. Valora as variedades xeográficas da lingua galega como símbolo de riqueza lingüística e cultural e rexeita fundamentadamente calquera prexuízo sobre a variación diatópica.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.7.5. Recoñece as variedades diastráticas e diafásicas da lingua galega e describe o influxo da situación sociolingüística nelas.	▪ CCL ▪ CSC
	Bloque 5. Educación literaria.			
▪ h ▪ l	▪ B5.1. Identificación e comprensión dos distintos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	▪ B5.1. Identificar e comprender os distintos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	▪ LGLB5.1.1. Identifica os distintos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	▪ CCL
			▪ LGLB5.1.2. Comprende e explica razoadamente os distintos períodos da literatura galega de 1916 ata a actualidade sinalando os seus principais trazos característicos.	▪ CCL
▪ h ▪ l	▪ B5.2. Selección, lectura autónoma e comentario de obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	▪ B5.2. Seleccionar, ler autonomamente e comentar obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade e relaciona o seu contido co contexto histórico, cultural e sociolingüístico de cada perí-	▪ LGLB5.2.1. Selecciona, seguindo criterios razoados, obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade para a súa lectura.	▪ CCL
			▪ LGLB5.2.2. Le autonomamente	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		odo.	obras ou textos representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade, resume o seu contido, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente.	
			▪ LGB5.2.3. Comenta, de forma guiada ou libre, textos de obras da Literatura galega desde 1916 ata a actualidade, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente	▪ CCL
			▪ LGLB5.2.4. Compara textos literarios dun mesmo período ou de diferentes períodos atendendo aos seus principais contidos, sinala os seus trazos característicos definitorios e pon todo en relación co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período ou períodos.	▪ CCL
▪ h ▪ l	▪ B5.3. Lecturas expresivas e comprensivas, audicións e lecturas dramatizadas de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	▪ B5.3. Ler expresiva e comprensivamente, facer audicións e ler dramatizadamente textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	▪ LGLB5.3.1. Le expresiva, comprensiva e/ou dramatizadamente textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	▪ CCL
			▪ LGLB5.3.2. Participa con proveito de audicións de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos re-	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			presentativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade e escribe/debate, argumentadamente, sobre os seus valores literarios.	
▪ b ▪ h ▪ l	▪ B5.4. Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo nos que se describan e analicen textos literarios representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	▪ B5.4. Elaborar traballos individuais e/ou en grupo nos que se describan e analicen textos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	▪ LGLB5.4.1. Elabora traballos individual e/ou colectivamente nos que se describen e analizan textos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	▪ CCL
▪ e ▪ h ▪ l	▪ B5.5. Consulta de fontes de información variadas e de recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes.	▪ B5.5. Consultar fontes de información variadas e recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes.	▪ LGLB5.5.1. Consulta fontes de información variadas para a realización de traballos e cita axeitada destas.	▪ CCL
			▪ LGLB5.5.2. Emprego de diferentes recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes.	▪ CCL ▪ CD
▪ h ▪ l ▪ n	▪ B5.6. Creación ou recreación de textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos.	▪ B5.6. Crear ou recrear textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos.	▪ LGLB5.6.1. Crea ou recrea textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula.	▪ CCL ▪ CCEC
			▪ LGLB5.6.2. Desenvolve o gusto pola escrita como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os sentimentos e xuízos.	▪ CCL ▪ CCEC

1º de bacharelato

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Comunicación oral. Escoitar e falar			
▪ b ▪ d ▪ e	▪ B1.1. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais e audiovisuais de natureza diversa.	▪ B1.1. Comprender, interpretar e valorar diferentes tipos de discursos orais e audiovisuais.	▪ LGB1.1.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias, de calquera texto oral, formal ou informal, producido na variante estándar ou en calquera das variedades dialectais.	▪ CLL
			▪ LGB1.1.2. Recolle as ideas fundamentais e secundarias en resumos, esquemas ou mapas conceptuais.	▪ CCL ▪ CAA ▪
			▪ LGB1.1.3. Interpreta, reflexiona e emite xuízos críticos sobre discursos orais de distinta natureza.	▪ CCL ▪ CAA
▪ b ▪ d ▪ e	▪ B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos expositivos e argumentativos sobre temas especializados do ámbito educativo.	▪ B1.2. Comprender, interpretar e valorar textos orais de carácter expositivo e argumentativo sobre temas especializados (conferencias, clases, charlas, presentacións e videoconferencias).	▪ LGB1.2.1. Sintetiza o contido dun texto ou responde preguntas concretas relativas á comprensión de textos orais.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB1.2.2. Comprende as ideas principais e contidos relevantes dunha presentación, charla ou conferencia.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB1.2.3. Recoñece as distintas estratexias de organización do contido nunha exposición oral sobre un tema especializado propio do ámbito educativo ou de divulgación científica e cultural.	▪ CAA
			▪ LGB1.2.4. Escoita de maneira activa, toma notas e formula pre-	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			guntas coa intención de aclarar ou ampliar ideas que se desprenden da exposición oral.	
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B1.3. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais procedentes dos medios de comunicación social (entrevistas, documentais, series e películas).	▪ B1.3. Comprender, interpretar e valorar textos orais e audiovisuais dos medios de comunicación (entrevistas, documentais, series e películas).	▪ LGB1.3.1. Recoñece a intención comunicativa, as ideas principais e relevantes de programas de radio e televisión (entrevistas, documentais, series e películas).	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ LGB1.3.2. Identifica as características propias dos principais xéneros informativos e de opinión procedentes dos medios de comunicación social.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB1.3.3. Analiza e explica os recursos verbais e non verbais.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ e ▪ m	▪ B1.4. Desenvolvemento de habilidades de escoita activa, cunha actitude de interese, de cooperación e de respecto.	▪ B1.4. Desenvolver habilidades de escoita activa, para identificar os recursos que proporcionan adecuación, coherencia e cohesión ao texto..	▪ LGB1.4.1. Identifica os recursos que proporcionan adecuación, coherencia e cohesión ao discurso.	▪ CCL
			▪ LGB1.4.2. Coñece, valora e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral; respecta as quendas e as opinións alleas.	▪ CSC
			▪ LGB1.4.3. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal adecuada (mirada e posición do corpo), así como o autocontrol das emocións ao falar en público.	▪ CSC ▪ CCL ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ d ▪ e ▪ g ▪ i ▪ m	▪ B1.5. Produción (planificación e execución de textos orais relacionados con algún contido do currículo ou tema de actualidade) adecuada á situación comunicativa, con coherencia, cohesión, corrección, coa axuda das TIC, así como de elementos non verbais e con control das emocións ao falar en público.	▪ B1.5. Realizar producións orais planificadas, relacionadas con algún contido do currículo ou tema de actualidade adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión, corrección, coa axuda das TIC así como de elementos non verbais e con control das emocións ao falar en público.	▪ LGB1.5.1. Planifica os seus textos orais e produce discursos adecuados, coherentes e ben cohesionados.	▪ CAA ▪ CCL
			▪ LGB1.5.2. Consulta fontes de información diversas e revisa os borradores e esquemas.	▪ CAA ▪ CSIEE
			▪ LGB1.5.3. Presenta os contidos de forma clara e ordenada e con corrección gramatical.	▪ CCL
			▪ LGB1.5.4. Utiliza o rexistro adecuado á situación comunicativa.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB1.5.5. Emprega axeitadamente os elementos prosódicos e (entoación e pronuncia axeitada, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal (mirada e posición do corpo) así como o autocontrol das emocións ao falar en público.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ LGB1.5.6. Emprega as TIC para documentarse bibliograficamente, revisar gramaticalmente o texto e elaborar unha presentación atractiva e innovadora.	▪ CAA ▪ CD ▪ CCL
▪ e ▪ g ▪ i ▪ l	▪ B1.6. Presentación oral de textos expositivos e argumentativos, do ámbito educativo e de divulgación científica e cultural.	▪ B1.6. Expor oralmente con rigor e claridade un tema especializado de textos do ámbito educativo ou de divulgación científica e cultural.	▪ LGB1.6.1. Desenvolve un tema do currículo con rigor, claridade e corrección gramatical.	▪ CCL
			▪ LGB1.6.2. Emprega léxico preciso e especializado e evita o uso de coloquialismos e palabras como-	▪ CCL

DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26890
DOG Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			dín.	
			▪ LGB1.6.3. Emprega recursos verbais e non verbais en textos expositivos.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB1.6.4. Adecúa o texto segundo a intención comunicativa, o tema e o xénero textual.	▪ CSC ▪ CSIEE
▪ e ▪ h	▪ B1.7. Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	▪ B1.7. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	▪ LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB1.7.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).	▪ CCL
			▪ LGB1.7.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego: infinitivo conxugado e fraseoloxía adecuada.	▪ CCL
			▪ LGB1.7.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ e	▪ B1.8. Participación activa e argumentada en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.	▪ B1.8. Participar activa e argumentadamente en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema	▪ LGB1.8.1. Desenvolve argumentos de forma comprensible e convincente e comenta as contribucións	▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ m		de actualidade.	das persoas interlocutoras.	
			▪ LGB1.8.2. Aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral, respecta as quendas e as opinións alleas e emprega unha linguaxe non discriminatoria.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE
▪ a ▪ b ▪ e ▪ m	▪ B1.9. Participación en interaccións orais sobre temas de interese persoal ou social ou asuntos da vida cotiá, en diferentes rexistros.	▪ B1.9. Participar en interaccións sobre temas de interese persoal, ou social ou asuntos da vida cotiá, nun rexistro formal, neutro ou informal.	▪ LGB1.9.1. Desenvólvese con eficacia en situacións que xorden na vida diaria así como noutras de estudo ou traballo e participa en conversas informais.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE
▪ b ▪ d ▪ e	▪ B1.10. Aplicación dos coñecementos gramaticais á avaliación e mellora da expresión oral e recoñecemento en exposicións orais propias e alleas das dificultades expresivas.	• B1.10. Aplicar os coñecementos gramaticais á avaliación e mellora da expresión oral e recoñecer en exposicións orais propias e alleas as dificultades expresivas.	▪ LGB1.10.1. Recoñece en exposicións propias e alleas as dificultades expresivas (incoherencias, repeticións, ambigüidades, mal uso dos rexistros pobreza léxica, fonética e entoación inadecuada) e identifica interferencias lingüísticas e desviacións da norma.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB1.10.2. Deseña estratexias para mellorar e progresar de xeito autónomo.	▪ CAA ▪ CSEIEE
▪ b ▪ e	▪ B1.11. Participación nas producións orais cunha fonética e prosodia correcta, valoración desta pronuncia e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	▪ B1.11. Participar oralmente cunha fonética e prosodia correcta, valorar esta pronuncia e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	▪ LGB1.11.1. Recoñece a emisión dunha pronuncia galega correcta, identifica os erros na produción oral allea e produce discursos orais que respectan as regras prosódicas e fonéticas da lingua galega.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB.1.11.2. Recoñece e rexeita argumentadamente os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia	▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			propia da lingua galega.	
			▪ LGB1.11.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.	▪ CAA ▪ CCL ▪ CSC
	Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir			
▪ b ▪ f ▪ h	▪ B2.1. Aplicación de estratexias e coñecementos lingüísticos, sociolingüísticos e pragmáticos para comprender, analizar e comentar o texto na súa integridade.	▪ B2.1. Aplicar estratexias e coñecementos lingüísticos, sociolingüísticos e pragmáticos para comprender, analizar e comentar o texto na súa integridade.	▪ LGB2.1.1. Recolle as ideas fundamentais do texto en resumos, esquemas e mapas conceptuais.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB2.1.2. Interpreta o sentido global do texto, identifica o propósito comunicativo do/da autora e emite opinións e xuízos sobre a mensaxe.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB2.1.3. Distingue o tema principal e os subtemas e compón o esquema xerarquizado das ideas do texto.	▪ CCL
			▪ LGB2.1.4. Utiliza recursos bibliográficos, audiovisuais e dixitais para facilitar a comprensión e complementar a información do texto.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
▪ b ▪ h	▪ B2.2. Planificación e produción de textos adecuados, coherentes e ben cohesionados; axustados ás normas gramaticais e ben presentados.	▪ B2.2. Compoñer producións escritas planificadas adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión, corrección gramatical e boa presentación.	▪ LGB2.2.1. Selecciona e presenta os contidos dos seus textos de forma clara e ordenada.	▪ CCL
			▪ LGB2.2.2. Identifica e describe as características lingüísticas dos distintos tipos de rexistro.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ LGB2.2.3. Utiliza o rexistro lingüístico axeitado á situación comunicativa das súas producións.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB2.2.4. Utiliza mecanismos variados de cohesión lingüística.	▪ CCL
			▪ LGB2.2.5. Axústase ás normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	▪ CCL
▪ b ▪ d ▪ e ▪ h	▪ B2.3. Comprensión, produción e síntese de textos expositivos e argumentativos do ámbito educativo e de divulgación científica e cultural (dicionarios, glosarios e enciclopedias).	▪ B2.3. Comprender, producir e sintetizar o contido de textos expositivos e argumentativos de tema especializado do ámbito educativo ou de divulgación científica e cultural.	▪ LGB2.3.1. Comprende, interpreta e sintetiza tanto o contido de materiais de consulta (dicionarios, glosarios e enciclopedias) e textos argumentativos e expositivos (ensaios).	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
			▪ LGB2.3.2. Identifica o tema e a estrutura de textos de carácter expositivo e argumentativo, de tema especializado, propios do ámbito educativo ou de divulgación científica e cultural.	▪ CCL
			▪ LGB2.3.3. Sintetiza e distingue as ideas principais e as secundarias de textos de carácter expositivo e argumentativo propios do ámbito educativo.	▪ CCL
			▪ LGB2.3.4. Analiza os recursos verbais e non verbais dos textos expositivos e argumentativos de tema especializado e valóraos en función da intención comunicativa do/da autor/a, do tema e do xénero	▪ CCL ▪ CAA

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			textual.	
			▪ LGB2.3.5. Desenvolve un tema do currículo con rigor, claridade e corrección ortográfica e gramatical.	▪ CCL
			▪ LGB2.3.6. Emprega léxico preciso e especializado e evita o uso de coloquialismos e palabras comodín.	▪ CCL
▪ b ▪ c ▪ d ▪ h	▪ B2.4. Comprensión, produción e valoración de textos procedentes dos medios de comunicación social tanto os publicitarios como os periodísticos de carácter informativo e de opinión.	▪ B2.4. Comprender, producir e valorar de forma crítica textos publicitarios e periodísticos de carácter informativo ou de opinión.	▪ LGB2.4.1. Comprende, produce e valora de forma crítica textos publicitarios e periodísticos de carácter informativo ou de opinión.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB2.4.2. Interpreta as mensaxes publicitarias e recoñece os elementos de persuasión dos anuncios.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB2.4.3. Identifica e rexeita as ideas e os usos lingüísticos discriminatorios dos textos publicitarios.	▪ CCL ▪ CSC
▪ b ▪ f ▪ h	▪ B2.5. Análise dos textos descritivos: intención comunicativa, estrutura formal e de contido, e características lingüísticas.	▪ B2.5. Caracterizar, identificar e producir textos descritivos pertencentes a distintos ámbitos de uso.	LGB2.5.1. Identifica e analiza a intención comunicativa, a estrutura formal, de contido e as características lingüísticas dos textos descritivos e produce outros textos similares.	▪ CCL
▪ b ▪ f ▪ h	▪ B2.6. Análise dos textos expositivos: intención comunicativa, estrutura formal e de contido, e características lingüísticas.	▪ B2.6. Caracterizar, identificar e producir textos expositivos pertencentes a distintos ámbitos de uso.	▪ LGB2.6.1. Produce, identifica e analiza a intención comunicativa, a estrutura formal, de contido e as características lingüísticas dos textos expositivos.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ f ▪ h	▪ B2.7. Análise dos textos narrativos: intención comunicativa, estrutura formal e de contido, e características lingüísticas.	▪ B2.7. Caracterizar, identificar e producir textos narrativos pertencentes a distintos ámbitos de uso.	▪ LGB2.7.1. Produce, identifica e analiza a intención comunicativa, a estrutura formal e de contido e as características lingüísticas dos textos narrativos.	▪ CCL
▪ b ▪ f ▪ h	▪ B2.8. Análise dos textos argumentativos: intención comunicativa, estrutura formal e de contido, e características lingüísticas.	▪ B2.8. Caracterizar, identificar e producir textos argumentativos pertencentes a distintos ámbitos de uso.	▪ LGB2.8.1. Produce, identifica e analiza a intención comunicativa, a estrutura formal e de contido e as características lingüísticas dos textos argumentativos.	▪ CCL
▪ b ▪ f ▪ h	▪ B2.9. Análise dos textos dialogados: intención comunicativa, estrutura formal e de contido, e características lingüísticas.	▪ B2.9. Caracterizar, identificar, analizar e producir textos dialogados pertencentes a distintos ámbitos de uso.	▪ LGB2.9.1. Produce, identifica e analiza a intención comunicativa, a estrutura formal e de contido e as características lingüísticas dos textos dialogados.	▪ CCL
▪ b ▪ e ▪ f ▪ h	▪ B2.10. Busca e selección de información procedente de fontes bibliográficas ou dixitais e posterior organización e revisión dos textos cos recursos que ofrecen as TIC.	▪ B2.10. Planificar, producir e revisar textos de investigación a partir da información obtida en fontes impresas e dixitais e con axuda dos recursos que ofrecen as TIC.	▪ LGB2.10.1. Consulta fontes dixitais, contrasta e selecciona a información relevante mediante fichas-resumo.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
			▪ LGB2.10.2. Planifica os escritos en función dunha orde predefinida e revisa o proceso de escritura con axuda de ferramentas dixitais.	▪ CCL ▪ CD
			▪ LGB2.10.3. Respecta as normas de presentación dos traballos escritos, a organización en epígrafes, procedementos de cita, notas a pé de páxina, bibliografía.	▪ CCL ▪ CD
	Bloque 3. Funcionamento da lingua			
▪ e	▪ B3.1. Coñecemento e reflexión	▪ B3.1. Verificar o coñecemento	▪ LGB3.1.1. Emprega os principais	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	sobre os principais conceptos de Lingüística Xeral: comunicación, linguaxe, lingua, unidades lingüísticas, signo lingüístico e disciplinas lingüísticas.	formal e a capacidade de reflexión sobre a lingua que posúe o alumnado.	coñecementos de Lingüística Xeral para comprender e analizar textos alleos de distintos ámbitos e para producir, compor e revisar textos propios e de temáticas diversas vinculados á comunicación e á linguaxe.	
			▪ LGB3.1.2. Describe os principais conceptos de Lingüística Xeral: comunicación, linguaxe, lingua, unidades lingüísticas, signo lingüístico e diversas disciplinas lingüísticas.	▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ e	▪ B3.2. Coñecemento dos diferentes rexistros lingüísticos e dos factores que inciden no uso da lingua en distintos ámbitos e valoración da importancia de utilizar o rexistro adecuado en relación coa situación comunicativa.	▪ B3.2. Recoñecer e utilizar os diferentes rexistros lingüísticos en función dos ámbitos sociais valorando a importancia de usar o rexistro axeitado a cada momento.	▪ LGB3.2.1. Recoñece os rexistros lingüísticos en textos orais e escritos en función da intención comunicativa.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB3.2.2. Valora a importancia de utilizar o rexistro axeitado a cada situación comunicativa e aplícao nas súas producións orais e escritas.	▪ CCL ▪ CSC
▪ a ▪ b ▪ c ▪ e	▪ B3.3. Produción de textos escritos ou orais de diferentes xéneros mostrando un correcto nivel de corrección gramatical, presentación, adecuación, coherencia, cohesión e corrección.	▪ B3.3. Producir textos escritos ou orais de diferentes xéneros mostrando un correcto nivel de corrección gramatical, presentación, adecuación, coherencia, cohesión e corrección.	▪ LGB3.3.1. Produce textos escritos ou orais de diferentes xéneros mostrando un correcto nivel de corrección gramatical, presentación, adecuación, coherencia, cohesión e corrección.	▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CAA
▪ e	▪ B3.4. Caracterización morfolóxica, semántica e sintáctica do substantivo e do adxectivo.	▪ B3.4. Recoñecer e identificar os trazos característicos das categorías gramaticais substantivo e adxectivo, explicar os seus usos e va-	▪ LGB3.4.1. Identifica e explica os usos e valores do substantivo e do adxectivo nun texto, relacionándoos coa intención comunicativa, coa	▪ CCL ▪ CAA

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		lores nos textos.	tipoloxía textual, así como con outros compoñentes da situación comunicativa.	
▪ e	▪ B3.5. Coñecemento, tipoloxía e caracterización dos determinantes (artigo, demostrativo, posesivo, interrogativos, exclamativos, cuantificadores e identificadores).	▪ B3.5. Recoñecer e identificar os trazos característicos da categoría gramatical dos determinantes, explicando os seus usos e valores nos textos.	▪ LGB3.5.1. Identifica e explica os usos e valores dos determinantes, relaciona a súa presenza coa intención comunicativa e a tipoloxía textual, así como con outros compoñentes.	▪ CCL ▪ CAA
▪ e	▪ B3.6. Recoñecemento, descrición e uso da categoría verbal e das perífrases verbais.	▪ B3.6. Recoñecer e identificar os trazos característicos da categoría gramatical do verbo e as perífrases verbais e explicar os seus usos e valores nos textos.	▪ LGB3.6.1. Identifica e explica os usos e valores dos verbos e das perífrases e relaciona a súa presenza coa intención comunicativa e a tipoloxía textual, así como con outros compoñentes.	▪ CCL ▪ CAA
▪ e	▪ B3.7. Recoñecemento, observación, uso e explicación dos conectores textuais.	▪ B3.7. Recoñecer en textos de diversa índole e usar nas producións propias orais e escritas os diferentes conectores textuais.	▪ LGB3.7.1. Identifica, explica e usa distintos tipos de conectores que lle proporcionan cohesión a un texto.	▪ CCL ▪ CAA
▪ e	▪ B3.8. Coñecemento, caracterización e tipoloxía do adverbio e das locucións adverbiais.	▪ B3.8. Recoñecer e identificar os trazos característicos da categoría gramatical do adverbio e explicar os seus usos e valores nos textos.	▪ LGB3.8.1. Identifica e explica os usos e valores dos adverbios e das locucións adverbiais e relaciona a súa presenza coa intención comunicativa e a tipoloxía textual, así como con outros compoñentes.	▪ CCL ▪ CAA
▪ e	▪ B3.9. Coñecemento, caracterización e tipoloxía dos pronomes.	▪ B3.9. Recoñecer e identificar os trazos característicos da categoría gramatical dos pronomes e explicar os seus usos e valores nos textos.	▪ LGB3.9.1. Identifica e explica os usos e valores dos pronomes e relaciona a súa presenza coa intención comunicativa e a tipoloxía textual, así como con outros compoñentes.	▪ CCL ▪ CAA

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B3.10. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	▪ B3.10. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	▪ LGB3.10.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CD
▪ b ▪ e	▪ B3.11. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	▪ B3.11. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	▪ LGB3.11.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	▪ CCL ▪ CAA
	Bloque 4. Lingua e sociedade			
▪ p	▪ B4.1. Funcións sociais da lingua.	▪ B4.1. Distinguir as funcións sociais da lingua e determinar a situación do galego respecto a elas.	▪ LGB4.1.1. Distingue as funcións sociais da lingua e determina a situación do galego respecto a elas.	▪ CCL ▪ CSC
▪ p	▪ B4.2. Diversidade lingüística no mundo, en Europa e na Península Ibérica. ▪ B4.3. A lusofonía. ▪ B4.4. Multilingüismo e plurilingüismo. Lingua minoritaria e lingua minorizada. Conflito lingüístico e diglosia. Ecolingüismo.	▪ B4.2. Describir a diversidade lingüística no mundo, en Europa e na Península Ibérica, determinar o papel da lusofonía, distinguir conceptos básicos de contacto de linguas e describir os fundamentos do ecolingüismo.	▪ LGB4.2.1. Describe a diversidade lingüística no mundo, en Europa e na Península Ibérica.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ LGB4.2.2. Determina o papel da lusofonía nas linguas do mundo no século XXI e a súa importancia cultural e económica desde a perspectiva galega.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC
			▪ LGB4.2.3. Diferencia e explica os	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			conceptos de multilingüismo, plurilingüismo, lingua minoritaria e lingua minorizada, conflito lingüístico e diglosia e describe os fundamentos do ecolingüismo.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ p	▪ B4.5. Historia da lingua: do latín ao galego; situación lingüística da Península antes da romanización; substrato e o estrato latino (principais evolucións fonéticas do latín ao galego). A Romanización e o nacemento das linguas romances; o superestrato.	▪ B4.3. Describir a historia da lingua do latín ao galego e distinguir os elementos constitutivos deste.	▪ LGB4.3.1. Describe a romanización e o nacemento das linguas romances.	▪ CCL
			▪ LGB4.3.2. Identifica e describe os diferentes elementos constitutivos do galego ao longo da historia (substrato, estrato e superestrato).	▪ CCL ▪ CSC
▪ p	▪ B4.6. Cultismos, semicultismos e palabras patrimoniais e as familias léxicas irregulares.	▪ B4.4. Recoñecer os cultismos, semicultismos e palabras patrimoniais e citar exemplos, así como distinguir as familias léxicas irregulares e utilizalas correctamente.	▪ LGB4.4.1. Recoñece os cultismos, semicultismos e palabras patrimoniais e cita algún exemplo.	▪ CCL
			▪ LGB4.4.2. Distingue as familias léxicas irregulares e utilízaas correctamente.	▪ CCL
▪ p	▪ B4.7. Historia da lingua: o galego antigo (Idade Media), emerxencia e declive, características lingüísticas, contexto histórico e cultural, e situación sociolingüística.	▪ B4.5. Identificar e describir as características lingüísticas fundamentais do galego antigo, o seu contexto e identificalo en textos.	▪ LGB4.5.1. Identifica e describe as características lingüísticas fundamentais do galego antigo.	▪ CCL
			▪ LGB4.5.2. Describir o contexto histórico e cultural do galego antigo así como a súa situación sociolingüística.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.5.3. Identifica o galego antigo en documentos non literarios e literarios.	▪ CCL
▪ p	▪ B4.8. Historia da lingua: galego	▪ B4.6. Distinguir as características	▪ LGB4.6.1. Distingue as caracterís-	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	medio; dialectalización da lingua (séculos XVI, XVII e XVIII); contexto histórico e cultural; situación sociolingüística e características lingüísticas.	lingüísticas fundamentais do galego medio (séculos XVI, XVII e XVIII), describir o seu contexto e identificalo en textos.	ticas lingüísticas fundamentais do galego medio (séculos XVI, XVII e XVIII), describe o seu contexto e identifícao en textos.	
			▪ LGB4.6.2. Describe o contexto histórico e cultural do galego medio así como a súa situación sociolingüística.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.6.3. Analiza a repercusión desta etapa de dialectalización da lingua no desenvolvemento posterior do galego.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.6.4. Identifica o galego medio en documentos non literarios e literarios.	▪ CCL
▪ p	▪ B4.9. Historia da lingua: galego moderno (desde o século XIX ata 1916); contexto histórico e cultural; situación sociolingüística e características lingüísticas.	▪ B4.7. Distinguir as características lingüísticas fundamentais do galego moderno (desde o século XIX ata 1916), describir o seu contexto e identificalo en textos, elaborar traballos individuais e/ou en grupo nos que se describan e analicen textos anteriores a 1916.	▪ LGB4.7.1. Distingue as características lingüísticas fundamentais do galego moderno (desde o século XIX ata 1916).	▪ CCL
			▪ LGB4.7.2. Describe o contexto histórico e cultural do galego moderno (desde o século XIX ata 1916) así como a súa situación sociolingüística.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.7.3. Analiza a repercusión da etapa de nacemento do galego moderno (desde o século XIX ata 1916) no desenvolvemento posterior da lingua.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.7.4. Identifica o galego mo-	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			derno (desde o século XIX ata 1916) en documentos non literarios e literarios.	
			▪ LGB4.7.5. Elabora traballos de xeito individual e/ou en grupo nos que se describen e analizan textos anteriores a 1916.	▪ CCL
	Bloque 5. A literatura.			
▪ e ▪ n	▪ B5.1. Definición dos conceptos "literatura" e "texto literario", caracterización dos diferentes xéneros e análise dos seus principais recursos formais e descrición da cronoloxía xeral da historia da literatura galega.	▪ B5.1. Definir "literatura" e "texto literario", caracterizar os diferentes xéneros e analizar os seus principais recursos formais e describir a cronoloxía xeral da historia da literatura galega.	▪ LGB5.1.1. Define "literatura" e "texto literario", caracteriza os diferentes xéneros e analiza os seus principais recursos formais e describe a cronoloxía xeral da historia da literatura galega.	▪ CCL
			▪ LGB5.1.2. Compara textos de diferentes xéneros, caracterizándoos a partir dos seus trazos formais e estruturais definitorios.	▪ CCL
			▪ LGB5.1.3. Adscribe á súa época autores/as e textos destacados da historia da literatura galega.	▪ CCL
▪ e ▪ n	▪ B5.2. Definición de "literatura galega de tradición oral" e as súas principais concrecións xenéricas, relación histórica da súa vitalidade e mais das principais manifestacións e compilacións realizadas nos diferentes períodos históricos ata a actualidade.	▪ B5.2. Definir "literatura galega de tradición oral" e as súas principais concrecións xenéricas, historiar a súa vitalidade e mais as principais manifestacións e compilacións nos diferentes períodos históricos ata a actualidade.	▪ LGB5.2.1. Define "literatura galega de tradición oral" e as súas principais concrecións xenéricas, concreta a historia da súa vitalidade e mais as principais manifestacións e compilacións nos diferentes períodos históricos ata a actualidade.	▪ CCL
			▪ LGB5.2.2. Le e comenta textos dos diferentes xéneros da literatura ga-	▪ CCL

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			lega de tradición oral e identifica os seus principais trazos formais, estruturais e temáticos.	
▪ e ▪ n	▪ B5.3. A literatura medieval: contextualización sociohistórica e sociolingüística das súas orixes, definición das características principais e análise da lírica profana (cantiga de amor, de amigo e de escarnio), a lírica relixiosa (cantigas de Santa María) e a prosa medieval.	▪ B5.3. Identificar, analizar e describir a literatura medieval: contextualizar sociohistórica e sociolingüisticamente as súas orixes, definir as características principais e analizar a lírica profana (cantiga de amor, de amigo e de escarnio), a lírica relixiosa (cantigas de Santa María) e a prosa medieval.	▪ LGB5.3.1. Identifica, analiza e describe a literatura medieval: contextualiza sociohistórica e sociolingüisticamente as súas orixes, define as características principais e analiza a lírica profana (cantiga de amor, de amigo e de escarnio), a lírica relixiosa (cantigas de Santa María) e a prosa medieval.	▪ CCL
▪ e ▪ d ▪ n	▪ B5.4. Lectura de textos significativos da literatura medieval, identificación das súas características temáticas e formais e relación destas co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	▪ B5.4. Ler textos significativos da literatura medieval, identificar as súas características temáticas e formais e poñelas en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	▪ LGB5.4.1. Le e comenta textos representativos da literatura medieval, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	▪ CCL
▪ e ▪ n	▪ B5.5. A literatura do galego medio (séculos XVI, XVII e XVIII): contextualización sociohistórica e sociolingüística da produción desta etapa, e descrición e análise das obras e os/as autores/as principais.	▪ B5.5. Identificar, analizar e describir a literatura do galego medio (séculos XVI, XVII e XVIII): contextualizar sociohistórica e sociolingüisticamente a produción desta etapa, e describir e analizar as obras e os/as autores/as principais.	▪ LGB5.5.1. Identifica, analiza e describe a literatura do galego medio (séculos XVI, XVII e XVIII): contextualiza sociohistórica e sociolingüisticamente a produción desta etapa, e describe e analiza as obras e os/as autores/as principais.	▪ CCL
▪ e ▪ d ▪ n	▪ B5.6. Lectura de textos significativos da literatura do galego medio, identificación das súas características temáticas e formais e relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	▪ B5.6. Ler textos significativos da literatura do galego medio, identificar as súas características temáticas e formais e poñelas en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	▪ LGB5.6.1. Le e comenta textos representativos da literatura do galego medio, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 1º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ n	▪ B5.7. A literatura do Rexurdimento: contextualización sociohistórica e sociolingüística da produción do Prerrexurdimento e o Rexurdimento pleno ata 1916 e descrición e análise das obras e os/as autores/as principais deste período.	▪ B5.7. Identificar, analizar e describir a literatura do Rexurdimento: contextualizar sociohistórica e sociolingüisticamente a produción do Prerrexurdimento e o Rexurdimento pleno ata 1916 e describir e analizar as obras e os/as autores/as principais deste período.	▪ LGB5.7.1. Identifica, analiza e describe a literatura do Rexurdimento: contextualiza sociohistórica e sociolingüisticamente a produción do Prerrexurdimento e o Rexurdimento pleno ata 1916 e describe e analiza as obras e os/as autores/as principais deste período.	▪ CCL
▪ e ▪ d ▪ n	▪ B5.8. Lectura de textos significativos dos/das principais autores/as do Prerrexurdimento, o Rexurdimento pleno e os comezos do século XX ata 1916, identificación das súas características temáticas e formais e relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	▪ B5.8. Ler textos significativos dos/das principais autores/as do Prerrexurdimento, o Rexurdimento pleno e os comezos do século XX ata 1916, identificando as súas características temáticas e formais e poñelas en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	▪ LGB5.8.1. Le e comenta textos representativos da literatura do Rexurdimento (tanto do Prerrexurdimento como do Rexurdimento pleno e a literatura de comezos do século XX ata 1916), caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	▪ CCL

2º de bacharelato

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. Comunicación oral: falar e escoitar			
▪ d ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B1.1. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais e audiovisuais de natureza diversa.	▪ B1.1. Comprender, interpretar e valorar diferentes tipos de discursos orais, audiovisuais e a situación en que se desenvolven. Captar o sentido global, a intención do discurso, a mensaxe e as súas ideas principais e secundarias.	▪ LGB1.1.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias, de calquera texto oral, formal ou informal, producido na variante estándar ou en calquera das variedades dialectais.	▪ CCL
			▪ LGB1.1.2. Recolle as ideas fun-	▪ CCL

DOG Diario Oficial de Galicia
DOG Núm. 120 Luns, 29 de xuño de 2015 Páx. 26904

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			damentais e secundarias en resumos, esquemas ou mapas conceptuais.	
			▪ LGB1.1.3. Interpreta, reflexiona e emite xuízos críticos sobre discursos orais de distinta natureza.	▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ h ▪ i	▪ B1.2. Comprensión interpretación e valoración de textos expositivos e argumentativos sobre temas especializados do ámbito educativo.	▪ B1.2. Comprender, interpretar e valorar textos orais de carácter expositivo e argumentativo sobre temas especializados (conferencias, clases, charlas, presentacións e videoconferencia).	▪ LGB1.2.1. Identifica as ideas principais e contidos relevantes dunha presentación (charla ou conferencia sobre temas especializados do ámbito educativo).	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB1.2.2. Recoñece as distintas estratexias de organización do contido nunha exposición oral sobre un tema especializado propio do ámbito educativo ou de divulgación científica e cultural.	▪ CAA
			▪ LGB1.2.3. Escoita de maneira activa, toma notas e formula preguntas coa intención de aclarar ou ampliar ideas que se desprenden da exposición oral.	▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ g ▪ h	▪ B1.3. Comprensión interpretación e valoración de textos orais procedentes dos medios de comunicación social (xéneros informativos e de opinión, e da publicidade).	▪ B1.3. Comprender, interpretar e valorar textos orais xornalísticos e publicitarios.	▪ LGB1.3.1. Interpreta e identifica a intención comunicativa, o tema e a estrutura en anuncios sonoros e/ou audiovisuais.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB1.3.2. Identifica as características propias dos principais xéneros informativos e de opinión dos medios de comunicación social.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ LGB1.3.3. Analiza os recursos verbais e non verbais que se empregan na publicidade para convencer os destinatarios ou destinatarias.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB1.3.4. Analiza de forma crítica a forma e contido das mensaxes publicitarias e evita usos lingüísticos discriminatorios.	▪ CAA ▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ e	▪ B1.4. Desenvolvemento das habilidades de escoita activa, cunha actitude de interese, de cooperación e de respecto.	▪ B1.4. Coñecer, usar e valorar a adecuación, a coherencia, a cohesión e a claridade expositiva, así como as normas de cortesía, nas intervencións orais propias da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas.	▪ LGB1.4.1. Identifica os recursos que proporcionan adecuación, coherencia e cohesión ao discurso.	▪ CCL
			▪ LGB1.4.2. Coñece e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral e respecta as opinións alleas.	▪ CSC ▪ CAA
			▪ LGB1.4.3. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal adecuada (mirada e posición do corpo), así como o autocontrol das emocións ao falar en público.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE
▪ d ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i ▪ m	▪ B1.5. Produción (planificación e execución de textos orais relacionados con algún contido do currículo ou tema de actualidade) adecuada á situación comunicativa, con coherencia, cohesión, corrección, coa axuda das TIC, así como de elementos non verbais e con	▪ B1.5. Realizar producións orais planificadas, relacionadas con algún contido do currículo ou tema de actualidade adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión, corrección, coa axuda das TIC así como de elementos non verbais e	▪ LGB1.5.1. Planifica os seus textos orais e produce discursos adecuados, coherentes e ben cohesionados.	▪ CAA ▪ CCL
			▪ LGB1.5.2. Consulta fontes de información diversas e revisa os borradores e esquemas.	▪ CAA

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	control das emocións ao falar en público.	con control das emocións ao falar en público.	▪ LGB1.5.3. Presenta os contidos de forma clara e ordenada e con corrección gramatical, cínguese ao tema e non divaga.	▪ CCL
			▪ LGB1.5.4. Emprega axeitadamente os elementos prosódicos (entoación e pronuncia axeitada, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal (mirada e posición do corpo) así como o autocontrol das emocións ao falar en público.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE
			▪ LGB1.5.5. Exprésase con facilidade e recorre a paráfrases ou circunloquios cando non encontra a expresión precisa.	▪ CCL ▪ CSIEE
			▪ LGB1.5.6. Utiliza o rexistro adecuado á situación comunicativa.	▪ CCL
			▪ LGB1.5.7. Tenta buscar a complicidade do público e demostra seguridade ao responder as preguntas do auditorio.	▪ CSIEE
			▪ LGB1.5.8. Emprega as TIC para documentarse bibliograficamente, revisar gramaticalmente o texto e elaborar unha presentación adecuada á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	▪ CD ▪ CCL ▪ CAA
▪ e	▪ B1.6. Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á inten-	▪ B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención	▪ LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención	▪ CCL

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	ción comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	
			▪ LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).	▪ CCL
			▪ LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego: infinitivo conxugado e fraseoloxía adecuada.	▪ CCL
			▪ LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	▪ CCL
▪ e ▪ g ▪ h ▪ i	▪ B1.7. Exposición oral de textos expositivos e argumentativos do ámbito educativo e de divulgación científica e cultural.	▪ B1.7. Expor oralmente, con rigor e claridade, un tema especializado de textos do ámbito educativo ou de divulgación científica e cultural.	▪ LGB1.7.1. Desenvolve un tema do currículo con rigor, claridade e corrección gramatical e fonética.	▪ CCL
			▪ LGB1.7.2. Emprega léxico preciso e especializado e evita o uso de coloquialismos e palabras comodín.	▪ CCL
▪ a ▪ b ▪ e	▪ B1.8. Participación activa e argumentada en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.	▪ B1.8. Participar activa e argumentadamente en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.	▪ LGB1.8.1. Desenvolve argumentos de forma comprensible e convincente e comenta as contribucións das persoas interlocutoras.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ LGB1.8.2. Aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación	▪ CCL ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			oral, respecta as quendas e as opinións alleas e emprega unha linguaxe non discriminatoria.	
▪ a ▪ b ▪ c ▪ e ▪ m	▪ B1.9. Participación en interaccións orais sobre temas de interese persoal ou social ou asuntos da vida cotiá, en diferentes rexistros.	▪ B1.9. Participar en interaccións sobre temas de interese persoal, ou social ou asuntos da vida cotiá, nun rexistro formal, neutro ou informal.	▪ LGB1.9.1. Desenvólvese con eficacia en situacións que xorden na vida diaria así como noutras de estudo ou traballo e participa en conversas informais.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CSIEE
▪ b ▪ d ▪ e	▪ B1.10. Aplicación dos coñecementos gramaticais á avaliación e mellora da expresión oral e recoñecemento en exposicións orais propias e alleas das dificultades expresivas.	▪ B1.10. Aplicar os coñecementos gramaticais á avaliación e mellora da expresión oral e recoñecer, en exposicións orais propias e alleas, as dificultades expresivas.	▪ LGB1.10.1. Recoñece en exposicións propias e alleas as dificultades expresivas (incoherencias, repeticións, ambigüidades, mal uso dos rexistros pobreza léxica, fonética e entoación inadecuada), e identifica interferencias lingüísticas e desviacións da norma.	▪ CAA ▪ CCL
			▪ LGB1.10.2. Deseña estratexias para mellorar e progresar de xeito autónomo.	▪ CAA
▪ e	▪ B1.11. Participación nas producións orais cunha fonética e prosodia correcta, valoración desta pronuncia e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	▪ B1.11. Participar oralmente cunha fonética e prosodia correcta, valorar esta pronuncia e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	▪ LGB1.11.1. Recoñece a emisión dunha pronuncia galega correcta, identifica os erros na produción oral allea e produce discursos orais que respectan as regras prosódicas e fonéticas da lingua galega.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB1.11.2. Recoñece e rexeita argumentadamente os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia propia da lingua galega.	▪ CCL ▪ CSC

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ LGB1.11.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.	▪ CCL ▪ CSC
	Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir			
▪ b ▪ d ▪ f ▪ h	▪ B2.1. Comprensión e produción de textos propios dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial con axuda de estratexias e coñecementos lingüísticos, sociolingüísticos e pragmáticos.	▪ B2.1. Aplicar estratexias e coñecementos lingüísticos, sociolingüísticos e pragmáticos para interpretar e producir textos propios dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial.	▪ LGB2.1.1. Sintetiza as ideas fundamentais do texto en resumos, esquemas e mapas conceptuais.	▪ CCL ▪ CCA
			▪ LGB2.1.2. Interpreta o sentido global e identifica a intención comunicativa do emisor en textos expositivos e argumentativos de distintos ámbitos.	▪ CCL
			▪ LGB2.1.3. Diferencia as ideas principais e as secundarias e sintetiza o contido de textos expositivos e argumentativos de distintos ámbitos.	▪ CCL
			▪ LGB2.1.4. Utiliza recursos bibliográficos, audiovisuais e dixitais para facilitar a comprensión dun texto e complementar as súas producións.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
▪ b ▪ f ▪ h	▪ B2.2. Planificación, produción e revisión de textos de distintos ámbitos adecuados, coherentes e ben cohesionados; axustados ás normas morfolóxicas e gramaticais e ben presentados.	▪ B2.2. Planificar, producir e revisar textos de distintos ámbitos de uso adecuados á situación e á intención comunicativa, con coherencia, cohesión, corrección gramatical e boa presentación.	▪ LGB2.2.1. Planifica os seus traballos seguindo unha orde predefinida e revisa o proceso de escritura para mellorar a produción final.	▪ CCL
			▪ LGB2.2.2. Produce textos propios de distintos ámbitos usando o rexistro adecuado, organizando os	▪ CCL ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			enunciados en secuencias lineais e ben cohesionadas.	
▪ b ▪ d ▪ f ▪ h	▪ B2.3. Produción de traballos educativos individuais e en grupo sobre temas polémicos do currículo ou da actualidade social, científica e cultural.	▪ B2.3. Realizar traballos educativos individuais ou en grupo sobre temas controvertidos do currículo ou de actualidade social, científica ou cultural.	▪ LGB2.3.1. Desenvolve un tema do currículo con rigor, claridade e corrección gramatical.	▪ CCL
			▪ LGB2.3.2. Adecúa a súa expresión ás condicións da situación comunicativa (tema, destinatario, ámbito discursivo e xénero textual) e emprega os recursos expresivos propios do rexistro formal.	▪ CCL
			▪ LGB2.3.3. Emprega léxico preciso e evita o uso de coloquialismos ou palabras comodín.	▪ CCL
			▪ LGB2.3.4. Organiza os contidos dos seus traballos en función duns obxectivos fixados previamente, contrasta posturas enfrontadas e defende a súa opinión con argumentos.	▪ CCL ▪ CSC
▪ d ▪ f ▪ h	▪ B2.4. Análise e comentario de textos expositivos e argumentativos propios dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial.	▪ B2.4. Analizar e comentar textos argumentativos e expositivos propios dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial.	▪ LGB2.4.1. Describe os trazos morfosintácticos, léxico-semánticos e pragmático-textuais de textos expositivos e argumentativos.	▪ CCL
			▪ LGB2.4.2. Recoñece e explica a función no texto dos distintos procedementos de cita: estilo directo, estilo indirecto, estilo indirecto libre e cita encuberta.	▪ CCL
▪ b	▪ B2.5. Busca e selección de infor-	▪ B2.5. Extraer información de fontes	▪ LGB2.5.1. Consulta información en	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ f ▪ h	mación procedente de fontes bibliográficas e dixitais e posterior organización e revisión das producións cos recursos que ofrecen as TIC.	bibliográficas e dixitais e utilizar as TIC ao longo de todo o proceso de escritura, desde a planificación, organización e produción do texto á súa revisión e corrección final.	fontes bibliográficas e dixitais e compila os datos máis relevantes en fichas-resumo.	▪ CD ▪ CAA
			▪ LGB2.5.2. Respecta as normas de presentación dos traballos escritos, a organización en epígrafes, procedementos de cita, notas a pé de páxina, bibliografía.	▪ CCL ▪ CD
			▪ LGB2.5.3. Utiliza procesadores de texto e correctores ortográficos para mellorar a presentación e evitar erros ortográficos e tipográficos.	▪ CCL ▪ CD
▪ b ▪ f ▪ h	▪ B2.6. Descrición das propiedades do texto e análise, nas producións propias e alleas, dos procedementos lingüísticos básicos de adecuación, coherencia e cohesión.	▪ B2.6. Describir as propiedades do texto e analizar os procedementos lingüísticos básicos de adecuación, coherencia e cohesión nas producións propias e alleas.	▪ LGB2.6.1. Recoñece, describe e utiliza recursos de cohesión gramaticais e léxico-semánticos.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB2.6.2. Describe os tipos de rexistro e analiza as súas manifestacións lingüísticas.	▪ CCL ▪ CAA
	Bloque 3. Funcionamento da lingua			
▪ e	▪ B3.1. Pronuncia correcta dos fonemas propios do galego e das transformacións fonéticas que se dan nas palabras ao longo da cadea falada.	▪ B3.1. Definir e identificar os fonemas da lingua galega e recoñecer a importancia e o valor das normas fonéticas como medio para facilitar a comunicación eficaz.	▪ LGB3.1.1. Define e identifica os fonemas vocálicos e consonánticos da lingua galega.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
			▪ LGB3.1.2. Valora as normas fonéticas como medio para facilitar a comunicación eficaz.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ d ▪ e	▪ B3.2. Coñecemento e explicación das variedades dialectais de Galicia.	▪ B3.2. Coñecer as variedades dialectais, recoñecer e explicar os seus trazos característicos en ma-	▪ LGB3.2.1. Explica as principais variedades dialectais e valora a diversidade lingüística como parte de	▪ CCL ▪ CCEC

Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		nifestacións orais e escritas e valorar a diversidade lingüística como parte do patrimonio cultural.	noso patrimonio cultural.	
▪ e	▪ B3.3. Análise e explicación do léxico e dos seus procedementos de formación.	▪ B3.3. Recoñecer e explicar o proceso de formación das palabras e aplicar os coñecementos adquiridos para a mellora, comprensión e enriquecemento do vocabulario activo.	▪ LGB3.3.1. Explica os procedementos de formación das palabras.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LGB3.3.2. Recoñece e explica os tipos de morfemas así como a análise morfolóxica.	▪ CAA
			▪ LGB3.3.3. Recoñece, analiza e explica a estrutura morfolóxica.	▪ CAA
▪ e	▪ B3.4. Observación, reflexión e explicación das unidades e funcións sintácticas.	▪ B3.4. Observar, reflexionar e explicar as distintas unidades e función sintácticas e aplicar os coñecementos sobre análise sintáctica na produción de textos.	▪ LGB3.4.1. Recoñece as diferentes estruturas sintácticas, explica as relacións que se establecen e emprega a terminoloxía axeitada.	▪ CAA
▪ e	▪ B3.5. Reflexión e explicación das relacións e unidades semánticas.	▪ B3.5. Reflexionar e explicar as relacións e unidades semánticas.	▪ LGB3.5.1. Identifica e explica as relacións e unidades semánticas.	▪ CCL ▪ CAA
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B3.6. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	▪ B3.6. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	▪ LGB3.6.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CD
▪ b ▪ e	▪ B3.7. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha	▪ B3.7. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transfor-	▪ LGB3.7.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, de-	▪ CCL ▪ CAA

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	competencia comunicativa integrada.	mación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	senvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	
	Bloque 4. Lingua e sociedade			
▪ p	▪ B4.1. Estereotipos e prexuízos lingüísticos: a súa repercusión nos usos. ▪ B4.2. Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo nos que se describan e analicen cuestións sociolingüísticas.	▪ B4.1. Recoñecer os estereotipos e prexuízos lingüísticos, determinar a súa repercusión nos usos e elaborar traballos individuais e/ou en grupo nos que se describan e analicen cuestións sociolingüísticas.	▪ LGB4.1.1. Recoñece os estereotipos e prexuízos lingüísticos e determina a súa repercusión nos usos.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.1.2. Elabora traballos de xeito individual e/ou en grupo nos que se describen e analizan cuestións sociolingüísticas.	▪ CCL ▪ CSC
▪ h ▪ p	▪ B4.3. Construción da variante estándar da lingua galega. ▪ B4.4. Interferencias lingüísticas: castelanismos.	▪ B4.2. Describir e interpretar o proceso de construción da variante estándar da lingua galega, recoñecer as interferencias lingüísticas no galego con especial atención aos castelanismos e desenvolver un discurso propio libre destes elementos.	▪ LGB4.2.1. Describe e interpreta o proceso de construción da variante estándar da lingua galega.	▪ CCL
			▪ LGB4.2.2. Recoñece as interferencias lingüísticas no galego, con especial atención aos castelanismos e desenvolve un discurso propio libre destes elementos.	▪ CCL ▪ CCEC
▪ p	▪ B4.5. Historia da lingua: galego moderno (desde 1916 ata 1978); contexto histórico e cultural; situación sociolingüística e características lingüísticas.	▪ B4.3. Distinguir as características lingüísticas fundamentais do galego moderno desde 1916 ata 1978, describir o seu contexto e identificalo en textos.	▪ LGB4.3.1. Distingue as características lingüísticas fundamentais do galego moderno (desde 1916 ata 1978).	▪ CCL
			▪ LGB4.3.2. Describe o contexto histórico e cultural do galego moderno (desde 1916 ata 1978), así como a súa situación sociolingüís-	▪ CCL ▪ CSC

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			tica.	
			▪ LGB4.3.3. Diferencia e describe as etapas que podemos establecer entre 1916 e 1978 desde o punto de vista sociolingüístico.	▪ CCL
			▪ LGB4.3.4. Analiza a importancia da etapa 1916-1978 no desenvolvemento posterior da lingua.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.3.5. Identifica o galego moderno (desde 1916 ata 1978) en documentos non literarios e literarios.	▪ CCL
▪ p	▪ B4.6. Historia da lingua: galego moderno (desde 1978 ata a actualidade); contexto histórico e cultural; situación sociolingüística; situación legal e características lingüísticas.	▪ B4.4. Distinguir as características lingüísticas fundamentais do galego moderno desde 1978 ata a actualidade e identificalo en textos, describir o seu contexto e a situación legal, recoñecelo como unha lingua en vías de normalización e elaborar traballos sobre a historia da lingua.	▪ LGB4.4.1. Distingue as características lingüísticas fundamentais do galego moderno (desde 1978 ata a actualidade).	▪ CCL
			▪ LGB4.4.2. Describe o contexto histórico e cultural do galego moderno desde 1978 ata a actualidade, así como a súa situación sociolingüística.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.4.3. Analiza a importancia da etapa desde 1978 ata a actualidade no desenvolvemento do galego.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.4.4. Recoñece o galego como unha lingua en vías de normalización e sinala as súas fortalezas e debilidades.	▪ CCL ▪ CSC
			▪ LGB4.4.5. Sinala as principais	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			características lingüísticas en documentos non literarios e literarios desde 1978 ata a actualidade.	
▪ p	▪ B4.7. Elaboración dunha descrición esquemática na que se detallen as diferentes etapas da historia da lingua galega e as súas principais características.	▪ B4.5. Elaborar unha descrición esquemática na que se detallen as diferentes etapas da historia da lingua galega e as súas principais características.	▪ LGB4.5.1. Elabora unha descrición esquemática na que se detallen as diferentes etapas da historia da lingua galega e as súas principais características.	▪ CCL
▪ p	▪ B4.8. A evolución da conciencia lingüística.	▪ B4.6. Analizar e interpretar a evolución da conciencia lingüística na historia da lingua galega.	▪ LGB4.6.1. Analiza e interpreta a evolución da conciencia lingüística na historia da lingua galega.	▪ CCL ▪ CSC
	Bloque 5. Educación literaria			
▪ e ▪ n	▪ B5.1. Literatura galega de 1916 a 1936: – Poesía: autores/as de Vangarda e outros/as autores/as. – Prosa: autores/as das Irmandades, o Grupo Nós (narrativa e ensaio) e outros/as autores/as. – Teatro: autores/as das Irmandades, Vangardas e Grupo Nós.	▪ B5.1. Identificar, analizar e describir a literatura galega de 1916 a 1936: – Poesía: autores/as de Vangarda e outros/as autores/as. – Prosa: autores/as das Irmandades, o Grupo Nós (narrativa e ensaio) e outros/as autores/as. – Teatro: autores/as das Irmandades, Vangardas e Grupo Nós.	▪ LGB5.1.1. Identifica, analiza e describe a poesía galega de 1916 a 1936: autores/as de Vangarda e outros/as autores/as.	▪ CCL
			▪ LGB5.1.2. Identifica, analiza e describe a prosa galega de 1916 a 1936: autores/as das Irmandades, o Grupo Nós (narrativa e ensaio) e outros/as autores/as.	▪ CCL
			▪ LGB5.1.3. Identifica, analiza e describe o teatro galego de 1916 a 1936: autores/as das Irmandades, Vangardas e Grupo Nós.	▪ CCL
▪ e ▪ d ▪ n	▪ B5.2. Lectura e comentario de textos significativos da literatura galega de 1916 a 1936, identificación das súas características temáticas e formais e relación co con-	▪ B5.2. Ler e comentar textos significativos da literatura galega de 1916 a 1936, identificar as súas características temáticas e formais e poñelas en relación co contexto socio-	▪ LGB5.2.1. Le e comenta textos representativos da poesía galega de 1916 a 1936, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto so-	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Diario Oficial de Galicia

XUNTA DE GALICIA

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	texto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	histórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	ciohistórico e sociolingüístico.	
			▪ LGB5.2.2. Le e comenta textos representativos da prosa galega de 1916 a 1936, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	▪ CCL
			▪ LGB5.2.3. Le e comenta textos representativos do teatro galego de 1916 a 1936, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	▪ CCL
▪ e ▪ n	▪ B5.3. Literatura galega entre 1936 e 1975: – Poesía: produción bélica e autores/as do exilio. A Xeración de 1936, a Promoción de Enlace e a Xeración das Festas Minervais. – Prosa: produción bélica e autores/as do exilio. Os renovadores da prosa: Ánxel Fole, Eduardo Blanco-Amor, Álvaro Cunqueiro e Xosé Neira Vilas. A Nova Narrativa Galega. Autores/as dos primeiros 70. – Teatro: o teatro do exilio, a Xeración dos 50 e o Grupo de Ribadavia.	▪ B5.3. Identificar, analizar e describir a literatura galega entre 1936 e 1975: – Poesía: produción bélica e autores/as do exilio. A Xeración de 1936, a Promoción de Enlace e a Xeración das Festas Minervais. – Prosa: produción bélica e autores/as do exilio. Os renovadores da prosa: Ánxel Fole, Eduardo Blanco-Amor, Álvaro Cunqueiro e Xosé Neira Vilas. A Nova Narrativa Galega. Autores/as dos primeiros 70. – Teatro: o teatro do exilio, a Xeración dos 50 e o Grupo de Ribadavia.	▪ LGB5.3.1. Identifica, analiza e describe a poesía galega entre 1936 e 1975: produción bélica e autores/as do exilio, a Xeración de 1936, a Promoción de Enlace e a Xeración das Festas Minervais.	▪ CCL
			▪ LGB5.3.2. Identifica, analiza e describe a prosa galega entre 1936 e 1975: produción bélica e os autores do exilio, os renovadores da prosa (Ánxel Fole, Eduardo Blanco-Amor, Álvaro Cunqueiro e Xosé Neira Vilas) así como A Nova Narrativa Galega e autores/as dos primeiros 70.	▪ CCL
			▪ LGB5.3.3. Identifica, analiza e describe o teatro galego entre 1936 e 1975: teatro do exilio, a Xeración dos 50 e o Grupo de Ribadavia.	▪ CCL

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e ▪ d ▪ n	▪ B5.4. Lectura e comentario de textos significativos da literatura galega de 1936 a 1975, identificación das súas características temáticas e formais e relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	▪ B5.4. Ler e comentar textos significativos da literatura galega de 1936 a 1975, identificar as súas características temáticas e formais e poñelas en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	▪ LGB5.4.1. Le e comenta textos representativos da poesía galega de 1936 a 1975, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	▪ CCL
			▪ LGB5.4.2. Le e comenta textos representativos da prosa galega de 1936 a 1975, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	▪ CCL
			▪ LGB5.4.3. Le e comenta textos representativos do teatro galego de 1936 a 1975, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	▪ CCL
▪ e ▪ n	▪ B5.5. Literatura galega de 1975 ata a actualidade: – Poesía: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século. – Prosa: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século. – Teatro: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século.	▪ B5.5. Identificar, analizar e describir a literatura galega de 1975 ata a actualidade: – Poesía: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século. – Prosa: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século. – Teatro: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século.	▪ LGB5.5.1. Identifica, analiza e describe a poesía galega de 1975 ata a actualidade: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século.	▪ CCL
			▪ LGB5.5.2. Identifica, analiza e describe a prosa galega de 1975 ata a actualidade: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século.	▪ CCL
			▪ LGB5.5.3. Identifica, analiza e describe o teatro galego de 1975	▪ CCL

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA
ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

	Lingua Galega e Literatura. Bacharelato. 2º Curso			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			ata a actualidade: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século.	
▪ e ▪ d ▪ n	▪ B5.6. Lectura e comentario de textos significativos da literatura galega de 1975 á actualidade, identificación das súas características temáticas e formais e relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	▪ B5.6. Ler e comentar textos significativos da literatura galega de 1975 á actualidade identificar as súas características temáticas e formais e poñelas en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	▪ LGB5.6.1. Le e comenta textos representativos da poesía galega de 1975 á actualidade, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	▪ CCL
			▪ LGB5.6.2. Le e comenta textos representativos da prosa galega de 1975 á actualidade, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	▪ CCL
			▪ LGB5.6.3. Le e comenta textos representativos do teatro galego de 1975 ata a actualidade, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	▪ CCL
▪ e ▪ n	▪ B5.7. Análise e comentario, a través de probas escritas ou traballos, cando menos dunha obra completa de cada un dos períodos literarios referidos.	▪ B5.7. Analizar e comentar, a través de probas escritas ou traballos, cando menos unha obra completa de cada un dos períodos literarios referidos.	▪ LGB5.7.1. Analiza e comenta, a través de probas escritas ou traballos, cando menos unha obra completa de cada un dos períodos literarios referidos.	▪ CCL

Anexo IV. Cadro de distribución horaria. Educación secundaria obrigatoria

MATERIAS	CURSOS				
	1º	2º	3º	4º	
				Académicas	Aplicadas
Lingua Galega e Literatura	4	3	3	3	3
Lingua Castelá e Literatura	4	3	3	3	3
Primeira Lingua Estranxeira	3	3	3	3	3
Matemáticas	5	5			
Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Académicas			4**	4	
Matemáticas Orientadas ás Ensinanzas Aplicadas			4**		4
Xeografía e Historia	3	3	3	3	3
Bioloxía e Xeoloxía	4		2	3 **	
Física e Química		3	2	3 **	
Educación Física	2	2	2	2	2
Relixión / Valores Éticos	1	1	1	1	1
Titoría	1	1	1	1	1
Segunda Lingua Estranxeira	2	2	2 *	3 *	3 *
Educación Plástica, Visual e Audiovisual	2		2	3 *	3 *
Música		2	2	3 *	3 *
Tecnoloxía		3	2		3 **
Cultura Clásica			2 *	3 *	3 *
Economía				3 **	
Latín				3 **	
Iniciación á Actividade Emprendedora e Empresarial					3 **
Ciencias Aplicadas á Actividade Profesional					3 **
Artes Escénicas e Danza				3 *	3 *
Cultura Científica				3 *	3 *

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

MATERIAS	CURSOS				
	1º	2º	3º	4º	
				Académicas	Aplicadas
Filosofía				3 *	3 *
Tecnoloxías da información e da comunicación				3 *	3 *
Unha materia do bloque de troncais non cursada				3 *	3 *
Libre configuración do centro	1	1			
TOTAIS	**32**	**32**	**32**	**32**	**32**

* Específicas de opción
– Elixir 1 en 3º
– Elixir 2 en 4º

** Troncal de opción
- Elixir 1 en 3º
- Elixir 2 en 4º

Anexo V. Cadro de distribución horaria. Bacharelato

1º de bacharelato

Materias	Modalidade Humanidades e ciencias sociais		Modalidade de Ciencias	Modalidade de Artes
	Humanidades	Ciencias sociais		
Lingua Galega e Literatura I	3	3	3	3
Lingua Castelá e Literatura I	3	3	3	3
Primeira Lingua Estranxeira I	3	3	3	3
Filosofía	3	3	3	3
Educación Física	2	2	2	2
Latín I	4			
Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais I		4		
Economía	4 **	4 **		
Grego I	4 **	4 **		
Historia do Mundo Contemporáneo	4 **	4 **		4 **
Literatura Universal	4 **	4 **		4 **

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Materias	Modalidade Humanidades e ciencias sociais		Modalidade de Ciencias	Modalidade de Artes
	Humanidades	Ciencias sociais		
Matemáticas I			4	
Bioloxía e Xeoloxía			4 **	
Debuxo Técnico I			4 **	
Física e Química			4 **	
Fundamentos da Arte I				4
Cultura Audiovisual I				4 **
Materias específicas de opción e libre configuración	6	6	6	6
Totais	**32**	**32**	**32**	**32**
**Troncal de opción. Elixir 2				

Materias específicas de opción e libre configuración

Materias específicas de opción Elixir un mínimo de 2 e un máximo de 3	Horario
Análise Musical I	3
Anatomía Aplicada	3
Cultura Científica	2
Debuxo Artístico I	3
Linguaxe e Práctica Musical	3
Segunda Lingua Estranxeira I	2
Tecnoloxía Industrial I	3
Tecnoloxías da Información e da Comunicación I	2
Volume	3
Relixión	1
Materia troncal non cursada	4

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Libre configuración	Horario
Libre Configuración do Centro	**Segundo dispoñibilidade horaria e oferta do centro**

2º de bacharelato

Materias	Modalidade Humanidades e Ciencias Sociais		Modalidade de Ciencias	Modalidade de Artes
	Humanidades	Ciencias Sociais		
Lingua Galega e Literatura II	3	3	3	3
Lingua Castelá e Literatura II	3	3	3	3
Primeira Lingua Estranxeira II	3	3	3	3
Historia de España	3	3	3	3
Latín II	4			
Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais II		4		
Economía da Empresa	4 **	4 **		
Xeografía	4 **	4 **		
Grego II	4 **	4 **		
Historia da Arte	4 **	4 **		
Historia da Filosofía	4 **	4 **		
Matemáticas II			4	
Bioloxía			4 **	
Debuxo Técnico II			4 **	
Física			4 **	
Xeoloxía			4 **	
Química			4 **	
Fundamentos da Arte II				4
Artes Escénicas				4 **
Cultura Audiovisual II				4 **
Deseño				4 **

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

Materias	**Modalidade Humanidades e Ciencias Sociais**		**Modalidade de Ciencias**	**Modalidade de Artes**
	Humanidades	**Ciencias Sociais**		
Materias específicas de opción e libre configuración	8	8	8	8
TOTAIS	32	32	32	32
**Troncal de opción. Elixir 2				

Materias específicas de opción e libre configuración

Materias específicas de opción Elixir un mínimo de 2 e un máximo de 3	Horario
Análise Musical II	3
Ciencias da Terra e do Medio Ambiente	3
Debuxo Artístico II	3
Fundamentos da Administración e Xestión	3
Historia da Música e da Danza	3
Imaxe e Son	3
Psicoloxía	3
Segunda Lingua Estranxeira II	3
Técnicas de Expresión Gráfico-plástica	3
Tecnoloxía Industrial II	3
Tecnoloxías da Información e da Comunicación II	3
Relixión	1
Materia troncal non cursada	4

Libre configuración	**Horario**
Libre Configuración do Centro	**Segundo dispoñibilidade horaria e oferta do centro**

Anexo VI. Continuidade entre materias de bacharelato

1º curso de bacharelato	2º curso de bacharelato
Lingua Galega e Literatura I	Lingua Galega e Literatura II
Lingua Castelá e Literatura I	Lingua Castelá e Literatura II
Matemáticas I	Matemáticas II
Primeira Lingua Estranxeira I	Primeira Lingua Estranxeira II
Debuxo Técnico I	Debuxo Técnico II
Latín I	Latín II
Grego I	Grego II
Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais I	Matemáticas Aplicadas ás Ciencias Sociais II
Fundamentos da Arte I	Fundamentos da Arte II
Cultura Audiovisual I	Cultura Audiovisual II
Análise Musical I	Análise Musical II
Debuxo Artístico I	Debuxo Artístico II
Segunda Lingua Estranxeira I	Segunda Lingua Estranxeira II
Tecnoloxía Industrial I	Tecnoloxía Industrial II
Tecnoloxías da Información e da Comunicación I	Tecnoloxías da Información e da Comunicación II
Física e Química	Física/Química
Bioloxía e Xeoloxía	Bioloxía/Xeoloxía

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

DOG Diario Oficial de Galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

XUNTA DE GALICIA ISSN1130-9229 Depósito legal C.494-1998 http://www.xunta.es/diario-oficial-galicia

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2

CVE-DOG: e8qwmh18-m289-mgz7-e2c9-gsg52hmivin2